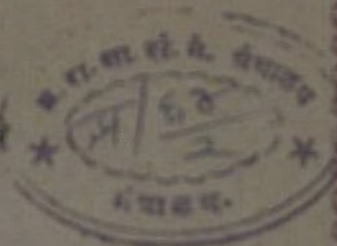

६४

आंतरभारती : पुष्प लिपि

कन्नड-मराठी शब्दकोश

संपादक

भी. पुंडलीकजी काळुगडे

कन्नड-मराठी शब्दकोश

आंतरभारती : पुष्प तिसरे

कन्नड-मराठी शब्दकोश

संपादक

श्री. पुंडलीकजी कातगडे

© १९६९, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृति मंडळ

पहिली आवृत्ती : १९६९

प्रकाशक :

अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृति मंडळ
सचिवालय, मुंबई ३२

मुद्रक :

वि. पु. भागवत

मौज प्रिंटिंग व्यूरो, खटाववाडी, मुंबई ४

निवेदन

भारत हे बहुभाषी राष्ट्र आहे. कमीजास्त प्रमाणात लेखनिविष्ट व लोकांच्या दैनंदिन व्यवहारात वापरल्या जाणाऱ्या कमीत कमी १६ ते २२ भाषा भारतात आहेत. भारतीय १४ भाषा भारताच्या संविधानातील अनुसूचित मान्य केलेल्या आहेत. हिंदी, उर्दू, बंगाली, पंजाबी, काश्मिरी, सिंधी, असामी, उडिया, गुजराती, मराठी, तेलगु, कानडी, तामीळ व मल्याळम् या तर संघराज्यमान्य भाषा आहेतच; त्याशिवाय भोजपुरी, मैथिली, राजस्थानी, कोकणी, डुल्, नेपाळी इत्यादी भारतीय भाषाही लेखनिविष्ट भाषा म्हणून समजल्या जातात. शिवाय उपभाषा किंवा बोलीभाषा म्हणून परिगणन केल्यास त्यांची संख्या २०० ते २५० च्या दरम्यान उपलब्ध होते.

भारताची राष्ट्रीय एकात्मता ही पश्चिमी देशांतील एकराष्ट्र व एकभाषा अशा समीकरणाची नाही. अपवादात्मक स्वित्झर्लंड, कॅनडा इत्यादी छोटी राष्ट्रे सोडल्यास बाकीच्या पश्चिमी राष्ट्रांची एकात्मता ही भाषिक एकात्मतेशी समांतर आहे. उदयाला आलेल्या व वाढीस लागलेल्या वा महनीय परिणतपदास पोहोचलेल्या जगातील राष्ट्रांत भारत हेच एक राष्ट्र एकात्मक असून त्याच्यातील प्रत्येक एकभाषिक प्रदेश युरोपातील मोठ्या प्रगत राष्ट्राएवढा आहे. येथे वैविध्यपूर्ण, वैचित्र्यपूर्ण व साहित्यसंपन्न अशा १२ तरी भाषा आहेत.

या सर्व भारतीय भाषांच्या व साहित्याच्या देवघेवीची प्रक्रिया व सांस्कृतिक व वैचारिक विनिमयांची प्रक्रिया संस्कृत भाषेच्या द्वारे व धर्माच्या द्वारेच आजपर्यंत झाली आहे. इंग्रजी राज्य झाल्यानंतरच्या काळात पश्चिमी संस्कृतीच्या, पश्चिमी ज्ञानाच्या व पश्चिमी आधुनिक शिक्षणाच्या द्वारा विचार व भावना यांचे संवादित्व या भारतीय भाषांमध्ये निर्माण होऊ लागले आहे. स्वातंत्र्याच्या आंदोलनाने व राजकीय एकात्मतेमुळे या भाषांचे वैचारिक संबंध अधिक निकटचे बनले आहेत.

परंतु, या भाषांचा भाषिक सीमाप्रदेश सोडल्यास अन्योन्यसंबंध आवश्यक तितका प्रभावी स्वरूपात निर्माण होत नाही. वैचारिक, भावनात्मक व सांस्कृतिक मूल्यांची देवघेव, परंपरागत धर्म व इंग्लिश भाषा यांच्या द्वारेच राखली जात आहे. हिंदी, गुजराती, मराठी, बंगाली, पंजाबी, असामी, उडिया, नेपाळी, काश्मिरी व उर्दू यांच्यामध्ये त्या इंडो-आर्यन भाषा असल्यामुळे बरेच सादृश्य आहे. म्हणून त्यांत शब्दांची व कल्पनांची देवघेव आपोआप जितकी होते त्यापेक्षा दक्षिणेकडील तेलगु, तामीळ, मल्याळम् व कानडी या द्रविडी भाषा व वर उल्लेखिलेल्या इंडो-आर्यन भाषा यांच्यामध्ये त्या मानाने फारच कमी देवघेव होते. ही परस्पर देवघेव विपुल प्रमाणात होणे आपल्या सांस्कृतिक प्रगतीचा वेग वाढविण्याच्या दृष्टीने आवश्यक आहेच. परंतु त्याहीपेक्षा भारताची राष्ट्रीय एकात्मता दृढ व अमेद्य बनविण्याकरिता अधिक आवश्यक आहे.

याकरिता महत्त्वाचा उपाय म्हणजे प्रत्येक प्रादेशिक मातृभाषा बोलणाऱ्या लोकसमूहामध्ये लगतच्या किंवा दूरच्या भारतीय प्रदेशांच्या भाषा उत्तम रीतीने अवगत केलेले, त्यापैकी एक किंवा अनेक भाषा उत्कृष्ट रीतीने लिहू व बोलू शकणारे आणि त्याचप्रमाणे त्या त्या अन्यप्रदेशीय भाषांतील प्रथितयश लेखांचे, ग्रंथांचे व ग्रंथकारांचे साहित्य स्वतःच्या प्रादेशिक मातृभाषेत चांगल्या रीतीने, भावार्थ न गमावता, भाषांतरित व रूपांतरित करण्यास समर्थ झालेले सुशिक्षित निर्माण होण्याची मोठी निकड आहे.

ही निकड भागविण्याची पहिली पायरी म्हणून महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळाने आंतरभारतीय योजना आखली आहे. या योजनेप्रमाणे मराठी सुशिक्षित मनुष्यास उर्दू, बंगाली, कानडी, गुजराती इत्यादी इंडो-आर्यन व द्रविडी भाषा स्वप्रयत्नाने शिकता याव्यात म्हणून प्रत्येक भाषेचा द्विभाषिक कोश (दोन्ही प्रकारे म्हणजे उर्दू-मराठी आणि मराठी-उर्दू असे), भाषा प्रवेश आणिवाचनपाठमाला अशी चार पुस्तके प्रकाशित करण्याचे ठरविले आहे. आतापर्यंत या आंतर-भारतीय योजनेत गुजराती-मराठी शब्दकोश, उर्दू-मराठी शब्दकोश, गुजराती भाषाप्रवेश ही पुस्तके प्रसिद्ध आहेत.

याच आंतभारतीय योजनेपैकी, संकलक-संपादक श्री. पुंडलीकजी कातगडे, वेळगाव यांनी रचलेला कन्नड-मराठी शब्दकोश छापून वाचकांच्या हाती देण्यात आम्हास समाधान वाटत आहे. अन्य भाषांप्रमाणेच कन्नडचाही भाषाप्रवेश व वाचनपाठमाला मराठी वाचकांच्या हाती देण्यास लवकर संधी मिलेल अशी कार्यवाही आम्ही करीत आहोत. या कोशाच्या संपादनाचे काम श्री. पुंडलीकजी कातगडे यांनी आस्थेने केले त्याबद्दल त्यांचे आम्ही हार्दिक आभार मानतो. त्याचप्रमाणे मौज मुद्रणालयाचे व्यवस्थापक श्री. वि. पु. भागवत यांनी छपाईचे काम काळजीपूर्वक करून दिल्याबद्दल त्यांचे आम्ही ऋणी आहोत.

लक्ष्मणशास्त्री जोशी

अध्यक्ष

महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृति मंडळ.

सचिवालय, मुंबई - ३२

गांधीजयंति

२ ऑक्टोबर १९६९

प्रस्तावना

‘संस्कृत’ देववाणी आहे. आणि देववाणीतच वेद प्रथम प्रगट झाले. जगांतील सर्व भाषांपेक्षा वेद हेच आदिवाङ्मय म्हणून सर्वांनी मान्य केलेले आहे. अर्थात या भाषेमध्ये कोशकल्पना प्रथम आली असली तर त्यांत आश्चर्य मानण्याचे काहीच कारण नाही ? शब्द संग्रहित करण्याचा विचार या वेदग्रंथांतील ‘निघंटु’मध्ये दिसून येतो. मराठीमध्येहि अशा तऱ्हेने प्रथम ‘निघंटु’ सदृश ग्रंथ तयार झाले. मात्र त्यांना ‘निघंटु’ असे न म्हणतां ‘कोश’ अशीच संज्ञा वापरलेली आढळते. आजच्या प्रगत कोश-कल्पनेप्रमाणे या शब्दसंग्रह करण्याच्या पुस्तिकांना ‘शब्दांच्या यादी’च म्हणावे लागेल. उदाहरणार्थ, शिवाजीमहाराजांनी करविलेल्या ‘राज्यव्यवहार कोश’ हा ग्रंथ देखील ‘शासनोपयोगी शब्दांची जाणीवपूर्वक शब्दमाला’ एवढाच त्याचा मर्यादित अर्थ आहे.

मराठी भाषा ही संस्कृतोद्भव भाषा असल्यामुळे तिचा संसार संस्कृत भाषेच्या अनुषंगाने व अनुकरणानेच होणे स्वाभाविक आहे. मराठीतील शब्दकोशाची कल्पना भकराबाराव्या शतकापेक्षा जुनी नाही. तरीसुद्धां इतिहाससंशोधकांच्या चिकाटीच्या, प्रयत्नां आणि मराठीच्या अभ्यासकांनी जे काही लहान मोठे शब्दसंग्रह उजेडांत आणिले आहेत, त्यावरून मराठी शब्दसंग्रहकारांची कल्पना संस्कृत भाषेतील ‘निघंटु’ लेखकापेक्षा किंवा पाश्चात्यदेशीय ग्रीक शब्दयादीपेक्षा मुळीच वेगळी दिसत नाही. सामान्यतः सर्व देशांत कोशनिर्मितीची कारणे एकाच प्रकारची आढळतात. केवळ कालमानपरिस्थितीप्रमाणे व गरजेप्रमाणे जो फरक दिसेल तेवढाच. वेद हे भारतीय आर्यांचे धर्मग्रंथ ठरल्यामुळे धार्मिक विचारानु-रोधाने व धार्मिक दृष्टीनेच संस्कृतांतील ‘निघंटु’ अर्थात शब्दमाला तयार झाल्या. ग्रीसमध्ये आपल्या रामायण-महाभारत-प्रमाणे ऐतिहासिक महाकाव्ये म्हणून मान्यता पावलेले ‘इलियड व ओडेसी’ हे ज्ञानग्रंथ असल्यामुळे, त्यांच्या शब्दयाद्या (ग्लॉसरीज) ऐतिहासिक दृष्टीने तयार झाल्या, त्याचप्रमाणे आपल्या मराठीत देखील ‘महानुभावीय वाङ्मय’ आणि ‘ज्ञानेश्वरी’ हेच सांप्रदायिक वाङ्मय प्रथम आल्यामुळे या वाङ्मयाच्या आधारानेच शब्दमालिका, तयार झालेल्या आढळतात. आणि त्याची वाढहि त्याच दिशेने झालेली आहे.

हेमाद्रीच्या रघुवंशटीकेत काही ठिकाणी संस्कृत शब्दांना मराठी पर्यायशब्द दिलेले आहेत. त्यावरून संस्कृत वाङ्मयांतील ज्ञान मराठी बहुजनसमाजापर्यंत पोहोचवावे, हा त्यामागील हेतु स्पष्टच दिसतो. याच संस्कृत पंडितांनी शककाला-प्रमाणे बाराव्या शतकाच्या उत्तरार्धात संस्कृत-मराठी-कोश केला. द्विभाषिक कोशाची सुरवात या कालापासून समजण्यास हरकत नसावी. यापूर्वीचे शब्दकोश हे बहुधा संस्कृत भाषेतच असल्यामुळे त्यांचा कल शब्दांचे अर्थ सांगण्याकडेच असे. म्हणून ते कधी एकार्थक तर कधी नानार्थ प्रतिपादक असत. यादवकालीं म्हणजे साधारणतः बाराव्या तेराव्या शतकांत संस्कृत-मराठी-कोश अगर मराठी-मराठी-कोश जे तयार झाले त्यांचे स्वरूपहि प्रायः असेच नानार्थदर्शक आहे.

यानंतर मात्र कोशाचे-विशेषतः मराठी कोशाचे-स्वरूप आस्तेआस्ते बदलतच गेले. मराठी जनतेचा विदेशी संस्कृत-तीर्थां संघर्ष निर्माण झाला. महाराष्ट्राला मुसलमानांशी सुकाबला करावा लागला. याचा परिणाम ओघानेच वाङ्मयावर झाला. यादव कालोत्तर यावनी शब्दांचा-व्यवहारांत रुढ होत चाललेल्या व्यापार व जमाखर्चविषयक शब्दांचा-अर्थ देणारा एक पद्यमय कोशहि आढळतो. यानंतर शिवशाहीत छत्रपतींच्या प्रेरणेने ‘राजव्यवहारकोश’ निर्माण झाला. या कोशांत मराठीपेक्षा फारशी शब्दांना संस्कृत प्रतिशब्द देण्याकडेच विशेष कल दिसून येतो. या कोशासंबंधी शासनविभागांतील मराठीचे स्वरूप—महाराष्ट्र शासन भाषाविभाग पृ. ११ वर म्हटले आहे की, “सद्गुरु कोश हा मराठीतील नसला तरी, मराठीसाठी केलेला पहिला प्रशासन कोश होय. हे त्याचे ऐतिहासिक महत्त्व मान्यच केले पाहिजे.” मराठीच्या शुद्धीकरणाचा एक प्रयत्न, या दृष्टीने याचे महत्त्व कदाचित् यामुळे कोणास कमी अधिक वाटले तरी, मराठी शब्दकोशाच्या अभिवृद्धीच्या

दृष्टीने विचार करतां, निजामाच्या दरबारीं असलेले पेशव्यांचे वकील व मुत्सदी गोविंदराव काळे यांनीं युरोपीय लष्कराची परिभाषा लिहून ठेविली ती अधिक मोलाची वाटते. बळावत जाणाऱ्या परकीय सत्तेचें बळ सैन्याच्या शिस्तीत आहे हें ओळखून त्याची लष्करी परिभाषा टिपून घेणारा काळे मुत्सदी तर खराच, पण या त्याच्या कृतीनें कोशरचनेतील एक वेगळी दृष्टी, एक वेगळा उद्देश दिसून येण्यासारखा आहे.

या मराठ्यांच्या काळापूर्वी कोश लिहिण्यांत शब्दांचे अर्थ देणें, अन्य भाषेंतील ज्ञान आपल्या भाषेंत आणणें, संघर्षानें किंवा दळणवळणानें येणाऱ्या व्यवहार व व्यापार विषयक शब्दांचा संग्रह करणें, ऐवढाच हेतु असे; पण मराठी सत्तेनंतर त्याला राजकीय स्वरूप येऊं लागलें. धर्माची जागा राजकारणानें घेतली. हें बरील दोन्ही प्रयत्नांवरून उघड होण्यास हरकत नाहीं.

यानंतर मराठ्यांचा धर्म, वंश, संस्कृति, आणि लौकिक ध्येयदृष्टी या सर्वच बाबतींत भारतीय आर्यांचा वेगळ्या असलेल्या लोकांशीं संघर्ष आला. यांपैकीं डच, फ्रेंच, पोर्तुगीज आणि इंग्रज लोकांनीं कांहीं प्रांतांत आपल्या वसाहती स्थापल्या, व्यापारउदीम करतां करतां संरक्षणाच्या मिषावाली सैन्यें उभारलीं, आणि येथील सरंजामशाही शासनाला मदत देतां देतां राजकारणांत हात घातला, आणि पुढें इंग्रजांनीं येथें राज्यच केलें. हें करीत असतां, इंग्रज-पोर्तुगीजांनीं भारतीय वाङ्मयाची ओळख करून घेतली, धर्मप्रचारासाठीं येथील पंडितांच्या साह्यानें देशी वाङ्मय भाषांतरानें, आणि शब्दकोश-व्याकरण यांनीं समृद्ध केलें आणि आपला धर्मप्रसारहि केला. यांपैकी वाङ्मयातील 'कोश' शाखेपुरताच येथे विचार करावयाचा आहे.

इंग्रजी अमदानीतील ज्या इंग्रज अधिकाऱ्यांनीं मराठींत कोशरचना केली किंवा करण्याचा प्रयत्न केला, ते सर्व अधिकारी लष्करी पेचाचे किंवा लष्कराशीं संबंधित खात्यांत कामकरणारे आहेत. ही माणसें—पुढें त्यांची वाङ्मयीन कामगिरी लक्षांत घेऊन—शिक्षणक्षेत्रांत किंवा शासनांत आली तरी त्यांचा पहिला वापर लष्करांतीलच आहे. इ. स. १७ व्या शतकांत कांहीं पोर्तुगीज पंडित धर्मप्रचाराकांनी कोकणी—पोर्तुगीज अथवा पोर्तुगीज-कन्नड-कोकणी कोश केले असले तरी त्यांचा वापर महाराष्ट्रांत फारसा नाहीं. इंग्रज पंडितांनीं जी कोशरचना केली त्याचें स्वरूप वेगळ्या प्रकारचें आहे. हेस्टिंगच्या खटल्याच्या प्रसंगानें जी शब्दांची विस्तृत यादी अठराव्या शतकांत प्रसिद्ध झाली, ती शब्दमाला म्हणजे एक छोटासा शब्दकोशच आहे. (स. १७८८). यानंतर इंग्रजांचें राज्य वाढूं लागलें. त्यांचा संबंध सामान्य जनतेच्या दैनंदिन व्यवहारापर्यंत पोचूं लागला आणि राजकृत्यांना शब्दकोशाची आवश्यकता तीव्रतेनें जाणवूं लागली. म्हणून मराठी-इंग्रजी कोश तयार करण्यासाठीं त्या काळीं पाऊणलाख रुपये खर्चण्याची तयारी ठेवून तशी योजनाहि आखली गेली.

ईस्ट इंडिया कंपनीचे नोकरच पुढें हिंदुस्थानचे राज्यकर्ते होणार आहेत व येथे राज्य करावयाचें तर येथील लोकांची भाषा समजून घेतली पाहिजे हें कंपनीच्या बोर्ड ऑफ डायरेक्टर्सना वेल्सलीनें कळविलें. एवढेंच नव्हे तर ता. ४ मे १८०० च्या श्रीरंगपट्टण येथील लढाईच्या विजयदिवशीं त्यानें कलकत्ता येथें फोर्ट विल्यम कॉलेज स्थापलें. या कॉलेजमध्ये अरबी, फारशी, संस्कृत, बंगाली, मराठी, तेलगु, तामील, कन्नडादि अनेक भाषांचा अभ्यास चालू केला. डॉ. वुल्यम कॅरे हा मराठीचा कोशकार याच कॉलेजांत प्राध्यापक होता. त्यांचा A Dictionary of Maratha Language हा कोश १८१० सालीं प्रसिद्ध झाला. या कोशांत मराठीसाठीं मोडी लिपी वापरलेली आहे. आजच्या मराठी लोकांच्या बोलण्यांतून गेलेले बरेच मराठी शब्द या कोशांत आढळतात. पुढे या कोशाचा उपयोग करून व्हॅन्स केनेडी यानें १८२४ सालीं आपला कोश तयार केला.

मध्यंतरी कलकत्ताप्रमाणे मुंबई येथेंहि डॉ. ड्रमंड यानें १८०८ सालीं एक व्याकरण ग्रंथ तयार केला. त्यांत गुजराती मराठी, आणि इंग्रजी भाषांतील व्याकरण विषयाचें सोदाहरण विवेचन केलें असून, त्यांतच एक लहानसा शब्दकोश, भारतांतील वर्ष-जाती-दर्शक तक्ता व वंशाशास्त्राची त्रुटित माहितीहि दिली आहे. कॅ. हॅचिन्सन या लष्करी अधिकाऱ्याने देखील एक योजना केली होती. असाच प्रयत्न कॅ. केपनेंहि केला होता, पण त्यांच्या प्रयत्नाला यावें तसें यश आलें नाहीं.

केनेडीच्या आठ हजार शब्दांच्या कोशांत कॅ. कोकनें तयार करविलेला मराठी-हिंदुस्थानी-कोश आणि मराठींत तयार केलेल्या अमरकोशाची यादी, या सर्वांचा उपयोग केलेला आहे. तरी मुद्दा हा कोश जुजबी कामचलाऊ वाटतो. मराठी भाषेच्या अभ्यासकांना त्याच्या जुनेपणामुळे जो उपयोग होईल तेवढाच. त्यामुळे मोठ्या शब्दसंस्थेचा व शब्दार्थाच्या विविध

वेगवेगळ्या छटा दाखविणारे शब्द देणारा कोश होईल तर वरें, असें वाटू लागलें. त्या दृष्टीनें मोल्स्वर्थनें १८२१ सालीं कोशाची जुळवाजुळव आरंभिली, व स. १८३१ सालीं त्यानें आपला मराठी-इंग्रजी कोश छापून प्रसिद्ध केला. याच सुमारास शास्त्रीमंडळींनी तयार केलेला महाराष्ट्र भाषेचा कोश १८२९ मध्यें मुंबई-शिक्षा मंडळीच्या शिला छापखान्यात छापला गेला. हा कोश एकभाषिक कोश आहे. या कोषांत 'अं' या स्वराचा अंतर्भाव 'अ' या अक्षराखालींच केला असून, 'क्ष' व 'ज्ञ' हीं जोडाक्षरे स्वतंत्र वर्णरूप मानली आहेत. याशिवाय, या कोशांत प्राथिक व प्रांतिक मराठी बोली-भाषेंतील शब्दांचा वापरहि केलेला आहे. त्यामुळें हे दोन्ही शब्दकोश जनतेला उपयुक्त ठरले. यानंतर याच वाट्यालीनें प्रगती करीत करीत 'हंसकोश', 'रत्नकोश', 'मराठी भाषेचा नवीन कोश', 'मराठी शब्दरत्नाकर', 'सरस्वती कोश' आणि ज्ञानकोशाच्या संपादक मंडळीनीं केलेला 'महाराष्ट्र शब्दकोश' असे अनेक कोशग्रंथ झाले आहेत.

मोल्स्वर्थच्या द्विभाषिक कोशानंतर, 'वाचा पदमजीचा कोश', 'कॅडीचा कोश' अशी अधिकाधिक शब्दभरणा असलेली कोशरचना झाली. शब्दसंख्याहि ६० हजारपर्यंत वाढली. पण या सर्व प्रयत्नावर ताण करणारा प्रो. एन्. वी. रानडे यांनी १८ वर्षे खपून सुमारे २००० पृष्ठांचा इंग्लिश-मराठी कोश तयार केला. त्यांत वाङ्मय, शास्त्र, कायदा, वैद्यक, व्यापार, स्थापत्य, पदार्थ-विज्ञान, व रसायनशास्त्र वगैरे विविध विषयांतील पारिभाषिक शब्दहि दिलेले आहेत. द्विभाषिक कोशांच्या इतिहासाकडे पाहतां, प्रा. मा. चं. पटवर्धन यांचा फारशी-मराठी कोश, श्री. वा. गो. आपटेकृत 'बंगाली-मराठी कोश' आणि श्री. पुंडलीकजी कातगडे (प्रस्तुत संपादक) यांचा 'हिंदी-मराठी कोश', श्री. य. न. केळकर यांचा ऐतिहासिक फारसी-मराठी कोश असे कितीतरी कोशवाङ्मय प्रसिद्ध झालें आहे.

महाराष्ट्राच्या सीमेवर असणाऱ्या सर्व भाषांचे कोश होणे ही मराठीची गरज आहे. त्या दृष्टीनें श्री. ना. मो. सप्रे यांनी 'मराठी-कन्नड कोश' लिहिला असून त्याला 'मराठी व कन्नड भाषेचें परिज्ञान' म्हटलें आहे. त्यांत देवनागरी लिपि देऊन तिच्याखाली कन्नड लिपि दिली आहे. या ग्रंथाचा आणखी एक विशेष असा आहे की, 'त्यांत प्रथम मराठी व त्याच्यापुढें तद्वाचिक कन्नड शब्द, दोन्ही देवनागरी लिपीमध्ये दिले आहेत' कन्नडप्रमाणेंच गुजरातीहि मराठीची शेजार भाषा असूनहि 'गुजराती-मराठी' अगर 'मराठी-गुजराती' असा नांव घेण्यासारखा शब्दकोश झाला नव्हता याचें नवल वाटतें. वास्तविक मुंबईसारखें शहर, गुजराती धनिक समाजानें आपलेंसें केलेलें, गुजरात आणि महाराष्ट्र यांचा ऐतिहासिक संबंध, बडोद्यासारखें संपन्न आणि प्रगत संस्थान पाठीशीं असूनहि, गुजराती-मराठी भाषांतील हा खजिना कोणीहि उघडा केला नाहीं; याचें एक कारण कदाचित् असेंहि असू शकेल की, गुजराती वाङ्मयाचा इतर भाषांवर प्रभाव पाडिल असें प्रांतिक जुनें गुजराती साहित्य विशेष नसावें, किंवा केवळ व्यापाराकडेच गुजरातची दृष्टी असल्यामुळें, गुजरातीसाहित्यिकांचें लक्ष या गोष्टीकडे गेलें नसावें.

आतां यानंतरचा मोठा शब्दकोश म्हणजे भारताच्या शासनानें स्वीकारलेल्या चौदाहि भाषारत्नांचा हार गुंफण्याचा प्रयत्न होय. याचा एक लहान प्रकार म्हणून मराठी शब्दांशीं समानार्थक अन्य भाषेंतील शब्द त्या त्या भाषेच्या रकान्यांतून देण्याचा प्रयत्न या पूर्वी झालेला आहे. पण तो मोलाचा असला तरी सर्वांना सहज हाताळण्यासारखा होणार नाहीं, आणि तितकी आवश्यकता वा तितका उपयोगहि सामान्य वाचकाला नेहमीं असतोच असें नाहीं. या क्षेत्रातील यापेक्षां सुलभ उपाय म्हणजे या चौदाहि भाषांचे मराठीत द्विभाषिक कोश तयार करणें हाच आहे, आणि तें काम महाराष्ट्र राज्याच्या संस्कृति आणि साहित्य मंडळानें आपल्या अंगावर घेऊन नेटानें चालविलें आहे.

त्यापैकी 'कन्नड-मराठी शब्दकोश' आज वाचकापुढें या ग्रंथाचे रूपानें येत आहे. या सर्व कोशांची रचना देवनागरी लिपींत झालेली असल्यामुळें, कन्नड न येणाऱ्या मराठी वाङ्मयाच्या अभ्यासकांला त्याचा अतिशय उपयोग होण्यासारखा आहे. कन्नड शिकू इच्छिणाऱ्यांना तर त्याचा उपयोग आहेच आहे. किंवा हा या कोशांत देवनागरी लिपी वापरल्यानें त्यास अखिल भारतीय महत्त्व प्राप्त होणार आहे. देवनागरीशीं समान लिपी असणाऱ्या हिंदी, गुजराती, आदि भाषकांनाहि याचा उपयोग होण्यासारखा आहे. म्हणजे भारताच्या तीन चतुर्थांश इतक्या जनतेच्या डोळ्यांपुढें आंतरभारतीच्या स्वरूपाचा हा कोश झालेला आहे. साहजिकच भारताच्या एकात्मतेच्या वाढीला या कोशानें फार मोठा हातभार लागणार आहे.

या कन्नड-मराठी शब्दकोशांमध्ये मूळ कन्नड शब्द, देवनागरी व कन्नड या दोन्ही लिपीमध्ये दिला असल्यामुळे मराठी शिकू इच्छणाऱ्या कन्नड बंधूनां हि त्याचा उपयोग झाल्याशिवाय राहणार नाही. हा कन्नड-मराठी शब्दकोश लिहीत असतांना, घरांतील सर्वच लहानथोर स्त्री-पुरुषांची, एवढेंच नव्हे, तर आजूबाजूच्या शेजारी-पाजारी परिचितांचीहि मदत मला झालेली आहे. कन्नड शब्दाला एकादा दुर्मिळ मराठी शब्द हुडकून काढीत असतांना हे सर्वच संबंधी लोक आपापली बुद्धि चालवीत असत. तो सर्व इतिहास मनोरंजक असला तरी, त्याची नोंद विस्तारानें करण्याचें हें स्थळ नव्हे. पण त्या सर्वांचे आभार मानणें हा एक कृतज्ञता व्यक्त करण्याचा भाग आहे. हा शब्दकोश संपादनाच्या कामीं मी ज्यांना लेखनासाठीं गुंतविलें होतें, त्यांच्यापैकीं माझे स्नेही श्री कृष्णाजी बाबुराव मराठे यांची मदत, केवळ लेखनाच्या बाबतींतच नव्हे, तर शब्दांचे विविध अर्थ निश्चित करण्यांत व योग्य प्रतिशब्द निवडण्यांत आणि त्यांतील बारीकसारीक छटा व्यक्त करण्यांत, मला पुष्कळच झालेली आहे. त्यांच्या मदतीशिवाय हा शब्दकोश अनेक दृष्टींनीं अपुरा राहिला असता. म्हणून त्यांचे आभार मानणे व त्यांच्याविषयींची कृतज्ञता व्यक्त करणें मी माझें कर्तव्य समजतो. मराठी भाषेवरील त्यांचा ताबा व अधिकार कांहीं विशेष आहे. या शब्दकोशासाठीं मी निवडलेल्या सर्वच सहकाऱ्यांचा मी आभारी आहे. महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृति मंडळानें ही संधी मला दिली याबद्दल त्या मंडळाचाहि मी ऋणी आहे, एवढें नमूद करून मी ही प्रस्तावना येथेंच संपवितों.

गांधीजयंति

२ ऑक्टोबर १९६९ }

पुंडलीकजी कातगडे

कन्नड-मराठी-शब्दकोश वापरण्याच्या दृष्टीने कांहीं आवश्यक माहिती

हा कन्नड-मराठी शब्दकोश हाताळणारा कन्नडलिपि जाणत आहे असे सामान्यतः गृहीत धरून, कन्नड लिपींतील स्वर व व्यंजने आणि स्वरचिन्हे या शब्दकोशाच्या प्रारंभी देण्याचे विचारपूर्वक ठाळले आहे. तथापि कांहीं आवश्यक सामान्य माहिती येथे देत आहे.

मराठीप्रमाणे अक्षरांची बाराखडी कन्नडमध्ये नाही. कन्नडभाषेत बाराखडीऐवजी चौदाखडी आहे. कन्नडमध्ये तिला 'बळ्ळी' असे म्हणतात. कन्नड स्वरलिपीत उच्चारणाच्या दृष्टीने दोन वेगळे स्वर कल्पिलेले आहेत. मराठींतील 'ऐ-ओ' ची चिन्हे कन्नड भाषेतील न्हस्व आणि दीर्घ 'ऐ-ओ' च्या स्वरोच्चारार्थे काम भागवितात. तरीसुद्धा कन्नड भाषेच्या अभ्यासांत ही स्वरोच्चाराची अडचण मराठी भाषकांना राहू नये म्हणून, या कोशापुरती मराठीत कन्नडमधील चौदाखडीची सोय दोन वेगळे दीर्घ स्वर अधिक कल्पून केली आहे. प्रचलित देवनागरी लिपीतील 'ऐ-ओ' कन्नड भाषेतील न्हस्व स्वर मानून, त्यांच्या दीर्घोच्चार स्वरासाठी 'ऐ-ओ' असे नवे स्वर येथे उपयोजिले आहेत. एकादां हीं स्वरचिन्हे स्वीकारल्यावर 'कन्नड बळ्ळी' म्हणजे चौदाखडी कशी लिहीली जाईल हे कोणाच्याहि ध्यानांत येईल. कन्नडभाषेच्या उच्चारभेदांना या न्हस्व व दीर्घ स्वरांचे लेखन करण्याची सोय देवनागरीलिपीत नाही. पण हे वैगुण्य मानण्याचे कारण नाही. खुद्द कन्नड भाषेत तरी 'अ' व 'आ' यांच्या उच्चाराने सर्व भेद दाखविण्याची चिन्हे कोठे आहेत? 'गत जीवन' आणि 'जीवनाची गत' या शब्दांतील 'गत'चे उच्चार, किंवा 'गवत' या शब्दांत जे 'अ'चे वेगवेगळे उच्चार आहेत, ते व्यक्त करण्याची वेगळी चिन्हे कन्नडलिपीमध्येहि नाहीत.

कन्नडमधील जोडाक्षर लेखनपद्धति, मराठींतील जोडाक्षर लेखनपद्धतीपेक्षा वेगळी आहे. मराठींतील जोडाक्षरलेखन, मग ते आडवे अगर उभे कसेहि असो, उच्चारानुवर्ती असते. कन्नड लिपीमधील जोडाक्षर लिहिण्याची पद्धति प्रायः उभी म्हणजे एकाखाली दुसरे अक्षर जोडून लिहिण्याची आहे. पण तीसुद्धा पूर्ण उच्चारानुवर्ती नाही. याप्रमाणे कन्नड जोडाक्षरलेखन हे अगदी भिन्न असल्याने, ते समजून घेतले

पाहिजे. कन्नड जोडाक्षरलेखनांत विशेष लक्षांत ठेवण्यासारखी बाब ही आहे की, जे अक्षर जोडावयाचे तेच पूर्ण लिहून ज्याला ते जोडावयाचे ते अर्धे म्हणजे व्यंजनांत लिहिलेले असते. या अगदी भिन्न उच्चारलेखनाचा प्रभाव साध्या कोशचिन्हेतहि दिसून येतो. 'न्हद', 'ल्हद', आणि 'व्हय' असे अनेक शब्द अक्षर विल्हप्रमाणे त्या त्या योग्य जागी न येता, त्यांचे संकलनक्रम एका 'ह' या अक्षराखालीच कोशांत सामावलेले आहेत. अर्थात तसाच क्रम आम्ही या 'कन्नड-मराठी-शब्दकोशांत'हि घेतला आहे

मराठी लिपि तीनमजली आहे. तर कन्नड लिपि दुमजली आहे. स्वरचिन्हे, अनुनासिक (व अनुस्वार) हीं मराठीप्रमाणे अक्षराच्या वर किंवा खाली जोडली जात नसून ती व्यंजनाच्या पुढे म्हणजे लेखनाच्या ओळीत लिहिण्याचा प्रघात कन्नडलिपीमध्ये आहे.

मराठी व कन्नड दोन्ही भाषांमधील व्याकरणांतील नामविचार जवळजवळ सारखाच आहे. म्हणून त्याविषयी येथे अधिक ऊहापोह केलेला नाही. दोन्ही भाषांतील नामांच्या पोटभेदांमध्येहि म्हणण्यासारखा फरक नाही. नामविचार म्हणजे मुख्यतः 'लिंगविचार' व 'विभक्तिविचार' यांचाच विचार होय. पण शब्दकोशाच्या क्षेत्रामध्ये यांचा किंवा संधीप्रकरणाचा ऊहापोह करण्याची आवश्यकता नाही.

या शब्दकोशांत वापरलेली संक्षिप्त चिन्हे (अंत्रिब्धि-एशन्स) खालीलप्रमाणे आहेत.

- अ. दे. दुसऱ्या भाषेतून आलेला शब्द.
- ना. नाम.
- वि. विशेषण.
- धा. धातु.
- अ. अव्यय.
- क्रि. क्रियापदाचे सिद्ध रूप.
- क. कन्नड.
- सं. संस्कृत.
- प्र. प्रत्यय.

न (अ) (सं) ना. - वर्णमालेतील पहिले मूळाक्षर; विष्णु; वायु; अंतःपर; नकारात्मक उपपद; ब्रह्मा; महेश.

अं (अं) (सं) अ. - शब्दाच्या शेवटी लागणारे अव्यय.

अंश (अंश) (सं) धा. तुकडा करणे; भाग पाडणे.

अंश (स) (अंश अंश) (सं) ना. - भाग; तुकडा; गणितांतील एक संकेत; अक्षांश; वारसदार.

अंशक (अंशक) (सं) ना. - भागीदार; संबंधिक; भाग; तुकडा; सौर मासांतील एक दिवस.

अंशमापक (अंशमापक) (सं) ना. - द्रव पदार्थ मापण्याचे साधन; कोनमापक.

अंशांक (अंशांक) (सं) ना. - भागांतील उपभाग; पोटभाग.

अंशि (अंशि) (सं) ना. - अंशातील उरलेला भाग; स्थिति.

अंशु (अंशु) (सं) ना. - किरण; प्रकाश; बिंदु; शेवट; अत्यंत लहान भाग; सूर्य; तेजोमंडल.

अंशुक (अंशुक) (सं) ना. - रेशमी वस्त्र; मलमल; पान; प्रकाशाचे कोमल किरण.

अंशुमत् (संव) (अंशुमत्) (सं) वि. - चकाकणारे; कांतिमय; तेजस्वी; सूर्यवंशीय राजाचे नाव.

अंशुमति (अंशुमति) (सं) ना. - यमुना नदी.

अंशुमत्फला (अंशुमत्फला) (सं) ना. - केळ; केळ्यांचा घड; लोंगर.

अंशुल (अंशुल) (सं) वि. - चकाकणारे; तेजस्वी.

(सं) ना. - चाणक्याचे नाव.

अंसल (अंसल) (सं) वि. - बलशाली; घट्टमुट्ट; धडधाकट.

(सं) ना. - शक्तिमान भुज असलेला; मनगटांत जोर असलेला.

अंह, अंहस् (अंह अंहस्) (सं) धा. - निघणे; जाणे;

पोहोचणे; बोलणे; प्रकाशणे; पाठविणे.

(सं) ना. - पाप; ताप; उपद्रव.

अंहति (अंहति) (सं) ना. - वर; संकट; गंडांतर; विपत्ति; देणगी.

अंहिति (अंहिति) (सं) ना. - वर; दान.

अः (अः) (सं) अ. - आश्चर्यबोधक अव्यय; आनंदसूचक अव्यय.

अक (अक) (सं) ना. - दुःख; कष्ट; कळ; सुखाभाव; पाप; प्रत्यय.

अकच (अकच) (सं) वि. - केशविहीन; खल्वाट; टकल्या.

अकट (अकट) (सं) अ. - अरेरे.

अकंटक (अकंटक) (सं) वि. - निष्कंटक; निरुपद्रवी; निर्वेध.

अकर (अकर) (सं) वि. - थोटा; कातरलेला; बेका.

अकरण (अकरण) (सं) ना. - उद्योगशून्य; अवयवहीन; निरुद्योग.

अकर्म (अकर्म) (सं) वि. - आळशी; निरुद्योगी; दुष्ट; अयोग्य. (सं) ना. - अपराध; दुष्कृत्य.

अकल (अकल) (सं) वि. - पूर्ण; संबंध;

अकल्क (अकल्क) (सं) ना. - दैवशक्ति; महासागराच्या पाण्याचा सांठा.

अकल्का (अकल्का) (सं) वि. - शुद्ध; पवित्र

(सं) ना. - चंद्रप्रकाश; चांदणे

अकल्प (अकल्प) (सं) वि. - अनियंत्रित; अशक्त; अतुलनीय.

अकल्मष (अकल्मष) (सं) वि. - निर्दोष, घाण नसलेले; स्वच्छ; निष्कलंक.

अकलंक (अकलंक) (सं) वि. - निष्कलंक; निर्दोष; निष्पाप.

अकलत्र (अकलत्र) (सं) ना. - ब्रह्मचारी; अविवाहित; विधुर;

अकांड (अकांड) (सं) वि. - आपोभाप बंद; अकस्मात बंद;

बिन बुडाचा;

अकार्य (अकार्य) (सं) वि. - न करण्यासारखे.

(सं) ना. - दुष्कर्म; अकाम; वाईट काम.

अकाल (अकाल) (सं) वि. - कालाला न शोभणारे; विपरीत.

अकिंचन (अकिंचन) (सं) वि. - दरिद्री; दुर्दैवी; हातांत काही नसलेला.

अकिंचित्कर (अकिंचित्कर) (सं) वि. - सुगंध; निरुपयुक्त.

अकुटिल (अकुटिल) (सं) वि. - वाकडा नसलेला; सरळ;

प्रामाणिक; निष्कपट.

अकुतः (अकुतः) (सं) अ. - सर्वत्र अभाव

—भय (अकुतः) (सं) वि. - निर्भय, कोटूनहि भय नसलेला.

अकुप्य (अकुप्य) (सं) ना. - चांदी; सोने.

अकूपार (अकूपार) (सं) ना. - कासव; कूर्मराज; समुद्र; सूर्य.

अकूत (अकूत) (सं) वि. - न केलेले; अपूर्ण; अकल्पित;

स्वाभाविक; असिद्ध; स्वयंसु; कपटरहित.

अकृष्ट (अकृष्ट) (सं) वि. - न नांगरलेले; पड; न ओढलेले.

अक (का) अकृ (का) (सं) ना. - वडील बहीण.

अकज (अकज) (क) ना. - आश्चर्यकारक वस्तु; मात्सर्य; असंतोष.

अकडि (डे) अकृ (डे) (क) ना. - दोन पिकांमधील पाट;

चाकोरी. नांगराने पडलेली ओळ; संकट; वजनमापातील कपट.

अकदाम (अकृदा०) (क) ना. — जपमाल; रुद्राक्षानी माल;
 अकर (अकृ०) (क) ना. — अक्षर; प्रीति.
 अकरिके (अकृ०क) (क) ना. — प्रीति; एक वनस्पति.
 अकरिग (अकृ०ग) (क) ना. — अक्षरश; पंडित.
 — वेळ (अकृ०) (क) ना. — पडजमीन.
 अकरु (अकृ०रु) (क) ना. — प्रीति.
 अकरे (अकृ०रे) (क) ना. — लहान सुलांना प्रेमाने दिलेला घोट.
 — गुदकु (गुदकु०) घोट.
 अककवे (अकृ०वे) (क) ना. — प्रयोजन; अजीर्ण.
 अककस (अकृ०स) (क) ना. — अनुराग; ईर्ष्या; राग.
 अककलिसु (अकृ०लिसु) (क) धा. — जांभई देणें; भुकेने व्याकुल
 होणें; चूळ मरणें.
 अककले (अकृ०ले) (क) ना. — छुरळ.
 अककाजि (अकृ०काजि) (क) ना. — जैन सन्यासिनी.
 अककाडु (अकृ०काडु) (क) धा. — तुडविणें; फेकणें; वाहणें;
 ओसरणें; बलहीन होणें; कांतिहीन होणें.
 अककारु (अकृ०कारु) (क) धा. — रडून रडून कंठ सुकणें; कंठ
 दाटून येणें.
 अक्कि (अकृ०) (क) ना. — तांदूळ; भातांतील धान्य.
 — कुचु (अकृ०कुचु) (क) ना. — माताची पेज; मातावरील
 पाणी; कांजी.
 अकिसु (अकृ०सु) (क) धा. — वितळविणें; पचविणें.
 अक्कु (अकृ०कु) (क) धा. — वश करून घेणें; नियंत्रण धरणें;
 आर्क्षणें; पकडणें; वितळविणें.
 अक्कुड (अकृ०कुड) (क) वि. — उत्साही; बळवंत; सत्वशाली;
 आतुर; विश्वासु; राबणारा.
 अक्कुडिसु (अकृ०कुडिसु) (क) धा. — संकोचणें; उतरणें;
 कलाक्षय होणें.
 अक्कुलिसु (अकृ०कुलिसु) (क) धा. — 'अकलिसु' पहा. मागें
 सरणें; पाऊल मागें घेणें.
 अक्कुरळि (अकृ०कुरळि) (क) ना. — भय; घाबरेपणा; घाबरटपणा.
 अक्के (अकृ०) (क) ना. — आकंदन; रडारड;
 (क) अ — होऊ दे!
 अक्त (अकृ०) (सं) वि. — लुप्त; निश्चल.
 अक्रम (अकृ०क्रम) (सं) वि. — क्रमहीन; आडवातिडवा; विसंगत.
 (सं) ना. — अव्यवस्था; औचित्यभंग; अन्याय; वाक्यदोष;
 अनियमितपणा.
 अक्रोड (अकृ०क्रोड) (सं) ना. — एक कवचीचें फळ; अक्रोडाचे
 झाड.
 अक्रोव (अकृ०क्रोव) (सं) ना. — राग नसलेला; शांति.
 अक्लीव (अकृ०क्लीव) (सं) ना. — पौरुष नसलेला; नपूसक, बंद.

अक्लेश (अकृ०क्लेश) (सं) वि. — दुःखहीन; तापहीन.
 (सं) ना. — तापनिवारण; विघ्नविनाश.
 अक्ष (अकृ०) (सं) ना. — गाडी; गाडीचा कणा; अक्षरेखा; गर्भसूत्र,
 डाळ; फांसा; वृत्त, साप; विन्याचें झाड; गरुड; डोळा; मणि.
 अक्षमणे (णि) (अकृ०मणे) (सं) ना. — जपमालेतील मणि.
 अक्षत (अकृ०क्षत) (सं) वि. — क्षत नसलेलें; संपूर्ण; संपर्क नसलेलें.
 (सं) ना. — मैत्राक्षता; मंगलसमयी लावण्याचा तिलक.
 अक्षते (अकृ०क्षते) (सं) ना. — कुकु लावलेले तांदूळ; पुरुषसंपर्क
 नसलेली स्त्री.
 अक्षय (य्य) (अकृ०य्य) (सं) वि. — नाश न होणारें;
 रिकामें न होणारें.
 (सं) ना. — संवत्सरमालेतील शेवटचें वर्ष.
 — पात्रे (अकृ०पात्रे) (सं) ना. — कधीहि रिकामें न होणारें भांडें.
 सिद्धस्थाली.
 — वट (अकृ०वट) (सं) ना. — गयाक्षेत्रातील प्राचीन वटवृक्ष.
 अक्षर (अकृ०क्षर) (सं) वि. — नाश न होणारें; न बदलणारें; विषम.
 (सं) ना. — परब्रह्म; लिपी चिन्ह; अकारापासूनची सर्व अक्षरें;
 पाणी; आकाश; धर्म.
 अक्षोति (अकृ०क्षोति) (सं) ना. — तिरस्कार; असहनशीलता;
 मात्सर्य.
 अक्षोश (अकृ०क्षोश) (सं) ना. — भूमध्याच्या वर्तुळाशी समांतर
 असा भूगोलवर काढलेला वर्तुळाचा भाग. विषुववृत्ताशी
 समांतर वर्तुळ.
 अक्षार (अकृ०क्षार) (सं) वि. — स्वभावसिद्ध; अकृत्रिम.
 (सं) ना. — मीठ; लवण.
 अक्षि (अकृ०क्षि) (सं) ना. — डोळा; दोन भाग दाखविणारा संकेत
 — गत (अकृ०गत) (सं) वि. — डोळ्याला दिसणारें; दृष्टिसमारचें;
 आजकालचें.
 अक्षिकर्ण (अकृ०क्षिकर्ण) (सं) ना. — सर्प; कानाचें काम करणारा
 डोळा.
 अक्षीण (अकृ०क्षीण) (सं) वि. — दरिद्री न होणारा; पूर्ण; अक्षय्य.
 अक्षीव (अकृ०क्षीव) (सं) वि. — मस्ती न येणारा.
 अक्षुग्ण (अकृ०क्षुग्ण) (सं) वि. — न फुटलेलें, न तुटलेलें;
 असाधारण.
 अक्षुद्र (अकृ०क्षुद्र) (सं) वि. — लहान नसलेलें; विशाल; मोठें;
 बलाढ्य.
 अक्षुभित (अकृ०क्षुभित) (सं) वि. — चलविचल न होणारें; उद्रेक
 न पावणारें; क्षोभ न होणारें.
 अक्षूण (अकृ०क्षूण) (सं) वि. — कमी न होणारें; तुटवडा न
 पडणारें.
 अक्षेत्र (अकृ०क्षेत्र) (सं) ना. — पडीक; न नांगारलेली भूमि.

अक्षोट (अक्ष०६३) (सं) ना. — अक्रोड फळ; अक्रोडाचें झाड.
 अक्षोभ्य (अक्ष०६४) (सं) वि. — अचल; उद्रेक न पावणारें,
 उत्तेजित न होणारें; दृढ; अभंग.
 अक्षोहिणी (अक्ष०६५) (सं) ना. — सैन्याची संख्या;
 अक्षोहिणी.
 अखंडन (अख०६६) (सं) ना. — समय; संपूर्ण वस्तु;
 अविध्वरणीय गोष्ट; शाश्वत तत्त्व.
 अखंडभाग्य (अख०६७) (सं) ना. — संपूर्ण श्रीमंती;
 गर्भश्रीमंती; अखंड सौभाग्य.
 अखंडमंडल (अख०६८) (सं) ना. — चक्राधिपत्य; संपूर्ण
 राज्याधिकार.
 अखर्व (अख०६९) (सं) वि. — संपूर्ण; मोठें; पुष्कळ.
 अखल्य (अख०७०) (सं) वि. — मित्रा; काळाला अनुसरून नसेलें.
 अखाड (अख०७१) (क) ना. — कुस्तीचा आखाडा; रंगस्थळ,
 रंगभूमि; व्यासपीठ; आळशाचा अड्डा.
 अखात (अख०७२) (सं) वि. — न उकरलेलें; पुरून ठेवलेलें.
 (सं) ना. — नैसर्गिक जलाशय; आखात.
 अग (अग०) (सं) वि. — एकलेलें.
 (सं) ना. — वेष्ट; दगड; झाड.
 अगचाटलु (अग०७३) (क) ना. — अडचण; कठिण प्रसंग.
 अगचु (अग०७४) (क) धा. — दकलणें; ओढणें; हिसकणें.
 अगजा (जाते) (अग०७५) (सं) ना. — पार्वती.
 अगड (अग०७६) (क) अ. — अनिर्बंधपणें.
 (क) वि. — शूर; जाणता; दुष्ट; मारका; बेल्यामी; कुणासहि न
 मानणारा; संस्कारविहीन.
 अगडु (अग०७७) (क) वि. — दुष्ट; क्रूर; क्षुद्र; हीन.
 — तन (अग०७८) (क) ना. — क्रूरपणा; दुष्टपणा; क्षुद्रता.
 — मोरे (अग०७९) (क) ना. — क्रूरमुख; कपाळाला आठ्ठा
 घातलेला चेहरा.
 अगणि (अग०८०) (क) ना. — अडणा; कडी; कुलप; बंधन.
 अगण्य (अग०८१) (सं) वि. — मोजतां न येणारे; अमुख्य; गौण;
 कमी प्रतीचें.
 अगत (अग०८२) (क) ना. — उकरणी; जमीनखुदाई.
 अगति (अग०८३) (सं) ना. — कष्ट; नरक; दिशामूल.
 अगते (अग०८४) (क) ना. — जमिनीची उकरणी.
 अगद (अग०८५) (सं) ना. — रोग; दुखणें; आजार; गंडांतर.
 अगदंकार (अग०८६) (सं) ना. — वैद्य; रोगाचा नाश
 करणारा; रोग न होऊं देणारा.
 अगदि (अग०८७) (क) अ. — पूरा; एकंदरीत; वट.
 अगधर (अग०८८) (सं) ना. — गोवर्धन पर्वत उचलून धरणारा;
 कुण्ठा.

अगपडु (अग०८९) (क) धा. — वश होणें; आधीन होणें.
 अगपे (अग०९०) (क) ना. — लाकूड; सालीची तयार केलेली वस्तु;
 भूस; कोंडा.
 अगभेदि (अग०९१) (सं) ना. — पर्वत फोडणारा इंद्र; वीज;
 अशनिपात; लाकूडफोड्या; कुदळ.
 अगम (अग०९२) (सं) ना. — गतिनिरोध; खरडी; गतिरोधक.
 अगम्य (अग०९३) (सं) वि. — न समजणारें; न पांचणारें;
 हाताला न येणारें; न पटणारें.
 अगम्यागमन (अग०९४) (सं) ना. — न जावें तेंथें जाणें;
 व्यभिचार.
 — गामी (अग०९५) (सं) ना. — व्यभिचारी; परदारागमनी.
 अगर (अग०९६) (क) ना. — जहाजाचा मागचा भाग.
 अगरणे (अग०९७) (क) ना. — दुर्दैव; आरोप ठेवणें.
 अगरिपु (अग०९८) (सं) ना. — पर्वतशत्रु; इंद्र.
 अगरु (अग०९९) (क) ना. — डोक्यावरील टेंगुळ; आवाळु.
 अगरु (अग०९९) (क) ना. — चंदन.
 — गंध (अग०९९) (सं) ना. — चंदनाचें गंध
 अगल (अग१००) (क) धा. — दूर करणें; दूर होणें; विस्तारणें;
 वेगळें होणें; नाहीसें होणें; मरणें.
 अगल (अग१०१) (क) वि. — पुरेसें; अवलपवळ;
 (क) ना. — रंदा; अडणा.
 अगलिके (अग१०२) (क) ना. — वेगळीक; दूर जाणें; वियोग.
 अगलिचु (अग१०३) (क) धा. — वेगळे करणें; रंद करणें; दूर
 करणें.
 अगलितु (अग१०४) (क) वि. — रंद; विशाल; दीर्घ.
 अगलिसु (अग१०५) (क) धा. — वेगळे करणें; दूर करणें;
 कामावरून काढणें; विलग करणें.
 अगलु (अग१०६) (क) धा. — दूर होणें; विस्तारणें.
 (क) वि. — विस्तृत; रंद.
 (क) ना. — दिवस.
 अगलुविके (अग१०७) (क) ना. — वियोग; विप्रयोग; मोकळीक.
 अगलुचु (अग१०८) (क) धा. — दूर करणें; वेगळे होणें; विलग
 करणें.
 अगलुंके (अग१०९) (क) ना. — खड्डा; डबरा; भोक; 'अगलुविके'
 पहा.
 अगलुंते (अग११०) (क) ना. — खड्डा, खळगा; डबरा.
 अगवडु (अग१११) (क) धा. — अडकून पडणें; सांपडणें.
 अगवैरी (अग११२) (सं) ना. — पर्वतशत्रु; इंद्र.
 अगस (अग११३) (क) ना. — परीट; घोवी.
 अगसगिति (अग११४) (क) ना. — परटीण; घोबीण; रजकपत्ति.
 अगसति (सिति) (अग११५) (क) ना. — परटीण;

अगसाल (अगसाल) (क) ना. — 'अकसालिग' पहा, सोनार
अगसाले (अगसाले) (क) ना. — अकसाला; पाकगृह; स्वयंपाक-
घर; सोनारशाळा.

अगसिंग (अगसिंग) (क) ना. — घोब्याचा गोतावळा.
अगसुते (अगसुते) (सं) ना. — पर्वतकन्या; पार्वती.
अगसुतेश (अगसुतेश) (सं) ना. — ईश्वर; पार्वतीपति.
अगसे (गिसे) (अगसे [गिसे]) (क) ना. — वेस; गावाबाहेर
जाण्याचा महादरवाजा.

अगसे (अगसे) (क) ना. — गळित धान्य, तेलबी; जवस.
अगस्ति (अगस्ति) (सं) ना. — अगस्तिऋषि; कुंभजन्मा; एक
नक्षत्र.

अगस्त्य (अगस्त्य) (सं) ना. — मित्रावरुणांना उर्वशीपासून
झालेला मुलगा; एक ज्ञानी मुनि.

अगळ (अगळ) (क) धा. — हलणें; निसटणें; उकरणें; खोदणें.
अगळ (अगळ) (क) ना. — किल्ल्याचा तट.
अगळत (अगळत) (क) वि. — रुंद.

(क) ना. — खंदक, कोटामोवतीचा खोल खड्डा.
अगळि (अगळि) (क) ना. — अडणा; अर्गळ; कडी; बंद करण्याचें
साधन.

अगळु (अगळु) (क) ना. — शिजलेला तांदूळ. शीत.

(क) धा. — उकरणें; दातानें चावणें.
अगळुत (ळिते) (अगळुड [अड]) (क) ना. — किल्ल्याच्या
भोवतालचा खंदक.
अगळते (अगळते) (क) ना. —
अगळंति (अगळंति) (क) ना. —

अगाढ (अगाढ) (सं) वि. — विरल; सुलभ; सोपे.
अगाध (अगाध) (सं) वि. — खोल; तळ न लागणारे.
(सं) ना. — खोल खंदक; गुहा.

अगाधजल (अगाधजल) (सं) ना. — सरोवर; तळ न
लागण्याइतकें खोल पाणी.

अगाधिप (अगाधिप) (सं) ना. — पर्वतराज; मेरुपर्वत.
अगार (अगार) (सं) ना. — घर, स्थान, वासस्थळ; जागा.
अगि (अगि) (क) धा. — उकरणें; खोदणें; खड्डा काढणें; रवंध
करणें; हलविणें; दळणें; आनंदविणें; मिणें.
(क) ना. — लहान रोप; साल; मोड; कोंब.

अगदिगे (दिगे) (अगदिगे [दिगे]) (क) ना. — शेगडी; शेकोटी.

अगिणि (अगिणि) (क) ना. — पाणी;
अगिनि (अगिनि) (क) ना. — अग्नि; निखारा, विस्तार; इंगळ.
अगिर (अगिर) (सं) ना. — स्वर्ग.

अगिल् (लु) (अगिल् [लु]) (क) ना. सुवास; सुगंध; सुगंधी
द्रव्य.

अगिचिलि (अगिचिलि) (क) वि. गंधहीन; वासरहित.

अगु (अगु) (क) धा. — उकरणें; वाढविणें;

अगुचु (अगुचु) (क) धा. — घट्ट धरून ठेवणें, दाबून धरणें.

अगुदले (अगुदले) (क) ना. — विस्तीर्णता; भरीवपणा;
बाहुल्य.

अगुर (अगुर) (क) धा. — उकरणें, खणणें; लोदणें.

अगुरू (अगुरू) (क) वि. — संकीर्ण, लहान; सोपे, लघु.

अगुडु (अगुडु) (क) ना. — भीति; भयंकर आकृति.

अगुर्विसु (अगुर्विसु) (क) धा. — मिळविणें; भेडसावणें;
वेडावणें.

अगुलु (अगुलु) (क) धा. — हलविणें; थरथरविणें, कापविणें.

अगुबु (अगुबु) (क) ना. — दाक्षिण्य; उपकार; आश्रय;
आधार.

अगुसु (अगुसु) (क) धा. — 'अगुचु' पहा.

अगुळ (अगुळ) (क) धा. — उकरणें; लोदणें; पाण्यांत बुडणें.

अगुळी (अगुळी) (क) ना. — अडणा; अर्गळा.

अगुळु (अगुळु) (क) ना. — शिजवलेला तांदूळ; भाताची मूद,
एकप्रकारची औषधी वनस्पति.

अगुल्लि (अगुल्लि) (क) धा. — उकरविणें, खोदविणें.

अगुल्लु (अगुल्लु) (क) धा. — बुडविणें; पाण्यात बुडविणें.

अगूढ (अगूढ) (सं) वि. — अनाकलनीय; स्पष्ट

अगूह (अगूह) (सं) ना. — संन्यासी, अनिकेत; वेधर.

अगे (अगे) (क) अ. — क्रियाविशेषणात्मक प्रत्यय.

अगेडि (अगेडि) (क) ना. — खड्डे काढण्याची जागा.

अगेद्रे (अगेद्रे) (सं) ना. — श्रेष्ठ पर्वतांपैकी एक

अगेद्रेजे (अगेद्रेजे) (सं) ना. — पर्वतराजकन्या, पार्वती.

अगो (गो) (अगो [गो]) (क) अ. — दूरची वस्तु निर्देशिणारे
उद्गारवाचक अव्यय.

अगोचर (अगोचर) (सं) वि. — डोळ्याला न दिसणारें;
दृष्टीपलीकडचें; उडून न दिसणारें.

(सं) ना. इंद्रियांना अगम्य वस्तु; ब्रह्म.

अग्ग (अग्ग) (क) वि. — सवंग, स्वरत; कमी किमतीचे;

अग्र; प्रथम; सर्वांत पुढचे.

अगगरणे (अगगरणे) (क) ना. — दोरी; बांधण्याचे साधन;
काढणी; सुतळी.

अगगल (अगगल) (क) ना. — रुंदी; विशालता; आधिक्य.

अगगल्लि (अगगल्लि) (क) धा. — विस्तार पावणें; वाढणें.

अगगवणि (अगगवणि) (क) ना. — तीर्थ; पाणी.

अगगळिके (अगगळिके) (क) ना. — अडणा; अडसर; कडी;
अहंकार, ताटा.

अगगळु (अगगळु) (क) ना. — अहंकार; भरंवसा; आधिक्य.

अगळे (अ०, ६) (क) ना. — महाबळी; समर्थवान पुरुष.
अगळाडि (अ०, ७) (क) ना. — निर्लज्ज स्त्री; निलाजरी.
— कार (— ८००) (क) ना. — गारुडी; जादूगार; इंद्रजाल
करणारा; कपटी मनुष्य.

अगिग (अ०, १) (क) ना. — अग्नि; निखारा.

अगिगा (अ०, २) (क) ना. — पुढारी; राजा; निरुपयोगी
मनुष्य; निकामी.

अगिगटिके (अ०, ३) (क) ना. — शेकोटी; आगटी; शेगडी.

अगिगटिके (अ०, ४) (क) ना. — 'अगिगटिके' पहा.

अगिगि (अ०, ५) (क) ना. — जलाशय.

अगिगसु (अ०, ६) (क) घा. — तरुं लावणें; रोपणें.

अग्न्यस्त्र (अ०, ७) (सं) ना. — तोफ; बंदुक; अनलास्त्र.

अग्न्यायि (अ०, ८) (सं) ना. — अग्न्यस्त्र; त्रैतायुग.

अग्निकण (अ०, ९) (सं) ना. — किटाण; ठिणगी; स्फुल्लिग.

अग्निकार्य (अ०, १०) (सं) ना. — यज्ञासाठी अग्नि पेटवून तो
तूप घालून पाजळणें.

अग्निकाष्ठ (अ०, ११) (सं) ना. — सरपण; जळण; समिधा;
लाकूड.

अग्निकौण (अ०, १२) (सं) ना. — आग्नेय दिशा.

अग्निज (अ०, १३) (सं) ना. — अग्नीतून उत्पन्न झालेला; पण्मुख.

अग्निज्वाले (अ०, १४) (सं) ना. — जाळ; पेट; अग्नि
ओकणारा वृक्ष; तांबड्या फुलाचें झाड.

अग्नितारे (अ०, १५) (सं) ना. — कृत्तिका नक्षत्र.

अग्निदीपन (अ०, १६) (सं) ना. — पचनशक्ति; पचनाची
वाढ.

अग्निदेवे (अ०, १७) (सं) ना. — कृत्तिका नक्षत्र.

अग्निनयन (अ०, १८) (सं) ना. — अग्निप्रमाणें डोळे
असलेला; शूर.

अग्निनेत्र (अ०, १९) (सं) ना. — ईश्वर, शंकर.

अग्निपक्षी (अ०, २०) (सं) ना. — लांब पाय, मान आणि

अगिसारखी लाल चोंच असलेला पक्षी.

अग्निपरीक्षे (अ०, २१) (सं) ना. — कठीण प्रसंग, अग्निदिव्य.

अग्निफल (अ०, २२) (सं) ना. — वज्र; माणिक; हिरा.

अग्निवाय (अ०, २३) (सं) ना. — जळणे तोडणें; लाकूडफाटा
तोडणें

अग्निभू (अ०, २४) (सं) ना. — अग्नीतून उत्पन्न झालेला पण्मुख;
स्कंद.

अग्निमयन (अ०, २५) (सं) ना. — लाकडावर लाकूड घासून
अग्नि उत्पन्न करणें.

अग्निमंथ (अ०, २६) (सं) ना. — लाकडांच्या घर्षणाने अग्नि
पेटविणें.

अग्निमांथ (अ०, २७) (सं) ना. पचनशक्तिहीनता;
खाहेलें न पचणें.

अग्निरक्षणे (अ०, २८) (सं) ना. — अग्निहोत्र.

अग्निवर्ण (अ०, २९) (सं) ना. — सूर्यवंशातील शेवटचा राजा.

अग्निवीर्य (अ०, ३०) (सं) ना. — रुद्र.

अग्निवेद्य (अ०, ३१) (सं) ना. — द्रोण व द्रुपद यांचा
अस्त्रविद्येतील गुरू. द्रोणाचा काका.

अग्निशिख (अ०, ३२) (सं) ना. — अग्नीच्या ज्वाला; जाळ.

अग्निशिखे (अ०, ३३) (सं) ना. — एक झाड; दिवा; बाण; सुवर्ण.

अग्निष्टोम (अ०, ३४) (सं) ना. — एका यज्ञाचें नांव;

अग्निदीपन स्तोत्र.

अग्निसख (अ०, ३५) (सं) ना. — अग्नीचा मित्र; वायु.

अग्निसाक्षिक (अ०, ३६) (सं) ना. — अग्निमक्ष चाललेला
(विवाह).

अग्निस्तंभन (अ०, ३७) (सं) ना. — मंत्राने अग्नि शांत करणें.

अग्निहोत्र (अ०, ३८) (सं) ना. — अग्निदेवतेला अर्पण केलेले
अर्घ्य.

अग्निहोत्री (अ०, ३९) (सं) ना. — यज्ञातील अग्नि जोपास-
णारा; यज्ञकुंडाला जपणारा; अग्निहोत्र करणारा.

अग्न्युत्पात (अ०, ४०) (सं) ना. — धूमकेतु.

अग्र (अ०, १) (क) ना. — तोंड येणें, ओठावर उठणारे फोड.

(सं) ना. — शेवट; शिखर; पुढचा भाग; गावचें प्रवेशद्वार; स्तुति.

अग्रग (अ०, २) (सं) ना. — पुढारी; मार्गदर्शक; नेता.

अग्रगामी (अ०, ३) (सं) ना. — पुढें जाणारा; पुढारी.

अग्रज (जन्म) (अ०, ४) [अ०, ५] (सं) ना. — आधी जन्मलेला,
आण्णा; ब्राह्मण; विष्णु.

अग्रजाते (अ०, ६) (सं) ना. — आधी जन्मलेली, अक्का.

अग्रजे (अ०, ७) (सं) ना. — अक्का; पार्वती.

अग्रजेश (अ०, ८) (सं) ना. — पार्वतीपति; शिव; अक्काचा
नवरा; भावोजी.

अग्रणि (णी) (अ०, ९) [अ०, १०] (सं) ना. — अक्षय; न संपणारे;
वाढ; पुढारी; नायक.

अग्रतःसर (अ०, ११) (सं) वि. — पुढें जाणारा, नेता; नायक
मुखंड.

अग्रतनूज (अ०, १२) (सं) ना. — पहिला मुलगा; अण्णा;

अग्रतांबूल (अ०, १३) (सं) ना. — सर्वप्रथम अक्षता
मिळणें; समेत मिळणारे पहिले मानाचें पान.

अग्रदूत (अ०, १४) (सं) ना. — सर्वप्रथम सेवक; विश्वासु
सेवक.

अग्रपूजे (अ०, १५) (सं) ना. — विशिष्ट पूजा; समेतील पहिला
मान; मर्यादा; गौरव.

अग्रफल (अ०, ५७) (सं) ना. — प्रथमफल; पहिला मुलगा.
 अग्रवल (अ०, ७७) (सं) ना. — विनीवरील सैन्य; आवाडीची सेना, पहिली रांग
 अग्रमांस (अ०, १००) (सं) ना. — हृदय.
 अग्रवरं (अ०, ०७०) (अ.) क. — शेवटपर्यंत; शेड्यापर्यंत;
 अग्रसाले (अ०, २००) (सं) ना. — देवस्थानांतील स्वयंराक्षस.
 अग्रस्थ (अ०, २००) (सं) ना. — सभापति; नायक; मुख्यस्थ
 अग्रहस्त (अ०, २००) (सं) ना. — हाताची बोटे; हत्तीच्या सोंडेचा शेवटचा भाग.
 अग्रहार (अ०, २००) (सं) ना. — ब्राह्मणांचे वासस्थान;
 ब्राह्मणपुरी; ब्राह्मणगल्ली.
 अग्रहारिक (अ०, २००) (सं) ना. — ब्राह्मणपुरीत राहणारा.
 अग्राम्य (अ०, २००) (सं) वि. — खेडूत नसलेला, ग्रामवासी नसलेला; सुधारलेला.
 अग्राम्यवचनवृत्ति (अ०, २००) (सं) ना. — प्राचीन काव्यलक्षणामधील एक लक्षण.
 अग्रासन (अ०, २००) (सं) ना. — मुख्यपीठ; स्वामीची गादी.
 अग्रासीन (अ०, २००) (सं) ना. — सभापति; श्रेष्ठ जागी बसलेला
 अग्राह्य (अ०, २००) (सं) वि. — अस्वीकार्य, धारणातीत;
 अग्रिम (अ०, २००) (सं) वि. — प्रथम; मुख्य, उत्तम.
 अग्रिय (अ०, २००) (सं) वि. — जास्तीचे; प्रथमचे.
 (सं) ना. अण्णा; वडील बंधु.
 अग्रेथर (अ०, २००) (सं) ना. — महाप्रभु; सर्वश्रेष्ठ मनुष्य.
 अग्रेसर (अ०, २००) (सं) ना. — पुढे जाणारा; नायक;
 पुरुषोत्तम; सर्वोत्तम.
 अग्रेडक (अ०, २००) (सं) ना. — मूर्तिपूजेचे पाणी.
 अग्र्य (अ०, २००) (सं) वि. — उत्तम; प्रथम; अत्यपूर्वक.
 जघ (अ०, २००) (सं) नां. — पाप; दोष; प्रमाद; दुःख; व्यसन;
 संकट; घाण.
 जघट (अ०, २००) (सं) वि. — पुष्कळ; अतिशय; आश्चर्यकारक;
 अचिंत्य.
 जघटन (अ०, २००) (सं) ना. — असंभव; असंभाव्य गोष्ट; न घडण्यासारखी कठीण गोष्ट; अशक्य घटना.
 जघटमान (अ०, २००) (सं) ना. — न जुळणारी गोष्ट;
 विसंगत वाणी; असंभाव्य गोष्ट.
 जघटित (अ०, २००) (सं) वि. — कधी न घडलेली; कधी न साधलेली; आश्चर्यकारक
 (सं) ना. अपूर्व कृति; आश्चर्यकारक घटना.
 जघन (अ०, २००) (सं) ना. — लहान, कोवळे, मृदु.
 जघमर्षण (अ०, २००) (सं) वि. — पापहारक, शापविमोचक मंत्र; अघमर्षणमंत्र; या मंत्राचा वेदातील एक ऋषि.

अघरिपु (अ०, २००) (सं) ना. — अघासुराचा शत्रु; कृष्ण.
 अघ्न्ये (अ०, २००) (सं) ना. — अघ्न्य स्त्री; गाय; बैल; ब्रह्मदेव.
 अं (अ०) (क) अ. — द्वितीया विभक्ति प्रत्यय. जनावराला बोलावण्याचा आवाज.
 अंक (अ०, २००) (सं) ना. — आकडा; वाकडा; बांक; मांडी, पंख; संज्ञा, चिन्ह; दोष; कलंक, जड बोजा, अडचण; नाटकाचा भाग; मृत्यु.
 अंककार (अ०, २००) (सं) ना. — प्रभावी मनुष्य; प्रमुख सेवक; नायक;
 अंककार्ति (अ०, २००) (सं) ना. — नायिका; मुख्यसेविका.
 अंकण (अ०, २००) (क) ना. — खण; दोन खांबांतील अंतर; दोन रेषांतील स्थल;
 अंकत्रिणेत्र (अ०, २००) (सं) ना. — शूर; शिव.
 अंकन (अ०, २००) (सं) ना. — खूण; चिन्हकरण; मुद्रा मारणे; मुद्रा परिचय चिन्हे.
 अंकपालि (अ०, २००) (सं) ना. — आलिंगन; मिठी
 अंकपान (अ०, २००) (सं) ना. — गणितातील अंकचमत्कार. गणितातील कोडे; कुट; अंकसंभ्रम.
 अंकमाले (अ०, २००) (सं) ना. — अंकसमूह; विरुदावली; मणिमाला;
 अंकपीठ (अ०, २००) (सं) ना. — मांडी; जंघा.
 अंकमुख (अ०, २००) (सं) ना. — नाटकाचा आरंभ; पुढील घटनेची प्रस्तावना.
 अंकलि (अ०, २००) (क) ना. — वृक्षविशेष; अकोल.
 अंकलिपि (अ०, २००) (सं) ना. — मूलाक्षर चिन्ह; मूललिपि; अक्षरांची ओळख करून देणारी पुस्तिका.
 अंकवणे (णि) (अ०, २००) (क) ना. — शोभिवंत मणि; शोभिवंत पीठ.
 अंकवरे (अ०, २००) (क) ना. — रणवाय; रणालगी; रणभेरी.
 अंकवातु (अ०, २००) (क) ना. — सुंदर भाषण; गोडशब्द; सुभाषित; सूक्ति.
 अंकित (अ०, २००) (सं) वि. — चिन्हित; संख्या घातलेले.
 (सं) ना. — चिन्ह; सही; आधीनता; शब्दार्पण.
 अंकिसु (अ०, २००) (क) धा. — खून करणे; निरखणे; टक लावून पाहणे; गौरवदृष्टीने पाहणे.
 अंकुर (अ०, २००) (सं) ना. — कोंब; मोड; डोळा (बटाटा, ऊस वगैरेचा). रक्त; पाणी; घर; पुटकुळी; सुगारा पित्त उठणे.
 अंकुरित (अ०, २००) (सं) ना. — कोंब फुटलेले; मोडाचे; अंकुरलेले.

अंकुरिसु (अ०क०रु०सु) (क) धा. - उत्पन्न होणे; मोड येणे; ढोळा फुटणे; कोंब फुटणे

अंकुश (स) (अ०क०श [स]) (सं) ना. - माहुताच्या हातांतील आयुध. हत्तीला आठोक्यांत ठेवण्याचे हत्यार.

— चारण (—अ०क०श) (सं) ना. - अंकुश चालविणे.

अंकुशचारणि (अ०क०श०अ०क०श) (सं) ना. - माहुत.

अंके (अ०क०) (क) ना. - परवानगी; आधीनता; अधिकार; पकड; अनुज्ञा; विनंती; विश्वास; आसरा; अंकसख्या.

अंकोठ (अ०क०ठ) (सं) ना. - अंकोल वनस्पति

अंकोणि (अ०क०क०णि) (क) ना. - शक्ति; अधिकार; इच्छा; अभिप्राय.

अंकोल (अ०क०ल) (सं) ना. - वनस्पति विशेष.

अंकोलिका (अ०क०ल०का) (सं) ना. - आळिान; मिठी.

अंकोलु (ले) (अ०क०ल०लु) [ल] (क) ना. - एक झाड; एकजातीचा काटा.

अंग (अ०ग) (क) ना. - रीति; मार्ग.

(सं) ना. - भाग; अवयव; पूरकशास्त्र; कवितेची ओळ;

देह; नाटकातील अमुख्य पात्रे. मन; ज्ञान; अंगदेश; बंगाल.

अंगचित्त (अ०ग०चित्त) (सं) ना. - हृदयाची हाक; इच्छित वस्तु.

अंगचेंटे (अ०ग०चेंटे) (सं) ना. - देहाचे चलनवलन; चाले; भ्रमंग; भुवई हलविणे.

अंगज (अ०ग०ज) (सं) ना. - देहापासून उपजलेले; कैस; पुत्र; प्रेम; रोग; रक्त; पाणी; घाम; कामदेव; पंचेद्रिये.

— जनक (—अ०ग०ज) (सं) ना. - कामपिता; विष्णु;

अंगजन्म (अ०ग०जन्म) (सं) ना. - काम, मदन; पुत्र; रक्त.

अंगजन्मांतक (अ०ग०जन्म०अ०तक) (सं) ना. - शिव; मदनाला मारणारा.

अंगज वैरी (अ०ग०ज०वैरी) (सं) ना. - मदनशत्रु शिव.

अंगजात (अ०ग०जात) (सं) ना. - पुत्र; मन्मथ काम.

अंगजांतक (अ०ग०जात०अ०तक) (सं) ना. - मदनाला जाळणारा; शंकर.

अंगजारि (अ०ग०जारि) (सं) ना शिव; मदनरिपु.

अंगडि (अ०ग०डि) (क) ना - दुकान; क्रयविक्रयस्थान. बाजारपेठ.

अंगडिकार (अ०ग०डि०कार) (क) ना. - दुकानदार; दुकान मालक.

अंगण (अ०ग०ण) (क) ना - अंगण; घरापुढील मोकळी जागा; घराचा पुढचा भाग.

अंगत (अ०ग०त) (क) वि. - उताणा; जमीनीला पाठलावून पडलेला.

अंगत्त (अ०ग०त्त) (क) वि. - 'अंगत' पहा.

अंगद (अ०ग०द) (सं) ना. - वालीपुत्र; दंड; रड्डा; रड्ड्याचा वरचा भाग.

अंगदाब्ज (अ०ग०दाब्ज) (सं) ना. शरीरबल; देहाचा वटपणा.

अंगना (ने) (अ०ग०ना [ने]) (सं) ना - स्त्री; पत्नि; कलत्र; सुंदरी.

अंगनाजीवि (अ०ग०ना०जीवि) (सं) ना. - पत्नीच्या उत्पन्नावर जगणारा; भायेंच्याश्रमावर जगणारा.

अंगन्यास (अ०ग०न्यास) (सं) ना. - हावभाव; शरीराचे चलनवलन.

अंगभव (अ०ग०भव) (सं) ना. - मन्मथ; मदन; काम.

अंगभेद (अ०ग०भेद) (सं) ना. अवयव; शरीराचा भाग.

अंगमणि (अ०ग०मणि) (सं) ना - लघ्नप्रसंगी किंवा पहिलट- करणीला दिलेला अहेर; स्त्रीधन.

अंगमर्द (अ०ग०मर्द) (सं) ना. - अंग मर्दन करणारा; सेवक, अंग रगडणारा.

अंगमर्दी (अ०ग०मर्दी) (सं) ना. मालिश करणारा.

अंगयष्टि (अ०ग०यष्टि) (सं) ना. - शरीर; अंगकाठी; सडपातळ देह;

अंगयसु (अ०ग०यसु) (क) धा. - मिळणे; जवळ येणे; प्रवेश करणे; एकत्र येणे.

अंगर (अ०ग०र) (क) ना. - अग्नि; निखारा; अंगार; राख.

अंगरक्ष (क्षक) (अ०ग०रक्ष [क्ष]) (सं) ना. - देहरक्षण; कवच; चिलखत.

अंगरक्षे (अ०ग०रक्षे) (सं) ना. - देहरक्षण; कवच; मंत्र.

अंगराम (रंग) (अ०ग०राम [रंग]) (सं) ना. - स्नानानंतर अंगाला लावावयाचे सुगंधी द्रव्य; उटी.

अंगराज (अ०ग०राज) (सं) ना. - अंगदेशाचा राजा; कर्ण.

अंगरूह (अ०ग०रूह) (सं) ना - रोमांच; अंगावरील कैस; रोम.

अंगल् (अ०ग०ल्) (क) धा. - शोक; करणे; दुःखाने रडणे; स्फुंदणे.

(क) ना - शोक; विलाप.

अंगल (अ०ग०ल) (क) वि - पातळ; रुंद.

अंगलालु (अ०ग०लालु) (क) धा. - दैन्यवाणे मागणे; पदर पसरणे.

अंगलाशु (अ०ग०लाशु) (क) ना. - लोभी मनुष्य; दुःखीजीव.

अंगवटि (अ०ग०वटि) (क) ना. - शारीरसौष्टव; अंगलट; देहस्चना.

अंगवडि (अ०ग०वडि) (क) ना. - रिकीव; रिकाव; स्वाराची पाय ठेवण्याची जागा.

अंगवणे (अ०ग०वणे) (क) ना. - शक्ति; सामर्थ्य; अधिकार; इच्छा; अभिप्राय.

अंगवस्त्र (अ०ग०व०स्त्र०) (सं) ना.—स्नानानंतर अंग पुसण्याचा पंचा; अगावरील उपकरणें; रखेली.

अंगविकल (अ०ग०व०क०ल०) (सं) वि.—कुरूप; विद्रुप; गलितगात्र.

अंगविकार (अ०ग०व०क०र०) (सं) ना.—विद्रूपता; मूर्छा; देहविकार.

अंगविक्षेप (अ०ग०व०क्षे०प०) (सं) ना.—अवयवांचें चलनवलन; नाच; लमिनय.

अंगविसु (अ०ग०व०सु०) (क) धा.—देणें; सांघणें; एकत्रित होणें. गोळा होणें; मिसळणें.

अंगवैकल्य (अ०ग०व०वै०क०ल्य०) (सं) ना.—गलितंग; अवयवविकृति.

अंगसंग (अ०ग०स०ग०) (सं) ना.—देहसंपर्क; भेट; मीलन.

अंगसंयोग (अ०ग०स०य०ग०) (सं) ना.—अवयवाची सुस्थिति; मीलन; शरीरस्वास्थ्य.

अंगसंस्कार (अ०ग०स०सं०स्कार०) (सं) ना.—देहशुद्धार; जामानिमा; स्नान; अनुलेपन; नट्टापट्टा.

अंगसाधक (अ०ग०स०सा०ध०क०) (सं) ना.—व्यायाम वेणारा; तालीमवाज; पेहेलवान.

अंगहीन (अ०ग०ह०न०) (सं) वि.—अवयवहीन; कामधेव.

अंगहीनते (अ०ग०ह०न०ते०) (सं) ना.—अवयवहीनता; पांगुपळणा.

अंगळ (अ०ग०ङ०) (क) ना.—टाळू; तोडांतील जिमेच्या वरचा भाग.

अंगळ (अ०ग०ङ०) (क) ना.—टाळू 'अंगळ' पहा.

अंगात (अ०ग०ा०त०) (क) वि.—'अंगत' पहा.

अंगाधिप (अ०ग०ा०धि०प०) (सं) ना.—अंगदेशाचा राजा, कर्ण.

अंगार (अ०ग०ा०र०) (सं) ना.—निखारा; विस्तव. रक्षा, राख; कोळसा.

अंगारक (अ०ग०ा०र०क०) (सं) ना.—मंगळ ग्रह; अग्निसारखे लाल रंगाचे ग्रह.

—वार (—वार०) (सं) ना.—मंगळवार

अंगारधनिके (अ०ग०ा०र०ध०नि०के०) (सं) ना.—शेकोटी; शेगडी; प्रवासी चूल.

अंगारवह्नि (अ०ग०ा०र०व०ह्नि०) (सं) ना.—एका जातीची वेली.

अंगळ (लु) (अ०ग०ा०ळ०) (क) ना.—पायाचा तळवा;

अंगि (अ०ग०ि०) (सं) ना.—अवयव असणारा, देहधारी.

(क) ना.—सदरा; बगलबंदी; कुडता; शर्ट.

अंगिरस (अ०ग०ि०र०स०) (सं) ना.—एका ऋषीचें नाव.

अंगीकरण (अ०ग०ि०क०र०ण०) (सं) ना.—स्वीकार; अंगिकार; शब्ददान.

अंगीकारिसु (अ०ग०ि०क०र०ा०सु०) (क) धा.—स्वीकारणें; अनुमती देणें; कबूल करणें.

अंगीकार (अ०ग०ि०क०र०) (सं) ना.—स्वीकार; कबुली; संमति.

अंगु (अ०ग०ु०) (क) ना.—भीड; दाक्षिण्य; उपकार; आश्रय; आधार.

अंगुठ (अ०ग०ु०ठ०) (क) ना.—अंगठा; पादत्राणाचा अंगठा.

अंगुल (अ०ग०ु०ल०) (सं) ना.—बोट; चाणक्य ऋषीचें नाव; अंगुष्ठमात्र; बोटमाप.

अंगुलि (अ०ग०ु०लि०) (सं) ना.—'अंगुल' पहा

अंगुलित्राण (अ०ग०ु०लि०त्रा०ण०) (सं) ना.—बोटाचे कवच; बाण सोडतांना वापरण्याचें अंगुलित्राण. बोटावरील टोपण.

अंगुलिदर्शन (अ०ग०ु०लि०दर्श०न०) (सं) ना.—बोट दाखवणें; अंगुलि निर्देश.

अंगुलिप्रहरण (अ०ग०ु०लि०प्र०हर०ण०) (सं) ना.—बोट दाखवणें.

अंगुलिसुद्धे (अ०ग०ु०लि०सु०द्धे०) (सं) ना.—करपल्लवी; मोहोर; टसा.

अंगुलिमोटन (अ०ग०ु०लि०मो०ट०न०) (सं) ना.—बोटें मोडणें; शाप देणे.

अंगुलिसंदेश (अ०ग०ु०लि०सं०देश०) (सं) ना.—बोटानें दिलेले हुकूम; बोटाची आज्ञा.

अंगुलीय (क) (अ०ग०ु०ली०य० [क]) (सं) ना.—बोट चावणें.

अंगुष्ठ (अ०ग०ु०ष्ठ०) (सं) ना.—'अंगुठ' पहा

अंगुस (अ०ग०ु०स०) (क) ना.—'अंकुश' पहा.

अंगुल (अ०ग०ु०ङ०) (क) ना.—अंगण; टाळू; तोडांतील तालस्थान.

अंगुलि (अ०ग०ु०लि०) (क) ना.—बोट; एक जातीचा रोग.

अंगुलीयक (अ०ग०ु०ली०य०क०) (क) ना.—'उंगुर' पाहा.

अंगुले (अ०ग०ु०ले०) (क) ना.—एक जातीचा रोग; हाताचे बोट.

अंगूर (अ०ग०ु०र०) (सं) ना.—द्राक्ष.

अंगूष (अ०ग०ु०ष०) (सं) ना.—वेगानें जाणें; बाण.

अंगेय (अ०ग०ु०य०) (क) ना.—तळहात.

अंगेयसु (अ०ग०ु०य०सु०) (क) धा.—एकत्रित करणें; आज्ञा धरणें.

अंगोद्धव (अ०ग०ु०द्ध०व०) (सं) ना.—देहापासून उपजणारा; मदन, काम.

अंगोपांग (अ०ग०ु०पा०ंग०) (सं) ना.—देह आणि अवयव.

अंगोरा (अ०ग०ु०रा०) (अ. दे.) ना.—एक जातीची मेंढी.

अंग्राणे (अ०ग०ु०ा०णे०) (क) ना.—दूषण; क्षुद्र; अंगोरा मेंढी.

अंगवणे (अ०ग०ु०व०णे०) (क) ना.—इच्छा; अपेक्षा; मागणी.

अंगि (अ०ग०ु०) (सं) ना.—काल; पाद; मूळ; कवितेची ओळ. पाय.

अंगिज (अ०ग०ु०ज०) (सं) ना.—नीच कुळांत जन्मलेला; क्षुद्र.

अंगितल (अ०ग०ु०ज०ल०) (सं) ना.—पायाचा तळ.

अंगिचित्राण (अ०ग०ु०ज०च०ित्रा०ण०) (सं) ना.—पादरक्षा; पायतन; चप्पल; वहाण; खडावा.

अच्युळायत (अच्युळायत) (क) ना. — रक्षक; पहारेकरी;
सेवक; नोकर.

अच्ये (अच्ये) (क) ना. — गोंदण; अगावरील गोंदण.

अच्येरु (अच्येरु) (क) ना. — अच्येर; अर्धाशेर.

अच्ये (अच्ये) (सं) वि. — स्वच्छ; स्फटिक; पातळ; अस्थल.

अच्येमल्ल (अच्येमल्ल) (सं) ना. — पांढरें अस्थल.

अच्येमल्लिके (अच्येमल्लिके) (सं) ना. — मोगरीचें फूल;

कोथिविरीचे रोप.

अच्येस्फटिक (अच्येस्फटिक) (सं) ना. — पारदर्शक स्फटिक.

अच्येद्र (अच्येद्र) (सं) वि. — छिद्र नसलेलें; निर्दोष; नवा;

मोक नसलेलें.

अच्येन्न (अच्येन्न) (सं) वि. — संपूर्ण; संचव; न कातरलेलें.

अच्येदन (अच्येदन) (सं) ना. — शिकार, मृगाया.

अच्येद (अच्येद) (सं) ना. — शुद्ध पाणी.

अच्युत (अच्युत) (सं) वि. — न ढळणारे; नष्ट न होणारे;

च्युति नसलेले.

(सं) ना. — विष्णु.

अच्युतक (अच्युतक) (सं) ना. — एका वृत्ताचें नाव.

अच्युताग्रज (अच्युताग्रज) (सं) ना. — कृष्णाचा वडील

माऊ; बलराम; इंद्र.

अज (अज) (सं) वि. — जन्म नसलेले; न जन्मणारे.

(सं) ना. — अनादि पुरुष; ब्रह्म; ब्रह्मा; विष्णु;

शिव; मदन; सप्तर्षीतील एक ऋषि; समय; सूर्य;

पाऊस; दशरथपिता; नायक.

अजकल्प (अजकल्प) (सं) ना. — ब्रह्मदेवाची एक कालगणना.

अजकव (अजकव) (सं) ना. — शिवाचा बाण; शिकार.

अजकु (अजकु) (क) धा. — मिणें; धावरणें.

अजग (अजग) (सं) ना. एक प्रकारचा साप; एक कवि; एक
भक्त.

अजगजांतर (अजगजांतर) (सं) ना. — शेळी व हत्ती

यामधील तफावत, जमीन अस्मानाचें अंतर.

अजगण (अजगण) (सं) ना. — द्राविड छंदात येणारा ब्रह्म गण.

अजगण (अजगण) (क) ना. — महादेव; शिव; भक्तनाम.

अजगंधिके (अजगंधिके) (सं) ना. — तुळस; तुळशीचें झाड.

अजगलस्तन (अजगलस्तन) (सं) ना. — शेळीच्या गर्ज्याखाली
लोंबणारे थान; अजगलस्तन; निरुपयोगी वस्तु.

अजगव(गाव) (अजगव [गाव]) (सं) ना. — शिवाचा बाण;
पिनाक.

अजगवपाणि (अजगवपाणि) (सं) ना. — शिव; 'पिनाक' घनु
हाती घेणारा शंकर.

अजजति (अजजति) (सं) ना. — जटाधारी; दवना. पुदीना.

अजच्य (अजच्य) (सं) ना. — ब्राह्मी स्थिति.

अजध्वनि (अजध्वनि) (सं) ना. — अजाखारखा ध्वनि; बें बें.

अजन (अजन) (सं) वि. — निर्जन; माणसातून उठलेला; क्षुद्र;
पामर.

अजननि (अजननि) (सं) ना. — मातृहीन मनुष्य.

अजनि (अजनि) (सं) ना. — मार्ग; वाट; रस्ता.

अजनिमु (अजनिमु) (क) धा. — तिरस्कारणें; हंगविणें.

अजन्य (अजन्य) (सं) वि. — अपशकुनकारक; उत्पन्न होऊ नये
असा.

(सं) ना. — अनर्थसूचक भूकंपादि उपद्रव.

अजप (अजप) (सं) ना. — अपटिक ब्राह्मण; अशुद्धवाणीचा
ब्राह्मण.

अजपे (अजपे) (सं) ना. — मनुष्याचा सहज श्वासोच्छवास;
हंसमंत्र.

अजप्रास (अजप्रास) (सं) ना. — प्रासामधील एक प्रास.

अजमायिसु (अजमायिसु) (अ. दे) धा. — कल्पना करणें;

अजमावणें; अंदाज घेणें.

अजमासु (अजमासु) (अ. दे.) अ. — सुमारे; अंदाजें; थोडे
कमी अधिक.

(अ. दे) ना. — सरासरी; अंदाज;

सरासरी हिशोब.

अजमीद (अजमीद) (सं) ना. — अजमीर; शहराचें नाव;

अजामीळ; युधिष्ठिराचें नांव.

अजमेद (अजमेद) (सं) ना. — औषधी वनस्पति;

अजवान; ओवा.

अजमैदिका (अजमैदिका)

अजंभ (अजंभ) (सं) वि. — बोतरा; दात नसलेला;

(सं) ना. — वेडूक; सूर्य; दात न आलेला पुत्र.

अजय (अजय) (सं) ना. — पराजय; अपजय; पराजित मनुष्य.

अजय्य (अजय्य) (सं) वि. — अजेय; अजिक्य.

(सं) ना. — विष्णु.

अजर (अजर) (सं) ना. — एक झाड; गुळवेल; जरा नसलेला;
देव.

अजरामर (अजरामर) (सं) वि. — वृद्धावस्था व मरण
नसलेला.

(सं) ना. — देवता; परमेश्वर.

अजर्य (अजर्य) (सं) वि. — पचन न होणारे; न कुजणारे; न
पचणारे.

(सं) ना. — मित्रत्व; सख्य.

अजश्रृंगि (अजश्रृंगि) (सं) ना. — मेंढीचे शिंग; एक औषधी
वनस्पति; मुरडशिंग

अजस्र (अजस्र) (सं) वि. - आदि, मध्य व अंतरहित; महान् ;
आति मोठे.

अजहे (अजहे) (सं) ना. - एक जातीची वेळ; खाजकुलती-
कुयली.

अजागर (अजागर) (सं) वि. - निद्रित; मूर्छित; वेद्युद; वेखवर.

अजागरूक (अजागरूक) (सं) ना. - शुद्धि नसलेला मनुष्य.

अजागरूकते (अजागरूकते) (सं) ना. - वेद्युद्धि; मूर्छना;

असावधान; दुर्लक्ष.

अजागलस्तन (अजागलस्तन) (सं) ना. - 'अजगलस्तन' पहा

अजाग्रते (अजाग्रते) (सं) ना. - असावधानता; निश्चिंता;

मूर्छा; वेखवरी.

अजाजीव (अजाजीव) (सं) ना. - धनगर, मेंढपाळ; मेंढ्या
पाळून उपजीवन करणारा.

अजाडय (अजाडय) (सं) ना. - निरोगीपणा; आरोग्य.

अजाण (अजाण) (क) ना. - अज्ञान; नेणता; मूर्ख; धडोवा.

अजांड (अजांड) (सं) ना. - ब्रह्मांड; भूमि; विश्व; जगत्

अजात (अजात) (सं) वि. - अजन्मा; नसलेला.

(सं) ना. - शिव, भक्त.

अजातशत्रु (अजातशत्रु) (सं) ना. - वैरी नसलेला; दयाळु;
सात्त्विक; गरीब; युधिष्ठिर.

अजानेय (अजानेय) (सं) ना. - जातिवंत घोडा;

अजामिळ (अजामिळ) (सं) ना. - 'अजमीद' पहा.

कृष्णभक्ताचे नांव.

अजि (अजि) (क) वि. - गिजबीज; खाडाखोड; चित्खाट.

— गिजि (— गिजि) (क) ना. - वखगाळ पूड.

अजिक्य (अजिक्य) (सं) वि. - अजेय; न जिंकता येणारा.

अजित (अजित) (सं) ना. - विष्णु; शिव; न जिंकलेला; जैन;

तीर्थंकर.

अजितृ (अजितृ) (सं) ना. - नायक; चालक.

अजिन (अजिन) (सं) ना. - कातडे; चर्म; चामडे.

अजिनपत्रे (अजिनपत्रे) (सं) ना. - बटवाघुळ; चर्मपंखी.

अजिर (अजिर) (सं) वि. - शीघ्र; चलाय.

(सं) ना. - ज्ञानेन्द्रिय; वायु; शरीर; वेडूक; अंगण.

अजिवान (अजिवान) (सं) ना. - ओवा; अजमोदा.

अजिह्वा (अजिह्वा) (सं) वि. - सरळ; समीप; जवळचा.

अजिह्वाग (अजिह्वाग) (सं) ना. - बाण; उपनिवेश; समीपगमन.

अजिह्वा (अजिह्वा) (सं) ना. - वेडूक

अजीमर्त (अजीमर्त) (सं) ना. - वेदकालीन ऋषि.

अजीर्णाश (अजीर्णाश) (सं) ना. - किंचित् अपचन; न

विरचलेलेला भाग.

अजीवनि (अजीवनि) (सं) ना. - मरण; मृत्यु; शाप.

अजुर (अजुर) (सं) ना. - वृक्षविशेष; नीळीचे झाड.

अजे (अजे) (सं) ना. - मूळ प्रकृति; माया; ब्रह्म; शैली.

अजेय (अजेय) (अजेय) (सं) वि. - अजिक्य;

अपराजित.

अज्ज (अज्ज) (अज्ज) (क) ना. - अनुकूल समय; योग्य
वेळ; शुभशकुन; आर्य; महातारा; आजोबा.

अज्जग (अज्जग) (क) ना. - मिळकत; प्राप्ति; अर्जन.

अज्जि (अज्जि) (क) ना. - आर्य स्त्री; वृद्धा; अजी, आजी.

अज्जिगे (अज्जिगे) (क) ना. - एक जातीचे सुवासिक फूल;
मोगरी.

अज्जु (अज्जु) (क) ना. - सलग्नीने राहणे; स्नेहभेट.

अज्जुके (अज्जुके) (क) ना. - देवदासी.

अज्जुगे (अज्जुगे) (क) ना. - मालतीपुष्प; जायफल.

अज्जते (अज्जते) (सं) ना. - अज्ञान; मूर्खपणा; बुद्धिहीनता.

अज्ञानकृत (अज्ञानकृत) (सं) वि. - अजाणता केलेले;
नकळत झालेले.

अज्ञानि (अज्ञानि) (सं) वि. - निर्बुद्ध; धडु; ठोंब्या.

(सं) ना. - मूर्ख; विनडोक.

अज्ञेय (अज्ञेय) (सं) वि. - न समजण्यासारखे; गूढ; अगाध.

(सं) ना. - परतत्त्व; श्रेष्ठतत्त्व.

अंचडि (अंचडि) (क) ना. - पांघरुण; गोघडी; कापड.

अंचन (अंचन) (सं) ना. - गमन; गणितातील भाग; बांक;
वाकविणे.

अंचल (अंचल) (सं) ना. - पदर; कापडाचा शेवटचा भाग;
कांठ.

अंचित (अंचित) (सं) वि. - गत; वाकलेला; स्पष्ट; स्वच्छ;
चकाकणारा.

अंचु (अंचु) (क) धा. - वेळ साधणं; संधि साधणं; शाकारणं;
कौले लावणं.

(क) ना. - कांठ; धारी.

अंचुबटे (अंचुबटे) (क) ना. - लंगोट; परकर.

अंचे (अंचे) (क) ना. - टपाल; पत्र.

अंचेकटे (अंचेकटे) (क) ना. - टपाल कचेरी; पोष्ट ऑफीस.

अंचेदार (अंचेदार) (क) ना. - टपालाधिकारी; पोष्ट मास्तर.

अंचेयाळु (अंचेयाळु) (क) ना. - पत्रे वाटणारा; पोष्टमन.

अंजन (अंजन) (सं) ना. - लेप; रात्र; जाळ; दिग्गज; पश्चिम
वा नैऋत्य दिशेचा हत्ती; खंदक; स्वच्छ करणं; स्वच्छता.

अंजनक्रिये (अंजनक्रिये) (सं) ना. - विलेपन; लेप

लावण्याचें काम; चोळणें.

अंजना (अंजना) (सं) ना. - अंजनी देवी; हनुमंत
माता; उत्तर दिशेची हत्तीण.

अंजनाद्रि (अंजनाद्रि) (सं) ना. — तिरुपतीजवळील एक बेंद; हंपी जवळचे बेंद; कळकीचें बेंद.

अंजनि (अंजनि) (सं) ना. — वेळूची गुंफा; वेणुकुंज.

अंजलि (जुलि) (अंजलि [जुलि]) (सं) ना. — ओंजळ; शीर; हाताचा खोळगट तळवा; पसा.

अंजलिपुट (अंजलिपुट) (सं) ना. — 'अंजलि' पहा.

अंजलिबंध (अंजलिबंध) (सं) ना. — कपाळाला हात लावून केलेला नमस्कार.

अंजस (अंजस) (सं) वि. — योग्य; समंजस; सरळ; प्रामाणिक.

अंजि (अंजि) (क) ना. — सरकी काढलेला कापूस; पेळू.

अंजिके (अंजिके) (क) ना. — भय; भीति; धाबरेपणा; काळजी.

अंजिसु (अंजिसु) (क) धा. — भिवविणें; धाबरविणें.

अंजीर (अंजीर) (सं) ना. — अंजीर फळ.

अंजु (अंजु) (क) धा. — मिणें; धाबरणें.

(क) ना. — भय, घडकी; घबराट.

अंजुकुलि (अंजुकुलि) (क) वि. — भित्रा; धैर्यहीन; नपूंसक.

अंजुगुलि (अंजुगुलि) (क) वि. — भित्रा; धैर्यहीन; नपूंसक.

अंजुलि (लि) (अंजुलि [लि]) (क) ना. — ओंजळ; पसा

अंजुलि (अंजुलि) (क) ना. — शारीची तोटी.

अंजूर (अंजूर) (क) ना. — अंजीर फळ

अट (अट) (सं) ना. — संचार; सहस; फिरती; नड; अट; शर्त.

(क) ना. — खेळ; लपटाव; नजरबंदीची विद्या;

बाधा; हरकत; काठी; कोंब; विलंब; वेळ

अटकविसु (अटकविसु) (क) धा. — आडवें येणें; हरकत घेणें; अटकविणें; अडकणें.

अटकिसु (अटकिसु) (क) धा. — अडकणें; गुतणें. गुंतविणें.

अटतटि (अटतटि) (क) ना. — हरकत; अडचण; तारांबळ

अटन (अटन) (सं) ना. — फिरती; भ्रमंती; झोका; डोल; हलणें

अटनि (अटनि) (सं) ना. — बाणाचें टोक; धनुष्याची दोरी; ज्या;

मूस; अटणी.

अटमट (अटमट) (क) ना. — फसवणूक; लबाडी; ठगी;

हातचलाखी.

—इसु (—इसु) (क) धा. — फसविणें; ठकविणें.

अटमटिग (अटमटिग) (क) ना. — जादुगार; गारुडी;

हातचलाखी करणारा.

अटव (अटव) (अटव [अटव]) (क) ना. — अडळता;

अडळताचें झाड.

अटवट (अटवट) (क) ना. — 'अटमट' पहा.

अटवणे (अटवणे) (अ. दे) ना. — आठवण; कारभार; खंडणी;

गणित.

अटवि (अटवि) (सं) ना. — अरण्य; जंगल; वन; रान.

अटविक (अटविक) (क) ना. — जादुगार; बहुस्त्री; वेपधारी; सोंगाडा.

अटवीचर (अटवीचर) (सं) ना. — वनचारी; गिरिजन; बेरड; वंजारी.

अटवचि (अटवचि) (सं) ना. — रानमेंढी. (अवि-मेंढी)

अटाण (अटाण) (क) ना. — अटाण नामक कर्नाटकी राग;

कानडा रागाचा एक प्रकार; अडाणा.

अटिग (अटिग) (क) वि. — खेळ करणारा; खेळिया; खेळाडू; खेळवणारा.

अटिसु (अटिसु) (क) धा. — खेळणें; फिरणें; अटविणें.

अटे (अटे) (क) ना. — खेळ.

अटोप (पु) (बु) (अटोप [पु] [बु]) (अ. दे.) ना. — पकड; आचर पकड; सिद्धता.

अट (अट) (क) वि. — पड; पडीक; नापीक.

अटकवळ (लु) (अटकवळ [लु]) (क) ना. — जवळची शाखा.

अट्टि (अट्टि) (क) ना. — बातमीदार; माहिती देणारा;

निरोप्या; फरीप्ता.

अट्टिके (अट्टिके) (क) ना. — पाठलाग; माग; पीडा.

अट्टिणे (अट्टिणे) (क) ना. — उंच गोपूर.

अट्टेणु (अट्टेणु) (क) ना. — सुका नारळ गुडगुडे.

अट्टपडि (अट्टपडि) (क) ना. — लाठी; लांब काठी.

अट्टवणे (अट्टवणे) (क) ना. — पुस्तक ठेवण्याचे तिकाटणें; ग्रंथासन.

अट्टवे (अट्टवे) (क) ना. — अष्टमी; अमावास्या किंवा पूर्णिमा

या तिथीपासून आठवा दिवस.

अट्टहास (अट्टहास) (सं) ना. — खिदळणें; खोळणें; आक्रोश प्रौढी. आरास करणें.

अट्टळ (अट्टळ) (क) ना. — अडचण; गोंधळ; मंडळ.

अट्टळे (अट्टळे) (क) ना. — राजवाड्याचा एक भाग; कोट; गच्ची;

माळवद; धावे; छातीहतक्या उंचीची भित.

अट्टाल (लक) (अट्टाल [लक]) (सं) ना. — माडीचा एक भाग; राजवाडा; बुरुज.

अट्टास (अट्टास) (क) ना. — अट्टहास; उत्साहातिरेक; हास्य.

अट्टि (अट्टि) (क) ना. — वाडी; कोठी.

अट्टिगालिग (अट्टिगालिग) (क) ना. — परीट; धोबी.

अट्टिसु (अट्टिसु) (क) धा. — अटविणें; वळवणें; ताब्यात ठेवणें शिजवणें शिजवून घट्ट करणें.

अट्टु (अट्टु) (क) ना. — सामीप्य; बांधव; जमवून घेणें.

(क) धा. पाठविणें; पाठलाग करणे; पळविणे; ढकलणे;

अटविणें.

अट्टबलि (अट्टबलि) (क) ना. — ग्रंथासन; जेवण करण्यासाठी वापरावयाचें तिकाटणें; अडणी.

अट्टलि (अट्टलि) (क) ना - त्रास; पीडा; शिकारीचा मृग;
लोकसमूह; गर्दी.

अट्टे (अट्टे) (क) वि - वाकलेले

(क) ना - धड; शिरावाचून देह; पायतनाचा तळ; रुंद; सार;
वाकलेली कांठी; जळ.

अट्टोळि (अट्टोळि) (क) ना - माळवद; मजला; माळा; उतरती
माळी.

अट्टे (अट्टे) (क) ना - फिरती; उडगणी; भटकती.

अट्टलु (अट्टलु) (क) ना - चिखल; पाणसळ जमीन; दलदल.

अटाणा (अटाणा) (क) ना - अडाणा; 'अटाण' पहा.

अड (अड) (क) वि - अडवा; अडवातिडवा; वेडावाकडा.

(क) ना - विरोध; उशीर; विलंब; धुद्र; दाब; ठेका.

अडक (अडक) (क) ना - टासभरती; भरमाप; मर्यादा; लपणें;
संग्रह; संक्षेप; लपण्याचें ठिकाण.

अडकल (लु) (अडकल [लु]) (क) धा - एकावर एक ठेवणें;
शीग लावणें; चवड उमारणें.

(क) ना - उतरंड; चवड; चळत.

—कोंगे (—कोंगे) (क) ना - अडगळीची खोली.

अडकिल् (अडकिल्) (क) ना - 'अडकल्' पहा.

अडकु (अडकु) (क) धा - गच्च मरणें; दाबून खुपसणें; कोंवणें;
शीग लावणें; चळत रचणें; मिसळणें; मावणें; निग्रह करणें;
रास करणें; उतरणें.

अडकें (डिके) (अडकें [डिकें]) (क) ना - सुपारी; विड्यातील
सुपारी; सुपारीबाग. इच्छा; आशा. आकांक्षा.

अडकोसु } (अडकोसु) (क) ना - अडकित्ता.
अडकत्तरी } (अडकत्तरी)

अडग (अडग) (क) ना - लपंडाव; अदृश्य होणें; अंतर्धानता.

अडगळु (अडगळु) (क) ना - पेरण.

अडगणिसु (गणिसु) (अडगणिसु [गणिसु]) (क) धा -
अडचणीत येणें; अडणें; नडणें.

अडगिसु (अडगिसु) (क) धा - नष्ट होणें; लपविणें; नियंत्रण
करणें; संक्षेपणें; झांकणें.

अडगु (अडगु) (क) धा - लपणें; दृष्टिआड होणें; आड होणें;
नाहीसैं होणें; वाकणें.

(क) ना - 'अडग' पहा. मांस; कंड; रहस्य; मथितार्थ.

अडगुचुचुगो (अडगुचुचुगो) (क) ना - मास भाजण्याचे
साधन.

अडगो (अडगो) (क) ना - स्वयंपाक; जेवण, भोजन.

अडगोडे (अडगोडे) (क) धा - अडवा पडणें; साष्टांग नमस्कार
वाळणें.

अडंगाटसु (अडंगाटसु) (क) ना - किल्यात राहणारा;
किल्लेदार; गडकरी.

अडगिसु (अडगिसु) (क) धा - लपविणें.

अडंगु (अडंगु) (क) धा - 'अडगु' पहा.

अडचणे (अडचणे) (अ. दे.) ना - तुटवडा; वाण; अभाव;
अडचण; संकट; खोळंबा.

अडचु (अडचु) (क) धा - धरणें; खुपसणें; झांकणें.

अडतर (अडतर) (क) ना - व्यसन; निरूपयोगिता; विषाद;
निस्तेज; अडणा; अडकांठी.

अडनडे (अडनडे) (क) ना - अनाडी; अडाणी; अडमुठा.

—तन (—तन) (क) ना - अडाणीपणा; अडमुठेपण.

अडप (अडप) (क) ना - चंची; न्हाव्याची धोकटी; विड्याची
पट्टी; पानपट्टी; पिशवी.

अडपचळ (ळळ) (अडपचळ [ळळ]) (क) ना - न्हावी; विडा
देण्हास नोकर, कंतुकी

अडपु (अडपु) (क) ना - हडप; कुठ्याची दूत; कुठ्याचा
चर्मरोग, आश्रय.

अडवडिसु (अडवडिसु) (क) धा - गडबडणें; हटावणे; एकदम
सरणें.

अडवळ (वळ) (अडवळ [वळ]) (क) ना - स्वयंपाकी;
आचारी; मांसपाचक.

अडवे (अडवे) (क) ना - क्रौर्य; क्रूरपणा.

अडयाळ (अडयाळ) (क) ना कळा; खूण; ओळख.

अडर (डुर) (अडर [डुर]) (क) धा - चढणें; वाढणें;
चिकटणें; वर पडणें.

अडरासु (अडरासु) (क) धा - आशा दाखवणें; घाई करणें.

अडरिसु (अडरिसु) (क) धा - दावणें; चिकटविणें; चढविणें.

अडरु (अडरु) (क) धा - 'अडर' पहा.

—इके (—इके) (क) ना - चढ.

अडचिसु (अडचिसु) (क) धा - आपून देणें; पोंचविणें; गोळा
करणें.

अडचु (अडचु) (क) धा - सिद्ध होणें; वर चढणें; घालणें.

अडपु (अडपु) (क) ना - विश्वास; श्रद्धा; रास; समह;
प्रतिबिंब; राख; तळ.

अडलु (अडलु) (क) धा - हलविणें; थरकापणें; मिणें
(क) ना - भीति; थरकाप; दिशाभूल.

अडवट्ट (अडवट्ट) (क) वि - वाकडातिकडा; कुरूप.

अडवि (अडवि) (क) ना - अरण्य; जंगल; वन; अटवी; रान.

—किचु (—किचु) (क) ना - वणवा

—ताण (—ताण) (क) ना - वनप्रदेश;

—पालागु (—पालागु) (क) ना - दिशाभूल, निर्वासित.

अडवु (अडवु) (क) ना - अडवण; परिपूर्णता; संतोष;
 अडकांठी; धोंड
 अडसरणे (अडसरणे) (क) ना - अडकाठी; अडवण; वाण.
 अडसल } (अडसल)
 अडसल बडसल } (अडसल बडसल) (क) वि. - अर्धकच्चे;
 कच्चे. अर्धवट शिजलेले, असह्य वागणुकीचा.
 अडसले (साल) (अडसले [साल]) (क) ना - अडसलशाचे झाड.
 अडसु (अडसु) (क) धा - डकवणे; उत्पन्न होणे; बडवणे;
 चिकटणे.
 अडहडिसु (अडहडिसु) (क) धा - वर पडणे; घट्ट पकडणे;
 गडबडणे; हट्ट होणे; गडबड करणे.
 अडहाय (अडहाय) (क) धा - अडवे येणे; बंद पडणे;
 विलंबणे.
 अडहु (अडहु) (क) ना - 'अडवु' पहा.
 अडाडि (अडाडि) (क) ना - गडबड; धाई; त्वरा.
 (क) वि - धाईचा; गडबडीचा.
 अडायिसु (अडायिसु) (क) धा - थांबविणे; अडविणे;
 विरोधणे.
 अडायुध (अडायुध) (क) ना - एक तऱ्हेचे खड्ग.
 अडायुडि (अडायुडि) (क) वि - गडबड्या; धाईतला.
 (क) ना - धाई; गोंधळ; भांडण; बंड.
 अडि (अडि) (क) ना - पाप; पाऊल; कवितेतील चरण; तळ; वूड.
 (क) वि - पिकलेले; पाडास आलेले. मुक्त; नीच; व्यर्थ.
 अडिकिल (अडिकिल) (क) ना - रास; (क) धा. एकावर एक
 ठेवणे; शीग रचणे.
 अडिकेडु (अडिकेडु) (क) धा - हातपाय गाळणे; धीर सोडणे;
 मिणे; स्वच्छ होणे.
 अडिग (अडिग) (क) ना. - सापाचे बीळ; सपेरा; सापाला
 खेळवणारा गारुडी; पाय असलेला.
 अडिगडिगे (अडिगडिगे) (क) अ. - वारंवार; पावलोपावली;
 सारखे.
 अडिगडु (अडिगडु) (क) ना. - लाकूड; जळण; पाया;
 आधार.
 अडिगंडु (अडिगंडु) (क) ना. - तळची राड; महावृक्ष; वड.
 अडिगलु (अडिगलु) (क) ना. - लोहाराची घेरण; पायाचा
 दगड.
 अडिगिडु (अडिगिडु) (क) धा. - 'अडिकेडु' पहा.
 अडिगे (अडिगे) (क) ना. - स्वयंपाक; जेवण; भोजन; स्वयंपाकाची
 वस्तु.
 अडिगेडु (अडिगेडु) (क) धा. - मुळासकट उपटणे; 'अडिकेडु'
 पाहा.

अडिगेडे (अडिगेडे) (क) धा. - अडवे पडणे; खाली पडणे.
 अडिगेयव (अडिगेयव) (क) ना. - 'आंधसिक' पहा.
 अडिगे (अडिगे) (क) धा. - पराजित करणे; कमीपणा देणे;
 खाली घालणे.
 (क) ना. - पराजय; पीछेहाट; मागे पाऊल; तळहात.
 अडिदावरे (अडिदावरे) (क) ना. - पदकमल.
 अडिदास (अडिदास) (क) ना. - पादसेवक; भक्त.
 अडिनेल (अडिनेल) (क) ना. - पाताळलोक.
 अडिपाय (अडिपाय) (क) ना. - पाया; आधार.
 अडिमुट्ट (अडिमुट्ट) (क) अ. - मुळासकट; खालपर्यंत;
 शेवटपर्यंत.
 अडिमे (अडिमे) (क) ना. - सेवकवृत्ति; नीचता.
 अडिय (अडिय) (क) ना. - शूद्र; सेवक.
 अडिरज (अडिरज) (क) ना. - पायधूल; चरणरज.
 अडिव (अडिव) (क) ना. - जन्म; उत्पत्ति; अस्तित्व.
 अडिवज (अडिवज) (क) ना. - कृतकमाणि.
 अडिवणल (अडिवणल) (क) ना. - तळची राड;
 चिखल.
 अडिवि (वि) (अडिवि [वि]) (क) ना. - अरण्य; वन; जंगल.
 अडिसु (अडिसु) (क) धा. - स्वयंपाक करणे. रांधणे, शिजविणे.
 अडिडुडिमाडु (अडिडुडिमाडु) (क) धा. - वस्त्रगाळ पूड
 करणे; पीठ करणे; तुडवणे.
 अडु (अडु) (क) धा. - स्वयंपाक करणे; शिजवणे; रांधणे;
 पिकणे; भोजन बनविणे.
 (क) ना. - आम्हानाचा शब्द; फळ मळ होणे.
 अडुकु (अडुकु) (क) धा. - लपणे; टासून मरणे.
 अडुकूल (गुळ) (अडुकूल [गुळ]) (क) ना. - माडी;
 माळवद; अन्न; प्रभृती, इत्यादि.
 अडुगळु (अडुगळु) (क) ना. - इंधन; जळण; वाडा.
 अडुगायि (अडुगायि) (क) ना. - गरम लोणचे.
 अडुगूलजि (अडुगूलजि) (क) ना. - म्हातारी; वृद्ध
 स्वयंपाकीण.
 अडुगे (अडुगे) (क) ना. - स्वयंपाक; पाक; भोजनवस्तु.
 अडुमडके (अडुमडके) (क) ना. - कुकर. स्वयंपाकाचे भांडे;
 पाकपात्र.
 अडुपाय (अडुपाय) (क) ना. - वेगळी वाट; वेगळा रस्ता.
 अडुर (अडुर) (क) धा. - थांबवणे; तटविणे; व्यापणे; मापणे.
 अडुवल (अडुवल) (क) ना. - आचारी, बळव; स्वयंपाकी;
 महाराज.
 अडुसु (अडुसु) (क) ना. - चिखल; राड; पंक; गळ
 पाणी.

अडे (अडे) (क) अ. - 'रे, अरे', वाचक शब्द
 (क) ना. - स्थळ; दुकान; एक प्रकाची अंबोळी;
 धावन. वस्त्राचा कांठ.
 (क) धा. - भरणे; पूर्ण करणे; जमविणे; तटविणे; मान्य
 करणे.
 —हाकु (—हाकु) (क) धा. - अडी घालणे; उवेवर पिकवणे,
 उबविणे.
 अडेयुडुगु (अडेयुडुगु) (क) धा. - स्थळ सोडणे.
 अडेवोत्तु (अडेवोत्तु) (क) धा. - अर्धवट अंगावर घेणे.
 अड्ड (अड्ड) (क) वि. - पुष्कळ; आडवे; वाढावू.
 (क) ना. - विरोध; हरकत.
 अड्डकट्टु (अड्डकट्टु) (क) धा. - थांबविणे; हरकत घेणे;
 अडचण उत्पन्न करणे; विरोधणे
 (क) ना. - निर्वध.
 अड्डकते (अड्डकते) (क) ना. - उपकथा; उपाख्यान; आडकथा.
 अड्डकल्लु (अड्डकल्लु) (क) ना. - जाते; चक्री.
 अड्डकसवु (अड्डकसवु) (क) ना. - जोडधंदा; उपधंदा.
 अड्डकसु (अड्डकसु) (क) ना. - काखेतील मूल; कमरेवरील
 मूल; कडेवरचे पोर; कुक्कुळ.
 अड्डगिसु (अड्डगिसु) (क) धा. - पकडणे; धरणे; हरकत घेणे.
 अड्डके (अड्डके) (क) धा. - हरकत करणे; विरोध करणे;
 डावीकडून उजवीकडे मोजलेले अंक.
 —हाकु (—हाकु) (क) धा. आडकाठी घालणे; अडखळा
 आणणे.
 अड्डचाटु (अड्डचाटु) (क) ना. - पडदा; लाट; अडोसा.
 अड्डण (अड्डण) (क) ना. - ढाल; सणाचे जेवण.
 अड्डणिगे (अड्डणिगे) (क) ना. - तिपाई; तिबई; अडणी;
 तिकाटणे.
 अड्डताकु (अड्डताकु) (क) धा. - आडवा येणे; हरकत घेणे.
 अड्डतिड्ड (अड्डतिड्ड) (क) वि. - आडवातिडवा; तेढा;
 वाकडातिकडा.
 —आडल (—आडल) (क) ना. - विरोधी; प्रतिस्पर्धी.
 अड्डतोडरु (अड्डतोडरु) (क) धा. - पीडा देणे; आड येणे;
 मध्ये येणे; आडवा पडणे; तटविणे.
 अड्डदरेसु (अड्डदरेसु) (क) धा. - हरकत करणे; मध्ये येणे;
 तटविणे; थांबविणे;
 अड्डदोड्डण (अड्डदोड्डण) (क) ना. - ढालाईत पायदळ.
 अड्डनाम (अड्डनाम) (क) ना. - आडनाव; उपनाम; कुलनाम.
 अड्डनुडि (अड्डनुडि) (क) ना. - दुष्ट भाषण; विरुद्ध भाषण;
 आवाच्य भाषा.
 अड्डने (अड्डने) (क) अ. - पलीकडे; तिकडे; पैल; पार.

अड्डमोरे (अड्डमोरे) (क) ना. - दुर्मुख; वाकडे तोंड;
 असमाधानी समय.
 अड्डगिसु (अड्डगिसु) (अड्डगिसु [अड्डगिसु]) (क) धा. - 'अड्डगिसु'
 पहा.
 —ह (—ह) (क) ना. - हरकत; प्रतिबंध; विलंब.
 अड्डुरि (अड्डुरि) (क) धा. - थांबविणे; तटविणे
 अड्डलु (अड्डलु) (क) ना. - अडचण; रुंदी; संकट; त्रास.
 अड्डवरि (अड्डवरि) (क) धा. - आडवे जाणे; कुमार्गाने जाणे;
 आडमार्ग धरणे.
 (क) ना. - कुमार्ग; पायवाट.
 अड्डवार (अड्डवार) (क) ना. - सुट्टीचा दिवस; आडवार;
 नेमलेल्या दिवसाखेरीजचा दिवस; अयोग्य दिवस.
 अड्डसालु (अड्डसालु) (क) ना. - आडवी ओळ.
 अड्डसुळि (अड्डसुळि) (क) धा. - आडवे जाणे; अपशकुन करणे
 (क) ना. - दुश्चिन्ह; अपशकुन.
 अड्डहादि (अड्डहादि) (क) ना. - पायवाट; आडमार्ग; कुमार्ग.
 दुर्वर्तन; बदचाल.
 अड्डादिड्डि (अड्डादिड्डि) (क) ना. - 'अड्डतिड्डि' पहा.
 अड्डि (अड्डि) (क) ना. - आडकाठी; विरोध; विलंब. हरकत
 अड्डिके (अड्डिके) (क) ना. - गळ्यातील दागिना, कंठामरण.
 अड्डिगे (अड्डिगे) (क) ना. - लाडू; भोजन; स्वयंपाक.
 अड्डे (अड्डे) (क) ना. - तुळई; कावड, दांडीच्या दोन्ही टोकांला
 ओझे टांगून नेण्याची कांब.
 अड्डेकल्लु (अड्डेकल्लु) (क) ना. - नवीन मनुष्य; नवा रयत.
 अड्डल (अड्डल) (क) ना. - पडवळाचा वेल.
 अड्डिगे (अड्डिगे) (क) ना. - उथळ बुट्टी; शितर; पसरट पोपली;
 परडी.
 अण (अण) (क) अ. - दिग्वाचक प्रत्यय.
 अणक (अणक) (क) ना. - सामीप्य; दृढबंध; स्थैर्य; हास्य;
 थट्टा; पीडा; त्रास; मुलमता; सौंदर्य.
 —इसु (—इसु) (क) धा. - हंगविणे; थट्टा करणे; पाणउतार
 करणे; अपमान करणे.
 अणकु (अणकु) (क) धा. - लगणे; दडणे; छपणे; दबणे;
 वाकणे.
 अणकुवे (अणकुवे) (क) ना. - नम्रता; सभ्यता; नीति.
 अणगिसु (अणगिसु) (क) धा. - कमी करणे; चेष्टा करणे;
 अपमान करणे; हंगविणे; लपविणे.
 अणगु (अणगु) (क) धा. - 'अणकु' पहा
 अणचि (अणचि) (क) ना. - ताल; मेळ; घरबंद; शिस्त;
 नियमबद्धता.
 अणचु (अणचु) (क) धा. - नम्र होणे, लीन होणे.

अणजि (गंवे) (ळंवे) (अणज [अणज] [अणज]) (क) ना. — कुन्याची छत्री; अळंबी; पावसाळ्यांत उत्पन्न होणारी एक वनस्पती; भुई फोड.

अणदिगे (अणदिगे) (क) ना. — पाण्याचा कुजा; माठ; गळंतिका.
अणं (अणं) (क) अ. — थोडें सुद्धा; किंचित हि.

(क) वि. — अतिसूक्ष्म; क्षुद्र; तिरस्करणीय.

अणळ (ळ) (अणळ [अणळ]) (क) ना. — तोंडांतला खालचा भाग; खार; चाननी.

अणले (अणले) (क) ना. — वनस्पति-विशेष.

अणसु (अणसु) (क) ना. — समूह; थवा; कळप; मूठ.

अणि (अणि) (सं) ना. — नेडें; रथाच्या खांब्याचा निमूळता भाग; सीमा; मर्यादा; योग्यता.

(क) ना. — समुच्चय; विनय; सौंदर्य; नियमितपणा; क्रम; सैन्याची रांग.

अणिकट्ट (अणिकट्ट) (क) ना. — पीळ; पीळ घालण्याचा खांब.

अणिकल्लु (अणिकल्लु) (क) ना. — गोफणगुंडा; गोफणीचा दगड.

अणिकार (अणिकार) (क) ना. — तयारी.

अणिकसु (अणिकसु) (क) ना. — अर्भक; बाळ; लाडका मुलगा; प्रथम संतती; पहिलटकरीण.

अणिग (अणिग) (क) ना. — कणको; कर्जदार.

अणिगे (अणिगे) (क) ना. — फणी; आज्ञा; परवानगी.

अणिपाडु (अणिपाडु) (क) ना. — रहस्य; मथितार्थ; मर्म.

अणिमा (अणिमा) (सं) ना. — अष्टसिद्धिपैकी एक; बारकावा; अतिसूक्ष्मता.

अणियरं (अणियरं) (क) वि. — श्रेष्ठ; वडील; अतिशय.

(क) अ. — नाजूकपणानें; विनयेंकरून.

(क) ना. — योग्यता; मोठेपणा; विनय.

अणियु (अणियु) (क) धा. — मारणे; आपटणे.

अणिलु (अणिलु) (क) ना. — खार; चाननी.

अणु (अणु) (सं) ना. — कण; रेणु; अतिसूक्ष्म वस्तु.

— रेणु (— रेणु) (क) ना. — सूक्ष्मकण.

— वाद (— वाद) (सं) ना. — विज्ञानातील अणुतत्त्वविचार.

अणुग (अणुग) (क) ना. — लहान मूल; अर्भक; पुत्र.

— इगि (— इगि) (क) ना. — लाडकी लेकर; पुत्री; कुन्या.

अणुगिनव (अणुगिनव) (क) ना. — विदूषक; खुषमस्कन्या; गोड्डी; हसविणारे पात्र.

अणुगिरिवोय (अणुगिरिवोय) (क) धा. — मागणें; तिबणें.

अणुगु(पुंगु) (अणुगु) (क) धा. — करकचून बांधणें; रगडणें; मऊ करणें; लुकलणें; जमीनदोस्त करणें; खंगणें. — पाणउतार करणें; अपमानित होणें; नष्ट करणें.

(क) ना. — प्रीति.

अणुजीवि (अणुजीवि) (सं) ना. — अमीबा; विविधरूपी; सतत रूप बदलणारे.

अणुव (अणुव) (क) ना. — हनुमान; मोठा जबडा असलेला.

अणुवत (अणुवत, ड) (सं) ना. — लहान व्रत.

अणे (अणे) (क) धा. — बडविणें; थप्पड देणें; जमवून घेणें; शिवणें; स्पर्शणें; धार लावणें; आळिगणें; फिरवणें; ठोकून टोक करणें.

अणे-कट्ट (अणे-कट्ट) (क) ना. — सेतु; धरण; भराव; मोठा बांध.

अणैदु (अणैदु) (क) धा. — लेप देणें; सारविणें; माखणें.

अणोरणीयान् (अणोरणीयान्) (सं) वि. — सूक्ष्मातिसूक्ष्म.

अणके (अणके) (क) ना. — लेपन; मलम; लेपनक्रिया; सारवण; माखण; उठी.

अंटरले (अंटरले) (क) ना. — एक प्रकारचे फळ; वृक्षविशेष. रिटा.

अंतरिके (अंटरिके) (क) ना. — पायाला चिकटणारे गवत; कुत्रेगवत.

अंतरिसु (अंटरिसु) (क) धा. — वाफ होऊन जाणें; चिकटणें; बिलगणें; गाळी पडणें; कवटाळणें.

अंटिसु (अंटरिसु) (क) धा. — जुळून घेणें; लावणें, चिकटविणें.

अंड (अंड) (क) धा. — लावणें; जमविणें, आळिगणें, पाठी लागणें; संसर्गणें.

(क) ना. — ढिक; गोंद; चिकटरस; संबंघ; संसर्ग; कलम; अशुद्धता.

अंडुक (अंडुक) (क) ना. — चिवट मनुष्य; लेचट; चिकटा.

अंडुकल्लु (अंडुकल्लु) (क) ना. — लोहचुंबक; स्पर्शमणि.

अंडुरोग (अंडुरोग) (क) ना. — स्पर्शजन्य रोग; सांसर्ग रोग.

अंड (अंड) (सं) ना. — अंडें; दीर्घवर्तुळाकार वस्तु; ब्रह्मांड; कस्तुरी मृगाचा नाभीकोष; शिवनाम.

— आशय (— अंड) (सं) ना. — बीजकोष; पुढपरत स्थान.

अंडज (अंडज) (सं) ना. — पक्षी; मासा; साप; पाल; ब्रह्म;

अंड्यातून जन्मलेले.

अंडजा (अंडजा) (सं) ना. — कस्तुरी.

अंडले (अंडले) (क) धा. — करकचून बांधणें; जवळ ठेवणें; दुखविणें. अडचण उत्पन्न करणें; वाईट वागवणें उडगणें.

(क) ना. — पीडा, त्रास, बळजोरी, जबरदस्ती.

अंडिगे (अंडिगे) (क) ना. — बोजा; गाठोडें; मोट.

अंडिसु (अंडिसु) (क) धा. — जवळ करणें; जमवून घेणें;

आश्रय देणें; आधारदेणें; हातदेणें; लावून घेणें.

अंडीर (अंडीर) (सं) ना. — पूर्ण वाढीचा मनुष्य; धिप्पाड; दांडोबा; लहं भारती.
 अंडु (अंडु) (क) ना. — नितंब; ढुंगण; आश्रय; आधार.
 — कोळ (ळु) (—कळ [अ]) (क) धा. — शिरणें; घुसणें; खुपसणें; चिकटून राहाणें.
 अंडे (अंडे) (क) ना. — कोळवें; पोकळ बावूचें भांडें; समीपता; आधार; आश्रय.
 अंडेय (अंडेय) (क) ना. — हंडा; पातेले.
 अण्ण (अण्ण) (क) ना. — वडील भाऊ; अग्रज; बुद्धिमान मनुष्य.
 अण्णा (अण्णा) (क) ना. — मूख, भोळसट; अर्धवट मनुष्य; यव्वड.
 अण्णु (अण्णु) (क) ना. — स्त्री; मुलगी.
 अण्णु (अण्णु) (क) ना. — प्रीति; बंधुता; लेपन व्रज्य; उटी.
 अण्णे (अण्णे) (क) वि. — उत्तम; परिशुद्ध; कोळवे; पोकळ बावूचें भांडें.
 — कल्लु (—कल्लु) (क) ना. — ओली सुकी; सुईदोरा (खेळारंमीचा निर्णय).
 अण्णेवाळ (अण्णेवाळ) (क) ना. — निमेंळ दूध; अकडी दूध; धारोष्ण.
 अण्णित (अण्णित) (क) ना. — बांधव्य; मित्रत्व; बंधुता; स्नेह.
 अण्णु (अण्णु) (क) धा. — समर्थ होणें.
 (क) ना. — पौरुष; शक्ति; सामर्थ्य.
 अतः (तसु) (अतः [अतः]) (सं) अ. — अर्थात्; म्हणूनच; त्यासाठी; त्यामुळे.
 अतःपरम् (अतःपरम्) (सं) अ. — नंतर; त्यानंतर; यापुढें.
 अतट (अतट) (सं) वि. — तीर नसलेले; अंतिम; शेवटचें.
 अतथ्य (अतथ्य) (सं) ना. — अर्थव्यत्यय; असत्य; तात्पर्यहीनता.
 अतद्गुण (अतद्गुण) (सं) वि. — तो गुण नसलेला; पदरचें; हातचे घातलेले; साहित्यातील एक अलंकार.
 अतन (तु) (अतन [तु]) (सं) ना. — काम; शरीर नसलेला.
 अतनुजित (अतनुजित) (सं) ना. — शंकर; काम जिकणारा; शिव.
 अतंत्र (अतंत्र) (सं) ना. — तंत्रात न अडकणारा; निरुपयोगी मनुष्य.
 अतंद्र (अतंद्र) (सं) ना. — निरालस्य; जागृत मनुष्य.
 अतन्वरिसुत्र (अतन्वरिसुत्र) (सं) ना. — शिवपुत्र; वीरभद्र.
 अतर्क (कथे) (अतर्क [कथे]) (सं) वि. — तर्कबद्ध नसलेला; निष्कारण; भव्य; अजिंक्य.
 अतर्कित — (अतर्कित) (सं) वि. — तर्क न केलेले; निरीक्षणा पलीकडील; तर्कातीत.
 — संभव (—संभव) (सं) वि. — अकस्मात् झालेली गोष्ट; आकस्मिक; काकतालीय.

अतल (अतल) (सं) वि. — विनवुडाचें; अगाध; (सं) ना. ससतलापैकी एक; शिव.
 — स्पर्शा (—स्पर्शा) (सं) वि. — पाताळस्पर्शा.
 अतसी (अतसी) (सं) ना. — जवस धान्य; अलशी.
 अति (अति) (सं) वि. — पुष्कळ; अधिक; अमाप; विशेष; श्रेष्ठ; विशिष्ट.
 अतिकथ (था) (अतिकथ [था]) (सं) ना. — अतिशयोक्ति; परंपरा-पद्धति; निरर्थक गप्पा.
 अतिकर्म (अतिकर्म) (सं) ना. — दुष्ट कृति; कुकर्म; नीच कृत्य.
 अतिकाय (अतिकाय) (सं) ना. — राक्षसदेही; भीमदेह; वज्रदेही; असामान्य शरीर असलेला मनुष्य.
 अतिक्रमण (अतिक्रमण) (सं) ना. — मुल्लगिरी; मर्यादात्याग; कर्तव्यच्युति; अपराध; शिरजोरी.
 अतिक्रमिसु (अतिक्रमिसु) (क) धा. — चढून जाणें; आक्रमणें; अपमान करणें; मर्यादा ओलांडणें; दुखविणें; सोडणें; विरोधणें; निसटणें; अलक्षिणें; असंबद्ध होणें.
 अतिगंध (अतिगंध) (सं) ना. — अतिस्वास; गंधक.
 अतिगळे (अतिगळे) (क) धा. — अलक्षिणें; तिरस्कारणें; नाकारणें; निसटणें.
 अतिग्राहक (अतिग्राहक) (सं) वि. — चलाखबुद्धीचा; तरतरीत; कुशल; शीघ्रसंवेदक; तल्लख.
 अतिचर (अतिचर) (सं) वि. — सारखा बदलणारा; क्रांतिकारी. (सं) ना. — क्रांतिकार; क्रांतिकारक.
 अतिचरा (अतिचरा) (सं) ना. — एक प्रकारचे कमळ; स्थूलपद्म.
 अतिचरण (अतिचरण) (सं) ना. — अत्यासक्ति; अतिश्रम; शक्तिवाहेरचे श्रम.
 अतिचार (अतिचार) (सं) ना. — ग्रहाची गति; प्रमाद; अतिक्रम.
 अतिजव (अतिजव) (सं) ना. — असाधारण वेग.
 अतिजात (अतिजात) (सं) वि. — वेधर; अनिकेत.
 अतिजन (अतिजन) (सं) ना. — पूर्वजानुपुरस्सर; अग्रेसर; पुढारी; नेता. पूर्वजाच्या पुढें जाणारा.
 अतितरा (अतितरा) (सं) अ. — आधिक्य दर्शक प्रत्यय; अमर्याद; जनस्तोम.
 अतिदेश (अतिदेश) (सं) ना. — स्थलांतर; देशांतर; दुसराच संबंध जोडणें.
 अतिद्वय (अतिद्वय) (सं) वि. — अजोड; वेजोड; अनुपम; अद्वितीय; अतुल्य.
 अतिधणु (अतिधणु) (सं) वि. — अवाच्यासवा; फाजील; भलत्या उड्या मारणारा; शक्तीवासेरच्या गोष्टी करणारा; थापाड्या.
 अतिधन्वा (अतिधन्वा) (सं) ना. — श्रेष्ठ धनुर्धर.
 अतिनय (अतिनय) (सं) ना. — मुबलक औदार्य, नम्रता; विनय;

अतिनिश्चय (अतिनिश्चय) (सं) ना. - प्रतिज्ञा; निःसंशय निर्णय.
अतिपतन (अतिपतन) (सं) ना. - प्रमाद; डळमळ; झोक-तोल
सुटणें.

अतिपत्र (अतिपत्र) (सं) ना. - सागाचें झाड.

अतिपार्थ (अतिपार्थ) (सं) ना. - राजमार्ग; उत्तम रस्ता.

अतिपरिचय (अतिपरिचय) (सं) ना. - अतिसलगी; दाट
मैत्री; जिवश्चकंठश्चत्व. आसपणा; लडिवाळपणा.

अतिपरिचर्य (अतिपरिचर्य) (सं) ना. - श्रेष्ठ सेवा; भक्ति;
सश्रद्ध सेवा.

अतिपाति (अतिपाति) (सं) ना. - वेगवान्; वेगाने चालणारा;
जलदगति.

—पात्यम् (—पात्यम्) (सं) ना. - चालढकल; दिरंगाई;
पुढें पुढें टाकणें; अळंढळ; यळाटाळ.

अतिपीडन (अतिपीडन) (सं) ना. - ओरड; ओरडून सांगणें;
त्रास.

अतिप्रच्छन्न (अतिप्रच्छन्न) (सं) वि. - गूढ; गुप्त; अनाकलनीय.

अतिप्रबंध (अतिप्रबंध) (सं) वि. - दामटणारा; रेख्या;

न कचरतां रेणारा.

अतिप्रसंग (अतिप्रसंग) (सं) ना. - उपद्रव्याप; फाजीलपणा;
अमर्यादा. विनयभंग; अनर्थ; फाजील सलगी. अपवादात्मक
गोष्ट; ओवडधोवडपणा.

अतिप्रसक्ति (अतिप्रसक्ति) (सं) ना. - 'अतिप्रसंग' पहा.

अतिप्रौढ (अतिप्रौढ) (सं) ना. - विवाहकालमर्यादातीत कन्या.
अविवाहित प्रौढा.

अतिबल (अतिबल) (सं) ना. - महावीर; अतुल बलशाली.

अतिबाल (अतिबाल) (सं) वि. - पोरकट; अज्ञानी; अजाण.

अतिभव (अतिभव) (सं) वि. - जयशील; यशस्वी; श्रेष्ठ.

अतिमति (अतिमति) (सं) ना. - हट्ट; मस्ती; धुंदी घमंड; गर्व.

अतिममर्त्य (अतिममर्त्य) (सं) ना. - अतिमानव; असामान्य
व्यक्ति; अतिमानुष.

अतिमानुष (अतिमानुष) (सं) ना. - अवतारी पुरुष.

अतिमाय (अतिमाय) (सं) ना. - विरक्त; मायावीत; साधू.

अतिमुक्त (अतिमुक्त) (सं) वि. - स्वतंत्र; मुक्तश्रेष्ठ.

(सं) ना. - एक प्रकारची वेल.

अतिमुक्ति (अतिमुक्ति) (सं) ना. - परम मोक्ष

अतिरंहुस् (अतिरंहुस्) (सं) ना. - मर्यादातीत वेग; शर्हीचा
वेग.

अतिरथ (अतिरथ) (सं) ना. - रथातील एकाकी योद्धा.

अतिराज (अतिराज) (सं) ना. - नीतिमान राजा; सद्गतीनी राजा.

अतिरिक्त (अतिरिक्त) (सं) वि. - असमान; मर्यादातीत; असीम;
शिवाय.

अतिरुच (अतिरुच) (सं) ना. - सुंदर स्त्री, लावण्यवती;
अप्सरा.

अतिरुद्ध (अतिरुद्ध) (सं) वि. - अतिपरिचित; नेहमीच्या
वापरातलें; नित्योपयोगी; सामान्यज्ञात.

अतिरुक्ष (अतिरुक्ष) (सं) वि. - वाळलेले; ओवडधोवड;
निर्जीव.

अतिरेक (अतिरेक) (सं) वि. - पुष्कळ; श्रेष्ठ; प्रमुख.

अतिलंघी (अतिलंघी) (सं) वि. - चुका करणारा; प्रमाद
करणारा.

अतिवर्ति (अतिवर्ति) (सं) वि. - अधिक प्रसंगी; अंतेवासी.
(सं) ना. - परम मित्र; निकट स्नेही.

अतिवाक्य (अतिवाक्य) (सं) ना. - असाधारण भाषण;
शिक्कीगाळ; टोमणा; विसंगत भाषण; निंदा.

अतिवाद (अतिवाद) (सं) ना. - कठोर भाषण, अपमानकारक
बोलणें.

अतिवास (अतिवास) (सं) ना. - श्राद्धाच्या आदल्या दिवसाचा
उपवास.

अतिवाहन (अतिवाहन) (सं) ना. - अतिश्रम; सहनशक्ति;
पाठवणी; निसटणें; सुटका.

अतिविषे (अतिविषे) (सं) ना. - अत्यंत विपारी वनस्पती;
अतिविष औषधी; अत्यंतकडु पदार्थ.

अतिवृत्ति (अतिवृत्ति) (सं) ना. - अतिशयोक्ति; बेफाट विधान.
अतिवेल (अतिवेल) (सं) वि. - अवेळचें; अप्रस्तुतचें; अनिविध;
मर्यादातीत.

अतिव्यक्त (अतिव्यक्त) (सं) वि. - अत्यंत स्पष्ट; उद्गून दिसणारे;
डोळ्यांत भरणारे.

अतिव्याप्ति (अतिव्याप्ति) (सं) ना. - अतिविस्तृतता,
अलक्ष्यावर लक्षणाची व्याप्ति, फाजील समावेश.

अतिवृष्टि (अतिवृष्टि) (सं) ना. - संततधार पाऊस; अमर्याद
पर्जन्य.

अतिशयि (अतिशयि) (सं) वि. - श्रेष्ठ; मर्यादातीत; सीमापार.

अतिशूद्र (अतिशूद्र) (सं) ना. - हरिजन; अस्पृष्ट.

अतिश्च (अतिश्च) (सं) वि. - कुत्रापेक्षांहि पलीकडचा; लाचार;
अगतिक; दीन.

अतिसक्ति (अतिसक्ति) (सं) ना. - जवळचा संबंध; निकट
आसपणा; जवळचें नातें.

अतिसंधान (अतिसंधान) (सं) ना. - फसवणूक वंचना; कपटतंत्र.

अतिसर (अतिसर) (सं) ना. - नेता; पुढारी; पार पडणारा.

अतिसर्ग (अतिसर्ग) (सं) ना. - दान; परधाजिगता; सोडवणूक,
सुटका.

अतिसर्जन (अतिसर्जन) (सं) ना. - औदार्य; वरदान.

अतिसार (अ०३००) (सं) ना. - पोटाचाडण्याचा रोग. संग्रहणी.
अतीत (अ०३१७) (सं) वि. - हातचा गेलेला, निसटलेला; श्रेष्ठ;
जास्तीचा; विस्मृत; मृत.

—काल (—३०७) (सं) ना. - भूतकाल; गतकाल;

अतीन्द्रिय (अ०३०००,००१) (सं) वि. - अगोचर, इंद्रियांना
आकलन न होणारे; मन.

अतीव (अ०३१८) (सं) वि. - पुष्कळ, अतिशय; फार; सुबलक.
अतुक् (अ०३०८०) (क) धा. - देवविणें; मानणें; कवूल करणें;
कालोचित वागणें.

अतुल (अ०३०७) (सं) वि. असम; अनुपम; बिनजोड.

अनुपार (अ०३०७००) (सं) वि. - थंड नसलेले; अशीत.

—कर (—३०८) (सं) ना. - सूर्य.

अनुष्टि, अनुष्टि (अ०३०३, अ०३०३) (सं) ना. - असमाधानी;
बखवास; हाव; लोभ.

अत्त (न) (ण) (अ०३ [७] [७]) (क) अ. - तिकडे; त्या
दिशेकडे; त्या बाजूला.

अत्तपर (अ०३०८०) (क) ना. - रणवाद्य; वाद्यविशेष.

अत्तल (अ०३०९) (क) अ. - विशेषतः; फारकरून; अतिशयतः

अत्तलग (अ०३०९०) (क) ना. - दुःख, टणका; सूज; वृद्धि;
कळवळा.

अत्ति (अ०३) (क) ना. - वृक्षविशेष; वड.

अत्तिगे (अ०३०१) (क) ना. - वहिनी; नणंद; नवऱ्याची बहीण.

असे (अ०३) (क) ना. - सासू; अत्या; वडीलाची बहीण;
पत्नीची आई.

अलु, अलु (अ०३०३, अ०३) (सं) ना. - सूर्य; वारा; वायु.

अल्यशि (अ०३०१) (सं) ना. - पचनक्रिया

अल्यकुश (अ०३०८००) (सं) वि. - बंधनातीत; पकडतां न येणारा.

अल्यतिक (अ०३०८००) (सं) वि. - निकटचा; अतिदूरचा;

तीव्रगतिमान्,

अल्यय (अ०३०००) (सं) ना. - विगाश; मरण; सुटका; दुर्गुण;
संकट; विपत्ति; शिक्षा.

अल्यर्थ (अ०३०८०) (सं) ना. - विपुलता; बाहुल्य; अतिस्थूलता.

अल्यवस्थे (अ०३०८०) (सं) ना. - मरणसमय; अंतकाल;

शेवटची घटका. आसन्नमरणता.

अल्यकार (अ०३०८००) (सं) ना. - तिरस्कार; निंदा; स्थूल देह.

अल्यारो (अ०३०८०) (सं) ना. - अतिशय आशा; हांव; बखवास.

अल्यध्रम (अ०३०८०, ८०) (सं) ना. - संन्यास; संन्यासी.

अल्यसन्न (अ०३०८०, ८०) (सं) वि. - मरणोन्मुख; अंतकालीन;

अगदीं जवळचा.

अल्यहित (अ०३०८०) (सं) ना. - महाविपत्ति; अतिसाहस;

संकटसंमुखता, आपत्तीला तोंड देण्याचा गुण.

अल्युपव (अ०३०८०) (सं) वि. - विश्वासपात्र; कसोटीस
उतरलेला; तावूनसुखावून निघालेला; उत्तीर्ण.

अल्युक्ति (अ०३०८०) (सं) ना. - काव्यांतील एक अलंकार;
अतिशयोक्ति; लांबट वाढविलेले चन्हाट.

अत्र (अ०३) (सं) अ. - या लोकीं; इह.

अत्रप (अ०३, ८) (सं) वि. - निर्लज्ज; आज्ञाहीन; घटनाबाह्य.

—आत्मिके (—अ०३, ८) (सं) ना. - निर्लज्ज स्त्री; निलाजरी.

अत्रि (अ०३) (सं) ना. - वैदिक कालांतील एक ऋषि; गोत्रनाम.

—ज (—८) (सं) ना. - चंद्र.

अथ (अ०३) (सं) अ. - यानंतर; असें; येथें; आता; आणि.

(सं) ना. - संपूर्णता; संशय.

अथर्व (अ०३०८) (सं) ना. - अथर्वण वेद; अग्निपूजक आचार्य.

अदकु (अ०३०८) (क) धा. - टकलणें; किंवचणें; मुरगळणें;

तुडविणें; टेचले जाणें.

अदके (कके) (अ०३०८ [८]) (क) अ. - त्यासाठी; म्हणून;
त्याकरतां.

अदक्षिण (अ०३०८०) (सं) ना. - मूर्ख मनुष्य; बावळा; कुशल;
ज्ञानी.

(सं) वि. - अनुपकारक; असह्य.

अदट (अ०३०८) (क) ना. - शूर; पराक्रमी; धीट.

अदट्ट (दुतन) (अ०३०८ [८०००]) (क) ना. - वीर्य, पराक्रम;
अहंकार; गर्व; धीटपणा.

अदत्त (अ०३०८) (सं) वि. - अन्यायानें दिलेला.

(क) ना. - अविवाहित स्त्री.

अदत्तपूर्वा (अ०३०८, ८०००) (सं) वि. - प्रथम वाङ्मिश्रय
झालेली.

अदन (अ०३०) (सं) ना. - खाद्य; खाण्याची क्रिया.

अदत्ते (अदे) (अ०३०८ [८००]) (क) अ. - तेंच.

अदपु (अ०३०) (क) धा. - मुरगळणें; मोडणें; किंवचणें.

अदबु (अ०३०) (अदे) ना. आदब; गौरव; मर्यादा; मान.

अदभ्र (अ०३०) (सं) वि. - पुष्कळ; बहुत; अतिशय; अधिक.

अदय (अ०३०) (सं) वि. - निर्दय; करुणाहीन; कठोर.

अदरु (अ०३०) (क) धा. - हलविणें; भिणें; थरकापणें.

(क) ना. - भीति; थरकाप.

—गुंडिने (—८००००) (क) ना. - बुळेपणा; नेमळट वृत्ति.
मेंघळेपणा.

—बेने (—८००) (क) ना. - अर्धांगवात.

अदर्शु (अ०३०८) (क) धा. - भिवविणें; हरविणें; खालीं रेटणें;
गरजणें.

अदर्श (अ०३०८) (सं) ना. - असामान्य; प्रतिबिंब; लोप; न
दिसणें.

अदचळलु (अदचळलु) (क) ना. - व्यथा; चिंता; उद्वेग; संताप.

अदायाद (अदायाद) (सं) वि. - वारसा हक नसलेला.

अदावति (अदावती) (अ. दे.) ना. - स्पर्धा; वैर; विरोध.

अदिति (अदिति) (सं) ना. - कश्यप ऋषीची पत्नि; देवमाता;

भूमि; गाय; भाषण.

अदर (अदर) (क) वि. - त्याचा-ची-चे.

अदरिंद (अदरिंद) (क) अ. - त्यामुळे; त्यापासून.

अदिरु (अदिरु) (क) धा. - 'आदर' पहा.

अदिरुंति (अदिरुंति) (क) ना. - लताविशेष; माधवी वेली.

अदिरुंति (अदिरुंति) (क) धा. - हलविणें; भिबविणें.

(क) ना. - थरकाप, भीति.

अदिरुंते (अदिरुंते) (क) ना. - एकप्रकारचें फुलझाड;

वासंतिक वेलि.

अदीपन (अदीपन) (सं) ना. - अग्निमांच, अपचन.

अदु (अदु) (क) ना. - तें.

अदुकुलि (अदुकुलि) (क) ना. - संतोष; सुख; आनंद;

समाधान

अदुबुत (अदुबुत) (क) वि. - अद्भुत; आश्चर्यकारक.

अदुमु (अदुमु) (क) धा. - दावून धरणें; घट्ट दावून धरणें;

करकचून बांधणें.

अदुरु (अदुरु) (क) ना. - 'अदर' पहा.

अदुहु (अदुहु) (क) धा. - संशय घेणें; संशयग्रस्त होणें.

अदुश (अदुश) (क) वि. - अंधळा; दृष्टि नसलेला.

अदुश्य (अदुश्य) (सं) वि. - डोळ्यांना न दिसणारें; गुप्त.

—शक्ति (—शक्ति) (सं) ना. - दैविकशक्ति, सृष्टिसामर्थ्य.

अदुगणि (अदुगणि) (क) ना. - सोनारी ऐरण.

अदु (अदु) (क) ना. - अर्थ.

अदुगाणि (अदुगाणि) (क) ना. - अवेला; सापिका; अल्प

किंमतीचें नाणें, रुका.

अदुरिसु (अदुरिसु) (क) धा. - भिबविणें; थरकाप उत्पन्न करणें;

कापविणें.

अदु (अदु) (क) धा. - बुडणें; उतरणें; मिजत घालणें;

भिजविणें; भिबविणें.

अद्य (अद्य) (सं) अ. - सध्या; आतां; आज; सद्य; यावेळीं.

अद्यतन (अद्यतन) (सं) वि. - आजचे; चालूषडीचें;

आजकालचे.

अद्यापि (अद्यापि) (सं) अ. - आतांसुद्धा; आजसुद्धा; सद्यः.

अद्वय (अद्वय) (सं) ना. - निरूपयोगी वस्तु; कुशिष्य.

अद्रि (अद्रि) (सं) ना. - पर्वत; वेढ; टेकडी; शिला; वीज;

महावृक्ष; सूर्य; पालवी; लोकसमूह.

—कन्या (—कन्या) (सं) ना. - पार्वती.

अद्वय (अद्वय) (सं) वि. - अजोड; अद्वितीय

(सं) ना. - विद्यापति; ऐक्य; अभेद; प्रामुख्य; मुख्य खूण.

अद्वान (अद्वान) (क) ना. - संकट; पीडा; तापत्रय.

अधसु(धा) (अधसु[धा]) (सं) अ. - खाली; खालचे.

अधःकरिसु (अधःकरिसु) (सं) धा. - धिक्कारणें; अपमानित

करणें; छी-थू करणें; निंदा करणें.

अधःकृत (अधःकृत) (सं) वि. - धिक्कारलेले; निंदित;

अपमानित.

अधट (अधट) (सं) ना. - शूर; बलाढ्य मनुष्य.

अधट्ट (अधट्ट) (क) ना. - सामर्थ्य; शौर्य.

अधम (अधम) (सं) वि. - हीन; नीच; वाईट.

(सं) ना. - नीच मनुष्य.

—अधम (—अधम) (सं) ना. - पापी; अत्यंत पापी; धटिंगण.

अधमर्ण (अधमर्ण) (सं) ना. - कर्जदार; ऋणको.

अधर (अधर) (सं) ना. - खालचा ओंठ.

(सं) वि. - नीच; हीन; सामान्य प्रतीचा.

—ते (—ते) (सं) ना. - नीचता; हीनपणा.

अधरपान (अधरपान) (सं) ना. - चुंबन; मुका; पापा.

अधवे (अधवे) (सं) ना. - विधवा; गतभर्तृका.

अधि (अधि) (सं) वि. - वर; बाजूला, श्रेष्ठ.

अधिकमास (अधिकमास) (सं) ना. - धोंड महिना; तेरावा

महिना.

अधिकरण (अधिकरण) (सं) ना. - आधार; वडीलपणा; सरकार;

विषय.

अधिकारिसु (अधिकारिसु) (सं) धा. - सत्ता गाजवणें; वडीलपणा

चालवणें; लक्ष ठेवणें.

अधिकाम (अधिकाम) (सं) वि. - अशांत; कामुक;

प्रवळ वासना असलेला; इच्छाशक्तवान.

अधिकृत (अधिकृत) (सं) वि. - नेमलेला; वडीलपणाचा;

अधिकार प्राप्त झालेला.

अधिकोत्तर (अधिकोत्तर) (सं) वि. - अतिश्रेष्ठ; कमीअधिक.

अधिक्षिप्त (अधिक्षिप्त) (सं) वि. - तिरस्कृत; अपमानित.

अधिक्षेप (अधिक्षेप) (सं) ना. - तिरस्कार; निंदा; त्याग;

असहकार.

अधिगत (अधिगत) (सं) वि. - पाठ केलेले; शिकलेले;

मिळवलेले; आक्रमित.

अधिगमन (अधिगमन) (सं) ना. - वडीलपण, मालकी;

अभ्यास; ज्ञान; लाभ; आवड; समेट, स्वीकार; धनसंपादन.

अधिजिह्व (अधिजिह्व) (सं) ना. - साप; जिभेवरील सूज;

तोंड येणें.

अधिज्यधन्वन् (अधिज्यधन्वन्) (सं) ना. - शरसज वीर.

अधित्यके (अधि३३३) (सं) ना. — पर्वताचा शिरोभाग.
 अधिदेवते (अधि३३३) (सं) ना. — मुख्य दैवत.
 अधिनाथ (अधि३३३) (सं) ना. — श्रेष्ठ मालक; सुवास.
 अधिनायक (अधि३३३) (सं) ना. — मालक, शास्ता.
 अधिप (पति) (अधि३ [३३]) (सं) ना. — राजा, नायक;
 स्वामी; मालक.
 अधिरथ (अधि३३) (सं) ना. — सारथी, कर्णाचा पालकपिता.
 अधिराज (अधि३३) (सं) ना. — चक्रवर्ती; श्रेष्ठराजा.
 — रव (— ३३) (सं) ना. — चक्रवर्ती पद.
 अधिरुढ (अधि३३) (सं) वि. — चढलेले; लागलेले;
 जवळ असलेले.
 अधिरोह (अधि३३) (सं) ना. — वरचढणे. स्वार होणे.
 अधिरोहिणि (अधि३३) (सं) ना. — शिडी; जिना; सार,
 चढ.
 अधिवास (अधि३३) (सं) ना. — घर; राहण्याचे ठिकाण;
 बसतिस्थल.
 अधिवासन (अधि३३) (सं) ना. — सुगंधी द्रव्य;
 देवताप्रतिष्ठापना.
 अधिविन्ने (अधि३३) (सं) ना. — सवत असलेली; सापत्न.
 अधिवेद (अधि३३) (सं) ना. — प्रथम पत्नीचा त्याग करणारा.
 अधिवेदन (अधि३३) (सं) ना. — द्वितीय पत्नी करणारा.
 अधिष्ठी (अधि३३) (सं) ना. आणि वि. — श्रेष्ठ; देखणा; तेजस्वी;
 दिव्य शोभा.
 अधिष्ठान (अधि३३) (सं) ना. — आधार; पाया, स्थान;
 अधिकार; शक्ति; हातोटी; राज्य; सरकार.
 अधीत (अधि३३) (सं) वि. — शिकलेला; पढीक.
 (सं) ना. — अभ्यास; स्मरण.
 अधीन (अधि३३) (सं) वि. — आश्रित, वश झालेला;
 जमवून घेतलेला.
 अधीर (अधि३३) (सं) वि. — मित्रा; भोळा; अस्थिर.
 अधीवास (अधि३३) (सं) ना. — लांब कोट; झगा; कफनी;
 पायघोल वस्त्र.
 अधीश (अधि३३) (सं) ना. — प्रमुख; मालक;
 अधुना (अधि३३) (सं) अ. — आतां; सांप्रत.
 अधोक्षज (अधि३३) (सं) ना. — अतींद्रिय ज्ञान असलेला;
 विष्णु; कृष्ण.
 अधोगति (अधि३३) (सं) ना. — हीन स्थिति; अवनति.
 अधोलोक (अधि३३) (सं) ना. — पाताळ.
 अध्ययन (अधि३३) (सं) ना. — अभ्यास; शिक्षण.
 अध्यवसाय (अधि३३) (सं) ना. — प्रयत्न; साहस; निश्चय;
 निर्णय; बौद्धिकज्ञान.

अध्यापन (अधि३३) (सं) ना. — शिकविणे; पाठ देणे;
 अध्यारोपण (अधि३३) (सं) ना. — आरोप; आरोप
 लादणे; गौरव; बीपेरणी.
 अध्यास (अधि३३) (सं) ना. — गैरसमज; आसन; स्थान;
 विपरीतज्ञान.
 अध्याहार (अधि३३) (सं) ना. — वाद; नवकल्पना; गुत्तरफोट.
 लेप.
 अध्याइत (अधि३३) (सं) वि. — उघडकीला आणलेले; गुत्त
 अधुव (अधि३३) (सं) वि. — अस्थिर; अशाश्वत; क्षणमंगुर.
 अध्व (अधि३३) (सं) ना. — मार्ग; रस्ता;
 अंतर; प्रयाण; प्रवास; आकाश; वातावरण; उद्देश, पद्धति.
 अध्वर (अधि३३) (सं) ना. — यज्ञ; सोमयज्ञ.
 अध्वर्यु (अधि३३) (सं) ना. — यज्ञपुरोहित. यज्ञवेदांतील
 क्रिया करणारा पुरोहित; नेता; मुखंड.
 अध्वान (अधि३३) (सं) ना. — पायवाट; अरुंदरस्ता; हीनस्वर;
 अरण्य; दुर्दैव; कष्ट; प्रयास; काल.
 अन् (अधि३३) (सं) ना. — नकारार्थी उपसर्ग; नाही.
 अनक (का) (अधि३३) (क) अ. — पर्यंत; इतक्यांत.
 अनकटुदुभि (अधि३३) (सं) ना. — ढोल; नगारा;
 चर्मवाद्य.
 अनक्षर (अधि३३) (सं) वि. — नाश नसलेला; अबोल; मूक;
 शिविगाल; निंदा; अर्वाच्य भाषण.
 अनघ (अधि३३) (सं) वि. — निष्पाप; निर्दोष प्रमादरहित;
 अचूक; परिशुद्ध, हरिहर; सुरक्षित; ठणका नसलेले; अदुःख.
 अनंग (अधि३३) (सं) ना. — देहरहित; काम; मदन.
 — रंग (— ३३) (सं) ना. — कामशास्त्रावरील एक ग्रंथ.
 अनड्ड (अधि३३) (सं) ना. — खोंड; पाडा; घुळी
 अनत (अधि३३) (सं) वि. — अशरण; न वाकलेला, अनम्र;
 अवश.
 अनतिशय (अधि३३) (सं) वि. — लहान; बारीक; अल्प;
 थिटे.
 अनधिकारी (अधि३३) (सं) ना. — अधिकार नसलेला;
 अनिर्वद्ध; उपरा; उपरसुम.
 अनधीत (अधि३३) (सं) वि. — अपढीक; अशिक्षित; न
 शिकलेला; न वाचलेला.
 अननुकूल (अधि३३) (सं) वि. — अनुकूल नसलेला;
 अडचणीचा.
 अनंत (अधि३३) (सं) वि. — अंत नसलेला; अविनाशी;
 शाश्वत; स्थिर.
 (सं) ना. — आदिशेष; वामुकी; तीर्थकर; विष्णु; कृष्ण;
 शंकर; आकाश; वातावरण; भूमि.

अनंतरम् (अनंतरम्) (सं) वि. — नेतर; त्यावर; त्यानंतर.
अनंतशयन (अनंतशयन) (सं) ना. — शेषशायी विष्णु.
अनन्य (अनन्य) (सं) वि. — अद्वितीय, एकजीव झालेला.
केवल.

— गति (— गति) (सं) ना. — अन्य मार्ग नसलेला. एकनिष्ठ.
अनन्वय (अनन्वय) (सं) ना. — काव्यांतील एक अलंकार;
कोणाशी न जुळणारा; एकांडा शिलेदार.

अनपत्य (अनपत्य) (सं) ना. — निपुत्रिक; निर्बंश.
अनपेक्षे (अनपेक्षे) (सं) ना. — अपेक्षा नसलेला; निरिच्छ;
अहेतु.

अनपेत (अनपेत) (सं) वि. — दुरावलेला; अविरही; विश्वस्त;
एकत्रित.

अनभ्यास (अनभ्यास) (सं) ना. — सवय सुटलेली; आळस;
अंगचोरपणा.

अनभिज्ञ (अनभिज्ञ) (सं) वि. — अज्ञ; निर्बुद्ध; मूर्ख.
अनय (अनय) (सं) ना. — दुर्वर्तन. वाईटरीति; अन्याय; सूड;
अव्यवस्था; अनिष्टता; दुर्दैव; विपत्ति. राधेचा पति.
अनर्गल (अनर्गल) (सं) वि. — वेबंद; स्वैर; हट्टी; मनमानी;
अडणा नसलेले.

अनर्थ (अनर्थ) (सं) वि. — अमूल्य; अधिक किमतीचा; श्रेष्ठ.
अनर्थ (अनर्थ) (सं) वि. — अर्थशून्य; निरुपयोगी; दुर्दैवी;
दुःखी.

(सं) ना. — अविवेक; अज्ञान. संकट.

अनर्पित (अनर्पित) (सं) वि. — अर्पण न केलेला.

अनर्ह (अनर्ह) (सं) वि. — अयोग्य; अनुचित,

अनऊ (अनऊ) (सं) ना. — अग्नि; अग्निदेवता; जठराग्नि;
पचनशक्ति.

— नेत्र (— नेत्र) (सं) ना. — शंकर; शिव.

अनवकाश (अनवकाश) (सं) वि. — धन नसलेला; भरीव;
अवकाश नसलेला; आंत जागा नसलेला.

(सं) ना. — अवकाळ; अयोग्य वेळ; दुर्दैव; वाईटवेळ;
आपत्ति.

अनवच्छिन्न (अनवच्छिन्न) (सं) वि. — अखंड; अमर्याद;
अतूट, न तुटलेले.

अनवद्य (अनवद्य) (सं) वि. — निर्दोष; निर्मल; उत्तम;
कलंकरहित.

अनवधान (अनवधान) (सं) ना. — दुर्लक्ष; प्रमाद;
असावधानता; अज्ञापति.

अनवधि (अनवधि) (सं) वि. — अमर्याद; अपार.

अनवरत (अनवरत) (सं) अ. — नित्य; सतत; केव्हाहि;
अविलंब

अनवस्थित (अनवस्थित) (सं) वि. — चंचल; अशाश्वत.

अनवस्थे (अनवस्थे) (सं) ना. — दुवरस्था; दुस्थिति; दुर्दैव.

अनशन (अनशन) (सं) ना. — उपवास; निराहार; रोजा; फाक्या.

अनसूये (अनसूये) (सं) ना. — अमात्सर्य; अग्निपत्नि.

अनहित (अनहित) (सं) ना. — अडचण; नुकसान; हानी;
अननुकूलता.

अनाकार (अनाकार) (सं) वि. — निराकृति; कुरूप; आकारहीन;
वेढव.

अनाकुल (अनाकुल) (सं) अ. — अनायास; एकमतानें;
निश्चितपणें.

(सं) वि. स्थिर; शांत; नियमित; अनिबद्ध.

अनागत (अनागत) (सं) वि. — भावी; भविष्यकालीन;
न कळलेले; न आलेले.

अनागार (अनागार) (सं) वि. — अनिकेतन; निराश्रित; वेधर;
ग्रहविहीन.

अनाचार (अनाचार) (सं) ना. — दुर्वर्तन; कुमार्गगमन;
ध्येयशून्य जीवन; अनीति.

अनात्म (अनात्म) (सं) ना. — आत्महीन; विरुद्धात्मा
— इक (— इक) (सं) ना. — मर्त्य.

अनाथे (अनाथे) (सं) ना. — विधवा; दुर्दैवी स्त्री; गतधवा.

अनादर (अनादर) (सं) ना. — तिरस्कार; अमान्यता;
अस्वीकृति.

अनादि (अनादि) (सं) वि. — निरारंभ; शाश्वत.

(सं) ना. — स्वर्ग.

अनादृत (अनादृत) (सं) वि. — तिरस्कृत; अस्वीकृत; आदर
नसलेली.

अनाद्यनंत (अनाद्यनंत) (सं) वि. — आदि व अंत नसलेले;
शाश्वत; त्रिकालाबाधित.

अनानस (अनानस) (सं) ना. — अननस; फळविशेष.

अनास (अनास) (सं) ना. — परदेशी; आईबाप नसलेला;
नातेवाईक नसलेला.

अनामक (अनामक) (सं) ना. — निनावी; नाव नसलेला;
अप्रसिद्ध; नामशून्य.

अनामधेय (अनामधेय) (सं) वि. — नाव नसलेला;
अस्तित्व नसलेला; कुप्रसिद्ध.

अनामय (अनामय) (सं) वि. — रोगरहित; निरोगी; शुद्ध;
सुंदर; शिव.

अनामिक (अनामिक) (सं) ना. — नीच; पापी; अप्रसिद्ध;
अस्पृष्ट; चांडाल

अनामिके (अनामिके) (सं) ना. — करांगुलि; करंगली;
चांडालिणी.

अनायक (अनायक) (सं) वि. — अव्यवस्थित; निर्नायक;
गोधळाचें; मालक नसलेलें.

अनायत (अनायत) (सं) वि. — अविस्तृत; प्रतिबंधरहित;
मनःपूत वागणारा.

(सं) ना. — आक्रमण; गैरवर्तन, पाप.

अनायस (यास) (अनायस [यास]) (सं) अ. — सहज.
श्रमाशिवाय; हलकेंच, सुलभरीतीनें; वेतानें; हळुवारपणें.

अनारत (अनारत) (सं) वि. — अविलंबित; शाश्वत;
त्रिकालाबाधित; न संपणारें.

अनार्य (अनार्य) (सं) वि. — हीन; वाईट; अयोग्य; नीच;
आर्य नसलेला.

अनावरण (अनावरण) (सं) ना. — उद्घाटन; आवरण
नसलेला; उघडा; आच्छादन नसलेला.

अनावृष्टि (अनावृष्टि) (सं) ना. — अवर्षण; पर्जन्याभाव;
कोरडा पावसाळा.

अनाहत (अनाहत) (सं) वि. — नवीन; अभेद्य; मार न
खाहेला; जखम न झालेला; अखंडित; न थांबणारा.

अनाहुत (अनाहुत) (सं) ना. — हाणी; नाश; अकल्याण;
आपत्ति; दुर्दैव; संकट.

अनाहूत (अनाहूत) (सं) वि. — अनियंत्रित; आगंतुक;
न बोलावलेला.

अनिच्छे (अनिच्छे) (सं) ना. — अनिच्छा; निरीच्छता.

अनितु (तु) (अनितु [तु]) (क) वि. — इतकें; एवढें.

अनित्य (अनित्य) (सं) वि. — अस्थिर; अणिक; खरे नसलेलें.

अनिष्ट (अनिष्ट) (सं) वि. — निर्दोष; निष्पाप; निंदण्यास
अयोग्य.

अनिबर (अनिबर) (सं) ना. — इतकें सर्वजण; सर्व.

अनिमित्त (अनिमित्त) (सं) वि. — अकारण; निराधार;

निरुद्देश; अहेतुक.

अनिमिष (अनिमिष) (सं) ना. — देवता, विष्णु; मीन, मत्स्य
मासा.

— आश्रय (—आश्रय) (सं) ना. — स्वर्ग; समुद्र.

— दृष्टि (—दृष्टि) (सं) ना. — पापणी न मिटतां पाहणें;
एकटक नजर; रोखलेली दृष्टी.

— ध्वज (—ध्वज) (सं) ना. — मीनध्वज; मत्स्य चिन्ह
असलेलें निशाण, कामदेव.

अनियत (अनियत) (सं) वि. — नियमित नसलेला; पकडीत न
सापडणारा.

अनियोग (अनियोग) (सं) वि. — निरूपयोगी; कामाला न येणारें.

अनिरुद्ध (अनिरुद्ध) (सं) वि. — स्वैर; अविलंबित, अप्रतिहत.

(सं) ना. — मन्मथपुत्र.

अनिर्जित (अनिर्जित) (सं) वि. — अपराजित; अजेय;

पराजय न झालेला.

अनिर्दिष्ट (अनिर्दिष्ट) (सं) वि. — अपरिचित; अज्ञात; अविदित;
माहीत नसलेला.

अनिर्देश (अनिर्देश) (सं) ना. — अस्पष्टता; संदिग्धता.

अनिल (अनिल) (सं) ना. — वायुदेव; वारा.

— ज (—ज) (सं) ना. — वायुपुत्र, हनुमंत; भीमसेन.

अनिल बांधव (अनिलबांधव) (सं) ना. — अग्निदेव.

अनिल विश्लेषक (अनिलविश्लेषक) (सं) ना. — वाऱ्यावर सत्ता
गाजवण्याचें मांत्रिक साधन.

अनिवार (यं) (अनिवार [यं]) (सं) ना. — अमर्याद; अचूक;
प्रतिकारासंभव; निवारण करण्यास कठीण काम.

अनिशं (अनिशं) (सं) अ. — सदाकदा; केव्हांहि; कोणत्याहि
वेळीं; वेळींअवेळीं.

अनीक (अनीक) (सं) ना. — सैन्य; समूह; सेळा.

अनीति (अनीति) (सं) ना; दुर्वर्तन; गैरवर्तन.

अनीतु (अनीतु) (सं) ना. — लगाम; वेसन; संयम.

अनीप्सित (अनीप्सित) (सं) वि. — अवांचित; न इच्छिलेले;
न मागितलेले; नको असलेलें.

अनीश (अनीश) (सं) ना. — असमर्थ; मालकी नसलेला.

अनीश्वरवाद (अनीश्वरवाद) (सं) ना. — नास्तिकवाद;
चार्वाकमत.

अनु (अनु) (सं) अ. — लागलीच; भूतकाळांतील; सह; बरोबर.
(सं) ना. — योग्यता; शक्ति; न्याय्य कार्य; सिद्धता;

लाभ.

— केडु (—केडु) (क) वि. — योग्य, रम्य; स्वच्छ; सुंदर;
मनोहर.

(क) ना. — रीतिहीनता.

अनुकंप (पे) (अनुकंप [पे]) (सं) ना. — दया; सहानुभूति;
करुणा; कोमलता; मरुपणा.

अनुकरिसु (अनुकरिसु) (क) घा. — अनुकरण करणें;
पावलावर पाऊल ठेवून जाणें.

अनुकाल (अनुकाल) (सं) वि. — उचित; कालानुरूप.

(सं) ना. — समयोचितता; औचित्य.

(सं) अ. — केव्हांहि.

अनुकीर्तने (अनुकीर्तने) (सं) ना. — प्रसिद्धि; प्रचार; प्रसार.

अनुकूल (अनुकूल) (सं) वि. — दयाळु; एखादी गोष्ट मानणारा.

(सं) ना. — सहाय्य; कल, सहमत.

अनुक्त (अनुक्त) (सं) वि. — अनिर्दिष्ट; अकथित;
न सांगितलेलें

अनुक्रमण (अनुक्रमण) (सं) ना. — अनुसरण; प्रवाहपतितता.

अनुक्रमणिके (अनुक्रमणिका) (सं) ना. — प्रवाहपति वृत्ति;

रीति; विषयसूचि; प्रकरणसूचि; क्रम, परंपरा; ओळ.

अनुकोश (अनुकोश) (सं) ना. — दया, करुणा; कोमलता.

अनुग (अनुग) (सं) ना. — अनुचर; सेवक; वंशज; प्रेम; पति.

अनुगडिस्तु (अनुगडिस्तु) (क) धा. — सांपडणें; वडविणें; मारणें

अनुगत (अनुगत) (सं) वि. — साथीदार; अनुचर; अनुसरणारा.

अनुगमन (अनुगमन) (सं) ना. — सतीजाणें; अनुचरण;

सहगमन.

अनुगामी (अनुगामी) (सं) ना. — जोडीदार; सांगाती;

सहप्रवासी; अनुयायी.

अनुगाल (अनुगाल) (क) अ. — सदोदित; केव्हांहि.

अनुगुण (अनुगुण) (सं) वि. — समानशील; जुळणारा; अनुकूल.

अनुग्र (अनुग्र) (सं) ना. — दया; उपकार; सहकार; साहाय्य;

कृपा; प्रसाद; उपदेश.

—इसु (—अनु) (क) धा. — दया दाखविणे; कृपा करणें;

उपकार करणें.

अनुचर (अनुचर) (सं) ना. — नोकर, सेवक; सांगाती.

अनुचित (अनुचित) (सं) वि. — अयोग्य; चुकीचा; वावगें;

अशिष्ट; विलक्षण; गुणहीन; वापरांत नसलेला.

अनुज (अनुज) (सं) ना. — पाठचा भाऊ, लहान भाऊ.

अनुजात (ते) ((अनुजात [डें]) (सं) ना. — लहान बहीण.

अनुजीवि (अनुजीवि) (सं) ना. — आश्रित; हुजऱ्या; दास.

अनुज्ञे (अनुज्ञे) (सं) ना. — मान्यता, परवानगी; संमती;

आज्ञा.

अनुताप (अनुताप) (सं) ना. — पश्चात्ताप; दुःख; कष्ट, संताप

अनुक्त (अनुक्त) (सं) ना. — संक्षेप; संग्रह; परिमित;

अनतिशय.

अनुत्तम (अनुत्तम) (सं) वि. — चांगलें; हलकें; कमीप्रतीचें;

हिणकस.

अनुदात्त (अनुदात्त) (सं) वि. — गंभीर, वेदांतील स्वरांपैकी

एक; उदात्त स्वरूप नसलेला.

अनुदिन (अनुदिन) (सं) अ. — नित्य; दररोज; सदा.

अनुधावन (अनुधावन) (सं) ना. — पाठलाग; फिरती;

चौकशी; शोध.

अनुनय (अनुनय) (सं) ना. — नम्रभाव, स्नेह; प्रेम; विनय;

प्रार्थना; वळण; शिस्त; बरोबर नेणें.

अनुनासिक (अनुनासिक) (सं) ना. — वर्णमालेच्या व्यंजन-

वर्गातील पाचवें अक्षर. नाकातून उच्चारलें जाणारें अक्षर.

अनुपत्य (अनुपत्य) (सं) ना. — दारिद्र्य; गरिबी.

अनुपद (अनुपद) (सं) अ. — पावलोपावली; वरचेवर; पदोपदी.

अनुपदीन (अनुपदीन) (सं) ना. — पावुका; खडावा; पादत्राण.

अनुपपत्ति (अनुपपत्ति) (सं) ना. — अपजय; काथ्याकूट;

निरुपादन; असंभव.

अनुपपन्न (अनुपपन्न) (सं) वि. — न जन्मलेले; असिद्ध;

पोकळ; कंगाल; अनाकळनीय.

अनुपम (अनुपम) (सं) वि. — अजोड; असामान्य; अतुल्य;

निरुपम.

अनुपल्लवि (अनुपल्लवि) (सं) ना. — संगीतमान्य चाल.

अनुपान (अनुपान) (सं) ना. — पथ्य; औषधाबरोबर

ध्यावयाचा द्रव. औषधाचा उतारा; भोजन.

अनुप्रास (अनुप्रास) (सं) ना. — शब्दालंकाराचा एक प्रकार;

कवितेतील अक्षरावृत्तीने होणारा अलंकार.

अनुबद्ध (अनुबद्ध) (सं) वि. — संबद्ध; जुळलेले;

जडलेले; चिकटलेले.

अनुबंध (अनुबंध) (सं) ना. — संबंध; उवांग; अनुपंगिक

भाग; परिशिष्ट; परिणाम.

—इ (—अ) (सं) ना. — आत; संबंधिक; नातेवाईक.

सोथरेधावरे.

अनुवर (अनुवर) (सं) ना. — बलात्कार; पाठिंबा; दडपण.

अनुविध (अनुविध) (सं) ना. — प्रतिबिंब; प्रतिकृति.

—इसु (—अनु) (क) धा. — नकलणें; उतरणें; प्रतिकृति

करणें; बवून लिहून काढणे.

अनुभव (अनुभव) (सं) ना. — प्रचिती; स्वतः मिळविलेले ज्ञान.

साक्षात्कार; दृष्टांत; दाखला; आस्वाद.

अनुभाव (अनुभाव) (सं) ना. — आत्मानुभव; परमात्मज्ञान.

मनोभाव व्यक्त करणारे अंगविक्षेप; अधिकार; गौरव;

आविर्भाव.

अनुभूति (अनुभूति) (सं) ना. — प्रत्यक्षज्ञान; साक्षात्कार;

प्रत्यय; गौरव.

अनुभोग (अनुभोग) (सं) ना. — सुखदुःखाची प्रचिती; भोग;

आपत्ति.

—इसु (—अनु) (क) धा. — अनुभवणें; भोगणें.

अनुमत (अनुमत) (सं) वि. — संमत; कबूल केलेले; मान्य

केलेले.

(सं) ना. — कबुली; परवानगी; अभिप्राय; मान्यता; मत;

निवाडा; संमती; कैसला; शिरा.

अनुमति (अनुमति) (सं) ना. — कबुली; पसंती; परवानगी;

अनुज्ञा; चतुर्दशीयुक्त पूर्णिमा तिथी.

अनुमरण (अनुमरण) (सं) ना. — सहगमन; चित्तारोहण;

सती जाणें.

अनुमान (अनुमान) (सं) ना. — संशय; तर्क; शंका; अटकळ;

अंदाज; कल्पना.

—इसु (—इसु) (क) धा. —तर्क करणें; अटकळ बांधणें.
अंदाजणें.

अनुमिति (अनुमिति) (सं) ना. —तर्क; तर्कज्ञान; निर्णय.

अनुमेय (अनुमेय) (सं) वि. —तर्क्य; अंदाज करण्यायोग्य;
अटकळ बांधण्याजोगें; कसना करण्यास योग्य.

अनुमोदन (अनुमोदन) (सं) ना. —पाठिंबा; दुजोरा; पसंती;
मान्यता; प्रशंसा.

अनुयायि (अनुयायी) (सं) ना. —नोकर; साथी; शिष्य;
शागीर्द; हुजऱ्या; विशिष्ट पंथ अनुसरणारा.

अनुयोग (अनुयोग) (सं) ना. —परीक्षेतील प्रश्न.

अनुरक्ति (अनुरक्ति) } (सं) ना. —प्रीति; भक्ति; आसक्ति;
अनुरति (अनुरति) } आवड; इच्छा; निष्ठा; स्नेह; ममता.
अनुराग (अनुराग) }

अनुरागि (अनुरागि) (सं) ना. —प्रेमी; प्रणयी; आसक्त;
ममताळू; स्नेहाळू.

अनुराध (धा) (धे) (अनुराध [दा]) [द] (सं) ना. —
नक्षत्राचें नांव; कृष्णपत्नि.

अनुरूप (अनुरूप) (सं) वि. —ब्रुलणारें; शोभणारें, सयुक्तिक;
यथायोग्य; साजणारें.

(सं) वि. —साम्य असलेले.

अनुरोध (अनुरोध) (सं) ना. —बलात्कार; जबरदस्ती;
हुकमत; बर्बस्व; कळ; रोल; धोरण; दिशा.

अनुलाप (अनुलाप) (सं) ना. —द्विरुक्ति; दुवारकथन.

—इसु (—इसु) (क) धा. —द्विरुक्ति करणें; वारंवार सांगणें.

अनुलेपन (अनुलेपन) (सं) ना. —लेप; माखणें; उटी; मलम.

—इसु (—इसु) (क) धा. —माखणें; लेप देणें; मलमपट्टी
करणें; लावणें; फासणें.

अनुलोम (अनुलोम) (सं) वि. —क्रमानुसारी; अन्वय.

वरिष्ठ जातीचा पुरुष व कनिष्ठ स्त्री यांची संतती.

अनुवर (अनुवर) (सं) ना. —युद्ध; संग्राम; लढाई.

अनुवर्तन (अनुवर्तन) (सं) ना. —अनुसरण; अवलंबन; सेवा;
चाकरी; परिणाम; मार्गून जाणें; अनुकरण.

अनुवर्ति (अनुवर्ति) (सं) ना. —अनुयायी; आज्ञांकित; अंगभूत;
उपयोगास येणारा; कामाचा.

अनुवश (अनुवश) (सं) ना. —अंकित राहणें; अनुयायी.

अनुवलि (अनुवलि) (क) धा. —नीच स्थितीला येणें; आधार
सुटणें; आश्रय गमावणें; कंगाल होणें.

अनुवागु (अनुवागु) (क) धा. —सिद्ध होणें; तयार होणें.

अनुवाय (अनुवाय) (सं) ना. —भाषांतर; निंदा.

अनुविमु (अनुविमु) (क) धा. —विनंती करणें; नम्रतेने मागणें;
संपादन.

अनुवृत्ति (अनुवृत्ति) (सं) ना. —अनुकरण; क्रम; मालिका;
रांग; सुश्रूषा; साहचर्य; नकल; संमति.

अनुशय (अनुशय) (सं) ना. —पश्चात्ताप; विषाद; उद्वेग;
कोप.

अनुशासन (अनुशासन) (सं) ना. —नियमन; परवानगी;
अनुज्ञा; मार्गदर्शन; सल्ला.

अनुपंग (अनुपंग [अनुपंग]) (सं) ना. —जवळचा
संबंध; आलिंगन; कोमलता; अवश्य परिणाम.

अनुष्टुप (अनुष्टुप) (सं) ना. —कवितेंतील एक छंद.

अनुष्ठान (अनुष्ठान) (सं) ना. —आचरण; विधिपूर्वक धर्मकृत्य;
महत्कार्य; अवघड काम; संपादणी.

अनुसंधान (अनुसंधान) (सं) ना. —जोडणी; योजना;
मांडणी; अवधान; ध्यान; हेतु; लागावांधा; धोरण; जम.

अनुसरण (अनुसरण) (सं) ना. —अनुकरण; अंगिकार;
स्वीकार; नकल करणें; मागोमाग जाणें.

—इसु (—इसु) (क) धा. —अनुकरण करणें; मताचा
स्वीकार करणें.

अनुसार (अनुसार) (सं) अ. —त्याचप्रमाणें; अस्तु;
मागोवाघेत.

अनुसारिणी (अनुसारिणी) (सं) ना. —बरोबर येणारी;
तंबोन्यांची दुसरी तार.

अनुस्वार (अनुस्वार) (सं) ना. —वर्णमालेंतील शिरोबिंदु (—)
चिन्ह.

अनूचान (अनूचान) (सं) वि. —सद्वर्तनी; अभ्यासासक्त;
परंपरेला धरून चालणारा; सनातनी.

अनून (अनून) (सं) वि. सनातनी. —संपूर्ण; भरगच्च; तुडुंब;
उणेपणा नसलेले.

अनूरु (अनूरु) (सं) ना. —अरुण; सूर्यसारथी; उपकाल;
संव्याकाळ.

अनृत (अनृत) (सं) ना. —असत्य; खोटें; कपट; फसवणूक;
अबद्ध शेती.

अने (अने) (क) अ. —विशेषणाला क्रियाविशेषण वनवितांना
लागणारा प्रत्यय.

अनेय (अनेय) (क) अ. —विशेषण करतांना लावण्याचा प्रत्यय.

अनेक (अनेक) (सं) वि. —एकाहून अधिक.

अनेकप (अनेकप) (सं) ना. —अनेक वेळा पाणी पिणारा,
हत्ती; द्वीप.

अनौकह (अनौकह) (सं) ना. —झाड; वृक्ष; घर सुटलेला;
वानप्रस्थ.

अंत (अंत) (सं) ना. —शेवट; मरण; मृत्यु.

अंतक (अंतक) (सं) ना. —यम; मृत्युदेव.

अंतर (स्) (तः) (अ० ड० [स्] [डः]) (सं) अ. — आंतील;
अंतःकरणांतील.

अंतःकरण (अ० डः क० र०) (सं) ना. — अंतःकरण; मन; कर्णा;
कळकळ; सहायभूति; प्रेम; जिह्वाळा.

अंतःकलह (अ० डः क० ल० ह०) (सं) ना. — आपसांतील भांडण;
गृहकलह; आपापस्यांतील विवाद.

अंतःपट (अ० डः क० प० ट०) (सं) ना. — अंतर्पाट; विवाहप्रसंगी
वधुवरामध्ये आढवें धरलेले वस्त्र.

अंतःपुर (अ० डः क० प० र०) (सं) ना. — राणीवसा; स्त्रिया राहाण्याचें
स्थान.

अंतःप्रक्षेपणि (अ० डः क० प्र० क्षे० प० नि) (सं) ना. — टोचणें;
सुई मारणें; पिचकारी.

अंतःस्थ (अ० डः क० स्था) (सं) ना. — मन; अंतर्वास;

अंतपार (अ० डः क० प० आ० र०) (सं) ना. — ठांबठिकाणा; शेवटचें व
पलीकडचें.

अंतप्य (अ० डः क० प्य) (क) वि. — असें असें; असे असलेलें;
याप्रमाणें असलेलें.

अंतर (अ० ड०) (सं) ना. आंतील भाग; प्रेम; आपलेपणा;
आतत्त्व.

अंतरात्म्य (अ० डः क० रा० त्म०) (सं) ना. — मन; जीवात्मा.

अंतराय (अ० डः क० रा० य०) (सं) ना. — आडकाठी; विरोध; हरकत;
वितुष्ट.

अंतराल (अ० डः क० रा० ल०) (सं) ना. — आकाश, गगन; नभ. मधला
भाग, पोकळी.

अंतरिक्ष (अ० डः क० रा० क्षि) (सं) ना. — आकाश; गगन.

अंतरित (अ० डः क० रा० रि० त०) (सं) वि. — दूर केलेलें; सोडलेलें; त्यक्त.

अंतरिम् (अ० डः क० रा० रि० म्) (क) अ. — त्यामुळे; 'अंतर' शब्दाच्या
तृतीयेचें एकवचन.

अंतरिन्द्रिय (अ० डः क० रा० रि० द्रि० य०) (सं) ना. — मन; बुद्धि; अहंकार;
चित्त; आंतील इंद्रिय.

अंतरिसु (अ० डः क० रा० रि० सु) (क) धा. — दूर होणें; विरह होणें;
विलंब करणें.

अंतरीप (अ० डः क० रा० रि० प०) (सं) ना. — मध्य; मध्यबिंदु; केंद्रस्थान.

अंतरीय (अ० डः क० रा० रि० य०) (सं) ना. — लावून घेण्याचें वस्त्र;
पंचा; उपवस्त्र.

अंतर्गत (अ० डः क० रा० रि० ग० त०) (सं) वि. — आंतील; गुप्त; संलग्न.

अंतर्गृह (अ० डः क० रा० रि० ग० र्गृ० ह०) (सं) ना. — माजघर, तळघर. गर्भागार;
घराचा आंतील भाग.

अंतर्गोलक (अ० डः क० रा० रि० ग० ल० क०) (सं) ना. — आंतील बाजूस वळलेला
गोल; पुढाकार गोलक.

अंतर्दाहक (अ० डः क० रा० रि० दा० ह० क०) (सं) वि. — मनांतल्या मनांत
जळणारा; जळफलणारा; मन दुबळें करणारा.

(सं) ना. — मात्सर्य; मत्सर.

अंतर्धान (अ० डः क० रा० रि० द्धान) (सं) ना. — गुप्तपणा; अदृश्यता;
नाहीसें होणें.

अंतर्भाव (अ० डः क० रा० रि० भा० व०) (सं) ना. — समावेश; सहजीवन; मन;
अभिप्राय.

अंतर्भूत (अ० डः क० रा० रि० भू० त०) (सं) वि. — समाविष्ट; अंतर्गत;
आंतील.

अंतर्मुख (अ० डः क० रा० रि० मुख) (सं) वि. — ध्यानस्थ, आत्मानुकूलदृष्टि
असलेला; आत्मानात्म विवेकी.

अंतर्त्य (अ० डः क० रा० रि० त्य) (सं) ना. — अंतरीचा; आंतील विचार,
अंतःसूत्र.

अंतर्यामि (अ० डः क० रा० रि० यामि) (सं) ना. — परमात्मा; विश्वात्म्याचा
अंश.

अंतर्वीत (अ० डः क० रा० रि० वी० त०) (सं) ना. — गर्भिणी; गरोदर; दिवस
अंतर्वस्त्रि (अ० डः क० रा० रि० वस्त्रि) (सं) ना. — गेलेली.

अंतर्वास (सन) (अ० डः क० रा० रि० वा० स०) (सं) ना. — माजघर;
मलवस्त्र; लावून घेण्याचे वस्त्र.

अंतर्हित (अ० डः क० रा० रि० हि० त०) (सं) वि. — अंतर्गत; गुप्त; निक्षेपित;
झाकलेलें; दडवलेलें.

अंतर्वरम् (अ० डः क० रा० रि० वर० म्) (क) अ. — शेवटपर्यंत; अखेर पावेतो;
तड लागपर्यंत.

अंतर्वुर (अ० डः क० रा० रि० वुर) (क) ना. — अंतःपुर; राणीवसा; स्त्रिया
राहाण्याचें स्थान.

अंतस्ताप (अ० डः क० रा० रि० ता० प०) (सं) ना. — पोटांतील आग; मनस्ताप;
पीडा; दुःख.

अंतस्तु (अ० डः क० रा० रि० स्तु) (सं) ना. — माला; माडी; मजला; योग्यता;
प्रगति.

अंतद् (अ० डः क० रा० रि० त्द) (क) अ. — याप्रमाणें; याप्रकारें; असलें.

अंतिक (अ० डः क० रा० रि० तिक) (सं) अ. — जवळ; नजिक; आसपास;
(सं) ना. — संबंधिक; आस; नातेवाईक.

अंतिम (अ० डः क० रा० रि० तिम) (सं) वि. — शेवटचा; अखेरचा.

अंतिके (अ० डः क० रा० रि० तिके) (क) अ. — असें; या प्रकारें; याप्रमाणें,

अंतु (ते) (अ० डः क० रा० रि० त्तु) (क) अ. — असें; याप्रमाणें.

अंतुडु (अ० डः क० रा० रि० त्तुडु) (क) अ. — 'अधु' पहा.

(क) वि. — एवढें; इतकें.

अंते (वो) वोल् (अ० डः क० रा० रि० ते) (क) अ. — 'अंतु'
पहा.

अंतेवासि (अ० डः क० रा० रि० ते वासि) (सं) ना. — हरिजन; शिष्य; शागीर्द;
अनुयायी.

अंत्य (अ० ड०) (सं) वि. - शेवटचा; अखेरचा; नीच.

(सं) ना. - मरण; मृत्यु.

अंत्यज (अ० ड० ड०) (सं) ना. - चांडाल; अस्पृष्ट; हरिजन.

अंत्र (अ० ड०) (सं) ना. - आंतडे; अंतःकरण; प्रेम; ममता.

अंद्र (अ० ड०) (क) ना. - चांगलेपणा; सौंदर्य; तेज; रूप;

झळाळी; ओप.

—अेरु (— अ० ड०) (क) धा. - सुंदर होणे; चांगलें होणे;
ओप चढणे.

अंदण (ळ) (अ० ड० ड० [ड०]) (क) ना. - पालखी; मेणा;

आच्छादित डोली.

अंदि (दु) ने (अ० ड० [दु] ने) (क) ना. - साखळी; तोडा;

पैजण; चाल; वाळा.

अंदुक (अ० ड० ड०) (सं) ना. - पैजण; धुंगुरु; चाल.

अंधक (अ० ड० ड०) (सं) ना. - आंधळा; राक्षसाचें नांव.

—जित (— अ० ड०) (सं) ना. - शिव.

अंधकार (अ० ड० ड० ड०) (सं) ना. - काळोख; अंधार; रात्र;

दिशाभूल.

अन्न (अ० ड०) (सं) ना. - आहारपदार्थ; विष्णु; सूर्य; पाणी.

—कंठक (— अ० ड० ड०) (सं) ना. - दुसऱ्याच्या पोटावर पाय
देणारा.

—च्युति (— अ० ड० ड०) (सं) ना. - उपजीवनांतील संकट.

—छत्र (— अ० ड०) (सं) ना. - पापपरिहारार्थ फुकट अन्न

मिळणारे घर; सदावर्त; मुक्त अन्नसंतर्पणगृह.

अन्नक (अ० ड० ड०) (क) अ. - पर्यंत; पावेतो; वेरी.

अन्नगत (अ० ड० ड०) (सं) वि. - आहारसंबंधी.

अन्नदात (अ० ड० ड० ड०) (सं) ना. - अन्नदाता; यजमान; मालक.

अन्नप (अ० ड० ड०) (क) वि. - असला; यापकारचा;

अन्नपूर्ण (अ० ड० ड० ड०) (सं) ना. - पूर्वीती.

अन्नप्राशन (अ० ड० ड० ड० ड०) (सं) ना. - उद्यावण; मुलाला प्रथम

अन्न भरवण्याचा विधी.

अन्नय (अ० ड० ड०) (सं) ना. - अन्याय;
न्यायाभाव.

अन्नर (अ० ड० ड०) (क) वि. - अशा प्रकारचें; असें; असलें.

(क) ना. - प्रियकर; लाडका; प्रेमाचें माणूस.

अन्नसत्र (अ० ड० ड० ड०) (सं) ना. - 'अन्नछत्र' पहा.

अन्नल (अ० ड० ड०) (क) ना. - असली स्त्री.

—मनदल (— अ० ड० ड० ड०) (क) ना. - मनाजोगी स्त्री;

पाहिजे तशी स्त्री.

अन्नाधीन (अ० ड० ड० ड०) (सं) वि. - अन्नावर अवलंबून असणारे

अन्नान्नगति (अ० ड० ड० ड० ड०) (सं) ना. - धोर दारिद्र्य;

अतिदुःस्थिति; कंगालपणा; विपन्नावस्था.

अन्नार्थि (अ० ड० ड० ड०) (सं) वि. - भोजनाकांक्षी; मुकेला;

अन्नासाठी आलेला; अन्नासाठी हपापलेला. पोदार्थी;

पंक्तिपटाण. (सं) ना. - भिक्षेकरी; भिकारी; भीक मागणारा.

अन्न (अ० ड०) (क) धा. - म्हणणें; बोलणें; निवेदन.

(क) अ. - द्वितीया विभक्तीचा प्रत्यय.

—इसु (— अ० ड०) (क) धा. - बोलाविणें;

म्हणविणें; अनुभवाला आणणें; कबूल करविणें

अन्ने (अ० ड०) (क) ना. - असली स्त्री.

—मनद (— अ० ड० ड०) (क) ना. - मनपसंत स्त्री; प्रेयसी;

सुंदर स्त्री.

अन्नगे (अ० ड० ड०) (क) अ. - आतांपर्यंत; इतक्यांत; एवढ्यांत.

अन्नेवर (वर) (अ० ड० ड० ड० [ड० ड०]) (क) अ. - तेथपर्यंत;

त्यावेळेपर्यंत. तो पावेतो.

अन्नोदक (अ० ड० ड० ड०) (सं) ना. - अन्न व पाणी; योगक्षेम; पोदगी.

अन्न्य (अ० ड०) (सं) वि. - दुसरा; द्वितीय; शिवाय.

अन्न्यकामिनी (अ० ड० ड० ड० ड०) (सं) ना. - दुसऱ्याची पत्नि; पर स्त्री.

अन्न्यचक्र (अ० ड० ड० ड०) (सं) ना. - शत्रुसैन्य; परक्याचे सैन्य;

परचक्र; परक्याचा हल्ला.

अन्न्यतम (अ० ड० ड० ड०) (सं) वि. - अनेकांपैकी एक; कित्येक
वस्तूंपैकी एक.

अन्न्यतर (अ० ड० ड० ड०) (सं) वि. - दोन्हींपैकी एक; दोहोतून एक.

अन्न्यत्र (अ० ड० ड० ड०) (सं) अ. - दुसरीकडे; कोठेंतरी; परत्र.

अन्न्यथा (अ० ड० ड० ड०) (सं) अ. - चुकून; दुसऱ्या रीतीने; व्यर्थ.

—ज्ञान (— अ० ड० ड०) (सं) ना. - गैरसमज; विरुद्ध ज्ञान;

विपरीत ज्ञान.

अन्न्यपुष्ट (अ० ड० ड० ड० ड०) (सं) ना. - दुसऱ्यावर पोसलेला;

अन्न्यभृत (अ० ड० ड० ड० ड०) (सं) ना. - दुसऱ्यावर पोसलेला;

कोकीळ; इतरांनी पोषण केलेला; पराक्रमी.

अन्न्यादश (अ० ड० ड० ड० ड०) (सं) वि. - असाधारण; अद्वितीय;

अजोड.

अन्न्यून (अ० ड० ड० ड०) (सं) वि. - न्यून नसलेले; संपूर्ण; उणेपणा
नसलेले.

अन्न्योक्ति (अ० ड० ड० ड० ड०) (सं) ना. - काव्यातील एक अलंकार;

अप्रस्तुत प्रशंसालंकार; दुसऱ्याचें म्हणणें.

अन्न्योन्य (अ० ड० ड० ड० ड०) (सं) अ. - परस्पर; एकमेक.

—आश्रय (— अ० ड० ड०) (सं) ना. - परस्परावलंबन.

—भाव (— अ० ड० ड०) (सं) ना. - परस्परांमधील प्रेमभावना.

—सल्लाप (— अ० ड० ड० ड०) (सं) ना. - प्रेमालाप; प्रेमवार्ता.

—स्नेह (— अ० ड० ड०) (सं) ना. - गाढ प्रेम; दाट मैत्री.

अन्न्यय (अ० ड० ड० ड०) (सं) ना. - परंपरा; कुल; वंश; संबंध;

काव्यातील पदसंबंध जोडणी; सार; रहस्य.

अन्वयिसु (अन्वयिसु) (क) धा. - संबंध जोड़णें; मिलाफ होणें; समर्थ होणें.

अन्वर्थ (अन्वर्थ) (सं) वि. - अर्थानुसार; अर्थयोग्य.

—नाम (—नाम) (सं) ना. - सार्थनाम; अर्थात् जुळणारे नांव.

अन्वित (अन्वित) (सं) वि. - स्पर्ध; जमलेला.

अन्वेषण (अन्वेषण) (सं) ना. - शोध; तपास; चौकशी.

अप् (अप्) (सं) ना. - पाणी; जल.

अप (अप) (सं) वि. - विरुद्ध; वाईट; चुकीचा.

(सं) ना. - निषेध; उपसर्ग.

अपकर्ष (अपकर्ष) (सं) ना. - अवनती; हानि; नुकसान; मागें ओढणें; हीनता.

अपकार (अपकार) (सं) ना. - द्रोह; वाईट करणें.

—इ (—इ) (सं) ना. - द्रोही; नुकसान करणारा.

अपकीर्ति (अपकीर्ति) (सं) ना. - अकीर्ति; कुप्रसिद्धि;

दुर्लौकिक; दुष्कीर्ति.

अपकृति (कृत्य) (अपकृति [कृत्]) (सं) ना. - कुकर्म;

अपकार; कृतघ्नता; दुष्कर्म; विषाद.

अपक्रम (अपक्रम) (सं) ना. - पीछेहाट; मागें पाऊल; कच;

क्रमविरुद्ध; युद्ध; भांडण; अवमान.

अपख्याति (अपख्याति) (सं) ना. - दुष्कीर्ति; कुप्रसिद्धि, दुर्लौकिक.

अपगत (अपगत) (सं) वि. - गमावलेले; सोडलेले; गळलेले; निष्ठलेले; त्यक्त.

अपगति (अपगति) (सं) ना. - दुःस्थिति; दुरवस्था; नरक; निरयगति.

अपगम (अपगम) (सं) ना. - पीछेहाट; कच; मरण.

अपघन (अपघन) (सं) ना. - देहावयव; शरीर; काया.

अपघात (अपघात) (सं) ना. - दुर्घट प्रसंग; अनर्थ; घोरसंकट; अकालमरण; खून.

अपचय (अपचय) (सं) ना. - क्षीणता; न्हास; अवनति; संग्रह; साठा.

अपचरित (अपचरित) (सं) ना. - प्रमाद, दुराचार; दुष्कृत्य.

अपचार (अपचार) (सं) ना. - अपराध; गुन्हा; अयोग्य वर्तन; वाममार्ग; कमीपणा; प्रमाद.

अपचित (अपचित) (सं) ना. - मानमर्यादा हानी; नष्टचर्य; विव्धंस; दिवाळें; प्रायश्चित्त; खर्च.

अपज्ञान (अपज्ञान) (सं) ना. - गैरसमज; मिथ्यारोप.

अपनिवृत्ति (अपनिवृत्ति) (सं) ना. - पत्ति नसलेला; विधुर.

अपत्य (व्यक्त) (अपत्य [व्यक्त]) (सं) ना. - संतान; पुत्र; वंशज.

अपत्रपे (अपत्रपे) (सं) ना. - निर्लज्जता; निलाजरेपणा; मर्यादाहीनता; आज्ञाहीनता.

अपथ्य (अपथ्य) (सं) वि. - अयोग्य; अहितकर; असंबद्ध; कुपथ्य; संबंध नसलेले.

अपदगामि (अपदगामि) (सं) ना. - सर्प; पोटावर सरपटणारा प्राणी; जाऊ नये तेथें जाणारा.

अपदान (अपदान) (सं) ना. - सत्कार्य; औदार्य; सद्गर्तन; पूर्वचरित्र.

अपदांतर (अपदांतर) (सं) वि. - जवळचा; दूर नसलेला. पावलावरचा.

अपदूर (अपदूर) (क) ना. - चहाडी; अपमान; निंदा; असत्य; खोटें.

अपदेसे (अपदेसे) (सं) ना. - दुःस्थिति; हीनस्थिति; दुरवस्था.

अपदेश (अपदेश) (सं) ना. - चिन्ह; ओळख; कीर्ति; स्थान; मिष; सोंग; सबब.

अपद्वार (अपद्वार) (सं) ना. - शेजाऱ्याचा दरवाजा; बाजूचें द्वार; चोरवाट; चोरदार.

अपवैर्य (अपवैर्य) (सं) ना. - मित्रपणा; नपुंसकत्व; अविश्वास.

अपवधान (अपवधान) (सं) ना. - वाईट विचार; दुश्चित्तन.

अपध्वंस (अपध्वंस) (सं) ना. - अवनति; अधोगति.

अपध्वंसि (अपध्वंसि) (सं) वि. - अवनतीला कारण असलेले; उतरत्या कलेचा; अवनत.

अपध्वस्त (अपध्वस्त) (सं) वि. - उध्वस्त; बेचिराख; दशदिशांनीं नाश पावलेला.

अपनंबिके (ने) (अपनंबिके [ने]) (क) ना. - अविश्वास;

अपनंबुगे (अपनंबुगे) (सं) संशय; गैरसमज.

अपनिंदे (अपनिंदे) (क) ना. - अपमान; अकीर्ति; शिबिगाळ.

अपनीत (अपनीत) (सं) वि. - काढून टाकलेले; गमावलेले, गेलेले, हरण केलेले.

अपनोद (अपनोद) (सं) ना. - परिहार; त्याग; गमावणूक.

अपप्रयोग (अपप्रयोग) (सं) ना. - अशुद्ध प्रयोग; चुकीचा उपयोग; गैरवापर;

अपमृति (व्यु) (अपमृति [व्यु]) (सं) ना. आकस्मिक मरण; अकाल मरण; दुर्मृत्यु.

अपयशस्सु (अपयशस्सु) (क) ना. - अपकीर्ति; दुर्नाम; कुप्रसिद्धि; दुर्लौकिक.

अपयान (अपयान) (सं) ना. - कच; पीछेहाट; अवनति.

अपर (अपर) (सं) वि. - त्यानंतरचे; बाकी असलेले; मागील; खालचे.

(सं) ना. - पश्चिम; भविष्य; हत्तीचा मागील भाग.

अपरक्रिये (अपरक्रिये) (सं) ना. — उत्तरक्रिया; मृताचा उत्तरविधि, और्ध्वदैहिक.
 अपरक्त (अपरक्त) (सं) वि. — विटलेलें; मलीन; रंग गेलेलें; कोमजलेलें.
 अपरंजि (अपरंजि) (सं) ना. — चोग सोनें; शुद्ध सुवर्ण.
 अपरपक्ष (अपरपक्ष) (सं) ना. — कृष्णपक्ष; विरोधी पक्ष.
 अपरभाग (अपरभाग) (सं) ना. — मागील भाग.
 अपररात्रि (अपररात्रि) (सं) ना. — रात्रीचा उत्तरभाग; अपरात्र.
 अपर (वारिधि) वारिधि (अपरवारिधि) (सं) ना. = पश्चिम समुद्र.
 अपराजित (अपराजित) (सं) वि. — अपजय नाही असा, पराभव न झालेला.
 (सं) ना. — विष्णु; शिव.
 अपराजिते (अपराजिते) (सं) ना. — दुर्गादेवी. चामुंडी,
 अपराद्ध (अपराद्ध) (सं) वि. — चुक केलेले; लक्ष्य चुकलेलें.
 अपरांत (अपरांत) (सं) वि. पश्चिमेकडील सीमाप्रांत;
 कोंकणभाग.
 अपराण्ह (अपराण्ह) (सं) ना. — दिवसाचा उत्तरभाग.
 अपरिच्छिन्न (अपरिच्छिन्न) (सं) वि. — सतत; निरंतर; अतूट.
 अपरिमित (अपरिमित) (सं) वि. — अमर्याद, अमाप; असीम;
 सर्वोपरी.
 अपरूप (अपरूप) (सं) वि. — दुर्लभ; वापरांत नसलेला;
 केव्हातरी दिखणारा; विकृतरूप; विलक्षण; अनुपम.
 अपरोक्ष (अपरोक्ष) (सं) वि. — प्रत्यक्ष; दृष्टिसमोरचे.
 — ज्ञान (—ज्ञान) (सं) ना. — आत्मज्ञान; मोक्षज्ञान.
 अपणां (पॅ) (अपणां [पॅ]) (सं) ना. — पार्वतीदेवी.
 अप (व) लग्न (अप [व] लग्न) (सं) वि. — सुदूर; अंतरा-
 अंतरावरचें.
 अपलाप (अपलाप) (सं) ना. — सत्यगोपन; उडवाउडवीचे
 बोलणें; टोमणा; अज्ञान प्रदर्शन.
 — इसु (—इसु) (क) धा. — तिस्कारणें; टोमणा मारणें.
 अपवर्ग (अपवर्ग) (सं) ना. — मोक्ष; दान; देणगी; अपमान;
 वर.
 अपवर्तन (अपवर्तन) (सं) ना. — दुर्वर्तन; पीछेहाट; कच.
 अपवर्तिसु (अपवर्तिसु) (क) धा. — फिरविणें; मागे खेचणें;
 भाग पाडणें; गमावणें.
 अपवाद (अपवाद) (सं) ना. — कलंक; दोष; निंदा; तिरस्कार;
 आरोप; आज्ञा.
 अपवारण (अपवारण) (सं) ना. — झांकण; आच्छादन; दादरा;
 लपवा लपवी.
 अपव्यय (अपव्यय) (सं) ना. — भलता खर्च; अकारण खर्च;
 उधळपट्टी.

अपसद (अपसद) (सं) ना. — चांडाल; नीच मनुष्य; हलका.
 अपसरण { अपसरण } (सं) ना. — पळ; टाळाटाळ; आळ;
 अपसरण { अपसरण } बालट; पीछेहाट.
 अपसर्प (अपसर्प) (सं) ना. — गुप्तचर; हेर; शत्रूकडील
 गुप्त बातमी काढणारा.
 अपसव्य (अपसव्य) (सं) ना. — दक्षिण; उजवी बाजू.
 अपसाक्ष्य (अपसाक्ष्य) (सं) ना. — खोटी साक्ष; आंघळे डोळे.
 अपसिद्धांत (अपसिद्धांत) (सं) ना. — चुकीचा निर्णय; चूक
 तत्त्व प्रातिपादन; चूक तत्त्वज्ञान.
 अपस्नान (अपस्नान) (सं) ना. — उत्तरक्रियेनंतरचें स्थान.
 और्ध्वदैहिक स्नान.
 अपस्मार (अपस्मार) (सं) ना. — मूर्छा; फेररें; विस्मरण;
 मूर्च्छनारोग.
 अपस्वर (अपस्वर) (सं) ना. — वेसूर; विरोधी वचन.
 खो घालणें.
 अपहत (अपहत) (सं) वि. — त्यक्त; नष्ट; दूर.
 अपहरण (हार) (अपहरण [हार]) (सं) ना. — चोरी; लूट;
 नागवणूक; नाडणूक; स्वाहाकार.
 अपहरिसु (अपहरिसु) (क) धा. — चोरी करणें; अपहार करणें;
 उपटून टाकणें. हरण करणें; लांबविणें. लंपास करणें.
 अपहारतूर्य (अपहारतूर्य) (सं) ना. — युद्धविरामाची
 सूचना देणारे वाद्य.
 अपहास (स्य) (अपहास [स्य]) (सं) ना. — निंदा; उपहास;
 चेष्टा; पोरकटपणा; दिंगल.
 अपनहव (नहुति) (अपनहव [नहुति]) (सं) ना. — झाकण;
 काव्यांतील एक अलंकार; नकार.
 अपांसुले (अपांसुले) (सं) ना. — निर्मला; पतिव्रता;
 परिशुद्ध स्त्री.
 अपाकृत (अपाकृत) (सं) वि. — तिरस्कृत; हकललेलें; रंद.
 अपांग (अपांग) (सं) ना. — अंगहीन; अपंग; कटाक्ष; दृष्टिक्षेप;
 काणाडोळा.
 अपात्यय (अपात्यय) (सं) ना. — ज्ञानाकडे डोळेझांक; ज्ञान
 दृष्टिआड करणें.
 अपात्र (अपात्र) (सं) वि. — अयोग्य; अपुरे; अपूर्ण.
 अपादान (अपादान) (सं) ना. — दूरीकरण; वियोग; पंचमी
 विभक्तीचा अर्थ.
 अपान (अपान) (सं) ना. — पंचप्राणांतील एक प्राण.
 अपामार्ग (अपामार्ग) (सं) ना. — आघाडा वनस्पति;
 वायकांच्या केसांचीं अंग्रे; मोक्ष; मुक्ति.
 अपाय (अपाय) (सं) ना. — हानी; दुःख; ठणका; अकल्याण;
 मरण.

अपार (अपार) (सं) वि. - विशाल; पुष्कल; अमर्याद; पार नसलेले.

अपार्थ (अपार्थ) (सं) वि. - निरर्थक; असत्य; विपरीत अर्थाचे.

अपावृत (अपावृत) (सं) वि. - उघडे; उघडलेले; खुले; आवरण काढलेले.

अपाश्रय (अपाश्रय) (सं) ना. - आश्रयहीन; कुंपण; काटे.

अपासंग (अपासंग) (सं) ना. - दडपण.

अपि (अपि) (सं) अ. - समीप; तथापि.

अपि (पि) मे (अपि [पि] मे) (क) ना. - आनंद; मिलाप; एक जूट.

अपिधान (अपिधान) (सं) ना. - झाकण; आवरण; दादरा.

अपुत्र (अपुत्र) (सं) वि. - निपुत्रिक; निर्वंश; कुपुत्र.

अपूप (अपूप) (सं) ना. - मांडा; धारगा; अंबोळी; धिरडे; पक्कान्न; गोड खाद्य; अनरसा.

अपेक्षे (अपेक्षे) (सं) ना. - इच्छा; आकांक्षा.

—इसु (—असु) (क) धा. - इच्छिणें; अपेक्षा करणें; वांछिणें.

अपेत (अपेत) (सं) वि. - सुटका झालेले; गमावलेले; नाश पावलेले.

अपेय (अपेय) (सं) वि. - न पिण्यासारखें; पिण्याला निषिद्ध —पान (—अपान) (सं) ना. - निषिद्ध पेय पिणें.

अपोलो (अपोलो) (अ. दे.) ना. - ग्रीकाची सूर्यदेवता; सुंदर पुरुष.

अपोह (अपोह) (सं) ना. - संशयनिवारण.

अप्य (अप्य) (क) ना. - पिता, वडील; बाप.

अप्यट (अप्यट) (क) वि. - शुद्ध; निर्मल; निर्मल; कोरे.

अप्यणे (अप्यणे) (क) ना. - आज्ञा; हुकूम; निरोप.

अप्यंत (अप्यंत) (क) ना. - संभावित, शिष्ट सभ्य.

अप्यंते (अप्यंते) (क) अ. - शक्य तेवढें; असेल तितकें; असें

अप्ययिसु (अप्ययिसु) (क) धा. - आलिंगणे; मिठी मारणें; गळ्यांत गळा घालणें.

अप्यरि (अप्यरि) सु (अप्यरि [अप्यरि] सु) (क) ना. - आपटी;

कुस्करा; झटका. (क) धा. हापटणें; उचलून आपटी देणें.

अप्यतपि (अप्यतपि) (क) अ. - चुकूनमाकून; रानमाळीं.

अप्यु (अप्यु) (अप्यु [अप्यु] गी) (क) ना. - आलिंगन; आठीमिठी.

—इसु (—असु) (क) धा. - आलिंगणे; मिठी मारणें;

आठीमिठी घालणें.

अप्युगेय (अप्युगेय) (क) धा. - अंगीकरणें; आलिंगणें.

अप्येसु (अप्येसु) (क) धा. - आलिंगणें; मिठी मारणें.

अप्रकाश (अप्रकाश) (सं) ना. - अप्रसिद्धी; काळोख.

अप्रकाशित (अप्रकाशित) (सं) वि. - अप्रसिद्ध.

अप्रगल्भ (अप्रगल्भ) (सं) वि. - अज्ञान; अप्रौढ; अपक्व.

अप्रति (अप्रति) (अप्रति [अप्रति]) (सं) वि. - अजोड; अद्वितीय; अनुपम.

अप्रतिभ (अप्रतिभ) (सं) वि. - प्रतिभा नसलेला; भ्यालेला; भयभीत; दूरदृष्टी नसलेला.

अप्रतिरथ (अप्रतिरथ) (सं) ना. - शूर; योद्धा.

अप्रतिष्ठे (अप्रतिष्ठे) (सं) ना. - अपकीर्ति; अपमान; हीनगुण.

अप्रतीति (अप्रतीति) (सं) ना - कुप्रसिद्धि; दुर्लौकिक; अनुभवशून्यता.

अप्रधान (अप्रधान) (सं) वि. - गौण; अप्रमुख.

अप्रबुद्ध (अप्रबुद्ध) (सं) वि. - सुर्व; अज्ञान; मूढ.

अप्रयोजक (अप्रयोजक) (सं) वि. - निरुपयुक्त; निरर्थक; अकारण.

अप्रलंब (अप्रलंब) (सं) वि. - चपल; तीव्रगतीचा; चंचल.

अप्रस्तुत (अप्रस्तुत) (सं) वि. - असंबद्ध; असुख्य; वेगळा; बाहेरचा; अयोग्य; अप्रासंगिक; अप्राकृत.

अप्राकृत (अप्राकृत) (सं) वि. - प्राकृत नसलेले; असामान्य; अप्रासंगिक.

अप्रामाणिक (अप्रामाणिक) (सं) वि. - प्रामाणिक नसलेला; अविश्वासु; भ्रंवसा ठेवण्यास अपात्र.

अप्रिय (अप्रिय) (सं) वि. - प्रेम नसलेला; मनाला न येणारा तिरस्कृत; नापसंत.

(सं) ना. - वैरी; शत्रु.

अप्सरस् (अप्सरस्) (सं) ना. - देवता स्त्री; अप्सरा; सूर्यलोकीची नर्तकी.

अफल (अफल) (सं) वि. - निष्फल; नापीक; पडीक; माल.

अफीमु (अफीमु) (अ. दे.) ना. - अफू; एक अमली पदार्थ.

अबद्ध (अबद्ध) (सं) वि. - चुकलेले; मूर्खपणाचें; अनिर्बद्ध; खोटे; अपप्रचाराचें; विसंगत.

अबाध (अबाध) (सं) वि. - स्वतंत्र; स्वैर; मोकाट; अनिर्बंध.

अबुज (अबुज) (क) ना. - अब्ज; कमळ.

अबुदि (अबुदि) (क) ना. - समुद्र; अविध.

अबुध (अबुध) (अबुध [अबुध]) { मूर्ख; अजाण; अज्ञानी.

अबोध (अबोध) (सं) ना. -

अब्जिनि (अब्जिनि) (सं) ना. - कमलिनी; कमलसरोवर.

अब्जासन (अब्जासन) (सं) ना. - ब्रह्मा; विष्णु.

अब्जासने (अब्जासने) (सं) ना. - लक्ष्मी; कमलासना.

अब्जोदर (अब्जोदर) (सं) ना. - विष्णु.

अब्जोद्भव (अब्जोद्भव) (सं) ना. - ब्रह्मा.

अब्द (अब्द) (सं) ना. - दग; संवत्सर; वर्ष.

- वाहन (—वाहन) (सं) ना. —शिव.
 —सार (—सार) (सं) ना. —कापूर; कपूर.
 अवि (अवि) (सं) ना. —समुद्र; शुद्धज्ञान; नेति.
 —ज (—ज) (सं) ना. —चंद्र; रत्न.
 —सार (—सार) (सं) ना. —मोती.
 अविघ्नवनीत (अविघ्नवनीत) (सं) ना. —चंद्र.
 अविष (अविष) (सं) ना. —वरुण देव; पर्जन्यदेवता.
 अविषयन (अविषयन) } (सं) ना. —विष्णु.
 —(शायी) (—शायी) }
 अव्वर (अव्वर) (क) ना. —उच्चध्वनि, आरडाओरडा; शंख,
 गोंधळ, बाँव.
 —इसु (—इसु) (क) धा. —शंख मारणें; गोंधळ माजविणें;
 आरडाओड करणें.
 अवि (अवि) (क) ना. —जलपात; प्रपात; धबधबा; पाणलोट.
 अवे (अवे) (क) ना. —आई; माता; माय; अंबा.
 अव्वहण्यं (अव्वहण्यं) (सं) अ. —पापकृति.
 अमक्त (अमक्त) (सं) ना. —श्रद्धा नसलेला; अश्रद्धा; अभाविक.
 —इ (—इ) (सं) ना. —अविश्वास; अश्रद्धा.
 अमंगुर (अमंगुर) (सं) वि. —शाश्वत; अविनाशी; स्थिर;
 नाश नसलेला.
 अमय (अमय) (सं) ना. —निर्मय; सुरक्षिततावचन; संरक्षण.
 —हस्त (—हस्त) (सं) ना. —आशिर्वाद; संरक्षण.
 —प्रद (—प्रद) (सं) वि. —अमय देणारा.
 संरक्षण देणारा.
 अभव (अभव) (सं) ना. —अजन्मा; शिव; रुद्र; दुर्दैवी; जैन
 नसलेला.
 अभाजन (अभाजन) (सं) वि. —अपात्र; अयोग्य.
 अभि (अभि) (सं) अ. —वर; आहुबाजूला; समोर; पुढें; कडे;
 करितां; अधिक.
 अभिख्या (रुखे) (अभिख्या [रुखे]) (सं) ना. —नांव; प्रसिद्धि.
 कीर्ति.
 अभिगमन (अभिगमन) (सं) ना. —जवळ जाणें; सामोरे होणें.
 स्वागत.
 अभिघात (अभिघात) (सं) ना. —मार; चोप; हानी; जखम;
 विघ्न.
 —इ (—इ) (सं) ना. —घातक; द्वेषी; पेव.
 अभिवार (अभिवार) (सं) ना. —तृप; अन्नशुद्धि; घृत.
 अभिचर (अभिचर) (सं) ना. —सेवक; चाकर. नोकर.
 अभिचार (अभिचार) (सं) ना. —अन्याय; अविश्वास दर्शन;
 इंद्रजाल; जारणमारण; चेदुक; करणी.
 —इ (—इ) (सं) ना. —जादूगार; गारुडी.

- अभिजन (अभिजन) (सं) ना. —वंश; जाति; पक्ष.
 अभिजात (अभिजात) (सं) वि. —कुलीन; संपन्न; श्रेष्ठ; मधुर;
 सुंदर; पंडित; विद्वान्; परिशुद्ध.
 अभिजित् (अभिजित् [अभिजित्]) (सं) ना. —शुभ नक्षत्र;
 मध्यान्ह; चंद्रपनि.
 —मुहूर्त (—मुहूर्त) (सं) ना. —शुभसमय; सुवेळ;
 शकुन; मध्यान्हीचा मुहूर्त.
 अभिज्ञ (अभिज्ञ) (सं) ना. —पंडित; ज्ञानी; सुज्ञान.
 अभिज्ञान (अभिज्ञान) (सं) ना. —जाणीव; स्मरण; खूण;
 अनुभव; गळ.
 अभिधान (अभिधान) (सं) ना. —नांव; भाषण; शब्द; अर्थ;
 निघंटु; कीर्ति; प्रकाश.
 अभिधे (अभिधे) (सं) ना. —ध्वनि; नाद; शब्दशक्ति; शक्यार्थ.
 अभिधेय (अभिधेय) (सं) ना. —नाम; नांव.
 अभिनव (अभिनव) (सं) वि. —नवीन; नूतन.
 अभिनिवेश (अभिनिवेश) (सं) ना. —निश्चय; ममता; प्रीति;
 जुळवणूक; समावेश.
 अभिनीत (अभिनीत) (सं) वि. —अलंकृत; समीपगत.
 अभिन्न (अभिन्न) (सं) वि. —समान; एकरूप; व्यत्यास नसलेले.
 अभिप्राय (अभिप्राय) (सं) ना. —भाव; उद्देश; ज्ञान; ध्येय. मत.
 अभिभव (अभिभव) (सं) ना. —पराभव; अपमान; अयश;
 तिरस्कार, अभिवृद्धि; उन्नति; विकास.
 अभिभावि (अभिभावि) (सं) ना. —जयशालित्व; गौरव; आदर.
 अभिभू (अभिभू) (सं) धा. —पराजित होणें; हीन स्थितीला
 जाणें; दिवाळे निघणें.
 (सं) ना. —काशीराजाची कन्या.
 अभिभूत (अभिभूत) (सं) वि. —पराजित; अपमानित; हीन.
 अभिमत (अभिमत) (सं) ना. —संमती; कबुली; पसंती;
 आशा; आशय.
 अभिमंत्रण (अभिमंत्रण) (सं) ना. —आमंत्रण; स्वागत;
 कृपायाचना.
 अभियोग (अभियोग) (सं) ना. —हल्ला; आक्रमण; चढाई.
 भांडण; निंदा; दुरुस्तर; अपसिद्धांत.
 —इ (—इ) (सं) ना. —हल्लेखोर; चढाई करणारा.
 अभिरक्षण (अभिरक्षण) (सं) ना. —संरक्षण.
 अभिरंजक (अभिरंजक) (सं) ना. —परम सौंदर्य; कांति.
 अभिरंजने (अभिरंजने) (सं) ना. —मलाई; चांगलेपणा; संतोष.
 अभिराम (अभिराम) (सं) वि. —सुंदर; मनोहर; आल्हादक.
 (सं) ना. —सौख्य; आल्हाद.
 अभिरुचि (अभिरुचि) (सं) ना. —इच्छा; आसक्ति; रुचि;
 प्रकाश; आशा.

अभिरूप (अभिरोप) (सं) वि. — शोभेसा; साजेसा; मनोहर;
(सं) ना. — विद्वान्; नकल; प्रतिकृति.

अभिलषित (अभिर्लषित) (सं) वि. — इच्छित; मागितलेला.
(सं) ना. — इच्छा; आकांक्षा. वासना.

अभिलाष (अभिर्लाष) (सं) ना. — इच्छा; आशा; लोभ; प्रीति.

अभिवंचिसु (अभिर्वंचिसु) (क) धा. — फसविणें. ठकविणें

अभिवंदन (ने) (अभिर्वंदन [नं]) (सं) ना. नमस्कार,
सन्मान; आदर.

अभिवर्णिसु (अभिर्वर्णिसु) (सं) धा. — विवेचन करणें; उत्तम
वर्णन करणें.

अभिवाद (दन) (अभिर्वाद [दं]) (सं) ना. — नमस्कार;
प्रणिपात; नमन; पाठिबा.

अभिवाद्य (अभिर्वाद्य) (सं) वि. — वंदनीय; नमस्कारार्ह; पूज्य.

अभिव्यक्त (अभिर्व्यक्त) (सं) वि. — स्पष्ट, खुलासेवार.

— इ (— अ) (सं) ना. — स्पष्टता; खुलासा.

अभिशाप (अभिर्शाप) (सं) ना. — दुःशाप; आळ; उपका; आरोप
तळतळाट.

अभिषंग (अभिर्षंग) (सं) ना. — शाप; पराजय; शपथ;
ऐक्य; तिरस्कार; निंदा.

अभिषव (अभिर्षव) (सं) ना. — अभिषेक; शुद्धिकरण; यज्ञस्नान;
धार्मिक स्नान; सोमरस काढणें.

अभिषिक्त (अभिर्षिक्त) (सं) वि. — अभिषेक झालेला; संस्कार-
पूर्वक स्थापलेला.

अभिषेचन (अभिर्षेचन) (सं) ना. — अभिषेक; संस्कार.

अभिष्वंग (अभिर्ष्वंग) सं ना. — अतिप्रेम; श्रेष्ठता.

अभिष्वंद (स्वंद) (अभिर्ष्वंद [स्वंद]) (सं) ना. — गळती;
क्षिरपणें; झरा; वर्षाव.

अभिसंधि (अभिर्संधि) (सं) ना. — मिलाप; जम; मेळ; फसवणूक;

अभिसर (रण) (अभिर्सर [रण]) (सं) ना. — वाताहत; पीछेहाट.

अभिसार (अभिर्सार) (सं) ना. — प्रियकर; प्रेमानें, जवळ
जाणें.

अभिसारिके (अभिर्सारिके) (सं) ना. — संकेतस्थळीं प्रियाकडे
जाणारी स्त्री.

अभिहति (अभिर्हति) (सं) ना. — मार; धक्का; जखम; तडाखा;
चपेटा; थप्पड.

अभिहार (अभिर्हार) (सं) ना. — हल्ला; युद्धसिद्धता; श्रम;
थकवा; प्रयत्न.

अभिहित (अभिर्हित) (सं) वि. — निरोपित; कथित; सांगितलेले;
स्पष्ट केलेले.

अभि (भीक) (अभि [भीक]) (सं) वि. — प्रिय; कामुक; निर्भय;
निडर.

अभीक्षण (अभिर्क्षण) (सं) वि. — प्रतिमुखावलोकन; त्याकडे;
पाहणे; दृष्टिक्षेपण.

अभीक्ष्ण (अभिर्क्ष्ण) (सं) अ. — वारंवार; पुनःपुनः सदाकदा.

अभीप्सित (अभिर्प्सित) (सं) वि. — इच्छित; अपेक्षित; मागि-
तलेले; याचित.

अभीर (अभिर्) (सं) ना. — गौळी; गौल; वैदु; गवळी; अहीर.

अभीरु (अभिर्रु) (सं) वि. — धीट; धीराचा; धट्टिगण; दांडगा;
घडमुट.

अभीष्ट (अभिर्ष्ट) (सं) वि. — अपेक्षित; इच्छित; इप्सित; स्वीकार्य;
स्वीकृत.

(सं) ना. — इच्छा, अपेक्षा; आशा; प्रेम.

अभूत (अभिर्भूत) (सं) वि. — अस्तित्वशून्य; असत्य.

— पूर्व (— पूर्व) (सं) वि. — पूर्वी न झालेला; पूर्वी
न घडलेला.

अभेद (अभिर्भेद) (सं) ना. — भेदभावशून्यत्व; एकरूपता;
सारस्वपणा.

अभेद्य (अभिर्भेद्य) (सं) वि. — न फोडतां येणारे; अविस्मरणीय.

अभ्यंग (अभिर्भ्यंग) (सं) ना. — तैलस्नान; मालिश; मर्दन;
अभंजन (अभिर्भंजन) (सं) ना. — तैलस्नान; मालिश; मर्दन;

उठणें लावणे.

अभ्यंतर (अभिर्भ्यंतर) (सं) वि. — आंतील; सलग्मीचें; संवर्षकारक.

अभ्यर्चन (अभिर्भ्यर्चन) (सं) ना. — आदरसत्कार; पूजा; सत्कार.

अभ्यर्हित (अभिर्भ्यर्हित) (सं) वि. — अतिगौरवित; मान्य.

अभ्यवहार (अभिर्भ्यवहार) (सं) ना. — पोटापुरते खाणें; वर्णित;
तनुनिर्वाहाय सेवन; देहधारणेसाठीं खाणें.

अभ्यस्त (अभिर्भ्यस्त) (सं) वि. — पठित; तोंडपाठ; परिचित;
मिळून केलेले.

अभ्याकुल (अभिर्भ्याकुल) (सं) वि. — अत्यंत जड; अमर्याद;
थकलेला.

अभ्यागत (अभिर्भ्यागत) (सं) ना. — अतिथि; पाहुणा; अनिमंत्रित.
आगांतुक; आगंतुक.

(सं) वि. — जवळ आलेला; आलेला.

अभ्युत्थान (अभिर्भ्युत्थान) (सं) ना. — सादर स्वागत; उठून
सामोरें जाणें; ताजीम देणें; खडी ताजीम.

अभ्युदय (अभिर्भ्युदय) (सं) ना. — अभिवृद्धि; आनंद; सुख; प्रगति.

अभ्र (अभिर्) (सं) ना. — मेघ; ढग; आकाश; वातावरण; डोळा.

अभ्रक (अभिर्भ्रक) (सं) ना. — दगड; अभ्रक (घट्ट पारा).

अभ्रकेश (अभिर्भ्रकेश) (सं) ना. — शिव. भुरक्या केसाचा.

अभ्रकष (अभिर्भ्रकष) (सं) वि. — गगनचुंबी, आकाशाळा
मिडणारे.

अभ्रग (अभ्रग) (सं) ना. - पक्षी; विहंगम; गगनविहारी.
 अभ्रमणि (अभ्रमणि) (सं) ना. - सूर्य; प्रभाकर; भास्कर.
 अभ्रमातंग (अभ्रमातंग) (सं) ना. - ऐरावत; पांडरा
 हत्ती; इंद्राचा हत्ती.
 अभ्रमु (अभ्रमु) (सं) ना. ऐरावती; हत्तीण; पांडरी हत्तीण,
 इंद्राची हत्तीण.
 अम (सु) कु (अम [सु] क) (क) धा. - दडपणें; जोरानें
 दाबणें; जोरानें दकलणें.
 अमटी (टी) (अमटी [टी]) (क) ना. - आमटी; सांवारे;
 कालवण; कोरड्याशी; व्यंजन पदार्थ; तोंडी लावणें.
 अमत (अमत) (सं) ना. - रोग; आलस; मरण; वेळ.
 अमत्र (अमत्र) (सं) ना. - अर्थ; अर्थपात्र; पात्र.
 अमत्सर (अमत्सर) (सं) वि. - उदार; पोटदुःखी नसलेले.
 अमुष्ट.
 अमंद (अमंद) (सं) वि. - सशक्त, चपल, मोठें; महत्त्वपूर्ण;
 जास्तीचें.
 अमर (रु) (अमर [रु]) (क) धा. - जमवून घेणें; मिसळणें;
 पाहणें; मान्य करणें; धावून जाणें; एकत्रित करणें; गोळा
 करणें.
 अमर (अमर) (सं) ना. - देवता; चिरंजीव; मरण नसलेला;
 सोने; चांदी.
 अमरकुज (अमरकुज) (सं) ना. - कल्पवृक्ष; देवतरु;
 अतिविस्तीर्ण वृक्ष; देवदार.
 अमरकोश (अमरकोश) (सं) ना. - अमरसिंहानें लिहिलेला
 संस्कृत कोश; निघंटू.
 अमरगंगा (अमरगंगा) (सं) ना. - स्वर्गंगा; देवगंगा नदी.
 अमरगुरु (अमरगुरु) (सं) ना. - बृहस्पति; देवगुरु.
 अमरत्व (अमरत्व) (सं) ना. - देवत्व; मुक्ति; अमरपट्टा.
 अमरधेनु (अमरधेनु) (सं) ना. - कामधेनु; कल्पद्रुहा;
 इच्छा तृप्त करणारी गाय.
 अमरनामोद् (अमरनामोद्) (सं) ना - ऐरावत.
 अमरपति { (अमरपति) (सं) ना - देवेंद्र; देवांचा राजा; इंद्र.
 अमरेंद्र { (अमरेंद्र) (सं) ना - देवेंद्र; देवांचा राजा; इंद्र.
 अमरमुनि (अमरमुनि) (सं) ना - नारद; देववृक्ष.
 अमराचल (अमराचल) (सं) ना - देवगिरी; मेरुपर्वत.
 अमरारि (अमरारि) (सं) ना - देवशत्रु; राक्षस; असुर.
 अमरावति (अमरावति) (सं) ना - देवलोक; इंद्राची राजधानी.
 अमरी (अमरी) (सं) ना. - देवता; स्त्री.
 अमरिके (अमरिके) (क) ना. - आलिंगन; मिलाप; योग्यता.
 अमरिसु (अमरिसु) (क) धा. - मिळविणें; संपादणें; गोळा
 करणें; पसरविणें.

अमर्चु (अमर्चु) (क) धा. - करकचून बांधणें; आवळणें;
 कांविणें; दडपणें; रेटणें.
 अमर्त्य (अमर्त्य) (सं) ना. - अमर देवता; न मरणारे.
 अमर्त्यमार्ग (अमर्त्यमार्ग) (सं) ना - देवतांचा मार्ग;
 आकाश; नभ.
 अमर्दपु (अमर्दपु) (क) धा. - दहालिंगन देणें; मिठी
 मारणें; आटिमिठी घालणें.
 अमर्दु (अमर्दु) (क) ना. - अमृत; अमरसुधा; संजीवनी;
 दूध; मोक्ष.
 अमर्दुगदिर (अमर्दुगदिर) (क) ना - अमृतकिरण; चंद्र.
 अमर्दुणि (अमर्दुणि) (क) ना. - अमृतप्राशिनी देवता.
 अमर्दुवेण् (अमर्दुवेण्) (क) ना - मोक्षांगना; पावती.
 अमर्ष (वर्ण) (अमर्ष [वर्ण]) (सं) ना. - क्रोध; कोप; राग;
 पोटदुखी, हट्ट.
 अमल (अमल) (सं) वि. - निर्मल; शुद्ध; स्वच्छ; पांढरे.
 चकचकीत; तेजस्वी.
 अमलिन (अमलिन) (सं) वि. - अचूक; सारखे; जमणारे.
 अमलु (अमलु) (क) ना. - धुकें; कैफ; निशा; गुंगी; मादक
 पदार्थ.
 अमळ (अमळ) (क) ना. - जोर; दुसरा; जोडीदार; साथीदार.
 अमळर (अमळर) (क) ना. - आवळेजावळें; आश्विनी देवता.
 अमळदलेवकि (अमळदलेवकि) (क) ना - दोन डोक्याचा
 प्राणी; द्विशिर.
 अमळवकि (अमळवकि) (क) ना. चक्रवाक् पक्षी; वाघूळ.
 अमा (अमा) (सं) अ. - एकत्र; जवळचा; सन्निध.
 अमात्य (अमात्य) (सं) ना. - मंत्री; प्रधान; समीपस्थ; जवळ
 असलेला.
 अमानतु (अमानतु) (अ. दे) ना - ठेव; विश्वासानें ठेवलेली
 वस्तु; ओलीस ठेवलेली वस्तु.
 अमानस्य (अमानस्य) (सं) ना. - दुःख, ठणका; कळ.
 अमान्य (अमान्य) (सं) वि - मान्य नसलेले, नाकबूल;
 नापसंत.
 अमावसु (अमावसु) (सं) ना - उर्वशी पुरुषा यांचा पुत्र;
 विजय.
 अमावास्ये (अमावास्ये) (सं) ना - कृष्णपक्षाची शेवटची
 तिथी; अमोशा; आवस.
 अमित (अमित) (सं) वि. - पुष्कळ; विपुल; अमर्याद; अमाप;
 न बांधलेलें; न मापलेलें; न मोजलेलें.
 अमितगति (अमितगति) (सं) वि - अमर्याद गति असलेला;
 मनोजव; वायुवेगी.
 (सं) ना. - एक जैन कथाकार.

अमीक्षे (अमीक्षे) (सं) ना. कढवलेलें लोणी; तूप.
 अमीर (अमीर) (अ. दे.) ना. - सरदार; मोठा मनुष्य; श्रीमंत.
 अमुक्त (अमुक्त) (सं) वि. - परतंत्र; मोकळा नसलेला, आधीन.
 अमुत्र (अमुत्र) (सं) अ. - परलोकी; स्वर्ग.
 अमूर्त (अमूर्त) (सं) वि. - डोळ्यांना न दिसणारें; निराकार.
 अमृतकर (किरण) (अमृतकर [किरण]) (सं) ना. - चंद्र.
 अमृततरंगिणी (अमृततरंगिणी) (सं) ना. - चांदणें;
 चंद्रप्रकाश; चंद्रिका.
 अमृतांगने (अमृतांगने) (सं) ना. - मोक्षांगना; पार्वती.
 अमृतांध (अमृतांध) (सं) ना. - अमृत भक्षिणारी देवता.
 अमृतान्न (अमृतान्न) (सं) ना. - अमृताहारी देवता;
 अमृताशनि.
 अमृतांशु (अमृतांशु) (सं) ना. - चंद्र; सुधाकर.
 अमे (अमे) (क) अ. - कवड निषेधार्थक प्रत्यय.
 अमेध्य (अमेध्य) (सं) ना. - मल; दुर्गंधि; ठार मारण्याला
 अयोग्य.
 अमेय (अमेय) (सं) ना. - अमाप; मोक्षांत न येणारे.
 अमोघ (अमोघ) (सं) वि. - व्यर्थ न गेलेले; सुफलित;
 यशस्वी; अचूक.
 अमौल्य (मौलिक) (अमौल्य) (अमौल्य) (सं) वि. -
 किंमतवान; अमूल्य; किमती.
 अंपक (अंपक) (सं) ना. - पाठवणी; निरोप समारंभ,
 बोलवण.
 अंब (अंब) (सं) ना. - बाप; वडील; डोळा.
 अंबक (अंबक) (सं) ना. - डोळा; तांबे; वडील.
 अंबर (अंबर) (सं) ना. - वस्त्र; वातावरण; आकाश; कापूस.
 अंबरमणि (अंबरमणि) (सं) ना. - सूर्य; दिवाकर; भास्कर;
 गगनमणि.
 अंबरीष (अंबरिष) (सं) ना. सूर्य; दिनेश, सूर्यवंशी; राजा;
 शिव; विष्णु; युद्ध.
 अंबल (अंबल) (सं) ना. - चावडी; कचेरी; सार्वजनिक
 बैठकीचें ठिकाण; अड्डा.
 अंबा (अंबा) (सं) ना. - आई; दुर्गा; काशीराजाची कन्या;
 'हंवरणें.
 अंबाकांत (अंबाकांत) (सं) ना. - दुर्गापति; शंकर.
 अंबारी (अंबारी) (क) ना. - हत्तीवरील आसन; हौदा; चौकी.
 अंबालिके (अंबालिके) (सं) ना. - विचित्रवीर्याची पत्नि.
 काशीराजाची तृतीय पुत्री.
 अंबि (अंबि) (क) ना. डोण; होडी; नाव.
 अंबिग (अंबिग) (क) ना. - नावाडी; होडी चालवणारा.
 वरहे मारणारा.

अंबिका (अंबिका) (सं) ना. - आई; दुर्गादेवी; पार्वती; काशी
 राजाची दुसरी मुलगी.
 अंबिकारमण (अंबिकारमण) (सं) ना. - शंकर; शिव.
 अंबिरिविडु (अंबिरिविडु) (क) धा. - धार धरणें; तीरासारखी
 उडी मारणें; धार ओतणें.
 अंबिल (अंबिल) (सं) ना. - गंजी; लापशी; अंबिल.
 अंबु (अंबु) (सं) ना. - पाणी; बाण; वाळवण; फाडणूक; देणगी.
 अंबुचर (अंबुचर) (सं) ना. - जलचर प्राणी.
 अंबुवाह (अंबुवाह) (सं) ना. - टगा; जलद; मेघ.
 अंबुगार (अंबुगार) (सं) ना. - धनुर्धर; धनुर्विद्या प्रवीण.
 अंबुज (अंबुज) (सं) ना. - कमळ; ब्रह्मदेव.
 अंबुजांबक (अंबुजांबक) (सं) ना. - कमलासारखे डोळे
 असलेला; विष्णु; कमलनेत्र.
 अंबुजारि (अंबुजारि) (सं) ना. - कमलवैरी; चंद्र.
 अंबुजासन (अंबुजासन) (सं) ना. - कमल ज्याचें आसन
 आहे असा; ब्रह्मदेव.
 अंबुजोदर (अंबुजोदर) (सं) ना. - विष्णु; पद्मनाभ;
 कमलनामी.
 अंबुद (अंबुद) (सं) ना. - जलद; मेघ; आकाश.
 अंबुदरथ (अंबुदरथ) (सं) ना. - इंद्र; मेघारूढ इंद्र.
 अंबुधर (अंबुधर) (सं) ना. - टगा; मेघ.
 अंबुधि (निधि) (अंबुधि [निधि]) (सं) ना. - समुद्र; सागर;
 पाण्याचा साठा.
 अंबुरुह (अंबुरुह) (सं) ना. - कमळ; जलज; सरोरुह.
 अंबुवीडु (अंबुवीडु) (क) ना. - भाता; तुणीर; बाणकोप
 अंबे (वा) (अंबे [वा]) (क) ना. - आई; आजी; पार्वती.
 अंबेगालु (अंबेगालु) (क) धा. - रांगणे; गुडवे व हात
 टेकून सरकणें.
 अंबेरु (अंबेरु) (क) ना. - बाणानें झालेली जखम.
 अंभ (भस्) (अंभ [भस्]) (सं) ना. - पाणी; जल; नीर.
 अंभोज (अंभोज) (सं) ना. - कमळ; जलज.
 अंभोद (अंभोद) (सं) ना. - मेघ; पाऊस देणारा.
 अंभोधि (निधि) (अंभोधि [निधि]) (सं) ना. - समुद्र; सागर.
 अम्म (अम्म) (क) ना. - मातापिता.
 अम्मु (अम्मु) (क) धा. - समर्थ होणें; धैर्य धरणें, अनुमति
 देणें; ह्छिन्नणें; दिलासा देणें; आश्वासणें.
 अम्लान (अम्लान) (सं) वि. - ताजे; स्वच्छ; न कोमेजलेले;
 निर्माल्य न झालेले; सतेज.
 अय (अय) (सं) वि. - जाणारे, हलणारे.
 (सं) ना. - सुदैव; पूर्वजन्माचें सौभाग्य; सत्कर्म;
 पूर्वसुकृत.

अयत्नं (अयत्नं) (सं) अ. - अनायासे; सहज; प्रयत्नावांचून
अयन (अयन) (सं) ना. - गमन; आगमन; मार्ग; स्थळ;

दृश्य; डोळा; उद्देश, लक्ष्य.

अयस् (अयस्) (सं) ना. - लोखंड; पोलाद.

अयस्कांत (अयस्कांत) (सं) ना. - लोहचुंबक; परिस.

अयाचित (अय्यचित्) (सं) वि. - अप्रामाणिक; न मागितलेले;

अयुक्त (अयुक्त) (सं) वि. - अयोग्य; न जुंपलेले. न जोडलेले.

अयुत (अयुत) (सं) वि. - दहा हजार; दशसहस्र; एकरूप न झालेले; न मोजलेले.

अयोनिजे (अयोनिजे) (सं) ना. - स्त्रीगर्भांतून न जन्मलेली;

स्वयंभु; सीतादेवी.

अयोमय (अयोमय) (सं) वि. - लोखंडाचे; लोहमय;

केवळ लोखंडी.

अयोमुख (अयोमुख) (सं) ना. - बाण; पहार. लोखंडी आयुध.

अयक्लि (अयक्लि) (क) ना. - मेघ; हिम; धुके.

अयक्लिबेट्ट (अयक्लिबेट्ट) (क) ना. - हिमालय; हिमाचल.

अयक्लि कुवरि (अयक्लि कुवरि) (क) ना. - पार्वती, हिमालय कन्या.

अयत्त (अयत्त) (क) धा. - येणे; बाकी.

अयत्तु (अयत्तु) (क) धा. - मरणे; जाणे; मिळणे; सारखे करणे.

(क) ना. - संख्या; पांच.

अयत्तु (अयत्तु) (क) धा. - जमणे; सारखे करणे.

अयत्त (अयत्त) (क) अ. - चांगल्या रीतीने; उत्तम प्रकारे.

(क) ना. - सौभाग्यवती; सुमंगला; पति असलेली.

अयत्तमित्तु (अयत्तमित्तु) (क) ना. - मांगल्य;

ताळतंत्र.

अयत्तु (अयत्तु) (क) ना. - पंचमुखी शिव; पंचानन.

अयत्तु (अयत्तु) (क) वि. - पंचजन

अयत्तु (अयत्तु) (क) ना. - आर्य; पिता; विद्यागुरु; मालक.

अयत्तु (अयत्तु) (क) ना. - मालकी; स्वामित्व;

जंगमोपनयन; बालजंगमदीक्षाविधि.

अयत्तु (अयत्तु) (क) ना. - भीति; गलबा; कालवा; गडबड.

अयत्तु (अयत्तु) (क) ना. - पांच जण.

अयत्तु (अयत्तु) (क) ना. - सिंह.

अयत्तु (अयत्तु) (क) अ. - नाही का? बहादूर; बापरे;

वाहवा.

अयत्तु (अयत्तु) (क) वि. - इतके.

अर (अर) (क) ना. - कानस; तांदूळ रोखून खडा काढणे;

‘अरस’चे संक्षिप्त रूप;

(सं) ना. - चाकाचा अरा; पाय; यम; अर्ध दुष्काळ.

अरक (अरक) (क) ना. - रोळा; तांदळांतील पाण्यात राहिलेले खडे. ‘अर’ पहा.

अरकुडि (अरकुडि) (क) ना. - राजघराणे; राजवंश.

अरके (अरके) (क) ना. - अर्धा भाग; तुकडा; भाग; फाक; हुडकणे; शोध.

अरगिळि (अरगिळि) (क) ना. - श्रेष्ठ जातीचा पोपट; राघू.

अरगीळ (अरगीळ) (क) ना. - चाकाचा दाता;

अरगु (अरगु) (क) धा. - जीर्ण होणे; वितळणे.

(क) ना. - लाख; ठसा; लाक्षा; मुद्रा.

अरगुलि (अरगुलि) (क) ना. - धर्मद्रोही; शिकारी.

अरगुवर (अरगुवर) (क) ना. - राजकुमार; राजपुत्र; धर्मवीर; युधिष्ठिर.

अरचु (अरचु) (क) धा. - ओरडणे; शंख करणे; चोळणे; घासणे.

अरजसु (अरजसु) (सं) ना. - देवयानी; विटाळ न गेलेली स्त्री.

अरण (अरण) (क) ना. - अहेर; लग्नकार्यातील मानपान;

वस्त्राभरण.

अरणि (अरणि) (सं) ना. - यज्ञातील समिधा; अश्वत्थाचे लाकूड; यज्ञाशि उत्पन्न करण्याचे पिंपळाचे लाकूड.

अरणे (अरणे) (क) ना. - सरडा; नागीण; विपजंतु.

अरण्यक (अरण्यक) (सं) ना. - अरण्यांत लिहिलेले धर्मग्रंथ; आरण्यक.

अरण्यानि (अरण्यानि) (सं) ना. - घनदाट जंगल; विशाल वन.

अरत (अरत) (सं) वि. - अप्रिय; प्रीति नसलेले; लक्ष नसलेले.

(सं) ना. - दळण; खलन.

अरति (अरति) (सं) ना. - दुःख; अतृप्ति; उदासीनता; कंटाळा; अप्रीति.

अरदळ (दाळ) (अरदळ [दाळ]) (क) ना. - हरताळ; पिवडी.

अरनारि (अरनारि) (सं) ना. - अर्धोगरोग; एका बाजूचा पक्षाघात.

अरबु (अरबु) (क) ना. - दुष्काळ; अभाव; महागाई; टंचाई; वाण.

अरमगळ (अरमगळ) (क) ना. - राजपुत्री; राजकुमारी.

अरमणि (अरमणि) (क) ना. - सिंहासन; राजपीठ.

अरमने (अरमने) (क) ना. - राजघर; राजवाडा; राजभवन.

अरमे (अरमे) (क) वि. - अर्ध; अल्पस्वल्प.

(क) ना. - पाया; चुंबन; लाड; प्रेम; गोंजरणे,

माया करणे.

अरळ (ळ) (अरळ [ळ]) (क) ना. - फुल; पुष्प;

(क) धा. - उमलणे; विकसणे.

अरळपंदर (अरळपंदर) (क) ना. - पुष्पमंडप; फुलांनी

शृंगारलेला मांडव; सुशोभित मंडप.

अरळबिह (अ००००००) (क) ना. — पुष्पबाण, कामदेव.
अरबटि (टि) ने (अ००००० [००]) (क) ना. — पाणपोई;
सराई; धर्मशाळा.

अरवरिसु (अ००००००) (क) धा. — अर्धवट करणें; मध्येच
सोडणें; बिलंब न लावणें.

अरबलिय (अ००००००) (क) वि. — धर्मनिष्ठ; नीतिमान;
धर्मपरायण.

अरविंद (अ०००००) (सं) ना. — कमळ.

अरवे (अ०००) (क) ना. — अजीर्ण; अपचन.

अरवेडति (अ००००००) (क) ना. — राणी; राजपत्नि.

अरवेडिर् (अ००००००) (क) ना. — राजपत्नी; राण्या;

राजपत्यागार. 'अरवेडति' याचे अनेकवचन.

अरसि (सिति) (अ०० [००]) (क) ना. — राणी; राजपत्नी.

अरसु (अ०००) (क) धा. — हुडकणें; शोधणें; निवडणें.

(क) ना. — राजा.

अरसंचे (अ०००००) (क) ना. — राजहंस पक्षी.

अरळ (ळु) (अ००० [००]) (क) धा. — उमळणें; विकास पावणें.

अरळि (अ००) (क) ना. — पिंपळ; अश्वत्थ.

अरळे (अ००) (क) ना. — कापूस; पेळू; कांब; अश्वत्थ.

अरळेले (अ०००) (क) ना. — लहान मुलाच्या कपळावर

घालण्याचा दागिना; बिंदी; बाळलेणें; अग्रफुल.

अराजक (अ०००००) (सं) वि. — वेबंदशाही; बजबजपुरी;

अंदाधुंदी; गोंधळ.

अराति (अ०००) (सं) ना. — शत्रु; वैरी.

अराल (अ०००) (सं) वि. — बांकडे; बांकदार; वाकलेलें; दाट.

अरि (अ०) (सं) ना. — वैरी; पेव.

(क) ना. — नेत्ररोग; धान्याची रास.

(क) धा. — कातरणें; तुकडे करणें; नाश करणें;

वाटणें; पूड करणें; समजणें.

अरिके (त) (बु) (अ०० [०] [०]) (क) ना. — समज; विनंति;
समजावणी. ज्ञान.

अरिकेकार (अ०००००) (क) ना. — ज्ञानी; समजदार; जाणकार.

अरिगालि (अ००००) (क) ना. — कर्तनचक्र; गोलकवेत;

कापण्याचे चाक.

अरिगे (अ००) (क) ना. — रांजण; माठ; ढाल; डेरा.

अरिचु (अ००००) (क) धा. — 'अरचु' पहा.

अरिण (अ००००) (क) ना. — रिठा; रिंगे.

अरिहु (अ०००) (क) ना. — असाध्य; गहन; कष्टसाध्य.

(क) अ. — कळूनसवरून; जाणूनबुजून; उघड्या डोळ्यांनीं
पाहून; समजून उमजून; जोरानें; दडपून; जबरदस्तीन.

अरिंदम (जय) (अ००००० [०००]) (सं) ना. — विजयशाली;
शत्रूंना जिंकणारा.

अरिपद (अ००००) (सं) ना. — असंबद्ध पद.

अरिपु (अ०००) (सं) ना. — मित्र, स्नेही.

(क) धा. — समजून घेणें; ज्ञात करून घेणें.

(क) ना. — ज्ञान; समजून; जाणीव.

अरिमे (अ०००) (क) ना. — समजून; ज्ञान; जाणीव.

अरियमे (मिके) (अ०००० [०००]) (क) ना. — अज्ञान;

मूर्खता; अज्ञापण; वेसमजूनदारपणा

अरिल् (अ०००) (क) ना. — नक्षत्र.

— बट्टे (—०००) (क) ना. — नक्षत्रमार्ग; तारकापथ.

अरिवर्ग (अ००००) (सं) ना. — शत्रुसेना; विरोधक; प्रतिपक्षी.

अरिपडुर्ग (अ००००००) (सं) ना. — कामक्रोधादि षड्विपु.

अरिबिलि (अ०००) (क) वि. — अज्ञानी; अज्ञाण.

(क) ना. — अज्ञान; नेणतेपण; वेसमजून.

अरिवे (अ०००) (क) ना. — वस्त्र; रोग; माठ.

अरिवोरळ (अ००००००) (क) ना. — मर्माघात; तडा;

भेद; फूट.

अरिष्ट (अ०००) (सं) ना. — दुर्दैव; संकट; ताप; शाप; काबळा;

दैत्यांचें नांव.

अरिष्टांश (अ००००००) (सं) ना. — अशुभ नक्षत्र चरण.

अरिसमास (अ००००००) (क) ना. — मिश्रभाषीय शब्दांचा

समास; कन्नड संस्कृत शब्दजुलणी; आर्य-अनार्य शब्दांचा

समास.

अरिसिण (न) (अ०००० [०]) (क) ना. — पिंबळा रंग; हळकुंड;

हळद.

अरु (अ००) (क) धा. — चीर पडणें; दडपणें; रगडणें; पिसणें;

खलणें, कुटणें.

(क) ना. — सहाचा पर्याय; काठ; कड; शेवट; शेडा.

अरुग (अ०००) (क) ना. — अर्हत. जैनयति; बुद्ध.

अरुचि (अ०००) (सं) ना. — कांतिहीनता; वेचव; वेरंग.

अरुज (अ०००) (सं) ना. — आरोग्य; निरोगीपणा; स्वातंत्र्य;

रावणाचा देहरक्षक.

अरुण (अ०००) (सं) ना. — सूर्यसारथि; तांबडारंग; धूल; किरण;

सोने.

अरुणसारथि (अ०००००००) (सं) ना. — सूर्य; मास्कर.

अरुणांबु (अ०००००००) (सं) ना. — लालपाणी; रक्त;

अरुत (अ०००) (क) वि. — वाटलेले; खललेले; उखळांत

रुबलेलें; दाबलेलें; कुटलेलें.

असंतुद (अ००००००) (सं) ना. — राहु; ढगकणारी जलम;

कर्कशता.

अरुंधति (अरु०००३३) (सं) ना. - वसिष्ठपत्नि; सप्तर्षीतील एक नक्षत्र.
 अरुणु (अरु००३३) (क) धा. - समजावणे; शिकविणे; पटवून देणे.
 अरुणे (अरु००३३) (क) ना. - भीति; प्रेम; पोरकटपणा; पोराटकी.
 अरुमोग (अरु००३३) (क) ना. - पणमुख; शिवपुत्र.
 अरुवने (अरु००३३) (क) ना. - पडिपु.
 अरुविल्ले (अरु००३३) (क) ना. - अज्ञान; मूर्खता.
 अरुहु (अरु००३३) (क) धा. - समजावणे; पटवून देणे.
 (क) ना. - ज्ञान; प्रज्ञा.
 अरुळ (अरु०३३) (क) ना. - प्रसाद; कृपा.
 अरे (अरु०) (क) धा. - विभागणे, घासणे; पृष्ठ करणे; रगडणे.
 (क) वि. - अर्थ; 'अर' पहा.
 (अ.दे.) अ. - उद्गारवाचक अव्यय. अरेरे.
 अरेगेलसि (अरु००३३) (क) ना. - अर्धवट काम करणारा;
 कामचुकार; आळशी; कामाला बुद्धि मारणारा.
 अरेडिंगलु (अरु००३३) (क) ना. - पंथखडा; पक्ष.
 अरेदिट्टि (अरु००३३) (क) ना. - अर्धा उघडलेला डोळा;
 अर्धोन्मीलित दृष्टि.
 अर (र) नेले (अरु० [रु०] ली) (क) ना. - पेंढार; खोगीर-
 भरती; पिछाडी; सैन्याचा मागील भाग.
 अरे नोट (अरु० ली०३३) (क) ना. - 'कडेगण' पहा.
 अरेपोरिक (अरु००३३) (क) ना. - अर्धपूरिता; अर्धव्याप्ति.
 अरेवर (अरु०३३) (क) वि. - काही; कित्येक; पुरेसे.
 अरेमरुळु (अरु००३३) (क) वि. - अर्धवट; वेडपट; भोळसर;
 भोगळ; अज्ञानी.
 अरेमेय (अरु००३३) (क) ना. - अर्धांग; अर्धदेह; पक्षाघात.
 अरेमेयवण (अरु००३३) (क) ना. - अर्धनारी नटेश्वर;
 शिव.
 अरेयट्टु (अरु००३३) (क) धा. - मारून पळविणे; पाठलाग
 करणे.
 अरेवरिसु (अरु००३३) (क) धा. - अपूर्ण सोडणे; हात सोडणे;
 तिरस्कार करणे; अर्ध्यावर टाकणे.
 अरेवानिस (अरु००३३) (क) ना. - नरसिंह.
 अरेवेणमेय (अरु००३३) (क) ना. - अर्धनारीनटेश्वर.
 अरेवेरे (अरु०३३) (क) ना. - अर्धचंद्र; चंद्रकोर.
 अरेसीकारि (अरु००३३) (क) धा. - अर्धवट जळणे; भाजणे;
 पोळणे; चटका बसणे.
 अरोचक (अरु०३३) (क) वि. - अरुचकर; अमंगळ; न
 आवडणारे; घाण.
 अरु (अरु०) (सं) ना. - सूर्य; चंद्र; किरण; सार; रहस्य;
 स्फटिक; तांबे; आश्चर्य; कल्पवृक्ष; रुई.

अरुज (अरु०३३) (सं) ना. - शनि; यम; कर्ण; सुग्रीव.
 अरुपर्ण (अरु०३३) (सं) ना. - रुईचे पान.
 अरुवार (अरु०३३) (सं) ना. - रविवार; आदित्यवार.
 अरुअम (अरु०३३) (सं) ना. - स्फटिक; सूर्यकांत;
 अरु (अरु०) (क) ना. - विलाप; रोदन; रड; पश्चात्ताप;
 कापूस.
 अरुल (अरु०३३) (सं) ना. - अडणा; आडकांठी; अडचण;
 विलंब; बाधा.
 अरुल (अरु०३३) (क) ना. - एक जैन कवि; अमिषुद्धि; गर्व;
 अहंकार; अमिमान.
 अरु (अरु०) (सं) ना. - किंमत; देणगी; मौल्य; महागाई.
 अरु (अरु०३३) (सं) वि. - अमूल्य.
 (सं) ना. - पूजाद्रव्य; पूजाजल.
 अरुपाय (अरु०३३) (सं) ना. - (सं) ना. - अतिथीची
 पायपूजा; धार्मिक विधियुक्त सत्कार.
 अरु (अरु०३३) (सं) ना. - पुजारी; पूजा करणारा; भटजी.
 अरु (ने) (अरु०३३ [ने]) (सं) ना. - पूजा; अर्चा.
 अरुनीय (अरु०३३) (सं) वि. - पूज्य; पूजनीय.
 अरु (अरु०) (सं) ना. - प्रकाश; जाल; कांति; ज्योत; ज्वाला.
 अरु (अरु०) (सं) ना. - पूजा; मूर्ति.
 अरु (ने) (अरु०३३ [ने]) (सं) ना. - संपादन; मिळकत;
 प्राप्ति; उत्पन्न.
 अरु (अरु०) (क) ना. - विनंती; प्रार्थना; मागणी पत्र; अर्ज.
 अरु (अरु०३३) (सं) वि. - संपादित; मिळविलेले; गोळा
 केलेले.
 अरुसु (अरु०३३) (क) धा. - संपादणे; मिळवणे; प्रार्थना
 करणे; विनंति करणे.
 अरु (अरु०३३) (सं) वि. - पांढरे.
 (सं) ना. - अर्जुनवृक्ष. मत्ति; सोने, रुपें; पांढवापैकी एक बंधु.
 अरु (अरु०) (सं) वि. - वेगवान; गतिमान; चालता.
 (सं) ना. - पाणी.
 अरु (अरु०३३) (सं) ना. - महासागर; समुद्र; चालता.
 -जात (अरु०३३) (सं) ना. - चंद्र.
 अरु (अरु०) (क) ना. - प्रीति; इच्छा; सुख; विनोद; बाणाचे
 टोक; माप.
 (सं) ना. - दुःख; ठणका; पीडा.
 अरु (अरु०३३) (क) ना. - विलाप; विनोद; विदूषक;
 वीट; गोडी.
 अरु (अरु०) (क) ना. - संकटग्रस्त मनुष्य; व्यापारी.
 अरु (अरु०३३ [अरु०]) (सं) ना. - न्यायाधीश;
 न्यायविद; न्यायशास्त्री.

अर्थनाथ (अर्थनाथ) (सं) ना. - कुवेर.

—सख (—सख) (सं) ना. - शिव.

अर्थन्यास (अर्थन्यास) (सं) ना. - ठेव; ठेवलेले गाठोडे; साहित्यातील एक पद्धति.

अर्थवंत (अर्थवंत) (क) ना. - श्रीमंत; धनिक.

अर्थव्यक्ति (अर्थव्यक्ति) (सं) ना. - स्पष्टार्थ; खुलासा; विशदीकरण.

अर्थागम (अर्थागम) (सं) ना. - लक्ष्मी येणे; सुदैव; दैव फळफळणे.

अर्थात् (अर्थात्) (सं) अ. - म्हणून; म्हणजे; प्रसंगानुकूल; ओघानेच.

अर्थानुरूप (अर्थानुरूप) (सं) वि. - अर्थाला शोभणारे; अर्थाला जुळणारे; अर्थयोग्य.

अर्थान्तर (अर्थान्तर) (सं) ना. - 'अर्थन्यास' पहा.

अर्थालंकार (अर्थालंकार) (सं) ना. - साहित्यातील एक अलंकार.

अर्थि (अर्थि) (सं) ना. - प्रार्थना करणारा; याचक; भिक्षुक; नोकर; चाकर; कामाठी; गडी.

अर्धन (ने) (अर्धन [न]) (सं) ना. - गोंधळ; रागाल आणणे, चिडवणे; नाशिणे; विध्वंस करणे; याचना; मागणी.

अर्धनारीधर (अर्धनारीधर) (सं) ना. - अर्धनारीनटेश्वर; शिव.

अर्धाग (अर्धाग) (सं) ना. - अर्धागवात; अर्धतनु. पक्षाघात.

अर्धावलिक (अर्धावलिक) (सं) ना. - एक प्रकारचे अस्त्र,

अर्धेंद्रु (अर्धेंद्रु) (सं) ना. - अर्धचंद्र; चंद्रकोर.

अर्पु (अर्पु) (क) धा. - आलिंगणे; मिठी मारणे.

अर्पण (अर्पण) (सं) ना. - दान; देणगी; समर्पण.

अर्वि (अर्वि) (क) धा. - झरणे; पाणी वाहणे; ओघ येणे; झिरपणे.

अर्विसु (अर्विसु) (क) धा. - ओरडणे; हाक मारणे; बोंबलणे; गर्जणे.

अर्वु (अर्वु) (क) धा. - हाक मारणे; ओरडणे; बोंबलणे (क) ना. - हाक; बोंब; ओरड; सुंदर वस्तु.

अर्वुद (अर्वुद) (सं) ना. - दशकोटी; साप; दातदुखी; दोचणी.

अर्भक (अर्भक) (सं) ना. - लहान मूल; वासरू; पिछे.

अर्य (अर्य) (सं) ना. - वैश्य; कोमटी.

अर्यम (अर्यम) (सं) ना. - सूर्य; भास्कर.

अर्याणि (अर्याणि) (सं) ना. - वैश्य स्त्री.

अरै (यी) (अरै [र्य]) (सं) ना. - वैश्य व्यवहार करणारी; वाणि स्त्री; व्यापार करणारी.

अर्व (अर्व) (सं) ना. - घोडा; नीच; हीन जाति.

अर्वत् (अर्वत्) (सं) वि. - नीच; हीन; निकृष्ट प्रतीचा.

अर्वती (अर्वती) (सं) ना. - घोडी.

अर्वाच (च) (अर्वाच [च]) (सं) वि. - आतांचा; चालू; वर्तमान; जवळचा.

अर्वि (अर्वि) (सं) ना. - झरा; पर्वतातून वाहणारी नदी; गिरिनिर्झर.

अर्विसु (अर्विसु) (क) धा. - पसरविणे; वाढविणे; विस्तारणे.

अर्श (अर्श) (सं) ना. - मूळव्याधी.

अर्ह (अर्ह) (सं) वि. - योग्य; किंमतीचा.

(सं) ना. - चंद्र; जैन तीर्थंकर.

अर्हत् (अर्हत्) (सं) वि. - पात्र; योग्य.

(सं) ना. - जैनयति; बुद्ध.

अर्हते (ने) (अर्हते [ह]) (सं) ना. - योग्यता.

अर्हत, अरुहत (अर्हत, अरुहत) (सं) ना. - बुद्ध; योग्य मनुष्य; ज्ञानी.

अर्हित (अर्हित) (सं) वि. - गौरवित; मान्य.

अल् (लु) (अल् [लु]) (क) अ. - धातूला जोडण्याचा भावार्थी प्रत्यय.

अल (ला) (अल [ल]) (क) अ. - नव्हे का? अबव. अलल.

अलक (अलक) (सं) ना. - डोक्याचे केस, अगोळ; जावळ; चौल; झुलपे.

अलकनंदा (अलकनंदा) (सं) ना. - गंगेची शाखा; उपगंगा.

अलका (अलका) (सं) ना. - कुबेराची राजधानी.

अलक्त (अलक्त) (सं) ना. - अळिता; लाक्षारस; तांबडारंग; रक्तवर्ध.

अलक्षण (अलक्षण) (सं) ना. - अवलक्षण; हीनता. अपशकुन.

अलक्षित (अलक्षित) (सं) वि. - उपेक्षित; दुर्लक्ष झालेले;

लक्ष न गेलेले; महत्त्वहीन.

अलक्षिसु (अलक्षिसु) (सं) धा. - उपेक्षिते; अवमानणे;

दुर्लक्षिते; महत्त्व न देणे.

अलगणिसु (अलगणिसु) (सं) ना. - उपेक्षा; कंटाळा; तिरस्कार.

अलगु (अलगु) (क) ना. - भाता, म्यान;

(क) वि. - मोठे; भव्य.

अलगुकणे (अलगुकणे) (क) ना. - भात्यांतील बाण; तीक्ष्ण बाण.

अलगे (अलगे) (क) ना. - टिमकी; चर्मवाद्य; दिमडी.

अलघु (अलघु) (सं) वि. - मोठे; भरीव; जड; सशक्त.

अलंकरिसु (अलंकरिसु) (क) धा. - शृंगारणे; सजविणे.

अलंकृत (अलंकृत) (सं) वि. - शृंगारलेले; सुशोभित केलेले.

अलंघ्य (अलंघ्य) (सं) वि. - न ओलांडण्याजोगे.

अलचु (अलचु) (क) धा. - हलविणे; गदगदविणे.

अलतगे (अलडगी) (क) ना. — 'अलकत' पहा.

अलपु (बु) (अलपु [बु]) (क) ना. — भ्रम; थकवा; अडचण;
पीडा.

अलबु (अलबा) (क) धा. — भिन्नवर्णें; धुणें; विसळणें;
खळवळणें.

अलपु (अलपु) (क) ना. — वैभव, आधिक्य; सुख; संतोष;
अलंकार; सौंदर्य; माधुरी.

अलर (रु) (अलर [रु]) (क) धा. — विकास होणें; वाढणें;
भरभराटणें.

(क) ना. — फुल; पुष्प; पाकळी; कापूस.

अलरंब (बु) (अलरंब [बु]) (क) ना. — कुसुमवाण; मदन;
काम.

अलरिच (अलरिच) (क) ना. — पुष्पोद्भव; ब्रह्मदेव.

अलरिके (अलरिके) (क) ना. — भरभराट; उन्नति; विकास.

अलरिखु (सु) (अलरिखु [सु]) (क) धा. — विकास करणें;
भरभराटीला आणणें; प्रसार करणें.

अलरुणि (अलरुणि) (क) ना. — भ्रमर; भुंगा; मधमाशी;

अलरु (अलरु) (सं) ना. — पिसाळलेलें कुत्रें.

अलरुण (ण) (अलरुण [ण]) (क) ना. — कमलनेत्र;
विष्णु.

अलरुगे (गेय) (अलरुगे [गेय]) (क) ना. — कुसुमवाण;
काम.

अलरुगेलु (अलरुगेलु) (क) ना. — कुसुमवाण; मदन; पुष्पधनु.

अलरुवरे (अलरुवरे) (क) ना. — प्रफुल्ल कमल; विकसित
प्रभ.

अलरुवकि (अलरुवकि) (क) ना. — फुलपाखरुं; भ्रमर; भुंगा.

अलरुवसे (वांसु) (अलरुवसे [वांसु]) (क) ना. — पुष्पशय्या;
फुलांनीं शृंगारलेली गादी, पलंगा.

अलरुवडि (रुडि) (अलरुवडि [रुडि]) (क) ना. — पराग.

अलरुवकुल (अलरुवकुल) (क) ना. — नाभिकमळ, प्रद्वनाम;
विष्णु.

अलरुवडिय (अलरुवडिय) (क) ना. — विष्णु.

अलव (अलव) (सं) वि. — मोठे, विस्तीर्ण; बलाढ्य.

अलवरलु (अलवरलु) (क) धा. आशा करणें; इच्छिणें;
मागणें; विनवणें; प्रार्थना करणें.

अलवरि (लि) के (अलवरि [लि] के) (क) ना. आशा; मार;
धका; पकड.

अलस (अलस) (सं) ना. — आलस्य; आळस; लुकारपणा;
धडपणा; दमळाट; थकवा; दमणूक.

अलसिके (मे) (अलसिके [मे]) थकवा; दमणूक; धडपणा.

अलसु (अलसु) (क) धा. दमणें; भ्रमणें; कंटाळणें

अलसुंगार (अलसुंगार) (क) ना. — आळशी.

अला (अला) (क) अ. — नव्हे का? आश्चर्य.

अलि (लि) (अलि [लि]) — (सं) ना. — भ्रमर; मधमाशी; विंचू.

अलि (लि) क (अलि [लि] क) (सं) ना. — कपाळ; निडळ;

भालप्रदेश.

अलिकाक्ष (अलिकाक्ष) (सं) ना. — भालावर नेत्र असणारा; शंकर
भालोचन.

अलिरेहन्याय (अलिरेहन्याय) (सं) ना. — स्वाभाविक वैर;
उपजत शत्रुत्व; हाडवैर.

अलिकुंतल (अलिकुंतल) भ्रमरासारखे केस असलेली स्त्री.

अलिनि (लिनि) (अलि [लि]) (सं) ना. — भ्रमरी; मोहोळ;
मधमाशांचा थवा.

अलिंद (दक) (अलिंद [दक]) (सं) ना. — महाद्वार; पटांगण;
देहुडी; पुढची पडवी; महाद्वारावरील गोपूर.

अलीक (अलीक) (सं) वि. — असत्य; खोटें; अयथार्थ.

अलकु (गु) (अलकु [गु]) (क) धा. — हलणें; थरथरणें;
गदगदणें; स्फुरणें.

अलुगिसु (अलुगिसु) (क) धा. — हलविणें; गदगदविणें;
स्फुरविणें.

अलुबु (लुबु) (अलुबु [लुबु]) (क) धा. — विसळणें; धुणें;
खळवळणें; हलविणें.

अले (अले) (क) धा. हलणें; फिरविणें; गुंडाळणें; तोडणें; चावणें;
दुखविणें.

(क) ना. — लाट; अडचण; पीडा; संकट.

अलेगै (अलेगै) (क) धा. — पीडा देणें; गांजणें; सताविणें.

अलेत (प) अलेत [प] (क) ना. — दळण; घुसळ; भ्रमंती;
फिरती.

अलोक (अलोक) (सं) ना. — परलोक.

अलु (अलु) (क) धा. — हलविणें; फिरविणें.

अलु (अलु) (क) अ. — नव्हे कां?

अल्प (अल्प) (सं) वि. — थोडे; लहान, क्षुद्र; तुच्छ; नगण्य;
खुजा; गिड्डा.

अल्पतनु (अल्पतनु) (सं) ना. — सडपातळ बांधा; शेलाटी शरीर;
किरकोळ देह.

अल्पप्राण (अल्पप्राण) (सं) ना. — मृदुव्यंजन.

अल्पमति (अल्पमति) (सं) वि. — धड्डु; बुद्धिहीन. अदूरदर्शी;
दुष्ट; हलक्याबुद्धीच्या.

अल्पवृष्टि (अल्पवृष्टि) (सं) ना. — सामान्य पाऊस; पावसाची
भुरभुर; शिरवे; झमझम.

अल्पायुष्य (अल्पायुष्य) (सं) ना. — लहान वयांत आलेलें
मरण, अकालीं मरण.

अल (अल्ल) (क) अ. — नव्हे; निषेधार्थक अव्यय.

(क) ना. — आलें; अदरक; ओली सुंठ.

अल्लाळे (अल्लाल्ले) (क) धा. — निराकरण करणें; धिःकारणें; तिरस्कारणें.

अल्लणि (णिगे) (अल्लळ [ळीं]) (क) ना. — हास्यविनोद, हंसें पिकणें; हास्याची उकळी; हसंच हसें.

अल्लम (अल्लम) (क) ना. — ईश्वरनाम; वीरशैव; शिवशरणश्रेष्ठ.

अल्लर (अल्लर) (क) ना. — प्रेमी लोकांचा विरह; स्नेहाचा विरह; ताटाटूट.

अल्लरि (अल्लरि) (क) ना. — पीडा; दुःख; कष्ट; अडचण.

अल्लवर् (अल्लवर्) (क) अ. — निष्कारण, अकस्मात.

अल्लवल्लणिगे (अल्लवल्लळीं) (क) ना. — हास्य; विनोदन.

अल्लळि (अल्लळि) (क) ना. — 'अल्लणि' पहा.

अल्लळिकळिगे (अल्लळिकळीं) (क) ना. — लुटपुटीची लढाई.

अल्लळिवोगु (अल्लळिवोगु) (क) धा. — फाडणें; तुकडे करणें.

अल्लिद (अल्लिद) (क) वि. — तेथील, तेथचा; तेथें राहणारा.

अल्लिगारिग (अल्लिगारिग) (क) ना. — परीट; धोबी; रजक

अल्लु (अल्लु) (क) धा. — जोडणें; शिवणें; सांधणें.

(क) ना. — लडवडणी; थरकाप; डोल, झोका.

अल्लोल (अल्लोल) (सं) वि. — चंचल; तरंगयुक्त.

— कल्लोल (—कल्लोल) (सं) ना. — कोलाहल; तरंगलहरी.

अव (अव) (सं) वि. — वाईट, दूर, खाली या अर्थाचा उपसर्ग.

अवकर्णिसु (अवकर्णिसु) (क) धा. — ऐकणें; ध्यान देणें; लक्ष देणें.

अवकाश (अवकाश) (सं) ना. — स्थळ, बाजू; संदर्भ; अवधि; फुरसत; मोकळी जागा.

अवकीर्ण (अवकीर्ण) (सं) वि. — विस्कळित; अस्ताव्यस्त, विखरित; फेकलेले; टाकलेले.

अवकुं (कुं) ठन (अवकुंठ [कुंठ] ठन) (सं) ना. — आच्छादन; पांघरूण; घुसमट घेणें; वस्त्राचा लपेट; मुसकट घेणें.

अवकूपे (अवकूपे) (सं) ना. — असंतोष; अपकार.

अवकृष्ट (अवकृष्ट) (सं) वि. — अवमानित; पदच्युत; खाली ओढलेले; स्थानभ्रष्ट.

अवकेशि (अवकेशि) (सं) ना. — फळ न देणारे झाड; नापीक जमीन; वांझ; वांझोटें झाड.

अवगंड (अवगंड) (अ.दे.) ना. — कठिण प्रसंग; विपत्ति; अडचण; अपघात; साहस.

अवगणित (अवगणित) (सं) वि. — तिरस्कृत; धिःकारित; अवमानित.

अवगत (अवगत) (सं) वि. — ज्ञात; हस्तगत; अंतर्गत; माहीत झालेले; समजलेले.

अवगति (अवगति) (सं) ना. — ज्ञान; दुर्गति; दुर्दशा; दुःस्थिति. अवगविसु (अवगविसु) (क) धा. — भरणें; स्वीकारणें; लाटणें; अपहरण करणें; लुबाडणें.

अवगाहिसु (अवगाहिसु) (क) धा. — स्नान करणें; बुडणें; अंधोल करणें.

अवगाह (न) (अवगाह [न]) (सं) ना. — स्नान; बुडी; ज्ञान; समज; ग्रह; हुक्की.

अवगाहिसु (अवगाहिसु) (क) धा. — बुडी मारणें; समजूत घेणें; उतरणें.

अवग्रह (अवग्रह) (सं) ना. — वियोग; हरकत; विलंब; दुराग्रह; अडचण; दुष्काळ. 'अ' चिन्ह.

— चिन्ह (—अक्षर) (सं) ना. — अशी 'अ' कारदर्शक खूण.

अवघटन (अवघटन) (सं) ना. — संघटण; मिलाफ.

अवघट्टन (अवघट्टन) (सं) ना. — वाढ; विकास; ताण; कुच-बणा; कोंडमारा.

अवघात (अवघात) (सं) ना. — अपघात; दुखणें; कळ; अडचण.

अवचर (अवचर) (सं) ना. — तिरस्कारणें; असह्य करणें; न रुचणें; मन विटणें.

अव (वु) चु (अव [वु] चु) (क) धा. — लपविणें; आड करणें; घट्ट मिठी मारणें; आळिगन देणें.

अवचूर्णित (अवचूर्णित) (सं) वि. — उघळलेले; ओंजळी-तून गळलेले.

अवच्छन्न (अवच्छन्न) (सं) वि. — झाकलेले; दृष्टिआड केलेले; भरलेले; लपविलेले.

अवच्छिन्न (अवच्छिन्न) (सं) वि. — मोडलेले; मिसळलेले; भरलेले; तोडलेले.

अवच्छेदक (अवच्छेदक) (सं) वि. — विभक्त; नाहीस होणारें. अवज्ञे (अवज्ञे) (सं) ना. — तिरस्कार; अवमान; दुर्लक्षितता; अपमान.

अवतंस (अवतंस) (सं) ना. — फुलांची माळ; शिरोभूषण; किरीट; कर्णभूषण; श्रेष्ठ.

अवतरण (अवतरण) (सं) ना. — भाषांतर; उतारा; टिपणी; उद्धृत वचन; चिन्ह; उतरण्याची क्रिया.

— चिन्ह (—अक्षर) (सं) ना. — उतारा दर्शक चिन्ह.

अवतार (अवतार) (सं) ना. — देवतेचा प्राणिरूपानें जन्म; अधःपतन; अवतंवर.

अवतारण (अवतारण) (सं) ना. — राक्षसाचें निवासस्थळ.

अवतारिके (अवतारिके) (सं) ना. — प्रस्तावना; आरंभ; प्रास्ताविक शब्द.

अवतीर्ण (अवतीर्ण) (सं) वि. — उद्धृत; खाली उतरलेले.

अवते (अवते) (क) ना. — दुर्दशा; अवस्था; दुःस्थिति.

अवदशे (अवदशे) (सं) ना.—दुर्देव; दुःस्थिता; दुःस्थिति.
 अवदात (अवदात) (सं) वि.—छद्म; पादरे; पिबलें; मनोहर.
 अवदान (अवदान) (सं) ना.—पवित्र कार्य; पवित्र साधना;
 महत्कार्य; तुकडा; भाग.
 अवद्य (अवद्य) (सं) वि.—हीन; वाईट; असमर्पक; वर्णनास
 अयोग्य.
 अवधरिसु (अवधरिसु) (क) धा.—कान देणें; ऐकणें; लक्ष
 देणें; विचार करणें; आलोचना करणें.
 अवधान (अवधान) (सं) ना.—लक्ष; चित्त; ग्रहण करणें.
 अवधारण (अवधारण) (सं) ना.—निश्चय; आधात; श्रद्धावचन.
 अवधारु (अवधारु) (सं) ना.—अवधान; ध्यान; लक्ष.
 अवधारिसु (अवधारिसु) (क) धा.—ध्यान देणें; चित्त लावणें;
 लक्ष देणें.
 अवधि (अवधि) (सं) ना.—लक्ष, संदर्भ; निर्णय; मिति; दुर्देव;
 विरहकाल; हंगाम; विश्रांति. वैपुल्य.
 अवधीरण (णा) (अवधीरण [छा]) (सं) ना.—तिरस्कार;
 निंदा; अपमान.
 अवधीरिसु (अवधीरिसु) (क) धा.—तिरस्कार करणें; अपमान
 करणें.
 अवधूत (अवधूत) (सं) ना.—विरक्त; संसारत्यागी; निरंजन.
 अवध्य (अवध्य) (सं) वि.—मारतां न येण्यासारखा; अलंघनीय;
 अनतिक्रम्य.
 अवन (अवन) (सं) ना.—संरक्षण; पालन, संगोपन; पोषण.
 अवनत (अवनत) (सं) वि.—वाकलेले; नमस्कृत; वाकविलेले;
 अपमानित.
 अवनति (अवनति) (सं) ना.—नीचपणा; अधोगति; नमस्कार;
 हीनदशा.
 अवनद्ध (अवनद्ध [मु]) (सं) वि.—नमस्कृत; वाकलेलें;
 विनम्र; लीन.
 अवनि (नी) (अवन [नी]) (सं) ना.—भूमि; नदी; तळ; बूड.
 अवनिजे (जाते) (अवन [नी] [जाते]) (सं) ना.—भूमिकन्या; सीता.
 अवनीजे (जाते) (अवन [नी] [जाते]) (सं) ना.—भूमिकन्या; सीता.
 अवनिरुह (अवनिरुह) (सं) ना.—झाड; वृक्ष.
 अवनिसुर (अवनिसुर) (सं) ना.—भूदेव; ब्राह्मण.
 अवनिमिक्त (अवनिमिक्त) (सं) ना.—चुकीची सूचना;
 बदसल्ला; अपशकुन.
 अवनु (अवनु) (क) ना.—तो.
 अवंति (ती) (अवन्ति [ती]) (सं) ना.—उज्जयिनी शहर;
 उज्जैनी.
 अवंध्य (अवंध्य) (सं) वि.—वांझ; नापीक; व्यर्थ; दुष्ट; अर्वाच्य.
 अवभुत (अवभुत [अ]) (सं) ना.—यज्ञांतील अंतिमस्नान.

अवबोध (अवबोध) (सं) ना.—पूर्वसूचना; जाणति; सिद्धता;
 ज्ञान; न्याय; निर्णय.
 अवमर्द (अवमर्द) (सं) ना.—तुडवातुडव; हेळसांड; नाश;
 अपमान.
 अवयवि (अवयवि) (सं) ना.—देही; देहधारी; एक अंभंग
 संपूर्ण वस्तु.
 अवर (अवर) (सं) वि.—नीच; खालचा; कनिष्ठ; नंतरचा;
 मागील.
 अवरज (अवरज) (सं) ना.—लहान भाऊ; अनुज; कनिष्ठ बंधु.
 अवरत (अवरत) (सं) वि.—आवरलेला; धरलेला.
 अवरि (अवरि) (क) ना.—वाल; पावटा; एक कडधान्य.
 अवरिष्ठ (अवरिष्ठ) (सं) वि.—लहान; नीच; कनिष्ठ.
 अवरु (अवरु) (क) धा.—नखानें ओरबाडणें; ओचकारणें;
 चिमटणें.
 (क) ना.—ते 'अवतु'चे अनेकवचन.
 अवरोच (अवरोच) (सं) ना.—हरकत; विलंब; अंतःपुर;
 राणीनिवास.
 अवरोह (हण) (अवरोह [हण]) (सं) ना.—उतार;
 संगीतातील स्वरांचा उतारक्रम. वरचढण.
 अवर्गीय (अवर्गीय) (सं) वि.—वर्गीकरण करतां न येणारे.
 —व्यंजन (—व्यंजन) (सं) ना.—य र ल व ही व्यंजनें.
 अवर्ज्य (अवर्ज्य) (सं) वि.—न वगळण्याजोगें; अत्याज्य.
 सोडतां न येण्यासारखें.
 अवर्षण (अवर्षण) (सं) ना.—दुष्काळ; अनावृष्टि; पावसाचा
 अभाव.
 अवलक्ष (अवलक्ष) (सं) ना.—पांढरा रंग.
 अवलम्ब (अवलम्ब) (सं) वि.—लेंबणारा.
 (सं) ना.—कंबर; मध्य, कटि.
 अवलंब (वन) (अवलंब [वन]) (सं) ना.—आश्रय, आधार,
 पायाखालची जमीन, अनुसरण; लेंबकळ, वोळंवा, मिलाफ.
 अवलंबित (अवलंबित) (सं) वि.—आश्रित; विसंबून
 राहिलेला;
 अवलिस (अवलिस) (सं) वि.—लेपलेलें; माखलेलें; मस्त;
 अहंकारी; गर्विष्ठ.
 अवलीन (अवलीन) (सं) वि.—अकुंचित; खराब; नष्ट;
 वाळलेला.
 अवलु (अवलु) (क) ना.—एक प्रकारचा मासा; पोहे.
 अवल्लेप (अवल्लेप) (सं) ना.—गर्व; दर्प; अहंकार; एकोपा.
 अवल्लोक (कन) (अवल्लोक [कन]) (सं) ना.—दृष्टिक्षेप.
 अवल्लोकिसु (अवल्लोकिसु) (क) धा.—पाहणें; परीक्षणें;
 निरीक्षण.

अवलोक (अवलोक) (सं) ना. - हीन. हीनधातु; दुष्ट.
 अवशिष्ट (अवशिष्ट) (सं) वि. - उरलेला; सोडलेला; राहिलेला;
 शेष; शिष्टकी.
 अवश्य (अवश्य) (सं) वि. - पाहिजे असलेला; अगत्याचा;
 जरूरीचा, निश्चित; आधीन.
 अवष्टंभ (अवष्टंभ) (सं) ना. - आश्रय; घनता; गर्व; खांब;
 आत्मविश्वास; घट्टपणा; काठिण्य.
 अवसन्न (अवसन्न) (सं) वि. - संपलेला, गहाळ;
 अवसर (अवसर) (सं) ना. - संदर्भ; वेग; गडबड; अवकाश;
 आतुरता; अपेक्षा.
 अवसादन (अवसादन) (सं) ना. - अंत; शेवट; मुक्ता; मरण;
 विराम; सीमा; मर्यादा.
 अवसान (अवसान) (सं) वि. - संपलेलें; शेवटास पोचलेलें;
 अंत गाठलेलें.
 अवसीत (अवसीत) (सं) ना. - धान्यसंग्रह; कोठा.
 अवसे (अवसे) (क) ना. - अमावास्या.
 अवस्कंद (अवस्कंद) (सं) ना. - हल्ला; चढाई; आक्रमण;
 झंझावात; ध्वधवा.
 अवस्थे (अवस्थे) (सं) ना. - स्थिति; कष्ट; अडचण; दुर्दैव.
 अवहित्य (अवहित्य) (सं) वि. - आंतल्या गाठीचा; मनोभाव
 गूढ राखणारा; आत्मप्रीदी नसलेला; अनहंकारी.
 अवहेल (लन) (अवहेल [लन]) (सं) ना. - तिरस्कार; निंदा;
 मानहानी.
 अवळ (अवळ) (क) ना. - तिची.
 अवळी जवळी (अवळी जवळी) (क) ना. - जोड; जुळ.
 अवळु (अवळु) (क) ना. - ती.
 अवाक् (च) (अवाक् [च]) (सं) वि. - मूक; वाचाहीन;
 तोंड नसलेला; दक्षिण दिशेचा; नीच.
 अवाचीन (अवाचीन) (सं) वि. - दक्षिणेचा.
 अवाच्य (अवाच्य) (सं) वि. - अपमानकारक; नीच; न
 सांगण्याजोगें; न उच्चारण्याजोगें.
 अवांतर (अवांतर) (सं) ना. - माध्यमिक; मधला; अपाय;
 विघ्न; गंडांतर.
 अवार्थ (अवार्थ) (सं) वि. - अनिवार; न वारण्याजोगें;
 काढून टाकतां न येण्यासारखें.
 अवास (अवास) (सं) वि. - बघार; नस; दिगंबर.
 अवि (अवि) (क) धा. - लपणें; आड होणें; घेरणें; वेढा घालणें.
 (सं) ना. - शेळी; मेंढी; रवि; डेकूण; वात; पर्वत; कांबळे;
 मित; लंदीर; वज्र; वीज.
 अविकट (ल)(ळ) (अविकट [ल] [ळ]) (सं) वि. - अभाव;
 नसलेला; अन्यंग; निर्दोष; नियमित.

अविचल (लित) (अविचल [लित]) (सं) वि. - स्थिर;
 अचंचल; न हलणारा.
 अविचार (अविचार) (सं) वि. - अविवेकी; बेअकली.
 (सं) ना. - गैरसमज; कुकल्पना.
 अवि (वु) वु (अवि [वु] वु) (क) धा. - झाकून ठेवणें;
 लपवणें; आड करणें. आढोसा घेणें.
 अविच्छिन्न (अविच्छिन्न) (सं) वि. - अभंग; अखंड; पूर्ण;
 सतत; न तुटलेला.
 अविच्छेद (अविच्छेद) (सं) ना. - अभंगत्व; अखंडता.
 अवितथ (अवितथ) (सं) ना. - सुफल; सत्य; सार्थक; व्यर्थ न
 होणारे.
 अविद्ये (अविद्ये) (सं) ना. - माया; अज्ञान; प्रकृति.
 अविधेय (अविधेय) (सं) ना. - न सांगण्याजोगें; निरुद्देश;
 आज्ञा मान्य न करणारा.
 अविनय (अविनय) (सं) ना. - विनयहीनता; गर्विष्ठपणा;
 अहंकार; मस्ती; हुंक्पणा.
 अविना (का) ण (अविना [का] ण) (क) ना. - अभिज्ञान,
 ओळख; अभिप्राय; ध्येय; वेध; लक्ष; गळ.
 अविनीत (अविनीत) (सं) वि. - विनयहीन; दुर्वर्तनी; दुष्ट.
 अविनेय (अविनेय) (सं) वि. - न सुधारण्याजोगा; सरळ न
 होण्यासारखा.
 अविभक्त (अविभक्त) (सं) वि. - एकत्र; संबंध; संपूर्ण; भान न
 झालेला.
 अविमुक्त (अविमुक्त) (सं) वि. - परतंत्र, मोकळा न झालेला.
 अविरत (अविरत) (सं) वि. - निरंतर; अविलंबित; अनवसरिता.
 अविरल (ळ) (अविरल [ळ]) (सं) वि. - दाट; विलग नसलेला;
 दडपलेला; सामान्य; लागून असलेला.
 अविलंब (वन) (अविलंब [वन]) (सं) ना. - तातडी; घाई,
 जलदी; तीव्रता; शीघ्रता.
 अविवक्षित (अविवक्षित) (सं) वि. - अनिर्दिष्ट; अप्रसिद्ध; अकल्पित.
 अपरिचित; अचिंतित.
 अविवाहि (हित) (अविवाहि [हित]) (सं) ना. - लग्न न
 झालेला; ब्रह्मचारी.
 अविवेक (अविवेक) (सं) वि. - विचार नसलेला; अज्ञानी.
 (सं) ना. - मूर्खपणा; विचारहीनता.
 अविहित (अविहित) (सं) वि. - अकथित; अयोग्य.
 अवुकु (वुकु) (अवुकु [वुकु]) (क) धा. - हिसकावणें;
 दडपणें; चावणें; ढकलणें.
 अवुडु (वुडु) (अवुडु [वुडु]) (क) धा. - ओढणें;
 कुस्करणें; चेंगरणें; चुरगळणें.
 (क) ना. - अधरोष्ठ; खालचा ओठ; अधर.

—कसु (—कसु) (क) धा. — ओठ चावणें; राग दाखवणें; क्रुद्ध होणें.

अधुतण, औतण (अधुतण, औतण) (क) ना. — आमंत्रण; पाचारण; आवतण; निमंत्रण; सत्कार; मेजवानी. बोलावणी.

अवेक्षण (अवेक्षण) (सं) ना. — टक; निरीक्षण; एकाग्रदृष्टि; लक्षपूर्वक पाहणे.

अवेद्य (अवेद्य) (सं) वि. — अगाध; अथांग; अशेष; अनाकलनीय.

अवैदिक (अवैदिक) (सं) ना. — वैदिक धर्मांशीं संबंध नसलेला; वेदविद्या न समजणारा; अडाणी.

अव्यक्त (अव्यक्त) (सं) वि. — अस्पष्ट; उघड नसलेले; अशेष. (सं) ना. परमात्मा; सोने.

अव्यय (अव्यय) (सं) वि. — अविकारी; अविनाशी.

(सं) ना. — स्वर्ग; विभक्ति प्रत्यय न लागणारा.

अव्यवच्छिन्न (अव्यवच्छिन्न) (सं) वि. — अखंड; तडा न गेलेले; एकसारखे; सत्ता.

अव्यवहित (अव्यवहित) (सं) वि. — 'अव्यवच्छिन्न' पहा.

व्याकुल (व्याकुल) (सं) वि. — निर्भय; निश्चित; शांत.

व्यापार (व्यापार) (सं) ना. — असंबद्ध काम; नसता उद्योग; नसती उठाटेव.

व्यापारेषु व्यापार (व्यापारेषु व्यापार) (सं) ना. — मलती गोष्ट; विकृतश्राद्ध; उठाटेव;

व्याप्ति (व्याप्ति) (सं) ना. अपुरी व्याख्या; लक्ष्यार्थाचा भाग लक्षणेंत न सामावणे असा दोष.

व्यय (व्यय) (क) ना. — माता; आई; अंबा, जननी.

व्यलिसु (व्यलिसु) (क) धा. — उडी मारणें; हेंप घेणें; उल्लंघन करणें; टप खणें; उशी घेणें.

अशन (अशन) (सं) ना. — अन्न; खाद्य; आहार, जेवण; खाना; भोजन.

अशनपणि (अशनपणि) (सं) ना. — सुगंधि वनस्पति; मर्वा.

अशनार्थि (अशनार्थि) (सं) वि. — अन्नार्थी; भुक्ता; अधारी; हावरा; अनुत्त; पोथार्थी.

अशनि (अशनि) (सं) ना. — वीज; वज्र; खड्ग.

अशरीर (अशरीर) (सं) ना. — आकाश; देह नसलेला; कामदेव.

अशरीरवाणि (अशरीरवाणि) (सं) ना. — आकाशवाणी;

अश्रणी; अशरीरिणी; देववाणी; रेडिओ.

अशस्त्रीय (अशस्त्रीय) (सं) वि. — शास्त्रविरोधी; शास्त्राला धरून नसलेला.

अशिक्षित (अशिक्षित) (सं) वि. — अज्ञान; मूर्ख; अविद्य; न शिकलेला; अनधीत.

अशिर (अशिर) (सं) वि. — अग्नि; सूर्य; बारा; राक्षस; रत्न.

अशिव (अशिव) (सं) वि. — अमंगल; अपवित्र; अभद्र.

अशील (अशील) (सं) वि. — दुर्वर्तनी; नीतिभ्रष्ट.

अशुचि (अशुचि) (सं) वि. — अशुद्ध; कष्टमल, घाण; ओवळे; चुकीचा.

अशुभ (अशुभ) (सं) वि. — अमंगल; वाईट; दुदैव; अपशकुनी.

अशेष (अशेष) (सं) वि. — पूर्ण; सर्व; बेबाक.

अशोक (अशोक) (सं) वि. — शोकविरहित; अशोकवृक्ष; अशोकराजा; देवता; सुर.

अशोभे (अशोभे) (सं) ना. — शोभाहीनता; कांतिहीनता; तेजाभाव; निस्तेजता.

अशौच (अशौच) (सं) ना. — विटाळ; ओवळें; सुतक; घाण.

अश्म (अश्म) (सं) ना. — दग; दगड.

अश्मगर्भ (अश्मगर्भ) (सं) ना. — पांच; मरकत; पंच.

अश्मकारक (अश्मकारक) (सं) ना. — पाथरबट; गवंडी.

अश्रद्धे (अश्रद्धे) (सं) ना. — तिरस्कार; निरिच्छता; अविश्वास; असद्भाव.

अश्रांत (अश्रांत) (सं) वि. — न दमलेला; अविरत; विराम न घेतलेला; वापरांत नसलेला.

अश्राव्य (अश्राव्य) (सं) वि. — न ऐकण्याजोगे; श्रवणास अयोग्य.

अश्रु (अश्रु) (सं) ना. — आसु; डोळ्यातील पाणी; नेत्रविंदु.

अश्रुत (अश्रुत) (सं) वि. — न ऐकलेले, शास्त्रज्ञानहीन.

अश्लील (अश्लील) (सं) वि. — नीतिबाह्य; असभ्य; अनैतिक.

अश्व (अश्व) (सं) वि. — घोडा.

अश्वभा (अश्वभा) (सं) ना. — वीज; अशानि.

अश्वजनि (अश्वजनि) (सं) ना. — चाबुक; कोरडा; चंवाटा; फटका.

अश्वत्थ (अश्वत्थ) (सं) ना. — पिंपळ.

अश्वत्थाम (अश्वत्थाम) (सं) ना. — द्रोणाचार्यांचा पुत्र.

अश्वमुख (अश्वमुख) (सं) ना. — घोड्याचे तोंड असलेला किन्नर; बोडेमुख; तुंग.

अश्वमेध (अश्वमेध) (सं) ना. — अश्वमेध यज्ञ.

अश्वशाले (अश्वशाले) (सं) ना. — घोडशाळा; पागा.

अश्वसीन (अश्वसीन) (सं) ना. — तक्षक पुत्र.

अश्वारोह (ही) (अश्वारोह) (सं) ना. — घोडेस्वार; राऊत.

अश्वारोहण (अश्वारोहण) (सं) ना. — घोड्यावर स्वार होणें.

अश्विनि (अश्विनि) (सं) ना. — एक नक्षत्र; अश्विनि देवता.

अष्ट (ष्टक) (अष्ट [ष्टक]) (सं) वि. — आठाचा समूह;

अष्टदल, आठाळे; धावे.

अष्टकरि (अष्टकरि) (सं) ना. — अष्ट दिग्गज; आठ दिशांचे हत्ती.

अष्टदिक् (अष्टदिक्) (सं) ना-दिशोपदिशा; आठ दिशा.
अष्टपद (अष्टपद) (सं) ना-विंचु; कोळी; आठ पायांचा
प्राणी; कैलास; सोने; बालक.

अष्ट मंगल (अष्टमंगल) (सं) ना-सुलक्षणी श्वेताश्व;
पंचकल्याणी घोडा; अष्टौप्रहर ज्याला मंगल आहेत असा.
अष्टमद (अष्टमद) (सं) ना-आठ प्रकारचे मद; गर्वाची
आठस्थाने; अहंकाराष्टक.

अष्टमि (अष्टमि) (सं) ना-शुक्ल वा कृष्ण पक्षांतील आठवी
तिथि.

अष्टमूर्ति (अष्टमूर्ति) (सं) (ना.) ईश्वराचे अष्टावतार.
ईश्वराच्या अवताराचीं नांवे.

अष्टवसु (अष्टवसु) (सं) ना.-आठ प्रकारची संपत्ति.
अष्टशोभे (अष्टशोभे) (सं) ना-आठ प्रकारचे अलंकार;
अष्टालंकार.

अष्टसिद्धि (अष्टसिद्धि) (सं) न.-आठ प्रकारची सिद्धि.

अष्टांग (अष्टांग) (सं) ना.-देहाचे आठ अवयव; देवगुरु;
वीरशैव गुरु; लिंगादि आठ अंगे.

अष्टांग प्रणाम (अष्टांगप्रणाम) (सं) ना-साष्टांग
नमस्कार.

अष्टादश (अष्टादश) (सं) ना-अठरा.

अष्टादश पुराण (अष्टादशपुराण) (सं) ना-अठरा पुराणे
अष्टावक्र (अष्टावक्र) (सं) ना-अष्टावक्र नामक ब्राह्मण;
एक उपगीता.

अष्टावरण (अष्टावरण) (सं) ना.-आत्माची आठ आवरणे;
वीर शैव धार्मिक विधान.

अस (अस) (क) ना.-योग्यता; आज्ञा; बल; शक्ति; सामर्थ्य.

असंशय (असंशय) (सं) अ. निःशक; निःप्रांत; निःसंशय.

असंस्कार (असंस्कार) (सं) ना.-संस्कारहीनता;

असंहत (असंहत) (सं) वि.-वेगळें; विस्कळित; एकजीव
न झालेले; अस्तान्वस्त.

असकळि (असकळि) (क) धा.-अतिक्रमण करणे; आटोक्याबाहेर
जाणे; हातांतून निसटणे; परागंदा होणे.

असकृत् (असकृत्) (सं) अ.-वारंवार; न सोडतां; अव्याहत.

असक्त (असक्त) (सं) वि.-न गुंतलेला; प्रेम नसलेला; आवड
नसलेला; आसक्तिरहित; अनासक्त.

असग (असग) (सं) ना.-परीट, घोवी; रजक; एक कन्नड कवि.

असंकीर्ण (असंकीर्ण) (सं) वि.-अमिश्र; शुद्ध;

असंख्य (असंख्य) (सं) वि.-अगणित; अमोज; पुष्कळ; फार

असंगत (असंगत) (सं) वि.-विसंगत; असंबंधित; अजोड;

अविनाशी.

असडि (असडि) (क) ना.-मूर्ख स्त्री.

असड्ड (असड्ड) (क) ना.-मूर्खता; वेड; पागलपणा.

असड्डे (असड्डे) (क) ना.-अश्रद्धा; तिरस्कार; अलक्ष.

असत् (असत्) (सं) वि.-नसलेले; खरे नसलेले.

(सं) ना.-प्रमाद; चुक; खोटें; दुष्टत्व.

असति (असति) (सं) ना.-दुर्वर्तनी स्त्री; वाईट चालीची स्त्री.

असदळ (असदळ) (क) वि.-असाध्य; अव्यवहार्य; अशक्य;
असदृश.

असदाख्याति (असदाख्याति) (सं) ना.-अपप्रचार; जैनधर्म-
परिभाषा; कविसमय; काव्यालंकार.

असदृश (असदृश) (सं) वि.-अजोड; अतुल्य; श्रेष्ठ.

असनि (असनि) (सं) ना.-‘अशनि’ पहा.

असंतुष्टि (तोष) (सं) ना.-[असंतुष्टि [तोष]]
तृप्तिहीनता; असमाधानता; कंटाळा.

असभ्य (असभ्य) (सं) वि.-अयोग्य; नीच; अश्लील; निकृष्ट;
रांगडा; समाजबाह्य.

असम (असम) (सं) वि.-समानताहीन; वाकडातिकडा.

असमंजस (असमंजस) (सं) वि.-गोंधळलेला; वावळट;
समज नसलेला.

असमनयन (असमनयन) (सं) वि.-विषमनेत्र; त्रिनेत्र;
शिव; एकाक्ष; कावळा.

असमर्थ (असमर्थ) (सं) वि.-सामर्थ्यहीन; अशक्त; मित्रा;
बावळा; नपूसक.

असमशर (असमशर) (सं) ना.-विषमशस्त्र; काम; मन्मथ.

असमाधान (असमाधान) (सं) ना.-अतृप्ति; गडबड;
शांतिहीनता, असंतोष.

असमास (असमास) (सं) वि.-न संपलेले; लाडका भाऊ;
प्रियवन्धु.

असमीप्याकारि (असमीप्याकारि) (सं) ना.-पूर्वयोजनरहित
रावणारा; मागचा पुढचा विचार न करणारा.

असंबद्ध (बंघ) (असंबद्ध [बंघ]) न जमणारे; संबंध
नसलेले; न जुळणारे.

असंभान्य (असंभान्य) (सं) वि.-अशक्य; असाध्य; न
कळणारे; अज्ञेय; असंभवनीय.

असंभूत (असंभूत) (सं) वि.-न झालेले; न जन्मलेले;
स्वयंशु.

असंमत (असंमत) (सं) वि.-विरुद्ध; नाकबूल; अमान्य.

असंमति (असंमति) (सं) ना.-नामंजुरी; अमान्यता;
नाकबुली.

असवर (स) (असवर [स]) (क) ना.-घाई; त्वरा; तातडी;
गडबड.

अस(सु)वलि (अस [सु] वलि) (क) धा.-कंटाळणे; मरणे.

असहन (असहन) (सं) ना. — मात्सर्य; वैर; द्वेष; पोष्टदुखी.
असहाय (असहाय) (सं) वि. — मदत नसलेले; सहायहीन;
निराश्रित; अनाथ; पोरका.

असह्य (असह्य) (सं) वि. — गर्हणीय; असहनीय, दुःसह;
विलक्षण.

असाकल्य (असाकल्य) (सं) ना. — अपूर्णता.

असाह्य (असाह्य) (सं) ना. — असमता; अनुपमेय.

असाधारण (असाधारण) (सं) वि. — विलक्षण; जास्तीचा;
गौरवाचा; अलौकिक.

असार (असार) (सं) वि. — निःस्त्व; तात्पर्यहीन; पोकाळ;
असमर्पक.

असि (असि) (सं) ना. — खड्ग; तरवार.

(क) धा. — कांपणे; हलणे, वापरणे.

(क) वि. — गरीब, पातळ; वाळलेला.

असित (असित) (सं) वि. — काळे; नीलवर्णी.

(सं) वि. — असित ऋषि.

असितकंदर } (असितकंदर) } (सं) ना. — काळ्या केसाचा
असित गल } (असितगल) }

असितरसे (असितरसे) (सं) ना. — काळी जमीन; ओलसर पिकाऊ
जमीन (रसा = भूमि)

असितानन (असितानन) (सं) ना. — काळतोडे माकड; पिंगळ.

असितांबर (असितांबर) (सं) ना. — बलराम.

असिताहि (असिताहि) (सं) ना. — कृष्णसर्प; कालिया, कालिंग;
कृष्ण.

असिदु (असिदु) (क) वि. — पातळ, रोड; बारीक; कोमल.

असिधारा (रे) (असिधारा [र]) (सं) ना. — तरवारीची धार;
म्यान;

— व्रत (— व्रत) (सं) ना. — कठिण काम.

असिधेनुके (असिधेनुके) (सं) ना. — तलवार; खड्ग.

असिनडु (असिनडु) (क) ना. — सिंहकटि; बारीक कमर.

असिपत्र (असिपत्र) (सं) ना. — तरवारीचे पातें.

असिपत्रव्रत (असिपत्रव्रत) (सं) ना. — असिधाराव्रत;
स्त्रीपुरुषांनी संगम निवारणार्थ नागवी तरवार मध्ये ठेवून
एकासनावर झोपणे; ब्रह्मचर्यव्रत.

असियवेरळु (असियवेरळु) (क) ना. — बारीक लांब अंगुलि;
मथले बोट. (वेरळ = बोट; असिय = लांब, बारीक)

असियळु (असियळु) (क) ना. — एकशिवडी; सडपातळ स्त्री;
कोमलंगा.

असी (असी) (सं) ना. — गंगेची उपनदी.

असु (असु) (सं) ना. — प्राण; जीव; गडबड; तीव्रता.

असुकुडि (असुकुडि) (क) धा. — प्राण घेणे; जीव घेणे.

असुके (ने) (असुके [ने]) (क) ना. — अशोक वृक्ष.

असुकोळ } (असुकोळ) } (क) धा. — प्राण घेणे; ठार मारणे;
असुगोळ } (असुगोळ) }

वश होणे

असुगावळु (असुगावळु) (क) ना. — प्राणरक्षण; अंगरक्षण.

असु (सु) दोरे (असु [सु] [दोरे]) (क) धा. — प्राण सोडणे;
मरणे; अखेरचा श्वास घेणे.

असुडु (असुडु) (क) धा. — चालू ठेवणे; ढकलणे; दोरीला
पीळ देणे.

(क) ना. थकवा; कंटाळा;

असुर (असुर) (सं) ना. — देवता; राक्षस; सूर्य.

असुरगुरु (असुरगुरु) (सं) ना. शुक्राचार्य; राक्षसाचा गुरु

असुररिपु (असुररिपु) (सं) ना. — राक्षसाचा शत्रु; विष्णु; शिव.

असुरि (रे) (असुरि [रे]) (सं) ना. — राक्षसी; कर्कशा; कैदाशीण.

असुलाभ (असुलाभ) (सं) ना. — प्राणलाम, बचाव;

शिरसलामती.

असुवळि (डगु) (असुवळि [डगु]) (क) धा. — जीव जाणे;
प्राण हरपणे.

असुकल्लु (असुकल्लु) (क) ना. — धारेचा दगड; सहाण;
निसाण.

असुहृत् (द) (असुहृत् [द]) (सं) ना. — शत्रु; अमित्र;
वैरी.

असुये (असुये) (सं) ना. — मत्सर, द्वेष, पोष्टदुखी; असूया.

असृक् (असृक्) (सं) ना. रक्त; न ओवलेले.

अस्रवलि (अस्रवलि) (सं) वि. — न चांचरणारे, न निसरणारे;
ठाम; स्थिर.

अस्त (अस्त) (सं) वि. — मावळलेले; बुडलेले; न दिसेसे.

अस्तगिरी (अस्तगिरी) (सं) ना. — पश्चिम पर्वत; मावळतीचा
पर्वत.

अस्तराग (अस्तराग) (सं) ना. — सूर्यास्ताच्या वेळी आकाशांत
दिसणारा लाल रंग;

अस्तविसु (अस्तविसु) (क) धा. — बुडणे; अदृश्य होणे.

अस्तव्यस्त (अस्तव्यस्त) (सं) वि. — अव्यवस्थित; विखुरलेले.

अस्ति (अस्ति) (सं) ना. — अस्तित्व; वर्तमान; संपत्ति.

अस्तित्व (अस्तित्व) (सं) ना. — वास्तव्य; ठिकाणा; असणेपणा.

अस्तित्वार (अस्तित्वार) (अ. दे) ना. — पाया; तळ; घर;

आधार.

अस्तु (अस्तु) (सं) अ. — ठीक; असो; बरे तर.

अस्तोक (अस्तोक) (सं) वि. — पुष्कळ; अतिशय; अस्वस्थ.

अस्र (अस्र) (सं) ना. — अभिमंत्रित आयुध; बाण; शस्त्र.

अखि (अखि) (सं) ना. मिळ; बाण वापरणारा.

अखजीव (अख्जीव) (सं) ना. - योद्धा; सैनिक; अखविद्येवर जगणारा.

अस्थि (अस्थि) (सं) ना. - हाड; हड्डक.

—पंजर (—पंजर) (सं) ना. - हाडांचा सांगाडा; सांपळा.

अस्थिगत (अस्थिगत) (सं) वि. - हाडात मिनलेले; हाडीज्वर.

अस्थिर (अस्थिर) (सं) वि. - चंचल, खरे नसलेले, बदलतें.

अस्तिग्व (अस्तिग्व) (सं) वि. - चिकट नसलेला; गुळगुळीत नसलेला. खडबडीत; कठोर, कर्कश.

अस्पृश्य (अस्पृश्य) (सं) वि. - स्पर्श करण्याला अयोग्य; हरिजन.

अस्पष्ट (अस्पष्ट) (सं) वि. - मोवम; गुळमुळीत; जीम अडखळत बोलणारा; अस्पृष्ट; दुर्बोध.

अस्फुट (अस्फुट) (सं) वि. - स्पष्ट न केलेले; गूढ; गुप्त; न समजलेले.

अस्मत् (दीय) (अस्मत् [दीय]) (सं) ना. - आपला; संबंधी.

अस्र (अस्र) (सं) ना. - डोक्याचे कंस. डोळ्यांतील पाणी; रक्त.

अक्षप (अक्षप) (सं) ना. - रक्तपिपासु; राक्षस.

अस्वस्थ (अस्वस्थ) (सं) वि. - अशांत; असुरक्षित;

आरोग्यहीन; रोगी.

अस्वाभाविक (अस्वाभाविक) (सं) वि. - कृत्रिम; बनावट.

अस्वारस्य (अस्वारस्य) (सं) वि. - नीरस; वेचव, सपक; अरसिक.

अस्वार्थ (अस्वार्थ) (सं) ना. - निःस्वार्थ; मतलब नसलेला. अहेतु.

अस्वास्थ्य (अस्वास्थ्य) (सं) ना. - अशांति; अनारोग्य; रोगिपणा.

अह (अह) (सं) वि. - होणारा; असलेला; प्राप्य.

अहमे (अहमे) (क) अ. - असें; याप्रमाणें.

अहंकार (कृति) (अहंकार [कृति]) (सं) ना. - मीपणा; ताटा;

मस्ती; मद; गर्व; अहंता; आत्मप्रौढी; दुरभिमान.

अहन (अहन) (सं) ना. - दिवस; सूर्योदयापासून

सूर्यास्तापर्यंतचा अवधि.

अहंतव्य (अहंतव्य) (सं) वि. - मारण्यास अयोग्य;

अहन्यहनि (अहन्यहनि) (सं) अ. - नित्य; दिवसानुदिवस;

अहोरात्र.

अहमहमिके (अहमहमिके) (सं) ना. - ईर्ष्या; चढाओढ;

चुरस; स्पर्धा; अहंकार; मीपणा.

अहर (सु) (अह[र]) (सं) ना. - 'अहन' पहा.

अहर्निश (अहर्निश) (सं) (अ) - अहोरात्र; रात्रंदिन;

लगातार.

अहर्पति (अहर्पति) (सं) ना. - सूर्य; दिनेश्वर; दिनकर.

अहलेकार (अहलेकार) (क) ना. - सार्वजनिक सेवक;

अधिकारी; सरकारी अधिकारी.

अहल्ये (अहल्ये) (सं) ना. - गौतम पत्नी.

अहस्कर (अहस्कर) (सं) ना. - सूर्य; दिनकर; प्रभाकर.

अहार्य (अहार्य) (सं) वि. - हरण करतां न येण्याजोगी.

अहि (अहि) (सं) ना. - सर्प; नाग; राहु; वृत्रासुर; सूर्य; प्रामाणिक.

अहिसे (अहिसे) (सं) ना. - हिंसाभाव; म. गांधीच्या अकरा व्रतांपैकी एक.

अहिकटक (अहिकटक) (सं) ना. - सर्पभूषण; शिव; सर्पसमूह.

अहिकांत (अहिकांत) (सं) ना. - वासुकी; नागप्रमुख.

अहिकुंडल (अहिकुंडल) (सं) ना. - सर्पाकृति कर्णभूषणें वापरणारा; सर्पकुंडल; शंकर.

अहिच्छत्र (अहिच्छत्र) (सं) वि. - उत्तर पांचाल खंडातील रामनगर.

अहित (अहित) (सं) वि. - अकल्याणकारी; अरोचक; अमित्र; वैरी.

अहितत्त्व (अहितत्त्व) (सं) ना. - शत्रुत्व; नाग तत्त्वज्ञान.

अहितुंडिक (अहितुंडिक) (सं) ना. गारुडी; साप खेळवणारा; सपेरा.

अहितबल (अहितबल) (सं) ना. - शत्रुसेना; विरोधीसैन्य.

अहिधर (अहिधर) (सं) ना. - नागधारी शिव.

अहिनकुल (अहिनकुल) (सं) ना. - हाडवैरी; उपजत शत्रुत्व; सर्प मुंगुस यांच्या स्वभावाप्रमाणें वैर.

अहिप (अहिप) (सं) ना. - आदिशेष; नागकुलपूर्वज.

अहिपकंकण (अहिपकंकण) (सं) ना. - शिव.

अहिपुर (अहिपुर) (सं) ना. - नागपूर.

अहिभुक् (अहिभुक्) (सं) ना. - सर्पभक्षक; मुंगुस; गरुड.

अहिभूषण (अहिभूषण) (सं) ना. - नागालंकार; शिव.

अहिमकर (अहिमकर) (सं) ना. - भास्कर; सूर्य.

अहिमहिले (अहिमहिले) (सं) ना. - नागकन्या.

अहुहु (अहुहु) (क) अ. - होय; असेंच.

अहेतु (अहेतु) (सं) अ. - अकारण; सहज; निःसंशय.

अहोरात्र (अहोरात्र) (सं) ना. - रात्रंदिवस.

अन्ह (अन्ह) (सं) ना. - 'अहन' पहा.

अळ (अळ) (क) धा. - बुडणें; रडणें; विलाप करणें; आक्रोश करणें.

अळबुक्क (अळबुक्क) (क) वि. - रड्या, रडका, रडवा.

अळ (ल) क (अळ [ल] क) (क) ना. - एक माप; लेखनांतील रेब; अंगुलिमाप.

अळकापुर (अळकापुर) (सं) ना. - कुवेराची राजधानी.

अळगे (अळगे) (क) ना. - धान्य मापण्याचें पात्र.

अलंके (अलंके) (क) ना. - विघ्न; स्वाधीनता; वशता; आधीनता.
 अलंके (अलंके) (क) ना. - प्रमाण; माप; मोजणी.
 अलंका (अलंका) (क) ना. - सामर्थ्य; माहात्म्य; मोठेपणा;
 श्रेष्ठता.
 अलंकर (अलंकर) [रं.] (क) धा. - मिणें; घाबरणें; नाश होणें.
 (क) ना. भीति; घबराट; घाबरेपणा.
 अलंकरि (अलंकरि) (क) धा. - भिवविणें; घाबरविणें; रडविणें.
 अलंकरु (अलंकरु) (क) ना. - भय; घाबरगुंडी;
 अलंका (अलंका) [रं.] (क) दुःख; ठणका; चिंता, व्याकुलता;
 अलंकि (अलंकि) (क) तळमळ; संताप; पोटादुखी;
 व्यसन.
 अलंकि (अलंकि) (क) ना. - खार; चाननी;
 अलंका (अलंका) (क) धा. - रडविणें; दुःख देणें.
 अलंका (अलंका) (क) धा. - हातीं सापडणें; पकडीत सापडणें;
 समरसणें; साध्य होणें; मिळवणें.
 अलंका (अलंका) (क) ना. - जुलवणूक; हस्तगत; मुठीत
 येणें.
 अलंका (अलंका) (क) धा. - निरुणें; क्षीण होणें; मूर्छित
 होणें; समावेशिणें.
 अलंका (अलंका) [रं.] (क) ना. शक्ति; बळ; पराक्रम; युद्ध;
 माप.
 अलंका (अलंका) (क) ना. - भरती; पाणी चढणें; पाण्याची वाढ.
 अलंका (अलंका) (क) ना. - आळशीपणा; गोंधळ; दिरंगाई;
 वेळकाढूपणा.
 अलंका (अलंका) (सं) ना. - धीरे धीरे चालणारी;
 गजगामिनी; हळु हळु जाणारी; मंदगति.
 अलंका (अलंका) (क) धा. - मरणें; नाश होणें; संपणें; सोडविणें.
 (क) वि. - वाईट; नष्ट.
 अलंका (अलंका) (सं) ना. - कपाळ; भालप्रदेश; नशीब; तकदीर.
 अलंका (अलंका) (क) ना. - क्षुद्रकाव्य.
 अलंका (अलंका) (क) ना. - दुष्ट कवि; कवडा.
 अलंका (अलंका) (क) ना. - वाईट दृष्टि, दूषित दृष्टि
 अलंका (अलंका) (क) ना. - अकाल; अंतकाळ; मरण.
 अलंका (अलंका) (क) ना. - क्षुद्र जातीचा बैदु
 अलंका (अलंका) (क) ना. - अपकीर्ति; दुष्कीर्ति.
 अलंका (अलंका) (क) धा. - संकटातून वाचणें; मरून उरणें;
 थोडक्यांत वाचणें.
 अलंका (अलंका) (क) ना. - दुराशा; वाढ; भीक;
 (क) धा. - आशा करणें; नाश करणें; पुसणें.
 अलंका (अलंका) (क) ना. जावई.
 (क) वि. - व्यर्थ, हीन.

अलंका (अलंका) (क) वि. - मित्रा; नपुंसक.
 अलंका (अलंका) (क) ना. - क्षुद्र राक्षस.
 अलंका (अलंका) (क) ना. - उध्वस्त गाव; बेचिराख गाव.
 अलंका (अलंका) (क) ना. - खार.
 अलंका (अलंका) (क) ना. - नाश; मरण; सत्यानाश; विध्वंस;
 दिवाळें.
 अलंका (अलंका) (क) ना. - दुराचारिणी; दुर्वर्तिनी.
 अलंका (अलंका) (क) ना. - काम, मदन.
 अलंका (अलंका) (क) धा. - नाश करणें; रडविणें; पुसणें.
 अलंका (अलंका) (क) धा. - खोटें करणें; पुसणें.
 अलंका (अलंका) [रं.] (क) धा. - मिणें; घाबरणें;
 नाश पावणें; थरकांप होणें.
 (क) ना. - भय; घबराट; घाबरेपणा.
 अलंका (अलंका) (क) धा. - भिवविणें; घाबरविणें; पुसून
 टाकणें.
 अलंका (अलंका) (क) धा. - प्रेम करणें; गोंजारणें; माया करणें.
 अलंका (अलंका) (क) धा. - दुराशा करणें; दिशाभूल करणें;
 हरकत घेणें; अडविणें; अडचण करणें.
 अलंका (अलंका) (क) वि. - अधिक; अतिशय; उत्तम.
 (क) ना. - अधिक्य; विपुलता; बाहुल्य.
 अलंका (अलंका) (क) धा. - व्यापणें; आवरणें; भिवविणें.
 अलंका (अलंका) (क) ना. - भीति; घाबरेपणा.
 अलंका (अलंका) (क) ना. - मोजमाप; मापणी; आकण.
 अलंका (अलंका) (क) ना. - खार.
 अलंका (अलंका) (क) ना. - पोटादुखी; मत्सर; प्रीति; अन्याय;
 'अकज' पहा.
 अलंका (अलंका) (क) अ. - लागलीच, ताबडतोब; आतांच्या
 आत्ता.
 अलंका (अलंका) (क) ना. - अजीर्ण; भीति; घाबरेपणा.
 अलंका (अलंका) (क) ना. - प्रीति 'अकरे' पहा
 अलंका (अलंका) (क) धा. - हलणें; हलविणें; पूर्णनाश
 होणें.
 अलंका (अलंका) (क) धा. - नाश होणें; तळमळणें;
 अलंका (अलंका) (क) धा. - घाबरणें; जीर्ण होणें; न्हास होणें;
 मार्गे घेणें.
 अलंका (अलंका) (क) धा. - मिणें; घाबरणें.
 अलंका (अलंका) (क) ना. - भीति, रडारडा; आलिंगन; आठीमिठी.
 अलंका (अलंका) (क) अ. - चुकूनमाकून; तळतळून.
 अलंका (अलंका) (क) धा. - लय होणें; क्षीण होणें; नाश होणें;
 पुसून जाणें.

अळो (अळो) (क) ना. - स्वयंपाक.
 अळित(गे) (अळी [गै]) (क) ना. - प्रीति; संतोष; आशा;
 विश्वास.
 अळदु (अळदु) (क) धा. - बुडविणें; जळणें; जाळणें; नाश होणें;
 मरणें.
 अळपु (अळपु) (क) ना. - आलिंगन; अटिमिठी.
 अळवु (अळवु) (क) धा. - जाळून राख करणें; पूर्ण जाळणें.
 अळिरि (अळीरि) (क) धा. - थरकाप करणें; भयभीत करणें,
 थरथरणें.
 अळलु (अळलु) (क) धा. - हलविणें.
 (क) ना. - लाही.
 अळलूम (अळलूम) (क) ना. - खार. 'अळलि' पहा.

अळले (अळले) (क) ना. - बलहीन; कोमल; हलणारा;
 कापूस
 अळलेकुत्तु (अळलेकुत्तु) (क) ना. - पक्षशूळ, उसण.
 अळलेकोंबु (अळलेकोंबु) (क) ना. - गाडगे; माठ;
 मडकें.
 अळलेकोळु (अळलेकोळु) (क) ना. - हीनता; दुर्बलता.
 अळलेजोळलतन (अळलेजोळलतन) (क) ना. - शोले जाणारी
 देहस्थिति; गलितगात्रता.
 अळलेदे (अळलेदे) (क) ना. - भीति; धडधड; घाबरेपणा.
 अळलेविळलेयागु (अळलेविळलेयागु) (क) धा. - अतिश्रम
 करणें; दमणें; थकणें; दमून शेण होणें.
 अळलेरु (अळलेरु) (क) ना. उसासा; घाप.

आ

आ (अ) (क) ना. - कन्नड मूळाक्षरांतील दुसरें अक्षर.
 (क) अ. - आश्चर्य व दुःख व्यक्त करणारें प्रथार्थक
 अव्यय.
 (सं) अ. - पर्यंत; सभोवतीं; असेतो; अल्पतः
 आंकड (अंकड) (सं) अ. कंठापर्यंत; कांठोकांठ.
 आंकपन (अंकपन) (सं) ना. - कंप; धक्का; झोले खात चालणे;
 झुकांडी.
 आकर (अकर) (सं) ना. - आगर; खाण; मूलस्थान; समूह.
 आकरण (गे) (अकरणे [गै]) (सं) ना. - हाक; स्पर्धा; हट्ट;
 हिशोब.
 आकरिसु (अकरिसु) (क) ना. - मान्यता; अंगीकार; स्वीकार;
 आकारणी.
 आकर्ण(गांत) (अकरणे) (अकरणे) (सं) अ. - कानापर्यंत;
 कानभरून.
 आकर्णक परीक्षायंत्र (अकरणेक परीक्षायंत्र) (सं) ना. -
 हृदय फुफ्फुस वगैरेमधील ध्वनि ऐकण्याचें वैद्यकीय साधन.
 आकर्णन (अकरणेन) (सं) ना. - ध्यान; शिक्षण; पाठ.
 —इसु (—असु) (क) धा. - कान देऊन ऐकणें; लक्षपूर्वक
 ऐकणें; ध्यान देणें.
 आकर्ष (अकरणे) (सं) ना. - आकर्षण; ओढा; वाण.
 आकर्षक (अकरणेक) (सं) वि. - मनोहर; चुंबक; चित्तवेषक;
 लक्षवेषक.
 आकर्षणीय (अकरणेनीय) (सं) वि. - 'आकर्षक' पहा.
 आकर्षिसु (अकरणेसु) (क) धा. - ओढणें; आकर्षणें; लक्ष
 वेषणें; मन खेचणें.

आकलन (अकलन) (सं) ना. - समज; ज्ञान; बंधन; मिळवणी
 आकलित (अकलित) (सं) वि. - जोडलेले; संबद्ध.
 आकल्प (अकल्प) (सं) अ. - कल्पापर्यंत.
 (सं) ना. - आमरण; शृंगार.
 आकस्मिक (अकस्मिक) (सं) अ. अकस्मात; न समजतां;
 अकारण; एकाएकी.
 आकळ (ळु) (अकळ [अळ]) (क) ना. - गाय; गाईचा कळप.
 आकळिसु (अकळिसु) (क) धा. तोंड उघडणे; जांभई देणें;
 कंटाळा झाडणें; आळस झाडणें.
 —इके (—अके) (क) ना. - जांभई.
 आकांक्षा (क्षे) (अकांक्षा) (अकांक्षा) (सं) ना. - इच्छा;
 वासना; मागणी.
 आकार (अकार) (सं) ना. - रूप; वेप; ओळख; संज्ञा; निमंत्रण;
 बोलावणें; आकारणी.
 आकारण (अकारण) (सं) ना. - आमंत्रण; बोलावणें.
 आकाशगंगे (अकाशगंगे) (सं) ना. - देवगंगानदी; नक्षत्रांचा
 पट्टा.
 आकाशगामि (अकाशगामि) (सं) ना. - गगनविहारी;
 देवता.
 आकाशगृह (अकाशगृह) (क) ना. - आकाशदीप.
 आकाशबिल्लु (अकाशबिल्लु) (क) ना. - सुरचाप; इंद्रधनुष्य.
 आकाशवाणि (अकाशवाणि) (सं) ना. - हवेतून ऐकू येणारा
 ध्वनि; अश्रणी; अशरीरी वाणी; रेडियो.
 आकाशराज (अकाशराज) (सं) ना. - पद्मावतीदेवीचा बाप;
 एक राजा.

आकीर्ण (अ०१६०८) (सं) वि. - काठोकांठ; तुडुंब भरलेले; दाट;
गर्मगळित; खचलेले; गुंडाळलेले.

आकुंचन (अ०३००७८) (सं) ना. - संकोच; आवरणे; आकसणी.

आकुल (अ०३०७) (सं) वि. - पूर्ण; भरलेले; एकत्रित; व्यथित;
गडबडलेला.

आकुलिसु (अ०३०७८) (क) धा. - 'आकुलिसु' पहा.

आकृत (अ०३०७) (सं) ना. - चेष्टा; वासना; उद्देश; संज्ञा.

आकृति (अ०३०७) (सं) ना. - आकार; रूप.

आकृष्ट (अ०३०७) (सं) वि. - ओढलेला; खेचलेला;

आखडलेला; आवरलेला.

आकृवाळ (अ०३०७८) (क) वि. - धीट; शूर; बलशाली;
पराक्रमी.

आकेकर (अ०३०८) (सं) ना. - 'ओरेगण' पहा.

आकंद (वन) (अ०३०८ [८८]) (सं) ना. - शोक; रड; युद्ध;
हांक; बलात्कार; वैधु; राजा; प्रतिबंधक; अडकांठी.

आक्रमिसु (अ०३०८) (क) धा. - आक्रमणे; घेरणे; वेढणे;
आवरणे, व्यापणे.

आक्रांत (अ०३०८) (सं) वि. - आवरलेले; संपादित; पराजित;
समाविष्ट; जोडलेले; मिळविलेले; व्यापलेले.

आक्रीड (अ०३०८) (सं) ना. - विनोद; क्रीडा; क्रीडांगण;
विहारोद्यान.

आक्रोश (अ०३०८) (सं) ना. - भीति; गर्जना; कोप; वासना;
घडपड; क्रोध.

आक्षेपण (अ०३०८) (सं) ना. - उपवास; उपासानें केलेली
बुद्धि.

आक्षिप्त (अ०३०८) (सं) वि. - फेकलेले; तिरस्कृत; हीन;
घुसडलेले.

आक्षेप (अ०३०८) (सं) ना. - इच्छा; प्राप्ति; शाप; शिवी;
थरकाप; संशय; टोमणा; एक काव्यालंकार; अडकाठी; हरकत.

आक्षोभ (अ०३०८) (सं) ना. - भावावेश; भाववशता.

आखंडल (अ०३०८) (सं) ना. - इंद्र; विस्मरण; विनाश;
दिवाले.

आखात (अ०३०८) (सं) वि. - उघडलेले; जमिनीत शिरलेला
पाण्याचा लांढा; नैसर्गिक जलाशय; आखात; खोदलेले.

आखु (अ०३०८) (सं) ना. - उंदीर; घूस

—द्विष, भुक् (—द्विष-भुक्) (सं) ना. - मांजर; मार्जार
मूपकशत्रु.

—वाहन (—वाहन) (सं) ना. - मूपकवाहन; गणपति;
गजानन.

आखेट (दक) (अ०३०८ [४३]) (सं) ना. - पाठलाग; शिकार;
शिकारी; भय; भीति.

आख्य (ख्या) (अ०३०८ [४३]) (सं) ना. - नांव; प्रसिद्धी;
लौकिक; विवरण.

आख्यात (अ०३०८) (सं) वि. - प्रसिद्ध; मोजलेला; क्रियापद.

आख्याति (अ०३०८) (सं) ना. - प्रसिद्धी, नावलौकिक.

आख्यान (अ०३०८) (सं) ना. - कथन; कथा; निरूपण.

आख्यायिके (अ०३०८) (सं) ना. - दंतकथा; लहान गोष्ट;
लोकवार्ता; किंवदंती; परंपरेने सांगितलेली गोष्ट; ऐकलेली कथा.

आग (अ०३०) (क) अ. - त्या प्रसंगी; नंतर; पश्चात; त्यानंतर;
मग.

आगस् (अ०३०) (सं) ना. - अपराध; पाप; चूक; प्रमाद.

आगड (अ०३०) (क) ना. - खेल; विनोद; चेष्टा; मस्करि.

—कार — (अ०३०) (क) ना. - त्रास देणारा; पीडा देणारा.

आगडिन (अ०३०) (क) वि. - अकालीन; अप्रासंगिक;
विसंगत; अनाहूत.

आगडे (अ०३०) (क) अ. - लागलीच; लौकर; ताबडतोब; शीघ्र.

आगत (अ०३०) (सं) वि. - आलेला; जोडलेला; स्पष्ट; ओघानें
आलेला.

आगति (अ०३०) (सं) ना. - आगमन; आदाय; ग्रहप्रवेश;
नफा; फायदा; मिळकत.

आगतुक (अ०३०८) (सं) ना. - न सांगतां आलेला; अतिथि;
पाहुणा; न बोलावलेला; अनामंत्रित.

आगम (अ०३०) (सं) ना. - आगमन; ज्ञान; शास्त्र; वेद; शिव;
शक्ति; पूजातंत्र; पार्वती; आगमप्रत्यय.

आगमज्ञ (अ०३०) (सं) ना. - ज्ञानी; शास्त्री; वेदशास्त्रसंपन्न.

आगमन (अ०३०) (सं) ना. - येणे; ज्ञान; 'आगति' पहा.

आगमानीत (अ०३०) (सं) वि. - शास्त्रापलीकडील.
(सं) ना. - शिवादि देवता.

आगर (अ०३०) (सं) ना. - 'आकर' पहा; वासस्थळ; तळ;
मळा; खाण.

आगर्भ (अ०३०) (सं) वि. - जन्मापासूनचे; परंपरागत.

पितृवा अन्पितृवा चालत आलेला.

—श्रीमंत — (अ०३०) (सं) ना. - श्रीमंतावरीं जन्मलेला.

आगस (अ०३०) (क) ना. - आकाश; अवकाश; सूर्य.

आगस्ती (अ०३०) (सं) ना. - दक्षिण; अगस्ति ऋषि.

आगस्थ (अ०३०) (सं) ना. - दक्षिण दिशेचे; दक्षिणात्य.

आगळुं (अ०३०) (क) अ. - केव्हाहि; कोणत्याहि वेळी;
कधीहि.

आगामि (मिक) (अ०३० [४३]) (सं) वि. - पुढें येणारे;
पुढील; भावी; भविष्यकालीन.

आगार (अ०३०) (सं) ना. - आश्रय; जमीन; तळ; सांठा.

आगिके (अ०३०) (क) ना. - होणारे; भवितव्यता; प्रासंगिकता.

आगिसु (अगिसु) (क) धा. - करून संपविणे; पुनः उत्पन्न करणे; खोदून काढणे; उकरणे.
 आगु (अगु) (क) धा. - होणे; संभवणे; अस्तित्वांत येणे; वाढणे; प्रवेश मिळणे; सिद्ध होणे; निर्णयाला येणे.
 आगुलिके (अगुलिके) (क) ना. - श्रम; त्रास; जांभई; डुलकी; दीर्घ निश्वास.
 आग्नेय (अग्नेय) (सं) ना. - अग्निसंबंधी; पूर्व आणि दक्षिण यांमधील उपदिशा.
 आग्नेयास्त्र (अग्नेयास्त्र) (सं) ना. - अग्नि ओकणारे अस्त्र; अग्निबाण.
 आग्रह (अग्रह) (सं) ना. - बल; हट्ट; दडपेगिरी; दाब; क्रोध; आवेश.
 आग्रध (अग्रध) (सं) ना. - संघर्ष; वाचावाच, भांडण, वादविवाद; तंटा; तोंडातोंडी.
 आघाट (अघाट) (सं) ना. - सीमा; मर्यादा; पानांचा बिंडा; पुडके; गढा.
 आघात (अघात) (सं) ना. - मार; तडाखा; चपेटा; गुदा; धक्का.
 आघ्राण (अघ्राण) (सं) ना. - वास; हुंगणे; अवघ्राण; वास घेणे.
 आघ्राणिमु (अघ्राणिमु) (क) धा. - वास घेणे; वास घेऊन पाहणे; वासना धरणे; अवघ्राण करणे.
 आंके (अंके) (क) ना. - आश्रय; आधार; पक्कड.
 आंकोग्ल (अंकोग्ल) (क) धा. - धरणे; इन्कार करणे; विरोध करणे; नाकबूल करणे; नाकारणे.
 आंगिरस (अंगिरस) (सं) ना. - देवांचा गुरु, बृहस्पति; अंगिरस ऋषि.
 आंगिक (अंगिक) (सं) वि. - दैहिक; अवयवासंबंधी; मूलचंच.
 आंगोलगु (अंगोलगु) (क) ना. - गोष्पद; गाईचे पाऊल. पोवा; बासरी; मुरली; गाईच्या गळ्याखालची पोळी.
 आचंद्रतार (अचंद्रतार) (सं) अ. - यावच्चंद्रदिवाकरी; चिरकाल; त्रिकालबाधित; शाश्वत.
 आचंद्रार्क (अचंद्रार्क) (सं) अ. - यावच्चंद्रदिवाकरी, निरंतर; शाश्वत.
 आचमन (अचमन) (सं) ना. - मंत्रविधिपूर्वक ग्रहण केलेले जल; (हे तीन वेळां करतात)
 आचय (अचय) (सं) ना. - संग्रह; साठा; निधि.
 आचरण (अचरण) (सं) ना. - वर्तन; वागणूक; अनुसरण; रूढी.
 आचार (आचार) (सं) ना. - सद्गते; रूढी.
 आचार्य (आचार्य) (सं) ना. - सद्गतेनी मनुष्य; धर्मगुरु; उपाध्याय; पुरोहित; विद्वान.

आचार्याणि (आचार्याणि) (सं) ना. - आचार्यांची पत्नि;
 आचार्ये (आचार्ये) (सं) ना. - उपाध्यायिनी; पुरोहिता; सद्गतेनी स्त्री.
 आचु (आचु) (क) धा. - मागणे; याचना करणे; विनवणे; प्रार्थिणे.
 आच्छाद (अच्छाद) (सं) ना. - झांकण; प्रावरण; विस्मरण; मुस्कुट मारणे; लपवाळपवी.
 आच्छेद (आच्छेद) (सं) ना. - भाग; खंड; छेद; कातरण; परिच्छेद.
 आच्य (आच्य) (सं) वि. - वाकलेले, नम्र, नत, विनम्र.
 आजन्म (आजन्म) (सं) अ. - आजीव; जन्मापासून; जीवित असेतो; आमरण; आजन्ममरण.
 आजस (आजस) (सं) अ. - केव्हाहि; कधीहि; सतत; अजस.
 आजानुवाहु (आजानुवाहु) (सं) ना. - गुडग्यापर्यंत लांब हात असलेला मनुष्य.
 आजानेय (आजानेय) (सं) ना. - कुलीन; कुलवंत; धराणदाज.
 आजि (आजि) (सं) ना. - स्पर्धा; युद्ध; रण; समरस्थळ.
 -रंग (आजि) (सं) ना. - युद्धभूमि; समरांगण.
 आजीव (आजीव) (सं) अ. - 'आजन्म' पहा. जीवनोपाय; जैनमिश्रु.
 आजीवक (आजीवक) (सं) ना. - जैन वा बौद्ध मिश्रुक; मिश्रु.
 आज्ञासि (आज्ञासि) (सं) ना. - आज्ञा; परवानगी; मोकळीक; निरोप; अनुज्ञा.
 आज्ञा (आज्ञा) (सं) ना. - शपथ; कबुली; पुरस्कार. शासन; हुकूम.
 -भंग (आज्ञा) (सं) ना. - अविनय; शासनाच्छेद; कायदेभंग; नियमतोड.
 -धारक (आज्ञा) (सं) ना. - आज्ञेप्रमाणे चालणारा; नम्र सेवक; हुकूम पाळणारा.
 आज्ञापना (ने) (आज्ञापना) (सं) नां. - परवानगी; निरोपदान; पाठवणी; टाटा.
 आज्य (आज्य) (सं) ना. - नृप; पृत; अन्नशुद्धि.
 आजनेय (आजनेय) (सं) ना. - अंजनिपुत्र; हनुमंत; मारुति.
 आट (आट) (क) ना. - क्रीडा; खेळ; नाटक; नृत्य; जादू; चेष्टा; थड्या.
 आटंगुलि (आटंगुलि) (क) वि. - खेळिया; क्रीडाप्रिय;
 आटंगुलि (आटंगुलि) (क) वि. - खेळकर.

आटविक (अटविक) (सं) ना. - अरण्यवासी; वनौकस; जंगली माणूस.

(क) ना. - नट; आरंभक; जादुगार;

गमत्या.

आटर् (अटर्) (क) धा. - वर पडणे; भार घालणे.

आटलिक (अटलिक) (क) ना. - नट; धूर्त मनुष्य; जादुगार.

आटलु (अटलु) (क) ना. - चाल; हेलकावा; झोका; तोल.

आटंदलहत (अटंदलहत) (क) अ. - घाईच्या बतावणीने; गडबडीच्या सिपाने.

आटंदु (अटंदु) (क) अ. - वर पडून; भार घालून.

आटालि (अटालि) (क) ना. - 'आटगुलि' पहा.

आटि (अटि) (क) ना. - नट; खेळाडू; जादुगार.

आटिके (अटिके) (क) ना. - खेळ; खेळणे; खेळवस्तु.

आटिसु (अटिसु) (क) धा. - मागणे; इच्छिणे; अपेक्षिणे.

वासना धरणे.

आटोप (अटोप) (सं) ना. - अहंकार; दंभ; प्रौढी; संभ्रम.

आडंबर; अधिकार; वश.

आडंगि (आडंगि) (क) ना. - अर्धांगिनी; पत्नि; भार्या; बायको.

आडंबर (आडंबर) (सं) ना. - गर्व; मस्ती; देखावा; गर्जना;

अभ्र; क्रोध; विकार; संतोष; विनोद; रणवाद्य; हत्तीचे पिळ.

आडळ (कि) त (आडळ [ड] ड) (क) ना. - माप; अधिकार;

व्यवस्था; राज्यकारभार; शासन.

आडिंग (आडिंग) (क) ना. - व्रती; नट; भटक्या; विद्रूपक.

आडिर (आडिर) (क) ना. - अडचण; प्रसंग; हरकत; आडकारी.

आडी (आडी) (क) ना. - अंदरासुराचा मुलगा, हंसपक्षी.

आडु (आडु) (क) धा. - खेळणे; उडी मारणे; आक्षेप घेणे;

बोलणे; फसविणे; थापा मारणे.

(क) ना. शेळी; वकरी.

आडुगुडु (आडुगुडु) (क) ना. - आरपार; भोंक; रंभ;

दोन्हीकडे तोंड असलेले बीळ.

आडुगुलि (आडुगुलि) (क) ना. - खेळांत वेळ गमविणारा;

व्यसनी; लहरी.

आडुबोल (आडुबोल) (क) ना. - क्रीडांगण; विहारस्थळ;

मैदान; परिचित ठिकाण.

आडुसोणे (आडुसोणे) (क) ना. - 'अटव' पहा. अड्डळसा.

आड्य (आड्य) (सं) वि. - श्रीमंत; भरलेले; गर्विष्ठ; मानी.

आणक (आणक) (सं) वि. - हीन; नीच; हलके; कमी प्रतीचे.

आणति (आणति) (क) ना. - 'आणति' पहा.

आणव (आणव) (सं) वि. - सूक्ष्म; अति लहान; इवलेसे.

आणि (आणि) (क) वि. - श्रेष्ठ; किंमती; मूल्यवान.

(सं.) ना. - खड्गधार.

—सुत्तु (—सुत्तु) (क) ना. - किंमती मोती.

आणिकार (आणिकार) (क) ना. - रत्नपारखी; सराफ; जव्हेरी; रत्नव्यापारी.

आणिसु (आणिसु) (क) धा. - उन्हावेणे; ऊन देणे; उन्हांत वाळवणे.

आणे (आणे) (क) ना. - आज्ञा; शपथ; प्रतिबंध.

आंड (आंड) (सं) ना. - अंडज; पक्षी; प्राणी; ब्रह्म.

आण्य (आण्य) (सं) ना. - राज्य करणारा; शास्ता; शासक.

आणम (आणम) (आणम [ड] ड) (क) ना. - मालक; प्रभु; यजमान.

आतंक (आतंक) (सं) ना. - विलंब; रोग; भीति; घंटानाद; वृत्त; साथ.

आतत (आतत) (सं) वि. - विस्तृत, लांबरंद; अतिव्याप्ति; ताणलेले.

आततायि (आततायि) (सं) ना. - खुनी; अपराधी; चोर; अविवेकी; पातकी.

आतप (आतप) (सं) ना. - ऊन; सूर्यप्रकाश; ज्वाळा; उष्णता; ताप; संकट.

आतपत्र (त्रक) (सं) ना. - (आतपत्र, [ड, ड]) छत्र; छत्री.

आतपवारण (आतपवारण) (सं) ना. - छत्री; छत्र.

आतपन (आतपन) (सं) ना. - शिव.

आतर (आतर) (सं) ना. - नदी ओलांडण्याचे भाडे; उतारा; नोर; नावाड्याची मजुरी; गलबताचे भाडे.

आतिथ्य (आतिथ्य) (सं) ना. - अतिथिसत्कार; पाहुणचार; आतिथ्य; आदारातिथ्य.

आतु (आतु) (सं) ना. - आधार. नावेत चढण्यासाठी केलेला लाकडी धक्का, आखात.

(क) अ. - आधारून; मिळूनमिसळून.

आतुर (आतुर) (सं) वि. - रोगपीडित; उतावळा; घाईत असलेला; तीव्र इच्छा करणारा; मोहवश.

आतुरिथ (आतुरिथ) (क) ना. - उतावळी; घाई; त्वरा; गडबड.

आतुष्टि (आतुष्टि) (सं) ना. - पूर्णवृत्ति; संतोष; समाधान.

आतोष (आतोष) (सं) ना. - पोवा; मुरली; वेणु; वाद्य.

आत्त (आत्त) (सं) वि. - प्राप्त; स्वीकृत; संपादित; प्रवाहित; निवडलेला.

आत्तांध (आत्तांध) (सं) वि. - पराजित; आक्रमित; अवघात; हुंगलेले; मस्ती उतरलेले.

आत्तागर्व (आत्तागर्व) (सं) वि. - अपमानित; तिरस्कृत; पाण उतार केलेला; फजीत पावलेला.

आत्तदंड (आत्तदंड) (सं) वि. - राजदंडधारी.

आत्तमनस्क (ಅತ್ಮಮನಸ್ಕ) (सं) वि. - आनंदोन्मत्त;

अत्यानंदाने देहभान हरलेला; वेमान.

आत्म (अत्मा) (सं) ना. - जीव; प्राण; स्वभाव; समजुत; ज्ञान; मत्; उत्साह; रूप; आकृति.

आत्मार्पण (अत्मार्पण) (सं) ना. - स्वतःचें बलिदान;

सर्वस्वदान; देहाहुति; आत्माहुति; देह वाहणें.

आत्मि (स्म) क (अत्मी [त्मी] क) (सं) वि. - आपलें; स्वतःचें; स्वतःविषयक; आपुलकीचें.

आत्मीय (अत्मीय) (सं) वि. - स्वतःसंबंधी.

आत्रेय (अत्रेय) (सं) ना. - अत्रिकुलोत्पन्न; अत्रिपुत्र; दत्त.

आत्रेयि (अत्रेय) (सं) ना. - अत्रिपति; अनसूया; रजस्वला.

आथर्वण (अथर्वण) (सं) ना. - चतुर्थवेदासंबंधी; जादुगार.

अथर्ववेद.

आद (दो) डे (अद [दो] डे) (क) अ. - म्हणून; परंतु.

आदे (अदो) (क) अ. - मुख्यतः; विशेषकरून; अधिकत्वानें.

आदर (रणे) (अदर [रणे]) (सं) ना. - मान; मर्यादा; सन्मान.

—इसु (—इसु) (क) धा. - मानणें; मर्यादणें; सन्मान करणें; आदरणें; सत्कारणें.

आदरातिथ्य (अदरातिथ्य) (सं) ना. - पाहुणचार;

अतिथिसत्कार;

आदरिक- (अदरिक) (सं) ना. - मदतगार; संकटसहाय्यक.

आदर्पिसु (अदर्पिसु) (क) धा. - गर्वहरण करणें; मस्ती निरवणें; दुखविणें.

आदर्श (अदर्श) (सं) ना. - ध्येय; आरसा; दर्पण; नमुना.

—वादी (—वादी) (सं) ना. - ध्येयवादी; ध्येयनिष्ठ.

आद्रे (अद्रे) (क) ना. - ती बाजू; तो पक्ष; तिकडे; कपाल.

आद्राय (अद्राय) (सं) ना. - उत्पन्न; लाभ; फायदा; मिळकत.

आदि (अदि) (सं) ना. - मूळ, प्रारंभ, मुख्य कारण.

(सं) वि. - प्रारंभीचा; प्रमुख, मुख्य.

—पुरुष (—पुरुष) (सं) ना. - विष्णु; कृष्ण.

आदिकारण (अदिकारण) (सं) ना. - मूळ कारण; मुख्य कारण.

आदिकेशव (अदिकेशव) (सं) ना. - विष्णु; कनकदास कवीची इष्ट देवता.

आदिगमेश्वर (अदिगमेश्वर) (सं) ना. - गर्मश्रीमंत; जन्मधनिक

आदितेय (अदितेय) (सं) ना. - अदिपुत्र; देव.

आदित्य (अदित्य) (सं) ना. - अदितीची संतती; देव; सूर्य.

आदिशक्ति (अदिशक्ति) (सं) ना. - पार्वती; दुर्गा; माया.

आदिष्ट (अदिष्ट) (सं) वि. - आज्ञापित; कथित; दिग्दर्शित.

आहुणिग (अहुणिग) (क) ना. - फुकट जेवणारा; फुकटखाऊ;

पंक्तिपठण; मिथुक; कृपण.

आदेय (अदेय) (सं) वि. - देण्यायोग्य; स्वीकरणीय.

आदेश (अदेश) (सं) ना. - बातमी; निरोप; आज्ञा; सांगावा; समाचार; दाखवणी; सूचना; बदली अक्षर.

—वादी (—वादी) (सं) ना. - उपदेशक; भविष्यवादी; ज्योतिषी; निरोप्या.

आहत (अहत) (सं) ना. - आदर केलेलें; स्वीकृत; गौरवित.

आद्य (अद्य) (सं) वि. - सुरवातीचा; प्रथम; पुरातन; पूर्वज; श्रेष्ठ.

—कवि (—कवि) (सं) ना. - वाल्मिकी; ब्रह्मदेव; मूलकवि.

आद्योत (अद्योत) (सं) ना. - प्रकाश; उजेड; सोंग; नसता आव; वाळला मोटेपणा.

आद्यान (अद्यान) (सं) ना. - आश्रय; ठेव; आचरण;

जबाबदारी; जिम्मेदारी; खात्री.

आचार (अचार) (सं) ना. - आश्रय; साह्य; पाठिंबा; प्रमाण; पाया; परिशुद्धि; अधिष्ठान.

आचारपीठ (अचारपीठ) (सं) ना. - पाया; टेका; धीर; खांबाचा चबुतरा; उखळी.

आधि (अधि) (सं) ना. - मनोव्यथा; चिंता; हृद्रोग.

आधिव्य (अधिव्य) (सं) ना. - आधिकता; उन्नती; श्रेष्ठता.

आधिदैविक (अधिदैविक) (सं) वि. - देवता संबंधी.

आधिपत्य (अधिपत्य) (सं) ना. - मालकी; अधिकार; राज्य.

आधिभौतिक (अधिभौतिक) (सं) वि. - पांचभौतिक; प्राकृतिक; त्रिविधतापाविषयी; पंचमहाभूतासंबंधी.

आधीन (अधीन) (सं) वि. - वश्य; ताब्यांत आलेले; हस्तगत; सत्तेखालील.

आधुनिक (अधुनिक) (सं) वि. - वर्तमान; चालू काळचें; अर्वाचीन.

आधूत (अधूत) (सं) वि. - हलविलेलें; स्थानांतरित.

आधृत (अधृत) (सं) वि. - आधारलेलें, उचलून धरलेलें; अनुमोदित.

आधेय (अधेय) (सं) ना. - स्थापलेला; आश्रित; व्यापलेला; भरलेला.

आधोरण (अधोरण) (सं) ना. - माहूत; हत्तीहाक्या; हत्ती चालविणारा.

अध्यात्म (अध्यात्म) (सं) ना. - आत्मज्ञान; परमात्मज्ञान.

अध्यापक (अध्यापक) (सं) ना. - शिक्षक, गुरुजी.

आन् (नु) (अन् [नु]) (क) धा. - सहन करणें; जमविणें; अवलंबणें; थांबणें; संपविणें; लेवणें; सामोरे जाणें.

(क) ना. - मी.

आनक (अनक) (सं) ना. - ढोल; भेरी.

आनकहुंभुभि (अनकहुंभुभि) (सं) ना. - कृष्णपिता; वसुदेव; रणवाद्य; भेरी.

आनत (अनड) (सं) वि. — वाकलेले; अडवें पडलेले; नम्र; विनम्र.

—इ (—अ) (सं) ना. — नमस्कार; दंडवत.

आनद (अनद) (सं) ना. — चर्मवाद्य; भेरी; नगारा.

आनन (अनन) (सं) ना. — मुख; तोंड; वदन.

आनंद (अनंद) (सं) ना. — संतोष; सुख.

—मय (—मय) (सं) ना. — परब्रह्म; अतिसंतोष;

आनंदपूर्ण.

आनंदकर (अनंदकर) (सं) वि. — संतोषकारक, प्रमुदित;

आनंददायक.

आनंदजल } (अनंदजल) (सं) ना. — आनंदाश्रु.

आनंदबाष्प } (अनंदबाष्प) (सं) ना. — आनंदाश्रु.

आनंदतुंदिल (अनंदतुंदिल) (सं) वि. — हर्षोन्मत्त; आनंदानें पोटा भरलेला; आनंदानें देहभान हरलेला.

आनंदपरवश (अनंदपरवश) (सं) ना. — आनंदोन्मत्त;

हर्षोत्कट मनुष्य.

आनंदाश्रु (अनंदाश्रु) (सं) ना. — 'आनंदजल' पहा.

आनय } (अनय) (सं) ना. — आणणे; वेऊन येणे.

आनयन } (अनयन) (सं) ना. — आणणे; वेऊन येणे.

आनिके (अनिके) (क) ना. — आधार; ओझे उचलण्याचें साधन; तरफ.

आनिल (अनिल) (सं) ना. — वायुसुत हनुमंत; भीम.

आनिसु (अनिसु) (क) धा. — निजविणें; वाकविणें; रग जिरविणें.

आनुकूल्य (अनुकूल्य) (सं) ना. — अनुकूलता; कृपा; अनुग्रह.

आनुगुण्य (अनुगुण्य) (सं) ना. — अनुरूपता; साम्य;

समानगुण.

आनुपूर्वि (अनुपूर्वि) (सं) ना. — क्रम; शिस्त; सुसंगति;

एकापुढे एक.

आनुषंगिक (अनुषंगिक) (सं) वि. — संबंधित; अनिवार्य;

अत्यवश्य; गौण.

आनेगुडुपु (आनेगुडुपु) (क) ना. — हत्तीचा कळप.

आनेगोले (आनेगोले) (क) ना. — हत्तीचें मरण; भयंकर खून.

आनेगोळी (आनेगोळी) (क) ना. — हत्तींना धरण्यासाठी

केलेला मोठा खड्डा.

आनेमोग (आनेमोग) (क) ना. — गजानन; गजमुख; गणपति.

आनेय (आनेय) (क) ना. — जाळे; वंचना. फसवेगिरी; कपट.

आनेत्र (आनेत्र) (सं) वि. — जवळचा, दृष्टीसमोरचा;

दृष्टिपातला; समीपस्थ.

आंत (आंत) (क) वि. — ठेवलेला; रचलेला.

आंतर (आंतर) (सं) वि. — आंतील; गुप्त.

आंतर्य (आंतर्य) (सं) ना. — मन; रहस्य; अंतरंग.

आंतिका (आंतिका) (सं) ना. — सर्वांत वडील बहीण.

आंतु (आंतु) (क) अ. — स्वीकारून; मान्य करून.

आंदेग (आंदेग) (क) ना. — घुबड. दिवाभीत.

आंदोल (लन) (आंदोल [लन]) (सं) ना. — पालखी;

झोपाळा; जीक; पाळणा; मेणा; डोली; चळवळ.

आंदोलक (आंदोलक) (सं) ना. — लंबक; एका बाजूकडून

दुसऱ्या बाजूकडे हलणारी लोंबती वस्तु.

आंदोलिक (क) (आंदोलिक) (आंदोलिक) (सं) ना. — डोली;

पालखी; मेणा.

आंधसिक (आंधसिक) (सं) ना. — आचारी, रांघपी; स्वयंपाकी.

आंध्र (आंध्र) (सं) ना. — तेलगण, तेलगुप्रदेश.

आन्विक्षिकि (आन्विक्षिकि) (सं) ना. तर्कशास्त्राचें एक तत्त्व;

राजनीतीचा एक प्रकार.

आप (आप) (सं) ना. — पाणी; धार्मिक उत्सव.

(क) वि. — शक्य, सशक्त; समर्थ.

आपगा (गे) (आपगा [गे]) (सं) ना. — नदी; ओढा; पाण्याचा

प्रवाह.

आपडे (आपडे) (क) अ. — शक्य तर, साध्य झाल्यास.

आपण (आपण) (सं) ना. — दुकान; पेठ; बाजार; मंडई.

आपणिक (आपणिक) (सं) ना. — दुकानदार; व्यापारी; वर्तक.

आपत् (तु) (आपत् [तु]) (सं) ना. — संकट; विघ्न; दुःख;

ठणका; कळ.

आपत्ति (आपत्ति) (सं) ना. — विघ्न; दुखणें; सहायशून्यता; मरण.

आपद (दे) (आपद [दे]) (सं) ना. — दुर्दैव; संकट.

आपदत (आपदत) (सं) वि. — संकटग्रस्त; दुर्दैवी; संकटातील.

आपद्धर्म (आपद्धर्म) (सं) ना. — प्रासंगिक नीति; तात्कालिक

धर्म; आपत्कालचा धर्म.

आपन (आपन) (सं) ना. — शिवाशिव; मिळकत; स्थानांतराचे

कारण.

आपनितु (आपनितु) (क) वि. — शक्य तेवढें; मिळेल तेवढें;

होईल तितकें.

आपन्न (आपन्न) (सं) वि. — संपन्न; मिळवलेलें; आक्रमित;

संकटग्रस्त.

आपन्नसत्त्वं (आपन्नसत्त्वं) (सं) ना. — गर्भिणी; गरोदरी.

आपस् (पः) (आपस् [पः]) (सं) ना. — पाणी; जल; उदक.

आपस्तंभ (आपस्तंभ) (सं) ना. — कृष्ण यजुर्वेदीय ऋषि;

आपस्तंभ ऋषि.

आपात (आपात) (सं) वि. — संभाव्य; त्याज्य; क्षेपणीय.

आपाततः (आपाततः) (सं) अ. — आद्यंत; आरंभापासून

अखेरपर्यंत; लक्षपूर्वक; अंतर्बोध परीक्षण; मधूनमधून.

आपाद (आपाद) (सं) अ. — पायापासून; पायापर्यंत.

(सं) ना. — संकटग्रस्ता; दुःखकारण होणें.

आपादन (ने) (अपादन [न]) (सं) ना. - दोषारोपण; मृत्यु; आरोप; आक्षेप.

आपादित (अपादित) (सं) वि. - दोषी; आरोपी; प्रमादी.

आपान (अपान) (सं) ना. - निशाबाजांचा गट; गुत्ता;

अतिपान

आपाकित (अपाकित) (सं) वि. - व्याप्त; संशयित.

आपीड (अपीड) (सं) ना. - मस्तकाभरण; दडपण.

आपीन (अपीन) (सं) वि. - वाढलेले; पुष्ट; लठ्ठ.

आपु (अपु) (क) ना. - गवत; गजघास; आकाश; उशी;

आश्रय; रक्षण; संयम; लगाम.

आपूर (अपूर) (सं) वि. - भरणारे; उत्तुं जाणारे; वयांत आलेला; परिपूर्ण; शिरलेले.

आपूर्ण (रित) (अपूर्ण [रित]) (सं) वि. - भरलेले; कांठोकांठ; ओतप्रोत; तुटुंब.

आपृत (अपृत) (सं) वि. - आवरलेले; कामाचें; घाईचें.

आपैय (अपैय) (सं) वि. - पानीय; पेय; पिण्यायोग्य.

आपोशन (अपोशन) (सं) ना. - भोजनपूर्व व भोजनोत्तर स्वाहाकारानें ध्यावयाचें आचमन.

आप्त (अप्त) (सं) वि. - विश्वसनीय; बांधव; नातलग; जवळचें.

आप्ति (अप्ति) (सं) ना. - लाभ; मिळकत; स्पर्श; दान; योग्यता;

औचित्य; सुक्ति; तृप्ति.

आप्य (अप्य) (सं) वि. - लभ्य; प्राप्य; जुळण्यासारखें.

आप्यायन (आप्यायन) (सं) ना. - तृप्ति; समाधान; ऐश्वर्य; वृद्धि; तुष्टि; अपहार; अभिलाष.

आप्यायमान (आप्यायमान) (सं) वि. - समानकारक; संतोषदायक; तृप्तिकर.

आप्ल (प्ला) व (अप्ल [प्ला] व) (सं) ना. - स्नान; आंघोळ; बुडी; हुबकी.

आप्लवत्रत (अप्लवत्रत) (सं) ना. - सोडमुंजा.

आवास (अवास) (क) ना. - आभास.

(क) वि. - हास्यास्पद; हेय; तिरस्करणीय.

आविक (अविक) (सं) वि. - वार्षिक; वर्षांतिक.

आम (अम) (सं) वि. - समान; जुळणारा.

(सं) ना. - प्रकाश; प्रतिबिंब.

आभरण (अभरण) (सं) ना. - अलंकार; दागिना; लेणें; भूषण.

आभार्य (अभार्य) (सं) ना. - 'आभरण' पहा.

आभाव (अभाव) (सं) ना. - आस्तित्व, स्थिति; रीति.

आभाषण (अभाषण) (सं) ना. - हाक; पाचारण; हळी; -ला उद्देशून बोलणें.

आभा (अभा) (सं) ना. - छाया; समानता; अवास्तवता; शान; प्रकाश; रूप.

आभिचार (अभिचार) (सं) ना. - जारणमारण; मद; कैफ; गुंगी; वेडेपणा; हातीं घेतलेलें कार्य.

आभिचारक (अभिचारक) (सं) ना. - मांत्रिक; जादूटोणा करणारा.

आभीक्ष्ण्य (अभीक्ष्ण्य) (सं) ना. - पुनरुच्चारण; ताठचाल; शोकें न जातां चालणें.

आभीर (अभीर) (सं) ना. - अहीर; गवळी; गुराखी; गोहवैदू.

—पल्लि (—पल्लि) (सं) ना. - गौळवाडा; गवळी गल्ली.

आभील (अभील) (सं) वि. - भयंकर; कष्टकारक; भयानक.

—शील (—शील) (सं) ना. - उग्रस्वभावी; क्रोधी.

आभे (भा) (अभे [भा]) (सं) ना. - कांति; प्रकाश; रंग प्रतिबिंब; साम्य; सादृश्य; उपमा.

आभौग (अभौग) (सं) ना. - भोग; पूर्णता; नागफणी; फडा; प्रयत्न; बाक; घेरा.

आभ्यंतर (अभ्यंतर) (सं) वि. - मधील; आंतील.

आम (व) (अम [व]) (क) ना. - आम्ही.

आमन (अमन) (सं) वि. - अयुक्त; ओलें; घाण.

आमनस्य (अमनस्य) (सं) ना. - दुःख; ठणका.

आमय (अमय) (सं) ना. - दुखणें; रोग; अस्वस्थता.

आमरण (णान्त) (अमरण) (अमरणान्त) (सं) अ. - मरतो; जीवमान असे पयेंत.

आमर्दन (अमर्दन) (सं) ना. - कुस्करा; दडपण; मालिश.

आमर्ष (अमर्ष) (सं) ना. - कोप; क्रोध; अशांति; मत्सर.

आमलक (अमलक) (सं) ना. - आवळा; आवळ्याचें झाड.

आमशंके (अमशंके) (सं) ना. - अतिसाररोग; आमांश; संग्रहणी.

आमात्य (अमात्य) (सं) ना. - मंत्री; सहाय्यार; सेनापति; मित्रसहा; 'अमात्य' पहा.

आमिक्षे (अमिक्षे) (सं) ना. - विरजण; जोरण; दहिलावण.

आमिलित (अमिलित) (सं) वि. - मिसळलेले; मिश्रित; बरोबर असलेले; आनुवंशिक.

आमिष (अमिष) (सं) ना. - आशा दाखवणारे मांस; लावूच; प्रलोभन; आशा; लाच; इच्छा; मोहक वस्तु.

आमिवाशि (अमिवाशि) (सं) ना. - मांसाशन करणारा प्राणी; लालचावलेला मनुष्य; लाचलाऊ.

आमुक्त (अमुक्त) (सं) वि. - शिथिल, परित्यक्त; सोडलेला.

आमुत्रिक (अमुत्रिक) (सं) वि. - परलोक संबंधी; पारलौकिक.

आमुत्तिक (अमुत्तिक) (सं) वि. - 'आमुत्रिक' पहा.

आमुष्यायण (अमुष्यायण) (सं) ना. - कुलीन; सत्कुलोत्पन्न; वराणदाज.

आमूलं (अमूला०) (सं) अ. - मूलापास्त; मूलापर्यंत;
पूर्णपणे; संपूर्णतया.
आमूलाग्र (अमूल०ग्रा) (सं) अ. - आद्यंत; पायापास्तून
शेंडीपर्यंत; मुळामास्तून शेंड्यापर्यंत; आरंभापास्तून अंतापर्यंत.
आमे (वे) (अमू [वै]) (क) ना. - कूर्म, काखव; हत्ती.
आमोड (अमू०द) (सं) ना. - संतोष; सुवास, सुख.
—इसु (—अमू) (क) धा. - आनंदणे; संतोषविणे.
आम्नाय (अमू०य) (सं) ना. - वेद; श्रुति; कुलाचार; शील;
सदाचार; सद्वर्तन.
आम्र (अमू) (सं) ना. - आंबा.
—कूट (—अमू) (सं) ना. - एक पर्वत.
—वन (—अमू) (सं) ना. आमराई; आंब्याचें वन.
आम्नेडित (अमू०डित) (सं) ना. - द्विरुक्त; दोनदां सांगणे;
द्विरुक्ति.
आम्ल (मिळा) (अमू [मूळा]) (सं) ना. - चिंच; चिंचवृक्ष;
तित्तिणी, आंबटपणा.
आम्लजनक (अमू [मूळा] जनेक) (सं) ना. - आंबटपणा उत्पन्न
करणारा वायु; प्राणवायु.
आय (यु) (अय [यू]) (क) धा. - मिसळणे; हुडकणे;
निवडणे.
—के (—अय) (क) ना. - निवडणूक; चुनावणी; निवड.
आय (अय) (सं) ना. - लाभ; उत्पत्ति; संपादन; मिळकत.
(क) ना. - मर्म; रहस्य; विवर; माप; सिद्धता; विशालता;
एकांत; सामर्थ्य; ब्रह्म; सत्य.
आयकट्टु (अय [कट्टु]) (क) ना. - अनुकूलता; योग्यता; लोभ;
योग्यस्थळ; 'आस्तिवार' पहा.
आयगार (अय [गार]) (क) ना. - व्यवस्थित काम करणारा;
जन्मभूसेवक; कंजूस; चिक्कू.
आयत (अय [त]) (सं) वि. - विस्तृत; लांब; गुंडाळलेले;
अंतस्थ; औरसचौरस.
(सं) ना. - काटकोनचौकोन; सौंदर्य, योग्य रीत; इष्ट लिंग दीक्षा.
आयतन (अय [तन]) (सं) ना. - स्थान; घर; आश्रय; विराम-
स्थळ; यज्ञशाला; देवस्थान.
आयताक्ष (तांबक) (अय [ताक्ष]) (अय [ताक्ष]) (सं) ना. -
विशालनेत्र; मोठ्या डोळ्याचा; टप्पुन्या डोळ्याचा.
आयति (अय [ति]) (सं) ना. - विस्तार; गौरव; वैभव; उन्नति;
पराक्रम; भविष्यत्काल.
आयतिके (अय [तिके]) (सं) ना. - श्रेष्ठता; वैभव; अनुकूल स्थिति.
आयत्त (अय [त्त]) (सं) वि. - प्राप्त; वशीभूत; सिद्ध; आधीन;
आश्रित.
आयत्ति (अय [त्ति]) (सं) ना. - सामर्थ्य; सीमा; बांध; रुंदी; हद्द.

आयस (अय [स]) (सं) ना. - श्रम; थकवा; कष्ट; दमणूक; थकावट.
(सं) वि. - लोखंडी; पोलादी.
आयान (अय [यान]) (सं) ना. - आगमन; अनाहुत येणे.
आयाम (अय [याम]) (सं) ना. - विस्तार; लांबी; एसपैसपणा.
आयास (अय [यास]) (सं) ना. - श्रम; मेहनत; दगदग; 'आयस'
पहा.
आयि, (यु) (अय [यू]) (क) धा. - निवडणे; हुडकणे.
आयिके (अय [यिके]) (क) ना. - निवडणूक; शोध; निवड.
आयिल (अय [यिल]) (सं) ना. - दुर्वर्तन; 'वाहनाथी' प्रत्यय;
(जसे घोळायिल = घोडेस्वार)
आयुस (अय [युस]) (सं) ना. - जीवन; संसार;
प्रपंच; हयात; जीवमान.
आयुकुलि (अय [युकुलि]) (क) ना. - मिश्रक; याचक; मिश्रा;
याचना; निवड; लाभ.
आयुग (अय [युग]) (क) ना. - तलवारीची मूठ; आवड; नियोग;
संगति.
आयुध (अय [युध]) (सं) ना. - शस्त्र; अस्त्र; हत्यार.
आयुधिक (अय [युधिक]) शूर सैनिक.
आयुरारोग्य (अय [युरारोग्य]) (सं) ना. दीर्घायुष्य;
निरोगीजीवन.
आयुरेखे (अय [युरेखे]) (सं) ना. - आयुष्यरेखा; हातावरील
आयुष्यदर्शक रेखा.
आयुर्दाय (अय [युर्दाय]) (सं) ना. - आयुष्य; जीवनकाल;
जीवित मर्यादा; जीवनधन.
आयुर्वेद (अय [युर्वेद]) (सं) ना. - भारतीय वैद्यकशास्त्र; एक
उपवेद.
—इ (—अय) (सं) ना. - देशी वैद्य; आयुर्वेदान्तर्य.
आयुर्कर्म (अय [युर्कर्म]) (सं) ना. जावळ; चौल; श्वेत.
आयुग्मत (अय [युग्मत]) (सं) ना. - दीर्घायुषी; पुत्र; चिरंजीव.
आयुस्सु (अय [युस्सु]) (क) ना. - आयुष्य; जीवन.
आयोग (अय [योग]) (सं) ना. - विनियोग; समावेश; समर्पण;
सुपूर्ता.
आयोधन (अय [योधन]) (सं) ना. युद्ध; रण; कंदन.
आर (अर) (सं) वि. - गाडीचा तुंबा; पाटा; पितळ.
आरक्त (अर [क्त]) (सं) वि. - ताम्र; तांबेधातूप्रमाणे लाल.
आरक्ष (अर [क्ष]) (सं) ना. - संरक्षण; पालन; लालन.
आरज (अर [ज]) (सं) ना. - संकोच; हळ्या; अपेक्षा; स्फूर्ति.
आरट (अर [ट]) (सं) ना. - नट; अभिनय करणारा.
आरडु (अर [डु]) (क) धा. - ओरडणे; बोलणे; शंख करणे.
आरडि (अर [डि]) (क) ना. - भ्रमर; वरदी; वैर; मधमाशी;
अपवाद; अडचण; प्रकाशाचा बहिरंग.

आरडिबेदे (अ०डिबेदे) (क) ना. —मदनबाण; कामधनु; ज्या; मौर्वी; तीर.

आरडिगोळ (अ०डिगोळ) (क) धा. —मधुरवृत्ति धारण करणे; मधुप होणे.

आरण्य (पयक) (अ०रण्य [रण्य]) (सं) वि. —जंगली; जंगलसंबंधी; (सं) ना. वनमानव; मृग, ऋषींनी वनांत सांगितलेले तत्त्वज्ञान; दर्शन.

आरत (अ०रत) (सं) वि. —शांति मिळालेला; संतुष्ट; सभ्य, विलंबित; संपलेला. —तृष्णा. (सं) ना. काम; आशा; तहान.

आरति (अ०रति) (सं) ना. —विलंब; नीराजन; मंगलदीप; कुरवंडी; आरती.

आरवु (अ०रवु) (क) ना. —साहसी; आडदांड; जंगली.

आरव (अ०रव) (सं) वि. —आरंभलेले; सुरवात केलेले.

आरं (वु) (अ०रं [वु]) (क) ना. —शेती; शेतकी.

आरंभगार (अ०रंभगार) (क) ना. —शेतकरी; शेतांत रावणारा.

आर्य (यि) (अ०र्य [यि]) (क) धा. —उरकणे; अन्वेषणे; पाहणे; पोसणे.

आर्यके (अ०र्यके) (क) ना. —सेवा; संरक्षण; पालनपोषण.

आर्यसु (अ०र्यसु) (क) धा. —विचारणे; पाहणी करणे; इच्छिणे; लक्ष देणे; अभिलाषा धरणे.

आरव (अ०रव) (सं) ना. —शंख; गर्जना; हाक; गप्पा.

आरवार (अ०रवार) (सं) ना. —बोंब; गोंधळ; गलबला.

आरडाओरडा.

आरवे (अ०रवे) (क) ना. —आराम; उद्यान; मळा.

आराजित (अ०राजित) (सं) वि. —शृंगारलेले; शोभित केलेले; सुशोभित; प्रकाशित.

आराजिसु (अ०राजिसु) (क) धा. —प्रकाशणे; शोभणे; शृंगारणे; दाखविणे.

आराट (अ०राट) (क) ना. —देवाचा अभिषेक; आरडाओरड; कण्हणे.

आराव (अ०राव) (सं) अ. —दूर; समीप.

आराति (अ०राति) (सं) ना. —पेव; वैरी; हरकत; बाधा.

आरातीय (अ०रातीय) (सं) वि. —प्राचीन; पूर्वकालीन; वैज्यासंबंधी.

आरात्रिक (अ०रात्रिक) (सं) वि. —‘आरति’ पहा.

आरावन (ने) (अ०रावन [ने]) (सं) ना. —पूजा; प्रार्थना; उपासना; भजन, संतोष.

—इसु (—अ सु) (क) ना. —पूजा करणे; प्रार्थिणे; संतोषविणे; मर्जीधरणे.

आराम (अ०राम) (सं) ना. —विश्रांति; आनंद; विनोदस्थळ; क्रीडाभुवन; घरापुढील वाग; स्वास्थ्य.

आरालिक (अ०रालिक) (सं) ना. —‘बाणसिक’ पहा.

आराव (अ०राव) (सं) ना. —ओरड; किंचाळी; किंकाळी.

आर् (अ०) (क) धा. —ओरड करणे; गर्जणे; वाळणे; विझणे; भरणे; बुडणे; समर्थ होणे.

(क) ना. —बैलजोडी; खांडाची जोडी; कोण; जुंपलेले बैल.

(क) अ. —सांडोसांड; समर्थ होण्यासारखे.

आरिसु (अ०रिसु) (क) धा. —हुडकणे; शांत करणे; वाळवणे; मालवणे; तृप्त करणे; निवडणे.

आरु (अ०रु) (क) धा. —समर्थ होणे; वाळणे; ओरडून बोलावणे; हांक देणे.

(क) ना. —एक झाड; हुक्कर; नदी; सहा (संख्या); कोण?

आरुणि (अ०रुणि) (सं) ना. —उदालक.

आरुड (अ०रुड) (सं) वि. —स्वार झालेला; चढलेला.

(सं) ना. —मुक्त; विरक्त.

आरे (अ०रे) (क) ना. —काटा; लहान झाड; समर्थ होणे.

आरेकार (अ०रेकार) (क) ना. —पालक; आश्रयदाता; संगोपक; पालनकर्ता; रक्षक.

आरेदे (अ०रेदे) (क) ना. —मीति; भय.

आरैसु (अ०रैसु) (क) धा. —हुडकणे; शोधणे; विचार करणे. निवडणे.

आरोगण (णे) (अ०रोगण [णे]) (क) ना. —जेवण; भोजन; खानपान; फराळ.

आरोगिसु (अ०रोगिसु) (क) धा. —जेवणे; सेवन करणे; स्वीकारणे.

आरोर (पणे) (अ०रोर [पणे]) (सं) ना. —प्रमाद; दोष; आरोप; बाणाला दोरी लावणे.

आरोपिसु (अ०रूपिसु) (क) धा. —दोष देणे; छाती वर काढणे; तक्रार करणे.

आरोहिसु (अ०रौहिसु) (क) धा. —चढणे; वर जाणे; स्वार होणे.

आर्ग (अ०र्ग) (क) अ. —कोणाला? कुणाप्रमाणे.

आर्चिसु (अ०र्चिसु) (क) धा. —रडविणे; रडण्याला कारण होणे; चिडविणे; चिरडीला आणणे; पूजा करणे.

आर्म (अ०र्म) (क) धा. —मोठ्याने हाक मारणे; पुकारणे; निवडणे; निवडणे; चिरडीला आणणे.

(क) ना. —समाधान; तृप्ति.

आर्चिक (अ०र्चिक) (सं) ना. —ऋषिपुत्र.

आर्जन (ने) (अ०र्जन [ने]) प्राप्ति; मिळवलेले; लब्ध; ऋजुता; सरळपणा; नम्रता; निष्कपटत्व.

आर्जित (अ०र्जित) (सं) वि. —प्राप्त; मिळवलेले; लब्ध.

आर्णव (अ०र्णव) (सं) ना. —समुद्र, समुद्रासंबंधी.

आर्त (अर्त) (सं) वि. — दुःखित; संकटग्रस्त; पीडित; बद्ध; दुर्दैवी.

(क) वि. — समर्थ; अपेक्षित.

आर्तते (अर्तते) (सं) ना. — दुःख; पीडा; इच्छा; वासना;

आशा; आकांक्षा; डोहाळे.

आर्तव (अर्तव) (सं) ना. — रजोदर्शन, रेत, विटाळ; प्रदर; ऋतुमानाला धरून.

आर्तस्वर (अर्तस्वर) (सं) ना. — दुःखाची हाक; किकाळी; कण्हणें; किंचाळी.

आर्ति (अर्ति) (सं) ना. — कष्ट; दुःख; डोहाळे; ओकारी; बाणाचें टोंक; नीरांजन.

आर्तु (अर्तु) (क) अ. — पराक्रमानें; सामर्थ्यपूर्वक; डोळ्याला डोळा मिडून; समोरासमोर; प्रत्यक्ष.

आर्तिसु (अर्तिसु) (क) धा. मिणें; गर्जणें; ओरडणें; किंचाळणें.

आर्तु (अर्तु) (क) अ. — ओरडून; गर्जून; बुडून.

आर्द्र (अर्द्र) (सं) वि. — मऊ; थंड; ओला; मिजलेला; हिरवाकच्चा; दमट.

आर्द्रक (अर्द्रक) (सं) ना. — आलें; ओली सुंठ.

आर्द्रा (अर्द्रा) (सं) ना. — पावसाचें ६ वें नक्षत्र.

आर्षु (अर्षु) (क) ना. — सामर्थ्य; साहस; बल; शक्ति.

आर्षुलि (गुंडु) (अर्षुलि [गुंडु]) (क) धा. — दुबळें होणें; शक्तिहीन होणें; रोडणें; कृश होणें.

आर्षुलि (डि) सु (अर्षुलि) (अर्षुलि) (क) धा. हाक मारणें; ओरडणें; गर्जणें; हळी देणें.

आर्षु (अर्षु) (क) ना. — हाकाटी; ओरड; शंखध्वनि; गर्जना.

आर्षु (अर्षु) (सं) ना. — हाकाटी; ओरड; गर्जना.

आर्षु (अर्षु) (सं) ना. — सुख; आश्रय; आधार.

आर्षु (अर्षु) (सं) ना. — स्वामी; मालक; यजमान; श्रेष्ठ; सत्कुलोपन्न; आर्यसंतती; सूर्य; गौरव; मित्र.

आर्षु (अर्षु) (सं) ना. — सर्पराज; महाशेप.

आर्षु (अर्षु) (सं) ना. — बीजगणित प्रस्थापक.

आर्षु (अर्षु) (सं) ना. — आर्यस्त्री; पार्वती.

आर्षु (अर्षु) (सं) ना. — आर्यांचें वसतिस्थान; हिमालय व विंध्य यांमधील प्रदेश; भारत देश.

आर्षु (अर्षु) (सं) ना. — सामान्य स्त्री; आजी.

आर्षु (अर्षु) (सं) ना. — बकासुराचा वंशज; राक्षस.

आर्षु (अर्षु) (सं) वि. ऋषिविषयक; हिंदु विवाहपद्धति; सनातनी लग्नपद्धति.

आर्षु (अर्षु) (सं) ना. — तरुण खोंड; घुळी; पोळ; बळ.

आर्ह (है) त (अर्ह [है] त) (सं) ना. — मातृसंबंधिक; आईकडील नातेवाईक; जैनवर्मगुरू.

आर्ह (अर्ह) (क) धा. — कान देणें; ऐकणें; हाक मारणें.

— इडु (— अर्ह) (क) धा. — हाक देणें.

आर्ह (अर्ह) (क) ना. — वट; बड; न्यग्रोध; रक्तकमल; गुळवेल; विंचवाची नांगी.

आर्ह (अर्ह) (सं) ना. — 'आलान' पहा.

आर्ह (अर्ह) (अर्ह) (सं) ना. — आश्रय; आधार; सहाय; आदिकारण; समीप्य.

आर्ह (अर्ह) (अर्ह) (सं) ना. — रसनिर्मितीचीं साधनें.

आर्ह (अर्ह) (सं) वि. — संरक्षित; आधारित; लोंबतें; लोंबकळतें; अवलंबून असलेलें.

आर्ह (अर्ह) (क) धा. — आश्रय मिळणें; आधारणें; लोंबकळणें; अवलंबून राहाणें.

आर्ह (अर्ह) (अर्ह) (सं) ना. — यज्ञांतील पशुबळी; स्पर्श; खून; हत्या.

आर्ह (अर्ह) (सं) ना. — आश्रम, घर; मंदिर; निवास; वसतिस्थान.

आर्ह (अर्ह) (क) धा. — लक्षपूर्वक ऐकणें; मन लावणें.

आर्ह (अर्ह) (सं) ना. — पंखा; विंझणा; व्यंजन; बारा वेण्याचें साधन.

आर्ह (अर्ह) (सं) ना. — अळें; कोंडाळें;

शाडाभोवतीचा खुडा.

आर्ह (अर्ह) (सं) ना. — आळशी मनुष्य; मख्ख.

आर्ह (अर्ह) (सं) ना. — आळस; अंगचोरी; कंटाळा; धडपण; मख्खपणा.

आर्ह (अर्ह) (सं) ना. — गजस्तंभ.

आर्ह (अर्ह) (सं) ना. — भाषण; उद्गार; संभाषण; तान; लंकेर.

आर्ह (अर्ह) (सं) ना. — 'आलवट' पहा.

आर्ह (अर्ह) (सं) ना. — मगर; सुसर; नक्र.

आर्ह (अर्ह) (सं) ना. — सखी; बुबळ; मैत्रिण; सेतु; बुबुळांतील बाहुली; दृष्टि; विंचु; ओळ; समूह; चढ;

— कळु (— अर्ह) (क) ना. — गारा.

आर्ह (अर्ह) (सं) ना. — अठीमिठी; कवटाळणें; आलिंगन; भेट.

आर्ह (अर्ह) (क) धा. — आलिंगन देणें; मिठी मारणें; कवटाळणें; भेटणें; आठिमिठी घालणें.

आर्ह (अर्ह) (सं) वि. — आलिंगनाहें; कवटाळण्यायोग्य.

आर्ह (अर्ह) (सं) ना. — एक चर्मवाद्य.

आलिखरत्न (अलिखरत्न) (सं) ना. - 'अलिख' पहा. बाहेरचा दरवाजा.

(क) ना. - 'आलिखल' पहा.

आलिसु (अलिख) (क) धा. - 'आलसु' पहा. ध्यान देणें; चित्त ठेवणें.

आलीढ (अलिख) (सं) वि. - चाटलेलें; सोललेलें; चर्वण केलेलें.

(सं) ना. - धनुष्याचा बाण लावण्याचा क्रम.

आलीन (अलिख) (सं) वि. - विटाळलेलें; पूड झालेलें.

आलु (अल) (क) ना. - हाक मारणें; हाळी देणें; गर्जना करणें.

आलु (लुक्) (अल [लुक्]) (सं) ना. - लहान पात्र; भांडें; महाशेष.

आले (अलि) (क) ना. - कानाचें पाळें; गुन्हाळ; गारा.

आलेख्य (अलिख्य) (सं) वि. - लेखनीय; चित्रणीय.

(सं) ना. - लेख; चित्र; आलेखन; लिखाण.

आलेपन (अलिखन) (सं) ना. - दोष; आरोप; लेप; मलम.

आलोक (अलिख) (सं) ना. - निरीक्षण; दर्शन; कांति; दृष्टि; उज्ज्वल; प्रकाश.

आलोकिसु (अलिखिसु) (क) धा. - टक लावणें; लक्ष लावून पाहणें; न्याहाळणें.

आलोचना (ने) (अलिखन [ने]) (सं) ना. - विचार; योजना.

—इसु (—असु) (क) धा. - विचार करणें; योजणें.

आलोडन (अलिखन) (सं) ना. - चिंतन; मनन; विसाण; शिक्षण; उक्तरण.

आलोल (अलिखल) (सं) वि. - कंपित; चंचल; थरथरणारे; पीळदार; स्थिर; नको असलेलें; कृष्णासद; कळवळीचें.

आव (अव) (क) अ. - कोणते? काय?

आवग (गं) (अवग [गं]) (क) अ. - केव्हांहि; अधिकचा; पुढेंपुढें; अधीरतेने.

आवगे (अवगे) (क) ना. - कासव; कुंभारशाळा; कुंभाराचा आवा.

आवपन (अवपन) (सं) ना. - जरूरीचें काम; पेरणी; पेरणीचें साधन. 'कूरिंगे' पहा.

आवर (रण) (अवर [रण]) (सं) ना. - झांकण; विस्मृति; गुंडाळा; चाक; कंप; पांवरुण.

आवरि (अवरी) (क) ना. - पाण्यातील कासव. 'उगि' पहा.

आवरिके, आवरे (अवरिके, अवरी) (क) ना. - आवण्याचा वेळ; कडवे वाल; पावटे; आळसंधी; चवळी; कवच; प्रावर्ण.

आवरे (अवरी) (क) ना. - 'आवरिके' पहा.

आवरिसु (अवरिसु) (क) धा. - झाकणें; भरणें; आड करणें; व्यापार करणें.

आवर्जिसु (अवर्जिसु) (क) धा. - वाकविणें; बट्ट बांधणें; करकचून बांधणें.

आवर्त (अवर्त) (सं) ना. - सुरळी; गुंडाळी; मोवरा; पाण्याची ओढ; डोह.

आवर्तन (अवर्तन) (सं) ना. - पुनरागमन; वेदा; घुसळण; ओढ; डोह.

आवल् (अवल्) (क) ना. - रक्तकमल; मैना; नायटिंगेल पक्षी.

आवलि (लिके) (अवलि [लिके]) (सं) ना. - ओळ; रांग; समूह; क्रम; आवळी जावळी.

आवलिक (अवलि) (सं) ना. - एक प्रकारचा जोड बाण.

आवलित (अवलि) (सं) वि. फिरवलेला; प्रेम केलेला; आलिंगलेला.

आवलि (ह्रस्व) (अवलि [ह्रस्व]) (क) अ. - कोठेंहि; कोणत्याहि स्थळीं.

आवश्यक (अवश्यक) (सं) वि. - जरूरीचें; पाहिजेच असलेलें; निकडीचें; नडीचे.

आवसथ (अवसथ) (सं) ना. - वसति; निवास; विश्राम; राहण्याचें ठिकाण; विश्रान्तिस्थान; व्रत.

आवसित (अवसित) (सं) ना. - धान्यसंग्रह; धान्य.

आवसथ्य (अवसथ्य) (सं) ना. - अग्निकुंड; अग्न्याधान; यज्ञीय; अग्निस्थळ.

आवह (अवह) (सं) वि. - वाहून आणणारा; संपादणारा; नामाला लागणारा प्रत्यय, जसे भयावह.

आवाप (अवाप) (सं) ना. - पेरणी; खळगा; आळें 'आलवाल' पहा.

आवार (अवार) (सं) ना. - वेष्टण; सामीप्य; अंगण; गावकुस; आसपासची जागा; कांपाउंड.

आवारित (अवारित) (सं) वि. - झाकलेलें; जुळविलेलें; गुंडाळलेलें.

आवास (अवास) (सं) ना. - घर; वस्ती; निवास.

आवाहन (अवाहन) (सं) ना. - निर्मत्रण; देवतांना समंत्र पाचारण; बोलावणें.

आवि (अवि) (क) ना. - पाण्याची वाफ; हवा; उष्णता; कुंभाराचा आवा; भट्टी.

आविक (अविक) (सं) ना. - लोकरा पांवरुण; कांबळे; धावळी; प्रावरण.

आविद्ध (अविद्ध) (सं) वि. - बद्ध; गोंदलेलें; टोचलेलें; व्रस्त; कोरलेलें; कोरीव; शोकांतिका; दुःखांतिका.

आविर्भ (भी) व (अविर्भ [भी] व) (सं) ना. - उत्पत्ति; निर्मिती; प्रतीति; नव्हाट्यावर येणें.

आविर्भविसु (अवर्धविसु) (क) धा. — उपजणें; प्रगटणें;
प्रकाशांत येणें; उगड होणें; चव्हाट्यावर येणें.

आविर्भूत (अवर्धभूत) (सं) वि. — प्रत्यक्ष; दृष्टोत्पत्तीस
आलेले. समजलेले; प्रचीतीस आलेले.

आविल (अविल) (सं) वि. — अमंगल, अनिर्मल; समाविष्ट;
भरलेले.

आविष्कार (अविष्कार) (सं) ना. — प्रगटन; अवतार; प्रत्यंतर;
प्रत्यक्षातुभव; शोध.

आविष्कृत (अविष्कृत) (सं) ना. — निर्मित; अवतरित; प्रगटित.

आविष्ट (अविष्ट) (सं) वि. — प्रविष्ट; मिसळलेले; आवेशपूर्ण;

आवु (अवु) (क) ना. — गाय; आही.

आवुक (अवुक) (क) ना. — जनक; पिता.

आवुगे (अवुगे) (क) ना. — 'आवि' पहा.

आवुति (अवुति) (क) ना. — आहुति; एक आयुध.

आवुदु (अवुदु) (क) ना. — कोणतें ?

आवृत (अवृत) (सं) वि. — आवरलेले; झाकलेले; घेरलेले
गुंडाळलेले; जुळविलेले; व्याप्त; गुरफटलेले.

आवृत्ति (अवृत्ति) (सं) ना. — एक आयुध; झाकणी; आवरण.

आवृत्त (अवृत्त) (सं) वि. — वाकविलेले; गुंडाळलेले;
फिरविलेले.

आवृत्ति (अवृत्ति) (सं) ना. — पाळी; बारी; माधार; लपेट.

आवृष्टि (अवृष्टि) (सं) ना. — पाऊस; वर्षाव; वर्षा.

आवे (अवे) (क) ना. — कासव; धूर, कुंभाराचा आवा.

आवेग (अवेग) (सं) ना. — गडबड; धाई; उद्वेग.

आवेश (अवेश) (अवेश [अवेश]) (सं) ना. — समावेश; प्रवेश;
संभ्रम; संचार; विकारवशता; गर्व; स्फूर्ति; उत्साह.

आवेशिक (अवेशिक) (सं) ना. अतिथिक; गृहागत; पाहुणा;
संदर्श.

आवेष (अवेष) (सं) ना. — प्रवेश; समाविष्टता.

आवेष्टन (अवेष्टन) (सं) ना. — झांकण; दोपण; घुंगट; सुसकुट;
सुसुक; लपेट; वेढा; आड.

आवोलिसु (अवलिसु) (क) धा. — 'आकलिसु' पहा.

आवोडु (अवोडु) (क) धा. — वाणें; ओढणें.

आव्यान (अव्यान) (सं) वि. — झाकलेला; बंद केलेला.

आवांसन (अवांसन) (सं) ना. — इच्छा; आकांक्षा; स्पष्टोक्ति,
डांगोरा; डंगरी; दौंडी; साद.

आवांसे (अवांसे) (सं) ना. — वासना; इच्छा; मागणें; प्रगटना.

आवांके (अवांके) (सं) ना. — गैरसमज; संशय; अविश्वास; शंका.

आवाय (अवाय) (सं) ना. — अभिप्राय; आधार; इच्छा; वासना;
विश्वांतिस्थळ; उद्देश; भाव; पाणी; संपत्ति; बड; ऐश्वर्य;
कृपणता; लोभी.

आशा (शे) (अशा [शे]) (सं) ना. — अपेक्षा; दिशा; गज.
— वारण (— वारण) (सं) ना. — अष्ट दिग्गज.

आशापाश (अशापाश) (सं) ना. — मोहजाल; विषयरज्जु;
संसारिक इच्छा; आशाकूप जाले.

आशाभंग (अशाभंग) (सं) ना. — निराशा; हिरमोड;
अपेक्षाभंग.

आशांबर (अशांबर) (सं) ना. — दिगंबर; नम्र; संन्यासी;
परित्यागी; अवधूत.

आशासन (अशासन) (सं) ना. — मंगल आशिर्वाद; सदिच्छा;
सद्भाव.

आशित (अशित) (सं) वि. — खालेले; पचविलेले.

आशी (अशी) (सं) ना. — विपारी सर्पाची जात.

आशीर्वचन (अशीर्वचन) (सं) ना. — 'आशासन' पहा.

आशीर्वाद (अशीर्वाद) (सं) ना. — विषदंत; विपारी सर्प.

— हावु (— हावु) (क) ना. — सर्प; विपारी जातीचा सर्प.
आशु (अशु) (सं) अ. — शीघ्र; लागलीच; लौकर; ताबडतोब.

(सं) ना. एक प्रकारचे भात (धान्य).

आशुकवि (अशुकवि) (सं) ना. — शीघ्रकवि; स्फूर्तीने ताबडतोब
काव्य रचणारा.

आशुग (गति) (अशुग [गति]) (सं) वि. — जलद चालणारा.
(सं) ना. — वायु; वाण; सूर्य.

आशुतोष (अशुतोष) (सं) वि. — शीघ्रसंतुष्ट; त्वरित
समाधान होणारा; अल्पसंतोषी.

आशुक्षणि (अशुक्षणि) (सं) ना. — अग्नि; वायु; ज्वाळा.

आशौच (अशौच) (सं) ना. — अशुद्धता; सुतक.

आइम (अइम) (सं) वि. — दगडी, दगडाचे.

आश्रम (अश्रम) (सं) ना. — घर; वास; स्थान; पर्णकुटी;

चार प्रकारचे आश्रम (ब्रह्मचर्य, गृहस्थ, वानप्रस्थ, संन्यास)

आश्रय (अश्रय) (सं) ना. — आधार देणें; मदत; सहाय्य.

— इसु (— इसु) (क) धा. — आधार देणें; मदत करणें.

आश्रयाश (अश्रयाश) (सं) वि. — आश्रित भक्षक; नरभक्षक.
(सं) ना. — अग्नि.

आश्रवि (अश्रवि) (सं) वि. — आधारित; शरणार्थी;

आश्रयप्राप्त झालेला.

आश्रव (अश्रव) (सं) ना. — ओढा; झरा; नाश; कंटाळा; प्रमाद;
अडचण; अभिवचन.

आश्रित (अश्रित) (सं) वि. — सुरक्षित; आधारित; अवलंबित.

— राज्य (— राज्य) (सं) ना. — सामंतराज्य; मांडलिक
राज्य; चिमुकले राज्य.

आश्रुत (अश्रुत) (सं) ऐकलेला; कबूल केलेले; अभिवचन मिळवलेले.

आश्रय (अश्रय) (सं) ना. - अतिमित्री; आलिंगन; एक नक्षत्र.
आश्र (अश्रु) (सं) वि. - बोझ्यासंबंधी.

आश्रयुज (अश्रुयुज) (सं) ना. - आश्विन महिना; दसव्याच्या सणाचा महिना.

आश्वलायन (अश्रुलायन) (सं) ना. - विश्वामित्राचा पुत्र; सूक्तर्ता; आश्वलायन ब्राह्मण.

आश्वस (सन) (अश्रुस [सं]) (सं) ना. - आसोच्छवास; अध्याय; परिच्छेद; अभिवचन; शब्ददान; धीर; वचन; प्रतिज्ञा.

आश्वसिमु (अश्रुसिमु) (क) धा. - श्वास घेणे; उत्तेजन देणे; वचन देणे; अभिवचन देणे; प्रतिज्ञा करणे.

आश्विनेय (अश्रुनेय) (सं) ना. - आश्विनीकुमार; देववैद्य; नकुल-सहदेव.

आश्वीन (अश्रुीन) (सं) वि. - बोझ्यासंबंधी; दिवसभराची बोझ्यावरील रपेट; एका महिन्याचें नांव. आश्विन महिना.

आषाढ (अश्रुढ) (सं) ना. - एक महिना; मुंजाचा हातांतील दंड; मलयपर्वत; जलसिंचन. आषाढ महिना.

आषाढभूति (अश्रुढभूति) (सं) ना. वंचक; कपटी मनुष्य; विशिष्टनाम. असत्यवादी.

आस (अस) (सं) ना. - बाण; आसन; त्याग; फेक.

आसक (असक) (सं) वि. - मग्न; रत; उत्कट आशा असणारा; लंपट; लोभी; अनुरक्त; शाश्वत.

आसक्ति (क्तते) (असक्ति [क्तुं]) (सं) ना. - तीव्र वासना; प्रयत्नपरायणता; प्रीति, धनुराग; मोह; लंपटता.

आसंग (असंग) (सं) ना. - समरसता; संबंधिकता.

आसड (असड) (क) ना. - 'आपाद' पहा

आसत्तु (असत्तु) (क) अ. - श्रमपूर्वक; कंटाळेपर्यंत; कष्ट घेऊन; प्रयत्नतः.

आसन (असन) (सं) ना. - ठिकाण; बैठक; योगासन; तटस्थता; तिन्हाईतपणा; स्थिरता.

आसनोपकरण (असनोपकरण) (सं) ना. - बैठक; जाजम; बसकूर; बसण्याचा कपडा.

आसन्न (असन्न) (सं) वि. - समीप; जवळचा; जवळ असलेला.

आसन्नभय (असन्नभय) (सं) ना. - सायुज्यता, सांसारिकता.

आसर् (रु) (असर् [रु]) (क) धा. - जळणे; थकणे

(क) ना. - आयास; श्रम; आग.

आसर (रे) (असर [रे]) (क) ना. - 'आश्रय' पहा.

आसर्गळे (असर्गळे) (क) धा. - थकणे; श्रमपरिहार करणे; दमणे.

आसव (असव) (सं) ना. - मद्य; औषधी पेय. अरिष्ट; अर्क.

आसाद (दन) (असाद [दन]) (सं) ना. - प्रासाद; कार्यसमाप्ति; चढ; रचना; मांडणी.

आसादित (असादित) (सं) वि. - जवळ बसलेला; संपादित; मिळवलेला; प्राप्त.

आसार (असार) (सं) ना. - आडवळे पाऊस; पाऊस शब्द; राजसैन्य; पेव झांकणे. आहार-पुरवठा.

आसीन (असीन) (सं) ना. - बसलेला; आसनस्थ.

आसु (असु) (क) धा. - वरून सोडणे; उतरवणे; रंद करणे. (क) ना. - शालवृक्ष.

आसुकरं (असुकरं) (सं) अ. - अतीव; अतिशय; (सं.) ना. अत्यवस्थता; भयंकर स्थिति;

आसुति (असुति) (सं) ना. - यशांतील सोमरस पिणे.

आसुर (असुर) (सं) ना. - वैपुल्य; वाढ; श्रेष्ठता; हृदीपणा; आवेश; बळ; पीडा; कष्ट; एक विवाहपद्धति.

आसे (असी) (क) ना. - आशा; इच्छा; दिशा.

—गार (—गार) (क) वि. - आशाभूत; हावरा; खादाड.

आसेचन (असेचन) (सं) ना. - वर्षाव; सिंचन; सिंचन; ओतणे

आसेदन (असेदन) (सं) ना. - कार्यारंभ; व्यापार; स्त्रीसंयोग.

आस्कंदन (अस्कंदन) (सं) ना. - युद्ध; रणकंदन.

आस्तर (रण) (अस्तर [रण]) (सं) ना. - अंधरण; हांतरी; बैठक; चटई; शय्या; गादी.

आस्ति (अस्ति) (सं) ना. - संपत्ति; अस्तित्व, स्थावर मिळकत.

आस्तिक (अस्ति) (सं) ना. - देववादी; देवावर विश्वास ठेवणारा, श्रीमंत, ऐपतदार, सुखवस्तु.

आस्तिक्य (अस्तिक्य) (सं) ना. - अस्तिकभाव; विश्वास; श्रद्धा.

आस्तिमित (अस्तिमित) (सं) वि. - कोमल; रास्त; योग्य; सुंदर;

स्थिर; संतुष्ट. आस्तिवार (क) ना. अनुकूलता; योग्यता; लोभ.

आस्तीक (अस्तीक) (सं) ना. सर्पयज्ञ थांबवणारा ऋषि.

आस्था (स्थे) (अस्था) (सं) ना. - प्रबल अपेक्षा; समा; उत्साह; प्रयत्न; बळकळ; उत्कंठा.

आस्थान (अस्थान) (सं) ना. - स्थळ; राजसभा; केंद्र.

आस्थानिक (अस्थानिक) (सं) ना. - राजसभेतील सदस्य.

आस्थान कवि (अस्थान कवि) (सं) ना. - राजकवि.

आस्थायिका [के] (अस्थायिका [के]) (सं) ना. - राजसभा; दरबार;

आस्थित (अस्थित) (सं) वि. - थांबलेले; नियोजित; निवासित; स्थापित; प्रतिष्ठित.

आस्पद (अस्पद) (सं) ना. - अवकाश; आश्रय; उन्नति; संदर्भ; स्थळ; जागा.

आस्फालन (अस्फालन) (सं) ना. - आदळ-आपट;

आपटाआपटी; दंडयोपटणी.

आस्फुरण (अस्फुरण) (सं) ना. - श्रेष्ठ घेणारा; प्रकाश देणारा स्फूर्तिकर.

आस्फोट (टन) (अस्फोट [डन]) (सं) ना. — मांडी थोपटणें;
छट्ट मारणें; टोसा; हैराण दशा; नित्राण स्थिति.
आस्य (अस्य) (सं) ना. — मुख; चेहरा; तोंड; आशिया खंड.
आस्यपत्र (अस्यपत्र) (सं) ना. — कमल; रक्तकमल.
आस्याज्ज (अस्यज्ज) (सं) ना. — मुखकमल.
आस्ये (अस्ये) (सं) ना. — आसन; गादी; कमलबदना; आश्रय;
बैठक.
आस्येदु (अस्येदु) (सं) ना. — मुखचंद्र; वदनचंद्र.
आश्रव (अश्रव) (सं) ना. — प्रवाह; दुःख; ठणका; कळ; दुखणें.
आस्वाद (टन) (अस्वाद [टन]) (सं) ना. — रुचि, रस,
उपमोह; चोखंदळता.
आहत (अहत) (सं) वि. — बडविलेला; समजलेला.
(सं) ना. — चर्मवाद्य. नवीन कपडा.
आहित (अहित) (सं) ना. — टोळा; टोसा; मार; दणका; धका.
आहर [रण] (अहर [रण]) (सं) ना. — वाहणें; उपनयन; चोरी;
अपहरण.
—इसु (— इसु) (क) धा. चोरणें; ओहून नेणें; हिसकाविणें.
आवह (अवह) (सं) ना. — युद्ध; लढाई. बलिदान; यज्ञ.
आहचंगोडु (अहचंगोडु) (क) धा. — काळाला आमंत्रण
देणें; स्पर्धा करणें; चढाओढ करणें; आव्हान देणें.
आहवनीय (अहवनीय) (सं) वि. — यज्ञयोग्य अग्नि.
आहवि (अहवि) (सं) ना. — सैनिक; सेनानी; योद्धा.
आहा (अहा) (क) अ. — भावबोधक उद्गार; आश्चर्यदर्शक
उद्गार; अहाहा; धन्यधन्य; शाबास.
आहाव (अहाव) (सं) ना. — जनावरासाठीं केलेला पाणवठा;
सांडपाण्याचा खळगा.
आहिक (अहिक) (सं) वि. दैनिक; पाणिनीचें नांव.
आहित (अहित) (सं) वि. — ठेवलेले; स्थापित; निश्चित; पुरलेले;
वैन्यासंबंधी.
आहिनुंडिक (अहिनुंडिक) (सं) ना. — गारुडी; नागाला
खेळवणारा. सपेरा.
आहु (अहु) (सं) धा. बोलावणें; हळी मारणें; हाक देणें.
(सं) ना. — तांदुळ; मात; क्षण; परिमाण.
आहुक (अहुक) (सं) ना. — उग्रसेनाचा पिता.
आहुत (अहुत) (सं) वि. — समर्पित; बलि दिलेला.
आहुत (अहुत) (सं) ना. — आतिथ्य; मानवाला दिलेला वर.
आहुति (अहुति) (सं) ना. — देवतेला अर्पिल्लें हवन;
यज्ञातील धृतसमर्पण.
आहुति (अहुति) (सं) ना. — हाक; हळी; आमंत्रण; निमंत्रण.
आहत (अहत) (सं) वि. — आणलेले; दिलेले; शिकलेले;
गोळा केलेले.

आहो (अहो) (सं) अ. — आश्चर्यबोधक उद्गार.
(सं) ना. — विचार; संदेह.
आन्हिक (अन्हिक) (सं) वि. — दैनिक; रोजचें; प्रात्याहिक; नित्य.
(सं) ना. — नित्यकर्म, ब्रह्मकर्म; उपासना.
आह्वय (अह्वय) (सं) ना. — नांव; हाक; भांडण; स्पर्धा;
कलह. हळी.
आव्हानिसु (आव्हानिसु) (क) धा. — आव्हान देणें; युद्धाची
आरोळी मारणें; सामन्यासाठी हाक देणें; हळी मारणें.
आळ (अळ) (क) धा. — रक्षण करणे, बुडणें; अधिकार
चालवणें; धरणें; संपादनें; ताब्यांत ठेवणें; राज्य करणें.
(क) ना. — दूत; बातमीदार; योद्धा; सैनिक;
नोकर; सेवक.
आळ (अळ) (क) ना. — खळगा; खोळपणा; दैन्य; गडी; मजूर.
आळजाल (अळजाल) (क) ना. — मित्रमित्र; वेगवेगळा;
प्रकारप्रकारचा.
आळति (अळति) (क) ना. — संगीत; गायन.
आळवाल (अळवाल) (क) ना. — आळे; कट्टा; पार.
आळ (अळ) (क) अ. — व्यर्थ; जास्तीचे; अधिकचें.
आळवर (अळवर) (क) ना. — अवडंबर; दंभ; दोंग; कोरडा
डोंग; ऐट.
आळवु (वे) (अळवु [वे]) (क) ना. — कुन्याची लत्री;
'अनजी' पहा.
आळपिसु (अळपिसु) (क) धा. — सामोरे जाणें; विरोध करणें.
अळवाडु (अळवाडु) (क) धा. — निंदणें; कमी लेखणें;
पाण उतार करणें; हंगविणें; टोचून बोलणें; मनाला लागेल
असें बोलणें;
आळाप (अळाप) (क) ना. — आलाप; संभाषण; दुःख; तान.
आळि (अळि) (क) ना. — 'आले' पहा. युक्ति; वैचना; अपमान;
कठोरता; घराणें; साधित नामाचा प्रत्यय.
आळिकार (अळिकार) (क) ना. — वंशस्थ; घराण्याचा;
वंशज; उत्तराधिकारी.
आळिके (अळिके) { (क) धा. — राज्यकारभार; अधिकार; मालकी
आळिके (अळिके) {
आळिमोळ (अळिमोळ) (क) धा. — विरोध करणें; निंदणें;
टोचून बोलणें; पाणउतारा करणें;
आळिडाळि (अळिडाळि) (क) ना. — आरडाओरड; गोघळ
गडबड; धांदल; गोंगाट; गलबत्य.
आळिनेरिके (अळिनेरिके) (क) ना. — लपंडाव; कपट;
पसवेगिरी.
आळिंदति (अळिंदति) (क) ना. — खार; चाननी.
आळिपोगु (अळिपोगु) (क) धा. — बुडून जाणें; नाशपावणें.

आळु (अ०) (क) धा. - संपादणें; राज्य करणें; बुडणें; व्यवस्था करणें; रचणें.

(क) ना. - सेवक; शिपाई; दूत; नोकर; कलि.

आळुतन } (अ०) (क) ना. - राजेपणा; अधिकार; शौर्य;
आळुतन } (अ०) (क) ना. - राजेपणा; अधिकार; शौर्य;

पराक्रम; सेवा; शासनाधिकार.

आळुमट (अ०) (क) ना. - पुरुषभर उंची; पुरुषभर खोली.

आळुवेरी } (अ०) (क) ना. - खंदकयुक्त किल्लाचा तट.

आळुवेरी } (अ०) (क) ना. - खंदकयुक्त किल्लाचा तट.

आळुके (अ०) (क) ना. - सरकार; अधिकार; कारभार; शासन.

आळु (ळम) (अ०) (क) ना. - मालक; आण्णा; यजमान.

आळुवले (अ०) (क) ना. - मनुष्यशक्ति, मानवीशक्ति

आळुवेस (अ०) (क) ना. - सेवावृत्ति; चाकरी;

स्वयंसेवा.

आळुवेळी (अ०) (क) ना. - कुंपण; कूड, संरक्षणार्थ घातलेली भिंत; पुरुषभर उंचीची वई.

इ

इ (अ) (क) ना. - कन्नड तिसरें मूळाक्षर; स्त्रीलिंगी रूपाचा साधित प्रत्यय.

इ (इन्) (अ०) (क) वि. - गोड; रुचकर; स्वादिष्ट
(क) अ. - आतां; यानंतर; जुन्या कानडीतील एक प्रत्यय.

इके (अ०) (क) ना. - भाववाचकनामाचा प्रत्यय.

इको (गो) (अ०) (क) अ. - तें पहा; असें पहा;

असा विचार कर.

इकट्ट (अ०) (क) ना. - स्थळसंकोच; अडचण; संकट;

इकडे आड तिकडे विहीर; कोंडी; पेचप्रसंग; समस्या.

इकडि (अ०) (क) धा. - दुभागणें; द्विखंडणें.

(क) ना. - दोन्ही भाग.

इकडे (अ०) (क) ना. - दोन्ही बाजू; दोन्ही पक्ष; उभयपक्ष.

इकरिसु (अ०) (क) धा. - मारणें; ठार करणें; विखरणें;

विवाद करणें; दोघांत वाटणें; सरसर असा शब्द करणें; उघडणें.

इकळ (अ०) (क) ना. - मोठा चिमटा; सांडस; थोटा.

—सुक्तिगे (—सुक्तिगे) (क) ना. - गावी; पक्कड; मोठा

चिमटा.

इकडु (अ०) (क) धा. - चोपणें; ठार करणें; ठेवणें; घालणें;

झाकणें; पुसणें; त्याग करणें; दान करणें; ठोकणें; बडविणें.

इकडुळ (ळ) (अ०) (क) ना. - 'इकळ' पहा.

इकडुळिगे (अ०) (क) ना. - एक जातीचें गवत.

इकडे (हडगु) (अ०) (क) ना. - दुहेरी नाव;

दोन डोणीचें जहाज.

इके (अ०) (क) ना. - निवास; आश्रय; गुहा; भूमि; गोठा;

वसतिस्थान; घर; आश्रम.

इकेके (अ०) (क) ना. - दाटण; समूह; गर्दी; खेंचाखेंच.

इकेदाण (अ०) (क) ना. - राहण्याचे ठिकाण; वासस्थळ;

निवास; गुहा; गोठा.

इकेल (अ०) (क) ना. - दोन्ही बाजू; उभय पक्ष.

इके हके (अ०) (क) ना. - परिस्थिति.

इकेरि (अ०) (क) ना. - सुवर्ण नाणें; विद्वान् राज्याची राजधानी.

इको (अ०) (क) अ. - 'इको' पहा.

इक्षु (अ०) (सं) ना. - ऊस; कोदंड.

—चाप (—चाप) (सं) ना. - मदन; काम; कामवाण.

इक्ष्वाकु (अ०) (सं) ना. - सूर्यवंशीय राजाचें नांव;

वैवस्वत मनुचा पुत्र. दूध भोपळा.

इगरु (अ०) (क) ना. - वाळविणें; थंड पडणें.

(क) ना. - कॉम; रोप; दाताची कवळी.

इगर्जि (अ०) (अ. दे) ना. - खिस्त मंदीर; चर्च.

इगुडिग (अ०) (क) ना. - डेवेलस; व्यायामाचें एक उपकरण.

इंक (अ०) (क) वि. - थोडें; अल्प; आवळून बांधलेलें; करकचून बांधलेलें.

इग (अ०) (क) अ. - पुलिंशी प्रत्यय.

इंगड (अ०) (क) वि. - विभक्त; स्वतंत्र; एकांत;

इंगडळ (ळ) (अ०) (क) वि. - क्षीरसागर, दुग्धसागर.

इंगडळकुवरि (अ०) (क) ना. - क्षीराब्धीकन्या; लक्ष्मी.

इंगदिर (अ०) (क) ना. - शीत किरण; चंद्र किरण; चांदणें.

इंगदिर (अ०) (क) ना. - चंद्र

इंगदिरुणि (अ०) (क) ना. - चकोरपक्षी; चांदणें पिकून जगणारा पक्षी.

इंगलीक (अ०) (क) ना. - इंगळीक; लालरंग; हंसपाद.

इंग (गा) ङ (अ० ग [ग] ५) (क) ना. — अग्नि; निखारा;

इंगळाचें झाड; जखम भरून काढणारी औषधी वनस्पति.

इंगळगण (अ० ग [ग] ५) (क) ना. — रक्तलोचन; लाल

डोळ्याचा शिव.

इंगित (अ० ग [ग] ५) (सं) ना. — रहस्य; सारांश; मर्म; अभिप्राय;

अंगचेष्टा.

इंगितज्ञ (अ० ग [ग] ५) (सं) ना. — मर्मज्ञ, रहस्य जाणणारा.

इंगिसु (अ० ग [ग] ५) (क) धा. — निवडणें; स्मरणें; धूर करणें.

इंगु (अ० ग [ग] ५) (क) धा. — मोकलें होणें; रितें होणें; निवर्णें; जिरणें;

वाळणें; कमी होणें; पत दावणें.

(क) ना. — हिंग.

इंगुदि (अ० ग [ग] ५) (सं) ना. — जखम भरून काढणाऱ्या

वनस्पतीचें नांव.

इंगुहचु (अ० ग [ग] ५) (क) धा. — फसविणें; मोहविणें;

तोडाला पातें पुसणें; थाप मारणें; एकचरणी गीत गाणें.

इंगोळ (अ० ग [ग] ५) (क) ना. — ऊस; इक्षु.

इंगोळिवल (अ० ग [ग] ५) (क) ना. — इक्षुबाण; काम; मदन.

इंग्रेजी (अ० ग [ग] ५) (अ. दे) ना. — इंग्रजी भाषा.

इच्चक (अ० ग [ग] ५) (क) वि. — तोडपूजक; मुखस्तुति करणारा;

इच्चगे (अ० ग [ग] ५) (क) वि. — दुसऱ्याचे म्हणणें मान्य करणारा;

नम्र; विवेच.

इच्चट (अ० ग [ग] ५) (क) ना. — अट्टलचोर; दोन्हीपक्षाचा;

उभयपक्षाचा; सामान्य.

इच्चिडि (अ० ग [ग] ५) (क) वि. — दोसुती.

इच्चे (अ० ग [ग] ५) (क) ना. — इच्छा; वासना; अपेक्षा; आशा; मनीषा.

इच्चेग (गार) (अ० ग [ग] ५) (क) ना. — काम; कामुक;

वासनासक्त.

इच्चेगार्ति (अ० ग [ग] ५) (क) ना. — रति; मदनिका; प्रिया.

इच्छानुसार (अ० ग [ग] ५) (सं) वि. — मनःपूत; इच्छेला

धरून; मनसोक्त.

इच्छावति (अ० ग [ग] ५) (सं) ना. — लोकांना आपल्यामागें

लावून घेणारी.

इजलु (अ० ग [ग] ५) (क) ना. — शाई; कोळसा.

इजोडु (ते) (अ० ग [ग] ५) (क) वि. — विजोड;

इजते (अ० ग [ग] ५) परस्पर न जुळणारे; विसंगत.

इज्य (अ० ग [ग] ५) (सं) ना. — देवगुरु; बृहस्पति; जोड.

इज्ये (अ० ग [ग] ५) (सं) ना. — यज्ञ; आराधना; पूजाई दान;

बृहस्पति.

इंचर (ल) (अ० ग [ग] ५) (क) ना. — मधुरस्वर; गोड आवाज.

इंचे (अ० ग [ग] ५) (क) ना. — हिंसा; खून; पीडा; अडचण; कात्री;

समस्या; दुर्धर प्रसंग.

इडकु (अ० ग [ग] ५) (क) ना. — अभाव; न्यून; कमीपणा; अडचण.

इट्टणि (अ० ग [ग] ५) (क) धा. — गोळा करणें; एकत्रित करणें.

(क) ना. — समूह; सर्व; अखिलत्व; पूर्णता.

इट्टणे (ल) (अ० ग [ग] ५) (क) ना. — समूह; हरकत; विलंब;

सांधा; जोड; मदत.

इट्टि (अ० ग [ग] ५) (क) ना. — खड्ड; बरची; यष्टि; यज्ञ; टोकाचे

आयुध.

इट्टिगे (अ० ग [ग] ५) (क) ना. — वीट; एक यज्ञ.

इट्टिरु (अ० ग [ग] ५) (क) ना. — वर्चीधारी योद्धा; इटेकरी.

इट्टे (टे) डे (अ० ग [ग] ५) (क) ना. — संधी; एकी; ओतप्रोतता;

तुटुवपणा.

इट्टे (ल) (अ० ग [ग] ५) (सं) ना. — आहार पदार्थ; एक देवता.

इट्टकु (अ० ग [ग] ५) (क) धा. — वट्ट धरणें; हिसकणें; चिवडणें;

मारणें; धक्कावुकी करणें.

(क) ना. — अडचण; अभाव; न्यून.

इट्टरु (अ० ग [ग] ५) (क) ना. — अडचण; उंचवटा.

इट्टा (डे) (अ० ग [ग] ५) (सं) ना. — भूमि; स्वर्ग; गाय; एक

नाडी.

इट्टि (अ० ग [ग] ५) (क) धा. — भरणें; खुपसणें; कांढणें; मिळून जाणें.

(क) वि. — पूर्ण भरलेंलें; संपूर्ण; पुरा.

इट्टिकिरि (अ० ग [ग] ५) (क) धा. — दाट होणें; भरून येणें; समृद्ध

होणे.

इट्टि (अ० ग [ग] ५) (क) ना. — वाक; कमान.

इट्टु (अ० ग [ग] ५) (क) धा. — ठेवणे; बडविणे, उचलून फेकणें; भोजन

घालणें; सोडवून ठेवणें.

इट्टु (डु) कु (अ० ग [ग] ५) (क) धा. — 'इट्टकु' पहा.

इट्टुगु (अ० ग [ग] ५) (क) धा. — व्यापणें; भरणें; पसरविणें.

इट्टुगायि (अ० ग [ग] ५) (क) ना. — देवापुढें ठेवलेला नारळ.

इट्टुगंडु (अ० ग [ग] ५) (क) ना. — ठेव; न्यास. ठेवलेलें धन;

पुरून ठेविलेले धन.

इट्टुपु (अ० ग [ग] ५) (क) ना. — रास; भोक; खळगा; फूट.

इट्टुमुडकु (अ० ग [ग] ५) (क) ना. — अरुंद वाट; बांद;

पायवाट, वाकडातिकडा रस्ता.

इट्टुमुडकने (अ० ग [ग] ५) (क) अ. — विस्मृत्य; विसरून.

इट्टुवु (अ० ग [ग] ५) (क) ना. — ठेव; न्यास; गहाण वस्तु; राशि.

इण (णि) चि (अ० ग [ग] ५) (क) ना. — शिडी; खार; घोण.

इणि (अ० ग [ग] ५) (क) ना. — बैलाचें वशिष्ठ.

इणुकु (अ० ग [ग] ५) (क) धा. — डोकावणें; वाकून पाहणें.

इंडे (अ० ग [ग] ५) (क) ना. तुकडा; पुष्पमाला; रास.

इतर (अ० ग [ग] ५) (क) वि. — वेगळे; नीच; वाईट. अन्य; सदरफटर.

इतरत्र (अ० ग [ग] ५) (सं) अ. — अन्यत्र; दुसरीकडे.

इंदुधर (अ०दुध०र) (सं) ना.—चंद्रशेखर; शंकर.
 इंदुपुत्र (अ०दुध०पु०त्र) (सं) ना.—‘इंदुज’ पहा.
 इंदुमणि (अ०दुध०म०णि) (सं) ना.—चंद्रकांत मणि; स्फटिक;
 पांढरा दगड.
 इंदुमंडल (अ०दुध०म०ण्ड०ल) (सं) ना.—चंद्रबिंब; चंद्रमंडल.
 इंदुमति (अ०दुध०म०ति) (सं) ना.—पूर्णमा; पूर्णचंद्र; अज-
 राजाची पत्नि.
 इंदुमुखी (अ०दुध०मु०खी) (सं) ना.—चंद्रमुखी, चंद्रानना.
 इंदुरेखे (अ०दुध०रे०खे) (सं) ना.—चंद्ररेखा; शुक्लपक्षीच्या
 प्रारंभीची चंद्रकोर.
 इंदुवार (अ०दुध०वा०र) (सं) ना.—सोमवार; चंद्रवासर.
 इंदुहास (अ०दुध०हा०स) (सं) ना.—चंद्रहास.
 इंदुपल (अ०दुध०प०ल) (सं) ना.—चंद्रकांत; (उपल=मणि)
 इंदोवर (अ०दुध०व०र) (क) ना.—कटु मधुर; रुचकर; गोड.
 इंदोळे (अ०दुध०ळे) (क) ना.—भ्रमर; भुंगा.
 इंद्र (अ०दुध०) (सं) ना.—पूर्वदिशेचा स्वामी; राजकुमार, मालक.
 (सं) वि.—अत्युत्तम; श्रेष्ठ.
 इंद्रकील (अ०दुध०की०ल) (सं) ना.—एक पर्वत.
 इंद्रकौश (अ०दुध०कौ०श) (सं) ना.—चंद्रशिला; कट्टा; आवार.
 इंद्रगोप (अ०दुध०गो०प) (सं) ना.—गांडुळ, काड्ड; सोमकिडा,
 गोम.
 इंद्रचाप (अ०दुध०चा०प) (सं) ना.—इंद्रधनुष्य; पर्जन्यबाण.
 इंद्रज (अ०दुध०ज) (सं) ना.—इंद्रपुत्र; अर्जुन; जयंत.
 इंद्रजाल (अ०दुध०जा०ल) (सं) ना.—जादूटोणा, षड्यंत्र,
 फसवाफसवी; फसवणूक; कपट.
 इंद्रजित (तु) (अ०दुध०जि०त् [ऊ]) (सं) ना.—इंद्राला
 जिंकणारा; रावणपुत्र.
 इंद्रदिक (अ०दुध०दि०क) (सं) ना.—पूर्वदिशा; उदय.
 इंद्रद्युम्न (अ०दुध०द्यु०म०न्) (सं) ना.—भरतपुत्र; पांडवाचा
 हितैषी ऋषि.
 इंद्रधनु (अ०दुध०ध०नु) (सं) ना.—‘इंद्रचाप’ पहा.
 इंद्रनील (अ०दुध०नी०ल) (सं) ना.—नीलरत्न; नीळ; निळ्या
 रंगाचे रत्न.
 इंद्रप्रस्थ (अ०दुध०प्र०स्थ) (सं) ना.—पांडवांची राजधानी.
 इंद्रमणि (अ०दुध०म०णि) (सं) ना.—‘इंद्रनील’ पहा.
 इंद्रलोक (अ०दुध०लो०क) (सं) ना.—स्वर्ग; देवलोक.
 इंद्रवर्म (अ०दुध०व०र्म) (सं) ना.—पांडवस्नेही राजा.
 इंद्रवारण (अ०दुध०वा०र०ण) (सं) ना.—ऐरावत; सात सोंडांचा
 हत्ती.
 इंद्रसेन (अ०दुध०से०न) (सं) ना.—नळराजाचा पुत्र.
 इंद्रसेने (अ०दुध०से०ने) (सं) ना.—नळराजाची कन्या.

इंद्राणि (अ०दुध०णि) (सं) ना.—इंद्रपत्नि; शची देवी; वृक्ष
 विशेष; रति; भारती; दुर्गा; किरण; पंचेंद्रिये.
 इंद्रानुज (अ०दुध०नु०ज) (सं) ना.—उपेंद्र; विष्णु; कृष्ण.
 इंद्राधुष (अ०दुध०या०धुष) (सं) ना.—वज्र; इंद्राचे धनुष्य;
 एक जातीचा घोडा.
 इंद्रारि (अ०दुध०रि) (सं) ना.—वृत्रासुर.
 इंद्रावरज (अ०दुध०वा०र०ज) (सं) ना.—‘इंद्रानुज’ पहा.
 इंद्रियग्राभ (अ०दुध०यि०ग्रा०भ) (सं) ना.—अवयवसंघ.
 इंद्रियनिग्रह (अ०दुध०यि०नि०ग्र०ह) (सं) ना.—संयम;
 वासनानिरोध; इंद्रियें ताव्यांत ठेवणें.
 इंद्रे (अ०दुध०) (सं) ना.—इंद्राणि; शचीदेवी.
 इंद्रेम (अ०दुध०, १५) (सं) ना.—ऐरावत; गर्जेद्र; पुंडरीक; कमल.
 इंधन (अ०दुध०न) (सं) ना.—सरपण; जळण; जळाऊ लाकूड;
 जाल.
 इक्षम् (अ०दुध०म्) (क) ना.—अशा प्रकारचे; असें असें.
 इक्षर (अ०दुध०र) (क) वि.—असलें; अशा प्रकारचे.
 इक्षु (अ०दुध०) (क) वि.—असलें; याप्रकारचे.
 इक्षु (अ०दुध०) (क) अ.—नंतर; आतां; आणखीन; यापुढें.
 इक्षुणिसु (अ०दुध०णि०सु) (क) ना.—रुचकर भोजन; गोडघोड;
 पक्वान्न.
 इक्षेगं (अ०दुध०गं) (क) अ.—इतक्यात; येथपर्यंत.
 इक्षेवरं (वरं) (अ०दुध०वे०र० [वर०]) (क) अ.—आतांपर्यंत;
 येथवर.
 इप्प (अ०दुध०) (क) वि.—इह, या लोकीचा; मर्त्यलोकीचा.
 इप्पुदु (अ०दुध०दु) (क) ना.—अस्तित्व, हयात.
 इप्पे (अ०दुध०) (क) धा.—राहणें; असणें.
 इव्वगे (अ०दुध०गे) (क) ना.—दोन्ही प्रकार; द्रोह करणें.
 इव्वदि (अ०दुध०दि) (क) ना.—दोन्ही बाजू; दोन्ही तट; उभय
 किनारे.
 इव्वनि (नि) (अ०दुध०नि [नि]) (क) ना.—धुकें; हिम.
 इभ (अ०दुध०) (सं) ना.—हत्ती; गज; ऐरावत.
 इभगति (गमने) (अ०दुध०ग०ति) [गम०ने] (सं) ना.—गजगामिनी;
 गजगति; मंदगति.
 इभपुर (नगर) (अ०दुध०पु०र [नगर]) (सं) ना.—हस्तिनापूर.
 इभमुख(वक्त्र) (अ०दुध०मु०ख [वक्त्र]) (सं) ना.—गजानन;
 गजवदन, गणपति
 इभवाहन (अ०दुध०वा०ह०न) (सं) ना.—इंद्र; ऐरावताला ताव्यांत
 ठेवणारा.
 इभवैरि (अ०दुध०वै०रि) (सं) ना.—सिंह; हत्तीचा शत्रु.
 इभवस्त (अ०दुध०व०स्त) (सं) ना.—सोंड.
 इभी (अ०दुध०) (सं) ना.—हत्तीण.

इभ्य (अभ्य) (सं) वि. - श्रीमंत; संपत्तिमान; गजांतलक्ष्मी
असलेला; गर्मश्रीमंत.
इमरिसु (अमरिसु) (क) धा. - निवडणें; दावणें; जिरवणें;
वाळवणें.
इमरु (अमरु) (क) धा. - दावणें; वाळणें; तापणें; वाटणें,
धूमणें; धुमसणें.
इमारतु (अमरतु) (अ. दे) ना. - प्रासाद; वाडा, इमला.
इमे (अमे) (क) ना. - पापणी.
इंपु (अंप्) (क) ना. - माधुरी, गोडी, रम्यता; सौंदर्य; शोभा.
इंपुडरु (अंप्पुडरु) (क) धा. - शोभा वाढविणें; सुशोभित
करणें.
इंपुपडे (अंप्पुपडे) (क) धा. - गोड होणे; मनोहर बनणें.
इंपेसे (अंप्पेसे) (क) धा. - मनोहरता व्यक्त करणें; सौंदर्य
प्रगट करणें.
इंब (अंभ) (क) ना. - विस्तार; रुंदी; अवयव; मऊ फळ.
इंबडुवरु (अंभडुवरु) (क) धा. - मान्य करणें; कबूल
करणें; सहमत होणें.
इंबळ (अंभळ) (क) ना. - जमीन; भूमि.
इंबळिकके (अंभळिकके) (क) अ. - यानंतर.
इंबागु (अंभगु) (क) धा. - रुंद होणें; आश्रय देणें; साह्य
करणें.
इंबिडिसु (अंभिडिसु) (क) धा. - विस्तार पावणें; रुंदावणें.
इंबु (अंभु) (क) ना. - घर; निवास; आश्रय; विस्तार; स्थिति.
इंबेलसु (क) (अंभेलसु) (क) ना. - सुपीकता, उत्तम पीक.
इम्मडि (अंम्पुडि) (क) ना. - दुप्पट.
इम्म (म्मे) ने (अंम्पु [म्पु] ने) (क) अ. - मधुरपणें;
गोडीगुलाबीनें.
इम्मावु (अंम्मावु) (क) ना. - गोड आंवा; रसाळ आंवा.
इम्मिगिलु (अंम्पुगिलु) (क) वि. - दुप्पट; आधिक्य.
इम्मिदळ (अंम्पुदळ) (क) ना. - सुंदर स्त्री.
इम्सु (अंम्पु) (क) ना. - माधुरी; सुरुची; गोडी.
इम्मे (अंम्पे) (क) अ. - दोनदा; दुबार; दुवक्त.
इम्मेय् (अंम्पेय्) (क) ना. - दोन्ही अंगे.
इम्मेयगणिके (अंम्पेयगणिके) (क) ना. - शरीराची दोन्ही
अंगें दिसणें.
इम्मेयजोंडु (अंम्पेयजोंडु) (क) ना. - दुहेरी कवच.
इयत् (अंयत्) (सं) वि. - एवढें; याप्रतीचें.
इर (अर) (क) धा. - असणें; उरणें; पाय मागें घेणें; विलंब
करणें (क) ना. - एक आदेश.
—इरु (—अरु) (क) धा. - विलंब करणें; थांबवणें;
अस्तित्व राखणें.

इरकु (अरकु) (क) ना. - अडचण; कोंडी.
—इसु (—असु) (क) धा. - अडचणींत आणणें; कात्रीत
पकडणें.
इरके (अरके) (क) ना. - 'इक्के' पहा.
इरचलु (अरचलु) (क) ना. - बारीक पाऊस; बुरबुर; पावसाचे
तुपार.
इरलु (अरलु) (क) धा. - जिवंत असणें; जीवित राहणें.
इरवंति (तिगे) (अरवंति [तिगे]) (क) ना. - पुष्पविशेष.
इरवु (अरवु) (क) ना. - अस्तित्व; स्थिति; आधार; रीति.
इरा (अरा) (सं) ना. - भूमि; माषण; वागदेवि; वाणी; आहार;
सराई.
—ईश (—ईश) (सं) ना. - विष्णु; गणेश; वागीश.
—चर (—अर) (सं) ना. - गारांचा पाऊस; शिलावृष्टि.
—वंत (—अंत) (क) ना. - महासागर.
इरि (अरि) (क) धा. - टोचणें; मारणें; खून करणें; अंगावर जाणे.
इरिकुलि (अरिकुलि) (क) वि. - मारका; अंगावर जाणारा.
इरिके (अरिके) (क) ना. - सुरळी, सर्पाचें वेटोळें.
इरिकु (अरिकु) (क) धा. - मारणें; अंगावर जाणें; उसकटणें.
इरिचलु (सलु) (अरिचलु [सलु]) (क) ना. - पावसाचे
शितोडे; बुरबुर.
इरित (अरित) (क) ना. - राहणें; अस्तित्व.
इरिविट्ट (अरिविट्ट) (क) ना. - सेवा, नोकरी; चाकरी.
इरिविडु (अरिविडु) (क) धा. - धार धरणें; ओतणें.
इरिसिलु (अरिसिलु) (क) ना. - वन्य पशु धरण्याचा खड्डा;
सापळा; हत्ती, वाघ यांना धरण्याचें ठिकाण.
इरिसु (अरिसु) (क) धा. - ठेवणें, ठार मारविणें.
इरु (अरु) (क) धा. - राहणें; जगणें; आसरा घेणें.
इरकु (रंकु) (अरुकु [रंकु]) (क) धा. - दाबून धरणें;
पिळणें; करकचून बांधणें.
(क) ना. - संकट; अडचण;
कोंडी, गंडांतर.
इरुपे (रुपे) (अरुपे [रुंप्पे]) (क) ना. - मुंगी; पिपीलिका.
इरुवु (रुवु) (अरुवु [रुंप्पु]) (क) ना. - खड्डा; 'इरिसिलु' पहा.
इरुवे (अरुवे) (क) ना. - समूह; दाटण; गर्दी.
इरुवंतिगे (अरुवंतिगे) (क) ना. - 'इरवंति' पहा.
इरवार (अरुवार) (क) ना. - दुप्पट; दोन्ही भाग; पिकाचा
चतुर्थांश, चौथाई.
(क) अ. - पुनः; दुबारा.
इरुसलु (अरुसलु) (क) ना. - 'इरिचलु' पहा.
इरुलु (अरुलु) (क) ना. - रात्र.
इरुहु (अरुहु) (क) ना. - अस्तित्व; वास; राहणें; वास्तव्य.

इरुहे (अरुह्ये) (क) ना. — 'इरुपे' पहा.

इरुहेट्टु (अरुह्येत्तु) (क) ना. — विकट स्थिति; संकटावस्था.

इरुसु (अरुसु) (क) धा. — मारणें; खून करणें; दावणें; पिळणें.

इरु (अरु) (क) धा. — दावणें; पिळणें; कांडणें; चिमटणें;

मारणें. (क) ना. — खून; नाश.

इरुके (अरुके) (क) ना. निवास; भूमि; पक्षी.

इरुकिडि (अरुकिडि) (क) धा. — चोपणें; मारणें; खेचणें; ओढणें.

इरुचु (अरुचु) (क) धा. — 'इरिसु' पहा.

इरुतड (अरुतड) (क) ना. — 'इतड' पहा.

इरुतर (अरुतर) (क) ना. — 'इतर' पहा.

इरुतैर (अरुतैर) (क) ना. — दोन्ही प्रकार; उभय पद्धति; दोरति.

इरुपु (अरुपु) (क) ना. — रस; गोडी; अस्तित्व.

इरुपु कुट्टु (अरुपु कुट्टु) (क) धा. दावणें; वाळणें; रसहीन होणें; मुकुणें.

इरुपुडु (अरुपुडु) 'इरुपु कुट्टु' पहा.

इरुवल (अरुवल) (क) ना. — दोन्ही पक्षांचें सैन्य.

इरुम (इरुम) (अरुम [अरुम]) (क) ना. — जखम; शौर; हजामत.

इरुमकार (अरुमकार) (क) ना. — हजाम; नापिक; कारागीर.

इरुमै (अरुमै) (क) ना. — सौंदर्य; इच्छा; चांगुलपणा;

मनोहारिता.

(क) अ. — दोनदां; दुबारा; दोन वेळां.

इरुवर् (अरुवर्) (क) वि. — दोवे.

इल् (ल) (अल् [ल]) (क) ना. — घर; स्थळ; वास; आश्रय

इला (अल) (सं) ना. — भूमि; जमीन; पशु; शब्द.

— अधिप (—अधिप) (सं) ना. — राजा; भूमिपाल.

— पुत्री (—अधिप्री) (सं) ना. — सीता.

इलामुत्त (अलामुत्त) (सं) ना. — राजा; पर्वत.

इलामुत्त (अलामुत्त) (सं) ना. — प्राचीन प्रसिद्ध भूखंड.

इलि (अलि) (क) अ. — येथील; येथलें.

(क) ना. — उंदीर; मूषक.

इलिदेर (अलिदेर) (क) ना. — गणपति; मूषकवाहन.

इलिपाषाण (अलिपाषाण) (क) ना. — शंखपाषाण; उंदराचें विष.

इलिमिचि (अलिमिचि) (क) ना. — लिंबवृक्ष; सांखळी; जंजीर, श्रृंगला.

इलिल (अलि) (सं) ना. — भरतपिता.

इल (अलि) (क) अ. — निषेधात्मक अव्यय; नाही (क्रियापद).

इल (ला)ण (अलि [अलि] ण) (क) ना. — धूर; शाई; काजळ; अंधार; कोष्टी; विणकर.

इल्लमै (वे) (अल्लमै [ल्ल]) (क) ना. — अभाव; नास्तित्व; अनुपस्थिति.

(क) अ. — अथवा.

इल्लल (अल्लल) (सं) ना. — वातापी राक्षसाचा भाऊ; आतापी.

इल्लारे (अल्लारे) (अ. दे) ना. — सूत्रना; इषारा; सल्ला.

इल्ला (पा) रे (अल्ला [ल्ला] री) (अ. दे) ना. — खूण; निशाणी; पूर्वसूचना.

इल्ली (ली) के (अल्ली [ल्ली] री) (सं) ना. — रंगान्याचा कुंचला; बाण.

इल्लु (अल्लु) (सं) ना. — बाण; अस्त्र.

— आसन (—अल्लु) (सं) ना. — शरासन; भाता; शरपंजर.

इल्लुधि (अल्लुधि) (सं) ना. — माता; बाणांचा साठा; शरसंग्रह.

इल्ल (अल्ल) (सं) वि. — इच्छित; वांछित.

(सं) ना. — इच्छा; वासना; प्रेम; कामना; पति.

इल्लके (अल्लके) (सं) ना. — वीट.

इल्लगंध (अल्लगंध) (सं) वि. — सुगंध; सुवासिक.

इल्लदेवते (अल्लदेवते) (सं) ना. — कुलदेवता; पावणारी देवता.

इल्लमित्र (अल्लमित्र) (सं) ना. — सखेसोयरे; मित्रपरिवार;

सोबती; परिचित; मित्र.

इल्लरु (अल्लरु) (सं) ना. — आत; आवडतीं माणसें; मित्रगण.

इल्लिंग (अल्लिंग) (सं) ना. — वीर शैवाची लिंगमूर्ती.

इल्लव (अल्लव) (सं) ना. — उपद्रव; पीडा; त्रास; दुःख.

इल्लसिद्धि (अल्लसिद्धि) (सं) ना. — कार्याची सिद्धि;

प्रयत्नाचें फळ.

इल्लानिष्ट (अल्लानिष्ट) (सं) ना. — आवडनिवड; रुचिररुचि;

हिताहित; पसंती — नापसंती; शुभाशुभ.

इल्लापत्ति (अल्लापत्ति) (सं) ना. — उद्देशसाधना; इच्छिलेलें संकट.

इल्लापूति (अल्लापूति) (सं) ना. — 'इल्लापत्ति' पहा;

इच्छासिद्धी; एक धार्मिक कृत्य; इच्छापूति.

इल्लार्थ (अल्लार्थ) (सं) ना. — मनोवांछा; इच्छित वस्तु;

हेतुसिद्धि.

इल्लि (अल्लि) (सं) ना. — यज्ञ; इच्छा; आमंत्रण; आज्ञा; गडबड.

इल्लु (अल्लु) (क) वि. — थोडें; इतकें; अल्प; परिमाण.

(क) ना. — अस्त्र; बाण.

इल्ले (अल्ले) (सं) ना. — प्रिया; प्राणेश्वरी; दयिता.

इल्लम (अल्लम) (अल्लम [अल्लम]) (सं) ना. — वसंतकाल; काम.

इल्लवास (अल्लवास) (अल्लवास [अल्लवास]) (सं) ना. — भाता, शरासन.

इल्लवु (अल्लवु) (क) ना. — इसब; चर्मरोग.

इ (ई) सिकोळ (अ [अ] सिकोळ) (क) धा. — काढून घेणें; उपटणें; हिसकावणें; मागून घेणें.

इसु (असु) (क) धा. — बाण मारणें; बाण सोडणें.

(क) अ. — धातूचा प्रेरणार्थी प्रत्यय.

इसुगे (असुगें) (क) ना. बाणमार; बाणफेक.

इसुवेस (असुवैस) (क) ना. — आज्ञापित कार्य; निरोपित काम; सोपवलेलें काम; सांगकाम.

इह (अह) (सं) वि. — इहलोकीचें; पार्थिव; अस्तित्व.

इहलोक (अहलोक) (सं) वि. — हा लोक; भूलोक; मर्त्यलोक.

इहगे (हंगे) (अहगें [हंगें]) (क) अ. — असें; या पद्धतीनें (सं) ना. — जीवित्व; अस्तित्व.

इहत्र (अहत्र) (सं) अ. — या लोकीं; येथील; इकडे.

इहुदु (अहदु) (क) अ. — राहू दे तर.

इहेतु (अहेतु) (क) अ. — राहीन; राहतों; जगतों.

इळ (अळ) (क) धा. — ओढणें; फरफटणें; दरदर ओढणें.

इळ (ळ) कळ (अळ [ळ] कळ) (क) ना. — उतार; वसरगुंडी; पाणी.

इळानाडि (अळानाडि) (सं) ना. — इळा नामक नाडी; नागपुरी.

इळि (अळि) (क) धा. खाली उतरणें; रोडणें; वाळणें.

(क) ना. — हीनता; संपूर्णता; विळी.

इळिकेय (अळिकेय) (क) धा. — तिरस्कार करणें; अवमानणें; पाणउतारा करणें.

इळिकेपडे (अळिकेपडे) (क) ना. — तिरस्कार; अपमान;

पाणउतारा; धिक्कार.

इळि (ळि) के (अळि [ळ] के) (क) ना. — क्षीणता; हीनता;

दैन्य; गरिबी; अपमान; मानहानि.

इळित (अळित) (क) ना. — अशक्तपणा, उतार.

इळिदु (अळिदु) (क) अ. — खाली येऊन.

(क) वि. — क्षीण; दीन.

(क) ना. — दुःख, दुस्थिति.

इळिसुळुगु (अळिसुळुगु) (क) धा. — पूर्ण बुडणें; नाश पावणे.

इळिपु (सु) (अळिपु [सु]) (क) धा. — खाली ओढणें; निदणें; अपमानित करणें.

अळिदु (अळिदु) (क) धा. — 'इळिपु' पहा.

इळिहोत्तु (अळिहोत्तु) (क) ना. — अपराण्ह; उतरत्या उन्हाचा समय; दोनप्रहरपासुत सायंकाळपर्यंतचा काळ.

इळ (अळ) (क) धा. — टोचणें.

इळे (अळ) (सं) ना. — इळा नाडी; भूमि.

—आण्म (—अण्) (सं) ना. — स्वामी; मालक; भूपति.

इळकल (अळकल) (क) ना. — 'इळकल' पहा.

इळकुळिगोल (अळकुळिगोल) (क) धा. — ओढणें; फरफटणें.

इळदुवरि (अळदुवरि) (क) ना. — चिरफाड; ओढातान.

२५

ई (ई) (क) ना. — कलड मूळाक्षर मालेतील ४ थें अक्षर.

समीपदर्शक सर्वनाम हॅा, हॅी, हॅें; कामदेव; दुःख; राग; विवेक; आव्हान.

(क) धा. — देणें; ठेवणें; विणें.

(सं) धा. — जाणें; प्रकाशणें; इच्छिणें; खाणें; मागणें;

गर्भधारण करणें.

ईयु (ईयु) (क) धा. — 'ई' पहा.

ई (ई) (क) वि. — गोड, रुचकर.

ईके (ईके) (क) ना. — ही स्त्री.

ईक्षक (ईक्षक) (सं) ना. — प्रेक्षक; देहळ्या; परीक्षक;

तपासणारा; निरीक्षक.

ईक्षण (ईक्षण) (सं) ना. — पाणी; डोळा; दृश्य.

(क) अ. — आतांच; या क्षणीं.

ईक्षणिक (ईक्षणिक) (सं) ना. — भविष्यवादी; ज्योतिषी; अदृष्ट सांगणारा.

ईक्षणिके (ईक्षणिके) (सं) ना. — भविष्य सांगणारी; ज्योतिषी स्त्री.

ईक्षित (ईक्षित) (सं) वि. — पाहिलेलें; गृहीत; समजलेलें; उघड झालेलें.

ईक्षिसु (ईक्षिसु) (क) धा. — पाहणें; परीक्षणें; विचार करणें.

ईसे (क्षा) (ईक्षे [क्षे]) (सं) ना. — विचार; समजूत; दृश्य;

डोळा; उद्देश; लक्ष; वेद्य.

ईक्ष्य (ईक्ष्य) (सं) वि. — लक्ष्य; प्रेक्षणीय; वेद्य.

ईग (गडु) (ईग [गडु]) (क) अ. — यावेळीं; आतां; आज.

ईगडी (ळि) (न) (ईगडी [ळि]) (न) (क) वि. — आतांचें; या घटकेचें; वर्तमानकालीन.

ईगळ (ईगळ) (क) अ. — 'ईगे' पहा.

ईगे (ईगे) (क) अ. — लागलीच; ताबडतोब.

ईगे (मिगे) (ईगे [मिगे]) (क) अ. — याकाळी; यावेळीं; आतां.

ईगडळ (ईगडळ) (क) ना. — 'ईगडळ' पहा; क्षीरसागर; दुग्धसमुद्र.

ईचर (ईचर) (क) ना. — मधुरध्वनी; सुस्वर; गोड आवाज.

ईचल् (लु) (ईचल् [लु]) (क) ना. — ताडवृक्ष; शिंदीचे झाड; गांधीलमाशी.

ईशु(सु); ईशु (ईशु [सु]); (ईशु) (क) वि. - कोमजलेले; शिले; बासे; वाळलेले; झडलेले. (क) ना. - दांडा; नांगराची मूठ; गाडीचा अग्रभाग.

ईशुवोगु (ईशुवोगु) (क) धा. - रसहीन होणे; वाळणे; बावणे; कोमेजणे.

ईचे (ईचे) (क) अ. - इकडे; या बाजूला; याकाली; सांप्रत; हल्ली.

ईजु (ईजु) (क) धा. - पोहणे; तरणे; तरंगणे; अनुभवणे.
—गायि (—गायि) (क) ना. - पोहणे शिकतांना
—बुरुडे (—बुरुडे) } वापरावयाचा भोपळा; सांगड.

ईति (ईति) (क) ना. - बरची; टोकदार आयुध.

ईदु (ईदु) (क) वि. - 'इष्ट' पहा.

ईडागु (ईडागु) (क) धा. - कारणीभूत होणे; पुरवठा होणे.

ईडाडु (ईडाडु) (क) धा. - मिरकावणे; फिरवून फेकणे;

गोफण मारणे; विस्कळणे; रेलचेल होणे; पुरेसे होणे.

ईडि (ईडि) (क) ना. - गोवरी; शेणी.

ईडित (ईडित) (सं) वि. - गौरवित, वर्णित; प्रशंसित.

ईडिरि (ईडिरि) (क) धा. - ठोसा देणे; घाव घालणे; वेगाने पुढे जाणे; जोराने ओढणे.

ईडु (ईडु) (क) ना. - जोड; लक्ष्य; गडीलावणी; वैरण;

बंदुकीची दारु; छरे वगैरे; शक्ति; ऐश्वर्य; योग्यता.

—गार (—गार) (क) वि. - बलिष्ठ; शक्तिमान्; खेळांतील म्होरवया.

ईडुजोडु (पाडु) (ईडुजोडु [पाडु]) (क) ना. - योग्य जोडीदार; तुल्यबल; अनुरूप जोड.

ईडे (ईडे) (सं) ना. - स्तुति; वर्णन; शिफारस; गौरव; वाखाणणी.

ईडेसु (ईडेसु) (क) धा. - संपविणे; शेवटास नेणे; समाप्त करणे; पुरविणे.

ईडेह (ईडेह) (क) धा. - सफल होणे; शिवणे; पोहोचणे.

ईडिसु (ईडिसु) (क) धा. - बसविणे; चिकटविणे; अडकविणे.

ईदु (ईदु) (क) धा. - पिणे; सेवन करणे.

ईत (ईत) (क) ना. - हा मनुष्य; वीत; बन्म; बाळंतपण.

—गळ (—गळ) (क) ना. - ही माणसे.

ईति, ईतिवाधे (ईति, ईतिवाधे) (क) ना. - दुष्काळ.

योलधाड वगैरेमुळे होणारे नुकसान; पराज्यापासून होणारा त्रास.

ईतु (ईतु) (क) अ. - संशयार्थी नपुंसकलिंगी प्रत्यय.

ईदले (ईदले) (क) अ. - इकडे; या बाजूला.

ईदकता (ईदकता) (सं) वि. - या प्रकारची उन्नति; ईयत्ता; सारखेपणा.

ईदप (प) (ईदप [प]) (सं) वि. - या प्रकारचे; असे.

ईदोरेतु (ईदोरेतु) (क) अ. - या प्रकारे; अशा रीतीने.

ईन (नु) (ईन [नु]) (क) धा. - डोक्यावर देणे; चढविणे; भार घालणे; घाव घालणे; आड घालणे; झांकणे.

ईपि (ईपि) (क) ना. - माशाची घाण; मासळीची दुर्गंधी;

ऊं; चिळस; उवाळिखा.

ईप्सित (ईप्सित) (सं) वि. - इच्छित; वांछित.

(सं) ना. - इच्छा; आकांक्षा; वासना.

ईप्सितार्थ (ईप्सितार्थ) (सं) ना. - मनोवासना; इच्छित वस्तु.

इप्से (प्सा) (ईप्से [प्सा]) (सं) ना. - आशा; इच्छा; वासना; कामना.

ईवु (ईवु) (क) ना. - अभाव; भेद; दोष.

ईयिसु (ईयिसु) (क) धा. - मिसळणे; जोडणे; प्रसवणे; विणे.

ईर (ईर) (क) वि. - दोन.

(क) धा. - ओढणे; फरपटणे.

ईर (ईर) (क) ना. - थंडी; हिम.

ईरडि (ईरडि) (क) ना. - द्विपाद; मनुष्य; पंक्ति.

ईरण (ईरण) (सं) ना. - उचलून धरणे; पीळ; पाठिंबा;

कारभार.

ईरणिगे (ईरणिगे) (क) ना. - फणी; विंचरून उवा काढणे.

ईरिण (ईरिण) (सं) ना. - अरुण्य; नापीक जमीन; वैराण.

ईरित (ईरित) (सं) वि. - कथित; प्रेषित; प्रक्षिप्त; चोपलेले.

ईरु (ईरु) (क) धा. - ओढणे; खेचणे; हिसकणे.

ईरुळिळ (ईरुळिळ) (क) ना. - कांदा; कंदर्प

ईरुळिणगे (ईरुळिणगे) (क) ना. - उवा काढण्याची फणी.

ईरेंलु (ईरेंलु) (क) वि. - चौदा (संख्या).

ईमन (ईमन) (क) ना. - जलम; ठेच; क्षत; व्रण; ताप.

ईमे (ईमे) (क) ना. - 'इर्म' पहा.

ईये (ईये) (क) ना. - भटकंती; भ्रमंती.

ईपी (पी) लु (ईपी [पी] लु) (सं) वि. - इपेंबाज;

मत्सरी; स्पर्धालु; डोक्यात ऊ असलेली स्त्री.

ईपें (पें) (ईपें [पें]) (सं) ना. - मात्सर्य, पोटादुखी, स्पर्धा.

ईलागु (ईलागु) (क) धा. - साधु होणे, दिवसांत असणे. (बाळंतपणापूर्वी)

—इसु (—इसु) (क) धा. - 'ओगिसु' पहा.

ईलि (लि) (ईलि [लि]) (सं) ना. - विळी.

ईलिक (का) (ईलिक [का]) (क) ना. - 'इळिगे' पहा.

ईलु (ईलु) (क) ना. - साधु होणे, ओढा, लगन, मीलन,

ऋणानुबंध, आपुलकी.

ईवरु (ईवरु) (क) अ. — आतांयित, थोडें पुढें.
 ईवोत्तु (ईवोत्तु) (क) अ. — आज, यावेळीं.
 ईश (ईश) (सं) ना. — मालक, स्वामी, शिव, ईश्वर.
 ईशान (ईशान) (सं) ना. — शिव, अष्ट दिक्पालांपैकी एक;
 सूर्य; शमी, आपटा यासारखी सोन झाडे.
 ईशानी (ईशानी) (सं) ना. — पार्वती, दुर्गा.
 ईशान्य (ईशान्य) (सं) ना. — उत्तर व पूर्व यामधील उपदिशा;
 शिव.
 ईशावास्य (ईशावास्य) (सं) ना. — दशोपनिषदांपैकी एक
 उपनिषद्; ईशोपनिषद्.
 ईशितव्य (ईशितव्य) (सं) वि. — पूजार्ह; अनुशासनीय.
 ईशित्य (ईशित्य) (सं) ना. — स्वामी; यजमान; अनुशास्ता.
 ईशिव (ईशिव) (सं) ना. — स्वामित्व; यजमानकी; अनुशासन.
 ईश्वरसन्न (ईश्वरसन्न) (सं) ना. — देवालय; देवघर;
 देवस्थान.
 ईश्वरि (ईश्वरि) (सं) ना. — पार्वती; शिवभवानी; मालकीण;
 यजमानीण; विपन्न वनस्पति; ईश्वरमुळी.
 ईवण (ईवण) (सं) ना. — अपेक्षा; वासना; शोध.
 — त्रय (— उ, य, र) (सं) ना. — सति-सुत-संपत्ति या तिहींची
 वासना.

ईषत् (ईषत्) (सं) वि. — स्वल्प; थोडे; लहान; अंतर.
 ईषा (ईषा) (सं) ना. — पोहणें; तरंगणें; नांगराचा
 दिंड.
 ईस (ईस) (सं) ना. — ईश्वर; देव.
 ईसिकोळ (ईसिकोळ) (क) धा. — 'इसिकोळ' पहा
 ईसु (ईसु) (क) धा. — विणें; जोडणें; पोहणें.
 (क) ना. — नांगराचा तुंबा.
 (क) वि. — एवढें; इतकें.
 ईह (ईह) (क) वि. मीलित; मिफाफ झालेलें; मिसळलेलें.
 ईहा (ईहा) (सं) ना. — इच्छा; चेष्टा; उद्योग.
 ईहामृग (ईहामृग) (सं) ना. — लांडगा; मृगजळ; रुपकभेद.
 ईहित (ईहित) (सं) वि. — अपेक्षित; शोधित; संपादित.
 ईहे (ईहे) (सं) ना. — प्रयत्न; आशा; थकवा; इच्छा; स्पृहा.
 ईळ (ईळ) (क) धा. — फाटणें; तडकणें; अपहार
 करणें; उपटणें.
 कोळ्ळु (— ईळ्ळु) (क) धा. — हिसकणें; जवरीनें कांडून
 घेणें; अपहरण करणें.
 ईळि (ईळि) (क) ना. अन्न, समूह, कान, निशाणी, ईश.
 ईळिने (ईळिने) (क) ना. विळी, पाटाला बसवलेली विळी.
 ईळे (ईळे) (क) ना. नारिंग, संवें, ईडलिबु.

उ

उ (उ) (क) ना. कन्नड मूलाक्षरमालेतील ५ वे अक्षर; जुन्या
 उ (उ) कानडीतील व्यंजनांत नामाला नवकन्नडमध्ये
 लागणारा प्रत्यय.
 उकड (उकड) (क.) अ. समुच्चयवाचक अव्यय, आणि रूपांतर
 करतांना येणारे अंत्याक्षर.
 उक (उक) (क) अ. शब्दाचे धातुसाधित करण्याचा एक प्रत्यय.
 उकड (उकड) (क) वि. उकट, जास्तीचा; फाजील;
 अधिकचा; श्रेष्ठ.
 (क) ना. शहराभोवतीचा तट; देवडी; पहारेकऱ्याची चौकी;
 नाका; जकातनाका; डोण; पाणी ओढण्याच्या दोरीचा फास.
 उकंड (उकंड) (क) वि. अधिक, पुष्कळ, दट.
 (क) ना. वाव; सड; वैपुल्य; उदंडता; दांडी.
 उकलिसु (उकलिसु) (क) धा. हातचें जाणें, मिणें, मयभीत
 होणें.
 उकलु (उकलु) (क) ना. विश्रांतिस्थल; व्यवस्था; वेळ.
 उकलिके (उकलिके) (क) ना. आतुरतेने पाहणें; व्याकुल-
 दष्टि; वियोग; भीति; लाट; विषाद; वासना; कमंडल.

उकि (उकि) व. (उकि [उकि] व) (क) ना. फसवणूक, प्रमाद,
 कुत्सितपणा.
 उक्कु (उक्कु) (उक्कु [उक्कु]) (क) धा. उतू येणें, वाढणें,
 चिरणें; पिणें; फुगणें.
 (क) ना. मस्ती; तापवलेलें लोखंड; ठोकीव लोखंड; बुडबुडा,
 फेस.
 उकडिसु (उकडिसु) (क) धा. अधिकार गमावणें, शक्ति
 घालवणें.
 उक्कुल (उक्कुल) (क) ना उन्नति, भरभराट, उत्कर्ष, गर्व,
 अहंभाव, ताटा.
 उक्के (उक्के) (क) ना. नांगरणी; वाकी; इत्यादि; शेष.
 उक्केहोडे (उक्केहोडे) (क) धा. नांगरणें; मारणें; राहणें.
 उक्केव (उक्केव) (क) ना. उत्सव; समारंभ; सण; उत्साह.
 उक्केरु (उक्केरु) (क) धा. अधिक होणें; वरचढ होणें.
 (क) ना. भरती; वाढ.
 उक्त (उक्त) (सं) वि. बोललेलें; कथित; सांगितलेलें.
 उक्ति (उक्ति) (सं) ना. गोष्ट; भाषण; शब्द; सुभाषित, वचन.

उक्तिविद् (उक्तीविद्) (सं) ना. कथेकरी, गोष्ठीविस्त्रहाळ;
वैद्याकरणी; गोष्ठी सांगणारा.

उक्ष (उक्ष्) (सं) ना. बैल; वृषभ. खोंड.

उक्षग (गमन) उक्ष्ग [गमन] (सं) ना. नंदीवाहन; शंकर.

उक्षण (उक्ष्ण) (सं) ना. प्रोक्षण; शिंपडणी; शिंतोडा; शिंपण.

उक्षतर (उक्ष्तर) (सं) ना. बलाढ्य बैल, वळू, पोळ.

उक्षध्वज (उक्ष्ध्वज) (सं) ना. वृषभ; केतु; शंकर.

उखे (उखे) (सं) ना. पात्र; मडकें; मांडें.

उग (उग) (क) ना पुष्टिगी धातुसाधिताचा प्रत्यय.

उगड (उगड) (क) वि. - 'उत्कट' पहा.

उगड (डणे) (उगड [डळ]) (क) ना. - स्तुतिपाठ; तोच
तोच स्तुतिपाठ.

उगम (उगम) (सं) ना. - जन्म, मूल, आदी, आरंभ.

उगरिसु (उगरीसु) (क) धा. - उद्गारणें, उखासा देणें, दीर्घ
श्वास सोडणें.

उगादि (उगादि) (क) ना. - वर्षप्रतिपदा, गुढीपाडवा.

उगाभोग (उगाभोग) (सं) ना. भाट; एक गवई.

उगि (उगि) (क) धा - तडकणें; फाटणें; चिरणें; बडवणें, जखम
करणें; आंत दकलणें; ओतणें; पडणें; चूर करणें; अपहार
करणें; प्रवेश करविणें.

(क) ना. - कासव, हुवा.

उगिपद (उगिपद) (क) ना. - अपहरण; लूट; धाड; लुटमार.

उगिवगि (विगि) (उगिवगि [विगि]) (क) धा - फोडणें; भेदणें;
चिरणें.

उगिवंडि (उगिवंडि) (क) ना. - आगगाढी; इंजिन.

उगिसु (उगिसु) (क) धा. - फेकणें, ओतणें; शिरणें;
विघडवणें; सेल करणें.

उगु (उगु) (क) धा. - ओतणें; सोडणें; फेकणें; पडणें; धुंकणें;
चालू लागणें.

उगुरु (उगुरु) (क) ना. - सोलण्याचें साधन; सांगाडा.

उगरिसु (उगुरुसु) (क) धा. - नखाने फाडणें; संपवणें,
शेवटास लावणें; नखाने उकरणें.

उगुरुवेचने (उगुरुवेचने) (क) अ. - कोमटपणानें;
शीतोष्णतेने.

उगुल (उगुल) (क) धा. - धुंकणें; ओकारी काढणें; छीःधु
करणें; तिरस्कारणें.

(क) ना. - लाळ; धुंकी; सुखरस.

उगे (उगे) (क) अ. - चिरून; बाहेर पडून; ओतून.

उग (उग) (क) ना. - भांड्याच्या तोंडाला बांधलेली
शिकाली; तोतरा.

उगड (उगड) (क) ना. - उत्कट; पीडा; अडचण; संकट.

उगडणे (उगडणे) (क) ना. - उद्घोषणा; स्तुति; गर्जना;
ओरड.

उगडिसु (उगडिसु) (क) धा. - जयजयकार करणें; घोषणा
करणें; पुकारून सांगणें; 'उत्कटिसु' पहा.

उगार (उगार) (क) ना. - उद्गार; अभिप्राय; मत.

उगु (उगु) (क) धा. - पाणी शिंपडणें; अडखळत बोलणें.
(क) ना. - तोतरेपणा; बोबडे बोल.

उग्र (उग्र) (सं) वि. - भयंकर; भीषण; क्रूर; उष्ण; तिखट;
रागीट; तीव्र.

उग्रगंधे (उग्र, गंधे) (सं) ना. - ओवा; अजवान; 'बजी'
नामक वनस्पति (गंडमाळेवरील औषध); चाफा.

उग्रवन्व (उग्र, वन्व) (सं) ना. - इंद्र; उग्र धनुष्य हातीं
ठेवणारा.

उग्रलोचन (उग्र, लोचन) (सं) ना. - शिव; अंगारनेत्र.

उग्रशासन (उग्र, शासन) (सं) ना. - कठीण शिक्षा; दंडपशाही;
सक्तमजुरी; क्रूर कायदा.

उग्रश्रव (उग्र, श्रव) (सं) ना. - शीघ्रबुद्धि; रोमहर्ष मुनि.

उग्रसेन (उग्र, सेन) (सं) ना. - कंसपिता.

उग्राण (उग्राण) (क) ना. - वसुली करणारा; सामान संग्रह
करण्याची जबाबदारी; कोठार; खजिना; कोठी.

उग्राणते (उग्राण, णते) (क) ना. - अधिकोत्पत्ति; उठाव.

उग्राणि (उग्राण, णि) (क) ना. - वसुली करणारा; सेवक;

तळवार; हरकाम्या.

उग्राणिसु (उग्राण, णिसु) (क) धा. - अतिशय होणें; अमाप
होणें; वसूल करणें.

उग्रामव्य (उग्राण, व्य) (सं) ना. - उग्रसेनाचा वंश; भयंकर
वंश.

उग्राहि (उग्राण, हि) (सं) ना. - काळसर्प; निशाचर; भयंकर
उघे (उग्राहि) (सं) अ. - बाहवा ! भलें !

उंकी (उंकी) (क) ना. - पांजणी; सुताला खळ चढविण्याची
क्रिया.

उंकिसु (उंकीसु) (क) धा. - परीक्षणें; लक्षपूर्वक पाहणें;
निरीक्षणें; पांजणी करणें.

उंगुट (उंगुट) (क) ना. - अंगुष्ठ; पायाचा अंगठा.

उंगुरु (उंगुरु) (क) ना. - अंगठी; बोटांतील दागिना;
अंगुलीयक,

उंगुरुदल (उंगुरुदल) (क) ना. - कुरळकेस.

उंगुरेखल (उंगुरुदल) (क) ना. - अनामिका;

करांगुलीजवळचे बोट.

उचायिसु (उचायिसु) (क) धा. - ओलांडणे, पार पडणें;
निसटणें; वेळ काढणें. निभावून नेणें.

उचित (७७३३) (सं.) वि.—योग्य; धर्माथ; संभावित; समृद्ध; किरकोळ; वहिवादीचे; अनुकूल.

उचितज्ञ (७७३३३) (सं.) ना.—औचित्य जाणणारा; विवेकी; समजूतदार; जाणता; जाणकार.

उच्च (७७३३) (सं.) वि.—श्रेष्ठ; उंच; उन्नत; गंभीर; वरच्या दर्जाचा.

उच्चंड (७७३३०८) (सं.) वि.—तीव्र; प्रचंड; उद्धट; बेताल; अविवेकी.

उच्चत् (७७३३०८) (सं.) वि.—वर उडणारा; भरारी मारणारा.

उच्चय (७७३३०८) (सं.) ना.—संग्रह; पुंजी; रास; निरी; लाट.

उच्चरण (७७३३०८) (सं.) ना.—उच्चार.

(सं.) धा.—बाहेर जाणे; वर जाणे; चढणे.

उच्चरित (७७३३०८) (सं.) वि.—दूर गेलेला; वर उडालेला; उच्चारलेला; बोललेला.

उच्चरिसु (७७३३०८) (क) धा.—सांगणे; बोलणे; म्हणणे; उच्चारणे.

उच्चल (७७३३०८) (सं.) ना.—मन; गृहीत गोष्ट; समजूत.

उच्चलत् (७७३३०८) (सं.) वि.—वर उडणारा, चढणारा.

उच्चलित ७७३३०८ (सं.) वि.—उकळी फुटलेला, विभक्त, वर उडालेला, दूर गेलेला

उच्चालि(लि)सु ७७३३०८ [६] सं (क) धा.—लिहिणे, बाहेर पडणे, वर चढणे, उकळणे, विभक्त होणे, घुसणे, पार पडणे, निसटणे, तुकडे तुकडे होणे.

उच्चाटन(ने) (७७३३०८) [६] (सं.) ना. हकालपट्टी,

उन्मूलन, झाडलोट, भूतबाधा परिहार.

उच्चापति (७७३३०८) (क) ना.—किरकोळ कर्ज; सामानांची उधारी; हात उसने.

उच्चार (७७३३०८) (सं.) ना.—‘उच्चरण’ पहा.

उच्चालिसु (७७३३०८) (क) धा.—‘उच्चलिसु’ पहा.

उच्चावच (७७३३०८) (सं.) ना.—असंबद्ध प्रलाप;

अचावचा; अविवेकी भाषण; कमजास्त.

उच्चावचक्रीडे (७७३३०८) (सं.) ना.—तोल काठी, झुकदांडी; जीक.

उच्चासन (७७३३०८) (सं.) ना.—उंचावरील बैठक; गादी; वेदिका; देवपीठ.

उच्चु (७७३३) (क) धा.—ओढणे; बाहेर काढणे; सोडवणे; दिलेकरणे; प्रवेशणे; तोंड उघडणे; बाणासारखे उडणे.

उच्चुंड (चुल) (७७३३०८ [३३३]) (सं.) ना.—ध्वजाच्या टोकावरील टोपण; ‘उच्चल’ पहा.

उच्चैसु (७७३३०८) (सं.) वि.—वरचा; उन्नत.

(सं.) अ.—जोराने; ओरडून; बळेंच.

उच्चैश्रव (७७३३०८) (सं.) ना.—लंबकणी; प्रखरश्रुति; इंद्राश्र.

उच्चैःषोष (ध्वनि) (७७३३०८ [३३३]) (सं.) ना.—षोषणा; उद्वोष; नारा; पुकार.

उच्चैस्तर (७७३३०८) (सं.) वि.—वरिष्ठ; असाधारण; अत्युच्च; दैवी.

उच्छादन (७७३३०८) (सं.) ना.—उत्पादन; सुगंधलेपन; उटणे माखन.

उच्छिष्ट (७७३३०८) (सं.) ना.—उष्टे; भोजनावशेष.

उच्छीर्षक (७७३३०८) (सं.) ना.—उशी; गिरदी; उसें.

उच्छृंखल (७७३३०८) (सं.) वि.—मोकळा; स्वैर; स्वतंत्र.

उच्छोषण (७७३३०८) (सं.) ना.—वाळवण.

उच्छ्रय (७७३३०८) (सं.) ना.—उन्नति; उदय; उर्जितावस्था; उंची.

उच्छ्रित (७७३३०८) (सं.) वि.—उन्नत; उदित; माजलेला; अधिक.

उच्छ्वास (७७३३०८) (सं.) ना.—निःश्वास; श्वसन.

उजाडू (७७३३०८) (अ. दे.) ना.—निर्जन प्रदेश; उद्ध्वस्त खेडे.

उज्जनि (७७३३०८) (सं.) वि.—जन्मलेले; संपादित; निर्गत.

उज्जयिनि (७७३३०८) (सं.) ना.—विक्रमराजाची राजधानी; अवंति.

उज्जवणे (७७३३०८) (क) ना.—उद्यापन; समारोप; सोडवणूक; कन्यादान.

उज्जल (७७३३०८) (क) वि.—उज्ज्वल; चकाकणारे; शांत.

उज्जालिके (७७३३०८) (क) ना.—प्रकाश; उजाला; चकाकी; तेज.

उज्जासन (७७३३०८) (क) ना.—खून; ठार मारणे.

उज्जीविसु (७७३३०८) (क) धा.—जगविणे; जीवदान देणे

उज्जु (७७३३०८) (क) धा.—चोळणे; झिजणे.

—कोरडु (—कोरडु) (क) ना.—रंधा; तासणी; उजवट.

उज्जुग (७७३३०८) (क) ना.—उद्योग; काम; श्रम.

उज्जुगंबलि (७७३३०८) (क) ना.—ज्यावर कपडे पसरून इस्त्री केली जाते ते कांबळ्याचें आसन.

उज्जुगिसु (७७३३०८) (क) ना.—काम करणे; कामांत गुंतणे.

उज्जुविके (७७३३०८) (क) ना.—चोळणे; वासणे; मालीश

उज्जुंभित (७७३३०८) (सं.) वि.—उमललेले; विकसित; उघडलेले; वाढलेले; विस्तृत; तोंड वासलेले.

उज्ज्वल (७७३३०८) (सं.) वि.—प्रकाशमय; शांत; स्वच्छ; शोभिवंत

—इसु (—इसु) (क) धा.—प्रकाशणे, स्वच्छ करणे.

—ते (—ते) (क) ना.—शांति; शोभा; प्रकाश; तेज.

उज्ज्वलन (उज्ज्वलन) (सं) ना. — अग्नि; धग; प्रकाश.
 उज्ज्वलित (उज्ज्वलित) (सं) वि. — स्वच्छ केलेले; धगधगीत.
 उज्झित (उज्झित) (सं) वि. — त्यक्त; टाकलेले.
 उज्ज्वलित (उज्ज्वलित) (सं) ना. — बलता; आयाजीवी; उर्वरित
 धान्य संकलन वृत्ति.
 उड (उड) (सं) ना. — पाला पाचोळा; गवत; कडबा; घास.
 उडज (उडज) (सं) ना. — पर्णकुटी; झोपडी; पर्णशाला;
 खोपट; पाला पाचोळ्याचें घर.
 उडर (उडर) (क) ना. — स्त्रियांच्या नेसणाची कमरगाठ.
 उट्टि (उट्टि) (क) ना. — दुर्वचन; शिविगाळ; शिके; पोले;
 मोहोळ.
 उठावुठि (उठावुठि) (अ. दे) ना. — लागलीच; ताबडतोब;
 तीव्रत्वानें
 उड (उड) (क) ना. — बोरपड; नेसण्याचें वस्त्र; कंबर, ओटी;
 पदर.
 उडळ (उडळ) (क) ना. — ‘उडि’ पहा; पोषाख; पेहराव.
 उडाल (उडाल) (क) ना. — भटक्या; खुशालचेंडू; वाचट;
 आळशी; उडाणटप्पु.
 उडि (उडि) (क) धा. — कातरणें; पळून जाणें; कुस्करणें;
 खुपसणें; ठेचणें; तुकडे करणें; फिरविणें.
 (क) ना. — कमर; पोट; ओटी; नितंब; कटि; तुकडा;
 चकमक.
 उडिकूसु (उडिकूसु) (क) ना. — कमरेवरील मूल; तान्हे बाळ.
 उडिके (उडिके) (क) ना. — कोंम; पुनर्विवाह.
 उडिगे (उडिगे) (क) ना. — वस्त्रप्रावर्ण; अंगावरील वस्त्र.
 उडिदार (उडिदार) (क) ना. — कडदोरा; कमरेला बांधलेला
 गोप; दोरा.
 उडिदोवळ (उडिदोवळ) (क) ना. — कमरे भोवतीं
 बांधण्याचें कातडें; चर्म.
 उडिनूळ (उडिनूळ) (क) ना. — ‘उडिदार’ पहा.
 उडिल (उडिल) (क) ना. — कमर; पोषाख;
 पेहराव.
 उडिसु (उडिसु) (क) धा. — नेसविणें; कपडे घालणें; कातरणें;
 तुकडे करणें.
 उडु (उडु) (सं) ना. — नक्षत्र; पाणी.
 (क) धा. — कपडे घालणें; नेसणें.
 (क) ना. — सरडा; कमर.
 उडुक (उडुक) (क) ना. — कमरेभोवती गुंडाळण्याचें वस्त्र.
 उडुगु (उडुगु) (क) धा. — संकोचणें; लहान होणें; घडी
 घालणें; वाकविणें; उतरवणें; झाडणें; विलंबणें.
 — इसु (— इसु) (क) धा. — झाडविणें, स्वच्छ करणें.

उडुगे तोडुगे (उडुगे—तोडुगे) (क) ना. — वस्त्राभरण;
 अलंकार; दागदागिने; ‘उडिगे’ पहा.
 उडुगो (गो) रे (उडुगो [गो] रे) (क) ना. — अहेर;
 डाग, तप्तमुद्रा.
 उडुते (उडुते) (क) ना. — ‘इणिवि’ पहा.
 उडुदेव (राज) (उडुदेव) [राज] (सं) ना. — चंद्र.
 उडुप (पति) (उडुप) [पति] (सं) ना. — चंद्र
 उडुपखंड (उडुपखंड) (सं) ना. — अर्धचंद्र.
 उडुपखंडशिखंड (उडुपखंडशिखंड) (सं) ना. — शिव;
 चंद्रमौली.
 उडुपजुट (उडुपजुट) (सं) ना. — चंद्रशेखर, शंकर.
 उडुपु (उडुपु) (क) ना. — ‘उडुगे तोडुगे’ पहा.
 उडुरु (उडुरु) (क) ना. — बैलाची डरकाळी; हंबारव.
 उडुलु (उडुलु) (क) ना. — ‘उडिल’ पहा.
 उडुवर (उडुवर) (सं) ना. — चंद्र; नक्षत्रपति.
 उडुवे (उडुवे) (क) ना. — अरण्य; काटेरी प्रदेश.
 उडे (उडे) (क) ना. — अंगावरील वस्त्र.
 उडेमणि (उडेमणि) (क) ना. — कमरपट्टा; रत्नखचित मेखला;
 रत्नजडित कंबरपट्टा.
 उड्डीन (उड्डीन) (सं) ना. — उड्डाण; भरारी; झेप; गगनविहार.
 उण् (णु) (उण् [णु]) (क) धा. — खाणें; जेवणें;
 अनुभवणें; भोगणें; सहन करणें.
 — इसु (— इसु) (क) धा. — खावविणें; जेवविणें; भरविणें.
 (क) ना. — भोजन; फारळ; खाणेपिणें; जेवण.
 उणि (उणि) (क) ना. — खानपान; अन्न; भरणपोषण.
 उणुगु (उणुगु) (क) ना. — खाद्य.
 उंडु (उंडु) (क) अ. — होकारार्थी अव्यय.
 (क) क्रि. — आहे.
 उंडलिगे (उंडलिगे) (क) ना. — तांदळाची आंबोळी;
 धिरडें; घावन.
 उंडाडि (डिग) (उंडाडि [डिग]) (क) ना. — उडाणटप्पु;
 खालून फिरणारा; खुशालचेंडू. ‘उडाल’ पहा.
 उंडिग (उंडिग) (क) ना. — एकांडा; सडोसोट; उंडगा; उडाणटप्पु.
 उंडिगे (उंडिगे) (क) ना. — मुद्रा; मोहोर; छाप; ठसा;
 परवाना; प्रवेशपत्र.
 उण्णवळियदु (उण्णवळियदु) (क) अ. — पुष्कळ; अतिशय;
 उन्मुळून; मुळासकट उपटून.
 उणि (उणि) (क) ना. — भोजन; गोचीड; गोमाशी; तांब.
 उण्णे (णी) (उण्णे [णी]) (क) ना. — मंदीची लोकर.
 उण्मु (उण्मु) (क) धा. — होणें; असणें; जन्मणें; चढणें;
 मारणें; फुगणें. सुचणें.

उत् (७७) (सं) अ. — वर; पुढें; बाहेर; अधिक; श्रेष्ठ.

उत् (७७) (सं) अ. — अथवा; किंवा; विकल्पानें.

(सं) ना. — संशय; भीति.

उत्तर्य (७७) (सं) ना. — अंगिरस ऋषीचा पुत्र.

उताहो (७७) (सं) अ. — 'उत' पहा.

उत्क (७७) (सं) वि. — चंचल मनस्क; हावरा; आतुर.

उत्कच (७७) (सं) ना. — ताठ केस; ऊर्ध्वकेश.

उत्कट (७७) (सं) वि. — प्रमुख; श्रेष्ठ; उद्धट; कठिण;

खुळा; आतुर; कष्टप्रद; गंडस्थळांतून वाहणारा रस.

उत्कटिसु (७७) (क) धा. — अतिक्रमण करणें;

उद्घोषणें.

उत्कंठित (७७) (सं) वि. — इच्छिणारा; वासना

ठेवणारा; आशाळभूत; उत्सुक; धावावलेला; अधीरा.

उत्कंठे (ठा) (७७) (सं) ना. — उत्कटता; आतुरता.

हृषी.

उत्कर (७७) (सं) ना. — समूह; रास; संग्रह; वैपुल्य;

बाहुल्य; आधिक्य.

उत्कर्ष (७७) (सं) ना. — श्रेष्ठता; संतोष; उन्नति;

भरभराट; अधिकता.

उत्कल (७७) (सं) ना. — उडीसा देशाचें प्राचीन नांव.

उत्कलिका (के) (७७) (सं) ना. — विरह; चिंता;

भीति; कुतूहल.

उत्कीर्ण (७७) (सं) वि. — संग्रहित; अस्ताव्यस्त; कोरीव;

भोक पाडलेले.

उत्कुण (७७) (सं) ना. — देकूण; ऊं; लिख; चिळस.

उत्कृत्त (७७) (सं) वि. — कोरीव; कातीव; कातरलेले.

उत्कृष्ट (७७) (सं) वि. — श्रेष्ठ; उत्तम; चांगले; उन्नत.

उत्कोच (७७) (सं) ना. — लाच; मनोति; हातओल.

उत्क्रम (मण) (७७) (सं) ना. — अतिक्रमण;

उलंघन; क्रमबाह्यवर्तन; दिशाभूल; निर्गमन; उन्नति.

—इसु (—इसु) (क) धा. — पार होणें; दाटणें; उलंघणें.

उत्क्रांति (७७) (सं) ना. — 'उत्क्रम' पहा.

उत्क्रोश (७७) (सं) ना. — घोषणा; ओरड; पक्षविशेष.

उत्क्षेप (७७) (सं) ना. — फेक; भिरकाट; विखरण; त्याग.

उत्खात (७७) (सं) वि. — उकरलेले; उखणलेले;

उपटलेले; पदच्युत; स्थानभ्रष्ट.

उत्त (ता) (७७) (क) अ. — वर्तमान काळाचा कृदंत

प्रत्यय.

उत्तंस (७७) (सं) ना. — किरीटांतील रत्न; कर्णभूषण;

कानांतील दागिना.

(सं) वि. — श्रेष्ठ.

उत्तंड (७७) (सं) ना. — सरीसारखा गळ्यांतील दागिना;

फास; पति.

उत्तस (७७) (सं) वि. — तापलेला; रागावलेला; क्रुद्ध;

संतप्त.

(सं) ना. — वाळलेले मांस; शिरोभूषण.

उत्तमर्ण (७७) (सं) ना. — सावकार; कर्ज देणारा;

धनको.

उत्तमश्लोक (७७) (सं) ना. — पुण्यपुरुष;

कीर्तिमान; सत्कीर्त युधिष्ठिर; नळ; वगैरे पुण्यचरित.

(सं) वि. — पूज्य; स्तवनीय; अर्हणीय.

उत्तमांग (७७) (सं) ना. — डोके; शिर; श्रेष्ठ अवयव.

उत्तमाधम (७७) (सं) वि. — श्रेष्ठकनिष्ठ; उच्चनीच;

लहानथोर; बराबर.

उत्तमिके (७७) (सं) ना. — चांगुलपणा; श्रेष्ठपणा.

उत्तमे (७७) (सं) ना. — सुंदरा; सुलक्षणा; सुशोभा;

शोभना.

उत्तमौज (७७) (सं) ना. — पांडवाकडील एक राजा.

उत्तरक्रिये (७७) (सं) ना. — और्ध्वदैहिक; प्रेतसंस्कार;

मरणोत्तर विधी.

उत्तरकुरु (७७) (सं) ना. — मेरू पर्वताच्या उत्तरेकडील एकदेश; उत्तर ध्रुवाजवळील प्रदेश.

उत्तरकोडु (७७) (क) धा. — जाव देणें; उत्तर देणें;

उलट बोलणें; तोंडावर बोलणें

उत्तरंग (७७) (सं) ना. — लाटांचें तांडव; लाटांचा

धिंगाणा; कळोळ; जलकळोळ.

उत्तरच्छद (७७) (सं) ना. — उपरणें; प्रावरण; वरचें

पांवरण.

उत्तरण (७७) (सं) ना. — सुटका; निसट; उतारण; पैल-

गाठणें; पैलपार; पर तीरीं जाणें.

उत्तरदिक्वर (७७) (सं) ना. — उत्तर दिशेचा राजा;

कुबेर.

उत्तरपक्ष (७७) (सं) ना. — प्रतिवादी; विरोधीपक्ष;

कुष्णपक्ष; खंडणपक्ष (वादांतील).

उत्तरपूजे (७७) (सं) ना. — विसर्जन विधी;

मानखंडणा; पूजेतील शेवटचा भाग.

उत्तरमीमांसे (७७) (सं) ना. — सहावें (षड्)

दर्शन; वेदांत; बादरायणांची ब्रह्मसूत्रें.

उत्तरवयस्सु (७७) (सं) ना. — उतारवय;

म्हातारण; वृद्धत्व.

उत्तरवादि (७७) (सं) ना. — प्रतिवादी; जबाबदार.

उत्तरवादिच (७७) (सं) ना. — जबाबदारी.

उत्तरसाधक (७७७७७७७) (सं) ना. - सहायक; मदतगार.

उत्तरा (७७७७७) (सं) ना. - विराट्राजन्त्री सुलगी. एक नक्षत्र.

उत्तराधिकारी (७७७७७७७७) (सं) ना. - वारस; मरणोत्तर स्वामित्वाधिकारी.

उत्तरामिमुख (७७७७७७७७७) (सं) वि. - उत्तर दिशेला तोंड असलेला; उत्तरेकडे जाणारा.

उत्तरायण (७७७७७७७७) (सं) ना. - मकरवृत्तापासून कर्कवृत्तापर्यंतचा सूर्यगतीचा काळ; एक अयन; उत्तरेला जाणं.

उत्तरायि (७७७७७७७) (सं) ना. - उपकार स्मरण;

दूरचा मनुष्य; परका.

उत्तराज्ञापति (७७७७७७७७७) (सं) ना. - उत्तरदिशेचा स्वामी; कुबेर.

उत्तरासंग (७७७७७७७७) (सं) ना. - उत्तरवस्त्र; प्रावरण; अंगावरील दुसरे वस्त्र.

उत्तरिगे (७७७७७७) (क) ना. - 'उत्तरासंग' पहा.

उत्तरिसु (७७७७७७७) (क) धा. - उत्तर देणं; पारहोणं; सोडून देणं; निसटणं.

उत्तरीय (यक) (७७७७७७७७७ [७७७७]) (सं) ना. - 'उत्तरासंग' पहा.

उत्तरे (७७७७७) (सं) ना. - 'उत्तरा' पहा.

उत्तरेष्टुः (७७७७७७७७७) (सं) अ. - उद्यां; दुसऱ्या दिवशीं.

उत्तरोत्तर (७७७७७७७७७७) (सं) अ. - पुढें पुढें; प्रगतिपर; अधिकाधिक.

(सं) ना. - जय; सुख.

उत्तल (७७७७७७) (क) अ. - येथेंच; दूर नव्हे की जवळ नव्हे अशा ठिकाणीं. नातिदूर; न अतिसमीप.

उत्तवलिकं (७७७७७७७७) (क) ना. - प्रयत्न; युक्ति; योजना; आराखडा.

उत्तान (७७७७७७) (सं) वि. - उताणा; उथळ; वर उचलेलें; उघडलेलें.

उत्तानक (७७७७७७७) (सं) ना. - कुस्तीतील पट; आयुध चालवण्यांतील डाव; पंक्ति; ओळ; आश्रुति; वंश; बराणें; नृत्य-लय; संगति; लहर.

उत्तानपाद (७७७७७७७७७) (सं) ना. - ध्रुवपिता; मृगनक्षत्रांतील एक तारा.

उत्तानशय (७७७७७७७७७) (सं) ना. - उताणे निद्रासन; अर्भक.

उत्तानित (७७७७७७७) (सं) वि. - तोंड वर करून झोपणारा; वरतोंड्या; एकजीव झालेला.

उत्तार (रण) ७७७७७७७ [७७७७] (सं) ना. - सुरक्षितता; परतफेड; युक्तभूदान; उच्चस्वर; विस्तार; गमावणूक; हरण.

उत्तासक (७७७७७७७) (सं) ना. - नावाडी; नाविक; नाव; डोण; होडी.

उत्ताल (क) (७७७७७७) [७७] (सं) वि. - बलाढ्य; शक्तिमान; चपळ; उंच; मोठे; वेगवान; वर उचललेला.

उत्तीर्ण (७७७७७७७) (सं) वि. - पारपडलेला; निसटलेला;

सुरक्षित; उत्तरी; ऋणमुक्त; पुढें गेलेला.

उत्तु ७७७७ (क) धा. - पेरणें; बुळणें; सारखें होणें; सोडणें; नांगर मारणें.

उत्तुंग (७७७७७७) (सं) वि. - उंच; श्रेष्ठ; उन्नत; लांब; उच्च.

उत्तुत्ते (त्ति) (७७७७७७) [७७] (क) ना. - खारीक; खजूर;

तत्तेजक (७७७७७७७) (सं) वि. - प्रोत्साहक; दुरूप देणारा; चेव आणणारा.

उत्तेजन (७७७७७७७) (सं) ना. - चेतना; क्षोभ; प्रोत्साहन; उत्साह; उत्साह.

उत्तेजित (७७७७७७७) (सं) वि. - उत्तेजित; प्रोत्साहित; दुरूपी.

उत्तोलनदंड (७७७७७७७७७७७) (सं) ना. - तरफ;

तरफदांडी.

उत्थ (७७७७७) (सं) वि. - पुढें येणारा; वर चढणारा; प्रगत; डोकें वर काढणारा.

उत्थान (७७७७७७) (सं) नां. - उन्नति; अभ्युदय; दीर्घ प्रयत्न; गृहकृत्य; रामबाण औषध; अंगण; पुस्तक; संतोष; युद्धप्रयाण

उत्थानद्वादशी (७७७७७७७७७७७) (सं) ना. - कार्तिक शुद्ध द्वादशी; वामन द्वादशी.

उत्थापन (७७७७७७७७) (सं) ना. - प्रतिष्ठा; उठाव; विसर्जन.

उत्थिन (७७७७७७) (सं) वि. - उठलेलें; थांबलेलें; वाढलेलें; स्थापित; यत्न केलेलें.

उत्पतन (७७७७७७७) (सं) ना. - उडी मारणें; उड्डाण; उडी; झेप.

उत्पत्ति (७७७७७७) (सं) ना. - उत्पादन; लाभ; प्रयोजन; मिलकत; जन्म.

उत्पथ (७७७७७७) (सं) ना. - दुर्गम; प्रमाद; हवा; आकाश.

उत्पल (७७७७७७) (सं) ना. - नील कमल; इंदीवर; कमळ; चंद्रकमळ.

उत्पलमित्र (सख) (७७७७७७७७७ [७७७७] (सं) ना. - चंद्र.

उत्पलासाध (७७७७७७७७७७७) (सं) ना. - चंद्रकंत मणि.

उत्पवन (७७७७७७७) (सं) ना. - शुद्धिकरण; सोवळेओवळे; सोवळें.

उत्पादन (७७७७७७७७) (सं) ना. - नाश; उत्पन्नन; उच्चाटन.

उत्पात (तक) (७७७७७७) [७७७] (सं) ना. - अवलक्षण; गंडांतर; अपशकुन; कुदर्शन.

उत्पादक यंत्र (७७७७७७७७७७७७७७७) (सं) ना. - इंजिन; उत्पादनशक्ति देणारें यंत्र.

उत्पाद (दन) (उत्पाद) [दं] (सं) ना. — उत्पत्ति; जन्म; पुढें आणणें.

— इसु (—असु) (क) धा. — उत्पन्न करणें; सिद्ध करणें; तयार करणें; बनवणें.

उत्पिज (जल) (उत्पिज) [जल] (सं) ना. — अव्यवस्था; अडचण; संकट.

उत्पिहित (उत्पिहित) (सं) वि. — झांकलेले; झाकणाचे.

उत्पुलक (उत्पुलक) (सं) वि. — आनंदित; रोमहर्षक;

उत्पास (उत्पास) (सं) ना. — अडहास; उकळी; अतिदूर नेणें.

उत्प्रेक्ष (क्षे) (क्षण) (उत्प्रेक्ष) [क्षे] [क्षण] (सं) ना. — ऊर्ध्वदृष्टि; परीक्षण; चलन; तर्क; विचार; कल्पना.

उत्प्रेक्षा (क्षे) उत्प्रेक्षा [क्षे] (सं) ना. — एक अर्थालंकार 'उत्प्रेक्ष' पहा.

उत्प्रेक्षत् (उत्प्रेक्षत्) (सं) वि. — तरंगणारे, तरणारे.

उत्प्लवन (उत्प्लवन) (सं) ना. — उडाण; उडी; वर तरंगणें.

उत्फुल (फल) (उत्फुल) [फल] (सं) वि. — ब्रीद;

फाटलेलें; पूर्ण उलगाडलेलें; उमललेलें.

उत्स (उत्स) (सं) ना. — पर्वतातील शरा; नदी; कारंजा.

उत्संग (उत्संग) (सं) ना. — मांडी; डोंगराचा उतार; ओटी.

उत्सर्ग (जन) (उत्सर्ग) [जन] (सं) ना. — त्याग; दान; अर्पण; प्रोक्षण; अर्क काढणारा; प्रस्तावना; पाणी घालणें; शासन.

— इसु (—असु) (क) धा. — सैल सोडणें; टाकणें; दिलें करणें.

उत्सर्पण (उत्सर्पण) (सं) ना. — फुगवटा; भूग; हांजीहांजी; प्रयाण; निसरण; गमन.

उत्सव (उत्सव) (सं) ना. — समारंभ; मंगलकार्य; सण; संतोष; जत्रा.

उत्स (त्सा) ह (उत्स) [ह] (सं) ना. — प्रयत्न; उल्हास; संतोष; शक्ति; शौर्य; चकाट्या; गप्पा; निरर्थक बडबड.

उत्सादन (उत्सादन) (सं) ना. — निर्मूलन; बडतर्फी; नाश;

पोषण; गंधलेपन; स्वच्छता; नांगरट; झाडलोट; दबळादबळ

उत्सारक (उत्सारक) (सं) वि. — बाहेर घालवणारा; दूर पाठवणारा; निवारणारा; मारक.

(सं) वि. — द्वारपालक, देवडीवाला.

उत्सारित (उत्सारित) (सं) वि. — निवारित; प्रेषित; बहिष्कृत; सुटका झालेला.

उत्साहि (उत्साहि) (सं) ना. — हुरूपी; उत्तेजक; प्रोत्साहक.

उत्सिक्त (उत्सिक्त) (सं) वि. — उद्धत; वादलेला; उत्कमित; मर्यादा ओलांडलेला.

उत्सुक (उत्सुक) (सं) ना. — हुरूप असलेला; उत्कृष्टित; आतुर; त्वरित; आशाळभूत; दुःखी.

उत्सुकते (उत्सुकते) (सं) ना. — उत्साह; आतुरता; हुरूप; उल्हास.

उत्सृष्ट (उत्सृष्ट) (सं) वि. — फेकलेला; टाकलेला; त्यक्त.

उत्सेक (उत्सेक) (सं) ना. — अहंकार; क्रोध; मस्ती; हट्ट; प्रोक्षण.

उत्सेध (उत्सेध) (सं) ना. — उंची; लठ्ठपणा; जाडी;

चांगुलपणा; कार्य; लाभ; देह; खून.

उद (उद) (सं) अ. — वर; वरच्या बाजूला; असें; दूर.

उद (दक) (उद [दक]) (सं) ना. — पाणी; जल.

उदक (दत्) (उदक) [दत्] (सं) अ. — वरील;

उत्तरेकडील.

उदके (उदके) (सं) ना. — विटाळशी; रजस्वला.

उदगयन (उदगयन) (सं) ना. — 'उत्तरायण' पहा.

उदग्र (उदग्र) (सं) वि. — उंच; पुढारलेले; भयंकर; बलाढय; उत्तेजित; श्रेष्ठ.

उदज (उदज) (सं) ना. — कमल; जलज; जलांत वाढणारे.

उदंच (उदंच) (सं) वि. — भरभराटलेला; उद्दिष्ट साधणारा.

उदंचन (उदंचन) (सं) ना. — माठ; बादली; झांकण;

पांघरुण.

उदंचित (उदंचित) (सं) वि. — वर उचललेला; वर फेकलेला;

उदधि (उदधि) (सं) ना. — समुद्र; सागर; जलाशय.

उदंत (उदंत) (सं) ना. — बुद्धिकौशल्य; बातमी; खबर;

'उ'कारांत; उद्योग करुण पोटा भरणारा मनुष्य; श्रमजीवी.

उदन्वत् (उदन्वत्) (सं) ना. — समुद्र; सागर.

उदपान (उदपान) (सं) ना. — विहीर; कूप; पाणपोई; आड.

उदय (उदय) (सं) ना. — जन्म; उत्पत्ति; लाभ; पूर्वगिरी;

प्रकाश; उडी; उत्पत्ति; मूर्तस्वरूप; उद्गमन.

— राग (—राग) (सं) ना. — उदयकाळी गावयाची रागिणी; उदय राग; रक्तवर्ण.

उदयन (उदयन) (सं) ना. — चंद्रवंशीय राजा.

उदयाचल (उदयाचल) (सं) ना. — उदयाद्रि; पूर्वैकडचा पर्वत; उदयगिरी.

उदयादित्य (उदयादित्य) (सं) ना. — सूर्य; एका राजाचें नांव; उगवता सूर्य.

उदयिसु (उदयिसु) (क) धा. — जन्मणें; उपजणें; दिसणें; प्रगटणें.

उदर (उदर) (सं) ना. — पोटा; गर्भ; जठर.

— निर्वाह (—निर्वाह) (सं) ना. — उपजीवन; पोटाभरणें; उदरभरण.

—शिखि (—३३) (सं) ना.—जठराग्नि.
 —शूले (—३००) (सं) ना.—पोटदुखी.
 उदरार्थि (उदरार्थि) (सं) ना.—पोटार्थी; खादाड; पोटभर.
 उदरावर्त (उदरावर्त) (सं) ना.—बेंबी; नाभी.
 उदरि (उदरि) (सं) ना.—मोठ्या पोटाची स्त्री; दोंदील स्त्री.
 —कृशोदरि (—कृ० उ० द०) (सं) ना.—कोमळांगी; पातळ पोटाची; भकाळ पोटाची स्त्री.
 उदरू (उदरू) (क) धा.—अलग होणे; विस्कटणे; झडणे; खाली पडणे.
 उदरु (उदरु) (सं) ना.—भविष्यफल.
 उदश्रु (उदश्रु) (सं) ना.—उचवळीने आलेले अश्रु; हुंदका.
 उदवासित (उदवासित) (सं) ना.—घर; निवास; आश्रय.
 उदवास [उदवास] (सं) ना.—समुद्र; जलचर.
 उदधित (उदधित) (सं) ना.—जलमिश्रित ताक; लस्सी; मळा.
 उदस्त (उदस्त) (सं) वि.—फेकलेले; हिसकलेले; मागून घेतलेले.
 उदात्त (उदात्त) (सं) वि. श्रेष्ठ; गंभीर; प्रख्यात; कुलीन; उदार; दानी.
 (सं) ना.—एक काव्यालंकार; तीव्र ध्वनि.
 उदात्तचरित (उदात्तचरित) (सं) वि.—कुलवंत; कुलीन; महामना; चारित्र्यवान्; पुण्याचरणो.
 उदान (उदान) (सं) ना.—उदानवायु; कंठांतून निघणारा वायु; धाप; ढेंकर.
 उदार (उदार) (सं) वि.—गंभीर; प्रामाणिक; उत्तम दानी; त्यागी.
 उदारि (उदारि) (सं) ना.—मोठ्या मनाचा; त्यागी.
 उदास (उदास) (सं) ना.—तटस्थता; अनास्था.
 उदासीन (उदासीन) (सं) वि.—कंटाळलेला; विरक्त; तटस्थ.
 —ते (—३) (सं) वि.—आलस्य; अनासक्ति; विराग.
 उदास्थित (उदास्थित) (सं) ना.—व्यवस्थापक; द्वारपाल; हेर; बातमीदार.
 उदाहरण (उदाहरण) (सं) ना. कथन; आदर्श; दृष्टान्त; प्रसंग.
 —इसु (—३३) (क) धा.—दृष्टान्ताने सांगणे; विवरण करणे; आदर्श ठेवणे.
 उदाहृत (उदाहृत) (सं) वि.—कथित; विवेचित; नामाभिहित; समजावलेले.
 उदित (उदित) (सं) वि.—सांगितलेले; जन्मलेले; बद्ध; वर्धमान; अंकुरित.
 उदितोदित (उदितोदित) (सं) वि.—वर्धिष्णु; फोफावणारे; अधिकाधिक वाढलेले.

उदिर (र) (उदिर [र]) (क) धा.—खाली पडणे; पडणे; झडणे; अलग होणे; विस्कटणे.
 उदिरिसु (उदिरिसु) (उदिरिसु [र]) (क) धा.—खाली पाडणे; उतरविणे; फेकणे; झडविणे.
 उदिसु (उदिसु) (क) धा.—जन्मणे; उगवविणे; अभिवृद्धि करविणे.
 उदीचि (ची) (उदीचि [र]) (सं) ना.—उत्तर दिशा.
 उदीचीन (उदीचीन) (सं) ना.—उत्तरदेशीय; औत्तरीय.
 उदीच्य (उदीच्य) (सं) वि.—उत्तरेचा; उत्तरदेशसंबंधी.
 उदीरण (उदीरण) (सं) वि.—पुढे ढकललेला; पुढे लोटलेला. (सं) ना.—कथन; भाषण; बोल.
 उदीर्ण (उदीर्ण) (सं) वि.—वाढलेला; मोठा; उदार; भरीव; बर सरकलेला; वडील; मस्त; महात्मा.
 उदु (उदु) (क) ना.—दोहो बाजूचे वगळून मधला. (क) अ.—तृतीय पुरुषी नपुंसकलिंगी प्रत्यय; कृदंत भाववाचकनाम प्रत्यय; 'लागलीच' या अर्थी शब्दयोगी अव्यय.
 उदुगरिसु (उदुगरिसु) (क) धा.—उद्गारणे; सांगणे; ओकणे; सोडणे.
 उदुभव (उदुभव) (क) ना.—उद्भव; उपज; निर्मिति.
 —इसु (—३३) (क) धा.—उपजविणे; निर्मिणे; दिसणे.
 उदुंबर (उदुंबर) (सं) ना.—औदुंबर; उंबरवृक्ष; तांबे; उंबरा.
 —मशक (—३३) (सं) ना.—उंबरातील किडा.
 उदुरु (उदुरु) (क) धा.—'उदिर' पहा.
 उधोउधो (उधोउधो) (सं) अ.—उदो उदो ! देवीच्या नांवाचा जयजयकार.
 उद्ग (उद्ग) (सं) वि.—सुवासिक; सुगंधित; दरवळणारा.
 उद्गत (उद्गत) (सं) वि.—वर गेलेला; जबाबदारी घेतलेला; विडा उचलेला; शिरोधृत.
 उद्गम (उद्गम) (सं) ना.—उत्पत्ति; मूल; जबाबदारी; फूल; कन्या.
 —मंजरी (—३३) (सं) ना.—पुष्पगुच्छ.
 —सार (—३३) (सं) ना.—मध; पराग.
 उद्गमन (उद्गमन) (सं) ना.—उद्गति; भरभराट; बढती; वाढ; अभिवृद्धि; विरह.
 उद्गमनीय (उद्गमनीय) (सं) वि.—वर जाण्यायोग्य; सोवळ्याचा पंचा.
 उद्गमिसु (उद्गमिसु) (क) धा.—वर चढणे, उठणे; भरभराटणे; वाढणे.
 उद्गलित (उद्गलित) (सं) वि.—पडल्यासारखा; गळलेला; थकलेला.

उद्गातृ (उद्गातृ) (सं) ना. — यज्ञपुरोहित; सामगायक ऋत्विज
उद्गार (उद्गातृ) (सं) ना. — बोल; बोलून दाखवणें; थुंकी;
वांती; ओक; अभिप्राय.

उद्गीर्ण (रण) (उद्गीर्ण [रण]) (सं) ना. — मतप्रदर्शन;
घमन; वांती; वहिष्कार.

उद्ग्रंथ (उद्ग्रंथ) (सं) ना. — जाडा ग्रंथ; आशयघन पुस्तक.
उद्ग्रीव (उद्ग्रीव) (सं) ना. — मान; गळा; लिखाण; पत्र;
हस्ताक्षर.

उद्ध (उद्ध) (सं) ना. — शक्ति; श्रेष्ठता; आनंद; आदर्श; घमता.
उद्धत (उद्धत) (सं) ना. — मोठें मांडें; एक पात्र.

उद्धतन (उद्धतन) (सं) ना. उघडणूक; विवेचन; सोडवणूक;
विमोचन.

उद्धटन (उद्धटन) (सं) ना. — मारामारी; लढाळणी; मारपीट.
उद्धीट (उद्धीट) (सं) ना. — जकातकष्टा; पहाराघर.

उद्धीटक (उद्धीटक) (सं) ना. — उघड करणारा; विहीरींत
सोडलेला दोर; वागर; किल्ली.

उद्धात (उद्धात) (सं) ना. — मार; आयुध; आरंभ; प्रकरण;
परिच्छेद; नाकानें प्राणवायु घेणें.

उद्धसि (उद्धसि) (सं) ना. — उत्तम खड्ड; चांगली तरवार.

उद्धृष्ट (उद्धृष्ट) (सं) वि. — घासलेले; घासून गुळगुळीत
केलेले; उज्जल; उगाळलेले.

उद्धोषण (उद्धोषण) (सं) ना. — ओरडून सांगणें; ओरड;
गर्जना.

— इसु (— इसु) (क) धा. — ओरडणें; गर्जणें.

उद्द (उद्द) (क) वि. — उर्ध्व; उंच; दीर्घ; खोलवर.

उद्दंश (उद्दंश) (सं) ना. — ठेकून; डांस; मच्छर; मशक;
चावून गांधीं उठणारा किडा.

उद्दंड (उद्दंड) (सं) वि. — वर उचललेले; भयंकर; तीक्ष्ण
शिंगाचा.

(सं) ना. — धैर्य; गर्व; अहंभाव; उद्धटपणा; साष्टांग नमस्कार.

उद्दंडते (उद्दंडते) (सं) ना. — घमता; श्रेष्ठपणा; अहंभाव.

उद्दंसारु (उद्दंसारु) (क) धा. — वर उडणें; गगनविहार
करणें; झेंप घेणें; भरारणें.

उद्दमि (दिमे) (उद्दमि [दिमे]) (सं) ना. — उद्योग; व्यवहार.

उद्दमिसु (उद्दमिसु) (क) धा. — उद्योग करणें; कामधंदा
करणें.

उद्दरि (दिरि) उद्दर [दि] (क) ना. — हातउसनवट;

अर्थव्यवहार; जोडीदार; बरोबरीचा मनुष्य.

उद्दान (उद्दान) (सं) वि. — विशाल; घन; उद्दाम.

(सं) ना. — चूल; रोगडी.

उद्दानि (उद्दानि) (सं) वि. — अतिशय विशेष; दाता; उदारहस्त.

उद्दाम (उद्दाम) (सं) वि. — उन्मत्त; मनःपूत; मस्त; मोठा;
उत्तम; विशिष्ट.

उद्दालक (उद्दालक) (सं) ना. — ऋषिनाम; धौम्यऋषीचा
शिष्य; आरुणी; मधविशेष.

उद्दिगे (उद्दिगे) (क) ना. — गाडीच्या पुढच्या भागाचें जाड
लाकूड.

उद्दिश्य (उद्दिश्य) (सं) ना. — उद्देश्य; लक्ष्य; निशाण.

(सं) अ. — करितां; साठीं; स्तव; कारणें.

उद्दिष्ट (उद्दिष्ट) (सं) वि. — विवक्षित; निर्दिष्ट; उल्लेखित.

उद्दीप (पन) (उद्दीप [पन]) (सं) ना. — पेट; चेतना; भडका;
प्रवृत्तन.

उद्दीप्त (पित) (उद्दीप्त [पित]) (सं) वि. — प्रवृत्तित; कांतियुक्त;
प्रकाशित; स्वच्छ केलेले.

उद्दु (उद्दु) (क) धा. — घासणें; उजळणें; स्वच्छ करणें.
(क) ना. — उडीद.

उद्दुस्तन (उद्दुस्तन) (क) ना. — उद्धटपणा; कपट;
फसवणूक; ओवडधोवडपणा.

उद्दृष्ट (उद्दृष्ट) (सं) वि. — गर्विष्ठ; मस्तीचा; अहंकारी;
धमंडखोर.

उद्देश (उद्देश) (सं) ना. — निशाण; लक्ष्य; कारण; आशा;
अपेक्षा; दिशा; निवास; प्रगटन.

— इसु (— इसु) (क) धा. — मतलबानें सांगणें; सहेतुक
करणें; हेतुपुरस्सर वागणें.

उद्द्योत (उद्द्योत) (सं) वि. — चकाकणारे; चमकणारे
कांतियुक्त.

उद्दट (त) (उद्दट [त]) (सं) वि. — गर्विष्ठ; अहंकारी.
(क) ना. — मस्ती; औद्धत्य.

उद्दति (उद्दति) (सं) ना. — उन्नति; अहंकार; मस्ती; मार;
कंपन.

उद्दर (रण) (उद्दर [रण]) (सं) ना. — उन्नति; उन्नयन, उद्धार;
पालन; सुटका; नाश; प्रवाहन; पाठिबा.

— इसु (— इसु) (क) धा. वर उचलणें; ओरडून सांगणें;
घोषित करणें.

उद्दरणि, (णे) (उद्दरणि [णे]) (सं) ना. — पत्नी; अर्ध्या;
तीर्थाची झारी; स्तुवा.

उद्दव (उद्दव) (सं) ना. — कुष्णाचा मंत्री; आनंद; उत्साह;
सण.

उद्दार (उद्दार) (सं) ना. — उन्नति; वाट; भरभराट; उत्कर्ष.

उद्दारक (उद्दारक) (सं) ना. — उद्धार करणारा; सहाय्यक.

उद्दुर (उद्दुर) (सं) वि. — जुवापासून सुटलेला; विलंबित;
उत्साहित; बंधमुक्त; मोठा; स्थिर.

उद्धृत (उद्धृत्) (सं) वि. — उवललेला; हलविलेला;
गुंडाळलेला; उंच.

उद्धूल (लन) (उद्धूल [लन]) (सं) ना. शिंपणी; प्रोक्षण;
झड; पानझड; फुलझड.

उद्धूलित (उद्धूलित) (सं) वि. — प्रोक्षित; झडलेले;
कोमेजलेले; निर्मात्य झालेले.

उद्धृत (उद्धृत्) (सं) वि. — उद्धरलेले; सावरलेले; उचलून
धरलेले; निवडलेले; उघडलेले.

उद्धवल (उद्धवल) (सं) वि. — अत्यंत बलिष्ठ; शक्तिशाली.

उद्धाहु (उद्धाहु) (सं) वि. — हात वर केलेला; हात
उभारून.

उद्धुद्ध (उद्धुद्ध) (सं) वि. — जागृत; समजावलेला; विकसित;
उमललेला.

उद्धोवन (ने) (उद्धोवन) [नं] (सं) ना. — उद्धोवन; जागृति;
बलवंताना हितोपदेश.

उद्धव (उद्धव) (सं) ना. — जन्म; उत्पत्ति; प्रतीति.

उद्धाव (उद्धाव) (सं) ना. — प्रदर्शन; संतती.

उद्धास (उद्धास) (सं) ना. — चकाकी; कांती; चांगुलपणा;
किरण; बोट.

उद्धिज (ज) (उद्धिज [ज]) (सं) ना. — वनस्पति; वृक्षलता
वगैरे.

—कोटि (कौटी) (सं) ना. — वनस्पतीवर्ग.

उद्धिद (उद्धिद) (सं) वि. कांभ फुटलेला; फुटून बाहेर येणारा;
अंकुरलेला.

उद्धिन्न (उद्धिन्न) (सं) वि. — उघडलेले; अंकुरित; विभक्त;
आमंत्रित; आहुति दिलेला; बाहेर आलेला.

उद्धेद (वन) (उद्धेद) [दन] (सं) ना. — मोडफुटी; अंकुरण;
अंकुरदर्शन; कांभ फुटलेला.

उद्धम (उद्धम) (सं) ना. — भ्रमंती; धावपळ; चळवळ;
मनस्ताप; पश्चात्ताप; आतुरता.

—इसु (—इसु) (क) धा. — गडबड करणे; बावरणे; भ्रमणे.

उद्धमि (उद्धमि) (सं) वि. — विवहळ; खुळा; भ्रमिष्ठ;
दिशाभूल झालेला.

उद्धत् (उद्धत्) (सं) वि. — शोभणारा; वर येणारा; जन्मणारा;
वर चढणारा.

उद्धत (उद्धत) (सं) वि. — गुंतलेला; वर उचललेला; सिद्ध;
प्रयत्नशील; चपळ.

उद्धम (उद्धम) (सं) ना. — परिश्रम; उद्योग; काम; वाढ;
भरमराट.

उद्धमि (उद्धमि) (सं) ना. — प्रयत्नशील; साहसी कार्यकर्ता;
उद्योगी.

उद्यान (वन) (उद्यान) [वन] (सं) ना. — मळा; विवाहस्थळ
सहल.

उद्यापन (ने) (उद्यापन) [नं] (सं) ना. — समारोप; समाप्ति;
सोडवणूक; विधि उरकणे; निर्णय घेणे.

उद्युक्त (उद्युक्त) (सं) वि. — सिद्ध; उत्तेजित; अतिचपळ;
गुंतलेला; मग्न.

उद्योगस्थ (उद्योगस्थ) (सं) ना. — कामसु; नोकर; सेवक.

उद्ग (उद्ग) (सं) ना. — पाणमांजर; पाणकुत्रे; ऊद.

उद्विक्त (उद्विक्त) (सं) वि. — उत्तेजित; अधिक; निश्चल;
कोपलेला.

उद्वेक (उद्वेक) (सं) नां. — धीटपणा; उद्धटपणा; अतिशयता;
भोग; सुक्ति; पुरोगमन.

—इसु (—इसु) (क) धा. — रागाला आणणे; चिडविणे.

उद्वर्त (तेन) (उद्वर्त) [तन] (सं) ना. — सुगंधलेपन;
गंधमाखन; बढती; वाढ.

उद्वर्तनालय (उद्वर्तनालय) (सं) ना. — स्नानगृह;
न्हाणीघर; अंधोळीचें ठिकाण.

उद्वह (उद्वह) (सं) ना. — आनंद; संतोष; विवाह; लग्न;
सप्तवायुमार्गापैकी एक मार्ग.

उद्वहन (उद्वहन) (सं) ना. — संरक्षण; विवाह; सांभाळ;
ओशेकन्याचा धंदा; कामाटी; हमाली.

उद्वह (उद्वह) (सं) ना. विवाह; आदरातिथ्य.

उद्वहन (उद्वहन) (सं) ना. — विवाह; आदरातिथ्य.

उद्वहन (उद्वहन) (सं) ना. — वर चढविण्याचें साधन;
विवाह.

उद्वहिक (उद्वहिक) (सं) वि. — वैवाहिक; लग्नसंबंधी.

उद्वहिसु (उद्वहिसु) (क) धा. — लग्न करणे; विवाहित
होणे.

उद्विम (उद्विम) (सं) वि. — खिन्न; दुःखित; हळहळीचें.

उद्वृत्त (उद्वृत्त) (सं) वि. — माजलेला; मस्त; उद्धट; गुंड;
अप्रामाणिक; लबाड.

उद्वृत्ती (उद्वृत्ती) (सं) ना. — हट्टीपणा; मस्ती; गुंडगिरी.

उद्वेग (उद्वेग) (सं) ना. — भीति; तळमळ; दुःख; गडबड;

उत्तेजन; चळवळ; आंदोलन; पश्चात्ताप; मनस्ताप

उद्वेगिसु (उद्वेगिसु) (क) धा. — वेगाने जाणे; बाई करणे.

उद्वेगिसु (उद्वेगिसु) (क) धा. — मित्रविणे; थरकापवणे;

भावना दुखविणे; भीति दाखविणे.

उद्वेल (उद्वेल) (सं) ना. — महापूर; मर्यादोच्छेदन.

उनिनु (उनिनु) (क) वि. — इतके; एवढे; तेवढे;

एवढेतेवढ्यामधील परिमाण; मित.

उंतु (उंतु) (क) अ. — असें; मध्यममार्गी; सुवर्णमध्य घेतां.

उंते (७००ड) (क) अ. - अकारण; विनाकारण; उगीचच्या
उगीच; अहेतुतः.

उंदळ (७००द७) (क) ना. - संग्रह; रास; समूह; टोळके.

उंदु (७००दु) (क) अ. - आज; यावेळीं; क्षणभरानें.

उन्नत (७००नुड) (सं) वि. - उंच; श्रेष्ठ; उंचावलेलें; शोफारलेलें;
मोटें.

उन्नतछाय (७००नुडछाय) (सं) ना. - मोठा आवाज

असलेला; पहाडी आवाजाचा; कंठीक; दाट सावलीचा.

उन्नतानत (७००नुडानत) (सं) वि. - उंचसखल असलेला;
सपाटीचा; सपाट प्रदेशावरील.

उन्नति (७००नुडि) (सं) ना. - भरभराट; बढती; वाढ, गरुडपत्ति;
वैपुल्य; भरीवपणा.

उन्नतिके (७००नुडिके) (सं) ना. - श्रेष्ठता; घनता; उंची.

उन्नतोन्नत (७००नुडि७०नुडि) (सं) वि. - उंचच उंच; अति
श्रेष्ठ; अत्युच्च.

उन्नद (७००नुद) (सं) वि. - करकचून बांधलेलें; सुजलेलें;
गर्वांन फुगलेलें; वाढलेले; ताढर.

उन्नमित (७००नुडिड) (सं) मि. - उचललेलें, वाढविलेले.

उन्नय (यन) (७००नुडय [यन]) (सं) ना. - उर्ध्वगमन;
भरभराट; वाढ; चढविणें.

उन्नर (७००नुडर) (क) ना. असले लोक.

उन्नाळ (७००नुडळ) (सं) वि. - लांब घाटाचें; लांब देठाचें.

उन्निद्र (७००नुडिद) (सं) वि. - जागृत; विकसित; उमललेलें;
शोष उडालेले.

उन्निषु (७००नुडिषु) (क) धा. - समजून घेणें; पर्यालोचन
करणें.

उन्नेगं (७००नुडिगं) (क) अ. - आतांच; आतांपर्यंत; त्यावेळीं;
तोपर्यंत.

उन्नेय (७००नुडिय) (सं) वि. - अनुमानित; इच्छित; अपेक्षित;
आशा केलेले.

उन्मत्त (७००नुडिड) (सं) वि. - मस्त; अविचारी; अहंकारपूर्ण;
वेडा; उद्रेकित.

(सं) ना. - मोहाचे झाड; मदमस्त मनुष्य.

उन्म (न्मा) द (७००नुडि [नुडि]) (सं) ना. - मस्ती; अहंकार;
वेडा; कैफ; गुंगी; धुंदी; अविवेक.

उन्मन (नस्) (७००नुडि [नस्]) (सं) वि. - वासना
असलेला; आतुर; पश्चात्तत; तळमळलेला.

उन्माथ (७००नुडिथ) (सं) वि. - मीतीनें कांपणारा; घातकी.

(सं) ना. - जाळें; वंचना; अडचण; संकट; कुंचला; बाणाचें
टोक.

उन्मान (७००नुडिमान) (सं) ना. - तोल; माप; परिमाण.

उन्मिषित (७००नुडिषिड) (सं) वि. - विकसित; उमललेलें;
उकललेलें; मोकलें केलेले.

उन्मीलन (७००नुडि७०नुडि) (सं) ना. - उघडणूक; विकसन;
विमोचन; जागरूकता; डोळे उघडणें.

उन्मीलित (७००नुडि७०नुडि) (सं) वि. - विकसित; विमुक्त;
उकललेलें; उमललेलें.

उन्मुक्ति (७००नुडिमुक्ति) (सं) ना. - सुटका; सोडवणूक.

उन्मुख (७००नुडिमुख) (सं) ना. - राजशालक; नीरध्वजाचा मेहुणा.
(सं) वि. - वर तोंड करून फिरणारा; मस्तीचा; जवळचा;
सिद्ध; वाट पाहणारा.

उन्मूलन (७००नुडि७०नुडि) (सं) ना. - निर्मूलन; मुळासकट
उपटणें.

उन्मेषण (७००नुडि७०नुडि) (सं) ना. - विकसन; जाग्रण;
डोळाउघडण.

उप (७००नुडि) (सं) वि. - जवळचा; शेजारचा; किचिन्मात्र; थोडें;
सहित.

उपकंड (७००नुडि७०नुडि) (सं) ना. - शेजार; सामीप्य; खेड्यालगतचा
प्रदेश; वस्त्र्याची वरची बाजू.

उपकथे (७००नुडि७०नुडि) (सं) ना. - जोडकथा; मुख्यकथेला पोषक
अशी दुसरी कथा; पार्श्वकथा.

उपकरण (७००नुडि७०नुडि) (सं) ना. - साधन; साहित्य; सामग्री.

उपकरिसु (७००नुडि७०नुडि) (क) धा. - साहा करणें; मदत करणें.

उपकार (कृति) (७००नुडि७०नुडि [कृति]) (सं) ना. - साहा;
हितप्रयोजन; पाठिंबा.

उपकारिके (७००नुडि७०नुडि) (सं) ना. उपकारकर्त्री; राजगृह;
सरदारगृह.

उपकुर्वाण (७००नुडि७०नुडि) (सं) ना. - सोडमुंजा; ब्रह्मचर्य
आश्रमानंतर गृहस्थाश्रम स्वीकारणारा.

उपकुल्ये (७००नुडि७०नुडि) (सं) ना. - काल्वा; चर; पाट; चरांडी.

उपक्रम (७००नुडि७०नुडि) (सं) ना. - प्रारंभ; सुरुवात; प्रस्थान;
कार्यारंभ.

उपक्रमि (७००नुडि७०नुडि) (सं) ना. - आरंभ करणारा; सुरुवात
करणारा; प्रारंभक.

उपक्रोश (७००नुडि७०नुडि) (सं) ना. - निंदा; शिविगाळ;
अपशब्द; कटुवच; उद्वेग.

उपक्षम (७००नुडि७०नुडि) (सं) ना. - सहनशीलता; तितिक्षा; दम
खाणें.

उपलयात (७००नुडि७०नुडि) (सं) वि. - प्रसिद्ध; विख्यात; नजरेपुढें
असलेला.

उपगत (७००नुडि७०नुडि) (सं) वि. - जवळ आलेला; पोहोचलेला;
प्राप्त; मान्य; अभिवचन दिलेला; जवळ गेलेला.

उपगम (मन) (उपगम) [मन] (सं) ना. — आगमन;
निर्गति; उपवेशन; संपादन; संमती.

उपगिरी (उपगिरी) (सं) ना. — पर्वताजवळची टेकडी; पर्वताचा
आसमंत भाग.

उपग्रह (उपग्रह) (सं) ना. — लघुग्रही; झाकण;
आळिगन; आश्रय.

उपग्रह (उपग्रह) (सं) ना. — घरांतील खोली; दालन; ओवरी.

उपग्रह (उपग्रह) (सं) ना. — मोठ्या ग्रहाभोवती फिरणारा
लहान ग्रह; उपचंद्र; अनुग्रह; कैदी; पकड.

उपग्रहण (उपग्रहण) (सं) ना. — अटक; कैद; वेदाभ्यास.

उपग्राम (उपग्राम) (सं) ना. — शहराजवळील खेडे; वाडी.

उपग्राह्य (उपग्राह्य) (सं) वि. — स्वीकार्य; पूज्य; पूजनीय.

उपग्न (उपग्न) (सं) ना. — आश्रय; आधार; निवास.

उपघात (उपघात) (सं) ना. — जखम; ठोसा; मार; नाश; घात.

उपचय (उपचय) (सं) ना. — संचय; संकलन; रास; वाढ;
पालनपोषण.

उपचरण (चार) (उपचरण) [चार] (सं) ना. — उपवेशन;

उपगमन; साह्य; सेवा; सत्कार; आतिथ्य; गौरव; श्रुष्टा;
परिचर्या.

उपचर्ये (उपचर्ये) (सं) ना. — 'उपचरण' पहा.

उपचरिषु (उपचरिषु) (क) धा. — गौरवणे; सेवाकरणे;
सत्कारणे; वाट पाहणे; दया दाखवणे; विनय दाखवणे.

उपचित (उपचित) (सं) वि. — संग्रहित; गोळा केलेले;
वाटलेले; एकत्रित झालेले.

उपजिह्वे (उपजिह्वे) (सं) ना. — द्विजिह्व; सर्प.

उपजीवक (उपजीवक) (सं) ना. — दुसऱ्याच्या जिवावर
जगणारा.

उपजीवि (उपजीवि) (सं) ना. — सेवक; आश्रित; जगणारा.

— सु (— सु) (क) धा. — जगणे; जिवंत राहणे; कुटुंब
चालविणे; उद्योग करून पोट भरणे.

उपजोष (पण) (उपजोष) [पण] (सं) ना. — विलास;
प्रीति; तृप्ति; मौन.

(सं) अ. — मौनाने; शांतपणे; नित्य; सतत.

उपज्ञ (उपज्ञ) (सं) वि. — स्वतंत्र विचार करणारा; स्वयंज्ञानी.
— ते (— ते) (सं) ना. — स्वतंत्र विचार शक्ति; प्रतिभा.

उपद्रव (उपद्रव) (क) ना. — पीडा; अडचण; संकट; उपद्रव.

उपद्रव (उपद्रव) (क) ना. — टोळके; लहान टोळी; समूह.

उपताप (उपताप) (सं) ना. — मरण; जखम; दुखणे; रोग;
पीडा; त्रास; आपत्ति.

उपत्यक (के) (उपत्यक) [के] (सं) ना. — पर्वताच्या पायथ्याचा
प्रदेश; कुमरी; पालापाचोळा.

उपदेश (उपदेश) (सं) ना. — गरमी; महारोग; आंत्ररोग;
कोमेजणारा पदार्थ; उत्तेजक पेय.

उपदान (नक) (उपदान) [नक] (सं) ना. — संभावना; लच;
मनोती; वहाणा; पादुका; खडावा.

उपदिश्यमान (उपदिश्यमान) (सं) वि. — दाखविणारे;
उपदेश देणारा.

उपदृष्ट (उपदृष्ट) (सं) ना. — उदाहरण; दृष्टोत्पत्तीस
आलेले.

उपदे (उपदे) (सं) ना. — पादत्राण, संभावना, देणगी, दान.

उपद्रव (उपद्रव) (सं) ना. — अडचण; पीडा;
त्रास; कष्ट; विपत्ति; हिंसा; दुःख; जाच; काट.

उपद्वीप (उपद्वीप) (सं) ना. — लहान द्वीप, बेट.

उपद्रयाप (उपद्रयाप) (सं) ना. — नसती कटकट; उसाभर;
विकतश्राद्ध; रिकामा उद्योग; उठावेव.

उपधान (उपधान) (सं) ना. — उशी; तक्या; विशेषता;
वैशिष्ट्य; व्यक्तित्व; धार्मिक आचार; अत्युत्तमता.

— ईय (— ईय) (क) ना. — उशी; गिरदी.

उपधि (उपधि) (सं) ना. — फसवणूक; कपट; भय; घबराट;
शक्तिमानता; चाक.

उपधृति (उपधृति) (सं) ना. — कांती; शोभा; प्रकाश; किरण.

उपधे (उपधे) (सं) ना. — प्रामाणिकपणाची कसोटी;
उपांय अक्षर.

उपध्मान (उपध्मान) (सं) ना. — ओठ; ओष्ठ.

— ईय (— ईय) (सं) वि. — ओष्ठवर्ग; पवर्ग.

उपनगर (उपनगर) (सं) ना. — शहराजवळील खेडे; वाडी.

उपनत (उपनत) (सं) वि. — नम्र; नमस्कृत; वाकलेले;

अवलंबित; स्वयंभु; संभवसिद्ध.

उपनदि (उपनदि) (सं) ना. — लहान नदी; नदीची शाखा;
मिळणारी नदी; नदीचा ओघ.

उपनंदन (उपनंदन) (सं) ना. — उद्यान; बाग; आराम
मळा; वृंदावन; चमन.

उपनयन (उपनयन) (सं) ना. — मुंज; मौजीबंधन; व्रतबंध;
गुरुगृही गमन; उपनेत्र; चप्पा; चालिसी.

उपनाम (उपनाम) (सं) ना. — टोपणनाव; आडनाव;
कुलनाम; गोत्रनाम; संक्षिप्त नांव.

उपनिधि (उपनिधि) (सं) ना. — ठेव; गंगाजळी; विश्वस्त मंडळ;
विश्वासाने ठेवणे.

उपनिषत् (तु) (उपनिषत्) [तु] (सं) ना. — सत्यज्ञान;
रहस्य; भव्य मंदिर; उपनिषद्ग्रंथ; वेदांतग्रंथ; गूढज्ञान.

उपनीत (उपनीत) (सं) वि. — जवळ आणलेला; मौजीबंधन
झालेला; मुंज्या.

उपनिष्कर (७७७७७७) (सं) ना. - राजमार्ग; हमरस्ता;
मुख्यपथ; आमरस्ता.
उपनेत्र (७७७७७७) (सं) ना. - चष्मा; चालशी; 'कन्नडक'
पहा; आरशी.
उपन्यास (७७७७७७) (सं) ना. - भाषण; सूचना; विवरण;
ठेव; शासन; नियम; सबब संगणें; परिचय करुन घेणें;
सुभाषित.
उपपत्ति ७७७७७७ (सं) ना. - जार; भगड; यार; मिद; राखा;
व्यभिचारी.
उपपत्ति (७७७७७७) (सं) ना. - उत्पत्ति; जन्म; साह्य; मिलकत;
वेतन; मजुरी; लाभ; उदाहरण; योग्यता; संभव.
उपपत्ति (७७७७७७) (सं) ना. - जारिणी; व्यभिचारिणी;
रखेली; अंगवस्त्र.
उपपद (७७७७७७) (सं) ना. - जोडशब्द; पदवी; विरुद;
प्रशस्ति; मूल शब्दाचा अर्थ फिरविणारा जोडशब्द.
उपपन्न (७७७७७७) (सं) वि. - परिणत; प्राप्त; संपादित; सिद्ध;
योग्य; मुक्त; पुरेसा; उधृत; जन्मलेला; मिसळलेला.
उपपातक (७७७७७७) (सं) ना. - पंचमहापातकाबरोबरच
सांगितलेले इतर पाप.
उपपादन (७७७७७७) (सं) ना. - सिद्धता; निश्चय; परीक्षा;
विवेचन; प्रतिपादन; रुजवात; मांडणी.
—इसु — (७७७७) (क) धा. - सिद्धकरणें; रुजू करणें.
उपपादित (७७७७७७) (सं) वि. - सिद्ध केलेला; प्रस्थापित;
ठरविलेला.
उपपुराण (७७७७७७) (सं) ना. - जोडपुराण; मुख्य
पुराणाशी संबद्ध असें दुसरें पुराण; जुनी कथा.
उपप्लव (७७७७७७) (सं) ना. - पीडा; संकट; अडचण; दुर्दैव;
ग्रहण; उस्कापात; हल्ला; अंगावर धावून जाणें.
उपवह (हृण) (७७७७७७) (सं) ना. - उशी; गिरदी;
तक्या; 'उपधान' पहा.
उपभक्ति (७७७७७७) (सं) ना. - भक्तीची व्रते व नियम.
उपभाग (७७७७७७) (सं) ना. - लहान भाग; समीपत्व.
उपभोग (७७७७७७) (सं) ना. - सुखानुभव; सुख; उपभोग;
आनंद.
उपम (मा) (मान) (७७७७७७) (सं) ना. -
साम्य; दृष्टांत; उदाहरणार्थ घेतलेली प्रतिमा; दाखला; सादृश्य;
लहानमाप.
उपमर्द (ईन) (७७७७७७) (सं) ना. - तंटावखेडा;
तिरस्कार; चिमटा; दुःख; जखम.
उपमातृ (ते) (७७७७७७) (सं) ना. - सावत्र आई;
दाई; अंगावर पाजणारी स्त्री; पालनकर्ती.

उपमित (७७७७७७) (सं) वि. - दृष्टांत; उदाहृत; तुलित.
उपमिसु (७७७७७७) (क) धा. - तुलना करणें; ताडून पाहणें;
मापून पाहणें.
उपमेय (७७७७७७) (सं) ना. - तुलनीय वस्तु; दृष्टान्ताहं
पदार्थ.
उपयम (धाम) (७७७७७७) (सं) ना. - लय;
विवाह.
उपयुक्त (७७७७७७) (सं) वि. - उपयोगी; कामाला येणारा;
संबंधी.
उपरक्त (७७७७७७) (सं) वि. - कत्तल झालेला; ग्रहण लागलेला;
घायाळ; रंगीत.
(सं) ना. - ग्रहण लागलेला सूर्य वा चंद्र; ग्रस्तसूर्य; ग्रस्तचंद्र.
उपरत (७७७७७७) (सं) वि. - सक्त, विलंबित; थांबलेले.
उपरति (७७७७७७) (सं) ना. - स्तंभन; समारोप; निधन; मृत्यु;
निवृत्ति; वैराग्य; समाप्ति; अवकाश; प्रेम.
उपरम (मण) (७७७७७७) (सं) ना. - 'उपरति' पहा.
उपराग (७७७७७७) (सं) ना. - सूर्यग्रहण; चंद्रग्रहण.
उपरि (७७७७७७) (सं) अ. - वर; यानंतर; मग; एवढें होतांच.
उपरिम (७७७७७७) (सं) ना. - उच्चस्थान; वरची जागा.
उपरिलोक (७७७७७७) (सं) ना. - स्वर्गलोक; परलोक.
उपरोचि (७७७७७७) (सं) ना. - झाकण; पांथरुण; रहस्य.
उपरोध (७७७७७७) (सं) ना. - अवरोध; विलंब; विरोध;
खंडण; पीडा.
—इसु — (७७७७) (क) धा. - थांबणें; हरकत घेणें; विलंब
करणें.
उपल (७७७७७७) (सं) ना. - दगड; वस्तुविभाजन.
उपलक्षण (७७७७७७) (सं) ना. - निरीक्षण; पाहणी; लक्षण
तृतीया.
उपलक्ष्य (७७७७७७) (सं) ना. - निशाण; संधान; वेध्य;
आदर्श.
उपलक्षित (७७७७७७) (सं) वि. - ओघळलेले; संधान
बांधलेले; झिरपलेले.
उपलब्ध (७७७७७७) (सं) वि. - प्राप्त; परिचित; सांपडलेले;
जमलेले; समजलेले.
(सं) ना. - ज्ञान; प्राप्ति; लाभ.
उपलंभ (७७७७७७) (सं) ना. - जोड; समजूत; गणना;
मोजणी.
उपलालन (ने) (७७७७७७) (सं) ना. - लाड; कौतुक;
आलिंगन; चुंबन; पापा; प्रशंसा.
उपलालिसु (७७७७७७) (क) धा. - प्रेम करणें; पापा घेणें;
लाड करणें; आलिंगणें; चुंबणें; प्रशंसणें; गौरवणें.

उपले (उपलै) (सं) ना. - खडीसाखर; गुळीसाखर;

गाडगीसाखर.

उपलेपन (उपलैपन) (सं) ना. - पांवरुण; प्रावरण; मलम.

उपवन (उपवन) (सं) ना. - उद्यान; बाग; आराम; तोफ;

नगरोद्यान.

उपवनोपकरण (उपवनोपकरण) (सं) ना. - बागवगीचाचें साधन.

उपवर्तन (उपवर्तन) (सं) ना. - बागेमोवतीचा प्रदेश; देशविभाग; राज्य.

उपवस्त (उपवस्त) (सं) ना. - निराहार; उपोषण; उपास; अन्नत्याग.

उपवास (उपवास) (सं) ना. - 'उपवस्त' पहा. सानिध्य; जवळ राहणें.

उपवाह्य (उपवाह्य) (सं) ना. - राजहत्ती; ऐरावत; रथ; वाहन.

उपविष्ट (उपविष्ट) (सं) ना. - बसलेला; प्रविष्ट; राहणारा.

उपवीत (उपवीत) (सं) ना. - जानवें; यज्ञोपवीत.

उपवृत्ति (उपवृत्ति) (सं) ना. - उपजीवनाचें गौण साधन; जीवनोपयोगी विष्टरकाम.

उपवेद (उपवेद) (सं) ना. - गौण वेद.

उपवेश (शन) (उपवेश [शन]) (सं) ना. - बैठक; एकाग्रता

उपवेष्टित (उपवेष्टित) (सं) वि. - वेढलेले; वस्त्रभूषित;

पोपाख केलेले; गुंडाळलेले.

उपशम (मन) (उपशम [मन]) (सं) ना. - समाधान;

शांति; उतार; विलोभन; स्वास्थ्य; इन्द्रियनिग्रह; आशा लावणें.

उपशलय (उपशलय) (सं) ना. - गावकुसु; गावावाढेरील मैदान.

उपशाखे (उपशाखे) (सं) ना. - कोवळा मोड; फांदी; अंकुर; गाभा; लहान विभाग.

उपशांत (उपशांत) (सं) वि. - शमलेले; थंड झालेले; समाधान पावलेले.

उपशांति (उपशांति) (सं) ना. - तृप्ति; 'उपशम' पहा.

उपश्रुत (उपश्रुत) (सं) वि. - ऐकलेले; अभिवचन दिलेले; शब्द दिलेले.

उपसंख्यान (उपसंख्यान) (सं) ना. - उपवस्त्र; मांडवस्त्र.

उपसंहरिसु (उपसंहरिसु) (क) धा. - संपविणें; मार्गें स्वेचणें; वाहून नेणें; नाश करणें; आवरणें.

उपसंहार (उपसंहार) (सं) ना. - पीछेहाट; समारोप; नाश; वेणीबंधन; बुचडा; गुंडाळी.

उपसन्न (उपसन्न) (सं) वि. - सामील; अनुरूप; जवळ आलेले; जुळणारे; ठेपलेले.

उपसंपन्न (उपसंपन्न) (सं) वि. - मिळवलेले; प्राप्त;

संपादित.

उपसर (उपसर) (सं) ना. - जवळ येणारा; कळी फुटण्याचा काळ; फळणूक; फलशोभन काळ.

उपसर्ग (उपसर्ग) (सं) ना. - सादस्य; एकत्रीकरण; पीडा; दुर्दैव; अपशकुन; असद्यता; उपद्रव; शब्दाचें उपपद.

उपसर्जन (उपसर्जन) (सं) ना. - अडचण; आडकाठी;

पीडा; आदेश; संबंध; हिंसा; शुभाशुभ; शकुन; त्याग.

उपसर्प [र्पण] (उपसर्प [र्पण]) (सं) ना. - सानिध्य; अनुकरण 'अपसर्प' पहा.

उपसाक्षि [क्ष्य] (उपसाक्षि [क्ष्य]) (सं) ना. - सहाय्यक; साक्षीदार; अल्पसाक्ष.

उपसुंद (उपसुंद) (सं) ना. - सुंद राक्षसाचा भाऊ.

उपस्कर (उपस्कर) (सं) ना. - उपकरण; संगता; पूर्ति; हंगाम.

उपस्थ (उपस्थ) (सं) वि. - समीप; जवळचा.

(सं) ना. - सारथ्यानें वसावयाची जागा.

उपस्थित (उपस्थित) (सं) वि. - समोर आलेला; हजर; जवळचा;

आंत शिरलेला; सामोरा आलेला.

उपस्पर्शन (उपस्पर्शन) (सं) ना. - स्नान; शिवाशिव; सोवळें.

उपहति (उपहति) (सं) ना. - खून; नाश; हानि; अडचण; उपद्रव.

उपहसित (उपहसित) (सं) वि. - हास्यास्पद; फजित; अपमानित; हंगवलेले.

उपहार (उपहार) (सं) ना. - देणगी; बलिदान; क्रीर्ति; पूजा; नास्ता.

उपहास (उपहास) (सं) वि. - तिरस्कार; हंगवणी; टोमणा; थट्टासकरी; तिरस्कारदर्शक हास्य.

उपांगु (उपांगु) (सं) अ. - गूढत्वानें; सारांशानें; गुप्तरीत्या; खाजगी; हलक्या आवाजांत.

उपाकरण (उपाकरण) (सं) ना. - जवळ बोलावणें; जवळ करणें.

उपाकर्म (उपाकर्म) (सं) ना. - सिद्धता; श्रावणी; जानवें घालण्याचा समारंभ; वेदाध्ययनारंभ.

उपाकृत (उपाकृत) (सं) वि. - जवळ आणिलेला; देवताबली; वैश्वदेव; काकबली.

उपाख्यान (उपाख्यान) (सं) ना. - 'उपकथा' पहा.

उपागम (उपागम) (सं) ना. - संभव; जवळ येणें; सानिध्य; कबुली; मान्यता; अभिवचन.

उपाग्न (उपाग्न) (सं) वि. - नीच; हीन; उपान्य.

उपांग (उपांग) (सं) ना. - लहान अवयव; उपसाहित्य; पुरवणी; उपभाग; परिशिष्ट.

उपात्त (उपात्त) (सं) वि. - स्वीकृत; प्राप्त; संपन्न; दूरीकृत;
पूर्ण नेलेले; दूरारित.

उपाख्य (उपाख्य) (सं) ना. - सीमोर्द्धघन; विस्मरण;
तिरस्कार; मर्यादातिक्रमण.

उपादान (उपादान) (सं) ना. - काढून लावणे; भिक्षा; घटक.
— कारण (— कारण) (सं) ना. - घटकद्रव्य; समवायीकरण.

उपादेय (उपादेय) (सं) वि. - अंगीकारार्ह; स्वीकरणीय;
उत्तम, उपयुक्त.

उपाधि (उपाधि) (सं) ना. - ब्रीद; हाकेचा शब्द; फसवणूक;
ठक; विघ्न.

— वंत (— वंत) (सं) वि. - गौरवित; पदवीधर;

उद्योगनिरत, अंगभर काम असलेला.

उपाध्याय (उपाध्याय) (सं) ना. - पुरोहित; गुरु; शिक्षक;

उपाध्य (उपाध्य) - उपदेशक.

उपाध्यायिनि (उपाध्यायिनि) (सं) ना. - गुरुपत्नी; शिक्षिका.

उपाध्यायि (उपाध्यायि) (सं) ना. - पौरोहित्य करणारी स्त्री.

उपानत् (ति) [ह] (उपानत् [३] [४]) (सं) ना. वाहणा;

पादुका; पादत्राण; पायताण; जोडा; खडावा.

उपांत (त्य) उपांत (उपांत) (सं) वि. - जवळचे; काठचे;

अंत्याक्षराच्या जवळचे अक्षर; दृष्टिकोण.

उपाय (उपाय) (सं) ना. - सुलभ साधन; तंत्रविधान; मार्ग;

योजना; घटनातंत्र; जवळचे-आणणे.

उपायन (उपायन) (सं) ना. - देणगी; पारितोषिक; कार्य;

निवाह; सान्निध्य.

उपाजन (उपाजन) (सं) ना. - मिळकत; प्राप्ति; संपादना.

उपाजिसु (उपाजिसु) (क) धा. - मिळविणे; संपादन; प्राप्त
करून घेणे.

उपाखंड (उपाखंड) (सं) वि. - जवळचे; जास्त; वाढलेले;
चढलेले.

उपालंभ (भन) (उपालंभ [३] [४]) प्राप्ति; मिळकत; तिरस्कार;
निंदा.

उपाश्रय (उपाश्रय) (सं) ना. - आधार; आश्रय; श्रद्धा;

विश्वास; उशी; टेकण; तक्क्या; लोड.

उपासंग (उपासंग) (सं) ना. - भाता; म्यान.

(सं) वि. - समीप; जवळचा.

उपासन (ने) (उपासन [३] [४]) (सं) ना. - पूजा; सेवा;

आराधना; धनुर्विद्या; धनुर्विद्याभ्यास.

उपासित (उपासित) (सं) वि. - पूजित; सेवित; पुष्पाच्छादित;

उपास्ति (उपास्ति) (सं) ना. - ध्यान; पूजा; सेवा; सुश्रूषा.

उपाहार (उपाहार) (सं) ना. - नास्ता; अल्पाहार; फाळ;
फलाहार; थोडे खाणेपिणे.

उपाहित (उपाहित) (सं) वि. - जवळ ठेवलेले; सामील;

एकत्रित; गाळ साचलेले शेत; उत्का.

उपे (पे) क्षा (उपे [३] [४]) (सं) ना. - तिरस्कार;

अनासक्ति; अनादर; दुर्लक्ष; अश्रद्धा; 'असद्धे' पहा.

उपेक्षिसु (उपेक्षिसु) (क) धा. - तिरस्कारणे; माजणे;

वेपवा वागणे; दुर्लक्षिणे.

उपेत (उपेत) (सं) वि. - मिसळलेले; संवंधी; जवळ केलेले;

उपेद (उपेद) (सं) ना. - ईद्राचा धाकटा भाऊ; कुण;

विष्णु; राजा.

उपोद्घात (उपोद्घात) (सं) ना. - प्रारंभ; उदाहरण;

आदर्श; विवरण; प्रस्तावना; पीठिका; भजन.

उपोषण (व्य) (उपोषण [३] [४]) (सं) ना. - उपास; उपवास;

निराहार.

उस (उस) (सं) वि. - पेरलेले; बीं लाकलेले.

उसा उसा (सं) ना. - पेरणी; पेरा; बी फेक; पेर.

उप्ती (उप्ती) (सं) ना. - 'उता' पहा.

उप्ते (उप्ते) ना. - रात्र; पेरणी.

उप्पड (उप्पड) (क) ना. - वस्त्र; खारवलेले वस्त्रे फळ;

खारवलेला माजीपाला; लोणचीं.

उप्पयण (उप्पयण) (क) ना. - प्रवास थांबवणे; प्रयाण पुढे

टाकणे; प्रयाण पुढे लोटणे.

उप्पर (उप्पर) (क) वि. - वरचा; उच्च; उंचावरील.

उप्प (रि) (उप्प [३] [४]) (क) धा. - हसणे;

वरजाणे; उडणे; उच्चलून बांधणे; वाढणे; पांघरून घेणे;

उठविणे; विस्तारणे.

उप्परपट्ट (उप्परपट्ट) (क) ना. - वरचे पांघरून; वरचा
कपडा.

उप्परवोयल्लु (उप्परवोयल्लु) (क) ना. - वरचा पदर; वरचे
पांघरून.

उप्परिगे (उप्परिगे) (क) ना. - माडी; माला; राजवाडा;

प्रासाद; सौध; 'करुमाड' पहा.

उप्पलिग (उप्पलिग) (क) ना. - गवंडी; मीठ करणारा; मासे

धरणारा; कोळी.

उप्पवड (उप्पवड) (क) ना. - उदयरग; प्रबोधनगीत; भूषाळी.

उप्पवडिसु (उप्पवडिसु) (क) धा. - 'उठविणे; अंथरणा-

वरून उठणे; जागे होणे; जागृत होणे.

उप्पळ (उप्पळ) (क) ना. - 'उत्पल' पहा. विशाल होणे.

उप्पार (उप्पार) (क) ना. - गवंडी; लिपणारा; गिलावा

करणारा.

उप्पारांत (उप्पारांत) (क) ना. - नीरांजन, मंगलदीप; खळे

करतेवेळीं होणारी आरती; गवंड्याची पति.

उष्ण (उष्ण) (क) ना. — मीठ; लवण; प्रीति; ममता; पापा;
एक खेल; रोमणा. 'कुडकुडीत मिठाचा खडा' हा खेल.
उष्णकार (उष्णकार) (क) ना. — तिखटमीठ लावणें; पदरचें
घालणें; वाढवून सांगणें.
उष्णमा (उष्णमा) (क) ना. — उष्मीठ; फोडणीच्या पिठाचें
लाय.
उबट्टे (उबट्टे) (क) ना. — गर्व; शौर्य; धैर्य; शक्ति; सौंदर्य;
उन्नति; आधिक्य; अवाढव्यता; आरडाओरड.
उबट्टि (डिंग) (उबट्टि) [डिंग] (क) ना. — आधिक्य;
वैपुल्य; सज्ज.
उबट्टण (उबट्टण) (क) ना. — आयुधविशेष; तरवार; स्पष्टता;
दाटण.
उबट्टर (उबट्टर) (क) ना. — आधिक्य; सज्ज; वैपुल्य; आ
वासणें.
उबट्टरिसु (उबट्टरिसु) (क) धा. — आनंदणें; वाढणें; फुगणें;
अधिक होणें.
उबट्टल (उबट्टल) (क) ना. — भाताचे फोल; तूस; झडलेले
केस; गुंतवळ; लोकर.
उबट्टस (उबट्टस) (क) ना. — उर्ध्वश्वास; कष्ट; संकट; अडचण;
मात्सर्य.
उबट्टळ (ळिके) (उबट्टळ) [ळिके] (क) ना. — वांती; ओकारी;
उलटी; वमन.
उडिरित्त (उडिरित्त) (क) ना. — जोराचा तडाखा; 'इरित'
पहा.
उड्डु (डुं) (डुं) उबट्टु [डुं] [डुं] (क) धा. — उठणें;
उंचावणें; आनंदणें; मोठे होणें; गर्व करणें; अधिक होणें.
— इसु (— इसु) (क) धा. — पीळ घालणें; आनंदणें.
उड्डे उबट्टी (क) ना. — उड्डता; जाळ; पाऊस.
उड्डेग (उड्डेग) (क) ना. — उड्डेग; हळहळ; दुःख; आतुरता;
मीति.
उड्डेमने उबट्टेमास (क) ना. — परीटाचे कपडे वाळवण्याची
बागा.
उड्डेहाकु (उड्डेहाकु) (क) धा. — उड्डण श्वास सोडणें; आंच
देणें; वाळविणें; कपडा सुकवणें.
उड्डय (उड्डय) (सं) वि. — दोन्ही.
उड्डयसंकट (उड्डयसंकट) (सं) ना. — दोन्ही बाजूंनी
अडचण; इकडे आड तिकडे विहीर; श्रृंगापत्ति.
उड्डयकर्म (उड्डयकर्म) (सं) वि. — इहपर कामें चांगली
असलेला.
उड्डयकवि (उड्डयकवि) (सं) ना. — कन्नड संस्कृत भाषांतून
काव्यें रचणारा.

उभयानुमत (उभययानुमत्त) (क) वि. - दोन्ही पक्षी मान्य असलेला.

उमरु (उमरु) (क) ना. - उकाडा; उष्मा; गरमा.

उमा (उमा) (सं) ना. - पार्वती; गौरी; दुर्गा.

उमि(मि) उमि [मि] (क) ना. - माताचा कोंडा; त्स.

उंबळि (उंबळि) (क) ना. - देणगी; दान; करमुक्त भूदान.

उम्मत(च) उम्मुत्त [उम्मुत्त] (क) वि. - उन्मत्त; मस्त; गर्विष्ठ.

अहंकारी; धोतरा; एक वनस्पति.

उम्मद (उम्मुद) (क) ना. - उन्माद; गर्वातिरेक; ताठा;

आढ्यता; अहंकार; दर्प.

उम्मगे (उम्मुगे) (क) अ. - निमृत्पणें; उगाच.

उम्मय (उम्मुय) (क) ना. - 'ओम्' पहा.

उम्मल (उम्मुल) (क) ना. - कफ; श्लेष्मा; धाप; दमछाट;

व्याजस्तुति.

उम्मळ(ळिके) (उम्मुळ [ळिके]) (क) ना. - तळमळ; हळहळ;

आयास; संकट; दुःख.

उम्मळिसु (उम्मुळिसु) (क) धा. - तळमळणें; दुःखी होणें;

व्यथित होणें.

उम्मिगे (उम्मुगे) (क) ना. - गव्हाचा हुरडा, चितनी.

उम्मु (उम्मु) (क) धा. - बर येणें; बाहेर फुटणें; फुगणें.

(क) ना. - उत्पत्ति; अन्न; सादय.

उय् (उय्) (क) धा. - शिवी देणें; निभावून नेणें.

(क) ना. - सुकलेले दाणें; चोथा; 'उमि' पहा.

उय्यल(ले) } (उय्यल [ले]) टांगलेला पाळणा; शोका;

उय्याले } (उय्याले) झुलता शोपाळा.

उर(स्) } (उर[स्]) (सं) ना. - धैर्य; शौर्य; छाती.

उरकल (उरकल) (क) ना. - जळण; सरपण; वाडा.

उरग (उरग) (सं) ना. - साप; सर्प.

उरटु(रुटु) (उरळु[रुळु]) (क) वि. - खडबडीत; गोव्यकार

गुंडाळलेले.

उरटणि (उरळणि) (क) ना. - बहुवरांचा परस्परांमधील सत्कार.

उरदे (उरदे) (क) ना. - फास; गळफास.

उररीकृत (उररीकृत) (सं) वि. - वचनबद्ध; मान्य केलेले;

अंगीकृत; विस्तारलेले; रुंद.

उरल (उरल) (क) ना. - फास; गळफास; जाळे; फसवणूक.

उरवणिगे (उरवणिगे) (क) ना. - शंखध्वनि; बोंब; मोठ्याने

हाक मारणें; अहंकार; गर्व.

उरवणें (उरवणें) (क) ना. - आतुरता; गडबड; वेग; क्रोध;

प्रभाव; धीटपणा.

उरस् (उरस्) (सं) ना. - छाती; हृदय.

उरसिज (उरसिज) (सं) ना. - स्तन; थान; उरोज.

उरस्य (७००५) (सं) वि. — शासन संमत; कुलवंत.

उरस्क (७००५) (सं) वि. — छातीचा; सहृदय; हार्दिक.

उरःसूत्रिके (७००५०३, ८) (सं) ना. — छातीवरील मोत्याचें पेंडें; सुक्ताहार; हिऱ्याचा हार.

उरळि (७००५) (क) ना. — समूह; रास; गोटी; लाडू; गोळी.

उरि (७००) (क) धा. — जाळ होणें; पेटणें; प्रकाशित होणें; कळवळणें; जळणें.

(क) ना. — अग्नि; ज्वाळा; कळकळ.

उरिगण्ण (७००५००) (क) ना. — अंगारनयन; अग्निनेत्र; शिव.

उरिगेय्य (७००५०००) (क) ना. — भस्मासुर; हातीं अग्नि असलेला.

उरिगेस (७००५००) (क) ना. — ताम्रकेश; तांबुस केस असलेला.

उरिनंजु (७००५०००) (क) ना. — शीतज्वरवाधा; पडसें; सरदी.

उरिनालने (७००५०००) (क) ना. — अग्निशिखा; ज्वाळा.

उरिपु (७००५) (क) ना. — जळजळ; भगभग; लाहीलाही.

काहिली; तगमग; तलखी.

उरिमातु (७००५०००) (क) ना. — कठोर भाषण; मत्सरी बोलणें; टोमणा; टोचून बोलणें.

उरिमारि (७००५०००) (क) ना. — दुर्गादेवी; उग्रमुद्रा.

उरिसु (७००५०) (क) धा. — पेटणें; जळणें; सहन करणें.

उरिसिंगि (७००५००) (क) ना. — अतिविकारी मनुष्य.

उरु (७००) (सं) वि. — मोठा; श्रेष्ठ; अमूल्य; उत्तम; प्रख्यात; विस्तृत.

उरुकु (७००५०) (क) धा. — स्थिरावणें; थांबणें; हालचाल थांबणें.

— इसु (— ७००) (क) धा. — विकारी होणें; वाकडेतिकडे करणें.

उरुगु (७००५०) (क) ना. — क्रोध; कोप; आवेश.

उरुगिण (७००५००) (क) ना. — वधुवरांचें सत्कारगीत.

उरुदु (७००५०) (क) नि. — ओवडधोवड; खडबडीत; असंस्कृत.

उरुडु (७००५०) (क) धा. — रक्षिणें; वळणें; लोळणें;

(क) ना. — बिनबुड्याचें भांडें.

उरुडिसु (७००५००) (क) धा. — वापरणें; निभावणें; चालवणें.

उरुतर (७००५००) (सं) वि. — फार मोठें; श्रेष्ठ; विशाल.

उरु [रं] बु (७००५ [०००] ५०) (क) धा. — अंगावर पडणें; धावून जाणें; हल्ला करणें.

(क) ना. — बलात्कार; आवेश; क्रोध.

उरुवे (७००५०) (क) ना. — वैपुल्य; आधिक्य; राशि; बलात्कार; मर्यादता.

उरुमिके [मिरो] (७००५०० [०००]) (क) ना. — अतिशयता; बाहुल्य.

उरुथ्य (७००५००) (सं) ना. — जातिवंत घोडा.

उरुलु (७००५०) (क) ना. — दोराचा फास.

उरुलुबले (७००५०००) (क) ना. — जाळें, फास.

उरुव (७००५०) (क) वि. — श्रेष्ठ; अधिक; जास्त; बलवान.

उरुवणिसु (७००५०००) (क) धा. — रागावणें; आतुर होणें.

उरुवलु (७००५००) (क) ना. — जळण; मोठा वाडा; राजगृह; सरपण.

उरुवु (७००५०) (क) ना. — रास; समूह; शोभा; मोठेपण.

उरुहु (७००५००) (क) धा. — पेटवणें; आग लावणें; फुंकणें.

(क) ना. — पेट; आग.

उरुळ [ळु] (७००५० [५०]) (क) धा. — वळणें; लवडणें; झडणें; फिरणें.

उरुळि (७००५०) (क) ना. — कोंडी; गाडीचें चाक; लाडू; मूद, सुवर्णपात्र; मैना; साळुंकी.

— इसु (— ७००) (क) धा. — पाडणे; लवडविणे.

उरुळुक (७००५००) (क) ना. — लाटणे; मंत्रांतील सुताचा वेढा.

उरे (७००) (क) अ. — वैपुल्यानें; संपूर्णतया; पुरेपूर.

उरौज (७००५००) (सं) ना. — स्तन; थान;

उरौरुह (७००५०००) (सं) ना. — थान; स्तन.

उरुं (७००५०) (क) धा. — उतूं जाणें; मस्तीला येणें; सुजणें.

(क) ना. — अहंकार; उद्वेगपणा; धिटाई; शौर्य.

उरुंके (७००५००) (क) ना. — विरोध; निरोध; सामना.

उरुं (७००५०) (क) धा. — ओढणे; टोचणे; भेद पाडणे; सैल होणें. 'उरुं' पहा.

उरुं (७००५०) (क) धा. — जोडणे; 'अडरु' पहा.

उरुं ७००५० (क) धा. — वासणें; स्वच्छ करणें; उजळणें.

(क) ना. — उडीद.

उरुं ७००५० (क) ना. — चढाई; 'उरुं' पहा.

उरुं ७००५० (क) धा. — सुजणें; वाढणें; फुगणें; अधिक होणें.

(क) ना. — संतोष; गर्व.

उरुं (७००५०) (क) ना. — वैपुल्य; बाहुल्य; पुष्कळ; आधिक्य;

उरुं (७००५०) (क) वि. — श्रेष्ठ; बहुत; पुष्कळ 'उरुं' पहा.

उरुं (७००५०) (क) वि. — श्रेष्ठ; बहुत; पुष्कळ 'उरुं' पहा.

उरुं (७००५०) (क) वि. — श्रेष्ठ; बहुत; पुष्कळ 'उरुं' पहा.

उरुं (७००५०) (क) वि. — श्रेष्ठ; बहुत; पुष्कळ 'उरुं' पहा.

उरुं (७००५०) (क) वि. — श्रेष्ठ; बहुत; पुष्कळ 'उरुं' पहा.

उरुं (७००५०) (क) वि. — श्रेष्ठ; बहुत; पुष्कळ 'उरुं' पहा.

उरुं (७००५०) (क) वि. — श्रेष्ठ; बहुत; पुष्कळ 'उरुं' पहा.

उरुं (७००५०) (क) वि. — श्रेष्ठ; बहुत; पुष्कळ 'उरुं' पहा.

उरुं (७००५०) (क) वि. — श्रेष्ठ; बहुत; पुष्कळ 'उरुं' पहा.

उलकु (उलकुं) (क) धा. - विस्कटणें; वर उठणें; निघणें; वाटणें; स्फुरणें; भीतीनें कापणें; चिंता करणे.

उलि (उली) (क) धा. - बोलणें; कुजबुजणें; हाक मारणें; उच्चारणें.

(क) ना. - शब्द; आवाज; ध्वनि.

उलिप (उलीप) (क) ना. - वाल; शब्द; ध्वनि; केका.

उलुकु (उलुकुं) (क) धा. - 'उलकु' पहा.

उलुपु (उलुपुं) (क) ना. - शब्द; हाक; ध्वनि.

उलुवु (उलुवुं) (क) ना. - चाहुल; शोध; चलन; सूचना.

उलुक (उलुकं) (सं) ना. - घुबड; दिवाभीत.

उलुखल (उलुखलं) (सं) ना. - उखल; खड्डा.

उलुपि (उलुपिं) (सं) ना. - नागकन्या.

उलक (ल्का) उलु [उलु] (सं) ना. - नक्षत्र; कांति; तारा.

—पात [—पात] (सं) ना. - नक्षत्रपात; तुटता तारा.

उलवण (उलवणं) (सं) वि. - बलिष्ठ; श्रेष्ठ; दाट.

(सं) ना. - मोठेपणा; आधिक्य.

उलमुक (उलमुकं) (सं) ना. - जळते लाकूड; पेटती गोवरी.

उलंघन [ने] (उलुंघनं) [नं] अतिक्रमण; पैलवार पोचणें; दुर्लक्ष.

उल(ला)स (उलु [उलु] सं) (सं) ना. - विनोद; सुख; संतोष; हाव; आशा.

उलसत (उलुसतं) (सं) वि. - चकाकणारे; लखलखणारे; नाचणारे.

उलसन (उलुसनं) (सं) ना. - विनोद; हास्य; मलती उडी.

उलसित (उलुसितं) (सं) वि. - उमललेले; संतोषित.

उलाव (उलुलाव) (सं) वि. - चतुर; कुशल; शुद्ध; संतुष्ट; रोगमुक्त.

उलाप (उलुलाप) (सं) ना. - ओरड; शंखध्वनि; वाकडे बोलणें; ध्वनिसूचना.

उलार (उलुलार) (क) ना. - मऊ आसन; झरोका; साणें.

उलि (उली) (क) अ. - मध्यस्थळीं; मधोमध; मध्यावर.

उलुंते (उन) (उलुं ० टी [उलुं ० ठं]) (सं) ना. - तेंढें; बोलणें; टोचून बोलणें.

उलुळित (उलुळितं) (सं) वि. - हलणारे; डोलणारे; हेलकावणारे.

उल्लेख (खन) (उल्लेख [खन]) (सं) ना. - लिखाण; विवरण; रेषाओढ; उच्चार; वांती; एक अर्थालंकार; खड्डा; चित्रण.

उल्लोच (उल्लोच) (सं) ना. - जांभई; राहुटी.

उल्लोल (उल्लोल) (सं) ना. - मोठी लाट; पर्वतप्राय लाट; जोराचा हेलकावा.

उलवण (उलुवण) (सं) ना. - 'उलवण' पहा.

उल्लुदक (उलुलुदकं) (क) ना. - गरम पाणी.

उव (उव) (क) अ. - वर्तमानकालीन व भविष्यकालाची विशेषणें बनवण्याचा एक प्रत्यय.

उवनु (उवनुं) (क) ना. - मध्यवर्ती होणारा.

उवळ (उवळ) (क) ना. - मध्यवर्तिनी.

उशन(नस्) (उशंन [नस्]) (सं) ना. - शुक्रग्रह, शुक्राचार्य.

उशीर् (उशीर्) (सं) ना. - वाळा.

उश्वास (उश्वास) (सं) ना. - श्वास बाहेर सोडलेला; उसासा.

उष(पा)(वस्) (उष [वस्] [वस्]) (सं) ना. - प्रातःकाल, पहाट; सकाळ; अरुणोदय.

उषण (उषण) (सं) ना. - सुंठ; मिर्रे.

उषर्बुद (उषर्बुद) (सं) ना. - अमि; दाह; चटका.

उषा (उषा) (सं) ना. - प्रातःकाल; मिठागर; स्वयंपाकाचें भांडें; बाणासुरकन्या; अनिरुद्धपति.

उषापति (उषापति) (सं) ना. - उषेचा नवरा; अनिरुद्ध.

उषित (उषित) (सं) वि. - जळलेले; जमीनदोस्त; वेगवान.

उष्ट (उष्ट) (सं) वि. - प्रकाशणारे; कांतिमान्; राहिलेला.

उष्ट (उष्ट) (सं) ना. - उंट.

उष्टपक्षी (उष्टपक्षी) (सं) ना. - शहामृग.

उष्ण (उष्ण) (सं) ना. - ऊन; उष्मा; गरमाई; जलधारा; वेगवान प्रवाह.

उष्णजलधारे (उष्णजलधारे) (सं) ना. - पाणी तापवण्याचा बंब; 'गरम झरा';

उष्णरश्मि (उष्णरश्मि) (सं) ना. - सूर्य; भास्कर; रवि.

उष्णीष (उष्णीष) (सं) ना. - रुमाल; मुंडासे; शिरोवस्त्र; शिरोभूषण.

उष्णोदक (उष्णोदक) (सं) ना. - ऊन पाणी; कटत पाणी.

उष्म (उष्म) (उष्म) उष्म [उष्म] [उष्म] (सं) ना. - उकाडा; तलावी; उकाडा; तगमग; उन्हाळा.

उस (सि) कने उव [सि] रं (क) अ. - अप्रस्तुत; गुपचिप; न दिसतां.

उस (सु) वु उव [सु] वु (सं) ना. - वालु; विकास; उमलण.

उसिर, (रु) (उसिर [रु]) (क) धा. - सांगणे; उद्गारणें.

(क) ना. - श्वास; प्राण; उसासा.

—भाडु—(उडु) (क) धा. - श्वास घेणें.

उसुरु (उसुरु) (क) धा; ना. - 'उसिर' पहा.

उसुगुडु (उसुगुडु) (क) धा. - मान डोलवणें; होकार देणें.

उसुळि (उसुळि) (क) ना. - उसळ; मिजाण्याची उसळ; घुगऱ्या.

उस्त (उस्त) (क) ना. - प्रकाश; किरण.

उहु (उहु) (क) अ. - संवेदनात्मक वा निषेधात्मक उद्गार अव्यय.

उळ (७७) (क) धा. - राहणें; नांगर हांकणें.

(क) अ. - चांगल्या प्रकारें; आंत.

उळि (७७) (क) धा. - सोडणें; लपणें; लपवून ठेवणें; वाढणें; अधिक होणें; पार होणे.

(क) ना. - सुटकेचा दिवस; पयाशी; सुताराचें हत्यार.

उळिंग (७७) (क) ना. - शकुंतपक्षी; शकुन देणारा पक्षी.

उळु (७७) (क) धा. - नांगर हाकणें; लुपणें; राहणें.

(क) ना. - नांगरट; वसती; लाभ; श्रीमंती.

उळुकलु (७७७७) (क) ना. - शेष; शिल्क; शिलें.

उळुकु (७७७७) (क) धा. - हलविणें; शीर धरणें;

आंखडणें.

उळुगु (७७७७) (क) धा. - आळिगणें; गोंजारणें; प्रेम करणें; माया करणें.

उळुगिसु (७७७७७) (क) धा. - आळिगविणें; गोंजारविणे.

उळुहु (७७७७) (क) धा. - रक्षण करणें; वाचविणें.

उळकु (७७७७) (क) धा. - प्रकाशविणें; चकाकविणें.

उळकुमुळकु (७७७७७७७) (क) धा. - बुडणें; आड होणें;

आडोसा घेणें.

उळके (७७७) (क) ना. - 'उक्के' पहा.

उळगे (७७७७) (क) ना. - प्रेम; स्नेह; अतुराग; माया; ममता.
उळुडिगे (७७७७७) (क) ना. - चांगला कपडा; सुवसन; खूण;
लिपिसंकेत; मुद्रा मारणें.

उळडु (७७७७) (क) ना. - 'उर्दु' पहा.

उळमे (७७७७) (क) ना. - वसती; श्रीमंती.

उळवु (७७७७) (क) ना. - चकाकी; जाणीव; समजूत;
समजशक्ति.

उळळ (७७७७) (क) वि. - असणारा; जवळ असणारा; श्रीमंत.

उळळंजिसु (७७७७७७७) (क) धा. - भीति उत्पन्न करणें;
मिचविणें.

उळळ्ळेवरं (७७७७७७७७) (क) अ. - असेतो; असे पयंत.

उळळलर (रु) ७७७७७७ [७७] (क) धा. - अर्धविकसित होणें;
अंतर्विकास पावणें.

(क) ना. - अधोन्मीलित पुष्प; स्मित हास्य.

उळळव (७७७७) (क) ना. - श्रीमंत; धनिक.

उळळि (७७७७) (क) ना. - कांदा; कंदर्प.

उळळुडे (७७७७७) (क) ना. - अंतर्वस्त्र.

उळळळुकु (७७७७७७७) (क) धा. - भिणें; धीर सोडणें.

उळळोळ (७७७७७७) (क) ना. - बडवा; वणवा; बडवागि.

ऊ

ऊ (७७) (क) ना. - वर्णमालेंतील ६ वे अक्षर.

ऊके (७७७) (क) ना. - ही, ती व ही यामधील; पांजणी.

ऊगाडु (७७७७७) (क) धा. - लोंवणें; लोंवकळणें; हळी
मारणें.

ऊच (चु) (७७७ [७७]) (अ. दे) वि. - उच्च; उंच; श्रेष्ठ; उच्च
प्रतीचा.

ऊचनीच (७७७७७७७) (अ. दे) वि. - उच्चनीच; उंचनीच.

ऊजु (७७७७) (क) धा. - वितंडवाद घालणें; वाचावाची करणें.

ऊट (७७७७) (क) ना. - जेवण; आहार; भोजन; भक्षण.

ऊटले (७७७७७) (क) ना. - ढोंग; अहंकार; गर्व; मस्ती.

ऊटि (टे) (७७७७ [७७]) (क) ना. - कारंजें; चिलीम; झरा;
पाझर.

ऊड (डु) क (७७७ [७७] क) (क) ना. - उडाळ; भटक्या;
किंवडा; बहिरा.

ऊडिकोळु (७७७७७७७) (क) धा. - मिरकावणें; फेकणें;
विलुरणें.

ऊडिसु (७७७७७) (क) धा. - भरवणें; घास घालणें; जेवू
घालणें.

ऊडु (७७७७) (क) धा. - जेवणें; लेपणें; भरवणें; लावणें;

मिसळणें; कालवणें; साख करणें; जूं घेणें.

ऊड (७७७) (सं) वि. - विवाहित; सरळ केलेला; उशीराचा;
विलंबाचा.

ऊडे (७७७) (सं) ना. - प्रौढ स्त्री, वधु.

ऊणेय (७७७७७) (क) ना. - कमतरता; अभाव; न्यूनता; हीनता.

ऊत (७७७) (सं) ना. - हा; घटपणा; मरीचपणा; फुंक; निग्रह;
मनोदाढ्य.

ऊति (७७७) (क) ना. - वेग; युति; साहस्य.

ऊतु (७७७) (क) ना. - आधार; तरफ; 'आनिके' पहा.

ऊदलु (७७७७) (क) ना. - सूज; फुगवटा; फुगारा.

ऊदि (७७७) (क) ना. - श्यामवर्ण; उदाच्या रंगाचा.

ऊदिसु (७७७७) (क) धा. - फुगवणें; वारा घालणें; पीळ देणें.

ऊदु (७७७७) (क) धा. - वारा भरणें; श्वास सोडणें; फुंकून वाद्य
वाजविणें.

(क) ना. - फुगवटा; उदकाडी; उदबत्ती.

—किचि (—७७) (क) धा. - चहाडी करणें; वासमागीत
भर देणें.

ऊन (ऊन) (सं) वि. - कमीपणा असलेला; अपंग; हीन; दोषी.

(सं) ना. - न्यूनता; अभाव.

ऊनते (ऊनते) (सं) ना. - अभाव; कमीपणा; न्यूनता; अडचण; दोष.

ऊबळ (ऊबळ) (क) अ. - भर देऊन; पुढावून.

ऊबु (ऊबु) (क) धा. - फुंकणे; दळणे.

(क) ना. - कुसळ गावत; कुसवळ; कुसळ.

ऊम (ऊम) (क) ना. - मुका; मित्र.

ऊमे (ऊमे) (क) ना. - मुकी.

ऊर (ऊर) (ऊर) (क) ना. - ग्राम; शहर; गांव.

ऊरव्य (ऊरव्य) (सं) ना. - वैश्य; मांडीशी संबंध असलेला.

ऊरिके (ऊरिके) (क) ना. - पुरण्याचें साधन; खांब; रोवण्याचें साधन; गाडणें.

ऊरिसु (ऊरिसु) (क) धा. - वाकविणें; बांधणें; चालविणें; दाखविणें; वाढविणें.

ऊरु (ऊरु) (क) धा. - लावणें; चालणें; टोचणें; बोचणें.

(क) ना. - गांव; खेडें; प्रांत.

ऊरुकोळु (ऊरुकोळु) (क) ना. - यष्टि; हातकाठी; आधार; अनाथाचा आश्रय.

ऊरुग (ऊरुग) (क) ना. - खेडवळ; ग्रामसेवक; तळवार.

ऊरुज (ऊरुज) (सं) ना. - क्षत्रिय; वैश्य.

ऊरुनरि (ऊरुनरि) (क) ना. - कुतंत्री; कावेबाज; दुरालोचक; उपद्रव्यापी.

ऊरुवर्ष (ऊरुवर्ष) (सं) ना. - पायाचा खालचा भाग; पाऊलमाप.

ऊरुंबळि (ऊरुंबळि) (क) ना. - गावाला दिलेली योग्य देणगी.

ऊर्ज (ऊर्ज) (सं) ना. - शक्ति; बळ; प्रयत्न; आधिक्य; कार्तिकमास.

ऊर्जस्वल (ऊर्जस्वल) (सं) वि. - बलशाली; शक्तिमान; प्रबल.

ऊर्जस्वि (ऊर्जस्वि) (सं) ना. - 'ऊर्जस्वल' पहा.

ऊर्जित (ऊर्जित) (सं) वि. - प्रसिद्ध; श्रेष्ठ; प्रगत; पुष्कळ; बहिर्वादीत असलेला.

ऊर्ण (ऊर्ण) (सं) ना. - लोकर; ऊन.

ऊर्णनाभ (ऊर्णनाभ) (सं) ना. - कोळी; कोळ्याचें जाळें; जाळें घालणारा.

ऊर्णा (ऊर्णा) (ऊर्णा) (सं) ना. - कपाळावरील माग्यरेषा; चक्रवर्तिचिन्ह.

ऊर्णाय (ऊर्णाय) (सं) ना. - मेंढी; लोकर असलेला प्राणी.

ऊर्णायु (ऊर्णायु) (सं) ना. - कांबळें; लोकराचें वस्त्र; शाल; धावळी.

ऊर्ध्व (ऊर्ध्व) (सं) वि. - लांब; वरचा; उंचीचा; उंच; उन्नत.

ऊर्मि (ऊर्मि) (ऊर्मि) (सं) ना. - लाट; लहरी; प्रवाह; निरी; भूक; ताप; नख.

ऊर्मिले (ऊर्मिले) (सं) ना. - लक्ष्मणपत्नि.

ऊर्व (ऊर्व) (सं) ना. - बडवांसि; दावानल.

ऊर्वेशि (ऊर्वेशि) (सं) ना. - एक अप्सरा; देवलोकची नर्तकी; पुरुरव्याची पत्नि.

ऊपर (ऊपर) (सं) ना. - खारजमीन; नापीक भूमि.

ऊष्म (ऊष्म) (ऊष्म) (सं) ना. - उकाडा; गरमा; उष्ण हवा; तगमग; तलखी.

ऊसरवळिळ (ऊसरवळिळ) (क) ना. - विषारी प्राणी; सरडा.

ऊह (ऊह) (ऊह) (सं) ना. - तर्क;

अनुमान; वरवरचा विचार; कल्पना; ऊहापोह; चलन.

ऊहाकार (ऊहाकार) (सं) वि. - तर्कवादी; तार्किक; प्रतिभावान; कल्पनाशक्ति असलेला.

ऊहापोहे (ऊहापोहे) (सं) ना. - तर्कवितर्क; साधकवाधक विचार; चर्चा.

ऊहित (ऊहित) (सं) वि. - अपेक्षित; आकांक्षित; तर्कात येणारें.

ऊहिनि (ऊहिनि) (सं) ना. - समूह; मेळा; जमाव.

ऊहिसु (ऊहिसु) (क) धा. - तर्क करणें; कल्पना करणें; विचार करणें; चिंतणें; अपेक्षा बाळगणें.

ऊळ (ऊळ) (क) धा. - हाक मारणें; हळी मारणें; ओरडणें; भुंकणें; कोव्हेकुई करणें.

ऊळमे (ऊळमे) (सं) ना. - मोठ्या आवाजाने केलेली ओरड; काल्या करणें; कोव्हेकुई.

ऊळग (ऊळग) (ऊळग) (क) ना. - काम; सेवा; परिचर्या; बोळगी; बोळगण.

ऊळडु (ऊळडु) (क) धा. - हाक मारणें; ओरडणें; कोव्हाप्रमाणें ओरडणें.

ऊळु (ऊळु) (क) धा. - ओरडणें; गाडणें; पुरणें.

ऋ

ऋ (ॠ) वर्णमालेतील ७ वे अक्षर.

ऋक् (क्कु) (ॠ००० [ॠ००]) (सं) ना. — ऋग्वेदांतील मंत्र; ऋचा; ऋग्वेद.

ऋक्ष (ॠ०००) (सं) ना. — संपत्ति; स्थावर जंगम मिळकत.

ऋक्ष (ॠ०००) (सं) ना. — अस्वल; चंद्रवंशीय राजा; नक्षत्र; विचार.

— पति (—ॠ०) (सं) ना. — जावुवंत; चंद्र.

ऋग्वेद (ॠ०००००) (सं) ना. — चार वेदांपैकी प्रथमवेद.

ऋग्वेदि (ॠ०००००) (सं) ना. — ऋग्वेदसंप्रदायी.

ऋचे (ॠ०००) (सं) ना. — वेदमंत्र; स्तोत्र; देवतास्तुतिपर मंत्र,

ऋच्छे (ॠ०००) (सं) ना. — इच्छा; अपेक्षा.

ऋतु (ॠ०००) (सं) अ. — सरळपणे; आपलेपणाने.

(सं) वि. — प्रामाणिक; सरळ; न्याय्य; साधा; अकृत्रिम, मान्य असलेला.

ऋण (ॠ०००) (सं) ना. — कर्ज; उपकार; आश्रय; आधार.

ऋणत्रय (ॠ०००००००) (सं) ना. — देव-ऋषि-पितृ यासंबंधीचे कर्तव्य.

ऋणमुक्त (ॠ०००००००) (सं) वि. — उऋण; कर्जातून मोकळा झालेला.

ऋणविमोचने (ॠ०००००००००) (सं) ना. — कर्जफेड; कर्जातून झालेली मोकळीक.

ऋणानुबंध (ॠ०००००००००) (सं) ना. — पूर्वजन्मीचे नाते; धरोवा; योगायोग; प्राक्तन; ईश्वरीसूत्र; इष्टानिष्ट फल देणारा पूर्वसंबंध.

ऋणि (ॠ०००) (सं) ना. — कर्ज घेणारा; उपकार स्वीकारणारा.

ऋत (ॠ०००) (सं) वि. — सरळ; नित्य; प्रामाणिक; उदित; गत.

(सं) ना. — सद्गर्तन; योग्य वर्तणूक; प्रियभाषण; सूर्य, चंद्र; हंस; पाणी; काळोख.

ऋति (ॠ०००) (सं) ना. — मार्ग; गति; अभिवृद्धि; आवड; शिविगाळ.

ऋतु (ॠ०००) (सं) ना. — दोन महिन्यांचा कालविभाग; हंगाम; मोसम; रजोदर्शन काळ; मासिक विटाळाचा काळ.

ऋतुपर्ण (ॠ०००००००) (सं) ना. — अयोध्येचा एक राजा; नळराजाचा आश्रयदाता.

ऋतुमति (ॠ००००००) (सं) ना. — न्हाणवली; विटाळशी; रजोदर्शन झालेली.

ऋतुराज (ॠ०००००००) (सं) ना. — ऋतूमधील श्रेष्ठ ऋतु; वसंत.

ऋतुशांति (ॠ०००००००) (सं) ना. — गर्भाधानविधि; फलशोभन.

ऋतुसंहार (ॠ००००००००) (सं) ना. — कालिदास कवीचे एक काव्य, यांत सर्व ऋतूंचे वर्णन आहे.

ऋतुस्नान (ॠ०००००००) (सं) ना. — ऋतुकालानंतरचे स्नान; विटाळशीचे चौथ्या दिवसाचे स्नान.

ऋत्विक् (ज) (ॠ००००० [ॠ०]) (सं) ना. — यज्ञपुरोहित; यज्ञांत भाग घेणारा.

ऋद्ध (ॠ०००) (सं) वि. — वाढलेला; भरभराटलेला.

ऋद्ध (ॠ०००) (सं) ना. — संपत्ति; शिजलेले धान्य; धान्य संग्रह; सिद्धांत.

ऋभु (ॠ०००) (सं) ना. — देवतांश; स्वर्ग; ब्रह्मदेवाचा मानसपुत्र.

ऋभुक्ष (ॠ००००) (सं) ना. — स्वर्ग; इंद्र.

ऋश्य (ॠ०००) (सं) ना. — पादरे ठिपके असलेला हरिण.

ऋश्यकेतु (ॠ०००००००) (सं) ना. — प्रद्युम्नपुत्र; अनिरुद्ध.

ऋषभ (ॠ०००) (सं) ना. — वृषभ; बैल; एक मुनि; पांड्य देशीय पर्वत; सप्तस्वरांतील दुसरा स्वर; आदितीर्थकर.

— ध्वज (—ॠ००) (सं) ना. — शिव.

— वाहन (—ॠ०००) (सं) ना. — शंकर; शिव.

ऋषिक (ॠ०००) (सं) ना. — कांशोज प्रदेशाजवळचा एक देश.

ऋषिकुल्या (ॠ०००००००) (सं) ना. — कलिंगदेशातील एक नदी.

ऋष्टि (ॠ०००) (सं) ना. — खड्ड; भाला.

ऋण्य (ण्यक) (ॠ००० [ॠ००]) (सं) ना. — 'ऋश्य' पहा.

ऋण्यमूक (ॠ०००००००) (सं) ना. — एक पर्वत.

ऋण्यशृंग (ॠ०००००००) (सं) ना. — एक ब्रह्मर्षि, दशरथासाठी पुत्रकामेष्टि करणारा ऋषि.

ऋण्यशृंगआश्रम (ॠ०००००००००) (सं) ना. — भागलपूर जिल्ह्यांतील कोशीनदीवरील एक आश्रम.

ऐ

ऐ (ॠ) (सं) ना. — कन्नड मूलाक्षरमालेतील ८ वे अक्षर.

ऐ (ॠ०) (क) अ. — संबोधनार्थी अव्यय; प्रथमपुरुषी प्रत्यय.

ऐकरे (ॠ००) (सं) ना. — क्षेत्रमापनातील एक भाग; ४९४० चौरस गज (याडे).

ऐक (ॠ००) (क) ना. — अर्क; एक प्रकारची वनस्पति; एकाकी; एकटा.

ऐकचर (ॠ०००००) (क) ना. — एकाकी चालणारा; एकांडा; एकलकोंडा.

अकंक (अकंक) (क) ना. — अंकशास्त्रातील पहिले पद; एकांडा; 'एकला चलेरे'.

अकटि (अकटि [अकटि]) (क) ना. — एकांत; रहस्य; एकाडिपणा; एक बाजू; आपल्यापुरती दृष्टि.

— करे (— करे) (क) धा. — एकांतासाठी बोलावून नेणे; बाजूला बोलावून नेणे.

अकटिग (अकटिग) (क) वि. — श्रेष्ठ; उदार; गंभीर; मोठा; महत्वाचा; आश्चर्यकारक; भरीव.

अकटे (अकटे) (क) ना. — 'अकटि' पहा; मोठेपणा; श्रेष्ठता; गौरव; आश्रय; आश्चर्य.

अकड (अकड) (अकड [अकड]) (क) ना. — पादत्राण; पायतण; चप्पल; जोते.

अकटाल (अकटाल) (क) ना. — ठेका; बारा मात्रेचा एक ताल.

अकटालि (अकटालि) (क) ना. — हास्य; चेष्टा; हशा; कुचेष्टा.

अकटतुल (अकटतुल) (क) ना. — शौर्य; सारस्वपणा; पूर्णबल; आवेश; आश्चर्य.

अकभाग (अकभाग) (क) ना. — एक भाग; एक ओळ; एकच ओळ.

अकसरि (अकसरि) (क) धा. — निंदा करणे; टोचून बोलणे; कुचेष्टा करणे; टिंगल करणे.

अकल (अकल) (क) ना. — मस्तीला आलेला प्राणी; रानडुक्कर. (क) वि. — मोठा; फुगलेला.

अककड (अककड) (क) ना. — शिकारीच्या वेळीं वापरावयाचे पायतण.

अकसक (अकसक) (क) ना. — अव्यवस्था; गोंधळ; संशय; चेष्टा; टिंगल; तमाशा.

अकसके (अकसके) (क) ना. — हट्टी स्त्री; दुर्बुद्ध स्त्री.

अकसर (अकसर) (क) ना. — एकसर; एकदाणी; मोत्याची एकावळी; एकपदरी माळ.

अकळे (अकळे) (क) ना. — एक कृमी.

— जिरले (— जिरले) (क) वि. — विपुल; पुष्कळ.

अकवलि (अकवलि) (क) ना. — एकावळी; एकदाणी; एकसर.

अककु (अककु) (क) धा. — विभागणे; कापसाची घसडी बांधणे; दूर करणे; लोकर पिंजणे; चवड्यावर उभे राहणे; उमलणे; वर येणे.

(क) ना. — प्रवाह; कापूस-पिंजणी.

अकके (अकके) (क) ना. — 'अकक' पहा; प्रख्याति; श्रेष्ठता; मेळा; समूह; अतिबळ.

अकके (अकके) (क) अ. — वरचेवर; वारंवार; एकावर एक; एकेकदा; एका ओळीने; आतुरतेने; ईर्ष्येने.

अकैवाल्वारि (अकैवाल्वारि) (क) अ. — एका झेपेत; एका ओळीत.

अकचु (अकचु) (क) धा. — उपहास करणे; कुचेष्टा करणे; विनोद करणे.

अकचिग (अकचिग) (क) ना. — विदूषक; विनोद करणारा; गमत्या; गोड्डी.

अगरिके (अगरिके) (क) ना. — उड्डाण; आकांक्षा; इच्छा; भरारी.

अगरिसु (अगरिसु) (क) धा. — वर उडवणे; हंसविणे; दूर करणे; दूर नेणे.

(क) ना. — खर्चवेच; नाश; झीज; उड्डाण; प्रहसन.

अगरु (अगरु) (क) धा. — वर चढणे; अंगठ्यावर उभे राहणे; मदत करणे; रंद करणे.

अगलु (अगलु) (अगलु [अगलु]) (क) अ. — खालवर; मागेंपुढें. (क) ना. — झाडांची ओळ; फांदी; कांब.

अगग (अगग) (क) वि. — पडीक; ओसाड; मूर्ख; घडु; असभ्य; घट्टा; कटोर; ग्रामीण; मूढ.

— तन (— तन) (क) ना. — मूर्खपणा; असभ्यता; अडाणीपणा.

अगल (अगल) (क) वि. — अधिक; विपुल; पुष्कळ; भरपूर; पुरेसे.

अगु (अगु) (क) ना. — लाज; लजा; मर्यादा; अपमान; कमीपणा; अडाणीपणा.

अगुलि (अगुलि) (क) ना. — नीरस भाषण; कटोर; ग्रामीण.

अगे (अगे) (क) अ. ना. — 'अगल' पहा.

अकलु (अकलु) (क) ना. — कांब; फांदी; अंकुर.

अगि (अगि) (क) वि. — अपंग; अजाण; मूढ; मूर्ख; मोळा; खोटा; फसव्या; लबाड.

अकूर (अकूर) (अकूर [अकूर]) (क) धा. — जागे होणे; शुद्धीवर येणे.

(क) ना. — जाग्रति; जाग; पहारा.

अकू (अकू) (क) अ. — अंतर भेद करून; भूतकालदर्शक अव्यय.

(क) धा. — वाढविणे; सुशोभित करणे; समपातळीत आणणे.

अक (अक) (क) ना. — भोक; छिद्र; सुईचे नेडे; रत्नाला वेज पाडण्याचे हत्यार.

अकल (अकल) (अकल [अकल]) (क) ना. — उच्छिष्ट; उष्टे; अशुद्ध; विटाळ; धाण; थुंकी.

अककु (अककु) (क) धा. — हाताला येणे; शिवणे; स्पर्शणे; पुरेसे होणे; अंगठ्यावर उभे राहणे.

अहु (अहु) (क) धा. — मिळविणे; संपादणे; मस्तीने चालणे;

आडोव्यांत असणें; ओसा देणें; हाताला येणें; मारणें; तडाखा देणें.
 अेड (अेड) (क) ना. - वामभाग; डावी बाजू; कमी प्रतीचें, जमीन; जागा.
 अेडगलिसु (अेडगलिसु) (क) धा. - पार होणें; ऐकून घेणें; पैलपार होणें; ओलांडणें.
 अेडचु (अेडचु) (क) धा. - बोलतांना लागणें; तोतरे बोलणें; बोवडें बोलणें; डाव्या हातानें काम करणें.
 (क) ना. - विघ्न; विलंब.
 अेडताकु (अेडताकु) (क) धा. - खेडे घालणें; येरझारा करणें; मटकणें.
 अेडति (अेडति) (क) ना. - मध्यम वयाची स्त्री; निरुपयोगी स्त्री; वेडी; हिजडा.
 अेडप (अेडप) (क) धा. - वेडपा; डावखुरा.
 अेडपु (हु) (अेडपु [हु]) (क) धा. - पायांत पाय घालणें; चाट मारणें; टेंच लागणें.
 अेडपु (अेडपु) 'अेडपु' पहा.
 अेडर (रु) (अेडर [रु]) (क) धा. - दुष्टपणा करणें; फसविणें.
 (क) ना. - अडचण; - दुःख; हरकत;
 प्रतिबंध; दरिद्र; कष्ट; दुष्टपणा; अकल्याण.
 अेडरालि (अेडरालि) (क) ना. - वैर; वैरी; अडचण करणारा.
 अेडव (अेडव) (क) ना. - 'अेडप' पहा; पौरुषहीन; नपुंसक; हिजडा.
 अेडवरिसु (अेडवरिसु) (क) धा. - विलंबकरणें; चुकीचें बोलणें; झोका देणें.
 अेडि (अेडि) (क) धा. - कुटणे; मारणें; बडविणें; चेंचणें.
 अेडुवु (अेडुवु) (क) धा. - 'अेडपु' पहा.
 अेडे (अेडे) (क) ना. - स्थळ; अंतर; मध्य; पत्रावळ; भोजनाचे पान; वैपुल्य; मूलस्थान; बक्षीस; अवकाश.
 - अरि (—अेडे) (क) धा. - स्थानमान जाणणें; प्रसंगाचें ज्ञान करून घेणें.
 - आडु (—अेडे) (क) धा. - फिरणें; लोवणें; झोका घेणें.
 - कडु (—अेडे) (क) धा. - अडविणें; भेदणें; फोडणें.
 अेडेग (अेडेग) (क) वि. - पौरुषहीन; नीच; निरुपयोगी.
 अेडेयुडुगु (अेडेयुडुगु) (क) धा. - जागा सोडणें; अवसर देणें; संपणें; अखेर पावणें; सरणें.
 अेडेयेडे (अेडेयेडे) (क) अ. - कोटेंहि; कोणत्याहि स्थळीं.
 अेडेवर (अेडेवर) (क) धा. - मवेच विसरणें; वारंवार विस्मरण होणें.
 अेडेवति (अेडेवति) (क) धा. - जागा सोडणें; अवकाश देणें; कातरणें.

अेडेवलि (अेडेवलि) (क) ना. - दिग्वलि; दिशादिशांना दिलेला बळी.
 अेडेवाय् (अेडेवाय्) (क) धा. - मध्येच येणें; आड येणें; विरोधणें; अचानक उद्भवणें; अकरमात येणें.
 अेडेविडु (अेडेविडु) (क) धा. - आक्रमणें; मर्यादा ओलांडणें; अवकाश देणें.
 अेडेवु (वो) गु (अेडेवु [वो] गु) (क) धा. - जवळ येणें; मधें पडणें; आडकाठी करणें; गोता घालणें.
 अेडेवेरसु (अेडेवेरसु) (क) धा. - थांबणें; विरोध करणें; खोडून काढणें; प्रत्युत्तर देणें.
 अेडेसेले (अेडेसेले) (क) ना. - प्रवाहाची ओढ; बाहूतक.
 अेडेहगलु (अेडेहगलु) (क) ना. - सकाळीं नऊपर्यंतचा सुमार; रामपार; सूर्योदयानंतरचा पहिला प्रहर.
 अेडेहोत्तु (अेडेहोत्तु) (क) ना. - भलता वेळ; नाही तो वेळ; अवकाळ; संव्यासमय.
 अेडु (अेडु) (क) वि. - सुंदर; मनोहर; फसव्या; लबाड; ठीक; नीतीचें; खूळ.
 अेडुतन (अेडुतन) (क) ना. - धडपणा; खुळचटपणा; कपट.
 अेडुसु (अेडुसु) (क) धा. - हंगविणें; चढविणें; तिरस्कारणें; फसविणें.
 अेडु (अेडु) (क) ना. - आळस; लबाडी; मूर्खपणा.
 अेण् (अेण्) (क) धा. - मोजणें; आलोचणें.
 (क) ना. - आठ (आठ या अर्थी समासांत येणारें रूप)
 अेणिके (अेणिके) (क) ना. - गणती; आलोचना; अभिप्राय.
 - कोळ (—अेणिके) (क) धा. - आलोचना करणें; सहा देणें; मत सांगणें.
 अेणिसु (अेणिसु) (क) धा. - मोजणें; विचार करणें; अभिप्राय बनविणें.
 अेणे (अेणे) (क) ना. - जोडीदार; भिड्ड; सारखेपणा; साम्य; जुळणारा; संबंध.
 - आडु (—अेणे) (क) धा. - जोडीनें खेळणें; सर्पयुग्माचें खेळणें.
 अेणेमार (अेणेमार) (क) ना. - 'अेणे' पहा.
 अेणेमाण (गोण) (अेणेमाण [गोण]) (क) ना. - साम्य शोधन; ब्रह्म.
 अेणेमांडु (अेणेमांडु) (क) ना. - वेणी; जटा.
 अेणेयोडु (अेणेयोडु) (क) धा. - हरकत घेणें; अडचण उत्पन्न करणें; संकट आणणें.
 अेणेवकि (अेणेवकि) (क) ना. - चक्रवाक् पक्षी; जोडीनें रहाणारे पक्षी.
 अंटडि (अंटडि) (क) ना. - विंचु; शरभ.

—परिज (—पॅरिज) (क) ना. — शरमवेषधारी वीरभद्र.
अंदिर्दे (अंदिर्दे) (क) ना. — धैर्य; छातीठोकपणा; मस्ती.
अेणु (अेणु) (क) धा. — मोजणें; योजना करणें; आलोचना करणें.

अेणु (अेणु) (क) ना. — तेल; तिलेल.

—केंपु (—कॅंपु) (क) ना. — तांबूस रंग; करडा वर्ण.

अेण्देसे (अेण्देसे) (क) ना. — अष्टदिशा

—वेण (—वॅण) (क) ना. — अष्ट दिगंगना.

अेणम् (अेणम्) (क) ना. — आठजण; अष्टदिवपाल.

अेण्मेय (अेण्मेय) (क) ना. — अष्टमूर्ति शिव; अष्टांग शिव.

अेत्त (अेत्त) (क) अ. — कोठे ?; काय ?; कोणीकडे ?.

अेत्तण (अेत्तण) (क) वि. — कोणत्या बाजूने; कोठील.

(‘अण’ हा दिव्याचक प्रत्यय लागून झालेले ‘एत्त’चे रूप)

अेत्तर (अेत्तर) (क) वि. — उच्च; उत्तम; श्रेष्ठ.

अेत्तानु (अेत्तानु) (क) अ. — कसेंहि करून; कोठेंतरी;

कोणत्याहि बाजूने.

अेत्तिके (अेत्तिके) (क) ना. — वर उचल; उठाव; चढाव;

उंचीकरण; आरोह.

अेत्तिकोळ (ळ) (ळळ) (अेत्तिकोळ [ळ] [ळळ]) (क) धा. —

वर उचलणें; वर ओढून घेणें; आळिणें; मिठी मारणें.

अेत्तिकट्टु (अेत्तिकट्टु) (क) धा. — पाठराखण करणें, संरक्षिणें;

इरेस घालणें; बैराला प्रोत्साहन देणें.

अेत्तिबरे (अेत्तिबरे) (क) धा. — नकल करणें; उतारा घेणें;

अवतरण करणें.

अेत्तिहाकु (अेत्तिहाकु) (क) धा. — चोरणें; अपहार करणें;

लुबाडणें.

अेत्तिहिडि (अेत्तिहिडि) (क) धा. — वर घरणें; वर चढविणें;

पाठिबा देणें; उंचावणें; वाहवा करणें; पीळ मरणें; मान्य करणें; स्पर्धा करणें.

अेत्तिहोगु (अेत्तिहोगु) (क) धा. — वर पडणें; कांटाकांटानें जाणें.

अेत्तु (अेत्तु) (क) धा. — वर नेणें; वाटणें; जुळणें; दोष देणें;

मिसळणें; सांगणें; चोरी करणें; समजावणें; वाढवणें.

(क) ना. — बैल; पोळ; नंदी; घुळी.

अेत्तुगडे (अेत्तुगडे) (क) ना. — प्रयत्न; उगय; उद्धार; बरी

वेळ; दैव.

अेत्तुवळि (अेत्तुवळि) (क) ना. — अपहार; उचल; चोरी; मिसळ.

अेत्तुवळिके (विके) (अेत्तुवळिके [विके]) (क) ना. — ‘अेत्तुवळि’ पहा.

अेत्तोदु (अेत्तोदु) (क) ना. — चर्वितचर्वण; मनन; चिंतन;

विचारपूर्वक अभ्यास.

अेत्त (अेत्त) (क) ना. — यत्न; खटपट; प्रयत्न.

अेदरिसु (अेदरिसु) (क) धा. — विरोध करणें; आड येणें;

छातीठोक राहणें; स्पर्धला उभे राहणें.

अेदरु (अेदरु) (क) अ. — समोरासमोर; प्रत्यक्ष; तोंडावर;

समक्ष.

अेदुरालि (अेदुरालि) (क) ना. — वैरी; शत्रु; प्रतिस्पर्धी.

अे (इ) दुरिसु (अ [इ] दुरिसु) (क) ना. — ‘अेदरिसु’ पहा

अे (इ) दुरु (अ [इ] दुरु) (क) अ. — ‘अेदरु’ पहा.

अेदुरकोळु (अेदुरकोळु) (क) धा. — विनवणीनें मन

वळवणें; विरोधणें.

अेदुर्चु (अेदुर्चु) (क) धा. — विरोधणें; वैर करणें; स्पर्धा

करणें; जिद्द मारणें.

अेदे (वें) (अेदे [वें]) (क) ना. — हृदय; धैर्य; तरवारीची मूठ;

दया; दुःख; व्यथा; प्रीति; ध्यान.

—अदिरु (—अदिरु) (क) धा. — धैर्य धरणें; छाती करणें.

—कदडु (कदडु) (क) धा. — धीर सोडणें; कळेनासें होणें;

विमनस्क होणें; गर्भगलित होणें.

—करगु (करगु) (क) धा. — मन विरघळणें; दया येणें.

—किचु (किचु) (क) ना. — पोतदुखी; मात्सर्य.

—बडे (—बडे) (क) धा. — भिणें; हातपाय गाळणें; छाति

बडविणें.

अेदेगार (अेदेगार) (क) वि. — धीराचा; साहसी; खंबीर.

—इके (—इके) (क) ना. — घाडस; धीटपणा;

छातिठोकपणा.

अेदेगाति (ति) (अेदेगाति [ति]) (क) ना. — घाडसी स्त्री;

धीट स्त्री.

अेदु (अेदु) (क) धा. — भिजवणें; बुडविणें.

अेन (अेन) (क) धा. — म्हणणें; सांगणें; बोलणें; नांव ठेवणें.

(क) अ. — उभे राहून.

(क) ना. — तेज; चकाकी; शुद्धता; नय.

अेन (अेन) (क) ना. — उचार; मत; चकाकी; समजूतदारपणा.

अेनवु (अेनवु) (अेनवु [वु]) (क) ना. — ममत्त्व; माझेपणा.

अेनसु (सु) (अेनसु [सु]) (क) वि. — किती; थोडकें;

पुष्कळ; चांगलें.

अेनिवु (अेनिवु) (अेनिवु [वु]) (क) वि. — किती; केवढें.

अेनिष्प (अेनिष्प) (क) वि. — मोजण्यासारखें; असें; असलें;

प्रणनीय.

अेनिबर् (अेनिबर्) (क) ना. — कितीजण; ‘अेनिवु’ पहा.

अेनिसु (अेनिसु) (क) धा. — सांगविणें; अनुभवाला येणें;

नावांज कारणीभूत होणें; शब्दाचा धनी होणें; मोजणें; गणणें.

(क) ना. — गणना; मोजणी; गणती.

अेनु (नु) (अनु [नु]) (क) धा. ना. - 'अेनु;' पहा.
 अेनेवतु (अेनेवतु) (क) धा. - मनाला येणें; आवडणें; इच्छा
 तुत होणें.
 अेतुदु (अेतुदु) (क) अ. - कसें; किती.
 अेन (अे) (अेनु) [अेनु] (क) वि. - कसला; मला; माझा;
 मजविपर्यां.
 अेनळ (अेनळ) (क) वि. - कसली; कोणत्या प्रकारची.
 (क) अ. - काहीं नाहीं.
 अेन्ने (अेन्ने) (अेन्ने [अेन्ने]) (क) अ. - केव्हां; कधीं;
 कधींहि.
 अेन्नेवर (अेन्नेवर) (क) अ. - कोठवर; कोठपर्यंत; केव्हांपर्यंत.
 अेन्नोदिगं (अेन्नोदिगं) (क) ना. - आस; जोडीदार;
 माझा सखा.
 अेवड (अेवड) (क) वि. - अशानी; खुलचट; भोळा; बोवडा.
 - इसु (—असु) (क) धा. - बोवडे बोलणें; धडुपण
 दाखवणें; भोळेपणानें; वागणें.
 - तन (—अन) (क) ना. - भोळेपण; अशान; धडुपणा.
 - तवड (—अवड) (क) ना. - वेडेचार; गडबड; वाकडे
 तिकडे; खुलचटपणा.
 अेवडि (अेवडि) (क) ना. - खुली स्त्री; धडु स्त्री; भोली.
 अेवडट्टु (अेवडट्टु) (क) धा. - संपविणें; पाठिवा देणें; पाठलाग
 करणें; हद्दीबाहेर पिटाळणें; तडीपार करणें.
 अेविवसु (अेविवसु) (क) धा. - उठविणें; जागें करणें; उंच स्थानीं
 नेणें; अपहार करणें; चोरणें; जीवदान देणें; दूर घालविणें.
 अेवु (अेवु) (क) धा. - उपडणें; उचलणें; उचकणें; पाठिवा
 देणें; दुखवणें; अटविणें; पळवणें; पिटाळणें.
 अे (अे) (क) ना. - मी.
 (क) क्रि. - मी आहे.
 अेम (अेम) (क) अ. - ठीक; बरें तर; होउं या.
 अेमतु (तु) (अेमतु [अेमतु]) (क) वि. - आमचें; आपलें.
 अेवुकेय (अेवुकेय) (क) धा. - संमति देणें; कबुली देणें;
 सांगितल्याप्रमाणें वागणें; बोलण्याप्रमाणें चालणें.
 अेवुविके (अेवुविके) (क) ना. - आशय; म्हणणें; मतितार्थ.
 अेमतु (अेमतु) (क) वि. - 'अेमतु' पहा.
 अेमवं (मुवं) (अेमवं [अेमवं]) (क) ना. - आत;
 नातेवाईक; संबंधी; सोयरा.
 अेम्मे (अेम्मे) (क) ना. - म्हैस; महिषी.
 अेमिके (अेमिके) (क) ना. - कुडी; स्त्रियांचें कर्णभूषण; हाड.
 अेमे (अेमे) (क) ना. - पापणी; पापणीचें केस.
 अेवेय (अेवेय) (क) अ. - द्वितीय पुरुषी एकवचनी प्रत्यय.
 अेयतर (रु) (अेयतर [रु]) (क) धा. - येणें; जवळ येणें.

अेरदु (अेरदु) (क) धा. - नाहीसें होणें; मरणें 'अेरदु' पहा.
 अेरदुणु (अेरदुणु) (क) धा. - अधिक होऊन वर येणें;
 उतूं येणें; काटोकाट भरून वहाणें.
 अेरदे (अेरदे) (क) अ. - पूर्णतया; चांगल्या प्रकारें; भरपूर.
 अेरयमि (मृ) ग (अेरयमि) [अेरयमि] (क) ना. - साळ;
 सालिंद्र.
 अेर (अेर) (क) ना. - मागणी; हातउसनवट; खेखंडी कणा;
 आंस.
 अेरक (अेरक) (क) ना. - मिश्रधातु; नाहणी; न्हाणें; मोल;
 आकार; भाग; नमस्कार; प्रेम; उष्णता.
 अेरकवेत्त (अेरकवेत्त) (क) वि. - तप्त; तापलेले; आकारित;
 परस्परमिलून गेलेले.
 अेरकिरु (अेरकिरु) (क) धा. - (डाक दिल्याप्रमाणें) एकसंध
 होणें; एकरूप करणें.
 अेरकिलु (अेरकिलु) (क) ना. - माली; छप्पर.
 अेर (रं) के (अेर [रं] के) (क) ना. - हातोपा; वाही; अस्तनी.
 अेरगिवि (अेरगिवि) (क) ना. - चहाडी ऐकणारा कान; कानाचें
 पाळें; हलका कान; कथलाचा कान.
 अेरगु (अेरगु) (क) धा. - वाकणें; नमणें; नमस्कार करणें;
 उतरणें; गळाठणें; दळणें; मारणें; वर पडणें; वारा घालणें.
 इच्छेप्रमाणें करणें.
 अेरचु (अेरचु) (क) धा. - फेंकणें; चिमटणें; शिंपडणें; रुंदकरणें
 घेरणें; पखरणें; उधळणें.
 अेरडु (अेरडु) (क) ना. - दोन; भेद; कपट; फसवणूक.
 अेरडेणिसु (अेरडेणिसु) (क) धा. - नीचपणा करणें; ग्रीह करणें;
 वाईट करणें; अकल्याण इच्छिणें; भेदभाव करणें.
 अेरणे (अेरणे) (क) ना. - मालशेणी; वासराचे शेण; नागराणी.
 अेरति (अेरति) (क) ना. - रति; यज्ञमानीण; घरधनीन.
 अेरपु (अेरपु) (क) ना. - हातउसने; उसनवार.
 अेरल् (अेरल्) (क) ना. - खेळ; नाच; वायु; वेणी; 'अेरल्'
 पहा.
 अेरले (अेरले) (क) ना. - हरीण; कृष्णमृग; कुरंग.
 अेरव (अेरव) (क) वि. - रानवट; रानटी मनुष्य; कर्जदार;
 ऋणको; उसनवार आणणारा.
 अेरवणिग (अेरवणिग) (क) ना. - ऋणको; कर्ज काढणारा
 'अेरव' पहा.
 अेरवलु (अेरवलु) (क) ना. - कर्ज; ऋण; दाव; शत्रुत्व;
 अभाव; इच्छित वस्तु; अपाय; हानी; तिरस्कार; प्रेमहीनता;
 दूरचें नातें.
 अेरविग (अेरविग) (क) ना. - 'अेरवणिग' पहा.
 अेरवु (अेरवु) (क) ना. - 'अेरवलु' पहा.

अरेवट्टु (अरैवट्टु) (क) ना. — उंच स्थळ; टेकडी; वेट.
अरळ (अरळ) (क) वि. — समासामधें 'अरडु' चे 'अरळ'
होतें. दोन.

—नालगो (—नलगो) (क) ना. — द्विजिन्ह; सर्प.

—नालगोवळ (नलगोवळ) (क) ना. — बोलण्यांत बोलणें
नसलेला; द्विजिन्ह; दुतोंड्या.

—मातु (—मातु) (क) ना. — दुतोंडपणा; अवचनिक.

अरळे (अरळे) (क) ना. — 'अरेले' पहा.

अरु (अरु) (क) ना. — समग्रता, पूर्णता.

अरुमेय् (अरुमेय्) (क) ना. — म्हैस; रेडा.

—नाडु (नडु) (क) ना. — म्हैसप्रदेश.

अरे (अरे) (क) धा. — मागणें; नेणें; दान करणें; प्रार्थिणें;
वितळणें; ओतणें.

(क) ना. — पक्षाचा आकार; मालकी; काळी जमीन; आहार;
कांत; मोग; कीटक.

—त (—त) (क) ना. — प्रार्थना; मागणी; यजमानकी;
युवावस्था; विवाहाचें वय.

अरेय (अरेय) (क) ना. — मालक; पति; प्रियकर; स्वामी.

अरेवट्टु (अरैवट्टु) (क) ना. — आश्रयस्थान; घर; आधार;
निवास; निवारा; धर्मशाळा.

अरेवालु (अरेवालु) (क) ना. — तापवलेलें दूध.

अरेहुळु (अरेहुळु) (क) ना. — मृतकीटक; कंदीरंगाचा
किडा.

अरेकें (अरेकें) (क) ना. — अर्काचें झाड; मांदार.

अरेट्टु (अरेट्टु) (क) धा. — मिजवणें; ओले करणें.

(क) अ. — उडून; निघून; चालते होऊन.

अरेदें (अरेदें) (क) ना. — 'अदे' पहा.

अरेदंगोळ (अरेदंगोळ) (क) धा. — धैर्य करणें; हृदयंगम होणें;
समजून घेणें; ध्यानांत घेणें.

अरेदंपत्तु (अरेदंपत्तु) (क) धा. — मनाला लागणें; मनावर घेणें;
संयम करणें.

अरेदंवाणम (अरेदंवाणम) (क) ना. — हृदयेश्वर; प्राणप्रिय;
प्रियरमण.

अरेदंवलके (अरेदंवलके) (क) अ. — भांबावून; गडबडून;
धावे दणाणून; धाबरून; धैर्य सोडून.

अरेदंवलळ (अरेदंवलळ) (क) ना. — व्यथा; चिंता; दुखणें;
ठणका; धागधुग.

अरेदंवाखिडु (अरेदंवाखिडु) (क) ना. — छाती फोडून घेणें;
वेभान होणें; तोंडचें पाणी पळणें; पूर्वसूचना मिळणें; शकुन
होणें.

अरेवु (अरेवु) (क) धा. — 'अरेवु' पहा.

अरेविसु (अरेविसु) (क) धा. — 'अरेविसु' पहा; जागे करणें;
चोरणें.

अरेल (अरेल) (क) अ. — उद्गारवाचक अव्यय;
अरेच्या; संबोधनात्मक अव्यय.

अरेलक (अरेलक) (क) ना. — हिमप्रदेशांतील एक कुर
जातीचा मृग.

अरेलग (अरेलग) (क) ना. — 'अरेलक' पहा.

अरेलगो (अरेलगो) (क) अ. — स्त्रीलिंगी संबोधन अगे; अये.

अरेलरु (अरेलरु) (क) ना. — वारा; उच्छ्वास; वायु.

—णि (—णि) (क) ना. — वातभक्षक; सर्प.

—पक्केग (—पक्केग) (क) ना. — उपद्रव; शेषशायी विष्णु.

—पक्केपगेय (—पक्केपगेय) (क) ना. — मुंगूस; गरुड.

अरेलर (अरेलर) (क) ना. — 'अरेलरु' पहा.

अरेलरोळेय (अरेलरोळेय) (क) ना. — वायुमित्र; अग्नि.

अरेलरु (अरेलरु) (क) धा. — हवा भरणें; पीळ देवविणें; चेतना
उत्पन्न करणें; फुगविणें; स्फूर्ति देणें.

अरेलवेद्रे (अरेलवेद्रे) (क) ना. — आकाशमार्ग; दिग्ब्रह्म.

—ग (—ग) (क) ना. — आकाशगामी; देवता.

—पाखु (पाखु) (क) ना. — आकाशगामी सर्प.

अरेलव (अरेलव) (क) ना. — शालवृक्ष; झाड; भूरूह.

अरेलवु (अरेलवु) (क) ना. — हाड; अस्थि.

अरेल (अरेल) (क) अ. — संबोधनात्मक
अव्यय.

अरेलला (अरेलला) (क) अ. — अय्यो; बाप; भले; अबब.

अरेलु (अरेलु) (क) ना. — हाड; अस्थि.

अरेले (अरेले) (क) अ. — संबोधक अव्यय; अरे; हे.

(क) ना. — झाडाचें पान; विडा; तांबूलपत्र; चाकू वस्तरा वगैरेचे
पातें. 'अरेलु' पहा.

—कत्तरी (—कत्तरी) (क) ना. — जावळाच्या विधीतील
दर्म कापण्याची क्रिया; चौलकर्मविधी.

अरेलतरळ (अरेलतरळ) (क) क्रि. — कांब येणें; पालवी फुटणें.

अरेल (अरेल) (क) वि. — सर्व; समग्र; संपूर्ण; असेल तेवढें.

अरेलगळ (अरेलगळ) (क) अ. — केव्हांहि; कोणत्याहि वेळी.

अरेलियण (अरेलियण) (क) ना. — कोठचा; कोटूनचा.

अरेल्लिदं (अरेल्लिदं) (क) ना. — कोण; कोण्यागावचा; कोठील.

अरेल्लियानु (अरेल्लियानु) (क) अ. — कोटेहि; कोणीकडचाहि

अरेले (अरेले) (क) ना. — मर्यादा; मिति; सीमाप्रांत.

अरेल्लेकडु (अरेल्लेकडु) (क) वि. — लहान; खुजा; खुरटा;

वामनमूर्त.

अरेल्लु (अरेल्लु) (क) ना. — 'अरेल' पहा.

अरेवे (अरेवे) (क) ना. — 'अरेवे' पहा.

—इकदं (—अकुदं) (क) ना. —डोळे झाकलेली देवता; ध्यानस्थ देवता.

—विडु (—विडु) (क) धा. —डोळे झाकणें.

अस (अस) (क) ना. — झाकण; आवरण.

असकद (असकद) (क) वि. — प्रख्यात; कीर्तिमान.

असक (असक) (क) ना. — कार्य; सामर्थ्य; बल; कीर्ति; रचना; चकाकी; तेज; कांती; चांगुलपणा; आनंद; रीति; रूप; प्रभाव; आकार; दैव; सोंग; टोंग.

असकंगिडु (असकंगिडु) (क) धा. — कांतीहीन होणें; निस्तेज होणें; विरूप होणें.

असगु (असगु) (क) धा. — उद्योग करणें; आरंभणें; ध्वनि ऐकणें; वारा घालणें; प्रयत्न करणें; दाखविणें.

(क) ना. — प्रारंभ; सुरवात.

असडि (असडि) (क) ना. — खंकडा; कर्कटक,

असर (रु) (असर [रु]) (क) ना. — उकळी; द्रव; रस; निवळ.

असबु (असबु) (क) ना. — सौंदर्य; कांती; शोभा.

असळ (ळु) (असळ [ळु]) (क) ना. — दळ; पाकळी.

—इसु (—असु) (क) धा. — पाकळी फुटणें; पानें फुटणें.

—कणु (—कणु) (क) ना. — कमलनेत्र.

—कुरुप (—कुरुप) (क) ना. — पाकळ्यांचा समूह.

—पसे (—अस) (क) ना. — पुष्पशय्या.

असिगे (असिगे) (क) ना. — ‘इसुगे’ पहा.

असे (अस) (क) धा. — मारणें; बाण सोडणें; हलणें; चांगले दिवणें; प्रकाशणें; उठून दिवणें.

(क) ना. — फेक; मिरकट; मार; टोसा; मिरकाव.

असु (असु) (क) धा. — फेकणें; ‘इसु’ पहा.

असेगे (असिगे) (क) ना. — फेक; शोभा; मार; मिरकाव.

अहगे (अहगे) (अहगे [अहगे]) (क) अ. — असें; कोणत्याही रीतीनें.

अळ (अळ) (क) ना. — तिल; तीळ.

(क) वि. — नाजूक; कोवळा; विनयी; लहान; सात.

अळ (ळक) (अळ [ळक]) (क) वि. — लहान; कोवळा; विनयी; अशक्त.

(क) ना. — सभ्यता; दुर्बलता; हलकेपणा; पातळपणा.

—नगे (—अहगे) (क) ना. — गालांतल्या गालांत हसणें; स्मित.

—नीर (—अहगे) (क) ना. — शाहाज्याचें पाणी.

अळग (अळग) (क) ना. — मेंढीची जात; पडका.

अळदु (अळदु) (क) धा. अ. — ‘अर्दु’ पहा.

अळगु (अळगु) (क) वि. — कोमल; कोवळा; झुलता; डोलणारा.

अळमे (अळमे) (क) ना. — कोवळेपणा; बाल्य.

अळर (अळर) (क) ना. — भय; भीति; घसका. ‘अळर’ पहा.

अळल (ळु) (अळल [ळु]) (क) ना. — लोंबणें; तरंगणें.

अळल्लु (अळल्लु) (क) धा. — लोंबवणें; तरंगवणें; टांगणें; झोका देणें.

अळबु (अळबु) (क) धा. — झोका देणें; हलविणें; क्रम लावणें; विलंब लावणें.

(क) ना. — बालग्रह; अकडी; व्यवस्था; क्रम.

अळवे (अळवे) (क) ना. — बाल्य; कोवळेपणा.

अळसु (अळसु) (क) धा. — इच्छिणें; आकांक्षा धरणें; ओढविणें; व्याणें; आनंदणें.

अळे (अळे) (क) धा. — ओढणें; हिसकावणें; आकर्षणें.

(क) वि. — कोवळे; लहान; नाजूक.

(क) ना. — एक पंक्ति; रांग; दोरा; भूमि; ‘इला’ पहा.

अळेकुळि (अळेकुळि) (क) ना. — ओढ; अरक्षण; ओढणारा.

अळेज (अळेज) (क) ना. — ‘अळेकुळि’ पहा.

अळेजट (अळेजट) (क) ना. — हिसका; ओढ; बळजोरी.

ओढाताण.

अळेजट (अळेजट) (क) धा. — ओढून आणणें; भीड घालून बोलावणें.

अळेदाट (अळेदाट) (क) ना. — हिसकाहिसकी; ओढाताण; स्पर्धा.

अळेदर (अळेदर) (क) ना. — भूमि हाच रथ म्हणणारा शिव.

अळेबरेय (अळेबरेय) (क) ना. — लहानपणा; कोवळीक; पोरवय; अर्भकवयी.

अळचर (रु) (अळचर [रु]) (क) धा. — जागे होणें; सावध होणें; संधि पाहात राहणें; डोळा ठेवून बसणें; टपून बसणें.

अळचर (अळचर) (क) धा. — जवळ येणें; उठून येणें; आदर करणें; सामोरे जाणें.

अळचर (अळचर) (क) ना. — उन्नति; श्रेष्ठता; अम्युदय; वाढ; उंची.

अळतु (अळतु) (क) ना. — बैल; खांड; वृषभ.

अळयोग (अळयोग) (क) धा. — उठून जाणें.

अळिबसु (अळिबसु) (क) धा. — उठविणें.

अळबु (अळबु) (क) धा. — ‘अळबु’ पहा.

अळबटु (अळबटु) (क) धा. — पळविणें; पिटाळणें; पाठलाग करणें.

अळळु (अळळु) (क) ना. — तीळ; गळित धान्य.

अळळुनीरू (अळळुनीरू) (क) ना. — तिलांजली विधि; निराशा.

—बिडु (—विडु) (क) धा. — आशा सोडणें; प्राणाची पर्वा न करणें; तिलांजली देणें.

—कोडु (—कोडु) (क) धा. — ऋणमुक्त होणें; कर्ज वारणें.

अं (५) (क) ना. - कन्नड वर्णमालेतील १२ वें अक्षर
 अंम (५०) (क) ना. - कोणते; कसले; काय.
 अंक (५८) (क) वि. - अद्वितीय; एकमेव; एकुलता; एकटा;
 असमान; एक; दोहोंपैकी एक.
 —क (—क) (क) वि. - एकाकी; दुसऱ्याच्या
 सहाय्यावाचूनचे.
 अंककाल (५८८७७) (सं) ना. - एक वेळ; एक काल.
 अंककुंडल (५८८५०८७) (सं) ना. - एक कुंडल असलेला;
 बलराम.
 अंकगुरु (५८८५०८७) (सं) ना. - एका गुरुचे चेले; सहाय्यायी;
 वर्गबंधु.
 अंकग्राहि (५८८५०८७) (सं) ना. - एकदाच सांगून समजून
 घेणारा; तैलबुद्धि; शीघ्रबुद्धि; आग्रही; एकच धरून बसणारा.
 अंकग्रीव (५८८५०८७) (सं) ना. - एककंठ; एकमुखी मागणी;
 एकसुर; एक आवाज.
 अंकचक्र (५८८५०८७) (सं) ना. - एकछत्री राज्य; सूर्याचा
 एकचक्र रथ; वक्रासुराच्या तावडीत सापडलेले शहर.
 अंकचक्रवर्ति (५८८५०८७) (सं) ना. - सम्राट; बादशाह.
 अंकचक्राधिपति (५८८५०८७) (सं) ना. - चक्रवर्ति सम्राट.
 अंकचर (५८८५०८७) (सं) ना. - एका पायावर चालणारा; एकटाच
 फिरणारा; भूचर; मिळून चालणारा.
 अंकच्छत्र (५८८५०८७) (सं) ना. - साम्राज्याचा कारभार;
 एकछत्री राज्य.
 अंकच्छत्रि (५८८५०८७) (सं) ना. - सम्राट; साम्राज्य.
 अंकच्छाय (५८८५०८७) (सं) वि. - दाट छाया; छायाच छाया;
 काळोख; गर्द; दाट; छायाळ.
 अंकजाति (५८८५०८७) (सं) ना. - एकदाच जन्मणारा; एकाच
 रीतिरिवाजाचा; शूद्र.
 अंकतर (५८८५०८७) (सं) ना. - तें नाहीतर हे; दोन्हीपैकी एक.
 अंकतान (५८८५०८७) (सं) ना. - एकचित्त; एक ध्येय; एक राग;
 एक स्थान; गाईलेले गीत; तद्रत; एकमत.
 अंकताल (५८८५०८७) (सं) ना. - चार मात्रेचा ताल; गायन
 वादन आणि नर्तन यांतील सुसंगती.
 अंकते (५८८५०८७) (सं) ना. - एकत्व; ऐक्य; एकपणा.
 अंकत्र (५८८५०८७) (सं) अ. - एकीकडे; एका बाजूस;
 एकंदरीत; एकपक्षी; एकदृष्टीने विचार करतां.
 अंकदंत (५८८५०८७) (सं) ना. - गणपति; (कुमारस्वामींनी
 गणपतीचा दुसरा दात उपटला अशी कथा आहे).
 अंकदल (५८८५०८७) (सं) ना. - एक पानवेल; सरस्वति वेल.

अंकदा (५८८५०८७) (सं) अ. - एके वेळी; कोण्या एका काळी;
 त्यावेळीं.
 अंकदश (५८८५०८७) (सं) ना. - उत्तम दृष्टीचा;
 एकाक्ष; कावळा; शिव.
 अंकदेश (५८८५०८७) (सं) ना. - एक भाग; एक तुकडा.
 —तद्व (—तद्व) (सं) ना. - समासांतील एकपद तद्व
 असलेला समास.
 अंकदेशि (५८८५०८७) (सं) ना. - एकाच देशाचे; समदेशी;
 एककल्ली; एकांगी.
 अंकदेशीय (५८८५०८७) (सं) वि. - एकाच देशासंबंधी; एका
 भागाच्या जवळचा.
 अंकदेह (५८८५०८७) (सं) ना. - मित्र; जिवश्रकंठश्च; बुधप्रह.
 अंकपतिके (५८८५०८७) (सं) ना. - एकच पति असलेली स्त्री;
 परम पतिव्रता.
 अंकपत्न (५८८५०८७) (सं) ना. - एकच बायको असलेला;
 अव्यभिचारी; दुसरे लग्न न करणारा.
 अंकपत्नि (५८८५०८७) (सं) ना. - 'एकपत्न' पहा.
 अंकपत्नीव्रत (५८८५०८७) (सं) ना. - एक मायाव्रत;
 आयुष्यांत एकाच स्त्रीशी विवाहित राहण्याचें व्रत.
 अंकपद् (५८८५०८७) (सं) ना. - एक पाय असलेला; एक समय;
 कवितेंतील एक चरण; एकच पाद.
 अंकपाठि (५८८५०८७) (सं) ना. - एकदाच वाचून वा ऐकून
 ध्यानांत ठेवणारा; अंकग्राही.
 अंकपादगति (५८८५०८७) (सं) ना. - लंगडा; लंगडी; एकाच
 पायावर जाणारा.
 अंकपादशाधि (५८८५०८७) (सं) ना. - एकाच पायावर
 राहून शोषणारा; वगळा.
 अंकपिंगल (५८८५०८७) (सं) ना. - उमाशापानें डोळे पिंगळे
 (पिवळे) झालेला; कुवेर; पीतनयन.
 अंकभुक्त (५८८५०८७) (सं) ना. - दिवसांतून एकदांच जेवणारा.
 अंकमत (५८८५०८७) (सं) ना. - मतैक्य; एक अभिप्राय.
 अंकमात्र (५८८५०८७) (सं) अ. - एकच एक; एकदाच;
 सहोदर; एकाच आईच्या पोटचे.
 अंकयष्टि (५८८५०८७) (सं) ना. - एकावळी; एकदाणी. 'एकसर'
 पहा.
 अंकरस (५८८५०८७) (सं) ना. - शृंगाररस; एक प्रकारची मधुरता.
 अंकरूप (५८८५०८७) (सं) ना. - एकाच प्रकारची
 वेपभूषा; ऐक्य; अविभक्त; समरूप.
 अंकलडि (५८८५०८७) (क) ना. - एकदाणी; एकसर.

अंकलिगदेव (अंकलिगदेव) (सं) ना. - कुवेर; यक्षराज;
शंकर.
अंकवचन (अंकवचन) (सं) ना. - एक गणन सांगणारा शब्द.
—इ (—अ) (सं) ना. - सत्यवादी; एकवचनी.
अंकवाक्यते (अंकवाक्यते) (सं) ना. - ऐक्य; परस्पर जुळणारे
विचार.
अंकशेष (अंकशेष) (सं) ना. - बाकी एक राहणारे; समाप्तांतील
एक भेद.
अंकस्थ (अंकस्थ) (सं) वि. - मिळून राहणारा; एकत्र राहणारा;
एकलकोंडा.
अंकसंधिग्राहि (अंकसंधिग्राहि) (सं) ना. - 'एकपाठि' पहा.
अंकसार (अंकसार) (सं) ना. - एकलक्ष; एकसर; एकदाणी.
अंकस्थानि (अंकस्थानि) (सं) ना. - एकाच ठिकाणचे; एकाच
स्थळाशी संबंध असलेले.
—इय (—अय) (क) वि. - एकाच गांवी जन्मलेला.
अंकहस्त (अंकहस्त) (सं) ना. - सिद्धहस्त; अप्रतिम; कलाकुशल;
एकच हात असलेला.
अंकाकि (किन्) (अंकाकि [किन्]) (सं) ना. - एकटाच;
एकलकोंडा.
अंकाकिनि (नी) (अंकाकिनि [नी]) (सं) ना. - एकाकी स्त्री;
एकलकोंडी.
अंकाक्षि (अंकाक्षि) (सं) ना. - कावळी; शिव; 'एकाक्ष' पहा.
अंकाग्र (अंकाग्र) (सं) वि. - एकच टोक असलेला; एकाच
ठिकाणी दृष्टि स्थिर ठेवणारा.
अंकाग्रचित्त (अंकाग्रचित्त) (सं) वि. - एकाच ठिकाणी मन
लावणारा; एकलक्ष.
अंकांगि (अंकांगि) (सं) ना. - एकांडा, अविवाहित; एकाकी.
अंकांगिनि (अंकांगिनि) (सं) ना. - एकटी, अविवाहित स्त्री.
अंकांग्रि (अंकांग्रि) (सं) ना. - एक पाय असलेला; लेगडा.
अंकांक (अंकांक) (सं) ना. - एकांकिका; नाटिका; एक अंकी
नाटक.
अंकाधिपति (अंकाधिपति) (सं) ना. - सम्राट; चक्रवर्ती.
अंकाधिराज्य (अंकाधिराज्य) (सं) ना. - एकशासन; चक्रवर्तिव्य.
अंकांत (अंकांत) (सं) वि. - एक ध्येय; एकाच टोकाचा.
(सं) ना. - गुप्त स्थळ; गुजगोष्ठ; रहस्य; मर्यादातिक्रमण;
खुलेपणा.
अंकायन (अंकायन) (सं) ना. - अधिकृत; एकच विषय;
एकमत.
अंकार्थ (अंकार्थ) (सं) ना. - एकच प्रयोजन; एकलक्ष.
अंकावलि (अंकावलि) (सं) ना. - मोत्याची एकदाणी; एक
पदर; एक काव्यालंकार.

अंकाश्रय (अंकाश्रय) (सं) ना. - अनन्य शरणागति; एकश्रद्ध;
एक भाव; एकनिष्ठा.
अंकाह (हन्) (अंकाह [हन्]) (सं) ना. - एक दिवस,
दिवसाचा अवधि.
अंकीलि (अंकीलि) (सं) ना. - निर्भयता; सत्यवादित्व; प्रामाणिक-
पणा; एकमुखता; निष्कप.
अंकीभविषु (अंकीभविषु) (क) धा. - एक होणे; संकलित
होणे; मिसळून जाणे.
अंकीभाव (अंकीभाव) (सं) ना. - एकता; संस्था; एकी.
अंकु (अंकु) (क) ना. - धाप; उचकी; बोबडेपणा. 'उगु' पहा.
अंकोक्ति (अंकोक्ति) (सं) ना. - एकवाक्य; सत्यवादित्व,
एकवचनीयता.
अंकोदर (अंकोदर) (सं) ना. - सहोदर; बंधु.
अंकोदरि (अंकोदरि) (सं) ना. - अका; बहीण; ताई.
अंकोद्देश (अंकोद्देश) (सं) ना. - एकध्येय; एक साधना.
अंग (अंग) (क) अ. - केव्हाहि; खात्रीने; प्रतिशेवर.
अंगळ (अंगळ) (अंगळ [अंगळ]) (क) अ. - नित्य; सदोदित;
अंगळु (अंगळु) (अंगळु) (अंगळु) (क) अ. - नित्य; सदोदित;
अंगु (अंगु) (क) धा. - धापा टाकणे; उचकी येणे; शिजविणे;
तापविणे; साध्य करून घेणे.
अंगुवुदु (अंगुवुदु) (क) अ. - काय करावे?
अंगैवं (वं) (अंगैवं [वं]) (क) अ. - काय करू या?
मी काय करतो आहे?
अंगोळ (अंगोळ) (क) धा. - मान्य करणे; कबूल करणे; प्रीति
करणे; माया करणे; गोंजारणे.
(क) ना. - संभावना; इनाम; पारितोषिक; बहुमान; अहेर.
अंड (अंड) (क) ना. - मार; तडाखा; टोसा; धका; तीर.
अंडडक (अंडडक [अंडडक]) (क) ना. - मेंढी; एडका; राममेंढी;
किंवडा.
अंडि (अंडि) (क) ना. - 'असडी' पहा.
अंडिसु (अंडिसु) (क) धा. - उपहास करणे; हसविणे; तिरस्कारणे;
वाईट करणे; गांजणे; टोचून बोलणे; पूड करणे.
अण (अण) (अण [अण]) (क) ना. - पदर; शेवट; शेंडा; उंचवटा.
अण (अण) (सं) ना. - हरिण; कृष्णमृग; काळवीट.
अणधर (अणधर) (सं) ना. - हरिणांक; चंद्र.
अणधरधर (अणधरधर) (सं) ना. - चंद्रमौली; मालचंद्र; शंकर.
अणरिपु (अणरिपु) (सं) ना. - मृगशत्रू; मृगेंद्र; सिंह.
अणलंछन (अणलंछन) (सं) ना. - चंद्र.
अणवाहन (अणवाहन) (सं) ना. - वायुदेव.
अणाक्षि (अणाक्षि) (सं) ना. - मृगनयना.
अंगांक (अंगांक) (सं) ना. - 'अणलंछन' पहा.

अेणजिन (अेणजिन) (सं) ना. — मृगाजिन; हरिणाचें कातडें.
 अेणजिनाथ (अेणजिनानाथ) (सं) ना. — शिव.
 अेणजिनायक (अेणजिनानायक) (सं) ना. — शंकर; शिव.
 अेणि (अेणि) (सं) ना. — मृगी; हरिणी; शिडी; निसण.
 अेणु (अेणु) (क) ना. — शैव; पदर; शैवट; भाता; म्यान.
 अेणवार (अेणवार) (क) ना. — समवयस्क; जोडीदार.
 अेत (अेत) (क) ना. — मोट; भात कुटण्याचें साधन; पहार.
 अेतत् (अेतत्) (अेतत् [अेतत्]) (सं) ना. — हें; असें.
 अेतदेशीय (अेतदेशीय) (सं) वि. — मूलदेशवासी.
 अेतर् (अेतर्) (सं) ना. — काय; कोणते; कोणीहि.
 अेतर्हि (अेतर्हि) (सं) अ. — आतां; आतांच; यावेळीं.
 अेतादय (अेतादय) (सं) वि. — असलें; या प्रकारचें.
 अेतावत् (अेतावत्) (सं) वि. — एवढें; इतकें; मोठें; या मापाचें.
 अेतु (अेतु) (सं) ना. — 'अेतर्' पहा.
 अेतु (अेतु) (क) धा. — प्रयत्न करणें; साहस करणें; फुगवणें; तरंगणें.
 (क) ना. — सालु; साल; सालिद्र.
 अेतुपंदि (अेतुपंदि) (क) ना. — रानडुक्कर.
 अेतोरे (अेतोरे) (क) अ. — हें बरोबर होईल कां ? अनुपम.
 — तु (—तु) (क) अ. — कोणत्याहि प्रकारें; कसें बरें होईल ?
 अेथे (अेथे) (सं) ना. — अभ्युदय; प्रगती; वाढ; भरभराट.
 अेतु (अेतु) (अेतु [अेतु]) (क) ना. — काय; कशासाठीं; किती; कसें.
 अेतानु (अेतानु) (क) अ. — काहींतरी.
 अेतन (अेतन) (अेतन [अेतन]) (सं) ना. — पाप; दोष; अपराध.
 अेतनिके (अेतनिके) (क) ना. — गणती; कांहीं; काय म्हणतां म्हणतां क्षण.
 अेतच्च (अेतच्च) (क) अ. — हें काय भूषण आहे ?
 अेत्यंड (अेत्यंड) (क) अ. — काय विचार ! काय धन !
 तालमाल.
 अेत्यंडु (अेत्यंडु) (क) अ. — कोण अपमान !
 अेत्यज (अेत्यज) (क) ना. — इंद्रगोप; गांढुळ.
 अेत्यडि (अेत्यडि) (क) अ. — कशाचेंहि विरोधीपणें.
 अेत (अेत) (क) धा. — चढाई करणें; विरोध करणें; वाढणें; चढणें; योग्य होणें; समर्थ होणें; चकाकणें; प्रकाशणें; निवडणें.
 (क) ना. — दुःख; जखम; मार; धाव.
 अेतका (अेतका) (क) ना. — गांठ नसलेले गवत; लव्हाळें.
 अेतंड (अेतंड) (सं) ना. — एरंडाचें झाड;
 अेतदेने (अेतदेने) (क) धा. — ओढणें; वर चढणें.

अेतल (अेतल) (क) ना. — पीठ; आसन; गादी; पाट.
 अेतलिकु (अेतलिकु) (क) धा. — आसन देणें; पाट मांडणें; बसकूर घालणें.
 अेतलट (अेतलट) (क) ना. — चढण; स्वार होणें; राग; चीड; हल्ला; वर पडणें; चढाई.
 अेतलळि (अेतलळि) (क) ना. — चांगला स्वार; हल्ला करणारा; आक्रमक; चढाई करणारा.
 अेतल (अेतल) (क) ना. — उंच प्रदेश; उंच बांध; चढाव; तलाव; उंचवटा.
 अेतलरि (अेतलरि) (क) धा. — जखम करणें; भोसकणें; (क) ना. — नदीतीर.
 अेतलहोगु (अेतलहोगु) (क) धा. — अंगावर जाणें; हल्ला करणें; चढाई करणें.
 अेतललित (अेतललित) (क) ना. — उंचसखल जमीन; सागराची भरती-ओहोटी; बरेंवाईट; चढउतार; भाग्याभाग्य.
 अेतल (अेतल) (क) धा. — 'अेतर्' पहा.
 (क) ना. — उन्नति; प्रगति; अभ्युदय; भरभराट; मस्ती; अहंकार.
 अेतलजवने (अेतलजवने) (क) ना. — प्रौढ स्त्री; प्रौढा.
 अेतल (अेतल) (क) ना. — अभ्युदय; उन्नती; वरचढ.
 अेतल (अेतल) (क) ना. — फुगवलेली छाती; जखम झालेली छाती.
 अेतल (अेतल) (क) धा. — सिद्ध होणें; व्यवस्थित होणें; जखम होणें; व्यवस्था करणें.
 अेतल (अेतल) (अेतल [अेतल]) (क) ना. — व्यवस्था; सिद्धता; रचना.
 अेतल (अेतल) (क) ना. — 'अेतल' पहा.
 अेतल (अेतल) (क) धा. — जखम होणें; दुःख होणें.
 अेतल (अेतल) युद्धकार्य; समरसिद्धता.
 अेतल (अेतल) (क) ना. — वेलदोडा; वेलची; पानपट्टी; पान.
 अेतल (अेतल) (सं) ना. — 'अेतल' पहा.
 अेतल (अेतल) (क) ना. — लिलाव, उचट; उचल.
 अेतलपत्र (अेतलपत्र) (सं) ना. — सर्पराज; नागेंद्र; शेष.
 अेत (अेत) (क) ना. — मात्सर्य; हेवा.
 — इसु (—अेत) (क) धा. — द्वेष करणें; मत्सर करणें.
 अेत (अेत) (सं) अ. — अशा प्रकारें; असेंच.
 (सं) ना. — असें.
 अेतच (अेतच) (सं) अ. — असेंच; एकंदरीत.
 अेतवळे (अेतवळे) (क) अ. — काय कारण ! कोण दुरवस्था !
 अेतल (अेतल) (क) धा. — हेवा करणें; द्वेष करणें.
 अेतल (अेतल) (क) अ. — काय करावें ? कशासाठीं हवें ? काय कारणें.

अवें (अवेँ) (क) अ. - 'अवेदु' पहा.

अवेळवें (अवेळवेँ) (क) अ. - काय सांगू ? काय सांगावें ?

अवण (अवण) (सं) ना. - इच्छा; आशा; लोखंडी बाण; शोध.

— व्रण (— अ, य) (सं) ना. - सुत; पति; संपत्ति या तीन इच्छा.

असाडु (असाडु) (क) धा. - फेकणें; पखरणें; उधळणें.

असु (असु) (क) वि. - किती.

अळ (ळ) (अळ [अळ]) (क) धा. - सावध होणें; वर येणें; उन्नत होणें; सिद्ध होणें; तयार राहणें.

(क) वि. - सात (संख्या).

अळगे (ळगे) (अळ [अळ]) (सं) ना. - अभिवृद्धि; भरभराट;

उन्नति; उत्तम स्थिति.

अळिद (अळिद) (क) ना. तिरस्कार; तुच्छता; ओरबड; दोमणा; निंदा.

अळिदिके (अळिदिके) (क) ना. - अपमान; तिरस्कार; निंदा.

अळिसु (अळिसु) (क) धा. - उठविणें; फुगविणें; स्थानप्रस्थ करणें; पदच्युत करणें; तिरस्कारणें; मुसकुट मारणें; तोंडावरून पांघरूण घेणें; 'अळिसु' पहा.

अळगेवाडिव (अळगेवाडिव) (क) ना. - पाडवा; शुक्लपक्षीय प्रतिपदा.

अळवरु (अळवरु) } (क) ना. - सातजण.

अ

अ (अ) (क) ना. - कन्नडवर्णमालेतील १० वें अक्षर.

(क) अ. - संबोधक अव्यय.

अककंठ्य (अककंठ्य) (सं) ना. - एकसुर; 'क' वर्ग.

अकमत्य (अकमत्य) (सं) ना. - एकमनस्कता; ऐक्य; एकता;

एकाभिप्राय.

अकागारिक (अकागारिक) (सं) ना. - निर्जन घरांत घुसणारा.

— कळ (— अ, य) (क) ना. - चोर; दरवडेखोर.

अकाडय (अकाडय) (सं) ना. - एकाग्रता; एकचित्त; एक ध्येय.

अकात्म्य (अकात्म्य) (सं) ना. - तद्रूपता; एकात्मता.

अकांतिक (अकांतिक) (सं) वि. - एकांतसंबंधी; एकटा; बलिष्ठ;

एकपति; एकध्येय.

अकिल (अकिल) (क) ना. - हिम; वर्षा; धुकें; थंडी.

अकिल्बेट (अकिल्बेट) (अकिल्बेट [अकिल्बेट]) (क) ना. - हिमाद्रि; हिमालय.

अकिल्बेटगुणि (अकिल्बेटगुणि) (अकिल्बेटगुणि) (क) ना. -

हिमालयकन्या; पार्वती.

अक्य (अक्य) (सं) ना. - एकता; एकमत्य; एकरूपता; अमेद.

— आगु (— अ, य) (क) धा. - एक होणें; समरस होणें; मरणें.

— भाव (— अ, य) (सं) ना. - एकात्मता; एकरूपता.

अक्षव (अक्षव) (सं) वि. - उसापासून झालेलें; गूल; साखर.

अक्षवाक (अक्षवाक) (सं) वि. - इक्ष्वाकुवंशातील.

अक्षणेय (अक्षणेय) (क) ना. - (अशोक; अरविंद; चूत;

नवमल्लिका व नीलोत्पल) हे पंचबाण; मदन; काम.

अगळ (अगळ) (क) ना. - पंचकंठ; शिव.

अगरुळु (अगरुळु) (क) ना. - उपाध्याय; अय्या.

अगोरळ (अगोरळ) (क) ना. - पंचकंठ; शिव.

अगोल (अगोल) (क) ना. - 'अक्षणेय' पहा.

अच्छिक (अच्छिक) (सं) वि. - इच्छावर्ती; आपोआप आलेले; वैकल्पिक.

अडविड (अडविड) (क) ना. - कुबेरासंबंधी

अडूक (अडूक) (क) ना. - शृंगार; सजावट; शोभा.

अण (अण) (सं) ना. - हरिण; 'अण' पहा.

अणेंय (अणेंय) (सं) वि. - हरिणीसंबंधी.

अतर (अतर) (अतर [अतर]) (क) धा. - येणें; जवळ येणें.

अतरेंय (अतरेंय) (सं) ना. - उपनिषदापैकी एक उपनिषद.

अतिह्य (अतिह्य) (सं) ना. - चरित्र; इतिहास; परंपरेचा वृत्तांत.

अदने (अदने) (क) वि. - पांचवे.

(क) अ. - खरखरमुंड्या वृत्तीनें

अदलेय (अदलेय) (क) अ. - पंचकंठ शिव.

(क) धा. - जाणें; कडे जाणें; सरकणें.

अंदु (अंदु) (क) वि. - पांच.

अंदे (अंदे) (क) अ. - उत्तम रीतीनें; पुरेपुर.

(क) ना. - सुवासिनी; सुमंगला; सौभाग्यवती.

अनु (अनु) (अ. दे.) वि. - प्रमुख.

अनुताळि (अनुताळि) (क) ना. - सौभाग्याभरण.

अनीरु (अनीरु) (क) ना. - रजस्वलीचे पांचव्या दिवशीचे

स्नान; विटाळशीचे शुद्धिस्नान.

अंगुद (अंगुद) (सं) ना. - इंगुदी वृक्षसंबंधी.

अंदव (अंदव) (सं) ना. - चंद्रासंबंधी; चंद्रकला

— कले (— अ, य) (सं) ना. - चंद्रकला; मृगशीर्षनक्षत्र.

अंदा (अंदा) अ. दे. अ. - नंतर; त्यानंतर.

अँद (अँद) (सं) वि. — इंद्रासंबंधी.

(सं) ना. — ज्येष्ठानक्षत्र.

— जाल (— जाल) (सं) ना. — मायाविद्या; जादू; इंद्रजाल.

— जालिक (— जालिक) (सं) ना. — जादूगार; कपटी; फसव्या.

— धनु (— धनु) (सं) ना. — रामाचें धनुष्य; इंद्रचाप.

— शर (— शर) इंद्रधनुष्य.

अँदलुसिक (अँदलुसिक) (सं) ना. — टकल पडलेला;

ख्वाट; रोगानें केस गळलेला.

अँद्री (अँद्री) (सं) ना. — जयंत; वाली; अर्जुन; कावळा;

पूर्वदिशा.

अँद्रिय (यक) (अँद्री, यक [यक]) (सं) वि. — इंद्रियासंबंधी.

अँबु (अँबु) (क) ना. — न्यूनता; लोप; दोष; वाण.

अँमोग (अँमोग) (क) ना. — पंचमुखी शिव.

अँयंव (अँयंव) (क) ना. — पंचबाण; काम.

अँरण (अँरण) (क) ना. — संधव; लवण; मीठ; खारट; सौळ;

मचूळ; तिलट.

अँर (र) दालि (अँर [र] दालि) (क) ना. — मंगळसूत्र.

अँरावण (अँरावण) (सं) ना. — ऐरावत; पूर्वेचा दिग्बाज; नाग-जातीय एक राक्षस; अहिरावण.

अँरावत (अँरावत) (सं) ना. — इंद्राचा सातसोडेचा हत्ती.

अँरावति (अँरावति) (सं) ना. — इंद्राची हत्तीण; वीज; ढग;

नारिंगाचे झाड; इरावती नदीविषयीचें.

अँरीय (अँरीय) (सं) ना. — दारु; शराव; मद्य; सोमरस.

अँर (अँर) (क) ना. — 'ऐदे' पहा.

अँरिदालि (अँरिदालि) (क) ना. — सौभाग्यवती; मंगळसूत्र;

गळ्यांतील काळ्या मण्याचा पोत.

अँव (व) डि (अँव [व] डि) (क) वि. — पाचपट; पंचगुण;

पाच वेळा.

अँल (अँल) (सं) ना. — बुद्धपुत्र; चंद्रवंशी पुरुरव राजा.

अँलविल (अँलविल) (सं) ना. — कुबेर; विश्रवस् ऋषीचा पुत्र.

अँलेंय (अँलेंय) (सं) ना. — सुवास; सुगंध.

अँवजि (अँवजि) (अ. दे.) अ. — बदल; करिता; ऐवजीं.

अँवजु (अँवजु) (अ. दे.) ना. — संपत्ती; धन; मालमत्ता.

— दार (— दार) (अ. दे.) ना. — धनवान्; श्रीमंत.

अँवाय् (अँवाय्) (क) ना. — पंचानन; सिंह.

— सिंग (— सिंग) (क) ना. — सिंह.

अँशानी (अँशानी) (सं) ना. — शिवस्थान; ईशान्यदिशेसंबंधी.

अँश्वर्य (अँश्वर्य) (सं) ना. — धन; श्री; अष्टविध संपत्ति; शक्ति;

बल; विभूती; श्रेष्ठता.

— वंत (— वंत) (सं) ना. — श्रीमान्; संपन्न; धनवान्.

अँषमः (मस्) (अँषमः [मस्]) (सं) अ. — चालू वर्षी;

वर्तमानकालीं.

अँसर (रल) (अँसर [रल]) (क) ना. — पंचबाण; काम; पांच

पदरी हार.

अँसे (सले) (अँसे [सले]) (क) अ. — होय ना? नव्हे का?

एवढेंच ना?

अँसिरि (अँसिरि) (क) ना. — ऐश्वर्य; संपत्ति; धन.

अँसु (अँसु) (क) वि. — एवढें; झाले.

अँहिक (अँहिक) (सं) वि. — लौकिक; या लोकींचें.

ओ

ओ (७) (क) ना. — कन्नड वर्णमालेंतील ११ वें अक्षर.

ओकरिके (ओकरिके) (क) ना. — 'ओंगडिके' पहा.

ओक (ओक) (क) वि. — एक; बाहेर पडलेलें; 'उगु' घातूचें

भूतभुतकाली विशेषण; झोडपलेलें; मळलेलें; ओतलेलें;

फेकलेलें.

ओकट्ट (ओकट्ट) (क) ना. — नियमानुसार वर्तन; एकटा;

एककूट; ऐक्य; एकमत.

ओकडे (ओकडे) (क) ना. — एक बाजू; एकांग; एक कड.

ओकण (ओकण) (क) ना. — डेकण; मत्स्य; ऊं.

ओकणिके (ओकणिके) (क) ना. — मळणी.

ओकणे (ओकणे) (क) ना. — व्याख्यान; लेखनरीति; शैली;

म्हणणें; विवरण.

— इसु (— इसु) (क) धा. — सांगणें; विवरणें, वृत्तांत देणें.

ओकण (ओकण) (क) ना. — एकाक्ष; शिव; शुक्राचार्य; कावळा.

ओकतन (ओकतन) (क) ना. — आतव्य; फेक; झोडपणी.

ओकंदि (ओकंदि) वर्षांचे वीत; वर्षवणी वीत; एक वत्सा.

ओकर (ओकर) (क) ना. — एक कड; एक बाजू; वक्र; एक

हाताचा मनुष्य.

ओकरणे (ओकरणे) (क) ना. — पुष्करणी; तळें; सरोवर.

ओकरिसु (ओकरिसु) (क) धा. — ओकणें; वांती होणें; उलटी

येणें; थुंकणें; खाकरून थुंकणें; निवृत्त होणें.

ओकरु (ओकरु) (क) धा. — हसणें; वर उडणें; उडी मारणें.

ओकल्ल (ओकल्ल) (क) ना. — घर; निवास; रयत;

शेतकरी; प्रजा; भक्त; मळणी.

—माडु (—माडु) (क) धा.—रास करणें; घर करणें; भाड्यानें राहणें.
 ओक्कल्ल (७८७ [७]) (क) ना.—कुटुंब; कुणबी; शेती-पेशाचा.
 ओक्कलगिति (७८७७७) (क) ना.—शेतकऱ्याची पत्नि; मजूर स्त्री.
 ओक्कलतन } (७८७७७७) (क) ना.—शेती; शेतकाम.
 ओक्कलुतन } (७८७७७७) (क) ना.—शेती; शेतकाम.
 ओक्कल्लगु (७८७७७७) (क) धा.—घर करून राहणें; अभिवृद्धि पावणें; विन्हाड करून राहणें.
 ओक्कल्लिकु (७८७७७७) (क) धा.—आपटणें; बडविणें; नाश पावणें; विध्वंसणें.
 ओक्कल्लिग (७८७७७७) (क) ना.—शेतकरी; रयत; कुणबी.
 —इति (—७७) (क) ना.—शेतकरीण; कुळंबीण; शेती करणारी स्त्री.
 ओक्कल्लिकु (७८७७७७) (क) धा.—‘ओक्कल्लिकु’ पहा.
 ओक्कल्लुळ (७८७७ [७७]) (क) ना.—वीस पायलीचे माप; मण; मुडा.
 ओक्कल्लु (७८७७७) (क) ना.—एकपाद; चतुर्थीश; लंगडा; वाचणें एकपाद तर सांगणें तिप्पट (ओडु ओक्कल्लु बुद्धि मुकालु.)
 ओक्कल्ले (७८७७) (क) ना.—धान्य निवडणें; धान्य वेगळें करणें.
 ओक्कल्ल (७८७७ [७]) (क) ना.—धान्यनिवड; ‘ओक्कल्ले’ पहा.
 ओक्कु (७८७७) (क) अ.—ओतवून; ‘उगु’ धातूचें भूतकृदंत.
 (क) धा.—धान्य गोळा करणें; बैलाकडून धान्य तुडविणें; फेकणें; उधळणें; नाश करणें.
 (क) ना.—शकुन; शुभाशुभ लक्षण.
 ओक्कुडिते (७८७७७) (क) ना.—घोट; ओंजळ.
 ओक्कुद (७८७७७) (क) ना.—उडें; प्रसाद; भुक्त; जंगमाला वाढलेली भिक्षा.
 ओक्कुल्लुसु (७८७७७७) (क) धा.—ढेकर देणें; लोंबकळणें; बोलून दाखवणें; समाधानाचा निःश्वास सोडणें; तृप्तीचा उमाला घेणें.
 ओक्केय (७८७७७७) (क) ना.—एक हाती; एकाडेपणा; एकाकी शौर्य.
 ओगटु (७८७७) (क) ना.—समस्या; प्रहेलिका; उखाणा; कूट; गूढ गोष्ट.
 ओगटे (७८७७) (क) ना.—उखाण्यानें घेतलेले नांव; प्रहेलिका.
 ओगडिके (७८७७७) (क) ना.—ओकारी; वांती; उलटी.
 ओगडु (७८७७) (क) धा.—वांती करणें; ओकारी देणें.

(क) ना.—वांती; वमन; ओकारी; उलटी.
 ओग(गे)त (७८७ [७]) ड (क) ना.—फेक; हिसकावून घेणें; अपयश; हानी; मरण.
 ओग(गे)वन (७८७ [७]) ड (क) ना.—आसत्त्व; नातें; सोयरीक; दंपतीजीवन; संसार.
 ओगनि (७८७७) (क) ना.—आंबटगोड; गोण; पोतें; सनक; अंबाडी; ताग.
 ओगर् (७८७७ [७]) (क) ना.—कडपणा; मीठ; माधुर्य-हीन रुचि.
 ओगरे (७८७७) (क) ना.—समानता; योग्यता; साम्य; बरोबरी.
 ओगसुग (७८७७७) (क) वि.—अतिशय; आश्चर्यकारक, (क) ना.—सोबळें करणारा; बुद्धिवंत.
 ओगु (७८७७) (क) धा.—ओतणें; फेकणें; खाली उतरवणें; ओडें लादणें; प्रवेश करविणें.
 ओगुमिगे (७८७७७७) (क) वि.—पुष्कळ; अतिशय, (क) अ.—उत्तम रीतीनें
 ओगे (७८७) (क) धा.—उपजणें; पुढें येणें; कारण होणें; उठणें; दाखवणें; घडी घालणें.
 ओगेतर् (७८७७ [७]) (क) धा.—जन्मणें; उपजणें; दाखवणें; सोबळ्यानें येणें; मारणें.
 ओगगटु (७८७७७) (क) ना.—‘ओक्कटु’ पहा.
 ओगगर (७८७७) (क) ना.—रास; समूह; समाज.
 ओगरणे (७८७७७) (क) ना.—फोडणी; खमंगता.
 ओगरिसु (७८७७७) (क) धा.—फोडणी देणें; खमंग करणें; चमचमीत करणें; तिखटमीठ लावून बोलणें.
 ओगिसु (७८७७७) (क) धा.—साधूची दीक्षा देणें; वाकविणें; मान्य होण्याजोगें करणें; जमणें; सलग्मी करणें; एकत्र होणें.
 ओगु (७८७७) (क) धा.—एक होणें; मनाला येणें; जमवून घेणें; अनुसरणें; एकत्रित होणें.
 (क) ना.—रास; समूह; सुसंगति.
 ओगगोडे (७८७७७) (क) ना.—एकछत्री राज्य, एकछत्राधिपत्य.
 ओंकि (७८७७) (क) ना.—कडें; सोन्याची वाकी; बंदी.
 ओच् (७८७७) (क) वि.—एक; एक संख्येचा निर्देश.
 ओच्च (७८७७) (क) वि.—सुप्रसिद्ध; कडुर; हाडाचा.
 ओच्चत (७८७७) (क) ना.—समानता; समरसता; मान्यता; संतोष; समाधानवृत्ति मनोहरता; बांधीवपणा; सुसूत्रता.
 ओच्चतकोळ (७८७७ [७७]) (क) धा.—एकदम उचलणें; एकाएकी उचलून घेणें; एकदम अंत्राळी करणें.
 ओच्च (चो) तु (७८७७ [७७]) ड (क) ना.—एक वेळ; दिवसाचा अर्धा भाग; पारोग.

ओच्चय (ओच्चय) (क) ना. - तिरस्कार; अपमान; निंदा;
अनौचित्य; हास्य.
ओच्चर (ओच्चर) (क) ना. - एकसर; एकदाणी; एकावली;
एकसर; एककंठ.
ओच्चि (ओच्चि) (क) ना. - अयोग्य वेल; अवेल; एक.
ओच्चु (ओच्चु) (क) धा. - निर्मूल होणें; निर्नाम होणें.
ओचे (चे) रे (ओचे [ओचे] री) (क) ना. - ओंजळ, पसा,
कुडचा.
ओचेरेगण (ओचेरेगण) (क) ना. - सुंदर नेत्र, सुलेचन.
ओजर (ओजर) (क) ना. - वज्र; शरा; कारंजा; उमळ; उद्रेक;
चिलीम; गुडगुडी.
ओड्ड (ओड्ड) (क) ना. - कर; खंडणी; करमार; देणगी.
ओड्डे (ओड्डे) (क) ना. - समूह; संव; रास; श्रेणि; आधिक्य;
अतिशयता; विस्मरण; शौर्य; विस्कटाविस्कट.
- किडु (—किडु) (क) धा. - गौरव गमावणें; विसरणें;
तुर्बल होणें; निस्तेज होणें; कोमेजणें.
ओड्डण (ओड्डण) (क) ना. - समूह; संव; गर्दी; विरोध; स्पर्धा.
ओड्डिसु (ओड्डिसु) (क) ना. - गोळा करणें; एक होणें;
रास करणें; स्पर्धा करणें; जिकणें; दकलणें; विरोधणें; झाडणें;
बाहेर निघणें.
ओड्डल (ओड्डल) (क) ना. - 'ओड्डे' पहा.
ओड्डारे (ओड्डारे) (क) अ. - एकंदरीत; सारांश; मुख्यत;
मुख्यत्वे; थोडक्यांत म्हणजे.
ओड्डि (ओड्डि) (क) वि. - हट्टी; स्वेच्छाचारी.
(क) ना. - मूर्ख स्त्री.
ओड्डिल् (ओड्डिल्) (क) ना. - ओंजळ; 'ओड्डे'
पहा.
ओड्डिसु (ओड्डिसु) (क) धा. - रास करविणें; गोळा करविणें;
ओतणें; बांध घालणें.
(क) ना. - रास; प्रतिज्ञा; बांध.
ओड्डु (ओड्डु) (क) धा. ना. - 'ओड्डिसु' पहा.
ओड्डुकिच्छु (ओड्डुकिच्छु) (क) ना. - खांडव; भडका,
स्मशानाग्नि.
ओड्डि (ओड्डि) (ओड्डि [ओड्डि]) (क) धा. - भोंक पडणें; फट
पडणें; भेग पडणें.
(क) ना. - भोंक; रंझ; भेग; चीर; फट.
ओड (ओड) (क) अ. - लागलीच; ताबडतोब; बरोबर; सह;
मिळूनमिसळून.
ओडकु (ओडकु) (क) ना. - भेग; फट; फूट; तूट; विस्मृति; भ्रमता.
ओडगविसु (ओडगविसु) (क) धा. - एकत्रित करणें; जमविणें;
गोळा करणें; भागविणें; संभाळणें; एकदम गर्दी करणें.

ओडगडु (ओडगडु) (क) धा. - एक होणें; मिसळणें; आवडणें.
—इसु (—इसु) (क) धा. - एक होणें; भागविणें; साध्य
करणें.
ओडगोडु (ओडगोडु) (क) धा. - फेकणें; भिरकाटणें;
विसकटणें.
ओडगोळ (ओडगोळ [ओडगोळ]) (क) धा. - जोडीदार होणें;
जमवून घेणें; हातमिळवणी करणें.
ओडतन (ओडतन) (क) ना. - मित्रत्व; स्नेह; आस्तत्व.
ओडति (ओडति) (क) ना. - यजमानीण; मालकीण; मालकाची
बायको; पत्नि.
ओडन (ओडन) (क) ना. - खेळ; सोबत; संगत; मैथुन.
ओडनाट (ओडनाट) (क) ना. - सहजीवन; सहक्रीडा; संग;
व्यवहार; उपयुक्तता.
ओडनाडि (ओडनाडि) (क) ना. - स्नेही; मैत्रीण; सहेली;
सोबतीण.
ओडनाडु (ओडनाडु) (क) धा. - सहक्रीडा करणें; प्रेमानें
वागणें; स्नेहानें राहणें; लाडिलोडी लावणें; गोंजारणें.
ओडने (ओडने) (क) अ. - लागलीच; ताबडतोब; मिळून; सह;
ओडनोडने (ओडनोडने) (क) अ. - वारंवार; लागलीच.
बोलतां बोलतां; जोडीने; मिळून मिसळून.
ओडवडि (ओडवडि) (क) धा. - मोडणें; एकदम नाश करणें.
ओड (ड) वडिके (ओड [ड] वडिके) (क) ना. - संमती; तह;
अंगीकार; एकी; सहा;
ओड (ड) बडु (ओड [ड] वडु) (क) धा. - कबूल करणें;
तृप्त करणें; मान्यता; घेणें; सहमत होणें.
ओडमे (ओडमे) (क) ना. - वस्तु; आभरण; संपत्ति.
ओडंवि (वे) (ओडंवि [वे]) (क) ना. - शरीर; देह; यष्टि.
ओडर (ओडर) (क) धा. - मान्य करणें; मिळणें; गुंतणें;
आरंभणें; पोचणें. मुक्त होणें; घासणें.
ओडरु (रिचु) (ओडरु [रिचु]) रचणें; प्रयत्न करणें;
घुडणें; पत्करणें; काम हातीं घेणें.
ओडरिसु (ओडरिसु) (क) धा. - 'ओडरिचु' पहा.
ओडरु (ओडरु) (क) धा. - उपजणें; उपजणें; येणें.
ओडरु (ओडरु) (क) ना. - देह; शरीर; पोटा; मुख्य भाग.
(क) अ. - पोटा बांधून; कंजूपणें.
ओडरिच (ओडरिच) (क) ना. - देहज, काम.
ओडरु (ओडरु) (क) ना. - 'ओडरु' पहा.
ओडरुगोळ (ओडरुगोळ) (क) धा. - देह धारण
करणें; जन्म घेणें; अवतरणें.
ओडरुरि (ओडरुरि) (क) ना. - पोटादुखी; जठराग्नि; द्वेष.
ओडवरे (ओडवरे) (क) अ. - सोबतीनें येताना.

ओडवे (७८८८) (क) ना. — वस्तु; अलंकार; 'ओडमे' पहा.
 ओडवेगोडु (७८८८८८८) (क) ना. — संपत्तीचा नाश; वस्तुहानी;
 धनविनाश.
 ओडवेरसु (७८८८८८८) (क) अ. — मिळून; एकत्र येऊन.
 (क) धा. — एकत्र येणे; मिळवून घेणे; जमवून घेणे.
 ओडवेरे (७८८८८८) (क) धा. — सोबत होणे; जमवून घेणे;
 एकत्रित होणे.
 ओडवेळे (७८८८८८) (क) धा. — मिळून वाढणे; सोबतीने राहणे;
 बरोबरीने वाढणे.
 ओड (वे) सु (७८८ [८८] ८८) (क) धा. — फोडणे; फाडणे;
 फोडण्याला कारण होणे; तुकडे करणे; भेद पाडणे.
 ओडसीळु (७८८८८८) (क) धा. — पूडपूड करणे; ठासणे.
 ओडहाय (७८८८८८८) (क) धा. — शीघ्र वाकणे; सटकणे;
 येऊन जाणे.
 ओडहुडु (७८८८८८८) (क) ना. — सहोदरत्व; दिवस पाळण्या
 इतके नाते; सुतक पाळण्यासारखे नाते; निकटत्व.
 ओडे (७८८) (क) अ. — संबोधनार्थी अव्यय.
 (क) ना. — वडीलकी; आधीनत्व पुढारीपण; स्वामित्व;
 तापवलेले दूध.
 (क) धा. — नाश होणे; चूर होणे; विरघळणे; तोंडाळपणा
 करणे; थडाथडा बोलणे; अधिकार चालवणे.
 ओडेक (७८८८) (क) ना. — फूट; तोंडाळपणा.
 ओडेगलसु (७८८८८८८) (क) धा. — मिसळणे; कालविणे;
 'ओडेवेरसु' पहा.
 ओडेगाति (७८८८८८) (क) ना. — मालकीण; यजमानीण;
 स्वामिनी.
 ओडेतन (७८८८८८) (क) ना. — मालकी; यजमानत्व; धनीपणा;
 स्वामित्व.
 ओडेति (७८८८) (क) ना. — मालकी मिरवणारी स्त्री. स्वामिनी.
 ओडेतुळि (७८८८८८) (क) धा. — मोडेपर्यंत तुडवणे; दमवणे;
 मागे रेटणे; खाली दाबणे; पाणउतारा करणे.
 ओडेसुरि (७८८८८८८) (क) धा. — जखम करणे; फोडणे; चिरणे.
 ओडेय (७८८८८८) (क) ना. — स्वामी; नायक; पुढारी; राजा.
 — ति (— ८) (क) ना. — राणी; नायिका; मालकीण;
 स्वामिनी.
 ओडेसु (७८८८८८) (क) धा. — भेदणे; चिरणे; भेद पाडणे.
 ओडु (७८८८) (क) ना. — रास; सैन्य; प्रतिज्ञा; द्यूतसाहित्य;
 गवंडी; पुढारी; घरधनी.
 ओडुण (णे) (७८८८८ [८८]) (क) ना. — 'ओडु' पहा.
 ओडुसुरि (७८८८८८८) (क) धा. — 'ओडेसुरि' पहा.
 ओडुयिसु (७८८८८८८८) (क) धा. — मिळून विरोध करणे;

जिकणे; पराजय करणे; प्रतिरोध करणे.
 ओडुव (७८८८८) (क) ना. — लेखनशैली; शैलीसौंदर्य; सैन्य;
 प्रतिज्ञा.
 ओडुवणे (७८८८८८) (क) ना. — ओळ; पंक्ति; रांग; सिद्धता;
 तयारी; 'ओडुण' पहा.
 ओडुडि (७८८८८) (क) अ. — पदर पसरून; गयावया करून; सामोरे
 जाऊन.
 (क) ना. — चौकडा; चौकडी.
 ओडुडिके (७८८८८८) (क) धा. — रास करणे; गोळा करणे; ठेवणे.
 ओडुडु (७८८८८८) (क) धा. — पदर पसरणे; तोंड वेगाडून मारणे;
 पुढे सरकणे; एकत्र होणे; रांगेत राहणे; विरोध करणे.
 (क) ना. — सैन्य; प्रतिज्ञा; गांभीर्य; विस्मय; आश्चर्य;
 गुणाकारासाठी दिलेली संख्या.
 ओडुगोळ (७८८८८८८८) (क) धा. — गोळा होणे; जमणे.
 ओडुगळ } (७८८८८८८८) (क) ना. — मार्गातील धोंड; दगाड;
 ओडुंकळु } (७८८८८८८८) गाडा; सील; कीलक.
 ओडुवलगे (७८८८८८८८) (क) ना. — रणवाद्य; भेरी; ढोल;
 दुंदुभी; रणालगी; रणहलगी.
 ओडुवेरे (७८८८८८८८) (क) धा. — सैन्य जमवणे; सैन्याची
 पहाणी करणे; सैन्यांत भरती करणे;
 ओडुसु ((७८८८८८८८) क धा. — 'ओडुयिसु' पहा.
 ओडुडोलग (७८८८८८८८) (क) ना. — राजसभा; अधिवेशन;
 दरबार.
 ओडुग्राण (७८८८८८८८) (क) ना. — कमरपट्टा; मेखला; गोप.
 'कांचीदाम' पहा.
 ओणकु } (७८८८८८) (क) वि. — दुर्बळ; सुका; वाळविलेला.
 ओण } ((७८८८८८) कृश; रोडलेला; किडकिडीत.
 ओणकळु } (७८८८८८८८)
 ओणगु (७८८८८८८) (क) धा. — दुर्बळ होणे; रोडणे; सुकणे;
 वाळणे; किडकिडीत होणे.
 ओणमोरे (७८८८८८८८८) (क) ना. — चिंतित मुख; सुकलेला
 चेहरा; निस्तेज मुद्रा; सपकचर्या; उतरलेले तोंड.
 ओणहेम्मे (७८८८८८८८८) (क) ना. — दुरभिमान; दिखाऊ
 मोटेपणा; दंभ; दिमाख.
 ओणर (७८८८८८) (क) धा. — समजणे; आलोचिणे; वाटणे;
 मोजणे; गणणे.
 ओंटि (टे) (७८८८८ [८८]) (क) ना. — उंठ; खांड; एकटा, एकाकी;
 कानांतील दागिना; कर्णफुल.
 ओंटिंग (७८८८८८८) (क) ना. — एकाकी; एकांडा; सोबती
 नसलेला; एकला.

ओंहु (ओंहु) (क) ना. - चिल्लाचा दीग; बांध; उंचस्थळ.

ओव (ओव) (क) वि. - समाप्तील एक वाचक 'त' बदल येणारा आदेश.

ओत्त (ओत्त) (क) ना. - एक बाजू, दडपण; दबाव; विरोध; भीती; बागुलबुवा; बुजगावणें; भेडसावणी.

ओत्तु (ओत्तु) (क) अ. - एका बाजूला; संबंध तोडून.

ओत्तंड (ओत्तंड) (क) ना. - एक समूह; गट; वर्ग.

ओत्तंब (ओत्तंब) (क) ना. - बलात्कार; जबरदस्ती; शिरजोरी. हुंवरपणा; अडदांडता.

ओत्तर (ओत्तर) (क) ना. - दबाव; दडपण; वेग; विवेकहीनता; घिसाडवाई; 'ओत्तंड' पहा.

ओत्तरिसु (ओत्तरिसु) (क) धा. - गडबड करणें; बाजूला सारणें, दाट होणें; निसटणें; मर्यादा ओलांडणें; 'अळवळि' पहा.

ओत्ताट (ओत्ताट) (क) ना. - दबाव; विरोध; प्रतिकार; 'ओत्तंड' पहा.

ओत्ताय (ओत्ताय) (क) ना. - बळजोरी; जबरदस्ती; बलात्कार. 'ओत्तंब' पहा.

ओत्तसर (ओत्तसर) (क) ना. - साहाय्य; मदत; पाठिंबा; पुष्टि; दुजोरा; जवळीक.

ओत्तासे (ओत्तासे) (क) ना. - साहाय्य; सहानुभूति; पाठिंबा; लांच.

ओत्ति (ओत्ति) (क) अ. - दाबून; आवळून; चुरमडून; चुरडून. (क) ना. - सरडा; पाल.

ओत्तिगे (ओत्तिगे) (क) अ. - जवळ; एकंदरीत; समीप. (क) ना. - समीपता; पुस्तक; वही.

ओत्तलु (ओत्तलु) (क) अ. - 'ओत्ते' पहा.

ओत्तिविडि (ओत्तिविडि) (क) धा. - वड घरणें; दाबून घरणें; आवळून घरणें; करकचून आवळणें.

ओत्तु (ओत्तु) (क) धा. - आवळणें; बलात्कार करणें; टकलणें; राज्य करणें; जिंकणें; उल्लंघणें; लेपणें; फासणें; माखणें; आंत घुसणें.

(क) ना. - दाटपणा; रास; सामीप्य; आखात; पूर; आधार; माप; राज्यकारभार; एकाग्रवाली एक अक्षर-लेखन.

ओत्तुकागद (ओत्तुकागद) (क) ना. - टीपकागद;

ओत्तुकरहु (ओत्तुकरहु) (क) ना. - टीपकागद;

व्हॅटिंगपेपर; धारणा; पकड; वर्णांच्या द्विसाची खूण; आकलन.

ओत्तुग (ओत्तुग) (क) ना. - दाबयंत्र; दबाव; दडपण.

ओत्तुविके (ओत्तुविके) (क) ना. - दबाव; दडपण; रेडारेटी.

ओत्तुह (ओत्तुह) (क) ना. - दबाव; दडपण; वासणी; पुसणी. 'ओत्तुग' पहा.

ओत्ते (ओत्ते) (क) ना. - रांडरोटी; आडकाठी; तारण; गहाण.

(क) अ. - आग्रह पूर्वक; जोराने.

ओत्तेगोंबळ (ओत्तेगोंबळ) (क) ना. - तारण ठेवून

ओत्तेगोंडळ (ओत्तेगोंडळ) (क) ना. - तारण ठेवून

वेणारी; वेस्था.

ओदगु (ओदगु) (क) धा. - अनुकूल होणें; सिद्ध होणें; उपयोगी पडणें; मदत करणें; मिळविणें.

(क) ना. - आधिक्य; मिळकत.

—इसु— (ओदगु) (क) धा. - गोळा करणें; कमावणें; अनुकूल करून देणें; प्राप्त करविणें.

ओदड (ओदड) (क) ना. - ओठ; ओष्ठ; लब.

ओदर (ओदर) (क) धा. - हळी मारणें; मोठ्यानें बोलावणें; हाक मारणें; थरकापणें; थरथरणें; कंप भरणें.

ओदवु (ओदवु) (क) धा. - 'ओदगु' पहा.

(क) ना. - अनुकूलता; सिद्धता; मदत; पुष्टि.

ओदविद (ओदविद) (क) वि. - उत्पन्न झालेलें; प्राप्त; मिळालेलें; मिळविलेलें.

ओदविसु (ओदविसु) (क) धा. - 'ओदगिसु' पहा.

ओदे (ओदे) (क) धा. - लाथ मारणें; पाय झाडणें.

(क) ना. - मागचे पाय बांधणें, लाथ.

ओदेव (ओदेव) (क) ना. - गाईचे मागचे पाय बांधण्याची दोरी.

ओदे (ओदे) (क) वि. - आर्द्र; ओले; मिजलेलें; कच्चे.

(क) ना. - ओल; दमटपणा; ओलेपणा; पाऊस; आर्द्रता.

ओन (नि) के (ओन [नि] के) (क) ना. - मुसळ; लाट.

ओनकेवा (पा) हु (ओनकेवा [पा] हु) (क) ना. - घाणा ओनकेवाहु (ओनकेवाहु)

घालतांना म्हणावयाचे गाणें; कांडतांना म्हणावयाचे गाणें; कुटतां वेळचे गाणें.

ओन (ने) पु (ओन [ने] पु) (क) ना. - मोह पाडणारे हावभाव; नाट्य; अभिनय.

ओनपुगार (ओनपुगार) (क) ना. - नट; अभिनय करणारा.

ओनपुगाति (ओनपुगाति) (क) ना. - नटी; अभिनय करणारी.

ओनल (ओनल) (क) धा. - अनिवार रागावणें; क्रोधाने भडकावणें; डोळे फिरविणें; डोळे लाल करणें.

(क) ना. - अतिक्रोध; तीव्र संताप; अनिवार राग.

ओनलि (ओनलि) (क) ना. - चाळण; गाळणी.

ओने (ओने) (क) धा. - चाळण बलणें; निवडणें; पाखडणें; लांबत ठेवणें; टांगणें.

ओंदरि (ओंदरि) (क) ना. - 'ओनलि' पहा.

ओंहु (ओंहु) (क) वि. - प्रथम संख्या; एक;

(क) धा. - जुळणें; आवडणें; घालणें; मिसळणें.

—आगु (—अगु) (क) धा.—एकवटणें.

—गूडु (—गूडु) (क) धा.—सोवती बनणें; साथ देणें; एक होणें.

—तन (—डन) (क) ना.—ऐक्य; एकवटपणा; एकी.

ओदिग (ओडिग) (क) ना.—सोवती; आस; जमवून घेतलेला.

ओदिसु (ओडिसु) (क) धा.—घालणें; एकत्रित होणें; जमवून घेणें; एक होणें.

ओप्प (ओप्पु) (क) ना.—लेपन; प्रकाश; तेज; चकाकी; सौंदर्य; चमक; छाप; कांती; अभिनय.

ओप्पकेडिसु (ओप्पकेडिसु) (क) धा.—कुरूप करणें; विद्रूप करणें; फूट पाडणें; दुही निर्माण करणें.

ओप्पचि (चि) (ओप्पचि, [छि]) (क) वि.—अल्पस्वल्प; अतिथोडें.

ओप्पणि (ओप्पणि) (क) वि.—‘ओप्पचि’ पहा.

ओप्पंद (ओप्पंद) (क) ना.—तहनामा; संधि; एकमत; मान्यता; कबुली; वारसदार.

ओप्पंबडे (ओप्पंबडे) (क) धा.—मान्य करणें; सुंदर होणें; चकाकणें; जुळणें.

ओप्पयिसु (ओप्पयिसु) (क) धा.—मान्य होण्यासारखें करणें; उजाळा देणें; ओप देणें; विनवणें; कबूल करवणें.

ओप्पिके (ने) (ओप्पिके [नि]) (क) ना.—संमती; मान्यता; समेट; अनुमति.

ओप्पु (ओप्पु) (क) धा.—संमती देणें; होकार देणें; मान्य करणें; सुंदर दिसणें; जमवून घेणें; एकी करणें.

(क) ना.—चांगुलपणा; ओप; चकाकी; कांती.

ओप्पुगे (ओप्पुगे) (क) ना.—मान्यता; कबुली; संमती; उत्तमता.

ओप्पुबजर (ओप्पुबजर) (क) ना.—पाजळलेलें शस्त्र, धार लावलेलें वज्र.

ओव्व (ओव्व) (क) ना.—एकटा; एकाकी; एकांडा.

ओव्वट्टु (ओव्वट्टु) (क) ना.—पोळी; आंबोळी; गोडखाद्य.

ओव्वंदिग (ओव्वंदिग) (क) ना.—एकटा; एकाकी.

ओव्वुळि (ओव्वुळि) (क) ना.—रास; समूह; एकवटता; एकत्रीकरण.

ओव्वुळिगूडु (ओव्वुळिगूडु) (क) धा.—एकवटणें; एकत्र येणें.

ओव्वुळिसु (ओव्वुळिसु) (क) धा.—रास होणें; रास करणें; एक होणें; एकीकडे येणें.

ओव्वे (ओव्वे) (क) ना.—शिजवलेली वस्तु; वापरलेले जिन्नस; (छडप; दाट झाडी; माता; छप्पर; मोटली; भारा; मोळी; जुडी.)

ओव्ववर् (ओव्ववर्) (क) ना.—नऊ माणसें, ‘ओव्वत्त’ ऐवजी ‘ओव्व’ आदेश होतो.

ओव्वमत (ओव्वुड) (क) ना.—एकमत; एक निर्णय; एक अल्प विचार.

ओव्वमन (ओव्वुन) (क) ना.—एकमत; एकमन.

ओव्वसु (ओव्वुसु) (क) धा.—शिरणें; जुळणें; अनुमति देणें; कबूल करणें.

(क) ना.—मान्यता; कबुली; सहमत.

ओव्वे (ओव्वे) (क) अ.—एकदाच; एकावेळी; एकाकाळी.

ओव्वे (ओव्वे) (क) ना.—एकदेह; एकांडेपणा; विश्रितपणा; धीटपणा; शौर्य.

ओव्वमोग (ओव्वुग) (क) ना.—एक मुख; एक मत; एक वाज;

ओव्व (व्यु) (ओव्वु [व्यु]) (क) धा.—निभावून नेणें;

अपहार करणें; स्पर्श करणें; वाढून नेणें.

ओव्वकने (ओव्वुन) (क) अ.—सरळपणें; निश्चलत्वं; नीट.

ओव्वयगे (ने) (ओव्वुगे [ने]) (क) अ.—सावकाशीनें;

क्रमानें; स्पष्टपणें; विचारपूर्वक

ओव्वयने (ओव्वुने) (क) अ.—जपून; सावकाश; विचारपूर्वक

ओव्वयनागु (ओव्वुनागु) (क) धा.—निस्तेज होणें; कळा वालवणें; कोमेजणें

ओव्वय (व्या) र (ओव्वु [व्या] र) (क) ना.—‘ओनपु’ पहा. सौंदर्य; शोभा; सोंग; विलास.

ओव्वयारगाति (ओव्वुगारगति)

—गिति (—गिति)

(क) ना.—सौंदर्याभिमाना

ओव्वयारि (ओव्वुगारि)

नटी; नटपटा करणारी; विलासिनी.

ओव्वयाळि (ओव्वुळि) (क) ना.—घोडदौड; लाकडी घोड्यांची मिरवणूक; घोड्यांच्या सोंगाची मिरवणूक.

ओर (ओर) (क) वि.—एक या अर्थी ‘ओरु’चा ‘ओर’ आदेश.

ओर (रु) गु (ओरु [रु] गु) (क) धा.—वाकणें; पडणें; निजणें; शोप घेणें; आडवें होणें; वामकुक्षी करणें; पेंगणें; विश्रांति घेणे.

ओरडु (डुवन) (ओरडु [डुवन]) (क) वि.—मजवूत, घट, खडबडीत; ओबडधोबड.

(क) ना.—मजवूती; घटपणा; मस्ती; तडाखा; खडबडीतपणा.

ओरत (ओरत) (क) ना.—घासणी; चोळणें; मालिश; मसाज; मर्दन,

ओरते (ओरते) (क) ना.—गुडगुडी; झरा; पाहर; स्राव.

ओरल् (लु) (ओरल् [लु]) (क) धा.—हाक मारणें; बोंबलणें; कण्हणें; प्रेम करणें; लागू असणें; किंचाळणें.

(क) ना.—मैत्री; आसपणा; हाक; कुणत्राऊगीत.

ओरल्लु (ओरल्लु) (क) धा.—किंचाल्ल्यासारखें ओरडणें; दुखविणें; रडविणें.

ओरबु (ओरबु) (क) ना. — 'ओरते' पहा. पाण्याचा पाझर;
निचरा; निर्दर.
ओखारि (ओखारि) (क) ना. — एक प्रकारची कुदळ; खोरे.
ओरसु (ओरसु) (क) धा. — घासणें; स्पर्शणें; भरडणें; पुसणें;
धान्यावरील फोल काढणें; टरफल काढणें; सोलणें.
ओरळ (ळु) (ओरळ [पु]) (क) ना. — 'ओरल्' पहा.
ओरे (ओरे) (क) धा. — सांगणें; घासणें; ताडून पाहणें; स्पर्शणें;
जमणें; ओतणें; प्रवेशणें.
(क) ना. — म्यान; भाता; साम्य; सारखेपणा.
— इडु (—इडु) (क) धा. — गुणपरीक्षा करणें; पारखणें;
ताडून पहाणें.
— कट्टु (—कट्टु) (क) धा. — विरोधणें; वजन करणें; गुण
ओळखणें; किंमत करणें; रंग ओळखणें; आजमावणें.
— गार (—गार) (क) ना. — रंगपारखी; जाणकार.
— गिडु (—गिडु) (क) ना. — समस्थान; समतोल; हीनता,
पराजय, जातीसाम्य.
ओरेत (ओरेत) (क) ना. — 'ओरत' पहा; निरोप; म्हणणें.
ओरेदोरे (ओरेदोरे) (क) ना. — साम्य; समानता; जुळणी.
ओरियागु (ओरियागु) (क) धा. — विसरणें; प्रवेश करणें,
आडवें होणें; आडोऱ्यात राहाणें.
ओर्काल (ओर्काल) (क) ना. — एक वेळ; एक काळ,
ओर्कुडिते (ओर्कुडिते) (क) ना. — एक घोट; एक ओंबळ;
एक पसा.
ओर्केसु (ओर्केसु) (क) धा. — आलिंगणें; धरणें; वाहणें; घट्ट
पकडणें; मिठी मारणें.
ओर्गु (गु) (ओर्गु [गु]) (क) धा. — सरळ होणें; कबूल
होणें; जमवून घेणें; हात मिळविणें.
(क) ना. अतिपरिचय; समूह; गट; ओळ; रास.
ओर्गुडिसु (ओर्गुडिसु) (क) धा. — एका ठिकाणी रास करणें.
कलणें; झोले जाणें; 'ओरियागु' पहा.
ओर्गुडिसु (ओर्गुडिसु) (क) धा. — संधान बांधणें; एकत्रित
करणें; कबूल करविणें.
ओर्गोडे (ओर्गोडे) (क) धा. — संधावून फुटणें; दूर सरणें;
बाजूला होणें.
(क) ना. — एक छत्र.
ओर्चर (ओर्चर) (क) ना. — एकावळी; एकदाणी; एकसर;
एकसूर.
ओर्चरे (ओर्चरे) } (क) ना. — एक ओंजळ; पसा; अंजलि.
ओर्चरे (ओर्चरे) }
ओर्तुत्त (ओर्तुत्त) (क) धा. — बोकणा; कवळ; एक तोंडभर
घास.

ओर्पिंडि (ओर्पिंडि) (क) ना. — हातभर; ओंजळभरती; एकमूठ.
ओर्पिंडिगोळ (ओर्पिंडिगोळ) (क) ना. — पिंड; आहार; घासभर
अन्न.
ओर्पु (ओर्पु) (क) धा. — कबूल करणें; संमती देणें; ठिकणें.
(क) ना. — शक्ति; दृढालिंगन; ठिकाव; जाडेभरडेपणा; स्थैर्य.
ओर्वे (वे) (ओर्वे [वे]) (क) ना. — एकटा; एक मनुष्य;
एकजण.
ओर्वुलि (ओर्वुलि) (क) ना. — एकटी; रास; एकवटपणा.
'ओर्वुलि' पहा.
ओर्वे (ओर्वे) (क) अ. — एकदा; एका वेळीं.
ओर्वेय (ओर्वेय) (क) ना. — एकटाच; एकदेह; एकांगवीर;
असहाय्य; शूर; बलशाली; पुरुषार्थ गाजविणारा.
ओर्वोदु (ले) (ओर्वोदु [ले]) (क) अ. — सर्वांआधी;
पहाटे; प्रथमार्ध; मूळारंभी.
ओर्वोरा (ओर्वोरा) (क) ना. — एकभाग; एकबाजू; अर्धा-
सापिका; दुगाणी (देन पै किंमतीचें नाणें)
ओल् (ओल्) (क) धा. — संतोषणें; इच्छिणें; प्रेम करणें; नकोसा
होणें; तिरस्कारणें.
(क) अ. — सारखें; जणुं; म्हणून; एतावता.
ओल (लबु) (ओल [लबु]) (क) ना. — प्रीति; नम्रता; दया;
ओढा; उपरणें; कापडाचा तुकडा.
ओलके (ओलके) (क) ना. — 'ओनके' पहा.
ओलगार (ओलगार) (क) ना. — प्रियकर; सजण.
ओलगाति (ओलगाति) (क) ना. — प्रिया; प्रेयसी.
ओलगट्टु (ओलगट्टु) (क) धा. — सामोरे जाणें; स्वागत करणें.
ओलगिने (ओलगिने) (क) ना. — घाणा; चरक; पिळण्याचें साधन.
ओल (ले) त (ओल [ले] ड) (क) ना. — प्रेम; प्रीति; नम्रता; विनय.
ओलपु (ओलपु) (क) ना. — 'ओलबु' पहा.
ओलपुगार (ओलपुगार) (क) ना. — छानछोक करणारा;
ऐटबाज; विलासी; खुशाल चेंडू.
ओलपुगाति (ओलपुगाति) (क) ना. — नटपट्टा करणारी;
शृंगारसाज करणारी; विलासिनी.
ओलवंडु (ओलवंडु) (क) अ. — संतोषकलन; आनंदपावून.
ओलवर् (रु) (ओलवर् [रु]) (क) धा. — संतोषणें; आनंदणें.
ओलवर (ओलवर) (क) ना. — आनंद; संतोष; पक्षपात.
ओलहु (ओलहु) (क) धा. — झुलणें; मार्गेपुढें झुकणें; झोकाळणें.
(क) ना. — संतोष; आनंद.
ओलि (ओलि) (क) धा. — प्रसन्न होणें; दया दाखवणें; आनंदणें;
कलणें; योग्य असणें.
ओलिसु (ओलिसु) (क) धा. — वाकविणें; पसंत करणें; प्रेम करणें;
पसंत पडणें.

ओलिपु (ओलिपु) (क) ना. - पसंती; प्रीति; आनंद.

ओलिमे (ओलिमे) (क) ना. - प्रीति; 'ओलिपु' पहा.

ओलु (ओलु) (क) धा. - 'ओल्' पहा.

ओले (ओले) (क) ना. - विस्तव; चूल; रोगडी; नम्रता; शब्द;

पेटदारगति; पाहणी; निरीक्षण; अग्निस्थान.

ओलेत (ओलेत) (क) ना. - 'ओलत' पहा.

ओलेदाद (ओलेदाद) (क) ना. - परस्पर प्रेम; स्नेहभाव.

ओळणिगे (ओळणिगे) (क) ना. - 'ओळणिगे' पहा.

ओळमे (ओळमे) (क) ना. - 'ओळिमे' पहा.

ओळदे (ओळदे) (क) अ. - नकोसें होऊन; तिरस्कारून; अमान्य करून.

ओळने (ओळने) (क) अ. - धीरेधीरे; सावकाश; 'नको ? कबूल नाही ?' या अर्थी प्रश्नार्थक अव्यय.

ओवज (ओवज) (क) ना. - ओज; गुरु; ह्रस्व.

ओसगु (ओसगु) (क) धा. - प्रयत्न करणे; चोळणे; वासणे; उगाळणे; अडचण उत्पन्न करणे.

ओसगे (ओसगे) (क) ना. - संतोष; आनंदी प्रसंग, शुभवार्ता; समाराधना; बातमी; माषण.

ओसगेव (प) रे (ओसगेव [स] री) (क) ना. - मंगलवाद्य (परे-वाद्य) परवानगी; समाचार; बातमी.

ओसडि (डु) (ओसडि [डु]) (क) ना. - दांताची हिरडी.

ओसर् (रु) (ओसर् [रु]) (क) धा. - पाझरणे; सवणे; थेंबाथेंबातें ओतणे; ठिकणे.

(क) ना. - पाणी जिरपण्याचें ठिकाण; ओतण्याची क्रिया; ओतणें.

ओसर्गल् (ओसर्गल्) (स) ना. - चंद्रकांत मणी; स्फटिक.

ओसे (ओसे) (क) धा. - प्रसन्न होणे; आनंदणे; संतोषणे; प्रेम करणे; संमती घेणे; कबूल करणे; मंगल करणे.

ओसेगे (ओसेगे) (क) ना. - पारितोषिक; वर; देणगी.

ओळ (ओळ) (क) अ. - आंत; तेथें; ठीक; म्हणजे; उत्तम; छान.

(क) धा. - राहणे; असणे.

(क) वि. - उत्तम; ठीक; चांगले.

ओळक (के) य् (ओळक [के] य्) (क) धा. - आधीन करून घेणे; समाविष्ट करणे; आत घेणे.

(क) ना. - तळहात.

ओळकरयु (ओळकरयु) (क) अ. - स्वीकारून; वश करून ओळकरयु (ओळकरयु) घेऊन.

ओळकरुव (ओळकरुव) (क) ना. - वेद; द्वीप; द्वीपकल्प.

ओळक्य (ओळक्य) (क) धा. - अंतर्भूत होणे; 'ओळक्य' पहा.

ओळकै (ओळकै) (क) ना. - गुप्त मार्ग; चोरवाट.

ओळकोळ (ओळकोळ) (क) धा. - आंत घेणे; समाविष्ट करणे;

मावणे; समरस करून घेणे; गृहीत घेणे.

ओळकोटे (ओळकोटे) (क) ना. - किल्ल्याच्या अंतर्भाग.

ओळगागु (ओळगागु) (क) धा. - आधीन होणे; ऋणांत सापडणे; आटोक्यांत येणे; पकडीत येणे.

ओळगु (ओळगु) (क) ना. - अंतर्भाग; रहस्य; मर्म; मध्य; गर्भागार.

ओळगुडि (ओळगुडि) (क) ना. - मंदिराचें गर्भागार; माजघर; शोपडीचा आंतील भाग.

ओळगुदोरु (ओळगुदोरु) (क) धा. - अंतरंग प्रगट करणे; रहस्य-स्फोट करणे.

ओळगुमाडु (ओळगुमाडु) (क) धा. - आपल्या बाजूला वळवून घेणे; आपलेसे करणे; वश करून घेणे.

ओळगे (ओळगे) (क) ना. - 'ओळगु' पहा.

ओळगै (ओळगै) (क) धा. - 'ओळगुमाडु' पहा; प्रेम करणे; वाहवा करणे.

(क) ना. - हेर; गुप्तचार; दुसऱ्याचें ईंगित जाणणारा.

ओळगोळ (ओळगोळ) (क) धा. - 'ओळकोळ' पहा.

ओळतु (ओळतु) (क) अ. - होय; ठीक; बरे.

ओळतोटे (ओळतोटे) (क) ना. - अंतःकलह; माऊबंदकी; दायादी; घरगुती भांडण.

ओळदु (ओळदु) (क) ना. - 'ओळगु' पहा.

ओळदेगे (ओळदेगे) (क) धा. - मागे; सरणे; हटणे; पाय मागे घेणे; कच खाणे; उलट फिरणे.

ओळपडु (ओळपडु) (क) धा. - आधीन होणे; अधिकारावर येणे.

ओळपुगु (ओळपुगु) (क) धा. - आंत शिरणे; आंत जाणे.

ओळमातु (ओळमातु) (क) ना. - गुजगोष्ट; कानगोष्ट;

रहस्य; मर्म; गुप्तगोष्ट.

ओळमुख (ओळमुख) (क) ना. - अंतर्मुखता; आत्मनिरीक्षण; अंतर्ज्ञान.

ओळमुचक (ओळमुचक) } (क) न. - लाजाळूचें झाड.

ओळमुचगु (ओळमुचगु) } (क) धा. - ओरडणे; किंचाळणे; हाक मारणे; 'ओरळ' पहा.

(क) अ. - आहेत; असतील.

ओळले (ओळले) (क) ना. - शंख; शिंप; बोंडले.

ओळवण्णे (ओळवण्णे) (क) ना. - अंतःशत्रु; गृहशत्रु; अस्तनींतील निखारा; षड्विपु.

ओळवरटे (७५०००) (क) ना. — खलवत; गुप्त विचार;
कारस्थान; कट; कपट.

ओळवु (७५००) (क) अ. — आहेत; असतील.

(क) ना. — आधीनता; अंतर्भाग; गुप्त रहस्य; मर्म.

ओळसरि (७५००) (क) धा. — मागे हटणे; पराजय होणे;

ओळसार (७५०००) (क) निष्फळ होणे.

ओळसंचु (७५०००) (क) ना. — खलवत; गुप्तविचार;
कारस्थान; कपट; कट.

ओळसोरु (७५०००) (क) धा. — धीर धरणे; हिथ्या करणे.

ओळहु (७५००) (क) ना. — अर्क; डबोलें; मिळकत; वश करून
घेणे; छाप पाडणे; सत्य; चांगुलपणा; श्रेष्ठता; शोभा.

ओळहोंगु (७५०००) (क) धा. आंत शिरणे; प्रवेशणे; घुसणे.

ओळहोरगु (७५०००) (क) धा. — अंतर्बाह्यता; खुलंखुला;
उघडाउघडी; उघडे गुपित.

ओळगर (७५०००) (क) ना. — आंतील भाग; बाग; मळा.

ओळाय (७५०००) (क) ना. — माजघर; मध्यस्थल.

ओळि (ळि) तु (७५ [५] ७०) (क) ना. — कल्याण; मंगल.

— केडकू (— ८८८८) (क) ना. — बरेवाईट.

ओळहु (७५००) (क) ना. — ‘ओळहु’ पहा.

ओळकु (७५००) (क) धा. — सरणे; वाहविणे.

(क) ना. — प्रवाह; लोंढा; पूर.

ओळगळड (७५०००) (क) ना. — मधुर कसड; कसड
बालभाषा,

ओळगळव (७५०००) (क) ना. — शुभकार्य; अंतःपूर.

ओळगु (७५००) (क) धा. — ‘ओगु’ पहा.

ओळगोने (७५०००) (क) ना. — गोड शेवट; सुखपर्यवसान.

ओळजस (७५०००) (क) ना. — सत्कीर्ति; सुयश.

ओळतन (७५०००) (क) ना. — चांगुलपणा; संभावितपणा.

ओळदळे (७५०००) (क) ना. — सुधारणे; सुंदर होणे.

ओळदुडिगे (७५०००) (क) ना. — चांगला पोषाख; शुभालंकार.

ओळदोडे (७५०००) (क) ना. — मांडी; मांडीचा भाग; रंभोर;

केळीच्या सोटासारखी मांडी.

ओळदोरे (७५०००) (क) ना. — मोठा प्रवाह; लोंढा.

ओळनाडु (७५०००) (क) ना. — चांगला देश; सुसंस्कृत देश.

ओळनुडि (७५०००) (क) ना. — सुभाषित; सत्य; विवेकवाणी;
अमृतवाणी.

— कार (— ८८८) (क) ना. — सुभाषितकार; श्रेष्ठ कवि;
साहित्यिक.

ओळनुडिदोर (७५०००) (क) धा. — चांगली
भाषा वापरणे; उत्तम साहित्य निर्माण.

ओळनेरु (७५०००) (क) ना. — उत्तम साहित्य; सहानुभूति.

ओळपु (७५०००) (क) ना. — चांगुलपणा; शोभा; शैली; अभिवृद्धि.

ओळपुदि (७५०००) (क) धा. — व्यापणे; पसरविणे; वाढविणे.

ओळमातु (७५०००) (क) ना. — ‘ओळनुडी’ पहा.

ओळवरलु (७५०००) (क) ना. — अनर्घ्यरत्न; अमूल्य माणिक.

ओळवेळगु (७५०००) (क) ना. — उत्तम प्रकाश; सुकीर्ति; नांव.

ओळवेट (७५०००) (क) ना. — शृंगारसमय; मीलनवेळा.

ओळळरु (ळु) (७५००० [७०]) (क) ना. — सुपुष्प; सुगंधी
फूल.

ओळळाल [ळु] (७५००० [७०]) (क) ना. — चांगला नोकर, नम्र
सेवक; शूर सुंदर पुरुष; शक्तिमान मनुष्य.

ओळळितु (७५००० [७०]) (क) वि. — उत्तम; चकाक-
णारे; दिपवणारे.

ओळळिद (७५०००) (क) ना. — सभ्य; सहृदय.

ओळळिह (७५०००) (क) ना. — श्रेष्ठ; संभावित.

ओळळिसु (७५०००) (क) ना. — रुचकर आहार; पक्वान्न;
गोडघोड; पूर्णान्न; सारणयुक्त पक्वान्न.

ओळळु (७५०००) (क) ना. — भ्वातारा कोल्हा.

ओळळे (७५०००) (क) ना. — चांगुलपणा; पाणसाप; वेरुळा.

ओळळेतन (७५०००) (क) ना. — सभ्यता; चांगुलपणा; नीति;
विनय.

ओळळेदे (७५०००) (क) ना. — सहृदयता; औदार्य; सहानुभूति.

ओळळेदेय (७५०००) (क) वि. — सद्य; उदार; सहृदय.

ओळळोसगे (७५०००) (क) ना. — संतोष; समाचार; सत्कार्य;
शुभवार्ता; शुभाशीर्वाद.

ओळळोज (७५०००) (क) ना. — सद्गुरु; गुरुजी; शिक्षक.

ओळळोप (७५०००) (क) ना. — प्रिया सती; दयिता.

ओ

ओ (६) (क) ना. — कन्नड वर्णमालेतील १२ वें अक्षर; संबोधन; संबोधन; प्रत्युत्तर ध्वनि.

(क) अ. — प्रशस्त्रक अव्यय; विकल्पदर्शक अव्यय.

(क) धा. प्रेम करणें; आशा करणें; संतोषणें; जमवून घेणें; मैत्री करणें; स्मरण देणें.

ओक (कस्) (६० [००]) (स) ना. — घर; आश्रय; वास; आनंद; पक्षी; शूद्र; 'ओक' वृक्ष.

ओकरि (के) (६०० [००]) (क) ना. — वांती; उलटी; ओकारी.

ओकरु (६०००) (क) धा. — ओकणें; ओकारी काढणें; उलटी होणें;

ओकसौकस (६०००००) (स) ना. — अंतर्गृह; चिमणी.

ओक (कु) लि (६० [००]) (क) ना. — मंगलकार्यातील रंगखेळ; सणांत उडवलेला रंग; रंगशिपड; गुलालक्रीडा.

ओग (६०) (अ. दे) ना. — ओघ; प्रवाह; भर; वेग; समूह; रास.

ओगटे (६०००) (क) ना. — 'ओगटु' पहा.

ओगडिसु (६००००) (क) धा. — वर उचलणें; ओकारी देणें;

ओकारी येणें; ओकारी काढणें

ओगत्य (६००००) (क) ना. — अपशब्द; अशुभवचन; संकट;

लोम; कृपणता; कंजूपणा; कासावीस; सुव्यवस्था.

ओगर (६०००) (क) ना. — अन्न; आहार; खाणेंपिणें; खाद्य.

ओव (६००) (स) ना. — 'ओग' पहा; प्रवाह; वेग; समूह.

ओकार (६०००००) (स) ना. — प्रणवाक्षर; बीजाक्षर; बीजमंत्र.

ओज (६००) (क) ना. — गुरु; आचार्य; कार्यकर्ता; आकाश; कलावंत; सुतार; कौशल्य; कुंभार; सोनार; तेज; कळा; काठी.

ओजवाडु (६००००००) (क) ना. ग्रामदेवतेला बळी समर्पण करतांना म्हणावयाचें गाणें; डफावरील गाणें.

ओजस् (६००००) (स) ना. — बल; पौरुष; हिंमत; प्रकाश;

सौंदर्य; कांती; स्पष्टार्थ; आधार; प्रगटपणा.

ओजायिल (६००००००) (क) ना. — अधिकारी; वडिलधारा;

औचित्य; अधिकृत पुरुष.

ओजिसु (६०००००) (क) धा. व्यवस्था लावणें; जोपासणें.

ओजविणें; ओप चढविणें.

ओजे (६०००) (क) ना. — ओळ; पंक्ति; क्रम; रास; संस्था;

नियमितपणा; औचित्य; योग्यता; सद्भिप्राय.

—क्रेड (गेडु) (—००० [०००]) (क) धा. अस्ताव्यस्त होणें; रीत सोडणें; मर्यादा उल्लंघणें.

—कोळ (—००००) (क) धा. — नम्र होणें; कमीपणा स्वीकारणें.

—तप्पु (—००००) (क) धा. — आडमार्गाळ जाणें; रीत सोडणें.

—पिडी (विडी) (—००० [०००]) (क) धा. — नियमानें चालणें; सन्मार्ग धरणें.

—पेरु (वेरु) (—००० [०००]) (क) धा. नियमाला अनुसरणें; औचित्य साधणें; स्थानमान पाहून चालणें.

ओट (६००) (क) ना. दौड; धावस्पर्धा; शर्यत; वेग; प्रवाह; स्पर्धा; ओट धान्य.

ओटि (६००) (क) ना. फट, भोक; फुंकणी; बांबूची नळी; ओटंबा; कोय; बी.

ओड (६००) (क) ना. डोण; होडके, होडगे.

ओडु (६०००) (क) धा. — पळणें; वेगानें जाणें; पाय मागें घेणें; हुंगणाला पाय लावणें.

(क) ना. — गंगाल; फळाची साल; दरफल; पलायन; कवटी; डोक्याची कवची; ढाल; साल.

ओडाट (६००००) (क) ना. — पळापळी; येरझारा; यडताकपट्टी; यातायात.

ओडुकुलि (६०००००) (क) ना. — पळणारा; यशस्वी स्पर्धक; हेजीव; गांवोगांवी टपाल पोचविणारा; रनर.

ओडे (६००) (क) ना. — डेरा; कणगी; धान्य साठवण्याचें मातीचें भांडें.

ओणि (६००) (क) ना. — गल्ली; ओळ; पंक्ति; बोळ; लागूनच्या घरांची ओळ; शरणागति.

ओत (६००) (क) वि. — विणलेलें; शिवलेलें.

(क) ना. — वीण; धागा; ताणा.

ओतप्रोत (६००००००) (स) वि. — आडवा उभा; पुष्कळ; भरपूर.

ओति (६००) (क) ना. — सरडा; पाल.

ओतिकाट (६०००००) (क) ना. — 'ओति' पहा.

ओतु (६०००) (क) अ. — प्रीति करून; पाठिवा देऊन.

(क) ना. — वाचन; अभ्यास; वेदपठण; संपादित वस्तु; रानमांजर; मार्जार.

ओदन (६०००) (स) ना. — अन्न; ब्रह्म; अशन; 'ओगर' पहा.

ओदाळि (६००००) (क) ना. — वाचनप्रेमी; पुस्तकांतला किडा; पाठक; पंडित.

ओदु (६०००) (क) धा. — शिकणें; अभ्यासणें; सांगणें; वाचून दाखविणें; वाचणें; ऐकविणें.

(क) ना. — विद्या; अभ्यास; वाचन; पठन.

—इसु (—इसु) (क) धा. — शिकविणें; अभ्यास करणें; भक्तीनें अर्पणें.

—गार (—गार) (क) ना. — पंडित; विद्वान; ज्ञानी; अभ्यासक; वाचक; वाचून दाखविणारा; ऐकविणारा.

ओप (—ओप) (क) ना. — रक्षणकर्ता; पालक; संरक्षक; प्रेमी; प्रियकर; पति; स्वामी.

ओपल् (—ओपल्) (क) ना. — नातलग; प्रेमी; दयिता; प्रियतमा; प्रेमपात्र; 'ओ' चे वर्तमानकालवाचक साधित.

ओपादि (—ओपादि) (क) अ. — असें; म्हणून; सारखें; त्याप्रमाणें.

ओबिराय (काल) (—ओबिराय [काल]) (क) ना. — अति

प्राचीन राजाचा काल; अतिप्राचीन कालवाचक पर्याय शब्द.

ओम (—ओम) (सं) ना. — दया; कृपा; साह्य; उपकार; एक

सुगंधी द्रव्य; यज्ञीय आहुति देणारा; होता; अवकाश; आकाश.

ओर (—ओर) (क) वि. — समासामध्ये 'ओरु' शब्दाऐवजी होणारा आदेश.

ओरगित्ति (—ओरगित्ति) (क) ना. — जाऊ; भावजय.

ओरगे (—ओरगे) (क) ना. — समवयस्कता; समानता; सादृश्य;

जोड; वारगी; एक वयाचा.

ओरडि (—ओरडि) (क) ना. — उतार; कमी अधिक; तराजू; तांबा;

तागडीचे पारडें; 'पासंग' पहा.

ओरण (—ओरण) (क) ना. — ओळ; पंक्ति; शिस्त; व्यवस्था; मंगी.

ओरणिसु (—ओरणिसु) (क) धा. — व्यवस्थित ठेवणें; ओळीनें

लावणें; रचणें; अनुक्रमानें लावणें.

ओरंद (—ओरंद) (क) ना. — एक रीत; सादृश्य; सौंदर्य; समानता.

ओरगे (—ओरगे) (क) ना. — 'ओरगे' पहा.

ओरु (—ओरु) (क) धा. — आलोचणें; विचार करणें; समजून घेणें;

लटणें; चौकशी करणें; ('होर' पासून साधित); अंदाजणें.

ओरे (—ओरे) (क) ना. — उतार; वाक; दुष्टपणा; प्रमाद; जमिनी-

पासून वर मितीला लावलेला तांबडा रंगपट्टा.

—आगु (—आगु) (क) धा. वाममार्गानें जाणें; दुष्ट होणें.

आडमार्ग धरणें.

ओरेगणु (—ओरेगणु) (क) ना. — वक्रदृष्टि; प्रेमाद्र दृष्टि; दुष्ट

दृष्टि; काणदृष्टीनें पाहणें.

ओरेगार (—ओरेगार) (क) ना. — रंगारी; चित्तारी; रंगकाम

करणारा.

ओरेगोरे (—ओरेगोरे) (क) वि. — वाकडातिकडा; आडवातिडवा.

ओरेचप्पर (—ओरेचप्पर) (क) ना. — छपराचें पाखें

ओरियागु (—ओरियागु) (क) धा. — 'ओरे आगु' पहा

ओरोमें (—ओरोमें) (क) अ. — एखादे वेळीं; एकेकदां;

केव्हां केव्हां.

ओरोत्र (—ओरोत्र) (क) वि. — एकेकदां; एकदाच; कोणीएक.

ओरुंगिसु (—ओरुंगिसु) (क) धा. — एका बाजूला गोळा करणें; रास करणें; दीग करणें.

ओल् (—ओल् [ओ]) (क) अ. — म्हणे; असें; मित्रत्वानें. (क) ना. — जलक्रीडा; प्रेम; मैत्री; स्नान; राजस्वागत.

ओलगु (—ओलगु) (क) ना. — सेवा 'ऊळिंग' पहा. राजसभा; दरबार; वाद्यवादन.

—आर्त (—आर्त) (क) ना. — स्वामिनिष्ठा दर्शविण्याची इच्छा; श्रद्धापूर्वक अभिवादन.

ओलगेगोड (—ओलगेगोड) (क) ना. — राजसभाधिवेशन; दरबार भरविणें; स्वागतवाद्य.

ओलगाले (—ओलगाले) (क) ना. — राजसभागृह; दरबारगृह.

ओलगाकार (—ओलगाकार) (क) ना. — सेवक; अनुयायी; अनुचर; साह्य.

ओलगिसु (—ओलगिसु) (क) ना. — सेवा करणें; अनुकरण

ओलवि [इ] सु (—ओलवि [इ] सु) (क) ना. — करणें; राजनिष्ठा व्यक्त करणें; बोलल्याप्रमाणें वागणें; अनुसरणें; मिळणें; समाविष्ट होणें; मन जिंकणें.

ओलाट (—ओलाट) (क) ना. — मैत्री; स्नेह; प्रेमलीला; चित्त-चांचल्य, नम्रता.

ओलाडु (—ओलाडु) (क) धा. — प्रेम करणें; वाकणें; पाण्यांत पोहून स्नान करणे; संतोषणें; उतूं जाणें; फुशारकी मारणें; गर्व करणे; आनंदानें फुगणें.

ओलिडु (—ओलिडु) (क) धा. — आतिथ्य करणें; स्वागत करणे; सामोरे जाणें.

ओलु (—ओलु) (क) ना. — वाकविणें; ताडणें; ओलखणें; अंदाजणें. (क) ना. — जबाबदारी; प्रतिज्ञा; आतिथ्य;

भद्रता; क्षेम; 'अडबु' पहा

ओलगार (—ओलगार) (क) ना. — जबाबदार; जमीनदार; जोखमदार; उत्तरदायी; उत्तरवादी.

ओले (—ओले) (क) ना. — पत्र; ताडपत्रावरील लेख; सवाष्णीच्या म्हणजे सुवासिनीच्या कानांतील आभरणें; ताडाचें साल;

बेलगाडीवरील सवारी; गाडीचा टप; छत.

ओलेगा (का) र (—ओलेगा [का] र) (क) ना. — टपाल

पोहचविणारा वाताहर; हिशेबनीस; ग्रामसेवक; रत्न.

ओलेवाट (—ओलेवाट) (क) ना. — 'ओलाट' पहा.

ओलेभाग्य (—ओलेभाग्य) (क) ना. — सौभाग्य; मांगल्य;

अहोभाग्य; सौभाग्यालंकार; मंगलाभरणें; मंगलसूत्र.

ओलेसर (—ओलेसर) (क) ना. — तालवृक्ष; ताडवृक्ष.

ओव (—ओव) (क) ना. — 'ओम' पहा; 'ओप' पहा; एकदा; परमात्मा; रक्षक.

ओवदे (—ओवदे) (क) अ. — प्रेम न करतां; रागानें; रक्षण न करतां.

ओवरि (ओवरी) (क) ना. - देववर; पडवी; माजवर; सोपा.
 ओवु (ओवु) (क) धा. - रक्षण करणें; उपचार करणें; प्रेम करणें;
 लक्ष देणें; गौरवणें; मान्यता देणें; माया करणें; कुरवाळणें.
 ओवधि (ओ) (ओवधि [६९]) (सं) ना. - एकदाच फल देणारी
 वनस्पति; मोहाचें झाड; बांडगूळ; भांडुर्गी; कण.
 ओवधीश (ओवधीश) (सं) ना. - वनस्पतीचा स्वामी; चंद्र.
 ओवधिप्रस्थ (ओवधिप्रस्थ) (सं) ना. - हिमालयाजवळील प्रसिद्ध
 शहर.
 ओष्ठ (ओष्ठ) (सं) ना. - ओठ; लव.
 —पल्लव (—पल्लव) (सं) ना. - लाल ओठ; ओठाची पाकळी.
 —पान (—पान) (सं) ना. - चुंबन; पापा; सुका.
 ओष्ठपुट (ओष्ठपुट) (सं) ना. - ओठाची पाकळी; पाकळी.
 ओष्ठपुष्प (ओष्ठपुष्प) (सं) ना. - ओठाप्रमाणें लाल फूल;
 बंधुक; जास्वंद; दाखली.
 ओष्ठय (ओष्ठय) (सं) वि. - ओठासंबंधी; ओठापासून निघणारे.

‘उ ऊ पवर्ग’ आदि अक्षरें.

ओसर (ओसर) (क) ना. - नम्रता; उतार; ओझ्यानें वांकणें.
 ओसरिके (ओसरिके) (क) ना. - कळ; सुकाव; वळण; रोख; ओढा.
 ओसरिसु (ओसरिसु) (क) धा. - एका बाजूस जाणें; विसरणें;
 हवाळीं करणें; सोडणें; निसरविणें; वजन करविणें; हटणें;
 अपमान करणें; कांकू करणें.
 ओसु (ओसु) (क) वि. - सर्व; सगळें संबंध; पूर्ण.
 ओसुग (गर) (ओसुग [८८]) (क) अ. - साठी; कारणें;
 ओस्कर (ओस्कर) (क) वि. - मानवी; पार्थिव; ऐहिक
 ओहो (ओहो) (क) अ. - ओ हो! आश्चर्य; आनंद; गौरव
 इत्यादि व्यक्त करणारा उद्गार.
 ओळ (ओळ) (क) ना. - निधोन; संमोग; मैथुन; भाग; फोड;
 अंश; चूर; तुकडा; फट; भेग; रतिसुख; वापर; भोगवटा.
 ओळि (ओळि) (क) ना. - ‘ओणि’ पहा.

आ

औ (औ) (क) ना. - कन्नड वर्णमालेतील १३ वें अक्षर.
 औकु (औकु) (औकु [६०८]) (क) धा. - दावणें; पिळणें;
 मर्दन करणें; ‘अदुसु’ पहा.
 औक्ष (औक्ष) (औक्ष [६०८]) (सं) ना. - बैशांची झुंड; बैलांची
 जांगल.
 औष (औष) (सं) ना. - ओष; रास; पूर; लोंढा; समूह.
 औचिति (त्य) (औचिति [६०८]) (सं) ना. - योग्यता;
 संतोष; आनंददायक वस्तु; उचिता.
 औचु (औचु) (क) धा. - ‘अवचु’ पहा.
 औजस (औजस) (सं) ना. - चकाकी; तेज; कांती; सुवर्ण;
 उत्साह; शौर्य.
 औडल (औडल) (सं) ना. - एरंड; एरंडाचें झाड
 औडु (औडु) (औडु [६०८]) (क) ना. - ओठ; घुटका.
 —करचु (—करचु) (क) धा. - ओठ चावणें; क्रोधाविष्कार
 करणें; रागानें दातओठ खाणें.
 औडुंबर (औडुंबर) (सं) ना. - ‘उदुंबर’ पहा.
 औतप (औतप) (सं) ना. - जैनांचें मौनव्रत; मौनव्रताचें तप.
 औत्कंठ्य (औत्कंठ्य) (सं) ना. - उत्कंठा; उत्साह; आतुरता;
 व्यसन.
 औत्तरेय (औत्तरेय) (सं) वि. - उत्तरापुत्र परीक्षिती; उत्तर
 दिशेचा; मागूनचा.
 औत्तानपादि (औत्तानपादि) (सं) ना. - उत्तानपादपुत्र; ध्रुव;

ध्रुवतारा.

औत्संगिक (औत्संगिक) (सं) वि. - मांडीपासून जन्मलेला;
 वैश्य; मांडीवर खेळणारे बालक.
 औत्सर्गिक (औत्सर्गिक) (सं) वि. - उत्सर्गयोग्य; त्याज्य;
 स्वामाविक; सामान्य.
 औत्सुक्य (औत्सुक्य) (सं) ना. - उत्सुकता; संभ्रम; आसक्ति;
 प्रेम; चिंता; कळकळ; आकांक्षा; हाव; भीति.
 औदानिक (औदानिक) (सं) ना. - आचारी; बल्लव; बबर्जी;
 आहार पदार्थ करणारा मनुष्य; स्वयंशक्ती; महाराज.
 औदार्य (औदार्य) (सं) वि. - उदारांतील; पोटाचें; पोटासंबंधी.
 औदार्य (औदार्य) (सं) ना. - उदारपणा; दातृत्व; थोरमन;
 महती.
 औदासीन्य (औदासीन्य) (सं) ना. - उदासीनता; मंदपणा;
 टिलाई; दुर्लक्ष; बेफिकिरी; वेपरवाही.
 औदास्य (औदास्य) (सं) ना. - उदासता; वैराग्य; अनासक्ति;
 अप्रीति; बेफिकिरी; वेपरवाही.
 औदुंबर (औदुंबर) (सं) ना. - ‘उदुंबर’ पहा.
 औद्धत्य (औद्धत्य) (सं) ना. - उद्धटपणा; मस्ती; अविनय;
 बेचूट वृत्ति; अविवेकता; अविधेयता.
 औद्वाहिक (औद्वाहिक) (सं) वि. - लग्नांतील आहेर; लग्नसर्च.
 औन्नत्य (औन्नत्य) (सं) ना. - उन्नति; मोठेपणा; हट्ट; उंची;
 आडमुठेपणा.

औपकार्य (औपकार्य) (सं) ना. — पालपट; गुडार; विडार.
 औपचारिक (औपचारिक) (सं) वि. — उपचारासंबंधी; बरपांगी;
 सामान्य; गोप्य.
 औपचर्य (औपचर्य) (सं) ना. — खोटा उपदेश; अर्धसत्य.
 औपचर्य (औपचर्य) (सं) वि. — कपटी; भानगडीवे; ढोंगी.
 औपचर्य (औपचर्य) (सं) ना. — रथचक्र; रथांग.
 औपपत्तिक (औपपत्तिक) (सं) वि. — सिद्ध; हस्तगत; योग्य;
 सुलभसाध्य; तात्त्विक; उचित.
 औपम्य (औपम्य) (सं) ना. — साम्य; सारखेपणा; उपमात्त्व;
 जोड; तुलना; तुल्यता.
 औपयिक (औपयिक) (सं) वि. — योग्य उपचार करण्यासारखे;
 उपायक्षम.
 औपरोधिक (औपरोधिक) (सं) वि. — संबंधी; निष्पन्न.
 (सं) ना. — दया; करुणा; विरोध.
 औपल (औपल) (सं) ना. — दगडी; दगडविषयक.
 औपवस्त (औपवस्त) (सं) ना. — उपवास; निराहार; लंघन;
 उपोषण.

औषवाह (औषवाह) (सं) ना. — मेणा; राजरथ; ऐरावत;
 राजहत्ती; श्रेष्ठ वाहन.
 औषसंस्थानिक (औषसंस्थानिक) (सं) वि. — परिशिष्ट; पुरवणी.
 औपासन (न) (औपासन [न]) (सं) ना. — अग्निपूजा;
 गृहस्थाचें नित्यकर्म.
 औरस (औरस) (सं) ना. — वडील; शासनसंमत पुत्र; धर्मपती-
 पासूनची संतती; वडील पत्नीचे संतान; शासनसंमत वंश.
 औष्वदैहिक (औष्वदैहिक) (सं) ना. — उत्तरक्रिया; शवसंस्कार.
 और्व (और्व) (सं) ना. — वैश्य; भृगुवंशातील एक ऋषि.
 और्वजनि (और्वजनि) (सं) ना. — वडवानल.
 और्वानिल (और्वानिल) (सं) ना. — झंझावात; वावटळ.
 औलूक्य (औलूक्य) (सं) वि. — चुंबडाच्या थव्यासंबंधी.
 और्शस् (और्शस्) (सं) राजनीति; शुक्रनीति.
 औषध (औषध) (सं) ना. — दारू; मादक द्रव्य; चिकित्सा;
 वनस्पती; चंद्र; वैद्य; मुळी.
 औडूक (औडूक) (सं) ना. — उंटाचा तांडा; उंटासंबंधी.
 औष्ठ्य (औष्ठ्य) (सं) वि. — ओठासंबंधी; 'ओष्ठ्य' पद्म.

क

क (क) (क) ना. — कनड व्यंजन मालेतील प्रथमाक्षर.
 कं (कं) (क) ना. — ब्रह्मदेव; सूर्य; जीव; डोकें; पाणी; संतोष;
 आत्मा; यम; अग्नि; विष्णु; मोर; दक्षप्रजापति; काल; धन;
 शब्द; आजार; कामदेव; राजा; पति; डबोलें; ऐवज; गरुड;
 मन; देह; दग; खील; प्रकार.
 कंस (कंस) (सं) ना. — पितळ; कंस-चिन्ह; कांसे; तांबड;
 पानदान; कंस राक्षस.
 —अरि, अनाति (—कं, कंठ) (सं) ना. — कृष्ण.
 —ताळ (कं) (—कंठ [कं]) (सं) ना. — शांज; घाट.
 कंसाळ (कंसाळ) (सं) ना. — शांज; घंटा; घाट.
 कंसाळक (कंसाळक) (सं) ना. — सोनार; सुवर्णकार.
 ककुंजल (ककुंजल) (सं) ना. — चातक पक्षी.
 ककुत् (ककुत्) (सं) ना. — वशिष्ठ.
 ककुत्स्थ (ककुत्स्थ) (सं) ना. — ककुदंशातील राजा
 शशादाचा इंद्रस्वरूपी. बैलावरील स्वार.
 ककुत्स्थज (ककुत्स्थज) (सं) ना. — ककुदंशातील राजा;
 राम; ककुद घराण्याचा वंशज.
 ककुद् (क) (ककुद् [क]) (सं) ना. — वशिष्ठ; प्रधान;
 खड्ग; आकाश; शिंग; पोळ; पालापाचोळा; छत्रचामरादि
 राजचिन्हें.

ककुद्वात् (ककुद्वात्) (सं) ना. — बैल; वृषभ.
 ककुम् (क) (ककुम् [क]) (सं) ना. — दिशा; प्रदेश; श्रेष्ठ
 तरवार; आकाश; तंबोऱ्याच्या भोपळ्याचें कातडें; अर्जुन वृक्ष;
 तंबोऱ्याचा भोपळा; चतुर्थीचा वर्तुळ; सौंदर्य; चंपकमाला;
 कुड्याचें फूल; कातळ; पर्वत शिखराचा दगड; चांगुलपणा.
 ककु (क) लते (ककु [ककु] लते (क) ना. — काकळत; काकुळत;
 व्याकुलता; प्रीति; दया; चिंता; संकट; आशा; चापल्य; संदेश;
 अपेक्षा.
 ककूट (ककूट) (सं) ना. — ककूट पक्षी.
 ककें (ककें) (अ. दे) ना. — कोकोचें झाड.
 कक (कक) (क) ना. — काका, चुलता.
 ककड (ककड) (क) ना. — काकडा; हिलाल; दिवटी.
 ककडे (ककडे) (क) ना. — बरची; खड्ग; भोसकण्याचे शस्त्र.
 ककंडु (ककंडु) (क) ना. — बाण; शर.
 ककर (ककर) (क) ना. — ककर पक्षी; एकबाण; पायांतील
 घागरी; नुपूर.
 ककरि (ककरि) (क) ना. — बाकडेपणा; वक्रता; दुष्टपणा;
 दुर्बुद्धि.
 ककस (ककस) (क) ना. — आयास; वीट; कठीणपणा; ठणका;
 क्रौर्य.

—गार (—गार) (क) ना. —कूर मनुष्य; कसाई; हिंसक;

खाटीक; कटक,

ककसु (ककसु) (क) ना. —पायखाना; शेतखाना; संडास,

ककिसु (ककिसु) (क) धा. —ओकारी करवणें; बाहेर पाडणें;

वांती करविणें; बाहेर हाकलणें; उलटी करविणें; वमन करविणें.

कक्कु (कक्कु) (क) धा. —वांती करणें; ओकणें;

(क) ना. —शस्त्राचें टोक; करवताचा दाता;

असभ्यता; राकटपणा; हुंनपणा; बोलण्यातील कठोरपणा.

कक्कुदरि (कक्कुदरि) (क) ना. —दतुरायुध; दाते असलेले शस्त्र;

करवती तरवार.

कक्कुल (कक्कुल) (सं) ना. —बकुल वृक्ष.

कक्कुला (लि) ते (कक्कुला [७]डी) (क) ना. —‘कक्कुलते’

पहा.

कक्कुलतेगार (कक्कुलतेगार) (क) वि. —प्रेमळ; दयाळू; काक-
ळूत करणारा.

कक्कुलि (क) (कक्कुलि [७]डी) (सं) ना. —सुवासिक द्रव्य;

कंकोळ; कापूरचिनी.

कक्ष (कक्ष) (सं) ना. —कंकोळ; छातीवरील पदर; कोना; खोली;

दार; दलदल; विरोध; मनगट; नक्षत्र; राणीचें अंतःपूर; हत्तीला

बांधण्याची चामड्याची दोरी; मिणी; पाप; जंगल; पक्ष;

एक रोग; लपण्याची जागा; गुप्तस्थान; वेल; गवत.

कक्षप (कक्षप) (सं) ना. —कासव.

कक्षपट (कक्षपट) (सं) ना. —काचा; कासोटा; लंगोट.

कक्षपाल (लिके) (कक्षपाल [७]डी) (सं) ना. —बगलथैली;

झोळी; हातथैली.

कक्षशाय (यु) (कक्षशाय [७]डी) (सं) ना. —कुत्रा; श्वान;

शूनक.

कक्षांतर (कक्षांतर) (सं) ना. —मंत्रागार; खलबतखाना.

कक्षा, कक्षपट (कक्षा, कक्षपट) (सं) ना. —चड्डी; लंगोटा;

कासोट्याचें कापड.

कक्षावैक्षक (कक्षावैक्षक) (सं) ना. —राणीवशावरील

अधिकारी; कंचुकी; अंतःपुराचा कारभारी; राजोद्यानपालक;

जार; खाजगी कारभारी; द्वारपाल; राजकवि; नट; खेळिया;

नर्तक; रंगारी; भावना.

कक्षि (कक्षि) (सं) ना. —भांडण; तंटा; वाद; पक्ष; तट.

—गार (—गार) (सं) ना. —तंटेखोर; वादीप्रतिवादी.

कक्षे (कक्षे) (सं) ना. —‘कक्ष’ पहा.

कक्षेसु (कक्षेसु) (सं) ना. —बाणविशेष; कवडीक नांवाचा

बाण.

कक्ष्ये (क्ष्ये) (कक्ष्ये [७]डी) (सं) ना. —खोली; अंतःपूर;

विभाग; उन्नति; प्रगति; जलाशय; हौद.

कग्ग (कग्ग) (क) ना. —नापीक जमीन; नीरस भाषण;

गुळमुळित बोलणें; पीळ नसलेलें भाषण.

कग्गदु (कग्गदु) (क) ना. —सोडतां न येणारी गांठ; निर्गांठ;

ब्रह्मगांठ; बैलगांठ; अनिवार्य बंधन.

कग्गत्तले (कग्गत्तले) (क) ना. —किर काळोख; घनदाट अंधार.

कग्गने (कग्गने) (क) अ. —विशेषकरून; बहुतकरून;

अधिकरवें.

(क) ना. —काळोखी; काळेपणा.

कग्गल्लु (कग्गल्लु) (क) ना. —काळा पत्थर; कठीण दगड.

कग्गवि (कग्गवि) (क) ना. —काळोखी गुहा.

कग्गाडु (कग्गाडु) (क) ना. दाट जंगल; घोर वन; निबिड अरण्य.

कग्गायि (कग्गायि) (क) ना. —कच्चे फळ; अपक्व फळ.

कग्गारु (कग्गारु) (क) ना. —अतिवृष्टि; नको होण्याइतका

पाऊस; अमर्याद पर्जन्य.

कग्गाल (कग्गाल) (क) ना. —दुष्काळ; अनावृष्टि; दुर्दिन;

अवकाळ.

कग्गु (कग्गु) (क) ना. —प्रमाद; रसहीनता; असंस्कृतता;

निसत्त्व; कच्चे; बरड.

कग्गोले (कग्गोले) (क) ना. —कूर हत्या; जालें; फास; यमपाश;

मृत्युपाश.

कंक (कंक) (सं) ना. —वार; नारायण पक्षी; गिधाड; ब्राह्मण.

वेपधारी युधिष्ठिर; कंकभट; यम; आम्रविशेष.

कंकशाय (कंकशाय) (सं) ना. —कुत्रा; शुनि; शूनक.

कंकट (टक) (कंकट [७]डी) (सं) ना. —कवच; चर्म;

पांशूरुण; अंकुश.

कंकण (कंकण) (सं) ना. —बांगडी; कडें; काकण; अश्रुबिंदु.

—ग्रहण (—ग्रहण) (सं) ना. —कंकणाकार ग्रहण.

कंकणतोडु (कंकणतोडु) (क) धा. —कंकण बांधणें; विडा

उचलणें; प्रतिज्ञा करणें; शपथ घेणें.

कंकणबद्ध (कंकणबद्ध) (सं) वि. —वचनबद्ध; प्रतिज्ञाबद्ध;

कार्यप्रमुख.

कंकत (तिके) (कंकत [७]डी) (सं) ना. —कंगवा; फणी; कंगई.

कंकनरि (कंकनरि) (क) ना. —लांड्याप्रमाणें दिसणारा

कंकजातीचा कोल्हा.

कंकपत्र (कंकपत्र) (सं) ना. —एक प्रकारचा बाण.

कंकमाले (कंकमाले) (सं) ना. —वाद्यविशेष.

कंकर (कंकर) (क) ना. —‘कग्गल्लु’ पहा. वाळू; पातळ ताक.

कंकरि (कंकरि) (क) ना. —चावूक; चबाटा; खडी.

कंकरिके (कंकरिके) (क) ना. —मनगटी; किंकिणी;

कंकणिका (कंकणिका) (क) ना. —मनगटी; किंकिणी;

मनगटावरील अलंकार; चागरपट्टा.

कंकरिगोल (कं०क०ग०ल) (क) ना. — मोटा चिमटा; साणस;

तासणी; मोटा चावूक.

कंकशाय (कं०क०श०य) (सं) ना. — कुत्रा; श्वान; शुनि.

कंकळ (कं०क०) (क) ना. — 'कंकण' पहा. बांगडी; काकण;

सलकडी; गोटे; कडे.

कंकाल (क) (कं०क०ल [क]) (सं) ना. — अस्थिपंजर.

— थर (—कं०) (सं) ना. — अस्थि वाहणारा शिव.

कंकालिय (कं०क०ल०य) (सं) वि. — देह.

कंकालमालि (कं०क०ल०म०ल०) (सं) ना. — शिव; कंकाली.

कंकि (कं०क०) (क) ना. — बुरखुंड; धान्य काढून घेतल्यानंतरचे

कणीस; धाट; रोड स्त्री.

कंकुळ (कं०क०) (क) ना. — कावळा; काक; कास; बगल.

कंकेल (क) (कं०क०ल [क]) (सं) ना. — अशोकवृक्ष.

कंगने (कं०ग०ने) (क) अ. — 'कंगने' पहा. अतिशयोक्तीने.

कंगडे (कं०ग०डे) (क) ना. — काणा डोळा; तिरवा डोळा; अपांग.

कंगळ (गंगळ) (कं०ग०) [ग०] (क) वि. — अंध; दृष्टिहीन.

कंगारु (कं०ग०रु) (क) ना. — कुरपटा; असंतुष्टता; कांगारू.

कंगाल (कं०ग०ल) (अ. दे.) वि. — दरिद्री; गरीब; परदेशी;

अनाथ; धनहीन.

कंगालु (कं०ग०लु) (अ. दे.) ना. — दारिद्र्य; गरिबी; मिश्रुकी.

कंगु (कं०ग०) (क) ना. — आश्चर्य; ढोंग; कोप; राग; सुपारी;

सुवास; राळें; पोफळें; नाराजी; अतृप्ति.

— भागु (—कं०ग०) (क) धा. — नाराज होणें; रागावणें; त्रासणें;

कोपणें.

कंगडु (कं०ग०डु) (क) धा. — अंध होणें; डोळे दिपणें;

दिशाभूल होणें; धावरणें; भेदणें.

कंगोलिसु (कं०ग०ल०सु) (क) धा. — शोभिवंत होणें; प्रकाशणें;

चांगलें दिसणें; चकाकणें; काजळ घालणें; मनोहर होणें.

कच (कं०क) (सं) ना. — केस; केशभार; बृहस्पतिपुत्र; शुक्राचार्य

शिष्य; दग; बांधणी; अलंकाराची विरडी; फासा; फोडणीचा

आवाज; हाक.

कचप (कं०क०प) (सं) ना. — दात; पान.

कचपक्ष (कं०क०प०क्ष) (सं) ना. — शोभिवंत केलेले केस; सावरलेले

केस; दाट केस.

कचपु (कं०क०पु) (सं) ना. — पानावर वाढलेले अन्न; सार;

साधार; शेवटचा भात.

कचबंध (कं०क०ब०ध) (सं) ना. — वेणी; लुचडा; खोपा.

कचभर (कं०क०भ०र) (सं) ना. — 'कचपक्ष' पहा.

कचमाल (कं०क०म०ल) (सं) ना. — धुराचीं बल्यें; गोल होत

जाणारा धूर.

कचूर (कं०क०र) (क) ना. — खजूर; खजूरा.

कचैरी (कं०क०र०) (अ. दे.) ना. — चावडी; कार्यालय; सार्वजनिक

कार्याचें घर; ऑफिस.

कच (कं०क) (सं) ना. — 'कक्ष' पहा. लंगोट; कासोटा. काचा.

कचट (कं०क०ट) (अ. दे.) ना. — 'कक्षापट' पहा. कौपीन;

लंगोटा; लंगोटी; काष्टा.

कचड (कं०क०ड) (अ. दे.) ना. — कचरा; घाण.

कचडि (कं०क०डि) (क) ना. — चटणी; कटण; ठेचा.

कचने (कं०क०ने) (क) अ — कचकन; एकदम; झटकन.

कचर (कं०क०र) (सं) वि. — घाण; वाईट; दुष्ट; अविवेकी; कचरा;

नाटाळ.

कचरि (कं०क०रि) (क) ना. — भजी; ठेचा; पाकविशेष.

कचलि (कं०क०लि) (क) ना. — पवित्रक; सरी; वाकी.

कचा (कं०क०) (अ. दे.) ना. — अर्धाकचा; हिरवा; प्रमादी.

कचाट (कं०क०चाट) (क) ना. — भांडण; कलह; चावाचावी; झगडा.

कचिरि (कं०क०चि) (क) धा. — जोडणें; मांडी घालणें; वाळवणें;

उन्हें देणें.

कचु (कं०क०) (क) धा. — दातीं धरणें; धुवून स्वच्छ करणें;

चावणें; जोडणें; निर्देशणें.

(क) ना. — चावा; दंतव्रण; चावल्याची खूण;

कचच; धुवणाचें पाणी.

कचुगालि (कं०क०ग०ल०) (क) ना. — दंतुर चाक.

कचचे (कं०क०) (क) ना. — 'कचच' पहा; दुटांगी नेसण; गाई-

म्हशीचें जननेंद्रिय; निरण.

कच्छप (कं०क०छ०प) (सं) ना. — कासव; कुबेराच्या नवसिद्धीपैकी

एक; मलविद्या.

कज (कं०क) (क) ना. — कार्य; काम; काज; कजा; उद्योग.

कजल (क) (कं०क०ल [क]) (सं) ना. — काजल; अंजन; शाई.

कजाय (कं०क०जा०य) (क) ना. — भाकरी; रोटी; गोड खाद्य.

कजि (कं०क०) (क) ना. — खरुज; खाज; चर्मरोग.

कंचडि (कं०क०डि) (क) ना. — 'कासि' पहा. कुस्तीची चड्डी.

कंचरे (कं०क०रि) (क) ना. — 'कासि' पहा.

कंचि (कं०क०) (क) ना. — एक प्रकारच्या आंबट लिंबाचें झाड;

कांची क्षेत्र.

कंचिग (कं०क०ग) (क) ना. — दैत्य; राक्षस; दानव,

कंचिनि (कं०क०चि०नि) (क) ना. — नर्तकी; वेद्या.

कंचु (कं०क०) (क) ना. — कांसें; मिश्रधातु.

— गार (—कं०ग०) (क) ना. — कासार.

कंचुक (कं०क०क०) (सं) ना. — चोळी; कवच; बंडी; कात;

नागफणी.

कंचुकि (कं०क०क०) (सं) ना. — अंतःपुर सेवक; कवचधारी;

नागसाप.

कंज (कंज) (सं) ना. - कमल.

कंजगर्भ (कंजगर्भ) (सं) ना. - पद्मनाम; विष्णु; ब्रह्मदेव;

कमलनाभी; कमलजन्म.

कंजगुण (कंजगुण) (सं) ना. - कमलनाल; कमलाचें देठ.

कंजन (कंजन) (सं) ना. - कामदेव; कांदा; कंदर्प; पक्षी.

कंजनाभ (कंजनाभ) (सं) ना. - 'कंजगर्भ' पहा.

कंजबाण (कंजबाण) (सं) ना. - मदन; मन्मथ.

कंजर (कंजर) (सं) ना. - पोत; ब्रह्म; सूर्य; हत्ती; कंजार नामक भटकी जात.

कंजलोचन (कंजलोचन) (सं) ना. - कमलनेत्र; विष्णु.

कंजवैरी (कंजवैरी) (सं) ना. - चंद्र; कमलशत्रु.

कंजसख (कंजसख) (सं) ना. - कमलमित्र; सूर्य.

कंजसदने (सने) (कंजसद [सदने]) (सं) ना. - कमलालया; लक्ष्मी; कमलंत घर करणारी लक्ष्मी.

कंजात (कंजात) (सं) ना. - नीरज; पाण्यांत जन्मलेले कमल; चंद्र; तारकासुर.

कंजास (कंजास) (सं) ना. - सूर्य; भास्कर; रवि.

कंजारि (कंजारि) (सं) ना. चंद्र.

कंजासन (कंजासन) (सं) ना. - कमलासन; ब्रह्मदेव.

कंजोडर (कंजोडर) (सं) ना. - विष्णु.

कट् (कट्) (क) ना. - एक प्रकारचा आवाज; 'कापणें' या अर्थी 'कट्' असा देणारा आदेश.

कट (कट) (सं) ना. - चौकट; कड; बाजू; कोपरा, चढई; दोरी; गाल; गंडस्थल; प्रेत; बाण; पद्धति; कर; फाळा; सारा; स्मशान; अति.

कटक (कटक) (सं) ना. - सैन्य; समुद्र; राजधानी; अतिशयता; समूह; दात; दाढ; भीठ; क्षार; बाणाचें टोक; उष्णता; वेड; नितंब; हुंरण; अभिनय प्रकार; कंकण.

कटकटे (कटकटी) (क) ना. - कटांजन; कठडा; कटकट; त्रास. पीडा.

कटकरिसु (कटकरिसु) (क) धा. - मोडणें; फोडणें; कटकरणें.

कटकरोहिणि (कटकरोहिणि) (सं) ना. - तापावरील वनस्पति;

कटक (कटक) (सं) वेड; पर्वत.

(क) ना. - निंदा; स्तुति; व्याजस्तुति; व्यंग भाषण; रागाचें बोलणें; टोमणा; कानपिचक्या.

कटकु (कटकु) (क) ना. - 'कटक' पहा; रत्नकुंडल; वाळवणी.

कटकोलु (कटकोलु) (अ. दे) ना. - पिकदाणी; थुंकण्याचें भांडें.

कटंकट (कटंकट) (सं) ना. - अभि; सुवर्ण; विनायक; गणपति.

कटवायि (कटवायि) (क) ना. - जिवणीचा कोपरा.

कटाक्ष (कटाक्ष) (सं) ना. - काणा डोळा; दृश्य; डोळा; दया;

ध्येय; उद्देश; दृष्टिक्षेप; आदर; श्रृंगारदृष्टि; सहानुभूति.

कटाक्षिसु (कटाक्षिसु) (क) धा. - दृष्टिक्षेप करणें; आदरणें; सहानुभूति दाखविणें.

कटाक्षि (कटाक्षि) (सं) ना. - गवत; करड; अग्नि.

कटांजन (कटांजन) (सं) ना. लोखंडी अगर लाकडी कठडा; 'कटकटे' पहा.

कटार (कटार) (क) ना. - कढई; काहील; कटाह.

कटारि (कटारि) (क) ना. - कट्यार.

कटांबु (कटांबु) (अ. दे) ना. - कातरण; कातरणी.

कटाह (कटाह) (कटाह) (सं) ना. - 'कटार' पहा. चपटे पात्र; वाडगा; अर्धगोल विहीर; वेड; टेकडी; फुटके कौल.

कटि (कटि) (सं) ना. - कमर; कंवर; नितंब.

—प्रमाण (—कट्याण) (सं) अ. - कमरेपर्यंत.

कटिवंध (कटिवंध) (सं) ना. - कडदोरा; कमरपट्टा; उडयाण; भूप्रदेश; मेखला; कांची; उष्णशीत हे कटिवंध.

कटिलक (कटिलक) (सं) ना. - कारले.

कटिसूत्र (कटिसूत्र) (सं) ना. - 'कटिवंध' पहा.

कटीर (कटीर) (सं) ना. - 'कटि' पहा.

कटु (कटु) (सं) ना. - कडु; तिखट; अयोग्याकृति; निंदा; चांफा.

—वर (—कटु) (सं) वि. - तीक्ष्ण; विषयी; तुरट; दुर्वासनी; जळजळीत; वेडक; मांडक.

कटुक (कटुक) (क) वि. - दुष्ट; पापाणहृदयी; खुनी; हत्यारि. (सं) वि. - तिखट; तीक्ष्ण; अरुह; असंतुष्ट; कडु.

कटुकते (कटुकटी) (क) ना. - कटोरपणा; ओवडधोवडपणा; हुंवपणा; दुष्टपणा; कडुता.

कटुकु (कटुकु) (क) वि. - थोडें; लव; स्वल्प; पातळ; शेवटचें.

कटुर (कटुर) (सं) ना. - कटोर; क्रूर; तीक्ष्ण.

कटूक्ति (कटूक्ति) (सं) ना. - कटोर भाषण; टोचून बोलणें; लागत बोलणें.

कटे (कटे) (क) धा. - घुसळणें; मथन करणें.

कटोर (कटोर) (सं) ना. - मातीचें भांडें; ततराणी; तत्राणी; रांजण; डेरा; हरवी.

कट कटकडे (कटु, कटु, कटु) (क) अ. - अंती; शेवटीं.

कटुगे (कटुगे) (क) अ. - लुकणा होऊन; जहालपणें;

जळजळीत रीतीनें.

कटुचरि (कटुचरि) (क) ना. - महदाश्चर्य; अपूर्वता; चमत्कार.

कटड (कटड) (क) ना. - इमारत; बांधलेला इमला.

कटडवि (कटडवि) (क) ना. - घोर अरण्य; निबिड वन;

दाट जंगल.

कट्टण (कट्टण) (क) ना. - इमारत.

कट्टणक (कट्टणक) (क) ना. — अतिहास्य; सौंदर्य; प्राबल्य.
 कट्टणि (कट्टणि) (क) ना. — चिलीम; सुंदरी.
 कट्टप्पणे (कट्टप्पणे) (क) ना. — कडक हुकूम; सुग्रीवाज्ञा;
 अटल हुकूम; अभिवचन.
 कट्टसु (कट्टसु) (क) धा. — आलिंगणें; मिठी मारणें;
 गळांमिठी घालणें.
 कट्टरण्य (कट्टरण्य) (क) ना. — 'कट्टडवि' पहा.
 कट्टरिके (कट्टरिके) (क) ना. — कीर्ति; प्रसिद्धि; प्रख्याति;
 नांवलौकिक.
 कट्टल (कट्टल) (क) ना. — बद्धस्थिति; वेढा; वेरा.
 कट्टवालि (कट्टवालि) (क) ना. — दुष्ट स्त्री; मारकी गाय.
 कट्टळवि (कट्टळवि) (क) ना. — प्रबल शक्ति; तुमुल युद्ध.
 कट्टळे (कट्टळे) (क) ना. — मोठी लाट; सोनेचांदी
 तोळण्याचें वजन; दगड; नियम; क्रम; पद्धति; मढा; लस्ती;
 गोड ताक; अटल हुकूम.
 कट्टाजे (कट्टाजे) (क) ना. — 'कट्टप्पणे' पहा.
 कट्टाडिसु (कट्टाडिसु) (क) धा. — खांद्यावर घेऊन खेळवणें;
 गोंजारुण खेळवणें.
 कट्टाणि (कट्टाणि) (क) ना. — अमूल्य वस्तु; रत्नहार; मोतीपेंडा.
 कट्टाणे (कट्टाणे) (क) ना. — 'कट्टप्पणे' पहा. अभिवचन.
 कट्टाय (कट्टाय) (क) ना. — दृढ सामर्थ्य; कठिण नियम.
 महाप्रतिज्ञा; स्वैर्य; निष्कर्ष; निर्णय; मार्मिक साहस.
 कट्टासरु (कट्टासरु) (क) ना. — दमळाट; अत्यायास; शीण;
 थकवा; तहान; पवित्र आश्रय.
 कट्टासुर (कट्टासुर) (क) ना. — अतिकौर्य; अमर्याद क्रोध.
 कट्टाळ (कट्टाळ) (क) ना. वि. — धैर्यशाली; बलिष्ठ;
 शूर; समर्थ सैन्य; तैलिक.
 — तन (— तन) (क) ना. — अतिबल; सामर्थ्य; प्राबल्य; प्रस्थ.
 कट्टिदिर् (कट्टिदिर्) (क) अ. — अगदीं तोंडासमोर.
 कट्टिरुवे (कट्टिरुवे) (क) ना. — काडमुंगी; मुंगळा; चावणारी
 मुंगी; काळी मोठी मुंगी.
 कट्टु (कट्टु) (क) धा. — बांधणें; आवळून गुंढाळणें; उत्पन्न
 करणें; रचणें; जुगणें; शपथ घेणें; न येईलसें करणें.
 (क) ना. — नियम; विलंब; किनारा; शेवट; बांध;
 रूप; रीति; आकार; बंधन; पेज; कट; पेंडी; भारा.
 कट्टुक (कट्टुक) (क) ना. — बंधारा; बांधणारा; खोटेपणा;
 लबाडी; असत्य.
 कट्टुकडि (कट्टुकडि) (क) धा. — नियम मोडणें; उल्लंघणें;
 व्याकुलणें; प्रतिज्ञा भंगणें; व्रत मोडणें.
 कट्टुकते (कट्टुकते) (क) ना. — कल्पित कथा; भाकडकथा;
 दंतकथा; आख्यायिका; किंवदंती.

कट्टुकौडुगे (कट्टुकौडुगे) (क) ना. — इनाम जमीन; जुडी
 जमीन.
 कट्टुअ (कट्टुअ) (क) वि. — अतिभयंकर; वज्रकठिण;
 अतिटणक.
 कट्टुअुरिगे (कट्टुअुरिगे) (क) ना. — कमरेला बांधण्याची
 तरवार.
 कट्टुत्तर (कट्टुत्तर) (क) ना. — 'कट्टप्पणे' पहा.
 कट्टुद (कट्टुद) (क) वि. — अतिदीर्घ; फार लांब; सन्नत;
 लांबच लांब.
 कट्टुपट्टि (कट्टुपट्टि) (क) ना. — जखमेवरील पट्टी; मलमपट्टी;
 बंडेज; जखम बांधणें.
 कट्टुपाडु (कट्टुपाडु) (क) ना. — नेमनियम;
 व्रतवैकल्य; मर्यादा.
 कट्टुपास (कट्टुपास) (क) ना. — निर्जळ उपवास; निराहार;
 उपोषण; कडकडीत उपास.
 कट्टुवीळु (कट्टुवीळु) (क) धा. — आधीन होणें; बांधून घेणें;
 मान देणें; ऋणी राहणें; उपकारबद्ध होणें.
 कट्टुवस (कट्टुवस) (क) ना. — उर्ध्वश्वास; धाप; श्वासरोग;
 दमा; धूर.
 कट्टुव्वेग (कट्टुव्वेग) (क) ना. — अत्यातुरता; उत्कंठा; कट्ट
 उद्योग; अव्यापारेषु व्यापार.
 कट्टुलुहु (कट्टुलुहु) (क) ना. — ओरड; गोंगाट; गलबला;
 गोंधळ; कालवा; मोठा आवाज.
 कट्टुवडे (कट्टुवडे) (क) धा. — बंधनांत सांपडणें; इंद्रियनिग्रह
 करणें; मनोनिग्रह करणें.
 कट्टुवास (कट्टुवास) (क) ना. — बासन; पांघरुण; आवरण.
 कट्टुशब्द (कट्टुशब्द) (क) ना. — सांकेतिक भाषा; खुणेची
 बोली; गुप्तभाषा; परबल; परबलीची भाषा.
 कट्टुह (कट्टुह) (क) ना. — बंधन; बांधणूक; नियम.
 कट्टुळिग (कट्टुळिग) (क) ना. — कठीण सेवा; न सोडतां येणारें
 काम; टाळतां न येण्याजोगें काम.
 कट्टे (कट्टे) (क) ना. — कट्टा; सोपा; ओसरी; तलाव; गाढोडें;
 'अणेकट्टु' पहा.
 कट्टेसक (कट्टेसक) (क) ना. — महत्त्वाचें काम; कल्याण; सोंग;
 विलास; डोल; चैन; आडंबर.
 कट्टेसुगे (कट्टेसुगे) (क) ना. — शरवृष्टि; बाणांचा पाऊस;
 बाणांचा प्रबल प्रयोग.
 कट्टेकांत (कट्टेकांत) (क) ना. — अतिरहस्य; मेतकूट;
 इंगित; गौप्य; नीरव एकांत.
 कट्टेळगे (कट्टेळगे) (क) ना. — अमर्याद प्रगती; पराकोटीची
 प्रगती.

कटोडे (कटोड्युड) (क) धा. — शब्दावाहिर जाणें; नियम उल्लेखणें;
सभा उधळणें; पक्ष तोडणें; फुटपाडणें; गट मोडणें.
कटोरलिके (कटोरलिके) (क) ना. — असह्य ठणका; अति
ओरडणें.
कटोरले (कटोरल्ये) (क) ना. — अतिप्रेम; ममता; असीम
माया; अलोट प्रीति.
कटले (कटले) (क) ना. — 'कटले' पहा.
कठ (कठ) (सं) ना. — वैशांपायनशिष्य कठमुनि; कठोपनिषद्
यजुर्वेदशाखा.
कठारि (कठारि) (क) ना. — कठ्यार; तरवार; बरची.
कठिंजर (कठिंजर) (सं) ना. — 'काम कस्तुरि' पहा. परिमळ
द्रव्य; कचोरा.
कठिन (कठिन) (सं) वि. — घट्ट; अडचणीचा; न सुटणारा; घन.
— हृदय (— हृदय) (सं) ना. — निर्दय.
कठिनि (कठिनि) (सं) ना. — करांगुलि; सीमाचिन्ह; खड्ड.
कठोर (कठोर) (सं) वि. — निष्ठुर; क्रूर; निर्दय; कठिण; पुरा;
भरपूर.
कड (कड) (सं) वि. — मूक; मूर्ख; अज्ञानी; असंस्कृत; वरट.
(क) ना. — ओळ; कर्तव्य; जायति.
कडकळ (कडकळ) (क) ना. किल्ल्याची चोरवाट; दाणागोटा;
कडधान्य.
कडग (कडग) (क) ना. — 'कटक' पहा.
कडगार (कडगार) (क) ना. — ऋणको; कर्जदार.
कड (ड) गु (कड [ड] गु) (क) धा. — उस्ताहित होणें;
उमाळा येणें; मरून येणें; भावनावश होणें.
(क) ना. — लहान खड्डा; कालवा; पाट; इच्छा; आकांक्षा.
कड (डे) गोल् (कड [डे] गोल्) (क) ना. — रवी; मंथा;
घुसळकाटी; अरणि.
कडंगार (कडंगार) (कडंगार [कडंगार]) (क) ना. — डाळीचा साठा;
सुस्ता; होट्ट; वाळका चारा; चारा खाणारे जनावर.
कडंगारत (कडंगारत) (क) ना. — खास सेवक; खास
कामगार.
कडंगु (कडंगु) (क) धा. — 'कडंगु' पहा. त्वरा करणें;
आतुरता दाखवणें; कळकळ दाखवणें; प्रयत्न करणें.
कडज (कडज) (क) ना. — गांधीलमाशी; कणगी; धान्यसंग्रह;
गंधोली.
कडजीरिगे (कडजीरिगे) (क) ना. — 'कडज' पहा.
कडत (कडत) (क) ना. — धाव; चावा; तुकडेतोड; कपड्यावर
लिहिलेलें पुस्तक; पासोडी.
कडडु (कडडु) (क) ना. एकदम उतार; बरटपणा; कठोरपणा;
घट्टपणा.

कडदाळ (कडदाळ) (क) ना. — बलिष्ठ; दणकट; दांडगेश्वर;
पोलादी मनुष्य; दांडगोत्रा; दणकट नोकर.
कडदुगार (कडदुगार) (क) वि. — धैर्यशाली; छातीवान; बलिष्ठ.
कडदुक्ष (कडदुक्ष) (क) ना. — 'कडज' पहा.
कडंदुरु (रुते) (कडंदुरु [रुड]) (क) ना. — 'कडजीरिगे'
पहा.
कडव (व) (कडव [व]) (क) ना. — एक जातीचा हरिण,
कालवीट,
कडवु (डुवु) (कडवु [डुवु]) (क) ना. — कडवू; कानोला;
पुराणाची करंजी.
कडमे (डिमे) (कडमे [डिमे]) (क) वि. — थोडें; अल्प;
एवढेसे; इतलें.
कडंपरीय (कडंपरीय) (क) ना. — धान्याहारी मृग.
कडंबळ (कडंबळ) (क) ना. — काकणासारखी बलये असलेला
साप.
कडय (कडय) (क) ना. — कडें; बल्य; 'कटक' पहा.
कडळ (ळ) (कडळ) [ळ] (क) ना. — समुद्र; गाडीचा धक्का
टाळण्यासाठी रोवलेला बळणावरील दगड; प्रवाहात वर
आलेला दगड; खडप; उबडा पडलेला खडक.
कडळणुग (कडळणुग) (क) ना. — सागरोद्भव चंद्र.
कडळणुगि (कडळणुगि) (क) ना. — सागरसंभवा; लक्ष्मी.
कडळणम (कडळणम) (क) ना. — समुद्रदेवता; वरुण.
कडळिडु (कडळिडु) (क) धा. — प्रयत्न करणे; दमछाट करणें;
श्रम करणें; प्रवाहाबरोबर जाणें.
कडलुरि (कडलुरि) (क) ना. — बडवाभि; औवाभि.
कडलिंगु (कडलिंगु) (क) ना. — 'कडलुरि' पहा.
कडव (कडव) (क) ना. — कडंब; ताल; कालवीट; हरीण; एक
वनस्पति; अड्डसा.
कडवर (कडवर) (क) ना. — वासना; निधि; सोने; आर्तध्वनि;
चिन्ह; द्रव्य; किताली.
कडवस (कडवस) (क) ना. — त्वचा; चर्म; कुष्णाजिन;
मृगाजिन; व्याघ्रांबर.
कडवळ [ळ] (कडवळ [ळ]) (क) ना. — देव; देवता.
कडवाल (कडवाल) (क) ना. — 'कडव' पहा. कडंब; ताल.
कडवु (कडवु) (क) ना. — उतार; प्रवाहापलीकडे जाण्याचा मार्ग.
कडवे (कडवे) (क) ना. — 'कडव' पहा.
कडसिगे (कडसिगे) (क) ना. — वृक्षविशेष.
कडसु (कडसु) (क) ना. — पुढवेंत गाय, भैस; पहिल्या विताची
गाय, भैस.
कडह (कडह) (क) ना. — मंथन; घुसळण.
(सं) ना. — फुलझाड.

कडाणि (कडाण) (क) ना. - कुणी; गाडीचें चाक निसटूं नये म्हणून कण्यांत घातलेली खील.

कडाय (कडाया) (क) ना. - कढई; काहील. 'कटाह' पहा.

काडायिसु (कडायासु) (क) धा. - 'कट' असा आवाज करणें; चाबकानें मारणें; मोठा आवाज करणें; वावटळीप्रमाणें वाहणें; तोंडीं येईल तरी शिवीगाळ करणें; घर बांधणें; खिळ्याप्रमाणें जाम ठोकणें.

कडार (कडाण) (सं) वि. - माजलेला; मस्त; अविवेकी.

(सं) ना. - अरुणवर्ण; तांबूस रंग; सेवक.

कडारि (कडाण) (क) ना. - यज्ञदीक्षित; होता; यज्ञ करणारा; मेंढा; एडका; टकरीचा मेंढा.

कडाविगे (वुगे) (कडाणि [वुग]) (क) ना. - पादुका; खडाव; लाकडी पादत्राण.

कडावु (कडावु) (क) ना. - खडाव; पादुका.

कडि (डिल) (कडि [डिल]) (क) धा. - दात खाणें; खड्डा काढणें; उपटणें; मावणें; गुळगुळीत करणें; अंगावरून हात फिरवणें; चावणें; कातरणें; तुकडा पाडणें; कुरतडणें.

(क) ना. - पाकी; तुकडा; लड; भाग.

कडिक (ग) (कडि [ग]) (क) वि. - चावरा; चावणारा; कुरतडणारा.

कडिकु (कडि [कडि]) (क) ना. - तुकडा; भाग; ओडका.

कडिकंड (कडि [कडि]) (क) वि. - कुटलेले; चुरचुर झालेले.

कडिके (कडि [कडि]) (क) ना. - धान्य; धान्यसंग्रह 'कडज' पहा.

कडिगे (कडि [कडि]) (क) ना. - 'कुजे' पहा.

कडित (कडि [कडि]) (क) ना. - ठोसा; तडाखा; 'कडत' पहा.

—कार (—कार) (क) ना. - मारणारा; मारका.

कडितले (कडि [कडि]) (क) ना. - खड्डा; चावडी; ढाल; हलगी; डफ; साहस.

कडिदु (कडि [कडि]) (क) वि. - एकदम उतार; कडा असलेले;

'कडदु' पहा. घट्ट; तीक्ष्ण; शक्तिमान; क्रूर; दाट; निबिड.

कडिपु (डुपु) (कडि [डुपु]) (क) ना. - वेग; गर्व; दर्प; बळ; सामर्थ्य; पराक्रम; साहस; आशा.

कडिमे (डुमे) (कडि [डुमे]) (क) ना. - 'कडमे' पहा.

कडिय (कडि [कडि]) (क) वि. - घड्ड; बलिष्ठ; न तुटण्यासारखें.

कडियण (याण) (कडि [याण]) (क) ना. - लगाम.

कडियाल (डि [डि]) (क) ना. - शंखिणी; काटेरी लगाम;

चोरपुष्प; खोगीर; जीन; थडी.

कडिल् (कडि [कडि]) (क) अ. - धसमुसळपणानें; जोरावरीनें; खटकन.

कडिवण (वाण) (कडि [वाण]) (क) ना. - 'कडियण' पहा.

कडु (कडु) (क) वि. - कडु; पुष्कळ; अधिक; स्थिर; बलिष्ठ; दुष्ट; उंच; कडवट; कर्कश; कठिण; चपल; आवेशपूर्ण; उद्देश-पूर्वक; एकाच ठिकाणीं जाणारे मार्ग.

कडुकंगेडु (कडुकंगेडु) (क) धा. - दिशाभूल होणें; भ्रमणें; भिणें.

कडुकय (कय) (कडुकय [कय]) (क) धा. - गडबड करणें; वेग वाटविणें; शीघ्र करणें; समर्थ होणें.

कडुकरुणि (कडुकुण) (क) ना. - अतिदयाशीलत्व; कृपाळुपणा.

कडुकार्पण्य (कडुकार्पण्य) (क) ना. - फारकडुपणा; कवडी-चुंबकता; अतिलोभ; अतिदारिद्र्य.

कडुकापु (कडुकापु) (क) ना. - जागता पहारा; खडा पहारा.

कडुकावळु (कडुकावळु) (क) ना. - जागरूक संरक्षण.

कडुकावु (कडुकावु) (क) ना. - अत्युष्णता; कडक पहारा; शेक.

कडुकु (कडुकु) (क) ना. - भाग; तुकडा; शव; प्रेत; कबंध; मुंड; धड; हुंघा; कर्णकुंडल; 'कटक' पहा.

कडुकूरद (कडुकूरद) (क) वि. - विशेष आसक्ति नसलेला; अधिक पराक्रमी नसलेला.

कडुकोप (कडुकोप) (क) ना. - अतिकोध; अत्युग्रता; अतिराग; शीघ्र कोप.

कडुग (कडुग) (क) ना. - खड्डा; तलवार.

कडुगकस (कडुगकस) (क) ना. - कडुकर्कशता; अतिकौर्य; अति ओबडधोबडपणा; असंस्कारिता.

कडुगज (कडुगज) (क) ना. - महान कार्य.

कडुगडिग (कडुगडिग) (क) वि. - क्रूर; हिंस्र; खुनी; हिंसक.

कडुगंडु (कडुगंडु) (क) ना. - सोडतां न येणारी गाठ; पक्की गाठ; निरगाठ.

कडुगत्तले (कडुगत्तले) (क) ना. - दाट अंधार; अमावास्येचा अंधार.

कडुगंदि (कडुगंदि) (क) ना. - वत्सला; वासरावर प्रेम करणारी गाय.

कडुगंगु (कडुगंगु) (क) ना. - अति सुगंध; परिमळ; सुवास; दर्प.

कडुगर्पु (कडुगर्पु) (क) ना. - काळाकुट्ट. अंधार; अधःकार; काळोल.

कडुगलि (कडुगलि) (क) ना. - अतिशूर; महावीर; सुधीर.

कडुगळवले (कडुगळवले) (क) ना. - दाट काळोल; अमा-वास्येची मध्यरात्र.

कडुगायि (कडुगायि) (क) धा. - अति कोपणें; तापणें; संतापणें; अति रागावणें; रागानें पेटणें.

कडुगायु (कडुगायु) (क) ना. — अतिकोप; संताप;
अत्युपपत्ता.

कडुगासि (कडुगासि) (क) ना. — अतिश्रम; अत्यायास.
कडुगु (कडुगु) (क) धा. — उकळणें; तापणें; रागाळा देणें;
निर्दय होणें; खंवीर होणें.

(क) ना. — उत्साह; हुरूप; पराक्रम; साहस;
आवेश; गर्व; इच्छा.

कडुगेंडुग (कडुगेंडुग) (क) वि. — अकल्याण झालेला;
प.जीत पावलेला.

कडुदवक (कडुदवक) (स) ना. — 'कडुदवक' पहा.
कडुदवक (कडुदवक) (क) ना. — घाई; त्वरा; गडबड.
कडुपु (कडुपु) (क) ना. — शौर्य; मस्ती; उत्साह; दर्प;
काळाभोर रंग.

कडवेंसगे (कडवेंसगे) (क) ना. — अति उष्णता; वदतपणा.
कडुमे (कडुमे) (क) ना. — 'कडिमे' पहा.

कडुविल (कडुविल) (क) वि. — तीक्ष्ण बाणधारी; धनुर्विद्या-
निष्णात.

कडुसोंदि (कडुसोंदि) (क) वि. — शीलभ्रष्ट; दुराचारी;
दुर्वर्तनी.

कडुहु (कडुहु) (क) ना. — 'कडिय' पहा.

कडुहुकार (कडुहुकार) (क) वि. — बलिष्ठ; पराक्रमी.

कडे (कडे) (क) धा. — मोडणें; तुकडा पाडणें; गमावणें; अडकणें;
घुसळणें; उल्लंघणें; पडणें; बुडणें; पार होणें.

(क) ना. — अंत्य; शेवट; मरण; टोक; पक्ष;
दिशा; मर्यादा; कड; बाजू.

कडेगण (कडेगण) (कडेगण [कडेगण]) (क) ना. — कटाक्ष;
डोळ्याचा कोपरा; अपांग.

कडेगणिसु (कडेगणिसु) (क) धा. — तिरस्कार करणें; अवच्य
बोलणें; दुर्लक्षिणें; निराकरण करणें; तुच्छतेनें पाहणें; संपविणें.

कडेगणसु (कडेगणसु) (क) धा. — 'कडेगणिसु' पहा.

कडेगंदि (कडेगंदि) (क) ना. — शेवटचें वीत झालेली गाय;
अत्यवत्स गाय; दूध आटत चाललेले जनावर; दूध बंद
होणारें जनावर.

कडेगाल (कडेगाल) (क) ना. — मरणकाल; शेवटचा क्षण;
प्रलयकाल.

कडेगोलु (कडेगोलु) (क) ना. — रवी; मंथनदंड; मंथा;
घुसळकांठी; घुसळ दांडी.

कडेचलु (कडेचलु) (क) ना. — तोडण्याचें साधन.

कडेचु (कडेचु) (क) धा. — तिरस्कारणें; 'कडेगणिसु' पहा.
वाकड्या डोळ्यानीं पहाणें.

कडेप (ह) (कडेप [कडे]) (क) ना. — घुसळण; मंथन.

कडेय (कडेय) (क) ना. — काकण; कडे.

(क) वि. — शेवटचें; अखेरचें.

कडेवगळ (लु) (कडेवगळ [लु]) (क) ना. — संध्याकाळ;
सायंकाळ; तिसरा प्रहर; सूर्यास्तापूर्वीचा प्रहर.

कडेवडु (कडेवडु) (क) धा. — संपवणें; शेवट होणें; हातावेगळें
होणें.

कडेसिल्लु (कडेसिल्लु) (क) धा. — मागें राहणें; रेंगाळणें;
मागें हटणें; विलंब होणें.

कडेहाय (यु) (कडेहाय [यु]) (क) धा. — पार होणें;
निसटणें; उत्तीर्ण होणें; संकटांतून मुक्त होणें; दुसरें टोंक
गांठणें.

कडेहोल्लु (कडेहोल्लु) (क) धा. — पार होणें; निसटणें; उत्तीर्ण
होणें; 'कडेहाय' पहा.

कडु (कडु) (क) ना. — दड्ड; गावडा; ग्रामीण; मूढ; धैर्य;
मात्सर्य; वैर; हत्ती पकडण्याचा खड्डा; वाळलेले गवत.

कडुण (णिगे) (कडुण [णिगे]) (क) ना. — वेणी; बुचडा;
बांधलेले केस.

कडुवार (कडुवार) (क) ना. — गदायुद्ध.

कडुय (कडुय) (क) ना. — सामर्थ्य; जबरदस्ती; निर्बोध;
अवश्य कर्तव्य; पिळणूक.

— गार (— गार) (क) ना. — दुसऱ्याच्या हकावर गदा
आणणारा.

कड्डि (कड्डि) (क) ना. — बारीक चिवा; लहान काठी; दुष्ट स्त्री.

कड्डे (कड्डे) (क) ना. — धीराची स्त्री; अव्यस्थित स्त्री.

कण (णु) (कण [णु]) (क) ना. — नेत्र; डोळा;
मोरपिसावरील डोळा; नखाखालील पोकाळी; सुईचें नेडें;
भोक; छिद्र; दृष्टि.

कणपापे (कणपापे) (क) ना. — 'कणपापे' पहा.

कण (कण) (सं) ना. — धान्यकण; टिंगणी; तुकडा; चूर; बिंदु.
(क) ना. — अंगण; खण; खेळ; तळवे; मळणीची जागा;
युद्धरंग; आखाडा; हौदा; खोली; बाण; क्षण; निमिष.

कणक (कणक) (क) ना. — कणीक.

कण (ण) कण्पडि (कण [कण] कण्पडि) (क) ना. — वायुळ;
धुवडाच्या जातीचा पक्षी; किलबिला.

कणकालु (कणकालु) (क) ना. — पिंदरी; बंधा; मांडी.

कणगिल (लु) (कणगिल [लु]) (क) ना. — सुवासिक फुलझाड;
कणहेर.

कणज (कणज) (क) ना. — 'कडज' पहा.

कणर (कणर) (सं) ना. — आयुधविशेष; बरची; लोहस्तंभ;
जंघाशस्त्र.

कणव (कणव) (क) ना. — पांढऱ्या खुराचा घोडा.

कणभक्षक (कणभक्षक) (सं) ना. - कणादमुनि; जलाशय; दौद;
खोल जलकुंड.

कणय (कणय) (क) ना. - वापरल्या कपड्याचें गांठोडें;
'कणप' पहा.

कणसु (कणसु) (क) ना. - शोभा; मनोहर दृश्य; सौंदर्यदर्शनानें
देहमान हरपणें.

कणा (काणा) (कणा [कणा]) (क) अ. - पाहिलें काय ?
नव्हे काय ?

कणाद (कणाद) (सं) ना. - परमाणुवादाचा जनक; कणादकृषि
वैशेषिक दर्शनकार.

कणि (कणि) (क) ना. - खाण; खनि; भविष्यकथन; शकुन;
उत्पत्तिस्थान; गांठोडें; पेंडी; चर्मवाद्य; दगाडी चीप.

कणिका (क) (कणिका [क]) (सं) ना. - धान्य काढल्यानंतरचे
कणीस; बुरखुंडा; तुकडा; चूर; ठिणगी; अणु; बिंदु.

कणिकाल (कणिकाल) (क) ना. - पिंदरी; गुढग्यापासून खालचा
पाय.

कणिकु (कणिकु) (क) ना. - 'कणिका' पहा.

कणिगाति (नि) (कणिगाति [क]) (क) ना. - शकुनसंगणारी;
कोरवंजी; भविष्यवादिनी.

कणितले (कणितले) (क) ना. - गंडस्थल; गालाचा वरचा भाग.

कणिमे (वे) (कणिमे) [क] (क) ना. - दरी; बेटांतील पायवाट;
पांद; पाण्यांतील पायउतार.

कणिजे (विले) (कणिजे) [क] (क) ना. - कोवळा बांबूचा
कोंब; रोप.

कणिश (कणिश) (क) ना. - माताची लोंब; लोंगर; धान्यकणीस.

कणे (कणे) (क) ना. - बाण; शर; काठी; 'कणय' पहा.

कणेगरे (कणेगरे) (क) धा. - बाणाचा पाऊस पाडणें; बाणावर
बाण सोडणें; खळ न पडता बाण टाकणें.

कणेय (कणेय) (क) ना. - कहाणी; कथा; आरंभ; मळणी;
संघर्ष; तंटा; भांडण.

कणकट्टु (कणकट्टु) (क) धा. - हात चलाखी करणें; फसविणें;
नकळत काम साधणें.

(क) ना. - इंद्रजाल; कपट; जादू;
मायाविद्या.

कणाडे (कणाडे) (क) ना. - कटाक्ष; 'कडेगणु' पहा.

कणादिरु (कणादिरु) (क) ना. - डोळ्यांतील तेज; नेत्रशोभा;
नेत्रसौंदर्य; डोळ्याचें पाणी.

कणाबुद (कणाबुद) (क) ना. - निरीक्षण; प्रतीक्षा; पहाणी.

कणिबु (कणिबु) (क) ना. - दुखरे डोळे; खुपणी;
डोळ्यांची खूण; मत्सर.

कणिमुर (कणिमुर) (क) ना. - पोट दुखी; पोटांत गोळा

येणें; पंक्ति भेद; डोळेदुखी; दृष्टिदोष; मत्सर.

कणिगडु (डु) (कणिगडु, कणिगडु) (क) धा. - दिशामूल होणें;
कलेनासे होणें; श्रमणें; कष्ट करणें; आयास घेणें.

कणगोने (कणगोने) (क) ना. - कटाक्ष; 'कडेगणु' पहा.

कणचु (कणचु) (क) धा. - दाखवणें; पाहणें.

कणजवु (कणजवु) (क) ना. - अहंकारदृष्टि; डोळे बटारणें;
डोळ्यांतील गर्व.

कंट (कंट) (क) ना. - ताडपत्रावर लिहिण्याची लेखंडी लेखणी;
दामण; कंट; गळा; भांड्यावरील खूण; मान; ध्वनि.

कंटक (कंटक) (सं) ना. - काटा; बाधा; पीडा; विन;

अडचण; पेच; हिंसा; युद्ध; जन्म; कुंडलीतील अशुभस्थान.

कंटक मुम (कंटकमुम) (क) ना. - काटेरी झाड; बामळ;
बरुचें झाड;

कंटकभक्षक (कंटकभक्षक) (क) ना. - उंट; उष्ट्र.

कंटकि (कंटकि) (क) ना. - समाज कंटक; धातकी; पीडाकारी;
काटेरी.

कंटणे (ले) (कंटणे [क]) (क) ना. - पीच्छेहाट; भीति;
अवनति; दुरवस्था.

कंटणिसु (कंटणिसु) (क) धा. - दटावणें; भिवविणें;
कंटाळणें; थकून मुहा होणें.

कंटळिसु (कंटळिसु) (क) धा. - 'कंटणिसु' पहा.

कंटि (ठि) (कंटि) (क) ना. - कंठी; गळेसर; काटेरी झाडाचें
रोप; दापी.

कंटिके (कंटिके) (क) ना. - गळ्यांतील अलंकार; कंठिका;
एकावळी.

कंटिसु (कंटिसु) (क) धा. - सरळ करणें; घास देणें; लाकूड
लावणें.

कंठ (कंठ) (सं) ना. - गळा; मान; कंठध्वनि; नाद;
किनारा; काठ; तीर.

(क) वि. - समीप; जवळ; 'कट' पहा.

—नीलक (—नीलक) (क) ना. - हिलाल; मशाल.

—नीडक (नीडक) (क) ना. - गरुड.

कंठगे (कंठगे) (सं) ना. - 'कठगे' पहा.

कंठपाठ (कंठपाठ) (सं) ना. - तोंडपाठ; मुखोद्गत.

कंठशोव (पण) (कंठशोव [कंठशोव]) (सं) ना. - वसा फाटपयेंत
ओरड; निरर्थक भाषण.

कंठाक (कंठाक) (सं) ना. - नौका; कुदळ; उंट; युद्ध.

कंठिके (कंठिके) (क) ना. - 'कंठि' पहा.

कंठीरव (कंठीरव) (सं) ना. - सिंह; मदोन्मत्त हत्ति; पारवा;
कवूतर.

कंड (कंड) (क) ना. - खंड; मांस; तुकडा; चूर.

कंडणे (ने) (कंडळ [न]) (क) ना. - एकी; अंधुक दृष्टि;

सत्य; योग्य; अंतिम निर्णय; तह; तहनामा.

कंडपट (कंडळपट) (स) ना. - अंतरपाट; अंतःपट; पडदा.

कंडरणे (कंडळरणे) (क) ना. - बाव; टोला; शिखाकृति; खोद-
काम; कौरीव काम.

कंडरिसु (कंडळरिसु) (क) धा. - तासणें; कोरणें; तुकडा पाडणें.

कंडि (कंडळ) (क) ना. पायवाट; मळवाट; वेस; स्थिति; रंघ्र;
भोक; तोंड; उद्घाटन; मोरी; वजनाचा दगड.

कंडिके (कंडळिके) (क) ना. - तुकडा; धोऱ्यांतील सुतकांडी;
बुधा; पेर; कांड.

कंडित (कंडळित) (क) अ. - स्पष्ट; निश्चितपणें; वस्तुतः;
दृढतापूर्वक; खरोखर.

(क) वि. - तुकडा पाडलेलें; खंडित.

कंडिबले (वले) (कंडळिबले [वले]) (क) ना. - श्वापद
पकडण्याचें जालें; मृगफांस.

कंडिसु (कंडळिसु) (क) धा. - दर ठरवणें; भाव ठरवणें.

कंडू (कंडळ) (क) ना. - भाग; तुकडा.

(क) अ. - पाहून; पहा बरें !

कंडुग (कंडळग) (क) ना. - धान्याचें माप; गंज; कोळणें;
पंचपात्र.

कंडुति (कंडळुति) (क) ना. - खाज; कोरडी खरुज; क्षीणता;
चिंता; रोडपणा.

कंडूयन (कंडळूयन) (स) ना. - 'कंडूति' पहा.

कंडेय (कंडळेय) (क) वि. - आशीन; विशाल.

(क) ना. - खड्ग; आशुध.

कंडेयसिरी (कंडळेयसिरी) (क) ना. - खड्ग; श्री; पराक्रम.

कंडेरे (कंडळेरे) (क) ना. 'कंडूति' पहा.

कणजिटलि (कणजळलि) (क) ना. - रांजणवाडी; अंधुरली.

कण (कणळ) (क) ना. - कृष्ण; कन्हैया.

कणप्य (कणळप्य) (क) वि. - कृष्णाप्रमाणें राहणारा; कृष्णोपम

(क) ना. - शिवशरण; 'नेमिनाथ' काव्याचा

लेखक; एक जैन कवि.

कणमणि (पमणि) (कणळमणि [पमणि]) (क) वि. सुंदर;

हितकारी; प्रियदर्शन; दृष्टिहर.

कणरिके (कणळरिके) (क) ना. - डोळ्यानें केलेली खूण;

नेत्रपल्लवी; डोळेवटारणी.

कणलर् (कणळलर्) (क) ना. - पुष्पनेत्र; कमलनेत्र.

कणळते (वु) (कणळते [वु]) (क) ना. - दृष्टिथावरील

वस्तुजात; नेत्रसामर्थ्य.

कणारे (कणळारे) (क) अ. - डोळाभर; डोळ्यासमोर; प्रत्यक्ष.

(कळ) (क) ना. - दोर; दावें; 'कडिबले' पहा.

कणिलि (कणळिलि) (क) ना. - अंधळा धृतराष्ट्र; अंधळेपणा.

कणिवले (कणळिवले) (क) ना. - 'कडिबले' पहा; दोरीचें जालें.

कणोरु (कणळोरु) (क) ना. - अश्रु; अश्रुबिंदु.

कणु (कणळु) (क) ना. - 'कण' पहा.

—इडु (—कणळु) (क) धा. - नजर देणें; डोळा ठेवणें; मन
लावणें; अपेक्षिणें.

—कुरु (—कणळु) (क) धा. - डोळे झाकणें; पंगणें.

—कोरडसु (—कणळेरुडुसु) (क) धा. - डोळे दिपविणें;

झगझगाट करणें; शोभविणें; चकाकणें; 'कंगोळिसु' पहा.

कणेंजलु (कणळेंजलु) (क) ना. - दृष्ट; दृष्टिदोष.

कणले (कणळले) (क) ना. - 'कणळते' पहा; लक्ष.

कणवे (कणळवे) (क) ना. - पापणीचे केस.

कणुतणि } (कणळुतणि) (क) अ. - डोळे
कणतणि, कणदणी } (कणळतणि, कणळदणी)

मरून; डोळ्याचें समाधान होईतों; आनंद वाटण्याजोगें.

कणुतेरु } (कणळुतेरु) (क) ना. - डोळ्याची उघड; निद्रा;

कणुतेरु } (कणळुतेरु)

विश्रांति; पंग; डोळे मिटून विश्रांति.

कणुबीज (कणळुबीज) (क) ना. - 'डोळे येणें' या

रोगावरील औषधी बी.

कंदेरे (कणदेरे) (कणळेरे [कणळेरे]) (क) धा. - डोळा उघडणें;

लक्षपूर्वक पाहणें; निहाळणें; जाग्रत होणें; मान राखणें;

अहंकार सोडणें.

कणदोलु (कणळदोलु) (क) ना. - डोळ्याचीं बुबुळें फिरवणें;

मिरिमिरी पाहणें; चौफेर दृष्टिक्षेप.

कणबडिग (कणळबडिग) (क) ना. - जादुगार; नजरबंदी करणारा;

भुरळ पाडणारा.

कणबरी (कणळबरी) (क) ना. - विवेक; जाग्रति; डोळे उघडणें.

कणवापे (कणळवापे) (क) ना. - बुबुळ; डोळ्यातील बाहुली.

कणवीलि (कणळवीलि) (क) ना. - मोराचे पंख; मोरपोस; पापणीचे
केस.

कणवेट (कणळवेट) (क) ना. - दृष्टिमिलन; प्रेमाकांक्षा; डोळा

मारणें; डोळा बालणें.

कणबोल (कणळबोल) (क) ना. - दृष्टिक्षेपांतील प्रदेश; दृष्टिपथ;

दृष्टिगोचरस्थळ.

कणमरल (लर्) (कणळमरल [लर्]) (क) ना. - नेत्रकमल;

नयनकंज.

कणमणे (कणळमणे) (क) ना. - 'कणमणि' पहा.

कणमुचळिके } (कणळमुचळिके) (क) ना. - लपंडाव; अंधळी

कणमुचणिके } (कणळमुचणिके)

कोशिबीर; पापणी. 'एमे' पहा.

कम्मुट्टु (कम्मुट्टु) (क) अ. — डोळ्यासमोर; प्रत्यक्ष; पहातरी
कण्व (कण्व) (सं) ना. — कण्वकृषि; शकुंतलेचा पिता.

—सुता (—सुता) (सं) ना. — शकुंतला.

कण्वापे (कण्वापे) (सं) ना. — 'कण्वापे' पहा.

कण्मुळुकु (कण्मुळुकु) (क) ना. — चिपडें; डोळ्यांची धाण.

कण्मोल्लु (कण्मोल्लु) (क) ना. — डोळ्याचा ताण; दृष्टिपराजय;
नेत्रानंद.

कत (कत) (क) ना. — कारण; निमित्त; कृत; कृत्रिमता.

कतक (कतक) (क) ना. — कृतक; कृत्रिम; कपट; फसवेगिरी.

(सं) ना. — पाणी शुद्ध करणारी वनस्पति.

कतकतने (कतकतने) (क) ना. — रक्ताची सळसळ;

शिजण्याची खदखद.

कतम(मत्) (कतम) [कतम] (सं) वि. — कितवा ?

कतर(रत्) (कतक) [कत] (सं) ना. — दोहोंपैकी कोणते ?

कतमाल (कतमाल) (सं) ना. — अग्नि.

कति (कति) (सं) वि. — किती.

(क) ना. — क्रोध.

कतिगोल (कतिगोल) (क) धा. — 'खतिगोल' पहा.

कतिपय (कतिपय) (सं) वि. — कित्येक; काही.

कते (कते) (क) ना. — कथा; चरित्र; निवेदन; प्रसंग; अवस्था.

कत्तरि (कत्तरि) (क) ना. — कातरी; कात्री; कातरण्याचें साधन;
गुणिलें चिन्ह.

—इसु (—इसु) (क) धा. — कातरणें; तुकडे करणें; भाग
करणें.

कत्तरिवाणि (कत्तरिवाणि) (क) ना. — कटूक्ति, लागट बोलणें;
टोमण्यानें बोलणें; कट्ट पाणि; नौकाग्र; नौकामुख; नावेचा
पुढचा भाग.

कत्तल (कत्तल) (क) ना. — अंधार; काळोल; दाट
धुकें; अंतराल; रात्र; काळेपणा; अज्ञान.

कत्तलिसु (कत्तलिसु) (क) धा. — काळोल करणें; प्रकाशाचा
प्रतिबंध करणें.

कत्तले (कत्तले) (क) ना. — 'कत्तल' पहा.

कत्तलेगवि (कत्तलेगवि) (क) धा. — मुसकुट मारणें,

डोक्यावरून पांघरून घेणें; नेणतेपण घेणें; मूर्ख होणें.

(क) ना. — गाढ अंधार; गुहेंतील अंधार.

कत्तलेमणि (कत्तलेमणि) (क) ना. — अंधारांत प्रकाश देणारा
चंद्र; तमोहर चंद्र.

कत्तल (कत्तल) (अ. दे.) ना. — हिंसा; खून; कत्तल.

कत्ति (कत्ति) (क) ना. — खड्ग; कट्यार; कातरी; चाकू; वस्तरा.

कत्तिगे (कत्तिगे) (क) ना. — कृत्तिका नक्षत्र; कातरी; कात्री.

कत्तिसु (कत्तिसु) (क) धा. — जाळ करणें; पेटवणें; उजेड करणें.

कत्तु (कत्तु) (क) धा. — पेटविणें; जाळ करणें; हाक मारणें;
ज्वाळा वादविणें; झगझगणें; उजेडच उजेड होणें.

कत्तुपेन (कत्तुपेन) (क) ना. — भांडण; तंटा; मानगड.

(क) ना. — गळा; मान; लिखाण; पत्र; अक्षर; हस्ताक्षर.

कत्तु (कत्तु) रि (कत्तु [कत्तु] ०) (क) ना. — कस्तुरी,

मृगनाभिर्गंध.

कत्तुरिमिग (कत्तुरिमिग) (क) ना. — कस्तुरिमृग, कस्तुरि
देणारा मृग.

कत्तकिरुव (कत्तकिरुव) (क) ना. — गाढव, कुत्रे, खाणारा व
हसल्याप्रमाणें ओरडणारा हिंस्र प्राणी.

कत्थन (कत्थन) (सं) ना. — प्रशंसा; आत्मस्तुति; विपरीत
प्रशंसा.

कथम् (कथम्) (सं) अ. — कसे ? कोणत्या प्रकारें.

कथक (कथक) (सं) ना. — कथा सांगणारा; पुराणिक; एक नृत्य-
पद्धति.

कथकळि (कथकळि) (अ. दे.) ना. — केरळदेशीय नृत्य; कथा
वा प्रसंग; अभिनयानें व्यक्त करण्याची पद्धति.

कथन (कथन) (सं) ना. — निवेदन; विवरण; सांगणें.

कथा (कथा) (सं) ना. — गोष्ट; भाषण; सांगणें.

—नायक (—नायक) (सं) ना. — नाटकांतील व कथेंतील
मुख्य पात्र.

—प्राण (—प्राण) (सं) ना. — नट.

कथांतर (कथांतर) (सं) ना. — उपाख्यान; उपकथा;

कथासंभाषणांतील भाग; पोटकथा; कथेंतील कथा.

कथानक (कथानक) (सं) ना. — कथाप्रसंग; कथावस्तु;

कथाकथन; आख्यान.

कथाप्रसंग (कथाप्रसंग) (सं) ना. — कथासंभाषणाची
जोडणी; चर्चा; गप्पीदासी तिलटमीट लावून सांगितलेला

प्रसंग; गोष्टीवेव्हाळपणा; पदरचे घालून सांगितलेली कथा.

कथाभित्ति (कथाभित्ति) (सं) ना. — कथावस्तु.

कथालाप (कथालाप) (सं) ना. — वार्तालाप; विवरण; आशय.

कथिक (कथिक) (सं) ना. — 'कथक' पहा.

कथित (कथित) (सं) वि. — सांगितलेलें; विवेचिलेलें.

कथिसु { (कथिसु) (क) धा. — सांगणें; विवेचन करणें;
कथायिसु { (कथायिसु) विवरणें.

कथे (था) (कथे [कथा]) (सं) ना. — गोष्ट; चरित्र; भाषण; प्रसंग;
वर्णन.

कद् (कद्) (सं) वि. — वाईट; कु; अल्प; निरुपयोगी;

निरुपयुक्ततादर्शक उपसर्ग.

कद् (कद्) (सं) ना. — मूढता; कळ; दुःख; ठणका; रड; हाक;

खून; व्रण.

(क) ना. — कडी; दरवाजाची उबडझाप करण्याचे साधन; दरवाजा.

—अग्नि (—अग्नि) (क) ना. — थोडा अग्नि; धुगधुगी; घग; ठिणगी.

कदक (कदक) (क) वि. — चोर; कपटी.

(सं) ना. — चांदणें; छप्पर; विस्तार; जांभई; राहुटी.

कदकदपु (कदकदपु) (क) ना. — कंपन; कुडकुडणें; थरथर; हलणेंडोलणें.

कदक (क) दिसु (कदक [क] दिसु) (क) धा. — कंप पावणें; थरथरणें; धंडीनें कुडकुडणें; अड्डाहास करणें; गळगळणें; हातवारे करीत हसणें.

कदडु (कदडु) (क) धा. — राड होणें; मिसळणें; हलविणें; धुवध करणें; क्रम चुकविणें; कलागत लावणें; गोधळ माजविणें. (क) ना. — राड; गोधळ; पाठकोर कागद.

कलह; अडचण; क्षोभ; वावर; अशुद्ध प्रत; निरुपयोगी काम; नाश.

कदडेळ (कदडेळ) (क) धा. — राड होणें; भांडणें; आदळ आपट करणें.

कदध्व (कदध्व) (सं) ना. — दुर्माग; वाईट वाट; खडकाळ रस्ता.

कदन (कदन) (सं) ना. — तंदा; लढाई; कत्तल.

कदनकलि (कदनकलि) (क) ना. — शूर सैनिक; योद्धा; रणवीर.

कदन्न (कदन्न) (सं) ना. — वाईट अन्न; निसत्त्व आहार; हलके खाद्य.

कद (दे) पु (कद [द] पु) (क) ना. — साय; गाल; नाजूक गाल.

कदंब (बक) (कदंब [बक]) (सं) ना. — कदंब वृक्ष; तालतल; मोहरीचें झाड; समूह; दल; दहीमात; दहीवडा.

कदर (कदर) (सं) ना. — करवत; अंकुश; चरख्याची चाती; गुणाची पाख; धाक.

कदरु (कदरु) (क) धा. — 'कदडु' पहा.

(क) ना. — सत गुंडाळण्याची चाती; किरण; कांती.

कदर्थ (कदर्थ) (सं) ना. — नीच कार्य; श्रद्धा मागणी; कुमार्गानें मिळालेलें धन.

कदर्थन (ने) (कदर्थन [ने]) (सं) ना. — पीडा; त्रास; गांजणूक; तिरस्कार; निंदा; पाणउतारा; हाल; डोकावणें.

कदर्थ (कदर्थ) (सं) वि. — कृपण; लोभी; कंजूस; चिक्क; श्रद्धमनस्क.

कदल (लक) (कदल [लक]) (सं) ना. — केळीचें झाड.

कदलि (ली) (कदलि [ली]) (सं) ना. — केळीचें झाड; वावटा; मंदिर; ध्वज; समूह; शिव; आकाश; हत्ती; हरिणविशेष;

काळोख; मथ्यारण्य.

कदलिके (कदलिके) (क) ना. — वेग; हुरूप; गडबड; चलनचलन.

कदलिसु (कदलिसु) (क) धा. — चाल करणें; हलविणें;

अदलाबदल करणें; मिसळणें.

कदलु (कदलु) (क) धा. — हलविणें; चालविणें; लोवकळणें;

टांगणें; जागा सोडणें; 'कदडु' पहा.

—आडु (—आडु) (क) धा. — हलणें; डोलणें.

कदले (कदले) (क) ना. — समूह; समाज; जमात; एकूण.

कदलु (हु) (कदलु [हु]) (क) ना. — 'कद' पहा.

कदलि (कदलि) (क) ना. — 'कदलि' पहा.

कडा (कडा) (सं) अ. — केव्हां; कोणत्या वेळीं.

कदाचन (कदाचन) (सं) अ. — केव्हांतरी; केव्हां केव्हां; यदाकदाचित्; केव्हांहि.

कदाचित् (कदाचित्) (सं) अ. — कधीतरी; एखादेवेळीं; चुकून; न जाणो.

कदापि (कदापि) (सं) अ. — केव्हांहि; कोणत्याहि वेळीं; कधीहि.

कदालिक (कदालिक) (सं) ना. — 'कदलि' पहा.

कदि (कदि) (क) धा. — चोरी करणें; अपहार करणें; लांबविणें.

कदिन (कदिन) (क) ना. — तोफ; बंदुक; खेळांतील वस्तु; खेळणें.

कदिर् (रु) (कदिर् [रु]) (क) ना. — किरण; कांती;

चरख्याची चाती; कदर; धान्याचें कणीष.

कदु (हु) कु (कदु) [दु] (क) धा. — चावून तुकडा पाडणें; दावणें; 'कदडु' पहा.

कदुपु (कदुपु) (क) ना. समूह; समाज; लोक.

कदुबु (कदुबु) (क) धा. — बलात्कार करणें; जबरदस्ती करणें; अडचण उत्पन्न करणें; पांघरुण घालणें; घेरा देणें; आवरणें.

कदुबु (कदुबु) (क) ना. — प्रसंग; संभव. ताव; काव. ततलाल.

कदुपण (कदुपण) (सं) वि. — कोमट; ईषदुष्ण; ऊन; किंचित् तापलेलें; शेकलेलें; बोट न भाजण्याइतकें ऊन.

कदकु (कदकु) (क) धा. — 'कदुकु' पहा.

कदे (कदे) (क) धा. — मिळणें; एक होणें; शिरणें; जोडीदार होणें; साथ देणें; संकुचित होणें; दवणें; दाबलें जाणें.

कदवणि (कदवणि) (क) ना. — रोमांच; अंगावरील कांटा.

कदळिग (कदळिग) (क) ना. — कोष्टी समाजातील एक पोटजात; विणकरसंघ.

कदिकार (कदिकार) (क) वि. — धीट; शूर; प्रेमी; पारितोषिक जिंकणारा.

कदेयिसु (कदेयिसु) (क) धा. — प्रेम करणें; वासना ठेवणें; शिबी देवविणें.

कद्रु (कद्रु) (सं) ना. — पिंगलवर्ण; रापांची आई; काश्यप पत्नी; एकग्रह; कंदीरंग.

कद्रुकु (कद्रुकु) (क) धा. — 'कद्रुकु' पहा.

कद्रुद (कद्रुद) (क) वि. — मर्यादा सोडून बोलणारा; गप्पीदास; हलकीभाषा वापरणारा; नीच; खुशालचेंद्र; अंगमेहनत न करणारा.

कन (कन) (क) ना. — स्वप्न 'कनसु' पहा.

कनक (कनक) (सं) ना. — सुवर्ण; चकाकणारी धातु; धोतरा.

कनकगिरि (कनकगिरि) (सं) ना. — मेरुपर्वत; कांचनाद्रि; सुवर्ण पर्वत; कनकाचल.

कनत् (कनत्) (सं) वि. — चकाकणारे; प्रकाशणारे; अमृत्यु; प्रेम करणारा.

कनकदास (कनकदास) (क) ना. — एक प्रसिद्ध वैष्णव भक्त, 'मोहन तरंगिणी', 'नळचरित्र' या काव्यांचा कर्ता.

कनकाक्ष (कनकाक्ष) (सं) ना. — हिरण्यक्ष राक्षस.

कनकारविंद (कनकारविंद) (सं) ना. — सुवर्णकमळ; सोनकमळ.

कनर (क) (कनर [रु]) (क) ना. — कच्चे फळ; अपक्व फळ; बेचव फळ; दुर्गंध येणारे फळ; तुरट रुचीचें फळ.

कनल (क) (कनल [लु]) (क) धा. — रागाला येणें; मडकून जाणें; रागावणें; अंगावर जाणें.

(क) ना. — राग; कोप क्रोध; चीड.

कनलके (लिके) (कनलके [लिके]) (क) ना. — कोप; क्रोध; जलन; जळण.

कनवनिप (कनवनिप) (क) वि. — भयंकर; मयोत्पादक.

कनवरिसु (कनवरिसु) (क) धा. — स्वप्नात बडबडणें; स्वप्न पाहणें; एकाचेंच ध्यान धरणें.

कनसु (कनसु) (क) ना. — स्वप्न; दिवसाचे व्यवहार स्वप्नात पाहणें.

कनंबरी (कनंबरी) (क) धा. — 'कनकरिसु' पहा.

कनि (कनि) (क) ना. — 'कणि' पहा.

(क) धा. — चकाकणें; प्रकाशणें.

कनिकर (कनिकर) (क) ना. — दया; करुणा; सहातुभूति; दुःख; व्यथा; प्रीति, ध्यान; 'मरुक' पहा.

कनिष्क (कनिष्क) (सं) ना. — बौद्धमत प्रचारक; यवनसम्राट; प्राचीन राजा.

कनिष्ठ (कनिष्ठ) (सं) वि. — शेवटचा; लहान; कोवळा; नीच.

कनिष्ठिका (के) (कनिष्ठिका [के]) (सं) ना. — करांगळी; हाताचें सर्वांत लहान बोटा.

कनीनिका (के) (कनीनिका [के]) (सं) ना. — बुडबुड; डोळ्यांतील बाहुली.

कनीय (यस्) (कनीय [यस्]) (सं) वि. — लहान;

शेवटचा; तळचा; कमी प्रतीचा; खालचा.

कनीयान् (यांस) (कनीयान् [यान्]) (सं) वि. — 'कनीयस्' पहा.

कंत (कंत) (क) वि. — अगाध; खोल; हप्ता; ठराविक काळानें दिलेला पैसा.

कंति (कंति) (क) ना. — संन्यासिनी; योगिनी; भगवी वस्त्रे नेसणारी; एक जैन कवयित्री; व्यालेलें जनावर; वस्त्र.

कंतु (कंतु) (सं) ना. — मन्मथ; मदन, सुखजीवी; हप्ता.

(क) धा. — बुडणें; दिसेनासा होणें.

कंतुक (कंतुक) (क) ना. — खेळांतील चेंडू.

कंतुपित (कंतुपित) (सं) ना. — मन्मथपिता; विष्णु; कृष्ण.

कंतुवैरि (हर) (कंतुवैरि [हर]) (सं) ना. — मदनंतक शिव.

कंते (कंते) (क) ना. — पांवरुण; कंथा; वाकळ; ओझे; बोजा; कोरड्या गप्पा; वाळलें पुराण; फाटका कपडा; पेंडी; निरुप-युक्तता.

कंतेपुराण (कंतेपुराण) (क) ना. — वांगीपुराण; एरंडाचें गुन्हाळ; निरुपयोगी गप्पा.

कंतेविसाडु (कंतेविसाडु) (क) धा. — पांवरुण काढणें; मरणें.

कंथा (थे) (कंथा [थे]) (क) ना. — वाकळ; गोघडी; पासोडी; पांवरुण; भित.

कंद (कंद) (सं) ना. — आकाश; ढग; कंदमुलें.

(क) ना. — चिरंजीव; मुलगा; पुत्र; कंट.

कंदक (कंदक) (क) ना. — खंदक; कोटा भोवतीचा खोल खड्डा.

कंदनाडि (कंदनाडि) (सं) ना. — सुषुम्ना नाडी.

कंदमूल (कंदमूल) (सं) ना. — कंदमुलें.

कंदर (कंदर) (सं) ना. — गुहा; अरुंद खोल पायवाट.

कंदरि (रे) (कंदरि [रे]) (सं) ना. — 'कंदर' पहा.

कंदर्प (कंदर्प) (सं) ना. — मन्मथ; काम.

— जनक (—जनक) (सं) ना. — 'कंतपित' पहा.

— रिपु (—रिपु) (सं) ना. — 'कंतुवैरि' पहा.

कंदल (कंदल) (क) ना. — तत्राणी; पाण्याचा माठ; कुजा; मोघा.

कंदल (कंदल) (क) ना. — सुवर्ण; युद्ध; मत्स्यविशेष.

कंदलि (कंदलि) (क) ना. — निशाण; हरिणविशेष; केळीचे

शाड; काटेरी शाड; एक आयुध.

कंदवाहन (कंदवाहन) (सं) ना. — मेवावरून जाणारा; इंद्र.

कंदवि (कंदवि) (सं) ना. — 'कंदलि' पहा.

कंदळ (ल) (कंदळ [ल]) (सं) ना. — खांदी; धाट; गड्डा;

कपोल; 'कदपु' पहा.

कंदलित (कंदलित) (सं) वि. - अंकुरित; कोंव आलेले; मोड आलेले; मोडका फुटलेले.

कंदाचार (कंदाराचार) (अ. दे) ना. - सैन्य; दल.

कंदाय (कंदाराय) (अ. दे) ना. - कर; फाळा; चावडी;

ज्योतिषशास्त्रातील चातुर्मास.

कंदि (कंदी) (क) ना. - व्यालेली गाय; वासरू; पिंगट रंग.

कंदिके (कंदीके) (क) ना. - निस्तेजता; रोडकेपणा; मळ्ळता; कांतिहीनता, कोमेजणी.

कंदु (कंदु) (क) धा. - कोमेजणें; वाळणें; मळणें; निस्तेज होणें.

(क) ना. - कलंक; गालबोट; लासें; डागा; वासरू;

केळीचा मोना; अडचण; तवा; रंगविशेष; जात्याचें वरचें पेड.

—इसु (—इसु) (क) धा. - कोमेजणें; मळ्ळ होणें.

—कंदु (—कंदु) (क) ना. - अडचण; दुःख; कला; वाद.

कंदुक (कंदुक) (सं) ना. - चेंडू; खेळाची वस्तु; खेळणें.

कंदुगार (कंदुगार) (क) ना. - दृष्टिदोष असलेला मनुष्य.

कंदुगोरल (कंदुगोरल) (क) ना. - नीलकंठ; शिव.

कंध (कंध) (सं) ना. - दग; आकाश; कंठ; गळा.

कंधर (कंधर) (सं) ना. - कंठ; गळा; मान; खांदा; पयोद; मेघ.

—बंध (—बंध) (सं) ना. - खांदा.

कंधरा (रे) (कंधरा [र]) (सं) ना. - मान; गळा पयोदा; मानिनी.

कंधि (कंधि) (सं) ना. - मान; गळा.

कन (कन) (क) ना. - भगदाड; चोरक्यांनी पाडलेली खिंड; कान; कपोल.

—कन (—कन) (क) ना. - दरोडा; चोरी.

कनगतरी (कनगतरी) (क) ना. - कानकुरणें; कानकोरणें.

—गार (—गार) (क) ना. - चोर; दरोडेखोर.

कनड (कनड) (क) ना. - कनड भाषा; कनड जन्मभूमि;

कनड मातृभूमि.

कनडक (कनडक) (क) ना. - उपनेत्र; चष्मा; चाळशी.

कनडवक्कि (कनडवक्कि) (क) ना. - पोपट; शिकवलेले बोलणारा पक्षी.

कनडि (कनडि) (क) ना. - आरसा; दर्पण; आयना; प्रतिबिंब दिसणारी काच.

कनडिंग (कनडिंग) (क) ना. - कनड मातृभाषा असणारा.

—इति (—इति) (क) ना. - कनड स्त्री.

कनडिसु (कनडिसु) (क) धा. - कनडभाषेत भाषांतरित करणें; दुर्वाविणें; स्थिर करणें; दिसेलसें करणें.

कनडवड (कनडवड) (क) ना. - मितभर आरसा.

कनवुर (कनवुर) (क.) ना. - कर्णभूषण.

कशि (न्य) के (कन्ये [कन्ये]) (क) ना. - कन्या; मुलगी कुमारी; पुत्री; कुवार.

कन्ने (कन्ये) (क) ना. - कन्यका; कन्या.

—तन (—तन) (क) ना. - मुलीचें नातें; कोवळीक;

नाजूकपणा; कुवारपण.

कन्नेमाड (कन्येमाड) (क) ना. - अंतःपुर; माळीवरील अंतःपुर.

कन्नेवेण (कन्येवेण) (क) ना. - कुमारी; लग्न न झालेली मुलगी.

कन्यका (के) (कन्ये [के]) (सं) ना. - कुवारी; कुमारी.

कन्यसा (से) (कन्येसा [से]) (सं) ना. - करंगळि; कनिष्ठिका;

कन्या (कन्ये) (सं) ना. - लग्न न झालेली; कुवार; कन्यारास; दुर्गा.

कन्याकुमारी (कन्येकुमारी) (सं) ना. - पार्वतीची तपोभूमि; कन्याकुमारी; भूशिर; दुर्गा.

कन्याकुल (कन्येकुल) (सं) ना. - कनोज; कनोजदेश

कन्यादान (कन्येदान) (सं) ना. - विवाहातील कन्यादान विधी.

कन्यापरिणते (कन्येपरिणते) (सं) ना. - बुद्धिवान् मुलगी; विकसित बुद्धिमती.

कन्यार्थी (कन्येार्थी) (सं) ना. - उपवधू; विवाहेच्छु वर.

कन्यावरण (कन्येवरण) (सं) ना. - बाह्यनिश्चय; कन्येला वरणें; कन्येची पसंती.

कन्याव्रत (कन्येव्रत) (सं) ना. - आजीव ब्रह्मचारिणी राहण्याच्या प्रतिज्ञेचा विधी.

कन्याशुल्क (कन्येशुल्क) (सं) ना. - वरदक्षिणा; हुंडा.

कन्ये (कन्ये) (सं) ना. - 'कन्या' पहा.

कपट (कपट) (सं) ना. - फसवणूक; वंचना; असत्यभाषण; छद्म; कावा; छुचेगिरी.

कपटकृत्य (कपटकृत्य) (सं) ना. - फसवणूक; लबाडी; छुचेगिरी.

कपटपटु (कपटपटु) (सं) वि. - कपट करण्यात कुशल;

शकुनिमामा, गळेकापू.

कपटवेष (कपटवेष) (सं) ना. - खोंग; छद्मवेष;

फसवणूकीसाठी घेतलेले रूप; भूमिगत होण्यासाठीचें रूप.

कपटशबर (कपटशबर) (सं) ना. - अर्जुनाचें सामर्थ्य प्रगट करण्यासाठी मिळवेंपांत युद्ध करणारा शंकर.

कपटहृदय (कपटहृदय) (सं) वि. - पोटांत कपट असलेला.

कपटि (टिक) (कपटि [टिक]) (सं) वि. - मायावी; फसव्या;

कपटे (कपटे) (क) ना. - कपडा; कापड; 'कपट' पहा.

कपर्द (कपट) (सं) ना. - कवडी; शिवाभरण; गंगेच्या पाण्यानें मिजलेल्या शंकराच्या जटा; पाळी; खेप; बारी.

कपर्दि (कपटि) (सं) ना. - जटाजूट शिव; कवडी.

कपालि (कपलि) [कपळ] (क) ना. - कपाली; कापालिक; मोट; पाट; मळा; पखाल.

कपाट (वाट) (कपाळ) [कपळ] (सं) ना. - दार; दरवाजा; कवाड.

कपायि (कपायि) (सं) ना. - मूर्तीला नेसवण्याचें वस्त्र; कापड.

कपाल (कपाळ) (सं) ना. - कवडी; भिक्षापात्र; करटी; परटी; खापर; शांकण.

— धर, भृत् — (—धर, भृत्) (सं) ना. - शिव; शंकर.

— मोक्ष — (—मोक्ष) (सं) ना. - डोके फुटणें; नाश; मृत्यु.

कपालि (कपाळ) (सं) ना. - शिव; शंकर.

कपालिनी (कपाळिनी) (सं) ना. - शृद्धापासून ब्राह्मणीला झालेली कन्या; नीच जातीची स्त्री; दुर्गा.

कपि (कपी) (सं) ना. - माकड; हुण्या; सुग्रीव.

— केंतु — (—केंतु) (सं) ना. - अर्जुन.

कर्पिजल (कपीजल) (सं) ना. - पक्षी; कर्पिजल कृपि; कवडा; तित्तिर; चातक.

कपित्थ (कपीत्थ) (सं) ना. - कवटाचे झाड; कवठ; वेलाचें झाड; वेलफळ.

कपिध्वज (कपीध्वज) (सं) ना. - 'कपिकेतु' पहा.

कपिनी (कपीनी) (सं) ना. - एका ओढ्याचें नांव.

कपिमुष्टि (कपीमुष्टि) (सं) ना. - माकडाची पकड; न सुटणारी पकड; आग्रह; हटवाद; हट्टीपणा.

कपिल (कपील) (सं) ना. - सांख्यमुनि; पिंगट रंग.

— वस्तु — (—वस्तु) (सं) ना. - बुद्धाची जन्मसूमि.

कपिले (कपीले) (सं) ना. - कंदी रंगाची गाय; अग्नेय दिशेची हत्तीण; कामवेतु; ओढ्याचें नांव; वृक्षविशेष.

कपिवृषभ (कपीवृषभ) (सं) ना. - कपिश्रेष्ठ; वाली; सुग्रीव; हनुमंत.

कपिश (कपीश) (सं) ना. - गेरुचा रंग; कावेचा रंग; हुसुजी; माकडाच्या देहाचा वर्ण.

कर्पीद्र (कपीद्र) (सं) ना. - सुग्रीव; राम.

कपोत (कपीत) (सं) ना. - पारवा; कवतूर.

— पालि — (—पालि) (सं) ना. - पक्षासाठी लावण्याचें जाळें.

कपोतांजन (कपीतांजन) (सं) ना. - सुरमा काजळ.

कपोल (कपील) (सं) ना. - गाल; कमाळ; कानशील.

कप्प (कपी) (क) ना. - खंडणी; प्रतिज्ञेचें कंकण; व्रतबंधन कंकण; कर.

कप्पड (कपीड) (क) ना. - 'कर्पट' पहा. कापड; कपडा.

कप्पर (कपीर) (क) ना. - काहील; मोठी कटई.

कप्पल (कपील) (क) ना. - होडी; जहाज;

फुलांचा गुच्छ; ताटवा; वेल; फूल; केळ.

कप्पि (कपी) (क) ना. - पडघम, रहाट; पुली.

कप्पु (कपी) (क) धा. - उकरणें; खडबडणें; खड्डा काटणें; खोदणें;

(क) ना. - हत्ती धरण्याचा खड्डा; काळा रंग; काकण; पताका; निशाण.

कप्पुर (कपीर) (क) ना. - कापूर; कपूर; सुगंधि द्रव्य; कापराचें झाड.

कफ (कपी) (सं) ना. - श्लेष्मा; खाकरा; बडका; आयुर्वेदीय त्रिदोषांपैकी एक.

कवकन (कपीकन) (क) अ. - 'कवकन' पहा.

कवट (कपी) (क) ना. - कपट; फसवणूक; वाघूल; पाकोळी.

कवंध (कपी) (सं) ना. - पाणी; दग; धड; मुंड; राहू; धूमकेतु; एक राक्षस.

कवरि (कपी) (क) ना. - बुचडा; केशमार; केसाचा झुवका; वेणी; जटा.

कवल (कपी) (क) ना. - कवल; घास; ग्रास.

कवल (कपी) (क) ना. - शिकारी; व्याध; नकार; मित्रा; नपूसक शबर.

कवलिमु (कपीमु) (क) धा. - मिळणें; खाणें; गिळणें; स्वाहाकरणें.

कव (कपी) (क) ना. - काव्य; कविता; रसमय साहित्य; सुरस साहित्य.

कवदंगने (कपीदंगने) (क) ना. - काव्याधीन देवता; काव्य; कन्या; सरस्वती.

कवारे (कपीर) (सं) ना. - नारायणीय पक्षी; वगळ्याच्या जातीचा एक पक्षी.

कविव (कपी) (क) ना. - लगाम. 'कविवाण' पहा.

कविवरा (कपीर) (क) ना. - कवि; पद्यकार, काव्य रचणारा.

कविवरा (कपीर) (क) ना. - काळे लोखंड; लोह.

कविवल (कपील) (क) ना. - भिल्ल; व्याध; पारधी; खेडुत.

कविवलिग (कपीलिग) (क) ना. - कोळी; नावाडी; फसव्या;

बंचक; सोनेचांदी वाळूनें घासणें; अंभी; अंबी.

कविवलित (कपीलि) (क) ना. - जादुगारीण; बंचना करणारी; नावाडीण; अंभीनि; अंबिनी.

कवु (कपी) (क) ना. - इशु; ऊस; गोड रसाचे घाट.

कवुन (कपीन) (क) ना. - लोखंड; लोह; पोलाद; 'कर्बुन' पहा.

कञ्जुविल्ल (ಕಂಜುವಿಲ್ಲ) (क) ना. — मन्मथ; मदन.

कञ्जोगे (ಕಂಜೋಗೆ) (क) ना. — कृष्णमेघ; काळ्यारंगाचे टग.

कमठ (ಕಮಠ) (सं) ना. — कर्म; पाण्यात राहणारा; कमंडलु;

संन्याशाचें जलपात्र.

कमंडल (ಕು) (ಕಮಂಡಲ [ಲ]) (सं) ना. — तुंबा; संन्यासी,

ऋषीमुनीचें जलपात्र; अंजीर वृक्ष.

कमंडलविडि (ಕಮಂಡಲವಿಡಿ) (क) धा. — कमंडलु धारण करणें;

संन्यासी होणें; मिश्रुदीक्षा घेणें.

कमन (ಕಮನ) (सं) वि. — चांगले; सुंदर; मनोहर; कामुक.

(सं) ना. — अशोकवृक्ष.

कमनच्छद (ಕಮನಚ್ಚದ) (सं) ना. — सुंदर पक्षी; देखण्या

पंखांचा पक्षी. कंक पक्षी, कौंच; बगला.

कमनीय (ಕಮನೀಯ) (सं) वि. — चांगले; सुंदर; मनपसंत;

इष्ट; आल्हादक; आवडीचा.

कमरु (ಕಮರು) (क) धा. — कोमेजणें; निस्तेजणें; ढील पडणें;

सैल करणें; कमी होणें; क्षीण होणें; बारीक होणें.

(क) ना. — निरिच्छा; वासनाहीनता.

कमल (ಕಮಲ) (सं) ना. फूल; तांबें; अग्नि; सारसपक्षी; पाणी.

—खंड (—ಖಂಡ) (सं) ना. — कमल गुच्छ; पुष्करणी;

पद्माकर, सरोवर.

—गर्भ (—ಗರ್ಭ) (सं) ना. — ब्रह्मदेव.

—जांड (—ಜಾಂಡ) (सं) ना. — ब्रह्मांड.

—नाभ (—ನಾಭ) (सं) ना. — पद्मनाभ; विष्णु.

—धांव (—ಧಾಂಧವ) (सं) ना. — सूर्य; चंद्र.

कमला (ಕಮಲಾ) (सं) ना. लक्ष्मी; उत्तम स्त्री.

कमलाकुमार (ಕಮಲಾಕುಮಾರ) (सं) ना. — मन्मथ; मदन;

कामदेव.

कमलाक्ष (ಕಮಲಾಕ್ಷ) (सं) ना. — विष्णु.

कमलास (ಕಮಲಾಸ) (सं) ना. — सूर्य.

कमलांबक (ಕಮಲಾಂಬಕ) (सं) ना. — विष्णु; कमललोचन.

कमलारि (ಕಮಲಾರಿ) (सं) ना. — चंद्र.

कमलालये (ಕಮಲಾಲಯ) (सं) ना. — लक्ष्मी.

कमलासन (ಕಮಲಾಸನ) (सं) ना. — ब्रह्मदेव; पद्मासन.

कमलनिनी (ಕಮಲನಿನಿ) (सं) ना. — कमल; पद्म;

पुष्करणी; सरोवर; कमलखंड.

कमले (ಕಮಲೆ) (सं) ना. — लक्ष्मी.

कमलेद्रा (ಕಮಲೇದ್ರ) (सं) ना. — विष्णु; कमलापति.

कमलोदर (ಕಮಲೋದರ) (सं) ना. — विष्णु; मृगांक; चंद्र.

कमलोद्भव (ಕಮಲೋದಭವ) (सं) ना. — ब्रह्मदेव.

कमल (ಕಮಲ) (क) ना. — कमल; तावर.

कंप (ಪನ) (ಕಂಪ[ಪನ]) (सं) ना. — कापूणें; लटपट; थरथर;

थरकाप; दलदलीची जागा; आयुधविशेष.

कंपगाति (ಕಂಪಗಾತಿ) (क) ना. — सुगंधा; सुगंधिनी; सुवासिक

अंगाची स्त्री.

कंपण (ಕಂಪಣ) (क) ना. — एक आयुध; विजयनगरचा एक

राजा; जिल्हा; देशविभाग.

कंपणिग (ಕಂಪಣಿಗ) (क) ना. — पाहारेकरी; द्वारपाल;

देवडीवाला; नोकर.

कंपल (लु) (ಕಂಪಲ್[ಲ]) (क) ना. — बैल वा गाय यांच्या

गळ्यांतील पोळी.

कंपायमान (ಕಂಪಾಯಮಾನ) (सं) वि. — धरथरणारा;

हलणारा; कापणारा.

कंपाडग (ಕಂಪಾಡಗ) (क) ना. — सागवान; सागाचें लाकूड.

कंपिलि (ಕಂಪಿಲಿ) (सं) ना. — ग्रामनाम.

कंपु (ಕಂಪು) (क) ना. — गोडी; सुवास; माधुर्य; परिमळ;

आमोद; रुचि; सुगंध.

कंपुगु (ಕಂಪುಗು) (क) धा. — परिमळणें; दरवळणें; सुवास

पसरविणें.

कंपुबीर (ಕಂಪುಬೀರು) (क) धा. — सुगंधणें; दरवळणें; परिमळणें.

कंपुवडे (पडे) (ಕಂಪುವಡೆ[ಪಡೆ]) (क) धा. — सुगंधित होणें;

सुवासित होणें.

कंपुवोडे (ಕಂಪುವೊಡೆ) (क) धा. — सुगंध पसरविणें; सुवासित

होणें.

कंप्र (ಕಂಪ್ರ) (सं) वि. — चालणारा; थरथरणारा; कांपणारा.

कंव (ಕಂವ) (क) ना. — स्तंभ; खांब; आधार; खुंट.

कंबच्चु (ಕಂಬಚ್ಚು) (क) ना. — मोके पाडलेली तार ओढण्याची

लोखंडी सोनारपट्टी.

कंबनि (ಕಂಬನಿ) (क) ना. — अश्रुबिंदु.

—करे(गरे) (—ಕರೆ[ಗರೆ]) (क) धा. — अश्रु ढाळणें;

डोळ्यांत पाणी आणणें; रडणें.

—तुंडु (—ತುಂಡು) (क) धा. — डोळे मरून येणें;

भावनातिरेकानें डोळ्यांत पाणी सांठणें; डोळे डबडबणें.

—तु(दु)ळुकु (—ತು[ದು]ಳುಕು) (क) धा. — अश्रु वाहणें;

डोळ्यांतून पाणी काढणें.

—तोडे(डोडे) (—ತೊಡೆ[ದೊಡೆ]) (क) धा. — डोळे पुसणें.

कंबल (ಕಂಬಲ) (सं) ना. — कांबळें; लोकराचें जाडेंभरडें वस्त्र;

हरिणविशेष; आसन; विष्णु; शिव.

कंबळ (ಕಂಬಳ) (क) ना. — रेड्यांची पळण्याची शय्यत; शेतीच्या

प्रारंभीचा उत्सव; अवडंबर; रोजमुरा; पोळाचा सण.

कंवार (ಕಂಭಾರ) (क) ना. — लोहार; पिसाडी.

कंवि (ಕಂವಿ) (क) ना. — शलाका; सलाकी; सळी; चिवा;

चिवाटा; बळाचा कांठ; तार; नाकाचें हाड; पेरुचें झाड.

कंविकार (कं०००००) (क) वि. — काठीला बांधून ओढें वाहणारा.

कंविकीळ (कं००००००) (क) धा. — पाय काढणें; पळून जाणें; जागा सोडणें; स्थलत्याग करणें.

कंविरा (कं००००) (क) ना. — लाठीबंध; सोटाबहादर; कंचुकी; देवडीवाला; पहारेकरी; द्वारपाल.

कंबु (कं००००) (सं) ना. — शंख; बांगडी; कंकण; वाद्यविशेष; हत्ती; पाणी; गळा; 'मका' धान्य.

कंबुकंठ (कं००००००) (सं) वि. — शंखाप्रमाणें कंठ असलेला.

कंबुकंठि (कं००००००) (सं) वि. — शंखाप्रमाणें कंठ असलेली.

कंबुग्रीव (कं००००००) (सं) वि. — 'कंबुकंठ' पहा.

कंबोज (कं००००००) (सं) ना. — उत्तरभारतांतील वायव्य प्रांत. शंखजाति; हत्तीविशेष.

कंभ (कं०००) (क) ना. — 'कंब' पहा.

कम्म (कं०००) (क) ना. — कर्म; काम; आमोद; सुवास; माधुर्य.

कम्मगे (कं००००) (क) अ. — खमंगपणें; हवेहवेसें वाढून; सुवासिकतेनें; मधुरत्वे.

कम्मट (कं००००) (क) ना. — कर्मट; टांकसाळ; सोनारशाळा.

कम्मटि (कं००००) (क) ना. — नाणी पाडणारा; टांकसाळीत काम करणारा.

कम्मने (कं००००) (क) अ. — 'कम्मगे' पहा.

कम्मर (कं००००) (क) ना. — लोहार; घिसाडी.

कम्मरि (कं००००) (क) ना. — जलप्रपात; धबधबा; डाडा; कडा; तट; लोहारकाम; घिसाड्याचा धंदा.

कम्मंगळले (कं००००००) (क) ना. — आवेमोहोर तांदुळ; सुवासिक तांदूळ; गंधशाल.

कम्मंगोल् (कं००००००) (क) ना. — उसाचें कांडें; पेरें; ऊस; इक्षुबाण; मदन.

कम्मंगोल्चिल्ल (कं००००००) (क) ना. — मदन; काम.

कम्मर (कं००००) (क) ना. — 'कम्मर' पहा; रंगारी.

— साले (—०००) (क) ना. — लोहारशाळा.

कम्मि (कं००००) (अ. दे.) वि. — कमी; थोडे; स्वल्प; हीन; नीच.

कम्मितु (कं००००) (क) ना. — दरबळ; परिमळ; सुगंधी वातावरण.

कम्मु (कं००००) (क) ना. — मनोहरता; सौंदर्य.

कम्प (कं०००) (क) वि. — मनोहर; सुंदर.

(क) ना. — भोगापेक्षा; कामुकता; श्रृंगार; शोभा; कडवटपणा; रवि.

कय (कं०००) (क) ना. — हात; हातोपा; रड्या; अस्तनी.

कयकय (कं००००) (क) धा. — श्रृंगारणें; थाटमाट करणें; कडू होणें.

कय (कं०००) (सं) ना. — अगाध जलाशय; तळे; पाण्याच्या संतवणाचें भांडे.

कयमे (कं००००) (क) ना. — भात; तांदूळ; लामण दिवा.

कयगुणु (कं००००) (क) धा. — अधिक होणें; पार होणें; हाताबाहेर जाणें; अतिक्रमण करणें; हात धुणें; आरंभणें.

कयगेय (कं००००) (क) धा. — श्रृंगारणें; अलंकारणें; सुशोभित करणें.

कयगुळि (कं००००) (क) धा. — हाताबाहेर जाणें; अतिक्रमण करणें; मर्यादेबाहेर जाणें; निसटणें; हातातून गळणें.

कयगायि (कं००००) (क) धा. — दिरंगाई करणें; सहन करणें; समाधानानें घेणें.

कयगोडु (कं००००) (क) धा. — कामाला लागणें; फसवणूक करणें; साह्य करणें.

कयगोळ (कं००००) (क) धा. आरंभणें; गुंतणें; स्वीकारणें; कवळ करणें; मान्य करणें.

कयतु (कं००००) (क) अ. — कडवटपणा स्वीकारून; फटकून; तुरटपणें.

कयदु (कं००००) (क) अ. — (क) अ. — संपवून; कैद करून. (क) ना. कैदी; बंधन; तुरुंगवास; आयुध.

कयपरे (कं००००) (क) ना. — टाळी.

— गुडु (—००००) (क) धा. — टाळी वाजवणें.

कयपे (कं००००) (क) ना. — कडवटपणा; खारटपणा.

कयपेसर् (कं००००) (क) ना. — दुर्लौकिक; अपकीर्ति; बदनाम; नको ते नांव.

कयमरे (कं००००) (क) धा. — आश्चर्य करणें; आश्चर्यचकित होणें.

(क) ना. — आश्चर्य; विस्मय; नवल.

कयवर (कं००००) (क) धा. — हाताला येणें; फळ मिळणें; यश येणें; कार्यारंभ करणें.

कयवार (कं००००) (क) ना. — वर्णन; स्तुती; पाठिंबा; कुस्ती; कड; कैवार.

कयवारि (कं००००) (क) ना. — सहाय्यक; संरक्षक; सहाय्य देणारा; पाठिंबा देणारा.

कयवोल (कं००००) (क) ना. — लहानसा मळा; गावे बांधण्याची मोकळी जागा; कृत्रिम क्षेत्र.

करं (कं०००) (क) अ. — पूर्णपणें; अतिशयत्वेकरून, अधिक्यानें; चांगल्या रीतीनें.

कर (कं००) (सं) ना. — हात; हत्तीची सोंड; फाळा; खंडणी; किरण; कांती; गारा; ओले; नक्षत्र; बलुता; जकात.

करक (कं०००) (सं) ना. — जलवात्र; गारा; कर्मडळ; वातीवरील कोळी; कोळसा; जळून काळवंडलेली वस्तु; शाई.

करकंकणन्याय (करकंकणन्याय) (सं) ना. — उषड गोष्ठ;
 वस्तुस्थिति; स्पष्ट दिवणारी गोष्ठ; हस्तामलक न्याय.
 करकडे (करकडे) (क) अ. — अगदी शेवटी; कोपन्यात.
 करकळ (करकळ) (क) ना. — करपलेले अन्न; लागलेला भात;
 धुरकटलेले अन्न.
 करकर (करकर) (क) ना. — उष्णांशु; सूर्य; उग्र किरणाचा सूर्य;
 करकर आवाज.
 करकरे (करकरे) (क) ना. — कटकट; नित्यपीडा; चिंता; अडचण.
 — इसु (— इसु) (क) धा. — चिंता करणे; अडचण
 करणे; संकटाला कारण होणे.
 करकांभस् (करकांभस्) (सं) ना. — नारळ; श्रीफळ;
 नारिकेल.
 करकु (करकु) (क) ना. — 'करक' पहा.
 करग (करग) (क) ना. — जलपात्र; गारा; 'करक' पहा.
 करगत (करगत) (सं) वि. — हातीं आलेले; पकडीत सापडलेले;
 हस्तगत झालेले.
 करगास (करगास) (क) ना. — करवत; क्रकच.
 करगु (करगु) (क) धा. — पाणी होणे; द्रवणे; जीर्ण होणे;
 विरणे; विरघळणे; रोडणे; कमी होणे; दया येणे; मवाळणे;
 मऊ होणे; व्यया उत्पन्न होणे.
 — इसु (— इसु) (क) धा. — विरघळविणे; जिरविणे.
 करग्रह (हण) (करग्रह [हण]) (सं) ना. — पाणीग्रहण;
 विवाह; हातमिळवणी; हातपकड.
 करंग (करंग) (सं) ना. — करंडक; सडूक; लहान पेटी;
 डोकीवरील पाटी; बुटी; दुरडी; बगलथैली; पिशवी.
 करंगु (करंगु) (क) धा. — वितळणे; काळे पडणे; पाणी होणे.
 करजात (करजात) (सं) नल; करज.
 करट (टक) (करट [टक]) (सं) ना. — कावळा; काक; हत्तीचा
 कपोल; करबंटी; करटी; पंचतंत्रातील कोल्ह्याचे नांव.
 करटि (करटि) (सं) ना. — हत्ती; कठीण कवचीचीं फळे.
 करड (करड) (क) ना. — बाळलेले गवत.
 करडि (करडि) (क) ना. — अस्वल; भल्लूक; भरड; असडी तांदुळ.
 करडिने (करडिने) (क) ना. — 'करक' पहा; सपुट.
 करडु (करडु) (क) धा. — 'कदडु' पहा.
 करडे (करडे) (क) ना. — चर्मवाद्य; ढोल; करडी ढोल.
 करण (करण) (सं) ना. — इंद्रिय; उपकरण; साधनसामग्री;
 क्रिया; देह; क्षेत्र; लिखाण; व्यापार; भूमि; कायस्थ; वैश्य;
 वैश्याला श्रुतीपासून झालेली संतति.
 करणत्रय (करणत्रय) (सं) ना. — काया वाचा मन हीं
 त्रिविध इंद्रिये.
 करणशाला (करणशाला) (सं) ना. — पाठशाला; चावडी.

करणिक (करणिक) (सं) ना. — कारकून; हिशोबनीस; ज्योतिषी;
 गणिती.
 करणीय (करणीय) (सं) वि. — कर्तव्य; कर्ण्यायोग्य.
 करंड (डक) (करंड [डक]) (सं) ना. — करंडा; पेटी; संपुट;
 काटेरी झाड.
 करंडकवाहिनी (नि) (करंडकवाहिनी [२९]) (सं) ना. — पान
 देणारी दासी; पानदान आणणारी स्त्री.
 करंब (करंब) (क) ना. — 'कदंब' पहा.
 करतन (करतन) (क) ना. — क्रोध; चीड.
 करतल (ल) (करतल [ल]) (सं) ना. — हाताचा तळवा.
 करतलामलक (करतलामलक) (सं) ना. — तळहातावरील
 आवळा; मुलम व निश्चित कार्य; मुसाध्य काम; स्वतःसिद्ध गोष्ट.
 करदंड (करदंड) (सं) ना. — हातातील दंड; लाठी; हातकाठी;
 कमळ; काटेरी झाड.
 करपत्र (करपत्र) (सं) ना. — करवत; हस्तपत्रिका; जाहिरात;
 बाहीर निवेदन.
 करपलव (करपलव) (सं) ना. — हाताने केलेली खूण; पालवी-
 प्रमाणे असलेला हात.
 करपात्रे (करपात्रे) (सं) ना. — वाटी; दांडा असलेले मांडे.
 करपुट (करपुट) (सं) ना. — हाताचा तळवा; झाकलेली मूट,
 तळहात.
 करवाल (ल) (करवाल [ल]) (क) ना. — खड्ग; तरवार;
 करवाल.
 करभ (करभ) (सं) ना. — हत्तीचे पिल्ले; उंटाचे पिल्ले; तळवा;
 मणगट; मणिबंध.
 करभोह (करभोह) (सं) ना. — हत्तीच्या सोडेप्रमाणे मांडी
 असलेली सुंदर स्त्री.
 करसे (करसे) (क) अ. — 'कर' पहा.
 कररुह (कररुह) (सं) ना. — 'करजात' पहा.
 करवल्य (करवल्य) (सं) ना. — बांगडी; काकण; मल्लविद्येतील
 डाव; दांडपट्याचे हात.
 करवाल (क) (करवाल [क]) (सं) ना. — खड्ग; कृपाण; तरवार.
 करवीर (करवीर) (सं) ना. — कणहेर; कोल्हापूर; कृपाणविशेष;
 श्रृंगालाची राजधानी.
 करशीकर (करशीकर) (सं) ना. — हत्तीच्या सोडेंतून फुत्कारलेले
 पाणी; फवारा.
 करह (करह) (क) ना. — आवाहन; आमंत्रण; हाक; बोलावणी;
 दूध तापवणे.
 कराम (कराम) (सं) ना. — हाताचे टोक; हत्तीच्या सोडेंचे
 टोक.
 करांगुलि (करांगुलि) (सं) ना. — हाताची बोटे.

कराट (कराट) (सं) ना. - 'करंडक' पहा.

कराते (कराते) (क) ना. - दूधदुभते.

कराभरण (कराभरण) (सं) ना. - कंकण; काकण; हस्तालंकार.

करामति (करामति) (अ. दे) ना. - प्रभाव; कर्तृत्व; करामत;
कारभार; कार्यकुशलता.

कराल (कराल) (सं) वि. - मोठे; भयंकर; विरूप;
विकाल; काले.

(सं) ना. - जनक वंशातील एक ज्ञानी राजा.

करालंबन (करालंबन) (सं) ना. - साह्य; मदत; आधार;
पाठिंबा.

करालि (करालि) (सं) ना. - दुर्गा; शिवशक्ति.

करावलेंबन (करावलेंबन) (सं) ना. - 'करालंबन' पहा.

करावळि (करावळि) (क) ना. - समुद्रकिनारा; सागरतीर.

करावु (करावु) (क) धा. - धार काढणे; दूध काढणे; गाई
म्हशी पिळणे.

करासि (करासि) (क) ना. - तीक्ष्ण खड्ग.

कराळमुख (कराळमुख) (सं) ना. - भयंकर मुख; राक्षसाचें
नांव.

करास्फोट (करास्फोट) (सं) ना. - छड्डू; शबु; आव्हान.

करि (करि) (सं) ना. - हत्ती; आठ संख्या.

(क) ना. - काळोख; शाई; कोळसा.

(क) धा. - तळणे; काळे होणे.

करि (रिं) कु (करि [रिं] कु) (क) धा. - जळून काळवंडणे
पोळणे; चटका वसणे.

(क) ना. - कोळसा; शाई; वातीचा कोळी.

करिगाल (करिगाल) (क) ना. - कुलक्षणी वेळ; कुसमय.

करिगालि (करिगालि) (क) ना. - कुलक्षणा; बरबुडवी; कुलटा.

करिगोरल (करिगोरल) (क) ना. - नीलकंठ; शिव.

करिबटे (करिबटे) (सं) ना. - हत्तीचा कळप; हत्तीचा तांडा.

करिचर्मधारि (करिचर्मधारि) (सं) ना. - हत्तीचे चामडे
पांघरणारा; शिव.

करिचर्मांबर (करिचर्मांबर) (सं) ना. - शिव.

करिचु (करिचु) (क) धा. - घरून ठेवणे; पकडणे.

करिणि (करिणि) (सं) ना. - हत्तीण.

करिदिंगळु (करिदिंगळु) (क) ना. - कृष्ण पक्ष;

पौर्णिमेनंतरचा अमावास्येपर्यंतचा काळ; अमावास्या.
करिदिंगळु (करिदिंगळु)

करिदिन (करिदिन) (क) ना. - ग्रहणादिकाच्या पर्वकाळाचा

दुसरा दिवस; अशुभ दिवस.

करिदु (करिदु) (क) ना. - काळारंग; काळेपणा;
काळोख.

करिपोत (करिपोत) (सं) ना. - करभ; हत्तीचे पिळू.

करिमकर (करिमकर) (सं) ना. - सागरीराक्षस; लोककथेतील
समुद्रराक्षस.

करिमणि (करिमणि) (क) ना. - मंगळसूत्र; करमरा मणि;
काळेमणी.

करिमुख (करिमुख) (सं) ना. - राजानन; गणपति.

करिमुनि (करिमुनि) (क) धा. - जळणे; खाक
होणे; पेटणे; तमाखू ओढून संपविणे.

करियालि (करियालि) (क) ना. - डोळ्यातील बुबुळाचा
काळामाग.

करि(री)र (करि [री]र) (क) ना. - माठ; हत्तीच्या दाताचें
मूळ; वंशांकुर; कळकाचा कोव; नेपतीचे काटेरी झाड.

करिरिपु (करिरिपु) (सं) ना. - सिंह.

करिवदन (करिवदन) (सं) ना. - गजवदन; गणपति.

करिवरि (करिवरि) (क) धा. - जळून खाक होणे; काळे होणे.

करिशावक (करिशावक) (सं) ना. - करभ; हत्तीचे पिळू.

करिष्णु (करिष्णु) (सं) वि. - कार्येच्छु; कार्यप्रेमी; कृतिशील.

करिस (करिस) (क) ना. - वाळलेपणा; रोडकेपणा; कृशता;
क्षीणत्व; कार्य.

करिसु (करिसु) (क) धा. - वाळविणे; सुकविणे; रोडावणे;
कृशकरणे.

करिस्कंध (करिस्कंध) (सं) ना. - 'करिबटे' पहा.
गजदल; हत्तीसेना.

करिरक (करिरक) (सं) ना. - लढाई; भांडण; तंटा.

करिरि (करिरि) (सं) ना. - 'करिरक' पहा.

करीष (करीष) (क) ना. - शेणी; गोवरी; उपल.

करु (करु) (क) वि. - उंच; सशक्त; खुणेचा; मोठा.

(क) ना. - वस; वासरु; पुतळा; कळप; ठसा; टेकडी;
मोठेपणा; सामर्थ्य.

(क) धा. - नेम घरणे; विचार करणे; स्तुतिकरणे;
आकारणे; कटिबद्ध होणे; प्रतिज्ञा करणे.

करुकु (करुकु) (क) ना. - काळोख; शाई; कोळसा.

करुगाहि (करुगाहि) (क) ना. - गुराखी; गोवळा; गौळी.

करुण (करुण) (सं) ना. - दया; कळवळा; तपस्वी; दुःख;
काव्यांतील नवरासपैकी एक रस.

करुणाकर (करुणाकर) (सं) ना. - दयाशील; दयावंत; कोमल
हृदयाचा.

करुणानिधी (करुणानिधी) (सं) ना. - दयासागर.

करुणाब्धि (करुणाब्धि) (सं) ना. - दयासागर.

करुणावु (करुणावु) (सं) ना. - दयेने आलेले अश्रु.

करुणालवाल (करुणालवाल) (सं) वि. - दयावंत;

करुणाशील; भावनाप्रधान.

करुणि (करुण्णि) (सं) वि. - दयाशील; करुणाकर.

करुणिसु (करुण्णिस्सु) (क) धा. - दया दाखवणें; कृपा करणें;

अनुग्रह करणें; प्रीति करणें.

करुणे (णा) (करुण्णि [ळण]) (सं) ना. - दया; कळकळ;

सहृदयता; भावनाप्रधानता.

करुत्तु (करुण्णुत्तु) (क) अ. - मत्सर करुन; पोटातिडकीनें;

हेतुतः; उद्देशपूर्वक.

—इरि (—इरि) (क) धा. - नेम धरुन मारणें; उद्देश

बाळगणें; ध्येय राखणें.

करुनाडु (करुण्णुनाडु) (क) ना. - उंच प्रदेश; कन्नड प्रदेश;

कन्नडमाता.

करुपु (करुण्णुपु) (क) ना. - असहनशीलता; मात्सर्य; विस्कार.

करुव (करुण्णुव) (क) ना. - पोटातिडकीचा मनुष्य; मत्सरी मनुष्य.

करुवु (करुण्णुवु) (क) धा. - पोटादुखी करणें; मत्सर करणें; दावा

घरणें; डंख घरणें; सुडवृत्ति बाळगणें.

(क) ना. - मत्सर; पोटांतील आग; जळफळाट; दावा; डंख.

—तन (—तन) (क) ना. - मात्सर्य; दावा; डंख; सुडवृत्ति.

करुमाड (करुण्णुमाड) (क) ना. - तळघर; मजला; उंच घर; सौध

‘उप्परिगे’ पहा.

करुंबु (करुण्णुंबु) (क) ना. - ‘करुवु पहा.

करुविट्ट (करुण्णुविट्ट) (क) वि. - ठसा उठवलेले; लाख

मिसळलेले; लक्षामिश्रित; ओतीव; ओतलेले.

करुविडु (करुण्णुविडु) (क) धा. - ठसा उठवणें; ओतणें;

ओतवणें.

करुहु (करुण्णुहु) (क) ना. - ‘करुपु’ किंवा ‘करुवु’ पहा.

करुळ (करुण्णुळ) (क) ना. - प्रीति; वात्सल्य; आप्तपणा; नातें.

करुणा; दुःख; व्यथा; ध्यान.

करुळत्तरि (करुण्णुळत्तरि) (क) ना. - विश्वासघात; बंधुद्वेष;

कुतघ्नता.

करुळिवुचु (करुण्णुळिवुचु) (क) धा. - पोटांत कालवणें;

तळमळणें; कसेतरी होणें; मळमळणें.

(क) ना. - तळमळ; कळकळ; कालवाकालव.

करुळोरेत (करुण्णुळोरेत) (क) ना. - द्रोह; द्वेष; मळमळ.

करे (करुण्णि) (क) धा. - हाक मारणें; हळी देणें; बोलावणें;

लिहविणें; ओतविणें; धारा काढणें; वर्षाव करणें; उतरविणें;

लपणें; दृष्टिआड होणें; अश्रु गाळणें; आमंत्रण देणें.

(क) ना. - काठ; डाग; कलक; अपकीर्ति; ठसा; शेवट; पदर;

दोष; प्रमाद; गुराची जांगळ; अहैर; तप्त मुद्रा.

करेकळुडु (करुण्णुकरेकळुडु) (क) धा. - बोलावणें; सांगून पाठविणें;

कळविणें; पाचारणें.

करेगणसु (करुण्णुकरेगणसु) (क) धा. - मर्यादा ओलांडणें; भरुन

सांडणें; उल्लंघणें; अतिक्रमण करणें; पार होणें; उतू जाणें.

करेगाळि (करुण्णुकरेगाळि) (क) ना. - भूमीकडून समुद्राकडे वाहणारे

वारे; मलतयी वारे; मोसमी वारे.

करेगोरल (करुण्णुकरेगोरल) (क) ना. - नीलकंठ; शिव.

करेयिसु (करुण्णुकरेयिसु) (क) धा. - आमंत्रणें; बोलावणें; दूध

करेसु (करुण्णुकरेसु) (क) धा. - काढणें; धारा पिळणें.

करेह (करुण्णुकरेह) (क) ना. - हाक; निमंत्रण; धार; दूध; दुभती गाय.

करेणु (करुण्णुकरेणु) (सं) ना. - हत्ती.

करोटि (करुण्णुकरोटि) (क) ना. - बुट्टी; पाटी; करंडी; पात्र.

करोंड (करुण्णुकरोंड) (अ. दे.) ना. - कोट (संख्या); शतलक्ष; कोटि.

—पति (—पति) (क) ना. - कोट्याधीश; नवकोट नारायण.

कर्क (कर्क) (कर्क [कर्क]) (सं) वि. ओवडबोवड, घट;

कर्कटक, कर्कक (कर्क [कर्क], कर्क [कर्क]) कठिण बलिष्ठ (सं) ना. -

खेकडा; कुलीन; कर्करास; कोड; पांढरेपण; चर्मरोग; अग्नि;

पांढराबोडा; चांगुलपणा.

कर्क (क) डे (कर्क [कर्क] डे) (सं) ना. - आयुधविशेष;

कर्कटिका (कर्क [कर्क]) (सं) ना. - एक शस्त्र.

कर्कडु (कर्क [कर्क]) (सं) ना. - भोवरीचा वेल.

कर्कमीन (कर्क [कर्क]) (सं) ना. - एक जातीचा मासा;

खेकड्याच्या किंवा विंचवाच्या आकाराचा मासा.

कर्कर (कर्क [कर्क]) (सं) वि. - घट; खडबडीत.

(सं) ना. - एक जातीचा हंसपक्षी.

कर्कवृत्त (कर्क [कर्क] वृत्त) (सं) ना. - विषुववृत्ताच्या उत्तरेकडील

२३ $\frac{1}{2}$ अंशापर्यंतचे कल्पित वर्तुळ.

कर्कश (कर्क [कर्क]) (सं) वि. - उग्र; भयंकर; घट; भरीव; कठिण;

उद्धट; निर्दय; खडबडीत.

कर्कशायौवन (कर्क [कर्क] शायौवन) (सं) ना. - गद्वेपंचविशी;

उन्मादक तारुण्य.

कर्कोटक (कर्क [कर्क] टक) (सं) ना. - कर्कमहिना; एक सौरमास.

कर्कोटक (कर्क [कर्क] टक) (सं) ना. - एक रत्न; चांदी.

कर्कोट (टक) (कर्क [कर्क] टक) (सं) ना. - अनंत; वासुकी;

पद्म; महापद्म; तक्षक; शंखपाल; कर्कोटक; पुलिंद; या अष्ट

संपादेची एक साप.

कर्कोटकि (कर्क [कर्क] टक) (सं) ना. - कारले; करडुली.

कर्गु (कर्गु) (क) धा. - वितळणें; विरघळणें.

(क) ना. - काळा डाग; ‘करगु’ पहा.

कर्चरे (कर्चरे) (क) ना. - देहाचा एक भाग.

कर्चु (कर्चु) (क) धा. - चावणें; धुणें; प्रक्षालणें.

(क) ना. - चावा; दंश; घाव; प्रक्षालन.

कर्ण (कर्ण) (सं) ना. - कान; ऐकण्याचे इंद्रिय; सुकाणु;

कुंतीचा प्रथम पुत्र; त्रिकोणातील काटकोनासमोरील भुजा;
मृदंगाची शार्ङ्ग.
कर्णकठोर (कर्णकर्णकठोर) (सं) वि. - कर्कश; असह्य; कान
किटवणारे.
कर्णकुंडल (कर्णकर्णकुंडल) (सं) ना. - कानांतील दागिना.
कर्णभूषण.
कर्णश्चैव (कर्णश्चैव) (सं) ना. - कानांत कायम होणारा
आवाज.
कर्णगत (कर्णगत) (सं) वि. - कानावर आलेले; पदकर्णी
झालेले; समजलेले; विदित.
कर्णगोचर (कर्णगोचर) (सं) वि. - कानाला ऐकू येणारे;
कर्णपथांत येणारे.
कर्णज (जात) (कर्णज) (सं) ना. - कर्णपुत्र; वृषसेन.
कर्णजप (जाप) (कर्णजप) (सं) वि. - चहाडखोर;
चुगलखोर; पदरचे सांगणारा; आरोप करणारा.
कर्णजित (कर्णजित) (सं) ना. - कर्णीला जिंकणारा; अर्जुन.
कर्णताल (कर्णताल) (सं) ना. - कानाची फडफड; कानाचा
आवाज.
कर्णधार (रक) (कर्णधार) (सं) ना. - सुकाणू धरणारा;
सुत्रधार; पुढारी; नायक; जहाज चालवणारा.
कर्णपरंपरे (कर्णपरंपरे) (सं) ना. - कर्णोपकर्णी पसरणारी
वातसी; किंवदंती.
कर्णपूर (कर्णपूर) (सं) ना. - अशोकवृक्ष; कानातील दागिना;
कानपूर.
कर्णपोटि (कर्णपोटि) (सं) ना. - उच्चासन; जाड उंच गादी;
उच्च सभास्थान; उंचावरील व्यासपीठ.
कर्णमूल (कर्णमूल) (सं) ना. - कानशील; कानाचा
आरंभीचा भाग.
कर्णवेष्टन (कर्णवेष्टन) (सं) ना. - कानांतील आभरण.
कर्णशूल (कर्णशूल) (सं) ना. - कानदुखी; कानांतील ठणका.
कर्णसंभव (कर्णसंभव) (सं) ना. - कानापासून उत्पन्न
झालेला; कर्णपुत्र वृषसेन.
कर्णसू (सूत्र) (कर्णसू) (सं) ना. - 'कर्णसंभव' पहा.
कर्णकर्णिके (कर्णिके) (कर्णिके) (सं) ना. - 'कर्ण-
परंपरे' पहा.
कर्णाट (कर्णाट) (क) ना. - कर्नाटक; कन्नड भाषा; कन्नड
प्रांत; कन्नड जनता.
कर्णारि (कर्णारि) (सं) ना. - कर्णशत्रु, अर्जुन.
कर्णालंकार (कर्णालंकार) (सं) ना. - कानांतील दागिना.
कर्णवत्सल (कर्णवत्सल) (सं) ना. - कर्णभूषण; श्रुतिसुभगता;
श्रवणमधुरता.

कर्णिक (कर्णिक) (सं) ना. - कर्णपुत्र वृषसेन; सुकाणू असलेले
जहाज; नांगराचा भाग; हिरोब्रतपासनीस; गुमास्ता; मुनशी;
कारकून; कुलकर्णी.
कर्णिक (कर्णिक) (सं) ना. - 'कर्णिक' पहा. शानभोग.
कर्णिके (का) (कर्णिके) (सं) ना. - हत्तीच्या सोडेचे
टोक; कर्णभूषण; कमलाचा बीजकोप; एक तीर्थ; मधले बोट;
शेंडेफळ.
कर्णिकार (कर्णिकार) (सं) ना. - कण्हेरी; एक फुलझाड.
कर्णजप (कर्णजप) (सं) ना. - 'कर्णजप' पहा.
कर्णोद्भय (कर्णोद्भय) (सं) ना. - कान; ऐकण्याचे इंद्रिय.
कर्णोपकर्ण (कर्णोपकर्ण) (सं) ना. - 'कर्णपरंपरे' पहा.
कर्त (कर्त) (सं) ना. - कार्यकर्ता; काम करणारा; यजमान;
स्वामी; राजा; व्यवहारात आणणारा.
कर्तन (कर्तन) (सं) ना. - कातरण; छेदन; कापणी.
कर्तरि (सी) (कर्तरि) (सं) ना. - कातरी; कातरण्याचे
साधन; वस्तरा; चाकू.
—प्रयोग (—प्रयोग) (सं) ना. - कर्त्यानुसारी क्रियापदाची
वाक्यरचना.
कर्तले (कर्तले) (क) ना. - 'कर्तले' पहा;
कर्तार (कर्तार) (सं) वि. - कर्ता; करणारा; सद्या.
कर्तुं (कर्तुं) (सं) ना. - 'कर्तार' पहा.
कर्तुक (कर्तुक) (सं) वि. - कर्तृत्ववान; कर्ता.
कर्त्री (कर्त्री) (सं) ना. - करणारी; स्वामिनी; राणी; कातरी;
चाकू.
कर्त्रिके (कर्त्रिके) (सं) ना. - लहान कातरी; वस्तरा; शिका-
ऱ्याचा सुरा.
कर्द (कर्द) (कर्द) (सं) ना. - राड; चिखल; पंक.
कर्दम (कर्दम) (सं) ना. - चिखल; राड; पाप; मांस;
कर्दमकृषि; पंक्ति.
कर्दमजात (कर्दमजात) (सं) ना. - पंकज; कमळ; हीन
कुळांतला; हीनयातीचा.
कर्तुं (कर्तुं) (क) ना. - देठ; नाळ; तुकडा; भाग.
कर्पट (कर्पट) (सं) ना. - कापड; कपडा; जुने वस्त्र;
फाटके कापड.
कर्पर (कर्पर) (सं) ना. - बुट्टी; मडके; शिजवणें; काहील.
कर्प (कर्प) (सं) ना. - कापूस; कपाशी.
कर्पु (कर्पु) (क) ना. - काळेपणा; डाग; कलंक; हत्ती धरण्याचा
खड्डा; जालें.

कर्पु (कृ) र (कृष्ण [कृष्ण] र) (सं) ना. — कापूर; जाळण्याचें सुगंधी द्रव्य.

—आरति (—उरठ) (सं) ना. — कापराची ओवाळणी; कुरवंडी.

कर्पो (बों) ने (कृष्ण [ब्रह्म] र) (क) ना. — काळा धूर; कृष्णमेघ.

कर्तुंविह (कृष्ण [विह] क) ना. — लोखंडाचा बाण असलेला राम. कर्तुं (बों) न (कृष्ण [ब्रह्म] ल) (क) ना. लोह; लोखंड 'कविबण' पहा.

कर्तुं (बों) र (कृष्ण [ब्रह्म] र) (सं) ना. — रंगीवेरंगी मिश्ररंगी सोने; राक्षस.

कर्तुरित (कृष्ण [रित] सं) वि. — रंगीवेरंगी; मिश्ररंगी.

कर्म (कर्म) (सं) ना. — कर्तव्य; करण्यासारखें काम; कामाचें फळ; पूर्वजन्मीचें पाप; दुष्परिणाम; व्याकरणातील कर्म; धार्मिक विधि.

—अंत (—उंड) (सं) ना. — मद्यागत केलेली जमीन; धान्यसंग्रह.

—कर (कर) (सं) ना. — मजूर; श्रमिक; कूली.

—कांड (कांड) (सं) ना. यज्ञयाग सांगणारा वेदाचा भाग.

कर्मकार (कर्मकार) (सं) ना. — कार्यकर्ता. 'कम्मार' पहा. शिल्पी.

कर्मकीलक (कर्मकीलक) (सं) ना. घोबी; परीट; रजक.

कर्मक्षम (कर्मक्षम) (सं) वि. — कार्यक्षम; कार्याल योग्य.

कर्मठ (कर्मठ) (सं) वि. — कर्ममार्गी; कर्मावर निश्ठा ठेवणारा; कट्टर आचारवंत; कार्यनिपुण; श्रद्धालु; आचारालाच धर्म मानणारा.

कर्मडु (कर्मडु) (क) ना. — अगाध डोह; पावसाच्या पाण्याचें साचलेलें सरोवर; काळा डोह.

कर्मणि (कर्मणि) (क) ना. — काळा मणी; कर्मानुसारी वाक्य-रचना; पगार; वेतन; भाडे.

कर्मण्य (कर्मण्य) (सं) ना. — कलाकौशल्य; कार्यनिपुणता; चळवळ; व्यापार.

—कर्मण्या (—कर्मण्या) (सं) ना. — मजुरी; रोजमुरा.

कर्मनिरत (कर्मनिरत) (सं) वि. — कार्यमग्न; कर्मरत; कृतिव्यग्र.

कर्मनीति (कर्मनीति) (सं) ना. — कार्य उरकण्याची पद्धति.

कर्मपद (कर्मपद) (सं) ना. — कर्त्याची क्रिया निर्दिष्ट करणारा शब्द. कार्यक्षेत्र.

कर्मपरिपाक (कर्मपरिपाक) (सं) ना. — कर्मविपाक; पूर्व कर्म-फल सिद्धांत.

कर्मफल (कर्मफल) (सं) ना. — पूर्वजन्मीच्या पापपुण्यानुसार मिळणारें फळ; कार्याचा परिणाम; प्रारब्ध.

कर्मभोग (कर्मभोग) (सं) ना. — पूर्वाजित पापपुण्याची फलनुभूति; संचितानुसार येणारी स्थिति.

कर्ममार्ग (कर्ममार्ग) (सं) ना. — धार्मिक विधिविधान.

कर्मशाले (कर्मशाले) (सं) ना. — लोहारशाला; उद्योगमंदिर; कार्यभवन.

कर्मशील (कर्मशील) (सं) वि. कर्तव्यदक्ष; सततोद्योगी.

कर्मसचिव (कर्मसचिव) (सं) ना. — कार्यनिर्वाहक; न्यायाधीश; कार्यमंत्री; प्रतिनिधि.

कर्मसाक्षि (कर्मसाक्षि) (सं) ना. — सर्वसाक्षी; सूर्य; ईश्वर.

कर्माधीन (कर्मधीन) (सं) वि. — कर्मानुरूप; प्रारब्धानुसार आलेले.

कर्मायुक्त (कर्मयुक्त) (सं) वि. — 'कर्माधीन' पहा.

कर्मिष्ठ (कर्मिष्ठ) (सं) वि. — कार्यमग्न; कार्यचतुर; पापी.

कर्मद्रिय (कर्मद्रिय) (सं) ना. — हातपाय वगैरे कार्य करणारे अवयव.

कर्मोड { (कर्मोड) (क) ना. — काळे दग; निले
कर्मगिळ { (कर्मगिळ) (क) ना. — काळे दग; निले

आकाश.

करने (करने) (क) अ. — काळेकुट्ट; काळेमोर.

कर्वट (कर्वट) (सं) ना. — जिल्ह्याचें मुख्य ठिकाण; मध्यवर्ती शहर.

कर्वरगोळ (कर्वरगोळ) (क) धा. — समोवती बांधणें; घेरणें; वेढा देणें; आक्रमणें; झकणें.

कर्तुंविह (कर्मविह) (क) ना. — लोहबाण मारणारा राम.

कर्वेडु (कर्वेडु) (क) ना. — काळा पर्वत; निलगिरी;

अंजनात्रि.

कर्वेळगु (कर्वेळगु) (क) ना. — काळोख; काळेकिरण.

कर्वांगे (कर्वांगे) (क) ना. — काळाधूर 'कयोंगे' पहा.

कर्वांनु { (कर्वांनु) (क) ना. — लोह; खत.
कर्वांनु { (कर्वांनु) (क) ना. — लोह; खत.

कर्ष(ण) (कर्ष [कर्षण]) (सं) ना. — ओढ; हिंसा; झीज; नांगर; कुळवणी; शेतकरी; रयत; घासावीस; दान; कुशता; रोडकेपण; सोळा माषांचें वजन.

कर्षक (कर्षक) (सं) ना. — शेतकरी; नांगर चालवणारा.

कल् (कल्) (क) धा. — शिकणें; अभ्यास करणें; मोजणें; धरणें; ध्वनि काढणें; नेणें; जाणें; विचार करणें; जाणणें; हलविणें; पकडणें.

(क) ना. — धोंडा; विद्या.

कल (कल) (सं) ना. — अव्यक्त मधुरध्वनि; कोमलस्वर; रात्र; पात्र; मडकें; चिंता; व्यथा; सोने; संगीतलय; चतुर्थांश भाग.

कलकंड (कलकंड) (सं) ना. — मधुरध्वनि; कोकिल; भ्रमर.

कलकंठि (कलकंठ) (सं) ना. - पारवा; हंसी; कोकिला; भ्रमरी.

कलकल (कलकल) (सं) ना. - कलकलाट; गोंगाट; कोलाहल; गोंधळ.

कलकृजिका (णिका) } (कलकृजिका [कृजिका])
कलकृतिका } (कलकृतिका) (सं) ना. -

विलासिनी; कामुकी; क्रीडासक्ति; स्वेच्छाचारिणी.

कलनाद, (कलनाद) (सं) ना. - मधुरध्वनि; 'इंचल' पहा.

कलहंस (कलहंस) (सं) ना. - राजहंस; पाय व चोंच लाळ पण अंग पांढरे असलेला पक्षी.

कलकु (कलकु) (सं) ना. - मिसळणें; 'कदहु' पहा.

कलगच्छु (कलगच्छु) (क) ना. - तांदळाचें धुवण, चुन्याचा गिलावा; गिरावा.

कलंक (कलंक) (सं) ना. - डाग; दोष; पाप; अपकीर्ति; धव्वा.

कलंकप (पी) (कलंकप [पी]) (सं) ना. - सिंहाचें दांपत्य.

कलंकु (कलंकु) (क) धा. - 'कदहु' पहा.

कलंकित (कलंकित) (सं) वि. - दोषी; अपवित्र; कलंक लागलेले.

कलत्र (कलत्र) (सं) ना. - कुटुंब; पत्नी; गृहलक्ष्मी.

कलधौत (कलधौत) (सं) ना. - चिन्ह; चांदी.

कलप (कलप) (सं) ना. - कळप; समूह; तांडा.

कलपु (कलपु) (अ. दे.) ना. - केस काळे दिसण्याकरितां लावलेला रंग.

कलभ (कलभ) (सं) ना. - शरभ; करभ; हत्तीचें पिल्लें.

कलम (कलम) (सं) ना. - लेखणी; शिजके नाणें; भात;

तांबूळ; नापीक जमीन. 'कळम' पहा.

कलमल (कलमल) (क) ना. - 'कळवळ' पहा.

कलन (कलन) (सं) ना. - संकलन; जोडणी.

कलंदिका (कलंदिका) (सं) ना. - नैपुण्य; कौशल्य.

कलंब (कलंब) (सं) ना. - बाण; कंदब; पाणी.

कलंबासन (कलंबासन) (क) ना. - बाणांचा भाता; विल.

कलंबि (कलंबि) (क) ना. - कढई; काहील.

कलंबुट (कलंबुट) (सं) ना. - लोणी; नवनीत; ताजे लोणी.

कलरव (कलरव) (सं) ना. - 'कलनाद' पहा.

कलल (कलल) (सं) ना. - गर्भकोष; गर्भावरोल आवरण.

कललगर्भ (कललगर्भ) (सं) ना. - स्वप्नांतील गर्भधारणा.

कलर्विक (ग) (कलर्विक [ग]) (सं) ना. - पक्षी; चिमणी.

कलवे (कलवे) (क) ना. - पाणकमळ; जलज.

कलवेरके (कलवेरके) (क) ना. - मिसळ; विसाण; मिश्रण.

कलश (कलश) (सं) ना. - कळशी; गाडणें; गडवा; धान्याचें

माप; चोवीस शेर; देवालाचा कळस; शिखर; धागर.

—ज (—ज) (सं) ना. - अगस्ती; कुंभज; भारद्वाज.

कलशकुचे (कलशकुचे) (सं) ना. - तरुणी.

कलस (कलस) (क) ना. - कळस.

कलसु (कलसु) (क) धा. - मिसळणें; कालविणें; एकत्रित करणें; जोडणें.

कलसुमे लोहार (कलसुमे लोहार) (क) ना. - मसालेभात; दहीभात; बुत्ति.

कलह (कलह) (सं) ना. - भांडण; तंट्या; वैमनस्य; झगडा.

कलहप्रिय (कलहप्रिय) (सं) वि. - भांडखोर; तंटलवान; भांडकुदळ.

(सं) ना. - नारद.

कलहांतरिते (कलहांतरिते) (सं) ना. - प्रियकराशी भांडून वेगळी झालेली.

कलहार (कलहार) (सं) ना. - युद्ध; भांडण.

कलहाशन (कलहाशन) (सं) ना. - नारद; भांडणावर जगणारा.

कला (कला) (सं) ना. - कुशल विद्या; शिष्य; कारागिरी;

रसविद्या; संगीत; चित्र; साहित्य इ० कला; डाग; कलंक;

चूक; वेळचें परिमाण; तुकडा; त्याग; काळेपणा.

कलाकैलि (कलाकैलि) (सं) ना. - विलास; विनोद.

कलाजीवि (कलाजीवि) (सं) ना. - कलावंत.

कलाधर (कलाधर) (सं) ना. - चंद्र; कलाकांत.

कलाकौशल्य (कलाकौशल्य) (सं) ना. - हस्तलाभ; हस्तचातुर्य;

कलाद (दक) (कलाद [दक]) (सं) ना. - सोनार;

कलाधरधर (कलाधरधर) (सं) ना. - चंद्रशेखर; शिव.

कलानिधि (कलानिधि) (सं) ना. - चंद्र.

कलांतर (कलांतर) (सं) ना. - व्याज; लभ.

कलाप (कलाप) (सं) ना. - कळप; समूह; मोरपिसारा;

मेखळा; अलंकार; चंद्र; भांडण.

कलापक (कलापक) (सं) ना. - समस्यापूर्ति; कवितेचे चार

चरण एकत्र कलन अर्थपूर्ण करण्याची रीति.

कलापकलधार (कलापकलधार) (सं) ना. - चंद्रकला धारण

करणारा शंकर; चंद्रमौली.

कलापि (कलापि) (सं) ना. - पिसारा असलेला; मोर.

कलापिनी (कलापिनी) (सं) ना. - रात्र; चंद्र.

कलाबंतु (कलाबंतु) (अ. दे) ना. - जरतारी काम.

जरीबुट्टीचें काम; जर; जरीचे वस्त्र.

कलापंडित (कलापंडित) (सं) ना. - कलाविज्ञानी; कलावंत.

कलापि (कलापि) (अ. दे) ना. - कलहई.

कलावक्त्र (कलावक्त्र) (सं) ना. - ब्रह्मदेव; सोळा मुखें असलेला ब्रह्मा.

कलावति (ती) (कलावति [ती]) (सं) ना. - दुर्गादेवी.

कलावंत (कलावंत) (सं) ना. - कलाजीवी; कलाविद;

कलाकार; नटराज.

कलावन्ति (कलावन्ति) (सं) ना. — कलावन्तीण; वेद्या; राख;
राड; वेसवा; दुर्गा.
कलाविद (कलाविद) (सं) ना. — 'कलावन्त' पहा.
कलाहीन (कलाहीन) (सं) वि. — कला कमी असलेला चंद्र;
कलागुण नसलेला; निस्तेज.
कलि (कलि) (सं) ना. — चतुर्थयुग; कलियुग; कलिपुरुष; युद्ध;
भांडण; तालवृक्ष; दारिद्र्यलक्ष्मी.
(क) वि. — शूर; धीट; मांडखोर,
(क) धा. — अभ्यास करणे; बहिवाट पाडणे.
कलिका (के) (कलिका [क]) (सं) ना. — कळी; मुकुल; गाल;
न उमललेलें फूल.
कलिके (कलिके) (क) ना. — शिक्षण; अभ्यास; चातुर्य; समज;
कोवळे फळ; भांडण.
कलिंग (कलिंग) (सं) ना. — 'ओदिसा' प्रांत; एका देशाचें
प्राचीन नांव.
कलिज (कलिज) (सं) ना. — चटई; गवताचें आसन; दर्भासन;
पडदा; तोंडावरील आवरण.
कलिजक (कलिजक) (क) ना. — कणगी; धान्यसंग्रह.
कलिज (कलिज) (क) ना. — मृत्पिंड.
कलित (कलिज) (सं) वि. — शिकलेलें; पठित; समजलेलें; एकत्रित
केलेलें; पिकलेलें; पक्व.
(क) ना. — शिक्षण; विद्या.
कलितन (कलिज) (क) ना. — शूरपणा; धीटपणा.
कलिनाशन (कलिनाशन) (सं) ना. — कलिपरिहार; कलियुगातील
कथांचा नाश.
कलिद (कलिद) (सं) ना. — यमुना नदीचे उगमस्थान.
— जे (—ज) (क) ना. — यमुना नदी.
कलिमन (कलिमन) (क) ना. — धैर्यशील, धीर; दृढ मनाचा
मनुष्य.
कलियुग (कलियुग) (सं) ना. — चतुर्थ युग.
कलिल (कलिज) (सं) वि. — मिसळलेलें; मिश्रित; एकजीव
झालेलें; भरलेलें; मिळून राहाणारे.
(सं) ना. — तळमळ, कळोळ.
कलु (कलु) (क) ना. — दगड; धोंडा; पत्थर.
कलुकु (कलुकु) (क) धा. — 'कदडु' पहा.
कलुकुटिग (कलुकुटिग) (क) ना. — पाथरवट; वडारी;
कलुगुटिक (कलुगुटिक) (क) शिपी; एकपक्षी.
कलगौटे (कलगौटे) (क) ना. — दगडी किल्ला; किल्ल्याचा
तट; गड; दुर्ग; कोटाचा सौध.
कलुबु (कलुबु) (क) धा. — कळकळणें; कळकणें; 'कदडु'
पहा.

कलुष (कलुष) (सं) ना. — डाग; कलेक; राड; वाण; चिखल;
पाप; चगळ; संभाजीचा कलुषामंत्री.
कलुहु (हे) (कलुहु [हु]) (क) वि. — अशुद्ध; गढळ; दूषित.
कले (कलि) (सं) ना. — 'कला' पहा. भाग; चातुर्य; नैपुण्य;
प्रकाश; कांती; मनोहरता; चांगुलपणा.
(क) धा. — एक होणे; समाविष्ट होणे; मिसळणे.
(क) ना. — जखमेची खूण; खण; उणीव; अभाव; ध्वनि; गोंधळ.
कलेवर (कलेवर) (सं) ना. — देह; शरीर.
कल्कि (कल्कि) (सं) ना. — कलियुगातील विष्णूचा दहावा अवतार;
कल्मष; राड; नीच पुरुष.
कलके (कल्कि) (क) ना. — शिक्षण; विद्या.
कलमानिस (कलमानिस) (क) वि. — पाषाणहृदयी; कठोर
अंतःकरणाचा; 'कदुक' पहा.
कल्प (कल्प) (सं) ना. — प्रलय; जगाचा अंतकाळ; ब्रह्मदेवाच्या
कालगणनेतील परिणाम; वेदांगातील एक नियम.
— अंत (—अंत) (सं) ना. — विश्वविनाश; जलप्रलय.
कल्पक (कल्पक) (सं) ना. — प्रतिभाशाली कल्पनाशक्ति
असलेला; आदर्श; ध्येयभूतवस्तु; अनुकरणीय वस्तु.
कल्पकुज (कल्पकुज) (सं) ना. — कल्पद्रुम; कल्पवृक्ष; कामतरु;
देवतरु; इच्छा पुरविणारा वृक्ष.
कल्पन (ना) (कल्पन [न]) (सं) ना. — कातरण्याची क्रिया;
शकल; युक्ति; अनुमान; तरंग; भांडणी; विचारलहरी.
कल्पनाकथे (कल्पनाकथे) (सं) ना. — कादंबरी; जुळवलेली गोष्ट.
कल्पनी (कल्पनी) (सं) ना. — कैची; कात्री; कातर.
कल्पने (कल्पने) (सं) ना. — स्थिरता; नियम; क्रिया; सौंदर्य;
शोध; भावना; मनातील मांडे; कथारचना; युक्ति; आकांक्षा;
सृष्टिरचना; रीति.
कल्पभूज (जात) (कल्पभूज) { [भूज] (सं) ना. — कल्पवृक्ष
कल्पभूह (कल्पभूह) {
कल्पलते (कल्पलते) (सं) ना. — कल्पवृक्षासारखी वेली.
कल्पाग्नि (कल्पाग्नि) (सं) ना. — प्रलयाग्नि; जगविनाशक अग्नि.
कल्पाग्निप (कल्पाग्निप) (सं) ना. — कल्पवृक्ष
कल्पांत (कल्पांत) (सं) ना. — विश्वविनाशाचा अंत्यसमय.
कल्पादि (कल्पादि) (सं) ना. — प्रथम सृष्टिकार्य.
कल्पाद्र (कल्पाद्र) (सं) ना. — कल्पांतकाळाची मेघवृष्टि.
कल्पावनीज (कल्पावनीज) (सं) ना. — कल्पवृक्ष.
कल्पि (लिपक) (कल्पि [लिप]) (सं) ना. — कला; ललितविद्या;
शिक्षण.
कल्पित (कल्पित) (सं) वि. — कल्पना केलेले; कृत्रिम; संशोधित;
व्यवस्थित.
(सं) ना. — विचारभावना; शस्त्रसिद्ध युद्धगज

कल्पिसरि (कल्पीसरी) (क) ना. - वटवृक्ष; वड.
 कल्पिसु (कल्पीसु) (क) धा. - कल्पना करणें; व्यवस्था लावणें;
 शोध करणें; अस्तित्वांत येणें; निर्मिणें; मांडणें; योजना करणें.
 कल्पागि (कल्पागि) (क) धा. 'कल्पिसु' पहा.
 कल्मष (कल्मष) (सं) ना. - राड; चिखल; घाण; कलंक; पाप.
 कल्माष (कल्माष) (सं) ना. - राखीरंग; धूसरवर्ण.
 —कंठ (—कंठ) (सं) ना. - शिव.
 —इ (—इ) (सं) ना. - यमुनानदी.
 कल्प (कल्पा) (सं) वि. - सिद्ध; सायुध; सशस्त्र; चांगला.
 (सं) ना. - निरोगी; उपःकाल; प्रातःकाल; काल;
 आदला दिवस; मादक आसव; बहिरा; किंवडा; परस्पर बंधन;
 मुका; चतुर निर्देशन.
 कल्याण (कल्याण) (सं) ना. - शुभमंगल; विवाह; क्षेम; सुदैव.
 मान्यता; सोने; चिन्ह; संतोष.
 कल्याणि (कल्याणि) (सं) वि. - संतोषकारक; दैववान; अनुग्रही;
 शुभकारक; (सं) ना. सरस्वती; पार्वती; लक्ष्मी.
 कल्लरे (कल्लरे) (क) ना. - दगडाचा ढोंग; दगडाचा डोंगर; दगड
 वाहणारी गाडी.
 कलि (कलि) (सं) ना. - अंगी; बंडी; कुडले; सुसकी; वाकळ;
 विणलेली पिशवी; करले.
 कल (कल) (सं) ना. - बहिरा; किंवडा; मुरबाड; नापीक जमीन.
 कलिगूल (कलिगूल) (क) ना. - पाथेय; शिंदोरी; बांधून
 घेतलेले अन्न; बरोबर घेतलेले जेवण.
 कलिरत (कलिरत) (क) ना. - विद्वान; पंडित; आचार्य.
 कलियोगर (कलियोगर) (क) ना. - 'कलिगूल' पहा.
 कलुकुटिक (कलुकुटिक) (क) ना. - गर्वडी; वडूर; दगडकाम
 करणारा; पाथरवट.
 कलणिसु (कलणिसु) (क) ना. - ध्वनि; आवाज; हाक; हळी.
 कलुहाकु (कलुहाकु) (क) धा. - दगड फेकणें; काम विघडवणें;
 धोंड उभी करणें; हरकत घेणें; नष्ट होणें; उध्वस्त होणें.
 कल्लेदे (कल्लेदे) (क) वि. - निर्दय; पापाणहृदयी; नीच अंतःकरणी.
 —य (—य) (क) वि. - कृष्णाहीन; निष्ठुर.
 कलोल (कलोल) (सं) ना. - तरंग; लाट; वैरी; संतोष;
 अडचण; पीडा.
 कलोलमाले (कलोलमाले) (सं) ना. - तरंगावली.
 कलोलिनि (नी) (कलोलिनि) (सं) ना. - नदी; ओढा;
 प्रवाह; झरा.
 कल्वेस (कल्वेस) (क) ना. - शिल्पकला; गंवडीकाम; कोरकाम.
 कल्वार (कल्वार) (सं) ना. - सुवासिक रक्तकमल; सुवर्णकमल;
 श्वेतकमल.
 कव (कव) (क) ना. - क्रम; ओळ; रीति; पद्धति; सुव्यवस्था.

(सं) ना. - स्तुती; विवरण; रचना; वर्ण रंजना; चित्रलेखन.
 कवककने (कवककने) (क) अ. - वसकन; खस्कन (ओरडून
 अंगावर जाणें).
 कवच (कवच) (सं) ना. - पांघरूण; झाकण; चर्म; कातडे;
 अंगनाण; मंत्रविधान; कुडा; कुटजलता; चिलखत.
 कवचहर (कवचहर) (सं) वि. - वयस्क; वयस्कर; वृद्ध.
 ववचु (कवचु) (क) धा. - वरखाली करणें; येरझाच्या घालणें.
 कवड (कवड) (क) ना. - कपट; फसवणूक; वंचना.
 —गंटक (—गंटक) (क) ना. - महाकपट; राहू.
 कवडी (कवडी) (क) ना. - कपर्दिका; कवडी; एक नाणें;
 पगडी खेळण्याचे साधन.
 कवडिके (कवडिके) (क) ना. - धोतराचा काठ; बाण; कपट
 करणारा; कवडी.
 कवडु (कवडु) (क) ना. - कपट; फसवणूक; वंचना; माया;
 धोतराचा काठ; बास.
 कवडुविजे (कवडुविजे) (क) ना. - कपटविद्या; फसवेगिरी;
 मायाविद्या.
 कवणे (कवणे) (क) ना. - गोफण.
 कवते (कवते) (क) ना. - अपहरण; नागवणूक; मनाला लगाम
 घालणें; संयम; मनोनिग्रह; विभाग.
 कवन (कवन) (सं) ना. - पद्य; काव्य; भेदबुद्धि; विलाप; शोक.
 कवर् (रु) (कवर् [रु]) (क) धा. - अपहरण करणें;
 नागविणें; उपरणें; चिरून टाकणें; 'कमर' पहा.
 (क) ना. - रथाचा एक भाग; फांदी; शाखा.
 कवरिडु (कवरिडु) (क) धा. - हिंसकावून घेणें; बुचाडणें.
 कवर (रा) री (कवर [रा] [री]) (सं) ना. - मिश्रण
 मिसळलेले; भर.
 —भार (—भार) (सं) ना. - वेणी; बुचडा; कबरी.
 कवर्ते (कवर्ते) (क) ना. - 'कवते' पहा.
 कवल् (लु) (कवल् [लु]) (क) धा. - शाखा फुटणें; चिरणें;
 कांब येणें. (क) ना. - शाखा; कांब; विभक्त स्थिति.
 कवल (कवल) (सं) ना. - घास; विडा; मिठी; आलिंगन.
 कवलित (कवलित) (सं) वि. - खाळेले; मुरलेले; आवारलेले;
 पकडलेले; आलिंगलेले.
 कवलडे (कवलडे) (क) धा. - हलणें; फाटणें; दूर होणें;
 विभक्त होणें.
 कवलंबु (कवलंबु) (क) धा. - अर्धचंद्राकृति बाण.
 कवलिरि (कवलिरि) (क) धा. - टोचणें; खुपसणें; तुकडे पाडणें.
 कवले (विले) (कवले [विले]) (क) ना. - कपिला गाय; नंदीवैल.
 कवलोलु (कवलोलु) (क) ना. - झाडाचा बुंधा; बुडखा;
 खोड.

कवल्गणे (कवल्गणे) (क) ना. - 'कवल्गु' पहा.

कवल्गोवु (कवल्गोवु) (क) ना. - लहान लहान चरी असलेला पाट.

कवल्गुटे (कवल्गुटे) (क) ना. - आडवाट; पायवाट; पाऊलवाट.

कवल्गरियिसु (कवल्गुरियिसु) (क) धा. - कोंब आणणे; मोड आणविणे.

कवल् (कवल्) (क) ना. - 'कवल्' पहा.

कवल्लि (कवल्लि) (क) ना. - मूर्छा; बेमानता; बेधुद्धि; करवंद; एक फळ.

कवल्लिगे (कवल्लिगे) (क) ना. - कपाल; कपालिका; भिक्षापात्र; थाळी; डोक्यावरील पाटी; पंचपात्र; पानाचा पुडा; सांधेजोड.

कवाट (कवाट) (क) ना. - कवाड; कपाट; दरवाजा.

कवाटशलाके (कवाटशलाके) (सं) ना. - चिमणी; खील; खिटी.

कवाड (कवाड) (क) ना. - जनावराचा तांडा; 'कपाट' पहा. गोशाळा; कोंडवाडा.

कवाडगिन्ति (कवाडगिन्ति) (क) ना. - गुराखीण; गोवळीका; गवळण.

कवाडिग (कवाडिग) (क) ना. - गोवळा; गुराखी.

कवायित्तु (कवायित्तु) (अ. दे) ना. - कवाईत; कवायत; युद्धकलेचें शिक्षण.

कवि (कवि) (सं) धा. - तोंडावरून पांघरूण घेणे; चढाई करणे; पसरणे; धावून जाणे; गुंडाळणे; भरणे; झाकणे.

(सं) ना. - शुक; शुक्राचार्य; पाणी; हल्ला; वेरा; हत्ती; कविता रचणारा.

(क) ना. - विचारवंत; चतुर; पाणकोंबडा; वाल्मिकी; ब्रह्म; सूर्य; लगाम.

कविक (कवि) (कवि) (क) ना. - 'कडियाण' पहा.

कविचु (कविचु) (क) धा. - खालवर करणे; आवरणे; झाकणे; वर जाईलसे करणे; किवचणे.

कविजळ (कविजळ) (क) ना. - 'कपिजळ' पहा.

कविता (कविता) (कविता) (सं) ना. - कविकृति; काव्य.

कविपुंगव (कविपुंगव) (सं) ना. - कविराज; कविश्रेष्ठ.

कविमार्ग (कविमार्ग) (सं) ना. - काव्य करण्याची रीति; उत्तर देण्याची पद्धति.

कविराजमार्ग (कविराजमार्ग) (सं) ना. - कन्नडमधील नृपतुंग कवीचा 'कन्नड लक्षण ग्रंथ.'

कविल् (कवि) (कवि) (क) ना. - कपिल वर्ण; तांबडारंग.

कविले (कवि) (कवि) (क) ना. - 'कपिले' पहा.

कविल्लकासे (कविल्लकासे) (क) ना. - तांबड्या रंगाची वस्तु.

कविसमय (कविसमय) (सं) ना. - काव्यसमय; काव्यधोरण; संकेत; कवींच्या विशिष्ट समजुती; परंपरेने चाललेली काव्यपद्धत; वळण.

कविहृदय (कविहृदय) (सं) ना. - कविमानस; काव्यमर्म.

कवींद्र (कवींद्र) (सं) ना. - कविश्रेष्ठ; गरुड; राजहंस.

कवुं (कवुं) (क) ना. - 'कंकुळ' पहा. कंकळ.

कवुंगु (कौंगु) (कवुंगु) (क) ना. - क्रमुक; पोफळ; सुपारी.

कवुचु (कवुचु) (क) धा. - 'कविचु' पहा.

कवुदि (कवुदि) (क) ना. - कंथा; वाकळ, विंध्याचें दुपटें.

कवुधर्म (कवुधर्म) (क) ना. - दुर्वर्तन; अधर्म; अनीति; वाईट वागाणूक; कुळाळा.

कवुरिडु (कवुरिडु) (क) धा. - दुर्गंधी माजवणे; घाण पसरवणे.

कवुरु (कवुरु) (क) ना. - दुर्गंधी; जळका वास.

कवुरेल्लु (कवुरेल्लु) (क) धा. - दुर्गंध पसरणे; घाण सुटणे.

कवुळु (कवुळु) (क) ना. - गाल; कपोल; थोबाड.

कवुळुडे (कवुळुडे) (क) ना. - उशी; तव्या; गिरदी; उसें.

कवे (कवे) (क) ना. - 'कवळ' पहा.

कवेकेडु (कवेकेडु) (क) ना. - जाडू; कपट; खेळ; माया.

कवेर (कवेर) (सं) ना. - कावेरीचा पिता.

कवोण (कवोण) (सं) ना. - कोमट; हृषिकुण्ड; बोट राहण्याइतपत ऊन.

कव्य (कव्य) (सं) ना. - पितरांना देण्याचे पिंड; वगैरे.

कव्वरे (कव्वरे) (क) ना. - भ्रमण; भ्रम; उन्माद; धावरेपणा.

कव्वल् (कव्वल्) (क) ना. - दर्प; उग्रवास.

कशा (कशा) (कशा) (क) ना. - चाबूक; फटका; चाट;

चिमटा; चपाटी.

कशिपु (कशिपु) (सं) ना. - आहार; वस्त्रधारण; अन्नवस्त्राचें साधन; उसें; उशी.

कशेरु (कशेरु) (कशेरु) (क) ना. - पाठीचा कणा; काश गवत. कशेरु (कशेरु) (कशेरु) (क) ना. - पाठीचा कणा; काश गवत.

कश्चित् (कश्चित्) (कश्चित्) (सं) ना. - कोणी एक; एकटाच; कोणीहि.

कश्मल (कश्मल) (सं) ना. - घाण;; विटाळ; भय; मूर्छा.

कश्य (कश्य) (सं) वि. - चाबकाचा मार खाण्यायोग्य; चाबकानें मारण्यायोग्य

(सं) ना. घोड्याची कंबर; सोमरस; अमृत.

काश्यप (काश्यप) (सं) ना. - दिती अदिती यांचा पति; एक ऋषी; कासव; कच्छप; मासा; हरिण.

—नंदन (—नंदन) (सं) ना. - अरुण; गरुड.

कष (कष) (सं) धा. - घासणे; रगडणे.

(सं.) ना. - निकष; कसोटी; कस लावण्याचे साधन.
 कषण (कॅषण) (सं.) ना. - क्षण; कसवटी; रगडणे.
 कषाय (कॅषाय) (सं.) ना. - काढा; औषधपद्धति; भावातिरेक;
 भगवा; गेरवा; क्लेश.
 कषायांबर (कॅषायाम्बर) (सं.) ना. - भगवें वस्त्र; संन्याशाची
 छाटी.
 कषायित (कॅषायित) (सं.) वि. - भगवें; हुसुंजी; तांबुस;
 रंगाचें.
 कष्ट (कॅष्ट) (सं.) ना. - देहश्रम; अडचण; दुःख; पाप; चूक;
 प्रमाद; नीच; हीन; अंत्य.
 कष्टाल (कॅष्टाल) (सं.) वि. - सतत श्रम करणारा;
 अथक कष्टणारा; विसावा न घेतां राबणारा.
 कस (कॅस) (क) ना. - निरूपयोगी वस्तु; धूळ; केरकचरा;
 अंगावरील सज्ज; अशांतता; आयास.
 कसकळ (कॅसकळ) (क) ना. - झाडणी; सालुता;
 केरसुणी; सालोती; फडा.
 कसकसे (कॅसकसे) (क) ना. - खसखस; मसाल्यातील एक वस्तु.
 कसरिके (कॅसरिके) (क) ना. - कंटाळा; अभाव; उणीव; संशय;
 तंत्र; कपट; कश्मल; कूज.
 कसर (कॅसर) (क) ना. - अपहास्य; धूळ; कूज; अडचण;
 कच्चेपणा; अपक्वता; उणीव; चलनांतील अंतर; कसर; कूस;
 अभाव.
 कसवर (कॅसवर) (क) ना. - 'कडवर' पहा.
 कसवु (कॅसवु) (क) ना. - शक्ति; बल; जोम; त्राण;
 सामर्थ्य.
 कासविसी (कॅसविसी) (क) ना. - कासावीस; संकट; ताप; दुखणे;
 कळ; टणका.
 कसारिके (कॅसारिके) (क) ना. - 'कसरिके' पहा.
 कसि (कॅसि) (क) धा. - घसरणे; पडणे; जमिनीवर लोळणे;
 हिसकणे; अपहार करणे; निसत्त्व होणे; येणे; बुरबुर येणे;
 'ओसरू' पहा; (क) ना. - अपक्व फळ; संस्कार; बारीक
 पाऊस
 कसिक (कॅसिक) (क) वि. - हिसकणारा; अपहरण करणारा.
 कसित (कॅसित) (क) वि. - हटलेला; बाजूला झालेला; गत.
 कसीदे (कॅसीदे) (क) ना. - सुईने काढलेला कशीदा.
 कसुगायि (कॅसुगायि) (क) ना. - 'कग्गायि' पहा.
 कसुवु (कॅसुवु) (क) ना. - 'कसवु' पहा.
 कसूति (कॅसूति) (क) ना. - 'कसीदे' पहा.
 कसे (कॅसे) (क) ना. - 'कसा' पहा; चाट; अंगरस. कपटजाल;
 दोरी; बंद; चाबूक.
 कसेरु (कॅसेरु) (क) ना. - 'कशेरु' पहा.

कस्तु (कॅस्तु) (अ. दे.) ना. - कष्ट; खस्ता; किंवाळी;
 उद्धटपणा; जखम.
 कस्तूरी (रिका) (कॅस्तूरी) (सं.) ना. - मृगनाभीतून
 येणारे सुगंधी द्रव्य.
 कस्तूरीमृग (कॅस्तूरीमृग) (सं.) ना. - कस्तूरी देणारा हरीण.
 कस्मात् (कॅस्मात्) (सं.) अ. - कशापासून; कोठून; कशामुळे.
 कस्वर (कॅस्वर) (सं.) वि. - चंचल; विलोल; जाणारे.
 (सं.) ना. - संपत्ति; द्रव्य; वस्तु; विश्वात्म; नित्य;
 परमात्म; अक्षय; अनंत्य.
 कहला (का) (कॅकला) (सं.) ना. - शिंगांचा आवाज.
 कहळे (कॅकळे) (क) ना. - शिंग; तुतुरी; तुतारी.
 कहळेकार (कॅकळेकार) (क) ना. - शिंग्या; शिंग फुंकणारा;
 तुतारी मारणारा; तुतुरी वाजविणारा.
 कहि (कॅहि) (क) ना. - कडू रस.
 कहिकु (कॅहिकु) (क) धा. - कडू होणे; न रुचणे, नावडणे;
 कटू होणे.
 कहिपु (कॅहिपु) (क) ना. - कटुता; कडवटपणा; कटुत्व.
 कहौव (कॅहौव) (सं.) ना. - अष्टावक्राच्या पित्याचे नांव.
 कहार (कॅहार) (सं.) ना. - कहार; कमळ.
 कळ (कॅकळ) (क) धा. - चोरणे; अपहार करणे.
 (क.) ना. चोर; भामटा; लुच्चा.
 कळ (कॅकळ) (क) वि. - 'कळ' पहा
 (सं.) वि. - नीच; खल; आखाडा; खळे; मूक.
 कळकळ (कॅकळकळ) (सं.) ना. - मधुरध्वनि; कोकिल.
 कळकळिके (कॅकळकळिके) (क) ना. - दुःखस्थिति; मनस्ताप.
 असंतोष; चिंता.
 कळकुळ (कॅकळकुळ) (क) धा. - मिणे; गर्भगळित होणे.
 (क) ना. - घाबरुंडी; गाळण; घाबरेपणा.
 कळंक (कॅकळंक) (क) ना. - 'कळंक' पहा.
 कळचु (कॅकळचु) (क) धा. - निसरून पडणे; निसरणे; झडणे;
 वेणे; वाढविणे; हलविणे; सैल करणे; घालविणे. लाटून लावणे.
 (क) ना. - गोबळ; दाणादाण; गाळण; त्रेधातिरपीट.
 कळचूर्य (कॅकळचूर्य) (क) ना. - दक्षिणेतील कळचुरी राजघराणे.
 कळत्र (कॅकळत्र) (सं.) ना. - पत्नि; बायको; कलत्र.
 कळनु (कॅकळनु) (क) ना. - 'कळ' पहा; खण; युद्धरंग; रणभूमि;
 कुस्तीचा आखाडा.
 कळपे (कॅकळपे) (क) ना. - नापीक भूमि; मुरबाड माल; निरूप-
 युक्तता; निकामीपणा; निकसता; वैयर्थ्य.
 कळम (मे) (कॅकळम) (क) ना. - मात; तांदूळ; 'कळवे'
 पहा.
 कळमश्री (कॅकळमश्री) (सं.) ना. - धान्यलक्ष्मी; माताच्या

पिकाची कांती; प्रकाश.

कलंब (कलंब) (क) ना. — बाण-‘कलंब’ पहा.

कळर (रु) (कलर [रु]) (क) धा. — बोलणें; त्रास देणें; पीडणें.

कळल (लु) (कलल [लु]) (क) धा. — गरीब होणें; लहान होणें; रोडणें; निराश होणें; निसरणें; पडणें; वावरणें; फेकणें; सैल होणें.

(क) ना. — दही; ताक; रोडकेपणा; पैजण; चाळ; वाळा.

कळलिसु (लु) (कललिसु [लु]) (क) धा. ‘कळलु’ पहा.

कळलु (कललु) (क) धा. — सैल होणें; काढून टाकणें; चाकू उघडणें.

(क) ना. — उसाची वाडी; कळकाचा कोंब.

कळले (कलले) (क) ना. — क्षीणता; कोमलता; गरीबी; काटेरी झाड.

कळल्लु (कलल्लु) (क) धा. — ‘कळलु’ पहा. पाठवणें; दूर करणें; खेचणें; ओढणें.

कळव (म) ल (कलव [ल] व) (क) ना. — दुखणें; जखम; खरुज, चिंता.

कळवलिके (कलवलिके) (क) ना. — दुःख; जखम; गर्दी; विलाप; प्रलाप.

कळवलिंग (कलवलिंग) (क) ना. — रडका; विलापी; चोर; कपटी; गारुडी.

कळविणे (कलविणे) (क) ना. — केवढ्यासारखें एक फूल; शेंडीदार फूल.

कळवु (कलवु) (क) ना. — प्रवाहातील पायउतार; चोरी; चोरटेपणा.

कळवे (कलवे) (क) ना. — ‘कळम’ पहा. तिरस्कार; पाया; सडके फळ; गुळगुळीत नाणें.

—कोळ (—कल) (क) ना. — तांदळाचा भात.

कळश (स) (कलश [स]) (क) ना. — ‘कळश’ पहा.

कळसिणे (कलसिणे) (क) ना. — धान्य मोजण्याचें मांडें; कळशी.

कळसु (कलसु) (क) धा. — पाठविणें; निरोप देणें; कमी करणें; संकटातून सुटणे.

कळहु (कलहु) (क) धा. — पाठविणें; ‘दूरजा’ म्हणून सांगणे; चोरी करणें.

कळह (कलह) (क) ना. — दूरीकरण; कमी करणें; चालढकल; पुढें ढकलणें. दूर करणें.

कळाकुळ (कलकल) (क) वि. — व्याकुळ; चिंताकुल; काळजीचा; चिंताप्रस्त.

कळागम (कलकल) (सं) ना. — वृद्धि; आधिक्य; पीक.

कळाभाव (कलकल) (सं) ना. — प्रेमकळा रीति; प्रणयसारणी; निस्तेजता; कांतिहीनता.

कळाविद (कलविद) (सं) ना. — कलापंडित; कलानिपुण;

कळाजीवी; कळावंत.

कळास (कलस) (क) ना. — एकूण; सर्व; संबंध; पोतें; थैली; समारोप; शेवट.

(क) वि. — खलास; समाप्त; रास केलेले.

कळि (कल) (क) धा. — पिकणें; पक्क होणें; तड लावणें; शेवट गांठणें; मरणें; दूर जाणें; काढून टाकणें; भेदणें; विसरणें.

(क) ना. — महदंतर; वियोग; आंव; आंबील;

खाटी.

कळिके (का) (कलिके [का]) (क) ना. — मुकुल; उवाळा; चंद्रकळा

कळिंग (कलिंग) (सं) ना. — कळिंग देश; गारुडी; फसव्या; ठक; दुष्ट; पक्षीविशेष.

कळिपु (कलपु) (क) धा. — ‘कळिसु’ ‘कळिहु’ पहा.

कळिले (कलले) (क) ना. — बांबूचा कोंब; वंशाकुर.

कळिवण (कलिवण) (क) ना. — पक्क फळ,

कळिवरि (कलवरी) (क) धा. — उल्लेखणें; ओलांडणें; पुरून उरणें; अधिक होणें.

कळिवु (कलवु) (क) धा. — समारोप करणें; शेवट करणें; काढणें; गमावणें.

कळिवू (कलवू) (क) ना. — कोमेजलेलें फूल. ‘कळिपु’ पहा.

कळिसु (कलसु) (क) धा. — ‘कळिपु’ पहा. पाठविणें; धाडणें.

कळिह (कलह) (क) ना. — मर्यादातिक्रमण; तडीपार घालविणें.

कळु (कल) (क) धा. — चोरी करणें; फसविणें; खोटे सांगणें.

(क) ना. — नदीपार होण्याचें ठिकाण; अंकुश;

शूल; आधिक्य.

कळुपु (कलपु) (क) धा. — ‘कळिसु’ पहा.

कळे (कल) (क) धा. — घालविणें; गमावणें; फेकणें; पाठविणें;

कमी करणें; उघडणें; नाकारणें; पर होणें; खर्चणें; उरवणें;

नाश करणें; दिवा मालवणें.

(क) ना. — तण; शेतांतील गवत.

(सं) ना. — कळा; कांती; प्रकाश; किरण; विद्या.

—फुल (—कल) (क) धा. — तेज वाढणें.

—कुंगुं दु (कलकल) (क) धा. — निस्तेज होणें.

—केडु (कल) (क) धा. — कोमेजणें, काळवंडणें,

कारवेजणें.

कळेदुकोळ (कलकल) (क) धा. — निवारणें; काढून घेणें; हिसकावून घेणें; कष्ट देणें.

कळेवर (कलवरी) (सं) ना. — देह; शरीर; प्रेत; कलेवर.

कळकने (कलकल) (क) अ. — अकस्मात्; एकदम; झटकन; फकन.

कळकले (कळकळ) (क) ना. - अंधार; काळोख.
 कळकळ (कळकळ) (क) धा. - ओकणें. 'ओगडिसु' पहा.
 कळग (कळग) (क) ना. - काळें होणें. 'कडगु' पहा.
 कळगुडि (कळगुडि) (क) धा. - दारू पिणें; मद्य पिणें.
 —क (—क) (क) वि. - दारूड्या; मद्यपी; दारूबाज.
 कळतले (कळतले) (क) ना. - काळोख; रात्र; निशा; अंधकार.
 कळते (कळते) (क) ना. - गाढव; गर्दभ; 'कत्ते' पहा.
 कळिंदरि (कळिंदरि) (क) ना. - मद्यकणें; भिक्षा मागत फिरणें;
 गटागटानें फिरणें.
 कळ (कळ) (क) ना. - चोर; तस्कर; चुकार; डाकू; अंगचोर.
 कळकागद (कळकागद) (अ. दे.) ना. - छोटे दस्तऐवज; छोटा
 कागद; बनावट सही.
 कळकिंडि (कळकिंडि) (क) ना. - चोरखिंड; गुप्त मार्ग; भुयार.
 कळगंड (कळगंड) (क) ना. - गुप्तधन; पुरून ठेविलेले धन.
 कळने (कळने) (क) अ. - 'कळकले' पहा.
 कळवाळ (कळवाळ) (क) ना. - कलाल; दारू विकणारा;
 गुत्तेदार.
 कळवेंप (कळवेंप) (क) ना. - गुप्तवेपधारी; तोतया.
 कळहोकाहादि (कळहोकाहादि) (क) ना. - संशयास्पद स्थिति;
 भयोत्पादक प्रकार.
 कळिळ (कळिळ) (क) ना. - शोराचे झाड; चिकाचें झाड; कळी;
 दुष्ट मनुष्य; चोरटी.
 कळुळ (कळुळ) (क) ना. - मधु; आसव; ताडी; शिंदी.
 कळेमळे (कळेमळे) (क) ना. - काळ्यामाळ्या; स्वतःभोवती
 गिरक्या घेत घेत चालण्याचा खेळ.
 का (का) (क) धा. - पालन करणें; रक्षण करणें; निरीक्षण करणें;
 जोपासणें.
 (क) ना. - कावकाव; जंगल; अरण्य.
 (सं) वि. - कुत्सित; वाईट; हीन; निरुपयोगी.
 कांसीय (कांसीय) (सं) ना. - काशाचें; कासेधातूचें.
 कांस्य (कांस्य) (सं) ना. - कांसि; मिश्रलोह. 'कंचु' पहा.
 कांस्यताले (कांस्यताले) (सं) ना. - काशाची झांज; ताल.
 कांस्यतोरण (कांस्यतोरण) (सं) ना. - काशाची घंटांमाल.
 काक (काक) (सं) ना. - कावळा; उड्डट मनुष्य; धाणपाणी;
 सांडपाणी; विघाड; कडू; तुरट.
 —जात, पुष्ट (—जात, पुष्ट) (सं) ना. - कोकील.
 —दंत (—दंत) (सं) ना. - असंभाव्य चिकित्सा.
 —निद्रे (—निद्रे) (सं) ना. - कावळ्याची शोप; सावध
 शोप.
 काकतालीय न्याय (काकतालीय न्याय) (सं) ना. -

कावळा वसतांच फांदी मोडणें; यदृच्छाप्रसंग; आकस्मिक
 घटना.
 काकतुंड (काकतुंड) (सं) ना. - कावळ्याचें मुख; एक राक्षस;
 एक वनस्पति.
 काकपक्ष (काकपक्ष) (सं) ना. - लहान मुलांची कानावरील
 केशांचीं झुलपें; केशसंभार.
 काकपद (काकपद) (सं) ना. - लेखनात उपयोजलेले काकचिन्ह;
 (१). हंसपादचिन्ह.
 काकपिंड (काकपिंड) (सं) ना. - मृताकरता दिलेला पिंड.
 काकबलि (काकबलि) (सं) ना. - कागवळ; जेवण्यापूर्वी
 कावळ्याला दिलेले अन्न.
 काकबळसु (काकबळसु) (क) धा. - दोषालोचन करणें;
 दोष समजून घेणें; दैन्य दाखविणें; विनम्र होणें; कुमार्गानें
 जाणें.
 काकबुद्धि (काकबुद्धि) (सं) ना. - दुर्बुद्धि; वाईट विचार;
 दुसऱ्याचें अनिष्ट चिंतन.
 काकभाजन (काकभाजन) (सं) ना. - काकवळी; काकपिंड.
 काकभीरु (काकभीरु) (सं) ना. - घुबट; घूक.
 काकंबि (काकंबि) (सं) ना. - काकवी; निवलेली राव; चिकी.
 काकारुक (रुक) (काकारुक [रुक]) (सं) वि. - मित्रा;
 नेमळा; नपुंसक; ठक; असत्य; गरीब; नम्र; दिगंनर.
 काकल (काकल) (सं) ना. - कंठाभरण; मोराचें अनुकरण
 करणारा पक्षी; किरकावळा; भारद्वाज.
 काकलि (ली) (काकलि [ली]) (सं) ना. - मधुरध्वनि; गान;
 गुंजवेल; कोकिलरव; एक वाद्य.
 काकलिपि (काकलिपि) (सं) ना. - दुर्बोध अक्षर; वाईट अक्षर;
 कावळ्याच्या पायाची आकृती घेणारी वाकडी अक्षर.
 काकबंध्या (काकबंध्या) (सं) ना. - एकाच कन्येनंतर पुनः
 गर्भवती न होणारी स्त्री.
 काका (काका) (अ. दे.) ना. - काका; चुलता; वडिलांचा भाऊ.
 (क) ना. - विंचवाची नांगी; सालपट; लाल लास;
 काताचें झाड; खुळेपणाची निंदा; चाहडी.
 काकाक्षिगोलकन्याय (काकाक्षिगोलकन्याय) (सं) ना. -
 कावळ्याची दोन्हीकडे दृष्टि ठेवण्याची रीति; दोन्हीकडे लागू
 पडणारा शब्द; दोन्ही डगरीवर हात ठेवणारा पक्ष.
 काकारि (काकारि) (सं) ना. - कावळ्याचा शत्रु; घुबड;
 काकासुराचा वध करणारा राम.
 काकासुर (काकासुर) (सं) ना. - रामाच्या बाणाला बळी
 पडलेला राक्षस.
 काकि (की) (काकि [की]) (सं) ना. - कावळी; काकू; काकी;
 आत्या; आत.

काकिणि(णी) (काकिणि[णी]) (सं) ना. - कवडी; दोन गुंजा वजन; विलक्षण शक्तीचें रत्न; भूतयोनि.

काकु (काकु) (सं) ना. - भयोद्रेकाचा ध्वनि; गद्गद स्वर; कुटिल भाषा; कोपरखळी; दुर्गंधी; असभ्यता; जीम.

(क) वि. - तीक्ष्ण; पाजळलेला; कडू; तुरट.

काकुत्स्थ (काकुत्स्थ) (सं) ना. - ककुत्स्थाचा वंशज; राम.

काकुनुडि (काकुनुडि) (क) ना. - दुर्वचन; वार्डट बोलणें; क्षुद्र भाषण.

काकुमति (काकुमति) (सं) ना. - दुर्बुद्धि; अहितचिंतन; दुर्विचार.

काकुमनुज (काकुमनुज) (सं) ना. - कापुरुष; क्षुद्र; नीच.

काकौदर (काकौदर) (सं) ना. - नाग; शेष; साप.

—शायि (—काकौदर) (सं) ना. - विष्णु; शेषशायि.

काकोल (काकोल) (सं) ना. - डोमकावळा; विषभेद; सर्प; कुंभार; रानडुकर; सालु; साल.

काकोलधर (काकोलधर) (सं) ना. - नागेश; शंकर; सर्पधर.

काग (काग) (सं) ना. - कावळा; काक.

कागज (कागज) (अ. दे.) ना. - कागद.

कागिणि (कागिणि) (क) ना. - कवडी; कपर्दिक.

कागिनेले (कागिनेले) (क) ना. - कनकदास कवीच्या उपास्य देवतेचे - आदिकेशवाचे - गांव.

कागु(कागु) (कागु[कागु]) (क) ना. - काळा रंग; काळे कापड; काळा पोषाख.

कांगरु (कांगरु) (अ. दे.) ना. - कांगारु; एक आस्ट्रेलियातील प्राणी.

कागुणित (कागुणित) (सं) ना. - चांदीची अक्षरे.

कागे (कागे) (क) ना. - कावळा.

कांके (कांके) (क) ना. - उष्णता; आंच.

कांक्षा(क्षे) (कांक्षा[क्षे]) (सं) ना. - इच्छा; आकांक्षा; अपेक्षा.

कांक्षि (कांक्षि) (सं) वि. - इच्छुक; कामना असणारा.

कांक्षिणी (कांक्षिणी) (सं) ना. - आकांक्षा बालगणारी.

काच (काच) (सं) ना. - आरसा; काच; नेत्ररोग; शंख; नख.

काचभाजक (काचभाजक) (सं) ना. - काचपात्र; काचेचें भांडें.

काचु (काचु) (क) ना. - कात; एका झाडाचा चीक.

काचवार (काचवार) (क) ना. - रानम्हैस; गवी.

काजु (काजु) (क) ना. - काजूची बी; कात; काच; आरसा.

कांच (कांच) (क) ना. - 'काजु' पहा.

कांचन (कांचन) (सं) ना. - सोने; सुवर्ण; नागचाफा;

सोनचाफा; पिबळा धोतरा; एक वनस्पति.

कांचनमाले (कांचनमाले) (सं) ना. - एक छांदस वृत्त.

कांचनी(नि) (कांचनी[नि]) (सं) ना. - हळद; हरिद्र.

कांचाल (कांचाल) (क) ना. - शिसवी लाकूड; एक जंगली लाकूड.

कांचि(ची) (कांचि[ची]) (सं) ना. - स्त्रियांचा कमरपट्टा; मेखला.

कांचीधाम (कांचीधाम) (सं) ना. - मेखला; कमर, कटी.

कांचीपद (कांचीपद) (सं) ना. - कटि; कमर; जघन; नितंब.

कांचीबंधन (कांचीबंधन) (सं) ना. - मेखलाबंधन; पट्टा बांधून तयार; कटिबद्धता; सिद्धता.

कांजु (कांजु) (क) ना. - कंदीरंग; तांबूसवर्ण.

—कण्णु (—कांजु) (क) ना. - धारे डोळे; मांजरे डोळे; चमकदार निळसर हिरवे डोळे.

काट (काट) (क) ना. - त्रास; आडकाठी; आडचण; उपद्रव; पीडा; टोला.

काटक (काटक) (क) ना. - शिकारी; उपद्रव; पीडक; रानटी जात.

काटकायि (काटकायि) (क) ना. - हल्ला; सूर्य; घेरा; वेढा; लूट; नागवणूक; अपहार.

काटकोन (काटकोन) (सं) ना. - नव्वद अंशाचा कोन; कोपरा.

काटि (काटि) (क) ना. - अंबील; पेज; गवारेडा; खाटी.

काटु (काटु) (क) ना. - जंगली; असंस्कृत; अशिक्षित; मूढ; अडाणी.

काटे (काटे) (क) ना. - आरल; मद्य; 'कटि' पहा.

काटिन्थ (काटिन्थ) (सं) ना. - कटिणता; क्रूरपणा; धीटपणा; उर्मटपणा.

काडवे (काडवे) (क) ना. - 'कडवे' पहा.

काडाडि (काडाडि) (क) ना. - वनचर; शबर; हरिण शिकारी; पारधी.

काडि (काडि) (क) ना. - शबरी; पारधीण.

काडिके (काडिके) (क) ना. - उपद्रव; पीडा; त्रास; कष्ट; अडचण.

काडिग (काडिग) (क) ना. - पीडक; त्रास देणारा.

काडिगे (काडिगे) (क) ना. - काजळ; सुरमा.

काडु (काडु) (क) घा. - उपद्रव देणें; पीडणें.

(क) ना. - अरण्य; असभ्यता; पीडा; नाश; हरकत; अनागरिक.

काडुकिच्छु (काडुकिच्छु) (क) ना. - दावांसि; वणवा; वडवानल.

काडुकोण (काडुकोण) (क) ना. - गवा; रानरेडा.

काडुह (काडुह) (क) ना. - उपद्रव; त्रास.

काडेम्मे (काडेम्मे) (क) ना. - रानम्हैस; गवी; पैसा.

काग् (कळ्) (क) धा. - पाहणें; निरीक्षणें; प्रत्यक्ष होणें.

(क) वि. - निरीक्षक.

— किडु (—कडु) (क) धा. - वाट चुकणें; आडमार्ग धरणें.

— कोळ (—कौळ) (क) धा. - दृष्टिसमोरचा मार्ग धरणें.

— बट्टे (—बट्टे) (क) ना. - दृष्टिपथ; दिसण्यासारखा रस्ता.

काण (कळ) (क) वि. - अंधळा; तिरवा; तिरळा; बुरसल्या बुद्धीचा.

काणा (कळ) (क) अ. - पाहिले कां ? नव्हे का ?

काणि (कळ) (क) ना. - पासंग; देणगी; वर; दुर्गाणि; दमडी; पैसा; पुंजी; मिळकत; वारसा.

— कट्टु (—कट्टु) (क) धा. - पासंग लावणें; समतोल करणें.

काणि (ण) के (कळ) [कळ] (क) ना. - दृष्टि; उपायन; देवाला वाहिलेली वस्तु.

काणिकेपरद (कळकळ) (क) ना. - देणगी देण्यायोग्य वस्तूचा व्यापारी.

काणिसु (कळकळ) (क) धा. - पाहणें; दाखवणें; समजूत घेणें; मनाला पटवून घेणें; ध्यानांत येणें.

काणु (कळकळ) (क) धा. - पाहणें; निरीक्षण करणें; डोक्यापुढें धरणें; दाखविणें; दिसणें; तपासणें.

काणुविके (कळकळकळ) (क) ना. - दृष्टि; नजर; संदर्शन; तपासणी.

काणुह (कळकळकळ) (क) ना. - नजर; समज; दर्शन.

काणूक (कळकळकळ) (क) ना. - पाणकोंबडा; कावळा.

काणके (कळकळ) (क) ना. - 'काणिके' पहा.

कांड (कळकळ) (सं) ना. - बुंधा; बुडला; बाण; ग्रंथभाग; जन-समूह; नीच; निंदा; लाट; वेग; घोडा; भारा; मेळा; सुगी;

हंगाम; चिखल; पांडित्य; अनुकूल समय; आकाश; मीलन.

कांडज (कळकळकळ) (सं) ना. - कांडोत्पन्न; कमल.

कांडधि (कळकळकळ) (सं) ना. - समुद्र; सागर.

कांडपट (कळकळकळकळ) (सं) ना. - लाट; पडदा; अंतःपट; तंबूच्या बाजूती बांधलेलें कापड; कनात.

कांडपृष्ठ (कळकळकळकळ) (सं) ना. - पाठीवरून ओझे नेणारा सैनिक.

कांडव (कळकळकळ) (सं) ना. - खांडववन; सरस्वती व दृष्टवती या नद्याकाठचें घोर वन.

कांडवत (वत) (कळकळकळकळ [कळकळ]) (सं) ना. - धनुर्धारी; बाण फेकणारा सैनिक

कांडवप्रस्त (कळकळकळकळकळ) (सं) ना. - ईंद्रप्रस्थ; जुने दिल्ली शहर.

कांडेर (कळकळकळकळ) (सं) ना. - सशस्त्र सैनिक.

काण्मे (कळकळकळ) (क) ना. - डोक्यावर येणें; स्वच्छ दर्शन;

पराक्रम; भीमकाय; वज्रदेही.

कात (कळकळ) (क) वि. - लागास आलेले; फळास आलेले; संरक्षित; उकरलेले; उत्खात.

कातर (कळकळकळ) (सं) वि. - मित्रा; म्यालेला; इच्छा असलेला.

(सं) ना. - नेमळटपणा, मित्रपणा; कळवळा; आतुरता.

— इसु (—कळकळ) (क) धा. - आतुरणें; घाबरणें; घाबरे होणें.

— से (—कळकळ) (क) ना. - कळवळा; गडबड; घाबरेपणा; भय; तळमळ.

कातळ (कळकळकळ) (क) ना. - 'कातर' पहा; चिंता; भय; कळवळा.

काति (कळकळ) (क) ना. - राग; क्रोध; काथ्याची दोरी; वळलेले चव्हाट.

— गोळ (—कळकळ) (क) धा. - रागाला येणें; चिडणें; अंगावर येणें.

(क) ना. - शेवंतीचे फूल; गर्व; दंभ; कोरडा अभिमान; पोकळ ताठा; लक्ष्मी; संपत्ति.

कातु (कळकळ) (क) अ. - फळ धरून; लागास येऊन.

कातुकोळ (कळकळकळकळ) (क) धा. - फळ येणें; लागास येणें.

कात्यायन (कळकळकळकळ) (सं) ना. - पाणिनीच्या सूत्रावर वार्तिके लिहिणारा वररुचि मुनि.

कात्यायनि (नी) (कळकळकळकळकळ [कळकळ]) (सं) ना. - उमा; दुर्गा; मध्यमवयाची विधवा; याज्ञवल्क्य ऋषिपत्नि.

— पुत्र (—कळकळ) (सं) ना. - गणपति; प्रमुख.

कादंब (कळकळकळ) (सं) ना. - शिंदी, हंस, बाण, ऊस, कुळव, कदंबवंशीय.

कादंबरी (रि) (कळकळकळकळ [कळकळ]) (सं) ना. - शिंदी, मादकद्रव्य, चोर, बाणकवीचा ग्रंथ, कादंबरीप्रमाणें लिहिलेले कथासाहित्य. प्रदीर्घ कथा.

कादंबिनि (नी) (कळकळकळकळ [कळकळ]) (सं) ना. - मेघ; मेघमाला; दग; मलम.

कादळ (कळकळकळ) (क) ना. - प्रेम; प्रीति; संतोष. समाधान. (क) अ. - प्रेम करून.

कादल (कळकळकळ) (क) ना. - रक्षक; पालनकर्ता; प्रेम करणारा; संतोष देणारा; प्रिय सखा; मित्र.

कादले (कळकळकळ) (क) ना. - प्रिया; प्रियतमा; सखि.

कादलमे (कळकळकळ) (क) ना. - प्रीति; संतोष; मैत्री; स्नेह.

कादि (कळकळ) (क) ना. - जाडेभरडें कापड; खादी.

कादिगे (कळकळकळ) (क) ना. - खंदक; किल्ल्याभोवतीचा खोल खड्डा.

काडु (कळकळ) (क) धा. - युद्ध करणें, मांडणें.

—आट (—७४) (क) ना. — युद्ध. मारामारी.

—आडु (—७४) (क) धा. — भांडण करणें; युद्ध करणें.

(क) अ. — तापून; निरीक्षणोत्तर; राखून; रागारागानें.

कादुह (कादुह) (क) ना. — भांडण; तंदा; मारामारी.

कादवेय (कादवेय) (सं) ना. — कद्रूचा मुलगा; सर्प.

कान (नु) (कां [नु]) (अ. दे.) ना. — अरण्य; वन; दाट जंगल.

कानक (कां [क]) (सं) वि. — सुवर्णाचें, सोन्यासंबंधीं.

कानन (कां [न]) (सं) ना. — अरण्य; वन.

काननचर (कां [न] चर) (सं) ना. — वनचर; जंगली मनुष्य; वेरड; शिकारी.

काननकुसुम (कां [न] कुसुम) (सं) ना. — रानफूल; असंगाशी संग; अगम्यगमन; नको त्या ठिकाणीं जन्म काढणारा.

काननवल्ली (कां [न] वल्ली) (सं) ना. — वनवेल; कनकलता; पुन्नागवृक्ष.

कानीन (कां [नीन]) (सं) ना. — कुमारीपासून जन्मलेला; कर्ण; व्यास; येशू ख्रिस्त.

कानुकडि (कां [नु] कडि) (क) धा. — मोठें काम केल्यासारखें दाखविणें; अतिवर्तन करणें.

कानून (कां [नून]) (अ. दे.) ना. — कायदा; निधी; नियम.

काने (कां [ने]) (अ. दे.) ना. — खाना; खोली; विभाग.

कांत (कां [त]) (सं) वि. — सुंदर; मनोहर; प्रिय; तेजस्वी; प्रकाशमय; बांछित.

(सं) ना. — मालक; पति; स्वामी; धर; चंद्र; केशरी रंग; लोह; अनर्घ्य रत्न; पन्थुल.

—आयस् लोह (—७४, ७५) (सं) ना. — लोहचुंबक.

(सं) ना. — लोहचुंबक.

कांतपक्षी (कां [त] पक्षी) (सं) ना. — मोर; मयूर.

कांता (ते) (कां [ता] [ते]) (सं) ना. — मालकीण; सुंदरा; प्रिया; पति; प्रियंगुलता; टोपर वेलदोडा; भूमि.

—अंधिदोहद (अं [दोहद] [दोहद]) (सं) ना. — अशोक.

कांतार (कां [तार]) (सं) ना. — कानन; जंगल; कठिण मार्ग; एक जातीचा ऊस.

कांति (कां [ति]) (सं) ना. — सौंदर्य; शोभा; प्रकाश; चकाकी; इच्छा.

—कुंदु (—७४) (क) धा. — निस्तेज होणें; कोसेजणें.

—स्तंभ (स्तं [भ]) (सं) ना. — सागरांतील दीपस्तंभ.

कांदिशीक (कां [दिशीक]) (सं) वि. — पळपुट्या; अस्थिर; युद्ध-पराभमुख; गर्भगळित; ब्यालेला.

कान्मिग (कां [मिग]) (क) ना. — वनहरिण; रानमुग.

कान्यकुब्ज (कां [न्यकुब्ज]) (सं) ना. — कनोज शहर.

कापटिक (कां [पटिक]) (सं) ना. — फसव्या; लुचा; खुपमस्कन्या; तोंड पूजेपणा करणारा.

कापट्य (कां [पट्य]) (सं) ना. — कपटीपणा; फसवेगिरी; वंचना; अप्रामाणिक.

कापाटिक (कां [पाटिक]) (क) ना. — कपट; माया; जादू.

कापथ (कां [पथ]) (सं) ना. — दुमार्ग; चुकीचा रस्ता; नीच मार्ग; आडरस्ता.

कापाडु (कां [पाडु]) (क) धा. — पालन करणें; रक्षण करणें. जोपासणें.

कापाल (कां [पाल]) (सं) वि. — मिश्रापात्र; बुट्टी; करंडा.

कापालि (कां [पालि]) (सं) ना. — शिव.

कापालिक (कां [पालिक]) (सं) ना. — शैवपंथ; कापालिक पंथ.

कापिडु (कां [पिडु]) (क) धा. — रक्षण करणें; पाहरा करणें;

पालन करणें; जपून ठेवणें; जोपासणें. 'कापाडु' पहा.

कापि (कां [पि]) (अ. दे.) ना. — नवकल; प्रत; प्रतिलेख; किताब; सोम.

कापिशायन (कां [पिशायन]) (सं) ना. — मद्य; दारू; सोमरस.

कापु (कां [पु]) (क) ना. — रक्षण; पाहारा; जतन; जोपासना; तीट; गालवोट; पक्षीपूजन.

—वळ (—७४) (क) ना. — पाहरेकरी; आरक्षक.

कापिरिसु (कां [पिरिसु]) (क) धा. — रक्षण करणें; पाहरा करणें.

कापुत्र (कां [पुत्र]) (सं) ना. — अविवेकी चिरंजीव.

कापुरुष (कां [पुरुष]) (सं) ना. — बाईट मनुष्य; क्षुद्र; भिन्ना.

कापेय (कां [पेय]) माकडचेष्टा; ताडीमाडी; हीन प्रतीचें मादक पेय.

कापोत (कां [पोत]) (सं) ना. — पारवा रंग; राखीवर्ण; काळसर पांढरा रंग; काजळ; सुरमा.

कापोतांजन (कां [पोतांजन]) (सं) ना. — नेत्रांजन; सुरमा; काजळ.

काब (कां [ब]) (क) वि. — दर्शनी; भासित; मुलविणारे.

काबळते (कां [बळते]) (क) ना. — संभ्रम; गढबड; बाबरेपणा;

भ्रांति; दिशाभूल.

काबा (कां [बा]) (अ. दे.) ना. — मकेतील मुसलमानांचें पवित्र देवालय.

काव्य (कां [व्य]) (क) ना. — काव्य; ऊस.

काम (कां [म]) (सं) ना. — इच्छा; वासना; मन्मथ; प्रेम; एक पुरुषार्थ; प्रपंच; सुखोपभोग; पंडिपुष्पैकी एक.

कामकर (कां [मकर]) (सं) ना. — गर्भ; मस्ती; कापुस पिंजण्याचा बाण; अहंकार; गांभीर्य.

कामकार (कां [मकार]) (सं) ना. — सांगकान्या; इच्छेप्रमाणें वागणारा; स्वैर; मनमानी.

कामकस्तूरि (कामकस्तूरि) (सं) ना. — सुगंधी वनस्पति.
 कामकूट (कामकूट) (सं) ना. — व्यभिचार; वेश्या; नर्तन.
 कामकैलि (कामकैलि) (सं) ना. — स्त्रीपुरुषसंभोग.
 कामगामी (कामगामी) (सं) ना. — स्वेरवर्तनी.
 कामगार (कामगार) (अ. दे.) ना. — कार्यकर्ता; मजूर.
 कामगारि (कामगारि) (अ. दे.) ना. — उद्योग; व्यापार;
 कामगिरी.
 कामचार (कामचार) (सं) ना. — स्वेर वर्तन; दुर्वर्तन.
 कामचारि (कामचारि) (सं) वि. — स्वेरवर्तनी; दुर्वर्तन करणारा.
 कामचारिणि (कामचारिणि) (सं) ना. — स्वेरिणी.
 कामज (कामज) (सं) ना. — कामपुत्र; अनिरुद्ध.
 कामजनक (कामजनक) (सं) ना. — कामपिता; विष्णु; कृष्ण.
 कामज्वर (कामज्वर) (सं) ना. — विरहताप; प्रेमज्वर.
 कामंचि (कामंचि) (क) ना. — ताक; मट्टा; लस्सी; पीयूष;
 गवत.
 कामाणि (कामाणि) (क) ना. — कावीळ; कामीण; पिवळे
 दिसण्याचा रोग.
 कामतंत्र (कामतंत्र) (सं) ना. — प्रेमकला; गृहस्थधर्मशास्त्र.
 कामद (कामद) (सं) वि. — इच्छादानी; इच्छा पुरविणारा.
 कामदहन (कामदहन) (सं) ना. — होळीत होणारे मदनाचे
 दहन; वासनात्याग.
 कामदुह (घ) (कामदुह) (सं) ना. — कामवेतु; बुहुदुधी
 गाय.
 कामधेनु (कामधेनु) (सं) ना. — देवगाय; सुरभि; इच्छित
 देणारी गाय.
 कामध्वंसि (कामध्वंसि) (सं) ना. — कामनाशन शिव.
 कामना (ने) (कामना) (सं) ना. — इच्छा; वासना.
 कामंदक (कामंदक) (सं) ना. — रतिशास्त्र लेखक ऋषि.
 कामपत्नि (कामपत्नि) (क) ना. — मदनाची
 बायको, रति.
 कामपाल (कामपाल) (सं) ना. — पुत्राप्रमाणे कामाचे संगोपन
 करणारा; बळराम; बळमद्रे; मधुप्रिय.
 कामबाण (कामबाण) (सं) ना. — अशोक; अरविंद; चूतबाण;
 आंव्याचा मोहोर; नवमलिका; नीलकमल इत्यादि कामदेवाचे
 बाण; कामप्रेरणा.
 कामभक्ष (कामभक्ष) (सं) ना. — मनसोक्त खाणारा.
 कामरिपु (कामरिपु) (सं) ना. — शिव; कामारि.
 कामरूप (कामरूप) (सं) ना. — आसामप्रांत; बहुरूप्याचे संग;
 इच्छारूप; नरकामुराचे राज्य.
 कामरूपि (कामरूपि) (सं) ना. — बहुरूपी; इच्छित सोंगाड्या;
 इच्छानट; एक राक्षस.

कामल (कामल) (सं) वि. — कामुक; वासना बाळगणारा.
 कामवाद (कामवाद) (सं) ना. — विनोदी गप्पा; मनोरंजन.
 कामशास्त्र (कामशास्त्र) (सं) ना. — स्त्रीपुरुषसंबंधाचे शास्त्र.
 प्रेमकलातंत्र; कोकशास्त्र; रतिरहस्यशास्त्र.
 कामहर (कामहर) (सं) ना. — कामशत्रु; शिव.
 कामळी (कामळी) (क) ना. — एक जातीचा पक्षी.
 कामाक्षि (क्षी) (कामाक्षि) (सं) ना. — दुर्गा; कांचीची
 कामाक्षी देवत; मुनेत्रा; मुलोचना.
 कामांग (कामांग) (सं) ना. — मद्य; मादक पेय.
 कामाटि (कामाटि) (अ. दे) ना. — मजूर; कामकरी; कामाठी.
 कामातुर (कामातुर) (सं) वि. — कामपीडित; उल्लू; प्रेमातुर.
 कामांतक (कामांतक) (सं) ना. — शंकर; शिव.
 कामांध (धक) (कामांध) (सं) वि. — प्रेमांध; कामानें
 अंध झालेला; कामनिर्लज्ज; प्रेमासुल्लेखे विवेक सुटलेला.
 कामात (कामात) (सं) वि. — प्रेममूढ; कामपीडित.
 कामास्त्र (कामास्त्र) (सं) ना. — कामायुध; मदनबाण; स्त्रियांचे
 हृदिसूचन.
 कामि (कामि) (सं) वि. — बिट; कामोत्तेजक; वासनासक्त.
 कामित (कामित) (सं) वि. — इच्छित; वासना केलेले.
 (सं) ना. — इच्छा; वासना.
 कामितार्थ (कामितार्थ) (सं) ना. — इच्छित वस्तु; अभीप्सित
 लाभ.
 कामिनि (नी) (कामिनि) (सं) ना. — प्रिया; पत्नि; सुंदरी.
 कामिले (कामिले) (क) ना. — कावीळ; 'कामणी.' पहा.
 कामिसु (कामिसु) (क) धा. — वासना धरणे; इच्छा करणे;
 मागणे.
 कामुक (कामुक) (सं) वि. — 'कामि' पहा.
 कांबल (कांबल) (सं) वि. — घोंगडी; कांबळे पांढरणारा; घोंगडी
 संबंधी.
 कांभोज (कांभोज) (सं) ना. — अफगाणिस्तान देश.
 कांभोधि (कांभोधि) (सं) ना. — संगीतातील एक राग.
 काम्य (काम्य) (सं) वि. — इच्छा करण्यायोग्य; सुंदर, मनोहर;
 ऐच्छिक.
 — मरण (मरण) (सं) ना. — इच्छामरण; आत्महत्या.
 काम्यार्थ (काम्यार्थ) (सं) ना. — इप्सितार्थ; इच्छित वस्तु.
 काय (काय) (क) धा. — फळ घेणे; रक्षिते; रागावणे;
 पहारा देणे; तापणे.
 (क) ना. — कच्चे फळ.
 काय (काय) (सं) ना. — देह; शरीर; झाडाचा बुंधा; संघ;
 बाजार; राजधानी; वस्ती; घर; चिन्ह; स्वभाव; कांगुळी;
 ओठखीची खूण; प्राजापत्य विवाहपद्धति.

कायक (कायक) (सं) ना. — देहासंबंधी उद्योग; शारीरश्रम.
 कायकल्प (कायकल्प) (सं) ना. — वृद्धावस्थेत तारुण्य देणारी
 एक आयुर्वेदिक पद्धति.
 कायज (जात) (कायज [जज]) (सं) ना. — देहापासून
 जन्मलेले; मदन; काम.
 — पिता (पिता) (सं) ना. — विष्णु; कृष्ण.
 — अंतक (अंतक) (सं) ना. — शिव; कायजारी.
 कायभव (कायभव) (सं) ना. — मदन; काम.
 — रिपु (रिपु) (सं) ना. — शिव.
 कायमान (कायमान) (क) ना. — मंडप; छप्पर; देहाचे
 माप; मांडव; एक पुरुष माप.
 कायले (कायले) (अ. दे.) ना. — 'कायिले' पहा.
 कायस्थ (कायस्थ) (सं) ना. — लेखक; गुमास्ता; कायस्थ जात;
 सुंदर स्त्रीची इच्छा करणारा.
 कायि (कायि) (क) धा. — तापणें; रागावणें; लाल होणें.
 (क) ना. — अपक्व फळ; कैरी; कच्चे फळ.
 कायिका (कायिका) (सं) ना. — 'कायक' पहा.
 कायिले (कायिले) (अ. दे.) ना. — तलवली; काहिली;
 उकडहंडी; तगमग.
 (क) ना. — रोग; जाड्य.
 कायु (कायु) (क) धा. — निरीक्षणें 'कापाडु' पहा.
 कायु (कायु) (क) ना. — क्रोध; उष्णता; रक्षण; पराक्रम.
 — आह (आह) (क) धा. — राग शांत होणें.
 — ओरु (ओरु) (क) धा. — राग वाढणें; क्रोध चढणें.
 — कोळ (कोळ) (क) धा. — रागावणें.
 — वेर (वेर) (वेर [वेर]) (क) धा. — रागावणें;
 दातओठ खाणें; क्रोधाविष्कार करणें.
 कायपेरु (कायपेरु) (क) धा. — फलभार येणें; फळ ल्याडणें;
 तापणें.
 कार (कार) (क) ना. — काळेपणा; अंधार; काळोख; कृष्णमेघ;
 पावसाचे दग.
 (क) धा. ओकणें; ओकारी देणें; चावणें; खाणें.
 — इड्ड (इड्ड) (क) धा. — काळे होणें.
 — इरुळ (इरुळ) (क) ना. — काळोखी रात्र; पावसाळी
 काळोखी रात्र.
 — एळु (एळु) (क) ना. — चर्मावरील काळा डाग; पद्म;
 तिलक.
 — ओडल (ओडल) (क) ना. — कृष्ण; काळा देह.
 — मिंचु (मिंचु) (क) ना. — मेघांतील वीज.
 — मुगिल् (मुगिल्) (क) ना. — पावसाळ्यातील दग.

मोडु (मोडु) (क) ना. — पावसाचे काळे मेघ.
 कार (कार) (क) ना. — तीक्ष्णसंचि; तिखट; खारट; मीठ; क्रोध;
 कडू.
 (सं) वि. — करणारा; निभाऊन नेणारा; ग्रंथलेखक.
 (सं) ना. — क्रिया; कृतिवाचक प्रत्यय; धार्मिक उग्रता;
 अधिकार; बळ; कर; पति; स्वामी; प्रभु; निश्चय;
 हिमराशी; शब्दध्वनि.
 कारक (कारक) (सं) ना. — उत्पन्न करणारा; कर्ताकरविता;
 मालक; जळाऊ लाकूड; राजा; सुट्टी; उधळेपणा; विभक्तिप्रत्यय.
 कारकून (कारकून) (अ. दे.) ना. — लिहिणारा; लेखक;
 गुमास्ता; कर्णिक.
 कारखाने (कारखाने) (अ. दे.) ना. — उद्योगधंदा; कारखाना;
 उद्योगभवन; उद्योगमंदिर.
 कारगृह (कारगृह) (सं) ना. — कारा; कैदखाना; बंदिशाळा;
 तुरुंग.
 कारगे (कारगे) (क) ना. — असंतोष; कळमळ; असमाधान.
 कारंजि (कारंजि) (क) ना. — पाण्याचा कारंजा; उटी; फवाऱ्याचे
 साधन.
 कारण पुरुष (कारणपुरुष) (सं) ना. — महापुरुष; मूलमानव;
 सृष्टीत उत्पन्न झालेला पहिला पुरुष; आदिमानव; देवता;
 असाधारण कार्यकर्ता; महात्मा.
 कारणवीळु (कारणवीळु) (क) धा. — हवेसे वाटणें;
 आवश्यकता उत्पन्न होणें; गरज भासणें.
 कारणभूत (कारणभूत) (सं) वि. — आधारभूत; प्रयोजन;
 मूळ झालेले.
 कारणमूर्ति (कारणमूर्ति) (सं) ना. — अवतार; अवतारी
 पुरुष.
 कारणांत (कारणांत) (सं) अ. — कारण नसतां; विनाकारण;
 आकस्मिकपणें.
 कारणांतर (कारणांतर) (सं) ना. — अन्यकारण; दुसरा हेतु.
 कारणिक (कारणिक) (सं) ना. — संशोधक; निरीक्षक; परीक्षक;
 समारंभ; उत्सव; व्यवस्थापक; निभावणी.
 कारणे (कारणे) (क) ना. — जमिनीपासून भिंतीच्या किनारांची
 रंगपट्टी; मृत्सुसंकट; यातना; दुखणें; रंगाची किनार.
 कारंड (दव) (कारंड [दव]) (सं) ना. — एक जातीचे भात;
 हंस; 'कादंब' पहा.
 कारभार (कारभार) (अ. दे.) ना. — उद्योग; कामगिरी;
 अधिकार; व्यवस्था; व्यापार; उठाटेव.
 कारभारि (कारभारि) (अ. दे.) ना. — कारभार करणारा;
 शासक; अधिकारी; मोठ्या संस्थेचा व्यवस्थापक; संस्थानाचा
 दिवाण; उठाटेव करणारा; गडबड्या.

कारवि (कारुव) (क) ना. - खारवें; कापसाचे जाड कापड; पालपट.

कारागार (कारागार) (सं) ना. - कारागृह; तुरुंग; जेल.

कारागीर (कारागीर) (अ. दे.) ना. - कामामधे निपुण; कलावंत.

कारागृह (कारागृह) (सं) ना. - 'कारागार' पहा.

कारावर (कारावर) (सं) ना. - कातडे कमावण्याच्या

कामावरील हीन जातीचा मनुष्य. हीनयाति; नीचजन्म.

कारि (कार) (क) ना. - आखात; खाडी; काटेरी झाड; हंगामा-संबंधी; पावसाळी हंगाम.

(सं) ना. - कलाविद; यंत्रज्ञ; रुंदी.

(सं) वि. - करणारा; कारणीभूत.

कारिके (कारिके) (सं) ना. - कार्यकर्ती; नदी; उद्योग; व्यापार; व्याख्यान; कला; टिपण.

कारिणि (णी) (कारुणि [रुणि] (सं) ना. - कार्यकर्ती.

कारीव (कारुव) (सं) ना. - गोवण्यांचा दीग; हुडवा.

कारु (कारु) (क) धा. - पाऊस ओतणें; ओकणें; वर्षा करणें.

(क) ना. - डाग; अंधार; पाऊस; वांती; शूलाचें टोक; वर; विशान; कलाविद.

—कत्तले (कारुले) (क) ना. - काळोखी रात्र; अमावास्याचे रात्र.

—हुणिवे (कारुवे) (क) ना. - ज्येष्ठांतील पूर्णिमा.

कारुक (कारु) (सं) ना. - शिपी; तासकाम करणारा; यंत्रविशारद.

कारुकृत्य (कारु) (सं) ना. - शिपीकाम; शिवणकला; खोदकाम करणारा.

कारुणिक (कारुणिक) (सं) वि. - मृदु अंतःकरणचा; करुणामय; कोमल हृदयाचा.

कारुण्य (कारुण्य) (सं) ना. - दया; करुणा.

कारुण्यनिधि (कारुण्यनिधि) (सं) ना. - दयासागर; करुणाशील; ईश्वर.

कारुह (कारुह) (क) ना. - वांती; ओकारी.

कारूप (कारुप) (सं) ना. - विरूप; बिहार प्रांताचें प्राचीन नांव.

कारे (कारे) (क) ना. - एक झाड; बंधन; करार; कारागृह; जलम; दुखणें; सोन्याची कंठी; जमिनीतिल भेग; टीक; टिका.

कार्कश्य (कार्कश्य) (सं) ना. - कर्कशता; काठिण्य; कठोरता; पाषाणहृदय.

कार्खाने (कार्खाने) (अ. दे.) ना. - गिरणी; हस्तकौशल्य. 'कारखाने' पहा.

कार्गोल (कार्गोल) (क) ना. - पावसाळा; वर्षाऋतु.

कार्तवीर्य (कार्तवीर्य) (सं) ना. - सहस्रार्जुन; कृतवीर्याचा मुलगा.

कार्तस्वर (कार्तस्वर) (सं) ना. - सुवर्ण; सोने.

कार्तातिक (कार्ततिक) (सं) ना. - भविष्यवादी; भाग्य वर्तविणारा.

कार्तिक (की) (कार्तिक [रुणि] (सं) ना. - एक चांद्रमास; कार्तिक महिना.

कार्तिकेय (कार्तिकेय) (सं) ना. - बुध; रणदेवता; षण्मुखस्वामी.

कार्पट (कार्पट) (सं) ना. - वादी; अर्जदार; फाटका कपडा; लाव.

कार्पण्य (कार्पण्य) (सं) ना. - कृपणता; कंजुषपणा; दैन्य; दारिद्र्य; दया; कळकळ; पीडा; उपद्रव; दुःख.

कार्पण्यदोरु (कार्पण्यदोरु) (क) धा. - दैन्य दाखविणें; नम्रता व्यक्त करणें; पदर पसरून मागणें; तोंड वेगळणें.

कार्पास (कार्पास) (सं) ना. - कापूस; सुताचे कापड.

कार्पासि (कार्पासि) (सं) ना. - कपाशीचें झाड.

कार्बोने (कार्बोने) (क) ना. - काळा धूर; धुराचा लोंडा.

कार्बोन्नु (कार्बोन्नु) (क) ना. - काळे लोखंड; लोह.

कार्मण (कार्मण) (सं) ना. - कार्याचा समारोप करणारा; पीडाकारक मंत्रविद्या.

कार्मिक (की) (कार्मिक [रुणि] (सं) ना. - कार्यकर्ता; कशिदा; भरतकाम; जीगकाम; जरीकाम.

कार्मुक (कार्मुक) (सं) ना. - धनुष्य; बांबू; कार्यकर्ता.

कार्मुगिल् (लु) (कार्मुगिल् [लु] (क) ना. - काळे पावसाळी ढग.

कार्मेड (कार्मेड) (क) ना. - पाऊसकाळचे ढग.

कार्य (कार्य) (सं) ना. - काम; कर्तव्य; उद्योग.

—कर्ता (कार्ता) (सं) ना. - काम करणारा; उद्योग करणारा

—दक्ष (दक्ष) (सं) वि. - कामकुशल; कार्यदर्शी; चिटणीस; कामात वाकबगार.

—पुट (पुट) (सं) वि. - अयोग्य; आळशी.

कार्यकारिणीसभा (कार्यकारिणीसभा) (सं) ना. - सभेच्या निर्णयाप्रमाणें कार्य करणारी समिति.

कार्यवाहिक (कार्यवाहिक) (सं) ना. - चिटणीस; कार्यवाह; जबाबदारीने काम रेटणारा.

कार्य्य (कार्य्य) (सं) ना. - दारिद्र्य; गरिबी; कृशता; बारीकपणा.

कार्य्य (कार्य्य) (सं) ना. - रयत; शेतकरी; कृषिक; करदा.

कार्य्यिक (कार्य्यिक) (सं) ना. - कवडीकिंमतीचें नाणें; कार्यापण.

कार्य्य्य (कार्य्य्य) (सं) ना. - काळेपणा; अंधार.

कार्य्य्यी (कार्य्य्यी) (सं) ना. - कृष्णपुत्र; प्रद्युम्न.

काल (काल) (क) ना. - कालवा; पाय; पाद; पाटा.
 काल (काल) (सं) ना. - समय; वेळ; यम; संवत्सर; संगीतातील
 तालप्रमाण.
 कालकर्म (कालकर्म) (सं) ना. - मरण; मृत्यु; अंतकाल.
 कालकाल (कालकाल) (सं) ना. - यमाचा काल; शिव.
 कालकंड (कालकंड) (सं) ना. - शिव; नीलकंड; चिमणी.
 कालकेवर (कालकेवर) (सं) ना. - नीलकंड; शिव; चिमणी.
 कालकूट (कालकूट) (सं) ना. - हलाहल; महाविष.
 कालक्षेप (कालक्षेप) (सं) ना. - कालहरण; कालापव्यय;
 वेळ घालवणे.
 कालगणने (कालगणने) (सं) ना. - महत्त्वाच्या घटनेपासूनची
 कालाची मोजणी; खगोलशास्त्र; ज्योतिषशास्त्र.
 कालगति (कालगति) (सं) ना. - कालमान; परिस्थिति; कालहरण.
 कालचक्र (कालचक्र) (सं) ना. - नशिवाचा फेरा; दैवगति.
 कालघटकाचें आवर्तन; कालघटादी; कालाचें रहाट गाडणें;
 चक्रनेमिक्रम.
 कालजित् (तु) (कालजित् [ड]) (सं) ना. - काळाला
 जिंकणारा; शिव; राम.
 कालज्ञानि (कालज्ञानि) (सं) ना. - भविष्य जाणणारा;
 त्रिकालदर्शी; कालज्ञ; ज्योतिषी.
 कालत्रय (कालत्रय) (सं) ना. - भूत-वर्तमान-भविष्य हे तीन
 काळ; सकाळ-दुपार-सायंकाळ असे तीन समय.
 कालदर्शि (कालदर्शि) (सं) ना. - कालधर्म प्रतिपादणारा;
 समयज्ञ; भविष्यज्ञानी.
 कालदूत (कालदूत) (सं) ना. - यमाचे दूत; मरणाची सूचना.
 कालधर्म (कालधर्म) (सं) ना. - यमधर्म; समयानुसार नीति;
 मरण.
 कालनेमि (कालनेमि) (सं) ना. - एक राक्षस; मारीचपुत्र.
 कालदुगे (कालदुगे) (क) ना. - पायातील तोडा; कडे;
 पायातील आभरण.
 कालपक्व (कालपक्व) (क) वि. - पक्षकार; अनुकूलता; अनुभव.
 कालपुरुष (कालपुरुष) (सं) ना. - यमदूत; यम; भयंकर
 पुरुष.
 कालपृष्ठ (कालपृष्ठ) (सं) ना. - कर्णाचा एक बाण.
 कालबल (कालबल) (सं) ना. - 'कालालु' पहा.
 कालभेद (कालभेद) (सं) ना. - ऋतुमान; भिन्नभिन्न काल.
 कालभैरव (कालभैरव) (सं) ना. - मृत्यु आणणारा भैरव.
 कालरुद्र.
 कालमान (कालमान) (सं) ना. - काळाचे माप; काळानुसार.
 कालमुख (कालमुख) (सं) ना. - काळतोंड्या; कावळा;
 काळामेघ.

कालमेघ (कालमेघ) (सं) ना. - प्रलयकालीन मेघ; काळाढग.
 कालयवन (कालयवन) (सं) ना. - एक राक्षस.
 कालरात्रि (कालरात्रि) (सं) ना. - भयंकर रात्र; प्रलयकालीन
 रात्र; दुर्गा; यमाची बहिण; यमी; कार्तिकी अमावास्या.
 कालवश (कालवश) (सं) वि. - कालाधीन; मरणाधीन;
 समयाधीन.
 कालवन्धि (कालवन्धि) (सं) ना. - प्रलयाग्नि; कालाग्नि.
 कालव्यापि (कालव्यापि) (सं) वि. - स्थिर; सार्वत्रिक;
 सार्वकालीन.
 कालहति (कालहति) (सं) ना. - काळाचा तडाखा; मरणाघात;
 कालानुक्रम; कालस्थिति.
 कालहरण (कालहरण) (सं) ना. - काळ काढणें; विलंब;
 प्रलयरात्र; कालापव्यय.
 कालाग्नि (कालाग्नि) (सं) ना. - प्रलयकाळाचा अग्नि.
 कालाडु (कालाडु) (क) धा. - पायानें तुडविणें; रागाला
 आणणें; छडू मारून आव्हान देणें; पायानें खोडी काढणें;
 लाथाडणें.
 कालातिक्रम (कालातिक्रम) (सं) ना. - नियमित कालाचें
 उलंघन.
 कालाधीन (कालाधीन) (सं) ना. - मरण; कालवशता.
 कालानुकाल (कालानुकाल) (सं) अ. - कालानुसार;
 कोणत्याहि कार्त्ती; कालाला धरून.
 कालानुकूलते (कालानुकूलते) (सं) ना. - कालानुकूल समय;
 शुभकाल; योग्यवेळ.
 कालांतक (कालांतक) (सं) ना. - काळाचाहि काळ; शिव.
 कालांतर (कालांतर) (सं) ना. - अन्यकाल; अर्धविराम;
 कालविभाग; दुसरी वेळ.
 कालाप (कालाप) (सं) ना. - बाहुटा; पताका; डोक्याचे केस.
 कालायस (कालायस) (सं) ना. - लोह; काळी धातु; लोखंड.
 कालावधि (कालावधि) (सं) ना. - नियमित वेळ; कालविभाग;
 वर्षाखेर; वर्षांना शेवट; सवत्सरांत.
 कालास (कालास) (सं) ना. - ध्वज; निशाण.
 कालाहि (कालाहि) (सं) ना. - कालधर्म; भयंकर विपारी साप.
 कालालु (कालालु) (क) ना. - पायदळ; पदाति; पादचारी;
 सहाय्यक नोकर; मदतनीस.
 कालि (ली) (कालि [ली]) (सं) ना. - दुर्गा; काळारंग.
 कालिक (कालिक) (सं) वि. - कालासंबंधी; ऋतुमानानुसार.
 कालिका (के) (कालिका [के]) (सं) ना. - दुर्गा; काळा ढाग;
 मांड्याचा कळक; दगामुळें येणारा काळोख; मेघच्छाया.
 कालिकु (कालिकु) (सं) धा. - पुढें जाणें; पुढें चालणें;
 आरंभणें; पाऊल उचलणें; पुढें सरकणें.

कालिगमर्दन (कालिगमर्दन) (सं) ना. - कालियामर्दन करणारा कृष्ण.

कालिदास (कालिदास) (सं) ना. - सुप्रसिद्ध संस्कृत कवि; मेघदूत; शकुंतल वगैरे काव्यग्रंथांचा कर्ता.

कालिंदि (दी) (कालिंदि [दि]) (सं) ना. - यमुना नदी.

—वैरी (वैरी) (सं) ना. - बलराम.

—सौंदर (सौंदर) (सं) ना. - यमधर्म.

कालिमे (कालिमे) (सं) ना. - काळिमा; तीट; गालबोट; कलंक.

कालिय (कालिय) (सं) ना. - यमुनेतील कालिग सर्प.

—मर्दन (मर्दन) (सं) ना. - कृष्ण.

कालिवे (कालिवे) (सं) ना. - कालवा; ओढा.

कालीन (कालीन) (सं) वि. - कालानुसार; समयानुरूप; ऋतुकमानें.

कालु (कालु) (क) ना. - पाय; चरण; चतुर्थांश.

—आडिसु (आडिसु) (क) धा. - फिरविणें; पदयात्रा करणें.

—इड (इड) (क) धा. - प्रवेशणें; आरंभणें; गुंतणें; पाऊल ठेविणें.

—कटु (कटु) (क) धा. - पाया पडणें; दैन्य सांगणें; विवाह करणें; पाय बांधणें; चतुर्भुज करणें.

—कडग (कडग) नुपुर; वाळा; पायाचें आभरण.

—कुप्पस (कुप्पस) (क) ना. - विजार; पायजमा; पायमोजा.

—कृष्णि (कृष्णि) (क) ना. - जनावराच्या पायाचें दावें; पायबंद; दावण.

—तेगे (तेगे) (क) धा. - पाय काढणें; पळून जाणें; हटणें; पोत्रारा करणे.

—मरे (मरे) (क) ना. - चप्पल; पायतन; पादत्राण; पैजार; वहाण.

—बट्टे (बट्टे) (क) ना. - पायवाट; पाऊलवाट.

—पोळे (पोळे) (क) ना. - प्रवाहातील पायउतार.

कालुप्य (कालुप्य) (सं) ना. - कलमप; पाप; कुजलेली वस्तु; अनैक्य.

कालुर् (रु) (कालुर् [रु]) (क) धा. - पाय ठेवणें; पदार्पण करणें.

(क) ना. - खेडे; लहान गांव; वाडी; लहान वस्ती.

काळेले (काळेले) (क) धा. - सावकाश चालणें; काळ कंठणें; व्यर्थ काळ काढणें.

कालोचित (कालोचित) (सं) वि. - कालानुसार; समयाल योग्य.

कालोरग (कालोरग) (सं) ना. - काळसर्प; काळा नाग.

कालकापु (बु) (कालकापु [बु]) (क) ना. - पादत्राण; वहाण; चप्पल; सैनिक; रक्षक.

कालगोडु (कालगोडु) (क) धा. - पायातील शक्ति कमी होणें; पाय लटपटणें; मिणें; घाबरणें; गळाटणें.

कालगोद (कालगोद) (क) वि. - पाय ठेवलेले; वाहनस्थ.

कालदळ (कालदळ) (क) ना. - पायदळ; पदाति; सैनिक; पायाचा तळवा.

कालदोरे (कालदोरे) (क) ना. - उथळ प्रवाह; पाण्याचा पाट; ओढा; लहान प्रवाह.

कालनडे (कालनडे) (क) ना. - पदयात्रा; पायी प्रवास; पायचाल.

कालमणे (कालमणे) (क) ना. - लहान वाट; पायवाट; आसन.

काल्य (काल्य) (सं) वि. - कालोचित; कालयोग्य; काळानुरूप; शुभ.

(सं) ना. - प्रकाश; अरुणोदय.

कालवोरे (कालवोरे) (क) ना. - पायाला झेपण्यातकें ओढें; मोट; डोक्यावर वाहण्याइतपत बोजा.

काव (काव) (क) ना. - संरक्षक; त्राता; पालनकर्ता.

कावचि (कावचि) (सं) ना. - कवचधारी सैनिक; चिलखती सैन्य.

कावडि (कावडि) (क) ना. - कावड; पर्याहार; धान्यसंग्रह; वाट.

कावण (कावण) (क) ना. - मंडप; छप्पर; माचाड; माची.

कावर (कावर) (क) ना. - क्रोध; मस्ती; उद्रेक; कपट; हट्ट; गवत राखणें; कुरण राखणें.

कावल (ल) (कावल [ल]) (क) ना. - रक्षण; पाहरा; उष्णता; कुरणाची राखण.

कावल (कावल) (क) ना. - पाहरा; अंगरक्षण; पाठिंबा; सैन्यरक्षण.

कावलि (कावलि) (क) ना. - लोखंडी तवा; मोठा तवा म्हणून वापरलेला पत्रा.

कावळ (कावळ) (क) ना. - अंधार; धुके; गोंधळ; अभ्र.

कावि (कावि) (क) ना. - गेरुचा रंग; भगवा; तांबूस केशरी वर्ण.

—कल (कल) (क) ना. - गेरु; दुर्मज; काव.

—बट्टे (बट्टे) (क) ना. - भगवी वस्त्रे; संन्याशाचीं वस्त्रे; छाटि.

कावु (कावु) (क) ना. - आंच; नाळ; काडे; तुकडा; काठी; पोलादी आयुधे ठेवण्याचे आसन; म्यान.

कावुगोळ (कावुगोळ) (क) धा. - पीळ धरणें; रागावणें; चिडणें; वसकून अंगावर येणें.

कावुर (कावुर) (क) ना. - 'कावर' पहा.

कावुळ (कावुळ) (क) 'कावळ' पहा.

कावे (कावे) (क) ना. - घोडदौड; घोड्यावरील रपेट; चौफेर

बोडा सोडणें.

कावेरि (कावेरि) (सं) ना. - कवेर मुनीची कन्या; कावेरी नदी.

कावेरु (कावेरु) (क) धा. - उद्वेगणें; रागावणें; चिडणें.

काव्य (काव्य) (सं) वि. - ऋषितुल्य; ह्रस्वी; भविष्यसूचक.

(सं) ना. - कवन; पद्य; कविभाव; साहित्य;

शुक; कल्याण; गुरु.

काव्यकर्तृ (काव्यकर्तृ) (सं) ना. - कवि; कवन करणारा; पद्यकार.

काश (श) (काश [श]) (सं) ना. - प्रकाशन; प्रकटन; प्रभा; काशगवत; दृष्टि; चकाकी; कांती.

काशि (शी) (काशि [शे]) (सं) ना. - वाराणसी; कांती; प्रगटन.

काशीराज (काशीराज) (सं) ना. - एक राजा; अनुशास्त्राचा बाप; धन्वंतरी.

काश्मीर (काश्मीर) (सं) ना. - प्राचीन भारताचा एक भाग; कुंकुम; केशर; रक्तपुष्प.

काश्यप (काश्यप) (सं) ना. - भूमि; अरुण; गरुड; दिती अदितीचा पति; कण्वऋषि; शिल्पशास्त्रकार.

काषाय (काषाय) (सं) ना. - भगवें वस्त्र; अर्क; एकपेय.

काषायांबर (काषायांबर) (सं) ना. - काषायवसन; सन्याश्याचीं वस्त्रें; छादि; कफनी.

काषायधारी (काषायधारी) (सं) ना. - संन्यासी; भगवी वस्त्रे वापरणारा.

काष्ठ (काष्ठ) (सं) ना. - काडी; लाकूड; सरपण; मूर्ख; कृशता; गरीबी; पातळपणा; रोडपण; पाचर.

काष्ठतक्ष (काष्ठतक्ष) (सं) ना. - सुतार; लाकूड तासणारा.

काष्ठव्यसन (काष्ठव्यसन) (सं) ना. - निरुपयोगी कामांत गुंतणें; व्यर्थ दुःख.

काष्ठे (काष्ठे) (सं) ना. - दिशा; स्थळ; दृष्टि; स्वच्छता; स्पष्टता; अनुकूलता; विकास; उन्मीलन.

कास (कास) (क) ना. - प्रकाश; चकाकी; विकास; चांगुलपणा; खोकला; उर्ध्वश्वास.

कासदार (कासदार) (अ. दे.) ना. - खासदार; मोतदार; घोडेवाला.

कासगि (कासगि) (अ. दे.) वि. - खासगी; स्वतःचें; आपलें; वैयक्तिक.

कासट (कासट) (क) ना. - 'कवडे' पहा.

कासर (कासर) (सं) ना. - गवा; रानरेडा; रानगहैस.

कासरि (री) (कासरि [री]) (सं) ना. - म्हैस; महिषी.

कासाय (कासाय) (क) ना. - 'काषाय' पहा.

कासार (कासार) (सं) ना. - सरोवर; तळें; जलाशय; पाण्याचा संचय.

कासि (कासि) (सं) ना. - कास; काचा; कौपीन; लंगोट; चड्डि; 'कचडि' पहा.

कासित (कासित) (सं) वि. - पाठविलेले; दूर टाकलेले; फेकलेले.

कासु (कासु) (क) धा. - तापविणें; ऊन करणें; शिजवणें;

उकळणें; वितळणें; जाळणें; रागाळ आणणें.

(क) ना. - तांब्याचे नाणें; दमडी; एक आयुध.

—कटु (कटु) (क) धा. - नुकसान भरून देणें; न्यून भरून काढणें; भरपाई करून देणें.

—कोसरू (कोसरू) (क) धा. - मापावर वालणें; मोजून देणें.

—कळ (कळ) (क) वि. - कृमण; कंजण; चिकू; मखल.

कासू (शू) (कासू [शू]) (सं) ना. - एक आयुध; अस्पष्ट भाषण; प्रकाश; कांती; भक्ति.

कासे (कासे) (क) ना. - 'कासि' पहा.

कास्तार (कास्तार) (क) ना. - 'कासदार' पहा.

काहक (काहक) (क) वि. - संरक्षक; पालक; निरीक्षक; पोषक.

काहल (काहल) (क) ना. सुताची लडी; मांजर; पंचमहावाधे; कावळा.

काहले (काहले) (क) ना. - तुतारी; शिंग; 'कहळे' पहा.

काहि (काहि) (क) ना. - रक्षक; पालक.

काहु (काहु) (क) ना. - रक्षण; उष्णता; प्रतिपालन.

काहुर (काहुर) (क) ना. - आतुरता; गडबड; जंगलीपणा; संभ्रम.

काहेरू (काहेरू) (क) ना. - उष्णतावाद; उकाडा; तळवी; तगमग.

काहोनल (ल) (काहोनल [ल]) (क) ना. - जंगलांतील स्रोत; आकास्मिक येणारा पूर; वेदा.

काल (ल) (काल [ल]) (क) ना. - बीज; धान्य; उपद्रव; अनिष्ट; पाप.

काळ (काळ) (सं) ना. - काल; काळे; कोळी; यम.

—उरग (उरग) (सं) ना. - काळा साप; कालिंग.

—कत्तले (कत्तले) (सं) ना. - प्रलयकालीन अंधार.

—रात्रि (रात्रि) (सं) ना. - काळीकुट्ट रात्र; काळरात्र.

—हस्त (हस्त) (सं) ना. - यमाचा हस्त; मृत्यू.

काळ(ले)ग (काळ[ले]ग) (क) ना. - युद्ध; भांडण.

काळगंगोडु (कोडु) (काळगंगोडु [कोडु]) (क) धा. - युद्धाचें आव्हान देणें; युद्धाला उभें राहणें; आव्हान देणें.

काळ गरु (काळगरु) (क) ना. - काळे गंध; रक्तचंदन;

कृष्णगरु.

काळ गवळणे (काळगवळणे) (क) ना. - रणहलगी; रणवाद्य;

दुदुंभी; ढाल.

काळज (काळज) (अ. दे) ना. - काळीज; गोरोचन; यकृत;

काळजाचें मांस.

काळजी (काळजी) (अ. दे.) ना. — जायति; लक्ष; निरीक्षण;
दाक्षिण्य.
काळजी (काळजी) (क) ना. — पिकदाणी; उष्ट्रे टाकण्याचें भांडें;
अत्तरदाणी; गुलाबदाणी; पंखा; पितळेचें भांडें.
काळमुख (काळमुख) (सं) ना. — नीच मनुष्य; निर्दय मनुष्य;
एकपंथ.
काळस (काळस) (सं) ना. — कवितेचें ध्येय; काव्याचें चांगलें
लक्षण; औचित्य.
काळने (काळने) (क) अ. — काळें होऊन; गाढ होऊन; बलेंच;
पूर्णपणें.
काळसेते (काळसेते) (क) ना. — काळाबाजार; चोरव्यवहार.
काळगु (काळगु) (क) धा. — कणसांत दाणा भरणें; वाईट
वाटणें.
काळजि (काळजि) (क) ना. — 'काळजि' पहा.
काळमुख (काळमुख) (क) ना. — 'काळमुख' पहा.
काळस (काळस) (क) ना. — बावटा; निशाण; औचित्य;
तंतोतंतपणा.
काळि (काळि) (सं) ना. — दुर्गा; काळी स्त्री.
(क) ना. — कळबळ; कातर; संभ्रम; गडबड.
काळिक (काळिक) (क) ना. — अंजन; कोळी; कोळिष्ठक; सुरमा;
काजळ.
काळिके (काळिके) (क) ना. — कालिका देवी.
(सं) ना. — दोष; काळेपणा.
काळिंग (काळिंग) (सं) ना. — कृष्णसर्प; कालिया; महासर्प.
काळिवरि (रिमे) (काळिवरि [रिमे]) (सं) ना. — काठिन्य;
कठोरपणा; दोष; असंस्कृति.
काळु (काळु) (क) ना. — नाश; अकल्याण; पशु; काळेपणा;
धान्य; उपद्रव.
— किस्सु (किस्सु) (क) ना. — दावाभि; वणवा.
— केडे (गेडे) (केडे [गेडे]) (क) धा. — निंदा करणें; दोष
लावणें; आरोप करणें.
— केलस (केलस) (क) ना. — दुष्कृत्य; वाईट काम.
— बुडि (बुडि) (क) धा. — दुर्वचन करणें; खोटें बोलणें.
— मरे (मरे) (क) ना. नीचवृत्ति; दुर्मति; दुष्ट बुद्धि.
— मार्ग (मार्ग) (क) ना. — वाईट रस्ता;
आडरस्ता; दुर्मार्ग; भ्रष्टा मार्ग.
— मूळ (मूळ) (क) वि. — असंस्कृत; हीन; वाईट;
बुद्धिहीन.
काळुग (काळुग) (क) ना. — धान्याचा व्यापारी; धान्यव्यापारी.
काळे (काळे) (क) ना. — वाद्यविशेष; शिंग; 'कहळे' पहा.
काळेग (काळेग) (क) ना. — युद्ध; कलह; रणकंदन; कापाकापी.

काळोडे (काळोडे) (क) धा. — दोष देणें; घसरणें; निंदा करणें;
शिवीगाळ करणें; बीज होणें; कारणीभूत होणें.
काळोरग (काळोरग) (क) ना. — काळसर्प; कृष्णसर्प.
कल्कोण (कल्कोण) (क) ना. — माजलेला रेडा; जंगली रेडा.
काळिमाचु (काळिमाचु) (क) ना. — दावाभि; वणवा.
काळोडे (काळोडे) (क) ना. — दोष देणें; निंदा करणें; शिवी
देणें.
काळगैत (काळगैत) (क) ना. — दुष्कृत्य; कुकर्म; अनैतिक कर्म.
काळपुर (काळपुर) (क) ना. — जंगलांतील प्रवाह; वनस्रोत.
काळिमग (काळिमग) (क) ना. — वनहरीण; मृग; कुरंग;
हरिणाचें पिल्ल.
काळुर (काळुर) (क) ना. — 'काळपुर' पहा.
किं (किं) (सं) ना. — काय ? कोणते ? दोहोपैकी कोणते ?
किंवदंति (किंवदंति) (सं) ना. — ऐकीव बातमी; वर्दंति;
अनधिकृत अहवाल; आख्यायिका; गटारगप्पा; बाजारगप्पा;
आफवा; आवई.
किंशार (किंशार) (क) ना. — जकात; बाण; नारायणपक्षी;
बकपक्षी; वनस्पति.
किंशुक (किंशुक) (सं) ना. — पळसाचें झाड; बंधुकवृक्ष.
किंकीदिव (किंकीदिव) (सं) ना. — नीलकंठ पक्षी; मैना;
गप्पीदास; थापाड्या.
किंकिरि (किंकिरि) (क) धा. — दाटण होणें; खेचून भरणें; दाट
होणें; कोंबणें.
(क) ना. — दाटण; दबाव; समूह; गट.
किंकिरिगिरि (किंकिरिगिरि) (क) धा. — ठासून भरणें; कोंबणें; दाट
वाढणें; घनदाट होणें.
किंकिरिसु (किंकिरिसु) (क) धा. — ठासून भरणें, कोंबणें, जवळ-
जवळ बांधणें.
किंक्कुड (किंक्कुड) (क) धा. — ओरडणें; हळी मारणें; घासणें.
किंग्गटु (किंग्गटु) (क) ना. लहान गाठोडें; मोळी; पोतडें;
बोचके.
किंग्गणु (किंग्गणु) (क) ना. — बारीक डोळे; लहान डोळे.
किंग्गळ (किंग्गळ) (क) वि. — हीन; कोवळा; किंमत नसलेला;
क्षुद्र; कवडीकिंमतीचा.
किंग्गटु (किंग्गटु) (क) ना. — 'किंग्गटु' पहा.
किंग्गळि (किंग्गळि) (क) ना. — वाण्याचीं झुळुक; वारा;
वायुलहरी; शिकारप्रकार.
किंकर (किंकर) (सं) ना. — सेवक; चाकर; कुली; नोकर.
किंकरते (किंकरते) (सं) ना. — नोकराचाकरी; सेवा; मागणी;
न्यूनता; अभाव; कमीपणा.
किंकरे (किंकरे) (सं) ना. — सेविका; शेतकरीण.

किंकल (किं०कल) - (सं) ना. - समूह; संकीर्णता; साठा;

कोकिला; गट.

किंकिणि (किं०किं०) (सं) ना. - चाल; घागरी; मंजुल आवाज;

हुंघुर; घागरीपट्टा; माजपट्टा; मासपट्टा.

किंकिर (किं०किं०) (सं) ना. - घोडा; अश्व; कोकिल; काळी मोठी

मधमाशी; मन्मथ; काम.

किंकिरात (किं०किं०क) (सं) ना. - अशोकवृक्ष; कोरांतक; पांढरी

कोय.

किंकिरि (किं०किं०) (क) धा. - 'किंकिरी' पहा.

— पोगु (किं०किं०) (क) धा. - उद्रेक होणे; कळकणे;

एकत्र होणे; मिसळणे.

किंकिळ (किं०किं०) (सं) ना. - 'किंकल' पहा.

किंकुर्वाणते (किं०किं०कल) (सं) ना. - असहाय परिस्थिति;

दिग्मूढता. 'पुढे-काय' चिंता.

किंकोळे (किं०किं०क) (क) ना. - हिंसा; अडचण; संकट;

आपत्ति; पेच; कोंडी.

किंचडि (चडि) (किं०किं०) (क) ना. - खिचडी;

डाळमिश्रित भात; दुग्गी; गव्हाची खीर.

किंचिकिल् (कु) (किं०किं०) (क) ना. - खिंकाळणे;

माकडाचे किंचकणे.

किंचु (किं०किं०) (क) ना. - अग्नि; निखारा; आगडोंब.

किंचन (किं०किं०) (सं) ना. - कांहीं तरी; अल्प.

किंचित् (किं०किं०) (सं) वि. - स्वल्प; कांहींतरी; तिळभर;

कणमात्र.

किंचुलक (किं०किं०क) (सं) ना. - हळू चालणारा किडा पोयाने

सरपटणारा प्राणी; काडू; गांठळ; उरग.

किंचलक (जलक) (किं०किं०क) (सं) ना. - कमलातील

केसर; बिसतंतु.

किंठक (किं०किं०) (सं) ना. - खिडकी; रंघ; साणे; भोंक.

किंठि (किं०किं०) (सं) ना. - वनहरिण; रानहुंकर.

किंठिकि (किं०किं०) (सं) ना. - खिडकी. 'विंडो वातायनो खिडकी

गवाक्षो भोंक भित्तिचे -' सुळाचा गमतीकोश.

किंठ (किं०किं०) (क) ना. - कदम; फुटक्या भांड्याचा डाक;

चाकी; गंज; शेणखत.

किंठि (किं०किं०) (क) ना. - देहदडपण; शारीर शिक्षा.

किंठु (किं०किं०) (क) धा. - शिवणे; पोहोचणे; स्पर्धा करणे;

हाताला येणे; लाभ होणे; प्राप्त होणे; जवळ येणे.

(क.) वि. घुसडलेले; कोंबलेले.

किंठ (किं०किं०) (क) ना. - अवतल मनुष्य; नुकसानीत आलेला.

किंठि (किं०किं०) (क) ना. - किटाण; स्फुलिंग; ठिणगी; किटाळ.

किंठिकिडियागु (किं०किं०किं०क) (क) धा. - चिडणे;

अतिक्रोध करणे; संतापणे.

किंठिकिडियागु (किं०किं०किं०क) (क) धा. - 'किंठिकिडियागु' पहा.

किंठिगण (किं०किं०क) (क) ना. - रागाने लाल झालेले डोळे.

किंठिगणि (किं०किं०क) (क) ना. - क्रुद्ध नेत्र; शंकर; अग्निनेत्र.

किंठिगरे (किं०किं०क) (क) धा. - मत्सर करणे; द्वेष करणे; अंगार ओकणे; सुडाने जळणे.

किंठिगेदरु (किं०किं०क) (क) धा. - दिसेल त्याच्या अंगावर

जाणे; आग पाखडणे; ठिणग्या उडविणे.

किंठिगेडि (किं०किं०क) (क) ना. - अग्नीप्रमाणे वाईट करणारा;

अविवेकी; आटसुटा; दुष्ट.

किंठिवीळ (किं०किं०क) (क) धा. - ठिणगी पडणे; भांडणे;

ठिणग्या उडवणे; वसवस करणे; भांडणाला मूळ होणे.

किंठिसुसु (किं०किं०क) (क) धा. - आगीच्या ठिणग्या ओतणे;

अतिक्रोध करणे.

किंठिसु (किं०किं०क) (क) धा. - वाईट करणे; वाटोळे करणे; नाश करणे.

किंठु (किं०किं०क) (क) धा. - वाईट होणे; विघडणे; नाश होणे;

वाटोळे होणे; निरुपयोगी होणे; दृष्टिआड होणे.

किंठुक (किं०किं०क) (क) ना. - वाईट मनुष्य; दुर्मनुष्य; किंठक्या मनाचा मनुष्य.

किंठुगज (किं०किं०क) (क) ना. - दुष्कृत्य; वाईट काम;

अपकार्य.

किंठ (किं०किं०) (सं) ना. - घट्टा; दड्ड; भोवरी.

किंठि (किं०किं०) (क) ना. - चाहूल; दातातील घाण.

किंठि (किं०किं०) (क) ना. - खिड; रंघ; खिडकी.

किंठ (किं०किं०) (क) वि. - लहान; कोवळे; लंडे या अर्थी समासात येणारा आदेश.

किंठम (किं०किं०क) (क) ना. - कृत्रिमता; कपट; फसवणूक;

फसव्या.

किंठव (किं०किं०) (सं) ना. - वंचक; जुगार; चोर; सुगंधी द्रव्य;

मादक पदार्थांचे झाड.

किंठाव (किं०किं०) (अ. दे) ना. - पुस्तक; पदवी; मोठी वही.

किंठड (किं०किं०क) (क) ना. - जुगुप्सा; असहायता; वैराग्य;

असत्य; किंठस; घृणा; क्रोध.

किंठडि (किं०किं०क) (क) ना. - संन्यासी; तपस्वी; योगी;

एकांतवासी; यात्री; प्रवासी.

किंठळे (किं०किं०क) (क) ना. - 'किंठु' पहा; संत्री.

किंठा (किं०किं०) (अ. दे) ना. - अनुकरण; समय; पाळी; वरची ओळ; नमुना.

किंठाट (किं०किं०क) (क) ना. - भांडण; उच्छाटण.

किन्नानारु (किंनु लारु) (क) ना. - दुर्गंधी; नर्ककुंड;
सांडपाण्याचा साठा; ताग; अंबाडा.

किन्तीळे (किंतीळे) (क) ना. - नारिंग; संत्रे; फाक; पाकळी;
पिवळा व तांबडा मिळून होणारा रंग.

किन्न (किंनु) (क) ना. - लहान; खुजा; लांडा.

(क) अ. - उपटून; वर उचलून; खणून; निर्मूल करून.

— ईळे (ईळे) (क) ना. - संत्रे; नारिंग.

किन्नेसळ (किंनु सळ) (क) ना. - फुलाची पाकळी; दळ; लहान
पाकळी.

किन्न (किंनु) (क) अ. - खालील; समासामधे 'केळगु' या
शब्दाचा 'किन्न' किंवा 'किळ' असा आदेश होतो.

किनारे (किंनार) (अ. दे.) ना. - किनारा; कांठ; शेवट; पदर; बाजू.

किनिसु (किंनु सु) (क) धा. - क्रोडाला येणें; रागावणें; चिडणें.

(क) ना. - कोप; चीड; क्रोध.

किंतु (किंनु) (सं) अ. - पण; परंतु.

किंदुर (किंनु रु) (सं) ना. - द्रौपदीस्वयंवरासाठी ठेवलेला
धनुष्यबाण.

किन्न (किंनु) (सं) वि. - खिन्न; कोमेजलेलें; ग्लान; नीरस.

किन्नर (किंनु र) (सं) ना. - मानवाचा भास निर्माण करणारी
योनी; अश्वदेही मनुष्य; कुबेराची प्रजा.

— पति (पति) (सं) ना. - कुबेर; किन्नराचा राजा.

किन्नरि (किंनु रि) (सं) ना. - किन्नरजातीची स्त्री; किन्नरी;
वाद्यविशेष; एकतारी.

किन्नरेश (श्वर) (किंनु रेश [रु]) (सं) ना. - कुबेर.

किपायति (किंनु पायति) (अ. दे.) ना. - किपायत; लाभ;
शिल्पक; फायदा.

किप्परी (किंनु रि) (क) धा. - उठणें; उडी मारणें; अभिवृद्धि
होणें; एकत्रित करणें.

किप्पोटे (किंनु पोटे) (क) ना. - ओटी; पोटाच्या खालचा भाग.

किन्नटे (किंनु टे) (क) ना. - खालचा रस्ता; लहान वाट;
पायवाट.

किन्नदि (रि, (किंनु दि [रि]) (क) ना. - खालचा भाग;
जवळचा भाग.

किन्नसिरु (सुरू) (किंनु सिरु [सुरु]) (क) ना. - पोटाखालचा
भाग; खालचें पोट.

किन्निव (न्वे) (किंनु [न्वे]) (क) ना. - द्वीपाचा उतार;
तळ्याचा कांठ.

किन्नोदु (किंनु उदु) (क) ना. - करांगुळी; करंगली.

किन्नोटे (किंनु ओटे) (क) ना. - 'किप्पोटे' पहा.

किमिचु (किंनु चु) (क) धा. - चिरडणें; हिसकावून घेणें;
चुरडणें; चोळामोळा करणे.

किमु (मुत) (किंनु [मुत]) (सं) अ. - आणखी जास्त ते
काय? दोहोपैकी एक.

किमुळ (किंनु लु) (क) ना. - कुस्करलेलें; संकुचित झालेलें.

किमुळचु (किंनु लु चु) (क) धा. - 'किमिचु' पहा.

किंपाक (किंनु पाक) (सं) वि. - अपक्व; बालिश; पोरकट; मूर्ख.

किंपुरुष (किंनु रुष) (सं) ना. - किन्नर.

किंमत (तु) (किंनु त [तु]) (अ. दे.) ना. - किंमत; मूल्य;
दाम.

किंमिर (किंनु रि) (क) ना. - बकासुराचा लहान भाऊ; किर्मिर
राक्षस; भिन्न जातीचा वर्णसंकर.

— वैरी (वैरी) (क) ना. - भीम; किम्मिराचा वध
करणारा.

किर (किंनु) (क) धा. - झाकणें; आवरणें; रस्ता रोखणें; कुंपण
घालणें; मौन धरणें.

(क) ना. - लहान; खालचा; तळचा.

किर (किंनु) (सं) ना. - हुकर; रानहुकर.

किरकुळ (किंनु कुळ) (क) वि. - लहानसहान; क्षुद्र; किरकोळ.

किरचु (किंनु चु) (क) धा. - ओरडणें; किंकाळणें; घट्ट आवळून
घरणें.

(क) ना. - ओरड; किंकाळी.

किरण (किंनु रण) (सं) ना. - प्रकाश; प्रकाशशलाका; कांती;
प्रकाश रेखा.

किरण वि किरणकारक (किंनु रण वि किरणकारक) (सं) ना. -
उष्णतांतर करण्याचें साधन; तापवण्याचें साधन.

किरव (वु) (किंनु व [वु]) (क) ना. - कोल्ह्याच्या जातीचा
प्राणी; चित्ता.

किरय (किंनु य) (क) ना. - किंमत; मूल्य; भाडें.

किरमंजि (किंनु मंजि) (क) ना. - किरमिजी.

किराणि (किंनु णि) (अ. दे.) ना. - मसल्याचें सामान; मीठ
वगैरे आहार पदार्थ; किरणामाल.

किरात (किंनु त) (सं) ना. - व्याध; शबर; शिकारी; खुजा;
खुरटा; लहान.

(क) ना. - वेरड जमात; वेरड कुल.

किराय (किंनु य) (अ. दे.) ना. - किंमत; भाडें; कुली; करकर
आवाज. 'किरय' पहा.

किरि (किंनु रि) (क) धा. - भादरणें; क्षौर करणें; दांत काढणें.

(क) वि. - कोवळे; लहान; छोटे.

(क) ना. - प्रवाह; दोऱ्याची गुंडी; हुकर.

किरदु (किंनु दु) (क) अ. - उघडून; उकलून; सोडून.

(क) वि. लहान; लोडें; किरटें.

किरिने (किंनु रिने) (क) ना. - ओंजळ; शीर; अंजली.

किरिचु (कि०७३०) (क) धा. — किंचाळणें; गाढवासारखें ओरडणें;
शेख मारणें; बोंबलणें.

(क) ना. — गर्वमध्वनि; ओरड; आरडाओरड; गोंगाट.

—आट (७४) (क) ना. — वाटेल तशी ओरडाओरड;
गोंगाट.

किरिनालगे (कि०७३०७०) (क) ना. — पडजीभ.

किरिनुडि (कि०७३०७०) (क) ना. — झुलक गोष्ट; सामान्यबाब;
हीन वचन.

किरिबीळ (कि०७३०७०) (क) धा. — कमी होणें; न्यूनता येणें;
लांडें पडणें; थिटें पडणें.

किरीट (कि०७३०) (सं) ना. — मुकुट; राज शिरोभूषण.

किरीटि (कि०७३०) (क) ना. — अर्जुन; इंद्राकडून मिळवलेला
अमूल्य किरीट वापरणारा.

किरु (कि०७३०) (क) वि. — लहान; थिटें; लांडे; कोमल.
(क) धा. — आडवें येणें.

—ईचल (७३७०) (क) ना. जंगली ताडवृक्ष.

—कुणि (७३७०) (क) ना. भोक; रंध्र; करांगुळी; भिचके;
खड्डा.

—कुळ (७३७०) (क) वि. — सामान्य; अल्प; क्षुद्र.

(क) ना. उपद्रव; हिंसा; त्रास; पीडा; नीच जात.

—गणे (७३७०) (क) ना. — परकर, स्त्रियांचें अंतवस्त्र.

—पनि (७३७०) (क) ना. — थेंब; बिंदु; बूंद.

—प (व) रथ (—७३७०) (क) ना. — लहान वय,
बालवय, कोवळें वय.

—पेंडिर् (७३७०) (क) वि. — कोवळ्या वयाची; लहान
वयाची.

किरु कुणिके (कि०७३०७३०) (क) ना. — करंगळी; अनामिका.

किरुव (कि०७३०) (क) ना. — चित्ता; कोल्ह्याच्या जातीचा प्राणी.

किरुवेलर् (कि०७३०७३०) (क) ना. — वातलहरी; झुलक; वायु
तरंग.

किरुळ (कि०७३०) (क) वि. — अतर; कोवळें; बाल; मूल.

किर्तु (कि०७३०) (क) ना. — उपसलेली तलवार; उबडलेला चाकू

किर्दि, (कीर्दि) (कि०७३०) (अ. दे.) ना. — जमाखर्चाची
वही.

किर्ने (कि०७३०) (क) अ. — 'किर्' असा आवाज करीत.

किल (कि०७३०) (सं) अ. — निश्चयपूर्वक; अर्थात्; असे म्हणतात कीं.
(सं) ना. किलकिलाट; किलबिल; खेळ.

किलकिंचित (कि०७३०७३०) (क) ना. — प्रिय खेळ; प्रेयसीची
प्रेमचेष्टा; केली; चाळा.

किलकिल (ला) (कि०७३०) (सं) ना. — आनंदध्वनि,
पक्ष्यांचा आनंदरव; किलबिलाट.

किलाट (कि०७३०) (क) ना. — आटीव दूध, खवा, खसखस.

किलास (कि०७३०) (सं) ना. — तारुण्यपीठिका; मोडी; यौवन
पुटकुळी; शिवें; तोंडावर येणारी तारुण्याची पुटकुळी.

किलि (कि०७३०) (क) धा. — हसणे खिदळणें; आनंदांनं गाणें.

किलिंग (कि०७३०) (क) ना. — क्षौरिक; कारागीर; न्हावी; हजाम.

किलु (लुं) वु (कि०७३०) (क) ना. — गंज; दोष; जंग;
विष.

किल्विष (कि०७३०) (सं) ना. — पाप; दोष; वाण; विष; कल्मष;
प्रमाद; अपराध.

किल्ले (कि०७३०) (अ. दे) ना. — किल्ला; दुर्ग; गड.

—द्वार (७३०) (अ. दे) ना. — गडकरी; किल्ल्याचा मालक.

किव (वु) वु (कि०७३०) (क) धा. — चुरगळणें; पिळणें;
चुरडणें; किवचणें.

किव (वु) डु (कि०७३०) (क) वि. — किवंडा; बहिरा;
मंदकर्ण; कानाला ऐकूं न येणारा.

किवि (कि०७३०) (क) ना. — कान; श्रवणेंद्रिय; कर्ण.

—आरे (७३०) (क) अ. — कानांत पोहोचवयेंत; ऐकू जाईलसे.

—ओले (७३०) (क) ना. — कर्णभूषणें; कानांतील दागिना.

—तेरे (७३०) (क) धा. — लक्ष देणें; ऐकणें; ध्यान देणें.

—तुडिने } (७३०) (क) ना. — कानांतील दागिना;
कर्णभूषण.

—तोडुवु (७३०) (क) धा. कान दोचणें.

किविवु (पु) गु (कि०७३०) (क) धा. — कानात शिरणें;
ऐकूं येणें.

किविवेट (कि०७३०) (क) ना. — आसक्ति; परस्परांची प्रेमवातां
ऐकून होणारा संतोष.

किवुडुतन (कि०७३०) (क) ना. — किवंडेपणा; बहिरेपणा;
अलक्ष; दुर्लक्ष; कानाडोळा.

—आगु (७३०) (क) धा. — तिरस्कारणें; न ऐकणें; दुर्लक्षणें;
कानाडोळा करणें.

—केळ (७३०) (क) धा. — ऐकून न ऐकलेसें करणें;
अलक्षणें; दुर्लक्षणें; मनावर न घेणें.

किवुळ (ळु) (कि०७३०) (क) धा. — चिरडणें; चुरगळणें
हिसकणें; हिसकावणें.

किवुकेळ (कि०७३०) (क) धा. — अलक्षणें; न ऐकणें; मनावर
न घेणें.

किशोरक (कि०७३०) (सं) ना. — पिळू; शिंगारू; शरभ; पोर;
पेटा; बालक.

किकिंध (कि०७३०) (सं) वि. — एकत्रित; मिश्रित; एकसंध;
दडपलेले; 'इहणि' पहा.

किकिंधे (कि०७३०) (सं) ना. — वाली सुग्रीवांची राजधानी.

हल्लीच्या हंपीच्या जवळचा प्रदेश.

किष्कु (किंस्कु) (क) वि. - वाईट; क्रूर.

(क) ना. - वीत; बारा अंगळें मापाची जागा.

किस (किंस्) (क) वि. - वाकडतिकडे; वक्र; उघडलेलें.

—(वा) बाय ([वा] वाय) (क) ना. - उघडे तोंड; नृसिंह देव.

—वायदास (वायदास) (क) ना. - प्रल्हाद.

किसकने (किंस्कुने) (क) अ. - लागलीच; एकदम; मोठ्याने शिकून.

किसलय (किंस्लय) (सं) ना. - कोव; अंकुर; पालवी; मोळकें.

किसि (किंस्) (क) धा. - उघडणें; विकसित होणें; रुंद करणें.

(क) वि. 'किसिदु'चे समासात येणारे रूप.

किसिदु (किंस्दु) (क) वि. - उघडलेलें; रुंदावलेलें

(क) अ. सताड उघडें, रुंद करून.

किमु (किंस्) (क) ना. - ताम्रवर्ण.

—कण (किंस्) (क) ना. - नेत्रविस्फार; डोळे बटारणें; क्रुद्धनेत्र.

—कल् (किंस्) (क) ना. - तांबडा दगड; माणिक; रत्न.

—कुळ (किंस्) (क) ना. - पीडा; न्यून.

—संजे (संजे) (क) ना. - अरुण; संध्याकाळ; तांबुस रंग

किसुर (क) (किंस्) (क) ना. - तिरस्कार; तिडकार;

क्रोध; असह्यता; वाईट दृष्टि; भांडण; कलह.

किसे (किंस्) (क) ना. - खिसा; पिशवी; हातपिशवी;

—कळ (किंस्) (क) ना. - खिसेकापू.

किल् (किंस्) (क) वि. - खालचा; नीच; हीन; क्षुद्र; तुच्छ;

'किन्' पहा.

किलिर् (किंस्) (क) धा. - रागावणें; खिकाळणें.

किलिरु (किंस्) (क) धा. - 'किचिकिल्' पहा.

किलिंदले (किंस्) (क) ना. - नम्रता; विनय.

किन्नु (किंस्) (क) धा. - हीन होणें; खालीं उतरणें; निर्नाम

होणें; खुजा होणें; लहानपण पत्करणें.

किळतु (किंस्) (क) अ. - उपटून; उकरून.

किळ्वाळ (ळ) (किंस्) (क) ना. - हीन जीवन; कठ्यार.

किळाळवळ (किंस्) (क) ना. - नागवी तरवारधारी;

राजाचे अंगरक्षक.

की (किं) (क) धा. - पू होणें; पू भरणें; जखम पिकणें.

कीकस (किंस्) (क) ना. - हाड; अस्थि.

कीचक (किंस्) (सं) ना. - विराटाचा सेनापति; वंशी; पावा;

मुरली.

कीचु (किंस्) (क) ना. - उंदीर, पक्षी वगैरेचा चिरचिराट;

क्रौंच पक्षी; (क) धा. 'कीसु' पहा.

कीट (टक) (किंस्) (सं) ना. - कृमिकीटक; जीवजीवाणु; तिरस्काराचा शब्द; क्षुद्र साम्य.

—तन (डन) (क) ना. - पीडा; कटकट; काट; त्रास.

कीटले (किंस्) (क) ना. - अडचण; उपद्रव; पीडा; चेष्टा.

कीटालय (किंस्) (सं) ना. - न्हाणीघर; स्नानगृह.

कीदु (किंस्) (क) वि. - एवढे थोडें; इतकें अल्प.

(क) ना. - तिरस्कार; अलक्ष; असह्यनशीलता; अनादर.

कीडि (किंस्) (क) ना. - कृमिकीटक; जीवजंतु.

कीण (किंस्) (क) ना. - मात्सर्य; विचार; आलोचना.

कीत (किंस्) (क) ना. - पू झालेली जखम; कुजलेली जखम.

कीतु (किंस्) (क) अ. - पू भरून; कुजून.

(क) ना. - मांस किंवा फळ यांचा तुकडा.

कीन (किंस्) (क) ना. - न्यून; अभाव; लांबेपणा; कमीपणा.

कीनाश (किंस्) (सं) वि. - दरिद्री; गरीब; लोभी; लहान;

लुब्ध. (सं) ना. - मांसाहारी; नोकर; रोगी; योद्धा; यम;

मृत्यु; माकड.

कीनाशनगरि (किंस्) (सं) ना. - यमलोक; शैमिनी.

कीनाशनाश (किंस्) (सं) ना. - यमाचा नाश करणारा;

मृत्युहर; शंकर.

कीनि (किंस्) (क) धा. - उघडणें; दात काढणें.

(क) वि. - उघडे; दात पडलेले; बोटारा.

कीनिके (किंस्) (क) ना. - दात खाणें; क्रोधाविष्कार; क्रोध.

कीर (किंस्) (सं) ना. - पोपट; मांस.

(क) ना. - मुंगस; दूध; क्षीर.

कीरार (किंस्) (क) ना. - क्षीरसागर; दुग्धसंचय; दुग्धकेंद्र;

रक्त; पाणी; नागफणी.

कीरु (किंस्) (क) धा. - चिडणें; ओरडणें; क्रोधानें लाल होणें;

टोकरणें; रेघोऋत्या ओढणें; पुसणें.

(क) ना. - जेवण वाढलेलें ताट; क्षीर.

कीरुति (किंस्) (अ. दे) ना. - कीर्ति; यश; वर्णन; नावलौकिक.

कीरे (किंस्) (क) ना. - भाजीपाला; शाकभाजी.

कीर्ण (किंस्) (सं) वि. - विस्तारित; पसरलेले; विस्तृत;

व्याप्त; फेकलेले; गुप्त; लपलेले.

कीर्दी (किंस्) (अ. दे) ना. - किर्दी' पहा.

कीर्तनगेय (किंस्) (क) ना. - कीर्तन; वर्णन;

कथानिवेदन.

कीर्तनकार (किंस्) (सं) ना. - कथेकरी; भाट.

कीर्तिमुख (किंस्) (सं) ना. - शिंगावरील टोपण;

अलंकार; वस्त्र.

कीर्तिवंत (कै०३८००३) (सं) वि. — कीर्तिवान्; नामांकित; यशवंत.
कीर्तिसु (कै०३८००३) (क) धा. — वाखाणणें; स्तुति करणें; वर्णन
करणें; रंगविणें.

कीर्य (कै००००००) (सं) वि. — फेकलेले; प्रसरित; टाकलेले.

कीळ (लक) (कै०७ [७८]) (सं) ना. — खीळ; कडी; अडणा;

बिजागरें; खुंटी; पर्वत; लाख; पशुबांधण्याचा खुंटा;

संवत्सरनाम; अग्निज्वाला; इंद्रकीलपर्वत.

कीलन (कै०७८) (सं) ना. — तंत्र; विधान; अडथळा; खीळ.

कीलार (कै०७८०) (क) ना. — 'कीरार' पहा.

कीलारि (कै०७८०) (सं) ना. — दुग्धमंदिर; दुधाचा व्यापारी;

गवळी; मय्या.

कीलाल (कै०७८०) (सं) ना. — 'कीरार' पहा. कृपणपणा;

खोगीर; ज्वाला; अमृत; पशु; रक्त.

कीलि (कै०७) (क) ना. — कुलूप; टाळ; कडी; संरक्षण; कल्याण-
साधन; किल्ली.

कीलिग (कै०७८) (क) ना. — कडीत अडकविण्याची खीळ.

कीलित (कै०७८) (सं) वि. — संरक्षित; बंदिस्त; कुलूप लावलेले;

दाबून घातलेले; आवळलेले. बडवलेले.

कीलिसु (कै०७८०) (क) धा. — बांधणें; आवळणें; टोचणें; आत
घालणें; स्थिर करणें; राखणें; रक्षण करणें.

कीळु (कै०७८) (क) ना. — कुलूप; खुंटी; रहस्य; मूलकारण;

मिळकत; सोपा; कष्टा. ओठा; विचाररहस्य.

— कूट (कै०७८) (क) ना. — सांधणूक; मिसळणी; मिळवणी.

— गों (बों) वे (कै०७८ [७८०] ७८) (क) ना. — कळसूत्री
चाहुले.

कीले (कै०७) (क) ना. — जाल; ज्वाला.

कीलोळिसु (कै०७८० ७८०) (क) धा. — कुलूप लावणें; राखणें;
संरक्षणें.

कीलेदेगे (कै०७८०) (क) धा. — सोडणें; मुक्त करणें; कुलूप
काढणें; उघडणें; अडकाठी दूर करणें.

कीव (बु) (कै०७८ [७८]) (क) ना. — पू; जखमेतील घाण;
त्रणातील द्रव.

कीश (कै०७) (सं) वि. — नागडा; नझ.

(सं) ना. — माकड; सूर्य; पक्षी; कपिसेना.

कीसर (कै०७८) (क) ना. — गोंधळ; गोंगाट; कानठळी;
डोकेउठी.

कीसु (कै०७८) (क) धा. — उपडणें; बासणें; पातळ करणें;
ओढणें; उकरणें; उकरून रुंद करणें.

(क) ना. — कर्णपत्र; कोंच पक्षी.

कीसुळि (कै०७८०) (क) ना. — रंधा; सामता; भोक पाडण्याचे
साधन; डील.

कीळ (कै०७८) (क) धा. — उपडणें; ओढणें; वर उचलणें; समूळ
उपडणें; नागविणें.

(क) ना. — वासरु; हीनता; क्षुद्रपणा; पडवी;

चंद्रशाळा; आवार; हीन सोने; अधम; लगाम.

कीळ (कै०७) (क) वि. — हीन; वाईट; अडाणी (भाषा).

कीळाळ (कै०७८०) (क) ना. — नीच मनुष्य; सामान्य जन;

कमी दर्जाचा मनुष्य.

कीळिसु (कै०७८०) (क) धा. — उपडणें; उखडणें; कोंवणें; घड
बांधणें.

कीळिल् (कै०७८०) (क) ना. — घरांतील नोकर राहाण्याची
जागा; देवडी.

कीळु (कै०७८) (क) ना. — वासरु; रेडकू; कोकरु.

(क) धा. — 'कीळ' पहा.

— आगु (कै०७८) (क) धा. — क्षुद्र हीन अल्प होणें.

— आय (कै०७८) (क) ना. — देहाचा खालचा भाग.

— गोरव (कै०७८) (क) ना. — मिश्रक; भटक्या.

कीळे (कै०७) (क) ना. — पाताळ; तळलोक.

कीळेसळ (कै०७८०) (क) ना. — तळपाकळी; दळ; शेंडा;

टिकशी; कुडी.

कीळाळ (कै०७८०) (क) वि. — सामान्य; अधम; प्रेत.

कीळव (ब) ली (कै०७८ [७८] ७) (क) ना. — दुर्भाग; कुवंश;

खुरटा वेल.

कीळमानिस (कै०७८० ७८०) (क) वि. — हीनकुलात जन्मलेला;
अधम.

कीळवातु (कै०७८० ७८०) (क) ना. — हीन वचन; शिबी; दुर्वच;
अभद्र भाषा; दुरुत्तर.

कीळवाळु (कै०७८० ७८०) (क) ना. — हीन जीवन; गरीबीचे
जीवित; दुर्वर्तन.

कीळनुडि (कै०७८० ७८०) (क) ना. — नीच भाषण; दुरुत्तर;

टाकून बोलणें. 'कीळवातु' पहा.

कु (कै०७) (सं) वि. — वाईट; हीन; नष्ट; 'वाईट' या अर्थी
नामापूर्वी येणारा उपसर्ग.

कुकुभ (कै०७८०) (सं) ना. — तीव्र निशा चढवणारे मद्य.

कुकिल् (लु) (कै०७८० [७८] ७) (क) ना. — कुहु कुहु; कोकिलध्वनि.

— इडु (कै०७८) (क) धा. — कुहु करणें; कोकिलेचा
आवाज काढणें.

कुकील (कै०७८०) (सं) ना. — पर्वत; वेष्ट; द्वीप.

कुकुर (कै०७८०) (सं) ना. — देवशुनि; देवलोकीचा कुत्रा;

यदुवंशीय राजा; दशार्ण नावाचा देश.

कुकूल (कै०७८०) (सं) वि. — अत्युत्कृष्ट; श्रेष्ठ; धूमावृत; पठार;
सपाटीचा प्रदेश.

कुक्कटि (कुक्कुडि) (क) ना. - कलिंग; पक्षी; भारद्वाज;
सोनकावळा.

कुक्कडि (कुक्कुडि) (क) ना. - सुताची कुकडी; गुंडी; पांजणी.

कुक्करिसु (कुक्कुडिसु) (क) धा. - कुस्करणे; बसविणे; कोंवणे;
आपटणे; नाश करणे.

कुक्कि (कुक्कुडि) (क) ना. - मुसकी; मुखाडकी; मुखबंधन.

कुक्किसु (कुक्कुडिसु) (क) धा. - टोचणे; धुणे; प्रकाशणे;
बुद्धिगोचर करणे.

कुक्कु (कुक्कुडि) (क) धा. - टपली मारणे; तडाखा देणे;
आग्रहपूर्वक सांगणे; मिचकणे; मिचकावणे; दिपणे; टोचणे;
बस चुबकणे; हलविणे.

कुक्कुट (कुक्कुडि) (क) ना. - लांडोर; बगळा; रानकोंबडा.
(सं) ना. - कोंबडा.

कुक्कुटासन (कुक्कुडिआसन) (सं) ना. - योगांतील एक आसन.

कुक्कुभ (कुक्कुडि) (सं) ना. - रानकोंबडा.

कुक्कुर (कुक्कुडि) (सं) ना. - कुत्रा; एक देश; माजीपाल्याचा
दर्प.

कुक्कुरिसु (कुक्कुडिसु) (क) धा. - कुस्करणे; मुदडणे; कुटणे;
आदळणे; जमिनीवर आपटणे. 'कुक्करिसु' पहा.

कुक्कुळ (कुक्कुडि) (क) धा. - सतावणे; अतित्रास देणे; अंत
पाहणे; परीक्षा पहाणे; कसाला लावणे.

कुक्के (कुक्कुडि) (क) ना. - बुट्टी; टोपली.

कुक्षि (कुक्कुडि) (सं) ना. - पोटा; काल; कुशी; कूस.

—वामकुक्षि (वामकुक्कुडि) (सं) ना. - भोजनोत्तर डुलकी;
भोजनोत्तर थोडे आडवे होणे.

कुगुरु (कुक्कुडि) (क) ना. - पंग; डुलकी.

कुगृह (कुक्कुडि) (सं) ना. - वाईट घर; उद्धत पत्नीचा संसार.

कुगु (कुक्कुडि) (क) धा. - कमी होणे; वाकणे; संकुचित होणे;
विनीत होणे; लपणे; कृश होणे; खचणे.

—इसु (इसु) (क) धा. - बारीक करणे; संकुचित करणे;
मुदडणे; चुरमडणे; पाचोळा करणे.

कुग्रह (कुक्कुडि) (सं) ना. - अनिष्ट वेळ; वाईट नक्षत्र; प्रतिकूल
समय; अशुभग्रह; अशुभ काल.

कुग्राम (कुक्कुडि) (सं) ना. - लहान खेडे; शोषवपट्टि.

कुंकुम (कुंकुमासु) (सं) ना. - कुंकु; कुंकूम केशर;

सुवासिनीच्या कपाळावरील कुंकवाची टिकली.

कुंकुमांक (कुंकुमासुआंक) (सं) ना. - कुंकुमतिलक; कपाळा-
वरील कुंकु; कुंकवाचा टिका.

कुंकुमांकिते (कुंकुमासुआंकिते) (सं) ना. - सौभाग्यवती;

सुवासिनी; सुमंगला; पतिव्रता; सधवा.

कुंकुव (कुंकुमासु) (क) ना. - 'कुंकुम' पहा.

कुंके (कुंकुडि) (क) ना. - खांदा, पाठ.

कुंग (कुंकुडि) (क) ना. - कोळी; जाळीवापरणारे; वेस्तरजात.

कुंगु (कुंकुडि) (क) ना. - मौन; स्तब्धता; अवलम्बणा.

कुच (कुंकुडि) (सं) ना. - स्तन; थान; मांसग्रंथी.

—मुख (मुखकुंकुडि) (सं) ना. - स्तनाग्र, थानाचा बोंडी;

चुचुक.

कुचर (कुंकुडि) (सं) ना. - दुर्वर्तन; बदचाल; मंदगति; अनीति;
दुराचार.

कुचंदन (कुंकुडिआंदन) (सं) ना. - रक्तचंदन; तांबडे गंध; रक्त
चंदनाचा टिका.

कुचलु (कुंकुडि) (क) वि. - शिजवलेले; रांधलेले, उकडलेले.

कुचाग्र (कुंकुडिआग्र) (सं) ना. - 'कुचमुख' पहा.

कुचालि (कुंकुडिआलि) (सं) ना. - दुर्वर्तन; निंदा; चेष्टा; दुराचार;
अनीति.

कुचित (कुंकुडिआ) (सं) ना. - दुर्विचार; अहितचिंतन.

कुचुगुड (कुंकुडिआगुड) (क) धा. - कुजबुजणे; कानगोष्ट करणे;
हलक्या आवाजाने कानांत बोलणे.

कुचेल (कुंकुडिआ) (सं) ना. - सुदाम; फाटके कल.

कुचेष्टे (कुंकुडिआ) (सं) ना. - निंदा; दुष्कृति; थडा; टवाळी;
उपहास; विडंबन; मस्करा.

कुचोद्य (कुंकुडिआद्य) (सं) ना. - परिहास; अपहास; कुकल्पना;
कुटिल वृत्ति; दुर्वर्तन.

कुच्च (कुंकुडिआ) (क) वि. - अंध; डोळ्याच्या खाचा झालेला;
आंधळा.

कुच्चलकि (कुंकुडिआलकि) (क) ना. - उकडे तांदूळ.

कुच्चलु (कुंकुडिआलु) (क) अ. - शिजवून; उकडून; रांधून.

(क) ना. - शिजवण; उकडण; रांधवण.

कुच्चिपुडि (कुंकुडिआपुडि) (क) ना. - नृत्यविशेष; नर्तनप्रकार.
नृत्यपद्धति.

कुच्चित (कुंकुडिआ) (क) वि. - कुत्सित; वाईट; हीन; शिजवलेले;
रांधलेले.

कुचु (कुंकुडिआ) (क) धा. - शिजवणे; उकडणे; रांधणे; वाफ देणे.
(क) ना - कुंचला; झाडणी; ब्रश.

(सं) ना. - मत्स्यविशेष; मासळीचा प्रकार.

कुज (कुंकुडिआ) (सं) ना. - भूरुह; भूमीत जन्मलेले; चंद्र; मंगळ;
क्षितिज; भौम; मित्रा; किरात; हीन कुळी जन्मलेला.

कुजन (कुंकुडिआ) (सं) ना. - दुष्ट मनुष्य; दुर्जन; नीच मनुष्य.

कुजनते (कुंकुडिआलते) (सं) ना. - दुर्जनता; वाईटपणा; दुष्टता; द्वेष.

कुजवार (कुंकुडिआवार) (सं) ना. - भौमवासर; मंगळवार.

कुजात (कुंकुडिआत) (सं) ना. - 'कुज' पहा. क्षितिज.

कुजे (कुंकुडिआ) (सं) ना. - हीन स्त्री; दुष्ट स्त्री; वेळी; हीन कुलजा.

कुज्जे (कुज्जे) (क) ना-फणस; फणसाचें झाड.

कुंच (कुंच) (क) ना.-रंगाचा कुंचला; चवरी; चामर; ब्रश.

कुंचक (कुंचक) (क) वि.-वाकलेले; वाकडे झालेले;

मुदडलेलें; चुरडलेलें; चुरमडलेलें

कुंचटिंग (कुंचटिंग) (क) ना.-शूद्र; वृषल; तूरडाळ करणारी.

कुंचवडिंग (कुंचवडिंग) (क) ना.-झाडणीतें माशा मारणारा.

कुंचिका (के) (कुंचिका [क]) (सं) ना.-वचनबद्धता;

गुंतलेला हात; 'कसिले' पहा.

कुंचि (चिने) (कुंचि [क]) (क) ना.-कुंची; लांब टोपरें;

घुगी; अर्मकाचे टोपणें.

कुंचित (कुंचित) (सं) वि.-दुमडलेलें; वाकलेलें; दिपलेला;

आकुंचित; आखुड; संकुचित; आकसलेलें.

कुंचु (कुंचु) (क) धा.-'कुंगु' पहा.

कुंज (कुंज) (सं) ना.-लतामंडप; गुंफा; लताग्रह; जंबडा;

हत्तीचा दात.

कुंजर (कुंजर) (सं) ना.-हत्ती; गजासुर.

—कर (कर) (सं) ना.-हत्तीची सोड.

कुंजारी (कुंजारी) (सं) ना.-सिंह; मृगेंद्र.

कुंजराशन (कुंजराशन) (सं) ना.-अश्वस्थवृक्ष.

कुंजल (कुंजल) (क) ना.-गंजी; अंबील; पेज.

कुंजु (कुंजु) (क) धा.-हसणें; उडणें; उडी मारणें;

हास्याची उकळी येणें; आनंदित होणें.

कुट (कुट) (क) ना.-जलपात्र; पाण्याचें भांडें; घर; मंदीर;

झाड; दगड फोडण्याचा हातोडा; सुतकी.

कुटक (कुटक) (सं) ना.-दाता; पिणारा; लाकडी नांगर;

घुसळलांब.

कुटकु (कुटकु) (क) धा.-कोंवणें; चावणें; चावा घेणें.

(क) ना.-खुटखुट आवाज.

कुटंक (कुटंक) (क) ना.-माळा; माडी; छप्पर; माची.

कुटज (कुटज) (सं) ना.-कुड्याचे झाड.

कुटहारिका (कुटहारिका) (सं) ना.-दासी; नोकरिण.

कुटि (टी) (कुटि [क]) (सं) ना.-झोंपडी; पुष्पगुच्छ.

कुटिक (ग) (कुटिक [क]) (क) ना.-कुटणारा; फोडणारा.

कुटिर (कुटिर) (सं) ना.-झोंपडी; छोटी वस्ती; वाडी; टोला.

कुटिल (कुटिल) (सं) वि.-वाकडें; वाकलेले; अप्रामाणिक;

अनासक्त; नकली; अविश्वासी.

(सं) ना.-फसवणूक; हातचलाखी; अन्याय.

कुटिलते (कुटिलते) (सं) ना.-वाकडेपणा; वाक; फसवेगिरी;

अप्रामाणिकपणा; अन्याय.

कुटिलांग (कुटिलांग) (सं) ना.-लवाडीचें साधन; युक्ति;

अप्रामाणिक मार्ग; दुर्वर्तन; दुराचार.

कुटिलाशय (कुटिलाशय) (सं) वि.-लफंग्या; अप्रामाणिक;

फसवणुकीचा विचार असलेला.

कुटिले (कुटिले) (सं) ना.-फसवी; चेटकी; दुर्वर्तनी स्त्री.

कुटीर (कुटीर) (सं) ना.-लहान घर; झोंपडी; छप्पर;

आश्रम; मंदिर; 'कुटि' पहा.

कुटुकु (कुटुकु) (क) धा.-चावणें; ठोकणें; गिळणें; बडवणें;

बोथानें दाखवणें; खण करणें; चपाट्या मारणें.

(क) ना.-घोट; घास; गुदक.

कुटुकिसु (कुटुकिसु) (क) धा.-घोट घेणें; गिळणें; चावणें;

चर्वण करणें.

कुटुंगक (कुटुंगक) (क) ना.-वेलीचा मंडप; कुंज; गुंफा.

कुटुंब (कुटुंब) (सं) ना.-संसार; प्रपंच; घराणें; गोतावळा;

पत्नि; खटलें; परिवार; सामायिक कुटुंब.

कुटुंबव्यापृत (कुटुंबव्यापृत) (सं) वि.-मोठा कुटुंब-

परिवार असलेला; सामायिक कुटुंबांतील.

कुटुंबस्थ (कुटुंबस्थ) (सं) वि.-ग्रहस्थ; प्रापंचिक; घरांत

राहणारा; विवाहित;

कुटुंबि (बिक) (कुटुंबि [क]) (सं) ना.-मालक; घरधनी;

यजमान.

कुटुंबिनि (नी) (कुटुंबिनि [क]) (सं) ना.-मालकीण;

ग्रहिणी; घरधनीण; नातेवाईक.

कुटुक (कुटुक) (सं) वि.-जाते दळणारा; दळ्या.

कुटुण (कुटुण) (सं) ना.-कुटण्याचें साधन; सुसळ; पहार.

कुटुणि (कुटुणि) (सं) ना.-'कुटिनि' पहा. कुंठीण.

कुटुणि (कुटुणि) (क) ना.-उखळ, वगैरे कुटण्याचें साधन.

कुटान (कुटान) (सं) ना.-कातरकाम; कात्रण; कातरण;

दळण; वाहतूक.

कुटार (कुटार) (सं) ना.-पर्वत; स्त्रीपुरुषसंयोग; लोकरीचें

वस्त्र; कांबळे; बहिष्कार; निषेध.

कुटिजात (कुटिजात) (सं) ना.-वनदेवता.

कुटित (कुटित) (सं) वि.-पूड केलेलें; कुटलेलें; ठेचलेलें;

चोपडलेलें; दळलेलें; तिरस्कृत.

कुटिनि (कुटिनि) (सं) ना.-कुंठण; कुंठिणी; परस्त्री पुरुषसंबंध

जोडणारी स्त्री; व्यभिचाराला प्रेरणा देणारी स्त्री. 'कुटुणि' पहा.

कुटिम (कुटिम) (सं) ना.-पाया; पायाभरणी.

कुटिहारिका (कुटिहारिका) (सं) ना.-दासी; स्त्री नोकर.

कुटु (कुटु) (क) धा.-मारणें; चोप घेणें; पूड करणें; ठेचणें;

(क) ना.-मार; कुट; पूड; पोटदुखी.

कुटुह (कुटुह) (क) ना.-कुटण्याची क्रिया; कुटणें.

कुटे (कुटे) (क) ना.-सुतारपट्टी; झाड खाणारे कृमि; राख;

समूह.

कुट्मल (कुट्मल) (सं) ना. - सुकुर; अंकुर.

कुठ (कुठ) (सं) ना. - झाड; वृक्ष.

कुठार (रि) (कुठार [०]) (सं) ना. - कुन्हाड; फरशी;

परशु; लाकूड तोडण्याचें साधन.

कुठारघर (कुठारघर) (सं). ना. - परशुराम.

कुठारिक (कुठारिक) (सं) ना. - विनाशक; विध्वंसक; लाकुड-
तोड्या; परशुराम.

कुठार (कुठार) (सं) ना. - झाड; जहाजाचा निमूळता भाग.

कुड (कुड) (क) ना. - लाखेची कांडी; नांगराचा फाळ; सरकी
काढण्याची सळी.

कुडते (कुडते) (क) ना. - पान; पिण्याची क्रिया; पसा; पश्यांश
भाग; चुळका; कुडचा. 'कुडिते' पहा.

कुडि (कुडि) (क) धा. - पिणें; प्राशन करणें; गिळणें.

(क) ना. - परात; शेवट; हरण; अंत; कोंब; शिंग;

वेलीचा शेंडा; कोयती; घराणें; वंश; कुटुंब; दीपज्योत;

चावकाची वादी; खेडें; खेडवळ; शूद्र.

कुडि-क (कुडि-क) (क) ना. - पिणारा; दारूबाज; दारूडा.

—कण्णु (—कण्णु) (क) ना. - डोळ्याचा कोपरा;

अपांग; कटाक्ष.

—कर्पु (कर्पु) (क) ना. - स्तनाग्राचा काळेपणा;

स्तनाच्या बोंडाचा काळेपणा.

—त (उ) (क) ना. - मद्यपान; दारू पिणें.

—नालगे (—नालगे) (क) ना. - जिभेचें टोक; ज्वालेचें
टोक.

कुडिके (कुडिके) (क) ना. - मातीचें लहान भाडें; मद्यपी स्त्री.

कुडिते (कुडिते) (क) ना. - पसा, चुळका; कुडचा; 'कुडते'
पहा.

कुडिन (कुडिन) (क) ना. - नांगराचें लाकूड.

कुडिय (कुडिय) (क) ना. - शेतकरी; शूद्र; पंच; डोंगरी;

गिरिजन प्रस्तावक; आरंभक; कृषिक.

कुडिलु (कुडिलु) (क) ना. - पल्लव; कोंब; मोड; पालवी.

कुडिसु (कुडिसु) (क) धा. - वाकविणें; वाकडे करणें; देवविणें;

पान करविणें; पिकविणें; पिवविणें; पाजणें;

कुडु (कुडु) (क) धा. - देणें; दान करणें.

(क) वि. - वाकलेलें; वक्र; दुष्ट; घड; खाचगळग्याचे.

(क) ना. - देणगी; तडाखा; मार.

—कोल् (कुल्) (क) ना. - कुन्हाड; आयुध; कोयता.

—पुर्वु (कुर्वु) (क) ना. - सुवई; वक्रभू; भुकुटि.

—वेरे (वेरे) (क) ना. - चंद्रकोर.

कुड्मल (कुड्मल) (सं) ना. - सुकुर; 'कुट्मल' पहा.

कुड्य (कुड्य) (सं) ना. - मित; आडकाठी.

कुड्याधार (कुड्याधार) (सं) ना. - भिंतीला दिलेला टेका;

दगडाचा आधार; जोड मित.

कुणप (कुणप) (सं) ना. - शव; प्रेत; मर्दे.

कुणपाशन (कुणपाशन) (सं) ना. - प्रेत भक्षक; राक्षस; पिशाच.

कुणि (कुणि) (क) धा. - नाचणें; खेळ करणें; निंदणें; बागडणें;
उड्या मारणें.

(क) ना. - खड्डा; खळगा; पाण्याचा साठा; फाटके वस्त्र;
गुणवंत; बाण.

कुणिक (कुणिक) (क) ना. - लंगडा; पांगळा; लुळा; फेंगडा.

कुणिके (कुणिके) (क) ना. - दोरीची गांठ; बोट; खड्डा; कांडी;

सुरगाट; अंगडी; संग्रह; कोन; नाच; लालशांख; पाषाण.

कुणिल् (कुणिल्) (कुणिल् [०]) (क) ना. - काठी; लाठी; सोटा.

कुणित (तह) (कुणित [डळ]) (क) ना. - नृत्य; नाचणें;
बागडणें; नर्तन.

कुणुकु (कुणुकु) (क) धा. - सुसळाचा घाव घालणें; कांडणें;
नाचणें.

कुंट (कुंट) (क) ना. - लंगडा; पांगळा; लुळा; खुजा; क्षुद्र;
कुळ.

कुंटणगिति (कुंटणगिति) (क) ना. - कुंठिणी; कुंठिणी;

जार जारिणी मध्यस्थ; कुंठीण.

कुंटणि (कुंटणि) (क) ना. - 'कुंटलगिति' पहा.

कुंटणिग (कुंटणिग) (क) ना. - कुंटणकाम करणारा; दवणा.

कुंठि (कुंठि) (क) ना. - जमीन साफ सपाट करण्याचें अवजार;
कुळव; लंगडी स्त्री; संकेतस्थळ.

कुंठिलगिति (कुंठिलगिति) (क) ना. - कुंठिनी, कुंठिणी.

कुंड (कुंड) (क) धा. - लंगडणें; दुडक्या चालीनें जाणें.

(क) ना. - लंगडी चाल.

—आट (कुंड) (क) ना. - लंगडीचा खेळ.

—नेव (कुंड) (क) ना. - खोटी सबब; खोटे विधान;
लबाडी.

—सुद्धी (कुंड) गटारगण्य; ऐकीव बातमी; निराधार
बातमी; वाजारगण्य; अनधिकृत वार्ता.

कुंटे (कुंटे) (क) ना. - लंगडणारे; कापड गुंडाळण्याचें मागा-
वरील लाकूड; खळगा; तळें.

कुंठ (कुंठ) (सं) वि. - मंद; मोड; मूर्ख; अशक्त; आळशी;
असमर्थ; मदांध.

कुंठित (कुंठित) (सं) वि. - मोड; बोथट; आडवलेलें;
थांबलेलें.

(सं) ना. - मूर्ख; अज्ञान; अज्ञानी.

कुंड (कुंड) (सं) ना. - खळगा; पाण्याचा साठा; तळे; पात्र;
पाण्याचा गंज; व्यभिचारी पुत्र; पाण्याचा बांध.

—(अग्नि) कुंड (कुंड ७००८) (सं) ना.—आहुति देण्याचें अग्निसंयत; वेदी.

कुंडगोलक (कुंडगोलक ७००८१०७८) (सं) ना.—व्यभिचारोत्पन्न संतती.

कुंडरिके (कुंडरिके ७००८०८) (क) ना.—आरामखुर्ची; परिस्तोम; फिरती खुर्ची.

कुंडल (कुंडल ७००८७) (सं) ना.—कानांतील दागिना; कर्णभूषण; कंसचिन्ह; कानांतील सुदी; वलय.

कुंडलि (कुंडलि ७००८७) वेदोळे घातलेला साप; कुंडल वापरणारा; जन्मग्रहयंत्रिका; जन्मकुंडली.

कुंडलित (कुंडलित ७००८७) (सं) वि.—सुरळी झालेलें; वर्तुळाकार; गोल.

कुंडलीश्वर कुंडल (कुंडलीश्वरकुंडल ७००८७) (सं) ना.—सर्प भूषण; शिव.

कुंडलिनि (कुंडलिनि ७००८७) (सं) ना.—हृदयांतील योग शक्तीचें केंद्र.

कुंडलीशशयन (कुंडलीशशयन ७००८७) (सं) ना.—शेषशायी; विष्णु.

कुंडि (कुंडि ७००८ [कुंडि]) (सं) ना.—कमंडलु; जलपात्र; ढुंगण; गांड.

कुंडिका (कुंडिका ७००८७) (क) ना.—नितंब; ढुंगण; गांड.

कुंडिज (कुंडिज ७००८७) (सं) ना.—कौंडिण्य ऋषि.

कुंडिन (कुंडिन ७००८७) (सं) ना.—धृतराष्ट्रपुत्र; भीष्मक राजाची राजधानी; विदर्भाची राजधानी.

कुंडे (कुंडे ७००८) (क) ना.—कमरेचा मागील भाग; पृष्ठ; भांड्याचा तळ; ढुंगण.

कुंडोदर (कुंडोदर ७००८) (सं) ना.—नरबली मागणारे भूत.

कुण्म (कुण्म ७००८) (क) धा.—वाकणें; वक्र होणें; वाकणें.

कुतनि (कुतनि ७००८) (अ. दे.) ना.—रेशमी वस्त्र; खुतनीचे कापड; दुकूल.

कुतंत्र (कुतंत्र ७००८) (सं) ना.—वाईट विचार; दुरालोचना; कुमति.

कुतर्क (कुतर्क ७००८) (सं) ना.—विसंगतवाद; वितंडवाद; गैरविचार; वाकडा न्याय; हटवाद.

कुतप (कुतप ७००८) (सं) ना.—अपराध; सायंकाल; यज्ञदर्भ; कुश; हीनतप; पसा; श्राद्धाला योग्यकाल; कोमटपणा.

कुतापि (कुतापि ७००८) (सं) ना.—दुराशेनें पछाडलेला मनुष्य.

कुतुक (कुतुक ७००८) (सं) ना.—कौतुक; आतुरता; कुतूहल; उत्साह; संतोष.

कुतुप (कुतुप ७००८) (सं) ना.—‘कुतप’ पहा. तेलचा बुदला.

कुतुबि (कुतुबि ७००८) (अ. दे.) ना.—मुस्लीमांचा खुतबा सण.

कुतुहल (कुतुहल ७००८) (सं) ना.—‘कुतुक’ पहा.

कुत्कील (कुत्कील ७००८) (सं) ना.—जीमूत पर्वत,

कुत्त (कुत्त ७००८) (क) ना.—दोष, रोग; संकट; आपत्ति; न्यून; अडचण; प्रमाद; अनारोग्य; दुखणें; आजार; अभाव.

कुत्तरि (कुत्तरि ७००८) (क) ना.—गंज; गवताची बणवी; ढीग.

कुत्तरु (कुत्तरु ७००८ [कुत्तरु]) (क) ना.—‘कुत्तरि’ पहा.

कुत्तिगे (कुत्तिगे ७००८) (क) ना.—गळा; कंठ.

—कोडु (कोडु ७००८) (क) धा.—बलिदान करणें; दुसऱ्याला अडचणीत धरणें.

—कोयू (कोयू ७००८) (क) धा.—विश्वासघात करणें; गळा कापणें.

—कोयूक (कोयूक ७००८) (क) वि.—विश्वासघाती; केसानें गळा कापणारा.

कुत्तु (कुत्तु ७००८) (क) धा.—मारणें; भोसकणें; ढकलणें; फेकणें. खड्ड्यांत घालणें; वाकविणें.

(क) वि.—लहान; कोवळे; कोमल.

कुत्तुर् (कुत्तुर् ७००८) (क) ना.—‘कुत्तरि’ पहा.

कुत्तुसिर (कुत्तुसिर ७००८ [कुत्तुसिर]) (क) ना.—थांबून थांबून येणारा निश्वास.

कुत्ते (कुत्ते ७००८) (क) ना.—रोगी स्त्री; आजारी स्त्री.

कुत्तेसरु (कुत्तेसरु ७००८) (क) ना.—मंदाग्नीवर शिजवणें; शिजवण.

कुत्तित (कुत्तित ७००८) (सं) वि.—वाईट; हीन; नष्ट; नित्य; तुच्छ, निरुपयुक्त; क्षुद्र; अपक्व.

कुत्थे (कुत्थे ७००८) (क) ना.—रंगवलेलें चित्र; चित्रांकित कापड; रंगकाम.

कुदुकलु (कुदुकलु ७००८) (क) ना.—‘कुचलु’ पहा.

कुदपलु (कुदपलु ७००८) (क) ना.—वठणीवरयेणें; आटोक्यात आणणें; ताळ्यावर आणणें; वळणावर आणणें.

(क) ना.—खोलगट जमीन; दिसूळ भूमि; ओढा; ओढ्यातील बेट.

—इसु (इसु ७००८) (क) ना.—सुधारणें; वठणीला आणणें; ताळ्यावर आणणें.

कुदशेन (कुदशेन ७००८) (सं) ना.—दृष्ट; अपायकारक दृष्टि; वाईट नजर, व्युत्पत्ति, पद्धति.

कुदि (कुदि ७००८) (क) धा.—उकळणे; तळमळणें; मनस्ताप मिळणें; कष्टी होणें.

(क) ना.—उकळी; क्रोध; तडफड; उष्णता; ताप; रक्ताची सळसळ.

कुदिकोळ (कुदिकोळ ७००८) (क) धा.—कष्टी होणें; तळमळणें.

कुदिप (कुदिप ७००८) (क) ना.—शिजवण; कामताप; मनस्ताप; पोततिडिक; अमर्याद संकट; हृद्रोग.

कुदिर (कुदिर ७००८) (क) ना.—धान्याची कोठी; ‘कुत्तरि’ पहा.

कुदकु (कुंदकु) (क) धा. - उडणें; उडी मारणें; अभिवृद्धि होणें; पळणें; प्रकाशांत येणें; चक्राकणें; चमकणें.

(क) ना. - कुक्कुटचाल; उड्डण.

कुदुगुलि (कुंदगुलि) (क) वि. - त्वरा करणारा; आतुर.

कुदुर (रु) (कुंदुरु [रु]) (क) धा. - व्यवस्था होणें; आजारातून उठणें; स्थिर होणें; शांत होणें; हाताशी येणें; यशस्वी होणें; सुधारणें; पुढें चालणें; भरभराटणें; कबूल करणें; योग्यता पावणें; सत्यनिर्णयाजवळ जाणें.

(क) ना. - निर्णय; सौंदर्य; क्रमबद्धता; अनारोग्य; पूर्णता; कुटुंब; धान्याची पूड होऊ नये म्हणून खळात घातलेला फडक्याचा बोळा; हातचिमणी; सुवक्ता; व्यवस्थितपणा.

कुदुरे (कुंदुरे) (क) ना. - अन्न; तट्टु; बंदुकीचा घोडा; बुद्धिबळाचा घोडा.

कुदुरेयोदु (कुंदुरेयोदु) (क) ना. - वरवर केलेले वाचन; पुढें पाठ मागें सपाठ असें वाचन.

कुदृष्टि (कुंदृष्टि) (सं) ना. - तीक्ष्ण नजर; वाईटदृष्टि. वाईट हेतु.

कुधे (कुंदे) (सं) ना. - बंधन; सुरगाठ; दोरीची गाठ; बोचके; गळपट्टीची गुंडी.

कुदाल (कुंदाल) (क) ना. - कुदळ; पर्वतशिखर; टेकडी.

कुधर, कुध (कुंदर, कुंद) - (सं) ना. - पर्वत; मूधर; टेकडी; उंचवटा.

कुनसु (कुंदसु) (क) ना. - सुड; मत्सर; दीर्घद्वेष.

कुनि (कुंदे) (क) धा. - वाकणें; मुरडणें; वाकविणें.

(क) ना. - उतार; उतरती जमीन; वक्रभूमि; 'कुणि' पहा; हातमळा; कोपरा; जमिनीचा तुकडा.

कुनिकिल् (लु) (कुंदिकिल् [लु]) (क) ना. - पोते; हातपिशवी; बाक; वक्रता.

कुनिष्ठ (कुंदिष्ठ) (सं) ना. - दुष्टपणा; मदांधता; मस्ती; घमंड.

कुनिसु (कुंदिसु) (क) धा. - दुखविणें; त्रास देणें.

कुनुंगु (कुंदुंगु) (क) धा. - ठेचणें; वाकणें; नम्र होणें; पाय मागें घेणें; दुमडणें.

कुंत (कुंद) (सं) ना. - बर्ची; हिंसात्मक आयुध; ईट हत्यार.

कुंतल (कुंदल) (सं) ना. - केशपाश; चंद्रहासाचे राज्य;

डोक्याच्या पुढच्या भागाचे केश.

कुंतलहस्त (कुंदलहस्त) (सं) ना. - वेणी; बांधलेले केश; बुचडा.

कुंति (ती) (कुंदे [ती]) (सं) ना. - पांडवमाता; कुंती; भोजाची मानसकन्या.

—कुमार (कुंदुमार) (सं) ना. - पांडव.

कुंद (कुंद) (सं) ना. - मोग्याचें फूल; विष्णु; सुदर्शन.

कुंदक (कुंदक) (क) ना. - अभाव; न्यूनता; उणीव; कमीपणा.

कुंदण (न) (कुंदण [न]) (क) ना. - कोंढण; चोख सोन्याच्या खात्रीचा ठसा.

कुंदम (कुंदम) (सं) ना. - मांजर; माजूर.

कुंदि (कुंदे) (क) ना. - खोलगट जमीन; उतरणीची भूमि.

कुंदिसु (कुंदिसु) (क) धा. - पाणउतार करणें; संकोचणें; वाकविणें; विनय दाखविणें.

कुंदिलि (कुंदिलि) (क) ना. - हरिणाची एक जात; न्यूनभाव; निर्मळपणा; स्वच्छपणा.

कुंदु (कुंदु) (क) धा. - कमी होणें; संकोचणे; क्षीण होणें; पातळ होणें; कोमेजणें; सुकणे; निस्तेज होणें.

(क) ना. - न्यूनता; अभाव;

(सं) ना. - उंदीर; मूषक.

कुंदुह (कुंदुह) (क) ना. - अपहार; निस्तेजता.

कुज्जगे (कुज्जगे) (क) ना. - थोडा हात; मुंडा हात; तुटका हात.

कुज्जि (कुज्जि) (क) ना. - पिल्लु; कुठ्याचें पिल्लु; विक्षित बुद्धीचा; एक वेळी.

कुपथ (कुपथ) (सं) ना. - दुर्मार्ग; दुर्वर्तन; वाईट रस्ता; दुराचार.

कुपित (कुपित) (सं) वि. - क्रुद्ध; चिडलेला.

(सं) ना. - राग; क्रोध; मनोविकार.

कुपिंद (कुपिंद) (सं) ना. - विणकर; कोष्टी.

कुपूय (कुपूय) (सं) वि. - तिरस्करणीय; हीन; तुच्छ.

कुप्पटे (डिगे) (कुप्पटे [डिगे]) (क) ना. - आगंटी; शेकोटी; सोनारमट्टी; शेंगडी; अंगार फुलवण्याचें मडकें.

कुप्परिगे (कुप्परिगे) (क) ना. - 'कुप्पटे' पहा.

कुप्परिसु (कुप्परिसु) (क) धा. - उडणें; अभिवृद्धि करणें; उचलून फेकणें; उडी मारणें; वर चढविणें; प्रकाशांत येणें; चक्राकणें.

कुप्पस (कुप्पस) (क) ना. - चोळी; स्तन; स्तनाग्र; पोलके.

कुप्पलिसु (कुप्पलिसु) (क) धा. उडणें; उडी मारणें; रास करणें.

(क) ना. अग्नि, गरमपाणी, वगैरे मुलें येणारे माजके फोड.

कुप्पि (ने) (कुप्पि [ने]) (अ. दे) ना. - कुपी; करंडा; वाटी.

कुप्पिसु (कुप्पिसु) (क) धा. - दोन्ही पायांन उडी मारणें.

तुडकी उडी मारणें.

कुप्पु (कुप्पु) (क) धा. - एकत्रित करणें; गोळा करणें; रास करणें; उडणें; एकावर एक चढणें; रचणें.

(क) ना. - एक रोग; उतरंड; चळत; चवड; एकावर एक

रचणें.

कुप्पे (कुप्पे) (क) ना. - रास; समूह; 'अडकल' पहा. गाईर;
शेणखताचा खड्डा.

—कूडिसु (कुडिसु) (क) धा. - शेणी रचणें; हुडवा
करणें.

कुप्प (कुप्प) (सं) ना. - हीन धातु; सोने, चांदीखेरीज इतर
धातु.

कुब्बस (कुब्बस) (क) ना. - 'कुप्पस' पहा.

कुबुज (कुब्बाज) (सं) वि. - कुब्ज; बक्र; वाकडे; कुबडे;
खुजट; गिड्डा.

कुबुवि (बु) (कुब्बावि [बु]) (क) ना. - किंवाळी; ओरड;
बोंब; आरडाओरड; बोंबाबोंब.

कुबेर (कुबेर) (सं) ना. - ईशान्यदेवता; शिवाचा कोशपाल;
धनपाल.

कुब्ज (कुब्ज) (सं) वि. - 'कुबुज' पहा.

कुभृत (कुभृत) (सं) ना. - पर्वत; टेकडी.

कुमति (कुमति) (सं) ना. - दुर्बुद्धि; दुराचार; दुर्वर्तन.

कुमन (कुमन) (सं) ना. - दुर्मति; कुबुद्धि.

कुमंत्र (कुमंत्र) (सं) ना. - वाईट आलोचना; दुर्विचार;
कुयोजना; अयुक्ति; बदसल्ला; दुर्मागी.

कुमंत्रि (कुमंत्रि) (सं) वि. - बद सल्लागार; दुष्कार्य प्रवर्तक;
दुर्विचार सुचवणारा; कुयोजना सुचविणारा.

कुमरि (कुमरि) (क) ना. - जंगलातील झाडे तोडून लागवडीस
आणलेली जमीन; शेत.

कुमाये (कुमाये) (सं) ना. - कुतंत्र; कुयोजना; कुमार्ग.

कुमारगुरु (कुमारगुरु) (सं) ना. - शिव.

कुमारराम (कुमारराम) (सं) ना. - विजयनगरकालातील
एक वीर.

कुमारवाल्मिकि (कुमारवाल्मीकि) (सं) ना. - रामायण
लेखक कन्नडकवि.

कुमारव्यास (कुमारव्यास) (सं) ना. - दशपर्व भारत
लिहिणारा कन्नडकवि.

कुमारस्वामी (कुमारस्वामी) (सं) ना. - कार्तिकेय; षण्मुख
स्वामी.

कुमार्ग (कुमार्ग) (सं) ना. - कुपं, दुर्मागी; दुर्वर्तन;
वाईटचाल.

कुमुद (कुमुद) (क) धा. - उडी मारणें; उठणें; कोंबडीचा
खेळ खेळणें.

(क) ना. - दुर्वासना; दुरिच्छा; दुर्गंध; घाण

कुमुद (कुमुद) (सं) ना. - कमळ; कापूर; चंद्र; दिग्गज;
झाड; पिंगटरंग; पाणी; लोकानंद.

कुमुदिनि (कुमुदिनि) (सं) ना. - कमलिनी; पुष्करणी.

—कांत (कांत) (सं) ना. - चंद्र.

कुमुद्रत (कुमुद्रत) (सं) ना. - कमल सरोवर.

कुमुद्रति (ती) (कुमुद्रति [ती]) (सं) ना. - एक नदी;
पुष्करणी; नागकन्या; कुशपत्ति; संगीतातील दुसऱ्या श्रुतीचे
नांव.

कुमोदक (कुमोदक) (सं) ना. - विष्णु.

कुंपटे (कुंपटे) (क) ना. - आगटी; शेगडी.

कुंपणि (कुंपणि) (अ.दे.) ना. ईस्ट इंडिया कंपनी.

कुंब (कुंब) (सं) ना. - कुंभ; मातीची घागर; हत्तीचे
गंडस्थळ.

कुंबतल (कुंबतल) (सं) ना. - हत्तीचे गंडस्थळ; कुंभस्थळ.

कुंबर (बार) (कुंबर [बार]) (सं) ना. - कुंभार; कुंभकार;
कुलाल.

कुंबळ (कुंबळ) (क) ना. - भोपळा; कोहळा; कुम्भांड.

कुंडु (कुंडु) (क) ना. - जीर्णता; विघाड; कूज; सडण; वाक;
नमस्कार; नम्रता.

—हड्ड (हड्ड) (क) धा. - नमस्कार करणें; वंदणें.

कुंवे (कुंवे) (क) ना. - भितीवरील कुंभी; नियम; पेंडी; भारा.

कुंभ (कुंभ) (सं) ना. - घागर; जलपात्र; गंडस्थळ; कुंभरास;
झाड (कुंभा); प्राणायामांतील एक विभाग; उपपत्ति.

कुंभक (कुंभक) (सं) ना. - प्राणायाम; श्वासनिरोध.

कुंभकर्ण (कुंभकर्ण) (सं) ना. - रावणाचा धाकटा भाऊ;
राक्षस.

कुंभकुच (कुंभकुच) (सं) ना. - कुंभकारस्तन; पुष्टस्तन.

कुंभज (कुंभज) (सं) ना. - कुंभोत्पन्न; अगस्ति; त्रिणाचार्य.

कुंभसंढूक (कुंभसंढूक) (सं) वि. - कूपसंढूक; व्यवहार-
शून्य; संकुचित विचारी.

कुंभवाद्य (कुंभवाद्य) (सं) ना. - मृदंग; घटवाद्य.

कुंभस्थळ (कुंभस्थळ) (सं) ना. - 'कुंबतल' पहा.

कुंभा (कुंभा) (सं) ना. - वेष्ट्या; रखेली; टेवलेली बाई.

कुंभांड (कुंभांड) (सं) ना. - एक ऋषि; राक्षस जात.

कुंभि (कुंभि) (सं) ना. - हत्ती; गाडगें; धान्यसंग्रहाचें पात्र;
एक वनस्पति; सुसर; उतरंड.

कुंभिका (कुंभिका) (सं) ना. - वेष्ट्या; कळशी; लहान घागर.

कुंभिनि (नी) (कुंभिनि [नी]) (सं) ना. - भूमि; जमीन.

कुंभिल (कुंभिल) (सं) ना. - चोर; दरबडेखोर; अंगचोर;

मेहुणा; शालक; दिवस पूर्ण होण्यापूर्वी जन्मलेले मूल.

कुंभीक (कुंभीक) (सं) ना. - पुंनाग वृक्ष; नागकेशर.

कुंभीनस (कुंभीनस) (सं) ना. - सर्पविशेष; नाग.

कुंभीपाक (कुंभीपाक) (सं) ना. - नरकविशेष; कुंभीपाक
नरक.

कुंभीर (कुं०भी०र) (सं) ना. — सुसर; नक्र; मगर.
कुंभीलक (कुं०भी०लक) (सं) ना. — चोर; दरोडेखोर;
घरफोड्या.

कुंभोदय (कुं०भी०उदय) (सं) ना. — 'कुंभज' पहा.
कुय (गुडु) (कुं०य [गुडु]) (क) ना. — दैन्याने मागणे;

तोंड वेगाडणे; याचना करणे; भीक मागणे.

कुम्मट (कुं०मु०ट) (क) ना. — 'कुमुट' पहा.

कुम्मु (कुं०मु०) (क) धा. — कांडणे; कुटणे.

कुय (कुं०य) (क) धा. — कापणे; कातरणे; फाडणे; चिरणे.

कुयक (कुं०यक) (क) वि. — नीच; ठक; फसव्या; दामिक; बंचक.

कुयंत्र (कुं०य०उं०) (सं) ना. — वाईट साधन; दुर्विचार; कुतंत्र.

कुयंत्रक (कुं०य०उं०क) (सं) ना. — बदसल्लागर; कुविचार
देणारा.

कुयि (कुं०यि) (क) धा. — कापणे; फाडणे; चिरणे; कातरणे.

कुयिल् (कुं०यिल् [यिल्]) (क) ना. — कापणी; चीरफाड.

कुयुक्ति (कुं०यु०क्ति) (सं) ना. — कुयोजना; बदसल्ला; वाईट
शुक्ति.

कुयिसु (कुं०यि०सु) (क) धा. — 'कुय' पहा.

कुयु (कुं०यु०) (क) धा. — 'कुय' पहा.

(क) ना. — लाकूड; जळण; काठी; सोटा; पदार्थ; दुष्ट;
सरोवर; खूर.

कुर (कुं०र) (क) ना. — फोड; करट; कोळगे; गेळा; खूर.

कुर (रं) कर (कुं०र [रं] कर) (सं) ना. — बक पक्षी.

कुरग (कुं०रग) (क) ना. — मृग; ऐरण.

कुरंग (गक) (गम) (कुं०रंग [गक] [गम]) (सं) ना. — हरिण.

कुरंगी (कुं०रंगी) (सं) ना. — हरिणी; मृगी.

कुरचिल्ल (कुं०रचिल्ल) (सं) ना. — खेकडा; कर्कट.

कुरट (कुं०रट) (सं) ना. — चांभार; चर्मकार.

कुरटिके (कुं०रटिके) } (सं) ना. — कोरांटीचे फूल; पिवळी कोरांटी
कुरंटक (कुं०रंटक) }

कुरर (कुं०रर) (सं) ना. — पक्षी विशेष; चिमणी.

कुरल् (कुं०रल्) (क) धा. — ओरडणे; किंकाळी फोडणे; बोंबलणे.

कुरबक (कुं०रु०क) (सं) ना. — लाल कोरांटी.

कुरल्ल (रुल्ल) (कुं०रु०ल्ल [रुल्ल]) (क) ना. — कुरले केस.

कुराण (कुं०रा०ण) (अ. दे) ना. — इस्लाम धर्मग्रंथ; कुराण.

कुरि (कुं०रि) (क) धा. — विचार करणे; उद्देशणे; उगवणे; मनांत
विचणे; पटणे.

(क) ना. — लक्ष्य; ध्येय; मेघ; मेंढी.

— तन (कुं०रु०न) (क) ना. — अजाणपण; नेणीव; धडपणा.

कुरितु (कुं०रु०तु) (क) अ. — उद्देशन; हेतुत; अधिकाराने;
करितां; साठीं.

कुरिदरि (री) (कुं०रु०दरि [री]) (क) धा. — बोकड फाडणे;
फाडून विंध्या करणे; टरकावणे.

कुरिपु (हु) (कुं०रु०पु [हु]) (क) ना. — लक्षण; खूण; गुण.

कुरु (कुं०रु) (क) वि. — लहान; कोवळे; कोमल.

(क) ना. — करट; व्रण; कुरुवंश.

कुरुकुल (कुं०रु०कुल) (सं) ना. — कुरुवंश; कौरव संतति.

कुरुक्षेत्र (कुं०रु०क्षेत्र) (सं) ना. — कौरव पांडवांची युद्धभूमि.

कुरुगणि (कुं०रु०गणि) (क) ना. — अवनति; दुर्दिन; वाईट
दिवस; हीनावस्था; दुर्दैव.

कुरुखु (कुं०रु०खु) (क) वि. — कोवळे; कुरळे; लहान.

(क) ना. — शैशव; बालपणा; कुरळकेस.

कुरुजात (कुं०रु०जात) (सं) ना. — धृतराष्ट्रचे वंशज.

कुरुजातु (कुं०रु०जातु) (सं) ना. प्राचीन काळचे एक नाणे.

कुरुजु (कुं०रु०जु) (क) ना. — माळा; मजला; बुरज; मंडप; माची.

कुरुजे (कुं०रु०जे) (क) ना. — काटेरी झाड; आच्छादन;
पांथरुण; बाणांचा भाता.

कुरुटिके (कुं०रु०टिके) (सं) ना. — खुरटी; अजशृंगी.

कुरुड (हु) (कुं०रु०ड [हु]) (क) ना. — अंध; अंधळा;
अंधळेपणा.

कुरुदारि (कुं०रु०दारि) (क) ना. — लहान मार्ग; बोळ; बंदरस्ता.
पायवाद; पांद; पाऊल वाट.

कुरुनायक (कुं०रु०नायक) (सं) ना. — कौरवप्रमुख; दुर्योधन.

कुरुपिडु (कुं०रु०पिडु) (क) धा. — ओळखणे; विचार करणे.

कुरुपु (कुं०रु०पु) (क) ना. खूण; सूचना; अभिप्राय; उद्देश;
ध्येय.

कुरुपे (कुं०रु०पे) (क) ना. — कृपा; दया; खुरपे.

कुरु (रं) व (कुं०रु [रं] व) (क) ना. — घनगर; मेटपाळ;
कोल्हाच्या जातीचा प्राणी; चित्ता.

कुरुवे (कुं०रु०वे) (क) ना. — शाहाळे; शाहाळ्यांतील पाणी.

कुरुव (कुं०रु०व) (क) ना. — द्वीप; बेट; चित्ता.

कुरुबक (कुं०रु०बक) (क) ना. — 'कुरबक' पहा.

कुरुवु (हु) (कुं०रु०वु [हु]) (क) ना. — 'कुरिपु' पहा.

कुरुळ (कुं०रु०ळ) (क) ना. — केस; केशभार; कुरळे केस; पघळ
तोंडाचे मडके.

— इडु (कुं०रु०इडु) (क) धा. — वेणी घालणे; बुचडा बांधणे;
केस सावरणे.

कुरुळे (कुं०रु०ळे) (क) ना. — रुंद तोंडाचे गाडगे.

कुरुळचु (कुं०रु०ळचु) (क) धा. — शस्त्राचे हात चालवणे; शस्त्र
चालविणे.

कुरुंद (कुं०रु०द) (क) ना. — तांबडा निसणा; धारेचा दगड;
माणिक रत्न; मत्स्य; डोळ्याच्या पांढऱ्या भागावरील ठिपका.

कुरुंब (कुरुंब) (क) ना. - किल्लेदार; किल्ल्याचा पहारेकरी; गडकरी; धनगर.

कुरुंब (कुरुंब) (क) ना. - हट्ट; खुळेपणा; मूर्खता; दुराग्रह.

कुरुविंद (कुरुविंद) (सं) ना. - माणिक; संधव; पादेलोण;

आरसा.

कुरुप (कुरुप) (सं) ना. - विरूप; वाईट रूप; अंधपणा.

कुरुपि (कुरुपि) (सं) वि. - अंधळा; विरूपी; विद्रूपी.

कुरुव (कुरुव) (क) ना. - 'कुरुव' पहा.

कुरे (कुरे) (क) ना. - चोख चांदी; शुद्ध रुपें; कुत्रीचा ध्वनि.

कुरक (कुरक) (क) ना. - कुत्र्याचें पिल्ल.

कुरकुट (कुरकुट) (सं) ना. - कांबडा; त्याग; आवर्जन.

कुरुर (कुरुर) (सं) ना. - श्वान; कुत्रा.

कुरु (कुरु) (क) धा. - संकोचणें; वाकणें; लाजणें; विनय दाखवणें; लाजाळू होणें.

(क) ना. - विनय; ओळख; पत्ता; शोधन; कुबड; लाज.

कुर्विके (कुर्विके) (सं) ना. - खसखस; चित्रांचा कुंचला; किल्ली; चावी; फूल; सुई; दुष्ट स्त्री; बांवू.

कुर्विगे (कुर्विगे) (क) ना. - गवत काढण्याचें साधन; खुरपें; कोयती.

कुर्णि (कुर्णि) (क) ना. - कालेपणा.

कुर्पास (सक) (कुर्पास [सक]) (सं) ना. - 'कुप्पस' पहा.

कुर्व (कुर्व) (क) ना. - 'कुरुव' पहा.

कुर्वाण (कुर्वाण) (सं) ना. - कृति; कोडे; गूढ; शिखर.

कुल (कुल) (सं) ना. - समूह; शिखर; लोक; रास; जात; घराणें;

पक्षप्रमुखता; उन्नति; घर; स्थळ.

—केडु (केडु) (क) धा. - कुलाला बट्टा लावणें.

—केडि (केडि) (क) वि. - कुलकलंक; कुलगार.

कुलक (कुलक) (सं) ना. - एक पद्यरचना; कुलसंबंधी; कुलीन.

कुलकरणि (कुलकरणि) (सं) ना. - जननमरणाची नोंद

करणारा; ग्रामव्यवस्थापनेचा हिशेब ठेवणारा; शानभोग;

शानभाग; कारकून.

कुलकलंक (कुलकलंक) (सं) वि. कुलनाशक; नीच; घरबुड्या;

कुलकंटक.

कुलकायक (कुलकायक) (सं) ना. - जातिउद्योग; कुलाचार;

कुलाचें संरक्षण करणारा.

कुलकु (कुलकु) (क) धा. - 'कुलकु' पहा.

कुलक्षय (कुलक्षय) (सं) ना. - वंशहत्या; वंशनाश; कुलक्षय.

कुलगिरि (कुलगिरि) (सं) ना. - सप्तगिरीपैकी एक; कुलाचल;

कुलात्रि.

कुलगुरु (कुलगुरु) (सं) ना. - कुलपुरोहित; आचार्य;

जातिगुरु.

कुलगृह (कुलगृह) (सं) ना. - योग्य स्थळ; साखर.

कुलगोत्र (कुलगोत्र) (सं) ना. - वंश; घराणें; जातीयता.

कुलदे (या) (कुलदे [या]) (सं) ना. - दुर्वर्तनी स्त्री; नीच स्त्री; अपवित्र स्त्री.

कुलतिलक (कुलतिलक) (सं) ना. - कुलातील श्रेष्ठ पुरुष;

कुलभूषण.

कुलदीपक (कुलदीपक) (सं) ना. - कुल उजळणारा; वंशाला

नावलौकिक मिळवून देणारा.

कुलदैवते (कुलदैवते) (सं) ना. - आराध्यदैवत; घराण्याचें दैवत.

कुलदेश (कुलदेश) (सं) ना. - जन्मभूमि.

कुलधन (कुलधन) (सं) ना. - वारसा संपत्ति; पैतृक धन.

कुलधर्म (कुलधर्म) (सं) ना. - कुलाचार; वंशरूढी.

कुलनग (कुलनग) (सं) ना. - 'कुलगिरी' पहा. कुलपर्वत.

कुलनारि (कुलनारि) (सं) ना. - कुलीना; कुलीन स्त्री; पतिव्रता.

कुलनाशक (कुलनाशक) (सं) वि. - 'कुलकलंक' पहा.

कुलपति (कुलपति) (सं) ना. - घराण्यातील प्रमुख;

विश्वविद्यालयाचा अधिपति.

कुलपालिके (कुलपालिके) (सं) ना. - 'कुलनारि' पहा.

कुलपांसुल (कुलपांसुल) (सं) ना. - कुलनाशिनी.

कुलबालिका (कुलबालिका) (सं) ना. - 'कुलपालिके' पहा.

कुलभ्रष्ट (कुलभ्रष्ट) (सं) ना. - कुलपांसुल' पहा.

कुलमद (कुलमद) (सं) ना. - वंश, जातीचा अहंकार.

कुलवधु (कुलवधु) (सं) ना. - 'कुलबालिका' पहा.

कुलविवर (कुलविवर) (सं) ना. - जातिभेद; कुलभेद.

कुलवृद्ध (कुलवृद्ध) (सं) ना. - कुलांतील वडील; कुटुंब

प्रमुख.

कुलश्रेष्ठि (कुलश्रेष्ठि) (सं) ना. - 'कुलवृद्ध' पहा.

कुलसंकर (कुलसंकर) (सं) ना. - जातीजातीचें मिश्रण;

वर्णसंकर; मिश्रजाति.

कुलसंबंध (कुलसंबंध) (सं) ना. - नातें; सोयरीक; आप्तस्व.

कुलसंभव (कुलसंभव) (सं) ना. - कुलीन; कुलपुत्र.

कुलस्त्री (कुलस्त्री) (सं) ना. - 'कुलनारी' पहा.

कुलस्थ (कुलस्थ) (सं) वि. - कुलीन; सत्कुलोत्पन्न.

कुलहीन (कुलहीन) (सं) ना. - अकुलीन; दुःकुलित जन्मलेला.

कुलाचार (कुलाचार) (सं) ना. - कुलरूढी; कुलांत पडलेली

चालरीत.

कुलातिक्रमण (कुलातिक्रमण) (सं) ना. - कुलधर्मध्वंसन.

कुलाचार त्याग; कुलाचार सोडणारा.

कुलांतक (कुलांतक) (सं) वि. - घरमोड्या; कुलविवातक;

कुलनाशक.

कुलाय (कुलाय) (क) ना. — पश्याचें घरटें; कुची; लहान मुलाचें टोपरें; लहान मुलांची कुची; टोपडें.
 कुलाल (कुलाल) (सं) ना. — कुंमार; मातीचीं मोर्डी करणारा.
 — चक्र (अक्ष) (सं) ना. — गाढां मंडकें करण्याचें चाक.
 कुलालि (कुलालि) (सं) ना. — कुंभारीण; कुंभार पत्नी.
 कुलि (कुलि) (सं) वि. — मारणारा; विघडवणारा; नाश करणारा; मारक.
 कुलिक (कुलिक्) (सं) ना. — कुलीन; कुलीन सर्प; जातिवंत साप.
 कुलित (कुलिठ) (सं) ना. — संग्रहित; गोळा केलेले; दीग केलेलें; संपादित.
 कुलिश (कुलिश) (सं) ना. — वीज; वज्र.
 — घर, घारी (— घर, घर) (सं) ना. — इंद्र; वज्र वापरणारा; हातीं वज्र बाळगणारा.
 कुलीन (कुलीन) (सं) वि. — चांगल्या कुळांत जन्मलेला; सभ्य; सन्माननीय.
 कुलीने (कुलीने) (सं) ना. — कुलीना; सत्कुळांत जन्मलेली स्त्री.
 कुलीर (कुलीर) (सं) ना. — खेकडा; कर्कटक.
 कुल (कुल) कु (कुल [कुल] कु) (क) धा. — हलविणें; आंदोलणें; झोका देणें.
 (क) ना. — आंदोलन; ठासून भरण्याची क्रिया; झोका.
 — गाति (गाति) (क) ना. — अभिनेत्री; नटी; सांगाडी.
 कुलमे (लमे) (कुलमे [कुल]) (क) ना. — चूल; शेगडी; भाता; चुलाणें.
 कुलेंद्र (कुलेंद्र) } (सं) वि. — 'कुलीन' पहा.
 कुलोद्धार (कुलोद्धार) }
 कुल्य (कुल्य) (सं) वि. — सत्कुलासंबंधी; कुलाचारसंबंधी.
 (सं) ना. — कालवा; खड्डा; पाट; लहान प्रवाह; अरण्य; अस्थि; हाड.
 कुल्ये (कुल्ये) (सं) ना. — कुलीना; लक्ष्मी; कालवा; खंदक.
 कुवर (कुवर) (सं) ना. — कुमार; पुत्र; कुंभार; पडदा; यमराज; मुसकट.
 कुवरि (कुवरि) (सं) ना. — कन्या; कुमारी; पुत्री.
 कुवलय (कुवलय) (सं) ना. — भूमंडळ.
 (सं) वि. कोवळे; कोमल.
 कुवलयधारि (कुवलयधारि) (सं) ना. — राजा; सरोवर.
 कुवले (कुवले) (सं) ना. — सुधन्वाच्या बहीणीचें नांव.
 कुवाक् (क्व) (कुवाक् [क्व]) (सं) ना. — गाळी; शिवी; दुरुस्तर; दुर्बचन; अपशब्द; गाली.
 कुवाद (कुवाद) (सं) ना. — हठवाद; विषयांतर करून बोलणें; विसंगत चर्चा; रीत सोडून केलेली चर्चा.
 कुवि (कुवि) (क) धा. हाक मारणें; हळी देणें; ओरडून बोलवणें.

कुविंद (दक) (कुविंद [दक]) (सं) ना. — विणकर; देवांग; कोष्टी.
 कुवेणि (कुवेणि) (सं) मासे भरलेली पाटी.
 कुवेर (कुवेर) (सं) ना. — कुवेर; शिवाचा भांडारी; कोशपाल.
 कुव्वे (कुव्वे) (सं) ना. — हरलें; गोरप; गोरफ.
 कुश (कुश) (सं) ना. — रामपुत्र; दर्भ; गवत; पाणी; कुशखंड.
 कुशज (कुशज) (सं) ना. — कमल; कुमुद; नीरज.
 कुशब्द (कुशब्द) (सं) ना. — अपशब्द; शिवी; गाळी; दुर्बचन; अपप्रयोग.
 कुशल (कुशल) (सं) वि. — तेजस्वी; तरल बुद्धीचा; जाणता; समपातळी; सहूणी; सौख्य; योग.
 — कले (कुल) (सं) ना. — ललित कला.
 कुशलगार (कुशलगार) (क) वि. — चतुर; बुद्धिमान.
 कुशलगार्ति (ति) (कुशलगार्ति [ति]) (क) ना. — जाणती; चतुर स्त्री.
 कुशलग्रभ (कुशलग्रभ) (सं) ना. — क्षेमसमाचार; क्षेम-चौकशी.
 कुशलव (कुशलव) (सं) ना. — रामाचे पुत्र.
 कुशस्थल (कुशस्थल) (सं) ना. — कान्यकुब्ज.
 कुशाग्रमति (कुशाग्रमति) (सं) वि. — सूक्ष्म बुद्धीचा; बुद्धिमान.
 कुशाल (कुशाल) (अ.दे) वि. — सुखसंपन्न; विनोदी; चेष्टेखोर.
 कुशासन (कुशासन) (सं) ना. — दर्भासन; गैर कारभार; वाईट राज्यकारभार.
 कुशि (शी) (कुशि [शी]) (सं) ना. लोहशलाका; नांगर; संतोष; उरहास; खुशी.
 कुशिक (कुशिक) (सं) ना. — नांगराची ओळ; गळिताचें धान्य; विश्वामित्राचा पिता, किंवा पितामह.
 कुशिर (कुशिर) (सं) ना. — 'कुशिक' पहा.
 कुशीगौतमि (कुशीगौतमि) (सं) ना. — बुद्धशिष्या; बुद्धाची शिष्या.
 कुशीलव (कुशीलव) (सं) ना. — नर्तक; नट; नाचणारा.
 कुशूल (कुशूल) (सं) ना. — धान्याचें कणीस.
 कुशे (कुशे) (सं) ना. — दर्भ; विप्र; पाणी; लगाम; ओंडका.
 कुशेक्षय (कुशेक्षय) (सं) ना. — कमलासन विष्णु.
 कुष्कि (कुष्कि) (क) ना. — पावसाच्या पाण्यावर पीक देणारी जमीन; कोरडवाहू जमीन; खुष्की चमीन.
 कुष्ठ (कुष्ठ) (सं) ना. — कोड; महारोग; एक वेल.
 कुष्मांडक (कुष्मांडक) (सं) ना. — सावें; राळे; धान्य; कोहळा.
 कुसकु (कुसकु) (क) ना. — मार; चोप; ठेच.

कुसंग (कुसंग) (सं) ना. - वाईट संगती; दुष्ट मैत्री; कुसंगत.
कुसंधि (कुसंधि) (सं) ना. - एकी; लहान फट; ग्रहनक्षत्रांच्या
विरोधाचा काल; दुर्दिन.

कुसमय (कुसमय) (सं) ना. - वाईट करार; वाईट वेळ,
नियम; दुर्दैव.

कुसि (कुसि) (क) धा. - संकोचणें; वाकणें; खालीं दुमडणें;
निसटून पडणें; कमी होणें; घसरणें; बुडणें.

(क) ना. - बाक; बुडी; मोडतोड.

— गोरल (गोरल) (क) ना. - आखुड मान; गिड्डीमान.

कुसीद (दिक) (कुसीद [दिक]) (क) ना. - व्याजावर

जगणारा; सावकार; व्याजवद्दा; उद्धत, मनुष्य.

कुसु (सुं) कु (कुसु [सुं] कु) (क) धा. - मारणें; चोपणें;
बडवणें; घसरणें; ठेचणें; चुवकून धुणें; डोळे दिपणें.

कुसुकु (कुसुकु) (क) ना. - रहस्यस्थळ; एकांतस्थळ;
एकांतवास.

कुसुवु (कुसुवु) (क) धा. - कापड तुडवून बुडवून धुणें;
चुवकणें; घासून चोळून धुणें; विषदविणें.

कुसुवे (कुसुवे) (क) ना. - कुसुबा-गळित धान्य; तेलवी;
कुसुबा.

कुसुम (कुसुम) (सं) ना. - फूल; प्रदर; स्त्रीरोग.

कुसुमधन्व (न्वा) (कुसुमधन्व [न्वा]) (सं) ना. - पुष्प-
बाण; काम; मदन.

कुसुमबाण (कुसुमबाण) (सं) ना. - काम; मदन; मन्मथ.

कुसुमसंजरी (कुसुमसंजरी) (सं) ना. - फुलांचा गुच्छ;

फुलांचा तुरा; फुलांचा झेला; मंजिरी.

कुसुम-रस (कुसुम-रस) (सं) ना. - मकरंद; मध.

कुसुममाले (कुसुममाले) (सं) ना. - फुलमाल; पुष्पमाला.

कुसुमवति (ती) (कुसुमवति [ती]) (सं) ना. - फुलवेल;
मासिक पाळी असणारी; रजस्वला.

कुसुमविशिख (कुसुमविशिख) (सं) ना. - काम; मदन;
पुष्पबाण.

कुसुमशर (कुसुमशर) (सं) ना. - मन्मथ 'कुसुम बाण'
पहा.

कुसुमषट्पदि (कुसुमषट्पदि) (सं) ना. - पद्याचा षट्पदी
प्रकार (१०-१२ मात्रायुक्त)

कुसुमसंकोचक (कुसुमसंकोचक) (सं) ना. - फूल
बावण; फुलाचा लाजाळूपणा; कोमेजणी; निस्तेजता.

कुसुम सायक (कुसुमसायक) (सं) ना. - 'कुसुम बाण'
पहा.

कुसुमाकर (कुसुमाकर) (सं) ना. - फुलांचा ताटवा; वसंत
ऋतु.

कुसुमांघ्रि (कुसुमांघ्रि) (सं) ना. - फुलझाड; एक
वृत्त.

कुसुमांजलि (कुसुमांजलि) (सं) ना. - फुलांची ओंजळ;
नटी सूत्रधारांनी श्रोतुसन्मानार्थ नांदीने केलेले पूजन; रंग-
देवतेचे पूजन.

कुसुमायुध (कुसुमायुध) (सं) ना. - काम; कुसुम हेंच
आयुध असलेला मदन.

कुसुमाल (कुसुमाल) (सं) वि. - चोर; लबाड; लुच्चा.

कुसुमाख (कुसुमाख) (सं) ना. - मन्मथ 'कुसुमायुध'
पहा.

कुसुमित (कुसुमित) (सं) वि. - फुललेली; फुलारलेली.

कुसुसु (कुसुसु) (क) धा. - 'कुसुबु' पहा.

कुसुमे (कुसुमे) (क) ना. - 'कुसुबे' पहा.

कुसुमेषु (कुसुमेषु) (सं) ना. - 'कुसुम बाण' पहा.

कुसुमा (मो) पचय (कुसुमा [मो] पचय) (सं) ना. -
फुलांची गुंफण; वेणी; फुलखुडा; बुचडा.

कुसुंवरि (कुसुंवरि) (क) ना. - कोशिबीर; कोथिबीर.

कुसुंवे (कुसुंवे) (क) ना. - 'कुसुबे' पहा.

कुसुंभ (कुसुंभ) (सं) ना. 'कुसुबे' पहा. केशरीरंग;
कुसुबी वर्ण.

कुसुरि (रु) (कुसुरि [रु]) (क) ना. - शाकमाजी; फळमाजी;
अपराध; फुलांच्या तळवटीचा मऊ भाग; वृंत; चातुर्य;
कलाकुसरीचें आभरण; लहानपण.

कुसुरिगाथि (कुसुरिगाथि) (क) ना. - कोवळे फळ; अपक्व.
फळ.

कुसुरिदरि (कुसुरिदरि) (क) धा. - अंग मऊ करणें; हाड
नरम करणें; ठेचणें; मर्दन करणें; अंग रगडणें.

कुसुर (कुसुर) (क) ना. - 'कुसुरि' पहा.

कुसुवु (कुसुवु) (क) ना. - सनक; ताग; वाक; अंबाडी.

कुसुल (कुसुल) (का) ना. - धान्याचें तूस; धूस; रवा;
धान्याचा कोंडा; भुस्सा.

कुसुति (कुसुति) (सं) ना. - दुर्वर्तन; आडमार्ग; वाईट चाल;
दुराचार.

कुस्ति (कुस्ति) का ना. - मल्लयुद्ध; तुसुल युद्ध; हातबाई.

कुस्तिकण (ळ) (कुस्तिकण [ळ]) (क) ना. - कुस्तीचा हौदा;
आखाडा; कुस्तीचें मैदान; कुस्तीचा खण.

कुस्तुभ (कुस्तुभ) (सं) ना. - कौस्तुभधारी विष्णु; महासागर.

कुस्तुंबरि (कुस्तुंबरि) (सं) ना. - कोशिबीर. कोथिबीर.

कुस्वर (कुस्वर) (सं) ना. - वेसूर; कर्कश आवाज; अपप्रचार;
बदसूर.

कुह (कुह) (सं) ना. - कुवेर; संपत्तीचा मालक.

कुहक (कुहक) (सं) वि. - बंचक; कहटी; फसव्या.
 (सं) ना. - बाईट विचार; फसवणूक; ठकवाजी; बंचना.
 —स्वन (र) (कुहक [र]) (सं) ना. - कोंबडा; कुक्कुट.
 कुहकि (कुहकि) (सं) वि. - बंचिका; कपटी.
 कुहन (कुहल) (सं) ना. - उंदीर; साप; मृत्तिकापात्र;
 काचेचें भांडें.
 कुहना (ने) (कुहल [ने]) (सं) ना. - मात्सर्य; मत्सर;
 दुराग्रह; फसवणूक; दिलाऊ धर्माचरण; दंभ.
 कुहर (कुहल) (सं) गुहा; कंदर; भगदाड; खड्डा; विवर;
 कानाचें भोक.
 कूहल (कुहल) (क) ना. - विद्याच्या पानाची शाखा.
 कूहु (हु) (कुहल [हु]) (सं) ना. - अमावास्या;
 कोकिलध्वनि.
 कुहु - कंठ (मुख) (कुहल - कंठ [मुख]) (सं) ना. -
 कोकील.
 —रव (शब्द) (रव [कुहल]) (सं) ना. - कोकिलेचा ध्वनि.
 कु (क) ल (कु [कु] ल) (सं) ना. - वंश; जमीन करणारे कूल;
 श्रीमंताचा नोकर; कर बसल करणारा.
 (क) ना. - लोखंडी सळी; नांगराचा फाल; कुलवाचा दात;
 गडबड; धाबरेपणा.
 कुलवाडि (कुलवाडि) (अ. दे.) ना. - वाडी; इनामी खेडें.
 कुलमंदिर (कुलमंदिरी) (सं) ना. - माहेर; मायघर; पितृगृह.
 कुलंबित (कुलंबित) (सं) वि. - जमिनीपर्यंत लोंबकळणारे.
 कुलांत (कुलान्त) (सं) ना. - कुलनाश; निर्वेश.
 कुलि (कुलि) (क) ना. - खड्डा; पाण्याचा साठा; कोलाहल.
 (क) धा. - उकरणे; खोदणें.
 —कोल् (कुलि) (क) धा. - छिद्र पडणें; भोक पडणें
 कुलिक (कुलि) (क) ना. - विषारी साप.
 कुलिके (कुलि) (क) ना. - 'कुणिके' पहा.
 कुलिर् (कुलि) (क) धा. - वाकणें; वश होणें; गार पडणें; थंड
 होणे; बसून राहणें.
 (क) ना. - थंडी; हँव; धुकें; बर्फ.
 —कल्लु (कुलि) (क) ना. - चंद्रकांत मणी.
 —वेड्डु (कुलि) (क) ना. - हिमालय.
 कुलिस् (कुलि) (क) ना. - झाडावरून उडी मारण्याचा
 आनंद.
 कुलिस (श) (कुलिस् [श]) (क) ना. - वज्रायुध; वीज पडणें;
 विद्युत्पात.
 कुलीर (कुलि) (सं) ना. - हिरडी; 'एडे' पहा.
 कुल्लु (कुलि) (क) धा. - बसणें; मांडी ठोकणें; स्थिर होणें.
 (क) ना. - कूड; तड्या; पडदी.

कुलुंमे (कुलुंमे) (क) ना. - तळें; जलसंचय.
 कुलुवाडि (कुलुवाडि) (अ. दे.) ना. - 'कुलवाडी' पहा.
 जमीनीचे कूल.
 कुलगु (कुलगु) (क) धा. - चुरमडणें; दुमडणें; कोमेजणें;
 कुस्कारणें.
 कुलतडि (कुलतडि) (क) ना. - पाऊलवाट; संकुचित पदन्यास;
 जवळजवळ पावले टाकणें.
 कुलळ (कुलळ) (क) वि. - कुब्ज; कुवडा; गिड्डा; लहान; क्षुद्र.
 कुलिळर (कुलिळर) (क) धा. - बसणें; बसून राहणें.
 —इसु (—इसु) (क) धा. - बसविणें; मनःपूर्वक स्वागत
 करणें.
 कुलिळह (कुलिळह) (क) ना. - बैठक; धरणें धरणें; हट्ट; आग्रह.
 कुल्लु (कुल्लु) (क) ना. - माळशेणी; 'वेरणें' पहा.
 —बान (बान) (क) धा. - शेणीचा हुडा.
 कू (कू) (क) ना. - हाक; हरळी; कुक्कुटरव; आखणें; बांग.
 कूक (ग) नि (कूक [ग] नि) (क) ना. - कानांतील मळ; पिंजूप.
 कूकंब (कूकंब) (क) ना. - सूकाणू; कर्णधार.
 कूकलु (कूकलु) (क) ना. - हाक; ओरड; एक जातीचा पक्षी.
 कूकिरि (कूकिरि) (क) धा. - 'आवटिसु' पहा.
 कूकु (कूकु) (क) धा. - हाक मारणें; ओरडणें; हरळी मारणें.
 कूकुद (कूकुद) (क) ना. - सालंकृत कन्यादान करणारा.
 कूकुंव (कूकुंव) (क) ना. - 'कूकंब' पहा.
 कूगटे (कूगटे) (क) ना. - रिट्याचे झाड; 'कुकाणें' पहा.
 कूगु (कूगु) (क) धा. - गरजणें; ओरडणें.
 —इड्डु (—इड्डु) (क) धा. - ओरडणें; हरळी देणें;
 हाक देणें.
 कूकु (कूकु) (क) धा. - चटणें; अंगावर जाणें;
 (क) ना. - उत्सर्पण; आक्रमण; हल्ला.
 कूचु (चे) (कूचु [चे]) (क) ना. - कासव; वराह; डुकर;
 खिटी; चिमणी; खुरटें झाड; वहाळाच्या आधाराचा
 भिंतीतील खांब.
 कूज (कूज) (क) ना. - कूजा; पाणी थंड करण्याचें मृत्तिकापात्र.
 (सं) ना. - कलकलरव; कूहुध्वनी.
 कूजव (कूजव) (सं) वि. - 'कूहु' ध्वनि करणारा.
 कूजन (जित) (कूजल [जित]) (सं) ना. कुहुध्वनि; कलरव.
 कूट (कूट) (क) ना. - मिष्ट; विसाण; चहाटा.
 (सं) ना. - समूह; रास; शिखर; स्थैर्य; ब्रह्म; बंचना; कपट,
 नांगर; चिमूट; योग; संघ; संधि; कवटी; गुप्ती; हरिण
 पकडण्याचें जाळें.
 कूटक (कूटक) (सं) ना. - नांगर; समूह; पडत; कपटजाल;
 उन्नति; तंत्र प्रामुख्य.

कूटकुलि (कूळकुळी) (क) ना. - भोलसट, अर्धवट मनुष्य;

व्यर्थ काळक्रमण करणारा.

कूटपालक (कूळपालक) (क) ना. - पित्तजनित ताप.

कूटमान (कूळमान) (क) ना. - संगीतातील वृंदवादन; खोटे वजनमाप.

कूटयंत्र (कूळयंत्र) (सं) ना. - सापळा; जालें

कूटयुद्ध (कूळयुद्ध) (सं) ना. - कपटनीतियुद्ध; गनिमी काव्याची लढाई.

कूटर (कूळटर) (सं) ना. - निरुपद्रवी प्राणी; दुर्बल; अजागळ.

कूटस्वर्ण (कूळस्वर्ण) (सं) ना. - गिलीटाचें सोने; मुलामा दिलेलें सोने.

कूटसाक्ष्य (कूळसाक्ष्य) (क) ना. - खोटी साक्ष.

कूट (कूळ) (क) ना. - आमटी; फोडी घालून केलेले सांबांर.

कूटोपाय (कूळोपाय) (सं) ना. - कपटव्यूह; जादूटोणा; जारणमारण.

कूड (कूळ) (क) अ. - सह; बरोबर; तसेंच.

—इरिसु (असु) (क) धा. - बरोबर राखणें; जोडीला ठेवणें.

कूडल् (कूळल्) (क) ना. - संगम; जोड.

(क) वि. - युत; अन्वित; सहित; सह.

कूडलसंगम (कूळलसंगम) (क) ना. - कृष्णा मलप्रभा

संगमस्थान. (वसवेश्वरांचें आराध्यदैवत शिवलिंग येथें आहे.)

कूडलसंगमेश्वर (कूळलसंगमेश्वर) (क) ना. -

कूडलसंगमावरील शिवलिंग.

कूड (कूळ) (क) धा. - मिशळणें; एकत्र करणें; साध्य होणें;

कामाला लागणें; भेटणें; जुळवून घेणें; भोगणें; योग्य होणें;

शक्य होणें; आक्रमणें; मिठी मारणें; एकजीव होणें.

(क) ना. - संमेलन; संवदन; जोडीदारी.

—इसु (असु) (क) धा. - जमविणें; संग्रह करणें;

साठवणें.

—हाकु (हाकु) (क) धा. - एकत्र करणें; रास घालणें.

कूडकोडि (कूळकोडि) (क) ना. - जोडणारा दुवा.

कूडदले (कूळदले) (क) ना. - यश; अभिवृद्धि; वाढ; अभ्युदय.

कूडे (कूळ) (क) अ. - लागलीच; एकदम; ताबडतोब; बरोबर; जोडीनें.

कूड (कूळ) (क) धा. - लंगडणें; वाकडेतिकडे चालणें;

विकृत वागणें.

(क) ना. - विकृत गति.

कूणिका (के) (कूळिका [कै]) (सं) ना. - जनावरांची शिंगें;

वीणा; तंबोऱ्याचा दांडा.

कूणित (कूळित) (सं) वि. - आच्छादित; झांकलेलें.

कूतु (कूळु) (क) अ. - प्रेम करून; बसून.

(क) धा. - उडणें; हसणें.

(क) ना. - नाच; खेळ; उडी.

कूतकोळु (कूळुकूळु) (क) धा. - बसून घेणें; विश्रांति

घेणें; बसणें; ठाण मांडणें; टिय्या मारणें.

कूदल् (कूळल्) (क) ना. - केश; रोम; कुंतल.

कूदल (लु) (कूळल [लु])

कून् (कूळन्) (क) धा. - वाकणें; संकोचणें; नमस्कार करणें.

(क) ना. - खूण; गुण; कुबड; परिचय.

कून् (कूळन्) (क) ना. - खूण; करट; संकेत; रक्त

कूनि (कूळु) (क) ना. - तेल्याचे मृत्तिकापात्र; कुब्जा.

कूनिमु (कूळुमु) (क) धा. - खूण करणें; संकेत करणें; ओळख पटविणें.

कूनु (कूळु) (क) ना. - शोधन; पत्ता; ओळख.

कूप (कूळु) (सं) ना. - विहीर; कुआ; खळगा; तळें.

—मंडूक (मंडूक) (सं) वि. - बाह्यजगावद्दल अज्ञानी; आकुंचित दृष्टि असलेला.

—यंत्र (यंत्र) (सं) ना. - रहाटगाडगें; रहाट.

(क) ना. - प्रियकर; दोन भुवयांमधील स्थान.

कूपक (कूळक) (सं) ना. - गुहा; विवर; कंदर; डोह;

पाण्यांतील खांब; खळगट.

कूपस्तंभ (कूळस्तंभ) (सं) ना. - 'कूकंब' पहा.

कूपार (कूळार) (सं) ना. - समुद्र; महासागर.

कूबर (कूळु) (सं) ना. - जू; कुबडा.

कूर (कूळ) (क) धा. - प्रीति करणें; स्नेह राखणें; गोंजारणें;

जमवून घेणें; मांडी ठोकून बसणें.

—अलगु (अलगु) (क) ना. - तीक्ष्ण बाण.

—असि (असि) (क) ना. - तीक्ष्ण खड्ग.

—इके (इके) (क) धा. - निमूळते होणें; टोकदार होणें.

—केयु (केयु) (क) धा. - धार लावणें; सहाणेला लावणें; पाळणें.

कूर (कूळ) (क) वि. - क्रूर; निर्दय; असह्य; उग्र; धारदार;

तप्त; अरोचक.

(क) ना. - अन्न; मात.

कूरु (कूळु) (क) ना. - खड्ग; तलवार; कट्यार.

कूरंगि (कूळंगि) (क) ना. - हरिणी; मृगी.

कूरु (कूळु) (क) ना. - पेज; आटवल.

कूरिके (कूळुके) (क) ना. - तीक्ष्णता; धारदारपणा; प्रखरता.

कूरिरो (कूळुरी) (क) ना. - धान्य पेरण्याचें साधन; चाडें.

कूरितु (कूळितु) (क) वि. - तीक्ष्ण; प्रखर;

धारदार.

कूरिद (कूरिद) (क) वि. - तीक्ष्ण धारेचें.

(क) ना. - शूर; प्रेमवीर.

कूरिलि (कूरिलि) (क) वि. - बोथट; धार नसलेले; मोंड; मंड.

कूरिसु (कूरिसु) (क) धा. - धार लावणें; प्रेम करावयास लावणें.

कूरु (कूरु) (क) धा. - पेंगणें; झोपणें; हुलकी घेणें; वामकुक्षी करणें.

कूरें (कूरें) (क) अ. - प्रेम करुन; स्वागतपूर्वक; पेंगतांना.

(क) ना. - उवा; लिंका.

कूर्मणेवले (कूर्मणेवले) (क) ना. - तीक्ष्ण बाणांची वृष्टि.

कूर्मोळ (कूर्मोळ) (क) धा. - प्रखर होणें; तीक्ष्ण होणें.

कूर्मोळ (कूर्मोळ) (क) ना. - तीक्ष्ण बाण.

कूर्च (कूर्च) (सं) ना. - कूर्चा; कुंचला; भुवयांच्यामधील स्थळ व त्यावरील केश; दाढीमिशी; कपट; दर्भ; डोके.

—शीर्ष (शीर्ष) (सं) ना. - नारळ; नारिकेल.

कूर्चिके(चक) (कूर्चिके [चक] (सं) ना. - कुंचला; चित्र काढण्याचे कलम; ब्रश.

कूर्तळ (कूर्तळ) (क) ना. - प्रिया; प्रेयसी.

कूर्तु (कूर्तु) (क) अ. - प्रखरपणें; प्रेमानें; निश्चयंकरुन; साठी; करितां.

कूर्दत (कूर्दत) (क) ना. - उड्डाण; उड्या; गमजा; टिन्या बडवणें.

कूर्दसि (कूर्दसि) (क) ना. - तीक्ष्ण खड्ग.

कूर्दाडे (कूर्दाडे) (क) ना. - अणकुचीदार दात.

कूर्दाल (कूर्दाल) (क) ना. - कुदळ.

कूर्प (कूर्प) (क) ना. - प्रियकर; दोन भुवयांमधील स्थळ; बांबूचें झाकण; गुतेत्रियांवरील केश.

कूर्पवळ (कूर्पवळ) (क) ना. - 'कूर्तळ' पहा.

कूर्पार (कूर्पार) (सं) ना. - कोपर, दोपर; खूर.

कूर्पास (कूर्पास) (सं) ना. - 'कुप्पस' पहा. चोळी; काचोळी.

कूर्पु (कूर्पु) (क) ना. - काठिण्य; प्रीति; स्नेह; शौर्य; वेड; नाथ; तीक्ष्णता; हानी.

कूर्म (कूर्म) (सं) ना. - कासव; विष्णूचा द्वितीय अवतार; कूर्मावतार.

कूर्मपुराण (कूर्मपुराण) (सं) ना. - कूर्मावतारासंबंधीचें पुराण.

कूर्मासन (कूर्मासन) (सं) ना. - एक योगासन.

कूर्मि (कूर्मि) (क) ना. - प्रेम; स्नेह; लाड; प्रीति; मोह.

—कडळ (कडळ) (क) ना. - प्रेमसागर; अपार माया.

कूल् (कूल्) (क) ना. - सापळा, जाळें; पळेदार जाळें.

कूल (कूल) (सं) ना. - तट; किनारा; रास; वेकडी.

कूलकष (कूलकष) (सं) वि. - तीर कापत जाणारा (प्रवाह); आद्यंत विचार; समग्र; सूक्ष्म विवरणात्मक.

(सं) ना. - नदी; समुद्र; पूर्णत्व.

कूलदेश (कूलदेश) (सं) ना. - किनारपट्टी; किनार्यावरील प्रदेश; किनारा.

कूलि (कूलि) (क) ना. - मजूर; कामाठी; मजुरी; रोजमुरा; कामाचा धान्य मोबदला; श्रम; कष्ट.

—कार, (कांति) (कूलि [कूलि]) (क) ना. - स्त्रीपुरुष मजूर.

कूलिसु (कूलिसु) (क) धा. - पाडविणें; नाश करणें.

कूलु (कूलु) (क) धा. - खाली पडणें; विध्वंस होणें; नष्ट होणें; पाणउतार होणें; अपमानानें मान वाकणें.

(क) ना. - तळ्याचा पायउतार; घाटाचा उतार; पायन्या; सोप्याच्या पायन्या.

कूव (कूव) (क) ना. - विहीर; 'कूकंब' पहा.

कूवकंब (कूवकंब) (क) ना. - कूपस्तंभ; ध्वजस्तंभ; शिडाचा खांब.

कूवर (कूवर) (सं) ना. - रथाचा एक भाग; गाडीची दांडी; कणा.

कूवरी (कूवरी) (सं) ना. - गाडीची सवारी; गाडीचा बुरखा; अच्छादन.

कूवे (कूवे) (क) ना. - तवकील; धातु वितळविण्याची मूस.

कूवमांड (कूवमांड) (सं) ना. - कोहाळा; मोपळा.

कूसु (कूसु) (क) ना. - शिशु; बालक; पोर; कुमारी.

कूळ (कूळ) (कूळ [कूळ]) (क) ना. - अन्न; शिजविलेला भात.

कूळ (कूळ) (अ. दे.) ना. - खूळ; वेड; मोंडपणा; मूर्खत्व; क्रूरता.

कूळि (कूळि) (क) ना. - खोड; वळु; बुळी; सड; जोधळा, तूर वगैरे कापल्यावर जमिनीवर राहणारे धाट; मासे पकडण्याचें जाळें; नीच स्त्री; नीच पुरुष.

(क) अ. - व्यर्थ; निरर्थक.

कूळे (कूळे) (क) ना. - 'कूळि' पहा.

कूळदिकोळ (कूळदिकोळ) (क) ना. - चिंतावस्था; चिंता-व्यग्रता; आहारचिंता; आधी; मनस्ताप.

कूळवडिक (कूळवडिक) (क) ना. - खादाड; खा खा करणारा; पोटपरायण; पोटपुजारी.

कूळवट्टे (कूळवट्टे) (क) ना. - अन्नवस्त्र; अंबली कंब्रीची कूळी; पोटावारी नोकरी.

कूक (कूक) (सं) ना. - नरडें; गळा; आवाजी; कंट.

कूकर (कूकर) (सं) ना. - एक पक्षी; पंचप्राणापैकी एक;

डोळ्याची उघडझाप; निमिषोन्मेष; तित्तिर; कवडा.

कुकलास (कुकलास) (सं) ना. - सरडा.

कृकाटिके (कृ०का०टिके) (सं) ना. - डोक्याचा मागील भाग; मानगूट.

कृकुचाकु (कृ०कु०चाकु) (सं) ना. - कोंबडा; मोर; कंठांतून आवाज काढणारा पक्षी.

कृच्छ्र (कृ०च्छ्र) (सं) ना. - विपत्ति; संकट; कष्ट; आयास; ठणका; दुखणें; अपाय; कठीण व्रत; दुष्कृत्य.

कृत् (कृ०त्) (सं) ना. - कातरण; घडण; साधन; 'कृत्' प्रत्यय. कृत (कृ०कृत) (सं) वि. - कृत्रिम; केलेलें; करविलेलें; सभ्य; उत्कृष्ट; योग्य.

(सं) ना. - कार्य; काम; कृतयुग; यमधर्म; सभ्य मनुष्य; उपकार; फल; रचना.

कृतक (कृ०कृतक) (सं) वि. - कृत्रिम; अस्वामाविक; नकली; बनावट; असत्य.

कृतकरूप (कृ०कृतकरूप) (सं) ना. - कपटवेश; असाधुवेश; अतिमानुषवेश; रीतिनीति.

कृतकर्म (कृ०कृतकर्म) (सं) ना. - कृतकृत्यता; कृतार्थता; निपुणता; चतुरता; केलेले पाप.

कृतकाचल (कृ०कृतकाचल) (सं) ना. - कृत्रिम पर्वत; हावून होऊन गेलेलें.

कृतकि (कृ०कृतकि) (सं) ना. - कपटी स्त्री; चेटकी.

कृतकृत्य (कृ०कृतकृत्य) (सं) ना. - 'कृतकर्म' पहा.

(सं) वि. - तृप्त; शांत; चतुर.

कृतक्षण (कृ०कृतक्षण) (सं) ना. - वेळेवर काम करणारा; वेळ पाहून काम करणारा.

कृतज्ञ (कृ०कृतज्ञ) (सं) ना. - उपकार न जाणणारा; उपकाराची फेड अपकारानें करणारा.

कृतज्ञते (त्व) (कृ०कृतज्ञते) (सं) ना. - नीचपणा; द्रोह; कृतघ्नता.

कृतज्ञ (कृ०कृतज्ञ) (सं) ना. - उपकाराचें स्मरण करणारा; प्रत्युपकारी.

कृतज्ञते (त्व) (कृ०कृतज्ञते) (सं) ना. - उपकारशीलता; उपकारस्मरण.

कृतवी (कृ०कृतवी) (सं) ना. - विद्वान; पंडित; शास्त्राध्ययन केलेला मनुष्य; सुसंस्कृत; बुद्धिमंत.

कृतपुंख (कृ०कृतपुंख) (सं) वि. - धनुर्विद्या निपुण.

कृतमुख (कृ०कृतमुख) (सं) वि. - यशाची किडो जाणणारा; चतुर.

कृतयुग (कृ०कृतयुग) (सं) ना. - सत्ययुग; चार युगांपैकी पहिलें.

कृतलक्षण (कृ०कृतलक्षण) (सं) ना. - सद्गतेनानें प्रसिद्ध झालेला; सद्गतेनानें पुढें झालेला.

कृतवर्म (कृ०कृतवर्म) (सं) ना. - रहस्यज्ञ; चतुर; राजाचे नाव. कृतवीर्य (कृ०कृतवीर्य) (सं) वि. - अर्जुनाचा. (कार्तवीर्य)

बाप; वीरत्व संपादलेला.

कृतसापत्तिके (कृ०कृतसापत्तिके) (सं) ना. - सवत असलेली स्त्री.

कृतस्वर (कृ०कृतस्वर) (सं) ना. - सोने; ध्वनिपूर्ण कंपस्वर.

कृतहस्त (कृ०कृतहस्त) (सं) ना. - 'कृतपुंख' पहा.

कृताकृत (कृ०कृताकृत) (सं) वि. - केलेलें न केलेलें. योग्यायोग्य.

कृतांजलि (कृ०कृतांजलि) (सं) ना. - सन्मानपूर्वक हात जोडणें; नमस्कार.

कृतांत (तक) (कृ०कृतांत) (सं) ना. - यम; लक्ष्य; सिद्धांत; ध्येय; पापकर्म; कार्यपूर्ति; कार्याचा परिणाम.

—मर्दन (क) (कृ०कृतांत) (सं) ना. - यमांतक; शिव.

कृताभिषेक (कृ०कृताभिषेक) (सं) ना. - अभिषेक झालेला; अभिषिक्त.

कृतार्थ (कृ०कृतार्थ) (सं) वि. - मिळवता येईल तितके मिळवणारा; ध्येय गांढलेला; जयशाली; धन्य.

कृतार्थते (त्व) (कृ०कृतार्थते) (सं) ना. - धन्यता; ध्येय-सिद्धी.

कृताख (कृ०कृताख) (सं) वि. - अश्वविद्या पारंगत; वीरपुरुष.

कृति (कृ०कृति) (सं) ना. - कार्य; कर्तृत्व; रचना; कवन; ग्रंथ.

(सं) वि. - विद्वान; चतुर; पंडित; 'कृतार्थ' पहा.

कृतिपति (कृ०कृतिपति) (सं) ना. - कार्यकर्ता; काम उरकणारा; कार्यनायक.

कृत्त (कृ०कृत्त) (सं) वि. - कापलेले; चिरलेले; विभाग पाडलेले; फाडलेलें.

कृत्ति (कृ०कृत्ति) (सं) ना. - चर्म; कातडे; वृक्षविशेष; भुजपत्र.

कृत्तिकृतवस्त्र (कृ०कृत्तिकृतवस्त्र) (सं) ना. - चर्म पांघरणा; शिव.

कृत्तिका (के) (कृ०कृत्तिका) (सं) ना. - एक नक्षत्र; वाहन; गाडी.

कृत्तिघर (कृ०कृत्तिघर) (सं) ना. - शिव; 'कृत्तिवास' पहा.

कृत्तिवास (कृ०कृत्तिवास) (सं) ना. - चर्मवारी शिव.

कृत्य (कृ०कृत्य) (सं) ना. - करण्यायोग्य काम; उद्योग; कर्तव्य; द्रोही देवता; दुष्टशक्ति.

कृत्ये (कृ०कृत्ये) (सं) ना. - मायाविद्या; कृत्या; कुलया.

कृत्रिम (कृ०कृत्रिम) (सं) वि. - 'कृतक' पहा. दत्तकपुत्र.

कृत्स्न (कृ०कृत्स्न) (सं) वि. - संपूर्ण; पुरा; सगळा; अखंड.

कृदंत (कृ०कृदंत) (सं) ना. - 'कृत्' प्रत्ययांत शब्द.

कृदर (कृ०कृदर) (सं) ना. - धान्याचा साठा; कोठी; कोठार; कणगी.

कृतन (कृ०कृतन) (सं) ना. - काटणी; कटावणी; तोडप; तोड.

कृप (कृ०कृप) (सं) ना. - द्रोणाचार्याचा मेहुणा कृपाचार्य.

कृपण (कृ.प.०) (सं) वि. - लोभी; कंजुष; दीन; गरीब; मूर्ख; क्षुद्र; दयापात्र.
 कृपा (कृ.पा.) (सं) ना. - दया; अनुग्रह.
 --कटाक्ष, दृष्टि. (कृ.पा.०, कृ.पा.०) (सं) ना. - हितदृष्टि; दयादृष्टि; अनुग्रह.
 कृपाकर (कृ.पा.कर.) (सं) वि. - दयावंत; करुणाशील; दयालु; प्रेमल.
 कृपांग (कृ.पा.०) (सं) वि. - दया हेच अंग झालेला; महादयालु; दयाशील.
 कृपाजलधि (कृ.पा.जलधि) (सं) ना. - दयासागर; दयानिधी.
 कृपाण (कृ.पा.०) (सं) ना. - खड्ग; तलवार; कट्यार.
 कृपानिधि (कृ.पा.निधि) (सं) ना. - दयासागर; करुणासमुद्र.
 कृपाणव (कृ.पा.०) (सं) ना. - दयासमुद्र; करुणासागर.
 कृपालु (कृ.पा.०) (सं) वि. - दयालु; करुणावंत.
 कृपावलोकन (कृ.पा.वलोकन) (सं) वि. - दयादृष्टि; करुणा कटाक्ष.
 कृपाहीन (कृ.पा.हीन) (सं) वि. - निर्दय; निष्ठुर; नीच.
 कृपि (पी) (कृ.पि [पि]) (सं) ना. - कृपाचार्यांची लैहान बहीण.
 --पुत्र (कृ.पि) (सं) ना. - अश्वत्थामा.
 --पति (कृ.पि) (सं) ना. - द्रोणाचार्य.
 कृपीट (कृ.पि.०) (सं) ना. - 'कंचु' पहा. सौध; जळण; पाणी; ढेरपोट.
 --योनी (कृ.पि.०) (सं) ना. - अग्नि; निखारा.
 कृपे (कृ.पे) (सं) ना. - दया; अनुग्रह; करुणा; कोमलता; हितैषी.
 --पडे (कृ.पे) (क) धा. - उपकार करणे; अनुग्रह करणे.
 --पेरु (कृ.पे) (क) धा. - दया दाखवणे.
 --घेरसु (कृ.पे) (क) अ. - सदयतेने; सकरुणत्वे.
 कृमि (कृ.मि) (सं) ना. - जीव; कीटक; किडा.
 --पवंत (कृ.मि) (सं) ना. - वारुळ.
 --फल (कृ.मि) (क) ना. - उंबर; बडफल.
 --ला (कृ.मि) (सं) ना. - सफल स्त्री.
 कृमिघ्न (कृ.मि.घ्न) (सं) वि. - कृमिनाशक; कीटसंहारक.
 कृवि (कृ.वि) (सं) ना. - माग; विणण्याचें साधन.
 कृश (कृ.श) (सं) वि. - किडकिडीत; रोडका; क्षीण; सडपातळ.
 --अंग (कृ.श) (सं) ना. - दुबळा देह; शैल्य काठी.
 --उदरि (कृ.श) (सं) ना. - पातळ पोटाची स्त्री; सुंदरी.
 कृशानु (कृ.श.०) (सं) ना. - अग्नि; विस्तव; प्रज्वलित होणारी जडवस्तु; चित्रमूळ.
 --रैतसु (कृ.श.०) (सं) ना. - शिव.
 कृशाश्व (कृ.श.०) (सं) ना. - दक्षप्रजापतीचा जावई; एक ऋषि.

कृशाश्वि (कृ.श.०) (सं) ना. - नर्तक; नट; अभिनेता; कृशाश्वचा शिष्य; अभिनयशास्त्रलेखक.
 कृतीकरण (कृ.श.०) (सं) ना. - वात झडून रोडावणे; फोपसेपण जाणे.
 कृशोदरी (कृ.श.०) (सं) ना. - कोमलंगी.
 कृषि (कृ.श) (सं) ना. - शेतकी; शेतकरी पेशा; आरंभ.
 कृषिक (कृ.श) (सं) ना. - शेतकरी; रयत.
 कृषिका (ना) र (कृ.श.० [ग]) (सं) ना. - 'कृषिक' पहा.
 कृषीवल (कृ.श.०) (सं) ना. - 'कृषिक' पहा.
 कृष्ट (कृ.श) (सं) वि. - उरलेले; उर्वरित; ओढलेले; बाहून नेलेले; उखडलेले.
 कृष्टि (कृ.श) (सं) ना. - बुद्धिमंत; ओढाताण; उखणी.
 कृष्ण (कृ.श) (सं) ना. - आकर्षण; कपट; वसुदेवपुत्र; वेदव्यास; अर्जुन; कावळा; कोकीळ; काळा मनुष्य; इंद्र; अग्नि; पाणी; आकाश; किरिट; जालें; कृष्णपक्ष.
 कृष्णकर्म (कृ.श.०) (सं) ना. - दुष्कृति; पापकर्म; हिंसा.
 कृष्णकाश (कृ.श.०) (सं) ना. - कृष्ण कावळा.
 कृष्णते (कृ.श.०) (सं) ना. - काळारंग; काळेपणा; फसवणूक; कपट.
 कृष्णद्वैपायन (कृ.श.०) (सं) ना. - व्यासऋषि.
 कृष्णपक्ष (कृ.श.०) (सं) ना. - काळोखी पंधरवडा.
 कृष्णपक्षि (कृ.श.०) (सं) ना. - पक्षीविशेष; गुलामांच्या व्यापारासाठी पळवून आणलेला निग्रो.
 कृष्णभेदि (कृ.श.०) (सं) ना. - एक औषधी वनस्पती; कटुरोहिणी.
 कृष्णमुख (कृ.श.०) (सं) वि. - काळतोड्या; काळ्या तोंडाचें माकड; पिंगलक; शेंडा जळलेले.
 कृष्णमृत्तिके (कृ.श.०) (सं) ना. - काळी माती; कस्तुरी.
 कृष्णले (कृ.श.०) (सं) ना. - गुंज.
 कृष्णवक्त्र (कृ.श.०) (सं) ना. - 'कृष्ण मुख' पहा. लांब शेपटीचा माकड.
 कृष्णवर्ण (कृ.श.०) (सं) ना. - काळा रंग; राहू; शूद्र.
 कृष्णवर्म (कृ.श.०) (सं) ना. - अग्नि; राहू; व्यभिचारी; दुर्वर्तनी; आडमार्गानें जाणारा.
 कृष्णवेणि (कृ.श.०) (सं) ना. - काळी वेणी असलेली; कृष्णानदी.
 कृष्णसख (कृ.श.०) (सं) ना. - अर्जुन; मध्यमपांडव.
 कृष्णसर्प (कृ.श.०) (सं) ना. - काळासर्प; काळासाप.
 कृष्णसार (कृ.श.०) (सं) ना. - कृष्णसारंग; काळवीट.
 कृष्णसारथि (कृ.श.०) (सं) वि. - अर्जुन; कृष्ण व्याचा सारथी आहे असा.

कृष्णहृदय (कृष्णहृदय) (सं) वि. - वंचक; कपटी; कलंकित;
 दुष्ट; हीनमनस्क.
 कृष्णागर (कृष्णागर) (सं) ना. - श्रीगंध; रक्तचंदन; चंदन.
 कृष्णांक (कृष्णांक) (सं) ना. - काळी खून; कृष्णस्मृति;
 कृष्णाचें नांव.
 कृष्णांगि (कृष्णांगि) (सं) ना. - श्यामला; काळी; यमुना;
 दुर्गा.
 कृष्णाजिन (कृष्णाजिन) (सं) ना. - काळविद्याचें कातडें.
 कृष्णी (कृष्णी) (सं) ना. - काळीरात्र; काळ रात्र.
 कृष्णे (कृष्णे) (सं) ना. - द्रौपदी; दुर्गा; कालिंदी;
 यमुना; मिरीचा कोंब; अग्निजिह्वा.
 कृष्ण (कृष्ण) (सं) वि. - नांगरण्यायोग्य (जमीन.)
 (सं) ना. - नांगरलेली जमीन.
 कृसर (कृसर) (सं) ना. - खिचडी; सैयाक; स्वयंपाक.
 कलस (कलस) (कलस [कलस]) (सं) वि. - निश्चित; सिद्ध;
 परिणामकारक; निपुण; शुद्ध; नियोजित.
 (सं) ना. - किंमत; मूल्य; वेतन.
 केकर (केकर) (क) ना. - कलिंगडें; कलिंगडाचा वेल.
 —नोट (नोट) (क) ना. - स्थिरदृष्टि; एकटक; क्रोधदृष्टि;
 क्रुद्ध नजर.
 केकरिसु (केकरिसु) (क) धा. - लाल होणें; भीतीनें पाहणें;
 राजेजणें; क्रोधानें पाहणें.
 केकस (केकस) (क) ना. - अपमान; शिवी; खुदाई.
 (क) अ. - अपमानित होऊन.
 केकळ (केकळ) (क) वि. - भयंकर; भीतिप्रद.
 —इसु (इसु) (क) धा. - भीतीनें कापणें; थरकाप होणें.
 केकळु (केकळु) (क) ना. - जनावरें वळविण्याचा आवाज.
 केके (केके) (क) ना. - कानशील; कपोल; कानफट; 'कदपु'
 पहा.
 के (के) (क) वि. - लाल; तांबडे.
 केक (केक) (क) ना. - लाल रंग; लालिमा.
 केकण (गण) (केकण [गण]) (क) ना. - लाल डोळे;
 रक्ताक्ष.
 केकण (गण) (केकण [गण]) (क) ना. - कोकिल; लाल
 डोळे असलेला; रक्ताक्ष.
 केकणे (केकणे) (क) ना. - लाल रंगाचा बाण; मेढल; मेंढीचें
 पिलें; लाल कोकल; करडें.
 केकळु (गळु) (केकळु [गळु]) (क) ना. - लाल रंग; तांबडा
 रंग; ताम्रवर्ण; एक जातीचा मासा.
 केकण्वकि (केकण्वकि) (क) ना. - कोकिल.
 केकणु (केकणु) (क) ना. - 'केकण' पहा.

केगदिर (केगदिर) (क) ना. - सूर्य; रक्तकिरण.
 केगरिगोल (केगरिगोल) (क) ना. - लाल पिशाचा बाण.
 केगलिसु (केगलिसु) (क) धा. - लाल होणें; लाली येणें.
 केगळवे (केगळवे) (क) ना. - बत्ती; लाल कण; तांबडा
 तांदूळ, मंगलाक्षता.
 केगळि (केगळि) (क) ना. - अग्निगण; स्फुलिंग; ठिंगणी.
 केगुडि (केगुडि) (क) ना. - ध्वजा; बावटा; मृगशावक;
 पोवळें; लाल पालवी.
 केगेंड (केगेंड) (क) ना. - निलारा; विंत्तव.
 केगोल (केगोल) (क) ना. - लाल किणाचा सूर्य; भारकर.
 केचने (केचने) (क) वि. - लाल; रक्तवर्णी; तांबडा.
 केचळ (केचळ) (क) ना. - आचळ; जनावराच्या
 स्तनाजवळील भाग.
 केचु (केचु) (क) धा. - तंतुवाद्य वाजविणें; पानें जोडणें.
 (क) ना. - खोड; दर्प; लालरंग; मस्ती; धैर्य.
 केचुकट्टु (गट्टु) (केचुकट्टु [गट्टु]) (क) ना. - घट्ट होणें;
 स्थिरावर्ण; मर्यादा ओलांडणें.
 केचुबीळ (केचुबीळ) (क) धा. - ताडून राहणें; गर्वानें
 चालणें.
 केचुमन (केचुमन) (क) ना. - मनाची दडता; हिंमत;
 मनोदाढ्य.
 केचुदे (केचुदे) (क) ना. - धैर्याली हृदय; निर्भीक मन.
 केचुदेय (केचुदेय) (क) वि. - धीर; वीर.
 केच (केच) (क) ना. - गोरा मनुष्य; विंगट केस; लाल
 नेत्राचा; अनार्य; असंस्कृत मनुष्य.
 केचगे (केचगे) (क) अ. - रागावून; क्रोधाविष्ट
 होऊन; लाल होऊन.
 केचळिलु (केचळिलु) (क) ना. - तांबुस खार.
 केचि (केचि) (क) ना. - ताम्रवर्णी स्त्री; अनार्या; असंस्कृत स्त्री.
 केचु (केचु) (क) ना. - लाली; रक्तिमा; तांबडे फुटणें.
 केजग (जिग) (केजग [जिग]) (क) ना. - जाळ; मोठी
 लाल मुंगी.
 केजरु (केजरु) (क) ना. - 'केचु' पहा.
 केजगे (केजगे) (क) ना. - 'कुसुमे' पहा.
 केजुगे (केजुगे) (क) ना. - 'केजग' पहा; किंदल;
 किजळवृक्ष.
 केट (केट) (क) वि. - वाईट; नाश पावलेले; विषडलेले.
 केट्टेणिसु (केट्टेणिसु) (क) धा. - वाईट चिंतणें; नाश करणें;
 विध्वंसणें.
 केडकि (केडकि) (क) ना. - वाईट काम करणारी; दुराचारिणी;
 अविवेक; दुष्टता; शुद्रता.

केडकु (कैडकु) (क) ना. - वाईट काम; दुष्कर्म; हानी; अपाय; नाश; दुर्वर्तन.

केडपु(बु)(हु) (कैडपु [बु]ळ) (क) धा. - खाली पडणे; जमीनदोस्त करणे; फेकणे; खाली वाकविणे; टोचणे; अंतर्भेद करणे.

केडिक (कैडिक) (क) वि. - निंद्यकर्मा; दुराचारी; नाश करणारा; वाईट करणारा.

केडिके (कैडिके) (क) ना. - दुर्वर्तनी स्त्री; नाशिनी; विधवणारी.

केडिसु (कैडिसु) (क) धा. - नाश करणे; नाहीसे करणे; अकल्याण करणे, वाटणे.

केडु (कैडु) (क) धा. - नाश होणे; बरबाद होणे; सुकणे; निवणे; थंडावणे; वाईट होणे; खोडणे; निर्मूल करणे; दम खाणे; हीन स्थितीला जाणे.

केडुकु (कैडुकु) (क) ना. - 'केडकु' पहा.

केडुक(कि) (कैडुक [कि]) (क) ना. - केडिके' पहा.

केडुबुडि (कैडुबुडि) (क) ना. - अपशब्द; शिवी; विसंगत बोलणे; पाणउतारा; शाप.

केडुह (कैडुह) (क) ना. - नाश; हानी; स्थानांतर; अदर्शन; विनाश.

केडे (कैडे) (क) धा. - पडणे; पाडणे; तोल जाणे; घसरून पडणे; लोटणे; बुडणे; विचार न करता पाडणे.

केडेनुडि (कैडेनुडि) (क) धा. - अविचाराने बोलणे; चुकीचे विधान करणे; टोचून बोलणे; निंदणे; घसरणे; अपशब्द वापरणे.

(क) ना. - टोचणे; कुचके बोल; निंदा; शिवी; अपशब्द; अविचार; शाप; पहाट.

केडेनुकु (कैडेनुकु) (क) धा. - जमीनदोस्त करणे; पुरा निजविणे; सुईसापट करणे.

केडेबडि (कैडेबडि) (क) धा. - पाडून पुढे केडेहोडे (य) (कैडेहोडे [य]) जाणे; पडेंपयंत मारणे; जमिनीवर लोळवणे.

केडेहाय (कैडेहाय) (क) धा. - पडेल असे अंगावर जाणे; पाडून पुढे जाणे; धडक हल्ला करणे; धडक देणे.

केड्डा (कैड्डा) (क) ना. - रानटी हत्तींना पकडण्याचे रान.

केणकु (कैणकु) (क) धा. - रागाला आणणे; तड्याला कारण होणे; स्पर्धा करणे; आव्हान देणे.

केणकाट (कैणकाट) (क) ना. - आव्हान; चीड; क्रोध.

केड (कैड) (क) ना. - नितारा; अंगार; अतिक्रोध.

केडलिसु (कैडलिसु) (क) धा. - फाडणे; विभागणे.

केडविसु (कैडविसु) (क) धा. - आग सावरणे; पेटविणे; ज्वाळ करणे; अशी एकत्र करणे.

केत्तने (कैट्टने) (क) ना. - खोदकाम; खुदाई; शिल्पकाम; कोरकाम; कोंदणकाम; कंप.

केत्तिगे (कैट्टिगे) (क) ना. - कोंदणकाम.

केत्तिसु (कैट्टिसु) (क) धा. - खोदणे; दिसणे; कोंदण घालणे; रत्न जडवणे.

केत्तु (कैट्टु) (क) धा. - थरथरणे; कापणे; स्पंदन पावणे;

जुळणे; जुळविणे; कवच काढणे; तासूत चिंचोळे करणे;

गुळगुळीत करणे; मोह होणे; टसा उठविणे; खोदकाम करणे; कोरणे; सांवन पावणे.

केदकु (कैडकु) (क) धा. - खाजविणे; हलविणे; कालविणे; खोदणे; जमीन पोकाळ करणे.

केदर (रु) (कैडर [रु]) (क) धा. - विस्कटणे; ओतणे; फेकणे; विस्तारणे; विखरणे.

(क) ना. - अमीचा पेट; मंदाग्नि; धुमसणारा अग्नी.

केदरीदल (कैडरीदल) (क) ना. - विस्कटलेले केस;

पसरलेल्या झिजा; खाजवलेले डोके.

केदरदले (कैडरदले) (क) ना. - खाजवलेले डोके; झिजा; सुटलेले डोके.

केदमीसे (कैडमीसे) (क) ना. - कुचल्यासारख्या मिशा; मिशीचे जंजाळ; झंझाट.

केने (कैने) (क) धा. - घोड्यासारखे खंकाळणे, लाजविणे.

(क) ना. - दुधावरील साय; तुपावरील तवंग; मनोहारिता;

सौंदर्य; शोभा; घोड्याचे खंकाळणे; स्वच्छता; रम्यता; स्तुति.

केनेगंजि (कैनेगंजि) (क) ना. - तांदळाची गंजी; कांजी.

केनेगडु (कैनेगडु) (क) ना. - साईचे विरजन.

केनेरि (कैनेरि) (अ. दे.) ना. - गाणारा पक्षी; कॅनेरी पक्षी.

केनेवाल (कैनेवाल) (क) ना. - साईचे दूध; निरसे दूध; अकडी दूध.

कंदले (लेग) (कैंदले [लेग]) (क) ना. - पिंगट केसाचा; वर्तक.

कंदळ (कैंदळ) (क) ना. - लालतळा; लाल पाकळी;

हरिणशावक; लालपान; पालवी.

कंदळिर (रु) (कैंदळिर [रु]) (क) ना. - पालवी; शावक.

कंदारि (कैंदारि [रु]) (क) ना. - मंदिर; देवालय.

कंदारि (पूरे) (कैंदारि [पूरे]) (क) ना. - लाल कमल.

कंदालि (कैंदालि) (क) ना. - तांबूस नारळ.

कंदु (कैंदु) (क) ना. - लालरंग.

(क) धा. - वर वाकणे.

कंदुटि (कैंदुटि) (क) ना. - ल.ल ओठ.

कंदूळ (कैंदूळ) (क) ना. - तांबडी माती; वावटळीतील धूळ.

केशं (कैलू०) (क) अ. - बहुतरुणः; सामान्यतः; विशेषकरुण.
 (क) वि. लाल; तांबडें.
 केशालगे (कैलू०) (क) ना. - लाल जीभ.
 केशीर (कैलू०) (क) ना. - लाल पाणी; रक्त.
 केशे (कैलू०) (क) ना. - कपोत. 'कदपु' पहा.
 केशेत्तर (कैलू०) (क) ना. मिश्र रक्त; लालसर काळे रक्त.
 केशेयिदले (कैलू०) (क) ना. - रक्तकमळ; लालकमळ.
 केशेल (कैलू०) (क) ना. - लाल जमीन; मसारी भूमि; नापीक जमीन; तांबडी माती.
 केषु (कैलू०) (क) ना. - किंवडेपणा; बहिरेपणा; काळेपणा.
 केश्वरे (कैलू०) (क) ना. - पक्षीविशेष.
 केश्वे (कैलू०) (क) ना. - लालपणा; पिंगटता; साल; बोतेरें तोंड.
 कं (कै०) (क) ना. - साय. लाली.
 केंजेल (कै०) (क) ना. - लाल विंचु; विंचवाच्या आकाराची गांधड; वृश्चिक.
 केंपु (कै०) (क) ना. - लाल रंग; पिंगटता; ताम्रवर्ण.
 केंबडे (कै०) (क) ना. - लाल वस्त्रे; लाल रस्ता.
 केंबरल् (कै०) (क) ना. माणिक; लाल; रत्न.
 केंबलगे (कै०) (क) ना. - लाल ढाल; लाल शस्त्र.
 केंबवळ (कै०) (क) ना. - पोवळें; विद्रुम.
 केंबळयिगे (कै०) (क) ना. - लाल निशाण; रक्तध्वज.
 केंबारे (कै०) (क) ना. - संध्यारंग; सूर्यास्ताची लाली; मावळतीचा रंग.
 केंविसिल् (कै०) (क) ना. - तांबडें उन्ह; अरुणोदय; संध्यारंग.
 केंवुल (कै०) (क) ना. - इंद्रगोप; काडू; गांडूळ; आमिष.
 केंवूत (कै०) (क) ना. - मोराचें अनुकरण करणारा पक्षी; किरकावळा; भारद्वाज.
 केंवेरल् (कै०) (क) ना. - लाल अंगुली; मेंदी लावलेलीं बोटें; पालवीसारखें बोट; रंगविलेलें बोट.
 केंवेळगु (कै०) (क) ना. - संध्याप्रकाश; पहाट; लालकांती.
 केंवोगर् (कै०) (क) ना. - 'केंवेळगु' पहा.
 केंवोगे (कै०) (क) ना. - लाल धूर.
 केंवोत (कै०) (क) ना. - 'केंवूत' पहा.
 केंवोनल् (कै०) (क) ना. लाल प्रकाश; लाल झरा; लाल प्रवाह.
 केंवोरु (कै०) (क) धा. - लाल होणें; रागावणें; लाली धारण करणें.
 केंवोळपु (कै०) (क) ना. - लालकांती; अरुणराग.
 केम्मगे (ने) (कै०) (क) अ. - मुकाट्यानं; कारण नसता; निष्कारण.

केम्मट्टि (कै०) (क) ना. - लाल माती.
 केम्मीनु (कै०) (क) ना. - लाल रंगाचा मासा.
 केम्मुड (कै०) (क) ना. - खोंकला; खोंक.
 केम्मोरे (कै०) (क) ना. - लाल तोंडाचें माकड; कुड सुख.
 केय् (कै०) (क) धा. - करणें; सहकारी होणें; मदत देणें.
 (क) ना. हात; मुंडाहात; सोंड; फांदी;
 काठी; खांब; मूठ; किल्ली; लहानपण; उपकरण.
 केय्कट्टु (कै०) (क) धा. - हात बांधणे; हातांचें स्वस्तिक करणें.
 केय्करण (कै०) (क) ना. - सुलभ औषधयोजना; सहजसाध्य औषध.
 केय्कट्ट (कै०) (क) ना. - शेतकाम; शरीरकष्ट; रोजमुरा.
 केय्कळि (कै०) (क) धा. - हाता बाहेर जाणें; मर्यादे-बाहेर जाणें; आयोज्यात न राहाणें.
 केय्कागद (कै०) (क) धा. - करपत्रिका; लहान पत्रक; करारपत्र; पुडा; हातकागद.
 केय्काल्कट्टिकोळु (कै०) (क) धा. - हातापाया पडून मागणें; दीनवाणे प्रार्थिणें; गयावया करणें.
 केय्काल्के (ने) डु (कै०) (क) धा. - दिडमूड होणें; अंधारी येणें; कांहीं कळेनासें होणें.
 केय्काल्बीळु (कै०) (क) धा. पदर पसरून मागणें; अनन्यगतिक होऊन प्रार्थणें; हातापाया पडणें; गयावया करणें.
 केय्काल्होणु (कै०) (क) धा. - छाती फुटणें; धैर्य सुटणें; गर्भगळित होणें; तोंडचें पाणी पळणें.
 केय्कालुपडे (कै०) (क) धा. - धैर्य येणें; कार्या-भिमुख होणें.
 केय्काळग (कै०) (क) ना. - हातघाई; मलयुद्ध; मूठभेड.
 केय्कुचिके (कै०) (क) ना. - लहान कुंची.
 केय्कुडिते (कै०) (क) ना. - ओंजळ; पसा.
 केय्कूळि (कै०) (क) ना. - रोजमुरा; दैनिकश्रम; शरीराची राबणूक; शारीरिक कष्ट.
 केय्केलस (कै०) (क) ना. - हस्तव्यवसाय; हस्तकला; हातकाम; यांत्रिक उद्योग.
 केय्कोडलि (कै०) (क) ना. - लहान कुन्हाड; फरशी; हातकुन्हाड.
 केय्कोडलिग (कै०) (क) ना. - परशुराम.
 केय्कोडु (कै०) (क) धा. - साहा करणें; फसविणें; हातावर तुरी देणें.

केयकोळ (कैय्कोळ) (क) धा - आरंभणें; स्वीकारणें; धरणें;
ठरविणें; निश्चय करणें.
केयकोळिसु (कैय्कोळिसु) (क) धा. - आपलासा करणें;
स्वीकार्य करणें; स्वीकाराहं करणें.
केयकोळह (कैय्कोळह) (क) धा. - आरंभणें; हातीं घेणें.
केयको (गो)ळ (कैय्कोळ [गोळ]) (क) ना. - हातांत
धरण्याची काठी; हातकाठी; उपजीवनाची वस्तु; भ्हातारपणची
संतती.
केयकोळ (कैय्कोळ) (क) ना. - श्रृंखला; बेडी; हातकडी.
केयगड (कड) (कैय्गड) (क) ना. - हातउसनवट; मदत.
केयगडे (कैय्गडे) (क) धा. - हात तोडणें; हातानें तोडणें.
केयगंडु (कैय्गंडु) (क) ना. - गुप्तधन; लपवलेला ठेवा;
किरकोळ रक्कम; कल्पित गोष्ट; पदार्थ घालणें.
केयगंड (कैय्गंड) (क) वि. - अनुभवी; रुढ; अनुभवाचा.
—केयसु (कैय्सु) (क) ना. - अनुभूति; अनुभवाचें काम.
केयगुणसु (कैय्गुणसु) (क) धा. - मर्यादेबाहेर जाणें;
आटोक्यांतून जाणें; अतिक्रमण करणें.
केयगुत्ति (कैय्गुत्ति [कै]) (क) ना - चिमुकली तलवार; लांडी
तलवार; गुत्ती.
केयगडक(कि) (कैय्गडक[कि]) (क) ना. - सुरक्ष्या चोऱ्या
करणारी स्त्री.
केयगडक(ग) (कैय्गडक[ग]) (क) ना. - भुरटा चोर;
खिसे कापु.
केयगळि (कैय्गळि) (क) धा. - अतिक्रमण करणें; पकड दिली
होणें; मर्यादा ओलांडणें. 'असुवळि' पहा.
केयगळिके (कैय्गळिके) (क) ना. - हातानें दिलेली देणगी;
उपायन; अल्प देणगी.
केयगाय (कैय्गाय) (क) धा. - संरक्षण करणें; शांत राहणें;
सहन करीत राहणें; हात आवरणें.
केयगुळ (कैय्गुळ) (क) ना. - बाळघास; मदतगार; सेवक;
परिचारक; कर्तपुत्रपुत्र.
केयगुडिते (कैय्गुडिते) (क) ना. - ओंजळ; पसा; अंजलि.
केयगुड (गोडु) (कैय्गुड [गोडु]) (क) धा. - 'केयकोळ'
पहा.
केयगुडु (कैय्गुडु) (क) धा. - हात टेकणें; नामोहरम
करणें; हात चालेनासा होणें; उपाय थकणें.
केयगुडु (कैय्गुडु) (क) धा. - फळाळा येणें; लागास येणें;
लाभ होणें; आकांक्षा पूर्ण होणें.
केयगेय (कैय्गेय) (क) धा. - श्रृंगारणें; कारणीभूत होणें;
कारण करणें.

केयचळक (कैय्चळक) (क) ना. - हात चळखी; हस्त
कौशल्य; दिङ्मूढता.
केयजोडिसु (कैय्जोडिसु) (क) धा. - हात जोडणें; विनंती
करणें; प्रार्थणें.
केयत (कैय्त) (क) ना. - काम करण्याची हातोटी; हस्तकौशल्य.
केयतटु (कैय्तटु) (क) धा. - टाळी वाजवणें; संकेत करणें;
खुणावणें.
केयतपु (कैय्तपु) (क) धा. - हात आवरणें; संयम करणें;
हातून चूक होणें; हात सोडणें.
केयदावरे (कैय्दावरे) (क) ना. - करकमल.
केयदालु (कैय्दालु) (क) वि. - अप्रामाणिक; लुच्चा; फसव्या.
केयिद (कैय्दि) (क) ना. - श्रृंगार; शोभा; सजावट.
केयदीविणे (कैय्दीविणे) (क) ना. - हातचिमणी; करदीपिका.
केयदु (कैय्दु) (क) ना. - आयुध; शस्त्र; अस्त्र.
केयदुकार (कैय्दुकार) (क) ना. - योद्धा; सैनिक; लढवय्या.
—तन (तन) (क) ना. - धनुर्विद्यानिपुणता.
केयदुडुकु (कैय्दुडुकु) (क) ना. - चाचपड; शोध;
गडबड.
केयदेगे (कैय्देगे) (क) धा. - मार्गे पाऊल घेणें; पाठीमार्गे
हटणें; मार्गे सरणें; हात मार्गे घेणें.
केयदोडिते (कैय्दोडिते) (क) ना. - मुक्त हस्तें केलेलें दान.
केयदोळिसु (कैय्दोळिसु) (क) ना. - मुष्टियुद्ध; ठोसाठोसी;
गुदागुदी; गुदलपेंडी.
केयदोरु (कैय्दोरु) (क) धा. - सामर्थ्य प्रगट करणें; हुंगा
दाखवणें; साहस करणें; फसवणें; कपट करणें; शक्तिप्रदर्शन
करणें
केयनीडु (कैय्नीडु) (क) धा. - साह्य करणें; हात देणें;
आधार देणें.
केयनीरु (कैय्नीरु) (क) ना. - पाणीग्रहणाच्या वेळीं
वधुवरांनी केलेले अर्घ्यप्रदान.
केयनेरु (कैय्नेरु) (क) ना. - सहाय्य; अनुकूलता.
केयनेय (कैय्नेय) (क) ना. - हाताखालचा नोकर;
दुय्यम मदतगार; पडचाकर.
केयपरे (कैय्परे) (क) ना. - टाळी; करताळ; करध्वनी.
केयपरेगुडु (कैय्परेगुडु) (क) ना. - टाळी वाजवणें; पुष्टि
देणें.
केयपडि (कैय्पडि) (क) ना. - आधार; बाणाचा मधला
भाग; हातचा आरसा; आधार ग्रंथ; मूठ; हत्या; पकड;
हातकाठी.
केयपोडे (कैय्पोडे) (क) ना. - हाताचा खालचा भाग;
बाणपुच्छ.

केरपोरुलु (कैय्योप्पोय्युलु) (क) ना. — टाळी; हातपिटणें.

‘केरुतहु’ पहा.

केरबदुलु (कैय्योबदुलु) (क) ना. — कर्ज; ऋण; हातउसनवट.

केरिबडु (कैय्योबडु) (क) धा. — हात सोडणें; साह्य

रोखणें; मदत थांबवणें; आधार काढून घेणें; मदत घालणें.

केरमरे (कैय्योमरे) (क) ना. — विस्मय; आश्चर्य; अचंबा;

विस्मरण; एक नृत्यविधान.

केरमाडु (कैय्योमाडु) (क) धा. — दाखविणें; शस्त्र चालविणें;

खुणेनें व्यवहार करणें; अंगावर जाणें.

केरिमगु (कैय्योमिगु) (क) धा. — ‘केरुगलि’ पहा.

केरुमीरु (कैय्योमिरु) (क) धा. — हाताबाहेर जाणें;

सामर्थ्याबाहेर जाणें; मर्यादा ओलांडणें.

केरमुदु (कैय्योमुदु) (क) ना. — हस्तसाधन; स्वयंस्फूर्त काम.

केरसुरि (कैय्योसुरि) (क) धा. — हात मोडणें; निरुपाय होणें; मदत हुकणें.

केरमे (कैय्योमे) (क) ना. — करणी; कार्य.

केरवोय् (कैय्योवोय्) (क) ना. — हाताची टाळी; करपिटणी; करपुटयुग्म.

कैरपोरुलु (कैय्योप्पोय्युलु) (क) ना. — टाळी; ‘केरुपरे’ पहा.

कैरयळवि (कैय्योयळवि) (क) ना. — पकड; स्वशक्ति; सिद्धी; साध्यता.

कैर्याडिसु (कैय्योडिसु) (क) धा. हात फिरविणें; राबणें; उदारता दाखवणें; गौजारणें; प्रेमानें पाजवणें.

कैर्यान् (कैय्योय्) (क) धा. — धरणें; आधार देणें; मदत पोचविणें; धीर देणें.

कैर्यांतु (कैय्योय्) (क) अ. सिद्ध होऊन; अंगीकरून; प्रथमारंभी.

कैर्यारे (कैय्योय्) (क) अ. — पुरेसें होईतो; हात लावून.

कैर्यासे (कैय्योय्) (क) ना. — लाचलुचपत; लांज.

कैरिय (कैय्योय्) (क) धा. — शेत करणें; जमीन साफ करणें. (क) ना. — जमीन; गादा; शेत; आधार; पात्र.

कैरियडु (कैय्योय्) (क) धा. — आंरभणें; हात घालणें; गुंतणें; अधिक प्रसंग करणें.

कैर्यूरु (कैय्योय्) (क) धा. — थकून बसणें; जमिनीला हात टेकणें; लाचार बनणें; निरुपाय होणें.

कैर्योडु (कैय्योय्) (क) धा. — आंजळ पसरणें; हात पसरून मागणें; भीक मागणें.

कैरवट्ट (ट्टि) (कैय्योय्) (क) ना. — हातरुमाल; करवस्त्र; (वट्टि=पट्टि).

कैरवर् (रु) (कैय्योय्) (क) धा. — हाताला येणें; सांपडणें; प्राप्त होणें; फळ मिळवणें, हातीं येणें.

(क) अ. — हातीं येऊन; प्राप्त होऊन.

कैरवरे (कैय्योय्) (क) ना. — हस्तवाद्य; ढोल; टाळी.

—कु (गु) ट्टु (कु) [गु] [य्यु] (क) धा. — टाळी

वाजविणें; हातांचा आवाज करणें.

कैरवश (कैय्योय्) (क) ना. — हातपकड; अडकणी.

कैरवाड (कैय्योय्) (क) अ. — हाताशीं; हातावर.

(क) ना. तंत्र; हस्तकौशल्य; हातकाम.

कैरवार (कैय्योय्) (क) ना. — पक्षपात; अभिमान; साह्य;

कड; बाजू.

कैरिवल (कैय्योय्) (क) ना. — सोंडेवरील सुरकुत्या; वळया;

सोंडेचा शेवट; पुट.

कैरवोल (कैय्योय्) (क) ना. — हातानें नांगरलेलें शेत; गादा.

कैरसन्ने (कैय्योय्) (क) ना. — हातानें केलेली खूण; संकेत.

कैरसार (कैय्योय्) (क) धा. — प्राप्त करणें; मिळणें; जवळ येणें; सापडणें.

कैरसाल (कैय्योय्) (क) ना. — हातउसनवट; तोंडी कर्ज.

कैरसुरिने (कैय्योय्) (क) ना. — सुरी; चाकू; खंजीर.

कैरसुरे (कैय्योय्) (क) ना. — लुट; लुबाडणी; लुबाडणूक.

कैरसोडर (कैय्योय्) (क) ना. — करदीप; कयपंजी;

पणती.

कैर (कैय्) (क) ना. — पादत्राण; जोडा; वहाण.

कैरक (कैय्) (क) ना. — खाजवणारा; जुनी भांडणे उकरणारा.

कैरकलु (कैय्) (क) वि. — काळवंडलेले; कुरपलेले;

तळाला लागलेले; फाटलेले तुटलेले; उरलेले.

कैरकु (कैय्) (क) धा. — खरडणें; खाजवणें; घासणें.

कैरहु (हु) (कैय्) [हु] (क) ना. — ‘कैर’ पहा.

कैरल् (हु) (कैय्) [हु] (क) धा. — रागावणें; चिडणें;

क्रोधाविष्ट होणें; हल्ली मारणें; दुखणें वाढणें.

कैरळु (कैय्) (क) धा. — आरडाओरड करणें; गोंधळ

माजवणें; रागाला आणणें; रागावणें; रागेजणें.

कैरे (कैय्) (क) धा. — नखानें खाजवणें; उकरणें; ओरबाडणें;

खरडून काढणें; हलामत करवणें.

(क) ना. — जलशय; गाईचा कळप; तळ्याचा बांध.

कैरु (कैय्) (क) ना. — ‘कैरु’ पहा.

कैल् (कैय्) (क) ना. — झाडाची फांदी; झाडाचा कांब; अंकुर.

कैल् (कैय्) (क) वि. — कांहीं; कितीतरी; लहान.

(क) ना. — बाजू; गल्ली; जवळची ओळ; आजुबाजू.

कैल्दं (कैय्) (क) ना. — एकपक्ष घेऊन राहणारा; जवळ राहणारा.

केलनागु (कैलनागु) (क) धा. — बाजूला सरणें;

त्या बाजूला जाणें; वाट सोडणें.

केलनीर् (कैलनीर्) (क) ना. — हाताला येणारे पाणी;

खोल नसलेले पाणी; विपुल पाणी.

केलंदेगे (कैलंदेगे) } (क) धा. — बाजूला सरणें;

केलंदोलगु (कैलंदोलगु) } वाट सोडणें.

केलपाय् (कैलपाय्) (क) धा. — एका बाजूला होणें; दूर होणें.

केलवर (कैलवर) } (क) वि. — कांहीं; कित्येक.

केलबल (कैलबल) (क) ना. — उजवी अथवा डावी बाजू; दोन्ही बाजू; उभय तट.

केलवणे (कैलवणे) (क) ना. — कोंदणांतील रत्न.

केलसार (रु) (कैलसार [रु]) (क) धा. — बाजूला सरणें; दूर होणें; आंत येणें; वियोग होणें.

केलसिडि (कैलसिडि) (क) धा. — 'केलसार' पहा.

केलचु (कैलचु) (क) ना. — सहाय्य; मदत; आधार; कुमक.

केलस (कैलस) (क) ना. — उपयोग; काम; उद्यम; कार्य; कृति; कृत्य; उपयोग; नियोजन; अनुकूलता; कर्तव्य.

केलसबरु (बीळु) (कैलसबरु [बीळु]) (क) धा. — उपयोग होणें, उपयोगी पडणें; कामाला येणें.

केलसगळु (कैलसगळु) (क) वि. आळशी; अंगचोर; चुकारतडु.

केलसि (कैलसि) (क) ना. — कामगार; कार्यकर्ता; न्हावी; कारागीर.

केले (कैले) (क) ना. — उदोष; ओरड; उत्साही घोषणा; बडबड; असंबद्ध भाषण; आरवणें; क्रोध; तोंडीं येईल तें बोलणें.

केल (कैल) (क) ना. — दोरीचा तुकडा; दोरखंडाचा तुकडा; चाळण.

केलयिसु (कैलयिसु) (क) धा. — चिडणें; त्रास होणें; दुख-विणें; रागावणें.

केले (कैले) (क) ना. — उचकी; आयुध; थरकाप; तुटून पडलेला भाग; हुडहुडी; कापरे; तुकडा.

केलेगेडे (केडे) (कैलेगेडे [कैडे]) (क) धा. — चूरचूर करून फेकणें; लुकणा करणें.

केस (कैस) (क) ना. — एक वनस्पति; शोणू; एक पालेभाजी; आळू.

केसर (रु) (कैसर [रु]) (क) ना. — राड; चिखल; ओली माती; कलंक; दोष; भिस्त टाकलेली माती.

केसरंक (कैसरंक) (क) ना. — जेठी; मल; योद्धा.

केसर्मळिगे (कैसर्मळिगे) (क) ना. — कमल; पंक्ज.

केसरकंब (कैसरकंब) (क) ना. — स्थिर नसणारी गोष्ट; वाऱ्या-वरची वरात; अनिश्चित निर्णय; दोलायमान स्थिति; नाजूक परिस्थिति, चंचल अवस्था.

केसु (कैसु) (क) ना. — 'केस' पहा.

केळ (ळगु) (कैळ [ळगु]) (क) अ. — समीप; शेजारील.

(क) ना. — नीच स्थिति; खालचा भाग; बंड; खड्डा; हीन स्थिति.

केळगणगेवर (कैळगणगेवर) (क) धा. — उतरणें; अवनतीला जाणें; हीनस्थितीला पोचणें; कंगाल होणें.

केळगिबिगेय् (कैळगिबिगेय्) (क) धा. — दुर्लक्षिणें; अलक्ष करणें; तिरस्कारणें.

केळगिळिसु (कैळगिळिसु) (क) धा. — मार्गे हटविणें; अपमान करणें; खालीं ठेवणें; कामाचा भार कमी करणें; पाणउतार करणें.

केळदि (कैळदि) (क) ना. — सखि; संगति; मैत्रिण; जोडीदारीण; इक्रेरि राजाची राजधानी.

केळमने (नेलु) (कैळमने [नेलु]) (क) ना. — पाताळ; अधो-लोक; तळघर; माजघर.

केळर् (कैळर्) (क) धा. — उमलणें; विकसनें; उठणें; दिसणें; गर्वानें फुगणें; वाढणें; विस्तार होणें; गर्जणें; हळी मारणें; वाढ घालणें; चिडणें; रागाला येणें.

—इसु (असु) (क) धा. — फुगवणें; बनवणें, खोटी स्तुति करणें; चढवणें; हरबऱ्याच्या झाडावर चढवणें.

केळदुं (कैळदुं) (क) अ. — रागावून; चिडून; छाती बडवून.

केळव (कैळव) (क) वि. — वृद्ध; म्हातारा; निराधार; लंगडा; अंगहीन.

केळवाडि (कैळवाडि) (क) ना. — उसाचा एक प्रकार; एक जातीचा वेलु.

केळे (कैळे) (क) ना. — मित्रत्व; मैत्री; आकर्षण; मित्र; एकी; सहकार.

—तन (डल) (क) ना. — मित्रत्व; मैत्री.

केळेय (कैळेय) (क) ना. — जिवाचा मित्र; पतिपत्नि; सप्तपदीनें झालेला जिवलग.

के (कै) (क) धा. — आडवें होणें; झोपणें; विश्रांति घेणें; ओतणें; सुस्त क्रिया, निधान क्रिया करणें.

केकट (कैकट) (क) ना. — वांझोटी, वंध्या, मुरबाड जमीन; वाळवंट; नापीक भूमि; खडबडीत जमीन.

केकय (कैकय) (क) ना. — एक सूर्यवंशी राजा; केकय राज्य; मळा; केकयीचा बाप.

केकर (कैकर) (क) वि. — काणा; तिरळा; चकणा; उत्तम पुरुष; कटाक्ष; अपांग.

केकरावलोकन (कैकरावलोकन) (सं) ना. — प्रेमकटाक्ष; प्रेमदृष्टि; डोळमोड; डोळा मारणें; डोळा घालणें.

कैकरिके (कैकरीके) (क) ना. — खाकर; बडका.

केंकरिसु (केंक०सु) (क) धा. - खाकरुन थुंकरणें; केकाठणें;
 मोराप्रमाणें ओरडणें; तिरस्कारानें आठवा घालणें.
 केंका (क) (केंका [क]) (स) ना. - मयूर; मोर.
 केंकारव (केंका०व) (स) ना. - मोराचा आवाज; टाहो.
 केंकावल (केंका०व) (स) ना. - 'केंका' पहा.
 केंकि (क) (केंकि [क]) (स) ना. - मोर; मयूर
 केंके (क) गु (केंके [क]) (क) ना. - मोराचा टाहो;
 घनरव; मेघांचा गडगडाट.
 केंडालि (केंका०) (क) वि. - अकल्याण करणारा; दुष्ट; पीडक.
 केंडि (डिग) (केंडि [डिग]) (क) वि. - 'केंडालि' पहा.
 केंडु (केंडु) (क) ना. - वाईटपणा; नाश; अकल्याण; उपद्रव;
 हानी; नष्टचर्य; बाधा; दुष्कृत्य; गंडांतर.
 केंडिलि (केंडि०) (क) वि. - त्रास नसलेला; निरुपद्रवी.
 - वस्तु (वस्तु) (क) ना. - सनातन वस्तु; ब्रह्म; देवता;
 अविनाशी तत्त्व; नित्यवस्तु
 केंडुग (केंडुग) (क) ना. - 'केंडि' पहा.
 केंण (केंण) (क) ना. - मातृव्य; पोटदुखी; सूड; असंतोष;
 हट्ट; दुराशा; दाक्षिण्य; क्रोध; विकार; विचार; योजना.
 'कीण' पहा.
 केंणि (केंणि) (क) ना. - आड; कोंबडी; खेळ; उद्योग;
 बाजारातील जिन्नसावरील कर.
 केंणिग (केंणिग) (क) ना. - उद्योगी मनुष्य; सुखवस्तु.
 केंणिकार (केंणि०कार) (क) वि. - जाणकार, जाणीता; बुद्धिवंत;
 व्यापारी; श्रेष्ठी.
 केंणिकोळ (केंणि०कोळ) (क) धा. - स्वीकारणें; एकत्रित होणें;
 कामांत गुंतणें.
 केंणिका (कें) (केंणि० [क]) (क) ना. - गुडार; पालपट;
 तात्पुरती वस्ती; अल्पकाळची वस्ती.
 केंत (केंत) (स) ना. - वस्ती; वसतिस्थान; घर; निवास;
 अस्तित्व; मानस; उद्देश; इच्छा.
 केंतक (केंतक) (स) ना. - एक वनस्पती; केवडा; ध्वज;
 डोक्यांतील दागिना.
 केंतकि (की) (केंतक [कें]) (स) ना. - केवडा. 'केंतक' पहा.
 केंतन (केंतन) (स) ना. - सरडा; आमंत्रण; बोलावणें; स्थळ;
 दृश्य; तेज; ओज; घर; बावटा; ध्वज; ध्वजचिन्ह.
 केंतु (केंतु) (स) ना. - ध्वज; पताका; केतुग्रह; किरण; तेज;
 देवविमान; शिबिका; मेणा; आजार; वैरी.
 केंतुवंड (केंतु०वंड) (स) ना. - निशाणाची काठी; ध्वजस्तंभ.
 केंतुपट (केंतु०पट) (स) ना. - ध्वजा; पताका; बावट्याचें कापड.
 केंतुमाल (केंतु०माल) (स) ना. - पुराणप्रसिद्ध भूखंड;
 एक राजा; एक नदी.

केंदुगि (गे) (केंदुगि [गें]) (क) ना. - 'केंतकि' पहा.
 केंद्वार (केंद्वार) (स) ना. - जमीन; गादा; उपवन; मळा;
 मंदिर; देवालय; शाड; देह; रागविशेष; एक पर्वत; यात्रा
 स्थळ.
 - नाथ (नाथ) (स) ना. - शिवाचें एक रूप;
 बदिकेदारेश्वर.
 केंन (केंन) (स) अ. - कशामुळें; कोणत्या कारणानें.
 केंनार (केंनार) (स) ना. - कानशील; गालाचा वरचा भाग.
 केंनिपात (क) (केंनि०पात [क]) (स) ना. - कुदळ; कर्ण;
 सुकाणु.
 केंपु (केंपु) (अ. दे) ना. - बंदुकीचा केप; बंदुकीच्या घोड्या-
 वरील तांब्याची दारयुक्त टोपी; बंदुकीची खेळांतील
 दारयुक्त कागदी चकती.
 केंम (केंम) (अ. दे) ना. - क्षेम; खुशाली; आहे त्यांतील
 समाधान.
 केंयूर (केंयूर) (स) ना. - सुजाभरण; तोळवंदी; बाकी;
 बाजूबंद.
 केंर (र) (केंर [र]) (क) धा. - धान्य बडवून भुवकट काढणें;
 रेंदा काढणें.
 (क) ना. - विव्वा; गोडंबी.
 केंरल (केंरल) (स) ना. - केरळप्रदेश; मल्याळम् देश;
 क्षत्रियांतील एक भेद.
 केंरि (केंरि) (क) ना. - गल्ली; आळी.
 - कोळ (कोळ) (क) धा. - एक मार्ग धरणें; रस्ता
 सुधारणें.
 केंरे (केंरे) (क) ना. - एक साप; निर्विष साप; गोडंबी.
 केंलक (केंलक) (स) ना. - नर्वक; नट.
 केंलि (ली) (केंलि [ली]) (स) ना. - खेळ; क्रीडा; आनंद;
 संतोष; विनोद; विहार.
 केंलिक (केंलिक) (स) ना. - अशोकवृक्ष.
 केंलिका (क) (केंलिक [क]) (स) ना. - 'केंलि' पहा.
 केंलिगृह (केंलि०गृह) (स) ना. - क्रीडामंदिर; विहारस्थळ;
 क्रीडामवन.
 केंलिकिल (केंलि०किल) (स) ना. - विद्रूपक; गुड्डी; खुपमस्कन्या;
 नर्मसचिव; नायकाचा अंतरंगतील स्नेही.
 केंलिकुंचिका (केंलि०कुंचिका) (स) ना. - बायकोची लहान
 बहीण; लहान मेव्हणी.
 केंलिनिकेंतन (केंलि०केंतन) (स) ना. - विहारग्रह; केलिसद्य;
 क्रीडामंदिर.
 केंलिवन (केंलि०वन) (स) ना. - 'केंलि' पहा.
 केंव (केंव) (क) ना. - अहंकार; गर्व; उद्वटपणा.

कैवण (कै०व०ण) (क) ना. - क्षेत्रण; फेंक; सांध; कोंदण;

शिरकाव; प्रवेश.

कैवणिसु (कै०व०णिसु) (क) धा. - ओवणें; बुळवणें; व्यवस्थित लावणें; ठेवणें; कोंदणत बसविणें.

कैवल(लं) (कै०व०ल[७०]) (सं) अ. - मात्र; संपूर्णतः;

निखालस; बिलकूल; मुळीच; हुवेहुव.

(सं) वि. - सत्य; निश्चित; शुद्ध; पवित्र; निर्मल; हुवेहुव; निव्यळ.

(सं) ना. - दैविकज्ञान; कैवल्य; मोक्ष; निर्वाण.

कैवलज्ञान (कै०व०लज्ञान) (सं) ना. - निर्मलज्ञान; सत्यज्ञान; देवविषयकज्ञान.

कैवलि (कै०व०लि) (सं) ना. - जैन योगी; सिद्ध पुरुष; अर्हंत; महंत.

केश (कै०श) (सं) ना. - सुगंध; केश.

—कर्म (कै०श) (सं) ना. - केश विचरणें.

—ग्रहण (कै०श) (सं) ना. - शिज्या ओढणें.

—पक्ष (कै०श) (सं) ना. - केशभार.

—पाश (कै०श) (सं) ना. - वेणी; बुचडा.

—बंधन (कै०श) (सं) ना. - कवरी; बुचडा.

—मार्जन(नि) (कै०श) (सं) ना. - फणी; कंगवा.

—संहार (कै०श) (सं) ना. - केश बांधणें; केश बंधन; वेणी घालणें.

केशकर्तारि (कै०शकर्तारि) (सं) ना. - केश किंवा लोकर कापण्याची कातर.

केशव (कै०शव) (सं) ना. - विष्णु; कृष्ण; पाण्यातील प्रेव.

केशवेश (कै०शवेश) (सं) ना. - वेणी; बुचडा.

केशहस्त (कै०शहस्त) (सं) ना. - केशसंभार; कवरी.

केशाकेशि (कै०शकेशि) (सं) ना. - शिजा पकडून शालेलें भांडण; शोभासौबी.

केशि (कै०शि) (सं) ना. - केसळ मनुष्य; दैत्य; केशिराज;

‘शब्दमणिदर्पण’ ग्रंथाचा कर्ता; १२ वा रुद्र—सिंह.

—निपूदन (कै०शि) (सं) ना. - केशिराजाचा

—मथन, हर (कै०शि) (सं) ना. - केशिराजाचा

वध करणारा; कृष्ण.

केशिनि (कै०शिनि) (सं) ना. - रावण-कुंभकर्णाची आई.

कैस (कै०स) (क) वि. - लाल; तांबडे; तांबडे तांदूळ; मंगलक्षता.

—अडि (कै०स) (क) ना. - लाल तळवा.

—उरि (कै०स) (क) ना. - निखारा; लाल इंगळ.

कैस (कै०स) (क) ना. - ‘केश’ पहा.

कैसर (शर) (कै०सर [७०]) (सं) ना. - सिंहाची आयाळ;

फुलांतील तंतु; कुंकुमकेशर; बकुल; पुन्नाग वृक्ष.

—अचल (कै०सर) (सं) ना. - मेरुपर्वत.

कैसरि (कै०सरि) (सं) वि. - अत्युत्तम; प्रभुत्व; वर्गीय.

(सं) ना. - सिंह; घोष; पुन्नाग वृक्ष; हनुमंताचा बाप.

—द्विप (कै०सरि) (सं) ना. - सिंहशत्रु; शरभ; हत्ती.

—सुत (कै०सरि) (सं) ना. - हनुमंत.

कैसोडल (कै०सोडल) (क) ना. - मंगळग्रह; गोरा मनुष्य.

कैळ (कै०सोडल) (क) धा. - कान देणें; ऐकणें;

लाळनपाळन करणें; मिक्षा मागणें; हक्कानें मागणें.

—इक (कै०सोडल) (क) ना. - लाळन; प्रश्न; श्रवण.

—इसु (कै०सोडल) (क) धा. - ऐकविणें; समजावणें.

कैलि (कै०सोडल) (सं) ना. - कैलि; खेळ; केळें; विनोद.

(क) ना. - ओळ; पंक्ति; पाळी; समूह.

कैलिकागृह (कै०सोडल) (सं) ना. - क्रीडाघर; नाटकगृह;

विश्रांतिभवन.

कैलुह (कै०सोडल) (क) ना. - प्रश्न; विचारणा.

कै (कै०सोडल) (क) धा. - करणें; श्रृंगारणें; साह्य करणें.

(क) ना. - ‘कैय’ पहा. कौप; शाखा; सोड; जमीन; हवि;

गाढा; हात; श्रृंगार; कटुता; घुसळरवि.

कैकये (कै०सोडल) (क) ना. - कैकयी; भरताची आई.

कैकसे (कै०सोडल) (सं) ना. - ‘केशिनि’ पहा.

कैकादेवि (कै०सोडल) (सं) ना. - दशरथपत्नि; कैकयी.

कैकुसु (गूसु) (कै०सोडल [गूसु]) (क) ना. - अंगालांच्या-

वरील मूल; कडेवरील मूल; लहान मूल; अर्भक.

कैकु (गूसु) (कै०सोडल [गूसु]) (क) ना. - स्वतः केलेला

सैंपाक; घास; आपल्या हातानें केलेला स्वयंपाक.

कैके (कै०सोडल) (सं) ना. - कैकयी; कैकादेवि.

कैकैय (कै०सोडल) (सं) ना. - कैकय देशाचा राजकुमार.

कैकोडु (कै०सोडल) (क) धा. - मदत देणें; सहकार देणें; हात

देणें; उडविणें; हातावर तुरी देणें.

कैकोळ (कै०सोडल) (कै०सोडल [कै०सोडल]) (क) धा. - आरंभणें;

अंगीकारणें.

कैगडि (कै०सोडल) (क) ना. - श्रीगंध; चंदन.

कैगंब (कै०सोडल) (क) ना. - खांबाचा हात; रस्तासुलक खांब;

मार्गदर्शक स्तंभ.

कैगंवि (कै०सोडल) (क) ना. - हातकाठी; कटांबनाची सळई;

आधारकांठी.

कैगळु (कै०सोडल) (क) ना. - दगडफेकीइतके अंतर; हातांतील

दगड; थोडे दूर अंतर; (क) वि. - आशाधारक.

कैगळि (कै०सोडल) (क) धा. - हाताबाहेर जाणें; अतिक्रमण करणें;

शक्तिपलीकडे जाणें.

कैगाणिके (कै०सोडल) (क) ना. - नजराणा; उपायन.

कैगाय् (यु) (कैगाय् [यु]) (क) धा. रक्षण करणें;
जपून राहणें; बेतानें वागणें.
कैगुदिके (गे) (कैगुदिके [ग]) (क) ना. ठोषा; हातकाठी;
सोटा; टोणा.
कैगुदरे (कैगुदरे) (क) वि. — हातात बसलेले; हातचा मळ;
संवयीतील; रोजच्या बहिवाटीतील; रुळलेले.
(क) ना. — मदतीचा घोडा; बुद्धिबळांतील घोडा;
खेळातील घोडा.
कैगुंदु (कैगुंदु) (क) धा. — शक्तिहीन होणें; मार्गे पडणें;
पराजित होणें.
कैगुडु (कैगुडु) (क) धा. — हाताला येणें; पकडीत सापडणें;
अनुकूल होणें; फलीभूत होणें; सिद्धि पावणें.
कैगुडु (कैगुडु) (क) धा. पराजित होणें; मार्गे पडणें; हटणें.
कैनेडे (कैगुडु) (क) ना. आधीनता; परबशता.
कैनेय् (गे) (कैगुडु [ग]) (क) धा. — शृंगारणें; अलंकारणें;
पकडून देणें.
कैगोडु (कैगुडु) (क) धा. 'कैकोडु' पहा.
कैगोष्पु (कैगुडु) (क) धा. हस्तभूषण होणें; स्वाधीन
होणें.
कैगोत्रे (कैगुडु) (क) ना. हातचें बाहुलें; करपुतळी; सांगेल
तसें वागणारा; खेळांतील बाहुली.
कैगोरे (कैगुडु) (क) अ. त्याचप्रमाणें; त्यासमान.
कैगोले (कैगुडु) (क) ना. आपला पैसा गुंतवणें; स्वतःच्या
हातानें ठार करणें.
कैगोळ (ळु) (कैगुडु [ळु]) (क) धा. तयार होणें;
स्वीकारणें; कबूल करणें; मान्यता देणें.
कैगोलिनव (कैगुडु) (क) ना. कंचुकी; झनान्यावरील
रक्षक; नाटक शालेचा रखवालदार; अंतर्गहाचा रक्षक.
कैकय (कैगुडु) (स) ना. किंकरता; सेवकत्व; सेवा.
कैचळक (कैगुडु) (क) ना. हस्त लावण; हात चलाखी;
जादुगिरी; चापल्य.
कैटभ (कैगुडु) (स) ना. मधुराक्षसाचा लहान भाऊ.
— अरि (अ) (स) ना. कैटभाचा शत्रु; विष्णु; कृष्ण.
कैत (कैगुडु) (क) वि. कृत; केलेले.
(क) ना. कार्य; कारणी; कर्तव्य.
कैतव (कैगुडु) (स) ना. फसवणूक; वंचना; कपट; जादुगिरी.
कैतवक (कैगुडु) (क) ना. 'कैचळक' पहा.
कैतु (कैगुडु) (क) ना. हस्तकलंक.
कैदव (कैगुडु) (क) ना. 'कैतव' पहा.
कैदारक (कैगुडु) (स) वि. कैदारसंबंधी.
(स) ना. — शेतगाद्यांचा समूह.

कैदाळ (कैगुडु) (क) ना. करताळ; हातानें धरलेला ठेका;
ज्वकणाचार्याचें गाव.
कैदि (कैगुडु) (अ. दे.) ना. बंदिवान; अटक झालेला; तुरुंगांत
पडलेला.
कैदीपिका (कैगुडु) (क) ना. हातदिवा; लामणदिवा;
हातातून नेण्यासारखा दिवा; कंदील.
कैदु (कैगुडु) (क) ना. आयुध; शस्त्र; हत्यार.
— कार (क) (क) ना. योद्धा; वीर; भट; सैनिक.
कैदुडु (कैगुडु) (क) ना. घाईनें काम करणें; कार्याला
हात घालणें; शरीर श्रम.
(क) ना. — गडबड; मांडण; विरोध; हट्ट.
कैदेगे (कैगुडु) (क) धा. — संबंध सोडणें; पाऊल मार्गे घेणें;
मदत बंद करणें; पाठिवा काढून घेणें.
कैदोसळ (कैगुडु) (क) ना. — मांडणाचे विचार; द्वंद्वयुद्ध;
मल्लयुद्ध; मांडखोरी.
— गार (क) (क) ना. — पहेलवान; मल्ल; कुस्तिगीर.
कैदोड (कैगुडु) (क) ना. लहान मळा; घरापुढील बाग.
कैदोरिके (कैगुडु) (क) ना. पराक्रम; फसवणूक;
जादुगिरी; कृतघ्नता.
कैनीडु (कैगुडु) (क) धा. साह्य होणें; हात देणें; मदत
करणें; मिश्रा वाढणें.
कैनीरु (कैगुडु) (क) धा. 'कैयूनीर' पहा.
कैने (कैगुडु) (क) ना. दासी; परिचारिका; वास; कबळ.
कैनेगहू (कैगुडु) (क) धा. हात वर उचलणें; घोषणा
करणें; मारामारीला तयार होणें; मारामारीला उभे राहाणें.
कैनेरु (कैगुडु) (क) ना. सहाय्य; अनुकूलता.
कैनेरे (कैगुडु) (क) धा. मदतीला उभे राहाणें; आधार
देणें.
(क) ना. साह्य; मदत; अनुकूलता; आधार.
कैपरे (कैगुडु) (क) ना. टाळी, 'कैदाळ' पहा.
कैपावड (कैगुडु) (क) ना. — करवळ; हातरमाल; सोधणें;
हातपुसणें.
कैपिडि (कैगुडु) (क) धा. — हात देणें; आश्रय देणें;
(क) ना. — हातचा आरसा; अर्थदक्षिका; हातकाठी;
अत्यसाधन.
कैपे (कैगुडु) (क) वि. — तुरट; कडु.
कैपोडे (कैगुडु) (क) धा. हातानें मारणें; चपराक देणें;
थोबाडीत मारणें.
(क) ना. बाणाचा मागील भाग; चामड्याचा हातमोजा.
— कट्ट (कैगुडु) (क) धा. — तिरंदाजाच्या हाताची
चामड्याची पट्टी बांधणें; हातमोजा घालणें.

(कै. ७) (सं) वि. - केशराशिः केशसंबन्धीः केशालः.

कैसागु (कैसागु) (क) धा. — श्रीमंती थाटांत राहणें;
खर्चिकपणें वावरणें.
कैसार (कैसागु) (क) धा. — जवळ येणें; हातांत सांपडणें;
शिरणें; जमून येणें.
कैसेरे (कैसागु) (क) ना. — बंदिवान; कैदी; तुरुंगातील नोकर.
— भागु (भागु) (क) धा. — तुरुंगांत पडणें; कैद होणें.
कैसोडर (कैसागु) (क) ना. — हातचिमणी; पणती; लामण-
दिवा.
कहचु (कैसागु) (क) धा. — आरंभणें; रागावणें
कैहोडे (कैसागु) (क) धा. — टाळी वाजवणें; तिरस्कार
दाखविणें.
कैहोडेदुनगु (कैसागु) (क) धा. — तिरस्कारानें हसणें;
अडाहासाने करणें.
को (को) (क) अ. — सुटलो! काय रे! रे! दाखविण्याची रीति.
कोकर (कोकरु) (क) ना. — असह्यता; बोंब; शंख; प्रतिकार;
प्रत्युत्तर.
कोकरिसु (कोकरु) (क) धा. — भिवविणें; शिवी देणें;
रागाला आणणें; अपमान करणें; निंदणें; शंख करणें; हाक
मारणें; वाकणें; वाकविणें; नेसणें; उपद्रव देणें; प्रतिकार करणें;
डोळ्यावर कातडें ओढणें.
कोकरे (कोकरु) (क) ना. — वक्रपक्षी; बगळा; एक वनस्पति.
कोकि (कोकरु) (क) ना. — काठी; दुष्टपणा; हट्ट; कपट; पान
नसलेला खुंट.
— मनुष्य (मनुष्य) (क) ना. — हडाग्रही; हट्टी मनुष्य;
जिद्दी मनुष्य.
कोके (कोकरु) (क) ना. दुष्टपणा; वाकदारपणा; वक्रता; आयुध;
उसाचा चरक; कडीकोडा. 'कोकि' पहा.
कोककु (कोकरु) (क) ना. — पक्षाची चोच; कुकुर पक्षी.
कोकेमालु (कोकरु) (क) ना. — हडाची भापा; एकदा
स्वीकारलेली गोष्ट; हट्ट; जिद्द.
कोकेमृगु (कोकरु) (क) ना. — वाकदार नाक; गरुडनाक;
पोपटाच्या चोचीसारखें नाक.
कोग्ग (कोकरु) (क) ना. — वक्रता; वाकडेपणा; वाकदारपणा;
गर्जना; कर्कश ध्वनि.
कोगु (गिग) (कोकरु) (क) ना. — कानकोरणी.
कोंक (कोकरु) (क) ना. — गोड्डी; विदूषक; बहुरूपी.
कोंकण (कोकरु) (क) ना. — पश्चिम सागरतीर प्रदेश; अरबी
समुद्राच्या किनाऱ्याचा प्रदेश.
— स्थ (स्थ) (क) ना. — कोकणरहिवासी; कोकणचा ब्राह्मण.
कोंकगा (कोकरु) (क) ना. — रेणुकादेवी; यल्लमादेवी.
— सुत, पुत्र (सुत, पुत्र) (क) ना. — परशुराम.

कोंकळ (कोकरु) (क) ना. — 'बगळ' पहा; पक्ष;
पुतकळी.
कोंकि (कोकरु) (क) ना. — कोयंडा; स्तनाचें बोंड; साखळी-कडी
अडकवण्याचा कोंडा; दोमणा; दोचणी; बांक.
कोंकु (कोकरु) (क) धा. वाकणें; वाकडेतिकडे होणें; संकोचणें;
मोडणें; सहन न होणें.
(क) ना. — गुरुत्व; असत्य; कपट; खवचटपणा; लागट बोल.
(क) वि. — वक्र; कुटिल; वाकडे.
— जान (जान) (क) धा. — वाकडे होणें.
— इडु (इडु) (क) धा. — वाकडे चालणें; वाकडे तोडणें.
— उगुरु (उगुरु) (क) ना. — वळलेली नखें; हिंस
पयचीं नखें.
— कुरुळु (कुरुळु) (क) ना. — कुरळे केस.
— कोरते (कोरते) (क) ना. — अडीअडचण; न्यूनातिरेक;
रुमजास्त.
— नुडि (नुडि) (क) ना. — हुंगवणी; दोमणा; दोचणी.
— बिल (बिल) (क) ना. — धनुर्धारी राम.
कोंकुरगळते (कोकरु) (क) ना. — खेंचर.
कोंकुळ (कोकरु) (क) ना. — 'बगळ' पहा.
कोंग (कोकरु) (क) ना. — माकडचेष्टा करणारा; गोड्डी;
बहुरूपी; मूढ; केरळ रहिवासी; खुपमस्कण्या.
कोंगरि (कोकरु) (क) वि. — वक्र; कुबडा; पोक आलेला;
विकारी; (क) ना. — शिविगाळ; खवचट बोल.
कोंगु (कोकरु) (क) धा. — वाकडे होणें; शत्रुत्व करणें.
(क) ना. — वक्रता; वाकडेपणा; केरळदेशीय; केरळी बोडा;
माकडचेष्टा; सैरावरा धावपळ; सुपारी; कुण्डीचा खेळ.
कोगे (कोकरु) (क) ना. — झाडाची फांदी; कोंब; दापी.
कोचि (कोकरु) (क) अ. — कातरून; प्रशंसून; अहंकारानें; तुकडे
तुकडे करून.
(क) ना. — कोचीन प्रांत; मलबार किनाऱ्याचा प्रदेश.
कोच्चिके (कोकरु) (क) ना. — अहंकारी भापा; ताठ्याचें
बोलणें; आत्मपौढी; तुकडतोड.
कोचु (कोकरु) (क) धा. — तुकडे पाडणें; कातरणें; चूरचूर
करणें; चव्हाट वळणें; गप्पा मारणें; गर्व वाहणें; अहंकार
मिरवणें; आत्मस्तुति करणें.
(क) ना. — कातर; सुरी; कुंचला; कात्री.
कोचे (कोकरु) (क) ना. — चिखल; राड; कर्दम; पंक;
गाईर.
कोजे (कोकरु) (क) ना. — चिकणमाती; आव्याची माती.
कोजे (कोकरु) (अ. दे.) ना. — खोजा पुरुष; शिखेडी;
नपूसक; हिजडा.

कोंच (कों०००) (क) ना. - कोंच पक्षी; करकोचा; लहानपण;
अल्पता; थोडकेपणा; थोडकेपणा.
(क) वि. - सामान्य; अल्प; थोडे; कमीप्रतीचे.
कोंचिगे (कों००००) (क) वि. - थोडे; अल्प.
कोंचे (कों००००) (क) ना. - कोंच; आवरण; पाण्याचा पाट; नितंब;
ठुंगण; प्राकार; आवार; शाळा; दीप; पर्वत; वाळूचा ढांग.
कोट (कों००००) (क) ना. - कुष्ठरोग; कुष्ठी; कोड.
कोटडि (कों००००) (क) ना. - खोली; खोपट; कोटडी.
कोट(डा)र (कों००००[०००]) (अ. दे.) ना. - शोपडी; लहान
घर; खोली.
कोटगार (कों००००[०००]) (क) ना. - कोष्टागार; कोठार; सामान
ठेवण्याची कोटडी.
कोट(डि)ने (कों००००[०००]) (क) ना. - गोठा; गोदन; गवाण.
कोटोज (कों००००) (क) ना. - देणगी; करभार; शेतसारा;
'पोगदि' पहा; खंडणी; 'उंबळि' पहा.
कोटण (कों००००) (क) ना. - हातसडीचे तांदूळ.
—कु(गु)टु (कों००००[०००]) (क) धा. - भात सडून
तांदूळ करणे.
कोटणगिति (कों००००[०००]) (क) ना. - हातसडी तांदुळ
करणारी; भात कुटणारी.
कोटवळ (कों००००[०००]) (क) ना. - किळेदार; किळेचाचा
राखालदार.
कोटस (कों००००) (क) ना. - भाजलेले मांस; भाजलेली मासळी.
कोटार (कों००००) (क) ना. - कोठार; कोठी; अंबारखाना.
कोटारि (कों००००) (क) ना. - कोठारी; कोठारावरील
अंमलदार; कोष्टाधिकारी.
कोटि (कों००००) (क) वि. - खोटा; असंस्कृत; नीच; कटोर; वांड;
(क) ना. - बाळंतघर; किरीट; अंतःपूर; कोय; बाठ; पेय;
पानक; कोठी.
कोटिंग (कों००००) (क) ना. - टिटवी; विखरित पिसांची
शेपटी; विस्कळित शेपटाचा पक्षी.
कोटिगे (कों००००) (क) ना. - राजकोटी; राजाचे राहण्याचे
ठिकाण; 'कोटगे' पहा.
कोटु (कों००००) (क) अ. - देऊन; दिव्यानंतर.
(क) ना. - शेवट; घर; किरीट; सुवर्णालंकार; शेंडी; शिखर;
कोय.
कोटुक (कों००००[०००]) (क) ना. - टिटवी.
कोटुह (कों००००) (क) ना. - 'कुटु' पहा.
कोड (कों०००) (क) ना. - घागर; घडा; मध; कोडगुमांत.
(क) वि. - कोवळे; लहान; अल्पवयी.
—कसु (कों०००) (क) ना. - अर्मक; कन्या.

कोडकु (कों००००) (क) वि. - वाकडातिकडा.
कोडके (कों००००[०००]) (क) ना. - कान; श्रवण;
कर्णभूषण.
कोडग (कों००००) (क) ना. - दारिद्र्य; अडचण; न्यूनता;
गरिबी; अभाव; कोडगदेखीय.
कोड(डि)गे (कों००००[०००]) (क) ना. - दान; देणगी;
'उंबळि' पहा.
कोडचि (कों००००) (क) ना. - काटेरी फुलझाड.
कोडचु (कों००००) (क) धा. - कानांतील मळ काढणे;
भांड्याचे आंतील भाग घासणे; कान कोरणे.
कोडत (कों००००) (क) धा. - टोचणे; वेज पाडणे; पोकळ
करणे; कापणे; कोरणे; दुःखाला कारण होणे.
(क) ना. - शीत; थंडी; कटाचे दुखणे; चर्मरोग; कुण्याचा पट्टा.
कोडति (कों००००) (क) ना. - लाकडी चिमटा; ठोकणी;
लाकडाचा तुंबा; मत्स्यविशेष.
कोडपु (कों००००[०००]) (क) धा. - झडणे;
अस्ताव्यस्त टाकणे; विखरणे; झाडणे.
कोडमे(डेवे) (कों००००[०००]) (क) ना. - मासे धरण्याची
बुडी; जाळे; 'कळि' पहा.
कोडलि (कों००००) (क) ना. - फरशी; कुन्हाड; परधु.
—राम (कों०००) (क) ना. - जमदग्निपुत्र परशुराम.
कोडव (कों००००) (क) ना. - 'कोडव' राज्यातील राक्षसी.
कोडवणिग (कों००००[०००]) (क) ना. - द्रोण; अगस्ती.
कोडवु (कों००००) (क) ना. - कोडगु प्रांत; कोडगु भाषा.
कोडसिगे (कों००००) (क) ना. - वृक्षविशेष; कुडा; कुटज.
कोडहु (कों००००) (क) ना. - दान; देणगी.
कोडि (कों००००) (क) ना. - शक्ति; जाडी; दाढी; भाद्रपदमास.
कोडिगे (कों००००) (क) ना. - देण्याची क्रिया. 'उंबळि' पहा.
कोडु (कों००००) (क) धा. - देणे; दुसऱ्याला पोचविणे; अर्पणे.
(क) ना. - व्यवहार; पोटागी; रांडरोटी.
—इके (कों००००[०००]) (क) ना. - दान; देणगी.
कोडगुसु (कों००००[०००]) (क) ना. - अर्मक; कन्या.
कोडे (कों००००) (क) धा. - उकरणे; पोकळ करणे; सुसुशीत करणे;
नखाने सोलणे; जखम होणे; दुखणे होणे.
(क) अ. - देत नाही.
(क) ना. - छत्री; आतपत्र; छत्र.
कोडेर (कों००००) (क) ना. - दूध नासणे; दूध फाटणे.
कोडु (कों००००) (क) ना. - इंद्रधनुष्य; नापीक भूमि; 'कोरडु'
शब्दाचा अपभ्रंश; मरुभूमि; (क) वि. अंधळा.
कोण (कों००००) (क) ना. - गार; तलाव; ध्वन्यनुकारी शब्द;
अनुकरणात्मक शब्द.

कोणकु (कोणकु) (क) धा. - उडणें; हंसणें; चौखूर उडणें; अडविणें.

कोणगु (कोणगु) (क) ना. - गुराचा पाय; पाण्याचा गंज; खूरपुट; गेळ.

कोणत (कोणत) (क) ना. - लोड; करेला; गदा, लोढणा.

कोणबिगे (बिगे) (कोणबिगे [बिगे]) (क) ना. - भाकरी थापट-प्याची लाकडी परात; हरिवाण.

कोणसु (कोणसु) (क) ना. - मृगशावक; हरिणबाळ.

कोंटु (कोणकुं) (क) ना. - कोडता; मुद्गर; ठोकणी.

कोंड (कोणकुं) (क) ना. - पर्वत; डोंगर; टेकडी; तळें; खड्डा.

कोंडमारु (कोणकुंमारु) (क) धा. - खरेदीच्या किमतीलाच विकणें; नफा न घेतां विकणें.

कोंडाट (कोणकुंडाट) (क) ना. - प्रशंसा; स्तोत्र; गुणवर्णन; स्तुति.

कोंडाडु (कोणकुंडाडु) (क) धा. - प्रशंसिणें; प्रसिद्धी देणें; नांवाजणें; गुणवर्णन करणें.

कोंडि (डे) (कोणकुं [डे]) (क) ना. - चहाडी; निंदा; विंचवाची नांगी; खुंटी; आकडा; कोयंडा.

कोंडिसु (कोणकुंसीसु) (क) धा. - चहाडी करणें; निंदणें; बदनाम करणें; अपप्रचार करणें.

कोंडुकोने (कोणकुंकोने) (क) धा. - 'कोंडाडु' पहा.

कोंडे (कोणकुं) (क) ना. - गोंडा; झालर; कुंचला; निंदा; चहाडी. —कार (कोणकुं) (क) ना. - निंदक; चहाडखोर.

—गित्ति (कोणकुं) (क) ना. - चहाटळ स्त्री; चहाडखोर स्त्री.

कोंडेग (य) (कोणकुं [य]) (क) ना. - अपमान; चहाडी; निंदा; (क) वि. दुष्ट; नीच; चहाडखोर; निंदक.

कोंडेगार (कोणकुं [गार]) (क) वि. - निंदक; चहाडखोर.

कोंडेतन (कोणकुं [तन]) (क) ना. - दुष्टावा; दुष्टपणा.

कोंडोय् (कोणकुं [य]) (क) धा. - अपहार करणें; पळवणें; घेऊन जाणें; छोट मारणें.

कोत्तणि (कोणकुं [णि]) (क) ना. - समूह; रास; टोळी; संग्रह; थवा.

कोत्तुवरि (कोणकुं [वरि]) (क) ना. - कोथिंबीर; धण्याची वनस्पति.

कोत्तल (ळ) (कोणकुं [ळ]) (क) ना. - किल्याचा वरचा भाग; गदी; मोर्चा; बुरुज.

कोत्तळि (कोणकुं [ळि]) (क) ना. - 'कोत्तणि' पहा. कावळ्याचा समूह; थवा; वेस्तरसमूह.

कोत्ति (कोणकुं [त्ति]) (क) अ. - टोचून; कापून; खरडून; दडपून.

(क) ना. - मांजर; कस्तुरीमांजार; ऊद; रान मांजर.

कोत्तु (कोणकुं [त्तु]) (क) धा. - चावणें; अंगावर धावणें; कातरणें.

(क) ना. - कुंचला; जुडगा; घोस.

कोदलु (कोणकुं [लु]) (क) ना. - बोवडेपण; चोचरेपण.

कोनबु (कोणकुं [बु]) (क) वि. - दाट; दाबून ठेवलेलें.

कोनर (रु) (कोणकुं [रु]) (क) धा. - अंकुर फुटणें; अंकुरणें; डोंकें वर काढणें; डोकावणें.

(क) ना. - कोंब; पालवी; कमल देठ.

—अेरु (कोणकुं) (क) धा. - पालवी फुटणें; पालवणें;

अंकुरणें; वृद्धि पावणें; कोंब येणें.

कोने (कोणकुं [ने]) (क) धा. - कामात वाढ होणें; वृद्धि पावणें.

(क) ना. - अंत; अवसान; शेवट; मरण; मुक्ति;

अंकुर; घर; झाडाचे अळे; पालें; अग्र; उन्नति.

—काणिसु (कोणकुं [सु]) (क) धा. - संपविणें; शेवट लावणें;

ठार मारणें.

—काणु (कोणकुं [णु]) (क) धा. - संपणें; मरणें.

—कोडके (कोणकुं [के]) (क) ना. - कानाचा शेवट.

—परे (कोणकुं [परे]) (क) धा. - गालांतल्या गालांत हसणें.

—वरेंगम् (कोणकुं [वरेंगम्]) (क) अ. - शेवटपर्यंत; संपेतो.

कोंत (कोणकुं [त]) (क) ना. - गदा; मुद्गर; करेला; बरची; ईट.

—कैय (कोणकुं [कैय]) (क) वि. - गदाधारी; शस्त्रसज्ज; सायुध.

कोंति (कोणकुं [ति]) (क) ना. - कुंतीदेवी.

कोप्प (ळ) (कोणकुं [ळ]) (क) ना. - झोपडी; खोपट; लहान खेडें.

कोप्पर (कोणकुं [पर]) (क) ना. - भुजकिरीट; भुजकवच; काहील; कढई; खापर; खपर; मार.

कोप्परिगे (कोणकुं [रिगे]) (क) ना. - कढई; काहील; पसरट तोडाचें मोठें भांडें; पंचपात्र; मोठे कोळणें.

कोप्पुरिसु (कोणकुं [सु]) (क) धा. - मारणें; नाश करणें; वश करून घेणें.

कोप्पलु (कोणकुं [लु]) (क) ना. - 'कोप्प' पहा.

कोप्पु (कोणकुं [पु]) (क) ना. - धनुष्यकोटी बाणाचें टोक;

मिकवाळी; वेणीतील अलंकार; मूद.

कोप्पे (कोणकुं [पे]) (क) ना. - रास; समूह; इरलें; गोरफ.

कोव्व (कोणकुं [व्व]) (क) ना. - ट मनुष्य; धड्डा; असभ्य; नीच मनुष्य; मूर्ख; 'अंगा' पहा.

कोव्वडु (कोणकुं [व्वडु]) (क) ना. - करड; माताची भरड; कोंडा; भुस; असंस्कृत मनुष्य; अडाणी.

कोव्व (व) रि (कोणकुं [व्व रि]) (क) ना. - खोबरे; ओलें खोबरे.

कोव्विग (कोणकुं [विग]) (क) वि. गर्विष्ठ; मस्तवाल.

कोव्विल (कोणकुं [व्विल]) (क) ना. - 'कोव्व' पहा.

कोव्वु (बुं) (कोणकुं [व्वु]) (क) धा. - माजणें; मस्तीला येणें; गर्व करणें; जाड होणें पुत्राणें; मेद वाढणें.

(क) ना. - गर्व; अहंकार.

—अंरु (अंरु) (क) धा. —मस्तीला येणें; उद्धट होणें; वाढणें.
 कोमर (कोमर) (क) ना. —कुमार; कुवर.
 कोमे (कोमे) (क) धा. —जळण्याला सुरवात होणें; तळमळणें;
 जळफळट करणें.
 कोमे (कोमे) (क) ना. —लहान खेडें; वाडी; काटेरी झाड.
 कोंब (कोंब) (क) ना. —स्वीकारणारा; मिन्हाईक.
 कोंबु (कोंबु) (क) ना. —जनावराचें शिंग; दापी; फांदी;
 फुकून बाजवण्याचें वाद्य; शिंग; आश्रय; संकेतस्थळ.
 —कोळ (कोळ) (क) धा. —आश्रय मिळणें;
 लणें; आड होणें.
 कोंधे (कोंधे) (क) अ. —काढून घेऊन; हिसकावून.
 (क) ना. —फांदी; दापी; शाखा.
 कोय (कोय) (क) धा. —कापणें; तुकडे करणें;
 कातरणें; फळ कापणें.
 (क) ना. —कापणी; चिरफाड; चिरणी.
 कोयक (कोयक) (क) ना. —कपटी; फसव्या; 'कुहक' पहा.
 कोयक (कोयक) (क) ना. —कापणारा; कातरणारा; फसव्या;
 क्षुद्र मनुष्य.
 कुत्तगे कोयक (कुत्तगे कोयक) (क) वि. —गळेकापू;
 विश्वासवातकी.
 कोयत (इत) (कोयत) (क) ना. —कापणी; कातरणी.
 कोयतरु (कोयतरु) (क) धा. —कापून आणणें; छाटणें.
 कोयलु (इलु) (कोयलु) (क) ना. —कापणी;
 कटावणी; चिरणी.
 —काल (काल) (क) ना. —कापणीचा हंगाम; सुगी.
 कोर (कोर) (क) ना. —कुरकूर; मांजराचा आनंदोद्गार;
 ध्वन्यनुकारी शब्द; लाभ; उपयोग; प्राप्ति; अनुकूलता; खूर;
 पशूचा पाय.
 कोरकलु (कोरकलु) (क) ना. —पाण्यातून जाणारी पायवाट;
 जलपात; खाचवळण्याचा रस्ता; सांदर; बोळ.
 कोरग (कोरग) (क) ना. —वाजंत्री; सनईवादक; फुकून वाद्य
 बाजवणारा.
 कोरगणे (कोरगणे) (क) ना. —दुःख; दुखणें; ठणका; कळ.
 कोर (रं) गु (कोर [रं] गु) (क) धा. —रोडणें; क्षीण होणें.
 (क) ना. —दुःख; दुखणें; ताप; क्षीणता;
 रोडक्रेपणा; रसहीनता.
 कोरच (कोरच) (क) ना. —कोखेंजी जात; शकुन सांगणारी
 जमात; शिकार उठवणारे हाके.
 कोरचु (कोरचु) (क) धा. —निंदा करणें; टोचून बोलणें;
 वाकडे लावणें; पाणउतार करणें.
 (क) ना. —अपशब्द; शिवीगाळ; लागट बोलणें; निंदा; टोमणा.

—आडु (आडु) (क) धा. —निंदणें; शिवी देणें; अपप्रचार
 करणें; लावालावी करणें.
 कोरटु (टिगे) (कोरटु [टिगे]) (क) ना. —कोय; वाट; बी.
 'कोय' पहा.
 कोरडु (कोरडु) (क) ना. —झाडाचा तुकडा; बुंधा; खोड;
 ओंडका.
 कोरडे (कोरडे) (अ. दे.) ना. —चाबूक; कमचा; कोरडा;
 आसूड; चंवाटा (कडकलक्ष्मीवाला वापरतो तसला चाबूक).
 कोरटु (टिगे) (कोरटु [टिगे]) (क) ना. —कोय; वाट; बी.
 कोरते (कोरते) (क) ना. —न्यूनता; कमीपणा; उणीव; अभाव.
 कोरप (कोरप) (क) ना. —खरारा; तासणी; साधु; इरलें; करप.
 कोरम (कोरम) (क) ना. —'कोरच' पहा.
 कोरलु (कोरलु) (क) ना. —कंठ; गळा; ध्वनी;
 मान.
 —चु (चु) (क) धा. —हाकारणें; ओरडणें; गरजणें;
 हरली देणें; आक्रोशणें.
 कोरवेंजि (कोरवेंजि) (क) ना. —'कोरच' पहा. शकुन
 सांगणारी 'कोरच' बी.
 —कोरळ (कोरळ) (क) ना. —'कोरलु' पहा.
 कोरे (कोरे) (क) धा. —बोलणें करणें; ठरवणें; कातरणें;
 डरकाळी फोडणें; पिरपिर करणें; टोकदार वस्तूनें टोचणें.
 (क) ना. धान्य; वस्त्र.
 —कलु (कलु) (क) ना. —'कोरकलु' पहा.
 —त (त) (क) ना. —बोलणे करणें; ठराव; तुकडा.
 कोचुं (कोचुं) (क) धा. —ठेचून बारीक करणें; कुटणें;
 कातरून बारीक चूर करणें; पूड करणें.
 कोबुं (कोबुं) (क) धा. —मस्तीला येणें; अंहकार करणें;
 ताठर होणें; जाड होणें; फुगणें; माजाला येणें.
 (क) ना. —मस्ती; अंहकार; गर्व; माज. 'कोबु' पहा.
 कोबुं (कोबुं) (क) धा. —'कोबु' पहा.
 कोल् (कोल्) (क) धा. —ठार मारणें; प्राण घेणें; नाश करणें.
 (क) ना. —काठी; लाठी.
 —मे (मे) (क) ना. —खून; घात; हत्या; हिंसा.
 कोलव (कोलव) (क) ना. —विणकर; देवांग कोष्टी; पडीकार;
 पट्टे विणणारा.
 कोलिके (कोलिके) (क) ना. —जमणें; साम्य; सारखेपणा;
 साहचर्य; कोंडी.
 कोलिमे (कोलिमे) } (क) ना. —'कुलुमे' पहा.
 कोलुमे (कोलुमे) }
 कोले (कोले) (क) ना. —खून; हत्या; मरण; हिंसा; वेवारशी
 प्रेत; कोंडी; पिशाच.

—कडिक (कडिक) (क) वि. — वातक्या; खुनी; क्रूर.

—कार (गार) (कार [गार]) (क) ना. — हिंसक; खुनी मनुष्य.

केडुक (कैडुक) (क) वि. — प्राणघातक; हिंसाचारी.

कोलेग (कोलेग) (क) वि. — खुनी; हिंसक.

कोलुदिग (कोलुदिग) (क) ना. — डोंबारी; कोल्हाटी; डोंब.

कोलुदिगिनि (कोलुदिगिनि) (क) ना. — डोंबारीण; बहुरूपिणी.

कोलुणिगे (कोलुणिगे) (क) ना. — खेळ; विनोद; प्रयोग; हात-चलाखी.

कोळार (कोळार) (क) ना. — सवारीची गाडी; खटारा; सामान भरलेली छकडी.

कोलि (कोलि) (क) ना. — वाकडेपणा, कमानदारपणा; आखात; उपसागर.

कोल्लु (कोल्लु) (क) धा. — 'कोल्' पहा.

कोले (कोले) (क) ना. — 'कोलि' पहा; वक्रता; वाकदारपणा.

कोसगु (कोसगु) (क) ना. — कण्हेर; कमळ.

कोसरिके (कोसरिके) (क) ना. — आशा; अभिलाषा; आधिक्य;

विस्तार; वर्णन; गोधळ; कांगावा; समूळ नाश; निपट.

कोसरू (कोसरू) (क) धा. — विस्तार पावणे; वाढणे; अधिक होणे; हाकारणे; वर्णने; मर्यादेबाहेर जाणे; निपटणे;

अत्याशा करणे; उपटून काढणे.

(क) ना. — आवृत्ता; कासुक्ता; आधिक्य.

कोसाकुलि (कोसाकुलि) (क) धा. — निंदणे; जबरदस्ती करणे; फरफटणे; अतिप्रसंग करणे.

(क) धा. — अडचण; दुःख; दुखणे.

कोसे (कोसे) (क) ना. — घोडा उधळण्याचा प्रकार.

(क) धा. — हिंसाकारणे; हिंसाकारण घेणे.

कोळ (कोळ) (क) धा. — काढून घेणे; स्वीकारणे; धरणे;

मनाला घेणे; रुचणे; पसंत पडणे; अतिक्रमणे; ओढणे;

जयशाली होणे; संमती देणे.

—इसु (इसु) (क) धा. — काढून घेणे; हिंसाकारणे.

कोळ (कोळ) (क) ना. — तटाक; पुष्करणी; निश्चित स्थान; संकेतस्थल.

कोळकटे (कोळकटे) (क) वि. — कुजलेले; घाण झालेले; सडलेले.

कोळकु (कोळकु) (क) ना. — घाण; राड; सडकेपणा.

कोळके (कोळके) (क) ना. — भाताचे तिसरे पीक.

कोळग (गु) (कोळग [गु]) (क) ना. — गुराच्या पायाचे खूर;

गेळ; कर्णभूषण; शिरस्त्राण; धान्यमापाचे परिमाण; लोखंडी

मोटें भांडे; कुंची.

कोळगाहि (कोळगाहि) (क) ना. — तटाकरक्षक.

कोळगुल (कोळगुल) (क) ना. — युद्ध; रणकंदन.

कोळचि (चे) (कोळचि [चे]) (क) ना. — घाण; राड; कुचकेपणा.

कोळर (कोळर) (क) ना. — वाळा; करकोचा; बगळा.

कोळरवकि (कोळरवकि) (क) ना. — पाण कोंबडा; बकपक्षी.

कोळलु (कोळलु) (क) ना. — वेणु; मुरली; पावा.

कोळवंके (कोळवंके) (क) ना. — वृक्षविरोप.

कोळवि (कोळवि) (क) ना. — कोळवे; नळी; पावा.

कोळवेर (कोळवेर) (क) ना. — 'कोळर' पहा.

कोळहे (कोळहे) (क) ना. — 'कोळ' पहा.

कोळायि (कोळायि) (क) ना. — नळ; नळी.

कोलि (कोलि) (क) ना. — मूठ; पकड.

कोलिके (कोलिके) (क) ना. — सांद; कोण; पकड. 'कोळके' पहा.

कोलिसु (कोलिसु) (क) धा. — कुजवणे; देवविणे; पकडून देणे;

धरण्याला अनुकूल करणे.

कोळु (कोळु) (क) धा. — 'कोळ' पहा.

कोळुकोडे (कोळुकोडे) (क) ना. — क्रयविक्रय; देवाणघेवाण; साटेलेटे.

कोळुगिडि (कोळुगिडि) (क) ना. — वणवा; पसरणारा अग्नि.

कोळुगुल (कोळुगुल) (क) ना. — युद्ध; रणरंग.

कोळुह (कोळुह) (क) ना. — धरपकड; पकडपकडी.

कोळे (कोळे) (क) ना. — निरुपयोगी संस्कृत

कोळेसकद (कोळेसकद) (क) ना. — निरुपयोगी संस्कृत

भाषा.

कोळगुदि (कोळगुदि) (क) ना. — वृथा चिंता; निरर्थक काळजी;

अकारण हुरहूर; व्यर्थ चिंता.

कोळपु (कोळपु) (क) ना. — 'कोपु' पहा; मूढ; वेणीतील

दागिना.

कोळळ (कोळळ) (क) ना. — खड्डा; खळगा; गर्ता; ओढा; गुहा.

कोळळि (कोळळि) (क) ना. — जळते लाकूड; विश्रान्ति; आराम.

कोळलु (कोळलु) (क) ना. — 'कोळ' पहा.

कोळळे (कोळळे) (क) ना. — लूट; जाळपोळ; अतिलाभ; डकचू.

—होडे (होडे) (क) धा. — नागवणे; लुबाडणे;

मनमाने वागणे.

को (को) (क) धा. — ओवणे; कोंदण घालणे; फुले माळणे.

कोक (कोक) (सं) ना. — चक्रवाक; लांडगा; वेडूक; खजूर;

बडील बहीण; ताई; रतिशास्त्रलेखक; देवपारवल.

—बुध (बुध) (सं) ना. — सूर्य; कामशास्त्राचा लेखक.

कोकनद (कोकनद) (सं) ना. — चंद्रकमळ; कमळाचे पान;

लक्ष्मीपति विष्णु.

—वैरी (वैरी) (सं) ना. — चंद्र.

कोकशास्त्र (कोकशास्त्र) (सं) ना. — कोकपंडिताचे कामशास्त्र.

कोकि (की) (कौकि [कै]) (सं) ना. — चक्रवाकी.

कोकिल (कौकिल) (सं) ना. — कोयल; कोकिला.

—आवास (अवास) (सं) ना. — कोकिलेचें घरे; आमतूर.

कोगिल (कौगिल) (क) ना. — 'कोकिल' पहा.

कोगिरु (कौगिरु) (अ-दे) ना. — खोगीर; जीन;

बोड्यावरील बैठक.

—भरति (भरति) (क) ना. — खोगीरभरती; बाजारबुणगे.

कौकणा (णे) (कौकण [कौ]) (सं) ना. — रेणुका;

यलमादेवि.

—सुत (सुत) (सं) ना. — परशुराम.

कोच (कौच) (सं) ना. — क्रमबद्ध बांक; संकोच; जातिभेद;

देशभेद.

कोचु (कौचु) (अ-दे) ना. — घोडागाडी; टांगा; बग्गी; हास्य;

भंपकपणा.

कोजागर (कौजागर) (सं) ना. — देवी जागर; देवीव्रतांतील

जागरण.

—कोट (कौट) (क) ना. — शैत्य; एक प्रकारचा पक्षी;

खोटेपणा; गोलजातीय मनुष्य. खेडें.

(सं) ना. — दाढी; किल्ली; शोपडी; वक्रता; वाकडेपणा.

कोट्यनुकोटि (कौट्यनुकोटि) (सं) अ. — कोटीच्याकोटी;

अनेक कोटी संख्या.

कोटर (कौटर) (सं) ना. — दोळी; झाडातील पोकळी; समूह.

कोटरा (कौटरा) (सं) ना. — बलिराजाची पत्नी.

कोटरि (री) (वि) (कौटरी [०९]२) (सं) ना. — दुर्गा;

नम स्त्री.

कोटले (कौटले) (क) ना. — अडचण; पीडा; उपद्रव; किटाळ;

दुःख.

—इग (इग) (क) वि. — पीडक; उपद्रवी.

कोटलेगोळ (कौटलेगोळ) (क) धा. — अडचणीत सांपडणें.

कोटलेपडु (कौटलेपडु) (क) धा. — अडचणीत येणें; दुःखी

होणें.

कोटि (टी) (कौटि [३९]) (क) ना. — कोटी; घर; शेवट;

खड्ग; बाणाचे टोक; श्रेष्ठ; उत्तम; शतलक्ष; वृक्षविशेष; सृष्टि;

वादातील पूर्व पक्ष; राज्य; काटकोनाचा भुज; पक्षोपपक्ष;

सौंदर्य; आभरण; चांगुलपणा; उल्हास; उत्साह; कलह; युद्ध;

गुहाविभाग; शाखा.

—पाल (पाल) (क) ना. — कवडीचुंबक श्रीमंत.

कोटिक (कौटिक) (सं) ना. — शिखर; शेवट; शिंग.

कोटिकटले (कौटिकटले) (सं) अ. — बहुसंख्येनें; अगणित.

कोटिपात्र (कौटिपात्र) (सं) ना. — जहाजाचे सुकाणु;

जहाजाचे मुख; अरिज; कर्ण; वल्हे.

कोटीर (कौटीर) (सं) ना. — किरिट; मुकुट; शिरछाण.

कोटे (कौटे) (क) ना. — किल्ल्याचा तट; कोट; दुर्ग; गड;

किल्ला; पुराकार.

—कलु (कलु) (क) ना. — भिंतीचे चिरे; दगड.

—कावलु (कावलु) (क) ना. — किल्ल्याचे रक्षक सैन्य.

—तेने (तेने) (क) ना. — किल्ल्याचा दुर्ग; बुरुज.

कोटेश्वर (कौटेश्वर) (सं) ना. — शिव.

कोटार (कौटार) (सं) ना. — चोरवस्ती; चोरघर; स्वेच्छाचार.

कोट्यंतर (कौट्यंतर) (सं) ना. — अनेक कोटी; कोट्यवधि.

कोटि (कौटि) (अ. दे.) ना. — कोटार; धान्यसंग्रह; मोठें

जहाज; कणगी.

कोडगलु (कौडगलु) (क) ना. — पर्वतशिखर; पर्वतपटार.

कोडग (कौडग) (क) ना. — माकड; हुण्या.

कोडंगि (कौडंगि) (क) ना. — विदूषक; खुपमस्कन्या.

कोडि (कौडि) (क) ना. — निशाण; ओत; सोड; अभाव;

कमीपणा; कला; उत्साह; धैर्य; भूमीचा शेवट; पाणी; मार्ग.

—परि (परि) (क) ना. — जास्तीचें पाणी वाहणें; भरून

वाहणें.

कोडिगळे (कौडिगळे) (क) धा. — पूड करणें; दुर्लक्षिणें;

निराकरण करणें; न्यून दाखवणें; कमीपणा उघडकीस आणणें.

कोडिगणिसु (कौडिगणिसु) (क) धा. — न्यून दाखवणें; दोष;

दाखविणें; चूक दाखवणें.

कोडिडु (कौडिडु) (क) धा. — श्रेष्ठ होणें; अत्युत्तम होणें.

कोडु (कौडु) (क) धा. — थंड होणें; शीतल होणें; झाडणें;

भिणें; संकोच वाटणें.

(क) ना. — भय; शैत्य; पर्वतशिखर; गोलवस्तु; दान; खुंटी;

शंग; शिंग.

—कलु (कलु) (क) ना. — पर्वत शिखर.

—सुरि (सुरि) (क) धा. — शिंगे मोडणें; मुखभंग करणें;

मस्ती उतरवणें.

कोडुवीस (कौडुवीस) (क) ना. — कर; वैलावरील कर.

कोडुगवणे (कौडुगवणे) (क) ना. — जोड गोफण.

कोडुकै (नै) (कौडुकै [११]) (क) ना. — उदार हस्त; दानी;

दान देणारा हात.

कोडेरु (कौडेरु) (क) ना. — शिंगाचा आघात; अतिशैत्य;

थंडी.

कोडे (कौडे) (क) ना. — थंड हवा; उन्हाळा; उन्हाळी भातपीक.

कोण (कौण) (क) ना. — रेडा; महिष; खेरिभ.

(सं.) ना. — मंगळ ग्रह; कोपरा; कोन; कपासाचा मध्यबिंदु;

नगान्याची टिपरी; तंतुवाद्य वाजवण्याची काडी; खड्गधारी;

मुद्गर; धडु; महामूर्ख.

—कुण (कुण) (क) ना. —ढेकून.
 कोणप (कोणप) (सं) ना. —यमधर्म; निमूति नामक दिक्पाल;
 पिशाच; भीष्म.
 कोणि (कोणि) (क) ना. —चर्मवाद्य वाजवण्याची टिपरी.
 लाकडाचा ओंडका.
 कोणे (कोणे) (क) ना. —कोठडी; स्वयंपाकघर; कंसाचे टोक;
 उतरण्याची पायरी.
 कोटे (कोटे) (क) ना. —‘कोटे’ पहा.
 कोत (कोत) (क) ना. —निलगिरीवासी जात; गिरिजन;
 वन्यजात; कमी करणे.
 कोतलु (कोतलु) (क) ना. —उणीव; बाकी; प्राप्ति; हीन;
 अडीअडचण; शिळक.
 —संबळ (संबळ) (क) ना. —जास्तीच्या कामाचें वेतन;
 जास्तीचा पगार.
 कोति (कोति) (क) ना. —‘कोडग’ पहा. विदूषक.
 कोतु (कोतु) (क) ना. —‘कोडु’ पहा. बाकी; उरवणी;
 कामचलावूपणा; करार; नियम; भाडेंपत्रक.
 कोडंड (कोडंड) (सं) ना. —धनुष्यबाण; कोलदांडा; सुवई.
 —पाणि (पाणि) (सं) ना. —शूरधनुर्धर; राम.
 कोडु (कोडु) (क) अ. —ओवून; विणून; घालवून.
 कोद्रव (कोद्रव) (सं) ना. —कद्रु; नाचणी खाऊन जगणारे.
 कोद्रवीण (कोद्रवीण) (सं) ना. —नाचणीचे शेत.
 कोद्रहरि (कोद्रहरि) (सं) ना. —नाचणीचे गवत.
 कोद्रकटि (कोद्रकटि) (सं) ना. —आंबा; आंब्याचें झाड.
 कोन (कोन) (सं) ना. —कोपरा; सांद; दृष्टिकोण; दृष्टिपथ.
 कोनेरु (कोनेरु) (क) ना. —समोवार पायरी असलेले तळे;
 पुष्करणी.
 कोप (कोप) (सं) ना. —क्रोध; चीड.
 —अग्नि (अग्नि) (सं) ना. —क्रोधानल; अतिराग; जळफळाट.
 —आटोप (आटोप) (सं) ना. —रागानें केलेली बडबड;
 रौद्रावेश.
 कोपोद्रेक (कोपोद्रेक) (सं) ना. —असीम राग.
 कोपने (कोपने) (क) ना. —रागीट स्त्री. चिडखोर स्त्री.
 कोपि (कोपि) (सं) वि. —रागीट; कोपनशील;
 क्रुद्धस्वभावी; चिडखोर.
 कोपु (कोपु) (क) ना. —भावावेश, भावभंग, नाट्याभिनय.
 कोमटि (टिंग) (कोमटि) (क) ना. —वैद्य व्यापारी;
 कृपण; कंजूस.
 कोमले (ले) (कोमले) (सं) ना. —कोमलांगी; सुंदरी;
 विपुल केश असलेली स्त्री; केशिनी.
 कोमु (कोमु) (अ. दे.) ना. —जात; पोतजात; वर्ण.

—बारु (बारु) (क) अ. —जास्त्यनुसार; जातीला साजेल
 असें.
 कोयष्टिक (कोयष्टिक) (सं) ना. —टिटवी; फुटीरशोपटीचा
 पक्षी.
 कोयंड (कोयंड) (क) ना. —कोदंड; धनुष्यबाण.
 कोयल् (विल्) (इल्) (कोयल्) (विल्) (सं)
 ना. —देवालय.
 कोयल (कोयल) (अ. दे.) ना. —कोकिल.
 कोर (रु) (कोर) (रु) (क) धा. —इच्छिणें; वाटणी करणें;
 ओढणें.
 —इके (इके) (क) ना. —आकांक्षा; इच्छा; वाटणी;
 भागीदारी.
 कोर (कोर) (क) ना. —कुमार; कुवर.
 कोरक (कोरक) (सं) ना. —मुकुल; कळी; कमलसराग; सुगंधी
 द्रव्य; उपवर कन्या.
 कोरकित (कोरकित) (सं) ना. —कळी सुदलेलें झाड.
 कोरके (कोरके) (क) ना. —पसरट तोंडाचें भाडें; आकांक्षा.
 इच्छा.
 कोरंगि (कोरंगि) (क) ना. —वेलची, वारीक वेलदोडा.
 कोरडि (कोरडि) (क) वि. —पोकळ; मोकळे; अशाश्वत.
 (क) ना. —हुंडा; इसारा; विचार; वीर्य; हिंसा; न्यूनता; रीति.
 —ग (ग) (क) ना. —वीर; हिंसक.
 कोरडि (कोरडि) (अ. दे.) ना. —कमची; चावूक; आसुड;
 फटका.
 कोरदाडे (कोरदाडे) (क) ना. —कूटदंष्ट्रा; तीक्ष्णदात; सुळे;
 टोकदार दात.
 कोरयिसु (कोरयिसु) (क) धा. —डोळ्यात सलणें; खुपणें;
 कचकचणें; तिंवणें; डोळे चोळणें.
 कोरंडु (कोरंडु) (क) ना. —कवच; वस्त्र; आवरण.
 कोरि (कोरि) (क) अ. —इच्छा करून; अपेक्षून; समभाग करून.
 (क) ना. फाटके कांबळें; वस्त्र; चिंधी.
 कोरु (कोरु) (क) धा. —‘कोरु’ पहा.
 कोरु (कोरु) (क) ना. —जर; कलाबतु; एक प्रांत.
 कोरे (कोरे) (क) वि. —वाकडे; बक; क्रूर; धारदार; निमुळते;
 आश्रययुक्त.
 (क) ना. —कातरण.
 —वाडे, हल्लु (—वाडे, हल्लु) (क) ना. —सुळेदात; सुळे.
 कोर्डे (कोर्डे) (अ. दे.) ना. —न्यायालय; न्यायमंदिर; कोर्ट.
 कोल् (कोल्) (क) ना. —बाण; किरण; काठी; दंडा; आगटी;
 अमिकुंड; एक काठी माप; अधिकार; मोठेपणा; विस्तार.
 —करे (करे) (क) ना. —शरदृष्टि; बाणांचा वर्षाव.

—तुस (ठुस) (क) ना. — काठीच्या टोकावरून भाजलेले मांस.

—बले (बली) (क) ना. — एक प्रकारचे जळे.

—मळे (मली) (क) ना. — बाणवृष्टि.

कोल (कोल) (क) ना. — आभरण; तोंडावरील पदर; गोषा; श्रृंगार; सार्वजनिक मिरवणूक; डुकर.

कोलदल (कोलदल) (क) ना. — एक परिमळ द्रव्य.

कोलाट (कोलाट) (क) ना. — बाणयुद्ध; नाच; टिपरीचा खेळ.

कोलार (कोलार) (क) ना. — हीन जातीचा घोडा; तट्ट;

कर्नाटकांतील सोन्याच्या खाणीचे एक शहर.

कोलाहल (कोलाहल) (सं) ना. — गोंधळ; गडबड; ओरड; संभ्रम; हवालदीलपणा.

कोलि (कोलि) (क) ना. — खून; कोठडी; जोंधळ्याचा सड.

कोलु (कोलु) (क) ना. — 'कोल' पहा.

—अरगु (अरगु) (क) ना. — लाखेची कांडी.

—अलबु (अलबु) (क) ना. — चिवा; देवनळ; बरु.

—संपगे (संपगे) (क) ना. — सोनचाफा.

—कुदरे (कुदरे) (क) ना. — काठीचा घोडा.

कोलुकार (कोलुकार) (क) ना. — सनदी; रक्षक; दंडधारी; पाहरेकरी.

कोले (कोले) (क) ना. — काळेमिरें; बारीक मिरें; 'कोलि' पहा.

कोव (कोव) (क) वि. — ओवणारा; मडकी भाजणारा.

(क) ना. — कुंमार.

कोवण (कोवण) (क) ना. — कौपीन; लंगोटी; कच्छी.

कोवरि (कोवरि) (क) ना. — संभ्रम; गडबड; दिशाभूल.

कोवळ (कोवळ) (क) वि. — कोमल.

कोवळे (कोवळे) (क) ना. — कुवलय; कमळ; कोमला.

कोवि (कोवि) (क) ना. — बंदूक; पिस्तूल; गोळी घालण्याचे साधन.

कोविद (कोविद) (सं) ना. — विद्वान; पंडित; शानी; समजदार;

निपुण; बुद्धिमान; चतुर; चाणाक्ष.

कोविदस्व (कोविदस्व) (सं) ना. — नैपुण्य; बुद्धि चातुर्य;

बुद्धिमत्ता; पांडित्य; विद्वत्ता.

कोविदार (कोविदार) (सं) ना. — कांचनवृक्ष; शिवीचे झाड.

कोवु (कोवु) (कोवु) [कोवु] (क) धा. — ओवणें; उपटून काढणें;

अस्ताव्यस्त फेकणें; मडकी भाजणें.

(क) ना. — ओवणी; ओत; आखात.

कोवे (कोवे) (क) ना. — आटणी; मूस; लहान मुलांचा रोग;

खवा; पेढा; वासरू.

कोश (कोश) (सं) ना. — पिशवी; पिण्याचे भांडें; पेयपात्र;

भांडार; संग्रहस्थान; कोठी; कळी; निधी; द्रव्यागार; सोनेबांदी.

—कारक (कारक) (सं) ना. — रेशीम किडा.

—गृह (गृह) (सं) ना. — खजिना; जामदारखाना; तिजोरी.

—हीन (हीन) (सं) वि. — दरिद्री; गरीब.

कोशातकि (कोशातकि) (सं) ना. — व्यापार; वर्तक; उदीम; उद्योग; काकडी.

कोशि (कोशि) (सं) ना. — कवच; झाकणी; साल; एक नदी.

कोष (कोष) (सं) ना. — कोश; भांडार.

कोष्ट (कोष्ट) (सं) ना. — विभाग; कणगी; धान्यसंग्रह;

वृक्षविशेष; कुष्ठरोग; रकाना; कोष्ठक.

कोष्टाक (कोष्टाक) (सं) ना. — विवरणपूर्वक लिहिलेली यादी;

रकान्यांत भरलेली माहिती; आवारभित्त; तट.

कोष्टागार (कोष्टागार) (सं) ना. — संग्रहालय; खजिना; रांजण; कणगी.

कोष्ण (कोष्ण) (सं) वि. — कोमट; सोमळ.

कोस्कर } (कोस्कर) (क) अ. — करिता; साठी.

कोसर } (कोसर) (क) अ. — करिता; साठी.

कोसल (कोसल) (सं) ना. — अयोध्याप्रदेश; सरयूतीर प्रदेश.

कोसु (कोसु) (क) वि. — सरळ नसलेला; वाकडातिकडा.

(क) ना. — कोबीचा गड्डा; कोस; दोन मैल; कोश.

—कण (कण) (क) वि. — तिरवा; वाकड्या दृष्टीचा;

चकणा; काकटि.

कोसुंबर (कोसुंबर) (क) ना. — कोशिबीर; पचडी.

कोइल (कोइल) (सं) ना. — संगीतवाद्य; कटुमय.

कोहळ (कोहळ) (क) वि. — कोवळें; कोमल.

कोहळि (कोहळि) (क) ना. — कोवळी; मादक पेय; मद्य.

कोहळे (कोहळे) (क) ना. — पिशवी; आवरण; कात मेंग;

कवच; ललोट.

कोहु (कोहु) (क) ना. — पंक्ति; ओळ; ओवणें;

ओवलेली माल.

कोळ (कोळ) (क) ना. — खड्डा; नागवणूक; भक्ष; शिकार;

चावा; पकड; अंत्य प्रदेश.

—ओडवे (ओडवे) (क) ना. — लुटीतील माल.

—कोळ (कोळ) (क) धा. — लुटणें; नाश करणें.

—पिडि (पिडि) (क) ना. — जबरदस्ती करणें; तुरुंगात टाकणें.

(क) धा. 'कोहु' पहा.

कोळ (कोळ) (क) ना. — कार्यांरंभ; हाती घेणें; प्रारंभ; बेडी;

बंधन; साधळी.

कोळाहळिके (कोळाहळिके) (क) ना. — 'कोलाहल' पहा.

कोळि (कोळि) (क) ना. — कोंबडी; पायाला बांधण्याचे शस्त्र;

एक नेत्ररोग.

—कटु (कटु) (क) धा. — कोंबडछेज लावणें.

—कालिंग (क००००) (क) ना. — कोंबड्यांची झुंज.

कोळु (क००००) (क) धा. — 'कोडु' पहा. लुटणे.

(क) ना. — मर्यादा; गौरव.

कोळे (क००००) (क) ना. — नेत्रपुट; ओहळांतील फूल; कफ;
रानडुक्कर; खाडीचा फाट; कण्हेर; आंबट पदार्थांचे पाणी;
कोळ; गोज.

कोळगे (क००००) (क) ना. — पेटी; संदूक.

कोळगेसरु (क००००००) (क) ना. — थंडगार चिखल.

कोळगोळु (क०००००००) (क) धा. — वैर आवरणे; शत्रुत्व सहन
करणे; शांत होणे.

कोळदांड (क०००००००) (क) धा. — वेगाने निसटून जाणे;
निसटणे; पार होणे.

कोळपडु (क००००००) (क) धा. — लुटले जाणे; अस्ताव्यस्त होणे.

कोळिमग (क००००००) (क) ना. — क्रूरमृग; कालवीट.

कोळमोग (क००००००) (क) ना. — आठ्या पडलेला चेहरा;

म्लान मनुष्य; चिंताक्रांत चेहरा.

कोळमोगु (क०००००००) (क) धा. — बळी पडणे; मध्य होणे.

कोक्षेय (क००००००) (सं) वि. — कुक्षीमध्ये राहणार; कुशीचा;
पाडेचा; जवळ असलेला.

कोक्षेयक (क०००००००) (सं) ना. — पोटांत असलेला; तरवार;
खड्ग.

कोंकुलु (क००००००) (क) ना. — 'कंकुलु' पहा.

कोंगु (क०००००) (क) ना. — सुपारी; क्रमुक; पुगीफल; रोठा;
पांदरी सुपारी; पोफळ.

कौट (टि) (क०००००) (सं) वि. — स्वतंत्र राहणारा;

आपल्या घरी राहणारा; कुटुंबविषयक; अप्रामाणिक; जाल्यांत
सापडलेला.

—साक्षी (क००००) (सं) ना. — खोटी साक्ष देणारा.

कौटवि (क०००००) (सं) ना. — नग्न स्त्री.

कौटिक (क०००००) (सं) ना. — उपजीविकेसाठी मांस विकणारा;
शिकारी; फासेपारधी; अप्रामाणिक मनुष्य.

कौटिल्य (क०००००) (सं) ना. कुटिलता; वाकडेपणा; ठकवाजी;
फसवणूक; चंद्रगुप्ताचा मंत्री; आर्य चाणक्य; प्राचीन
अर्थशास्त्रज्ञ; वाक; कमान.

कौणप (क००००) (सं) ना. — स्त्रीभक्षक राक्षस; लाव.

—दंत (क००००) (क) ना. — भीष्म.

कौडिन्य (क००००००) (सं) ना. — एक ऋषि; वैय्याकरणी.

कौतूहल (क००००००) (सं) ना. — अत्यातुरता; उत्सुकता;
कुतूहल.

(सं) वि. — आश्चर्यजनक; विस्मयकारक.

कौदि (क००००) (क) ना. — वाकळ; कथा; पासोडी; पोते.

कौंति (क००००) (सं) ना. — एक सुवासिक द्रव्य.

कौंत्य (क००००००) (सं) ना. — कुंतीपुत्र, पांडव.

कौंद (क००००) (सं) वि. — कुंदपुष्पासंबंधी.

कौप (क००००) (सं) ना. — कौपीन; लंगोटी.

कौपीन (क०००००) (सं) ना. — 'कौप' पहा.

कौबेर (क०००००) (सं) वि. — कुबेरविषयक.

कौबेरि (क०००००) (सं) ना. — उत्तरदिशा; कुबेराची दिशा.

कौमार (क०००००) (सं) ना. — सोळा वर्षांपर्यंतचे कुमार वय;
बाल्य; पणमुखशक्ति.

कौमारिक (क००००००) (सं) ना. — केवळ मुलीचाच बाप;
दक्षप्रजापति.

कौमारिकेय (क००००००००) (सं) ना. — अविवाहित पुत्र;
कर्ण.

कौमुद (क०००००) (सं) ना. — कार्तिक महिना.

कौमुदि (क०००००) (सं) ना. — चांदणे; चंद्रिका; कार्तिकी
पौर्णिमा; शीतप्रकाश; विषयविवरण; व्याकरणग्रंथाचे नांव.

कौमोदकि (क०००००००) (सं) ना. — विष्णूच्या हातांतील गदा.

कौरव्य (क०००००) (सं) ना. — कुरु संतती; कुरुवंशीय राजा.

कौरवारि (क००००००) (सं) ना. — पांडव; कौरवशत्रु.

कौरु (क००००) (क) ना. — दुर्वासना; दुराशा.

कौर्म (क०००००) (सं) ना. — कूर्मविषयक; कासवासंबंधी.

कौल (लि) (क०००००) (सं) ना. — सरळ वारसदार;

सत्कुलोत्पन्न; शक्तिपूजक.

कौलटि (क०००००) (सं) ना. — दुर्धर्तनी स्त्री; व्यभिचारिणी;
कुलटा.

कौलटिनेय (क००००००००) (सं) ना. — व्यभिचारिणी पुत्र;
कुलटेचा मुलगा.

कौलिक (क०००००) (सं) ना. — कुलाचार चालविणारा; वारसदार;
विणकर.

कौलीन (क०००००) (सं) ना. — कुलीन; खबर; माहिती; रोगी;
काला; प्राण्यांचे द्रव्ययुद्ध; झुंज; शक्ति; उपासना.

कौलु (क००००) (क) ना. — समेट; प्रवासामध्ये बैन्याला दिलेले
संरक्षण; झाडाचा कोंब; पांढी; 'कवल' पहा.

कौलेय (क) (क०००००००) (सं) ना. — सत्कुलोत्पन्न; शिकार;
शिकारी कुत्रा.

कौल्य (क००००) (सं) वि. — सत्कुलज; उच्चजन्मा.

कौवरे (क०००००) (क) ना. — संभ्रम; गडबड; भ्रंती; गोधळ.

कौवे (बे) र (क०००००००) (सं) वि. — कुबेरविषयक.

कौशल (ल्य) (क००००००) (सं) ना. — कुशलपणा; नैपुण्य;
संतोष; सुख.

कौशलिक (क०००००) (सं) ना. — लांच; मनोती.

कौशलिका (कौशलिका) (सं) ना. - देणगी; दान; अभिन्नदन्; मित्राचें आरोग्यचिंतन; मित्रक्षेम.
 कौशाबि (कौशाबि) (सं) ना. - प्राचीन राजधानीचें एक शहर.
 कौशिक (कौशिक) (सं) ना. - इंद्र; कुशिकाच्या वंशांत जन्मलेला; विश्वामित्र; गारुडी; साप धरणारा; गुग्गुळ; सर्पमुख; घुबड.
 —अरि-अराति (अरि, अराति) (सं) ना. - घुबड.
 —प्रिय (प्रिय) (सं) ना. - रामचंद्र.
 कौशिके (कौशिके) (सं) ना. - पाणी पिण्याचें भांडे;
 शुभनिशुभांना ठार मारणारी.
 कौशेय (कौशेय) (सं) ना. - कोशापासून जन्मणारे; रेशीम; पतंग; फुलपाखर.
 कौसलेय (कौसलेय) (सं) ना. - कौसलेय; कौसल्यापुत्र राम.
 कौसाल (कौसाल) (क) ना. - कात्याचे टाळ; झांज.
 कौसिक (कौसिक) (सं) ना. - मोगरा; गुग्गुळ.
 कौसीय (कौसीय) (सं) ना. - उद्धटपणा; रानटीपणा.
 कौसुम (कौसुम) (सं) वि. - फुलांनी खचलेले; पुष्पविषयक.
 कौस्तिक (कौस्तिक) (सं) ना. - कपटविद्यानिपुण; जादूगार; फसवणूक.
 कौस्तुभ (कौस्तुभ) (सं) ना. - विष्णूच्या कंठांतील हार.
 कौलिक (कौलिक) (सं) वि. - वंचक; फसव्या; कपटी.
 कौलुडे (कौलुडे) (क) ना. - उशी; कमलाचा बीजकोश.
 क्रकच (क्रकच) (सं) ना. - लाकूड कापण्याचें साधन; करवत.
 —पाद (पाद) (सं) ना. - चुकचुकणारा प्राणी; पाल.
 क्रकर (क्रकर) (सं) ना. - पारवळ; करवत; गरीब; दीन; रोप.
 क्रतु (क्रतु) (सं) ना. - यज्ञयाग; सप्तर्षीतील एक ऋषि.
 —ध्वंसि (ध्वंसि) (सं) ना. - यज्ञाचा नाश करणारा;
 दक्षाच्या यज्ञाचा नाश करणारा; शिव.
 क्रतुपुरुष (क्रतुपुरुष) (सं) ना. - विष्णु.
 क्रथ (क्रथ) (सं) ना. - यादवांतील एक पोटजात.
 क्रथन (क्रथन) (सं) ना. - हिंसा; खून.
 क्रंदन (क्रंदन) (सं) ना. - रडारड; आक्रोश; आक्रंदन;
 ओरड.
 क्रमण (क्रमण) (सं) ना. - वर्तन; मुक्ति; प्रगति.
 क्रमागत (क्रमगत) (सं) ना. - परंपरा; रुढी; कुलरीत.
 क्रमिक (क्रमिक) (सं) वि. - क्रमसंबंधी.
 —पुस्तक (पुस्तक) (सं) ना. - पाठ्यपुस्तक.
 क्रमिसु (क्रमिसु) (क) ना. - चालणें; पुढें सरकणें; पार होणें;
 निसटणें.
 क्रमुक (क्रमुक) (सं) ना. - 'कौंगु' पहा. सुपारी.

क्रमेलक (क्रमेलक) (सं) ना. - उष्ट्र; डंट.
 क्रय (क्रमय) (सं) ना. - किंमत; मूल्य.
 —विक्रय (विक्रय) (सं) ना. - व्यापार; खरेदीविक्री.
 —शासन (शासन) (सं) ना. - व्यापारविषयक करार;
 व्यापारी नियम.
 क्रथिक (क्रमिक) (सं) ना. - गिःहाईक; ग्राहक; विकत घेणारा.
 क्रथय (क्रमय) (सं) वि. - घेण्यास योग्य; विक्रीचा माल;
 विक्रय.
 क्रव्य (क्रम्य) (सं) ना. - कच्चे मांस; श्वापद; पिशाच; राक्षस;
 मांसभक्षण.
 क्रव्याड (क्रम्याड) (सं) ना. - मांसभक्षक; क्रूर प्राणी; राक्षस.
 क्रांत (क्रांत) (सं) वि. - होऊन गेलेले; संपलेले.
 —दर्शी (दर्शी) (सं) ना. - भविष्यवादी; भूतकालज्ञ.
 क्रायक (क्रायक) (सं) ना. - ग्राहक; गिःहाईक; खरेदीदार.
 क्रांतवृत्त (क्रांतवृत्त) (सं) ना. - सूर्यगतीतील दक्षिणोत्तर
 गमनमार्ग; ग्रहांचा चलनमार्ग; कर्कवृत्त; मकरवृत्त.
 क्रिमि (क्रमि) (सं) ना. - कृमी; कीड; कीटक; लाव.
 —ध्र (ध्र) (सं) ना. - कृमीनाशक.
 क्रिमिज (क्रमिज) (सं) ना. - रेशीम.
 क्रिया (ये) (क्रम्या [य]) (सं) ना. - कार्य; काम; कष्ट;
 चलवळ; कलामिश्रता; तत्त्वव्यवहार; श्राद्ध; साहित्यकृति;
 पूजा; क्रियापद; पिंडप्रदान; औषधोपचार; वेग; भांडणांतील
 साक्ष; शोध.
 —अन्वित (अन्वित) (सं) वि. - कार्यमग्न; कामांत गढलेला.
 —अभ्युपगम (अभ्युपगम) (सं) ना. - एकी; स्वीकारपत्र;
 कबूलनाम.
 —द्वेषि (द्वेषि) (सं) ना. - खोटा साक्षीदार.
 क्रियाकार (क्रम्याकार) (सं) ना. - करार; एकी; समेट.
 क्रियाखंडन (क्रम्याखंडन) (सं) ना. - आक्षेप; विरोध;
 निरोध; तुकडेतोड; चूरचूर.
 क्रियापद (क्रम्यापद) (सं) ना. - व्याकरणांतील क्रियादर्शक
 शब्द वा पद.
 क्रियांग (क्रम्यांग) (सं) ना. - नाट्यांतील प्रवेशनिर्गम;
 नटाचे पोपाख, पेहराव; अभिनयवस्त्रधारण.
 क्रियाफल (क्रम्याफल) (सं) ना. - क्रियेचा परिणाम; कर्म.
 क्रियावंत (क्रम्यावंत) (सं) ना. - सत्यवादी; कार्यकर्ता;
 प्रचारक.
 क्रियालोप (क्रम्यालोप) (सं) ना. - अध्याहृत क्रियापद;
 कर्तव्यच्युति.
 क्रियासमभिहार (क्रम्यासमभिहार) (सं) ना. - तेंच तेंच
 काम करणारा; क्रियावाचक पदाची दुस्तरी.

क्रिस्तशक (८, २५८८) (अ-दे) ना. — इसवीसन; ख्रिस्ताच्या जन्मदिनापासूनची कालगणना.

क्रींकार (८, १०८८८) (सं) ना. — हंसाचा कलकलाट.

क्रीडाकुलि (८, १०८८८) (क) ना. — विहार सरोवर; जलमंदीर; विलास; प्रेम.

क्रीडागृह (८, १०८८८) (सं) ना. — विनोदगृह; केलिगृह; रहस्यस्थान.

क्रीडानारि (८, १०८८८) (सं) ना. — वेद्या; विधवा; मुरळी.

क्रीडामयूर (८, १०८८८) (सं) ना. — खेळांतील मोर.

क्रीडारथ (८, १०८८८) (सं) ना. — विरामाकडे जावयाचा रथ.

क्रीडावन (८, १०८८८) (सं) ना. — विहार; उपवन;

विहारोद्यान.

क्रीडाशैल (८, १०८८८) (सं) ना. — क्रीडेसाठी केलेला डोंगर.

क्रीडिसु (८, १०८८८) (क) धा. — रमविणें; खेळविणें; मनोरंजन करणें.

क्रीत (८, १०८८८) (सं) वि. — आईबापापासून पैसे देऊन घेतलेला; विकत घेतलेला.

क्रीतानुशय (८, १०८८८) (सं) ना. — विकत घेतलेली वस्तु परत करणें.

क्रुंच (८, १०८८८) (सं) ना. — क्रींचपक्षी.

क्रुद्ध (८, १०८८८) (सं) वि. — कोपित; चिडलेला.

क्रुपे (८, १०८८८) (क) ना. — कृपा; दया.

क्रुष्ट (८, १०८८८) (क) वि. — बोलावलेला; हाक मारलेला.

(सं) ना. — आमंत्रण; बोलावणें; ओरड.

क्रैणि (८, १०८८८) (सं) ना. — व्यापार; व्यवहार; 'क्रेणि' पहा.

क्रैतव्य (८, १०८८८) (सं) वि. — विकत घेण्यास योग्य.

क्रैतृ (८, १०८८८) (सं) ना. — गिन्हाईक; ग्राहक; विकत घेणारा.

क्रैय (८, १०८८८) (सं) वि. — विकत घेण्यास योग्य.

क्रौड (८, १०८८८) (सं) ना. — छाती; हृदय; शनिग्रह; बराह;

विष्णूचा अवतार; रानडुकर; मस्तखोर.

—रूपि (८, १०८८८) (सं) ना. — बराहावतारी विष्णु.

क्रौडीकरण (८, १०८८८) (सं) ना. — संक्षेप; स्वीकार;

कबुली; गळा मिठी.

क्रौडीकरिसु (८, १०८८८) (क) धा. — आलिंगणें;

मिठी मारणें; संक्षेप करणें.

क्रौवन (८, १०८८८) (सं) वि. — रागीट; क्रुद्ध; कोपाविष्ट.

(सं) ना. — एक संवत्सर.

क्रौधवश (८, १०८८८) (सं) वि. — कोपिष्टपणा; रागीटपणा.

क्रौधि (८, १०८८८) (सं) ना. — रागावलेला मनुष्य; क्रुद्ध मनुष्य.

क्रौश (८, १०८८८) (सं) ना. — कोस; दोन मैल अंतर; हरळी;

ओरड; प्रसंग; दिव्य; आक्रोश.

क्रौष्ट (८, १०८८८) (सं) ना. — ओरड; हाक; कोल्हा; कोल्हेकुई.

क्रौंच (८, १०८८८) (सं) ना. — क्रींचपक्षी; हिमालयातील एक भाग; एक प्राचीन भूखंड.

—दारण (८, १०८८८) (सं) ना. — क्रींचपर्वत फोडणारा;

षण्मुख; क्रींचशत्रु.

क्रौर्य (८, १०८८८) (सं) ना. — क्रूरता; उग्रता; ओबडधोबडपणा; मयंकरता.

क्लम (थ) (थु) (८, १०८८८) (सं) ना. — थकवा; झीज; हुताशपणा; विकल्ता; खिन्नता.

क्लांत (८, १०८८८) (सं) वि. — थकलेला; कोमेजलेला; वाळलेला; रोडलेला.

क्लांति (८, १०८८८) (सं) ना. — थकवा; म्लानता; दुर्बलता; झीज.

क्लिन्न (८, १०८८८) (सं) वि. — थकित; खिन्न; ओलसर; मिजलेला.

क्लिशित (८, १०८८८) (सं) वि. — क्लेश पावलेला; गळलेला; वापरलेला.

क्लिष्ट (८, १०८८८) (सं) वि. — श्रम घेतलेला; कठिण; दुखावलेला; अपमानित; विकृद्ध; असंबद्ध; व्रत.

क्लीब (व) (८, १०८८८) (सं) ना. — नपुंसक; हीन; नीच; कृपण.

क्लस (क्लस) (८, १०८८८) (सं) वि. — माहीत असलेला; शांत; निश्चित झालेला.

क्लेद (८, १०८८८) (सं) वि. — कच्चा; ओला; शांत; तप्त.

क्लेरियानेद (८, १०८८८) (अ. दे.) ना. — तोंडानें फुंकून वाजविण्याचें वाद्य; सनई; मुरली.

क्लेश (८, १०८८८) (सं) ना. — दुःख; ताप; कष्ट.

—पडु (८, १०८८८) (क) धा. — श्रम घेणें; दुःख करणें.

क्लैव्य (८, १०८८८) (सं) ना. — नपुंसकता; मित्रेपणा; धांदलपणा; शक्तिहीनता.

क्व (८, १०८८८) (सं) अ. — कोटें.

क्वचित् (८, १०८८८) (सं) अ. — केव्हांतरी; कुठेंतरी; तुरळक; चुकूनमाकून; अति विरळा; हात उचळून.

—प्रयोग (८, १०८८८) (सं) ना. — आकस्मिक उपयोग; प्रसंगानुसार.

क्वण (८, १०८८८) (सं) ना. — ध्वनि; स्वर; शब्द.

क्वणत् (८, १०८८८) (सं) वि. — ध्वनित; आवाज करणारा; हाक मारणारा; शब्द करणारा.

क्वणत्कण (८, १०८८८) (सं) ना. — किणकिणारी कंकरणें, काकणांचा आवाज.

क्वणित (८, १०८८८) (सं) वि. — आवाज केलेला; शब्दोच्चारित.

क्वणन (८, १०८८८) (सं) ना. — किणकिणीचा आवाज; किणकिण.

वकथित (कुं०००) (सं) वि. - शिजलेले; कटलेले.

क्वाण (कुं०००) (सं) ना. - ध्वनि; शब्द.

क्वाथ (कुं०००) (सं) ना. - काढा.

क्षण (कुं०००) (सं) ना. निमिष; शीघ्र; कलाविभाग; विश्रांति;
विराम; संधि; प्रसंग; व्याप्ति; उद्योग; सण व्यापार; हर्ष;
श्रृंगार; मद्य.

—गभस्ति, द्युति (-गभस्ति, -द्युति) (सं) ना. - क्षणभर
चमकणारी; वीज; क्षणरुचि; क्षणलक्षण.

—द (द) (सं) ना. - पाणी देणारा; भविष्यवादी; ज्योतिषी.

—दा, दे (दा, -दे) (सं) ना. - विश्रांतिसमय; रात्र.

क्षणन (कुं०००) (सं) ना. - हिंसा; जखम.

क्षणप्रभे (लक्षण) (कुं०००, ००० [०००]) (सं) ना. - वीज;
वियुत.

क्षणभंगुर (कुं०००००००) (सं) वि. - अशाश्वत; क्षणिक.

क्षणार्ध (कुं००००) (सं) ना. - निमिष; अर्धक्षण.

क्षणिक (कुं०००) (सं) वि. - क्षणासंबंधी; अशाश्वत; चंचल.

क्षणिके (कुं०००) (सं) ना. - क्षणव्युति, वीज.

क्षत (कुं००) (सं) वि. - फुटलेले; जखम झालेले; चावलेले;
मार लागलेले.

क्षतव्रत (कुं००००) (सं) ना. - व्रतभंग करणारा; व्रत मोडणार.

क्षति (कुं००) (सं) ना. - जखम; मार; घाय; घाव; हानी.

क्षर (कुं००) (सं) ना. - द्वारपाल; सारथी; जातिसंकरानें
जन्मलेला; कातरणारा.

क्षत्र (कुं००) (सं) ना. - क्षत्रिय; हिंसेपासून रक्षण करणारा;
चार वर्णांतील एक लढाऊ वर्ण.

क्षत्रदेव (कुं००, ०००) (सं) ना. - शिखंडीपुत्र.

क्षत्रधर्म (कुं००, ०००) (सं) ना. - क्षत्रियाचा धर्म; युद्ध.

क्षत्रिया (कुं००, ०००) (सं) ना. - वीरनारी; क्षत्रिय स्त्री; युद्ध
करणारी स्त्री.

क्षत्रियाणि (कुं००, ०००) (सं) ना. - क्षत्राणि; क्षत्रियपति.

क्षपण (णक) कुं००० [०००] (सं) ना. - उपवास; नाश; बुद्ध
संन्यासी; जैनयति; विक्रम राजाचा दरबारी कवि.

क्षपा (वे) (कुं००० [००]) (सं) ना. - रात्र; रजनी.

—कर, नाथ (कुं००, ०००) (सं) ना. - चंद्र.

क्षपित (कुं०००) (सं) ना. - पाठविलेला; फेकलेला.

क्षम (कुं०००) (सं) वि. - योग्य; समर्थ; सहनशील; धीराचा;
धैर्यशील; दयार्द्र.

क्षमते (कुं०००) (सं) ना. - योग्यता; समर्थता.

क्षमा (क्षमे) (कुं००० [कुं०००]) (सं) ना. - भूमि; सहनशीलता;
शांति.

—प, -पति (कुं०, ०००) (सं) ना. - भूमिपालक राजा.

—पण(णे) (कुं०० [कुं०]) मान्यता; झालेली चूक विसरून जाणे.

—रुह (कुं००) (सं) ना. - वृक्षवेली.

क्षमि (कुं००) (सं) ना. - साहसी; बलशाली; क्षमा करणारा.

क्षमिसु (कुं००००) (क) धा. - क्षमा करणे; चूक विसरणे;
अपमान गिळणे; सहन करणे.

क्षय (कुं०००) (सं) ना. - झीज; रोडपणा; क्षीणता; हानी; एक
रोग; एक संवत्सर; प्रलय; घर; भूमि; यमाचा मंत्री.

—इसु (कुं००) (क) धा. - कमी होणे; क्षिजणे.

क्षयकर (कुं००००) (सं) ना. - क्षयी किरणांचा; चंद्र.

क्षयपक्ष (कुं००००) (सं) वि. - कृष्णपक्ष; कळोसी पंधरवडा.

क्षर (कुं००) (सं) वि. - नाश पावणारा; क्षीण होणारा; नष्ट.

क्षरण (णे) (कुं००० [कुं०]) (सं) ना. - रोडपणा; गळती.

क्षरि (कुं००) (सं) ना. - पावसाळा; वर्षाकटु.

क्षव (वथु) (कुं०० [कुं००]) (सं) ना. - लोकल; शिक; कफ;
मोहरी; सर्पप.

क्षळ (कुं००) (सं) ना. - 'ळ' कार; संस्कृत 'ल्' काराबद्दल
येणारा 'ळ' कार.

क्षात्र (कुं००) (सं) ना. - क्षत्रियधर्मासंबंधी; पराक्रम; पौरुष;
शौर्य; छातीदोकपणा.

क्षांत (कुं०००) (सं) वि. - सहनशील; समाधानी.

क्षांति (कुं०००) (सं) ना. - समाधान; सहनशीलता.

क्षाम (कुं०००) (सं) ना. - दुष्काळ.

(सं.) वि. - गरीब पातळ; नष्ट.

क्षारक (कुं०००) (सं) ना. - कळी; कळा; न उमललेले फूल.

क्षारांबुधि (कुं००००००) (सं) ना. - समुद्र.

क्षाल (लन) (कुं०० [कुं०]) (सं) ना. - धुणे; प्रक्षालन.

क्षालित (कुं०००) (सं) ना. - धूत; धुतलेले.

क्षित (कुं००) (सं) वि. - नष्ट झालेले; क्षीण झालेले; लहान;
कापलेले.

क्षिति (कुं००) (सं) ना. - भूमि; घर; निवास; क्षीणता; नाश.

—ज (ज) (सं) ना. - क्षितिज; आकाश भूमीला

टेकल्याप्रमाणे जेथे वाटते ते स्थळ; वृक्षवेली वगैरे, भूरुह.

—धर (धर) (सं) ना. - पर्वत.

क्षितिवधु (कुं००००) (सं) ना. - भूदेवी; भूलक्ष्मी.

क्षित (कुं००) (सं) वि. - शिजलेले; फेकलेले; तिरस्कृत;
पाठविलेले.

क्षिप्र (कुं००) (सं) अ. - तीव्र; लागलीच; लौकर; तत्क्षणच; शीघ्र.

क्षीण (कुं००) (सं) वि. - अशक्त; शिजलेला; दुर्बल; नित्राण.

—इसु (कुं००) (क) धा. - क्षीण होणे; क्षिजणे.

क्षीव (कुं००) (सं) वि. - मत्त; माजलेला; झिगलेला; निशा
चढलेला.

क्षीर (क्षीरं) (सं) ना. - दूध; पाणी; आकाश; दग; अमृत.

—अगार (अगारं) (सं) ना. - दुग्धालय; दूधघर.

—ज (ज) (सं) ना. - ताक; लोणी.

—दोहन (दोहणं) (सं) ना. - धारा पिळणें; दूध काढणें.

क्षीरनीरन्याय (क्षीरनीरन्यायं) (सं) ना. - दूधपाणी वेगळे करण्याचें सामर्थ्य; न्यायशास्त्रांतील एक न्यायदृष्टांत.

क्षीरस (क्षीरसं) (सं) ना. खवा; खव्याचे जिनस.

क्षीराधिजाते } (क्षीराधिजाते) (सं) ना. - सागरोत्पन्न लक्ष्मी.

क्षीरोद्भि (क्षीरोद्भि) (सं) ना. - दुग्धसागर.

—जनय (जनय) (सं) ना. - चंद्र.

—द्वय (द्वय) (सं) ना. - चंद्र.

क्षीव (क्षीवं) (सं) वि. - झिंगलेला; उन्नत. 'क्षीव' पहा.

क्षुण्ण (क्षुण्णं) (सं) वि. - पूड झालेले; ठेचलेले; तुडवलेले; अनुसरित; मुरलेले; निपुण.

क्षुत् (क्षुत्) (सं) ना. - भूक; क्षुधा.

—वाधे (वाधे) (सं) ना. - संकट; भुकेने कळंगणे; पोटांत कावळे उठणें.

क्षुत (क्षुतं) (सं) ना. - शिक.

क्षुद्र (क्षुद्रं) (सं) वि. - लहान; नीच; खुजा; गरीब; तुच्छ; हीन; गिड्डा.

(सं) वि. - मध; बुदबुद; गोळी; आंबोण; मुंगी; प्रमाद; कौर्य; चहाडी; ऊन्ह; तुंबी.

—गार (गार) (सं) ना. - निंदक; चहाडखोर.

क्षुद्रत् (क्षुद्रत्) (सं) वि. - भुकेला; क्षुधापीडित.

क्षुधा (क्षुधा) (सं) ना. भूक.

क्षुधात (क्षुधात) (सं) ना. - क्षुधातुर; भुकेने व्याकुळलेला; कळंजलेला.

क्षुब्ध } (क्षुब्ध) (सं) वि. - तळमळणारा; क्षोभ पावलेला; क्षुभित } (क्षुभित) (सं) वि. - तळमळणारा; क्षोभ पावलेला; कंपित.

क्षुर (क्षुर) (सं) ना. - वस्त्रा; क्षौर; प्राण्याचे सर.

क्षुरिका (क्षुरिका) (सं) ना. - कट्यार; सुरी; वस्त्रा.

क्षेत्र (क्षेत्रं) (सं) ना. - जमीन; शेत; पत्ति; मानुस्थळ; पुण्यक्षेत्र; शरीर; प्रदेश.

—ज (ज) (सं) ना. - पुत्र; मुलगा.

—ज (ज) (सं) ना. - अनुभविक; आत्मशानी; चतुर.

—पाल (पाल) (सं) ना. - शेतारक्षक; भैरव; साप.

—फळ (फळ) (सं) ना. - चौरसमाप; लांबी व रुंदी यांच्या गुणाकारानें येणारी मोजणी; कार्याकार्य परिणाम.

क्षेत्राजीव (क्षेत्राजीव) (सं) ना. - शेतीवर उपजीवन करणारा; शेतकरी; क्षेत्री.

क्षेत्रिक (क्षेत्रिक) (सं) ना. - शेतकरी; शेतांत काम करणारा; पति; नवरा.

क्षेप (क्षेप) (सं) ना. - फेक; हिसका; विखरण; चलनवलन; पतन; कालक्रमण; मुक्ति; विलंब; अपमान; गर्व; तिरस्कार; उद्धटपणा.

क्षेपक (क्षेपक) (सं) ना. - फेकणारा; दकळणारा; विखुरणारा.

क्षेपणि (क्षेपणि) (सं) ना. - सुकाणु.

क्षेपिष्ठ (क्षेपिष्ठ) (सं) ना. - वेगवान; अतिचपळ.

क्षैरेयि (क्षैरेयि) (सं) ना. - खीर; दुधांतील कस्तु.

क्षोड (क्षोड) (सं) ना. - हत्ती बांधण्याचा खांब; गजस्तंभ; 'आलान'.

क्षोणि (क्षोणि) (सं) ना. - भूमि; जमीन; मोठी संख्या; खर्च.

—जे (जे) (सं) ना. - सीतादेवी.

—पति, भूत (भूत, भूत) (सं) ना. - राजा.

क्षोणीध्र (क्षोणीध्र) (सं) ना. - आदिशेष; पृथ्वीचा भार घेणारा; आदिकर्म; पर्वत.

क्षोद (क्षोद) (सं) ना. - पूड; धूळ; धुरळा; तळमळ; धर्षण; कर्तन; पीठ; वाटणें; घोटणें.

क्षोभ (क्षोभ) (सं) ना. - क्षोभ (क्षोभ) (सं) ना. - चलनवलन; आंदोलन; कंपन; उद्योग; कलकल.

क्षोभण (क्षोभण) (सं) ना. - 'क्षोभ' पहा.

क्षोभित (क्षोभित) (सं) वि. - 'क्षुब्ध' पहा.

क्षोम (क्षोम) (सं) ना. - रेझमी वस्त्र; पीतांबर; पैठणी.

क्षौद्र (क्षौद्र) (सं) ना. - मध; चाफा; पाणी; पूड.

क्षौम (क्षौम) (सं) ना. - 'क्षोम' पहा.

क्षौर (क्षौर) (सं) ना. - हजामत; बोडंती; केस कापणें.

—क, इक (क, इक) (सं) ना. - न्हावी; हजाम.

क्षणुत (क्षणुत) (सं) वि. - धार लावलेले; सहाणलेले.

क्षमा (क्षमा) (सं) ना. - भूमि.

—ज (ज) (सं) ना. - झाडवेली वगैरे.

—जे (जे) (सं) ना. - सीतादेवी.

—घर (घर) (सं) ना. - पर्वत; राजा.

क्षमे (क्षमे) (सं) ना. - भूमि.

क्ष्वेड (क्ष्वेड) (सं) ना. - विष; गरळ.

क्ष्वेडन (क्ष्वेडन) (सं) ना. - गुणगुण; गुंगार; फुत्कार.

क्ष्वेडित (क्ष्वेडित) (सं) ना. - विहगजेना.

श्वेला (स्वैल) (सं) ना. - विनोद; पोरकटपणा;
खुलचटपणा; खल.

श्वेल (स्वैल) (सं) ना. - विष; 'श्वडे' पहा.

श्वेलगळ (स्वैलगळ) (सं) ना. - विषकंठ; नीलकंठ; शिव.

ख

ख (ख) (सं) ना. - 'क' वर्गीतील दुसरे अक्षर; आकाश;
इंद्रिय; मन; ब्रह्म; स्वर्ग; खूण; माप; बुद्धि; क्षेत्र; यति;
संन्यासी; शून्यस्थळ; कलियुग; 'वे'चा पाडा.

खग (खग) (सं) ना. - पक्षी; विमान; वण; देवता; सूर्य; पतंग;
मंदिर; घर.

—ईश्वर (ईश्वर) (सं) ना. - गरुड; पक्षीराज.

—गति (गति) (सं) ना. - पक्षाची झेप; पक्षांचे उडणे.

—त्व (त्व) (सं) ना. - गगनविहार.

खगम (खगम) (सं) ना. - भारतकालांतील एक ब्राह्मण.

खगोल (खगोल) (सं) ना. - आकाश; नभोमंडल;

आकाशातील ग्रहगोल; नाक्षत्रशास्त्र; ज्योतिषशास्त्र.

खंकर (खंकर) (सं) ना. - जटा; वेणी; केशकलाप.

खंकरि (खंकरि) (सं) ना. - केशकलाप.

खचर (खचर) (सं) ना. - गगनविहारी; पक्षी; सूर्य; गंधर्व;
'खग' पहा.

—अंगने (अंगने) (सं) ना. - देवता स्त्री; गंधर्व; स्त्री.

—अत्रले (अत्रले) (सं) ना. - अत्रले.

खचित (खचित) (सं) वि. - निश्चित; उपटून काढलेले; दान
करविलेले; कोदणांत बसविलेले; जडित.

खज (खज) (सं) ना. - पळी; मधाचे पोळे; मोहोळ; लाकडाची
पळी.

खजक (खजक) (सं) ना. - छत; वितान.

खजाने (खजाने) (अ. दे) ना. - कोश; संग्रहस्थान; भांडार;
तिजोरी.

खजांचि (खजांचि) (अ. दे) ना. - खजिनदार; कोशाधिकारी;
कोठ्याधीश.

खज (खज) (सं) ना. - खंजा; पांगळा; लुला.

खंजन (खंजन) (सं) ना. - काळी चिमणी;
परटीणपक्षी.

—अक्षी (अक्षी) (सं) ना. - सुनेत्रा.

खंजरि (खंजरि) (सं) ना. - एक चर्मवाद्य; डफरी; टिमकी.

खट (खट) (सं) वि. - कार्यव्यापृत; प्रयत्नशील.

(सं) ना. - कोरडी विहीर; गवत; कफ; कुन्हाड; नांगर.

खटकाहक (खटकाहक) (सं) ना. - पिकदाणी; तस्त;
धुकण्याचे भांडे.

खटपटि (खटपटि) (अ. दे) ना. - प्रयत्न; साहस.

खटिके (खटिके) (सं) ना. - सीमादर्शक खडू.

खटिक (खटिक) (सं) ना. - खाटीक; खून करणारा; कसाब.

खटव (खटव) (सं) ना. - मंच; पलंग; झोपाळा; व्यासपीठ;

पाळणा; 'उव्याल' पहा.

खटवांग (खटवांग) (सं) ना. - शिवहस्तांतील हाडाची गदा;
पलंगाच्या पायाच्या आकाराची गदा; पाटी; दुरडी; यतीच्या
डोक्यावरील छत्राची दांडी.

—घर (घर) शिव.

खट्वा (खट्वा) (सं) ना. - माचा; पलंग; अंथरुण; खाट.

खड (खड) (सं) ना. - कडी; गवत; विभाग; मोड; खड्ड.

खडाखडि (खडाखडि) (सं) ना. - खड्डयुद्ध; सडेतोड बोल;
फटकळ भाषण.

खड्ड (खड्ड) (सं) ना. - तलवार; खड्डमृग; गंडक; गेंडा.

खड्डपिधान (खड्डपिधान) (सं) ना. - तरवारीचे स्यान.

खड्डफल (खड्डफल) (सं) ना. - तरवारीची धार; तरवारीचे
पाणी.

खड्डमृग (खड्डमृग) (सं) ना. - नाकावर शिंग असलेला
गंडक; गेंडा.

खड्डहस्त (खड्डहस्त) (सं) ना. - भैरव; योद्धा.

खड्डाखड्डि (खड्डाखड्डि) (सं) ना. - तरवारीचे युद्ध.

खड्डि (खड्डि) (सं) ना. - खड्डधारी; गेंडा.

खणकर (खणकर) (सं) ना. - खणखणाट; तरवारीवर तरवार
आपटून होणारा आवाज.

खणिगट्ट (खणिगट्ट) (क) धा. - खणखणाट करणे.

खणि (खणि) (खणि) (क) ना. - खणखणाट.

खंड (खंड) (सं) ना. - तुकडा; अंश; विभाग; विस्तीर्णभूभाग;
रहस्य; अर्धचंद्र; खडीसाखर.

खंडन (खंडन) (सं) ना. - तुकडा; भाग; पूड;
विरोध; विधान खोडणे.

खंडपरशु (खंडपरशु) (सं) ना. - परशुराम; परशुरामाच्या
मारणारा; गणपति.

खंडमाणिक्य (खंडमाणिक्य) (सं) ना. - लाल कमळ;
माणिक रत्न.

खंडरिसु (खंडरिसु) (क) धा. - खंडन करणें; तुकडे पाडणें;
तोडणें; खड्डा खणणें; मोक पाडणें.

खंडशशधर (खंडशशधर) (सं) ना. - अर्धचंद्र.

खंडशशि (खंडशशि) (सं) ना. - चंद्रकोर; अर्धचंद्र.

—धर, दोखर (धर, धर) (सं) ना. - चंद्रशेखर; शिव.

खंडि (खंडि) (अ. दे.) ना. - खिड; किल्ल्याची पायवाट;
वीस मणांचें वजनमाप.

खंडिक (खंडिक) (सं) ना. - मुद्दमूग; शेंगा.

खंडित (खंडित) (क) अ. - 'कडित' पहा; निश्चित; माग
पडलेले.

खंडिसु (खंडिसु) (क) धा. - फोडणें; मोडणें; बोलणें; खोडणें;
भाषा उलटवणें; पराजय करणें. 'खंडरिसु' पहा.

खंडेय (खंडेय) (सं) ना. - आयुध; खड्ग; तलवार.

खंडोबा (खंडोबा) (सं) ना. - महाराष्ट्रांतील शिवस्वरूपी
देवता.

खतमाल (खतमाल) (सं) ना. - टग; धूर.

खतं (खतं) (अ. दे.) ना. - समाप्ति; शेवट.

खतावणि (खतावणि) (अ. दे) ना. - खातेबही.

खति (खति) (क) ना. - 'कति' पहा. उपकरण.

—गोळ (गोळ) (क) धा. - रागावणें; कोपणें; क्रोध करणें.

खतिलक (खतिलक) (सं) ना. - सूर्य.

खत्र (खत्र) (अ. दे) ना. - एक संगीत वाद्य.

खदिर (खदिर) (सं) ना. - खैराचें झाड; काताचें झाड.

खदिरतांबूल (खदिरतांबूल) (सं) ना. - कात घातलेला
विडा.

खद्योत (खद्योत) (सं) ना. - काजवा; सूर्य; भ्रमर.

खनक (खनक) (सं) ना. - उकरणारा; खाणींत काम करणारा;
घूस; उंदीर; विदुरमित्र.

खनन (खनन) (सं) ना. - खुदाई; पुरणें; खणणें; उकरण.

खनि (खनि) (सं) ना. - खाण; धातु; निधि; विपुल संग्रह;
स्थान.

खनिज (खनिज) (सं) ना. - खाणींत मिळणारे लोहादि धातु.

खनित्र (खनित्र) (सं) ना. - कुदळ; खणण्याचें साधन; पिकास;
खोरें.

खपुर (खपुर) (सं) ना. - सुपारीचें झाड; त्रिपुर; मुख; वस्त्र;
कोपरा; अपमान; मिठार माती.

खप्रवाह (खप्रवाह) (सं) ना. - देवगंगा नदी; दुग्धराय.

—जट (जट) (सं) ना. - जटेंत गंगा ठेवणारा शिव.

खय (खय) (सं) ना. - दाक्षिण्य; खोड; निरुपयुक्त वस्तु;
नीचता; हीनता.

खर (खर) (सं) वि. - वट; ओवडधोवड; उग्र; तीक्ष्ण.

(सं) ना. - वस्तरा; गाढव; एक राक्षस; रावणाचा सावत्र
भाऊ; क्षार; क्रूर; एक संवत्सर; काटेरी झाड.

—दंड (दंड) (सं) ना. - कमळ; नाळ.

—नाद (नाद) (सं) ना. - शिंगरू.

—प्रिय (प्रिय) (सं) ना. - पारवा; कवूतर; पारवळ.

—नाल (नाल) (सं) ना. - कमळ.

—स्वरा (स्वरा) (सं) ना. - रानजाई.

खरकर (खरकर) (सं) ना. - चंडकिरण; सूर्य.

खरणस् (स) (खरणस् [स्]) (सं) वि. - टोकदार नाक
असलेला.

खरवैरी (खरवैरी) (सं) ना. - खर राक्षसाला मारणारा राम.

खरशाण (खरशाण) (सं) ना. - तीक्ष्ण करवत; जातें.

खरसार (खरसार) (सं) ना. - भेंजे; माइनमूळ.

खरारि (रांतक) (खरारि [रांतक]) (सं) ना. - 'खरवैर'
पहा.

खरा (रे) (खरा [रे]) (अ. दे) ना. - सत्य; वस्तुस्थिति;
खरेपणा.

खर्चु (खर्चु) (अ. दे) ना. - खर्चवेच; व्यय.

खर्जूर (खर्जूर) (खर्जूर [खर्जूर]) (सं) ना. - चांदी; रूपें;
पक्व खारीक; खजूर.

खर्पर (खर्पर) (सं) खापर; खापरी; कवटी; देशनाम; टग;
कासवाची पाठ; भिक्षापात्र; छत्री; चोर.

—धर (धर) (सं) ना. - संन्यासी; शिव.

खर्व (खर्व) (सं) ना. - टेंगु; बुटका; कोंदट; दहा अब्ज संख्या

—झाक (झाक) (सं) ना. - टेंगणा; गिड्डा; खुजा; खोल्लाट.

खर्वट (ड) (खर्वट [ड]) (सं) ना. - वेट; खेडें.

खल (खल) (सं) ना. - दुष्ट; नीच; हीन; व्यभिचारी; युद्ध;
अंगण; रंगभूमि; स्थळ; चिखल.

—उक्ति (उक्ति) (सं) ना. - शिवी; अपशब्द; दुष्टवाणी.

खलकरण (खलकरण) (सं) ना. - खळ्यांतील काम;

खळ्यांतील धान्य; मळणी; तुडवण.

खलति (खलति) (सं) ना. - खल्वाट; टक्कल.

खलतिक (खलतिक) (सं) ना. - टक्कल; पर्वत.

खलन्याय (खलन्याय) (सं) ना. - चूकनिर्णय; दुरुपदेश;
बदसल्ला.

खलपु (खलपु) (क) ना. - भेंगी.

खलिनि (खलिनि) (सं) ना. - खळ्यांतील धान्य.

खलीकरण (खलीकरण) (सं) ना. - हिसकाहिसकी; ठेकाठेच;
जखम; दुखणें.

खालिन (लीन) (खालिन [लीन]) (सं) ना. - लोखंडी कांब;
लगाम.

खलु (खलु) (सं) अ. - निश्चयं करुन; खरोखर; न चुकतां; होय ना ?

(सं) ना. - प्रार्थना; विचारणा; तनखा; विरोध; बहिष्कार; कारण; अभ्यर्थना; वाक्यालंकारपूर्ण.

खलुज (खलुज) (सं) ना. - काळोख; अंधार; कलंक; प्रमाद; काळोखी.

खलुरिके (खलुरिके) (सं) ना. - व्यायामशाळा; तालीम;

आवाडा; सैनिकांचे कवायत मैदान; रणांगण; युद्धभूमि.

खलेवालि (खलेवालि) (अ. दे) ना. - मलखांब; खेळातील मर्यादा खांब.

खल्या (खल्या) (सं) ना. - मऊ मातीचा दीग.

खलवाट (खलवाट) (सं) - 'खलति' पहा.

खवखविसु (खवखविसु) (क) धा. - जाळणें; इच्छिणें;

अत्यातुर होणें; खातांना मचमच करणें.

खसूचि (खसूचि) (सं) ना. - दिग्दर्शन; आकाशाकडे तोंड करुन पाहणें; संभ्रम; भ्रांति.

खसखस (खसखस) (सं) ना. - खसखस.

—रस (रस) (सं) अफ्र.

खळ (खळ) (सं) ना. - 'खल' पहा.

खळिलेने (खळिलेने) (क) अ. - वळेवळे; जोर करुन; उद्धटपणें; गर्जून.

खळग (खळग) (सं) ना. - खड्ग; तलवार; तलवारीची धार; गोंड्याची मादी.

खाट (टि) (टी) (टीका) (खाट) [ख] [ख] [ख] (सं) ना. - तिरडी; शवयान; प्रेतविमान; शववाहन.

खाड (खाड) (सं) ना. - 'खड्ग' पहा.

खाडाखाडि (खाडाखाडि) (सं) ना. - खड्गयुद्ध; तुमुलयुद्ध.

खाडि (खाडि) (सं) ना. - प्रवाहाचा ओत; आखात.

खाण (खाण) (सं) ना. - गवत; चारा; ऊस.

खांडव (खांडव) (सं) ना. - अर्जुनाचें जाळलेले खांडववन.

खात (खात) (सं) वि. - उकरलेले; तळें; सरोवर; खळगा;

ऋणको; कर्जदार.

खातक (खातक) (सं) ना. - खडा; उकरणारा.

खाकू (खाकू) (सं) ना. - खाकरा; घसा-सफाई; खाकरणे.

खानि (खानि) (सं) ना. - 'खाति' पहा; उकरण.

खाते (खा) (खाते) [खा] (सं) ना. - पुष्करणी; दैनिक सेवा;

हिशोब; खातेवही; हिशोबवही-खातावणी.

खात्र (खात्र) (सं) ना. - कुदळ; उकरण; जंगल, भय; खिंडार भगदाड; सुत; दोरी.

खाद (दन) (खाद [दल]) (सं) ना. - आहारसेवन; खाणें; दात ओढणें.

खाद्य (खाद्य) (सं) ना. - खाण्याचा पदार्थ; फराळाचें सामान.

खादि (खादि) (अ. दे.) ना. - खादी कापड; हातसुत; हातविणीचें कापड.

खादित (खादित) (सं) वि. - खाळेले; पचविलेले; गिळलेले.

खान (खान) (सं) ना. - उकरण; जखम.

(अ. दे.) ना. - सरदार; अमीर; मुसलमानी पदवी.

—उदक (उदक) (सं) ना. - नारळाचें झाड.

खानक (खानक) (सं) वि. - उकरणारा; खळगा काढणारा.

खानि (खानि) (अ. दे) ना. - खाना; रकाना; कोठी; लहान भाग; चौकट; लहान घर.

(सं) ना. - खाण.

खानिल (खानिल) (सं) ना. - दरबदेखोर; घरफोड्या.

खाने (खाने) (अ. दे) ना. - घर; वासस्थळ; पेटीचा कप्पा.

खानेसुमारि (खानेसुमारि) (अ. दे) ना. - जनगणना; शिरगणती.

खामखा (खामखा) (अ. दे) अ. - निश्चितपणें; खात्रीने; अवश्य (हिंदी) खामखाह; खचित; नक्की.

खारिगे (खारिगे) (अ. दे.) ना. - खारीक; खुदाई; उकरण्याची क्रिया.

खार्वा (खार्वा) (सं) ना. - त्रेतायुग.

खालि (खालि) (अ. दे) ना. - मोकळा वेळ; रिकामपण; निरुपयुक्तता.

खासगि (खासगि) (अ. दे) वि. - स्वतःचें; वैयक्तिक; रहस्यमय.

खासा (खासा) (अ. दे) वि. - स्वतःचें; आपले.

खिंकृत (खिंकृत) (सं) ना. - बाणाचा सूई असं आवाज.

खिंखिर (खिंखिर) (सं) ना. - (सं) ना. - कोल्हा; पलंगाचा पाय.

खिजमत (खिजमत) (अ. दे) ना. - सेवा; चाकरी; सुश्रूपा; परिचर्या.

खिदिर (खिदिर) (सं) ना. - चंद्र; दारिद्र्य; अनाथ; मिथुक;

खिन्न (खिन्न) (सं) वि. - दुःखित; चिंतातुर; व्यथित;

अपमानित.

खिल (खिल) (सं) वि. - व्यर्थ; निरुपयोगी; शून्य; फाटलेले;

उरलेले; मुक्त; मोकळे.

(सं) ना. - मरुभूमि; नापीक जमीन.

—क्षेत्र (क्षेत्र) (सं) ना. - पड जमीन; पडीक शेत.

खुद (खुद) (खाद [दल]) (अ. दे) अ. - स्वतः, जातीने.

खुर (खुर) (सं) ना. - पशूचा पाय; पलंगाचा पाय; सुगंधी द्रव्य; कोळगें, वस्तरा.

—आघात (आघात) (सं) ना. - लक्षा; लाथ; दुगाण्या.

खुरणस (खुरणस) (सं) ना. - फताडें नाक.

खुरपुट (खुरपुट) (सं) ना. — खुर; गेळ.
 खुरली (खुरली) (अ. दे.) ना. — सैनिकी कार्यक्रम.
 खुराक (खुराक) (अ. दे) ना. — खुराक; पक्वान्न; शक्ति
 वर्षक खाद्य.
 खुराल (लि)क (खुराल [लि]क) (सं) ना. — लोखंडी शस्त्र;
 उशी.
 खुनीसु (खुनीसु) (अ. दे) ना. — नमस्कार; वंदना;
 प्रणाम.
 खुलासे (खुलासे) (अ. दे) ना. — निर्णय; मुक्ति; मुटका;
 स्वतंत्रता; विशदीकरण.
 खुल (खुल) (सं) वि. — खुलक; क्षुद्र; लहान; दुष्ट.
 —तन (डल) (क) ना. — दुष्टता; हीनता.
 (सं) ना. — आतुरता; अशांति; रोष; क्रोध.
 —तात (डाड) (सं) ना. — काका; चुलता.
 खुला (खुला) (अ. दे) वि. — मोकळा; खुला; उघडा.
 खून (खून) (अ. दे.) ना. — खून; चिन्ह; रक्त.
 खूनी (खूनी) (अ. दे.) ना. — खून करणारा; हत्यारी.
 खेचर (खेचर) (सं) ना. — 'खंग' पहा.
 —अहि (अहि) (सं) ना. — राहू.
 खेट (टक) (खेट [डक]) (सं) ना. — श्लेष्मा; कफ; लाळ;
 खेडें; ढाल; अडणा; शिकार; वाईट; दुष्ट; पुष्टी; दुजोरा.
 खेटितान (नन) (खेटितान) (लल) (सं) ना. — वैतालिक;
 भाट; स्तुतिपाठक; गाणे म्हणत राजाला जाग आणणारा.
 खेड (खेड) (क) वि. — मयभीत.
 (क) ना. — खेडें; ग्राम.
 —तन (डल) (क) ना. — धाबरेपणा; भय; खेडवळपणा;
 उमळ.
 खेडाकुळि (खेडाकुळि) (क) ना. — माळा; सखल जमीन.
 खेडेय (खेडेय) (क) ना. — उतार; चर्म; चामडे; अडणा;
 फळी.
 खेड्य (खेड्य) (अ. दे) ना. — हत्ती पकडण्याचा खड्डा.

खेद (खेद) (सं) ना. — दुःख; चिंता; दुःखणें; व्यथा; चिवा;
 वेळ; विष.
 —गोळ (गोळ) (क) धा. — खेद होणें; दुःखणें; दुःखवणें.
 खेपु (खेपु) (अ. दे) ना. — खेप; येरझारी; हेलपटा; एक वेळ;
 एक पाळी.
 खेंय (खेंय) (सं) वि. — किल्ल्याभोवतीचा खंदक; अडणा.
 खेल (लन) (खेल [लन]) (सं) ना. — खेल; विनोद; फेक;
 उधळपट्टी.
 खेलमेलन (खेलमेलन) (सं) ना. — बरोबरीच्याशीं झालेला
 खेल; तुल्यवर्तीचा खेल.
 खेले (ला) (खेल [ला]) (सं) ना. — खेल; विनोद.
 खेल (खेल) (सं) ना. — खेळाडू; विरोधी; मिड; मत्वाळी मनुष्य.
 खैर (खैर) (अ. दे) ना. — खैर ! ठीक ! बरें तर ! नमस्कार.
 खोजा (खोजा) (अ. दे) ना. — मुसलमानांतील एक जात.
 खोड (डर)ल (खोड [डर]ल) (सं) ना. — ल्याडा; पांगळा.
 खोडि (खोडि) (क) वि. — वाईट; नीच; निरुपयुक्त.
 —तन (डल) (क) ना. — वाईटपणा; नीचता; निरुपयोगिता.
 खोडु (खोडु) (क) ना. — कुलक्षण; अडचण; नीचगुण.
 खोलि (खोलि) (सं) ना. — खोली; कमरा; म्यान.
 ख्यात (ख्यात) (सं) वि. विख्यात; प्रसिद्ध; नावाजलेला;
 माहीत झालेला.
 —क (क) (सं) वि. — नाव मिळवलेला; प्रसिद्ध असलेला.
 —गहण (गहण) (सं) ना. — थोरांची निंदा; थोराविषयी
 अपप्रचार; कुप्रसिद्धी; परमदुष्टता.
 —यश (यश) (सं) ना. — कीर्तिमान; अतिप्रसिद्ध.
 ख्याति (ख्याति) (सं) ना. — प्रसिद्धि; नाव लौकिक; यश; प्रशंसा;
 गौरव; पदवी; कथासंदर्भ; ज्ञान; वस्तुविवेक.
 ख्यापनं (ख्यापनं) (सं) ना. — प्रशंसा; प्रशस्ति; मानपत्र;
 प्रशस्तिपत्रक; सिरवणूक.
 ख्येय (ख्येय) (सं) ना. — दिग्दर्शन; निवेदन;
 व्याकरणांतील आख्येय; विधेय.

ग

ग (ग) (सं) ना. — कवगांतील तिसरें अक्षर.
 (सं) वि. — चालू, प्रवेशणारे; संबंधित; संबंध जोडणारे.
 (सं) ना. — संगीतांतील गांधार स्वर; गंधर्व; गणेश; संगीत.
 गंहर (गंहर) (क) वि. — खोल; अगाध; कुत्रिम; बनावट.
 (सं) ना. — गुहा; यौवन; गवसणी.
 गकने (गकने) (क) अ. — एकदम; झटकन; त्वरित; शीघ्र.

गकें (गकें) (क) ना. — बकपक्षी.
 —पाडु (पाडु) (क) अ. — अकस्मात्; एकदम; अचानक.
 गगन (गगन) (सं) ना. — आकाश; वातावरण; शून्य; स्वर्ग;
 सूर्य.
 —अंगने (अंगने) (सं) ना. — अप्सरा.
 —उल्लुख (उल्लुख) (सं) ना. — मंगलग्रह.

- कुसुम (कुसुम) (सं) ना. — असंभाव्य गोष्ट; असाध्य विचार; काव्यनिक घटना.
- गति (गति) (सं) ना. — देवता; ग्रह; पक्षी; विमान.
- चर (चर) (सं) ना. — पक्षी; सूर्य; देवता; ग्रह; गंधर्व.
- चरि (चरि) (सं) ना. — गंधर्व स्त्री; खेचरी.
- ध्वज (ध्वज) (सं) ना. — दग; सूर्य.
- गगनगंगे (गगनगंगे) (सं) ना. — देवगंगानदी; स्वर्गगा.
- गगनचाप (गगनचाप) (सं) ना. — इंद्रधनुष्य.
- गगनदरळ (गगनदरळ) (क) ना. — 'गगनकुसुम' पहा.
- गगनमणि (गगनमणि) (सं) ना. — सूर्य प्रभाकर.
- गगनलक्ष्मी (गगनलक्ष्मी) (सं) ना. — आकाशलक्ष्मी.
- गगनलते (गगनलते) (सं) ना. — केवळ कल्पनाविलास; असंभव गोष्ट.
- गगनसिंधु (गगनसिंधु) (सं) ना. — आकाशगंगा.
- गगनस्थलीरमे (गगनस्थलीरमे) (सं) ना. — 'गगनलक्ष्मी' पहा.
- गगनांगण (गगनांगण) (सं) ना. — आकाशप्रदेश.
- गगनाध्वग (गगनाध्वग) (सं) ना. — सूर्य; चंद्र; ग्रह; नक्षत्र; देवता; विमान; पक्षी.
- गगनांबुधि (गगनांबुधि) (सं) ना. — आकाश-सागर.
- गगनारविंद (गगनारविंद) (सं) ना. — 'गगनकुसुम' पहा.
- गगार (गगार) (सं) ना. — पायांतील पैजण; घागरा.
- गगायि (गगायि) (क) ना. — कोवळें फळ; 'कगायि' पहा; मिडी; तोर.
- गंग (गंग) (क) ना. — दक्षिणेंतील एक राजघराणें.
- गंगडिकार (गंगडिकार) (क) ना. — शूद्र; हीनयाति;
- गंगवाडी शूद्र.
- गंगसागर (गंगसागर) (सं) ना. — एक प्रकारची दारू.
- गंगळ (गंगळ) (क) ना. — घंगळ; थाळी; ताटवाटी.
- गंगाभूत (गंगाभूत) (सं) ना. — शिव; हिंदी महासागर.
- गंगाल (गंगाल) (सं) ना. — भोजनपात्र.
- गंगे (गंगे) (सं) ना. — गंगानदी.
- गंगेचु (क) ना. — खेळांतील बैल.
- गंगेदोगलु (गंगेदोगलु) (क) ना. — गाईच्या मानेखालील पोळी; गायीच्या मानेखाली लोळणारे कातडे.
- गंगेवाळुकसम (गंगेवाळुकसम) (सं) वि. — असंभाव्य; अशक्य.
- गंगोत्रि (गंगोत्रि) (सं) ना. — गंगेचे उगमस्थान; गंगेचें यात्रास्थळ.
- गंगोल (गंगोल) (सं) ना. — गोमेध रत्न.
- गच्छु (गच्छु) (क) ना. — चुनागच्छ; गार; गिलाव्याची माती.

- गच्छ (गच्छ) (सं) ना. — झाड; गणितांतील साखळी रीती.
- गज (गज) (सं) ना. — हत्ती; राक्षस; सुग्रीव सैनिक; शकुनीचा नातला; वारकाठी; आड्या आकड्याचा संकेत; एक झाड.
- गजकवळ (गजकवळ) (सं) ना. — हत्तीचा आहार; वेलफळ; अश्वस्थ वृक्ष; झाडाची साल.
- गजकर्ण (गजकर्ण) (क) ना. — खरुज; दद्रु; खाजवून झालेला व्रण.
- (सं) ना. — शिव.
- गजग (गजग) (क) ना. — प्राचीन कन्नड महाकवि; गजगा; सागरगोटा.
- गजगमन } (गजगमन) (सं) ना. — हत्तीप्रमाणें मंद डोलदार
- गजगति } (गजगति) (सं) ना. — हत्तीप्रमाणें मंद डोलदार चाल; इंद्र; मंदगामी स्त्री; मंदगमना स्त्री.
- गजगमने (गजगमने) (सं) ना. — गजगामिनी; मंदगमना स्त्री.
- गजगलिसु (गजगलिसु) (क) धा. — चकाकणें; प्रकाशणें; प्रज्वलित करणें.
- गजचर्मधारि (गजचर्मधारि) (सं) ना. — हत्तीचें कातडें पांघरणारा शिव.
- गज(जा)जीव (गज [जा] जीव) (सं) ना. — सेवक; माहुत.
- गजते (गजते) (सं) ना. — हत्तीचा कळप.
- गजदंत (गजदंत) (सं) ना. — गणपति; हस्तिदंत
- गजदान (गजदान) (सं) ना. — हत्तीचे दान; हत्तीचा मदखाव.
- गजदानव (गजदानव) (सं) ना. — गजासुर.
- गजदुळि (गजदुळि) (सं) ना. — हत्तीचें बळ अघणारा.
- गजनि (गजनि) (सं) ना. — विपुल भातपिकी जमीन.
- गजनिमीलिके (का) (गजनिमीलिके [का]) (सं) ना. — अल्पनिद्रा; हुल्ली; जायत; झोप.
- गजपति (गजपति) (सं) ना. — राजबिरुद; राजाचा हत्ति.
- गजपुर (गजपुर) (सं) ना. — हस्तिनापूर; पांडवांची राजधानी.
- गजबंधन (नि) (गजबंधन [नि]) (सं) ना. — हत्ती बांधण्याची जागा; हत्तीखाना.
- गजबिंदु (गजबिंदु) (सं) ना. — अंगावरील शिबें; हत्तीच्या पाठीवरील ठिपके; पद्मकला.
- गजभक्षक (गजभक्षक) (सं) ना. — 'गजकवळ' पहा.
- गजमुख (गजमुख) (सं) ना. — गणपति; गजानन.
- गजरगळे (गजरगळे) (क) ना. — चकाक्या; गप्पासप्या.
- गजराज (गजराज) (सं) ना. — ऐरावत; मोठा हत्ती.
- गजरु (गजरु) (क) धा. — गर्जेना करणें; शिवीगाळ करणें; मिवाविणें.
- (क) ना. — गर्जेना; भीति.
- गजवदन (गजवदन) (सं) ना. — गणपति; गजानन.

गजलक्ष्मि (गजलक्ष्मी) (सं) ना. — अपारसंपत्ति; गजांतलक्ष्मी.
 गजवरि (गजवरी) (सं) ना. — गजारि; सिंह; गजारसुरशत्रु; शिव.
 गजहस्त (गजहस्त) (सं) ना. — हत्तीची सोंड.
 गजांतलक्ष्मि (गजांतलक्ष्मी) (सं) ना. — दारी हत्ती झुलत राहण्याएवढी संपत्ति.
 गजाराति (गजाराति) (सं) ना. — सिंह.
 गजामुर (गजामुर) (सं) ना. — 'गजदानव' पहा.
 गजारूढ (रोह) (गजारूढ [रोह]) (सं) ना. — हत्तीस्वार; माहूत; हत्तीवर आरोहण करणारा.
 गजालु (गजालु) (क) ना. — गोंधळ; गडबड; व्यर्थ गप्पा; ओरड; गायिका.
 गजुग (जग) (गजुग [जग]) (क) ना. — मुलांच्या खेळातील वस्तु; गजगा; नेत्ररोग; सारा.
 गजे (गजे) (क) ना. — गदा; मुद्दल.
 गजोत्कर (गजोत्कर) (सं) ना. — हत्तीचा कळप.
 गज्जे (गज्जे) (क) ना. — घुंगुर; चाल; खुलखुळा.
 गंज (गंज) (सं) ना. — भांडार; ओंजळ खजिना; दारुचा गुत्ता; खाण; कणगी; तिरस्कार; द्वेष.
 गंजणि (लि) (गंजणि [लि]) (क) ना. — कुसवळ गवत; गांजणगवत; कांटे.
 गंजन (गंजन) (क) ना. — अपमानाचा बळी; अपमान; अपयश; पराजय; तिरस्कार.
 गंजळ (ल) (गंजळ [ल]) (क) ना. — गांजणगवत; पशूंचे मूत्र.
 गंजा (गंजा) (क) ना. — झोपडी; बिन्हाड; पाणी पिण्याचे भांडे.
 गंजी (गंजी) (क) ना. — गंजी; गव्हातांदळाचे गोडवणी.
 गंजिका (गंजिका) (सं) ना. — धर्मशाळा; पथिकाश्रम; गुत्ता.
 गट (गट) (सं) ना. — घट; घागर; मृत्तिकापात्र; गटगट असा आवाज.
 गट (गट) (क) ना. — घाट; पर्वतावलि; टेकड्यांची रांग.
 गटणे (गटणे) (क) ना. — मार; चोप; आपटी; दडबंघन; आवळून करकरीत बंधन.
 गटि (गटि) (क) वि. — बलिष्ठ; चपल; बल; घन; दृढ.
 (क) ना. — खडबडीतपणा; घनीबंधन; शक्ति; योग्यता; स्थिरता; घनता; कर्कशपणा; चापल्य; सुगंध; विनयशीलता; सौंदर्य.
 गट्टि (गट्टि) (क) ना. — बलवंत; साहसी; धारिष्टवान.
 गट्टितन (गट्टितन) (क) ना. — बुद्धिमानता; चातुर्य; धैर्य; साहस; कौशल्य.
 गट्टिवलित, (लिति) (गट्टिवलित [लिति]) (क) ना. — सुगंधी द्रव्यलेपन करणारी स्त्री.

गट्टिसु (गट्टिसु) (क) धा. — प्रयत्न करणे; ठासत सांगणे; घट्ट करणे; चोपणे; मारणे.
 गट्टु (गट्टु) (क) ना. — घाट; धक्का; सागरतीर; नदीकिनारा.
 गड (गड) (क) अ. — 'गळ' उपसर्गात्मक अव्यय; नव्हे का ? पाहिलेस का ? सहज खरोखर; घाईने; तीव्रतेने.
 (क) ना. — किल्ला; दुर्ग; गट; सीमा; निश्चितता.
 (सं) ना. — छाट; तरंग; पडदा; कुंपन; विघ्न; खंदक; एक सोनेरी मासा.
 गडगडे (गडगडे) (क) ना. — पाणी ओढण्याचा गडगडा; चाक; रहाट.
 गडचु (सु) { (गडचु [सु]) (क) ना. — घट्टपणा;
 गडसु { (गडसु) कठीणता; जाडी;
 ओबडधोःडपणा; कर्कशता; भार; ओझ.
 गडण (गडण) (सं) ना. — समूह; रास; दीग.
 — इसु (इसु) (क) धा. — शिरणे; एकत्रित होणे; रास करणे; जुळवून घेणे; मिळ होणे; संवैध घेणे.
 गडणे (गडणे) (क) ना. — गायन; उद्देश; अर्थ; काळ; गाणे; पाहण्यायोग्य; निरीक्षणीय; चिंता; मोडणी.
 — गोळ (गोळ) (क) धा. — लक्ष घेणे; दृष्टोत्पत्तीस येणे; दिसणे.
 गडइ (डु) (गडइ [डु]) (क) वि. — दाट; जाड; घड; स्थूल.
 (क) ना. — ध्वनि; खोळी; अतिशयता; आविष्य.
 गडपु (गडपु) (सं-दे) ना. — गडप; लपवाळपवी; दृष्टिआड.
 गडबड (गडबड) (क) ना. — घाई; गोंधळ; घाबरेपणा; अस्थिरता; चांचल्य.
 गडयंत (गडयंत) (क) ना. — दग; मेघ.
 गडव (गडव) (क) ना. — हुण्या; कोडगा; नरवानर.
 गडसु (गडसु) (क) ना. — पौरुष; स्थूलता; लक्षणा.
 गडह (गडह) (क) ना. — दाराचा खालचा भाग; उमरता.
 गडा (गडा) (क) अ. — पाहिलेस का ? होय ना ? नव्हे का ?
 गडाइसु (गडाइसु) (क) धा. — गाडणे; रोवणे; पुरणे; घडविणे.
 (क) ना. — सीमादगड; बांधाचा दगड.
 गडारि (गडारि) (क) ना. — लोखंडी कांब; पहार.
 गडावणे (गडावणे) (क) ना. — गडगडाट; शंख; गोंधळ; संभ्रम; मोठा आवाज.
 गडि (गडि) (क) ना. — मर्षादा; सीमा; मिति; अवधि; लहान किल्ला; अडचण; खांब; कोल्हेकुर्द; राष्ट्राची सीमा; सरहद्द; वास; गळति; घडि; घटिका.
 गडि (ड) ने (गडि [ड] ने) (क) ना. — बटका; घागर; जलपात्र; कुंभ; मडके; घट.

गडिविडि (गडिविडि) (क) ना. - गडबड; घाई; चापल्य; बावरेपणा; अधीरता.
 गडियर (गडियर) (क) घड्याळ; घटिका यंत्र; कालदर्शक यंत्र.
 गडु (गडु) (क) ना. समय; करार; नियमित; अवधि; मर्यादा.
 (सं) ना. प्रक्षिप्त साहित्य; शल्य; शूल; पाण्याचें भांडें; गडू; कुबड.
 गडुक (गडुक) (सं) ना. - पाण्याचें भांडें; गडवा; हाताची नखें.
 गडुतर (गडुतर) (क) वि. जड; स्थूल; घड धाकट; लड; मस्त.
 गडुल (र) (गडुल [र]) (क) वि. - कुबड्या; वाकलेला; कुबड असलेला.
 (क) ना. - मेंढी; शेळी.
 गडुसरि (गडुसरि) (क) वि. - स्थूलकाय; गलेलड; फोपसा; टेव्या.
 गडुसु (गडुसु) (क) वि. - खडबडीत; ओबडधोबड; कर्कश; कठीण.
 (क) ना. - सुताची गुडी; सुताची गाठ; घसडी.
 गडे (गडे) (क) ना. - चिवा; वेळु; लोखंडी कांब; तारतम्य; समता; गडगडा.
 गडेकर (गडेकर) (क) ना. - हत्तीवरील निशाण धरणारा; नाविक; डोंब.
 गडगडे (गडगडे) (क) ना. - गडगडा; रहाट; चाक.
 गडु (गडु) (क) ना. - दाढी; दाढीचे केस.
 गडुरिका (क) (गडुरिका [र]) (क) ना. - मेंढी; शेळी; प्रवाह; पाट; अजागति; विचार न करतां मेंढीप्रमाणें मागून जाणें.
 गडु (गडु) (क) ना. - कंदमूल; विरजण; सोपा; रवि; कानाचा; गड्डा; कर्णमूल; द्रवीप; मध्य; नदीतीर; १० दस्ते कागद.
 -कडु (कडु) (क) धा. - घट्ट होणें; विरजणें.
 गण (गण) (सं) ना. - समूह; रास; पक्ष; बाजू; धर्मपंथ; गुणगुण; छांदस मात्रावर्तन; संख्या; मांडी; जंघा; सैन्यविभाग; अक्षौहिणीचा भाग; ओवा; अजवान; प्रजा; जनस्तोम; गणपति; सोबती; सहयात्री; बाजारबुणगे.
 गणकार (गणकार) (क) ना. - गणती करणारा; भीमसेन.
 गणपीठक (गणपीठक) (क) ना. - हृदय; हृदयस्पंदन.
 गणक (गणक) (सं) ना. - जोशी; ज्योतिषी; गणितज्ञ; हिशोबनीस;
 गणकी (गणकी) (सं) ना. - ज्योतिष्याची पत्नि; ज्योतिषीण.
 गणकयंत्र (गणकयंत्र) (सं) ना. - गणित करणारें यंत्र.
 गणजिले (गणजिले) (क) ना. - वारेफोड्या; गोवर; देवीरोगाचा प्रकार.
 गणजे (गणजे) (सं) ना. - हरिण; गंधर्व; शरभ.

गणति (न) (ने) गणति [न] (सं) ना. - मोजमाप; हिशोब; परिगणना; आलेचन.
 गणदेवते (गणदेवते) (सं) ना. - शंकराचे गण; उपदेवता; गणदेवता.
 गणद्रव्य (गणद्रव्य) (सं) ना. - सार्वजनिक संपत्ति.
 गणनातीत (गणनातीत) (सं) वि. - असंख्य; अगणित; अमोज.
 गणनायिका (गणनायिका) (सं) ना. - दुर्गादेवी.
 गणनीय (गणनीय) (सं) वि. - मोजतां येण्याजोगें; परिमित; सन्मान्य; वैद्य; पूजनीय.
 गणराज्य (गणराज्य) (सं) ना. - प्रजातंत्रराज्य; लोकशाही; प्रजेच्या तंत्रानें चालणारें राज्य.
 गणरात्र (गणरात्र) (सं) अ. - अनेक रात्रीपर्यंत; रात्रानुरात्र.
 गणरूप (गणरूप) (सं) ना. - 'एकके' पहा, अर्काचें झाड; रुईचें झाड.
 गणलु (गणलु) (क) ना. - चिवा; बोटाचे पेर; कांड; उसाचा डोळा.
 गणाचल (गणाचल) (सं) ना. - कैलासपर्वत.
 गणाधिक } (गणाधिक) (सं) ना. - गणपति; शिव;
 गणाधीश्वर } (गणाधीश्वर) (सं) ना. - गणपति; शिव;
 संघनायक.
 गणि (गणि) (क) ना. - खाण; खनि.
 (सं) ना. - मोजणी; हिशोब; गट असलेला; संघ असलेला.
 गणिका (क) (गणिका [र]) (सं) ना. - वेश्या; विधवा; हत्तीण;
 हत्तीचें पिल्लें; एक प्रकारचें फूल; देवदासी; नर्तकी.
 गणिसु (गणिसु) (क) धा. - मोजणें; हिशोब करणें; मानणें; मनावर घेणें; आदरणें.
 गणे (गणे) डोंबारी ज्यावर चढतो तो वेळु; नाव चालवण्याचा चिवा.
 -गार (—गार) (क) ना. - डोंबारी; नाविक;
 गणेरु (गणेरु) (क) ना. - कर्णिकार; कण्हेर; वेश्या; कुंठिणी;
 दासी; घास; कवळ.
 गंडल (लु) (गंडल [लु]) (क) ना. - गळा; नरडें; कंठनाल; ध्वनि.
 गंडि (गंडि) (क) ना. - गाठ; कुंडल; प्राणी; रुद्र; ब्रह्म.
 गंडिके (गंडिके) (क) ना. - गांठ; गुंता; गुतकळ.
 गंडु (गंडु) (क) ना. - गांठ; ग्रंथि; बंधन; मोट; द्रव्य; संपत्ति;
 भांडवल; शरीराचा सांधा; गंडमाळ; गुल्म प्रेगाची गांठ; संबंध.
 -इकु (इकु) (क) धा - गाठ मारणें; तुरुंगांत घालणें; बंधनांत टाकणें; जमविणें; सोयरीक करणें.

- कोयक (ಕೊಯ್ಕ) (क) ना. — व्यापारांतील मांडवलच खाणारा.
- बीलु (ಬೀಲು) (क) धा. — गाठ पडणें; मैत्री जडणें; संबंध घेणें; पीडिप्रमाणें मागें लागणें.
- मोरे (ಮೋರೆ) (क) ना. — आठ्या पडलेला चेहरा; दुर्मुखलेली चर्या.
- लगामु (ಲಗಾಮು) (क) धा. — काटेरी लगाम; (तुंड कुदरिगे गंट लगामु)
- हाकु (ಹಾಕು) (क) धा. — पैसा साठविणें; गुंतवणें; पैसा खाणें; संबंध आणणें.
- गंटे (ಗಂಟೆ) (क) ना. — घंटा; समय; वेळ.
- कायक (ಕಾಯಕ) (क) ना. — घंटा वाजवून पोट भरणारा जंगम वर्ग.
- गंड (ಗಂಢ) (क) ना. — पति; मालक; यजमान; बांड; शूर. (सं) ना. — गंडांतर; ग्रहपीडा; गंडस्थल; करट; ग्रहकंटक; संधि; जखम.
- गर्व (ಗರ್ವ) (क) ना. — दुरभिमान; खोटा अभिमान; दुराग्रह.
- मत्सर (ಮತ್ಸರ) (क) ना. — अतिद्वेष.
- वसन (ವಸನ) (क) ना. — उत्तम वस्त्र; तलम कापड.
- गंडक (ಗಂಢಕ) (क) ना. — 'खड्गमृग' पहा.
- गंडकि (की) (ಗಂಢಕಿ [ಕೀ]) (सं) ना. — गंगेची उपनदी; गंडकी नदी.
- शिले (ಶಿಲೆ) (सं) ना. — शाळीग्राम; गंडकी नदीतील शिला.
- गंड (डु) गाडि (ಗಂಢ [ಡು] ಗಾಡಿ) (क) ना. — पौरुष; वेपभूषण; वीरत्व.
- गंड भेंड (ಗಂಢ ಭೇಂಡ) (सं) ना. दोन डोक्यांचा पक्षी; म्हैसूर राज्याचें ध्वजचिन्ह.
- गंडमाले (ಗಂಢಮಾಲೆ) (सं) ना. — गंडमाला; गुल्म.
- गंडवुत (ಗಂಢವುತ) (क) ना. — हरिणविशेष; हरिणांचा कळप.
- गंडशैल (ಗಂಢಶೈಲ) (क) ना. — पर्वतावरून गडगडत आलेला दगड.
- गंडसु (ಗಂಢಸು) (क) ना. — पुरुष; पुत्ररत्न.
- गंडस्थल (ಗಂಢಸ್ಥಳ) (सं) ना. — करट; हत्तीचें गंडस्थल.
- गंडुडि (ಗಂಢುಡು) (क) ना. — अव्यवस्था; अवांतर; सटरफटर; अन्यायाचें भांडण; विंतडन; उकरून भांडण.
- गंडाडि (ಗಂಢಾಡಿ) (क) ना. — साहसी वीर; आपत्तींशी झगडणारा; सत्त्वधीर.
- गंडांतर (ಗಂಢಾಂತರ) (सं) ना. — विपत्ति; संकट; भीति.
- गंडि (ಗಂಢಿ) (क) ना. — जकात घेणारा कारकून; किल्ल्याची चोरवाट; भूयारी रस्ता;

- गंडिग (ಗಂಢಿಗ) (क) वि. — समर्थ; साहसी; शूर.
- गंडीर (ಗಂಢೀರ) (क) ना. — वीर; नायक; शौर्यशाली.
- गंडु (ಗಂಢು) (क) ना. — बल; पौरुष; मोटेपणा; सामर्थ्य; धीयता; वीर पुरुष.
- गंडुगालि (ಗಂಢುಗಾಲಿ) (क) ना. — वीर; बलशाली मनुष्य.
- गंडुगच्चे (ಗಂಢುಗಚ್ಚೆ) (क) ना. — वीरानें घालण्याचा कासोटा; पचंग; काचा.
- गंडुगाडि (ಗಂಢುಗಾಡಿ) (क) ना. — वीरवेश; वीराचें चलनवलन; शूराची हालचाल; वीरावेश.
- गंडुगिडु (ಗಂಢುಗಿಡು) (क) धा. — शक्ति घालविणें; पौरुषहीन होणें.
- गंडुकेलस (ಗಂಢುಕೆಲಸ) (क) ना. — साहस; धीट वर्तन; पौरुष.
- गंडुगोडलि (ಗಂಢುಗोडलि) (क) ना. — परशु; फरशी; हात-कुन्हाड; परशुरामाचे आयुध.
- गंडुगोल (ಗಂಢುಗೋಲ) (क) धा. — धैर्य धरणें; साहस करणें.
- गंडुडे (ಗಂಢುಡೆ) (क) ना. — वीरवेप; कवच; पुरुषी पेहराव.
- गंडुदोरे (ಗಂಢುದೋರೆ) (क) धा. — धीर सोडणें; दुर्बल होणें; पौरुषहीन होणें.
- (क) ना. — नद; (सिंधु; ब्रह्मपुत्रा वगैरे नद.)
- गंडुस (ಗಂಢುಸ) (क) ना. — दीर.
- गंडसुले (ಗಂಢುಸುಲೆ) (क) ना. — चतुर वेश्या.
- गंडु (गंढु) (सं) ना. — उशी; गाठ; मिश्रकत; तेल.
- गंडूपद (गंढुपद) (सं) ना. — काड़; आमिष; गंडूळ.
- गंडूप (वे) (गंढुप [वे]) (सं) ना. चूळ; पाण्याचा घोट.
- गण (गण) (क) ना. — माताचा गादा.
- गणु (गणु) (क) ना. — एक लहान माप; बोटाचें पेर; घाटाचें पेर; कांड.
- गण्य (गण्य) (सं) वि. — मान्य; मोजण्यायोग्य; गौरवास्पद; गणनीय.
- गत (गड) (सं) वि. — होऊन गेलेले; घालविलेले; संपलेले; वूर गेलेले; नित्यकृत; न दिसणाऱ्या; अवस्थेला पोचलेले.
- (सं) ना. — वेग; स्थिति; अवस्था; घटना; गति; चाल.
- गतक (गडक) (सं) वि. — कृतक; कृत्रिम; फसव्या; धातक.
- गतकांति (गडकांति) (सं) वि. — कांतिहीन; वैभवहीन.
- गतमोष्टि (गडमोष्टि) (सं) ना. — झाल्यागेल्या गोष्टी; झालेला प्रकार.
- गत तेजस (गड तेजस) (सं) ना. — 'गतकांति' पहा.
- गतप्रत्यागत (गडप्रत्यागत) (सं) ना. — आले गेले; आद्यंत; अस्थिर वृत्ति; सतारीची गत; अनुलोम प्रतिलोम.
- गतप्राण (गडप्राण) (सं) ना. — मृत्यु; मरण; समीपता.
- गतवर्ष (गडवर्ष) (सं) ना. — गेले वर्ष; गुदस्ता.

गताक्ष (गंठाक्ष) (सं) वि. — अंधळा; डोळे गेलेला.
 गतागत (गंठागत) (सं) ना. — आलेगेलेले; ये-जा; परंपरा;
 अहगतीची अव्यवस्था.
 गतानुगतिक (गंठागतिक) (सं) ना. — मागीलप्रमाणें; पुढें
 चालवणारा; अनुकरण; एखाद्याचें अनुसरण.
 गताब्द (गंठाब्द) (सं) — 'गतवर्ष' पहा.
 गतायु (गंठायु) (सं) वि. — वृद्ध; म्हातारा; दिवस झालेला.
 गतार्तव (गंठातव) (सं) वि. — विटाळ गेलेली; वांझ.
 गतार्थ (गंठातथ) (सं) वि. — निराश झालेला; निर्धन.
 गतासु (गंठासु) (सं) वि. — गतप्राण; मृत.
 गति (गंति) (सं) ना. — चलन; बरीवाईट स्थिति; अवस्था;
 अभिवृद्धि; मार्ग; प्रगति; मोक्ष; पाप; उपाय; नर्तनगति; आश्रय;
 समजून; यात्रा; वेग; मिरवणूक; सुख; अहगति; क्रांति.
 — किडु (केडु) (कंठ [कंठ]) (क) धा. — हीन स्थितीला
 येणें; निराधार होणें; दुःखी होणें.
 — की (के) डिसु (कं [कं] डिसु) (क) धा. — नाश करणें.
 — के (के) डि (कं [कं] डि) (क) वि. — दुर्दैवी; दरिद्री;
 हीनगति; अगतिक.
 — कोडु (कंठडु) (क) धा. — पुढें चालविणें; चालू लागणें.
 — पडे (कंठडे) (क) धा. — चालविणें; सुखी होणें; मोक्ष
 मिळविणें.
 — भंग (कंठंग) (सं) ना. — दिशाभूल; तालभंग; वाट चुकणें;
 दिडमूढता.
 गतिबंधन (गंतिबंधन) (सं) ना. — वेगावरील ताबा.
 गतिलाघव (गंतिलाघव) (सं) ना. — मंदचाल; नाजूक चाल.
 गतिसु (गंतिःसु) (क) धा. — चालविणें; जाणें; मरणें; कालक्षेप
 करणें.
 गतिस्तंभ (गंतिस्तंभ) (सं) ना. — गतिरोध; वेगनिरोध; वाट
 रोकणें; गतिस्तंभन.
 गत्तु (गंत्तु) (अ-दे) ना. — गत; संगीतांतील लय; धोरण; रीत;
 नृत्यपद्धति.
 — गार (गंठ) (क) ना. — कालानुवर्ती; उपाय जाणणारा;
 युक्तिवाज; ठक.
 — गारिके (गंठिके) (क) ना. — समयानुसंधान; योग्य
 उपायानें कार्यसिद्धि.
 गत्यंतर (गंठ्यंतर) (सं) ना. — भिन्न उपाय; अन्य युक्ति;
 दुसरा मार्ग; वेगळा आश्रय.
 गत्वर (गंठ्वर) (सं) ना. — नाश; अधिक्षेप; फेक; हानी; नुकसान;
 तोटा.
 गद (गंठ) (सं) ना. — रोग; वचन; वाक्य; विष; थरकाप; कापरें;
 एक यादव.

गदक (गंठक) (क) ना. — कपट; कृतक; फसवणूक.
 गदकि (गंठकि) (क) कपटी; फसव्या; वंचक.
 गदगदिसु (गंठगदिसु) (क) धा. — गदगद आवाज करणें;
 कांणें; कापरें भरणें; दुःखोद्धार काढणें.
 गद (दु) गु (गंठ [गंठ] गु) (क) ना. — गदगदहर; येथील
 वीर नारायणाच्या देवळांत कुमारव्यासानें वीर भारत लिहिल्याचें
 संगतात.
 — ग (गं) (क) ना. — पशुमूत्राची दुर्गंधी; शेळ्यामेंढ्यांचा
 उग्र दर्प; मिरची किंवा तंबाखु जळल्याचा खाट; दुर्गंधी;
 गंज; जंग;
 गदडु (गंठडु) } औषधी द्रव्याचा दर्प; केरवचरा.
 } (क) धा. — कळकणें; घाण करणें.
 गदरु (गंठरु) (क) धा. गर्जणें; भिवविणें; किंचाळणें; घोषणा
 करणें.
 (क) ना. — हरळी; हळळी; हाक; घोषणा.
 — इसु (गंठसु) (क) धा. — 'ओरडणें; किंचाळणें; भिवविणें;
 गदा (गंठ) (सं) ना. — गदा; सुदूर; एक आयुध.
 गदाम्रज (गंठाम्रज) (सं) ना. — गदाचा म्हणजे गदाधराचा
 भाऊ; श्रीकृष्ण.
 गदादंड (गंठदंड) (सं) ना. — भीमाची गदा, जायफळ; पत्री
 गदावर (गंठदवर) (सं) ना. — श्रीकृष्ण.
 गदांबर (गंठदंबर) (सं) ना. — डग; मेघ.
 गदि (गंठि) (सं) ना. — गदाधारी विष्णु; रोगी; रुग्ण.
 गदित (गंठित) (सं) वि. — बोललेलें; शब्दांकित फेलेलें;
 आश्वासलेलें.
 गदु (दुडु) (गंठु [गंठु]) (क) ना. — सज; पूग; गांदड; दान.
 गदगोळ (गंठगोळ) (क) धा. — गदा पेलणें; गदा उगारणें.
 गदोत्कर (गंठोत्कर) (सं) ना. — अरिष्ट; व्याधी; दुखणें.
 गदद (गंठद) (सं) वि. — दुःखानें भारावलेला; कंपित स्वरचा.
 — कंठ (कंठ) (सं) ना. — दुःखध्वनि, कंपितस्वर.
 गद (गंठ) (क) ना. — दाढी; दाढीचे केस; हनुवटी; चितुक.
 गहण (गंठण) (क) ना. — कमी किंमतीचें तांब्याचें नाणें;
 सोन्याचे लहान नाणें.
 गदरिसु (गंठरिसु) (क) धा. — बाघसिंहाप्रमाणें ओरडणें;
 डरकाळी फोडणें; मुजणें; गोवर येणें; गर्जना करणें.
 गहल (गंठल) (क) ना. — गांधळ, संभ्रम; कोडाहल; उसाभर;
 अस्पष्ट उच्चध्वनि.
 गदि (दु) ने (गंठि [गंठि] ने) (क) ना. — सिंहासन; पाट; कट्टा;
 चौथरा; गादी; पीठ; समाधि.
 गदे (गंठे) (क) ना. — भातशेत, गादा; जमीन; क्षेत्र.
 गद्य (गंठ्य) (सं) ना. — बोलीभाषेतील साहित्य.

—साहित्य (साहित्य) (सं) ना. — कथाकादंबरी वगैरेचें लेखन.

गद्यपद्यात्मक (गद्यपद्यात्मक) (सं) ना. — चंपू; नाटक; प्रबंध वगैरे गद्यपद्य साहित्य.

गद्याण (न) (गद्याण [न]) (सं) ना. — 'गद्य' पहा.

गन (गन) (क) वि. — घन; बट्ट; भरीव; मोठे दग, 'घन' पहा.

गनह (गनह) (सं) ना. — शिव; ब्राह्मण; महात्म्य.

गनि (गनि) (क) ना. — खाण; खनि.

गनीम (गनीम) (अ. दे) ना. — वैरी; सार्वत्रिक शत्रु.

गने (गने) (क) धा. — गर्जना करणे; ओरडणे.

गंति (गंति) (क) ना. — ग्रंथि; गाठ; आवाळ; 'गड्डे' पहा.

गंतु (गंतु) (सं) ना. — गंतु; जाणारा; यात्रिक; पथिक;

वाटसरु; हालचाल; नतन; पथ; मार्ग; हास्थविनोद.

'कुलित' पहा.

गंतुकाम (गंतुकाम) (सं) ना. — जाण्याची इच्छा करणारा.

गंतु (गंतु) (सं) ना. — 'गंतु' पहा.

गंत्री (गंत्री) (सं) ना. — बैलजोडी; स्त्रीसंयोग; फेक.

गंद (गंद) (अ. दे) ना. — गंध; सुवास; चंदनवृक्ष; एक

जातीचा दगड; स्वभाव; अहंकार; गर्व; स्वत्व.

गंदकचुरि (गंदकचुरि) (सं) ना. — गंध आणि कस्तुरी;

सुगंधी द्रव्य.

गंदर (गंदर) (क) ना. — गंधर्व; एक देवजाति.

गंदरगिविय (गंदरगिविय) (क) ना. — गानलुब्ध शिव;

गंधर्वांचे गाणे.

गंश (दी) (दे) (गंश [दी] [दी]) (अ. दे) वि. — घाण;

कुजलेंले; दुर्गंधित.

गंदि (गंदि) (क) ना. — पित्त; मांस; वायुयुक्ता; ब्रह्म.

गंदिग (गंदिग) (क) ना. — कुंठिणी; सुगंधी द्रव्ये विकणारा;

गंधी.

गंदिगे (गंदिगे) (क) ना. — औषधी दुकान.

गंधक (गंधक) (सं) ना. — गंधक द्रव्य.

—घृति (द्रावक) (घृति [द्रावक]) (सं) ना. —

तेजाव; गंधकाल

गंधकरसायन (गंधकरसायन) (सं) ना. — रक्तशुद्धीवर

गंधक मिश्रितऔषध.

गंधका (कालि) (गंधका [कालि]) (सं) ना. — व्यासमाता;

सत्यवती.

गंधद्वीप (द्विप) (गंधद्वीप [द्विप]) (सं) ना. — उत्तम

जातीचा हत्ती.

गंधन (गंधन) (सं) ना. — अविश्रांत परिश्रम; हट्ट; साधना;

प्रगटण.

गंधनकुल (गंधनकुल) (सं) ना. — मुंगूस; ऊदमंजर; चिचुंद्री.

गंधनालि (लिका) (गंधनालि [लिका]) (सं) ना. — नाक;

नासिका; घ्राणेंद्रिय.

गंधमाइन (गंधमाइन) (सं) ना. — गंधक; मेरुपर्वताजवळील

सुगंधी पर्वत; मलयपर्वत.

—मादनी (मादनी) (सं) ना. — उच्च प्रतीचें मद्य.

—मादिनि (मादिनि) (सं) ना. — अगर; चंदन.

गंधमाजाल (र) (गंधमाजाल) (सं) ना. — ऊद; सुगंध.

सोडणारें मांजर.

गंधमाल्य (गंधमाल्य) (सं) ना. — सुवासिक फुलमाल;

सुगंधी द्रव्य व फुलें यांनीं केलेली सत्कारपूजा.

गंधमूषिके (गंधमूषिके) (सं) ना. — चुचुंद्री.

गंधर्वविवाह (गंधर्वविवाह) (सं) ना. — हिंदुविवाह-

पद्धतीतील एक प्रकार; प्रेमविवाह.

गंधर्ववेद (गंधर्ववेद) (सं) ना. — सामवेद; संगीतशास्त्र;

भरतशास्त्र.

गंधवति (गंधवति) (सं) ना. — भूमि; मोगरीची एक जात;

व्यासमाता; वायुवरणांचे शहर; मद्य; सुगंधी द्रव्य; गंधक.

गंधवह (वाह) (गंधवह [वाह]) (सं) ना. — वारा; सुगंध;

दरवळणारा वायु.

गंधवहे (गंधवहे) (सं) ना. — वास घेणारें इंद्रिय; नाक;

घ्राणेंद्रिय.

गंधसिंधूर (गंधसिंधूर) (सं) ना. — माजलेला हत्ती;

मदलाव होणारा हत्ती.

गंधहारिका (गंधहारिका) (सं) ना. — सुगंधी द्रव्ये करून

गंधकारिका (गंधकारिका) (सं) ना. — सुगंधी द्रव्ये करून

देणारी दासी.

गंधाक्षते (गंधाक्षते) (सं) ना. — मंगलाक्षता.

गंधापण (गंधापण) (सं) ना. — सुगंधी द्रव्याची पेट.

गंधालि (गंधालि) (सं) ना. — गांधीलमाशी. 'कडज' पहा.

दरवळणारा सुवास.

—गर्भ (गर्भ) (सं) ना. — बारीक वेलदोडा.

गंधि (गंधि) (सं) ना. — सुगंधी द्रव्याचा व्यापारी; सुवास

धारण करणारा.

गंधिक (गंधिक) (सं) ना. — उत्तर विकणारा; गंधक.

गद्य, (कन्न) (गद्य [कन्न]) (क) ना. — फसवणूक; वंचना;

कपट; चोरी; दरवडा; दरोडा.

—गतक (गतक) (क) ना. — फसवणूक.

—गरुधिके (गरुधिके) (क) ना. — खोटा बडेजाव; कोरडा

अहंकार; दंभ.

गञ्जदंक (गञ्जद०क) (क) ना. — मानवी युद्ध; कपटी मनुष्य; वंचक.

गपचिप् (गपचिप्) (अ. दे) ना. — स्तब्धता; मौन.

गप्पने (गप्पने) (क) अ. — अकस्मात्; झटकन; एकदम.

गबकने (गबकने) (क) अ. — 'गप्पने' पहा. एकदम; एका झपाट्यांत.

गब्ब (गब्ब) (क) ना. — गर्भ; गर्व; गर्भवती; पोटाचा आतील भाग; अहंकार; मस्ती; अभिमान; खोटी प्रतिष्ठा; दंभ.

— बागु (गब्ब) (क) धा. — पोटा बाढणे; गर्भधारण करणे.

गब्बरिसु (गब्बरिसु) (क) धा. — व्यापणे; पसरणे; खोदणे; खड्डा खणणे.

गडिब (गडिब) (क) ना. — गर्व करणारा; मस्ती करणारा; अहंकारी; हट्टी; अनावर मनुष्य.

गडिबल (गडिबल) (क) ना. — 'कणकप्पडि' पहा.

गड्डु (गड्डु) (क) ना. — दुर्गंधी; मस्ती; जळकावास; अहंकार.

गभस्ति (गभस्ति) (सं) ना. — कांती; सूर्य; चंद्र; सूर्य किरण; अग्निपत्ति स्वाहा; स्वधा.

गभस्तिकर (मत्) (गभस्तिकर [गभस्ति]) (सं) ना. — सूर्य; पाताळ लोक.

गभीर (गभीर) (सं) वि. — खोल; गंभीर; रहस्यमय; एकांडा; एकाकी स्वभावाचा; पूर्ण.

— आत्म (गभीर) (सं) ना. — परमात्मा.

गम (गम) (सं) वि. — जाणारा; चलिता.

(सं) ना. — उड्डाण; आतुरता; अविवेक; पुढची चाल;

घमघमाट; सुवास; मार्ग.

गमा (मि) क (का) (गमा [मा] क [का]) (सं) ना. —

स्वरकंपन वेग; रीति; त्वरा; संगीतांतील एक गत; श्रम; थकवा.

गमकि (गमकि) (सं) ना. — रागयुक्त काव्यगायन; चीज; गायन.

गमन (गमन) (सं) ना. — जाणे; संचार; दृष्टि; लक्ष; कंपन; वासना; मिळकत.

गमनागमन (गमनागमन) (सं) ना. — ये—जा; येरझार; यडताकपट्टी.

गमनिसु (गमनिसु) (क) धा. — जाणे; चालू लागणे; यात्रा करणे; लक्ष देणे; गणणे.

गमनीय (गमनीय) (सं) वि. — जाणण्यास योग्य; ध्यान देण्यास योग्य; गण्य; गणनीय; लंघनीय; आचारणीय.

गमित (गमित) (सं) वि. — गत; गेलेले; प्रेषित; पाठविलेले; आणविलेले.

गमिसु (गमिसु) (क) धा. — जाणेयेणे; अंदाज चालविणे; विचारांत घेणे.

गंपु (गंपु) (क) ना. — परिमळ; सुवास.

गम्म (गम्म) (क) ना. — धाम; धर्म; उकाडा; उष्णता.

गम्मने (गम्मने) (क) अ. — एकदम; अकस्मात्; लागलीच तीव्रतेने.

गम्मु (गम्मु) (क) धा. — विस्कटणे; विचकणे; अस्ताव्यस्त करणे.

गम्य (गम्य) (सं) वि. — जाणण्यायोग्य; समजण्यासारखे; स्वीकार्य; मान्य; प्राप्य; मिळविण्याजोगे; पटण्यासारखे.

गय (ये) (गय [य]) (सं) ना. — गयाक्षेत्र; बुद्धगया; एक गंधर्व; एका राक्षसाचे नांव.

गयावळ (गयावळ) (सं) ना. — गयेतील क्षेत्रमिश्रुक; गयावळ; अव्यवस्थित ब्राह्मण; गबाळ्या; भोंगळ ब्राह्मण.

गय्याळ (गय्याळ) (क) वि. — निरुपयोगी; दुबळा; बडबड्या; वाचाल.

गय्याळि (गय्याळि) (क) ना. — बडबडी स्त्री; लोचट स्त्री; मोड बाई; हट्टी बाई.

गर (गर) (सं) ना. — विष; वाईट करण्याची शक्ति; मद्य; प्रोक्षण; शिडकावा; सडा; शिंपडणूक.

(क) ना. — घरघर; ग्रह; नक्षत्र; पिशाच; भूत.

गरकु (गरकु) (क) ना. — विषमता; खळगा; भूस; ओबधोबड; कठिण.

गर्कु (गरकु) (गर्कु [गरकु]) (अ. दे) ना. — निमग्नता; तल्लीनता.

गरगरिके (गरगरिके) (क) ना. — सौंदर्य; चांगुलपणा; आनंद; घरघर; ठक; अहंकार; गर्व; नियमबद्धता 'अचुकट' पहा.

गरगस (गरगस) (क) ना. — 'करगस' पहा.

गरडि (गरडि) (क) ना. — व्यायाम; तालीम; व्यायामशाळा.

— साधक (गरडि) (क) ना. — व्यायाम करणारा; तालीमदाज; व्यायामपटु.

गरण (गरण) (क) ना. — ग्रहण; स्वीकार; हात.

गरति (गरति) (क) ना. — पतिव्रता; कुलीन स्त्री; मानिनी; गृहस्था.

गरल (गरल) (सं) ना. — विष; नंज; अपुऱ्या दिवसाच्या बाळंतपणामुळे येणारा रोग.

— कंठ, ग्रीव (कंठ, - ग्रीव) (सं) ना. — नीलकंठ; शिव.

गरलघर (गरलघर) (सं) ना. — शिव; विषघर.

गरलपूर (गरलपूर) (क) ना. — सर्प; विपारी साप.

गरलभुक् (गरलभुक्) (सं) ना. — विष सेवन करणारा;

गरलाशन (गरलाशन) } विष पचवणारा शिव.

गरवट (गरवट) (क) ना. — ग्रहपट; कुंडली; जातक;

जन्म पत्रिका.

गरवटिगे (गरवटिगे) (क) ना. — यज्ञशाळा; पहरा; चौकीदारी; राखणदारी; राखण.

गरवल (गरवल) (क) ना. - ग्रहवल; ग्रहनक्षत्राचा योगायोग.
 गरबु (गरबु) (क) धा. - ओढणे; आकर्षणे; आपल्याकडे
 खेचणे; वाकविणे.
 गरबट्टिगे (गरबट्टिगे) (क) ना. - अद्भुतता; प्रचंडता.
 गरळ (गरळ) (क) ना. - 'गरळ' पहा.
 गरस (गरस) (क) ना. - ग्रास; घास; कवळ; पकड.
 गरि (गरी) (क) ना. - पक्षाची पिसें; पिसारा; पक्षाचे शेंपूट;
 तुरा; गवत; पाला; बाणाचा मागील भाग.
 —कट्टु (कट्टु) (क) धा. कंवर कसणे; सुधारणे.
 —कट्टरु (कट्टरु) (क) धा. पिसारा उभारणे; पसरणे.
 गरिके (गरीके) (क) ना. - एक जातीचे गवत.
 गरिगणवकि (गरिगणवकि) (क) ना. - मोर; डोळे असलेल्या
 पिसान्याचा मोर.
 गरिग (गरीग) (क) ना. - बाण; मोर.
 गरिसुरि (गरिसुरि) (क) वि. - दड; घट्ट; बळकट.
 गरिम (मा) (मे) (गरीम [मै] गरी) (सं) ना. - मोठेपणा;
 महात्म्य; श्रेष्ठता; जडपणा; स्थूलता; योग्यता.
 गरिण्ड (गरीण्ड) (सं) वि. - योर; श्रेष्ठ; जड; वजनदार;
 गौरवित; मस्त; अहंकारी.
 गरिय (यस्) (गरीय [यस्]) (सं) वि. - जड; मोठे;
 वजनदार.
 गरुडध्वज (गरुडध्वज) (सं) ना. - विष्णु; कृष्ण.
 गरुडपाताळ (गरुडपाताळ) (सं) ना. - गळ; पाताळगड.
 गरुडपुराण (गरुडपुराण) (सं) ना. - संकट विनाशार्थ
 वाचावयाचे पुराण.
 गरुडवाहन (गरुडवाहन) (सं) ना. - विष्णु.
 गरुडवाहिनि (गरुडवाहिनि) (सं) ना. - सैन्याची विलक्षण
 गरुडव्यूह (गरुडव्यूह) रचना.
 गरुडहरि (गरुडहरि) (सं) ना. - ग्रीक पुराणांतील एक प्राणी;
 गिधाड.
 गरुडाग्रज (गरुडाग्रज) (सं) ना. - गरुडाचा वडील भाऊ;
 अरुण.
 गरुडांक (गरुडांक) (सं) ना. - गरुडध्वज; विष्णु; कृष्ण.
 गरुडि (गरुडि) (क) ना. - 'गरुडि' पहा; चावडी; जमीन;
 भित; गुहा.
 —गैमे (गैमे) (क) ना. - कुस्ती; व्यायाम.
 —साधने (साधने) (क) ना. - शरीरसौष्टव.
 गरुत् (गरुत्) (सं) ना. - पंख; पीस; पक्ष.
 गरुत्तम् (गरुत्तम्) (सं) ना. - गरुड; बाण; सूर्य; चंद्र.
 गरुत्तम् (गरुत्तम्) (सं) ना. - 'गरुत्तम्' पहा; सूर्य; पक्षी.
 गरुल (गरुल) (सं) ना. - गरुड.

गरुव (गरुव) (सं) ना. - 'गरिम' पहा; योग्यता; थोर पुरुष;
 पूज्य व्यक्ति; गर्व; मस्ती; अहंकार.
 गरुवलि (गरुवलि) (क) ना. - हवा; वारा.
 गरुवायि (विके) (गरुवायि [विके]) (क) ना. - गंभीरामन;
 गजगति; पायबळा; विजयोन्माद; अहंकार; गरीमा; गांभीर्य
 मुनि; ब्रह्मदेवाचा मुलगा.
 गर्ग (गर्ग) (सं) ना. - यदुकुलपुरोहित; गर्गाधि; गजग्याचा
 वेल; पाडा; खोंड; कुमि.
 गर्गर (गर्गर) (सं) ना. - पाण्याचा डोह; एक संगीत वाद्य;
 रवि; मंथा.
 गर्धर (गर्धर) (सं) ना. - धरधर; धागर; बाळा; धुंगुर.
 गर्जित (गर्जित) (सं) वि. - घोषित; पुकारलेले.
 (सं) ना. - भयंकर ध्वनि; हत्तीचा ध्वनि; चीत्कार; विजेचा
 कडकडाट; मेघगर्जना.
 गर्जिसु (गर्जिसु) (क) धा. - घोषणा देणे; गर्जना करणे;
 ओरडणे.
 गर्त (गर्त) (सं) ना. - तळें; ओढा; खड्डा; उच्चासन;
 सिंहासन; न्यायपीठ; युद्धरथावरील आसन; एक रोग;
 बुद्धिबळपटावरील एक घर.
 —आश्रय (आश्रय) (सं) ना. - बिळात राहणारा प्राणी.
 गर्तिका (गर्तिका) (सं) ना. - हातमाग; विणकराचा भाग.
 गर्दभ (गर्दभ) (सं) ना. - गाढव; रासभ.
 गर्दु (गु) ने (गर्दु [गु] ने) (क) ना. - आसन; पीठ;
 सिंहासन; व्यासपीठ.
 गर्दे (गर्दे) (क) ना. - गादी; क्षेत्र.
 गर्धन (ने) (गर्धन [ने]) (क) ना. - अत्याशा करणारा;
 लोभी; कृपण; कंजूस; चिक्कु.
 गर्व (गर्व) (क) ना. - गर्व; मस्ती; अहंकार; गर्भ; गर्भिणी;
 गर्भवास; पोटाशी; दिवस गेलेली स्त्री.
 गर्बु (गर्व) (क) ना. - तीव्र दुराशा; गाम; गर्भ. 'कोळे'
 पहा.
 गर्भ (गर्भ) (सं) ना. - गर्भकोश; पोटांतील अर्भक; गर्भिणी;
 आंतील भाग; मधोमध; अग्नि; आहार; गरा.
 —करगु (करगु) (क) धा. - पोटाचे पडणे.
 —गुडि (गुडि) (क) ना. - गर्भागार; मंदिराचा आंतील
 भाग; अंतर्मंदिर.
 गर्भघरिसु (गर्भघरिसु) (क) धा. - दिवस जाणे;
 गर्भधारणा होणे.
 गर्भक (गर्भक) (सं) ना. - वेणीतील फूल.
 गर्भगृह (गर्भगृह) (सं) ना. - माजघर; अंतर्गृह; ओसरी;
 सोपा.

गर्भधारण (गर्भधारण) (सं) ना. - गामण; दिवस जाणें;
गर्भवती होणें.

गर्भनृत्य (गर्भनृत्य) (सं) ना. - गरबा; रास; नृत्यप्रकार;
नाचण्यांतील पदन्यास.

गर्भपट्टि (गर्भपट्टि) (सं) ना. - गोगलगाय; पिकळी.

गर्भपात (गर्भपात) (सं) ना. - गर्भ गळणें; पोटाचें पडणें;
'अकालप्रसूति.

गर्भमोचन (गर्भमोचन) (सं) ना. - बाळंतपण; हळजण;
प्रसूति.

गर्भवति (गर्भवति) (सं) ना. - गर्भिणी; गरोदर; दिवस गेलेली.

गर्भवास (गर्भवास) (सं) ना. - गर्भावस्था; माजघर.

गर्भश्रीमंत (गर्भश्रीमंत) (सं) वि. - परंपरागत श्रीमंत;
जन्मश्रीमंत.

गर्भसंस्कार (गर्भसंस्कार) (सं) ना. - गर्भाधान; गर्भिणीच्या
सहाय्या अगर आठव्या महिन्यांत करावयाचे धार्मिक विधी.

गर्भस्त्राव (गर्भस्त्राव) (सं) ना. - 'गर्भपात' पहा.

गर्भागार (गर्भागार) (सं) ना. - सोया; माजघर; अंतर्गृह.

गर्भागने (गर्भागने) (सं) ना. - गर्भिणी; गरोदरी.

गर्भादान (गर्भादान) (सं) ना. - ऋतुश्रुति; गर्भधारणा
संस्कार.

गर्भाशय (गर्भाशय) (सं) ना. - गर्भकोश.

गर्भिणि (गर्भिणि) (सं) ना. - गर्भवति; गरोदर स्त्री.

गर्भित (गर्भित) (सं) वि. - सुप्त; भरलेले; गूढार्थक.

गर्भीकृत (गर्भीकृत) (सं) वि. - सुप्त; समाविष्ट; अंतर्भूत.

गर्भीकरिषु (गर्भीकरिषु) (क) धा. - एकत्रित करणें; लपवून
ठेवणें; आड करणें; अंतर्धान करणें.

गर्व (गर्व) (सं) ना. - मस्ती; अहंकार; दर्प; पोटादुखी;
अभिमान; ताटा; बडेजाव.

—इषु (इषु) (क) धा. - गर्व करणें; मस्ती करणें; दाखविणें.

गर्वीट (गर्वीट) (सं) ना. - पहारेकरी; चौकीदार; राखणा;
राखणदार; रक्षक.

गर्वित (गर्वित) (सं) वि. - मस्त; माजलेला; फुगलेला; चढेल.

गर्विष्ठ (गर्विष्ठ) (सं) वि. - अहंकारी; मस्तीचा; घमेंडखोर;
अभिमानी.

गर्वु (गर्वु) (क) ना. - 'गर्व' पहा.

गर्वोद्धत (गर्वोद्धत) (सं) वि. - गर्वानें फुगलेला; मस्तवाल;
अतिगर्विष्ठ.

गर्शक (गर्शक) (सं) ना. - वाटोळी वाटी; गुंडी; गोलमांडें.

गर्हण (गर्हण) (सं) ना. - निंदा; शिवीगाळ.

गर्हा (हें) (गर्हा) (क) ना. - निंदा; अपमान;
तिरस्कार; शिवीगाळ.

गर्ह्य (गर्ह्य) (सं) ना. - निंदा; हीन; तुच्छ.

—वादी (वादी) (सं) ना. - नीच भाषण करणारा; वाईट
चालीचा; अपशब्द उच्चारणारा.

गळ (गळ) (सं) ना. - गळा; नरडे; आवाज; गळति; गडबड;
गळगळ असा आवाज.

गळकंदूति (गळकंदूति) (सं) ना. - घशाची खवखव;
घशाची खाज.

गळकंदल (गळकंदल) (सं) ना. - शंखघुंगी; भरदार मानेचा.

गळकंबल (गळकंबल) (सं) ना. - गायबेलाच्या गळ्याखालची
पोळी; गाईच्या गळ्यामोवती गुंडाळलेली शाल; कापड.

गळन (गळन) (सं) ना. - गळती; स्वदन; पात.

गळति (तिके) (गळति) (क) ना. - पाण्याचें लहान
मांडें; अमिषेकवात्र.

गळवे (मे) (गळवे) (क) ना. - गडबड; गोंधळ; कोलाहल;
धांदल.

गळहस्त (गळहस्त) (सं) ना. - तळहाती हनुवटी घेणें;

गळयाला हात घालणें; कुस्तीतील एक डाव.

गळित (गळित) (सं) वि. - गळलेले; घालविलेले; पक्व झालेले;
पडलेले; सत्त्वहीन; जीर्ण.

गळितक (गळितक) (सं) ना. - एक प्रकारचें नर्तन; नृत्यविशेष;
एक तऱ्हेचा नाच; नर्तनांतील पदन्यास.

गळडु (गळडु) (क) ना. - घुंगुरांचा नाद.

गळोदेंश (गळोदेंश) (सं) ना. - गळा; नरडे.

गळभ (गळभ) (सं) वि. - धैर्यशाली; साहसी; प्रगल्भ; बयांत
आलेला.

गळये (ल्या) (गळये) (क) ना. - गोंगाट; ओरडा.

गळ (गळ) (क) ना. - पति; गाल; दाराची कडी; दरवाजा; कपोल.
—गुळि (गुळि) (क) ना. - गालावरील खळी; खळी

पडणारा गाल.

गळणे (गळणे) (क) ना. - अडचण; ताप; संकट; गळगळ असा
आवाज; पीडा; आयास; दमणूक; उपद्रव.

गळि (गळि) (अ. दे) ना. - बोट; लहानवाट; बीदी; आळी.

गळिसु (गळिसु) (क) धा. - पीडा देणें; कष्ट करणें; दमविणें;
हळविणें; टकलणें; लोटणें; खालवर करणें.

गळु (गळु) (क) ना. - फाशी; फाशीचा खांब.

गळे (गळे) (क) ना. - वाळवलेला गोळा; कोय.

गळे (गळे) (अ. दे.) ना. - गळा; पैशाची पेटी.

गव (गव) (सं) ना. - गाय; बैल; पशु.

गवड (गवड) (क) ना. - गौड; पाटील; ग्रामाधिकारी; ग्रामीण.

गवन (गवन) (क) ना. - गमन; लक्ष; जागृति; जागर; काम
चालू राखणें; जाणीव; ज्ञान.

गवनि (गव०) (सं) ना. - आवरण; झांकण; पांघरूण.
 गवय (गव०) (सं) ना. - रानवैल; रामाच्या कपिसैन्याचा मुख्य.
 गवयि (गव०) (अ. दे) ना. - संगीतज्ञ; गायक; उस्ताद.
 गवरिग (गव०) (क) ना. - बुरुड; 'मेदार' पहा.
 गवल (गव०) (सं) ना. - रेड्याचें शिंग; रानरेडा; गवा.
 गवलाग (गव०) (सं) ना. = धृतराष्ट्राचा सारथि; संजयपिता.
 गवसणि (गव०) (क) ना. - पांघरूण; आवरण; पोतें;
 गवसणिके (गव०) (क) ना. - आडोसा; पिशवी.
 गवळि (गळि) (गव०) (क) ना. - गोपालक; गुराखी;
 गोपाळ; दहीदूध विकणारा; दूधदुभते विकून पोटा भरणारा.
 गवळिति (गव०) (क) ना. - गवळण; गोपालिनी.
 गवाक्ष (गव०) (सं) ना. - खिडकी; सहाणें; बैलाचा डोळा.
 गवास्पद (गव०) (सं) ना. - गोशाळा; गोठा; गोधन;
 गाईंमहशी बांधण्याचें ठिकाण.
 गवि (गव०) (क) धा. - गुंडाळणें; आवरण घालणें; गाठ सोडणें;
 रुंद करणें; पुढें टकलणें.
 (क) ना. - गुहा; गवहर; बीळ; झाकणी; विस्तार; रुंदी.
 गविसु (गव०) (क) धा. - लक्षदेणें; ध्यानांत येणें.
 गवीन (गव०) (सं) वि. - गाईसंबंधी; पशूसंबंधी.
 गवुजल (गव०) (क) ना. - परटीण पक्षी; 'खंजन' पहा.
 गवुडी (गव०) (गव०) (क) ना. - दासी; पाटीलकी
 करणारी. सेविका, पाटलीण; शेतकरीण.
 गवुडमिनि (गव०) (क) ना. - पाटलाची पत्नि; पाटलीण.
 गवुडिनि (गव०) (क) ना. - पाटलीण.
 गवुर (गव०) (गव०) (क) ना. - जोराची हाक; हरळी,
 पाखरें उठवणें; युद्धाचें आवाहन;
 -कहळे (गव०) (क) ना. - युद्धाचें आवाहन.
 -उगि (गव०) (क) धा. - मोठा आवाज करणें; दूरध्वनीची
 हाक मारणें पुकारणें.
 गवुळि (गळि) (गव०) (क) ना. - पाल.
 गवेद्र (गव०) (सं) ना. - मोठा बैल; पुंगव; श्रेष्ठ वृषभ.
 गवेक्षित (गव०) (सं) वि. - चौकशीत पडलेले; विचार
 चालू असलेले.
 गव्य (गव०) (सं) वि. - गाईसंबंधी; गोरस; गोरसासंबंधी; पंचगव्य
 गव्यूत (गव०) (सं) ना. - दोन कोसाचें अंतर;
 कुरणाची राखण; दसऱ्याला दिलेले धान्यतरु, गवती सेनें,
 शमी.
 गव्वर (गव०) (क) ना. - गवहर; साणें; बीळ; खिडकी.
 गसण (गव०) (क) ना. - घर्पण; मांडण; घासाघीस.
 गसणे (गव०) (क) ना. - अडचण; संकट; घासाघीस; तेंटा;
 आपत्ति; चिंता; वृद्धि.

—कोळ (गव०) (क) धा. - चिंताकांत होणें; आतुर
 होणें.
 गसि (गव०) (क) ना. - चिखल; बांध; बांधारा; सेर.
 गह (गव०) (क) ना. - हास्यध्वनि.
 —गहिके (गव०) (क) ना. - हसहसाट; पोटा धरधरून
 हसणें; खो खो हास्य; हास्यकळोळ.
 —गहिसु (गव०) (क) धा. - खिदळणें; सातमजली
 हसणें; तिरस्कारानें हसणें; पोटा धरून हसणें.
 गहन (गव०) (क) ना. - दोषैक दृष्टि; अडचणीचे भाषण;
 टोचून बोलणें.
 (सं) वि. - आश्चर्यजनक; अगाध; खोल; दुर्बोध; कठीण
 गति; प्रवेश दुःसाध्य.
 (सं) ना. - अरण्य; मर्म; रहस्य.
 गव्हर (गव०) (सं) वि. - खोल; अगाध; गहन; कृत्रिम;
 कपटी.
 (सं) ना. - अरण्य; गुहा; न ओळखतां येण्याजोगा उलाणा;
 प्रहेलिका; अहित; कलंक; अंधकार; तमालवृक्ष; काळोख.
 गव्हरी (गव०) (गव०) (सं) ना. - भूमि; जमीन; पृथ्वी.
 गळ (गव०) (सं) ना. - 'गळ' पहा; गळा; नरडें; चिवा; सूज;
 गळगळ असा आवाज.
 (क) अ - पाहिलें कां? नव्हे का ?
 —तोडिगे (गव०) (क) ना. - कंटाभरण; सरी; कंठी
 वगैरे सारखा गळ्यांतील दागिना.
 गळगळने (गव०) (क) अ. - घाईघाईने; तीव्रतेने,
 गळगळ (गव०) (क) ना. - गळाला अडकणारा मासा;
 मासे धरण्याचें साधन.
 गळगे (गव०) (क) ना. - बांबूची केलेली कणगी.
 गळग्रास (गव०) (सं) ना. - सुसर; मगर.
 गळत् (गव०) (सं) वि. - पडणारे; गळणारे.
 गळध्वनि (गव०) (सं) ना. - रति कृजित; कंठानून येणारा
 आवाज.
 गळतिगे (गव०) (क) ना. - अंतर्गृह खोली; ओवरी;
 'गळतिगे' पहा.
 गळपु (गव०) (गव०) (क) धा - गप्पा मारणें; व्यर्थ
 बोलणें; फुसकें बोलणें; असत्य भाषण करणें.
 गळरव (गव०) (सं) ना. - 'गळध्वनि' पहा.
 गळले (गव०) (क) ना. - गालगुंड; गंडमाळा रोग; सांधेसूज.
 गळह (गव०) (क) वि. - वाचाळ; बडबड्या; असत्यभाषी; गप्पिष्ट.
 गळि (गव०) (क) धा. - पक्व होणें; पिकणें; घालविणें.
 गळिगे (गव०) (क) ना. - घटका; चोवीस निमिषांचा अवधि;
 कापडाची घडी; घडी घातलेला कपडा; मोट; मोटली.

गळिगेवट्टलु (ग०ग०व०ट्ट०लु) (क) ना. - घटकापात्र; वाळूचें बड्याळ.

गळित (ग०ग०ड) (क) वि. - गमावलेलें; पक्क; पिकलेलें; कुजलेलें.
(सं) वि. - गत; हरवलेलें.

गळियसु (ग०ग०य०सु) (क) धा. - संपादन करणें; स्पर्शणें;
गळिसु (ग०ग०सु) (क) धा. - संपादन करणें; स्पर्शणें;

मिळणें; जमविणें; संभवणें; सिद्ध होणें; आस्तित्वांत येणें.

गळिपु (ग०ग०पु) (क) धा. - व्यर्थ गप्पा मारणें; कोरड्या गप्पा मारणें; चकाट्या पिठणें.

गळे (ग०ग०) (क) ना. - चिवाट्याची काठी; शेतीकरीचें साधन; रवि; डोंबारकाठी; डोंबाट्याची खेळकाठी.

गळेकार (ग०ग०क०र) (क) ना. - बुरुड; बांबूचें काम करणारा.

गळेवळि (ग०ग०व०ळि) (क) वि. - पंखाच्या आकाराचें बाहुभूषण वापरणारा; दंडावरील पंखालंकार.

गळ्ळे (ग०ग०ळ्ळे) (क) ना. - लढगा; लादा.

गा (ग०ग०) (क) अ. - बोलणें शिकण्यावेळचा बालकाचा ध्वनि.

गागल (ग०ग०ल) (क) ना. - गोंधळ; संभ्रम; उसाभर; गडबड.

गांगेय (ग०ग०ग०य०) (सं) ना. - भीष्म; कार्तिकेय; सुवर्ण रुपे.

गाचार (ग०ग०च०र) (क) ना. - गृहाचार; ग्रहांची पीडा; त्रास; आपत्ति.

गात्रु (ग०ग०त्रु) (क) ना. - कांच; आरसा; जायफल; गैरिक.

गांज (जि) (ग०ग०ज [जि]) (क) ना. - गांजा; भांग.

गाट (ग०ग०ट) (क) वि. - गाढ; दाट; अतिशय; फार मोठें; खडबडीत; घट्ट; त्रस्त.

(क) ना. - त्रास; खाट; खोकला उत्पन्न करणारी धूळ.

गाटळिसु (ग०ग०ट०ळि०सु) (क) धा. - त्रास देणें; पीडा देणें; अडचण उत्पन्न करणें. आडकाठी आणणें.

गाढ (ग०ग०ढ) (क) वि. - गाढ; घट्ट; दृढ; अतिशय; खरोखर.

गाढि (ग०ग०ढि) (क) ना. - गांभीर्य; सौंदर्य; मनोहरता; शोभा; भरलेली गाडी; चाकाचा अरा; लकडी.

—पडे, —पेंरु (ग०ग०प०डे, ग०ग०प०रु) (क) धा. - गंभीर होणें; शोभिवंत होणें. नटणें; सुंदर दिसणें.

गाडिकाति (ग०ग०डि०का०ति) (क) ना. - विलासिनी; गाडी हाकणारी सुंदरी; नट्यापट्टा करणारी; अभिनेत्री.

गाडिकार (ग०ग०डि०का०र) (क) वि. - विलासी; सौंदर्योपासक; गाडी हाकणारा.

गाडिके (ग०ग०डि०के) (क) ना. चांगुलपणा; शोभा; अतिशयता; आधिक्य; मोठेपणा; डौल.

गाडिग (गार) (ग०ग०डि०ग [गार]) (क) ना. - जादुगार; गारुडी; हाकणारा; मांत्रिक; वंचक.

गाडिगाति (ग०ग०डि०गा०ति) (क) ना. - मायावती; मंत्रतंत्र करणारी; 'गाडिकाति' पहा.

गाडिगतन (ग०ग०डि०ग०त०न) (क) ना. - विलास; डौल; शोभा; नट्यापट्टा.

गाडिसु (ग०ग०डि०सु) (क) धा. - घट्ट होणें; आवेशपूर्ण होणें; उत्तेजित होणें; मर्यादातिक्रमण करणें; आतुर होणें; बद्ध होणें.

गाढ (ग०ग०ढ) (सं) वि. - बुडलेले; खुपसलेले; लपलेले; अंतर्भूत; घट्ट बांधलेले; निबद्ध; खोड; अगाध; निबिड; उद्देशपूर्ण उत्तेजित; अधिक दाट; घन; बळकट; सांद्र.

गाढांधकार (ग०ग०ढ०अ०ंध०का०र) (सं) ना. - निबिड अंधकार; अतितिमिर; मिट्ट काळोख.

गाढायिल (ग०ग०ढ०अ०यि०ल) (क) वि. - बलिष्ठ; आतुर; गाढालिंगन देणारा.

गाढालिंगन (ग०ग०ढ०अ०लि०ग०न) (सं) ना. - दृढालिंगन; आट्टिमिट्टि गाढोक्ति (ग०ग०ढ०अ०क्ति) (सं) ना. - निष्ठुर वचन; सडेतोड बोलणें.

गाण (ग०ग०ण) (क) ना. - गान; संगीत; गवईपणा; गायकी; घाणा; चरक; मासे धरण्याचा गळ; ग्रहण.

गाणर् (ग०ग०ण०र) (क) ना. - गायक; गवई.

गाणपत्य (ग०ग०ण०प०त्य) (सं) ना. - गणपतीचे उपासक.

गाणि (ग०ग०णि) (क) ना. - गायिका; संगीतज्ञ स्त्री.

गाणिक्य (ग०ग०णि०क्य) (सं) ना. - वेद्यानुद; गाणिकासमूह.

गाणिग (ग०ग०णि०ग) (क) ना. - पांढऱ्या शेंपटीचा कलिंग पक्षी.

गांडि (ग०ग०डि) (क) ना. - गांठ; गाठोडें; डबोलें; मोटली; पुडकें.

गांडिव (डीव) (ग०ग०डि०व [डि०व]) (सं) ना. - अर्जुनाचें धनुष्य.

गांडि (डी) वि (ग०ग०डि [डि] २) (सं) ना. - गांडीवधर; अर्जुन.

गांडु (ग०ग०डु) (सं) ना. - दणकट; गदा; टोणपा; बुद्धीहीन; प्रचंडगदा

गाण्प (ग०ग०ण्प) (क) ना. - धड्ड; मूर्ख; 'अंगा' पहा

गाण्णु (णु) (ग०ग०ण्णु [णु]) (क) ना. - जंगलीपणा; गांवढळपणा; मूर्खता; घडुता; अज्ञान.

गात (ग०ग०त) (क) ना. - घात. 'पट्टु' पहा.

गातु (ग०ग०तु) (सं) ना. - गाणारी; गायिका; गवयित्री; नरकोकीळ.

गात्र (ग०ग०त्र) (सं) ना. - गाणारा; संगीतज्ञ; गंधर्व.

गात्र (ग०ग०त्र) (सं) वि. - शरीरधारी; देही.

(सं) ना. - अवयव; देह; अंग; हत्तीचा पुढचा पाय; जाडी; लहपणा.

—मार्जनी (ग०ग०ज०नी) (सं) ना. - पंचा; टांबेल; अंग पुसणें.

गात्ररक्तकि (ग०उ०र०क०) (सं) ना. — रक्तचंदन; तांबडे गंध.
 गात्रविश्लेष (ग०उ०वि०श्ल०) (सं) ना. — अवयवांचा परस्पर
 संबंध; अवयवांचा समीप संबंध.
 गात्रातुल्येपन (ग०उ०तु०ल्य०) (सं) ना. — अंगाला लावण्याचें
 उद्देष्टे; सुगंधी द्रव्य.
 गात्रावरण (ग०उ०वर०ण०) (सं) ना. — ढाल; 'हरिवाण' पहा;
 डफ; फळी; फळा; मृदंग; चर्मवाद्य; 'अड्डण' पहा.
 गात्री (ग०त्री) (सं) ना. — गायिका; गंधर्व स्त्री.
 गाय (ग०य) (सं) ना. — गायक; गाणारा; संगीत; पुराणिक;
 कवि.
 गाथ (थि) क (ग०थ [क]थ) (सं) ना. — 'गाथ' पहा.
 गाथिका (ग०थि०का) (सं) ना. — गीत; श्लोक; पद्य; काव्य;
 कहाणी.
 गाथे (था) (ग०थे [का]) (सं) ना. — गायन; गतिशुद्ध संगीत;
 गण्य; भाकडकथा; पवाडा; श्लोक; पद्यसंग्रह.
 —कार (ठ०र) (सं) ना. — कवि; पद्यकार; काव्य करणारा.
 गादरि (ग०द०रि) (क) ना. — गांधव; पिताच्चे गांधी; माराचे वळ;
 माराची सूज; वण.
 गादि (ग०दि) (क) ना. — तक्रया; लोड; गादी; उशी.
 गादिने (ग०दि०ने) (क) ना. — खंदक; खाण; 'अगळ' पहा.
 गादु (ग०दु) (क) ना. — कुरण; गवताचा गादा.
 गादे (ग०दे) (क) ना. — गाथा; म्हण; लोकोक्ति; परंपरित कथा;
 जाति; प्रदेश.
 —गार (ग०र) (क) ना. — म्हण सांगणारा; लोकोक्तिकार.
 गाध (ग०ध) (सं) वि. — उथळ.
 (सं) ना. — भुसभुशीत जमीन; संनिवेश; लाभाची आशा;
 इच्छा; तळ.
 गाधि (ग०धि) (सं) ना. — विश्वामित्राचा पिता.
 —ज, नंदन (ज, न०द०न) (सं) ना. — विश्वामित्र.
 —पुर, —नगर (रु०र, न०ग०र) (सं) ना. — कनोज शहर.
 गाधेय (ग०धे०य०) (सं) ना. — गाधिपुत्र; विश्वामित्र.
 गान (ग०न) (सं) ना. — गायन; संगीत; गाणें.
 (सं) वि. — गहन; कठिण.
 गांदिनी (ग०दि०नी) (सं) ना. — काशीराजाची मुलगी; अक्रूराची
 आई; गंगा.
 —सुत (सु०त) (सं) ना. — भीष्म; कार्तिकेय; अक्रूर.
 गांधर्व (ग०ग०ध०र्व) (सं) ना. — गंधर्वसंबंधित; एक उपपद;
 संगीत.
 —भवन (ध०न०व) (सं) ना. — संगीतशाळा; गायनशाळा.
 गांधर्वविवाह (ग०ग०ध०र्व०वि०वा०ह) (सं) ना. — प्रेमविवाह;
 'गंधर्व विवाह' पहा.

गांधार (ग०ग०ध०र) (सं) ना. — संगीतांतील तिसरा स्वर;
 गांधारदेश; सिंधूच्या तीरावरील प्रांत.
 गांधारि (ग०ग०ध०रि) (सं) ना. — धृतराष्ट्रपत्नि; कौरवमाता.
 गांधरि (ग०ग०ध०रि) (क) ना. — गडबड; भीति; भय.
 गामि (ग०ग०मि) (सं) ना. — जाणारा; हाकणारा; पहारेकरी;
 स्वारी.
 गामिनि (नी) (ग०ग०मि०नी [२१]) (सं) ना. — जाणारी;
 चालणारी.
 गांप (ग०ग०प) (क) ना. — 'गाण्य' पहा.
 गांपु (ग०ग०पु) (क) ना. — 'गाण्यु' पहा.
 गांभीर्य (ग०ग०भी०र्य) (सं) ना. — गंभीरपणा; भारदस्तपणा;
 गौरव; आचारशीलता.
 गाय (ग०ग०य) (क) ना. — धाय; धाव; जलम; ठेच; खरचटा;
 कंपन; क्षत; व्रण; अंगावरील डाग; ताप.
 —काणिसु (ठ०क०सु) (क) धा. — जलम करणें; चोयणें.
 —पडे (ठ०डे) (क) धा. — जलम होणें; मार खाणें.
 गायक (ग०ग०य०क) (सं) ना. — संगीतज्ञ; गवई; गाणारा.
 गायत्रि (ग०ग०य०त्रि) (सं) ना. — गायत्री मंत्र; गायत्री देवता;
 सूर्य; एक छंद.
 गायनि (ग०ग०य०नि) (सं) ना. — गाणारी; गायिका.
 गारण (ग०ग०र०ण) (क) ना. — चहाडी; अपमंचार; निंदा;
 'दूर' पहा.
 गारणे (ग०ग०र०ण) (क) ना. — 'कारणे' पहा.
 गारिगे (ग०ग०रि०गे) (क) ना. — घारवा; गोड वडा; खड्डा; खंदक.
 गारिसु (ग०ग०रि०सु) (क) धा. — तळणें; भाजणें; उकडणें.
 गारु (ग०ग०रु) (क) ना. — कोरडी खरुज; कंड; वाळली खाज;
 अपराध; छळणूक.
 (क) वि. — घड; खडबडीत; आवेशयुक्त; वाळलेले; पीळ
 नसलेले.
 —केडे (ठ०डे) (क) धा. — मनसोक्त वागणें; स्वैर राहणें;
 नाश करणें; वाळविणें; निंदणें; शिवी देणें; उपहास करणें.
 —नुडि (न०डि) (क) ना. — कठोर भाषा; उपहास; निंदा.
 —बडि (ब०डि) (क) धा. — वाळणें; नासणें; नाश करणें.
 गारुड (ग०ग०रु०ड) (सं) वि. — गरुडासंबंधी.
 (सं) ना. — विष-परिहारक मंत्र; मायाविद्या; जादूचा खेळ;
 पाच; पाचू.
 —कर्म (ठ०र्म) (क) ना. — इंद्रजालविद्या; मायाविद्या.
 —मणि (म०णि) (क) ना. — पाच; मरकत; एक रत्न.
 गारुडि (डी) (ग०ग०रु०डि [२१]) (सं) ना. — मायाविद्या करणारा;
 जादुगार; इंद्रजाल करणारा.
 गारुतमत (ग०ग०रु०त०म०त) (सं) ना. — मरकत; पाच; गारुडमणि.

गारुवडु (गारुवडु) (क) धा. - छड होणें; वाळणें; सुकणें;
थंड होणें; निवणें.

गारे (गारु) (सं) ना. - गच्च; गिलावा; चुन्यारांदा; विन्याचें
झाड.

—गार (गारु) (सं) ना. - गिलावा करणारा.

गार्थ (गार्थु) (सं) ना. - गर्गवृक्षीचा वंशज.

गार्थि (गार्थि) (गार्थु [गार्थु]) (सं) ना. - विदुषी; याज्ञवल्क्य
ऋषीची पत्नि.

गार्भ (गार्भु) (सं) ना. - गाढव; रासभ.

गार्हपत्य (गार्हपत्यु) (सं) ना. - अग्निहोत्र; यज्ञार्थ सिद्ध
केलेला अग्नि.

गार्हस्थ (गार्हस्थु) (सं) ना. - गृहस्थधर्म; गृहस्थाश्रम;
गृहासंबंधी.

गाल (गालु) (सं) वि. - ओतलेले; मिळणारा; वाहणारा;
प्रवाही.

(सं) ना. - गालणी; चाळणी.

—इसु (इसु) (क) धा. - गालणें; शोधणें; चाळणें.

गालव (गालवु) (सं) ना. - एक प्राचीन ऋषि; विश्वामित्राचा
पुत्र; विश्वामित्राचा शिष्य; लेप्रवृक्ष.

गालि (गालि) (क) ना. - गाडीचे चाक; रथचक्र; रथांग; शून्य.

गालित (गालितु) (सं) वि. - गाललेलें; स्थानांतर पावलेलें;
पडलेलें; ओझ्याखालीं दडपलेलें.

गालु (गालु) (क) ना. - आक्रमण; नाश; संकट; अव्यवस्था;
गडबड; घाई; गोंधळ; कुंथणें; कण्ठणें.

गाव (गावु) (क) ना. - ग्राम; खेडें; वसति.

गावटि (गावटि) (अ. दे) ना. - गावटी; गावरान; सरकारशीं
संबंध नसलेले; सारसवृक्ष.

गावणिग (गावणिगु) (क) ना. - गांवढळ; जंगली; नीच
स्थितीला गेलेला मनुष्य.

गावड (गावडु) (क) ना. - गव्युत; बारा मैलाचें अंतर.

गावदि (गावदि) (क) वि. - मूढ; धडु; दूरदृष्टि.

गावर (गावरु) (क) ना. - मोठा आवाज; हूल; शब्द; हांकार;
हाक; चाहूल; 'आर्मेटे' पहा.

गावळणि (गावळणि) (सं) ना. - धृतराष्ट्रमन्त्री; संजय.

गावसिंग (गावसिंगु) (क) ना. - ग्रामसिंह; कुत्रा; कुकुर

गावळि (गावळि) (क) ना. - शब्द; गोंधळ; अभ्र; 'गावर'
पहा.

गावळिग (गावळिगु) (क) ना. - गर्जना करणारा; आवाज
देणारा; ओरडणारा.

गाविल (गाविलु) (क) वि. - ग्रामीण; मूढ; खेडुत; खेडवळ;
गांवाचा वडीलधारा; ग्राममुख्यस्थ.

गावुद (गावुदु) (क) ना. - 'गवद' पहा.

गावुळि (गावुळि) (क) ना. - समूह; रास; गट.

गावुंड (गावुंडु) (क) ना. - पाटील; गौड.

गासि (गासि) (क) ना. - अडचण; पीडा; त्रास; उपद्रव;
आयस; दमणूक; हानि.

(अ. दे) ना. - गाशा; आसनावरील वस्त्र; चादर; पलंगापोस.

गाह (गाह) (सं) ना. - बुडी; डुबकी; स्नान; लपणें; अंतरंग;
गाभा; नोकर.

गाहक (गाहक) (सं) ना. - खोल बुडणारा; पाणबुड्या;
इंगितज्ञ; रहस्यज्ञ.

गाहगतक (गाहगतकु) (क) ना. - वंचना; कपट; असत्य;
फसवणूक; लबाडी.

गाहु (गाहु) (क) ना. - ठकपणा; असत्यता; वंचना;
फसवेगिरी.

गाहे (दे) (गाह [दे]) (क) ना. - गाथा; आर्याछंदापैकी एक
प्रकार; गृहण; लोकोक्ति; सुभाषित; वाक्प्रचार.

गाळ (गाळ) (क) ना. - मळ; अडेतडे; 'वडिश' पहा.

गाळक (गाळक) (क) वि. - योग्य; संभावित; जाणता;
नाशकारक; घातक; उधळ्या; वाऱ्यावर वस्तु सोडणारा.

(क) ना. - चाळण; गाळणी.

गाळि (गाळि) (क) ना. - पिशाच; भूत मूर्छा; उन्मादवायु;

प्राणवायु; पोकळपणा; दुष्टशक्ति; हवेचें आंदोलन; हलकेपणा.

गाळिक (गाळिक) (क) ना. पिशाच; भूत; दुष्ट शक्ति; हवेत
संचरणारा; खेचर; आकाशविहारी; गगनगामी.

गाळिगंडु (गाळिगंडु) (क) ना. - वाऱ्याची मोट; निरुपयोगी
वस्तु.

गाळिगोपुर (गाळिगोपुर) (क) स्वप्नांतील घर; खोटा विचार;
निर्णयात्मक विचार;

—कटु (—कटु) (क) ना. - इच्छा करणें; आलोचणें;
हवेंत किल्ले बांधणें.

गाळिचील (गाळिचील) (क) ना. - बारा फुंकून होणारें कागदी
फुगे; बारा भरून झालेले खरी फुगे.

गाळितेरु (गाळितेरु) (क) ना. - हवेंत उडणारा रथ; विमान.

गाळिवट्टे ((गाळिवट्टे)) (क) ना. - वायुमार्ग; आकाश; हवेचीर
स्थळ.

—ग (ग) (क) ना. - हवेंत उडणारा प्राणी; हवेंत उडणारें
यंत्र; विमान; ग्रह; नक्षत्र.

गाळिवडि (गाळिवडि) (क) धा. - भूत लागणें; पिशाचबाधा
होणें; मूर्छा येणें.

गाळिसोडर (गाळिसोडर) (क) ना. - निष्फल अशा;
हवेंतील दिवा.

गाळिवातु (गाळिवातु) (क) ना. — कर्णोपकर्णी आलेली गोष्ट.

निराधार बातमी; बाजारगण्य; शिबीरगाळ; गटार गण्य
गाळिसु (गाळिसु) (क) धा. — गाळणें; चाळणें; शोधणें;
वारा देणें; झाडणें; पाखडणें; जकात चुकवणें.

गाळु (गाळु) (क) ना. — कष्ट; विपत्ति; नाश; गोंधळ; मस्त स्त्री.
(क) वि. — अल्प; नीच.

गाळुक (गाळुक) (क) ना. — गाळणी; चाळण; चाळण्याचें
साधन; चिमूट; चिमटा; आकडा.

गाळुगोरव (गाळुगोरव) (क) ना. — क्षुद्र; तपस्वी; सामान्य
योगी.

गाळदोतु (गाळदोतु) (क) ना. — दासी; हीन जातीची
दासी; हीन कुळांतील स्त्री.

गिज (गिज) (क) ना. — अस्पृष्टता; किचकटता; गिजविज;
बोवडेपणा.

गिजटि (गिजटि) (क) ना. — गुंज; तांबड्या रंगाचें धान्य;

गिजवायि (गिजवायि) (क) ना. — बोवडे बोल; तोतरेपणा;
अज्ञान.

गिजिजि (गिजिजि) (क) ना. — बोवडेपणा; अस्पृष्टता.

गिजिरु (गिजिरु) (क) ना. — चिखल; राड; गार्डर; गार.

गिजुगार (गिजुगार) (क) ना. — गिजगिज आवाज करणारा
पक्षी; परटीणपक्षी; 'खंजन' पहा.

गिंचलु (गिंचलु) (क) ना. — एक जातीचा पक्षी.

गिंजु (गिंजु) (क) ना. — फळाच्या डेळाकडील भाग; कडवट
माधुरी; बियांनीं भरलेलें; बंदी.

गिंजुकु (गिंजुकु) (क) ना. — नारळांतील सुकें खोबरे; खोबऱ्याची
वाटी.

गिंजिसु (गिंजिसु) (क) धा. — फायदा होणें; मिळविणें; जमवून
घेणें; स्पर्शणें; शिवणें.

गिंजु (गिंजु) (क) धा. — कोंबणें; लाभ होणें; जाड होणें; प्राप्त
करून घेणें.

गिंड (गिंड) (क) ना. — शिकारी पक्षी; शिका;
ससाणा.

गिंडी (गिंडी) (क) धा. — तोंडांत कोंबणें; गपागपा खाणें; तोंडांत
बोळा कोंबणें; आवळणें; घट्ट करणें; दाबणें.

(क) ना. — बडबड; डौराचा आवाज.

गिंडिग (गिंडिग) (क) ना. — 'गिंडग' पहा.

गिंडिविंडि (गिंडिविंडि) (क) ना. — डमरूप्रमाणें असलेलें वाय;
कुडबुडें; एकसारखी बडबड.

गिंडु (गिंडु) (क) ना. — झाड; तरु; रोग.

गिंडुग (गिंडुग) (क) ना. — श्येन; गिधाडाच्या जातीचा पक्षी.

गिंडु (गिंडु) (क) ना. — लहान; गिंडु; वामनमूर्त; ढंग; खुजा.

गिणि (गिणि) (क) ना. — राघु; पोपट; हिरवा पक्षी; कीर; शुक्र;
खुंटी; गुणगुण; मृदुध्वनि.

गिंट (गिंट) (क) ना. — जोडधाग्याचे सुत. पीळदार दुहेरी
सुताचें कापड.

गिंडि (गिंडि) (क) ना. — लहान गट्ट; लहान तोंडाचें मांडें.

गिंडु (गिंडु) (क) धा. — नखानें चिमटणें; चिमटा घेणें; जोरानें
चुरडणें.

गिण्ण (गिण्ण) ल (गिण्ण [ल] ७) (क) ना. — लहान वाटी;
द्रोण. 'गिंडी' पहा.

गिण्णु (गिण्णु) (क) ना. — खसखस; गाठ; सांध; पेन्चाची गांठ.

गिर (गिर) (क) धा. — विचार करणें; ऊहापोह
करणें; कल्पना करणें; आलोचणें; गिरगिरणें; वाटणें; बारीक
आवाज करणें.

(क) ना. — गोष्ट; सरस्वति; बाणी.

गिर (गिर) (क) ना. — गिरकी; ध्येय दृष्टि; कुजवृज; अपस्मार;
चौथा भाग; चतुर्थीश; बाणी; फेपरें.

गिरके (गिरके) (क) ना. — सरकी काढण्याचें यंत्र; जीन; तकळी;
चाती; चक्र; फेरी.

गिरकु (गिरकु) (क) धा. कोंबणें; दडपणें; दाटी करणें.
(क) ना. — ताठपणा; दटपणा; सांद्रता.

गिरने (गिरने) (क) ना. — पद; खालचा भाग; चौथा भाग;
पद्यचरण; मूल 'पद' पहा.

गिरगि (गिरगि) (अ. दे) ना. — हस्तकौशल्यच्या वस्तु तयार
करण्याचें यंत्र; यंत्रशाळा; कारखाना.

गिरस्त (गिरस्त) (अ. दे) ना. — गृहस्थ; सभ्य मनुष्य; घर करून
राहणारा.

गिरा (गिरा) (सं) ना. — भाषा; भाषण; ध्वनि; गोष्ट; बाणी
वचन.

गिराकि (गिराकि) (अ. दे) ना. — ग्राहक; गिऱ्हाईक; कायक.

गिरागति (गिरागति) (अ. दे) ना. — ग्रहागति; घराण्याची
स्थिति; योगक्षेम; अनैतिक संतति; अनिर्बंध प्रजा; चक्राव्या.

गिराचार (गिराचार) (क) ना. — गृहाचार; दुर्दशा; पीडा;
ग्रहापासून होणारे बरेवाईट परिणाम.

गिरि (गिरि) (सं) ना. — पर्वत; आठाचा संकेत; जायति; गाडा;
नेत्ररोग; संन्यासी; पदवी; चेंडू; घूस; उंदीर; मटकावणी;
गिळणूक.

(क) ना. — गिरगिर फिरणें; गिरकी; गिरगिरमाथा.

आपल्याभोवती फिरण्याचा खेळ; काळ्यामाळ्या.

गिरिकंटक (गिरिकंटक) (सं) ना. — वज्र.

— की (क) (सं) ना. — इंद्र.

गिरिकंदर (गि०क०द०र) (सं) ना. — पर्वता वरील गुहा; घळ;
'कोरकळ' पहा.

गिरिके (गि०के) (क) ना. — फेरा; गुंडाळी; गिरगिरमाथा.
(सं) ना. — उंदीर; चिचुंद्री; उपरिचर वसूची
पत्ति; बृहद्रथाची आई.

गिरिगटि (गे) (गि०ग०टि [डि]) (क) ना. — गिरगिरमाथा; खेळ;
काळ्यामाळ्या.

गिरिज (गि०ज) (सं) ना. — गिरिजन; तांबडी माती; लोखंड.
गिरिजा (जे) (गि०ज० [डि]) (सं) ना. — पार्वती; पर्वतकन्या.
गिरिजाता (ते) (गि०ज०ज० [डि])

— कांत (क०००ड) (सं) ना. — शिव; परमेश्वर; गिरीजेश.

गिरिजेंद्र (गि०जें०द०) (सं) ना. — पार्वतीपति; शंकर.

गिरिदुर्ग (गि०दु०र्ग) (सं) ना. — डोंगरी किल्ला; गड.

गिरिधन्व (गि०ध०न्व) (सं) ना. — पर्वत हेच धनुष्य वापरणारा
शिव.

गिरिधर (गि०ध०र) (सं) ना. — गोवर्धनपर्वत धरणारा कृष्ण;
कूर्मावतारी पाठीवर पर्वत घेणारा विष्णु.

गिरिभिद्र (गि०भि०द्र) (सं) ना. — पर्वत फोंडणारा; इंद्र.

गिरिमल्लिके (गि०म०ल्लिके) (सं) ना. — कुटज; कुडा; मोगरा;
'विचकिल' पहा.

गिरिराज (गि०रा०ज) (सं) ना. — हिमालय; मेरू.

गिरिरिपु (गि०रि०पु) (सं) ना. — पर्वतशत्रु इंद्र.

गिरिश (गि०श) (सं) ना. — कैलासपर्वतावर शयन करणारा; शिव.

गिरिशृंग (गि०शृ०ंग) (सं) ना. — पर्वतशिखर.

गिरिस (गि०स) (क) ना. — 'गिरिश' पहा.

गिरिसानु (गि०सा०नु) (सं) ना. — पर्वतावरील प्रदेश; पठार;
पर्वतशिखर; 'खेट' पहा.

गिरिसार (गि०सा०र) (सं) ना. — लोखंड; खड्ड

गिरिसुत (गि०सा०त) (सं) ना. — पर्वत पुत्र; मैनाक पर्वत.

गिरिसुता (ते) (गि०सा०ज० [डि]) (सं) ना. — पर्वतकन्या;
पार्वती; शक्ति; गिरिनदी.

गिरिश (श्वर) (गि०श [डि]) (सं) ना. — कैलासपर्वताचा
स्वामी; शिव.

गिह (गि०ह) (क) वि. — फिरणारा; गिरगिर आवाज करणारा.

(क) धा. — विचार करणे; भावणे; योजणे.

गिरुगटे (गि०ग०टे) (क) ना. — 'गिरिगटि' पहा.

गिरुगिडि (गि०ग०डि) (क) ना. — गिरगिर; गिरकी; भ्रमर; सुंगा.

गिरे (गि०) (गि० [डि]) (सं) ना. — भाषा; गोष्ट; म्हणणे

गिरंग (गि०ग०) (क) ना. — करडी वाद्याचा आवाज; कर्कशध्वनि.

गिल (गि०) (सं) वि. — गिलणारा.

(क) ना. — गिलगिल ध्वनि, किलकिलाट,

गिलकु (गि०कु) (क) ना. — घुंगुराचा ध्वनि; वाळ्याचा
आवाज; मौजेचे गणपष्टक.

गिलग्राह (गि०ग०ग्राह) (सं) ना. — सुसर; मगर; 'गिडुग' पहा.

गिल (ळ) न (गि० [डि]) (सं) ना. — गिलणूक; मटकावणी;
वास; कवळ; गुडगुडीतणा.

गिलाय (यि) (गि०ला०य [डि]) (अ. वे) ना. — गिलावा;
लिंपण; गारा; मातीचा थर; सारवण.

गिलि (गि०) (क) ना. — विडी; गिल्ली; चिनी; भय; भीति; संशय.

गिलिके (गि०के) (क) ना. — लाकडी खेळणे; किरकिरा.

गिलित (गि०डि) (सं) वि. — गिललेले; खालेले.

गिष्णु (गि०ष्णु) (सं) ना. — गायक; संगीतज्ञ; सामगायक.

गिलि (गि०) (क) ना. — पोपट; शुक्र; राघू; बोलणारा पक्षी.

गी, (गीः) (गि०, [गि०]) (सं) ना. — भाषा; वाणी; गिरा.

— पति (गि०) (सं) ना. — सुरगुरु; बृहस्पति.

गीकार (गि०का०र) (क) ना. — हत्तीचा चिंकार.

गीचु (गि०चु) (क) धा. — रेघोट्या ओढणे; अस्ताव्यस्त
लिहिणे; ओढणे; नांगर चालवणे; खूप करणे.

(क) ना. — नांगराचा तास; फराटा; खापा; कच्च.

गीज (जु) ग (गि०ज [डि]) (क) ना. — लांबट घर करणारा
पक्षी; किरकिरा पक्षी; कवडा.

गीज (डु) (गि०ज [डि]) (क) धा. ओळ काढणे; रेघ मारणे;
रेखणे.

(क) ना. — रेघ, ओळ; रेपा.

गीण (गि०ण) (क) वि. — वाखाणलेला; नावाजलेले; गौरवित;
गिलित; गिललेले; गिलित.

गीतक्रम (गि०त०क्र०म) (सं) ना. — स्तुति; वाखाणणी; क्रमबद्ध
कवन.

गीतगोविंद (गि०त०गो०वि०द) (सं) ना. — एक संस्कृत काव्य;
जयदेवकवीचे कृष्णस्तुतिपर भक्तिगीत.

गीतप्रिय (गि०त०प्रि०य) (सं) वि. — गानलोलुप; शिव.

गीति (गि०) (सं) ना. — कवन; चुटका; स्फुट पद्य;

गीतक; आर्याछंद.

गीते (गि०ते) (सं) ना. — पद; कवन; भगवद्गीता.

गीथे (गि०थे) (सं) ना. — पद; कवन; गीत; गायन.

गीवु (गि०वु) (क) ना. — घर; झोपडी; निवास; चिकाचे दूध.

गीर (गि०) (सं) ना. — भाषा; वाणी; गिरा.

गीरजंघु (गि०ज०घ०) (क) ना. — लहान काठाचा पंचा.

गीर गंध (गि०ग० ग०ध) (सं) ना. — गंधावर ओळीने लावलेल्या
अक्षता.

गीर गुंफन (गि०ग० गुं०फ०न) (सं) ना. — गोष्टीतून गोष्ट सांगणे;
गोष्टीची लांबण लावणे; अन्योन्य पदविन्यास; ओज.

गिरू (गिरू) (क) ना. - लाट; नागराटीचा तास; फराटा;
बोचकारा; वण; बळ.

गीरुंडे (गिरुंडे) (क) ना. - किरा आवाज करणारा किडा;
पतंग; टोळ; झिळी.

गीर्ण (गिरण) (सं) वि. - गिळलेले; खाल्लेले; वाखाणलेले.

गीर्वाण (गिरवाण) (सं) ना. - देवता; देव; संस्कृत भाषा;
देववाणी.

गीर्वाणनाथ (गिरवाणनाथ) (सं) ना. - इंद्र; अर्हत्; जैनस्वामी.

गीर्वाणभावे (चाणी) (गिरवाणभावे [वाणी]) (सं) ना.
- संस्कृतभाषा.

गीर्वाणि (गिरवाणि) (सं) ना. - सरस्वति देवि; देवतास्त्री.

गीष्पति (गिरिष्पति) (सं) ना. - बृहस्पति; सुरगुरु.

गीळ (गिरि) (क) धा. - गर्जणे; हाकारणे; विनंती करणे;
किंचाळणे; आशा धरणे; हाक मारणे.

(क) ना. - गर्जना; चीत्कार; अत्याशा.

—इड्ड (गिरि) (क) धा. - गर्जणे; चीत्कार करणे.

गीळू (गिरि) (क) वि. - हीन; नीच; खालच्या दर्जाचा.

(क) ना. - अपमान; अभाव.

—माड्ड (गिरि) (क) धा. - अपमान करणे; खाली ओढणे;
तिरस्कारणे; फाडणे; दुर्मंगणे.

गुक्कु (गुक्कु) (क) धा. - तोतरे बोलणे; बोबडे बोलणे;
दमछाट होणे; डरकाली फोडणे; दुखण्याचा सुस्कारा टाकणे;
इवळणे; छाती बडवून घेणे.

(क) ना. - कवळ; घास; घोट; घुटका.

गुगारि (गुगारि) (क) ना. - उकळ; घुगऱ्या, रोमांच; वात;
घडा; चाहूल; घुंगरु; अपक्व धान्य; चामडी जाड होणे.

—कट्ट (गुगारि) (क) ना. - मीति; थंडीने अंगावर काटा
येणे; चर्मवृद्धि; रोमांच.

गुग्गुल (गुग्गुल) (गुगुल [गुगुल]) (सं) ना. - एक सुगंधी धूप
द्रव्य; गुग्गुल; कौशिकवृक्ष; ऊद; प्रसाद.

गुग्गे (गुगुल) (क) ना. - कानांतील मळ. 'कूकणि' पहा.

गुंगाड (गु) (गुगुगुल [गुगु]) (अ. दे.) ना. - डास; घुंगरटे;

गुंगाणि (गुगुगुल) चिलट; क्षुद्रकाम; निरुपयोगी वस्तु.

गुंगि (गुगुगुल) (क) ना. - गुंगु आवाज; भ्रमर; मधुमाशी.

—हुळ (गुगुगुल) (क) ना. - गुंगा; द्विरेफ; नीलकंठ; परमारोग.

गुंगु (गुगुगुल) (क) ना. - भाताचे तूस; भाताचे फोल; तन्मयता;
उन्माद; भ्रम; अत्याशा.

गुंगुरु (गुगुगुल) (क) ना. - कुरळे केस; भ्रमर; मच्छर.

—कुरळ (गुगुगुल) (क) ना. - कुरळे केस.

गुच्छु (गुच्छु) (सं) ना. - कुरा; गोटा; गुच्छ; मोत्याचा सर;
लड; मोत्याचा वेडा; मोहनमाळ.

गुच्छक (गुच्छु) (सं) ना. - 'गुच्छु' पहा;

गुच्छक (गुच्छु) (सं) ना. - फुलांचा गोटा; बुक्का; गेंद; घोस.

गुच्छपत्र (गुच्छुपत्र) (सं) ना. - तालवृक्ष.

गुजरणे (गुजरणे) (अ. दे.) ना. दिनक्रम; डायरी; कालहरण;
कालक्षेप; कालयापन; गांठ; साठवलेले धन.

गुजरि (गुजरि) (अ. दे.) ना. - तात्कालिक सामान; भाजी-
बाजार; संध्याकाळचा बाजार; सार्वजनिकता.

गुजुगुडु (गुजुगुडु) (क) धा. - कानगोष्ट करणे; गुजुगुडु
बोलणे; कुजबुजणे; तोतरे बोलणे; कानांत हल्लु बोलणे.

गुजुरु (गुजुरु) (क) वि. - लहान; धाकटा; खालचा; क्षुद्र;
गिड्डा; कुब्ज; 'कुल' पहा.

गुज (गुज) (क) वि. - 'कुल' पहा.

गुजमे (जिजमे) (गुजुगुल [जिजुगुल]) (क) ना. - सुवासिक फूल;
शेवंती.

गुज्जर (गुजुजुल) (क) ना. - गुर्जर; गुजराथी; गुजरात

गुजारि (गुजुजुल) (क) ना. - 'कुळळ' पहा.

गुज्जु (गुजुजुल) (क) ना. खुजेपणा; गिड्डेपणा; आखडता;
लहानपण; अस्वता; टेंगूपणा.

गुज्जुगुरुळ (गुजुजुल गुजुगुल) (क) ना. - शिस्त; ठेव; संभ्रम;
लांडे केस; आखड केस.

गुज्जुगोरळ (गुजुजुल गुजुगुल) (क) ना. - बसकी मान; आखड
मान; गिड्डि मान.

गुज्जुगोळ (गुजुजुल गुजुगुल) (क) धा. - दुमडणे; झाकणे;
मुदडणे; संकुचित होणे.

गुंळ (गुंळ) (क) ना. कुंचला; 'कुच' पहा.

गुंज (गुंज) (क) ना. - लतासमूह; वेळी; गुंज; मांडार;
कोठार; दारुचा गुत्ता.

गुंजव (गुंजव) (सं) ना. - शंकारनाद; गुई असा आवाज.

गुंजा (गुंजा) (सं) ना. - गुंज

गुंजाभरण (गुंजाभरण) (सं) ना. - गुंजाचा दागिना;
गुंजमाळ.

गुंजारव (गुंजारव) (सं) ना. - मर्मररव; भ्रमरध्वनी.

गुंजि (जि) (गुंज [जि]) (क) ना. - गुंज; गुंजमार वजन.

गुंजु (गुंजु) (क) धा. - ओढणे; ताणणे; आकुंचित होणे.

(क) ना. - गुंज; वस्त्रावरील गुंज; अडचण; कात; काथ्या;
गाठ; घाण; नारळाची शेंडी; निरुपयोगी वस्तु; जोंधळ्याचे
गोंड; क्षिप्तम पाळस; शिरवा.

गुटकिषु (गुटकिषु) (क) धा. - गटागट पिणे.

गुटकु (गुटकु) (क) ना. - पेयाचा घोट; घुटका.

गुटिके (का) (गुटिके [गुटिके]) (सं) ना. - गोळी; लाडू; गोळा;
मात्रा; गोटी.

गुडकु (गुडकु) (क) ना.—‘गुडकु’ पहा. ‘ओकुडिते’ पहा. ठसका.

—नीरकुडि (नीरकुडि) (क) धा.—बुडणें; संकटांत सांपडणें.

—नीरकुडिसु (नीरकुडिसु) (क) धा.—बुडविणें; संकटांत घालणें; हत्याराला धार लावणें.

गुदुरु (गुदुरु) (क) धा.—मोठ्या आवाजांत बोलावणें; ओरडणें; डरकाळी फोडणें; डुरकी देणें; घुमणें.

—हाकु (हाकु) (क) धा.—घोमण्या आवाजात बोलावणें; डुरकी फोडणें.

गुटि (ट्टे) (गुट्टि [ट्टि]) (क) ना.—गुटी; घोट; बाळगुटी; उंचवटा; टेकडी.

गुट्टु (गुट्टु) (क) ना.—गूढ; रहस्य; गुप्त गोष्ट; सारांश.

गुड (गुड) (सं) ना.—गूळ; लाडू; चेंडू.

—पान (गुड) (सं) ना.—गूळपाणी; गुळवणी.

गुडसल्ल (गुडसल्ल) (क) ना.—छप्पर; मांडव; छावणी; झोपडी; खोपट; मंडप; रसानें भरलेली गुंडी; गार.

गुडसु (गुडसु) (क) धा.—जोडणें; एकत्रित करणें.

(क) ना.—खडबडीतपणा; वाक; वक्रता; स्वरचिन्हाची खूण.

गुडाकु (गुडाकु) (क) ना.सुगंधी तमाखु; सुगंधी द्रव्यमिश्रित तंबाखु; गोड पदार्थ; मोदक.

गुडाकैत (गुडाकैत) (सं) ना.—पार्थ; अर्जुन; निद्रा जिंकणारा (गुडाका=निद्रा; आळस).

गुडाण (गुडाण) (क) ना.—काहील; हंडा; मोठें जलपात्र.

गुडार (गुडार) (क) ना.—डोरा; तंबु; पालट.

गुडि (गुडि) (क) ना.—झोपडी; देवालय; मंडप; बावटा; ध्वज; मंडळ; ध्येय; घोस; घड.

नाडगुडि (नाडगुडि) (क) ना.—राष्ट्रध्वज.

गुडिगुडु (गुडिगुडु) (क) धा.—सूर्यचंद्राभोवती खले पडणें; ध्वज उभारणें; रोमांचित होणें; अत्यानंद होणें; उत्साहित होणें.

गुडिगार (गुडिगार) (क) ना.—लाकड; लाकडी खेळणी करणारा; चित्रकार; रंगारी; लाकडी कोरकाम करणारा; हस्तकौशल्याचें काम करणारा.

गुडिगुडार (गुडिगुडार) (क) ना.—चिमुकलें घर; दुमदार हवेली; अव्यवस्थित वस्तु.

गुडिरि (गुडिरि) (क) धा.—मर्यादेबाहेर वाढणें; अतिशय होणें;

गुडिल् (लु) (गुडिल् [लु]) (क) ना.—‘गुडिसल्ल’ पहा; वैपुल्य; आधिक्य; समूह; पुष्कळता.

गुडिलिरि (गुडिलिरि) (क) धा.—अधिक होणें; अति होणें; मर्यादेबाहेर जाणें.

गुडिल (सिलु) (गुडिल [सिलु]) (क) ना.—छप्पर; लहान घर; कुटीर; झोपडी.

गुडिसु (गुडिसु) (क) धा.—स्वच्छ करणें; केर काढणें; झाडणें; लोटणें; अवतरणचिन्ह करणें; घालणें.

गुडगु (गुडगु) (क) धा.—गर्जना करणें; विजेचा कडकडाट होणें; श्वास रोखून धरणें.

(क) ना.—मेघांचा गडगडाट; विजेचा कडकडाट.

—आडु (आडु) (क) धा.—दम धरून पळणें; गर्जना करणें; ओरडणें.

गुडगुडि (गुडगुडि) (क) ना.—तंबाकु ओढण्याचें साधन; हुका; चिलीम; कोळवे.

गुडगुडिसु (गुडगुडिसु) (क) धा.—गुडगुडणें; गुडगुड-ध्वनि करणें; गर्जना करणें.

गुडवण (गुडवण) (क) ना.—‘गुडाण’ पहा. काहिल; कढई.

गुडे (गुडे) (क) ना.—चेंडू

गुड्डु (गुड्डु) (क) ना.—कुब्ज; गिड्डा, टंगू; लहानवयाचा विद्यार्थी; शिष्य; बाळपण. टेकडी; रास.

गुड्डि (ड्डे) (गुड्डि [ड्डे]) (क) ना.—रास; समूह; वट; एकूण; कनीनिका; बुबूळ. डोळ्यातील बाहुली.

गुड्डु (गुड्डु) (क) ना.—‘गुड्डु’ पहा. कनीनिका; अंडें; खुजेपणा; एका जातीचें भात; कापडाचा तुकडा.

गुड्ड (गुड्ड) (क) ना.—गिड्डा; कुब्ज; पर्वत; मुलगा; शिष्य; विद्यार्थी.

गुडलु (गुडलु) (क) ना.—‘गुडिसल्ल’ पहा.

गुण (गुण) (सं.) ना.—धारा; सूत; बाणाची दोरी; मोर्बी; क्षेम; सुखद्वेषणा; राजकारण; रोगाचा उतार; स्वभावप्रौढता; संपत्ति; त्रिगुण; षड्स; पंचेन्द्रिय; आस्वाद; सद्रतन; योग्यता; मोठेपणा; बुद्धि; ज्ञान; सत्त्व; शक्ति; गौरव; साधुत्व; त्याग; नीति; नियति; परमात्मा; योगीश्वर; सोबळें; आचारी; गुणाकर; काव्यगुण; रक्षण; तुकडा; युद्ध; दूर्वा; तीनचा संकेत दान.

—वंत (गुण) (सं) वि.—गुणवान; गुणी; सुलक्षणी; नीतिमान.

गुणकरगुळ (गुणकरगुळ) (क) धा.—प्रेम करणें; ममत्व दाखविणें.

गुणक (गुणक) (क) ना.—गुणिलें चिन्ह; गुणण्याची संख्या; झांगट बाजवण्याची टिपरी.

गुणकथन (गुणकथन) (क) ना.—प्रवांसा; स्तुति; कीर्तन.

गुणकु (गुणकु) (क) ना.—‘कौत’ पहा; लहान दांडू; टिपरी.

गुणकृत (गुणकृत) (सं) ना.—सूत गुंडाळण्याची चांती.

गुणगण (गुणगण) (सं) ना.—गुणसमूह; सद्गुण; योग्यता.

गुणग्रहण (गुणग्राहण) (सं) ना. - रसग्रहण; साहित्यांतील गोडी चाखणे; साहित्यगुण ओळखणे.

गुणग्राहि (गुणग्राही) (सं) वि. - गुणज्ञ; गुण जाणणारा; गुणाची चहा करणारा.

गुणज्ञ (गुणज्ञ) (सं) ना. - विद्वान्; गुणाढ्य; गुण जाणणारा.

गुणगे (गुणगै) (क) ना. - नाटकशाळा; नाटकगृह; रंगभूमि.

गुणत्रय (गुणत्रय) (सं) ना. - सत्त्व, रज, तम या त्रिविध गुणांचा समूह.

गुणत्त्व (गुणत्त्व) (सं) ना. - गुणाकार; परावलंबन; आधीनता; सद्गुण; गुणवत्ता.

गुणदोष (गुणदोष) (सं) ना. - बरेवाईट गुण.

गुणधर्म (गुणधर्म) (सं) ना. - स्वभाव; नीति; कर्तृत्व; कर्म; नियति.

गुणन (गुणन) (सं) ना. - गुणाकार; पट करणे.

गुणनेदि (गुणनेदि) (सं) ना. - छंदःशास्त्राचा कर्ता; एक कविनाम.

गुणनाम (गुणनाम) (सं) ना. - स्वभावानुरूप नांव; अन्वर्थक नांव.

गुणनिधि (गुणनिधि) (सं) ना. - गुणसागर.

गुणनिलय (गुणनिलय) (सं) ना. - कोळी; सद्गुणाचे माहेरघर.

गुणपृष्ठ (गुणपृष्ठ) (सं) ना. - कोळी.

गुणपण (गुणपण) (क) ना. - गुण हीच संपत्ति असणारा.

गुणमणि (गुणमणि) (सं) ना. - सद्गुणशाली; गुणरत्न.

गुणमूलि (गुणमूलि) (सं) ना. - रताळें; चिन्नं.

गुणलयलि (गुणलयलि) (सं) ना. - डेरा; तंबू.

गुणवत् (गुणवत्) (सं) ना. - गुणी; सद्गुणी; श्रेष्ठ; पूर्णत्वाला पोचलेला.

गुणवति (गुणवति) (सं) ना. - गुणवान स्त्री; गुणिला; सूत भरलेली चाती.

गुणवाचि (गुणवाचि) (सं) ना. - गुणवाचक विशेषण.

गुणवृक्ष (गुणवृक्ष) (सं) ना. - होडी बांधण्याचा खांब; शिडाचा खांब.

गुणाग्रणि (गुणाग्रणि) (सं) वि. - गुणाढ्य; श्रेष्ठ गुणी; (सं) ना. कामधेनु; सुरभि.

गुणांक (गुणांक) (सं) वि. - सद्गुणानें प्रसिद्धी पावलेला; गुणातिशयी.

गुणातिशय (गुणातिशय) (सं) ना. - उत्तम गुणसंपत्ति; सदाचार; सच्छीलत्व.

गुणारि (गुणारि) (सं) ना. - पाटील-कुलकर्णी यांचे साहाय्यक अधिकारी.

गुणि (गुणि) (सं) ना. - गुणवंत; प्रत्येका जोडलेलें धनुष्य;

मोर्बायुक्त धनुष्य.

—कण्णु (कण्णु) (क) ना. - खाच; खळगा; चाबकाची वादी.

(क) ना. - डोळ्याची खाच; खोल डोळे.

—गुल्लु (गुल्लु) (क) ना. - बसके गाल; खोलगट गाल.

—गुणिके (गुणिके) (क) ना. - नाच; नृत्य; लहान काठी; कणीस; मात्रा; गोळी.

गुणित (गुणित) (सं) वि. - गुणाकार केलेले; मोजलेलें.

गुणोत्कर्ष (गुणोत्कर्ष) (सं) ना. - गुणवैपुल्य; गुणाढ्यता.

गुणोदय (गुणोदय) (सं) ना. - गुणविकास 'गुणोत्कर्ष' पहा; गुणांची वाढ.

गुंड (गुंड) (क) ना. - गोल; वर्तुळ; नोकर; असत्यता;

मलिन स्त्री; लुटारू; त्रास देणारा; केसेबजे करणारा.

गुंडांतर (गुंडांतर) (सं) ना. - पाया; आधार; धर;

पायांत घातलेली दगडांची भर.

गुंडि (गुंडि) (क) ना. - क्षय. 'गुणि' पहा.

गुंडिगे (गुंडिगे) (क) ना. - हृदय; धैर्य; छातीठोकपणा; कमंडलु; जलपात्र.

गुंडितु (गुंडितु) (क) ना. - अगाधता; खोली; गंभीरता; तळ न लागणें.

गुंडिपुष्पक (गुंडिपुष्पक) (क) ना. - वृक्षविशेष.

गुंडु (गुंडु) (क) ना. - गोल वस्तु; गोल; वर्तुळ; बंदुकीची गोळी; वाटोळा दगड; गोलगोटा; रास; समूह; श्रेणि; तांडा.

गुंडाडिसु (गुंडाडिसु) (क) धा. - साफ करणें; गुळगुळित करणें; सलगी दाखवणें; अनुकरण करणें.

गुंडिकु (गुंडिकु) (क) धा. - दगडानें ठेचणें; गोळी घालविणें.

गुंडुबले (गुंडुबले) (क) ना. - जाळें; गोलजाळें.

गुण्णु (गुण्णु) (क) ना. - गांभीर्य; खोली; रास; रहस्य; पूर्णता; वैपुल्य; पवित्रता.

गुण्य (गुण्य) (सं) ना. - गुणण्यासारखें; गुणले जाण्यासारखे; पाठ करावयाची संख्या.

गुत्त, (त्तक) (गुत्त [त्तक]) (क) ना. - समीपता; जवळीक; घट्टपणा; गुप्तता; रहस्यपूर्णता; उघडपणा; प्रगटपणा.

गुत्तने (गुत्तने) (क) अ. - लगत; जवळ; निविड; समीप; न सोडतां; न गडबडतां.

गुत्ति (गुत्ति) (क) ना. - फुलाचा वा फळाचा घोस; घड; कांटा; भित; प्रकाश; पायखाना; 'ककसु' पहा; आडपडदा.

—गै (गै) (क) धा. - झाकणें; आडपडदा करणें.

गुत्तिगे (गुत्तिगे) (अ. दे.) ना. - मक्ता; उकें; ठराव; गुत्ता.

गुत्तु (गुत्तु) (क) ना. - खूण; लक्षण; स्नान; आग्रह. एकी;

गुद (गुद) (सं) ना. - मलद्वार; गांड; बोचा; अपानद्वार.

गुदि (गुदि) (क) धा. — उडणें; पायाचा आवाज करणें; तुडवणें; पाया पडणें.

(क) ना. — नारळीवर चढतांना पायाला बांधावयाची दोरी; कुंचला; समूह.

गुदिगे (गुदिगे) (क) ना. — सोया; लाठी; मुद्दल; गदा.

गुदरिसु (गुदरिसु) (क) धा. — दकलणें; पुढें सरकविणें; डोक्यानें रेटणें.

गुदलि (गुदलि) (क) ना. — कुदळ; पिकास; हातोडा.

गुदु (गुदु) (क) धा. — ठोसा देणें; मारणें.

(क) ना. — गुहा; ठोसा; मार; बीळ; रंध्र; गुहा.

गुनि (गुनि) (क) ना. — जोषळ्याचें गोड; माताचें फोल.

गुन (गुन) (क) ना. — टेकडी; डोंगर; लहानपण; धीट मनुष्य.

गुन्नावे (गुन्नावे) (क) ना. — लहान हत्ती; शरभ; हत्तीचें पिल्लें.

गुन्ने (गुन्ने) (अ.दे) ना. — गुन्हा; अपराध; पायदळ; सैन्य.

गुपित (गुपित) (सं) वि. — गुप्त; निहित; झाकलेलें; रहस्यमय.

(सं) ना. — रहस्य; गामा; मर्म; इंगित.

गुप्त (गुप्त) (सं) वि. — आड झालेलें; सुप्त; न दिसलेलें;

सुरक्षित ठेवलेलें; रहस्यमय.

— गेय (गेय) (क) धा. — लपणें; राखणें; आड होणें.

गुप्तकुल (गुप्तकुल) (सं) ना. — गुप्तवंश; मगध देशाचा राजवंश; गुप्तराजाचे घराणें.

गुप्तांग (गुप्तांग) (सं) ना. — शकुंतपक्षी; कुयलीचा वेल;

गुह्यत्रिय; दुःखण; दूषपक्षी.

गुप्ति (गुप्ति) (सं) ना. — गुप्ती; लपणूक; दृष्टिआडपणा; गुप्त वस्तु; ठेव; बीळ; छिद्र.

गुप्ति (गुप्ति) (क) धा. — मुस्कट मारणें; डोक्यावरून पांघरणें; झांकून राहाणें; आड होऊन राहाणें; 'कुप्परिसु' पहा. लपणें; खोळ घेणें.

गुप्ते (गुप्ते) (क) ना. — रास; समूह; ढीग.

— गोळ (गोळ) (क) धा. — रास करणें; ढीग रचणें.

गुवरु (गुवरु) (क) धा. खोळ घेणें; घुरखा घेणें; आपादमस्तक झाकून घेणें; वेष्टांतर करणें.

(क) ना. — लाट; जाडी; वात; पोटाची फुग; फुगवटी; दगांचा जमाव.

गुव्वचि, गुव्विचि (गुव्वचि, गुव्विचि) (क) ना. — चिमणी; लहान

गुव्विल (गुव्विल) (क) ना. — पक्षी; चिमणी.

गुव्वलिसु (गुव्वलिसु) (क) धा. — कवृतराप्रमाणें घुमणें;

पक्ष्याचा आवाज करणें.

गुम (गुम) (क) ना. — गुमट; अर्ध-

गोलाकार शिखर; गोलाकार गोपूर; कमान; गोमतेश्वराची मूर्ति;

वावटळ; कागदाचा दिवा; घुमटेश्वर मूर्ति.

गुमानि (ने) (गुमानि [ने]) (अ.दे.) ना. — संशय; अनमान; दाक्षिण्य; लक्ष्य; अहंकार.

गुमास्त (गुमास्त) (अ.दे) ना. — हिशोबनीस; कर्णिक;

कुलकर्णी; लेखक; कारकून.

गुमि (गुमि) (क) ना. — रास; ढीग; समूह; वाढवलेले; वाढावा.

गुमित (गुमित) (सं) ना. — वार्ता; बाजारागप; शुभवार्ता;

ऐकीव गोष्ट; 'ओसगे' पहा.

गुंपन (गुंपन) (क) ना. — गुंफणें; गुंफा; रास; ढीग.

(क) धा. — रास घालणें; व्यवस्था करणें; माल गुंफणें.

गुंपिसु (गुंपिसु) (क) धा. — संकोचणें; लाजणें; मागें घेणें;

रास करणें.

गुंपु (गुंपु) (क) ना. — ढीग; रास; मजूर; गांभीर्य. 'गुंपु'

पहा.

गुंफ (फन) (गुंफ [फन]) (सं) ना. — ओवणी; बांधणी;

लेखनशैली; वाक्यरचना; टाका घालणें.

गुंफित (गुंफित) (सं) वि. — व्यवस्थित; सुरचित; सुलिखित;

जुळवून टाका घातलेलें.

गुंभ (गुंभ) (क) वि. — गुप्त; रहस्यमय; अगम्य;

अनाकलनीय; संरक्षित; गुप्त; मूक; अडलेली.

गुंभ (गुंभ) (क) ना. — कुंभ; घागर; पात्र; चाकाचा गड्डा;

तुंबा; नर्तकी; नृत्यविशेष.

गुम्मा (गुम्मा) (क) ना. — बुजगावणें; बागुलबुवा.

गुम्माट (गुम्माट) (सं) ना. — 'गुमट' पहा. कुंभाकार गोपूर;

मनोरा; डेरा; ममथ.

गुम्मान (गुम्मान) (क) ना. — घुमेपणा; मुलाचा खेळ; लपंडाव.

— गुसुग (गुसुग) (क) वि. — अजोळ; मूक; गुम्मा;

आतल्या गाठीचा; खालमुंड्या; आपल्याशी विचार करणारा.

गुम्माने (गुम्माने) (क) अ. — लागलीच; झटकन; एकदम;

सबड न देता; मुकाटणें; मुक्यानें.

गुम्मि (गुम्मि) (क) ना. — जलाशय; रास; ढीग.

— मने (मने) (क) ना. — लंगरखाना; सैनिकांचें

भोजनगृह.

गुम्सु (गुम्सु) (क) धा. — 'कुम्सु' पहा. कुटण्याचा आवाज

करणें; मारणें; गुहा घालणें; सुरळी करणें; एकत्रिणें; शब्द

करीत पोहणें.

— इक्कु, (इड्ड) (इक्कु [इड्ड]) (क) धा. — प्रतिध्वनि

करणें; प्रतिसाद घालणें; व्यापणें; पसरणें.

गुम्मे (गुम्मे) (क) ना. — समूह; ढीग; बुवका; गुच्छ; 'बंबल्'

पहा.

गुरगुरागिसु (गुरगुरागिसु) (क) धा. — गुरगुरणें; रागानें

अंगावर जाणें; अंगावर जाण्याची तयारी दाखविणें.

गुरजे (गुरज्जे) (क) ना. — 'कुरुजु' पहा.

गुर (ल) गंजि (गुर [७] गंज) (क) ना. — गुंज; गुंजांचा वेल.

गुरण (गुरण) (सं) ना. — दमणूक; थकवा; उबळ; उचल.

गुरव (गुरव) (सं) ना. — भयंकर दृश्य; मारपीट.

गुराणि (गुराणि) (क) ना. — ढाल; 'अड्डण' पहा.

गुरि (गुरि) (क) ना. — लक्ष्य; खूण; दृष्टि; ध्येय; उद्देश.

गुरिकार (गुरिकार) (क) ना. — यजमान; मालक; नायक; पुढारी; धनुर्धारी; अचूक वेध घेणारा; मार्गदर्शक.

गुरियाळ (गुरियाळ) (क) ना. — मुलांचा एक खेळ.

गुरु (गुरु) (सं) वि. — मोठे; जड; घन; गौरवास्पद.

(सं) ना. — बृहस्पति; उपदेशक; कुलपुरोहित; आईबाप; शिक्षक गुरुजी; उपाध्याय; वडीलधारा; दीर्घअक्षर; ब्रह्मोचार्य; गुरुग्रह.

गुरुकु (गुरुकु) (क) ना. — गुरुगुरु; झोपेतील घोर.

(क) धा. — घोरणें; डुरकी मारणें; गुरकी देणें.

गुरुकुलवास (गुरुकुलवास) (सं) ना. — प्राचीन

विद्याव्यासंगपद्धति; अभ्यासासाठी गुरुवरी राहणें.

गुरुकुलवासी (गुरुकुलवासी) (सं) ना. — अंतर्वासी; शिष्य; विद्यार्थी; छात्र.

गुरुगुदु (गुरुगुदु) (क) धा. — विरोध करणें; क्रोधानें बोलणें; असमाधान व्यक्त करणें; असंतोष दाखविणें.

गुरुगरिसु (गुरुगुरिसु) (क) धा. — डुरकणें; रागावणें;

गुरगुरणें; असमाधान दाखवणें.

गुरुतल्प (गुरुतल्प) (सं) ना. — गुरुजींचा विछाना; आसन; गुरुपत्नि.

गुरुतु (गुरुतु) (क) ना. — परिचय; माहिती; ओळख; स्नेह; लक्षण; कडेक; लांछन; मुद्रा.

गुरुत्व (गुरुत्व) (सं) ना. — वडीलपणा; मोठेपणा; गौरव; घनत्व; वजन; पृथ्वीचें आकर्षण; गुरुची खूण (—). जडपणा; गुरुस्थान.

गुरुदक्षिणे (गुरुदक्षिणे) (सं) ना. — विद्यार्जनसमाप्तीनंतर गुरुजींना अर्पण केलेली मानवंदना.

गुरुद्रोह (गुरुद्रोह) (सं) ना. — गुरुचा विश्वासघात; गुरुचा द्वेष; विरोध.

गुरुपूजे (गुरुपूजे) (सं) ना. — गुरुची पूजा; गुरुवंदन; कुलदेवतेची आराधना; थोराली सेवा; कार्याभिची बृहस्पती-पूजा.

गुरुबु (गुरुबु) (क) ना. — 'गुरुव' पहा.

गुरुमंत्र (गुरुमंत्र) (सं) ना. — गुरुपदेश; गुरुचें मार्गदर्शन; प्रवर्तकाची मंत्र; ओंकारमंत्र; रहस्य; सल्लामसलत

गुरुभा (गुरुभा) (सं) ना. — रानकेळ; चवई.

गुरुलिंगजंगम (गुरुलिंगजंगम) (सं) ना. — वीर शैवांची त्रिविध आराध्यस्थाने (गुरु + लिंग + जंगम).

गुरुस्फूर्ति (गुरुस्फूर्ति) (सं) ना. — गुरुची इच्छा; मोठेपणा; घनता.

गुरुहस्त (गुरुहस्त) (सं) ना. — गुरुपदेशाधीन राहणारा; वीरशैव.

गुरुळे (गुरुळे) (क) ना. — फोड; गांधड; करट; पायाचें लहान बोट.

गुरुगुल (गुरुगुल) (क) ना. — 'गुरुगुल' पहा. धूप; उद; सुगंधी धूप.

गुर्जर (गुर्जर) (सं) ना. — गुजरात; गुजराथ; गुर्जरांतीय मनुष्य.

गुर्दु (गुर्दु) (क) ना. — 'गुर्दु' पहा.

गुर्वे (गुर्वे) (क) ना. — 'गुरुव' पहा.

गुर्वि (गुर्वि) (गुर्वि [वि]) (सं) ना. — गर्भिणी स्त्री; धबल्या पोटाची स्त्री; शेताणी; ढेरपोटी.

गुर्विणी (गुर्विणी) (सं) ना. — आश्चर्य; विस्मय; भीति.

गुर्वु (गुर्वु) (क) ना. — आश्चर्य; विस्मय; भीति. (क) वि. भयानक; भयंकर.

गुर्वे (गुर्वे) (क) ना. — सालपट; फोल; वल्कल.

गुल (गुल) (क) ना. — गुंज; गूळ.

गुलगंजी (गुलगंजी) (क) ना. — 'गुरगंजी' पहा. गुंज; गुंजांचा वेल.

गुलिके (गुलिके) (क) ना. — बंदुकीची गोळी; तोफेचा गोळा; गुटिका; गोळी.

गुलाबि (गुलाबि) (क) ना. — गुलाबाचें झाड; गुलाब; गुलाबीरंग; पाटलवेळीचा रंग.

गुलाम (गुलाम) (अ. दे) ना. — दाम; सेवक; विकत घेतलेला मनुष्य; गुजराती दुबळा.

गुलालि (गुलालि) (क) ना. — पाटलरंग; लालरंग.

गुलुळ (गुलुळ) (सं) ना. — पुष्पगुच्छ; तुरा; चुबका.

गुलुम (गुलुम) (क) ना. — गुलम; पोटातील गाठीचा रोग; प्लीहा रोग; पाणथरी; किल्ला; सैन्यविभाग; वनस्पति.

गुल्फ (गुल्फ) (सं) ना. — घोटा.

गुल्म (गुल्म) (क) ना. — 'गुलुम' पहा.

गुलु (गुलु) (क) ना. — गोघळ; गडबड; उसाभर; चुंबन; पावा; मुद्रा; कलंक; खूण; ओळख; परिचय.

गुह (गुह) (सं) ना. — कार्तिकेयस्वामी; षण्मुख; शरयू नदीपार करणारा रामाचा नाविक; नावाडी; कोळी.

गुहजनक (गुहजनक) (सं) ना. — षण्मुख पिता; शिव.

गुहा (गुहा) (सं) ना. - गृह; कंधर; वीळ.

गुहिल (गुहिल) (सं) ना. - केकरव; केका; मोराचा टाहो.

गुह्य (गुह्य) (सं) वि. - रहस्यपूर्ण; गुप्त; अनाकलनीय; अगम्य; सूक्ष्म.

(सं) ना. - गुह्येद्रिय; कौपीन; लंगोटी.

गुह्यक (गुह्यक) (सं) ना. - कुवेरसेवक; कुवेर; धनपति.

गुळ (गुळ) (क) ना. - गूळ; गुड; साखर; फळांतील गर;

शुळ; पाखर; शलाका; सळई; गुळवेल; अनुकरणाचा आवाज.

गुळि (गुळि) (क) ना. - खड्डा; सरोवर; स्वभाव वाचक तद्धित प्रत्यय; (जसे आटगुळि = खेळकर.)

गुळिद (गुळिद) (क) वि. - खाचखळग्याचा; खोल.

गुळुच्छ (गुळुच्छ) (क) ना. - पुष्पगुच्छाचा शेंडा.

गुळे (गुळे) (क) ना. - समूह; स्थानांतर; वळसा; वाकण.

—तेणे (डैण) (क) ना. - परांगदा कुटुंब; निर्वासित; गुढें; देशत्याग केलेला समाज.

गुळ्य (गुळ्य) (क) ना. - स्थानांतर; परांगदेपणा; चंबुगवाळें उचललेलें; गुढे; गुढार; गाशा गुंडाळलेलें.

गुळ्ळ (गुळ्ळ) (क) ना. - 'गुळ्ळे' पहा. पाण्याचा बुडबुडा; बुडबुड.

गुळ्ळनरि (गुळ्ळनरि) (क) ना. - एक जातीचा कोल्हा.

गुळ्ळय (गुळ्ळय) (क) वि. - गोल; वर्तुळाकार.

गृ (गृ) (क) ना. - घृत्कार; धुबडाचें ओरडणें; वृं घृ खनि; चतुर्थी विभक्तीचें कारक; देखील; हि.

गृक (गृक) (क) ना. - घृत्कार; कोवळा फणस.

गृगु (गृगु) (क) ना. - 'गुंगु' पहा. सूस; दरफळ; 'अमि' पहा.

गृगे (गृगे) (क) ना. - बुबड; कौशिक; दिवाभीत; उल्क; पेचक.

गृट (गृट) (क) ना. - खुंटी; खुंटा.

—बडि (बडि) (क) धा. - खुंटी मारणें; टोला देणे; खील घालणें; अडकाठी देणें; पायांत पाय घालणें.

गृडार (गृडार) (क) ना. - 'गुडार' पहा.

गृडिसु (गृडिसु) (क) धा. - जमविणें; स्वच्छ करणें.

गृडु (गृडु) (क) ना. - पश्याचें घरटें; नीड; वसति; वंचक; अस्थिपंजर देह; कापलेल्या पिकाची रास; बणवी.

गृडुपेळ (गृडुपेळ) (क) धा. - आश्रय देणें; आधार देणें.

गृडुपोगु (गृडुपोगु) (क) धा. - भीतीनें लपणें; बरांत घुसणें.

गृडुसेर (गृडुसेर) (क) धा. - 'गुडुपोगु' पहा.

गृडे (गृडे) (क) ना. - दुरडी; गंगाल; वेळीविशेष; मुलगी.

गृह (गृह) (सं) वि. - गुप्त; रहस्यमय; अगम्य; अनाकलनीय; न दिसणारे; अंतरंगांत दडलेले.

—चर (अंठ) (सं) ना. - गुप्तचर; हेर; चित्रगुप्त.

गृहते (गृहते) (सं) ना. - रहस्य; अज्ञान; अगम्यता.

गृहप (पा) द (गृहप [अ] द) (सं) ना. - साप; पोटांनें सरपटणारा प्राणी.

गृहसाक्षि (गृहसाक्षि) (सं) ना. - गुप्त बातमी देणारा साक्षीदार; माफीचा साक्षीदार.

गृहांग (गृहांग) (सं) ना. - कासव; कूर्म; गृहांग; गुप्तेंद्रिय

गृगु (गृगु) (क) ना. - 'गृह' पहा. कौनाडा; कमान.

गृट (गृट) (क) ना. - खुंटा; खुंटी; पाचर; खील.

गृदे (गृदे) (क) ना. - टोमेंटो; गुरुद्वार; गांड.

गृनु (गृनु) (क) ना. - 'कूनु' पहा; कुबडी पाठ; कुबड.

गृधे (गृधे) (क) ना. - बुबड; उल्क; पेचक; 'गृगे' पहा.

—कण्णु (कण्णु) (क) ना. - गरगर फिरणारा डोळा; चंचल नेत्र.

—बालु (बालु) (क) ना. - घृक जीवन; अंधारातील जगणें; एकांत जीवन; प्रसिद्धिपराङ्मुखता; आळशी जीवन.

गृरु (गृरु) (क) ना. - दीर्घ श्वास; सूज; गुरुगुरुश्वास.

गृरु (गृरु) (क) धा. - खोकणें; शिंगाने किंवा हाताने जमीन उकरणें.

(क) ना. - दमा; सूज; कफश्वास.

—आडु (आडु) (क) धा. - जमीन उकरणे; ओढून कोंबणें.

गृर्णिसु (गृर्णिसु) (क) धा. - घोरणें; जांभई देणें.

(सं) ना. - घूर्णा; जांभई.

गृर्मिसु (गृर्मिसु) (क) धा. - गर्जना करणें; धडधडणें; मोठा आवाज करणें; पडसाद देणें; डरकाळणें; तुराती फुंकणें.

गृव (गृव) (क) ना. - कपोत; पारवळ; एक सुगंधी द्रव्य.

गृवाक (गृवाक) (क) ना. - पोकळ सुपारीचें झाड; पूरा; कपुंग.

गृहन (गृहन) (सं) ना. - लपणूक; आड होणें; अपलाप; अपन्हुति.

गृळ (गृळ) (क) ना. - 'गृह' पहा.

गृळि (गृळि) (क) ना. - बैल; खोड; वळ; वृषभ; मासे धरण्याची बुद्धि.

गृळिनाथि (गृळिनाथि) (क) ना. - केसाल मोठ्या डोक्याच्या कुत्र्याची जात; मांडण उकलून काढणारा.

गृळ्य (गृळ्य) (क) ना. - 'गुळ्य' पहा.

गृजन (गृजन) (सं) ना. - लसण.

गृधु (गृधु) (सं) वि. - आशाळभूत; दुराशा बाळगणारा.

गृध्र (गृध्र) (सं) ना. - गिधाड; लोभी; आशाळभूत.

गृधराज (गुधराज) (सं) ना. - जटायु; गरुड; गिषाड.
 गृष्टि (गुष्टि) (सं) ना. - पहिल्या वीताचे जनावर.
 गृहकन्यका (गुहकन्यका) (सं) ना. - ब्रह्मीवेल; कोरफड;
 लोलसर; कुमारी.
 गृहद्रुम (गुहद्रुम) (सं) ना. - चिवा; बांबू; सागवान.
 गृहस्थाश्रम (गुहस्थाश्रम) (सं) ना. - गार्हस्थ्य; चार
 आश्रमांपैकी दुसरा; कौटुंबिक जीवन.
 गृहस्थिके (गुहस्थिके) (सं) ना. - गृहस्थधर्माचे कर्तव्य;
 सद्गर्तन; संभावितपणा; सभ्यता; सुचरित.
 गृहाराम (गुहाराम) (सं) ना. - उपवन; घरापुढील बाग.
 गृहावग्रहणि (गुहावग्रहणि) (सं) ना. - घराचा उंबरा; कट्टा;
 सोपा; ओसरी.
 गृहि (गुहि) (सं) ना. - गृहस्थ; कुटुंबवत्सल; कौटुंबिक जीवन
 घालविणारा.
 गृहिणि (णी) (गुहिणि [ली]) (सं) ना. - पत्नि; यजमानीण;
 भार्या.
 गृहीत (गुहीत) (सं) वि. - विदित; समजलेले; उमगलेले;
 स्वीकृत.
 गृहीतविक्र (गुहीतविक्र) (सं) वि. - पळणारे; सरकरणारे;
 वाट फुटेल तिकडे जाणारे; दिड्मूढ.
 गृहोपकरण (गुहोपकरण) (सं) ना. - कुटुंबाला लागणारी
 वस्तु; जीवितसाधन.
 गृह्य (गुह्य) (सं) वि. - कौटुंबिक; गृहासक्त; 'इलाद' पहा.
 —सूत्र (गुह्यसूत्र) (सं) ना. - गृहधर्मी सूत्रे; नियम.
 गेने (गुने) (क) वि. - लहान; छोटा; चिमुकला.
 गेजे (गुजे) (क) ना. - नूपुर; घुंगुर; पैजण; घागऱ्या; गवत.
 —गार (गुज) (क) ना. - घुंगुर करणारी जात; शूद्राची
 उपजात.
 गेजप (ह) (गुजप [ज]) (क) ना. - पोपटपंची; राघूचे बोल;
 राघूची हाक.
 गेडे (गुडे) (क) धा. - पांचट बोलणे; विनबुडाचे बोलणे;
 निराधार विधान.
 (क) ना. - सहवास; संपर्क; सहभाव; सरळपणा; पंल.
 —कोळ (गुळ) (गुळ [गुळ]) (क) धा. -
 स्नेहकरणे; सांगवणे; बरोबरीने प्रवास करणे; सहयात्री
 होणे.
 गेडेवकि (गुडेवकि) (क) ना. - जोडीने राहणारे पक्षी;
 चक्रवाक.
 गेडे (गुडे) (क) ना. - कंद; गड्डा; मूळ; रताळ.
 गेडेहरड (गुडेहरड) (क) धा. - मुळासकट उपटणे; निर्मूल
 करणे; समूल नाहीसे करणे.

गेणति (गुणति) (क) ना. - मैत्रीण; सांगातीण; जोडीदारीण;
 सखि; यजमानीण; अंगातोंडावरील तीळ; ठिपका.
 गेणे (गुणे) (क) धा. - गेडे' पहा.
 गेणेगति (गुणेगति) (क) ना. - 'गेणति' पहा.
 गेणेगार (गुणेगार) (क) ना. - मित्र; सखा; स्नेही; सोबती.
 गेंट (गुंठ) (क) ना. - दूर राहणारा; दूरस्थ.
 गेंडु (गुंठु) (क) ना. - अंतर; आकाश; व्यत्यास; सुटका;
 मुक्ति; दूर दूर असणाऱ्या गाठी; धक्का; दिशा.
 गेंडेमीन (गुंडेमीन) (क) ना. - एक प्रचंड मासा.
 गेत्तु (गुंत्तु) (क) अ. - समजून उमजून; जाणून घेऊन;
 आलोचना करून; विचारपूर्वक; पद्धतशीरपणे.
 गेदि (गुंदि) (क) धा. - जिंकणे; विजयी होणे; मिळवणे.
 गेड्ल (लि) (गुंढ्ल [ली]) (क) ना. - पांढरी मुंगी;
 गेजळ (लि) (गुंजळ [ली]) (क) ना. - नाशकारक मुंगीच्या जातीचा
 किडा.
 गेवर (गुंवर) (क) धा. - खाजविणे; नखाने ओरबडणे;
 गेय (गुय) (गुंय [गुंय]) (क) धा. - श्रम करणे; उरणे;
 तयार ठेवणे; सिद्ध करणे.
 गेयत (गुंयत) (क) ना. - श्रम; काम; उद्योग.
 गेयमे (गुंयमे) (क) ना. - परिश्रम; शारीरश्रम; कृति;
 शिल्लक; उरवणी.
 गेरसे (गुंरसे) (क) ना. - सूप; बुडी; धान्य स्वच्छ करण्याची दुरडी.
 गेरे (गुंरे) (क) धा. - खाजणे; निपटून घेणे; खाजवणे; सावडणे.
 (क) ना. - रेखा; शोभा; अदृष्ट; गार.
 गेहुं (गुंहुं) (क) धा. - वाकविणे; मनोरंजन करणे; खेळविणे;
 भोगणे; अनुभवणे.
 गेल (ल) (लु) (गुंल [लु] लु) (क) धा. - जिंकणे; जय
 मिळविणे; लाभ होणे; पोहोचणे; लेपणे.
 (क) ना. - जय; झाडाची पारंबी; खांदी; फांदी.
 गेल (गुंल) (क) ना. - विजय; जयोत्साह; विजयोन्माद;
 अहंकार; सुख; आल्हाद; गर्व; हरप; उत्साह.
 गेलनुडिथं (गुंलनुडिथं) (क) वि. - कल्याणकारक; सद्गर्तनी;
 सदाचारी.
 गेलवु (गुंलवु) (क) ना. - जय; सुख; संतोष; विजय.
 गेलि (गुंलि) (क) धा. - यशस्वी होणे; विजयी होणे.
 गेलिटु (लुटु) (गुंलिटु [लुटु]) (क) अ. - विजयाने; जिंकून;
 जय पावून.
 गेलुगे (लो) (गुंलुगे [लुं]) (क) ना. - जय.
 (क) अ. - विजय असो.
 गेलुगेय (गुंलुगेय) (क) धा. - इष्टार्थ साधणे; इच्छा फळा
 येणे; कृतार्थ होणे; संतोषाला कारण होणे.

गेलुमोग (गैलुमोग) (क) ना. — आनंदी मुद्रा; विजयानंद
मुद्रा; उल्हास; हसतमुख.
गेलुवु (लुहु) (गैलुवु [लुहु]) (क) ना. — विजय; विजयानंद.
गेल् (गैल्) (क) ना. विजय; यश; उत्साह; गर्व 'गेल' पहा.
— गोल् (गैल्) (क) धा. — जयशाली होणे.
— सेसे (सैसै) (क) ना. — मंगलाक्षता; जयशाली मंगलाक्षता.
— वेण (वैण) (क) ना. — जयलक्ष्मी; विजयवधु.
गेल्हु (गैल्हु) (क) ना. — 'गेलुवु' पहा.
गेळे (गैळे) (क) ना. — स्नेह; सहवास; संघ; 'ओडनाट'
— तन (डन) (क) ना. — स्नेह; मैत्री; प्रेम; नातें.
— ति (ति) (क) ना. — सखि; मैत्रिण; यजमानीण.
गेळेय (गैळेय) (क) ना. — स्नेही; मित्र; सांगाती; सहचर.
गे (गै) (क) धा. — सिद्ध करणे; उरविणे; 'गेय' पहा. श्रम
करणे; कष्ट करणे.
गेण (गैण) (क) ना. — वीत; नऊ इंच माप; ऊ; लांब तलवार;
खड्ग; सुरी.
गेणि (गैणि) (क) ना. — लावणी; सारा; कुळाचा खंड; लागण.
गेणु (गैणु) (क) ना. — 'गेण' पहा.
— हाकु (हाकु) (क) धा. — वीत घालणे; वितीने माप घेणे;
आंतल्या आंत जमवून घेणे.
गेडामुग (गैणुमोग) (क) ना. — खड्गमुग; गेंडा.
गेंडु (गैणुडु) (क) ना. — चेंडूफळी; क्रिकेट बॅटचा खेळ.
गेंडुक (गैणुडुक) (क) ना. — गेंडा.
गेन (गैण) (क) ना. — ज्ञान; आलोचना; समजूत; मोजणी.
गेनिके (गैणिके) (क) ना. — ज्ञान; आलोचना; समजूत; मोजणी.
गेवे (गैणवे) (क) ना. — दुखण्याची सूज; फूग; फुगीरपणा.
गेय (गैणय) (सं) ना. — गाण्यास योग्य; गानीय.
(सं) ना. — गाणे; संगीत; वृत्त.
गेयु (गैणयु) (क) धा. — श्रमणे; राबणे; मिळवणे; 'उल्लु'
पहा.
गेरु (गैणुरु) (क) धा. — धान्य पाखडणे; धान्याला बारा देणे;
निवडणे.
(क) ना. — बिबा; मल्लातक; बिब्याचे बी; गोडंबी; बिबटीचे
शाड.
गेरे (गैणरे) (क) ना. — तात्पुरते आवरण; कुंपण; वडे.
गेलि (गैणलि) (अ. दे.) ना. — अपहास्य; चेष्टा; परिहास; टोचून
बोलणे; 'अणक' पहा.
गेह (गैणह) (सं) ना. — घर; वास; स्थान; वस्ती; ठिकाण.
'बीडु' पहा.
गेहनि (नी) (गैणहनि [नी]) (सं) ना. — पत्नि; घरघनीण;
भार्या.

गेहेनर्दि (गैणहर्दि) (सं) ना. — बायकांत बडबडणारा;
गेहेशुर (गैणहेशुर) (सं) उत्तरकुमार; नथेतून तीर मारणारा;
वागरगडचा सुभेदार; वरांतला धूर.
गेहोपवन (गैणहोपवन) (सं) ना. — अंगणातील वाग;
उपवन.
गे (गै) (क) धा. — करणे; जोडणे; 'गेय' पहा.
गेरिक (गैणरिक) (सं) ना. — तांबूसपणा; तांबडमाती; सोने; लोह;
काव.
गेरु (गैणुरु) (अ. दे.) ना. — गैर; चूक; गैरवर्तन; प्रमाद; दुर्वर्तन.
गेरुहजरु (गैणुरुहजरु) (अ. दे.) ना. वि. — गैरहजर;
अनुपस्थित; टाळाटाळ; टाळणूक.
गेरेय (गैणरेय) (सं) ना. — शिलाजित; गिरिपुष्पक.
गोगु (गैणगु) (क) ना. — लहान मुलांना भिवविण्यासाठी
केलेला विकृत चेहरा; तोंड ताणून जीभ बाहेर काढलेला
नारसिंह बावा.
(क) वि. — स्तब्ध; निश्चल; अवाक्.
गोंके (गैणुके) (क) ना. — मान; गळा; मुंडी.
गोंगे (गैणुगे) (क) ना. — रास; दीग; समूह; घोस; गुच्छ.
गोजगु (गैणुगु) (क) धा. — बोबडे बोलणे; अस्पष्ट बोलणे;
लुडवे बोलणे.
गोज्ज(जिज)गे (गैणुज्ज [जिज] गै) (क) ना. — शेवंती 'गुजिगे'
पहा.
गोज्जलु (गैणुज्जलु) (क) ना. — राड; चिखल; गार; गाईर.
गोज्जु (गैणुज्जु) (क) ना. — सांबारें; सार; आंबट कडवट रुचि;
वांगे, आंबे वगैरेचा रस; डांगर; तोंडी लावणे; कारल्याचें
पंचामृत.
गोज्जुगे (गैणुज्जुगे) (क) ना. — 'गोज्जगे' पहा.
गोज्जे (गैणुज्जे) (क) ना. — राड; किचकिच; चिखल; गार;
गाईर.
गोंचल् (लु) (गैणुचल् [लु]) (क) ना. — फुलाचा गुच्छ;
ताटवा; फुलवाग; 'गुच्छ' पहा.
गोंचलिमचु (गैणुचलिमचु [लु]) (क) ना. — विजेची लकाकी;
विद्युत्युज.
गोंचि(चे) (गैणुचि [चे]) (क) ना. — 'गोंचल्' पहा; समूह;
प्रतिमा; खेळाचें सामान; पुतळी; बुचळ.
गोटरु (गैणुटरु) खड्डा; बीळ; भगदाड; पक्ष्यांचा आवाज;
नाच. 'कुणि' पहा; 'कुळि' पहा.
गोट (गैणुट) (क) ना. — वासराना आहार घालण्याची नळी;
आंव्याची कोय.
गोटि (गैणुटि) (क) ना. — विद्वत्सभा; समूह; सहवास; गोठा;
कोठडी; गोशाळा; घोडी.

गोट्टिगाणरु (गोट्टिगाणरु) (क) ना. — मेळा; गायकांचा फड; मैफल; गायकवृंद.

गोट्टिगे (गोट्टिगे) (क) ना. — अश्विनी; घोडी.

गोट्टु (गोट्टु) (क) ना. — आडकाठी; दुष्टपणा; असंस्कृता; फसवणूक; लुचेगिरी; उलाणा; कोडे; प्रहेलिका; वक्रता.
(क) वि. — दुर्लभ; दुःसाध्य; कठिण; अवाचनीय; नीरस, वाळलेले.

गोट्टुगु (गोट्टुगु) (क) ना. — चावा; लचका; त्रास; पोळपणा; पेव; बीळ; भगदाड.

गोट्टुचि (गोट्टुचि) (क) ना. — डोळे; मोतिबिंदु; एक वनस्पति. निर्गुडी.

गोट्टरु (गोट्टरु) (क) धा. — डुरकणें; डरांव डरांव करणें; पक्षाप्रमाणें घुमणें; पक्षाप्रमाणें गुटगुंकरित पिंमा घालणें.

गोट्टलु (गोट्टलु) (क) ना. — भूस; साल; टरफल; कचरा.

गोट्टवे (गोट्टवे) (क) ना. — संबंध; संपर्क; विचार; आलोचना; उसाभर; भानगड; आळिगन; मिठी.

— बिडु (बिडु) (क) धा. — संबंध टाळणें; समीप न जाणें; असहकार करणें.

गोट्टु (गोट्टु) (क) ना. — अडचण; फटकळपणा; निंदा; चेष्टा; मस्करी; नाश.

गोट्टु (गु) (गोट्टु [गु]) (क) वि. — वांझ; निष्फल; निःसार.

गोट्टाट (गोट्टाट) (क) ना. — त्रास; भगभग; एक विफल खेल; चेंडूचा खेल.

गोगण (गोगण) (क) ना. — गंगणा; नाकात बोलणारा; चहाडखोर; लावालावी करणारा.

गोगणु (गोगणु) (क) धा. — गुणगुणणें; कानांत सांगणें; चहाडी करणें; गंगणे बोलणें; नाकबूल करणें; वेडावणें.

गोगणु (गोगणु) साखळीचा दुवा; दोरीचें जाळें; काळ्यांचें जाळें; मोत्याची कुडी.

गोगे (गोगे) (गोगे [गोगे]) (क) ना. — बाणाच्या दोरीचा भाग.

गोटि (गोटि) (क) ना. — समूह; गुच्छ; ढीग; कणीस; घोस; घड.

गोट्टु (गोट्टु) (क) ना. — दिशा; अवस्था; दशा.

गोट्टारण्य (गोट्टारण्य) (क) ना. — गोट्टवन; एक निर्जन अरण्य.

गोट्टे (गोट्टे) (गोट्टे [गोट्टे]) (क) ना. — गुच्छ; समूह; रास; ढीग; घोस; घड.

गोट्टु (गोट्टु) (क) ना. — ओळख; परिचय; ज्ञान; समजूत; नियम; निबंधन; आज्ञा; ध्येय; निश्चित स्थळ; आश्रय.

— गोट्टु (गोट्टु) (क) धा. — वेकार होणें; व्यर्थ काल काढणें; आळशी होणें; ध्येयशून्य होणें; निरोप देणें.

— गार (गार) (क) ना. — परिचित गृहस्थ; मुख्य मनुष्य; देवता.

गोट्ट (गोट्ट) (क) ना. — गुदगुद; जाडगंजी; दाट लापशी; विरजण; मंदू.

गोट्टकु (गोट्टकु) (क) ना. — राड; चिखल; गार; गिलाव्याची माती.

गोट्टले (गोट्टले) (क) ना. — मत्स्यविशेष.

गोट्ट (गोट्ट) (क) ना. — वृक्षविशेष; काळा मोठा मुंगळा.

गोनम (गोनम) (क) ना. — एक पक्षी. 'गोणम' पहा.

गोने (गोने) (क) ना. — फळांचा घड; कणीस; घोस; शिखर; अंत; शेवट; समुदाय.

— गार (गार) (क) ना. — केळी विकणारा.

गोंतु (गोंतु) (क) ना. — जनावरांचें मूत 'गोंत' पहा. 'गेजळ' पहा.

गोतरु (गोट्टु) (गोंतु [गोट्टु]) (क) धा. — किंचाळणें; ओरडणें; हाक मारणें; हरळी देणें; जुंपणे.

गोंदण (गि) (गोंदण [गि]) (क) ना. — समूह; रास; ढीग; ओळ; मेघ; सभा; गोंधळ्याची कथा.

— इसु (इसु) (क) धा. — जमणें; एकत्रित होणें; एकत्र येणें.

गोंदल (ल) (गोंदल [ल]) (क) ना. — गोंधळ; गरबा; गोंधळकथा; उसाभर; समूह.

गोंदि (गोंदि) (क) ना. — खांद; फट; एकी; 'इटकु' पहा.

गोंदे (गोंदे) (क) ना. — नंदी; वृषभ; बैल; बसव; पुंगव; टकरीचा बैल.

गोप्ते (गोप्ते) (क) ना. — पर्वटेंचें झाड; फणसाचें झाड; फिरंगीचें झाड.

गोव्वर (गोव्वर) (क) ना. — खत; केरकचरा; निरुपयोगी वस्तु; 'कोटले' पहा.

गोव्वु (गोव्वु) (क) ना. — खेल; विनोद; नाच; नृत्य; धाण; 'कोव्वु' पहा. चरबी; मंद; 'नेण' पहा.

गोव्वुळि (गोव्वुळि) (क) ना. — बुडबुडा; बुदबुद; पांढरी बाभळ; 'बोव्वुळि' पहा.

गोंवे (गोंवे) (क) ना. — बाहुली; खेळाचें सामान; रास; समूह.

गोरगु (गु) (गोरगु [गु]) (क) ना. — गोरब; इरले; पानछत्री.

गोरव (गोरव) (क) ना. — शैवभिक्षु; संन्यासी; गुरव; तपस्वी; शिव.

गोरवंक (गोरवंक) (क) ना. — मैना; साळुंकी; एकपक्षी.

गोरवि (गोरवि) (क) ना. — मशालीचें झाड; मशवाल;

वृक्षविशेष.

गोरविति (गोरविति) (क) ना. — शैवभक्तीण; पार्वती.

गोरसु (गोरसु) (क) ना. — खूर; प्राण्याची अशक्तता.

गोरे (गोरे) (क) ना. — ध्वनि; आवाज; शब्द; डरकाळी;

पशूचें ओरडणें.

गोलसु (गोलसु) (क) ना. — साखळी; दुवा; एक आभरण.

गोले (गोले) (क) ना. — झुवका; घड; कणीस; बाणाचें टोक.

‘गोले’ पहा.

गोल (गोल) (गोल [गोल]) (क) ना. — गोपाल; गवळी;

गुराखी; दहीदूध विकणारा.

गोलति (गोलति) (क) ना. — गवळण; दहीदूध विकणारी.

गोलवाळिग (गोलवाळिग) (क) ना. — ‘गोल’ पहा.

गोललि (गोललि) (क) ना. — भूस; भातावरील फोलकट; कोंडा;

तरफल; चिंचेचें फोलवट.

गो (गो) (सं) ना. — गाय; बैल; किरण; मरीचि; स्वर्ग;

देवलोक; वीज; वज्र; बाण; भूमि; मूलोक; दिशा; स्थान; शिंग;

इंद्रिय; पर्वत; माता; जल; डोळा; गोष्ट; सरस्वती; वाणी; केस;

कुक्षी; पोट; वृक्ष; लाट; पक्षी; तीर.

गोकिल (गोकिल) (सं) ना. — सोटा; मुसळ; कोळपा; टोणपा.

गोकुल (गोकुल) (सं) ना. — पशुचा कळप; गोठा; श्रीकृष्णाचें

बालपण जेथे गेले ते गोकुल; गोकूल.

गोक्षुर (गोक्षुर) (सं) ना. — गोखरुचा वेल; सराटा.

गोगरे (गोगरे) (क) धा. — वेडकीप्रमाणें ओरडणें; दीनवाणें

मागणें; डरांव डरांव करणें; दुरदुरणें.

गोग्रह (गोग्रह) (गोग्रह [गोग्रह]) (सं) ना. — विराटाच्या

गाईचें गंधर्वांनीं केलेंले अपहरण.

गोग्रास (गोग्रास) (सं) ना. — गाईसाठीं घास; गाईचा नैवेद्य;

गाईला घास घालण्याचा धार्मिक विधि.

गोगिसु (गोगिसु) (क) धा. — ओकारी देणें; ओकणें; वांती

होणें.

गोघृत (गोघृत) (सं) ना. — गाईचे तूप; पावसाचें पाणी.

गोचर (गोचर) (सं) ना. — गायरान; कुरण; गुरचराई;

इंद्रियांना आकलन होणारा विषय; पक्कड; शक्ति; प्रभाव.

—इसु (इसु) (क) धा. — दृष्टीस पडणें; समजणें; आकलन

होणें; ठाम दिसणें.

गोचर्म (वसन) (गोचर्म [वसन]) (सं) ना. — शिव.

गोचारक (गोचारक) (सं) ना. — गोपाल; गुराखी; गोवळा.

गोचु (गोचु) (क) धा. — हिसकावून घेणें; ढीग करणें;

स्वच्छ करणें.

गोजाति (गोजाति) (सं) ना. — पशुजाति; पशुस्वभाव;

उद्धटपणा.

गोजि (गोजि) (क) ना. — उसाभर; भानगड; अडचण; संबंध;

संकट; गुंज.

गोटि (गोटि) (क) ना. — अडचण; पीडा; त्रास; अभाव.

गोटु (गोटु) (क) ना. — कोपरा; कोन; काठ; किनार; धारी;

निशा; पदर; बाजू; पक्ष; समावेश; मिश्रण; वांझ; निव्वरता;

घोट; ‘गोपटु’ पहा.

गोटु (गोटु) (क) ना. — विहीर किंवा नदीतील गाळ; कांड;

किनार.

गोटुंव (गोटुंव) (सं) ना. — कळिगडे; टरवूज.

गोटि (गोटि) (क) ना. — भित; तट; कूड; कनात.

गोण (गोण) (गोण [गोण]) (क) ना. — मान; गळा; नरडें;

अन्ननलिका.

—सुरि (सुरि) (क) ना. — सुंडी सुरगळणें; कष्ट देणें; गळा

दाबणें; ठार मारणें; तुकसान करणें; गळा दाबणें.

—मोळगु (मोळगु) (क) ना. — कंठध्वनि; गळा; आवाज.

गोणगोखु (गोणगोखु) (क) धा. — गळा कापणें;

अकल्याण करणें; विश्वासघात करणें.

गोणि (गोणि) (गोणि [गोणि]) (सं) ना. — पोते; पिशवी;

गोणपाट; कनात; पाटके कपडे; माप.

गोटु (गोटु) (क) ना. — कोपरा; कोठी; खोली. ‘गोटु’ पहा.

गोट (गोट) (सं) ना. — गोट जात; आदिवासी जन.

गोट (गोट) (क) ना. — खत; अयश; हानी; निष्पल प्रयाण;

झोक; तोल.

गोटम (गोटम) (सं) ना. — एक ऋषीचे नाव; अहिल्येचा

पति; गौतम.

गोटमी (गोटमी) (सं) ना. — अहिल्यादेवि.

—गुत्र (गुत्र) (सं) ना. — शतानंदऋषि.

गोत्र (गोत्र) (सं) ना. — गोठा; पशुसमूह; जाति; पक्ष;

संतति; वंश; कुलपर्वत; देश; क्षेत्र; ज्ञान; अरण्य; संपत्ति;

अभिवृद्ध; भविष्यज्ञान.

गोत्रभिद् (गोत्रभिद्) (सं) ना. — इंद्र; वज्रायुध.

गोत्रवधे (गोत्रवधे) (सं) ना. — कुलक्षय; कुलनाश.

गोत्रस्वलन (गोत्रस्वलन) (सं) ना. — मलत्या नावाची हाक.

गोत्राग्र (गोत्राग्र) (सं) ना. — पर्वत; शिखर.

गोत्रारि (गोत्रारि) (सं) ना. — कुलपर्वताचा शत्रु; इंद्र.

—गुत्र (गुत्र) (सं) ना. — अजून.

गोत्रे (गोत्रे) (सं) ना. — गाईचा कळप; भूमि.

गोत्रैकपालक (गोत्रैकपालक) (सं) ना. — गिरिधारी कृष्ण;

महासागर.

गोदण (गो०दण) (क) ना. - गोठा; गवानी; गवांदी;
 गोदलि (लु) (ले) (गो०दलि [लु] ली) (क) ना. - 'गोदण'
 पहा.
 गोदान (गो०दान) (सं) ना. - गायदान; समावर्तन संस्कार;
 जावळ; चौलकर्म.
 गोदामु (गो०दामु) (क) ना. - (Godown) या इंग्रजी
 शब्दाचा अपभ्रंश; गुदाम; वखार; धान्यकोठार; उग्राण;
 कणगी.
 गोदारण (गो०दारण) (सं) ना. - नांगर; कुदळ; पिकास.
 गोदावरी (गो०दावरी) (सं) ना. - गोदावरी नदी.
 गोदि (दुवे) (गो०दि [दुवे]) (क) ना. - गहू; धान्यविशेष;
 गोधूम.
 गोदुह (दोह) (गो०दुह [दोह]) (सं) ना. - गाईची
 गोदोहन (गो०दोहन) (सं) धार काढणे; दूध
 काढणारा गवळी; मध्यान्ह काळ.
 गोदु (गो०दु) (क) ना. - व्यायामशाळा; शक्तिमंदिर;
 आखाडा; तालीम.
 गोदे (गो०दे) (क) ना. - झाडाची गाठ; मूळ; आखाडा;
 गोदानदी; गोदावरी नदी.
 गोवन (गो०वन) (सं) ना. - गाय हीच संपत्ति; गाईचा
 कळप.
 गोधि (विके) (गो०धि [विके]) (सं) ना. - सरडा; घोरपड.
 गोधूम (गो०धूम) (सं) ना. - गहू; एक धान्य.
 गोधूमवर्ण (गो०धूमवर्ण) (सं) ना. - गव्हाळी साप;
 गव्हाळी रंग.
 गोधूलि (ली) (गो०धूलि [ली]) (सं) ना. - गाईच्या
 पावलांनी उघळलेली धूल; संध्यासमय; संधिप्रकाश.
 गोब्रे (बि) (गो०ब्रे [बि]) (सं) ना. - घोरपड; धनुषारीने
 डाव्या दंडावर बांधलेली चर्मरक्षा.
 गोब्र (घर) (गो०ब्र [घर]) (सं) ना. - पर्वत; डोंगर.
 गोनाळि (गो०नाळि) (क) ना. - कंठ; मान; गळा; नरडें.
 गोन्किाय (गो०न्किाय) (सं) ना. - गाईचा कळप; पशूचा
 समूह.
 गोंद (गो०ंद) (क) ना. - डिक; सरस; चिकटविण्याचे साधन.
 गोंदे (गो०ंदे) (क) ना. - वसव; वृषभ; बैल; शिंगाचे जनावर.
 गोप (गो०प) (सं) ना. - पशुपालक; गुराखी; गोरुवामी सूर्य;
 राजा; कृष्ण; हिमाचल; सौरभ; विष्णु; इंद्र; चंद्र;
 वाताधिकारी; मेरू; सुपर्ण; गरुड.
 गोपति (गो०पति) (सं) ना. - शिवराजाचा नातु.
 गोपध्वज (गो०पध्वज) (सं) ना. - वृषभध्वज; शिव.
 गोपन (गो०पन) (सं) ना. - रक्षण; लपवणूक; लापन; संग्रह.

गोपवाहन (गो०पवाहन) (सं) ना. - पेरारवत; इंद्र; हंस;
 गरुड; नदी; शिव; सूर्य; विष्णु.
 गोपखी (गो०पखी) (सं) ना. - गवळण; गोपवधु; गोलकामिनी.
 गोपायित (गो०पायित) (सं) वि. - लपवलेला; आड झालेला;
 न दिसणारा.
 गोपाल (लक) (गो०पाल [लक]) (सं) ना. - गवळी; गोप;
 कृष्ण.
 गोपि (पी) (गो०पि [पी]) (सं) ना. - गवळण; यशोदा.
 गोपित (गो०पित) (सं) वि. - लपविलेला; झाकलेला; सुरक्षित;
 राखून ठेवलेला.
 गोपु (गो०पु) (सं) ना. - गोफ; आभरण; गळ्यातील दागिना.
 गोपुर (गो०पुर) (सं) ना. - शिखर; मंदीरावरील कळस;
 घुमट; शहराचे महाद्वार; वेस.
 गोप्य (गो०प्य) (सं) वि - गुप्त; अंतर्हित; रहस्यमय; रक्षणीय;
 आकलनीय; जागरणीय.
 (सं) ना. - दासीपुत्र; सवतीपुत्र.
 गोप्यक (गो०प्यक) (सं) ना. - सेवक; नोकर.
 गोमनाळि (गो०मनाळि) (क) ना. - 'गोनाळि' पहा.
 गोमय (गो०मय) (सं) ना. - शेण; पशुविष्टा.
 गोम (गो०म) (सं) ना. - घोण; पैसाकिडा; इंद्रगोप.
 गोमंत (गो०मंत) (सं) ना. - द्वारकेजवळील एक पर्वत.
 गोमांतक (गो०मांतक) (सं) ना. - गोवं; भारताचा एक
 अविभाज्य भाग.
 गोमिनि (नी) (गो०मिनि [नी]) (सं) ना. - लक्ष्मी.
 गोमाय (गो०माय) (सं) ना. - गोमय; कोव्हा; गंधर्व.
 गोमु (गो०मु) (क) ना. - अडीअडचण; दंभ; दोंग; सोंग;
 वृथा अहंकार.
 गोमुख (गो०मुख) (सं) ना. - गाईचे तोंड असलेला; यक्ष
 जाति; सुसर; एक वाद्य; गंगोत्री; यात्रास्थळ.
 —व्याघ्र (गो०व्याघ्र) (सं) ना. - दुष्टहृदयी; वरून गरीब
 दिसणारा पण अंतरी लबाड.
 गोमेद (दिक) (गो०मेद [दिक]) (सं) ना. - गोमेदरत्न;
 वैदूर्य; नवरत्नांपैकी एक.
 गोमेध (गो०मेध) (सं) ना. - पशूची आहुति असणारा यज्ञ.
 गोमेधिक (गो०मेधिक) (सं) ना. - 'गोमेद' पहा.
 गोर् (रु) (गो०र् [रु]) (क) धा. - ओढून कौबणें; मासे
 मारणें; जाळे टाकणें.
 गोरटे (गो०रटे) (न) ना. - कोरंटी; एक फुलझाड.
 गोरध (गो०रध) (सं) ना. - मगध देशातील पर्वत.
 गोरस (गो०रस) (सं) ना. - दूध; गाईच्या दुधापासून झालेले
 पदार्थ.

गोराटकें (गोराटोळें) (सं) ना. — मैना; पोपटाचें पिल.
 गोरि (गोरो) (क) ना. — मृगादिकांना बेभान करणारे गाणें;
 ओढ; आकर्षण; एकत्रिकरण; एक प्रकारची शिकार.
 (अ. दे) ना. — शवसमाधि; थडगें; स्मशान.
 गोरिगोळिसु (गोरोगोळिसु) (क) धा. — समाधि घेणें;
 ठार मारणें; नाश करणें.
 (क) ना. — आकर्षण; ओढ; मोह; वशीकरण; शिकारी हरीण;
 शिकार आणणारे हरिण.
 गोरिकल्लु (गोरोकल्लु) (सं) ना. — थडगें; समाधीचा दगड.
 गोरु (गोरो) (क) धा. — रास करणें; गोळा करणें; पाखडणें;
 धान्याला वारा देणें; विंचरणें; लुटणें; परजणें; जखम करणें;
 जमीन सारखी करणें; ओढून आणणें; आडकाठी बाजूस करणें.
 (क) ना. — कष्ट; अडचण; पीडा.
 —मणे (मोळें) (क) ना. — जमीन सारखी करण्याची फळी.
 हेंडोरा. 'कोरडु' पहा.
 गोरें (गोरो) (क) ना. जहाजावरील झाडणी; मासे धरण्याची
 बुट्टी; लाकडांन बाजूला सारलेला गूळ; कापड.
 गोरोंच (चन) (गोरोच [चन]) (सं) ना. — शरीरातील
 लाखी रंगाचे औषधी द्रव्य; अष्टांगध; एक पिवळे सुगंधी द्रव्य.
 गोरेंल्लु (गोरोल्लु) (क) ना. — दडीचा दगड; वेशीपुढील
 दगड.
 गोर्ध (गोरो) (सं) ना. — मेंदू; 'गोद' पहा.
 गोल (गोरो) (सं) ना. — वर्तुळ; वर्तुळाकार वस्तु; वाटोळी वस्तु;
 गाईची मान; विधवा पुत्र; अनौरस संतती.
 गोलक (गोरोक) (सं) ना. — 'गोल' पहा; नांगर.
 गोलपट (गोरोपट) (सं) ना. — पृथ्वीचा गोल; ग्लोब.
 गोलांगु (गु) ल (गोरोलंगु) (सं) ना. — गाईप्रमाणें लांब
 (गोरोलंगु) शेपटीचा माकड; पिंगलीक.
 गोली (गोरोली) (क) ना. — मुलांच्या खेळातील एक वस्तु;
 गोटी; बंदुकीची गोळी; मुद्रा करण्याची लाख; दगड; सील.
 गोळ (गोरो) (सं) ना. — गोटी; वर्तुळ; ग्लोब.
 गोले (गोरोली) (सं) ना. — तांबडा शंख; पाषाण.
 गोव (गोरो) (क) ना. — 'गोप' पहा
 गोवत्साद (गोरोवत्साद) (सं) ना. — लांडगा; वासरे खाणारा
 प्राणी.
 गोवर्धन (गोरोवर्धन) (सं) ना. — वृंदावनांतील एक पर्वत.
 —घर (घारी) (घोर, घोरो) (सं) ना. — श्रीकृष्ण.
 गोवळ (गोरोवळ) (क) ना. — गोपाल; गुराखी.
 गोवाहन (गोरोवाहन) (सं) ना. — नंदीश्वर; शंकर.
 गोविंद (गोरोविंद) (सं) ना. — गाईचा मालक कृष्ण;
 इंद्रियावर ताबा मिळवणारा; विष्णु; बृहस्पति.

गोवि (गोरो) (क) ना. — वेणु; बासरी; मुरली; पावा.
 गोविट् (गोरोविट्) (सं) ना. — गोमय; गाईचें शेण.
 गोवु (गोरोवु) (क) ना. — गाय; गोधन.
 गोवृंद (गोरोवृंद) (सं) ना. — गाईचा कळप; गोकुळ; गोठा.
 गोवे (गोरोवे) (क) ना. — गोमंतक; गोवाप्रांत.
 गोव्रज (गोरोव्रज) (सं) ना. — गोकुळ, 'गोवृंद' पहा.
 गोशाले (गोरोशाले) (सं) ना. — गोशाळा; गोठा; गुरे
 बांधण्याची जागा; 'कोंटिंगे' पहा; गुरघर.
 गोष्टि (गोरोष्टि) (अ. दे) ना. — शब्द; कथा; वार्तालाप.
 गोष्ट (गोरोष्ट) (सं) ना. — गोशाळा; 'गोष्ट' पहा.
 गोष्टपति (गोरोष्टपति) (सं) ना. — गोळाचा मुख्य; गोपालक.
 गोष्टध (गोरोष्टध) (सं) ना. — गवानीतील कुत्रा; स्वतःला नाही
 नि दुसऱ्याला नाही ही वृत्ति.
 गोष्टि (गोरोष्टि) (सं) ना. — सभा; बोलणेंचालणें; संभाषण;
 चर्चा; समाज; गोठा; कोठी.
 गोष्पद (गोरोष्पद) (सं) ना. — गाईच्या पावलाएवढे संजाब;
 डोक्यावरील सेंडीचा घेरा; गाईचे पाऊळ.
 गोवचारे (गोरोवचारे) (अ. दे) ना. — तपशिलावरून काढलेला
 सारांश; अमिप्राय; तात्पर्य; सक्षित उतारा; टांचण; निष्कर्ष;
 संक्षेप.
 गोस (गोरोस) (क) ना. — खेडें; समावेश; 'गोष्ट' पहा.
 गोसणे (गोरोसणे) (अ. दे) ना. — घोषणा; जाहीरात; डांगोरा.
 डंका.
 गोसर्ग (गोरोसर्ग) (सं) ना. — गुरें सोडण्याची वेळ; उदयकाळ.
 गोसायि (वि) (गोरोसायि [वि]) (सं) ना. — गोस्वामी; बैरागी;
 संन्यासी; विरक्त; पशुपति.
 गोसुंबे (गोरोसुंबे) (क) ना. — सरडा.
 गोस्तन (गोरोस्तन) (सं) ना. — अचळ; गाईचें स्तन; सड; कास;
 पुष्पगुच्छ; चारपदरी फुलांचा हार.
 गोस्वनि (नी) (गोरोस्वनि [नी]) (सं) ना. — द्राक्षें; द्राक्षांचा घोस;
 चौपदरी हार.
 गोस्वामि (गोरोस्वामि) (सं) ना. — गोपालक; गोवर्धन.
 गोहत्या (गोरोहत्या) (सं) ना. — गाईच्या हत्येचे महापाप;
 संन्यास; गौरव पदवी; इंद्रियवासनाचें दमन करणारा संन्यासी;
 गोहुर (गोरोहुर) (क) ना. — गोपुर' पहा.
 गोळ (ळु) (गोरो [ळु]) (क) ना. — हाक; विलाप; रड; दुःख;
 पाप; संकट; विवळणे; कष्टणे; गोल; गोंधळ; अनवस्था.
 गोळ (गोरो) (क) ना. — घोळ; गिजबीज; घाबरेपणा; गडबड;
 गोळ, अस्ताव्यस्ता. वाकडेतिकडेपणा.
 गोळाडु (ळिडु) (गोरोळाडु [ळिडु]) (क) धा. — दीणवाणें
 ओरडणें; कोमेजणें; धैर्यानें राज्य चालविणें.

गोळारल (इल) (गोळारल [अ७]) (क) ना. - घोडेस्वार;
राजत; अश्वरथ; पिंपळ.
गोळामोळि (गोळामोळि) (क) ना. - कोलाहल; उसाभर;
गोंधळ; गडबड.
गोळि (गोळि) (क) ना. - 'गोळि' पहा; एक वनस्पति; घोळी.
—इसु (अ७) (क) धा. - तुपांत तळणें; तुपावर परतणें;
भाजणें; घासणें; उगाळणें; कालविणें.
गोळमुरिगोळ (गोळमुरिगोळ) (क) धा. - मुंडी मुरगळणें;
गळा दावणें; ठार करणें.
गौ (गौ) (सं) ना. - गाय; बैल.
गौड (गौड) (क) ना. - प्रदेश; जातिविशेष; ताक; संगीतांतील
एक राग; गांवचा प्रमुख; पाथील.
गौडमार्ग (रिति) (गौडमार्ग [०९३]) (सं) ना. -
गौडीरिति (गौडीरिति) काव्यातील एक शैली.
गौडा (गौडा) (सं) ना. - कमलबीज.
गौडि (गौडि) (क) ना. - गौडपति; पाटलीण; गुळापासून झालेले;
एक प्रकारची दाह.
गौडीशरिति (गौडीशरिति [०९३]) (सं) ना. - काव्यशैली भेद.
गौंग (गौंग) (सं) ना. - अमुख्य, दुय्यम, प्रतिनिधी.
(सं) वि. गुणासंबंधी; लक्षणिक; अलंकारिक.
—पक्ष (अ७) (सं) ना. - अमुख्य सिद्धांत.
गौतम (गौतम) (सं) ना. - गोतम कुलात जन्मलेला;
मेधातिथि; नचिकेताचा पिता; शतानंदमुनि; बुद्ध; भारद्वाज;
अहल्यापति.
गौतमि (गौतमि) (सं) ना. - एक नदी; राक्षसी; द्रोणपति;
गोरोचन; दुर्गा; कुशी; गोदावरी.
गौर (गौर) (सं) वि. - पांढरे; पिवळसर; लालसर; कुंकुम
केशरी; चकाकणारे; तेजस्वी.
(क) ना. - पांढरी मोहरी; चंद्र; शुद्धात्मा.
गौरव (गौरव) (सं) ना. - गुरव; भार; मोठेपणा; घनता;
आदर; मान; प्रमुखता; श्रेष्ठता; वडीलकी.
गौरांगप्रभु (गौरांगप्रभु) (सं) ना. - चैतन्य स्वामी;
कृष्णभक्त.
गौरिका (गौरिका) (सं) ना. - मैना; राखूचें पिळू; पोपट.
गौरी (गौरी) (सं) ना. - पार्वती; गौरीदेवी; पिवळा रंग;
निर्मल; शुद्ध; सोबळी; अष्टवर्षी; घास; कवळ.
गौरीकांत (गौरीकांत) (सं) ना. - गौरीपति; शिव.
गाळ (गाळ) (क) ना. - एक देश; संगीतांतील एक राग; गौड.
गौळि (गौळि) (क) ना. - पाल; गवळण.
गान (गान) (अ-दे) ना. - ज्ञान; समजूत; बुद्धिमानता.
ग्रापक (ग्रापक) (अ-दे) ना. - शापक; जप्ति; आठवण.

ग्रथन (ग्राथन) (सं) ना. - बांधणूक; ओवणी; वीण; रचना.
ग्रथित (ग्राथित) (सं) वि. बांधलेलें; रचलेलें; ओवलेलें.
ग्रंथि (ग्रांथि) (सं) ना. - गाठ; पोतडें; गड्डा; वेहांतील
रसग्रंथी.
ग्रंथिक (ग्रांथिक) (सं) वि. - ग्रंथासंबंधी; ग्रंथवाचन केलेला;
गुंफलेला; बांती झालेला.
ग्रसन (ग्रासन) (सं) ना. - गिळणें; स्वाहा; मटकाव; पक्कड;
कवळ; घोट.
ग्रस्त (ग्रास्त) (सं) वि. - पकडलेले; खाडलेले; ग्रासलेले; अस्पष्ट.
ग्रह (ग्राह) (सं) ना. - सूर्यचंद्रादि ग्रह; भूतपिशाच; स्वीकार;
मान्यता; युद्धसिद्धता.
ग्रहचार (ग्राहचार) (सं) ना. - ग्रहगतीनें मिळणारे लाभालाभ.
ग्रहचिंतक (ग्राहचिंतक) (सं) ना. - ज्योतिषी; जातक वांगणारा.
ग्रहपति (ग्राहपति) (सं) ना. - सूर्य; चंद्र; गुरु.
ग्रहणि (ग्राहणि) (सं) ना. - अतिसार; संग्रहणी; लहान मुलांचा
एक रोग.
ग्रहद्रुम (ग्राहद्रुम) (सं) ना. - पांढरीचें झाड; लहान झाड.
—फल (अ७) (सं) ना. - पांढरीचीं फळे.
ग्रहराज (ग्राहराज) (सं) ना. - 'ग्रहपति' पहा.
ग्रहशांति (ग्राहशांति) (सं) ना. - पीडाकर ग्रहांची शांति.
ग्रहसंगम (ग्राहसंगम) (सं) ना. - ग्रहांची युति.
ग्रहिके (ग्राहिके) (सं) ना. - समजूत; स्वीकार; ग्रहीत गोष्ट.
ग्रहिसु (ग्राहिसु) (क) धा. - समजूत घेणें; स्वीकारणें; ग्रहीत
घरणें.
ग्राम (ग्राह) (सं) ना. - खेडें; जनांग; देश; संकुल; समूह;
रागभेद; भोग; रेतस; इंद्रिय; समुद्र; किरण; शब्द; ध्वनि; भूत.
—कंटक (अ७) (सं) ना. - उपद्रव्यापी; खेड्यांत भांडणें
लावणारा.
ग्रामणि (ग्राहणि) (सं) ना. - कौशिक; ग्राममुख्यस्थ;
व्यभिचारिणी.
(सं) वि. - उत्तम; श्रेष्ठ.
ग्रामते (ग्राहते) (क) ना. - खेड्यांचा समूह.
ग्रामरुह (ग्राहुरुह) एरंडाचें झाड.
ग्रामशाईल (ग्राहशाईल) (सं) ना. - ग्रामसिंह; कुत्रा;
कुक्कुर; श्वान.
ग्रामांतिक (ग्राहमांतिक) (सं) ना. - खेड्याचा आसमंत प्रदेश.
ग्रामीण (ग्राहिण) (सं) वि. - गांवडळ; अनागरिक; हुंब;
असंस्कृत.
ग्रामीणे (ग्राहिणे) (सं) ना. - नीळ; निळारंग.
ग्राम्य (ग्राह्य) (सं) वि. - खेडूत; खेडवळ; असंस्कृत;
असभ्य; अश्लील; जनपदरीति.

प्राव (ग०, ळ) (सं) ना. - दगड; पर्वत; आकाश; अभ्र; दग; धीटपणा; धैर्य.
 प्रावाल (ग०, ळा०) (सं) वि. - दगड; कांतमणि; स्फटिक.
 प्रास (ग०, ळ) (सं) ना. - घास; घोट; आहार; कवल.
 ग्राह (ग०, ळ) (सं) ना. - मगर; सुसर; पाणहत्ती; नक्र; ग्रहण; संयमन; पकड.
 ग्राहक (ग०, ळक) (सं) ना. - स्वीकारणारा; घेणारा; गिन्हईक.
 - यंत्र (ग०, ळक) (सं) ना. - फोटो काढण्याचे यंत्र; कैमेरा.
 - शक्ति (ग०, ळक) (सं) ना. - आकलनशक्ति; ग्रहणशक्ति.
 ग्राहि (ग०, ळक) (सं) ना. - परिशीलन; परिग्रहण; समजूत; स्वीकार; मूर्छा; देव्य; इंशावात; सोसाटा.
 ग्राह्य (ग०, ळक) (सं) वि. - स्वीकार्य; स्वीकरणीय; योग्य; ग्रहण करण्यासारखे.
 ग्रीव (वा) (वे) (ग०, ळ [वा] ळ) (सं) ना. - मान; गळा; कंठ; मुंडी.

ग्रीष्म (ग०, ळ) (सं) ना. - उष्णऋतु; उन्हाळा; उकाडा; तगमग.
 (सं) वि. - उष्ण; ऊन; तापलेले.
 - राज (ग०, ळ) (सं) ना. - वसंतऋतु; उन्हाळा.
 ग्रैवेय (यक) (ग०, ळ [ग०, ळ] (सं) ना. - कंठाभरण; गळ्यातील हार; हत्तीच्या मानेभोवतीचा पट्टा.
 ग्लपन (ग०, ळ) (सं) ना. - निस्तेजता; ग्लानि; सुस्ती; खिन्नता; मांघ.
 ग्लह (ग०, ळ) (सं) ना. - स्वर्षा; पण; चटाओढ; मुखियुद्ध; झूत; संग्रह्याचा खेळ.
 ग्लान (ग०, ळ) (सं) वि. - दमलेला; थकलेला; वापरलेला; कोमेजलेला.
 (सं) ना. - अशक्तपणा; वापर; थकवा.
 ग्लानि (ग०, ळ) (सं) ना. - आयास; थकवा; श्रम; दमणूक; हानी; वीर्यनाश; असंतुष्टता; दुःख; भीती; चिंता; तळमळ; आतुरता; वापर; दुखणे.
 ग्लौ (ग०, ळ) (सं) ना. - चंद्र; शशी.

घ

घ (झ) (सं) ना. - क वर्गातील चौथे व्यंजन.
 घट (झ) (सं) ना. - देह; मातीचे भांडे; घागर; घडा; समावेश; संग्रह; ऐनरंग; हत्तीचा कळप; काठ; शेवट; पदर; घटक.
 (सं) वि. - मिसळण्यासारखे; जुळते; जुळणारे.
 घटक (झ) (सं) ना. - मिसळणारा; जोडीदार; स्वंगडी; सैन्याचा मालक; बलवत; धैर्यधर; समावेश; अवयव.
 घटन (ना) (ने) (झ) (सं) ना. - प्रसंग; संनिवेश, प्रयत्न; साधन; नियम; शासन; प्रक्रिया; संभाव्यता; भवितव्यता.
 - बद्ध (झ) (सं) वि. - शासनसंबद्ध; नियमबद्ध.
 घटनावलि (झ) (सं) ना. - नियमावलि; प्रसंग; परंपरा; संघ-संस्थांचे नियम.
 घटयोगि (झ) (सं) ना. - घटांत जन्मलेला; द्रोण; अगस्ति.
 घटवाद्य (झ) (सं) ना. - मृदंगासारखे वाद्य; गाडग्याचे तोंडावर चामडे लावून केलेले वाद्य.
 घटसर्प (झ) (सं) ना. - एक रोग; भयंकर सर्प; सर्प रोग.
 घटि (टी) (झ) (सं) ना. - घटका; २४
 घटिका (के) (झ) (सं) मिनिटांचा अवधि; वेळ; विंदगा; जलपात्र; गाढगे; झांगट; तास; पंचवाद्यांपैकी एक.

घटिकाशत (झ) (सं) ना. - घटकाभरांत १०० पद्ये रचणारा कवि.
 घटित (झ) (सं) वि. - मिश्रित; समाविष्ट; चालू होऊन गेलेले; संभूत.
 घटियसु (झ) (क) घा. - होणे; जन्मणे; जमविणे;
 घटिसु (झ) (सं) मिसळणे.
 घटियंत्र (झ) (सं) ना. - गडगडा; रहाट; विहिरीतून पाणी काढण्याचे चाक; घड्याळ; रहाटगाडगे.
 घटे (टा) (झ) (सं) ना. - गांधड; रास; गजदल; हत्तीचा कळप; प्रयत्न; साहस.
 घटोत्कच (झ) (सं) ना. - भीम-हिडंबा पुत्र.
 घटोद्भव (झ) (सं) ना. - द्रोण; अगस्ति.
 घट्ट (झ) (सं) ना. - घाट; नदीतीरावरील घाट; पर्वतावलि; माळी; स्वर्षा; घक्का; आदळआपट; आस्फालन; तळ.
 घट्टण (णे) (झ) (सं) ना. - स्वर्षा; मिश्रण;
 घट्टन (ना) (झ) (सं) मीलन; धर्षण; चलन; झगडा; मार; घाव; जखम; घाय.
 घट्टाघट्टी (झ) (सं) ना. - मारामारी; मारपीट.
 घट्टि (झ) (सं) ना. - बलशाली, कठिण, भरीव वस्तु; लोखंडी सळी.

घट्टित (घट्टित) (सं) वि. - जबरदस्तीने जोडलेले; ठोकलेले; हलविलेले; मारलेले.

घट्टिवलित (घट्टिवलित) (सं) ना. - उदकाडी; गंध उगाळणारी.

घट्टिसु (घट्टिसु) (क) धा. - ठोकणे; मारणे; घडी घालणे; समर्थ होणे.

घडियार (ळ) (घडियार [५]) (अ. दे.) ना. - वेलायंत्र; घड्याळ.

घंटा (घंटा) (सं) ना. - घणघणणारे वाद्य; कालावधि; तास; लोखंडी लेखणी.

—मणि (मणि) (सं) ना. - घंटा वाजवण्याचा ठोका; टिपरी.

—रव (रव) (सं) ना. - घंटेचा आवाज; घणघण.

घंटाकर्ण (घंटाकर्ण) (सं) ना. - शिवगण; कार्तिकेयाचा गण.

घंटापथ (घंटापथ) (सं) ना. - राजमार्ग; हमरस्ता; प्रमुखपथ.

घंटिके (घंटिके) (सं) ना. - लहान घंटा; घुंगुर; पेंजण; किंकिणी.

घन (घन) (सं) वि. - मोठा; श्रेष्ठ; भरीव; भक्कम; तीव्र संख्या तीनदा घेऊन केलेला गुणाकार; गौरवित.

(सं) ना. - वजनदार वस्तु; सुदृढ; बल; गड्डा; दग; देह; वन; वेदपठनरीति; पाणी; मोह; नृत्यविधान; रणकंदन; खून; योगी; वनवास; मेघ.

—पथ (पथ) (सं) ना. - आकाश; गगन.

—पाटी (पाटी) (सं) ना. वैदिक; घनपाठ म्हणणारा.

घनपुष्प (घनपुष्प) (सं) ना. - मेघपुष्प; पाणी.

घनदीप्ति (घनदीप्ति) (सं) ना. - वीज; दगांतील प्रकाश.

घनमहिमा (घनमहिमा) (सं) ना. - अपार शक्तिशाली देवता; अनंतमहिमा असणारी देवता.

घनरव (घनरव) (सं) ना. - गडगडाट; विजेचा कडकडाट; वीज.

घनरस (घनरस) (सं) ना. - पाणी; काटा; द्रवपदार्थ; कापूर.

घनश्याम (घनश्याम) (सं) ना. - विष्णु; कृष्ण; राम; दगाचा रंग असलेला.

घनसमय (घनसमय) (सं) ना. - वर्षाकृत; पावसाळा.

घनसार (घनसार) (सं) ना. - कापूर; पाणी; गारा; वर्क.

घनाघन (घनाघन) (सं) ना. - जलद; पाऊस; पाणी देणारा दग; मस्तीला आलेला हत्ती; दुष्ट; क्रूर; देवेंद्र; संबंध, ऐक्य; समूह; एरावत.

घनिसु (घनिसु) (क) धा. - घट्ट होणे; सांद्र होणे; भरीव होणे; भक्कम होणे.

घनीभूत (घनीभूत) (सं) वि. - घट्ट झालेले; भरीव; घनबोर; दाट.

घनोपल (घनोपल) (सं) ना. - 'अलिकलु' पहा. गारा; ओले.

घरट्ट (घरट्ट) (सं) ना. - जातें; दळण्याचें साधन.

—इसु (इसु) (क) ना. - दळणें; फिरवणें; पूड करणें; पीट करणें.

घर्घर (घर्घर) (सं) ना. - घरघर; हुकराचें ओरडणें; कर्कशध्वनि.

घर्घरिके (घर्घरिके) (सं) ना. - घंटामाळ; घंटातरंग; घर्घर.

घर्म (घर्म) (सं) ना. - घाम; उकाडा; 'गम्म' पहा. जन; ताप; उष्णता.

—अंबुकण (अंबुकण) (सं) ना. - घामाचे थेंब; घर्मबिंदु.

घर्मोत्तर (घर्मोत्तर) (सं) ना. - तीव्र उकाडा.

घर्षण (घर्षण) (घर्षण [५]) (सं) ना. - घासणें; उजेड; शांत होणे.

घसणे (घसणे) (क) ना. - अंतक; चिंता; संकट; घर्षण;

भांडण; वादावादी; चर्चा.

घाळिलु (लेने) (घाळिलु [५]) (क) अ. - लौकर; शीघ्र;

त्वरया; आवाज करीत.

घाट (घाट) (अ. दे.) ना. - 'घट्ट' पहा.

घात (घात) (सं) ना. - पेरें; मार; गुणाकार; मरण; हानी; नोकर.

घातक (घातक) (सं) वि. - घात करणारा; खुनी; कपटी.

घातळिके (घातळिके) (क) ना. - वाईट करण्याची वृत्ति; दुरुद्देश.

घाताळि (घाताळि) (क) वि. - खुनी; हिंसक; द्रोही; वाईट चिंतणारा.

घाति (घाति) (सं) ना. - मार; हानी; मरण; घात; गुणाकार;

पक्षी घरण्याचें जाळें; अनादि कर्मवासना.

घातुक (घातुक) (सं) वि. - खुनी; कपटी; विध्वंसक; द्रोही.

वास (वास) (क) ना. - कवळ; आहार; गवत; घास.

वासि (वासि) (सं) ना. - हिंसा; दमणूक; श्रम; दुखणें; वापर; फसवणूक; कष्ट; आयास; मार; नाश.

वीकार (वीकार) (सं) ना. - हत्तीचा चीत्कार.

घुणाक्षरन्याय (घुणाक्षरन्याय) (सं) ना. - सहज घडणारी गोष्ट; असंकल्पित घटना.

घूक (घूक) (सं) ना. - कौशिक; घुबड; दिवाभीत; उलूक.

घूर्णन (घूर्णन) (सं) ना. - चलनबलन; कंपन; वेष्टन; प्रदक्षिणा.

—इसु (इसु) (क) धा. - विस्तारणें; कंप येणें; हलणें;

फिरणें; गुंडाळणें; गजना करणें; पाहणें; कूस बदलणें.

वृणि (वृणि) (सं) ना. - उष्णता; किरण; कांती; प्रकाश;

ज्वाला; तेज; असंतोष; तिरस्कार; जुगुप्सा; कोमल द्रव्य.

वृणा (वृणा) (वृणा [५]) (सं) ना. - दया; सद्भावना; जुगुप्सा;

कीव; निंदा.

घृत (घृत) (सं) ना. - तूप; पाणी; मध; अमृत; जलसिंचन.

घृष्टि (घृष्टि) (सं) ना. - दळण; घर्षण; मर्दन; खलन.
 वोट (टक) (घृष्टि) [घृष्टि] (सं) ना. - बोडा; अश्व.
 बोथयिल (घृष्टि) (क) ना. - बोडेस्वार; राऊत;
 'गोलाहल' पहा.
 घोण(णे) (घृष्टि) (सं) ना. - नाक; घुणा; घ्राण;
 नासिका.
 घोर (घृष्टि) (सं) वि. - भयंकर; क्रूर; बलिष्ठ; शिव.
 —मूर्ति (घृष्टि) (सं) ना. - भैरव.
 घोष (घृष्टि) (सं) ना. - जोराची हाक; गर्जना; घोषणा;
 डांगोरा; नदीतीरावरील गौळवाडा; खेडे; गलवा; कोलाहल; हूल.

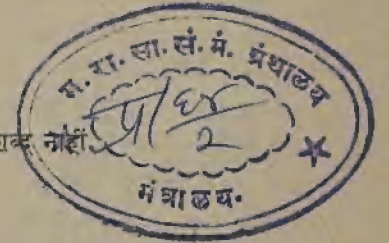
ड

ड (ड) (सं) ना. - क वर्गातील पांचवें व्यंजन; कवर्गीय अनुनासिक; या अक्षराने आरंभ होणारा शब्द.

च

च (च) (सं) ना. - 'च' वर्गातील पहिले व्यंजन; चंद्र; कासव;
 चोर; निश्चय.
 (सं) अ. - आणि व आणखी.
 चक्रमक (चचचच) (क) ना. - चकाकी; कांती; प्रकाश; ओप;
 लकाकी; चमक.
 चकचकित (चचचच) (क) वि. - चकाकणारे तेजस्वी; घासून
 स्वच्छ केलेले; लकलकीत.
 चकडा (चचचच) (अ. दे) ना. - छकाडी; शकट; बैलगाडी;
 घोटी; छका; फळ काढण्याचा आकडा.
 चकमकि (चचचच) (क) ना. - अग्निप्रस्तर चकमक; ठिणगी
 पडणारी गार; गरमागरम चर्चा; चुरशीची चढाओढ; स्पर्धा.
 चकलगुलि (चचचच) (क) ना. - गुदगुल्या; आनंदाची
 उकळी; सुखकर स्पर्श.
 चकार (चचचच) (सं) ना. - 'च' नामक शब्द; कोणता हि
 उच्चारशब्द.
 चकास (चचचच) (सं) वि. - विकसित; चकाकणारे; स्पष्टीकृत.
 चकित (चचचच) (सं) वि. - आश्चर्यावह; भयभीत; कंपित;
 भ्यालेला.
 चकिल (चचचच) (सं) वि. - चकाकणारा; लकाकणारा; तेजस्वी.
 चको (को) त (चचचच) (क) ना. - राजगिन्याचे
 साल; चाकवताची भाजी; गोड लिंबू.
 चकोर (क) (चचचच) (सं) ना. - चकोरपक्षी;

—इसु (चचचच) (क) धा. - घोषणा करणे; स्पष्ट सांगणे;
 सांगून टाकणे.
 घोषणे (चचचच) (सं) ना. - निवेदन; प्रगटण; डांगोरा;
 म्हणणे.
 घोळ (चचचच) (क) ना. - बोडा; 'बोट' पहा. भानगड.
 घ्राण (चचचच) (सं) ना. - वास; परिमळ; नाक; नासिका.
 —इसु (चचचच) (क) धा. - वास घेणे; हुंगणे.
 घ्राणीय (चचचच) (सं) वि. - वास घेण्यायोग्य; हुंगण्यायोग्य.
 घ्राणेंद्रिय (चचचच) (सं) ना. - नासिका; नाक.
 घ्रात (चचचच) (सं) वि. - वास घेतलेले; हुंगलेले.

चंद्रकिरणावर जगणारा पक्षी; चांदण्यात फिरणारा पक्षी.
 चकोरि (री) { (चचचच) (सं) ना. चकोर मादी.
 चकोरिका (के) { (चचचच) (सं)
 चक (चचचच) (सं) ना. - चक.
 (सं) वि. - चकाकणारे; चोख; पटक; सहाचा संकेत.
 —चौक (चचचच) (क) ना. - चौरस; हमचौक; चौथरा.
 चकडि (चचचच) (क) ना. - बैलगाडी; छकाडी; शकट.
 चकने (चचचच) (क) अ. - लागलीच; ताबडतोब; अकस्मात;
 एकदम; झटकन; लौकर.
 चकंद (चचचच) (क) ना. - बिलास; विनोद; गप्पा; वेळ
 काढण्यासाठी पिटलेल्या चकाऱ्या; संतोष; तृप्ति.
 चकरिसु (चचचच) (क) धा. - मेंढीचे में मे; वें वें करणे.
 चकलगुलि (चचचच) (क) ना. - 'चकलगुलि' पहा.
 गुदगुल्या.
 चकळ (चचचच) (क) ना. - चर्म; साल; वेत—वेळपासून केलेली
 चटई; वाजले; वाजा.
 चकळि (चचचच) (क) ना. - चकती; साल; दाबाने आलेला
 चपटेपणा; आवरण; कात; मॅग.
 चकुबंदि (चचचच) (अ. दे) ना. - चकबंदी; स्थळाची
 चतुःसीमा.
 चकुलि (चचचच) (क) ना. - चकली; पटकली; सहा कडा
 असलेली वस्तु; चपकुली; तळलेला खाद्यपदार्थ.

चके (चेके) (अँऊ [अँऊ]) (क) ना. - लाकडाची छकलें;
शक्ती; दलपी.

चकोत (अँऊऊड) (क) ना. - राजगिरा; चकोरपक्षी.

चक्रंत (अँऊ, अँऊ) (सं) ना. - दंतुरचाक; दाते असलेले
चाक.

चक्रधर (अँऊ, अँऊ) (सं) ना. - चक्रधारी विष्णु; कृष्ण; कुलाल;
कुंभार.

चक्रधारा (रे) (अँऊ, अँऊ [रँ]) (सं) ना. - चक्राची धाव;
चक्रायुधाची धार; चक्राची बाहेरील धारदार बाजू.

चक्रपाणि (अँऊ, अँऊ) (सं) ना. - हाती चक्र धरणारा;
'चक्रधर' पहा.

चक्रवट्टी (अँऊ, अँऊ) (क) ना. - चक्रवाटव्याज.

चक्रवाक (अँऊ, अँऊ) (सं) ना. - दंपतीपक्षी; चक्रवाकपक्षी.

चक्रवाल (अँऊ, अँऊ) (सं) ना. - लोकालोक पर्वत; पृथ्वीभोवती
कल्पिलेली पर्वतांची ओळ.

चक्रवाल (अँऊ, अँऊ) (सं) ना. - मंडळ; उंच पठार.

चक्रवृद्धि (अँऊ, अँऊ) (सं) ना. - चक्रवाटव्याज.

चक्रव्यूह (अँऊ, अँऊ) (सं) ना. - चक्राकार सैन्यरचना विशेष.

चक्रसत्ते (अँऊ, अँऊ) (क) ना. - ब्रेक; चक्रगति थांबवण्याचें यंत्र;
खरडी; गतिरोधक.

चक्रांग (अँऊ, अँऊ) (सं) ना. - चक्रवाक; रथ; हंस; एक स्थूल-
काय प्राणी.

चक्रांगि (अँऊ, अँऊ) (सं) ना. - हंसी; चकोरी.

चक्रादि (अँऊ, अँऊ) (सं) ना. - नदीचें बळण; ओढ्याचें बळण;
प्रवाहांतील भोवरा.

चक्रायुध (अँऊ, अँऊ) (सं) ना. - चक्र हेच आयुध
वापरणारा; विष्णु; कृष्ण; चक्रपाणी.

चक्रि (अँऊ, अँऊ) (सं) ना. - चक्रधारी; विष्णु; कृष्ण; कुंभार; सर्प;
चक्रवाक; गाढव; चक्रवर्ति राजा.

चक्रिपति (अँऊ, अँऊ) (सं) ना. - खेचर; वाजितर.

चक्रिकावर्ति (अँऊ, अँऊ) (सं) ना. - वंचक; कपटी.

चक्रीवत् (अँऊ, अँऊ) (सं) ना. - गाढव; खर.

चक्रेश (श्वर) (अँऊ, अँऊ [अँऊ]) (सं) ना. - सार्वभौम;
चक्रवर्ति; विष्णु.

चकिल (अँऊ, अँऊ) (क) ना. - चिंचेचें झाड; फराळ; चक्कली;
चकली; कोरडा फराळ.

चक्षण (अँऊ, अँऊ) (सं) ना. - दिसणारा; समजून येणारा;
उत्तेजक पेय; समजूत; गोष्ट; म्हणणे; नांव; हाक.

चक्षु (अँऊ, अँऊ) (सं) ना. - डोळा; बृहस्पति; शिक्षक;
अध्यात्मज्ञान देणारा; दृष्टि; दृश्य.

—विषय (अँऊ, अँऊ) (सं) वि. - दृष्टिपथांत येणारा.

चक्षुश्रव (वस्) (अँऊ, अँऊ [अँऊ]) (सं) ना. - सर्प;
नेत्र हेच कान आहेत ज्याला असा साप.

चक्षुष्य (अँऊ, अँऊ) (सं) वि. - मनोहर; सुंदर; प्रेक्षणीय.

चग (गा) चे (अँऊ [गा] अँऊ) (क) ना. - तगरीचें झाड;
वृक्षविशेष.

चं, (चेम्) (चेन्) (अँऊ [अँऊ] अँऊ) (क) वि. - तांबडा
लाल.

चंरसत् (अँऊ, अँऊ) (सं) वि. - अति चकाकणारे; झळकणारे;
दैवीप्यमान.

चंक्रमण (अँऊ, अँऊ) (सं) ना. - गति; येरझारा; पुढें
चालणे; बौद्ध यतीचें आत्मनिरीक्षण; पुनःपुनः पाहून चूक
शोधणे.

चंगणगिलु (अँऊ, अँऊ) (क) ना. - 'चंगण गिलु' पहा.

चंगदिर (अँऊ, अँऊ) (क) ना. - 'चंगदिर' पहा.

चंगने (अँऊ, अँऊ) (क) अ. - लागलीच; त्वरित; झटकन.

चंगलवे (अँऊ, अँऊ) (क) ना. - 'चंगलवे' पहा.

चंगळे (अँऊ, अँऊ) (क) ना. - चांगुणादेवी; चांगळादेवी;
शिराळशेटची पत्नि.

चंगु (अँऊ, अँऊ) (क) धा. - उडणे; उडी मारणे; अभिवृद्धि होणे;
वर चढणे; प्रकाशांत येणे; चकाकणे; 'चंगु' पहा.

(क) ना. - उडी; टणाटणा उडी.

(क) वि. - वक्र; वाकडा.

चंगाट (अँऊ, अँऊ) (क) ना. - थयथयाट; नाचगाणे; हसं-
स्विदळ.

चंगूलि (अँऊ, अँऊ) (क) ना. - रोजमजुरी; रोजमजूर.

चच्चकार (अँऊ, अँऊ) (क) ना. - संगीतामध्ये पायानें धरलेला
ताल; तालयुक्त पदव्यास.

चच्चर (अँऊ, अँऊ) (क) अ. - सत्त्वर; लागलीच; ताबडतोब;
हुपारीने.

चच्चु (अँऊ, अँऊ) (क) धा. - ठेचणे; कुटणे; मारणे; चोप देणे;
चेंचणे; धान्य पाखडणे; आसडणे; वेचणे; कोचणे.

चंच (अँऊ, अँऊ) (क) ना. - शबर; वेरड; पारधी.

चंचत् (अँऊ, अँऊ) (सं) वि. - चकाकणारा; प्रकाशणारा;
थरथरणारा; कापणारा; उड्या मारणारा; चंचल.

—रूप (अँऊ, अँऊ) (सं) ना. - अस्थिर प्रतिबिंब; हलतें विंब.

चंचर (रि) (अँऊ, अँऊ [रि]) (सं) ना. - भ्रमर; मधमाशी; काळी
मधमाशी.

चंचल (अँऊ, अँऊ) (सं) वि. - हलणारी; अस्थिर.

(सं) ना. - वीज; रानमैना; हवा; व्यभिचारिणी.

—अपांग (अँऊ, अँऊ) (सं) ना. - अस्थिर दृष्टि.

—नेत्र (अँऊ, अँऊ) (सं) ना. - चंचलाक्षी.

चंचले (४०४३) (सं) ना. - लक्ष्मीदेवी; संपत्ति; वीज; चंचल स्वभावी स्त्री.

चंचि (४०४३) (क) ना. - पानसुपारी ठेवण्याची पिशवी. शबरी; 'संचि' पहा.

चंचिति (४०४३) (क) ना. - शबरी; मिलीण.

चंचु (४०४३) (सं) ना. - चोंच; पक्षाचें नाक; शबरालय; लाल एरंड.

(सं) वि. - जाणता; प्रसिद्ध; यथासांग; सशस्त्र.

—घात (४०४३) (सं) ना. - चोचीचा टोचा; चोच मारणें.

चंचुपुट (४०४३) (सं) ना. - मिटलेली चोच; झाकलेली चोंच.

चंचुर (४०४३) (सं) वि. - निपुण; कुशल; चतुर; मनोहर.

चट (४०४३) (क) ना. - चटचट शब्द; आसक्ति; चाळा; दुरभ्यास; खोड; रुढी; नाद; व्यसन.

चटक (४०४३) (सं) ना. - चिमणी; चिमणा.

चटकश्राद्ध (४०४३) (सं) ना. - एक श्राद्धविधि; पिंडाविना श्राद्ध.

चटकायिसु (४०४३) (क) धा. - चटकन कापणें; थोडक्यांत उडवून देणें.

चटके (४०४३) (सं) ना. - चिमणी; चिमणीचें पिल.

चटकने (४०४३) (क) अ. - झटकन; त्वरित; लौकर; लागलीच.

चटकने (४०४३) (क) अ. - 'चटकने' पहा.

चटवटिके (४०४३) (क) ना. - तीव्रता; चतुरता; चापल्य; कार्यकलाप; चळवळ.

चटाकु (४०४३) (क) ना. - छटाक; पाच तोळे वजन.

चटिके (गे) (४०४३) (क) ना. - रुंद तोंडाचें गाडगे; चट्टि; मोघा.

चटुल (४०४३) (सं) वि. - हलणारे; कापणारे; चंचल; अस्थिर; कचे; सुंदर; विनयशील; क्रूर.

चटुलते (लिते) (४०४३) (सं) ना. - थरकाप; आंदोलन; तीक्ष्णता.

चटवटिके (४०४३) (क) ना. - 'चटवटिके' पहा.

चटुक्ति (४०४३) (सं) ना. - मुखस्वुति; तोंडपुजेपणा; लाळघोटेपणा.

चटुविसु (४०४३) (क) ना. - फसविणें; वंचना करणें; विश्वासघात करणें; काळजाला हात घालणें.

चट (४०४३) (क) ना. - छात्र; विद्यार्थी; अनुयायी; गालून किंवा पाखडून काढलेला कचरा; पठार; सपाट प्रदेश; चोखपणा; गाडीची चौकट; पलंग; खुर्ची; चित्राची चौकट; तिरडी; युक्ति; व्यवस्था; नियम.

(क) वि. - स्वच्छ; साफ.

चट्टने (४०४३) (क) अ. - लागलीच; एकदम; झटकन.

चट्टि (४०४३) मातीचें भांडें; मोघा; पारडें; पट्टि.

चट्टिरि (४०४३) (क) धा. - उग्री लावणें; लेपणें.

चट्टु (४०४३) (क) ना. - सपाट जमीन; चपटेपणा; छकडीची आंतील बैठक; छत; वितान; अशुद्धता; नाश; खून; कठीणता; पालखीचें छत; बिघाड; टरफलाचें वी; घाणेरडेपणा.

—आगु (४०४३) (क) धा. - चपटें करणें; नाश होणें; मरणें.

—वडि (४०४३) (क) धा. - नासणें; मार्गें खेचणें; पातळ करणें.

चट्टेकार (४०४३) (क) ना. - चट्टीपट्टी करणारा; युरोपियन पेहराव करणारा; मिश्र रक्तानें जन्मलेला; खुपमस्कन्या.

चट्टण (टिन) (४०४३) (क) ना. - सांबारें; तिखट चटणी; ठेचा; चटका; कुट.

—माडु (४०४३) (क) धा. - मारून मऊ करणें; नाश करणें; ठार करणें.

चट्टति (४०४३) (अ. दे.) ना. - रस्त्याची चटती; चटण; आधिक्य.

चट्टाय (४०४३) (क) ना. - चट; आधिक्य; मगरमिठी; घट्टपणा.

चट्टायिसु (४०४३) (क) धा. - आवळणें; घट्ट बांधणें; चटणें; वर नेणें; अनुकरण करणें; चाबकानें मारणें.

चट्टायु (४०४३) (अ. दे.) ना. - चट; टेकडी; भूमीचा उंच भाग; भाववाद; दुराग्रह; दुरहंकार; पाडुका; चटाव; पायतण.

चट्टाळ (४०४३) (क) ना. - आधिक्य; करकोचा; चट; उन्नति.

—इसु (४०४३) (क) ना. - आवळणें; वाढविणें; झुडवून घट्ट बांधणें; अधिक होणें.

चट्टि (४०४३) (क) ना. - पायरी; सोपान; जिना; छडी; जोड; बांबू.

चट्टे (सेडे) (४०४३) (क) वि. - एकाकीगमन; (क) धा. चिडून जाणें; चिडणें.

चट्टि (४०४३) (क) ना. - विजार; कौपीन; चोळणा; पाटलेण.

चण (४०४३) (सं) वि. - निपुण; प्रख्यात; माहीतगार;

(सं) ना. नैपुण्यदर्शक प्रत्यय; निमिष; क्षण; कण्हणें.

चणक (४०४३) (क) ना. - चट्टी; चोळणा; मांडचोळणा.

चंड (४०४३) (सं) वि. - तीक्ष्ण; उग्र; क्रूर; गरम; हात पोळणारे; चकाकणारे; उद्विक्त; रागीट; भयंकर; चपळ; हुषार; तीव्रगति;

अत्याचारी; अविवेकी; दृष्ट; त्रासदायक; उकललेला.

(क) ना. - यमाचा दूत; दैत्याचें नांव; चिंचेचें झाड; उष्णता; कोप; शिवपणमुख.

—मुंडा (४०४३) (सं) ना. - दुर्गा.

—दीधिति (४०४३) (सं) ना. - सूर्य.

चंडकर (चंडकर) (सं) ना. - सूर्यकिरण; प्रखर किरण;
जकात.
चंडक्रीति (चंडक्रीति) (सं) ना. - शिवगणातील एक.
चंडकोदंड (चंडकोदंड) (सं) ना. - प्रबल धनुष्य; भयंकर
बाण; जड धनुष्य वापरणारा; शिव.
चंडकौशिक (चंडकौशिक) (सं) ना. - विश्वामित्र.
चंडने (चंडने) (सं) ना. - उद्रेक; रौद्रता.
चंडमृग (चंडमृग) (सं) ना. - बलाढ्य हिंस पशु.
चंडरुचि (चंडरुचि) (सं) ना. - चंडाशु; सूर्य.
चंडवाळ (चंडवाळ) (क) ना. - व्यापारातील संवकार;
हसारा; अगाऊ दिलेला पैसा.
चंडविक्रम (चंडविक्रम) भीम पराक्रम; परशुराम.
चंडातक (चंडातक) (सं) ना. - लांब पोलकें; जाकीट;
काचोळी.
चंडाल (चंडाल) (सं) ना. - महार; चांडाळ; दुर्वतनी; शूद्र
व ब्राह्मणी यांची संतती.
चंडि (चंडि) (सं) ना. - दुर्गा; काली; हट्टी स्त्री; चिडखोर स्त्री;
क्रोध; हट्ट; गुहा.
चंडिके (का) (चंडिके [का]) (सं) ना. - दुर्गा; काली.
(क) ना. - शेंडी; केस; बुचडा; जटा; काथ्या
चंडिकारमण (चंडिकारमण) (सं) ना. - शिव; परमेश्वर.
चंडिकोळ (गोळ) (चंडिकोळ [गोळ]) (क) धा. - हट्ट
धरणें; रागावणें; आग्रह धरणें.
चंडिम (चंडिम) (सं) ना. - विकार; क्रोध; हिंसा; उष्णता;
ऊब.
चंडिल (चंडिल) (सं) ना. - रुद्र; क्षौरिक; न्हावी; कारागौर.
चंडिसु (चंडिसु) (क) धा. - रागाला येणें; शेंडी पकडणें; हट्ट
धरणें.
चंडु (चंडु) (क) ना. - चेंडू; खेळांतील वस्तु; गडगडगारी
वस्तु; गर्दन; मान.
चंडेश (श्वर) (चंडेश [चुट]) (सं) ना. शिव.
चंडे (डा) (चंडे [डा]) (सं) ना. - विकारवश स्त्री; दुर्गा;
एक प्रकारचे पान; शेंबट; अंत.
चंडोल (चंडोल) (सं) ना. - पक्षीविशेष; चंडोल; रानमैना
चण्ण (चण्ण) (क) ना. - चोळणा; विजार; लंगोट. 'चड्डि'
पहा.
चतुः (स) (र) (चंडा [र] ट) (सं) वि. - चार; चौक.
चतुःपट्ट (चंडा [पट्ट]) (सं) ना. - चौपाट; चौक; चौगुण;
चौकोनी कापड.
चतुःपद (पाद) (चंडा [पद] [पाद]) (सं) ना. - चार पायांचा
प्राणी; पशु.

चतुःशाले (चंडा [शाले]) (सं) ना. - चौक.
चतुःपष्टि (चंडा [पष्टि]) (सं) ना. - चौसष्ट संख्या; चौसष्ट कला.
चतुर (चंडा [चतुर]) (सं) वि. - चार; चारीचा पाढा.
चतुर् (चंडा [चतुर्]) (सं) वि. - निपुण; जाण; दक्ष; मनोहर.
(सं) ना. - नैपुण्य; मनोहरता; हत्तीखाना.
चतुरंग (चंडा [चतुरंग]) (सं) ना. - चौरंग खेळ; बुद्धिबळाचा खेळ.
(हत्ती; उंट; घोडा; प्यादे) हीं चार अंगे.
—बल (बल) (सं) ना. - गज; अश्व; रथ; आणि पदाति
ही सैन्याची चार अंगे; चतुरंग सैन्य.
चतुरतर (चंडा [चतुरतर]) (सं) वि. - अतिचतुर; विशेष निपुण.
चतुरंत (चंडा [चतुरंत]) (सं) ना. - चहुबाजूने बंदिस्त भूमि; मळा;
पालखी.
चतुरश्र (चतुरश्र) (चंडा [चतुरश्र] [सं]) (सं) ना. - चौकोन; चौस;
सर्वांगसुंदरता; संगीतातील लय; चारमात्रांचा ताल.
चतुरानन (चंडा [चतुरानन]) (सं) ना. - चार मुखें असलेला
ब्रह्मदेव; कवि.
चतुरांतर (चंडा [चतुरांतर]) (सं) ना. - यज्ञवेदी.
चतुरुपाय (चंडा [चतुरुपाय]) (सं) ना. - साम, दाम, दंड, आणि
भेद असे चार उपाय; योग्य प्रयत्न.
चतुर्गति (चंडा [चतुर्गति]) (सं) ना. - कासव; जैनधर्मातील चार
गति.
चतुर्थ (चंडा [चतुर्थ]) (सं) वि. - चौथा; तुरीय.
चतुर्थश्रम (चंडा [चतुर्थश्रम]) (सं) ना. - ब्रह्मचर्य; गृहस्थ;
वानप्रस्थ आणि संन्यास या चार आश्रमांपैकी चौथा आश्रम;
संन्यास.
चतुर्थी (चंडा [चतुर्थी]) (क) ना. - चवथी तिथि.
चतुर्दश (चंडा [चतुर्दश]) (सं) ना. - ऐरावत; इंद्राचा हत्ती; चार
दात असलेला.
चतुर्दश (चंडा [चतुर्दश]) (सं) वि. - चौदावा; चौदा भुवनें;
चौदा लोक; चौदा विद्या.
चतुर्दशि (चंडा [चतुर्दशि] [दशि]) (सं) ना. - चौदावी तिथि.
चतुर्बल (चंडा [चतुर्बल]) (सं) ना. - 'चतुरंग' पहा.
चतुर्भद्र (चंडा [चतुर्भद्र]) (सं) ना. - धर्मार्थकाममोक्ष हे चार
पुरुषार्थ; चार प्रकारची इच्छा; एषणा.
चतुर्थुज (चंडा [चतुर्थुज]) (सं) ना. - चार हातांचा विष्णु;
विवाहबद्धता; सामर्थ्य.
चतुर्मुख (चक्र) (चंडा [चतुर्मुख] [चक्र]) (सं) ना. -
'चतुरानन' पहा.
चतुर्थुग (चंडा [चतुर्थुग]) (सं) ना. - कृत, त्रेता, द्वापार आणि
कलि हीं चार युगे.
चतुर्वर्ग (चंडा [चतुर्वर्ग]) (सं) ना. - चार पुरुषार्थ; चार वर्ग.

चतुर्वर्ण (चंडावर्ण) (सं) ना. - ब्राह्मण; क्षत्रिय; वैश्य
आणि शूद्र हे चार वर्ण.

चतुर्विंशति (चंडावर्ण) (सं) ना. - चौवीस.

चतुर्विध (चंडावर्ण) (सं) वि. - चार प्रकारचे; चतु बाजूचा.

चतुर्वेद (चंडावर्ण) (सं) ना. - ऋक्सामयजु व अथर्व हे
चार वेद.

चतुरयाल (चंडावर्ण) (सं) ना. - वाटी; चौसोयी घर.

चतुष्क (चंडावर्ण) (सं) ना. - चौक; चौकडी; चव्हाटा.

चतुष्पदि (चंडावर्ण) (सं) ना. - पशु; कविता; चार चरणांचे
पद्य.

चतुष्टय (चंडावर्ण) (सं) ना. - चौकडी; चौकडा.

चतुष्पाद (चंडावर्ण) (सं) ना. - पशु; पद्य; कविता.

चतुःसीमे (चंडावर्ण) (सं) ना. - चकवरी; चार दिशेकडील
मर्यादा.

चत्तरी (रिने) (चंडावर्ण) (अ. दे.) ना. - छत्र; छत्री;
आतपत्र.

चत्तान (चंडावर्ण) (क) ना. - पद्यजाति; गानप्रकार.

चत्तु (चंडावर्ण) (क) ना. - छत; वितान; आवरण; झाकण.

चत्र (चंडावर्ण) (क) ना. - छत्र; अन्नछत्र; धर्मार्थ वासप्रासाची
व्यवस्था.

चत्रिणे (चंडावर्ण) (क) ना. - 'चत्तरी' पहा.

चत्वर (चंडावर्ण) (सं) ना. - यज्ञभूमि; अंगण.

चत्वार (रि.) (चंडावर्ण) (सं) ना. - चाराचा पाठा.

चदर (चंडावर्ण) (क) ना. - चतुर; चौक; विस्तीर्ण स्थळ.

चदरु (चंडावर्ण) (क) धा. - अस्ताव्यस्त होणे; दूर जाणे;
विस्तारणे; फेकणे; विखुरणे.

(क) ना. - चातुर्य; समजूत; अव्यवस्था; विस्कट.

चदरिसु (चंडावर्ण) (क) धा. - वादविणे; दूर करणे; रंद करणे;
फेकणे; विखुरणे.

चदिर (चंडावर्ण) (सं) ना. - चंद्र; कापूर; हत्ती; सर्प.

चदुर (रु) (चंडावर्ण) (क) ना. - नैपुण्य; जाणतेपण;
कौशल्य; जाणकारीपणा.

चदुर (चंडावर्ण) (क) वि. - चतुर; कुशल; निपुण.

चदुरंग (चंडावर्ण) (क) ना. - 'चतुरंग' पहा.

चदुरे (चंडावर्ण) (क) ना. - ज्ञानी स्त्री; हुषार स्त्री; समजदार
स्त्री.

चदुर (चंडावर्ण) (अ-दे) ना. - चादर; पांघरूण; प्रावरण.

चन् (चंडावर्ण) (क) ना. - तांबडेपणा; चांगुलपणा; स्वच्छता;
नीटनेटकेपणा; सौंदर्य.

चन (चंडावर्ण) (सं) अ. - केव्हाहि; तरीसुद्धा; 'चन' अव्ययात्मक
प्रत्यय. जसे कदाचन, किंचन वगैरे.

चंद्र (चंडावर्ण) (क) ना. - चंद्र; छंद; गुणधर्म; स्वभाव;

इष्ट गोष्ट; लहर चंद्र; सौंदर्य; थाट; मनोहरता; आकार;

रीति; औचित्य; योग्यता; लावण्य.

चंदण (ल) (ळ) (चंडावर्ण) (क) ना. - चंदन; श्रीगंध

चंदनाचे झाड; देवी; ऐतिहासिक स्त्री.

चंदन (चंडावर्ण) (सं) ना. - 'चंदण' पहा.

—अक्षता (चंडावर्ण) (सं) ना. - गंधाक्षता.

चंदनाचल (चंडावर्ण) (सं) ना. - मलयपर्वत; सह्यागिरीचा
एक भाग.

चंदनावति (चंडावर्ण) (सं) ना. - कुलिंद राजाची राजधानी.

चंदनोपल (चंडावर्ण) (सं) ना. - सहाण.

चंदर (चंडावर्ण) (अ-दे) ना. - चंद्र.

चंदबुर (चंडावर्ण) (क) ना. - चंद्रपूर; चंद्रलोक.

चंदि (चंडावर्ण) (क) ना. - आवार; मित; अर्धमित; पोवळे.

चंदिर (चंडावर्ण) (सं) ना. - चंद्र; शशी; कुंकु; तांबडी वस्तु.

चंदु (चंडावर्ण) (क) ना. - चंद्र; दिनांक; तारीख; तिथि; मिति.

चंद्रक (चंडावर्ण) मोरपिसावरचा डोळा; हाताच्या बोटाचे नाख;

चंद्राकार वर्तुळ; कंस () चिन्ह.

चंद्रकांत (चंडावर्ण) (सं) ना. - चंद्रकांतमणि;

अमृतशिला; दुग्धमणि; स्फटिक; चंद्र.

चंद्रकांति (चंडावर्ण) (सं) ना. - चांदणे; कौमुदी; ज्योत्स्ना.

चंद्रकावि (चंडावर्ण) (क) ना. - एक प्रकारचा तांबडा रंग;
तांबडे लुगडे.

चंद्रकि (चंडावर्ण) (सं) ना. - मोर; मयूर.

चंद्रगुप्त (चंडावर्ण) (सं) ना. - मौर्य सम्राट; चंद्रगुप्त.

चंद्रचूड (चंडावर्ण) (चंडावर्ण) (सं) ना. - शंकर;
शिव.

चंद्रज (चंडावर्ण) (सं) ना. - बुध; बुधग्रह.

चंद्रज्योति (चंडावर्ण) (सं) ना. - चांदणे; चंद्रप्रकाश;

चंद्रज्योत (दासकाम); शुक्लपक्ष.

चंद्रतिलक (चंडावर्ण) (सं) ना. - कपाळावरील मंगल
टिळा; सौभाग्यतिलक.

चंद्रवार (चंडावर्ण) (सं) ना. - नक्षत्र; चंद्रपत्नि.

चंद्रनखि (चंडावर्ण) (सं) ना. - रावणाची वहीण.

चंद्रप्रभ (चंडावर्ण) (सं) ना. - एक जैन तीर्थंकर.

चंद्रभागा (चंडावर्ण) (सं) ना. - पंजाबकाश्मीरकडील एक
नदी; पंढरपुराजवळील नदी.

चंद्रम (मस्) (चंडावर्ण) (सं) ना. - चंद्रमा; चंद्र;
शशी.

चंद्रमंडल (चंडावर्ण) (सं) ना. - चंद्रबिंब; चंद्राकार.

चंद्रमति (चंडावर्ण) (सं) ना. - हरिश्चंद्रपत्नि; तारामति.

चंद्रमौलि (चंद्रमौलि) (सं) ना. — 'चंद्रचूड' पहा.
 चंद्रलेखे (चंद्रलेखे) (सं) ना. — चंद्रकला; चंद्ररेखा.
 चंद्रवंश (चंद्रवंश) (सं) ना. — चंद्राचा वंश; सोमवंश;
 यादव व कौरव पांडव यांचे कुल.
 चंद्रवदना (ने) (चंद्रवदना [नं]) (सं) ना. — सुंदरानना;
 चंद्रमुखी स्त्री; सुंदरा.
 चंद्रशाले (चंद्रशाले) (सं) ना. — गच्ची; माडी.
 चंद्रशिले (चंद्रशिले) (सं) ना. — चंद्रकांत मणि; अमृतशिला;
 दुग्धमणि.
 चंद्रहार (चंद्रहार) (सं) ना. — गळ्यांतील दागिना.
 चंद्रहास (चंद्रहास) (सं) ना. — कुंतल देशाचा राजा;
 चंद्राला लाजविणारें सौंदर्य असलेला.
 चंद्रांगद (चंद्रांगद) (सं) ना. — इंद्रसेन राजाचा पुत्र.
 चंद्राचूड (चंद्राचूड) (सं) ना. — 'चंद्रचूड' पहा.
 चंद्रातप (चंद्रातप) (सं) ना. — चंद्रिका; कौमुदी; चांदणें.
 चंद्रासज (चंद्रासज) (सं) ना. — चंद्रपुत्र; बुध.
 चंद्रामीड (चंद्रामीड) (सं) ना. — शिव; तारापीडाचा पुत्र;
 कादंबरीचा प्रियकर.
 चंद्राभरण (चंद्राभरण) (सं) ना. — चंद्रालेकार शिव.
 चंद्रावलि (चंद्रावलि) (सं) ना. — राधेच्या बडील बहिणीचें नांव.
 चंद्राश्म (चंद्राश्म) (सं) ना. — 'चंद्रशिला' पहा.
 चंद्रि (चंद्रि) (सं) वि. — लकाकणारा; चकाकणारा.
 (सं) ना. — चंद्रपुत्र बुध; कपाळावर पांढरा ठिपका असलेली गाय; म्हैस; पितळी वाटी.
 चंद्रिके (चंद्रिके) (सं) ना. — चांदणें; ज्योत्स्ना; चंद्रप्रकाश;
 बाकी; मुद्रा.
 चंद्रे (चंद्रे) (क) ना. — छत असलेली मोकळी पडवी; राहुटी.
 चन्न (चन्न) (क) वि. — सुंदर; चांगले.
 चन्न (चन्न) (क) ना. — चांगलेपणा; सुंदर पुरुष; श्रेष्ठपणा,
 'चेन्न' पहा.
 चन्निग (चन्निग) (क) ना. — 'चेन्निग' पहा.
 चन्नंग (चन्नंग) (क) ना. — मुरुचे झाड; सरळ उंच वाढणारे झाड.
 चन्नंगि (चन्नंगि) (क) ना. — चणी; मसूर.
 चन्ने (चन्ने) (क) ना. — 'चेन्ने' पहा.
 चन्नेमणे (चन्नेमणे) (क) ना. — मसूरानी खेळावयाचा खेळ;
 मुलींचा एक खेळ.
 चप (चप) (क) ना. — वेळ; सळी.
 चपटे (चपटे) (चपटे [चपटे]) (क) धा. — जमीन चोपणें;
 बघवून साफ करणें; चोपून गुळगुळीत करणें.

—सूगु (सूगु) (क) ना. — वसके नाक; नकटे नाक.
 चपल (चपल) (सं) वि. — हुषार; चंचल; क्षणिक; अस्थिर;
 तरतरीत; उद्धट; अशिक्षित.
 (सं) ना. — आशा; आकांक्षा; चप्पल; पादरक्षा.
 चपला (ले) (चपला [ले]) (सं) ना. — विद्युत; बीज; माग्य;
 संपत्ति; लक्ष्मी; आशा; चंचल स्त्री; व्यभिचारिणी; जीम.
 चपलत्व (ते) (चपलत्व [ते]) (क) ना. — चपळाई;
 चपलतन (चपलतन) (चपलतन) चापल्य; चंचलता; अस्थैर्य.
 चपाटि (चपाटि) (क) ना. — सपाटी; गिजबीज; चापट; थप्पड;
 तुडवण; लूट.
 चपाति (चपाति) (अ-दे) ना. — चपाती; गव्हाची पोळी; रोटी;
 दशमी.
 चपायिसु (चपायिसु) (क) धा. — चोरी करणें; छापणें;
 छविणें; पत्ते पिसणें.
 चपेट (चपेट) (सं) ना. — तळहाताची थप्पड; चापट;
 बाब किंवा मांजर यांच्या पंजाचा तडाखा.
 चप्पडि (चप्पडि) (क) ना. — वंचना; फसवणूक; टकबाजी.
 —हाकु (हाकु) (क) धा. — व्यत्यय आणणें; धोंड बालणें;
 हरकत घेणें.
 चप्पटे (चप्पटे) (क) ना. — टाळी; चपेटा.
 चप्पन्न (चप्पन्न) (अ-दे) ना. — छपन्न.
 —देश (देश) (क) ना. — छप्पन्न प्रमुख राष्ट्र; जगत.
 चप्पर (चप्पर) (क) ना. — शोपडी; छप्पर; मांडव; मंडप; वरचें
 आवरण; छावणी.
 चप्परणे (चप्परणे) (क) ना. — पोपटाचा ध्वनि; पक्षांची
 किलबिल; पवर्गी शब्द; मोह; प्राण्यांना दिलेले प्रोत्साहन.
 चप्परिंग (चप्परिंग) (क) ना. — एक प्रकारचे गवत.
 चप्परिसु (चप्परिसु) (क) धा. — पाठ थोपटणें; लड्डू मारणें;
 दंड थोपटणें; प्रोत्साहन देणें; तोंडानें चपचप असा आवाज करणें.
 चप्पलि (चप्पलि) (अ. दे) ना. — बहाणा; पायतण; जोडा.
 चप्पलिसु (चप्पलिसु) (क) धा. — टाळी वाजविणें; दंड थोपटणें.
 चप्प (प्पा) ले (चप्प [प्पा] ले) (क) ना. — टाळी; करताडन;
 उत्तेजक शब्द.
 चप्पे (चप्पे) (क) वि. — वेचव; सालपट; टसा; छाप; मुद्रा;
 कमरेचे मागील खळगत.
 चक्क (कु) (चक्क [कु]) (अ. दे) ना. — चाबूक; कोरडा;
 कमची; वेत.
 चमकिसु (चमकिसु) (अ. दे) ना. — तेजःपुंज करणें; ओप
 देणें; चकचकीत करणें.
 चमकु (चमकु) (अ. दे) ना. — चकाकी; लकाकी; दीप्ति;
 कांती.

चमटिगे (ಚಮಟಿಗಿ) (क) ना. - कातड्याचा पट्टा; चामड्याचा कमरपट्टा.
 चमत्करिसु (ಚಮತ್ಕರಿಸು) (क) धा. - विस्मय वाटणें; आश्चर्य वाटणें; हातचलाखी दाखवणें.
 चमत्कार (कृति) (ಚಮತ್ಕಾರ [ಕೃತಿ]) (सं) ना. - चातुर्य; आश्चर्य; झळक; मनोहरता; विनोदी खेळ; माया विद्या.
 चमर (ಚಮರ) (सं) ना. - तिवेटी याक बैल; छत्रकेदार शेषटीचा बैल; एक दैत्य; लांबगंगावन; चवरी; चामर.
 चमररुह (ಚಮರರುಹ) (सं) ना. - चामर.
 चवरि (री) (ಚವರಿ [ರಿ]) (सं) ना. वनगाय; याकमादी; चवरी; चौरी; गंगावन.
 चमस (ಚಮಸ) (सं) ना. - ऋषभ देवाचा पुत्र; सोमरस पिण्याचें पात्र; एक गोड खाद्य.
 चमु (मू.) (ಚಮು [ಮು]) (सं) ना. - सैन्य विभाग; सेना.
 चमूप (पति) (ಚಮೂಪ [ಪತಿ]) (सं) ना. - सेनापति; सेनाध्यक्ष.
 चमूर (ಚಮೂರ) (सं) ना. - पुंडरीक; कमळ; वाघ; चित्ता.
 चमरु (ಚಮರು) (सं) ना. - एक जातीचा मृग;
 सांबर.
 चंप (ಚಂಪ) (सं) ना. - एक फुलझाड; चंपक.
 चंपक (ಚಂಪಕ) (सं) ना. - चाफा; चाफ्याचें फूल.
 चंपकमाले (ಚಂಪಕಮಾಲೆ) (सं) ना. - चाफ्याच्या फुलांची माला; चंद्रहासपत्ति.
 चंपका (ಚಂಪಕಾ) (सं) ना. - हंसध्वजाची राजधानी.
 चंपु (ಚಂಪು) (सं) ना. - गद्यपद्यात्मक काव्य.
 चंपे (ಚಂಪೆ) (सं) ना. - सुगंध; सुवास; परिमळ.
 चंथक (कवरे) (ಚಂಪಕ [ಕವರಿ]) (क) ना. - एक चर्मवाद्य; संबळ; ढोल.
 चंवार (ಚಂಪಾರ) (क) ना. - मसाल्याचे साहित्य; चंभार; चर्मकार.
 चंबु (ಚಂಬು) (क) ना. - तांब्या; जलपात्र; तांब्याचें वा पितळेचें भांडें; गड्ड.
 चंबुकुटिंग (ಚಂಬುಕುಟಿಗ) (क) ना. - तांबट; चिसाडी.
 चंबोन् (ಚಂಬೊನ್) (क) ना. - तवि; ताम्र 'चंबोन्' पहा.
 चम्म (ಚಮ್ಮ) (क) ना. - चर्म, कातडें.
 चम्मचे (ಚಮ್ಮಚೆ) (क) ना. - चमचा, डाय.
 चम्मटिगे (ಚಮ್ಮಟಿಗಿ) (सं) ना. - 'चमटिगे' पहा.
 चम्मलि (लिके) (ಚಮ್ಮಳಿ [ಳಿಕೆ]) (सं) ना. - कैतु राहु ग्रह;
 एक प्रचंड मासा.
 चम्मलिंगे (ಚಮ್ಮಳಿಗಿ) (क) ना. - चप्पल; पायतन; पादत्राण.
 चय (ಚಯ) (सं) ना. - समूह; रास; ढीग; संव.

चयन (ಚಯನ) (सं) ना. - संचय; गुंप; वेच; गोळा केलेले; एकत्रीकरण; संग्रह.
 कुसुमचयन (ಕುಸುಮಚಯನ) (सं) ना. - माला; गुच्छ.
 चर (ಚರ) (सं) वि. - चालणारा; जाणारा; हलणारा; संचलणारा; चरणारा.
 (सं) ना. - चारक; सेवक; दूत; गुप्तचर.
 चरक (ಚರಕ) (अ. दे.) ना. - सूत काढण्याचा रहाट; चरखा.
 (सं) ना. - गुप्तचर; संत्रवादी; भिक्षु; खाऊन फिरणारा;
 'चरक' ग्रंथाचा लेखक.
 चरकि (ಚರಕಿ) (क) ना. - लहान चरक; वाणा.
 चरट (ಚರಟ) (क) ना. - भुस्सा; नीरस; निरुपयोगी वस्तु;
 टरफल; निःसत्त्व पदार्थ.
 चरण (ಚರಣ) (सं) ना. - खाद्य; चारणी; सरणें; हालचाल;
 पाय; वेदांतील एक शाखा.
 —सेवक (की) (ಸೇವಕ [ಕಿ]) (सं) ना. - दासदासी;
 पदसंवाहक; मर्दन करणारे सेवक.
 चरणकमल (ಚರಣಕಮಲ) (सं) ना. - पदकमल; पद्मपद.
 चरणतल (ಚರಣತಲ) (सं) ना. - पायाचा तळवा.
 चरणयुग (गुल) (ಚರಣಯುಗ [ಗುಲ]) (सं) ना. - पायांची जोडी; पदयुग.
 चरणवात्मिक (ಚರಣವಾತ್ಮಿಕ) (सं) ना. - हस्तीरोग झालेला पाय.
 चरणायुध (ಚರಣಾಯುಧ) (सं) ना. - तरवार; झुंजार कौबडा; गाढव.
 चरपु (ಚರಪು) (सं) ना. - गणपतीला समर्पण केलेला नैवेद्य.
 चरवि (ಚರವಿ) (अ. दे.) ना. - चरवी; मांदा; मेद.
 चरम (ಚರಮ) (सं) वि. - अंतिम; शेवटचा; नीच; अवमान कालीन; शाश्वत.
 (सं) ना. - पाठ; पृष्ठ.
 —अंग (ಅಂಗ) (सं) ना. - मोक्षप्राप्तीच्या पूर्वीचा देह.
 चरयिसु (ಚರಯಿಸು) (क) धा. - चारणें; हलविणें; चालविणें;
 स्थलांतर करणें.
 चरंति (ಚರಂತಿ) (सं) ना. - जंगम; ब्रह्मचारिणी; अस्थिर फिरता.
 चरलिंग } (ಚರಲಿಂಗ) (सं) ना. - वीरशैवस्वामी;
 चरजंगम } (ಚರಜಂಗಮ) जंगम; भ्रमंती.
 चरविगे (ಚರವಿಗಿ) (क) ना. - चरवी; कासंडी; मोठ्या तोंडाचा गुंड.
 चराचर (ಚರಾಚರ) (सं) ना. - स्थावरजंगम; स्थिरचर; चलाचल.
 चरादाय (ಚರಾದಾಯ) (सं) ना. - वेवारशी वस्तुपास्त सरकारांत येणारा पैसा; लाचेचा पैसा; लाच.

चरायि (ॲ००००००) (क) ना. - गवतचारा वगैरेसाठी मालकाला दिलेला पैसा; चारणीचा फाळा.

चरास्ति (ॲ०००००) (अ. दे) ना. - पैसा; सोने, मोती, रत्ने वगैरे धन.

चरि (ॲ०) (सं) ना. - जाणारा; संचारी; आचरण.

चरिगे (ॲ००) (क) ना. - सुगीच्या पूर्वी केलेले शेतजेवण; चर्या; चलन; आचरण; जैनभोजन; सूर्यास्तापूर्वी होणारी जैनमुनीची पाद्यपूजा; तांब्या; जलपात्र; भात शिजवण्याचे भांडे.

चरिगेवोगु (ॲ०००००००) (क) धा. - प्रयाणास निघणे; फिरणे.

चरित (ॲ००) (सं) ना. - चरित्र; वर्तन; स्वभाव; इतिहास; बखर; साहस कृत्य; संगीत काव्य; छंदोबद्ध पद्य.

चरितार्थ (ॲ०००००) (सं) ना. - उपजीवन; कृतकृत्यता; कर्तव्यपूर्ति; साफल्य; उद्देशसमाप्ति; सिद्धी; लाभालाभ.

चरित्र (ॲ००) (सं) ना. - इतिहास; 'चरित' पहा.

—क (गा) र (का) [गा] र (सं) ना. - बखरकार; इतिहासलेखक.

चरिसु (इसु) (ॲ००० [असु]) (क) धा. - जाणे; हलणे; फिरणे; चालविणे; जमवून घेणे; हाती घेणे; आचरणे; पाहणे; जमविणे.

चरिण्यु (ॲ००००) (सं) वि. - चंचल; चपळ; अस्थिर; आंदोलित.

चरु (ॲ००) (सं) ना. - यज्ञांतील आहुति; हविष्य; अन्नपात्र; बलिदानाची वस्तु.

चरुपु (ॲ०००) (क) ना. - 'चरपु' पहा.

चरुट (ॲ०००) (क) ना. - मांसान्न; गोड खाद्य.

चरु (ॲ०००) (अ. दे) ना. - खिस्तमंदीर इगरजा; गिरिजा; सूर्य.

चरुचरि (ॲ००००) (सं) ना. - एक वाद्य; चुरशीची चढाओढ; संगीतविशेष; श्लोक पठण; खेळांतील गोंगाट; तोंडपुजेपण; सण; कुरळे केस.

चरुचिके (ॲ००००) (सं) ना. - सुगंधलेप; उटणे; उजळणी; पुनराभ्यास; प्रतिविंब; झाकण.

चरुचित (ॲ००००) (सं) वि. - चर्चा केलेले; विचार केलेले; वादविलेले; चोपडलेले.

चरुपट (ॲ००००) (सं) ना. - तलहात.

चरु (ॲ००००) (क) धा. - संगोपन करणे; ठेचणे; कुटणे; (अ. दे.) ना. - खिस्तमंदीर.

चरु (ॲ००००) (सं) ना. - सुगंधिद्रव्यलेपन; आलोचना; विचार; मनन; चिंता; चामुंडी; दंगा; शोध; वाद; उक्ति; व्रत; चेष्टा; प्रतिमा; बुदबुद; पोरकटण.

चरु (ॲ००००) (सं) ना. - कातडे ढाल; सख्ख; 'गुराणि' पहा.

—कार (का) (सं) ना. - चांमार; कातडकाम करणारा.

—गत (गड) (सं) वि. - अंगाला चिकटलेले.

—कर्पट (कड) (सं) ना. - पोते; बुदला.

—चक्षु (अक्षु) (सं) ना. - भौतिक दृष्टि; बाह्य दृष्टि.

चरुमण (ॲ००००) (सं) वि. - हजरजबाबी; विरबल;

प्रत्युत्पन्नमति; बागमी.

चरुसंचिक (ॲ०००००००) (क) ना. - माता; लोहाराचा

चरुसंचिके (ॲ००००००००) माता; फुंकणी.

चरुमयष्टिके (ॲ००००००००) (क) ना. - चावूक; कमची; कोरडा;

चरुमरुत (ॲ००००००) (सं) ना. - उत्तम ढाल; 'गुराणि' पहा.

चरुमि (ॲ००००) (सं) ना. - ढालधारी सैनिक; ढालईत; शिरच्छेद करणारा.

चरु (ॲ००००) (सं) ना. चर्या; वागणूक; वृत्ती; आचरण; रुढी; जैनमुनीचे भोजन.

चरुवण (ॲ००००) (सं) ना. चर्चा; ओढाताण; समारोप.

चरुवित (ॲ००००) (सं) वि. गत; दातांनी चावून तोडलेले.

—चरुवण (ॲ००००) (सं) ना. - उधळणूक; पिष्टपेपण.

गाडलेलेच गाणे; बोललेले बोलणे.

चरुवितक (ॲ०००००) (सं) ना. - ओढाताण; मक्षण; कृतकार्य.

चल (ॲ०) (सं) वि. - हलणारा; चंचल; कंपित; भ्रमित;

अस्थिर; उठणारा.

(क) ना. - छळ; हेकेखोरपणा; निग्रही स्वभाव; हद्दी.

—वादी (वा) (सं) वि. - हटवादी; आपला हट न सोडणारा;

महाराची पोडजात.

चलक (ॲ००) (सं) ना. - हस्त लावव; हातचलाखी; नजरबंदी;

गारुडी; जादुगार.

चल(ले) कु (ॲ० [०] ०) (क) धा. - फेकणे; हातातून

चलंगु (ॲ००००) निसटणे; हिसकावणे; हात फिरवणे.

चलव (ॲ०००) (सं) वि. - हलणारे; चालणारा; कापणारा;

वापरांत असलेला.

—चित्र (अ) (सं) ना. - चित्रपट; सिनेमा; बोलपट.

चलत्व (ॲ०००) (सं) ना. - फिरती; गतिमानता; अस्थिरता.

चलवि (ॲ०००) (क) ना. - कोंबड्याच्या मांसाचे निवालेले पदार्थ.

चलनक (ॲ०००) (सं) ना. - चोळी; स्त्रियांचे कपडे.

चलाकु (खि) (ॲ०००० [०]) (अ. दे) ना. - चापल्य;

चुणचुणीतपणा; 'चलक' पहा.

चलायिसु (ॲ००००००) (क) धा. - चालविणे; संपविणे;

सांगितल्याप्रमाणे करणे; प्रयोग करणे; यथासांग करणे.

चलावणे (ॲ०००००) (क) वि. - वर्तन; आचरण; चाल;

वापर; नाण्याची अदलाबदल; चलनविनिमय. पद्धती;

चलि (च०) (सं) वि. - जाणारी; गतिमान; चालणारी.

— पुमन्चलि (पुमन्च०) (सं) वि. - पुरुषाच्या मागे लागणारी.

चलि (च०) (क) धा. - खुरटणे; खुजे होणे; दमणे; शिपडणे; थंड होणे.

चलित (च०) (सं) वि. - गत; गतिमान; चालविलेला; निघालेला; हुलणारा; डोलणारा.

चलवु (च०) (क) ना. - 'चेलक' पहा.

चलो (च०) (क) वि. - सुंदर; उत्तम; चांगले; मनोहर.

चल (च०) (क) ना. - विनोद; आत्मानंद; हास्य; हस; सुख; सरस.

— आट (च०) (क) ना. - विनोद; खेळ; रंगखेळी.

— गाति (च०) (क) ना. - रसिका; विनोदिनी;

आश्रयवती; पिटाळी; पळवणूक.

— वत्तर (च०) (क) ना. - विदूषक; हंसत टोमणे मारणारा.

चलण (च०) (क) ना. - चढी; विजार; पायजमा.

चलापिल्लि (च०) (क) ना. - अव्यवस्थितपणा;

अस्ताव्यस्तता; वाट फुटेल तिकडे गमन.

चलि (च०) (क) ना. - आरसा; आयना; दर्पण; आदर्श; 'जलि' पहा.

चलु (च०) (क) धा. फेकणे; निघणे; खाऊन फिरणे;

तुडवून बाहेर निघणे.

चलु(तन) (च०) (क) ना. - वांडपणा; अपहास्य; निंदा; हलकी वागणूक.

चलु (च०) (क) ना. - सौंदर्य; मनोहारिता; चांगुलपणा; तेज.

चले (च०) (क) ना. - लांबी; दातृत्व; दानीपणा.

चेल्लेगण (च०) (क) ना. - तीव्र दृष्टि; दूरदृष्टि; विशाल नेत्र.

चवकि (च०) (क) ना. - चतुष्टिका; चौकी; लाक्षागृह;

पोलीसचौकी; यल्लमा देवीच्या भक्ताचे एक तंतुवाद्य.

चवडिके (च०) (क) ना. - चौक; चावडी; चवरी.

चवर (च०) (क) ना. - 'चमरि' पहा; चोर; चोरी; चोरकर्म.

चव (च०) (क) ना. - 'चमरि' पहा.

चवल (च०) (क) ना. - चौलकर्म; जावळ; क्षौर; चर्म;

दोन आण्याचे नाणे.

चवलंब (च०) (क) ना. - डोल्याची पापणी.

चवि (च०) (क) ना. - कांती; लबी; झळाळी; प्रकाश.

चवुकलि (च०) (क) ना. - चौक; चौकोन; चौकडा.

चवुकि (च०) (क) ना. - चांभुडी; क्रूर देवी; कलिका.

चवुरि (लि) (च०) (क) ना. - चवरि; केसाळ घोडा;

केसाची डोक्यातील चवरीग; गंगावन; केसांचे शिरोभूषण.

चपक (च०) (सं) ना. - पानपात्र; मद्याचा प्याला.

चहड(डि) (च०) (क) ना. - चहाडी; अपप्रचार.

चहा (च०) (क) ना. चहाची पूड; चहापेय. (चहा चीनातून भारतांत आला.)

चळक (च०) (क) ना. - वेग; चमत्कार; तीव्रता; सामर्थ्य;

जबरदस्ती; शिडकावा; शिपडणी; प्रोक्षण; संधिघरणे.

— नीरू (च०) (क) ना. - प्रोक्षणाचे पाणी; मार्जनाचे जल.

चळ (च०) (क) ना. - 'चल' पहा. चपळता; खाज; चकाकी.

चळगति (च०) (सं) ना. - चपळगति; वेग; तीव्रता;

चुणचुणीतपणा.

चळचमत्कृति (च०) (सं) ना. - अत्यंत विस्मयकारक वेग; अतिशीघ्र गति.

चळत् (च०) (सं) वि. - 'चलत्' पहा.

चळते (च०) (सं) ना. - चांचल्य; कंपन; थरकाप; डोल; वेग.

चळवलिके (च०) (क) ना. - चळवल; चमत्कार; कांती; गडबड.

चळय (च०) (क) ना. - पाण्याचा शिडकावा; फवारा; शिपडणी.

चळवल (च०) (अ.दे.) ना. - चलनवलन; क्रांतीकारक आंदोलन; अशांति; योजना; कार्यकलाप.

चळि (च०) (सं) धा. - चालणे; दमणे; अडचणीत येणे; कंटाळा येणे; मूर्छित होणे; निस्तेज होणे; तळहातास जखम होणे; न निभावणे; शक्तिहीन होणे.

(क) धा. - घोस लगडणे.

(क) ना. - शीत; थंडी; धुकें; हिम; गारवा.

चळिकदिर् (च०) (क) ना. - शीत कर; शीतलकिरण; चंद्रकिरण.

चळिकदिर् (च०) (क) ना. - शीत किरण चंद्र.

चळिकदिरकल् (च०) (क) ना. - चंद्रकांतमणि; स्फटिक; दुग्धमणि.

चळिके (च०) (क) ना. - फुलांचे कंकण.

चळितु (च०) (क) अ. - थंडी वाजून; दमून; कुरुषपणे; दात कुचकामी झाल्याने; कुडचाभर.

चळिवेटु (च०) (क) ना. - हिमपर्वत, वर्फाचा डोंगर.

चळिवेटुनि (च०) (क) ना. - हिमनगकन्या; पार्वती.

चळिवेटुलिय (च०) (क) ना. - शिव; हिमालयाचा जावई.

चळिय (यु) (च०) (क) ना. - कूज; लकाकी; फवारा; शिपडणूक.

चळिसु (ॲ७२५) (क) धा. - दमविणें; हंगवणें; निंदा करणें;
पुढें चालविणें, 'छलिसु' पहा.

चळे, (कोडु) (ॲ७११ [ॲ७८५]) (क) धा. - पाणी शिंपडणें,
सडा घालणें; पसरणें; मरुन राहणें; गाळणें.

चळु (ॲ७२५) (क) ना. - वाकणारा वेत; लहान सलाकी; शालाका.

चळुगुरु (ॲ७२५, ग०००) (क) ना. - लांब चांगली नखें.

चळुदणु (ॲ७२५, ८८००) (क) ना. - लोणच्याच्या उपयोगी
फळ.

—तिनिसु (८१२५) (क) धा. - पुरेपुरें करणें; उडाणटप्पण
करणें.

चा (ॲ७) (क) ना. - बैल हाकण्याचा उद्गार; चहाचें पान.

चाक (ॲ७८) (क) ना. - वेग; चापल्य; हुशारी; चोखपणा; चक्र.

चाकचक्यते (ॲ७८८८८८) (क) ना. - अतिचपलता; उत्तम
कार्यक्रम; चकाकी.

चाकर (ॲ७८८) (अ. दे) ना. - सेवक कार्यकर्ता; नोकर;
कामकरी.

चाकरि (ॲ७८८) (अ. दे) ना. - सेवा; नोकरी; काम; अधिकार;
हुदा.

चाक्रिक (ॲ७८८) (क) वि. - स्तुतिपाठक; खुषमस्कच्या;
तोंडपूजक.

चाक्षुष (ॲ७८८८) (सं) वि. डोळ्यासंबंधी; डोळ्याला
दिसणारा; दृष्टिसमोरचा.

चाग (ॲ७८) (क) ना. त्याग; दान; सुटका; मुक्ति; वितरण;
हिरवा रंग.

चागि (ॲ७८) (क) वि. त्यागी; दानी.

चा (चां) गु ॲ७ [ॲ७०] ग०) (क) अ. मले ! बापु ! मले रे
मले.

चातु (ॲ७८८) (क) धा. - पुढे ढकलणें; विस्तारणें; रुंद करणें;
उताणें झोपणें; लांब करणें.

(क) ना. - देह; बाण; किरीट.

चांचल्य (ॲ७०८८८) (सं) ना. - चंचलपणा; हेलकावा;
अस्थिरता; चलन.

चाचक (ॲ७८८) (सं) ना. - मंत्रवाद; मायाविद्या; जादू.

चाट (ॲ७८८) (क) ना. - चावूक; कमची; कोरडा; चामड्याची
वादी.

चाटु (ॲ७८८) (सं) वि. - प्रिय; कुशल; स्तुति करणारा; जादू
करणारा; चतुरोक्ति; तोंडपूजे भाषण; गौरवानें बोलणें.

(क) ना. - आश्रय; आधार.

—तन (८८) (क) ना. - फसवणूक; चातुरी; चमत्कार.

चाडि (ॲ७८) (क) ना. - चहाडी; निंदा; आक्षेप; दुस्तर.

—ग (गार) (ग [ग०८] (क) वि. - चहाडखोर; निंदक.

चाण (ॲ७८८) (क) ना. - छत्री; उळी; पटाशी.

चाणक्य (ॲ७८८८) (सं) ना. - विष्णुगुप्त; कौटिल्य; चंद्रगुप्ताचा
मंत्री.

चाणूर (ॲ७८८८) (सं) ना. - कृष्णबलरामांशी युद्ध करणारां
जेठी; कैसाचा आश्रित मल्ल.

चांडाल (ॲ७०८८८) (सं) ना. - महार; चांडाल; बाण पदार्थ
खाणारा.

चात (ॲ७८) (सं) ना. - एक राक्षस; सत कातण्याची चाती; कदर.

चातक (ॲ७८८) (सं) ना. - याचक; चातकपक्षी; मेघांतील
जळपानावर जगणारा पक्षी.

चातुर (ॲ७८८) (सं) वि. - चातुर्याचे; चारीशी संबंध असलेले

चातुरंग (ॲ७८८८८) (सं) वि. - चतुरंग सैन्याशी संबंधित.

चातुरिय (ॲ७८८८८) (सं) ना. चातुर्य; नैपुण्य; जाणतेपणा.

चातुर्दत (ॲ७८८८८) (सं) ना. - ऐरावत; चार दातांचा हत्ती.
(सं) वि. - हत्तीविषयक; ऐरावती.

चातुर्वल (ॲ७८८८८) (सं) ना. - 'चातुरंग' पहा.

चातुर्मास (ॲ७८८८८) (सं) ना. - चार महिने आचारण्याचें
व्रत; आषाढ एकादशी ते कार्तिक एकादशीपर्यंतचा काळ.

चातुरमास्य (ॲ७८८८८) (सं) ना. - चार महिने
आचरण्याचें व्रत.

चातुर्य (ॲ७८८८८) (सं) ना. - चतुरपणा; कौशल्य; नैपुण्य;
जाणतेपणा.

चातुर्वर्ग (ॲ७८८८८) (सं) वि. - चारवर्गांसंबंधी.

चातुर्वर्ण } (ॲ७८८८८) (सं) वि. - चारवर्णांसंबंधी.

चातुर्वर्ण्यम् } (ॲ७८८८८) (सं)

चातुःश्रुति (ॲ७८८८८) (सं) वि. - चार वेदविषयक.

चादगे (ॲ७८८) (क) ना. - 'चातक' पहा.

चांदणि (णी) (ॲ७०८८ [८८१]) (अ-दे) ना. - चंद्रप्रकाश;
चांदणें.

चांदस (ॲ७०८८) (क) वि. - छंद्राविषयी; वेदानुयायी ब्राह्मण;
वैदिक.

चांद्र } (ॲ७०८८) (सं) वि. - चंद्रासंबंधीचें.

चांद्रमस } (ॲ७०८८८) (सं) ना. - अमृतशिला;

चंद्रकांत; चंद्रकला.

चांद्रमास (ॲ७०८८८) (सं) ना. - चंद्रगतीवरून केलेली
कालगणना; चैत्रवैशाखादि बारा महिने.

चांद्रमान (ॲ७०८८८) (सं) ना. - चंद्रगतीनुसार केलेली
कालगणना.

चांद्रायण (ॲ७०८८८) (सं) ना. - चंद्रगतीवर आधारलेलें
व्रत.

(सं) वि. - चंद्रगतीसंबंधी.

चाप (चाळ) (सं) ना. - धनुष्य; धनुराशी; इंद्रधनुष्य; मुद्रण.
चापखाने (चाळखाने) (अ. दे) ना. - मुद्रणालय; छापखाना.
चापये (चाळये) (क) वि. - वंचक; जार; ठग; भटक्या;
फटिंग.

चापमाक्षिका (चाळमाक्षिका) (क) ना. - द्राक्षे; मध.

चापल (ल्य) (चाळल [ल्य]) (सं) ना. - चपळाई;

चुणचुणीतपणा; थरकाप; ललब; आकांक्षा.

चापलते (ता) (चाळलते [ता]) (सं) ना. - चपलता; धनुष्य;
आत्मा; माता.

चापु (चाळ) (क) ना. - मृदंगावरील थाप; चर्मवाद्य वाजविणे;
मुद्रा; ताल; नियम; चापटी.

चासर (चाळसर) (सं) ना. चवरी; कुंचा; चवरीच्या केसांचा
पंखा; राजमर्यादा चिन्ह; झाडणी.

—गिति (गिति) (क) ना. - चवरी डाळणारी.

चासीरक (चाळसीरक) (सं) ना. - चासीर देशांत जन्मणारे सोने.

चासुंडि (चाळसुंडि) (सं) ना. - दुर्गा; पार्वती; सोवळी;
विधवा.

चापेंयिक (चाळपेंयिक) (सं) ना. - चापयाचें झाड;
नागकेशर; सोने.

चाये (चाळये) (क) ना. - छाया; सावली; आश्रय; अनुकरण.

चार (चाळ) (सं) वि. - जाणारा; चलविचल होणारा.

(सं) ना. - सेवक; गमन; हेर; गुप्तचर; तुरंग;

वधने; कांबळे; रेघ; कृत्रिम विष.

चारक (चाळक) (सं) ना. - 'चार' पहा; पुढारी.

चारचक्र (चाळचक्र) (सं) ना. - राजा; हेर हेच ज्याचे नेत्र
आहेत असा.

चारण (चाळण) (सं) ना. - देवगायक भाट; राजवंशावल
सांगणारा; स्तुतिपाठक; संचारी; भटकणारा; योगी.

चारडे (चाळडे) (क) ना. - असंख्य पायांचा एक कीट.
वनसगतिविशेष; मुसळाचे वेढणे; वेढे.

चारि (चाळ) (सं) वि. - करणारा; जाणारा; चालवणारा;
(सं) ना. - नृत्यपद्धति; नर्तनाचा पदम्यास.

(क) ना. - युक्ति; उपाय; ध्येय.

—परि (परि) (क) धा. - युक्तीने साधणे; उपायाने पुढे
सरकरणे.

चारित्र (चाळित्र) (सं) ना. - वर्तन; कृत्य; आचार; इतिहास;
धर्म; विसर्जन.

चारिसु (चाळिसु) (क) धा. - वाढणे; खलणे; घासणे; घोटणे;
मर्दन करणे.

चारु (चाळ) (सं) वि. - सुंदर; मनोहर; हितकर.

(सं) ना. रस; सार; बृहस्पति.

—करण (करण) (सं) ना. - पुढे देणे; झीज.

चारुकेशर (चारुकेशर) (सं) ना. - नागकेशर; कोरट; कारले.

चारुवये (चारुवये) (क) ना. - नीच; जार; कपटी; ठग;
फसविणारा.

चार्विक्य (चार्विक्य) (सं) ना. - उटीलेप; सुगंधी द्रव्याचे
मर्दन.

चारमण (चारमण) (सं) ना. - चामड्याचे झाकण.

चार्वीक (चार्वीक) (सं) ना. - एक भौतिकवादी; नास्तिक;
चार्वीककृषि.

चालन (चालन) (सं) ना. - चालना; आंदोलन; स्थलांतर;
दिलाई.

चालनि (नी) (चालनि [नी]) (सं) ना. - चालण; गाळणी.

चालिसु (चालिसु) (क) धा. - चालविणे; हलविणे; चालणे;
गाळणे.

चालु (चालु) (क) ना. - वर्तन; रीति; व्यवहार; बोड्याची
चाल.

चावटि (चावटि) (क) ना. - चावूक; कोरडा; आसूड; फटका;
कमची.

चावटेय (चावटेय) (क) ना. - ठक; फसव्या; जार; चावूक
मारणारा.

चावडि (चावडि) (क) ना. - चौकी; मंडप; स्थान; कचेरी;
सभागृह; लोकसमूह; चावडी; न्यायालय; पडवी; बरापुढील
अंगण.

चावणि (चावणि) (क) ना. - छावणी; पुढील छप्पर; माळा;
सैन्यतळ.

चावल (चावल) (क) ना. - चपलता; चुणचुणीतपणा.

—इसु (इसु) (क) धा. - निराकरणे; काढून टाकणे; हाकलून
लावणे; पिटाळणे.

चाक्ष (चाक्ष) (सं) ना. - तासपक्षी; निळापक्षी; 'खंजरीट' पहा.

चाळ (चाळ) (सं) ना. - राहू; कोंडा; दुर्दैवाचा काळ;
विपत्काळ; चाळ; घरांची ओळ.

चाळक (चाळक) (सं) वि. - उपद्रव्यापी; नाही तो उद्योग
करणारा; चेष्टा करणारा.

चाळयिसु (विमु) (चाळयिसु [विमु]) (क) धा. - इकडे
तिकडे फिरणे; चालू करणे; विस्तारणे.

चाळि (चाळि) (क) ना. - वर्तन; रुढी; चाल; रीति; अभ्यास;
चट; गुण; खोड.

चाळिसु (चाळिसु) (क) धा. - पराजित होणे; उत्तेजित होणे;
चाळवणे; ओढणे; थड करणे; निंदणे; आंदोलणे.

चाळीसु (चाळीसु) (अ. दे) ना. - चष्मा; चाळशी; दृष्टिदोष;
आरशी; 'कन्नडक', पहा

चाळेय (चाळेय) (क) ना. - उडत उडत जाणें; दत्त म्हणून पुढें येणें; गतिलाभ.

चिः (चिः) (क) अ. - तिरस्कारदर्शक अव्यय; छीः थूः वगैरे जुगुप्सा शब्द.

चिकणी (चिकणी) (क) ना. - सार; घनता; भरीवपणा; चिकणी सुपारी; कोवळी सुपारी.

चिकित्से (चिकित्से) (सं) ना. - उपचार; योगक्षेम; सूक्ष्मविचार.

चिकित्सक (चिकित्सक) (सं) ना. - वैद्य; उपचार करणारा; विचारक.

—बुद्धि (बुद्धि) (सं) ना. - सूक्ष्मबुद्धि; दूरवर विचार करणारा; सूक्ष्ममति.

चिकीर्षे (चिकीर्षे) (चिकीर्षे [चिकीर्षे]) (सं) ना. - काम करण्याची इच्छा; कार्याकांक्षा; युक्ति; औत्सुक्य.

चिकुर (चिकुर) (सं) वि. - चंचल; अविचारणीय; फाजील; उद्धट.

(सं) ना. केशपाश; कुरळे; मागेपुढें न पाहतां केलेली परपीडा.

चिक (चिक) (क) ना. - चाळपण; लहानपण; जालें.

चिक्राट (चिक्राट) (क) ना. - डास; चिकाटी.

चिकण (चिकण) (सं) वि. - विनयशील; गुळगुळीत; दाट; सांद्र; निखरणारे; मृदु; वट.

चिके (चिके) (चिके [चिके]) (क) ना. - नक्षत्र; चांदणी; तारका; टिळा; टिपका; खूण; सुपारी; उंदीर.

चिगरि (चिगरि) (चिगरि [चिगरि]) (क) ना. - मृग; हरिण. सांबर; हरिणबाळ; शावक.

चिगरु (चिगरु) (चिगरु [चिगरु]) (क) धा. - कांब येणें; अंकुरणें; फुटणें; पालवी फुटणें.

(क) ना. - कांब; मोड; मोळका; पालवी.

चिग (चिग) (चिग [चिग]) (क) ना. - चिंच; चिकी; जिभळी; तिळाचा लाडू.

चिगि (चिगि) (क) धा. - पालवणें; अंकुरणें; हसू येणें; उडी मारणें; उडणें.

चिगिर् (चिगिर्) (क) ना. - तीव्रता; वेग; चापल्य.

चिगिल् (चिगिल्) (चिगिल् [चिगिल्]) (क) ना. - अडथळा; भाडकाठी; चिकाटी.

चिगिसु (चिगिसु) (क) ना. - अंकुरणें; कांब येणें; मोड फुटणें; उडविणें.

चिगुरोडे (चिगुरोडे) (क) धा. - पान फुटणें; मोळका येणें; कांब फुटणें; एकत्रित ठेवणें.

चिक्कथु (चिक्कथु) (सं) ना. - अंतर्दृष्टि; मनःचक्षु; अंतर्ज्ञानी.

चिच्छक्ति (चिच्छक्ति) (सं) ना. - मनःशक्ति; ज्ञानसामर्थ्य; आत्मबळ; चैतन्य.

चिते (चिते) (क) ना. - सरोवर; तळें; विहीर; चिता; 'उदपान' पहा.

चित (चित) (क) वि. - लहान; तोकडे; लांबे; चिमुकले.

—कोळगु (कोळगु) (सं) ना. - गायबेल हत्यादीचे मागील खूर; चिमणी.

चिटकि (चिटकि) (क) ना. - टीप; शिचण.

—इसु (इसु) (क) धा. - ढकलणें; छोटणें; तुडवणें.

चिटके (चिटके) (क) ना. - चिमूट; चिटकी; धान्य मापण्याचें उपकरण; चुटकी.

चिटकु (चिटकु) (क) ना. - चाळीस फेऱ्याची सुताची लडी; बोटांचा आवाज.

—सुरि (सुरि) (क) धा. - बोटे मोडणें; शाप देणें; तळतळणें.

चिटिल् (चिटिल्) (क) ना. - चिटचित असा आवाज; किडी; टिणग्या उडतांना होणारी किणकीट.

चिटने (चिटने) (क) अ. - किंचाळून; एकदम; केकाडून.

चिट्टि (चिट्टि) (क) अ. - एक जातीचें गवत; पायली; चार शेर; पणती; लहानसें पत्र.

चिट्टु (चिट्टु) (क) वि. - लहान; कोवळें; कोमल.

(क) ना. - जुगुप्सा; कंटाळा.

—आने (आने) (क) ना. - शरभ; हत्तीचें पिल्लें.

—इलि (इलि) (क) ना. लहान उंदीर.

—ऊळिग (ऊळिग) (क) ना. - सामान्य सेवा; झुलक काम.

चिट्टे (चिट्टे) (अ-दे) ना. - पतंग; फुलपांवरुं; विपदे.

चिट्ट (चिट्ट) (क) ना. - मशागत केलेली जमीन; लागवड जमीन.

चिणि (चिणि) (चिणि [चिणि]) (क) ना. - चिनी; विटी; गिह्नी; विटीदांडू; चिनीटोला.

चिण (चिण) (क) ना. - अर्भक; लहान मूल; प्रियबाळ; लाडका.

चित् (चित्) (सं) अ. - खरोखर; तसंच; कनिष्ठ भिक्षु; केवळ; निदानीचे.

(सं) ना. - ज्ञान; चेतना; सामर्थ्य; बुद्धि; आत्मा; हृदय; व्यवस्था; अडणा.

चित (चित) (सं) वि. - मिश्रित; एकत्रित; लक्ष असलेले; विवेचित.

चिता (चिता) (चिता [चिता]) (सं) ना. - अग्नि; बाळ; सरण; चिता.

—अनल (अनल) (सं) ना. - चितेची आग; संताप.

चिताभरम (चिताभरम) (सं) ना. - प्रेताची राख; चितेची राख

—धारी (धारी) (सं) ना. - शंकर.

चिति (चिति) (सं) ना. - प्रेतासाठीं केलेला अग्नि; राख; दीग; ध्यान; भूमितींतिल आकृति; यज्ञवेदी.

चिक्कले (ಚಿಕ್ಕಲೆ) (सं) ना. - दैवीज्ञान; चैतन्यांश; जीवनकला; जीव.

चिक्कार (ಚಿಕ್ಕಾರ) (सं) ना. - किंचाळी; ओरड; देहभान हरपून ओरडणे; 'चीत्कार' पहा.

चिक्कत (ति) (ಚಿಕ್ಕತ) (सं) ना. - 'चित्कार' पहा.

चित्त (ಚಿತ್ತ) (सं) वि. - इच्छित; विचारित; परिशीलन केलेले. (सं) ना. - मन; हृदय; विचार; उद्देश; ध्येय.

—इसु (ಇಸು) (क) धा. - विचारणे; लक्ष देणे.

चित्तज (जन्म) (ಚಿತ್ತಜ) (सं) ना. - मदन; मन्मथ; काम.

चित्तजारि (ಚಿತ್ತಜಾರಿ) (सं) ना. - मदनारि; शंकर.

चित्तभव (ಚಿತ್ತಭವ) (सं) ना. - काम; मन्मथ.

—रिपु, -हर (ರಿಪು-ಹರ) (सं) ना. - मदनशत्रु; शंकर.

चित्तभेद (ಚಿತ್ತಭೇದ) (सं) ना. - मन; कलक; कलुषितपणा; असमदृष्टि; मनोविरोध.

चित्तभ्रमे (ಚಿತ್ತಭ್ರಮೆ) (सं) ना. - भ्रांति; भोळसटपणा; गोंधळ, चंचलता.

चित्तमोदन (ಚಿತ್ತಮೋದನೆ) (सं) ना. - मनोरंजन; संतोष; पूर्वसूचन; दृष्टांत; होत्या गोष्टीचा सुगावा.

चित्तर (ಚಿತ್ತರ) (क) ना. - चित्र; प्रतिकृति; प्रतिबिंब; तसबीर; प्रतिमा.

चित्तवंत (ಚಿತ್ತವಂತ) (सं) ना. - आस सेवक; गुप्तहेर; विचारशील; लक्षपूर्वक पाहणारा.

चित्तविभ्रम (ಚಿತ್ತವಿಭ್ರಮ) (सं) ना. - मनोविकार; मनांतील गोंधळ.

चित्तविमोहन (ಚಿತ್ತವಿಮೋಹನೆ) (सं) ना. - 'चित्त विभ्रम' पहा.

चित्तवृत्ति (ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿ) (सं) ना. - मनःप्रकृति; बल; मनोधर्म; आलोचना; राग; रीति; अंतर्मुखदृष्टि.

चित्तसमुच्चति (ಚಿತ್ತಸಮುಚ್ಛತಿ) (सं) ना. - अहंकार; गर्व; उद्धटपणा; सीपणा.

चित्तस्फुरण (ಚಿತ್ತಸ್ಫುರಣ) (सं) ना. - साक्षात्कार; अचानक ज्ञानप्राप्ति; ज्ञानोदय.

चित्तागार (ಚಿತ್ತಾಗಾರ) (सं) ना. - चित्रगृह; फोटो स्टूडियो; चित्रसमूह; चित्रागार.

चित्ताभोग (ಚಿತ್ತಾಭೋಗ) (सं) ना. - सुखदुःखाविषयीची जागरूकता.

चित्तर (ಚಿತ್ತರ) (सं) ना. - 'चित्तर' पहा.

चित्तरिग (ಚಿತ್ತರಿಗ) (सं) ना. - चित्रकार; रेखाशिल्पी.

चित्तिनि } (ಚಿತ್ತಿನಿ) (सं) ना. - रूपवती; (शंखिनी, पद्मिनी,
चित्तिनि } (ಚಿತ್ತಿನಿ) (सं) ना. - रूपवती; (शंखिनी, पद्मिनी,

हस्तिनी, चित्तिनी) यांपैकी एक सुंदर स्त्री. चित्रिणी.

चित्तु (ಚಿತ್ತು) (क) ना. - कला; सुधारणा; चूकदुरुस्ती.

(सं) ना. - 'चित्' पहा.

चित्ते (ಚಿತ್ತೆ) (सं) ना. - कामिनी; इच्छा करणारी.

चित्प्रकाश (ಚಿತ್ತಪ್ರಕಾश) (सं) ना. - ज्ञानप्रकाश; प्रतिभा;

प्रसिद्ध पुरुष; पुरुषोत्तम; विश्व.

चित्र (ಚಿತ್ರ) (सं) वि. - विचित्र; विविधरंगी; शुभ्र; रमणीय; भद्र.

(सं) ना. - प्रतिकृति; नकाशा; तसबीर; टिळा; साधन; लोक.

चित्रक (ಚಿತ್ರಕ) (सं) ना. - चित्रकार; तिलक; पुंड्र; टिळा; एक वनस्पति.

चित्रकाय (ಚಿತ್ರಕಾಯ) (सं) ना. - वाघ; विबळ्या; चित्ता.

चित्रकुटि (ಚಿತ್ರಕುಟಿ) (सं) ना. - गूढागार; डेरा; गुणराशी; गुढार.

चित्रकूट (ಚಿತ್ರಕೂಟ) (सं) ना. - एक पर्वत.

चित्रगुप्त (ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ) (सं) ना. - यमदरबारांतील मृत्युनोद करणारा कारकून; मुनीम.

चित्रग्रीव (ಚಿತ್ರಗ್ರೀವ) (सं) ना. - पारवा; रंगीवेरंगी मानेचा पक्षी; पंचतंत्रांतील एक पक्षी.

चित्रतर (ಚಿತ್ರತರ) (सं) वि. - विलक्षण; आश्चर्याबद्द; अद्भुत.

चित्रपुंख (ಚಿತ್ರಪುಂಖ) (सं) ना. - बाण; शर.

चित्रपट (ಚಿತ್ರಪಟ) (सं) ना. - चित्रे काढलेला पट.

चित्रभानु (ಚಿತ್ರಭಾನು) (सं) ना. - विचित्र किरणांचा सूर्य; एक संवत्सराचें नांव; अग्नि.

चित्रमूल (ಚಿತ್ರಮೂಲ) (सं) ना. - एक वनस्पति; पर्वत.

चित्ररथ (ಚಿತ್ರರಥ) (सं) ना. - गंधर्वराज; सूर्य; अग्नि; काश्यप- ऋषिपुत्र.

चित्रलेंखे (ಚಿತ್ರಲೆಂಖೆ) (सं) ना. - प्रतिमा; तसबीर; अप्सरा; बाणाच्या मंत्र्याची कन्या; चित्र.

चित्रवधे (ಚಿತ್ರವಧೆ) (सं) ना. - चित्रहिंसा; खांडोळी.

चित्रविचित्र (ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರ) (सं) वि. - विविधरूपी; रंगीवेरंगी; रमणीय.

चित्रविहग (ಚಿತ್ರವಿಹಗ) (सं) ना. - भ्रमर; भृंग; मधमाशी; 'अलरुणि' पहा.

चित्रशिखंडि (ಚಿತ್ರಶಿಖಂಡಿ) (सं) ना. - सप्तऋषि; रंगीवेरंगी छटा असलेला.

चित्रसेन (ಚಿತ್ರಸೇನೆ) (सं) ना. - 'चित्ररथ' पहा.

चित्रहिंसे (ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ) (सं) ना. - 'चित्रवधे' पहा.

चित्रांग (ಚಿತ್ರಾಂಗ) (सं) ना. - अग्नि; ठिपके असलेला हरिण; एका घोड्याचें नांव.

—जात (ಜಾತ) (सं) वि. - रंगीवेरंगी अंग असलेला.

चित्रांगद (ಚಿತ್ರಾಂಗದ) (सं) ना. - शंतनु; सत्यवतीचा पुत्र; गंधर्व.

चित्रांगदे (ಚಿತ್ರಾಂಗದೇ) (सं) ना. - चित्रविचित्र बांगड्या

भरलेली स्त्री; ब्रह्मवाहनाची माता.

चित्रांगि (ಚಿತ್ರಾಂಗಿ) (सं) ना. - स्त्री; बाईमाणूस.

चित्राज्ञ (ಚಿತ್ರಾಜ್ಞ) (सं) ना. - फोडणीचा भात.

चित्रावह (ಚಿತ್ರಾವಹ) (सं) वि. - आश्चर्यकारक; सोप्याळ;
चमत्कारिक.

चित्राश्व (ಚಿತ್ರಾಶ್ವ) (सं) ना. - सावित्रीचा पति; सत्यवान.

चित्राहुति (ಚಿತ್ರಾಹುತಿ) (सं) ना. - भोजनारंभी दिलेलें हविष्य.

चित्रि (ಚಿತ್ರಿ) (सं) ना. - चित्रकार; 'चित्रक' पहा.

चित्रिणि (ಣಿ) (ಚಿತ್ರಿಣಿ [ಣಿ]) (सं) ना. - अतिसुंदर स्त्री.

चित्रे (ಚಿತ್ರೆ) (सं) ना. - चित्रानक्षत्र; वालुक; काकडी.

चिदकु (ಚಿದಕು) (क) धा. - सडणें; कांडणें; कोंडा काढणें.

(क) ना. - सडलेले धान्य; कांडलेलें धान्य.

चिदक्षि (ಚಿದಕ್ಷಿ) (सं) ना. - ज्ञाननेत्र; चिच्छक्षु; ज्ञानदृष्टि.

चिदंबर (ಚಿದಂಬರ) (सं) ना. - अलिप्त ज्ञानस्वरूप; परमात्मा;
एकक्षेत्र.

चिदानंद (ಚಿದಾನಂದ) (सं) ना. - सात्त्विक आनंद.

—मूर्ति (ಮೂರ್ತಿ) (सं) ना. - शिव; परमात्मा.

चिद्रागरूप (ಚಿದ್ರಾಗರೂಪ) (सं) ना. - शिव; परमात्मा.

चिद्धन (ಚಿದ್ಧನ) (सं) ना. - परमात्मा; ज्ञानमय ईश्वर.

चिद्रूप (ಚಿದ್ರೂಪ) (सं) ना. - कृष्ण; ज्ञान हेच रूप असलेला
परमात्मा.

(सं) वि. - निपुण; जाणता; सन्मानस.

चिन (ಚಿನ) (क) वि. - लहान; कोवळें; तुकडा; अंश.

—कडि (ಕಡಿ) (क) वि. - लहान; चिमुकले.

(क) धा. - चूर करणें; चूर्ण करणें; पूड करणें.

चिनायि (ಚಿನಾಯಿ) (क) ना. - चिनी; चीन देशांतून आलेला.

चिलि (ಚಿಲಿ) (क) ना. - चिनी वस्तु; रंगविशेष.

चिनिवार (ಲ) (ಚಿನಿವಾರ [ಲ]) (क) ना. - सोनार;

सोन्याचादीच्या वस्तु करणारा; रत्नपारखी; जवाहिऱ्या.

चिनुकु (ಚಿನುಕು) (क) धा. - तिलटमीठ लावून वाळविणें;

पाणी शिंपडणें.

चिनुमय (ಚಿನುಮಯ) (सं) वि. - चिन्मय; मनोरूप;

हृदयगम्य; ज्ञानमय परमात्मा.

चितन (ಚಿಂತನ) (सं) ना. - योजना; आलोचना; मनन;

जाणीव.

चिंता (ಚಿಂತಾ) (सं) ना. - आलोचना; दुःखविचार; आतुरता;

कळकळ.

—अग्नि (ಅಗ್ನಿ) (सं) ना. - कालजी; प्रखर चिंता.

चिंताक (ಕು) (ಚಿಂತಾಕ [ಕು]) (क) ना. - सोने तोलण्याचा

ताजवा; गळातील सोन्याची सरी.

चिंताभर (ಚಿಂತಾಭರ) (सं) ना. - असह्य दुःखावेग;

चितारत्नमणि (ಚಿಂತಾರತ್ನಮಣಿ) (सं) ना. - इच्छित
फल देणारें रत्न.

चिंतामणि (ಚಿಂತಾಮಣಿ) (सं) ना. - चितारत्न; स्वर्गीय
चिंतामणि.

चितारति (ಚಿಂತಾರತಿ) (सं) ना. - चिंतामयता; सतत चिंताकुलता.

चिंतालु (ಚಿಂತಾಲು) (क) ना. - सोने तोलण्याचा तराजू.

चितित (ಚಿಂತಿತ) (सं) वि. - आलोचित; विचार केलेलें; मनन
केलेलें; योजलेलें.

चितिसु (ಚಿಂತಿಸು) (क) धा. - चितन करणें; विचार करणें;
मरगळणें; दुःख करणें.

चित्य (ಚಿಂತ್ಯ) (सं) वि. - विचारणीय;

चितनीय (ಚಿಂತನೀಯ) विचाराह.

चिदि (ಚಿಂತಿ) (क) ना. - फाटके कापड; कपड्याचा तुकडा.

चिन्न (ಚಿನ್ನ) (क) ना. - सुवर्ण; सोने; ओळख; परिचय;
(क) वि. हिस्कावून घेतलेलें; छिन्नाभिन्न.

—परद (ಪರದ) (क) ना. - सोन्याचादीचा व्यापारी; सराफ;
'चिनिवार' पहा.

चिन्नि (ಚಿನ್ನಿ) (क) ना; - तुरीचे फोल; गोळी; चूण; खेळाचें
सामान; लहान मुलगी; चीनदेशासंबंधी.

चिन्निधान (ಚಿನ್ನಿದಾನ) (क) ना. ज्ञानविधी; ज्ञानभांडार;
परमात्मा.

चिन्ने (ಚಿನ್ನೆ) (क) ना. - खूण; कला; चिन्ह.

चिन्निवार (ಚಿನ್ನಿವಾರ) (सं) ना. - 'चिनिवार' पहा.

चिन्मय (ಚಿನ್ನಮಯ) (सं) ना. - 'चिनुमय' पहा; परमात्मा.

चिह्न (ಚಿಹ್ನೆ) (सं) ना. - परिचय; ओळख; कला लक्षण.

चिपिटक (ಚಿಪಿಟಕ) (क) ना. - पोहे; चापटलेले धान्य.

चिप्प (ಚಿಪ್ಪು) (क) ना. - शिल्प विद्या; स्थापत्य; खोदकाम;
मूर्तिकला; हस्तकौशल्याचें ज्ञान.

चिप्पिग (ಚಿಪ್ಪಿಗ) (क) ना. - शिल्पी; मूर्तिकला-स्थापत्य;
विशारद; दर्जी; शिपी.

चिप्पु (ಚಿಪ್ಪು) (क) ना. - कासबाची पाठ; नारळाची कवटी;
करवंटी; करटी; केळ्याचें साल; डोक्यावरील बुट्टी; मांसखंड;

कुकडी; सुताचा गुंडा; मोत्याचें कवच; शिप.

चिबुक (ಚಿಬುಕ) (क) ना. - चिंचोळी हनुवटी; ओठाचा
तळभाग; गाल.

चिबुलि (ಚಿಬುಲಿ) (क) ना. - शिपतर; बांबूचें तबक; करंडा.

चिबु (ಚಿಬು) (क) ना. - शिबें; चर्मरोग.

चिमटि (ಚಿಮಟಿ) (क) ना. - चिमटा; सांडस; चिमूट; चिमूटभर
वस्तु.

चिमणि (ಚಿಮಣಿ) (क) ना. - धुराडें; गिरणीची चिमणी.

चिमकु (किसु) (चिमकु [किसु]) (क) धा. - पाणी शिंपडणें;
परिचिन करणें.

चिमुट (चिमूट) (क) ना. - 'चिमटी' पहा.

चिमुटिगे (चिमूटिगे) (क) ना. - शस्त्रक्रियेतील चिमटा; श्रवण.

चिसुटु (वुडु) (चिमूटु [वुडु]) (क) ना. - डोळा उडविणें;
चिमटणें; ओरबडा; चिमकोडा.

चिंपिग (चिमपिग) (क) ना. - शिंपी; दर्जी; शिलाई करणारा.

चिम्मु (चिमू) (क) धा. - टकलणें; विखुरणें; अस्ताव्यस्त
फेडणें; उडणें; उडी मारणें; पळणें; हेलकावे खाणें; वाहणें;
फिरवणें.

चिम्पुरि (चिमपूरि) (क) ना. - हात मागें वेऊन बांधणें; पृष्ठ
हस्तबंधन.

चिर (चिर) (सं) वि. - स्थिर; चिरकाळ टिकणारें; शाश्वत;
लावण्यामय.

चिरक्रिय (चिरक्रीया) (सं) ना. - विलंबित क्रिया; धिमे सतत काम.

चिरजीवि (चिरजीवि) (सं) वि. - दीर्घजीवि; अविनाशी;

चिरकालीन.

(सं) ना. - चिरंजीव.

चिरंजीवि (चिरंजीवि) (सं) ना. - दीर्घकाल जगणारा पुत्र;
बालक; पुत्र.

चिरते (चिरते) (क) ना. - 'चिटे' पहा.

चिरंतन (चिरंतन) (सं) वि. - अति प्राचीन; कायम टिकणारे.

चिरंती (चिरंती) (सं) ना. - कायम पितृगृही राहणारी युवती.

चिराव (चिराव) (सं) अ. - फार दिवसांपासून; पूर्वीपासून.

चिरातीव (चिरातीव) (सं) वि. - पुरातन; पुराणकालचें.

चिरागु (चिरागु) (सं) वि. - दीर्घायुषी; चिरजीवि; कावळा.

चिरिचु (चिरिचु) (क) धा. - किंचालणें; दात काढणें; खिदळणें.

चिर्चु (चिर्चु) (क) ना. - 'चिरते' पहा.

चिलक (चिलक) (क) ना. - कडी; दरवाजाचा कोयंडा; आडणा;
खिटी; एक मूत्ररोग.

चिलमे (लुमे) (चिलमे [लुमे]) (क) ना. - कारंजा; झरा;
गुडगुडी; चिलीम; 'ऊटे' पहा.

चिल (चिल) (क) ना. - वृक्षविशेष; पाणी शुद्ध करण्याच्या
निवळीचें शाड; रहाटांतील कदर लावण्याची जागा.

चिलतन (चिलतन) (क) ना. - क्षुद्रता; अत्यता; किरकोळ;
अडचण; हरकत.

चिल्लरे (चिल्लरे) (क) ना. - अत्यता; अंश; मोड; खुर्दा; चिल्लर;
व्याज; क्षुद्रता.

चिल्लाण (चिल्लाण) (क) ना. - कट्यार; तलवार; खड्ग.

चिल्लु (चिल्लु) (क) ना. - कदर लावण्याचे लाकडी कान;
बालकाचा पापा.

चिल्ले (चिल्ले) (क) वि. - निरुपयुक्त; व्यर्थ; पोचट; पोळळ; पीळ
नसलेले; भांडखोर.

(क) ना. - नीच स्त्री.

चिबुड (बुड) (चिबुड [बुड]) (क) ना. - 'चिमुट' पहा.

चिबुटग (चिबुटग) (क) ना. - पंच; कागदांना भोकें पाडणारें
यंत्र.

चिबुटात्तरि (चिबुटात्तरि) (क) ना. - तार कापणारी कातरी;
धातूचे पत्रें कापण्याची कात्री.

चिवुरु (चिवुरु) (क) धा. - बोचकारणें; नखानें ओरबाडणें;
'केरे' पहा.

चिळळे (चिळळे) (क) ना. - पिल्लु; बच्चा; चिलीपिली.

ची (ची) (क) अ. - छी थू; तिरस्कारदर्शक अव्यय.

चीकु (चीकु) (क) ना. - लहानपण; लाकडाचा लहान तुकडा;
गुळगुळीतपणा; कोरड.

चीकुरुवाचि (चीकुरुवाचि) (क) ना. - हिंडबा; बाहुली;
भावली.

चीटि (टि) (चीटि [टि]) (क) ना. - कागदाचा कपडा; चिडी;
पुडके; पुडी.

चीणांबर (चीणांबर) (क) ना. - चीनांबर. रेशमीवस्त्र; चिनी
कापड; कपडा; पट.

चीत्ता (चीत्ता) (क) ना. - चित्ता; विबळ्या वाघ; मृग; श्रापद.

चीत्कार (चीत्कार) (सं) ना. - ओरड; किंचाळी; 'किर'
आवाज.

चीनि (चीनि) (क) ना. - पिठीसाखर; रेशमी वस्त्र; चिनी कापड;
कापूर.

चीपरि (चीपरि) (क) धा. - केर काढणें; 'गुडिसु' पहा.

चीषु (चीषु) (क) धा. - चोखणें; शोषणें; जिमेनें चाढणें;
स्तनपान करणें.

(क) ना. - आडणा; चीप; पाचर; विणकराची सूत ओढण्याची
आडवी दांडी.

चीर (रु) (चीर [रु]) (क) धा. - मोठ्यानें ओरडणें; किंचाळी
मारणें; कोकलणें; टाहो फोडणें.

चीर (चीर) (सं) ना. - तागाचें कापड; फाटका कपडा;
बुद्धसंन्यास्याची छाटी; साडी; लुगडें; चिंधी; पोतें.

चीरचटि (चीरचटि) (सं) ना. - शिल्लीश्रेष्ठ; देवशिल्ली;
विश्वकर्मा.

चीरण (चीरण) (क) ना. - चिरणें; लहान छत्री.

चीरु (चीरु) (क) धा. - ओरबडणें; नखानें जळम करणें;
ओरडणें; थरथर कापणें.

चीरुडु (चीरुडु) (क) ना. - रिकामी ओरड; कोरड्या
चकाट्या.

चीर्णिके (३१९८८८) (सं) ना. — तासण्याचें काम; कोरकाम;
कोरीव काम करणारा शिल्पी.

चील (३१९९) (क) ना. — चंची; तट्ट; गोणपाट; तरट.

चीलमुंडे (३१९९००००००) (क) ना. — एक घटका; चतुर्थांश;
गांठीचें मूळ; घोटा.

चीलाय (३१९९०००) (क) ना. — कटारीचे टोक.

चीलाळ (३१९९००) (क) ना. — लहान बालक; चिलार; चिलय.

चीवर (३१९९००) (सं) ना. — संन्याशाचें वस्त्र; 'चीर' पहा.

चीळ (३१९९००) (क) धा. — ओरडणें; किंचाळणें; कोकलणें.

— इडु (३१९९००) (क) धा. — ओरडणें; सादवणें; दवंडी पिटणें.

चुका(का)णि (३१९९००) (क) ना. — सुकाणु; नावेची

चुक्काण (३१९९००) दिशा बदलण्याचें साधन.

चुकि (के) (३१९९००) (क) ना. — 'चिकि' पहा.

चुक्के (३१९९००) (क) ना. — चुकाचार्य; शुक्र.

(क) वि. — अल्प; नीच; आंबट.

चुक्र (३१९९००) (क) ना. — आंष्ट फळाचें झाड.

चुंगडि (३१९९००) (क) ना. — चिलर; बुंधा; धुद्र.

चुंगु (३१९९००) (क) ना. — घोतराचा काठ; पदराचा काठ;

केसाचें अग्र; विस्तार; वाढ; व्यापारी कसर.

चुचु (चुं) (३१९९००) (क) धा. — कोंबणें; रुजणें;

प्रवेश करविणें; खुसडणें; जाळणें; भाजणें; भोक पाडणें;

ठसविणें; बिंबविणें; चहाडी करणें; उपदेश करणें.

(क) ना. — लहानपणा; पुष्पगुच्छ.

चुंच (चु) (३१९९००) (क) ना. — चोंच; पक्षाचें नाक;

कुरळे केस.

चुंचिलि (३१९९००) (क) ना. — चुंचि.

चुंचु (३१९९००) (क) वि. — सुप्रसिद्ध; श्रृंगारित; माहीत झालेले.

(क) ना. — कंदीरंग; मृगविशेष.

चुट (टु) क (कु) (३१९९००) (क) ना. — लहान;

कोवळा; संक्षिप्त; क्षणिक; अल्पकालिक; स्फुटकविता; लघुगीत.

चुनायिसु (३१९९००) (अ. दे.) धा. — निवडणें; निवड

करणें; पसंत करणें; वेचणें; मत देऊन निवडणें.

चुनावणे (३१९९००) (अ. दे.) ना. — निवड; पसंती;

निर्धारण.

चुन्न (३१९९००) (क) ना. — निंदा; शिवी; अपमान; क्षुद्रता;

तिरस्कार; शाप; आक्रोश.

— आडु (३१९९००) (क) धा. — निंदणें; अपमान करणें; शिवी

देणें; पाणउतार करणें.

— चुडि (३१९९००) (क) ना. — निंच शब्द; शिवी; दुटप्पी भाषा.

चुबुकु (३१९९००) (सं) ना. — हनुवटी; दाटी; हनुवटीचा

तळभाग.

चुबुकिरि (३१९९००) (क) धा. — निघणें; प्रयाण करणें.

चुंबक (३१९९००) (सं) ना. — आकर्षण; लोहचुंबक;

आयसकांत; चुंबक; फसवणूक.

चुंबन (३१९९००) (क) ना. — मुका; अधरपान; पापा.

चुंबिसु (३१९९००) (क) धा. — मुका घेणें; चुंबन घेणें; पापा
घेणें; ओढून घेणें; आकर्षणें.

चुंबु (३१९९००) (क) धा. — मारणें; ओढणें; उडणें; उडी

मारणें; वाकणें; विनय दाखविणें; पार होणें; निसटणें.

चुय (३१९९००) (क) अ. — जळण्याच्या आवाजाचें अनुकरण
करण; फुरफुरण.

चुयेने (३१९९००) (क) अ. — 'चुई' असा आवाज होऊन.

चुरि (३१९९००) (क) ना. — आड; विहीर; ओत; प्रवाह.

चुरुकु (३१९९००) (क) ना. — चपलाई; चुणचुणीतपणा;

कुशाग्रता; तीव्रता; धारदारपणा; तल्लखपणा.

— तन (३१९९००) (क) ना. — चुणुक; चपलता; प्रखरता.

चुरुचु (३१९९००) (क) धा. — टोचणें 'चरुचु' पहा.

चुरुचुगोळि (३१९९००) (क) ना. — हिलाड; दिवडी;

मशाल; जळतें लाकूड.

चुलक (३१९९००) (सं) ना. — क्षुद्रता; दुर्वर्तन; वेतकाठीचा शेवट;

हाताचा शेवट.

चुलिके (३१९९००) (क) ना. — 'चुलक' पहा; लहान नाव; हातकाठी.

चुल्लि (३१९९००) (क) ना. — आखूड चोच; लहान काठी.

चुचुक (३१९९००) (सं) ना. — स्तनाग्र; स्तनाची उभारी;

स्तनाचा तटतटीतपणा; थानाचे बोंड; कुचाग्र.

चुटि (३१९९००) (क) ना. — चुणचुणीतपणा; अनुभव; उपाय;

युक्ति; ध्येय; साधन; योजना; त्वरा; तंत्र.

चुटुगार (३१९९००) (क) वि. — उपाय जाणणारा; तंत्रज्ञ;

चतुर.

चूड (डु) (३१९९००) (सं) ना. — शेंडी; बुचडा; वेणी;

मोरतुरा.

— चंद्र (३१९९००) (सं) ना. — शिव.

चूडक (३१९९००) (सं) ना. — केसांतील मणी; शिरोभूषण;

डोक्यावर घालण्याचा दागिना; घोळीची माजी.

चूडाकर्म (३१९९००) (सं) वि. — जावळ; एक क्षौरकर्म

विधि; चौल.

चूडानि (३१९९००) (सं) ना. — शिरोभूषण; वर्गश्रेष्ठ;

जातिश्रेष्ठ; अग्रेसर; सुवंड.

चूडालु (३१९९००) (क) ना. — बांगडी; काकण; चूडा.

चूडे (३१९९००) (क) ना. — 'चूड' पहा.

चूणि (३१९९००) (क) ना. — आरंभ; आघाडी; अग्रभाग.

— कालिग (३१९९००) (क) आघाडीवरील युद्ध; युद्धसंमुख.

चूत (ಚೂಡ) (सं) ना. - आम्रवृक्ष; आंबा.
 चूतक (ಚೂಡಕ) (सं) ना. - लहान विहीर; आम्रवृक्ष.
 चूप (ಚೂಪು) (क) ना. - धर; दृष्टि; डोळा; आकृति; प्रवाह;
 ओढ.
 चूर्ण (ಚೂರ್ಣ) (सं) ना. - पूड; सुरण; गड्डा.
 चूर्णकुंतल (ಚೂರ್ಣಕುಂಠಲ) (सं) ना. - कुरले केस;
 मुंगुसाच्या अंगावरील केस.
 चूर्णि (ಚೂರ್ಣಿ) (सं) ना. - वितंबवाद; १०० कवड्यांची माळ.
 चूर्णिके (ಚೂರ್ಣಿಕೆ) (सं) ना. - मुलम गद्य रचना.
 चूल (ಲು) (ಚೂಲು [ಲ]) (सं) ना. - डोक्यावरील केस;
 तुन्याचा झुवका; गर्भ; गर्भाशय; पिंड; अग्र.
 चूलालु (ಚೂಲಾಲು) (सं) ना. - गर्भवती; गर्भिणी; गरोदर;
 चूलि (ಚೂಲಿ) गाम्भ.
 चूलिके (ಚೂಲಿಕೆ) (सं) ना. - टाळू; डोकें; अग्रभाग; शेंडी;
 हत्तीच्या कानाचा गड्डा; पर्वतशिखर; वृक्षाग्र.
 चूलिकापैशाचि (ಚೂಲಿಕಾಪೈಶಾಚಿ) (सं) ना. - एक प्राकृत
 भाषा; पुस्त.
 चूलय (ಚೂಲಯ) (क) ना. - मोर्याचा दागिना; डोक्यावरील
 आभरण.
 चेळि (ಚೇಳಿ) (क) ना. - आरंभ; आघाडी; 'चूणि' पहा.
 चेकने (ಚೆಕ್ಕನೆ) (क) अ. - एकदम; झटकन; अकस्मात्.
 चेक्कुसु (ಚೆಕ್ಕುಸು) (क) धा. - विरोध करणें; आडवून धरणें;
 थांबविणें; खोडून काढणें; खंडण करणें.
 चेक्कु (ಚೆಕ್ಕು) (क) ना. - घाणा; तेलघाणा; चरक; जाते; हुंडी;
 चेक.
 चें (चेंज) (ಚೆಂ [ಚೆಂಜ]) (क) वि. - लालरंगसूचक; आदेश;
 सामासिक शब्दांत कवर्गापूर्वी होणारा आदेश.
 चेंगणगिळ (ಲು) (ಚೆಂಗಣಗಿಲ್ [ಲು]) (क) ना. - कल्हार;
 सुगंधी कमळ.
 चेंगदिर् (र) (ಚೆಂಗದಿರ್ [ರ]) (क) ना. - चंडकिरण; सूर्य;
 मंगळ; चंद्र.
 चेंगलवे (ಚೆಂಗಲವೆ) (क) ना. - लाल निखारा; लालवत्ती; इंगळ;
 अंगार.
 चेंगुडि (ಚೆಂಗುಡಿ) (क) ना. - तांबडे निशाण; लालबावटा;
 प्रवाळ; पोवळे; विद्रुम.
 चेंगु (ಚೆಂಗು) (क) धा. - उडणें; पळणें; धूम टोकणें; 'चंगु'
 पहा.
 चेंगोरल्ल (ಚೆಂಗೊರಲ್) (क) ना. - गोड गळा; मधुरध्वनि.
 चेच्चर (ಚೆಚ್ಚರ) (क) अ. - सत्वर; तीव्र; वेगानें; लागलीच;
 खात्रीनें; हुपारीनें.
 चेच्चरिके (ಚೆಚ್ಚರಿಕೆ) (क) ना. - चपलता; चतुरता; त्वरिता.

चेच्चरिग (ಚೆಚ್ಚರಿಗ) (क) वि. - अविश्रांत श्रम करणारा;
 उत्साह असणारा; उत्सुक; आतुरता असणारा.
 चेच्चु (ಚೆಚ್ಚು) (क) धा. - टेचणें; पूड करणें; झोडपणें; मारणें.
 चेंडके (ಚೆಂಡಕೆ) (क) ना. - एक जातीचा कोव्हा.
 चेंडिके (ಚೆಂಡಿಕೆ) (क) ना. - शेंडी; शिखा; केस; मोरतुरा.
 चेंडु (ಚೆಂಡು) (क) ना. - कंदुक; चेंडू; गोलवस्तु.
 चेद (ದು) रु (ಚೆದ [ದು] ರು) (क) धा. - विस्कटणें; पसरणें;
 अस्ताव्यस्त करणें; दूर सारणें; फेकणें.
 चेन् (ಚೆನ್) (क) वि. - लाल; तांबूस; तांबड्या रंगाचें; 'चें' पहा.
 चेंद (ಚೆಂದ) (क) ना. - सौंदर्य; चांगलेंपणा; मोहकता.
 चेंतळिर् (ಚೆಂದಳಿರ್) (क) ना. - तांबडा मृग.
 —तोंगल् (ತೆಂಗಲ್) (क) ना. - तांबड्या फुलांचा गुच्छ.
 चेंदावरे (ಚೆಂದಾವರೆ) (क) ना. - रक्तकमल; तांबडें कमल.
 चेंदिर (ಚೆಂದಿರ) (क) ना. - चंद्र; शशी.
 चेंदुटि (ಚೆಂದುಟಿ) (क) वि. - लालरंगी; रक्तवर्णी.
 चेंदेंगु (गाय) (ಚೆಂದೆಂಗು [ಗಾಯ]) (क) ना. - तांबड्या
 रंगाचे नारळाचें झाड.
 चेन्न (ಚೆन्) (क) वि. - सुंदर; मनोहर; देखणें.
 (क) ना. - चांगुलपणा; श्रेष्ठता; सुंदर पुरुष.
 चेन्नपोंग (ಚೆನ್ನಪೆಂಗ) (क) वि. - अत्युत्साही; उपद्रवापी;
 वांड; अतिधीट.
 चेन्नंगि (ಚೆನ್ನಂಗಿ) (क) ना. - फुलझाड; धान्यविशेष; मसुर;
 चणी.
 चेन्नकि (ಚೆನ್ನಕಿ) (क) ना. - तांबडा तांबूळ; अक्षता.
 चेन्नक्षि (ಚೆನ್ನಕ್ಷಿ) (क) ना. - सुंदर नेत्र; सुलोचन.
 चेन्नि (ಚೆನ್ನ) (क) ना. - सुंदरी; शोभिनी; स्वरूपिणी.
 चेन्निग (ಚೆನ್ನಿಗ) (क) ना. - सुंदर; देखणा पुरुष.
 चेन्नु (ಚೆನ್ನु) (क) अ. ठीक; क्षेम.
 (क) ना. - मनोहारिता; लावण्य; शोभा.
 चेन्ने (ಚೆನ್ನೆ) (क) ना. - 'चेन्नि' पहा; तांबड्या गुंजांनीं
 खेळायचा खेळ.
 चेन्नेगिळु (ಚೆನ್ನೆಗಿಲ್ಲು) (क) ना. - तांबडे काटेरी झाड;
 'नेगिळु' पहा.
 चेन्नरिदले (ಚೆನ್ನರಿದಲೆ) (क) ना. - रक्तकमळ; ताम्रकमल.
 चेन्नोप्पे (ಚೆನ್ನೊಪ್ಪೆ) (क) अ. - सुंदरतेनें; योग्यपणें; सुखरूपपणें.
 चेम् (चें) (ಚೆನ್ [ಚೆಂ]) (क) अ. - ताम्रवर्णसूचक आदेश.
 चेंबळ (ಚೆಂಬಳ್) (क) ना. - प्रवाळ; पोवळे; विद्रुम.
 चेंबिसिल् (ಚೆಂಬಿಸಿಲ್) (क) ना. - संध्यारंग; मावळतीचे
 किंवा उगवतीचे उन.
 चेंबु (ಚೆಂಬು) (क) ना. - तांब्याचें भांडें; चंडु; पाणी पिण्याचें
 भांडें.

चेंबू (ಚೆಂಬು) (क) ना. — तांबडें फूल; कमल.

चेंबेरु (ಚೆಂಬೆರು) (क) ना. — तांबडें बोट;

मेंदी लावलेले नख; तांबडा रंग लावलेले नख.

चेंबोन् (ಚೆಂಬೋನ್) (क) ना. — लाल झालेलें लोखंड; तसलोड;

सोनें.

चेंबोत (ಚೆಂಬೋತ) (क) ना. — तांबडा पक्षी; भारद्वाज;

किरकावळा; मेघ.

चेय् (ಸೆಯ್) (ಚೆಯ್ [ಸೆಯ್]) (क) अ. — ठीक! चांगले!

योग्य.

(क) ना. — सरळपणा; स्वच्छता; मनोहरपणा; सौंदर्य.

चेरुकु (ಚೆರುಕು) (क) ना. — इधु; 'इंगोल' पहा.

चेरु (ಚೆರು) (क) धा. — ओतणें; अस्ताव्यस्त

फेकणें; निसरून पडणें; गळणें.

चेरुंकु (ಚೆರುಂಕು) (क) धा. — शिपडणें; पसरणें; वाढणें;

फोफावणें.

चेरुंगु (ಚೆರುಂಗು) (क) धा. — हातातून जाणें; बालविणें;

विसरणें.

चेरु (ಲಬು) (ಲಬು) ಚೆಲು [ಲಬ್ಬು] (क) ना. — सौंदर्य;

चांगुलपणा; मनोहारिता.

चेरुव (ಲವ) (ಚೆಲು [ಲಬ್ಬು]) (क) ना. — सुंदर पुरुष; रूपवान;

सौम्य स्वरूप.

चेरुव (ಲವೆ) (ಚೆಲು [ಲಬ್ಬು]) (क) वि. — सुंदरी; रूपवती; स्फुर

द्रूपिणी.

चेरु (ಚೆರು) (क) ना. — विनोद; हास्य; हर्ष; सुख.

— भाट (ಚಟ) (क) ना. — विनोद; स्वरवर्तन.

— गाति (ಗಾತಿ) (क) वि. — विलासिनी; सोंगलाडी.

चेरु (ಚೆರು) (क) धा. — 'चेल' पहा. उधळपट्टी करणें; लुटणें;

लुट करणें.

चेरु (ಚೆರು) (क) ना. — लांबी; रुंदी; वाढ; आधिक्य.

— कण् (ಕಣ್) (क) ना. — आयताक्षि; विशालनेत्रा;

विलासी नजर; कामुक दृष्टि.

चेरु (ಚೆರು) (क) ना. — चांगुलपणा; सौंदर्य.

— ज्ञान (ಜ್ಞ) (क) धा. — सुंदर होणें; चांगुलपणा मिलवणें.

— इडि (ಇಡಿ) (क) धा. — अतिसुंदर होणें.

— एने (ಎನೆ) (क) अ. — छान! छान!

चेरु (ಚೆರು) (क) वि. — पातळ; चापट; लांब.

चेरुगुरु (ಚೆರುಗುರು) (क) ना. — पातळ लांब नखें.

चेकितान (ಚೆಕಿತಾನ) (क) ना. — पांडवपक्षीय राजा.

चेग (ಚೆಗ) (क) ना. — त्याग; तीव्रता; 'चाग' पहा.

चेगु (ಚೆಗು) (क) ना. — झाडाचा गाभा; सार; रहस्य;

घट्टपणा; जाले फिरवणें.

चट (ತಕ) (ಚೆಕ [ಚೆಕ]) (सं) ना. — सेवक; दास; नायक-

नायिकांचे संधान बांधण्यांत कुशल.

चेटि (टिके) (ಚೆಟಿ [ಚೆಟಿ]) (सं) ना. — सेविका; दासी; नायक-

नायिकांची गाठ घालणारी स्त्री; कुंठिण.

चेडे (ಚೆಡೆ) (क) ना. — पीडाशक्ति; मरिआई; मायाविद्या;

इंद्रजाल; पीडाकारक मंत्रतंत्र; भूतप्रेतविद्या.

चेण (ಚೆಣ) (क) ना. — छत्री; पटाशी; उळी.

चेत (ತಸ್) (ಚೆತ [ತಸ್]) (सं) ना. — शक्ति; बल; सामर्थ्य;

मन.

चेतन (ना) (ಚೆತನ [ನ]) (सं) वि. — सजीव; जिवंत; श्रेष्ठ;

विशिष्ट; योजलेला.

(सं) ना. — विवेक; ज्ञान; शक्ति; भावना; समजूत; मन;

आत्मा; क्षेत्रज्ञ; प्राणी; बल; बोध; सामर्थ्य.

चेतनाचेतन (ಚೆತನಾಚೆತನ) (सं) ना. — जडाजड वस्तु;

सजीव निर्जीव वस्तु.

चेतने (ಚೆತನೆ) (सं) ना. — बुद्धि; ज्ञान; प्रज्ञा; जाणीव.

चेतरण (ಣ) (ಣ) (ಚೆತರಣ [ಣ]) (सं) ना. — विवेक;

प्रज्ञा; शक्ति; जायति; शांति; निभाव.

चेतरिसु (ಚೆತರಿಸು) (क) धा. — ज्ञान करून घेणें; बल वाढविणें;

जायत होणें; मानावर येणें; ताळ्यावर येणें.

चेतस् (सु) (ಚೆತಸ್ [ಸು]) (सं) ना. — आत्मा; ज्ञान; जाणीव;

विवेक; मन; संबोध.

चेतस (से) (ಚೆತಸ [ಸ]) (सं) ना. — आत्मज्ञानी; ज्ञानी.

चेतौजात (ಚೆತೌಜಾತ) (सं) ना. — मदन; काम.

चेतौहारि (ಚೆತೌಹಾರಿ) (सं) वि. — मोहक; मनोहर; चित्हाक.

चेदिपति (ಚೆದಿಪತಿ) (सं) ना. — चेदी (जबलपूर) देशाचा राजा

शिशुपाल.

चेरु (ಚೆರು) (क) ना. — कङ्करुचि; तुरटपणा; अपानवायु.

चेर (ಚೆರು) (सं) ना. — केरलदेश; कोंग देश; या देशाचे

निवासी.

चेरु (ಚೆರು) (सं) वि. — नीच; दुष्ट.

(क) ना. — कापड; पोषाख; शाल; वस्त्र; शिष्य.

चेलांचल (ಚೆಲಾಂಚಲ) (सं) ना. — कपड्याचा काठ; वस्त्राचा

पदर; कापडघडी.

चेलि (ಚೆಲಿ) (क) ना. — शिपी; दर्जी; कपडे शिवणारा.

चेलिके (ಚೆಲಿಕೆ) (क) ना. — चोळी; कंचुकी; कंतुरी.

चेष्टित (ಚೆಷ್ಟಿತ) (सं) वि. — आचरलेले; प्रयत्नपूर्वक केलेले;

वेगवान.

(सं) ना. — वेग; क्रिया; कृति; प्रसंग; कार्य; वर्तन; आचार.

चेष्टिसु (ಚೆಷ್ಟಿಸು) (क) धा. — जाणें; काम करणें; हलविणें;

आसक्त होणें; वागणें; आचरणें; माकडचेष्टा करणें.

चेष्टे (ष्टा) (छैः [छैः] (सं) ना. — चलनवलन; क्रिया;
अंगविकार; हावभाव; विलास; परिहास; चेष्टा; थट्टा.
चेष्टेगीड्ड (छैः छैः गैः छैः) (क) धा. — भान हरपणें; प्रज्ञाहीन होणें;
चलनवलन थांवणें.
— गार (गार) (क) वि. — विलासी; परिहासक; विदूषक;
योजक; तंत्रज्ञ.
चैल (छैः छैः) (क) ना. — विंचु; वृश्चिक.
चैतन्य (छैः छैः) (सं) ना. — आत्मा; जीव; शक्ति; सामर्थ्य;
जाणीव; बोध; प्रज्ञा.
— मय (मय) (सं) वि. — आत्ममय झालेला देव
महापुरुष.
चैत्य (छैः छैः) (सं) ना. — बौद्ध देवालय; स्तूप; यज्ञस्थळ; वस्ती;
स्वर्ग; मिश्रु; अर्हत.
— आगार (आगार) (सं) ना. — जैन देवालय; बुद्ध देवालय.
— द्रुम (द्रुम) (सं) ना. — अश्वत्थ; बोधिसत्त्ववृक्ष.
चैत्यामि (छैः छैः) (सं) ना. — चिताज्वाला; स्मशानामि.
चैत्र (छैः छैः) (सं) ना. — चांद्रमासांतील पहिला महिना; वसंत
ऋतूतील प्रथम मास.
— दूति (दूति) (सं) ना. — वसंतदूति; कोकीळ.
— राथ (राथ) (सं) ना. — कुबेराचें उद्यान.
— सख (सख) (सं) ना. — मदन; काम.
चैत्रानिल (छैः छैः) (सं) ना. — चैत्रातील वारे; मंदानिल.
चैत्रि (छैः छैः) (सं) ना. — चैत्र महिना.
चैद्य (छैः छैः) (सं) ना. — चेदी (जबलपूर) चा राजा; शिशुपाल.
चरंतन (छैः छैः) (सं) वि. — चिरंतन टिकणारें; शाश्वत.
चोक्क (छैः छैः) (क) वि. — निर्मल; शुद्ध; चोख; सोज्वल.
चोक्कट (छैः छैः) (क) वि. — 'चोक्क' पहा.
— इकें (इकें) (क) ना. — मनोहरता; शुचिता; शुद्धता.
चोक्कटन (छैः छैः) (क) ना. — शुचिता; शुद्धता;
चोखणा; व्यवस्था; 'ओरण' पहा.
चोक्केंय (छैः छैः) (क) ना. — नैपुण्य; कुस्तिनैपुण्य; जखम;
मार; उपाय.
— उन (उन) (क) ना. — सामर्थ्य; बळ; तंत्रज्ञता; नैपुण्य.
चोंग (छैः छैः) (क) वि. — दुष्ट; हट्टी; दुर्मार्गगामी; 'कोंक'
पहा.
चोच्चल (लु) } (छैः छैः) (क) ना. — पहिलटकरीण;
चोच्चल } (छैः छैः) प्रथमगर्भवती; पहिलें अपत्य.
— मग, मगलु (मग, मगलु) (क) ना. — प्रथम संतति.
चोच्च (छैः छैः) (क) वि. — स्वच्छ; साफ; चोख.
चोंच (छैः छैः) (क) ना. — थोटा; वाकड्या हाताचा.
चोंचु (छैः छैः) (क) ना. — चोंच; चंचु.

चोष्टि (छैः छैः) (क) वि. — वक्र; वाकडें; आडवें; मोपळा;
नारळाची सोंडी; कुरूप स्त्री; कुब्जा.
चोत्ति (छैः छैः) (क) ना. — कुब्जा; अष्टवक्रा.
चोर (छैः छैः) (क) ना. — मकर; सुसर.
चोळिपे (छैः छैः) (क) ना. — सापाची कात; नागाची फणा.
चोळ्य (ह) (छैः छैः) (क) ना. — स्त्रीच्या केंसांचीं अंगें;
बुचडा.
चोक्ष (छैः छैः) (सं) वि. — चोख; निर्मल; शुद्ध; रस्य; आनंदकर;
सुज्ञ; सूक्ष्म; तीक्ष्ण.
चोच (छैः छैः) (क) ना. — त्वचा; चर्म; कातडें.
चोजिग (छैः छैः) (क) वि. — चोव; आश्चर्य कारक; संशयी;
विस्मय कारक.
चोदन (छैः छैः) (सं) ना. — अधिकार; आग्रह; चावा;
प्रेरणा; आज्ञा; बलिष्ठता; हुरूप; उत्साह.
चोदिसु (छैः छैः) (क) ना. — चालविणें; प्रेरणा देणें; उत्साह
देणें.
चोद्य (छैः छैः) (सं) वि. — चोदना देणारें; आश्चर्यावह;
विस्मयकारक; संशयी.
चोपदार (छैः छैः) (क) ना. — राजदंडधारी; भालदार.
चोर (क) (छैः छैः) (सं) ना. — चोर; दरवडेखोर; लुटार.
— दष्टि (दष्टि) (सं) ना. — चोरदष्टि; चोरटी नजर.
चोळ (क) (छैः छैः) (सं) ना. — चोळी; काचोळी; पोलका;
अर्धांगी.
चोषण (छैः छैः) (सं) ना. — चोखणें; चाटण; शोषण;
तोडानें ओढणें.
चोव्य (छैः छैः) (सं) वि. — चोखण्यायोग्य; चाखण्याजोगें;
चाटण्यासारखें.
चोह (छैः छैः) (क) ना. — वेप; सोंग; खोळ; आपादमस्तकावरण;
योग.
चोळ (छैः छैः) (सं) ना. — दक्षिण भारतांतील एक प्रांत;
चोळदेशीय लोक.
चौ (छैः) (क) वि. — चार; चहु.
चौक (छैः छैः) (क) ना. — चतुष्क; चार कोनांची आकृति; चव्हाटा.
चौकट्ट (छैः छैः) (क) ना. — चौकट; सांगाडा.
चौकंड (छैः छैः) (क) ना. — चार खंड; तुकडे.
चौकलि (छैः छैः) (क) ना. — चौपदरी; चौकोनी वस्त्र; चौकडा;
चारांचा समूह.
चौकि (छैः छैः) (क) ना. — पहाण्याची जागा; देवडी; घराचें अंगण;
— दार (दार) (क) ना. — पहारेकरी; प्रहरी.
चौकादाय (छैः छैः) (क) ना. — कट्टी; (सोंगट्याच्या
पटावरील); जकात.

चौकु (चौकु) (क) ना. - चार; चतुष्क; चौरस; चौकोपी.
 चौगाव (वे) (चौगाव [वे]) (क) ना. - चतुर्गाम; चार गांवाची वाडी.
 चौजंत (चौजंत) (क) ना. - चतुर्दंत; ऐरावत.
 चौड (चौड) (सं) वि. - चूडासंबंधी; क्षौरसंबंधी; चूडाकर्म; क्षौर
 चौति (चौति) (क) ना. - चतुर्थी; प्रत्येक पक्षाची चौथी तिथी.
 चौदंत (चौदंत) (क) ना. - 'चौजंत' पहा. चौपट; चव्हाटा;
 चार रस्ते मिळणारे ठिकाण.
 चौपट (चौपट) (क) ना. - चारपट.
 चौपद (चौपद) (क) ना. - पशु; चतुष्पाद.
 चौपदि (चौपदि) (क) ना. - चार ओळींची पदरचना;
 सुभाषित; एकावलीसारखे पद्य.
 चौपळि (चौपळि) (क) ना. - चौकोपी; चावडी; जैनमंदिराचा
 सभामंडप.
 चौभुज (चौभुज) (क) (रं) (क) ना. - चतुर्भुज देवी.
 चौर (चौर) (सं) ना. - चोरटेपणासंबंधी; तस्करविषयक.
 (क) ना. - क्षौर; जावळ; आयुष्यकर्म; चौल.

चौरस (चौरस) (क) ना. - समभुज काटकोन चौकोन; ताल; लय.
 चौराशीति (चौराशीति) (सं) वि. - चौऱ्यांशी.
 चौरिके (चौरिके) (सं) ना. - तस्करता; चौर्य; चोरी.
 चौर्य (चौर्य) (सं) ना. - 'चौरिके' पहा.
 चाल (चाल) (सं) वि. - चवली; दोन आणे किमतीचे नाणे;
 जावळासंबंधी.
 चौबट (चौबट) (क) ना. - 'चौपट' पहा. चतुष्पद.
 चौवेदि (चौवेदि) (क) ना. - चतुर्वेदी; चार वेद जाणणारा.
 चौषष्टि (चौषष्टि) (क) ना. - चतुष्टि; चौसष्ट कला.
 चौसोपे (चौसोपे) (क) ना. - चंद्रशाळा; भगवंतिका;
 चौक.
 च्यवन (च्यवन) (सं) वि. - चालणारे; बुडणारे; पडणारे.
 (सं) ना. - एक ऋषि.
 च्युत (च्युत) (सं) वि. - पडलेले; स्थानभ्रष्ट; गमावलेले; गत;
 नष्ट; अक्षर; सोडलेले अक्षर.
 च्युति (च्युति) (सं) ना. - पतन; नाश; हानी; झड; पानगळ;
 निसराड.

छ

छ (छ) (सं) ना. - 'च' वर्गातील दुसरे व्यंजन; भाग; अंश;
 तुकडा.
 छक्क (छक्क) (क) ना. - पटक; सहाचा संकेत 'चक्र'. पहा.
 छा (गल) } (छग [गल]) (सं) ना. - पालवा; अज; मेंढा;
 छालक } (छगलक) निळा कपडा.
 छाटा (टे) (छटा) (छि) (सं) ना. - कांती; प्रकाश; छाया; समूह;
 रास; गट; चकाकी; आरंभ.
 —आभा (छभा) (सं) ना. - वीज; विद्युत्.
 —फल (छल) (सं) ना. - सुपारीचे झाड.
 छडाळिसु (छडाळिसु) (क) धा. - प्रवृत्ति करणे; उत्रेक येणे;
 आवेश येणे; रागाला येणे.
 छत्तीस (छत्तीस) (अ. दे.) वि. - छत्तीस संख्या.
 छत्र (छत्र) (सं) ना. छत्री, धर्मचक्र; धर्मशाला.
 छत्रक (छत्रक) (सं) ना. - छत्री; ध्वज; पताका.
 छत्रपति (छत्रपति) (सं) ना. - महाराजा; स्वतंत्र राजा.
 छत्रभंग (छत्रभंग) (सं) ना. - राजाचा अपमान; पदच्युति.
 छत्रवर्ति (छत्रवर्ति) (सं) ना. - द्रुपदराजाने वसवलेले शहर.
 छत्रि (छत्रि) (सं) ना. - क्षौरिक; छत्री वापरणारा.
 छत्रिक (छत्रिक) (सं) ना. - छत्रिवाहक; छत्रि घेतलेला.
 छत्रिका (छत्रिका) (सं) ना. - 'छत्र' पहा.

छत्रवर (छत्रवर) (सं) ना. - वर; धनुर्धारी.
 छद् (छद्) (सं) ना. - आच्छादन; पांघरूण; मुस्कट; पाय; कांती;
 प्रकाश; तरवारीची जखम.
 छदि (दिस) (छदि [दिस]) (सं) ना. - घराची माडी; रथाचा
 वरचा भाग.
 छद्म (छद्म) (सं) ना. - पांघरूण; कपट; फसवणूक; वेपंतर;
 अप्रामाणिकता.
 —तापस (छापस) (सं) ना. - कपटी; संन्यासी.
 —वेशि (वि) (नैति [वि]) (सं) वि. - कपटवेपधारी;
 वेपंतर केलेला.
 छद्मि (छद्मि) (सं) वि. - ठक; वेपंतर केलेला; वंचक.
 छद्मने (छद्मने) (सं) ना. - कपट; फसवणूक; वेपंतर.
 छंद (छंद) (सं) ना. - मनोधर्म; आकार; संतोष; दृष्टि; चेहरा;
 मुख; मुद्रा; आनंद; उत्साह; प्रीति; आवड; उद्देश; मनःपूर्वक
 वर्तन; विलास; विनोद.
 छंदस (रसु) (छंदस [रसु]) (सं) ना. - छंद; शास्त्र;
 पद्यलक्षणशास्त्र; एक वेदांग; अभिलाषा; आकांक्षा.
 —भंग (छंग) पद्यनियमांचा भंग.
 छन्न (छन्न) (सं) वि. - झांकलेले; आवरण घातलेले; आड
 केलेले; लपवलेले; मुस्कट घेतलेले.

छमंड (छमंड) (सं) ना. — परदेशी; अनाथ; पोरका.

छल (छल) (सं) ना. — हट्ट; कपट; फसवणूक; खोटी सबब; दुष्टपणा.

— गाहक (गाहक) (सं) वि. — अत्यंत कपटी; असत्यांतच गटलेला.

— न (न) (सं) ना. — हट्टीपणा; फसवणूक.

छलगति (छलगति) (सं) ना. — बंचना; फसवणूक; फसगत.

छलवादि (छलवादि) (सं) ना. — वितंडवादी; हट्टी; खोटें बोलणारे.

छलिक (छलिक) (सं) ना. — एक नाट्य; नृत्यपद्धति.

छलि (छलि) (सं) वि. — दुष्ट; बंचक; अप्रामाणिक; छटारु.

छवि (छवि) (सं) ना. — कांती; प्रकाश; उज्जेड.

— पडे (पडे) (क) धा. — कांतिमान होणे; उजेडांत येणे.

छह (छह) (अ.दे) ना. — सहा.

छाग (छाग) (क) ना. — शेळी; मेंढी; अजा.

छागल (छागल) (सं) वि. — मेंढीविषयक; अजासंबंधी.

छागवाहन (छागवाहन) (सं) ना. — अग्नि; अजवाहन.

छात (छात) (सं) वि. — क्षीण; तुकडे केलेले.

छात्र (छात्र) (सं) ना. — शिष्य; अनुयायी; विद्यार्थी. 'चट' पहा.

छाद (छाद) (छाद [दल]) (सं) ना. — पांघरूण; आवरण; आच्छादन; सुस्कट.

छादित (छादित) (सं) वि. झाकलेले; लपविलेले; पांघरूण घातलेले.

छांदस (छांदस) (सं) वि. — छंदासंबंधी; वैदिक; वेदविषयक.

छाया (छाया) (सं) ना. — सावली; प्रकाश; प्रतिबिंब; सूर्यपति; चित्र; प्रतिमा; फोटो.

— चित्र (छात्र) (सं) ना. — प्रतिबिंब; दर्शन.

छायाग्रहण (छायाग्रहण) (सं) ना. — आरसा; चित्रकला; प्रतिबिंब.

छायातनय (छायातनय) (सं) ना. — सूर्यपुत्र; शनिदेव.

छायादर्शन (छायादर्शन) (सं) ना. — पूर्वसूचना; अगाऊ येणारी उमज; मार्गदर्शन.

छायाद्वितीय (छायाद्वितीय) (सं) ना. — एकाकी; एकांडा;

आपणच आपली छाया घेणारा; छायेपुरता राहणारा.

छायापति (छायापति) (सं) ना. — सूर्य; देव.

छायायंत्र (छायायंत्र) (सं) ना. — उनसावलीच्या साह्याने

वेळ सांगणारे यंत्र.

छिः (छिः) (सं) अ. — तिरस्कार दर्शक उद्गार.

छिक्कार (छिक्कार) (सं) ना. — एक प्रकारचा मृग; हरिण.

छित (छित) (सं) वि. — तोडलेले; क्षत पडलेले; पातळ झालेले; रोडलेले.

छिदिर (छिदिर) (सं) ना. — कुन्हाड; अग्नि; दोर; शब्द.

छिद्र (छिद्र) (सं) ना. — रंध्र; भोंक; अडचण; प्रभाव.

— अन्वेष्टि (अन्वेष्टि) (सं) ना. — दोषीक दृष्टि; छुद्र नीतीचा.

छिद्रित } (छिद्रित) (सं) वि. — चूरचूर झालेले;

छिद्रीकृत } (छिद्रीकृत) कातरलेले;

तुकडे केलेले; तासलेले.

छिनरुह (छिनरुह) (सं) वि. — तोडले तरी कोंब फुटणारे.

छिन्न (छिन्न) (सं) वि. — कातरलेले; तुकडे केलेले.

— नासिक (नासिक) (सं) वि. — फाटक्या नाकाचा.

— संशय (संशय) (सं) वि. — संशय नाहीसा झालेला.

छुलुंदरि (सी) (छुलुंदरि) (सं) ना. — चुंचुंदी;

रानमांजर; ऊद.

छुरिका (के) (छुरिका [क]) (सं) ना. — लहान तरवार; सुरी.

छेक (छेक) (सं) ना. — जाणता, सजान, नागरिक; दोन तीन अक्षरांचा अनुप्रास.

— अनुप्रास (अनुप्रास) (सं) ना. — यमक; पद्यांतील समानाक्षर योजना.

छेकोक्ति (छेकोक्ति) (सं) ना. — पद्यांतील एक अलंकार;

व्यंगभाषा; वक्रोक्ति.

छेद (छेद) (सं) ना. — भाग; तुकडा; चूर; तोडप; अपूर्णाकांतील रेघेच्या खालची संख्या.

छेदन (छेदन) (सं) ना. — कातरण; खचीकरण; तोडप; कटणी.

छेदि (दक) (छेदि [दक]) (सं) ना. — कापणारा; छेदणारा;

कातरणारा; सुतार.

छेदिसु (छेदिसु) (क) धा. — कातरणे; फोडणे; तुकडे पाडणे.

छेद्य (छेद्य) (सं) वि. — कापण्यायोग्य; छेद करण्याजोगे;

तुकडे पाडण्यालायक.

छेमंड (छेमंड) (सं) ना. — 'छमंड' पहा.

छेलक (छेलक) (सं) ना. — शेळी; मेंढी; बकरी.

छैदिक (छैदिक) (सं) ना. — वेत; वेळ; चिवा.

छोटिका (के) (छोटिका [क]) (सं) ना. — चुटकी; बोटांचा आवाज.

ज

ज (ज) (सं) ना. — चवर्गातील तिसरे व्यंजन; 'जन्मलेला' या अर्थी नामाच्यापुढे जोडून येणारे अक्षर.

जकणि (जकणि) (क) ना. — यक्षिणी; जकिणी; स्त्रीपिशाचबाधा; शेजार.

जकाति (जकाति) (अ. दे) ना. — कर; फाळा; सारा; जकात.

जक (जक) (क) ना. — 'चक' पहा; यक्ष; कुबेरप्रजा; देवजाति; अतिमानव; मानवाच्यावरची योनी.

जकडोललि (जकडोललि) (क) ना. — गाडी; वाहन; रेडा.

— तें (जकड) (क) ना. — महिपवाहन; यमधर्म.

जकण (जकण) (क) ना. — जकणाचार्य; पुराणप्रसिद्ध शिल्पी.

जक (कि) णि (जक [कि] णि) (क) ना. — यक्षिणी; 'जकणि' पहा.

जकलुगुलि (जकलुगुलि) (क) ना. — कुरवाळा; लाड; प्रेम;

जकलु (जकलु) गोंजारणें; हांजीहांजी; गुदगुलि.

जकवकि (जकवकि) (क) ना. — चक्रवाकपक्षी; रथांगपक्षी;

हंसविशेष.

जकिणे (जकिणे) (क) ना. — 'जकणि' पहा. यक्षिणी.

जकिसु (जकिसु) (क) धा. — चालतांना हातवारे करणें; हीनता कबूल करणें; खालच्या पातळीवर येणें; मार्गे हटविणें; दडपून वाकविणें.

जकुलिसु (जकुलिसु) (जकुलिसु [जकुलिसु]) (क) धा. — गोंजारणें; हसविणें; विनोद करणें; संतोष होणें; खेळविणें; व्यापणें; निंदणें; हेंस करणें.

जगत् (जगत्) (जगत् [जगत्]) (स) ना. — लोक; विश्व; प्रपंच; चकाकी.

(सं) वि. — चालक; पुढें जाणारा.

जगच्चक्षुस् (जगच्चक्षुस्) (सं) ना. — सूर्य; जगाचा डोळा.

जगजन (जगजन) (सं) ना. — जनता; विश्वकुटुंब.

जगजननी (जगजननी) (सं) ना. — लोकमाता; गंगादेवी; पार्वती.

जगज्योति (जगज्योति) (सं) ना. — सूर्य; प्रकाशदाता.

जगति (जगति) (क) ना. — उंचस्थळ; उचासन; वेदिका;

राजप्रजा; मुख्यमंत्री; निवास; ओशेकरी; मोटकरी.

जगती (जगती) (सं) ना. — जगत्; भूमि; प्रपंच.

जगतीतल (जगतीतल) (सं) ना. — जगत्; भूतल; विश्व.

जगतीवल्लय (जगतीवल्लय) (सं) ना. — मंडलाकार जग; भूमंडळ.

जगत्कर्त (जगत्कर्त) (जगत्कर्त [जगत्कर्त]) (सं) ना. — सृष्टिकर्ता; ब्रह्मदेव.

जगत्त्रय (जगत्त्रय) (सं) ना. — स्वर्ग; मृत्यु; पाताळ हे तीन लोक.

जगत्प्राण (जगत्प्राण) (सं) ना. — वायुदेव.

जगदंड (जगदंड) (सं) ना. — ब्रह्मांड; अंडाकार जगत्.

जगदंबे (जगदंबे) (सं) ना. — जगन्माता; दुर्गा; गंगा.

जगदुदर (जगदुदर) (सं) ना. — जगत् उदरांत असणारा विष्णु; कृष्ण.

जगद्धात्री (जगद्धात्री) (सं) ना. — दुर्गा; गंगा; लोकमाता.

जगन्मोहन (जगन्मोहन) (सं) ना. — अतिसुंदर वस्तु; काम; मदन.

जगपारू (जगपारू) (सं) ना. — वेद्या; व्यभिचारिणी; विधवा.

जगर (ल) (जगर [ल]) (क) ना. — चिलखत; लोहकवच; वंचना; फसवणूक.

जगलि (जगलि) (क) ना. — वेदिका; उमरा; घरापुढील कट्टा; पडवी; सोपा; लहान चावडी.

जगवर्ति (जगवर्ति) (सं) ना. — लोकसंचालक; विश्वसंरक्षक; आग.

जगळ (जगळ) (क) ना. — त्रास; भांडण; लढाई; वादविवाद.

— गट (जगळ) (क) वि. — भांडखोर; तंदेखोर.

— गाति (जगळ) (क) वि. भांडण उकरून काढणारी; भांडकुदळ स्त्री.

जगुने (जगुने) (क) ना. — यमुना नदी; पवित्र नदी.

जगुल (जगुल) (क) धा. — पडणें; खाली येणें; उतरणें; पतन होणें.

जगुलतर (जगुलतर) (क) धा. — निसटणें; दृष्टिआड होणें,

जगाने (जगाने) (क) अ. — एकदम; झटकन; झरकन.

जग्गु (जग्गु) (क) धा. — ओढणें; हिसकावणें; वाकविणें; खड्डा खणणें; कोसळणें; वश होणें.

जग्ध (जग्ध) (सं) वि. — खाल्लें; होऊन गेलेलें; ओढलेलें.

जग्धि (जग्धि) (सं) ना. — भोजन; स्वयंपाक; सहभोजन.

जघन (जघन) (सं) ना. — ढुंगण; नितंब; ओटीपोट; स्त्रीकंबर; कटि.

जघन्य (जघन्य) (सं) वि. — अति प्राचीन; हीन; तुच्छ; खालच्या प्रतीचे.

(सं) ना. — शूद्र; अहंकार; स्त्रीपुरुषांचे गुप्तेंद्रिय.

— ज (ज) (सं) वि. — नीचकुलोत्पन्न; शूद्र; कनिष्ठ.

जंकणे (जंकणे) (क) ना. — ओढाताण; जबरदस्ती; दहावणी; उच्चध्वनि. 'अबर' पहा. दरडावणी.

जंकिसु (जंकिसु) (क) धा. — निंदा करणें; भिववणें; अंगावर ओरडणें; खेसकणें; हंगवणें.

जंके (ज०कै) (क) ना. — गर्जना; हांक; ओरड; हरली.

जंगम (ज०ग०म) (सं) वि. — फिणारा; गतिमान; चालता.

(सं) ना. — शैवस्वामी.

जंगल (ज०ग०ल) (क) ना. — जोडनाव; नौकायुग्म.

(अ.दे.) ना. — वन, अरण्य, पडजमीन, रेंताड भूमि.

जंगल (ज०ग०ल) (क) वि. — गोळा केलेले; सैल झालेले.

(क) ना. — कळप; समूह.

जंगिणु (ज०ग०म) (क) धा. — उडवणे; उडी मारणे; उडणे; ओलांडणे.

जंगु (ज०ग०) (क) ना. — जंगमाच्या पायांतील धुंगुर; भुज;

खांदा; जड ओझे पाठीला बांधण्याची रीति.

जंगुडि (ली) (ज०ग०ड [ङ]) (क) ना. — समूह; गट; समाज.

जंगी (ज०ग०) (क) ना. — जंवा; पेंदरी; पाऊल; चरण; पोटी.

जंघाल (ज०ङ्ग०ल) (सं) ना. — हल्लुहल्लु धावणारा; पायाच्या जोरावर पळणारा; हरणासारखा प्राणी.

जंघे (घा) (ज०ङ्ग [ङ्ग]) (सं) ना. — मांडी; पायाचा खालचा भाग.

जज (ज०ज) (क) ना. — योद्धा; सैनिक; कलि.

जजज (ज०ज) (अ.दे) ना. — न्यायाधीश; न्यायाधिकारी.

जजजरित (ज०ज०ज०ड) (क) वि. — सैल झालेला; फुटलेला; चूर झालेला, जर्जरित.

जजजार (ज०ज०ज०र) (क) ना. — अतिशूर; महावीर; धैर्यशाली; झुंजार; सैनिक; उद्धट.

जजजु (ज०ज०ज०) (क) धा. — कुटणे; वाटणे; झेजरणे; ठेचणे; पृष्ठ करणे. 'चुचु' पहा.

जजजड (ज०ज०ज०ड) (सं) ना. — उपद्रव; त्रास; पीडा; कष्ट; अडचण; व्यथा; चिंता; जाड्य; विवंचना; योजना; समूह.

जंजर (ज०ज०ज०र) (सं) वि. — अतिशिथिल; पळपुटा; क्रम चुकलेला; क्रमभंग; ओळ चुकलेला.

जंजाल (ज०ज०ज०ल) (क) ना. — बंदुक; उपद्रव; गोळी घालण्याचें साधन. 'कोवि' पहा.

जंझार (ज०ज०ज०र) (सं) वि. — झुंजार; वीर; धैर्यशाली.

जंझावात (ज०ज०ज०वा०त) (सं) ना. — झेंझावात; वावटळ; वादळ; सौसाट्याचा वारा; पावसाचा वारा.

—झंझावात (ज०ज०ज०वा०त) — 'जंझावात' पहा.

जट (टा) (ज०ड [ङ]) (सं) ना. — केस; केशमार; गुंतलेले केस.

जटकरिसु (ज०ड०क०रि०सु) (क) धा. — देवविणें; पाठविणें; झाडणें;

तिरस्कारणें; अवमानणें; अपमान करणें; शिडकारणें.

जटका (ज०ड०का) (अ.दे) ना. — बोडागाडी; टांगा; झटका.

जटकायिसु (ज०ड०का०यि०सु) (क) धा. — झटकणें; झाडणें;

हंगविणें; हिणवणें; तोंडावर बोलणें; तोडून बोलणें; पटकळपणें बोलणें.

जटमयिसु (ज०ड०म०यि०सु) (क) धा. — संशय दाखवणें; प्रयत्न करणें; धडपडणें; साहस करणें.

जटाजूट (ज०डा०जू०ट) (सं) ना. — जटा; बांधलेले केस; बुचडा.

जटाघर (ज०डा०घ०र) (सं) ना. — शिव; संन्यासी.

जटाबंध (ज०डा०ब०ध०) (सं) ना. — बांधलेले केस; बुचडा.

जटायु (ज०डा०यु०) (सं) ना. — पक्षीराज; संपातीचा मुलगा.

जटाल (ज०डा०ल) (सं) ना. — जटभार असणारा शिव; वडाचें झाड; संन्यासी.

जटि (ज०ड) (सं) ना. — संन्यासी; शिव; पारंबी सुटलेला वृक्ष.

जटिल (ज०ड०ल) (सं) वि. — गुंतागुंतीचें; अडचणीचें; गुंतलेले; उल्लाष्यासारखें असलेले; व्याप्त.

(सं) ना. — संन्यासी; शिव.

जटे (ज०ड) (सं) ना. — जटा; झटका; तंतुमय मूळ; आयाळ;

दाट केस; वट; आंब्याचे केसर.

ज (जे) टि (ज [ङ] टि) (क) ना. — जेठी; कुस्तिगीर;

पेहेलवान; मल्ल; वडील; यजमान.

—ग (ग) (क) ना. — कुस्तिगीर; तालीमबाज; व्यायामपटु; मल्ल.

जठर (ज०ठ०र) (सं) ना. — पोटा.

—अग्नि (अ०ग्नि) (सं) ना. — भूक; पाचकरस; पोटांतील आग.

(सं) वि. — घट्ट; कठिण; जुना; निबर.

जड (ज०ड) (सं) वि. — मंद; सुस्त; मूढ; धड्ड; आळशी; निर्जीव;

जड; मूक.

(सं) ना. — चैतन्यहीनता; धुके; दव; पाणी; रोग; अस्वस्थता.

—ज, —जात (ज, जा०ड) (सं) ना. — चिखळात जन्मलेले;

पंकज; पाण्यांत जन्मलेले.

जडजगर्भ (ज०ड०ज०ग०र्भ) (सं) ना. — ब्रह्मदेव; विष्णु.

जडजभव (ज०ड०ज०भ०व) (सं) ना. — विष्णु; ब्रह्मदेव.

जडजापत (ज०ड०जा०प०त) (सं) ना. — सूर्य; कुमुदबांधव; कमळाचे नातेवाईक.

जडजारि (ज०ड०जा०रि) (सं) ना. — कमलवैरी; चंद्र.

जडजंतु } (ज०ड०ज०त०) (सं) ना. — मूक प्राणी; बुद्धिहीन

जडजीवि } (ज०ड०जी०वि) जीव; अज्ञानी प्राणी.

जड (डि) त (ज०ड [ङ] ड) (क) ना. — मार; चपाटी; दणका; प्रवेश; समावेश.

जडतन } (ज०ड०त०न) (क) ना. — घडपणा; मूर्खपणा;

जडते (त्व) } (ज०ड०ड [ङ] त्व) सुस्ती; थंडाई; शैत्य;

अस्थिरता; स्तंभ; निराशा; ओझे.

जडधर (जडधर) (सं) ना. - जलधर; मेघ; धन; दग.

जडधारे (जडधारे) (सं) ना. - जलधारा; पाऊस; पावसाची शोड.

जडधि (जडधि) (सं) ना. - जलधि; समुद्र.

जडधी (धाय) जडधी [जडधी] (सं) वि. - मंदमती; निर्बुद्ध; अज्ञ; अजाण.

जडपु (जडपु) (सं) ना. - कांती; प्रकाश; चकाकी; ओप; झिलझि; दीप्ति; विनय.

जडमति (जडमति) (सं) ना. - मंदबुद्धि; निर्बुद्धता.

जडाकरत्व (जडाकरत्व) (सं) ना. - महासागर; समुद्र.

जडाशय (जडाशय) (सं) ना. - जलाशय; समुद्र; मूर्खपणाचा अभिप्राय.

जडि (जडि) (क) धा. - भिवविणें; भीतीचें बोलणें; गर्जणें; निंदणें; दळणें; प्रकाशणें; वरचेवर विचारणें; चोपणें; मारणें; कोंवणें; कुस्करणें; खड्डा खणणें; संबंध येणें; मारून जाणें; अति होणें; ओतणें; झिजणें; बुडणें; सोडून देणें.

—त (ड) (क) ना. - मारझोड; चपराक; टोला; चोप; कुस्करा.

—मळे (जडि) (क) ना. - सतत पडणारा पाऊस.

जडिति (जडिति) (अ-दे) अ. - झटिति; लागलीच; तावडतोब; लौकर.

जडिपु (जडिपु) (क) ना. - कुटुम्बनि; पोपटपंची; पक्षाचा आवाज; चाहूल; गोंधळ.

जडीभाव (जडीभाव) (सं) ना. - मूढता; मूर्खा; दिशाभूल.

जडे (जडे) (क) ना. - जटा; वट; केस; झिपरी; पारंबी.

जडज (जडज) (अ-दे) ना. - 'जज' पहा.

जडु (जडु) (क) ना. - सामीप्य; समावेश; मिश्रण; जोडाक्षर; द्वित्वाक्षर; आग्रह; जबरदस्ती; खूळ; भूत; यडु.

जडु (जडु) (क) ना. - कलंक; घटा; डाग; वळ; तेलाची राड; रवडा; रोग, अस्वस्थता; अंगजडता; समीपता.

जडि (जडि) (अ-दे) ना. - समावेश; जोड; भागीदारी; मिळून असणें.

—हाकु (जडि) (क) धा. - मिसळणें; एक होणें.

—गार (गार) (सं) ना. - सहकारी; भागीदार.

जडे (जडे) (अ-दे) ना. - झंडा; बावटा; निशाण; ध्वज; गुढी.

जटन (जटन) (क) ना. - यत्न; युक्ति; जाणूति; प्रयत्न.

जति (जति) (क) ना. - यति; योगी; व्रती; संन्यासी; ठेका; ताल; तालगति.

जतिगे (जतिगे) (क) ना. - साता; बैलाच्या खांद्यावर जू ठेवण्याची साती; पट्टा.

जतु (तुक) (जडु [जडु]) (सं) ना. - लाख; लाक्षा.

जतुरस (जडुस) (सं) ना. - लाक्षारस; अलक्तक; लाख.

जते (जडे) (क) ना. - जोडी; सहवास; स्नेह; संयोग; संभोग; संधि.

—गार (गार) (क) ना. - जोडीदार; मित्र.

—गाति (ति) (गति [ति]) (क) ना. - जोडीदारीण; सहचारिणी.

जत्त (जडु) (क) ना. - प्रयत्न; कार्य; कामकाज.

जत्तक (जडु) (क) ना. - असत्य; फसवणूक; वेपार; दुष्टपणा; (क) वि. वचक; हिंसक.

जत्तण (चाण) (जडु [जडु]) (क) ना. - एक काव्य; विधान.

जत्तुर (जडु) (क) ना. - लंगोठ; कौपीन.

जत्तव (जडु) (क) ना. - 'जत्तक' पहा.

जत्त (जडु) (क) ना. - मित्रत्व; सहचारित्व; समावेश; तंत्र; समता; गति.

जत्तळ (जडु) (क) ना. - बुडबुडा; बुद्ध.

जतु (जडु) (सं) ना. - गळ्याचें हाड; जवट; हासली.

जन (जडु) (सं) ना. - जन्माला आलेला प्राणी; मानव; व्यक्ति लोक.

जनक (जडु) (सं) ना. - पिता; विदेहाचा राजा; सीतादेवीचा बाप.

जनजनित (जडु) (सं) वि. - प्रसिद्ध; सर्वश्रुत; सर्वाना विदित; जगजाहीर.

जन्ते (जडु) (सं) ना. - समाज; जनगण; मानवसमाज.

जनन (जडु) (सं) ना. - उत्पत्ति; कुल; वंश; संतति; जन्म.

—पत्रिका (जडु) (सं) ना. - कुंडली; जातक; जन्मकालीन नाक्षत्र स्थितिपत्र.

जननाथ (पति) (जडु [जडु]) (सं) ना. - लोकपति; राजा; मालक.

जननि (जडु) (सं) ना. - माता; आई; सुगंधी वनस्पति.

जनपद (जडु) (सं) ना. - देश; राज्य; जनांग; खेडें

जनप्रमोद (जडु) (सं) ना. - लोकसंतोष; कुसुद; कमल.

जनमेजय (जडु) (सं) ना. - परीक्षितपुत्र; लोकभयाला कारणीभूत.

जनयित्य (जडु) (सं) ना. - जन्माला कारण झालेला; जन्मदाता; जनक; वडील; पिता.

जनयित्रि (जडु) (सं) ना. - जन्मदात्री आई.

जनलोक (जडु) (सं) ना. - सप्तलोकांपैकी एक.

जनवाद (वातें) (जडु [जडु]) (सं) ना. - वर्तमान;

जनश्रुति (जडु) (सं) ना. - खबर; वार्ता; बातमी ऐकीव गोष्ट.

जनस्थान (जन्मस्थान) (सं) ना. - दंडकारण्याचा एक भाग;

औरंगाबादजवळील एक प्रदेश.

जनांग (जन्मंग) (सं) ना. - मानवकुल; जनसमाज; राष्ट्र.

जनांत (जन्मंत) (सं) ना. - निर्जन प्रदेश; भूमि; देश.

जनांतिक (जन्मंतिक) (सं) ना. - लोकांना समजण्यासाठी

केलेले नाटकांतील भाषण.

जनाईन (जन्मईन) (सं) ना. - विष्णु; कृष्ण.

जनारात (जन्मारात) (सं) ना. - देश; राष्ट्र; जनांग.

जनालंबन } (जन्मालंबन) (सं) ना. - मनुष्यवस्ती;

जनाश्रय(वास) } (जन्माश्रय [वास]) घर; छप्पर; मंडप.

जनि (जन्म) (सं) ना. - जन्म; उत्पत्ति; संभव; स्त्री; सून; आई;

सृष्टि; जन्मदात्री.

(क) ना. - गरवारपण; वृष्टि; गळती.

जनित (जन्मित) (सं) वि. - जन्मलेला; उत्पन्न झालेला; संभूत.

जनिवार } (जन्मवार) (क) ना. - जानवे; यज्ञोपवीत.

जन्मिवर } (जन्मिवर) (क) ना. - जानवे; यज्ञोपवीत.

जनुम (जन्मनुम) (क) ना. - जन्म; सृष्टि; उत्पत्ति; संभव.

जने (जन्म) (क) ना. - कणीस; अंड्यांतील बलक; चिमणीचे

अंडे; गर्भ; रस; गोमूत्र; गर्भवती; वनस्पतीचा चीक; द्रव.

जनि (नियि) सु (जन्म (नियु) (सु) (क) धा. - उत्पन्न होणे;

आस्तित्वांत येणे; संभरणे; मान डोलवणे

जंत (जन्म) (क) ना. - दात; दाढा; सुळे.

जंतकु (गुं) टि (जन्मकुं (गुं) [गुं] (क) ना. - तिफणी;

फण असलेली पाभर; कुरी; पेरणीचे उपकरण.

जंतु (जन्मंतु) (सं) ना. - कीटक; जीवाणु; प्राणी.

जंते (जन्म) (क) ना. - शिडी; तुळी; बहाल; माळीचे

ओझे तोलण्यासाठी वापरलेले मोट.

जंतुग (जन्मंतुग) (सं) वि. - वाकडेतिकडे चालणारा; झोके

खात चालणारा; झुकांड्या खाणारा.

जंतुघ (जन्मंतुघ) (सं) वि. - कृमिनाशक; कृमिसंहारक.

जंत्र (जन्मंत्र) (क) ना. - यंत्र; ताईत.

जंत्रमंत्र (जन्मंत्रमंत्र) (सं) ना. - वेधशाळा; जारणमारण

विद्या.

जज्ञ (जन्मज्ञ) (क) ना. - यज्ञयाग; होम; वेध; एक कन्नडकवि.

जज्ञदार (वार) (जन्मज्ञार) (जन्मज्ञार) (क) ना. - 'जनिवार' पहा.

जज्ञाग (जन्मज्ञाग) (सं) ना. जन्म नामक कन्नड कवि.

जज्ञिने (जन्मज्ञिने) (क) ना. - यज्ञोपयोगी वस्तु; नैवेद्य पदार्थ;

देवाला सोडलेली गाय; गोरस; देवाच्या नांवची वस्तु.

जन्म (जन्म) (सं) ना. - उत्पत्ति; जीवन; आयुष्य; जगण्याचा

काल; मूळ, आरंभ.

—देश (जन्म) (सं) ना. - जन्मभूमि.

—पत्र (जन्म) (सं) ना. - जातक; कुंडली; जन्मकालीन ग्रहमान.

जन्मांत (जन्मंत) (सं) अ. - या जन्मी.

(सं) ना. - निर्वाण; मोक्ष; मृत्यु.

जन्मांतर (जन्मंतर) (सं) ना. - मागचा किंवा पुढचा जन्म; परलोक.

जन्मि (जन्मि) (सं) ना. - प्राणी; जीवजंतु; कृमिकीटक.

जन्म (जन्म) (सं) वि. - जन्मण्यायोग्य; जन्मणारा; जन्मलेला.

(सं) ना. - जन्म; सृष्टि; उत्पत्ति; प्रसंगानुकूलता;

जन्मासंबंधी वर्दी; बातमी; बराचा स्नेही; युद्ध; द्वंद्व.

जन्मराग (जन्मराग) (सं) ना. - संगीतांतील रागाचे पोटराग.

जन्मतनये (जन्मतनये) (सं) ना. - जान्हवी; जन्मूची कन्या; गंगानदी.

जप (जन्म) (सं) ना. - देवनामाचा उच्चार; ईशप्रार्थना.

जपमालिका (जपमालिका) (सं) ना. - जपाची माळ; रुद्रा-क्षमाला; मणीसर; तुळशीमण्याची माळ.

जपानुष्ठान (जपानुष्ठान) (सं) ना. - जपतपसाधना; मंत्र-जप; मंत्रावर्तन; प्रार्थना.

जपापुष्प (जपपुष्प) (सं) ना. - दासाळीचे फूल; जारवंदीचे फूल.

जपिसु (जपिसु) (क) धा. - जपणे; जप करणे; प्रार्थिणे; मंत्र-पठण करणे; मंत्रजप पुरा करणे; जपसंख्या भरणे.

जपिसु (जपिसु) (क) धा. - शांतपणे न्याहाळणे; आडोऱ्यांत येईतो टपून राहणे.

जप्य (जप्य) (सं) वि. - जप करण्या योग्य; पठणीय.

जवबलु (जवबलु) (सं) ना. - निःसार; निःसत्त्व; नेमळटपणा; दौर्बल्य; वार्धक्य.

जव्विसु (जव्विसु) (क) धा. - चोखणे; शोषून घेणे; आंत ओढून घेणे; नागवणे; कुटविणे.

जव्वु (जव्वु) (क) धा. - शिवी देणे; निंदणे; पाणउतारा करणे; चोखणे; दळणे.

(क) ना. - अशक्तपणा; निर्बलता; सत्त्वहीनता; मार्दव;

वार्धक्य; शिवीगाळ; भेद; उद्धटपणा; शैथिल्य; विलंब;

पोकळपणा; सरपण.

जम (जम) (क) ना. - यम; मृत्युपाश; मृत्यूचा जबडा.

जमखाने (जमखाने) (अ. दे.) ना. - अंतरण्याचे जाजम;

रेशमी कापड; दरी; पठार; गुडार.

जमदग्नि (जमदग्नि) (सं) ना. - प्राचीन ऋषि; परशुरामपिता.

जमा (मे) (जमामे) (अ. दे.) ना. - जमा; सारांश;

वेरीज; एकूण.

जमीन (जमीन) (अ. दे.) ना. - जमीन; धरणी;

क्षेत्र; विभाग; भूमि.

जमुने (जमुने) (क) ना. - यमुनानदी; जमुना.

जं (जों) प (जं [जं०] ङ) (क) ना. - रास; दौग; समुदाय;
डुलकी; मध्यस्थ; पैग; वामकुक्षी; शोप.

जंपति (जं०पति) (क) ना. - दांपत्य; दंपती; जायापति; पतिव्रति.

जं(जों)पु (जं०[जं०]पु) (क) ना. - 'जंप' पहा.

जंवे(पताळ) (जं०वे) (जं०००) (क) ना. - झंपा; पांच किंवा दहा
मात्रांचा झंपा ताल.

जंव (जं०व) (क) ना. - दंभ; आडंबर; अवडंबर; अहंकार;
मस्ती; स्वतःलाच घेतलेला चावा; अतिशयोक्ति; अतिरंजितता;
दिमाख; ऐट; खोटा डौल.

—गार (गार) (क) वि. - दंभ मिरवणारा; दोंगी;
स्तुतिपाठक; चारण; भाट.

—गाति (गाति) (क) ना. - दोंगी स्त्री.

जंबर (जं०बर) (क) ना. - काम; उद्योग; अंगीकार; पत्करा.

जंबाल (जं०बाल) (सं) ना. - राड; चिखल; बुरडी; पोहण्याचा
भोपळा; असत्य; अंतर्गंगा; शेवाळ; कंजाळ; थापा.

जंवि (जं०वि) (क) ना. - शमीचें झाड.

जंबिया (जं०बिया) (भ. दे.) ना. - एक आखुड तलवार.

जंबीर(भीर) (जं०भीर [भीर]) (क) ना. - पपनस; बंगार; लिंबू.

जंबु(बू) (जं०बु [बू]) (सं) ना. - जांभूळ; सुवास.

जंबु(बू)क (जं०बु [बू] क) (सं) ना. - वरुण; कोल्हा; शृगाल.

जंबुद्वीप (जं०बुद्वीप) (सं) ना. - प्राचीन भारत; हिंदुस्थानाचें
प्राचीन नांव.

जंबुमालि (जं०बुमालि) (सं) ना. - एक राक्षस; प्रहस्तपुत्र.

जंबुनदि (द) (जं०बुनदि [द]) (सं) ना. - मेरुपर्वतातून उगम
पावलेली एक नदी.

जंभ (जं०भ) (सं) ना. - इंद्राने मारलेला एक राक्षस; लिंबू;
चावा; दाढ; सुळेदात; तोंड.

जम्मविसु (जं०मू विमू) (क) धा. - थरथर कापविणें; भिवविणें.

जम्मने (जं०मू ने) (क) अ. - लगलीच; त्वरित; चटकन; एकदम.

जय (जं०य) (सं) ना. - विजय; शुभ; शौर्य; जयाचीयुक्ति;
जयजयकार; एक संवत्सर.

—इसु (जं०सु) (क) धा. - जिंकणें; विजय पावणें;

—शाली (जं०ली) (सं) वि. - जय मिळवणारा;

—स्तंभ (जं०भ) (सं) ना. - विजयस्मारक;

विजयस्मरणार्थ खांब.

जयवोष (जं०वोष) (सं) ना. - जयजयकार; विजयाची
घोषणा.

जयव (जं०व) (सं) वि. - जयशाली; विजयी.

जयद्वय (जं०द्वय) (सं) ना. - कौरवपक्षीय राजा;

सिंधुदेशाचा राजा; महाराष्ट्रीय.

जयन (जं०यन) (सं) ना. - जय; चिलखत; युद्धकवच.

—शालिका (क) (जं०लीका [ली]) (सं) ना. - शस्त्रागार;
शस्त्रमांडार.

जयंत (जं०यंत) (सं) ना. - इंद्रपुत्र; धृतराष्ट्राचा एक मैत्री

जयंति (जं०यंति) (सं) ना. - जन्मतिथि; वाढदिवस;

जन्मदिनोत्सव; पताका; निशाण.

जयमान (जं०यमान) (सं) ना. - विजय; जयप्राप्ति.

जयलक्ष्मि, (श्री) (जं०यलक्ष्मी [श्री]) (सं) ना. - विजया;
विजयलक्ष्मी.

जयविजय (जं०यविजय) (सं) ना. - बैकुंठाचे द्वारपाल.

जया (ये) (जं०या [ये]) (सं) ना. - दुर्गा; कालिदेवी; शक्ति.

जयि (यी) (जं०यि [ये]) (सं) वि. - विजयी; जय मिळवलेला.

जयिनि (नी) (जं०यनि [ये]) (सं) ना. - विजयिनी; जय
मिळवलेली स्त्री.

जय्य (जं०य्य) (सं) वि. - विजययोग; जयसाध्य.

जर (जं०र) (सं) ना. - जरा; वार्धक्य; म्हातारपण; जीर्णता;
कृष्णाला जखम करणारा वेरड.

(क) ना. - ज्वर; ताप; पुरळ; जर.

जरगु (जं०रगु) (क) धा. - होणें; भरणें; मिरवणें; गमावणें;
चकाकणें; निसरणें; पळून जाणें; निसटणें.

(क) ना. सोन्याची पूड; धान्यांतील केर; राड;

उतार; निसरडे; गडबडा लोळणें; सुटका; कृति.

—इसु (जं०सु) (क) धा. - चालविणें; संपविणें; उतरविणें.

जरठ (जं०ठ) (सं) वि. - कठोर; क्रूर; घट्ट; बृद्ध; जीर्ण.

जरड (जं०ड) (क) वि. - ओबडधोबड; घट्ट.

(क) ना. - क्रूर मनुष्य; क्रोधी मनुष्य.

जरड्ड (जं०ड्ड) (क) वि. - पोकळ; निःसार; अस्य; क्षुद्र;
निरुपयोगी; अप्रयोजक.

जरडे (डि) (जं०डे [डि]) (क) ना. - चाळण; गाळणी;
गाळण्याचें साधन.

जरण (जं०रण) (सं) ना. - वृद्धावस्था; जीर्णता.

जरव (रंत) (जं०र [रंत]) (सं) वि. - जुना; जीर्ण;
कोमेजलेला; अस्थिर.

जरवध (जं०रवध) (सं) ना. - म्हातारा बैल; जुना बैल.

जरह (जं०रह) (सं) ना. - जरा; तिरस्कार; निंदा.

जरा (जं०रा) (सं) ना. - म्हातारपण; वार्धक्य.

जरायु (जं०रायु) (सं) ना. - गर्भकोष; गर्भिणी.

—ज (जं०) (सं) ना. - गर्भकोषांतून जन्मणारे जीव.

जरासंध (जं०रासंध) (सं) ना. - मगध देशाचा राजा.

जरि (जं०रि) (क) धा. - पडणें; पाय घसरणें; चिंता करणें; खुड्डा
खणणें; पाणउतारा करणें.

(क) ना. — खड्डा; प्रवाह; नदी; प्रपात; धबधबा; विप्रजंतु; शतपदी-जरतारी भृगु.

जरिगल्लु (जरिगल्लु) (क) ना. — सुवर्णखाणीचे दगड.

जरुचु (जरुचु) (क) धा. — वायफळ गंधा मारणे; रिकामे दडवडणे; वाचाळता करणे; अर्थशून्य बोलणे.

जरुहु (जरुहु) (क) धा. — वादविणे; वृद्धि पावविणे; नाश करणे.

जरे (जरे) (सं) ना. — 'जरा' पहा.

(क) धा. — हिणविणे; हंगवणे; टोचून बोलणे; निंदणे.

जरेह (जरेह) (क) ना. — घसरगंडी; आपलेच बोलणे अंगलट येणे.

जर्कु (जर्कु) (क) धा. — दावणे; दडपणे.

(क) ना. — 'कुडकु' पहा.

जर्जर (रित) (जर्जर [रित]) (सं) वि. — शिथिल; जुनेपुराणे;

जीर्ण; चोळामोळा झालेले; फुटलेले; जखम झालेले.

जर्जरिसु (जर्जरिसु) (क) धा. — दुर्बल करणे; अटणे;

अटविणे; भिवविणे; शक्तिहीन करणे.

जर्जर (जर्जर) (क) वि. — उद्धट; अहंकारी; 'जर्जर' पहा.

जर्बु (जर्बु) (जर्बु [जर्बु]) (क) धा. — डोळ्याच्या खुणेने सांगणे; डोळे वटारणे; शिबी देणे; निंदणे; अवमानणे; भिवविणे.

(क) ना. — भीति; अहंकार; उद्धटता; अवमान; निंदा.

जल (जल) (सं) ना. — पाणी; जड मनुष्य; मंदमति.

— ज (ज) (सं) ना. — कमळ; मासळी; चंद्र.

— मय (मय) (सं) वि. — जलाने भरलेले; पाणीपाणी झालेले.

जलक (जलक) (सं) ना. — स्नान; अंबोळ; वीरलता.

जलकन्ये (जलकन्ये) (सं) ना. — नागकन्या; नागस्त्री.

जलकरन (जलकरन) (सं) ना. — शंख; कमळ; दग; आकाश; ताजे पाणी.

जलकाक (जलकाक) (सं) ना. — पाण्यांत बुडणारा कावळा; पाणबुडा; पाणडुवा पक्षी.

जलकने (जलकने) (क) अ. — लागलीच; शटकन; एकदम; स्वच्छपणे.

(क) ना. — निर्मलता; शठशक्तीवणा; स्वच्छता; धाई.

जलक्रीडे (जलक्रीडे) (सं) ना. — पाण्यातील विहार; खेळ; हुंवणे; जलांतील विलास; जलक्रीडा.

जलगार (जलगार) (क) ना. — वंचक नावाडी; कचऱ्यातून सोनेबांदी काढणारा; केर काढणारा, गारुडी; कोळी; मासे धरणारा.

जलगु (जलगु) (क) ना. — सोने; सोन्याच्या खाणींतील दगड.

जलग्रह (जलग्रह) (सं) ना. — मगर; सुसर; मोठा मासा.

जलचर (जलचर) (सं) ना. — पाण्यांत राहणारा प्राणी;

नाव; जहाज.

जलजनित-विद्युत् (जलजनित-विद्युत्) (सं) ना. —

पाण्याच्या शक्तीवर उत्पन्न झालेली वीज; वारा आणि दग यांच्या घर्षणाने झालेली वीज.

जलजलिसु (जलजलिसु) (क) ना. — प्रज्वलित करणे; प्रकाशणे.

जलजज (जलजज) (सं) ना. — ब्रह्मदेव; 'अलरिच' पहा.

जलजजांड (जलजजांड) (सं) ना. — ब्रह्मांड.

जलजनाभ (जलजनाभ) (सं) ना. — विष्णु; पद्मनाभ.

जलजासन (जलजासन) (सं) ना. — ब्रह्मदेव.

जलजीव (जलजीव) (सं) ना. — मासे धरणारा.

जलतरंग (जलतरंग) (सं) ना. — पाण्याची लाट; एक वाद्य

जलद (जलद) (सं) ना. — मेघ; दग; आकाश.

(अ. दे.) ना. — तीव्रता; वेग.

जलदागम (जलदागम) (सं) ना. — पावसाळा; पहिला

पाऊस; वळीवाचे पाऊस.

जलदान (जलदान) (सं) ना. — तर्पण; पाणी सोडणे.

जलदुर्ग (जलदुर्ग) (सं) ना. — सभोवार खंदक किंवा पाणी असलेला किछा.

जलधर (जलधर) (सं) ना. — मेघ; दग; आकाश.

— मार्ग (मार्ग) (सं) ना. — आभाळ; आकाश; सूर्य.

जलधि (निधि) (जलधि [निधि]) (सं) ना. — पाण्याचा साठा; समुद्र; पावसाचे पाणी.

— जे (जे) (क) ना. — लक्ष्मी.

— रशने (रशने) (सं) ना. — भूमी; पृथ्वि.

जलधर (जलधर) (सं) ना. — जलधर राक्षस; मेघ; दग.

जलपति (जलपति) (सं) ना. — वरुणदेव; महासागर.

जलपुष्प (जलपुष्प) (सं) ना. — मासा; समुद्रफूल.

जलपूरकनलिका (जलपूरकनलिका) (सं) ना. — पाण्याचा नळ; पाण्याची चावी.

जलग्रलय (जलग्रलय) (सं) ना. — जगाचा पाण्यांत बुडून विनाश; सर्वनाश.

जलग्राय (जलग्राय) (सं) ना. — डोह.

जलग्रिय (जलग्रिय) (सं) ना. — वैद्युर्य रत्न.

जलफलकविमान (जलफलकविमान) (सं) ना. — नौका; जहाज.

जलभृत् (जलभृत्) (सं) ना. — मेघ; दग; जलधर.

जलमग्न (जलमग्न) (सं) ना. — पाण्यांत बुडलेले; मिजलेले.

(सं) ना. — कमळ; जलधर वगैरे जलांतील वस्तु.

जलसुच (क) (जलसुच [क]) (सं) ना. — मेघ; दग.

जलराशि (जलराशि) (सं) ना. — समुद्र; सागर; डोह.

जलरुह (जलरुह) (सं) ना. - कमल; जलांत रुजणारे—
वाढणारे.

—मित्र (मित्र) (सं) ना. - सूर्य.

—रिपु (रिपु) (सं) ना. - चंद्र.

—अक्ष (अक्ष) (सं) ना. - कमलनेत्र विष्णु; कृष्ण.

जलरुहोदर (जलरुहोदर) (सं) ना. - कमल ज्याच्या
उदरातून आले तो विष्णु; पद्मनाभ.

जलशयन (जलशयन) (सं) ना. - जलावर निजणारा; विष्णु;
नारायण.

जलशूक (जलशूक) (सं) ना. कमलकंद; शेवाळ; अंतर्गंगा.

जलसंधि (जलसंधि) (सं) ना. - दोन सागरांना जोडणारा
कालवा. सामुद्रधुनि.

जलहास (जलहास) (सं) ना. - जलफेस; सागरफेण; बुडबुडा;
फेस.

जलाकर (जलाकर) (सं) ना. - जलाशय; समुद्र; झरा; बुडबुडा;
चिलीम; गुडगुडी.

जलाधिप (जलाधिप) (सं) ना. - वरुणदेव.

जलांतनीके (जलांतनीके) (सं) ना. - पाणबुडी; जहाज;
मोटक

जलावतार (जलावतार) (सं) ना. - धक्का; गोदी; जहाज
लागण्याचा किनारा.

जलावर्त (जलावर्त) (सं) ना. - भोवरा; पाणवेरा; पाणचक्र.

जलाशय (जलाशय) (सं) ना. - सरोवर; पाण्याचा सांठा;
मासा. मंदमति; अज्ञानी; बाला.

जलाह्वय (जलाह्वय) (सं) ना. - कमल.

जलिक (जलिक) (सं) वि. - बंचक; फसव्या; मायाकार.

जलगु (जलगु) (क) धा. - गळणें; गाळणें.

(क) ना. - राड; गाळ.

जलक्रे (का) (जलक्रे) (क) (सं) ना. - जळू; रक्तशोषण
करणारा जंतु; कांटी.

जलो (लो) के जलो (लो) [क्रे] (सं) ना. - जलचर; मासा;
जलच घर असलेलें.

जलोच्छ्रम (जलोच्छ्रम) (सं) ना. - पाणी बाहेर नेण्याचा
पाट; परिवाह; तळ्यातील मोरी.

जलोत्तरण (जलोत्तरण) (सं) ना. - जलतरण; पोहणें; पाणी
तोडून परतीरीं गमन.

जलोदर (जलोदर) (सं) ना. - उदररोग; पोटात पाणी
साठण्याचा रोग.

जलौक्ष (जलौक्ष) (सं) ना. - सरोवर; समुद्र; तटाक; जलाशय.

जल्प (ल्पन) (जल्प) (सं) ना. - कथन; गोष्ट; चर्चा;
गप्पा; मुखस्तुति; खुशामत.

जलपाक (जलपाक) (सं) वि. - बावडी उडवणारा; गम्पिष्ट;
थापाड्या.

जल्पित (जल्पित) (सं) वि. - सांगितलेले; कथित.

(सं) ना. - शब्द; वचन.

जल्लि (ले) (जल्लि [ले]) (क) ना. - चाळणी; गाळणी
गाळण्याचे साधन.

जल्ले (जल्ले) (क) अ. - झटकन; लागलीच.

जल्लि (जल्लि) (क) ना. - कणगी; वेताची टोपळी; हारा; घडीब
दगड; खडी; खोटेपणा.

(सं) ना. - गोडा; चवरी; पुष्पमाला; झालर.

जल्लु (जल्लु) (क) ना. - शीड; नावेतील खांब; धांदोटी;
कपड्याचे किंवा पानाचे तुकडे.

जल्ले (जल्ले) (क) ना. - बांबूची बुडी; लोखंडी पाटी.

जव (जव) (क) ना. - यम; अंतक.

—केडिसु (केडिसु) (क) धा. - वेग थांबविणें; बलहीन करणें.

(सं) ना. - त्वरा; वेग; शक्ति; बल; स्थानांतर.

जवन (जवन) (क) ना. - यवनदेशीय; वेगवान घोडा;

यमसंबंधी; दवना.

जवनिके (जवनिके) (सं) ना. - यवनिक; पडदा; घोषा.

जवरक्रे (जवरक्रे) (क) ना. - यमरक्षा; कवच; चिलखत,
देहव्राण.

जवदुर (जवदुर) (क) ना. - यमलोक; यमपुरी.

जवळ (जवळ) (क) ना. - जोड; आवळे जावळे; जावळ.

जवळि (जवळि) (क) ना. - वस्त्राची जोडी; साडी; कापड.

—इसु (इसु) (क) धा. - एकत्रित होणें; समाविष्ट होणें.

—कालु (कालु) (क) ना. - पदयुग्म.

—मदळे (मदळे) (क) ना. - मृदंग; जोडचर्मवाद्य.

जवि (जवि) (क) ना. - घोड्याच्या शेपटीचे केस; सारंगीचा
तंतुगज.

जवुगु (जवुगु [जवु]) (क) ना. - पाणथळ जमीन;
दलदलीचा प्रदेश; ओल; दलदल.

जवे (जवे) (क) ना. - सातु; जव; यव.

जवारि (जवारि) (क) वि. - देशी; देशावरी.

जवाहीर (जवाहीर) (अ. दे) ना. - मोती; रत्ने वगैरे
जडजवाहीर; कौदणांतील रत्नाचा दागिना.

जव्वन (जव्वन) (अ. दे.) ना. - यौवन; तादृश्य; वाढतें वय;

जौवन (जौवन) स्तन; कुच.

—इग (इग) (क) ना. - तरुण; वयात आलेला.

जव्वने (जव्वने) (क) ना. - युवती; तरुणी; लहान वयाची स्त्री.

जव्वाजि (जव्वाजि) (क) ना. - एक सुगंधी द्रव्य.

जस (जस) (क) ना. - यश; कीर्ति; प्रख्याति.

—वंत (युत) (ज०ड [०००ड]) (क) वि. — कीर्तिमान; प्रसिद्ध पुरुष.

जल (ज०) (सं) अ. — केहा केहा; अकस्मात्.

(सं) ना. — थक्का; कंटाळा; आयास.

जहागीरदार (ज०ग०र०द०र) (अ. दे) ना. — जहागीरदार; प्रांताधिकारी.

जहजु (ज०ज०) (अ. दे) ना. — जहाज; मोठी नाव.

जहलक्षण (ज०ल०क्ष०ण) (सं) ना. — शब्दावृत्तीतील लक्षणभेद; लक्षणेने व्याख्याचा अर्थ.

जहनु (ज०ज०) (सं) ना. — गंगेचा पिता जन्हुव्यपि.

—तनये (ज०न०य०) (सं) ना. — जान्हवी; गंगानदी.

जळ (ज०) (क) ना. — पाणी; जड.

(क) ना. — झळ; उष्णता; उकाडा; स्वच्छता; कांति; प्रकाश.

जळकु (ज०ज०कु) (क) धा. — हलविणे; झोक देणे; थरथरणे; कापणे.

जळंब (ज०ज०ब) (क) ना. — पांवरण; आवरण; झाकण;

आच्छादन; पंखा.

जळंशयत (ज०ज०श०य०त) (क) ना. — चामर; पखा; भालदार.

जळरुह (ज०ज०रुह) (सं) ना. — कमल; 'तावरे' पहा.

जळु (ज०ज०) (क) वि. — अयोग्य. अडचणीचे; खोटे; पोकळ;

जाग (ज०ग) (क) ना. — स्थळ; हिरवारंग; पाच; रत्न; पत्तारत्न; याग; यज्ञ; वेध.

—परल (ज०र०ल) (क) ना. — पाचेच्या रंगाचा;

जागटे (ज०ग०टे) (क) ना. — झगट; लोहवाद्य; तास; झणाणा; पूजेची घंटा.

जागर (ज०ग०र) (सं) ना. — जागृति; लक्ष; निद्रानाश; पहार; कवच; पौष्ट; बल; धैर्य.

जागरण (ज०ग०र०ण) (सं) ना. — जाग्रण; जागृति; जागरूकता; निद्रानाश.

जागरता (ते) (ज०ग०र०ता [ते]) (सं) ना. — जागृति;

जागरूकता.

जागरि (ज०ग०रि) (सं) ना. — जाग्रत मनुष्य; गूळ.

जागरिणी (ज०ग०रि०णी) (सं) ना. — जाग्रत स्त्री; न झोपलेली स्त्री.

जागरित (ज०ग०रि०त) (सं) वि. — जाग्रत; झोपून उठलेला.

जागरूक (ज०ग०रू०क) (सं) वि. — जागा; जाग्रत; मागचापुढचा विचार करणारा; जाणीव असलेला.

—ते (डे) (सं) ना. — जाणीव; जागृति; विवेक; समजूत.

जागरे (थे) (ति) (ज०ग०रि [०००] ३०) (सं) ना. — जाणीव; जागृति.

जागिसु (ज०ग०रि०सु) (क) धा. — जागणे; ताठ उभे राहणे; वाकविणे; वाहवा करणे; प्रोत्साहन देणे; देह ताठ करणे.

जागु (ज०गु) (क) अ. — भले! वाहवा!

(क) ना. — मौन.

जागुड (ज०गु०ड) (क) ना. — कुंकुमकेशर; केशर.

जागु (ग्र) त (ज०गु [गु] ड) (सं) वि. — जागा झालेला;

जाणीव झालेला; संभाळून चालणारा.

जागु (ग्र) ति (ज०गु [गु] ड) (सं) ना. — मान; विवेक; जागरूकता.

जाग्रत (ज०ग०र०त) (सं) ना. — 'जाग्रत' पहा.

जाग्रते (ज०ग०र०ते) (सं) अ. — लागलीच; झटकन.

(सं) ना. — जागरूकता; जागृति.

जांगल (ज०ग०ल) (सं) ना. — जंगल; अरण्य; क्रूर; अनागरिक;

हिंसक; निर्जल प्रदेश; रेंताड.

जांगुल (ज०ग०ल) (सं) ना. — मायाविद्या; विषपरिहारविद्या; विष उतरवणारा; वैद्य.

जांगुलि (क) (ज०ग०ल [गु] च) (सं) ना. — वैद्य; गारुडी; सर्प खेळवणारा; जादुगार.

जांघिक (ज०ग०ङ्क) (सं) वि. — पळपुठ्या; पायावर भरंवसा ठेवणारा; भीतीने पळणारा.

जाजि (ज०जि) (क) ना. — मालतीपुष्प; जायफळ; मोगन्याचे फूल.

जाजु (ज०जु) (क) ना. — तांबडा दगड; काव; इंद्रजाल; मायाविद्या; जादू; गारुडी.

जाज्वल्यमान (ज०जु०ल्य०मान) (सं) वि. — प्रज्वलित; प्रकाशमान; जळणारा; तेज:पुंज.

जाठर (ज०ठर) (सं) वि. — औदरीय; पोटासंबंधी.

—रस (र०स) (सं) ना. — पित्त; पाचक रस.

जाडणे (ज०डणे) (क) ना. — दान; वापर; हालचाल; फेक; सहनशीलता; मंदी.

जाडि (ज०डि) (क) ना. — अखंड प्रवाह; उकळी; शरा; ओढा; उमळी; क्रोध; बलात्कार; उष्णता; समूह; कांबळे; भर.

जाडिसु (ज०डि०सु) (क) धा. — झडणे; स्वच्छकरणे; हलविणे; फेकणे; पेटविणे; प्रोत्साहन देणे; टोचून बोलणे; तोंडावर सांगणे; केर काढणे.

जाडु (ज०डु) (क) ना. — रीति उपयोग; वासरक्रम; पद्धति; शैली; ओळ; मार्ग; पंक्ति; सूचना; सुगावा; शोध.

जाडे (ज०डे) (क) ना. — पावलाची खूण; गाडीच्या चाकाची खूण; सूचना; चाहुल; अंशरूप; कांबळे; चुणचुणीतपणा; अनुभव; चापल्य, वेग; उपाय; युक्ति; सुट्टी; विश्रांति; मध्यंतर; रजा.

जाड्य (ज०ड्य) (सं) ना. — मंदपणा; जडत्व; अस्वस्थता; रोग; आलस्य; रोग; थंडपणा; मूर्खपणा; सुस्ती; जडपणा.

जाण् (जण्) (क) ना. - चातुर्य; समजूत; शहाणपणा.

—इमे (मे) (जण् [जण्]) (क) ना. - समजूत; ज्ञान; शहाणपणा; चतुराई.

—ओडेय (जण्) (क) ना. - ज्ञानी; तज्ञ.

—किड्ड (जण्) (क) धा. - न समजणे; मति कुंठित होणे.

—नुडि (जण्) (क) ना. - चांगले बोलणे; विचारी भाषण.

जाण (जण) (क) (क) ना. - ज्ञाता; जाणकार.

जाणि (णु) वे (जण [जण] णे) (क) ना. - ज्ञान; जाणीव; प्रतिपत्ति; प्रगल्भता.

जात (जण) (सं) वि. - जन्मलेले; अस्तित्वात असलेले.

(सं) ना. - समूह; पुत्र; सत्कुलीन.

जातक (जण) (सं) ना. - जन्मकुंडली; बुद्धदेवाची पूर्व जन्मकथा; जन्माला आलेला.

जातकर्म (जण) (सं) ना. - नामकरण; बारसे; जन्मल्या बाळाचे संस्कार; पुत्रावण; जातक.

जातरूप (जण) (सं) ना. - सोने; जन्मलेल्या मुलाचे रूपरंग; नशावस्था; नशता.

जातवेद (दस) (जण) (सं) ना. - अग्नि.

—मुनि (जण) (सं) ना. - बसवेश्वरांच्या गुरूचे नाव.

जातसूतक } (जण) (सं) ना. - मिश्र रक्ताची संतति.

जातशौच } (जण) (सं) अशुद्ध जन्म.

जाति (जण) (सं) ना. - ब्राह्मणादि चतुर्वर्ण; जातकुळि;

वडिलोपाजित औद्योगिक संस्कार; कुळकसब; मालती-पुष्प;

जायफळ; जन्म; गोत्र; आवळ्याचे झाड; उत्तम कूळ; समूह;

विनय.

—कर्म (जण) (सं) ना. - जातीचे कर्तव्य; जातीचे मुख्य कार्य.

जाति (सी) कोश (जण) (सं) ना. - जायपत्री.

जातिगार (जण) (क) ना. - गुंड; खाऊन फिरणारा.

फटिंग; 'डंडाडि' पहा.

जातिफल (जण) (सं) ना. - जायफळ.

जातिभ्रष्ट (जण) (सं) वि. - जातिबहिष्कृत; बाटगा;

जातिबाह्य; नीतिहीन; निरुपयोगी.

जातिवळ (जण) (क) ना. उद्योगी; अनुवंशिक धंदा करणारा.

जातिवैर (जण) (सं) ना. - जातिद्वेष; जन्म शत्रुत्व.

जातिवैरि (जण) (सं) कुलकंटक; कुहाडीचा दांडा.

(लक्षणा)

जातिसंकर (जण) (सं) ना. - जातिमिश्रण; कुलभ्रष्टता;

जातीजातीचे एकीकरण.

जातीय (जण) (सं) वि. - जातिसंबंधी; जातीला सोपवून दिलेले; जातवार; जातिप्राधान्य दिलेले.

जातु (जण) (सं) अ. - केव्हा केव्हा; कधीतरी; कदाचित्;

कथंचित्.

जातुधान (जण) (सं) ना. - राक्षस; पिशाच.

जाते (जण) (सं) ना. - मुलगी; कथा.

जात्य (जण) (सं) वि. - कुलीन; सत्कुलात जन्मलेला; योग्य.

जात्यतीत (जण) (सं) वि. - जातिभेद न मानणारा;

सत्कुल जन्माचा अभिमान धरणारा.

जात्यंघ (जण) (सं) वि. - जातीच्या अभिमानाने

पछाडलेला; दुरभिमानी.

जात्रे (जण) (क) ना. - यात्रा; उत्सव; देवाची मिरवणूक;

सण; पवित्र देवदर्शन.

जादि (जण) (सं) ना. - मोगरा; मालती; जाति; जाई.

जादु (जण) (सं) ना. - काव; तांबडी माती; जायफळ.

(अ. दे) ना. - इंद्रजाल; मायाविद्या; नजरबंदी.

जान (जण) (क) ना. - जाण; ज्ञान; ध्यान; समजूत; योजना;

चिंता; विचार; स्मृति.

—इसु (जण) (क) धा. - समजून घेणे; योजना करणे;

योजिणे; आठवणे; स्मरणे.

जानकि (की) (जण) (सं) ना. - जनककन्या; सीता.

जानकीजानि (जण) (सं) ना. - जानकीजीवन; राम;

जानकीपति.

जानपद (जण) (सं) वि. - जनपदासंबंधी; खेळ्यासंबंधी.

(सं) ना. - देश; खेडें; जनगण; जनता.

जानि (जण) (क) वि. - ज्ञानी; समजूतदार; आलोचक;

विचारक. (सं) ना. - पलि; बायको.

जानिसु (जण) (क) धा. - ध्यान करणे; विचार करणे;

स्मरणे; आठवणे; विचंचून पाहणे.

जानु (जण) (सं) ना. - गुड्यापासून खालचा भाग; पिंढरी.

—दध्न (मात्र) (जण) (सं) ना. - गुड्या-

पर्यंतचा भाग; जंघा.

जापाळ (जण) (क) ना. - जेपाळ बी; मलसारक बी.

जापु (जण) (क) ना. - लांबट पाऊल; मुदंगवादन; तालगति.

जाप्य (जण) (सं) ना. - आलस्य; अंगचोरपणा; सुस्ती.

जाबाल (जण) (सं) ना. - जाबालोपनिषत्; धनगर;

अजाजीवन कंठणारा; सुखी.

जाबालि (जण) (सं) ना. - प्राचीन ऋषि; दशरथाचा गुरू.

जाम (व) (जण) (सं) ना. - प्रशंसा; चाल; चलन;

घटका; दिवसाचा आठवा भाग.

जामदन्य (जण) (सं) ना. - परशुराम; जगदमीचा पुत्र.

जामात (त) (ता) (जण) (सं) ना. -

जावई; मुलीचा नवरा; कन्यापति.

जामि (मिनि) (जामि) [मिनि] (सं) ना. - पतिव्रता; कुलीना; गरती स्त्री.

जामीनु (जामिनु) (अ. दे.) ना. - मध्यस्थ; हमीदार; भद्रता; जबाबदारी.

जांबव (वंत) जांबव [वंत] (सं) ना. - अस्थलासारखा दिसणारा मानवाचा पूर्वज.

जांबवति (जांबवति) (सं) ना. - जांबवानाची कन्या; कृष्णपत्नि.

जांबवि (जांबु) जांबवि [जांबु] (सं) ना. - जांभळ; जंबीर.

जांबूनाद (जांबूनाद) (सं) ना. - जांबूनादीत सापडणारे सोने.

जायक (जायक) (सं) ना. - सुगंधीवृक्ष; चंदन.

जायमान (जायमान) (सं) ना. - जन्म; जीवन; संसार; प्राप्ति.

जाया (जाया) (सं) वि. - नष्ट झालेले.

(सं) ना. - हानी; नाश; अकृत्याण; पत्नि.

जायाजीव (जायाजीव) (सं) ना. - पत्निजीवि; नर्तक; नट.

जायापति (जायापति) (सं) ना. - दंपती; जोडपे.

जायि (यिपत्रे) जायि [यिपत्रे] (सं) ना. - जायफल; जायपत्री; संगीत पद्धति; झरझरी वाद्य.

जायिल (जायिल) (क) ना. - न्हावी; कुक्कुर; कुत्रा; काळवीट; सारमेय.

जायु (जायु) (सं) ना. - मद्य; दारू; रोगनिवारक औषध.

जाये (जाये) (सं) ना. - पत्नि; घरधनीण; जाया.

जार (जार) (सं) ना. - व्यभिचारी; परस्त्रीलोलुप; पाय घसरणारा; व्यभिचारी.

जारिके (जारिके) (सं) ना. - निसरडे; व्यभिचार; पायचूक; निसरा.

जारिणि १ (जारिणि) (सं) ना. - व्यभिचारिणी; विधवा;

जारिरे २ (जारिरे) (सं) ना. - व्यभिचारिणी; विधवा.

जारु (जारु) (क) धा. - दिसेनासा होणे; वाट चुकणे; पाय चुकणे; चुकून भलते बोलणे; प्रवाहाच्या उलट जाणे.

—इसु (इसु) (क) धा. - खाली सरणे; दूर होणे; चालू करणे.

—केडहु (केडहु) (क) धा. - कडेलाट करणे; उतरणे; नकळत लोटणे; अज्ञानांत लोटणे.

जाल (जाल) (सं) ना. - जाले; मितीतील जाले; कपटजाल; झरोका; कोंडवाडा; समूह; अंकार; दड्डी; श्रृंगार; आकाश; इंद्रिय; गुरे सावलीला आणण्याची जागा; इंद्रजाल; आवरण; मुस्कट.

जालक (जालक) (सं) ना. - गालणी; गळंतिका; गळती; फिल्टर; जाले फेकणारा; कोळी; धीवर; विणलेले कापड; जगण्याची इच्छा करणारा; झरोका; साणे.

जालकरण (जालकरण) (सं) ना. - मच्छीमार; मासेमारीचा धंदा.

जालगार (जालगार) (क) ना. - वंचक; फसविणारा; नावाडी; धीवर; कचऱ्यांतून सोनेचांदी निवडणारा.

जालधर (दर) जालधर [दर] (सं) ना. - खिडकी; जाली; जालीचे वातायन.

जालरि (जालरि) (क) ना. - झालर; श्रृंगारवस्त्र; जालीचे काम.

जालि (जालि) (सं) ना. - जालेवाला; कोळी; धीवर.

(क) ना. - जामळ; बर्वूरवृक्ष.

जालिक (जालिक) (सं) ना. - नावाडी; नाविक; मासे धरणारा; जादुगार; इंद्रजालिक; वंचक.

जालिका (के) (जालिका [के]) (सं) ना. - कवच; चिलखत; लोखंडी जाले; टक स्त्री, मंत्रतंत्र करणारी; जादुगारिणी.

जाल्म (जाल्म) (क) वि. - नीच; वंचक; क्षुद्र; क्रूर; तुच्छ.

जाव (जाव) (क) ना. - याम; प्रहर; तीन तास.

जावडि (जावडि) (क) वि. - अत्य; क्षुद्र; दुर्बल.

(क) ना. - गीत; स्त्रियाच्या हातापायाला लावण्याचा रंग; अळिता.

जावळ (जावळ) (क) वि. - सामान्य; सर्वसाधारण; मामुली; हीन; क्षुद्र.

जावळि (जावळि) (क) ना. - 'चावडि' पहा.

जावने (जावने) (क) ना. - सरपण; जळणाचे लाकूड; विश्रान्ति; सुटी; काकडा; पोत; टक; वंचक.

जाहिरात (जाहिरात) (अ. दे) ना. - प्रसिद्धी; प्रगटना; डांगोरा; दवंडी; परिपत्रक; प्रख्याति.

जान्हवि (वी) (जान्हवि [वी]) (सं) ना. - गंगानदी; जन्हुतनया. —धर (धर) (सं) ना. - गंगाधर; शिव.

जाल (जाल) (क) वि. - पातळ; जालीदार; शिरशिरित.

जालक (जालक) (सं) ना. - जाले; भोके असलेले वस्त्र; समूह; कपट; (सं) वि. - उपद्रवापी; लफडेबाज; दुर्वर्ती.

जालरिग (जालरिग) (क) ना. - झालर; 'जालरि' पहा.

जालवणे (जालवणे) (क) ना. - फसवणूक; नजरबंदी; मोह.

जालिगे (जालिगे) (क) ना. - विणलेली पिशवी; भटार; हमीणी; पैशाची पिशवी; वस्त्रावरण.

जालिसु (जालिसु) (क) धा. - गालणे; हलवणे; गमावणे; घसरणे; हिणवणे; तुच्छ लेखणे.

जाळू (जाळू) (क) ना. - पोकळी; असत्य भाषण; दूरचा नातेवाईक; जाले लावणारा.

—जुडि (जुडि) (क) ना. — पोकळ बोलणें; फोलभाषा; थाप जिहे (जिहे) (जुडि) (सं) ना. — जिह्या; जीम; रसना. जिगदु (जिगदु) (क) ना. — डिक; गोंद; खळ; चिकाटी.

(क) ना. — चिमटा वेणें; चिमटणें; बोचकरणें.

जिगणि (गे) डि (जिगणि) (क) ना. — 'जदूक' पहा; जळ; रक्तपिपासु; दुर्नाम; बदलैकिक.

जिगळु (जिगळु) (क) ना. — कालवा; समानता; साम्य; युक्ति; उपाययोजना; संधि.

जिगि (जिगि) (क) धा. — फाडणें; उडणें; उकरणें; खाणें; चकाकणें; अभिवृद्धि होणें; उडी मारणें.

जिगिल् (जिगिल्) (क) धा. — चिकटणें; खेदून राहणें; अडचणीला कारण होणें; संकटांत सांपडणें; अडकून पडणें.

जिगीषा (ये) (जिगीषा [जि]) (सं) ना. — विजयेच्छा; जिंकण्याची इच्छा.

जिगीषु (जिगीषु) (सं) वि. — ज्याची इच्छा करणारा; विजयापेक्षा बाळगणारा.

जिगुळे (जिगुळे) (क) ना. — 'जिगणिलि' पहा; जळ.

जिघत्सु (जिघत्सु) (सं) वि. — मुकलेला; क्षुधित.

जिघत्से (जिघत्से) (सं) ना. — भूक; क्षुधा.

जिघांसु (जिघांसु) (सं) वि. — घातक; मारण्याची इच्छा करणारा; वैरी.

जिके (जिके) (क) ना. — हरिण; कुरंग; मृग.

जिगि (जिगि) (क) ना. — मस्ती; शिंग; निशा; अमल; भान हरणें; मासळी.

जिज्ञासु (जिज्ञासु) (सं) वि. — जाणण्याची इच्छा करणारा; विचारक.

जिज्ञासे (जिज्ञासे) (सं) ना. — समजण्याची इच्छा; विचाराची आकांक्षा; परीक्षा.

जिट्ट (जिट्ट) (जिट्ट [जिट्ट]) (क) ना. — टोळ; पतंग; फुलपांवरून; टिटवी; देवपक्षी; टोळघाड.

जिट्टि (जिट्टि) (क) ना. — खिड; दिडीदरवाजा.

जिड्डु (जिड्डु) (क) ना. — 'गवि' पहा, चिखल; धडपणा; असंस्कृता; सुगंधी धूप; मूखं स्त्री; गोंद; डिक.

जिण (गु) गु (जिण [गु]) (क) धा. — गळणें; ठिबकणें; पाझरणें; शिरपणें.

जित् (जित्) (सं) वि. — जिंकलेला; जिंकणारा.

(सं) ना. — विजयी; विजेता.

जित (जित) (सं) वि. — जिंकला गेलेला; आधीन झालेला; निश्चित; स्थिर; प्राप्त.

—पडिसु (पडिसु) (क) धा. — निश्चित करणें; स्मरण देणें; तोंडपाठ करणें; आठवण राहीलसें करणें.

—पडु (पडु) (क) धा. — मन ठाम करणें; निर्धार करणें; विद्वान होणें.

जितकाम (जितकाम) (सं) ना. — काम जिंकणारा; शिव; यति; बुद्ध; जिन अर्हत; विरक्त.

जितकामे (जितकामे) (सं) ना. — काम जिंकलेली स्त्री; घरंदाज स्त्री; पतिव्रता; वरवधु.

जितकाशि (जितकाशि) (सं) वि. — विजयानें मिरवणारा; पापावर जय मिळवलेला.

जितशत्रु (जितशत्रु) (सं) ना. — शत्रूवर विजय मिळवणारा; अजितसेनाचा पुत्र.

जिताक्ष (जिताक्ष) (सं) वि. — इंद्रिये जिंकलेला; मनोनिग्रही; संयमी.

जितांतक (जितांतक) (सं) ना. — मृत्युंजय; कालांतक; शिव.

जितेंद्रिय (जितेंद्रिय) (सं) वि. — ज्यानें इंद्रियें जिंकली आहेत असा; मनोनिग्रही; संयमी.

जित्य (जित्य) (सं) वि. — जिंकण्यासारखा; जयसाध्य; नांगराचा फाळ.

जित्वर (जित्वर) (सं) वि. — जयशाली; विजयी.

जिहु (जिहु) (क) ना. — पण; हट्ट; सड; उडें; तिरस्कार.

जिन (जिन) (सं) ना. — वीतराग; तीर्थंकर; बुद्ध; विष्णु; चोवीसचा संकेत; अर्हत.

जिनगृह (जिनगृह) (सं) ना. — जैनवस्ती; जैनमंदिर.

जिन (गु) गु (जिन [गु]) (क) धा. — गुणगुणणें; व्यर्थ खंगणें; अलक्ष्मि होणें; बुरबुरणें; वितळणें; शिरपणें; ओतणें.

जिनिगिसु (जिनिगिसु) (क) धा. — वेग कमी करणें; मूर्छित होणें; निश्चेष्ट होणें; जळफळणें; वर्षाव करणें; वितळणें;

जिंदगी (जिंदगी) (अ.दे.) ना. — जिनगानी; पुंजी; सर्वस्व; चीजवस्त; स्वत्व; जीवन.

जिंदाबाद (जिंदाबाद) (अ. दे.) वि. — चिरंजीव; चिरायु होवो! आयुष्यमान.

जिप (पु) ण (जिप [पु]) (क) वि. — कृपण; लोभी; चिकट; चिक्क; कंजुष; हात राखून खर्च करणारा.

जिवरु (जिवरु) (क) ना. — डोळ्याचें विपडें; कसर; डोळ्याचें पिच.

जिट्टु (जिट्टु) (क) ना. — चिकटपणा; ध्वनि; स्वर; नाद; चाहुल; आवाज.

जिर् (जिर्) (क) धा. — मिणें; घाबरणें; हाय खाणें.

(क) ना. — चिरचिर.

जिलें (रले) (रिले) (जिलें [रले]) (क) ना. — पोरकिडे; गोम; छुरळ.

जिराफ (जिराफ) (क) ना. — चित्रोष्ट; लांब मानेचे जनावर; जिराफ.

जिल्ही (जिल्ही) (क) ना. - लहान भोक; तडा; चीर; भेग.

जिल्हू (जिल्हू) (क) ना. - झुणझुण; बधिरता; चर्मसंकोच; तंटा; गोंधळ.

जिवुळि (जिवुळि) (ग) ना. - 'जवळी' पहा.

जिण्णु (जिण्णु) (सं) वि. - विजयाकांक्षी; विजयी; जयेच्छु.

(सं) ना. - जिन; इंद्र; अर्जुन; विष्णु; काम; सूर्य; शिव; शेषराज.

जिण्णुचाप (जिण्णुचाप) (सं) ना. - इंद्रधनुष्य; पाऊस; मदन-बाण.

जिहासे (जिहासे) (सं) ना. - त्यागाची इच्छा; वैराग्य; त्याग-बुद्धि; निवेद; कंटाळा.

जिहा (जिहा) (सं) वि. - कुटिल; वक्र; वाकडे; मंद; मूर्ख; कपटी; अप्रामाणिक; लुचा; फसवा.

जिह्म (जिह्म) (सं) ना. - वक्रगति; साप.

जिह्मा (जिह्मा) (सं) ना. - जीभ; रसना.

जिह्माडंबर (जिह्माडंबर) (सं) ना. - तोंडपाटीलकी; वाचाळता; बढाई; बंडल (लक्षणा).

जीकळि (जीकळि) (क) ना. - झाडांना पाणी घालण्याची शारी.

जीत (जीत) (क) ना. - जीवित; रावणूक; कुली पगार; रोजमजुरी.

—गार (गार) (क) वि. - रोजमजूर; मजुरीने काम करणारा; श्रमजीवि; निदळाचा धाम गाळून जगणारा.

जीन (जीन) (क) वि. जीर्ण; जुने; निष्प्रयोजक; कृपण; लोभी; क्षुद्र; दीन; गरीब.

जीन (जु) (जीन [जु]) (अन्वे) ना. - घोड्याच्या पाठीवरील आसन; खोगीर.

जीनगार (जीनगार) (क) ना. - बाहुल्या, खेळणीं, तयार करणारा; जिनगर.

जीनशाले (जीनशाले) (सं) ना. - शस्त्रागार, युद्धसामग्री ठेवण्याचे ठिकाण.

जीमूत (जीमूत) (सं) ना. - दग; मेघ; पर्वत; हत्ती; काळा डाग; देवकुळ; एक राठ गवत; राक्षसाचे नांव.

—लते (लते) (सं) ना. - विद्युत; वीज.

—बाहून (बाहून) (सं) ना. - इंद्र; 'नागानंद' नाटकाचा कथानायक.

जीय (जीय) (क) अ. - अय्या! स्वामी! बगैरेसारखे सन्मान-बोधक अव्यय.

जीयेने (जीयेने) (क) अ. - जी जी करून; हांजी हांजी करून; दीनघाणे; गयावया करून.

जीर (रु) (जीर [रु]) (क) धा. - किंचाळणे; ओरडणे; चिर असा आवाज करणे.

जीर (जीर) (क) ना. - अतिवेग; खड्ड; तलवार.

जीरके (ने) (जीरके [ने]) (सं) ना. - जिरें; मसाल्याचा जिघस.

जीरू (जीरू) (क) धा. - 'जीर' पहा.

जीरुंडे (जीरुंडे) (क) ना. - किर ध्वनि करणारे किडे;

जीरुंदुवि (जीरुंदुवि) (क) ना. - किर ध्वनि करणारे किडे; शिल्ली; टोल; पतंग.

जीरुळे (जीरुळे) (क) धा. - ओरडणे; किंचाळणे; शीळ घालणे. जीरुळवि (जीरुळवि) (क) वि. - पिचकारा; पाणी घालण्याची शारी.

जीरण (जीरण) (सं) वि. - वितळलेले; जुने; विरघळलेले; झिजलेले; शक्तिहीन; शिथिल; वाहून गेलेले; कोमेजलेले. अतिप्राचीन; नष्ट.

—इसु (इसु) (क) धा. - पचविणे; पचन करणे; झिजवणे; जुने होणे; वितळविणे.

—कारि (कारि) (क) वि. - पचनक्रियेला साह्य करणारा.

—कोश (कोश) (सं) ना. - जठर; पचनक्रियास्थान.

—विजीर्ण (विजीर्ण) (सं) वि. - अतिजीर्ण; चिंध्या-चिंध्या झालेले; अतिशिथिल.

जीर्ति (जीर्ति) (सं) ना. - पचन; वितळण्याची क्रिया.

जीव (जीव) (सं) ना. - जीवन; हयात; आयुष्य; अस्तित्व; प्राणी; शारदा; घोडा; जीवात्मा; व्यक्ति; उद्योग; भाषा; जीवनाधार; बृहस्पति; बाणाचे फूल; मौर्वी; सत्त्व; रहस्य; प्रधान.

—ई, ईयु (ई, ईयु) (क) धा. - जीव घालणे; प्रोत्साहन देणे; शिकार करणे.

—अेतु (अेतु) (क) धा. - जन्माला येणे.

—क (क) (सं) ना. - दास; जिन; साधु; गाढी; वनस्पतिविशेष.

—कळे (कळे) (सं) ना. - सुखी जीवन.

—कळळ (कळळ) (क) ना. - अंगचोर; चुकारतडू.

—कोडु (कोडु) (क) धा. - प्राणार्पण करणे; प्रोत्साहन देणे.

जीवगेळय (जीवगेळय) (क) ना. - जिवरदोस्त; जीवश्च कंठश्च; प्रिय मित्र.

जीवत (जीवत) (सं) वि. - जिवंत; जीव असलेला; जिता.

जीवतांके (जीवतांके) (सं) ना. - मुलंबाळें जिवंत असलेली स्त्री; लेकरवाळी.

जीवत्पति (जीवत्पति) (सं) ना. - सौभाग्यवति; सुमंगला; सधवा; 'अैदे' पहा.

जीवचय (जीवचय) (सं) ना. - प्राणिजात; प्राणीसृष्टि.

जीवदान (जिवदान) (सं) ना. - प्राणरक्षण; प्राणार्पण; प्राण वाचवणे.

जीवधन (जिवधन) (सं) वि. - प्राणाला धन मानणारा; जीवसंपदा.

जीवधारण (जिवधारण) (सं) ना. - जीवन; निर्वाह; प्राणधारणा; अस्तित्व.

जीवन (जिवन) (सं) ना. - पाणी; उद्योग; निर्वाह; वृत्ति; अस्तित्व.

—वाह (वाह) (सं) ना. - मेघ; दग.

जीवनांश (जिवनांश) (सं) ना. - पोटासाठी मिळणारे धन. पोटागी; उपजीविकेचे साधन; जीवननिर्वाह.

जीवनिधि (जिवनिधि) (सं) ना. - महासागर; पाण्याचा सांठा.

जीवनीय (जिवनीय) (सं) वि. - जीवनाधार; धारोष्ण दूध.

जीवनोपाय (जिवनोपाय) (सं) ना. - जीवनोद्योग; निर्वाहसाधन; वृत्ति.

जीवंत (जिवंत) (अ-दे) ना. - 'जीवत्' पहा.

जीवन्मुक्त (जिवन्मुक्त) (सं) वि. - जननमरणांतून मुक्त; सिद्धपुरुष; मोक्षप्राप्ती.

जीवन्मुक्ति (जिवन्मुक्ति) (सं) ना. - जन्मफेऱ्यापासून मुटका; सिद्धावस्था; सजीव मोक्षप्राप्ति.

जीवमान (जिवमान) (सं) ना. - हयात; जीवन; आयुर्मर्यादा; आयुष्य; जीवित काळ.

जीवरत्न (जिवरत्न) (सं) ना. - जीवरूपी रत्न; प्राणीश्रेष्ठ.

जीवल (जिवल) (सं) ना. - ऋतुपर्णाचा सारथी.

जीवश (जिवश) (सं) वि. - जिवंत असूनहि मृताप्रमाणे असणारा; अस्थिरपंजर; जीवन्मृत.

जीवातु (जिवतातु) (सं) ना. - प्राणरक्षण; जीवसत्त्व; संजीवनी.

जीवात्म (जिवतात्म) (सं) ना. - परमात्म्याचा अंश; जीवात्मा.

जीवाळ (जिवताळ) (क) ना. - जीवनकळा; सत्त्व; रहस्य; सार; जिह्वाळें; वाद्यांतील ध्वनिसाधन. 'जीवळ' पहा.

जीवि (जिवी) (सं) ना. - जीव असलेला; प्राणी.

—के (के) (सं) ना. - वृत्ति; जीवनोपाय; अस्तित्व; कुली; मजूरी; निर्वाहव्यय.

—इसु (इसु) (क) धा. - जिवंत राहणें; प्राणधारण करणें.

जीवितेश (जिवितेश) (सं) ना. - पति; बळम; राजा; महाराज; जीवनाचा मालक.

जीवे (जीवे) (सं) ना. - हृदय; छाती; मौर्वी; प्रत्यंचा; बाण जोडण्याची रज्जु.

जुक्ति (जुक्ति) (अ. दे) ना. - युक्ति; योजना; उपाय; मार्ग

जुग (जुग) (अ. दे) ना. - युग; जोडीदार; सहचर; सहकारी.

जुगम (जुगम) (क) ना. - युग्म; जोडी; जोड; दोन.

जुगुप्सा (जुगुप्सा) (सं) ना. - तिस्कार; कंटाळा; असह्यता; निंदा; तुच्छता; हीनता.

जुगुम (जुगुम) (क) ना. - युग्म; 'जुगम' पहा.

जुगुल (जुगुल) (क) धा. - निघणें; निघून जाणें.

जुंजु (जुंजु) (क) ना. - पिसारा; झिमझिम; गुंजांचे कणीस; कोंबड्याच्या डोक्यावरील फूल; लालफणी.

जुंजुरु (जुंजुरु) (क) ना. - कुरळे केस; पावसाची भुरभूर.

जुंजुळी (जुंजुळी) (क) वि. - तांबडे, लाल; रक्तवर्णी.

जुंजुटि (जुंजुटि) (क) ना. - संगीतातील एक राग; झिंजोटी

जुंजूरि (जुंजूरि) (क) ना. - गुडगुडी; हुक्का; चिलीम.

जुट्टु (जुट्टु) (क) ना. - शिवा; शेंडी; मोरतुरा; कोंबडफणी.

—हिडि (हिडि) (क) धा. - शेंडी धरणें; काप्रीत पकडणें;

खोड्यांत पाडणें; विडीत गाठणें.

जुणुगु (जुणुगु) (क) धा. - मार्गे खेचणें; मुरडणें; कुस्करणें.

जुद्ध (जुद्ध) (क) ना. - युद्ध; रणकंदन; समर.

जुम्मु (जुम्मु) (क) ना. - हर्षामर्षाचा उद्रेक; रोमांच;

हातापायाला मुंया येणें; झुमझुम.

जुम्मेने (जुम्मेने) (क) अ. - अंगावर काटा आल्याने; शरीर

झुमझुमून.

जुरि (जुरि) (क) धा. - ओतणें; पाझरणें; गळणें.

(क) ना. - झुरका; दम; उठाव; ओढ.

जुरिके (जुरिके) (क) ना. - ओढ; झपाटा; धूम्रपान; दम;

झुरका

जुलुमे (जुलुमे) (अ. दे) ना. - जुद्धम; जबरदस्ती; आग्रह;

निबंध; अवश्य कर्तव्य; 'कड्याय' पहा.

जुष्ट (जुष्ट) (सं) वि. - पिकलेले; सेवा केलेले; उष्टें; सेवित.

जुहू (जुहू) (सं) ना. - तांबड्या लाकडाचे यज्ञमात्र. अर्धवर्तुळ;

मुंबईजवळील सुंदर सागरकाठचा भाग.

जुहुराण (जुहुराण) (सं) ना. - अग्नि; यज्ञपुरोहित; ऋत्विज चंद्र.

जुगलिसु (जुगलिसु) (क) धा. - पेंगणें; झुकांडी देणें.

हेलकावणें; टांगणें; रजणें; खाली मान घालून पुढें सरकणें.

जुगु (जुगु) (क) धा. - लोंबणें, लोंबकळणें; हलणें; रागावणें;

जूजु (जूजु) (क) ना. - द्यूत; सोंगट्याचा डाव; पद्य; जिद्द;

प्रतिज्ञा; हट्ट.

जूट (जूट) (सं) ना. - जटा; बांधलेली शेंडी; शिवाची जटा;

वालकाचे बळ; चिकटपणा; त्राण.

(अ. दे) ना. - सनक; वाक; वाकाचे झाड; अंबाडी.

जूडि (जूडि) (अ. दे) ना. - सारामाफ इनाम जमीन; वतनी जमीन.

जृति (ज०३) (क) ना. — तीव्रता; चुणचुणीतपणा; चापल्य;
चेतना; पादत्राण; जोडा; दूति; दूदि; दासी.

जूदाळि (ज०८०७) (क) वि. — झूत खेळणारा; पण लावून
खेळणारा; जुगारी.

जूदु (ज०८०) (क) ना. — झूत; जुगार; चुरशीचा खेळ; पैज;
'जूजु' पहा.

जूपर (रु) } (ज०८०८ [रु]) (क) ना. — पावसाची शिमशिम;
जूबर } (ज०८०९) कोईवरील केसर.

जूळ (जूळ) (ज०८० [ज०८०]) (क) ना. — झुल; आयाळ;
कपड्याचा चोळामोळा.

जूळि (ज०९) (क) ना. — झारी; तोटी असलेले पात्र.

जूळ्य (ज०९००) (क) ना. — कपाळाळा लावलेले गंध.

जूमे (भण) (ज०९०१ [भण]) (सं) ना. — जॉमई; जूमा; विकास;
तोंडाची उघड; जवडा उघड; विस्तार; वाढ.

जूमित (ज०९०२) (सं) वि. — विकसित; हसित; उघडलेले;
पसरलेले.

जूमे (भा) (ज०९०३) (सं) ना. — 'जूमे' पहा.

जूकिसु (ज०९०४) (क) ना. — गर्जेणें; निंदणें; ओरडणें;
किंचाळणें 'जूकिसु' पहा.

जूगि (ज०९०५) (क) ना. — युद्धसंबंधीचे, भांडखोरपणा; वेढा; घेरा.

जूट्टि (ट्टिग) (ज०९०६) (क) ना. — कुस्तिगीर; बलशाली;
वडीलधारा; श्रेष्ठ पुरुष.

जूक (ज०९०७) (क) धा. — बोचकारणें; ओरवाडणें; खाजविणें;
विमटा घेणें.

जूनेय (ज०९०८) (क) धा. — धनुष्याचा टंकार करणें;
टणत्कारणें.

जूकरिसु (ज०९०९) (क) धा. — झंकारणें; गुंजारव करणें;
स्तुती करणें; शिफारस करणें; टंकार करणें.

जूगरे (ज०९०१०) (क) धा. — साखर पेरणें; गोड धोलणें; गोड
खाणें; मधाचा वर्षाव करणें; मिष्टान्न जेवणें.

जूड (ज०९१) (क) ना. — कोळ्याचें जाळें; विणकर, कोष्टी.

— बले (बल) (क) ना. — कोळ्याचें जाळें.

जूडि (ज०९२) (क) ना. — गोपीचंदन; विभूति; शाहूमाती; धूर;
काजळ; शाई; 'इहलण' पहा.

जूतव्य (ज०९३) (सं) वि. — जिकण्यायोग्य; जिकता येण्यासारखें.

जूतार (ज०९४) (सं) वि. — जेता; विजेता.

जून् (नु) (ज०९५) (सं) (क) ना. — मध; मकरंद; गोडपदार्थ;
मधुरभाषण.

जूनेय (ज०९६) (क) ना. — मध; मकरंद.

जूमेन (ज०९७) (सं) ना. — जेवण; भोजन; खाणेंपिणें; आहार;
खानपान.

जूनेय (ज०९८) (सं) वि. — जिकले जाणारे; जिकण्यायोग्य; विजय
मिळविण्याजोगें.

जूरु (ज०९९) (क) वि. — अशक्त; थकलेला; दुर्बल;

'गोडे' पहा. (क) ना. — किल्ला; तट; कूड.

जूरुकिंडी (ज०९००) (क) ना. — झरोका; वातायन; गवाक्ष;
जाळी.

जूवडे (ज०९०१) (क) धा. — धनुष्याचा टणत्कार करणें; प्रत्यंचा
छेडणें; 'जूनेय' पहा.

जूवण (ज०९०२) (अ. दे) ना. — 'जेमन' पहा.

जूवणिरो (ज०९०३) (क) ना. — माधुर्य; चव; सरसपणा.

जूवोडे (ज०९०४) (क) धा. — 'जूवडे' पहा.

जूष्ट (ष्टि) (ज०९०५) (क) ना. — वडीलधारी स्त्री.

जूष्ट (ष्टि) (ज०९०६) (सं) ना. — ज्येष्ठमास; प्रमुख; ज्ञानी.

जूत्र (जूट्र) (सं) ना. — जिकलेलें; जयशाली; विजय.

— यात्रे (य०९०७) (क) ना. — विजयानें पुढची चाल;
विजयचाल.

— रथ (र०९०८) (क) ना. — विजयरथ.

जून (जून) (सं) ना. — जैनपंथी; जैनसाधु; संसारविजेता.

— आगम (अ०९०९) (सं) ना. — जैन तत्त्वशास्त्र; तत्वज्ञान.

जूमिनीय (जूमिनीय) (सं) वि. — जैमिनीचे अनुयायी;
पूर्वमीमांसक.

जूमिनिभारत (जूमिनिभारत) (क) ना. — लक्ष्मीश कवीनें
लिहिलेले भारतपुराण.

जूवानूक (जूवानूक) (सं) ना. — चंद्र; दीर्घायु; चिरंजीव; सृष्ट.

जूके (जूके) (क) ना. — किरीट; वेणी; बुचडा; अंत्य.

जूगुळि (जूगुळि) (क) ना. — मूर्छा; विस्मृति; देहभान;
विसर; वेमानता.

जूडु (जूडु) (क) ना. — शेवाळ; जंजाळ; गंजाळ;

घोडघास; पाचूचें झाड.

जूते (जूते) (क) ना. — जोडी; कूट; मैत्री.

— कूड (कूड) (क) धा. — मैत्री करणें.

— कूळिसु (कूळिसु) (क) धा. — सिद्ध ठेवणें; सज करणें;
तयार राहणें.

जूत्तु (तुत्तु) (जूत्तु [तुत्तु]) (क) ना. — जोडलेली बैलजोडी;
ओळ; समूह; जोडी.

जून्न (जून्न) (क) ना. — ज्योत्स्ना; चांदणे; चंद्रिका;

चंद्रप्रकाश; कौमुदी.

जून्नवकि (जून्नवकि) (क) ना. — चांदण्यावर जगणारा पक्षी;
चकोर.

जूजे (जूजे) (क) ना. — द्रोण.

जून्नोडल (जून्नोडल) (क) ना. — चंद्र.

जोंप (जोंप) (क) वि. - पंगणारा; शोपणारा.

(क) ना. - बोट; धड; कुंचला; रास; समूह; छप्पर; मंडप.

जोंपिसु (जोंपिसु) (क) धा. - घालवणें; थरथरणें; निघणें; उन्मत्त होणें; निशा चढणें; बेभान होणें; दिव्मूढ होणें; धावरणें.

जोपु (जोंपु) (क) ना. - बेभानता; निःचेष्टता; थरकाप;

कंपन; शोप.

जोंपे (जोंपे) (क) ना. - 'जोंप' पहा.

जोंबिसु (जोंबिसु) (क) धा. - वाकणें; झोक जाणें; तोल जाणें.

जोम्सु (जोंम्सु) (क) ना. - 'जोपु' पहा. आलस्य; निद्रा.

जोह्यु (जोंह्यु) (क) ना. - लाळस; लाळ.

जोह्येय (जोंह्येय) (क) ना. - केसांची गाठ घातल्यावर

राहणारा केसांचा शोपय; 'बोह्येय' पहा.

जोळळु (जोंळळु) (क) वि. - पोळळ; निःसार; सत्त्वहीन;

निष्प्रयोजक; निरुपयोगी.

जो (जों) (क) ना. - जो जो कार; अंगाई; बाळ शोपण्यासाठी केलेला जो जो.

जोकाळि (जोंकाळि) (क) ना. - झोकाळा; शोपाळा; फोफ्या देहाचा.

जोळु (जोंळु) (क) ना. - झोक; तोल; बोलण्याची दब;

बोलण्याचें तंत्र; शब्दछल; वेशभूषण; शिके; शिकालें.

जोके (जोंके) (क) ना. - जायति; हुपारी; चमत्कार; प्रौढता;

क्रम; लक्ष; सौंदर्य; मनोहारिता; ऐक्य; अवडंबर.

जोग (जोंग) (क) ना. - योग; तप; ऐक्य; समावेश; उपाय;

ध्यान; आत्मसंयमन; चित्तस्थैर्य; प्रार्थना.

जोगरिसु (जोंगरिसु) (क) धा. - उपचार करणें; मान हरणें; विस्मरणें; जो जो करणें; जोके देणें.

जोगि (जोंगि) (क) ना. - आत्मसंयमी; परमात्म चिंतन

करणारा; वैरागी; योगी; तपस्वी.

जोगिनी (जोंगिनी) (क) ना. - योगिनी; तपस्विनी.

जोगु (जोंगु) (क) ना. - जलपात; धबधबा; प्रपात; शरावती

नदीचा धबधबा; 'अरवि' पहा.

जोगुळ (जोंगुळ) (क) ना. - अंगाईगीत; पाळणागीत;

दोलागीत.

जोड (जोंड) (क) ना. - जार; व्यभिचारी; नीच; उद्धट;

पण्यांगना; जारिणी.

जोडि (जोंडि) (क) ना. - पाडुका; प्राणी; संभोग; सहचर;

'जोते' पहा.

जोडिके (डणे) (जोंडिके [डळ]) (क) ना. - एकत्रीकरण;

मिश्रण; मिळवणी.

जोडिदार (जोंडिदार) (क) ना. - जुडीदार; दोन खेड्यांचा

वतनदार.

जोडु (जोंडु) (क) ना. - पादरक्षा; पायतण; 'जोडि' पहा; साम्य; सारखेपणा.

जोडे (जोंडे) (क) ना. - व्यभिचारिणी; पण्यांगना; जारिणी.

जोति (जोंति) (क) ना. - दीप; प्रकाश; उजेड; ज्योति.

जोतिष (यिस) (जोंतिष [यिस]) (क) ना. - ज्योतिषी;

ग्रहाचें गतिशास्त्र व शुभाशुभ फल जाणणारा.

जोतिष्क (जोंतिष्क) (क) ना. - 'जोतिष' पहा.

जोद (जोंद) (क) ना. - माहुत.

—काळेग (जोंक) (क) ना. - साठमारी; हत्तीखुंज; योद्धा;

वीर; सैनिक; कलि.

जोदक (जोंदक) (क) ना. - योद्धा; सैनिक; लढवय्या.

जोनि (जोंनि) (क) ना. - जलमयता; पाणीपाणी. वितळवणी.

राव; काकवी.

जोनेग (जोंनेग) (क) ना. - यवन; तुक.

जो (जों) पडि (जों [जों] पडि) (क) ना. - लहान

छप्पर; कुटी; शोपडी.

जोपान (जोंपान) (क) ना. - संरक्षण; जोपासना; ध्यान;

सेवा; सुश्रूषा.

जोव (जोंव) (क) ना. - आळशी; उडगा; टोळमैरव; अंगचोर.

जोव (भ) द्र (जोंव [द्र] द्र) (क) ना. - 'चोंगु' पहा.

जोमाले (जोंमाले) (क) ना. - लोंबती माळ; माळेप्रमाणें

लोंबणारी वस्तु.

जोयिस (जोंयिस) (क) ना. - 'जोतिष' पहा.

जोरु (जोंरु) (क) धा. - वाहणें; शिरपणें; उतरणें; गळणें.

(क) ना. - वेग; तीव्रता; भार; अतिशयता; तृप्ति; संरक्षण;

ओशे वाहणारा.

(अ. दे.) ना. - पत्ति.

—इसु (जोंसु) (क) धा. - गळणें; शिरपणें.

जोल् (जोंल्) (क) धा. - टांगणें; वलिष्ठ होणें; लोंबकळणें;

वाकणें; शिथिल होणें.

—आहु (जोंहु) (क) धा. - लांबणे.

—मुडि (जोंमुडि) (क) ना. - सोडलेली वेणी. मुक्तवेणी;

मोडले लांबते केस.

जोळि (जोंळि) (क) ना. - झोळी; लहान पोतें; पिशवी;

संयोग; संभोग; उद्योग; झोका; वळण; आधार; घसरणुडी.

जोळगुळु (जोंळगुळु) (क) ना. - मानेपर्यंत कापलेले केस.

जोवळेय (जोंवळेय) (क) ना. - वीर; समर्थ; पेहेलवान.

(क) ना. - रणकंदन करणारा; कली.

जोव (जोंव) (स) अ. - गुपचुप; सुखानें; आनंदभरानें

मौनपूर्वक; मुकट्याने.

(सं) ना. - सुख; संतोष; समाधान.

जोसे (जो०९९) (क) ना. - योषा; योषिता; युवती; स्त्री.
 जोह (जो०९८) (क) ना. - योग; वेधंतर; वेप; सांग; दोंग.
 जोहर (जो०९८०) (क) ना. - उत्सव; संभ्रम; समारंभ; खेळ;
 विनोद; विलास; जोहुकूम; जी; जोहारमायबाप.
 जोहार (जो०९८००) (अ. दे.) ना. - रजपूत स्त्रियांची चिता-
 प्रवेश रुढी.
 जोळ (जो०९९) (क) ना. - ज्वारी; जांघळा; आहारधान्यविशेष;
 'जोडु' पहा; 'जोते' पहा.
 जोळवाळि (जो०९९००९) (क) ना. - अन्नाची जाग; दाक्षिण्य;
 कृण; उपकार; आश्रय; आधार; स्वामिभक्ति; स्नेह; भागी-
 दारी; जांघळ्याचें पीक.
 जोळि (जो०९९) (क) ना. - साम्य; सारखेपणा; जोडी; सहचर.
 जोळिगे (जो०९९००) (क) ना. - शोळी; पोतें; बगळ थैली;
 चौपदरी.
 ज्ञ (ज्ञ०) (सं) वि. - ज्ञानी; जाणता; तज्ञ; समजूतदार.
 (सं) ना. - बुद्धिमान; बुधग्रह; मंगळ; ब्रह्मदेव.
 —ते (ज्ञ०) (सं) ना. - समजूत; ज्ञान; जाणीव.
 ज्ञप्ति (ज्ञ० ३०) (सं) ना. - आठवण; स्मरण; ज्ञान; समजूत;
 बुद्धि; शिक्षण.
 ज्ञपित (ज्ञ० ३०) (सं) वि. - समजलेले; परिशीलन केलेले;
 परीक्षित; तपासलेले; समजूत सांगितलेले.
 ज्ञा (ज्ञ०) (सं) धा. - समजणें; शिकणें; परीक्षणें; परिचय होणें;
 अनुभवणें; सत्य जाणणें; सांगणें; शोधणें; जागृत करणें;
 विचारून घेणें; मागणें.
 ज्ञात (ज्ञ० ३०) (सं) वि. - 'ज्ञापित' पहा.
 ज्ञाति (ज्ञ० ३०) (सं) वि. - पितृवंशातील व्यक्ति; संबंधिक;
 नात्याचा; सगोत्री.
 ज्ञातृ (ज्ञ० ३०) (सं) ना. - ज्ञानी; जाणता; समजूत; जाणीव.
 ज्ञातेय (ज्ञ० ३०००) (सं) ना. - बांधव्य; संबंध; नातें; सोयरीक;
 आसपणा.
 ज्ञान (ज्ञ० ३०) (सं) ना. - माहिती; अनुभव; ब्रह्मज्ञान; सत्यज्ञान.
 —चक्षु (ज्ञ० ३०) (सं) वि. - अंतर्ज्ञानी.
 —धन (ज्ञ० ३०) (सं) वि. - विद्वान्; ब्रह्मज्ञानी.
 —मार्ग (ज्ञ० ३०) (सं) ना. - पारमार्थिक विचार.
 —बुद्ध (ज्ञ० ३०) (सं) वि. - ज्ञानी; अनुभविक.
 ज्ञानि (ज्ञ० ३०) (सं) ना. - पंडित; विद्वान्; ब्रह्मज्ञानी.
 ज्ञापक (ज्ञ० ३०) (सं) वि. - स्मरण देणारा; आठवण देणारा.
 (सं) ना. - स्मरण; आठवण.
 ज्ञापिसु (ज्ञ० ३०) (क) धा. - स्मरणें; आठवणें; अकळ
 शिकणें; समजणें.
 ज्ञेय (ज्ञ० ३०) (सं) वि. - इंद्रियगोचर; समजण्यायोग्य; सोपे.

ज्या (ज्या०) सं. ना. - मूर्ती; प्रत्यंचा; नारी; भूमि; पृथ्वि; माता.
 —रव (ज्या०) (सं) ना. - टणत्कार; धनुष्टकार.
 —घात (ज्या०) (सं) ना. - मूर्तीचा आघात.
 ज्यानि (ज्या०) (सं) वि. - कोमेजलेले; म्हातारें; जुनें.
 ज्यामुडि (ज्या० ३०) (क) ना. - वाळयाचा पंखा.
 ज्यायस् (ज्या० ३०) (सं) वि. - वडीलधारा; लाडका;
 आवडता; उत्कृष्ट; वडील पुत्र.
 ज्यायांस (ज्या० ३०) (सं) वि. - 'ज्यायस्' पहा.
 ज्येष्ठ (ज्या० ३०) (सं) वि. - 'ज्यायस्' पहा, ज्येष्ठ महिना.
 ज्येष्ठे (ज्या० ३०) (सं) ना. - वडील मुलगी; अक्का; ज्येष्ठ लक्ष्मी.
 ज्योति (ज्या० ३०) (सं) ना. - दीप्ति; ज्योत; प्रकाश;
 उजेड; दिवा; अग्नि; किरण; तारा; डोळा; नक्षत्र; सहृदयता.
 —चक्र (ज्या० ३०) (सं) ना. - बारा राशींचें मंडळ.
 —मंडळ (ज्या० ३०) (सं) ना. - ग्रहमंडळ.
 —लोक (ज्या० ३०) (सं) ना. - तेजोवलय.
 ज्योतिर्मय (ज्या० ३०) (सं) वि. - प्रकाशमय.
 ज्योतिर्लते (ज्या० ३०) (सं) ना. - वीज; एक प्रकारची वेल.
 ज्योतिष (ज्या० ३०) (सं) ना. - 'ज्योयिस'
 (ज्या० ३०) ज्योतिषशास्त्र.
 ज्योतिष्टोम (ज्या० ३०) (सं) ना. - एक विशिष्ट यज्ञ;
 याग.
 ज्योतिष्मति (ज्या० ३०) (सं) ना. - चांदरात; चांदणीरात.
 ज्योतिष्मत (ज्या० ३०) (सं) ना. - कुशद्वीपातील प्रियव्रत
 राजाचा मुलगा.
 ज्योत्स्ना (ज्या० ३०) (सं) ना. - चांदणें; चंद्रप्रकाश.
 —प्रिय (ज्या० ३०) (सं) ना. - चकोर; चंद्रप्रकाश.
 —वृक्ष (ज्या० ३०) (सं) ना. - मेणवटि.
 ज्वर (ज्या० ३०) (सं) ना. - ताप; जाल.
 ज्वल (ज्या० ३०) (सं) वि. - जळणारे; प्रकाशणारे;
 (सं) ना. जाल; अग्नि.
 ज्वलन (ज्या० ३०) (सं) ना. - अग्नि; अग्निशिखा; प्रकाश.
 —नेत्र (ज्या० ३०) (सं) ना. - शिव.
 ज्वलनाक्ष (ज्या० ३०) (सं) ना. - शिव; 'ज्वलन नेत्र' पहा.
 ज्वलनि (ज्या० ३०) (सं) ना. - 'ज्योतिष्मति' पहा.
 ज्वलित (ज्या० ३०) (सं) वि. - पेटविलेले; जळणारें; पेटणारें.
 ज्वलितारिके (ज्या० ३०) (सं) ना. - भित्तिचित्र; भिंतीवर
 टाकविलेले किंवा काढलेले चित्र.
 ज्वलिसु (ज्या० ३०) (क) धा. - जळणें; प्रकाशणें; चकाकणें.
 ज्वाला (ज्या० ३०) (सं) ना. - जाल; अग्नि; स्त्रीचें नांव;
 नीलध्वजाची पत्नी.
 —मुख (ज्या० ३०) (सं) ना. - शिव.

ज्वालामुखि (ज्वालामुखी) (सं) ना. - अग्निपर्वत; आग ओकणारा पर्वत; पेटतापर्वत; भूगर्भातील उष्णता बाहेर पडण्याचें स्थान.

ज्वाल (ज्वाळी) (सं) ना. - अग्नि; शिव.

ज्वालिकाविलोचन (ज्वालीकानिलोचन) (सं) ना. - अग्निनेत्र; सूर्य; शिव.

इ

इ (इ) (सं) नां. - च वर्गातील चौथें व्यंजन.

इगइगायमान (इगइगायमान) (सं) वि. - इग-इगणारा; चकाकणारा; दीप्तिमान.

इगा (इगा) (अ. दे) ना. - पायघोळ अंगरखा; प्रकाश; ऊर्ध्व; इल.

इंकार (इंकार) (सं) ना. - मधमाशाचा गुंजारव; धनुष्याचा टणकार.

इंकिषु (इंकिषु) (क) धा. - गर्जणें; भिबविणें; धाबरविणें.

इंके (इंके) (सं) ना. - तिरस्कार; निंदा; टोचणी.

इंझानिल (वात) (इंझानिल [वात]) (सं) ना. इंझावात; वायटळ; वादळ.

इटिति (इटिति) (सं) अ. - लौकर; ताबडतोब; लागलीच.

इणत (इणत) (क) ना. - इणइणणारा गुंगुराचा आवाज.

—कार (इणत) (सं) ना. - इंकार; इणइण करणारा.

—नूपुर (इणत) (सं) ना. - गुंगुर; पैजण.

इणर (इ) (इणत [इ]) (सं) ना. - इणइणणा; इणाणा.

इणु (इणु) (सं) अ. - धन्यधन्य ! वाहवा ! भलें !

इंपा (इंपा) (सं) ना. - पांचमात्रिक ताल; दशमात्रिक ताल.

इंपाल (जंपाल) (इंपाल [जंपाल]) (क) ना. - आवरण; पांघरूण; दादरा; मुस्कट.

इरि (इरि) (इणत [इ]) (सं) ना. - गिरिनदी; निर्झर; डोंगरावरून आलेला प्रवाह; शतपदी; गोम.

इर्झर (इर्झर) (सं) ना. - चर्मवाद्य; वेताची काठी.

इर्झरा (इर्झरा) (सं) ना. - वेद्या; विधवा.

इर्झरि (इर्झरि) (सं) ना. - शिव.

इला (इ) (इला [इ]) (सं) ना. - सूर्यप्रकाश; डोळे दिपवणारा प्रकाश; कन्या; मुलगी.

इल (इल) (सं) ना. - आग्रही; हट्टी; नीच जातीचा मनुष्य.

—कंठ (इल) (सं) ना. - पारवा; कबूतर.

—त्रि (इल) (सं) ना. - दोर; डोंव.

इल्लरि (इल्लरि) (सं) ना. - एक चर्मवाद्य; कुरळे केस; मखर; तोरण; झांज; 'जालरि' पहा.

इल्लळि (इल्लळि) (सं) ना. - 'इल्लरि' पहा.

इल्लि (इल्लि) (सं) ना. - झालर; माळा; चवरी; ओळ; समूह.

इल्लिका (इल्लिका) (सं) ना. - स्निग्धता; अंगाला चोपडलेल्या उट्टीची स्निग्धता; प्रकाश.

इष (इष) (सं) ना. - मासा; मत्स्य.

—उदरि (इष) (सं) ना. - सत्यवती; व्यासमाता,

—कैतन, - ध्वज (इष-कैतन-ध्वज) (सं) ना. - मीनकैतु; काम.

इषकैतनध्वसि (इषकैतनध्वसि) (सं) ना. - कामांतक; शिव; मदनसंहारक.

इळ (इळ) (सं) ना. - 'इला' पहा.

इळप (इळप) (सं) ना. - चकाकी; प्रकाश; उवाळा.

—इसु (इळप) (सं) ना. - 'चकाकणें; मिरवणें; हलवणें.

इळंब (इळंब) (सं) ना. - 'जळबायत' पहा.

इळने (इळने) (अ. दे) ना. - झाडलोट; झाडझड.

इळमालि (इळमालि) (अ. दे) ना. - गावरस्ते झाडणारा; झाडवाला.

इळिसु (इळिसु) (क) धा. - दूर ठेवणें; संबंध तोडणें;

दुसरीकडे ठेवणें; गाळणें; चाळणें.

इळि (इळि) (सं) ना. - 'जीरंडे' पहा; जळू; एक यादववीर.

—कंठ (इळि) (सं) ना. - पारवा; कबूतर.

—के (इळि) (सं) ना. - सूर्यप्रकाश; आवाज करणारा किडा; 'जीरंडे' पहा.

इंकार (इंकार) (सं) ना. - बाणाच्या दोरीचा टंकार; संकृति.

इंकिषु (इंकिषु) (क) धा. - पेंगणें; झोपणें; एकत्रित होणें.

इंलिक (इंलिक) (क) ना. - चंची; पानसुपारीचा बटवा.

ज (ज) (सं) ना. - च वर्गातील पांचवे व्यंजन; अनुनासिक.

ट

ट (ठ) (सं) ना. — 'ट' वर्गीतील पहिले व्यंजन.
 टक (ठक) (क) वि. — टक; वंचक; खोटारडा; लुचा.
 टक्कु (ठक्कु) (क) ना. — फसवणूक; वंचना; असत्य; टक्कणा;
 शिलाईची टीप; टक.
 टक्कुवरो (ठक्कुवरो) (क) ना. — फसवण्याची बुद्धि; लबाडी;
 खोटेपणा
 टगरू (ठगरू) (क) ना. — टगर; टकरीचा बकरा.
 टंक (ठंक) (क) ना. — टेकडीचा उतार; छत्री; चलनी नाणें;
 पाय; ज्ञान; अभिमान; चांदी; पितळी मांडें; टांकी.
 — साळे (ठाले) (क) ना. — टांकसाळ, नाणीं पाडण्याचें वर.
 टंकक (ठंकक) (क) ना. — चांदीचें नाणें; टांकसाळ.
 टंकण (णकार) (ठंकण [ठंकण]) (क) ना. — कासार;
 बांगडीवाला.
 टंकार (ठंकार) (क) ना. — 'टं' असा आवाज; घनुण्याचा
 टणत्कार; हांक; हरली.
 टंकाहति (ठंकाहति) (सं) ना. — पायाची लाथ; तुडवणूक;
 पदाघात; लत्ता प्रहार; दुगाणी.
 टंक्रुति (ठंक्रुति) (सं) ना. — टणत्कार; छातीचे ठोके.
 टंके (ठंके) (क) ना. — नाणें; काठी; टोसा; बुक्की.
 टपा (प्पा) लु (ठंपा [ठंपा] लु) (अ. दे) ना. — टपाल;
 पोष्ट; पत्र.
 टमाळ (ठंमाळ) (अ. दे) वि. — टवाळ; उडाल; कपटी.
 टर्किंकोलि (ठर्किंकोलि) (अ. दे) ना. — टर्की कांबडा.
 टवणे (ठंवणे) (क) धा. — हिशेब जमविणें.
 टव (वु) लि (ठंव [वु] लि) (क) ना. — फसवणूक; वंचना;
 टक्कणा.
 टाकण (ठाकण) (अ. दे) ना. — तट्ट; शिंगरू; पेगुघोडा.
 टाकु (ठाकु) (अ. दे) ना. — मित; आधार; लेखणी; टाक;
 टाकाचें टांक.
 टाढाढाण (ठाढाढाण) (क) ना. — निर्विवाद गोष्ट; निःसंदिग्ध
 भाषण; कठोर भाषाशैली; निरर्थक शब्दयोजना.
 टावु (ठावु) (अ. दे) ना. — डाव; स्थळ; ठिकाण; जागा.
 टिकाणि (ठिकाणि) (अ. दे) ना. — ठिकाणा; निवास; स्थान.
 टिकरिगळे (ठिकरिगळे) (क) धा. — निंदा करणें; हीन लेखणें;
 घसरणें; तिरस्कार करणें.
 टिकि (ठिकि) (क) ना. — रत्नलचित अंगठी; कुंडल; भिकवाळी;
 टिकली; टिळा.
 टिंगल (ठिंगल) (अ. दे) ना. — पोरकटपणा; फालतुपणा;
 स्फुरण; खालच्या दर्जाचा विनोद.

टिटिभ (ठिटिभ) (सं) ना. — टिटवी; देवपक्षी; लावी पक्षी; लाऊक.
 टिप्पण (णे) (ठिप्पण [ठिप्पण]) (अ. दे) ना. — संक्षिप्त लेखन; टीका.
 टिस (सि) लु (ठिस [सि] लु) (क) ना. — उपनदी; शाखा; कांब;
 मोड.
 टीका (के) (ठिका) [ठिका] (सं) ना. — विमर्श; टिप्पण; अर्थ;
 व्याख्यान; विवरण.
 (क) ना. — कंठामरण.
 टीकाकार (ठिकाकार) (सं) ना. — व्याख्याता; विमर्शकार;
 विवेचनात्मक लेखन करणारा.
 टीकाराद्य (ठिकाराद्य) (सं) ना. — माध्वसंप्रदायी एक स्वामी.
 टीवक (ठिवक) (ठिवक [ठिवक]) (क) ना. — तंबोऱ्याच्या
 तारांचा ध्वनि; तंबोऱ्याच्या लयीत होणारा नाच.
 डुम (मु) की (ठुम [ठुम] की) (क) ना. — चर्मवाद्य; टिमकी;
 डफ; दिमडी; डफरी.
 डुलिप् (ठुलिप्) (अ. दे) ना. — टथूलिप नामक इंग्रजी फूल;
 धंटा; पुष्पक; घेटीचें फूल.
 टेक्के (ठेक्के) (अ. दे) ना. — बावटा; ध्वज; आलिंगन; अटीमिठी;
 उशी; लोड; तक्का.
 टेक्किय (ठेक्किय) (क) ना. — ध्वज; बावटा.
 टेंटरिसु (ठेंटरिसु) (क) धा. — रागाला येणें; रागावणें;
 उद्रेक होणें.
 टेप्पर (ठेप्पर) (क) ना. — झेप; उडी; अमिबुद्धि; चकाकी;
 निर्मलता; सून; फुगोटा; पानाचा पुडा.
 टेप्परिसु (ठेप्परिसु) (क) धा. — उडणें; उडी मारणें; वाढणें;
 चकाकणें; पळणें.
 टेव्वरिसु (ठेव्वरिसु) (क) धा. — उजळणें; प्रगटणें; कुंठित
 करणें; निश्चेष्ट करणें; दिड्मूढ करणें; देहभान विसरणें.
 टोकलि (ले) (ठोकलि [ठोकलि]) (क) ना. — झाडाची साल; खुराचे
 तासलेले तुकडे; बुडबुडा; वांझ वस्तु; पोकळ बोलणें.
 टोंक (ठोंक) (क) ना. — कटिभाग; कमर; माज; मध्यमा.
 टोंकायिसु (ठोंकायिसु) (क) धा. — पांवरुण घालणें;
 हळूच चापटी मारणें; थापटणें; थोपटणें.
 टोंगे (ठोंगे) (क) ना. — शाखा; पालवी; कांब; 'टिसुल' पहा;
 कमल.
 टोणप (ठोणप) (क) ना. — दांडगा; हुण्या; त्रासदायक मनुष्य;
 दांडोवा; अडमुठा; टोणपा.
 टोणपे (ठोणपे) (क) ना. — सोटा; लाठी; लढ काठी.
 टोणे (ठोणे) (क) धा. — गिळणें; थुंकणें; थप्पड देणें; फोडणें;
 वंचिणें; फसविणें; चुकविणें; उकरणें.

टोणेय (टोणेय) (क) ना. - 'टोणप' पहा.

टोप्पर (टोप्पर) (क) ना. - टोपी; टोपरे; टोपडे; कुंची.

टोपि (टोपि) (टोपि [टोपि]) (क) ना. - शिरछाण; टोपी.

—हाकु (हाकु) (क) धा. - फसवणे; वंचना करणे; टोपी घालणे.

टोळु (टोळु) (क) वि. - निरर्थक; व्यर्थ; असार; दम नसलेला.

टोळ्ळे (टोळ्ळे) (क) ना. - डोक्याची खाच; डोक्याची खोवण.

टोकु (टोकु) (क) ना. - हिशेब; ठोक; वट्ट हिशेब.

टोळि (टोळि) (अ. दे) ना. - डोंग; रास; पक्ष; टोळके; टोळी; कुल; जात.

टाम्बंडि (टाम्बंडि) (अ. दे) ना. - टामगाडी; लोहरध्या.

ठ

ठ (ठ) (सं) ना. - ठ वर्गाचे दुसरे व्यंजन.

ठक्क (ठक्क) (क) वि. - वंचक; ठक; खोटारडा.

ठक्कु (ठक्कु) (क) ना. - असत्य; फसवणूक; वंचना.

—इसु (इसु) (क) धा. - फसवणे; वंचिणे; आडमार्गाला लावणे.

ठक्के (ठक्के) (क) ना. - 'ठक्क' पहा.

ठणकार (ठणकार) (क) ना. - ठण्ठण असा आवाज; झंकार; झणत्कार.

ठमाल (ठमाल) (क) वि. - उडगा; भांडखोर; आळशी.

ठवणे (ठवणे) (क) धा. - जमविणे; तोंडमिळवणी करणे. 'ठवणे' पहा.

ठवुलि (ठवुलि) (क) ना. - टवाळी; कुचेष्टा; लुच्चेमिरी; फसवणूक.

ठसे (ठसे) (अ. दे) ना. - मुद्रा; ठसा; तिकीट; परवाना.

ठाकूर (ठाकूर) (अ. दे) ना. - गौरवाचे त्रिरुद; पदवी; देवमूर्ति; कृष्णमूर्ति; तस्कर; चोर.

ठाण (णे) (णेय) (ठाण [ठ] [ठय]) (क) ना. - स्थान;

ठाणे: विन्हाड; वसती; सैन्याचा तळ; पाहारा; चौकी.

ठागेदार (ठागेदार) (अ. दे) ना. - पहारेकरी; चौकीदार.

ठाधि (ये) (ठाधि [ठाधि]) (अ. दे) ना. - संगीत वादन प्रकार; मंदताल; मध्यलय.

ठाव (वु) (ठाव [ठाव]) (क) ना. - जागा; विन्हाड; स्थान; निवास.

—काणु (काणु) (क) धा. - आसरा मिळणे; गति लाभणे; ठाव लागणे; तळ सांपडणे.

ठावुडि (ठावुडि) (क) ना. - टोळी; टोळके.

ठिकाणी (ठिकाणी) (अ. दे) ना. - ठिकाण;

ठीक (कु) (ठीक [ठा]) (अ. दे) अ. - योग्य ! बरे !

(अ; दे) ना. - चिन्ह; सोंग; वाळलेले आडेवर; डौल, मिजास; चैन.

ठीकुठाकु (ठीकुठाकु) (अ. दे) ना. - ठाकठीक; 'ठीक' पहा.

ठीवि (ठीवि) (अ. दे) ना. - गांभीर्य; संभ्रम; डौल; अवडंबर; दर्प प्रतिष्ठा; सोंगलाडा.

ठेवणाति { (ठेवणाति) (अ. दे) ना. - ठेव; गहाण; तारण;

ठेवणि { (ठेवणि) गुप्त; धन; निधान.

ठेवु (ठेवु) (अ. दे) ना. - ठेव; तारण; गहाण.

ठौळि (ठौळि) (क) ना. - वंचना; फसवणूक; ठकपणा; असत्यता.

—ग (ग) (क) वि. - वंचक; ठक; फसव्या; लुच्चा; खोटारडा

ड

ड (ड) (सं) ना. - ड वर्गातील तिसरे व्यंजन.

डकायति (डकायति) (अ. दे) ना. - डाका; दरोडा; लूट; डोक्यादेखतची चोरी.

डक्के (डक्के) (क) ना. - डगा; चर्मवाद्य; मृदंग; डमरू; डफ.

डगे (डगे) (अ. दे) ना. - फसवणूक; दगाफटका; विश्वासघात.

(क) ना. - ज्वर; ताप; जाळ; धग; सूज; उकाडा; मीति; अपाय; पीडा; त्रास.

डंक (का) (डंक [डंक]) (अ. दे) ना. नौवत; नगारा; भेरी.

डंक (डंक) (क) ना. - टिपरी; तालकांठी.

डंगुर (डंगुर) (क) ना. - डांगोरा; दवंडी; घोषणा; प्रगटना.

—होय (होय) (क) धा. - दवंडी पिटणे; डांगोरा देणे.

डंगे (डंगे) (अ. दे) ना. - मुद्रल; गदा; वीट; चर्ची.

डव्हु (डव्हु) (क) अ. - खाली डोकें घालून; वाकडेतिकडेपणे; पालथे होऊन.

(क) वि. - जाडी; पालथे; मोठे.

(क) ना. - हलगी; चर्मवाद्य.

(अ-दे) ना. — दंभ; अवडंबर; पोकळपणा; कोरडी ऐट.
 डब्बुगळिळ (डब्बुगळी) (क) ना. — शेर; निवडुंग; कळळी;
 काटेरी शेर.
 डब्बे (डब्बे) (क) ना. — डबा; सामानपेटी.
 डमर (डमर) (क) ना. दंगा; पीडा; विपत्ति; उपद्रव; मारामारी;
 कोलाहल; गंडातर; 'डामर' पहा.
 डमरु (रुक) (डमरु [रुक्]) (सं) ना. — एक चर्मवाद्य;
 कुडबुडें; शिवहस्तांतील एक वाद्य; करडी; कोरण्याचें एक
 कर्मवाद्य.
 डमाण (र) (डमाण [र]) (क) ना. — डोल; डुंदुभी; भेरी.
 डंब (डंब) (क) ना. — दंभ; व्यर्थ अहंकार; गर्व; अवडंबर;
 'जाम' पहा; कोरडी बटाई; कपट; फसवणूक.
 डंबक (डंबक) (क) वि. — दंभक; वंचक; गर्विष्ठ; कपटी;
 (क) ना. अवडंबर माजवणारा; वाद्य विशेष.
 डंबर (डंबर) (सं) ना. — अवडंबर; अहंकार; गर्व; ख्याती;
 प्रसिद्धि; घडण; साम्य; सारखेपणा.
 डंबु (डंबु) (क) ना. — पोकळ बटाई; कोरडे आडंबर;
 दिवाळ ऐट.
 —क (क) (क) ना. — 'डंबक' पहा.
 डंभ (डंभ) (क) ना. दंभ; 'डंब' पहा.
 डवन (डवन) (सं) ना. — उड्डण; गगनविहार; पालखी;
 वाहनाची भरघाव.
 —जत् (जत्) (क) ना. — गगनोड्डण; भरारी.
 डबके (डबके) (क) ना. — पिक्काणी; थुंकण्याचें मांडें;
 'कालंजी' पहा.
 डबडबिके (डबडबिके) (क) ना. — घडघड; उरस्फोट; अत्याशा;
 हांव; छाती फुटणें.
 डवणे (डवणे) (क) ना. — डमरुसारखें चर्मवाद्य.
 डवल (डवल) (क) वि. — नीतिरीतिहीन; कुपथगामी; कुमर्गी;
 क्रमचुकार.
 डवालि (डवालि) (क) ना. — शिपाई; पट्टेवाला; शिपायाचा
 पट्टा; हुद्दादर्शक फीत.
 डवि (वु) ने (डवि [वु] ने) (क) ना. — वेळू; बांबू; पोकळ, जाड
 वेळू; बुरडी; हारा.
 डवुडे (डवुडे) (क) ना. — एक चर्म वाद्य; डिंडिम; दिमडी;
 डफ.
 डवुळ (डवुळ) (डवुळ [डवुळ]) (क) ना. — दिमाख; दंभ;
 नसती मिरवण; शिस्त.
 डळहु (डळहु) (क) ना. — अहंकार; गर्व.
 डाक (डाक) (क) ना. — एका राजाचें नांव; डाकरस.
 (अ. दे) ना. — टपाल; पत्र.

डाकिणी (नी) (डाकिणी [नी]) (क) ना. — राक्षसी; मांडखोर
 स्त्री; पिशाचिका.
 डाकु (डाकु) (अ. दे) ना. — दरबंदेलोर; देवी; टपाल; देवी
 काढणें.
 डाडिम (डाडिम) (क) ना. — डाळिंब; दाडिम.
 डाणे (णि) (डाणे [णि]) (क) ना. — ट्राण; पळा; खाद्य पदार्थ;
 चारा; चंदी; खुराक.
 डावु (डावु) (क) ना. — आभरण; कमरपट्टा; 'ओड्याण'
 पहा. दाव; दड्या.
 डामर (डामर) (सं) ना. — भयंकर; अद्भुत; लग्ना; दंगा;
 रोगादि विपत्ति; पीडा; श्लोभ; गोंधळ; आकस्मिक घटना;
 ताप; दुष्काळचें भय 'इतिवाधे' पहा.
 डामरु (डामरु) (अ. दे) ना. — डांवर.
 डांभिक (ग) (डांभिक [ग]) (क) वि. — दांभिक; वंचक; कपटी;
 दांगी; गर्विष्ठ; घमंडेलोर.
 डालु (डालु) (क) ना. — ढाल; 'गुराणि' पहा.
 डालायित (डालायित) (क) ना. — ढालायित; ढालपट.
 डावणि (णे) (डावणि [णे]) (क) ना. — दावण; गोडा;
 गोदन; दावें.
 डावर (डावर) (क) ना. — दाह; तल्लली; तहान; खोख्याचा
 पाठपुरावा; उपद्रव; आतुरता; पीडा; हाव. 'कोटले' पहा.
 'डामर' पहा.
 —इसु (इसु) (क) धा. — जळणें; टाळणें; आवरणें;
 आतुर होणें; क्रोधानें ओरडणें; रागानें थरथरणें.
 डावरि (डावरि) (क) ना. — जलन; जळ; दाह; धग; उष्णता;
 ताप; संकट.
 डावरिंग (डावरिंग) (क) ना. — क्रोधानें भडकणारा;
 जळफळणारा.
 डावुर (डावुर) (सं) ना. — 'डावर' पहा.
 डावु (डावु) (अ. दे) ना. — कुस्तीचा पेच; सूड; तंव; युक्ति.
 डाल (लि) (डाल [लि]) (क) ना. — प्रकाश; कांती; लावण्य;
 कळा; मनोहारिता; चकाकी; ठसठशीतपणा; उठून दिवणें;
 चमक; चवरा.
 डालिसु (डालिसु) (क) धा. — दळणें; झळकणें; चमकणें;
 सुंदर होणें.
 डालिम (डालिम) (क) ना. — डाळिंब; दाडिम.
 डिविक (डि) (डिविक [डि]) (अ. दे) ना. — टकला टकली;
 रेडारेटी.
 डिंगर (डिंगर) (सं) ना. — सेवक; दास; चीर; नीच; वंचक;
 भक्त; टोणपा; दांडगा; दुष्ट; 'दडिय' पहा.
 डिंगरिंग (डिंगरिंग) (क) ना. — सेवक; दास 'डिंगर' पहा.

डिडिम (डि०डि०) (सं) ना. - झांगट; ढोल; चर्मवाद्य; मृदंग; मेरी.

डिंडीर (डि०डि०) (सं) ना. - समुद्राचा फेस; बुडबुडा; समुद्रकिनाऱ्याचा फेस-किनाऱ्याचा प्रदेश.

डिबिक (डि०डि०) (सं) ना. - जरासंधाचा मंत्री;

डिब (डि०डि०) (सं) ना. - दंगा; कोलाहल; विपत्ति; संकट
दुष्काळभय; अडें; गर्भस्थ शिशु; गोल.

डिंबु (डि०डि०) (क) ना. - जळता दिवा; लामण दिवा.

डिंभ (डि०डि०) (सं) ना. - अर्भक; नूतन बालक; पिल्ले; वासरं;
अजाण; मूढ; मतिमंद; निर्बुद्ध

डिंभक (डि०डि०) (सं) ना. - डिंभ' पहा.

डिळ (डि०डि०) (क) ना. - भय; आतुरता; निरुत्साह; धाबरेपणा;
मोळसरपणा.

—पौंगु (डि०डि०) (क) धा. - भिंगे; निरुत्साहणे.

डिळिळ (डि०डि०) (क) ना. - दिल्लीशहर.

डीन (डि०डि०) (सं) वि. - उड्डाण घेतलेला; भरारी मारलेला.

डुंडुभ (डि०डि०) (सं) ना. - पाणसाप; विरुळा; वेल; नागवेल.

डुयारि (डि०डि०) (क) ना. - कुबड; कुब्ज; उंटाची मदार.

डुव (डि०डि०) (क) ना. - 'डुवरी' पहा.

डुरुकु (डि०डि०) (क) धा. - वाकणे; ओणवणे; वाकडा होणे;
डुरकणे.

डुलि (डि०डि०) (क) ना. - कासवी; कुंभाराचा आवा.

डंडणिसु (डि०डि०) (क) धा. - भीतीने कापणे; तळमळणे;

डिडमूढ होणे; दचकणे.

डेंकण (डि०डि०) (क) ना. - तटावरील ध्वजस्तंभाची
जागा; तटावरील बुरुज; पडकोट. 'कोत्तल' पहा.

अंतरकोट; तोफाठेवण्याचा बुरुज 'बतैरि' पहा मोर्चाची
जागा.

डेंगे (डि०डि०) (क) ना. - शिकरा, ससाणा; शिकारी पक्षी 'गिडगु'
पहा.

डेंरे (डि०डि०) (अ. दे) ना. - सैन्याचा तळ; गुडार; तंबू; तापुरती
वसती.

डोकर (डि०डि०) (क) ना. - मार; मुका मार; तुडवातुडवी;
सामना; कुस्ती.

—इसु (डि०डि०) (क) धा. - नरडें दाबणे; श्रासोच्छास करणे.

डोके (डि०डि०) (क) ना. - शरीर; देह; पोटा; चेहरा.

डोगरु (डि०डि०) (क) ना. - पोकळपणा; फुसकेपणा; खड्डा.

डोणे (डि०डि०) (क) धा. - भोक पाडणे; छिद्र करणे; उकलून खड्डा
करणे; बळ दाखवणे.

डोगो (डि०डि०) (क) ना. - घनीकरण; विरजण.

डोंक (डि०डि०) (क) वि. - वाकडे; वक्र; कलंकित; अडीअडचणीचा.

डोंकणि (डि०डि०) (क) ना. - बर्ची; वीट; शस्त्र; लाठी;
आयुध.

डोंकु (डि०डि०) (क) ना. - वाकडेपणा; वक्रता; कौटिल्य;
वंचना; मान वाकणे; आधीनता; शरणचिठी.

—आगु (डि०डि०) (क) धा. - वाकणे; वाकडे होणे; शरण
जाणे.

डोंगर (डि०डि०) (क) ना. - पर्वत; टेकडी; प्रपात; मोठी चिंच;
गोरख चिंच; उंच बांधा; धरण.

डोंगुर (डि०डि०) (क) ना. - जंगल; पर्वत; अरण्य.

डोंगु (डि०डि०) (क) ना. - दंभ; गर्व; अहंकार; दोंग.

डोणना (डि०डि०) (क) ना. - 'डोणेय' पदा.

डोणे (डि०डि०) (क) ना. - कुंड; डोण; टाकें; बांधावरील डबकें;
'डोगरु' पहा. माता; तूणीर; निर्धंग; भीट.

—कणु (डि०डि०) (क) ना. - खोल डोळे; बारीक
डोळे.

डोणेय (डि०डि०) (क) वि. - लह; दांड्या; उडाणटप्पू; टोणपा;
असंस्कृत.

डोंडोळे (डि०डि०) (क) ना. - फुलवेल; कमळ; एक वेळी.

डोण्णे (डि०डि०) (क) ना. - लाठी; सोटा; द्रोण;

डोंव (डि०डि०) (क) ना. - डोंबारी; दोरीवर नाच करणारे.

—गणे (डि०डि०) (क) ना. - डोंबारकाठी; सडपातळ उंच मनुष्य.

डोंबकारो (डि०डि०) (क) ना. - डोमकावळा; अधाशी
कावळा.

डोंबि (डि०डि०) (क) ना. - समूह; युग्म; कोलाहल; टोळीतील
भांडण.

डोंबु (डि०डि०) (क) ना. - दंभ; आडंबर; भगदाड; मोठे भोक;
डबकें.

डोळारि (डि०डि०) (अ. दे.) ना. - पलंग; माचा; डोळारा.

डोळ्ळास (डि०डि०) (क) ना. - युक्ति; तंत्र; फसवणूक; वंचना;
विलक्षण रूप.

डोळ्ळु (डि०डि०) (क) ना. - चर्मवाद्य; मेरी; नगारा; ढोल.

—होटे (डि०डि०) (क) ना. - डेरपोट; डेरी.

डोका (डि०डि०) (अ. दे.) ना. - धक्का; आपत्ति; संकट; तोटा;
वंचना; धोका.

डोकारि (डि०डि०) (क) वि. - ठक; फसव्या; वंचक; नकाशु
दाळणारी; दोंगी; सांगलाडी.

डोणि (डि०डि०) (क) ना. - द्रोण; पानाची बाटी; नाव; होडी;
सांगड.

डोम (डि०डि०) (सं) ना. - नीच जातीचा; डोंब.

डोर (डि०डि०) (क) ना. - डोर; चामड्याची कामे करणारा;
चांमार.

डोरिय (डोरिय) (अ. दे.) ना. — नवार; कापडपट्टी.
 डोरु (डोरु) (क) ना. — वीळ; भांडणतेंटा; ठोसा; झाडाची
 ढोली; 'डोगरु' पहा.
 डोरुगळे (डोरुगळे) (क) धा. — भोक पाडणें; छिद्र करणें;
 उकरणें; एकत्र करणें; मिसळणें.
 डोलायमान (डोलायमान) (सं) वि. — हलणारे; लोबतें;
 संशयित.

डोलि (डोलि) (क) ना. — डोली; पालखी; मेणा; हातडोली;
 हातपलंग.
 डोलु (डोलु) (अ. दे.) ना. — डोल; भेरी; डोल; शिधा;
 शिधावाटप.
 डोह (डोह [०]) (क) ना. — 'डोरे' पहा. 'डोहरककय'
 नामक एक जंगम.
 डोडे (डोडे) (क) ना. — दिमडी; चर्मवाद्य; नगारा.

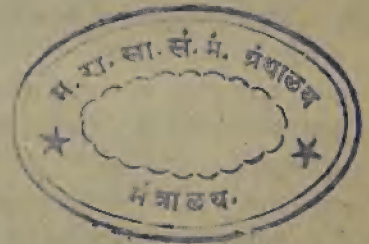
ट

ट (ट) (सं) ना. — ट वर्गातील चौथें व्यंजन.
 टक्का (टक्का) (क) ना. — मृदंग; डग्गा; चर्मवाद्य.
 टक्कुळि (टक्कुळि) (क) ना. — बंचना; कपट; अंगचोरपणा;
 आळस.
 टगे (टगे) (क) ना. — 'डगे' पहा.
 टंबर (टंबर) (सं) ना. — अवडंबर; टेव.

टाकु (टाकु) (अ. दे.) ना. — विरोध; प्रतिहत्ता; निराकरण;
 खंडण.
 टालु (टालु) (अ. दे.) ना. — टाल; 'डालु' पहा.
 टालु (टालु) (क) ना. — चतुर; मार्ग; शैली; स्पष्टता;
 खुलासा.
 टिकि (टिकि) (क) ना. — 'डिकि' पहा.

ण

ण (ण) (सं) ना. ट वर्गातील पांचवे व्यंजन. या वर्णानें आरंभ होणारे कचड शब्द नाहीत.

त

त (त) (सं) ना. — त वर्गातील १ लें व्यंजन; कानडीतील एक
 कृदंत प्रत्यय.
 (सं) अ. — भूतकृदंताचा संस्कृत प्रत्यय.
 तकरारु (तकरारु) (अ. दे.) ना. — आक्षेप; तकरार; आपत्ति;
 विरोध.
 तकायि (वि) (तकायि [३]) (अ. दे.) ना. — सरकारी कर्ज;
 तगायि (तगायि) (तगायि) शेतीसाठी दिलेली हातउसनी
 रकम.
 तक (तक) (क) वि. — योग्य; सम; बांधीव; जुळणारे.
 (क) ना. — तागा; टाण; समानता; सद्गृहस्थ; मित्र.
 —अंते (तिके) (अंते [३]) (क) अ. — योग्य रीतीने.
 —अनितु (अनितु) (क) वि. — जेवढ्यास तेवढें.
 तकडि (तकडि) (क) ना. — तराजू; तागडी; कांटा; तोलकांटा.
 —काणु (काणु) (क) धा. — विषमता, योग्यता गमावणें;
 योग्यता कसाला लावून पाहणें.

तकायिसु (तकायिसु) (क) धा. — आलिंगणें; मिठी मारणें;
 तकरसु (तकरसु) गळा मिठी धालणें.
 तकिसु (तकिसु)
 तकविसु (तकविसु)
 तकलि (तकलि) (क) धा. — योग्यता कमी होणें; योग्यता
 गमावणें; सामर्थ्य नाहीसें होणें.
 तकलिसु (तकलिसु) (क) धा. — शिंपडणें; चिमटणें; मान
 घालवून घेणें; 'चिमुकिसु' पहा.
 तकि (तकि) (क) ना. — बंचना; फसवणूक; दगा; विश्वासघात.
 तक्कु (तक्कु) (क) ना. — योग्यता; मोठेपणा; श्रेष्ठता; भरीवपणा;
 उन्नति; स्नेह; प्रीति; ह्वाळा; अहंकार; उत्साह.
 —अदु, -दु (अदु, -दु) (क) वि. — योग्य; समान.
 —मे (मे) (क) ना. — स्नेह; योग्यता; गरिमा; मोठेपणा.
 —किहु (किहु) (क) धा. — योग्यता घालवून घेणें.
 तक्कुमें (तक्कुमें) (क) ना. — योग्यता; समानता; औचित्य.

तक्के (डकै) (क) ना. - आलिंगन; अटीमिठी; मित्रत्व; समूह; रास.
(अ. दे) ना. - तक्क्या; उशी.

तक्केसु (कैसु) (डकैसु [कैसु]) (क) धा. - आलिंगन
देणें; मिठी मारणें; समाधान पावणें; तृप्त होणें; शांत होणें;
'संतइसु' पहा.

तक्कोळ (डकैळ) (क) ना. - एक प्रकारचें सुगंधी द्रव्य.

तक्ते (डकै) (अ. दे) ना. - तक्ता; पत्रक.

तक्क (डकै) (सं) ना. - छोणी काढलेलें ताक; चतुर्थांश पाणी
असलेलें ताक.

तक्क (डकै) (सं) ना. - सुतार; कातरणारा; तासणारा; मन्मथाचा
धाकटा भाऊ.

तक्कक (डकैक) (सं) ना. - कट्ट्या पुत्र; काठी.

तक्कण (डकैण) (क) अ. - तक्कण; तावडतोव.

तक्कन (डकैन) (सं) ना. - शिल्पी; देवशिल्पी; विश्वकर्मा; विना
नक्षत्र.

तक्कशिला (डकैशिला) (सं) ना. - प्राचीन विद्यापीठाचे स्थान.

तक्कीर (डकैर) (अ. दे) ना. - फियाद; खटला; दावा;

अपवाद; चहाडी; निंदा.

तग (डैग) (क) ना. - अंत; विलंब; मध्यंतर; विश्रांति; कामाचा
खंड.

तगडु (डैगडु) (क) ना. - लोह; सीमेंटपत्रा; छपराचें साधन.

तगदु (डैगदु) (क) अ. - एकंदरीत अयोग्य; तात्पर्य पाहतां
अयोग्य.

तगर (डैगर) (क) अ. - योग्य समजून; योग्य जाणून.

(क) धा. - विलंब होणें; हरकत घेणें, हातांत घेतलेलें काम
थांबवणें.

(क) ना. - ठगर; टकरीचा बोकड.

तेर (डैर) (क) ना. - ठगरवाहन; बोकडाला वाहन करणारा; अग्नि.

—पोणकें (डैरकें) (क) ना. बोकडछंज; ठगरांची टकर.

तगर (डैगर) (क) ना. - एक झाड; शिसे; तगरीचें फुलझाड.

तंगलु (डैगलु) (क) धा. - संपर्क येणें; स्पर्श करणें; मारणें;
चुंबणें; घासणें.

(क) अ. - योग्य होऊन; योग्यता पावून.

(क) ना. - वंचना; असत्य.

—गार (गैग) (क) वि. - वंचक; फसव्या.

तंगवे (डैगवे) (क) ना. - प्रतिबंध; हरकत; संकट; अडचण;
वेडेवाकडे;

तंगडु (डैगडु) (क) ना. - हरकत; अडचण; संबंध वाढणारी
रेषा; अनुकरण; परंपरा; ओळ; पंक्ति; आवरण.

तंगळुचु (डैगळुचु) (क) धा. - भाजणें; जळणें; शिजणें; सोडणें;
बंद करणें.

तंगांद (डैगळें) (अ. दे) ना. - तगादा; आग्रह; लकडा; पाठ
पुरावा.

तगु (डैगु) (क) धा. - योग्य होणें; कबूल करणें; जुळणें;
लायक होणें.

तगुसि (डैगुसि) (क) ना. - संकोच, झीज; घट.

तगुळ (डैगुळ [डैगु]) (क) धा. - जवळ येणें; मिसळणें;
एकजीव होणें; हटणें; मार्गे रेटणें; तंटा करणें; समाविष्टणें;
आरंभणें; अंगावर पडणें; पालथे पडणें; टकलणें; सोडणें.

तगुळिसु (डैगुळिसु) (क) धा. - मार्गे रेटणें; मार्गे टकलणें;
मार्गे घेवविणें.

तगुळुचु (डैगुळुचु) (क) धा. - सोडणें; काढून टाकणें; समाविष्ट
करणें; आरंभणें; उद्योगाला लावणें.

तगुळप (डैगुळप [डैगु]) (क) ना. - जम; सारखेपणा;
साम्य; समावेश.

तगुळसुगुळ (डैगुळसुगुळ) (क) धा. - जवळ येणें; उलटणें;
थांबवणें.

तगे (डैगै) (क) धा. - हरकत घेणें; विलंब लावणें.

(क) ना. - हरकत; विलंब; आडकाठी; विरोध.

तगेतगेव (डैगैतगेव) (क) वि. - हरकत घेणारा; थांबवणारा;
खंडण करणारा; प्रतिरोधक.

तगेसुगिल (डैगैसुगिल) (क) ना. - आडवा येणारा मेघ;
घनीभूत मेघमाला.

तगिग (डैगिग) (क) अ. - वाकून; ओणवून; लवून.

(क) ना. - जयंतीवृक्ष; एक धान्य; सुलेंचोरी; सुलें पळवणें.

तगु (डैगु) (क) धा. - वाकणें; उतरणें; कमी होणें; रोडणें;
खालच्या थराला येणें; अवनति होणें; नम्र होणें; किंमत कमी
होणें.

(क) ना. - हीनता; अवनति; विनाश; विकलता; महागाई;
अडचण; अभाव; खड्डा; खळगा.

तड (डैगड) (क) अ. - क वर्गाचा अनुनासिकाशी संयोग
होतांना डकार होणें.

तंक (डैगै) (क) ना. - 'टंक' पहा.

तंगदिर (रु) (डैगैदिर [रु]) (क) ना. - शीतकरण;
हिमकरण; थंड करणें.

तंगदिर (डैगैदिर) (क) ना. - चंद्र; शीत किरण; चंद्रमा.

तंगदिर कळु (डैगैदिर कळु) (क) ना. - चंद्रकांत; अमृत-
शिला; दुग्धमणि; स्फटिक.

तंगदिरैक्कि (डैगैदिरैक्कि) (क) ना. - चकोर.

तंगालि (डैगैगालि) (क) ना. - थंड हवा.

तंगु (डैगु) (क) धा. - उतरणें; विच्छाड करणें; मुक्काम करणें;
थांबणें.

तंगु (गू) लु (ड०गु [गु]५०) (क) ना. — शीत आहार;
शिळेंपाकें खाणें.
तंगे (गि) (ड०गि [गि]) (क) ना. — लहान बहीण; पाठची बहीण.
तंगोळ (ड०गो५) (क) ना. — शांत सरोवर.
तच्चण (ड०चु५०) (क) अ. — तक्षणीं; लागलींच; तावडतोच.
तजवीज (ड०ज५०) (अ. दे.) ना. — व्यवस्था; उपचार; उपाय;
शोध; ठराव; प्रस्ताव.
तज्ज (ड०जु) (सं) वि. — तज्जव; त्यापासून झालेले; त्यामुळे झालेले.
तज्ज (ड०जु) (सं) ना. — ज्ञानी; विद्वान पंडित; अनुभविक;
खोल अभ्यास; माहीतगार; जाणकार.
तड (ड०ड) (सं) ना. — काठ; तीर; प्राणांतिकता; कड; शेवट;
अभाव; असमर्थता; असमग्रता; अडचण; असत्य; तांत्रिकता;
क्षेत्र; आकाश; उतरण.
तडकु (ड०डकु) (क) धा. — ठिक्कणें; थेंबथेंबणें; थेंबथेंब पडणें.
(क) ना. — थेंब; ठिपका; थानाची बोंडी.
(क) वि. — थोडकें; अल्प; लहान.
— टक्कु (ड०टकु) (क) धा. — सारखें गळणें; ठिक्कणें.
तडकने (ड०डकुनी) (क) अ. — थेंबथेंबें; ठिक्कून; लौकर;
लागलीच.
तडगुडु (ड०गुडु) (क) धा. — थेंबाथेंबानें गळणें; संतत धार
घरणें; हातोड्यानें बडवणें; भटकणें.
तडस्थ (ड०डस्थ) (सं) वि. — बाजूला राहणारा; उदासीन; संवेध
नसलेला; तिन्हाडतवृत्तीचा; संवेतुक मौन पाळणारा.
तडस्थ—इके (ड०डस्थ—इके) (क) ना. — तडस्थता; मौन;
उदासीनता.
— ते (ड०) (सं) ना. — तडस्थता.
तटाक (ड०ट०क) (सं) ना. — तडाग; तीर्थ; सरोवर; तळे.
तटाय (यु) (ड०ट०य [यु]) (क) धा. — पार होणें; तीर
गाठणें; पेलतीरीं पोचणें.
तटायिसु (ड०ट०य [यु]) (क) धा. — पार करणें; तड लावणें;
संपविणें.
तटि (टी) (ड०टि [टी]) (सं) ना. — ‘तट’ पहा.
तटित् (तु) (ड०टु [तु]) (सं) ना. — विद्युत; वीज; तडित.
तटिनि (नी) (ड०टि [नी]) (सं) ना. — नदी.
तटिलते (ड०टिल [ते]) (सं) ना. — विद्युलता; वीज.
तट (ड०टु) (क) ना. — चपटेपणा; पातळपणा; सपाटी;
समपातळी.
तटने (ड०टुनी) (क) अ. — लागलीच; अविलंबे करून.
तटिय (ड०टुय) (क) वि. — चपटे; निरुत्साही; अशक्त; निर्बल.
तटि (ड०टु) (क) अ. — बडवून; कुटून; टोकून.
(क) ना. — आडोसा; वई; कूड; चटई; एक जालें; ताटी.

तटु (ड०टु) (क) धा. — ठोक देणें; थापटणें; स्पर्शणें; जवळ
येणें; रस्त्यांत येणें; पाठ थोपटणें; टाळी वाजवणें; दार
ठोठावणें; मागें सारणें; वाजवणें.
(क) ना. — मार; स्पर्श; टाळी; दुर्दैवाचा टोला; पीडा; चपटी
वस्तु; समूह; पक्ष; दिशा; पोतें; तटु.
तट्टे (ड०टु) (क) ना. — ताट; तवा; धाट; रुंदी; सपाटता.
तड (ड०ड) (क) धा. — विलंब लावणें; निरीक्षणें; सहन करणें.
(क) ना. — उशीर; विलंब; भ्रम; अडचण; टोला; भीती;
सावधपणा; अनुरूपता.
— केय (ड०के) (क) धा. — आलिंगणें; अटीमिटी घालणें;
वाकडें पाऊल टाकणें; तोल जाणें; हुडकणें.
— मे (ड०मे) (क) ना. — दिंडीदरवाजा; फाटक; मागीलदार.
तडकस (ड०डकस) (क) ना. — उपद्रव; अडचण; मार; जखम;
दुखणें.
तडकु (ड०डकु) (क) धा. — हुडकणें; निवडणें; हात फिरवणें;
चकणें पाहणें; काणे पाहणें.
तडकवेलि (ड०डकवेलि) (क) ना. — उंचउडीची चौकट; उंच
उडीचें साधन.
तडगस (ड०डगस) (क) ना. — ‘तडकस’ पहा.
तडंगाल (ड०डंगाल) (क) ना. — कार्यहानी; कामातील व्यत्यय;
आडकांटी.
— होडे (ड०होडे) (क) धा. — पायांत पाय घालणें; व्यत्यय
आणणें; काम विघडणें; काम विघडविणें.
तडप (ड०डप) (क) ना. — विलंब; धिमेपणा.
तडेप (ड०डप) (अ. दे.) ना. तडकडाट; कपड्याची घडी.
तड (डे) यु (ड०ड) [ड] (डु) (क) ना. — अडचण; हरकत;
विलंब.
तडंबड (ड०डंबड) (क) ना. — वावरेपणा; कासावीस; निराधार
शोध.
तडवरिसु (ड०डवरिसु) (क) धा. — अंगावरून हात फिरवणें;
उत्तेजन देणें; समाधान मानणें; झोला जाणें; चाचपडणें; शोबडे
बोलणें.
तडवु (ड०डवु) (क) धा. — थांबविणें; हरकत घेणें; विरोध करणें;
विलंब करणें; उत्तेजिणें; पायानें उकरणें.
तडवे (ड०डवे) (क) अ. — एकदां; एक वेळ; कारणानें; बाबतींत.
तडसलु (ड०डसलु) (क) ना. — प्रपात; धबधबा; ‘जोगु’ पहा.
तडाक (ग) (ड०डाक [ग]) (सं) ना. — ‘तटाक’ पहा.
तडि (ड०डि) (क) ना. — ‘तटि’ पहा.
(अ. दे.) ना. — खोगीर; बैठकीची गादी.
तडिके (ड०डिके) (क) ना. — ‘तटि’ पहा.
तडित् (ड०डित्) (सं) ना. — ‘तटित्’ पहा.

तडे (डँडे) (क) धा. — 'तड' पहा.

—कट्टु (डँडु) (क) धा. — थाँववणें; हरकत घेणें;
बांध घालणें.

—कालु (डँडु) (क) ना. — 'तडंगाल' पहा.

—कडे (डँडे) (क) धा. — तोडवशी पडणें

—त (ड) (क) ना. — उशीर; विलंब; सहनशीलता.

तण् (डँण) (क) धा. — थंड होणें.

तणलु (डँणलु) (क) ना. — निखारा; इंगळ; विस्तव.

तणसु { (डँणसु) (क) ना. — थंडपणा; गारवा, जमिनीची

तणसु { (डँणसु) ओल; शीतलपणा.

तणि (डँणि) (क) धा. — तृप्ति पावणें; थंड वाटणें; शीतल होणें.

(क) ना. — लाज; लज्जा.

तणिगे (डँणिगे) (क) ना. — काटाचें उथळ मांडें; परात; थाली.

तणिपु (डँणिपु) (क) धा. — तृप्ति पावणें; समाधान होणें;

थंडावणें.

(क) ना. — तृप्ति; समाधान; तर्पण.

तणिबु (डँणिबु) (क) ना. — तृप्ति, 'तणिपु' पहा.

तणिसु (डँणिसु) (क) धा. — तृप्ति पावणें; समाधान करणें;

निववणें; थंड करणें.

(क) ना. — तृप्ति; समाधान.

तणगदिर (डँणगदिर) (क) ना. — 'तंगदिर' पहा.

तणगदिर (डँणगदिर) { (क) ना. — चंद्रवंश; सोमवंश;

—अन्वय (अन्वय) }

यादववंश; पांडववंश.

तणगदिरवकि (डँणगदिरवकि) (क) ना. — चकोर पक्षी;

'तंगदिरवकि' पहा.

तणगदिराडि (डँणगदिराडि) (क) ना. — चकोर.

तणगल् (डँणगल्) (क) ना. — चंद्रप्रकाश; चांदणें; अमृतशिला;

दुग्धमणि.

तणजोडर (डँणजोडर) (क) ना. — नंदादीप; शांत दिवा;

मालवलेला दिवा.

तंटे (डँट) (क) ना. — संवेंच; भांडण; मतभेद.

—आठ (डँट) (क) ना. — भांडखोरपणा; वांडपणा.

—गा (का) र (ता [डा]र) (क) वि. — भांडखोर; उपद्रवी;

वाद करणारा.

तंड (डँड) (क) ना. — समूह; पक्ष; ढीग; समाज; दल; श्रेणि.

—उपतंड (डँडडँड) (क) ना. — पक्षोपपक्ष; लहानमोठे

ढीग.

तंडक (डँडक) (क) ना. — सिद्धता; श्रृंगार; इंद्रजालिक;

जादुगार; कपट; झाडाचा बुंधा; कांडें; पेर.

तंडकार (डँडकार) (क) ना. — धनिक; कांडावरचा; तटस्थ.

तंडवाल (डँडवाल) (क) ना. — बीड; पोलाद; मिश्रलोह.

तंडस (सि) (सु) (डँडस [सि][सु]) (क) ना. — चिमटा;

सांडस.

तंडु (डँडु) (क) ना. — काठी; सोटा; मुद्रल; शिवाचा द्वारपाल;

सैन्य.

तंडुल (डँडुल) (सं) ना. — तांदूळ; वनस्पति सत्व.

—प्रक्षाल (डँडुल) (सं) ना. — तांदूळ-धुवण.

तंडुलीय (यक) { (डँडुलीय) (सं) ना. — तांदुळजा;

{ (डँडुलीय) (सं) ना. — तांदुळीची भाजी.

तंडे (डँडे) (क) ना. — साखळ्यावाले; पैजण; लमाण स्त्रीसमूह.

तंडेल (डँडेल) (क) ना. — तांदेल; कतान.

तणण (णणगे) (डँणण [णणगे]) (क) अ. — शांतपणें; मुकाड्यानें;

आरोग्य कारकतेनें, काम संपवून; दिवा मालवून-शांत करून.

तणणस (सु) (डँणणस [सु]) (क) वि. — शांत; थंड.

(क) ना. — शांतपणा; थंडावा; गारवा; थंडपणा.

तणिणतु (तु) (डँणिणतु [तु]) (क) ना. — शांति; गारपणा;

धिमपणा.

तणिणदं (डँणिणदं) (क) वि. — थंड झालेला; शांत झालेला.

तणिणदे (डँणिणदे) (क) वि. — थंड; शीतल; गार.

तण्णेरल् (ल्) (डँण्णेरल् [ल्]) (क) ना. — गार वारा;

थंड हवा; शीत वायु.

तण्णेरल् (डँण्णेरल्) (क) ना. — थंड सावली; शीतल छाया.

तण्णु (डँण्णु) { (क) ना. — गारवा; शीतलता.

तण्णु (डँण्णु) { (क) ना. — गारवा येणें.

—पडे (डँडे) (क) धा. — गारवा येणें.

—बीरु (डँडु) (क) ना. — गारपाणी; गारवा.

तण्णनि (डँण्णनि) (क) ना. — गारपाणी; शीतलजल; पावसाचे

थेंव.

तण्णिसिल् (डँण्णिसिल्) (क) ना. — उतरलेलें ऊन्ह; माघांतील

ऊन्ह.

तण्णु (णु) लि (डँण्णु [णु]) (क) ना. — निवालेलें सांबारें.

तण्णु (णु) लि (डँण्णु [णु]) (क) ना. — थंड वाळु;

शीत पुष्प.

तण्णे (तंणे) लगु (डँण्णेतगु) (डँण्णेतगु) (क) ना. — गार

चांदणे; शांत प्रकाश.

तण्णले (डँण्णले) (क) धा. — आवरणें; व्यापणें; गुंडाळणें;

लपेटणें.

तण्णवण (डँण्णवण) (क) ना. — वीणेचा सौम्य रव.

तत् (डँट) (सं) ना. — तें हें.

ततः (डँडः) (सं) वि. — विस्तृत; विस्तारलेलें; वाढलेलें;

ओढून आणलेलें. (क) ना. — तेंतुवाच.

ततस् (तः) (डडल [डड]) (सं) अ. — अर्थात्; त्यामुळे;
त्यासाठी; त्यानंतर.
तति (डड) (सं) ना. — हंगाम; ओळ; समूह; ढीग; अधिकचा;
एक याग.
तत्काल (डडल) (सं) अ. — लागलीच; समयानुसार; जवळचा
काळ.
तत्क्षण (डडल) (सं) अ. — लागलीच; वेळेवर; समयानुसार.
तत्त (डड) (क) ना. — तथ्य; सत्य; यथार्थ; रहस्य; आशय;
आदर. (क) वि. — मिळवलेले; संबंधित.
तत्तकार (डडल) (क) ना. — सत्यसंध; सत्यसंधान;
सत्यवादि.
तत्तनंदन (डडल) (सं) ना. — सहजप्राप्त पुत्र; औरस पुत्र.
तत्तर (डडल) (क) ना. — थरकाप; भीति; धमकी; पीछेहाट;
कळवळा; आतुरता; घाबरेपणा.
तत्तरि (डडल) (क) धा. — कातरणे.
(क) ना. — कळवळा; आतुरता; कंप; घाबरटपणा.
तत्तरिसु (डडल) (क) धा. — घाबरणे; थरथरणे; कापणे;
कळवळणे.
तत्तरिदरि (डडल) (क) धा. — तुकडे तुकडे करणे.
तत्तळ (डडल) (क) ना. — भीति; कळकळ; घाबरेपणा; भय.
— अंकोळ (डडल) (क) धा. — घाबरे होणे; हातपाय
गाळणे; भय वाटणे; तिरपिट होणे.
तत्ति (डडल) (क) ना. — अंडे; गोल वस्तु; सोपा; आवर्तन;
प्रदक्षिणा.
तत्तु (डडल) (क) धा. — प्राप्त होणे; आस्तित्वात येणे; संभवणे.
तत्तु (डडल) (क) ना. — विपत्ति; संकट; नाश; दुर्दैव; विलंब.
तत्तुक (डडल) (क) ना. — नाळ कापलेले मूल; अर्भक;
कोवळे मूल.
तत्त्व (डडल) (सं) ना. — आविर्भाव; स्वरूप; निजस्थिति;
परमात्मा; सत्यसिद्धांत; चित्त.
— ज्ञ (डडल) (सं) ना. — सत्यज्ञानी; साक्षात्कारी.
— ज्ञान (डडल) (सं) ना. — ब्रह्मज्ञान; वास्तव जाणीव.
तत्त्वमसि (डडल) (सं) ना. — तूच तो परमात्मा आहेस
(तत् त्वं असि), अद्वैत वेदांताचे परमार्थ वाक्य.
तत्त्वलोको (डडल) (सं) ना. — तात्त्विक दृष्टि; सत्य
शोधनाची दृष्टि.
तत्पर (डडल) (सं) वि. — त्यांतच रमलेला; एकामधेच आसक्त;
एकनिष्ठ; त्यानंतरचे.
— ते (ता) (डडल) (सं) ना. — एकनिष्ठता; एकासक्ति.
तत्सं (डडल) (सं) अ. — त्यानंतर; त्याला लागून.
तत्परायण (डडल) (सं) वि. — 'तत्पर' पहा.

तत्पुरुष (डडल) (सं) ना. — परम पुरुष; परमात्मा;
शिवाचे एक मुख; राजपुरुष; एक संस्कृत समास.
तत्पूर्व (डडल) (सं) अ. — प्राचीनकालीन; तत्पूर्वीचे;
पुरातन; मागील काळचे.
तत्र (डडल) (सं) अ. — तेथे; त्यांत; म्हणून; त्यानंतर.
तत्रापि (डडल) (सं) अ. — तेथे सुद्धा; तथापि; असे असूनहि.
तत्सम (डडल) (सं) वि. — कन्नडमध्ये आलेले वापरातील
संस्कृत शब्द; त्या सारखे शब्द.
तथा (डडल) (सं) अ. — त्याप्रमाणे; त्याच रीतीने; निश्चयेकरून.
तथागत (डडल) (सं) ना. — त्या स्थितीत असलेला; बुद्ध
देव; निजस्वामी, गुरु.
तथास्तु (डडल) (सं) अ. — ठीक! तसेच होवो. स्वीकार-
सूचक अव्यय.
तथ्य (डडल) (सं) ना. — सत्य; यथार्थ.
— मिथ्य (डडल) (सं) ना. — सत्यासत्य.
तद् (डडल) (सं) ना. — 'तत्' पहा.
तदकु (डडल) (क) धा. — मारणे; धोपटणे; अंग मऊ करणे;
शरीर तिबणे.
तदगिणि (नि) (डडल) (क) ना. — नृत्यांतील एक गति.
तदनंतर (डडल) (सं) अ. — त्यानंतर; मग; एवढे
होतांच; एवढे झाल्यावर.
तदलु (डडल) (क) ना. — काटेरी कुंपण; ताटी; स्थिरता;
स्थावृत्त; दिंडी; तडा.
तदा (डडल) (सं) ना. — नंतर; त्यावेळी; तेव्हा.
तदात्मते (डडल) (सं) ना. — तादात्म्य; एकनिष्ठता;
एकासक्ति.
तदानीं (डडल) (सं) अ. — त्यावेळी; त्याकाळी; तेव्हा.
तदारभ्य (डडल) (सं) अ. — तेव्हापासून; त्याकाळापासून.
तदिगे (डडल) (क) ना. — तृतीया; पंधरवड्यांतील तिसरी तिथी.
तदीय (डडल) (सं) वि. — त्यासंबंधी; त्याचे; तिचे.
तदुक्त (डडल) (क) धा. — 'तदकु' पहा.
तदे (डडल) (क) धा. — हड्डी नरम करणे; नाश करणे; 'तगळ'
पहा.
तद्वत् (डडल) (सं) वि. — त्यांतले; तत्पर; अंतस्थ; एकनिष्ठ;
एकासक्त; तदुण.
तदुण (डडल) (सं) ना. — तो गुण असलेला; एक
काव्यालंकार.
तदु (डडल) (क) ना. — एक चर्मरोग; वाळली खरुज; वट्टा;
दड्डा.
तद्दिन (डडल) (सं) अ. — त्या दिवशी; रोजरोज; (सं) ना.
श्राद्ध; मृताची उत्तरक्रिया.

तद्भव (तद्भव) (सं) वि. - त्यापासून उत्पन्न झालेलें; त्यातून जन्मलेलें; संस्कृत शब्दांचें कानडी वापरांतील रूप.

तद्भाव (तद्भाव) (सं) ना. - त्याची स्थिति; तो गुण; सारांश; वस्तुस्वभाव; समानता.

तद्यम (तद्यम) (सं) ना. - विनय; सभ्यता; मार्दव; शांतगुण.

तद्वत् (तद्वत्) (सं) अ. - त्याप्रमाणें; तसेच.

तन् (तन्) (सं) ना. - स्वतः; आपण.

तनक (तनक) (क) अ. - पयेंत; पावेतो; वेरी.

तननु (तननु) (तननु [तननु]) (क) ना. - आपलें; त्याचें

तननु (तननु) स्वतःचें; स्वतःचें.

तनय (तनय) (सं) ना. - पुत्र; कुमार; मुलगा.

तनये (तनये) (सं) ना. - पुत्री; कन्या; मुलगी.

तनि (तनि) (क) वि. - लाल; पक्व; पूर्ण वाढीचा; समृद्ध;

संपन्न; मनोहर; उज्ज्वल; केवळ; बलिष्ठ.

तनिगंध (तनिगंध) (क) ना. - सुवास; मधुरवास.

तनिगुड (तनिगुड) (क) ना. - गोड ऊस;

रसदार ऊस.

तनिगिडि (तनिगिडि) (क) ना. - निखारा;

प्रखलित झंझ.

तनिगुदि (तनिगुदि) (क) वि. - पूर्णपक्व; पूर्ण शिजलेलें.

तनिगेदर (तनिगेदर) (क) धा. - विस्तारणें; वेसुमार वाढणें.

तनिगेरे (तनिगेरे) (क) धा. - गारठण्या इतके मिजणें;

अभिषेक करणें; मिजत घालणें.

तनिरस (तनिरस) (क) ना. - मधुरस; मध; अमृत.

तनिव (तनिव) (क) ना. - पक्व फळ;

कुजलेलें फळ; गोड फळ.

तनिवा (तनिवा) (क) ना. - निरस दूध;

अकडी दूध; धारोष्ण दूध.

तनिवे (तनिवे) (क) ना. - पहाट; कांती;

तेज.

तनिसोबगु (तनिसोबगु) (क) ना. - अति सौंदर्य; सुंदर

मुखकांती; चांगुलपणा.

तनिहरके (तनिहरके) (क) ना. - शुभाकांक्षा; उत्तम धर.

तनु (तनु) (सं) वि. - लहान; कृश; छळकाटा; सूक्ष्म; कोवळा;

थंड. (सं) ना. - देह; शरीर; चर्म; थंडपणा.

—कणु (कणु) (क) ना. - अंगसुगंध.

—केडु (केडु) (क) धा. - अंगहीन होणें; आजारी पडणें.

—भवे—जे (भवे—जे) (सं) ना. - कन्या; कुमारी; मुलगी;

पुत्री.

तनुत्र (तनुत्र) (तनुत्र [तनुत्र]) (सं) ना. - कवच; चिलखत.

तनुत्व (तनुत्व) (सं) ना. - लहानपणा; क्षुद्रता; थोटेकपण.

तनुपत्र (तनुपत्र) (सं) ना. - 'इंगुदि' पहा; 'इंगुल' पहा.

तनुरुह (तनुरुह) (सं) ना. - केस; रोम; रोमांच.

तनु (तनु) (सं) ना. - 'तनु' पहा.

तनूकरण (तनूकरण) (सं) ना. - लघुकरण; कृश होणें; मेद झडणें.

तनूकृत (तनूकृत) (सं) वि. - बारीक केलेला; कृश केलेला.

तनूज (भव) (तनूज [भव]) (सं) ना. - पुत्र; कुमार; मुलगा.

तनूदरि (री) (तनूदरि [री]) (सं) ना. - कृशोदरी; शुभांगी; कोमल.

तनूनपाव (तनूनपाव) (सं) ना. - औरसपुत्र; वारसदार; अमि.

तनूरुह (तनूरुह) (सं) ना. - 'तनुरुह' पहा.

तंति (तंति) (क) ना. - तार; तंत्री; सरि.

—चाद्य (चाद्य) (सं) ना. - तंतुवाद्य; वीणा; तंबोरा.

तंतु (तंतु) (सं) ना. - धागा; सूत; दोरा; पाळी; शिशु; तंत्र; पाण्यांतील प्राणी; सुसर.

—करण (करण) (क) ना. - सूतकताई; दोरवळण.

—गार (गार) (क) वि. - कपटी; बंचक; युक्तिवान.

—नाभ (नाभ) (सं) ना. - कोळी; कोष्टी.

—पट (पट) (सं) ना. - सुती वस्त्र; कापसाचें कापड.

—वाय (वाय) (क) ना. - विणकर; कोष्टी; माग; विणाई.

तंतुकीट (तंतुकीट) (सं) ना. - रेशीम किडा.

तंतुर (तंतुर) (क) ना. - तंत्र; सुतीवस्त्र; कमळाचा देड; युक्ति; कपट; बंचना.

तंत्र (तंत्र) (सं) ना. - 'तंतुवाय' पहा. धार्मिक विधान;

सांगता; शांकाण; परिधान; युक्ति; पद्धति; उपदेश; उपाय;

श्रृंगार; रहस्यविद्या; इंद्रजाल; औषध; ठक; प्रतिज्ञा; शाप;

शासन; सेना; क्रम; सत्यतत्त्व; जातिभेद; कुलभेद; परमार्थ;

निश्चय.

—गार (गार) (क) ना. - ठक; लुच्चा; युक्तिवान; बंचक.

तंत्राध्यक्ष (तंत्राध्यक्ष) (सं) ना. - पुरोहित; आचार्य;

उपाध्याय.

तंत्रि (त्री) (तंत्रि [त्री]) (सं) ना. - धागा; सूत; पूजारी;

उपाय योजना; सिद्धांत.

तंदल (तंदल) (क) ना. - पाण्याचे थेंब; पाऊस; पावसाची

भुरभूर; सर; वृष्टि.

तंदूरिसु (तंदूरिसु) (क) धा. - चिंता करणें; दुःख करणें.

तंदे (तंदे) (क) ना. - तात; पिता; जनक; बाप; वडील.

तंदेवादि (तंदेवादि) (क) ना. - पित्याकडील नातेवाईक.

तंदेविर (तंदेविर) (क) ना. - 'तंदे'चे अनेकवचन,

तंदेगळु (तंदेगळु) बडीलधारी माणसें.

तंद्र (ड०८५) (सं) वि. - थकलेला; दमलेला; वापरलेला;

आळशी; सुस्त; मॅगळा.

तंद्रि (द्री) (ड०८५ [८५]) (सं) ना. - थकवा; पॅग; हुलकी;

आयास; आसक्ति; वापर; भंपकपणा.

तंद्रालु (ड०८५ [८५]) (सं) वि. - सुस्त; पॅगणारा; आळशी;

शोपालु.

तंद्रलं (ड०८५ [८५]) (सं) वि. - आपल्यासारख्या.

तंद्रळ (ड०८५ [८५]) (क) ना. - सौभाग्यवति; पतिन; स्वतःची स्त्री.

तंद्रि (ड०८५) (क) वि. - आण; आणावे; 'तद्र'चा आज्ञार्थ.

तन्मध्य (ध्वे) (ड०८५ [८५]) (सं) अ. - त्यांत; इतक्यांत;

मध्येंच यापूर्वी; मध्यंतरी.

तन्मय (ड०८५ [८५]) (सं) वि. - तद्रूप; तक्रादार; आपल्या-

आपल्यांत; एकरूप.

तन्मात्र (ड०८५ [८५]) (सं) ना. - तद्रूपा; मूळरूप; इंद्रियधर्म.

तन्वि (न्वी) (ड०८५ [८५]) (सं) ना. - सडपातळ स्त्री;

कोमला; मनोहारिणी; वयांत आलेली बाला.

तप (पस) (ड०८५ [८५]) (सं) ना. - उष्णता; ग्रीष्म; जाळ;

उन्हाळा; झळ; उष्मा; तपश्चर्या; देहदेडना; रवि; एक ग्रह.

तपःप्रभाव (ड०८५ [८५]) (सं) ना. - तपःसामर्थ्य; तपाची

शक्ती.

तपन (ड०८५) (सं) ना. - सूर्य; जलन; ताप; नरकाचा एक

भाग; देव; मानसिक व्यथा; गरुडविरोधी दैत्य.

—सुत (८५) (सं) ना. - कर्ण; सुग्रीव; यम; शनि.

तपनीय (ड०८५ [८५]) (सं) वि. - तापवण्याला योग्य; सुवर्ण; सोने.

तपनी (ड०८५) (सं) ना. - गोदावरी नदी.

तपशीलु (ड०८५ [८५]) (अ. दे) ना. - विवर; विस्तार; तपशील.

तपश्चर्य (ड०८५ [८५]) (सं) ना. - तप; योग; ध्यान; देहदेडन.

तपसि (वसि) (ड०८५ [८५]) (सं) ना. - तपस्वी; मुनी;

तप (व) सिंग (ड०८५ [८५]) योगी; ऋषि; दीनदरिद्री.

तपस्वि (स्विन) (ड०८५ [८५]) (सं) ना. - 'तपसि' पहा.

तपस्विनि (नी) (ड०८५ [८५]) (सं) ना. - तप करणारी.

तपस्सु (ड०८५ [८५]) (क) ना. - 'तपस्' पहा.

तपास्वय (ड०८५ [८५]) (सं) ना. - उन्हाळ्याचा शेवट आणि

पावसाळ्याचा प्रारंभ यांचा संघिकाळ.

तपासु (सणे) (ड०८५ [८५]) (अ. दे.) ना. - शोध;

हुडकणें; चौकशी; तलास; विचारपूस.

तपित (ड०८५) (सं) वि. - तापलेलें; जळतें; शिजलेलें.

तपिसु (ड०८५) (क) धा. - जळणें; पोळणें; चिंताग्रस्त होणें;

मनस्ताप करणें; तपश्चर्या करणें.

तपोधन (ड०८५ [८५]) (सं) ना. - तप हेंच धन असणारा;

योगी; मुनी; ऋषि.

तपोनिधि (ड०८५ [८५]) (सं) ना. - 'तपोधन' पहा.

तपोवन (ड०८५ [८५]) (सं) ना. - तप करण्यास योग्य असं

एकांत वन.

तप्त (ड०८५) (सं) वि. - तापलेलें; भाजलेलें; जळतें; शिजलेलें.

तप्त (लु) (ड०८५ [८५]) (क) अ. - चूक करून; नासवून;

विघडवून.

(क) ना. - पाळापाचोळा; समभूमी; सपाटी;

पायथ्याचा प्रदेश; पर्वतशिखर; साल.

तप्पु (ड०८५) (क) धा. - चूक करणें; विघडवणें; घसरणें; च्युत

होणें; गमावणें; प्राप्त न होणें.

(क) ना. - च्युति; प्रमाद; दोष; घसरगुंडी;

गमावणूक; अनौचित्य; अडचण; वाकडेपणा; अपराध; पाप;

स्वलन; त्याग.

—इसु (८५) (क) धा. - चुकविणें; विघडवणें; साध्य न

होणें.

—गंडु (८५) (क) ना. - चुकामूक; न सुटणारी गांठ;

नीति विरुद्ध वर्तन; बोलण्यातील चूक.

तप्पुदु (ड०८५ [८५]) (क) क्रि. - आणलें पाहिजे. ('तपु' धातूचें

रूप). संपलें; नाश पावलें.

तबक (ड०८५) (सं) ना. - समूह; ताटवा; ताट; पानसुपारीचें ताट.

तबला (ले) (ड०८५ [८५]) (अ. दे) ना. - मृदंग; एक चर्मवाद्य.

तब्वरिसु (ड०८५ [८५]) (क) धा. - घाबरणें; आश्चर्यचकित होणें;

घाबरे होणें; घसरणें; लोळणें.

तव्व (वित्र) लि (ड०८५ [८५]) (क) ना. - परदेशी; पोरका;

अनाथ; नातेवाईक नसलेला; एकाकी.

ताद्विबद्ध (ड०८५ [८५]) (क) ना. - घमकी; भीति; भ्रम; गोंधळ;

गडबड; दिडमृदता; बेमानता.

—आगु (८५) (क) धा. - भीति दाखविणें; भ्रम होणें;

बेमान करणें; भ्रमिष्ट करणें.

तव्वु (ड०८५) (क) धा. - आलिंगणें; मिठी मारणें.

(क) ना. - विश्वास; वेंग; वाव; मोळी.

तम् (ड०८५) (क) ना. - 'तप' शब्दाचा 'प' वर्गापूर्वी होणारा

सामासिक आदेश.

तम (मस्) (मस्सु) (ड०८५ [८५]) (सं) ना. -

अंधार; रात्र; अज्ञान; दोष; कलंक; पाप; राहुग्रह; तमोगुण.

—विडि (८५) (क) धा. - अंधार होणें; रात्र होणें.

तम (ड०८५) (सं) प्र. - 'सर्वाधिक' वाचक संस्कृत प्रत्यय.

तमंग (ड०८५ [८५]) (सं) ना. - वेदिका; माळी; नाट्यरंगभूमी.

तमक्षीर (ड०८५ [८५]) (सं) ना. - आंब्याचें पन्हें; कैरीची कवी.

तमटे (तमटे) (ड०८५ [८५]) (क) ना. - हलगी;

टिमकी; चर्मवाद्य.

तमत (तमत्) (सं) वि. - इच्छित; इष्ट; आशाळभूत; भिकारी.
 तमतु (तु) (तमत्तु [त्तु]) (क) ना. - आपापलें; आपलें;
 तुमचें. 'तुमत्तु' पहा.
 तमन (तमन्) (क) ना. - दमछाट; श्वासावरोध.
 तमंघ (तमंघ) (सं) ना. - अंधार; वोर तिमिर; घनांधकार.
 तमर् (तमर्) (क) ना. - आस; स्वकीय
 —ऊर् (तमर्) (क) ना. - आपलें गांव; माहेर घर.
 तमसा (तमसा) (सं) ना. - एक नदी.
 तमस्विनी (नि) (तमस्विनी [नि]) (सं) ना. - अंधार;
 काळोख.
 तमाकु (तमाकु) (अ-दे) ना. - तंबाखु; तमाखु.
 तमाम (तमाम) (अ-दे) ना. - सर्व; पूर्ण; पुरा.
 तमाल (तमाल) (सं) ना. - वृक्षविशेष; काळ्या सालीचें झाड;
 मसाल्याचें झाड.
 तमाशा (शे) (तमाशा [शे]) (अ-दे) ना. - मौज; नकल;
 विनोद; हास्य.
 तमालपत्र (तमालपत्र) (सं) ना. - तमालवृक्षाचें पान;
 कपाळावरील टिळा.
 तमालरेखे (तमालरेखे) (सं) ना. - 'तमाल पत्र' पहा.
 कपाळावरील लंबट टिळा.
 तमि (तमि) (सं) ना. - रात्र; अंधारी रात्र; अंधार.
 तमिन्न (स्त्रा) (स्त्रे) (तमिन्न [स्त्रा] स्त्री) (सं) ना. - निविड
 अंधार; घनांधकार; तिमिर.
 तमिळ (तमिळ) (क) ना. - द्राविड; तामिळ देशाचा;
 तामिळभाषी.
 तमोगुण (तमोगुण) (सं) ना. - सत्त्व, रज, तम, या
 त्रिगुणांतील शेवटचा गुण. काळा.
 तमोघ्न (तमोघ्न) (सं) ना. - तमाचा नाश करणारा; अंधार
 हारक सूर्य; चंद्र; अग्नि.
 तमोपह (तमोपह) (सं) ना. - 'तमोघ्न' पहा.
 तमोमणि (तमोमणि) (सं) ना. - खद्योत; काजवा; चंद्र.
 तमोमय (तमोमय) (सं) वि. - अंधारमय; किरं काळोख.
 तंपु (तंपु) (क) ना. - गारवा; शैत्य; ओल; शीतलता; शांति;
 तृप्ति; समाधान.
 —पडे (तंपु) (क) धा. - थंडावणें; गारवा येणें; मिजणें;
 शांत होणें; तृप्ति होणें.
 —टेर (तंपु) (तंपु [तंपु]) (क) धा. - थंड होणें; समाधान
 करणें.
 तंबट (टे) (तंबट [टि]) (क) ना. - डुमकी; एक चर्मवाद्य.
 तंबल (बुल) (तंबल [बुल]) (क) ना. - तांबूल; विडा;
 पानसुपारी; बाळमुखात चावून घातलेला विडा.

तंबाक (कु) (तंबाक [कु]) (क) ना. - तंबाखु; एक उत्तेजक
 वनस्पति.
 तंबिसु (तंबिसु) (क) धा. - थांबविणें; स्तंभित करणें; विलंब
 करणें; ओढून धरणें; आवरणें.
 तंबिटु (तंबिटु) (क) ना. - तांदुळाच्या पिठाचे लाट्ट.
 तंबु (तंबु) (अ. दे) ना. - राहुटी; डेरा; गुडार; तासुरती
 वसती.
 तंबुलिंग (तंबुलिंग) (क) ना. - पानदान; विड्याचा डबा;
 विड्याचें तबक; पानसुपारी विकणारा; तांबोळी.
 तंबुलि (तंबुलि) (क) ना. - चिचेचें खार; चिचेचें कालवण.
 तंबेलगु (तंबेलगु) (क) ना. - थंड प्रकाश; चांदणें.
 तंबेलग (तंबेलग) (क) ना. - शीत किरण; चंद्र.
 तम्म (तम्म) (क) ना. - धाकटा भाऊ; लहान मुलगा.
 (सं) ना. - स्वतःसंबंधी.
 —तु-तु (तु [तु]) (क) वि. - आपले; स्वतःचे; तुमचे.
 तम्मट (टे) (तम्मट [टि]) (क) ना. - टिमकी; एक चर्मवाद्य.
 तम्मडि (तम्मडि) (क) ना. - पूजारी; अर्चक; पादसेवक;
 स्वतःचें मन.
 तम्मव (तम्मव) (क) वि. - आपला; तुमचा.
 तर् (तर्) (तर् [तर्]) (क) धा. घेऊन येणें; विकत घेणें;
 मार्ग दाखविणें; प्राप्त करून घेणें.
 तर (तर्) (क) धा. - फिरविणें; कापणें; थरारणें.
 (क) ना. - प्रकार; विध; रीति; क्रम; पद्धति; ओळ; परंपरा;
 औचित्य; पाया; आधार.
 (सं) वि. - 'तुलनेनं अधिक' दर्शक प्रत्यय.
 तरकलु (तरकलु) (क) ना. - खडबडीत जमीन; कठोरता;
 काठिन्य; चढउतार; (क) वि. मस्तखोर; माजुरी; माजलेला.
 तरकस (तरकस) (क) ना. - एक आयुध; तलवार; खड्ग.
 तरकारि (तरकारि) (अ. दे) ना. - भाजी; फळभाजी.
 तरक्षु (तरक्षु) (सं) ना. - चित्ता; वाध; विवळ्या वाध;
 तरवारीची सोनेरी मूठ.
 तरगडे (तरगडे) (क) ना. - केरकचरा; निरुपयोगी वस्तु;
 हानी; उणीव; अभाव; अपहार; लुबाडणूक.
 तरगु (तरगु) (क) ना. - पाचोळा; बाळलेले पान. ओबडधोबड;
 पणा; बुडवणी; हानी; अस्पृश्यता; अडत बट्टा; दलाली;
 उत्तेजनर द्रव्य; ऋणको.
 तरं (तरं) (क) ना. - क्रम; योग्यता; सारखेपणा.
 तरंग (तरंग) (सं) ना. - लाटा; लहर; वीचि; घोड्याची
 दुडकी चाल.
 तरंगिणि (णी) (तरंगिणी [णी]) (सं) ना. - नदी; ओढा;
 लाटा असलेला प्रवाह.

तरंगित (ड०००१ड) (सं) वि. - लाटा असलेले; लहरयुक्त;
चंचल; लंबकासारखे हलणारे.
तरजे (ड००३) (क) ना. - एक घोड्याचा दागिना.
तरट (डु) (ड००३ [डु]) (क) वि. - डोक्याला केश नसलेला;
टकल पडलेला.
तरण (ड०००) (सं) ना. - नाव; होडगें; पैलपार; सुटका; त्राण;
बल; शक्ति; संरक्षण.
तरणि (ड००३) (सं) ना. - सूर्य; होडी; नाव; पुढारीपण; काटेरी
झाड; शेवंती; पोपट; राघु.
—कांत (ड००३) (सं) ना. - सूर्यकांत मणि; स्फटिक.
—ज (डु) (सं) ना. - कर्ण; सुग्रीव; यम; शनि; वैवस्वत.
तरणीय (ड००३०००) (सं) वि. - पार होण्यास योग्य; परतीरीं
जाण्यास सुलभ.
तरत् (ड००३) (सं) वि. - तरंगणारा; वेगानें पळणारा; पार
होणारा; परतीरीं पोचणारा.
तरतम (ड००३०००) (सं) वि. - थोडें अधिक; अल्पस्वल्प;
न्यूनाधिक.
—भाव (ड००३) (सं) ना. - उच्चनीचभाव; तारतम्य.
तरतरिसु (ड००३०००) (क) धा. - थरथरणें; कंप होणें; घाबरणें;
भय वाटणें; विलंब न होऊं देणें.
तरपण्य (ड००३०००) (सं) ना. - नावाळ्याला दिलेले पैसे; नावेचा
कर; नाविकाचें मांडें; अंबीकाला दिलेले पैसे.
तरपु (ड००३) (क) ना. - कमी किमतीचे रत्न; पैलू पाडलेला
खडा.
तरथेतु (पेंतु) (ड००३००० [ड०३००]) (अ. दे) ना. - शिक्षण;
खाट; खोडाखोड.
तरमु (ड००३००) (अ. दे) ना. - सरकारी फाळा; तरम आकार;
सारा.
तरल (ड००३) (सं) वि. - चंचल; हलणारा; झोके खाणारा;
हेलकावणारा; चपल; मनोहर; चकाकणारा; मिरवणारा.
(सं) ना. - प्रवाही; पुत्र; हारातील मध्य रत्न; मध्यमणी;
छंदःशास्त्रातील एक वृत्त.
—अक्षि (ड०३) (सं) ना. - चंचलाक्षी; सुंदरी; कामिनी.
—त्व (ते) डु (ड) (सं) ना. - चकाकी; सौंदर्य; पोरकटपणा;
झोला.
तरलित (ड००३) (सं) वि. - चलित; प्रकाशमान; चकचकीत;
हलते.
तरले (ड००३) (सं) ना. - तांदळाची गंजी; माताची पेज; बाल.
(क) ना. - भांडण; तंटा; पीडा.
तरवार (रि) (ड००३०० [०]) (क) ना. - खड्ग; कट्यार;
पुष्कर.

तरस् (ड००३) (सं) ना. - तीव्रता; वेग; शक्ति; सामर्थ्य.
तरस (ड००३) (सं) ना. - मांस; मांसाहार.
तरसु (ड००३) (क) वि. - ओवडधोवड; खडबडीत; कठिण;
नापीक (जमीन); विनयिकाऊ (जमीन).
तरस्वि (ड००३) (सं) वि. - चपल; वेगवान; सामर्थ्यवान.
(सं) ना. - वेग; वायु; गड.
तरह (ड००३) (अ. दे.) ना. - रीत; तन्हा; प्रकार; विध.
तरहर (ड००३००) (क) ना. - थांबणूक; संशयितता; मनःशान्ति;
समाधान.
—इसु (ड०३) (क) धा. - टिकणें; शांत होणें; सहन करणें;
प्रस्थापणें.
—कोळळु (ड०३००) (क) धा. - सहन करणें; 'तत्तरिसु'.
पहा.
तरहीन (ड००३००) (क) ना. - वाईटपणा; रीतिहीनता;
अनीतिमानता.
तरळ (ड००३) (सं) ना. - 'तरल' पहा. माणिक्य; तुळसी.
—तन (ड०३) (क) ना. - पोरकटपणा; बालभाव.
—ता (च) (ड० [ड०]) (सं) ना. - पोरकटपणा;
बालिशता.
तरळु (ड००३) (क) ना. - पिकून वाळलेलें फळ; नारळ; श्रीफळ.
तरळे (ड००३) (सं) ना. - मुलगी; लहान वयाची पोर; चंचला.
(क) ना. - तक्रार; चहाडी. 'तरले' पहा.
तरातुरि (ड००३००) (अ. दे.) ना. - अत्यातुर; घाई; आवश्यकता.
तरि (ड०३) (सं) ना. - नाव; होडगी; जहाज; पाण्यातून पैल
जाण्याचें साधन; धोटा; लाळी.
(क) धा. - कापणें; तुकडे करणें; चिमटणें; मिसळणें; निश्चय
करणें.
(क) ना. - तुकडा; कण; बालु; निश्चय; आवड; साम्य;
सारखेपणा; सुंदरी; कोमला; वाळवंट; खांब; पडभूमि; सोटा.
तरिमिडि (डे) (ड०३००० [ड०]) (क) ना. - युवती;
भरज्वानी; भर जवानी.
तरिसंदु (ड०३०००) (क) अ. - निश्चयेंकरून; पूर्णपणें;
उत्तम रीतीन.
तरिसल (ड०३००) (क) धा. - निश्चय करणें; निर्णय घेणें;
माहीत करून घेणें.
तरिसल (ड०३००) (क) ना. - निर्णय; निश्चय; दृढसंकल्प;
प्रतिज्ञा.
तरिसलखु (ड०३०००) (क) ना. - निष्कर्ष; सिद्धांत; निर्णय;
'तरिसल' पहा.
तरिसु (ड०३००) (क) धा. - पैल जाणें; पार होणें; तरंगणें;
पोहणें; आणविणें; जवळ आणणें.

तरिळ (ड०५) (क) ना. - पातळ; लहान; पातळ तुकडा;
चकती; कण.

तरिंखु (ड००५३) (क) धा. - आणविणें; जवळ करणें.

(क) ना. - कोरडी वाळू; तापलेली वाळू; वाळवंट.

तरु (ड००) (सं) ना. - वृक्ष झाड.

(क) धा. - वेऊन येणें; जवळ नेणें; समाविष्ट करणें.

—ह (हु) (ळ [ळ०]) (क) ना. - आनयन; उपनिवेश.

—वळि (व०) (क) ना. - निमंत्रण.

तरुण (ड०००) (सं) ना. - कोमल; नवा; मऊ; चांगला;
कोवळा; जवान.

तरुण (ड०००) (सं) ना. - युवक; जवान; वयात आलेला.

तरुणदाशि (ड००००००) (सं) ना. - बालचंद्र; अर्धचंद्र.

तरुणातप (ड००००००) (सं) ना. - कोवळें ऊन; सकाळचें
ऊनह.

तरुणि (ड००००) (सं) ना. - युवति; वयात आलेली; जाणती;
म्हणवली; पदर आलेली.

तरुणिम (मा) (ड००००० [०००]) (सं) ना. - यौवन;
तारुण्य.

तरुणेंद्रधर (ड००००००००) (सं) ना. - भालचंद्र; शिव.

तरुखु (रुखु) (ड०००० [००००]) (क) धा. - हरकत घेणें;
थांबविणें; विलंब करणें; विरोध करणें.

तरुखु (ड०००००) (सं) ना. - बांडगुळ; ऋणतट; कलम; उपतरु.

तरुलते (ड००००) (सं) ना. - झाड; वेली.

तरुलि (ड००००) (क) ना. - बालक; मुलगा; मुलगी;

—तन (ड०) (क) ना. - पोरकटपणा; बालिशता; शैशव;
बालत्व; चांचल्य; पोरकटकी.

तरुवायि (ड०००००००) (क) अ. - क्रमानें; अनुक्रमें; त्यानंतर.

तरुवड (ड०००००) (सं) ना. - वाग; राई; झाडी.

तरुसार (ड०००००) (सं) ना. - डिक; झाडाचा चीक; वृक्षरस.

तरुह (ड००००) (क) ना. - उपनिवेश; आनयन; साय; सारखे-
पणा.

तरुहि (ड००००) (क) वि. - स्वेच्छाचारी; क्षुद्र; दुर्बळ.

तरुखु (ड०००००) (क) धा. - 'तरुखु' पहा.

(क) ना. - मार्गदर्शक फलक; दिशा दाखवणारा हात.

तरे (रि) (ड० [०]) (क) धा. - कातरणें; तुकडे करणें.

तर्क (ड००) (सं) ना. - वादविवाद; चर्चा; मीमांसा; तर्कशास्त्र;
ऊहापोह; विचार; संशय; जाणीव; हेतु; कारण; संपादित कर्म;
कृतकर्म.

तर्कयि (वि) सु (ड०००० [०] ००) (क) धा. - तर्क करणें;
ऊहापोह करणें; आलिगणें; मिठी मारणें.

तर्कविद्ये (ड००००००) (सं) ना. - मीमांसादि शास्त्रें.

तर्किग (ड००००) (क) वि. - तार्किक; तर्कशास्त्रज्ञ; तर्कटी.

तर्के (ड०००) (क) क्रि. - आणू दे; वेऊन येऊं दे.

(क) ना. - आलिगन; मिठी.

तर्गु (ड०००) (क) धा. - वाकणें; खड्डा खणणें; खाली येणें.

(क) ना. खड्डा; सरोवर; तळघटी; खालाटी.

तर्ज (र्जि) नि (ड००० [००] ०) (सं) ना. - दर्शनांगुली;

अंगठ्याजवळील बोट.

तर्जिसु (ड०००००) (क) धा. - भिवविणें; घाबरविणें; गर्जना
करणें; धाक दाखविणें.

तर्जित (ड००००) (सं) वि. - घाबरविलेलें; बेभान केलेलें;
भयभीत.

तर्जुमे (ड०००००) (अ. दे) ना. - भाषांतर; परिवर्तन; अनुवाद.

तर्णक (ड००००) (सं) ना. - वासरु; गोवत्स.

तर्पण (ड००००) (सं) ना. - वृत्ति; पितृयज्ञ; तिलांजली; समा-
धान; जहाजावरील स्वयंपाकग्रह.

तर्पिसु (ड०००००) (क) धा. - वृत्ति होणें; समाधान होणें;
पितृयज्ञ करणें.

तर्खु (ड००००) (क) धा. - अलिगणें; मिठी मारणें; थांबविणें.

(क) ना. - बाब; आलिगन; वेढा.

तर्ष (र्षण) (ड००० [००००]) (सं) ना. - दाह; तोंडाची कोरड;
तहान; दगा; इच्छा; आकांक्षा.

तर्षित (ड००००) (सं) वि. - तहानेलेला; इच्छुक; वंचित;
आकांक्षी.

तल (ड०) (सं) ना. - तळ; चूड; तळहात; तळपाय; अंतर्भाग;
जमिनीतील भोंक; नेम; खड्डा; वृक्षविशेष; मूळ. नरकातील एक
भाग; कर; मुद्याची गोष्ट; मनगट; तरवारीची मूठ; सोटा;
आधार; आश्रय.

तलपु (ड०००) (क) धा. - शिवणें; पोहोचणें; सारखे होणें;
शिरणें; समावेश करणें.

—इसु (—०००) (क) धा. - पोहोचविणें; जुळवून घेणें;
दान करणें.

तलबु (ड०००) (क) ना. - पगार; वेतन; दुर्व्यसन; कैफ; तलफ;
आमंत्रण; आवाहन.

तलवार } (ड००००) (क) ना. - खड्ग; कट्यार; चौकीदार;
पहारेकरी.

तलारि } (ड०००)

तलाधार (ड०००००) (सं) ना. - लोखंडी रळाखालील पट्ट्या;
आधारपाट; कडेपाटाची जंती; राफ्टर.

तलिन (ड००) (क) वि. - लहान; पातळ; खालचे; खालच्या
प्रतीचे; सूक्ष्म; अलग झालेले.

(क) ना. - अंथरुण; पंढा.

तले (डॅ) (क) ना. - डोकें; प्रमुख; सर्वश्रेष्ठ; पिढी;

एक पुरुष उंच माप.

—कट्टु (डॅडु) (क) ना. - अक्षराचा वरील भाग; गहाण जमीन.

—करे (डॅ) (क) धा. - टाळणें; चुकवणें.

—काथि (डॅथि) (क) धा. - रागावणें; कोपणें; संरक्षणें; पालन करणें.

—केदरु (डॅदरु) (क) धा. - डोकें खाजवणें; विचरणें; पुनःपुनः विचार करणें; खोलवर विचार करणें.

—केळगु (डॅळगु) (क) अ. - अस्ताव्यस्त; उलटसुलट; मागेपुढें; वरखालीं.

—कोड्डु (डॅड्डु) (क) धा. - प्राण देण्यास तयार होणें; बलिदान करणें; लक्ष देणें.

—तिरगु (डॅरगु) (क) धा. - रागावणें; कोपाविष्ट होणें; क्रुद्ध होणें.

—तूगु (डॅतूगु) (क) धा. - कबूल करणें; मान्य करणें.

—तोडवु (डॅडवु) (क) ना. - शिरोभूषण; डोक्यावरील अलंकार.

—तोरु (डॅएरु) (क) धा. - उत्पन्न होणें; मोड फुटणें; अंकुरणें; उठणें.

—पट्टि (डॅडु) (क) ना. - डोक्याला बांधण्याचें कापड; रुमाल; मंदील; फेटा; चौकटीचा वरचा भाग.

—बरेह (डॅरिह) (क) ना. - मथळा; शीर्षक; देव.

—बागु (डॅगु) (क) धा. - नमस्कार करणें; मान्यता देणें; विनय दाखविणें; नमणें.

—बागुह (डॅगुह) (क) ना. - नम्रता; नमस्कार; संमति; ककार.

—बेसरु (डॅसरु) (क) ना. - असह्यता; कंटाळा; नकोसें वाटणें; तिष्टकारा.

—मगे (डॅगे) (क) ना. - सर्पाच्या डोक्यावरील मणी; शिरोभूषण.

—होयक (डॅहोयक) (क) वि. - आग्रही; धरलेला हट्ट न सोडणारा; डोकें फोडणारा; खुनी.

—होक (डॅहोक) (क) वि. - जिवाची पर्वा न करणारा; हट्टी.

तलेगुत्तु (डॅगुत्तु) (क) धा. - मान वाकणें; नमणें; शिर लववणें.

तलेगोळ (डॅगोळ) (क) धा. - प्राण घेणें; खून करणें; संकटाला तोंड देणें.

तलेविरुक्कु (डॅविरुक्कु) (क) वि. - माथेफिरु; डोकेंफिरु; हट्टी; उन्मत्त; दुरहंकारी.

तलेदेरिगे (डॅदेरिगे) (क) ना. - डोईपट्टी; यात्राकर;

लोकसंख्येच्या प्रमाणात बसविलेला जनदंड; लोककर.

तलेमड्डु (डॅमड्डु) (क) धा. - टक्कर देणें; विरोधणें; दंड थोपटणें; छड्डु मारणें.

तलेमारु (डॅमारु) (क) ना. - परंपरा; पिढ्यानुपिढी.

तलेमेरे (डॅमेरे) (क) धा. - पुढारीपण स्वीकारणें; सर्वोपरी होणें; स्वतःचें वैशिष्ट्य राखणें.

तलेयुत्तु (डॅयुत्तु) (क) धा. - टाळणें; चुकविणें; निसटणें.

तलेवरि (डॅवरि) (क) धा. - अंकुशाचा मार खाऊन सुधारणें वळणावर येणें; जुळवून घेणें; 'पळगु' पहा.

तलेविल् (डॅविल्) (क) ना. - धनुष्कोटी; बाणाचे फळ.

तलेवीसु (डॅवीसु) (क) धा. - विरोध करणें; नाकबूल करणें; निराकरण करणें; खंडन करणें.

तलेवीड्डु (डॅवीड्डु) (क) ना. - मुख्य स्थळ; प्राकार; वाडा.

तलेवोयल्लु (डॅवोयल्लु) (क) ना. - टपली; डोक्यावरील मार; डोक्यावरील जखम; गोवा.

तलेवोरे (डॅवोरे) (क) ना. - डोक्यावरून वाहून नेण्याइतकें वजन; बोजा.

तलेंदरि (डॅलेंदरि) (सं) नु. - पातळ पोटाची स्त्री; कृशोदरी; कोमलांगी; सुंदरी.

तल्प (डॅल्प) (सं) ना. - शय्या; अंथरूण; पलंग; माडी; पत्ति; भार्या; कुलीन स्त्री; होडी; तराफा; पेव; वाहून आलेल्या घाणीचा ढीग.

तल्ल (डॅल्ल) (सं) ना. - तळें; पाणवडा; दलदल; चिखल.

तल्लज (डॅल्लज) (सं) ना. - सुख; क्षेम; श्रेष्ठ; कमळ; सौंदर्य.

तल्लण (ल) (डॅल्लण [डॅ]) (क) ना. - भय; घबराट; गडबड; दुःख; चिंता; कळवळ; आतुरता.

—इसु (डॅसु) (क) धा. - मिणें; घाबरणें; तळमळणें; आतुर होणें.

तल्लीन (डॅल्लीन) (सं) वि. - तद्रूप; मग्न; तदाकार.

तव (डॅतव) (सं) ना. - तुष्टें.

(क) ना. - आपलें; आपल्यापुरतें.

तवक (डॅतवक) (सं) ना. - प्रीति; इच्छा; अपेक्षा; आतुरता; त्वरा.

—इसु (डॅसु) (क) धा. - गडबड करणें; आतुर होणें.

—कंपेरु (डॅकंपेरु) (क) धा. - आतुर होणें; औत्सुक्य दाखविणें;

तवकि (किग) (डॅतकि [डॅ]) (क) वि. - आतुर; गडबड्या; उत्सुक.

तव (वं) (ग) (डॅतव [डॅ]) (सं) ना. - नाखरंग; रंगभूषि. 'इंद्रकोप' पहा.

तमंग (डॅतमंग) (सं) चंद्रशाला; आवार; सोपा.

तवचु (टु) (डवळु [डु]) (क) धा. - पाखडणें; फोल काढणें; स्वच्छ करणें.

तवडु (तौडु) (डवळु [डौडु]) (क) ना. - कोंडा; भूस; भुसार.

तवदोणे (डवळोळें) (क) ना. - अक्षय भाता; अविनाशी तुणोर; नित्य भरलेला त्राणकोष.

तवनिधि (डवळी) (सं) ना. - मांडार; अविनाशी संपत्ति; पुण्य.

तवर् (रु) (डवळ [रु]) (क) ना. - जन्मभूमि; मातृभूमि; माहेर.

—मने (मळी) (क) ना. - माहेर; माहेरघर; मायभूमि.

तवराज (डवळी) (क) ना. - अमृत; अत्यंत गोड साखर.

तवलाप (यि) (डवळी [यि]) (क) ना. - तांबूल; विडा; पानपट्टी.

तवसि (डवळी) (क) ना. - तपस्वी; ऋषि; मुनी.

तवळिसु (डवळी) (क) धा. - कोमेजविणें; नाश करणें; झडणें; रोडणें.

तवायि (डवळी) (क) ना. - देड; व्यापारांतील हानि; दुर्दैव; नाश; महाविपत्ति.

तविर् (रु) (डवळ [रु]) (क) ना. - विराम; टाळाटाळ; त्याग; प्रयाण; न्यून्य; उणीव; गरीबी; 'तलेवोरे' पहा.

तविसु (डवळी) (क) धा. - उतरविणें; कमी करणें; विझवणें; संपवणें; नाश करणें; घालविणें; टाळणें.

तवु (डवळी) (क) धा. - क्षीण होणें; नाश होणें; कमी होणे; क्षिणें. (क) ना. - क्षय; हानी; क्षीणता; कमतरता.

—गे (गै) (क) ना. - अंत; मुक्ति; समारोप; नाश.

—तले (डवळी) (क) ना. - थरथरतें शिर; कंप पावणारी मान.

तवुळित (डवळी) (क) ना. - युद्धनीति; एक युद्धपद्धति.

तवे (डवळी) (क) धा. - नाश करणें; क्षीण करणें; न शोभण्यासारखे होणें; अवृत्त राहणें. (क) ना. - तवा; झाकणी.

(क) अ. - शिवाय; संपूर्णपणें; अतिशये करून; अमर्यादपणें; चांगल्या रीतीने.

तसकु (डवळी) } (क) ना. - चोरो; चौर्य; बंचना;
तसकलु (डवळी) }

ठकवाजी; युक्तिप्रयुक्ति.

तसवीर (डवळी) (अ.दे) ना. - चित्र; चित्रपट; भावचित्र; प्रतिमा.

तस्कर (डवळी) (सं) ना. - चोर; भामटा; बंचक; निशाचर; दरोडेखोर.

तस्तीकु (डवळी) } (अ.दे) ना. - देवालय, मशीद, बगैरेचे
तसदीकु (डवळी) }

वर्षासन; तनखा; देणगी.

तह (डवळी) (क) वि. - जीर्ण; 'तरुह' पहा; 'तप्प' पहा.

(क) ना. - आतुरता; गडबड; कष्ट; कळवळा.

(अ.दे) ना. - समेट; एकी; करार; निर्णय.

तहनामा (डवळी) (अ.दे) ना. - करारनामा; समेटपत्र.

तहवह (डवळी) (क) ना. - कळकळ; कष्ट; आतुरता.

तहसीलु (डवळी) (अ.दे) ना. - करवसुली; करवसुलीचें ठिकाण; तालुका.

—द्वार (द्वार) (अ.दे) ना. - तालुकदार; मामलतदार; मामलेदार.

तहि (डवळी) (क) ना. - संगति; जोडीदारी.

—कार (कार) (क) ना. - नातेवाईक; सांगाती; मित्र.

तळ (डवळी) (क) धा. - मिळणें; मिळळणें; अलिंगणें; संबंध येणें; दिसत येणें; आंत जाणें; पालवी फुटणें; अंगावर पडणें; अंगावर धावून जाणें; विरोध करणें; मागें हटणें; विलंब होणें;

तळ (डवळी) (क) ना. - तळाखालचा भाग; तळहात; तळपाय; चकाकी; स्थळ.

तळकु (डवळी) (क) ना. - चकाकी; कांति; गुंतागुंत; चांगलेपणा. विज्ञान आश्रय; विलास; शोभा; सौंदर्य.

तळतंत्र (डवळी) (सं) ना. - अधिकारांतील सैन्य.

तळप (पु) (डवळी) (क) ना. - प्रकाश; कांती; चकाकी.

तळप (व) ट (डवळी) (क) ना. - खुली जागा; मैदान; अरण्य; अस्ताव्यस्तता.

तळम (व) ल (डवळी) (क) ना. - चिंता; दुःख; घाबरेपणा; संताप; कळकळ; गोंधळ.

—कुटु (कुटु) (क) धा. - चिंता करणें; आश्चर्य करणें.

—गु (गु) (क) ना. - कळवळ; शांति.

तळर (रु) (डवळी) (क) धा. - हलणें; चळणें; आंदोलणें; निघणें; उडून जाणें; थरथरणें; कंपित होणें.

(क) ना. - थरकाप; चलनचलन; हालचाल; बोवडे बोल.

—अडि (अडि) (क) ना. - वाकडे पाऊल; ठेच.

—चु (चु) (क) धा. - बाहेर पाठविणें; उडविणें; हाकालणें.

—नडे (नडे) (क) ना. - कूच; वाकडे पाऊल; प्रमाद; ठेंच; लहान पाऊल.

—चुडि (चुडि) (क) ना. - बोवडे बोल; विषयांतर.

तळल (डवळी) (क) धा. - पालवी फुटणें; मोहरणें; विकसनें; सहन करणें.

(क) ना. - वाळलेले फळ; पालवी; कांठ.

तळव (वार) (डवळी) (क) ना. - नगररक्षक; पहारेकरी; ग्रामरक्षक; तराळ; बळतेदार.

तळवे (वे) लुगु (डवळी) (क) ना. - आश्चर्य; तळमळ; घाबरेपणा; भय.

तळहदि (ड०५८८) (क) ना. — पाया; पंचांग; 'अडिगाट्टु' पहा.
तळहु (वु) (ड०५८८ [५८]) (क) धा. — हरकत घेणें; विलंब
लावणें; उशीर करणें;

(क) ना. — हरकत; उशीर; विलंब.

तळादि (ड०५८८) (क) ना. — 'तळहदि' पहा.

तळामळ (लक) (ड०५८८ [५८]) (सं) ना. — तळहातावरील
आवळा; स्पर्धार्थ; क्रमप्राप्ति.

तळार (ड०५८८) (क) ना. — 'तळवार' पहा.

तळि (ड०५८) (क) धा. — मोड येणें; पालवी फुटणें; शिंपडणें;
फेकणें; हिसकणें; हरवणें; सारखें करणें; विस्तरणें; पाहणें;
पेरणें; धारण करणें; प्रोक्षण करणें.

(क) ना. — कुल; वंश; सत्र; तीर्थक्षेत्र; कुंपण; टापी; कोंब;
सैन्यविभाग; ठाणें.

तळिके (ड०५८) (क) ना. — अडचण; गुंतागुंत; ओळ; जोड;
सहकार.

तळिगे (ड०५८) (क) ना. — चटई; ढाल; परात.

तळिर् (ड०५८) (क) धा. — कोंब फुटणें; पालवी फुटणें.

(क) ना. — पालवी; प्रवाल.

—अडि (५८) (क) ना. — निमूळता पाय

—अंबु (५८८८) (क) ना. — टोकदार बाण.

—इडि (५८) (क) धा. — पालवी फुटणें; पालवीमय होणें.

—उडे (५८८) (क) ना. — पालवी हे च वस्त्र; पर्णवसन.

—उव्यल् (५८८८) (क) ना. — पर्णवसन.

—कोंबु (५८८८) (क) ना. — शाखा; पालवी फुटलेली
फांदी

—चु (५८) (क) धा. — पालवणें; पालवी फुटणें.

—तोरण (५८८८) (क) ना. — पालवीचें तोरण;
पल्लवमाला.

—जोंप (५८८८) (क) ना. — पालवीचा झुवका.

—तुटि (५८८) (क) ना. — पालवीसारखे पातळ ओठ.

—तुरुगु (गल्) (५८८८ [५८]) (क) ना. — पालवीचा
झुवका; पर्णसंभार.

—पट (५८८) (क) ना. — पालवीची छत्री; गोरप; इरले.

ताळिवांसे (वांसु) (ड०५८८ [५८८८]) (क) ना. —
पर्णशय्या; पर्णमेव.

तळिसु (ड०५८८) (क) धा. — कुटणें; धान्याचा कोंडा काढणें;
मारणें; शिंपडणें.

तळु (लुबु) (ड०५८ [५८८]) (क) धा. — विलंब करणें; धाबरे करणें.

(क) ना. — विलंब; हरकत; अवकाश; उशीर.

तळुकु (ड०५८८) (क) धा. — मारणें; आलिंगणें; मिठी मारणें;

(क) ना. — आलिंगन; मिठी.

तळे (ड०५८) (क) धा. — जमणें; जमवून घेणें; धारण करणें;
पकडणें; नेणें; आधार देणें; सहन करणें; स्वीकारणें; रूपाला
येणें; मिळविणें; वस्त्र देणें.

(क) ना. — आलिंगन; बंधन; छत्री; नियम; चौकट.

तळोदरी (ड०५८८ [५८]) (सं) ना. — 'तळोदरी' पहा.

तळकु (ड०५८) (क) धा. — लेपणें; लावून घेणें.

(क) ना. — आलिंगन; मिठी; लेपन; चकाकी; कांती;
अनुलेपन; भाव.

तळके (ड०५८) (क) ना. — आलिंगन; मिठी.

—इसु (—५८८) (क) धा. — आलिंगणें; मिठी मारणें;
चुंबन घेणें.

—हाकु (—५८८) (क) धा. — ओळीत बांधणें; जोडीदार
वनवणें.

तळकेंसु (ड०५८८) (क) धा. — आलिंगणें; मिठी मारणें.

तळगु (ड०५८) (क) धा. — खाली घसरणें; वाकणें; कमी
होणें; खालावणें.

(क) ना. — दारिद्र्य; नीचपणा; हीनता; क्षय; क्षीणत्व; खळगा.

तळितरि (ड०५८) (क) धा. — अंगावर जाऊन मारणें;
झोंबाझोंबी करणें.

तळपल् (ड०५८) (क) ना. — 'तळपल्' पहा; पाला; पाचोळा;
पायथ्याचा प्रदेश; खालाटी; उपत्यका.

तळवलु (ड०५८) 'तळपल्' पहा

तळपु (लुबु) (ड०५८ [५८]) (क) धा. — आलिंगणें; मिठी मारणें.
(क) ना. — आलिंगन; मिठी.

तळपोथ (ड०५८८) (क) धा. — हातघाईवर येणें; झोंबा-
झोंबी करणें; ओतणें; आवळून धरून बडवणें.

तळबु (ड०५८) (क) धा. — वेळ घालविणें; विलंब करणें.

(क) ना. — विलंब; उशीर; हरकत; धिमेपणा.

तळबुदु (ड०५८८) (क) वि. — समाविष्ट होण्याजोगें;
जुल्लुषासारखें.

तळळंक (ड०५८८) (क) ना. — भय; चिंता; कळवळ; पेंच;
गोंधळ; 'तळण' पहा.

—कोल् (५८८) (क) धा. — भिणें; धाबरे होणें; गोंधळणें.

तळिळ (ड०५८) (क) ना. — भांडण; तंटा; उपद्रव; चहाडी; संबंध;
संपर्क; आलोचना; उसासर; 'गोडवे' पहा.

तळिळके (ड०५८८) (क) ना. — भय; भीति.

तळळु (ड०५८) (क) धा. — टकलणें; दाबणें; लोटणें; काढून घेणें;
फेकणें; सोडून देणें; पुढें टकलणें; गोळा करणें.

(क) ना. — अपहार; त्याग; टकल; चालटकल.

तळु (लु) पडि (ड०५८ [५८] ५८८) (क) ना. — बाजूला सारणें;
दूरीकरण; लांबण; लांबवण; चालटकल.

तळिल्लक्कु (७६५८५) (क) धा. — शोभिवंत होणें; विलास करणें; चांगले दिसणें.

ता (७७) (क) क्रि. — बे; घेऊन ये.

(सं) ना. — स्वतः तो; आपण; एक भाववाची प्रत्यय.

तां (७७०) (सं) ना. — तो ते.

ताकु (७७८५) (क) धा. — मिसळणें; स्पर्शणें; संबंध येणें; टकरा देणें; अंगावर जाणें.

(क) ना. — स्पर्श; हरकत; क्षेत्र; गादी; पीठ; संगीत स्वर संमेलन; 'तगल' पहा.

ताकुळ } (७७८५५) (क) ना. — दुराराध्य; दुर्निवार; कौर्य;
तागुळ } (७७८५५) अतिरौद्र.

तागु (७७८५) (क) धा. — मिसळणें; मागणें; उडणें; उडी मारणें; वाकणें; विनय दाखविणें; पार होणें. 'ताकु' पहा.

तागुडि (७७८५६) (क) ना. — लपून राहण्याचें स्थळ; गुप्त स्थळ; भूमिगतता; गायवपणा.

तागुळ (७७८५५) (क) ना. — कोष; चीड; उद्रेक; रौद्रता; अनावर कोप.

तांकु (७७८५५) (क) धा. — 'तागु' पहा.

तांगु (७७८५५) (क) धा. — आधार देणें; ठेवणें; टिकणें; सहन करणें.

ताजा (७७७७) (अ-दे) वि. — नूतनतम; नवोनव; गरमागरम; ताजा; आत्ताचा.

ताट (७७७) (क) ना. — थाळा; तड्या; ताडरणणा; अविनय; घट्टपणा; भरीवपणा; सामर्थ्य; हट्ट; अहंकार; पकड.

ताटका (कि) (७७७८५ [८]) (सं) ना. — एक राक्षसी; मारीचाची आई.

— अंतक (७७८८) (सं) ना. — ताटकील मारणारा; राम.

ताटकितन (७७७८८) (क) ना. — दुष्टपणा; वंचना; भामटेगिरी; भांडखोरपणा.

ताटं (डे) क (७७७८० [८०] ८) (सं) ना. — स्त्रियांच्या कानांतील दागिना; तानवडे.

ताटि (७७७) (क) ना. — साल; वल्कल; चर्म; घट्टपणा.

ताटिसु (७७७८५) (क) धा. — बडवणें; संबंध आणणें; मारपीट करणें;

ताडु (७७७५) (क) धा. — विरोधणें; स्पर्शणें; संबंध येणें; मारणें. (क) ना. — हल्ला; मारामारी; छपर; छत; अस्थिपंजर;

अहंकार; गर्व; डौल; धाट; वाढलेलें पान.

— आडिसु (— ७७८५५) (क) धा. — गुंतवणे.

— आडु (— ७७८५) (क) धा. — मारहाण करणें; झोके खाणें.

— इसु (७७८५) (क) धा. — मारामारी करणें; हातघाईवर येणें.

— गार (७७८५) (क) वि. — भांडखोर; कलहप्रिय.

ताड (७७८) (क) ना. — तालवृक्ष; बांध; एकप्रकारचें गवत; आवाज; ध्वनि; चाहुल.

ताडंक (७७८०८) (क) ना. — 'ताटक' पाहा.

ताडन (ने) (७७८५८) (सं) ना. — मारपीट; चोर मार.

ताडनि (नी) (७७८५८) (सं) ना. — माराचें साधन; चाबूक; कोरडा; कमचि.

ताडपत्र (७७८५८) (सं) ना. — तालवृक्षाचें पान.

ताडिग्य (७७८५८) (क) ना. — वात; फोपसेपणा; देहस्थूलता; जलचर.

ताडित (७७८५८) (सं) वि. — ठोकलेला; मारलेला; बडविलेला.

ताण (७७८५) (क) ना. — स्थान; स्थळ; चावडी; ठाणें; आश्रय; वीत.

— बट्ट (७७८५) (क) वि. — स्थानभ्रष्ट; दुर्बल; नीच; हीन.

ताणंदर (७७८५८) (क) ना. — स्थानांतर; अन्य ठिकाण.

ताणु (७७८५) (क) ना. — स्थाणु; खांब; शिव; प्रतान; सोटवृक्ष.

तांडु (७७८५५) (क) धा. — हसणें; पार होणें; उडी मारणें; नाचणें.

तांडव (७७८५५) (सं) ना. — एक नृत्य; शिवाचें नर्तन.

तात (७७८) (सं) ना. — पिता; आज्ञा; पूज्य; पूजनीय.

तात्कालिक (७७८५८) (सं) वि. — लागलीच होणारे;

त्या काळाशी संबंधित.

तात्पर्य (७७८५८) (सं) ना. — अभिप्राय; सारांश; रहस्य;

तत्परता; एकनिष्ठता; एकासक्ति.

तात्पूति (तिंक) (७७८५८ [८८८]) (सं) अ. —

तेवढ्यापुरतें; त्यासाठीच; नाममात्र.

तात्सार (७७८५८) (सं) ना. — तिरस्कार; निंदा; कंटाळा.

तादर्थ्य (७७८५८) (सं) अ. — साठी, पुरतें.

(सं) ना. — अर्थसंबंध; त्याच अर्थी.

तादात्म्य (७७८५८) (सं) ना. — तदाकारता; तद्दीनता;

समरसता; एकात्मता.

तादृश (७७८५८) (सं) वि. — त्यासारखें; तादृक्; तसाच.

तान (७७८) (क) ना. — तो स्वतः; बोळणारा; बोळणारी व्यक्ति.

तान (७७८) (सं) ना. — कमलनाळ; संगीतांतील आलाप;

विस्तार; रंजी; विशालता.

तांत (७७८५) (सं) वि. — थकलेला; कंटाळलेला; कोमेजलेले;

'त' अंती असलेला शब्द.

तांत्रिक (७७८५८) (सं) वि. — तंत्रासंबंधी; विज्ञानशास्त्री;

तत्त्वज्ञ; शास्त्राप्रमाणें वागणारा; शिल्पी; कलाविध.

ताप (७७८) (क) वि. — लोंबतें; टांगलेलें; मारणारा; हिशेबांत

घेण्याजोगें.

ताप (७७८) (सं) ना. — उष्णता; जाळ; ऊन; दुःख; चिंता;

काळ; चटका; संकट.

तापणे (तापणे) (क) ना. — स्थापना; प्रतिष्ठापना; ज्वलन; थांबणे; स्थैर्य.

तापत्रय (तापत्रय) (सं) ना. — आधिदैविक; आधिभौतिक; आध्यात्मिक असा त्रिविध ताप.

तापमानयंत्र } (तापमानयंत्र) (सं) ना. — थर्मामीटर;

तापमापक } (तापमापक) तापनळी.

तापस (तापस) (सं) ना. — तपस्वी; तपासंबंधी.

तापसतरु (तापसतरु) (सं) ना. — इंगुदी वनस्पति; जटा बांधण्यासाठी उपयोगी तेल निवणारे झाड; 'तनुपत्र' पहा.

तापाळ (तापाळ) (क) ना. — खोळ; कडी; दडपण.

तापसि (सी) (तापसि [सी]) (सं) ना. — तपस्विनी; तप करणारी.

तापि (तापि) (सं) ना. — कोपिष्ठ; जमदग्नि.

तापिज (तापिज) (सं) ना. — एका जातीचे झाड; करंजीचे झाड; करंज.

तापी (तापी) (सं) ना. — मध्यभारतातील एक नदी.

तापे (तापे) (अ.दे) ना. — नर्तकांचा मेळा; ताफा; थवा; नृत्यसंच.

ताश (ताश) (अ.दे) ना. — आधार; वश्यता; आश्रय.

ताम् (ताम्) (सं) ना. — आपण.

तामरस (तामरस) (सं) ना. — कमल; सुवर्ण; सोने.

तामरे (वरे) (तामरे [वरे]) (क) ना. — 'तद्दु' पहा.

तामस (तामस) (सं) वि. — तमासंबंधी; अंधारी; काळोखी. (सं) ना. — नीच स्वभाव; अज्ञान; मंदबुद्धि; जडमति; अंधार; विलंब; राहूची प्रजा; रात्र.

— गार (गार) (क) वि. — आळशी; विलंब लावणारे.

— गेय (गेय) (क) धा. — विलंब लावणे; मस्ती दाखवणे.

तामसि (तामसि) (क) ना. — आळशी; अंधार; रात्र; जडप्रकृति.

तामिस्त्र (तामिस्त्र) (सं) ना. — एक राक्षस; अज्ञान; महानर्क.

तांबूल (तांबूल) (सं) ना. — विड्याची पाने; विडा; पानसुपारी.

तांबूलि (लिक) (तांबूलि [लिक]) (सं) ना. — विडा देणारा; पानसुपारी देणारा; विड्याचे स्तवक.

तांबूलिंग (तांबूलिंग) (सं) ना. — तांबोळी; पानसुपारी विकणारा.

तांबेंलु (तांबेंलु) (क) अ. — प्रसंगानुसार; अपूर्वपणे.

ताम्र (ताम्र) (सं) ना. — तांबे; तांब्याचा पत्रा; रंग;

अरुणप्रभा; कुष्ठरोग; रोगप्रकार.

ताम्रक (ताम्रक) (सं) ना. — तांब्या; तांब्याचे जलपात्र; तांबे.

ताम्रकर्णि (ताम्रकर्णि) (सं) ना. — एका हत्तिणीचे नांव.

ताम्रकेंतु (ताम्रकेंतु) (सं) ना. — मयूरध्वजाचा पुत्र.

ताम्रचूड (ताम्रचूड) (सं) ना. — तांबडा तुरा असलेला; कोंबडा.

ताम्रतुंड (ताम्रतुंड) (सं) ना. — तांबडी चोच असलेला; पोपट.

ताम्रपर्णि (ताम्रपर्णि) (सं) ना. — एक नदी; सीलोनमधील एक शहर; सीलोन.

ताम्रमुखी (ताम्रमुखी) (सं) ना. — तांबड्या तोंडाचे माकड; रेडहॅंडियन.

ताम्राक्ष (ताम्राक्ष) (सं) ना. — तांबड्या डोळ्याची कोकिला. रागाचे डोळे; 'कंभूत' पहा.

ताम्रावरे (ताम्रावरे) (सं) ना. — सुंदरी; लाल ओठाची स्त्री; रक्तोष्ठा.

ताय् (यि) (ताय् [यि]) (क) ना. — जन्मदात्री; जननी; अंबा.

तायि (यि) त (तायि [यि]) (क) ना. — ताईत; ताविज; मंत्रयुक्त डाग; मंतरलेली राख.

तायगळ } (तायगळ) (क) ना. — आई; 'ताई' शब्दाचे

तायिवर } (तायिवर) अनेकवचन.

तायमळल (लु) (तायमळल [लु]) (क) ना. — जन्मभूमि;

नंदी; समुद्रतळची वाळू.

तायवने (तायवने) (क) ना. — माहेर; वासस्थळ; घरटे;

आश्रय; गुहा; तळघर; प्रार्थना; विनंती.

तायिपडि (तायिपडि) (क) ना. — हत्तीण; करमिणी.

तायवावि } (तायवावि) (क) ना. — आईकडील नातं.

तायिवावि } (तायिवावि)

तायवीडु (तायवीडु) (क) ना. — माजघर; तळघर;

स्थिरस्थान. 'तायवने' पहा.

तायवेंरु (तायवेंरु) (क) ना. — आधार; मूळ; सोटमूळ;

मातृमूळ.

तार् (तार्) (क) धा. — वाळणे; थंड होणे; शोषणे; शुष्क होणे;

गळणे; कोसेजणे; बुडणे; पातळ होणे.

(क) शकुन.

तार (तार) (सं) ना. — एक तांब्याचे नाणे; पार होणे; सुटका;

पोहणे; तरणे; उतार; तारस्वर; नदी; आकाश; मुक्ताफळ;

कपट; पर्वत; माफती; वारा; शुभ्रता; चांदणी; नक्षत्र; बुबूल;

एक राक्षस.

तारक (तारक) (सं) ना. — तारणारे; संरक्षक; नाविक; नक्षत्र;

एक राक्षस.

— अरि (अरि) (सं) ना. — कार्तिकेय, षण्मुख.

— तंत्र (तंत्र) (सं) ना. — ॐ कार मंत्र.

तारका (के) (ठारका [कै]) (सं) ना. - नक्षत्र; नाव; होडी डोळ्यांतील बुबूळ.

—राज (ठारका) (सं) ना. - तारापति; चंद्र.

तारकामीन (ठारकामीन) (सं) ना. - नक्षत्राकार मासा.

तारगे (ठारगै) (क) ना. - 'तारका' पहा; नक्षत्र; ग्रह.

—आणम (ठारगै) (क) ना. - नक्षत्रस्वामी; चंद्र;

—बट्टे (ठारगै) (क) ना. - आकाश; भानु; पोक्ळी; नक्षत्र; मार्ग.

तारडि (ठारडि) (क) ना. - वाळून हलके होण्याची स्थिति; कोरडेपणा; निस्तेजता.

तारण (ठारण) (सं) ना. - पैलपार; एकसंवत्सर; गहाण ठेवलेली वस्तु; जामीन.

तारतम्य (ठारतम्य) (सं) ना. - कमीजास्त; तरतमभाव; विपरीतता; विरुद्धपणा; व्यत्यास.

तारसु (ठारसु) (क) धा. - शीळ घालणें; उच्चस्वरानें हाक मारणें; तान घेणें; आलाप काढणें; ओरडणें.

तारल् (ठारल्) (क) ना. - काटे, प्रकाश; उसाह; स्फुरण.

तारसि (ठारसि) (क) ना. - वीट; चिखलकाम.

तारहार (ठारहार) (सं) ना. - मोत्याचा पेंडा; सर; किमती मोत्याची माळ.

तारा (ठारार) (सं) ना. - नक्षत्र; बालीची पत्ति.

ताराचल (ठारारचल) (सं) ना. - कैलास पर्वत; हिमालय; उदयगिरी.

ताराधिप (पति) (ठारारधिप) (सं) ना. - चंद्र; नक्षत्र स्वामी.

तारापथ (ठारारपथ) (सं) ना. - गगन; आकाश.

ताराबल (ठारारबल) (सं) ना. - ग्रह-नक्षत्रांचा शुभाशुभ योग.

तारामंडल (ठारारमंडल) (सं) ना. - नक्षत्रपुंज; तारकांचा समूह.

तारि (ठारि) (सं) ना. - शकुन; उतार; दृष्टि; कड.

तारिग (ठारिग) (क) ना. - वाळका टीग; सुकीरास.

तारिणि (णी) (ठारिणि [कै]) (सं) ना. - दुर्गा; पार्वती; नौका; बौद्धदेवता.

तारित (ठारिड) (सं) वि. - रक्षित; जीवित; पार झालेला; पैल नेलेला.

तारु (ठारु) (क) धा. - धावाधाव करणें; अव्यवस्थितपणें, हलवणें; रोडणें; गरीब होणें; कुश होणें.

(क) ना. - कोरडेपणा; तार; रेशमी धागा; तात; शकुन;

तारेनें आलेली बातमी; जोडीदार.

—तहु-माहु (ठारु-माहु) (क) ना. - असत्य; कपट; अव्यवस्था; वंचना

—उंबळि (ठारु-उंबळि) (क) ना. - भ्रम; संभ्रम; अव्यवस्था.

तारुण्य (ठारुण्य) (सं) ना. तरुणपण; यौवन; जवानी.

तार्कणे (ठारुण्य) (सं) ना. - प्रत्यक्ष प्रमाण; आत्मनिरीक्षण; स्वयंपरिशीलन; तारतम्य.

तार्किक (ठारुण्य) (सं) ना. - तर्कशास्त्रज्ञ; (गौतम; कणाद; बृहस्पति वगैरे) तर्कशास्त्रप्रवर्तक.

तार्क्ष्य (ठारुण्य) (सं) ना. - गरुड; अश्व.

—ध्वज (ठारुण्य) (सं) ना. - विष्णु; गरुडध्वज.

तार्गुड (ठारुण्य) (क) धा. - चहूकडून गोळा करणें; एकत्रित करणें.

तार्ण (ठारुण्य) (सं) वि. - गवती; गवतकाडीचे; गवतापासून केलेले.

तार्मुहु (ठारुण्य) (क) धा. - वाळविणें; केर काढणें; झाडणें; विरोध करणें;

तार्थ (ठारुण्य) (सं) वि. - तारणीय; विजयाह.

(सं) ना. - नावेचा कर; जकात; सुटका; मुक्ति; मोकळीक.

ताल (ठारुण्य) (सं) ना. - तालवृक्ष; टाळ; झांज; टाळी; ठेका; तलवारीची मूठ; वीत; अडणा; अर्गल.

—पत्र (ठारुण्य) (सं) ना. - ताडपत्र; तालवृक्षाची साल.

—मधु (ठारुण्य) (सं) ना. - ताडी.

तालजंघ (ठारुण्य) (सं) ना. - लंघटंग्या; लंबू.

—ध्वज (ठारुण्य) (सं) ना. - बलराम; भीष्म.

—वृंत (ठारुण्य) (सं) ना. - पंखा; व्यजन.

तालव्य (ठारुण्य) (सं) ना. - तालस्थानातून उच्चार होणारे वर्ण; चवर्गातील अक्षरे.

तालांक (ठारुण्य) (सं) ना. - ताडवृक्षाचें ध्वजचिन्ह ठेवणारे; बलराम; भीष्म.

तालि (ठारुण्य) (क) ना. - लहान जलपात्र; थाली; गिंडी; पंचपात्री; तालवृक्ष; मंगळसूत्र.

तालीम (ठारुण्य) (अ.दे) ना. - अभ्यास; रुढी; व्यायाम; शिक्षण.

—खाने (ठारुण्य) (अ.दे) ना. - व्यायामशाळा; औषधी वनस्पतीचे बी.

तालु (लुक) (ठारुण्य) (सं) ना. तालुका; अंगण;

तालुगे (ठारुण्य) (सं) धा. घराचा पुढील भाग; गाल; माल.

तालुजिह्वा (ठारुण्य) (सं) ना. - मगर; सुसर.

तावक (कीन) (ठारुण्य) (सं) वि. - संबधिक; आप्त; नातेवाईक; आपापले.

तावड (ठारुण्य) (क) ना. - कमलहार; पुष्पहार.

तावत् (तावत्) (सं) अ. - त्यावेळीं; तेवढें; तोपर्यंत; कितीतरी;
त्याप्रमाणें.

तावरे (तावरे) (क) ना. - कमळ; तामरस.

—कण (कण) (क) ना. - कमळनेत्र.

—कण (कण) (क) ना. - रक्षाक्ष; विष्णु.

—पण्य (पण्य) (क) ना. - चंद्र.

—पसेय (पसेय) (क) ना. - कमळासन; ब्रह्मदेव.

—मनेयळ (मनेयळ) (क) ना. - लक्ष्मी; कमळांत
राहणारी.

तावु (तावु) (क) ना. - आपण; स्थळ; वसति; डेरा; कैप.

ताळ (ताळ) (क) धा. - जमविणें; धारण करणें; सहन करणें;
दमानें घेणें; खाली उतरणें; बुडणें; वश होणें; घसरणें;
मिळवणें.

ताळ (ताळ) (क) धा. - स्वीकारणें; स्वाधीन ठेवणें; अनुभवणें;
कष्ट घेणें; शांत होणें; निरीक्षणें; कंटाळा न घेणें; उत्तमरीतीने
धारण करणें; क्षमा करणें; कौतुक वाटणें.

(क) ना. - तालवृक्ष; अडणा; कडी; खील; झाडाचा बुंधा;

कणीस; फुलांचा देठ; अवनति; तळ; बुडती; घसरगुंडी.

—उड (उड) (क) वि. - ताडमाड उंच.

—परि (परि) (क) ना. - झाडाचा बुंधा; खोड; सोट.

—पार (पार) (क) ना. - पाखे; छप्पर; पडवी.

—मे (मे) (क) ना. - सहनशीलता; शांति; सबूरी.

ताळ (ताळ) (क) ना. - वीत; झांज; टाळ; वजन; वजन मूट;
रथाचा खालचा भाग; अर्गळ; जीभ; तालवृक्ष.

—गणने (गति) (गति) (क) ना. - ताल; मात्र.

—धर (धर) (क) धा. - शब्दवेधी; ठेका धरणारा;

सम पकडणारा.

ताळवट (ताळवट) (सं) ना. - ताडपत्री पंखा; व्यजन.

ताळि (ताळि) (क) ना. - मांगल्य; मंगलसूत्र; केशकलाप.

ताळि (लि) का (ताळि [लि] का) (सं) ना. - वेळापत्रक;
कोष्टक.

ताळिके (ताळिके) (क) ना. - सहनशीलता; शांति; समाधान;
उपयोगिता; गांभीर्य; जीवन; संसार.

ताळि (ळु) मे (ताळि [ळु] मे) (क) ना. - टाळ; घसा; गळा.

ताळि (ळु) वि. - धारण केलेले; जमलेले.

(क) ना. - परतलेली भाजी; शिजवलेली भाजी; मसालेभाजी.

ताळिसु (ताळिसु) (क) धा. - वाचविणें; टिकविणें; घासणें;
परतणें; माजणें; शिजविणें.

(क) ना. - तळभाग; बूड.

ताळु (ताळु) (क) धा. - सहन करणें; धारण करणें; बुडणें;
कोसळणें.

(क) ना. - देठ; बुंधा; भ्रम; विस्मरण;

अव्यवस्था; अडचण.

ताळे (ताळे) (क) ना. - ताळा; कबुली; मान्यता; संधान;
पत्रव्यवहार; मित्र अभिप्रायांतील एकता; कथा.

—नोडु (नोडु) (क) धा. - जुळवून पाहणें; ताडून
पाहणें; मेळ बसविणें; मेळ घालणें.

—बीळु (बीळु) (क) धा. - मेळ बसणें; जुळून घेणें; हिशेब
करणें; आलोचन करणें.

ताळु तडु (ताळु तडु) (क) अ. - अस्ताव्यस्त होऊन;
विखलून; पगळणें; पसरून; भिरकाटून.

ताळगे (ळुगे) (ताळगे [ळुगे]) (क) ना. - 'ताळगे' पहा.

ताळड (ताळड) (क) वि. - धारण केलेला; जमवलेला; जुळलेला
(क) ना. - धारण करणारा.

ताळडु (ताळडु) (क) धा. - धारण करणें; जुळणें
(क) अ. - धारण करून; जुळवून.

ताळळु (ताळळु) (क) ना. - मसालेभाजी; उकडी भाजी;
फोडणीची भाजी.

ति (ति) (क) ना. - तीन; त्रि; स्त्रीवाचक कृतप्रत्यय.

तिक (तिक) (क) ना. - त्रिकूट; ढुंगण; नितंब.

तिक (ग) डि (तिक [ग] डि) (क) ना. - त्रिकोण; ओळंबा;
समपातळी पाहण्याचें साधन.

तिक (तिक) (क) वि. - तीक्ष्ण; चपळ; चुरचुरीत; बुद्धिमान.

तिकट (तिकट) (क) ना. - तीक्ष्णता; तिखटपणा; तिखट.

तिकळु (तिकळु) (क) ना. - मानसिक अस्वस्थता; वैचारिक
गोंधळ; संकटप्राप्ति.

—आट (आट) (क) ना. - पेचप्रसंग; मांडवोरी; विचाराची
सोडवणूक.

तिककु (तिककु) (क) धा. - घासणें; मर्दन करणें; अडचण
उत्पन्न करणें; कठोरपणे वागविणें.

—आट (आट) (क) ना. - घर्षण; मर्दन; मांडण; घासाधीस;
संकट; विघ्न; पेच.

तिकत (तिकत) (सं) वि. - तुटलेला; धार लावलेले; पाजळलेले;
तीक्ष्ण.

(सं) ना. - कडपणा; रुचि; तिखट; तुरट.

—क (क) (सं) ना. - तिखट; कडु; रोहिणी; कडू पडवळ.

तिग (तिग) (क) ना. - 'तिक' पहा.

तिगडु (तिगडु) (क) ना. - सोपट; साल; उसाचें वाडें.

तिगडु (तिगडु) (क) धा. - 'तिकु' पहा. थरथरणें; कापणें.

(क) ना. - साल; टरफळ; (क) वि. अनाकळनीय; न
रुजणारे; दुरुध्य.

तिगारि (तिगारि) (क) ना. - कुंभाराचें चाक.

तिगळ (ॐगळ) (क) ना. - तामीळप्रांतीय; टकल्या; खल्याट.
 तिगुडु (डे) (ॐगळ [ड]) (क) ना. - झाडाची साल; छकी.
 तिगुरि (ॐगळ) (क) ना. - 'तिगरी' पहा.
 तिगुरू (ॐगळ) (क) ना. - वासणें; वास वेणें; लेपणें;
 मर्दन करणें.

(क) ना. - एक सुगंधी द्रव्य.

तिगुण (ॐगळ) (क) ना. - सत्त्व, रज, तम हे तीन गुण.

तिगुणि (ॐगळ) (क) ना. - त्रिगुणी; टेकूण; मत्कुण.

तिग्गालिग (ॐगळ) (क) ना. - तीनचाकी गाडी 'त्रिचक्र' पहा.

तिग्म (ॐगळ) (सं) वि. - तीक्ष्ण; हुपार; गरम; धारदार; तिलट;
 टोकदार; उत्तेजक; जळता.

— अंशु (+ ॐगळ)

— कर (+ ॐगळ) प्रखर किरण असलेला; सूर्य; भास्कर.

तिंगळ (ळ) (ॐगळ [ङ]) (क) ना. - महिना; चंद्र; चांदणें.

— अणुग (ॐगळ) (क) ना. - चंद्रपुत्र; बुध.

— वेळगु (ॐगळ) (क) ना. - चांदणें, चंद्रिका; कौमुदी.

— सूडिग (ॐगळ) (क) ना. - चंद्रशेखर; शिव.

तिंगळिगे (ॐगळ) (क) ना. - गोपीचंदन; तिलक; गंध; टिळा.

तिजिल (ॐगळ) (क) ना. - चंद्र; एक राक्षस.

तिट्ट (ॐगळ) (क) ना. - रास; समूह; परिमाण; गणना; माप;
 चित्रगृह; टेकडी; पद्धति.

— इड (ॐगळ) (क) धा. - अति चक्राकणें; उडून दिसणें;

चित्रासारखे दिसणें.

तिट्टने (ॐगळ) (क) अ. - गर्कन फिरून; घाईघाईनें;
 भ्रमिष्ठपणें; वेगानें; गडबडीनें.

तिट्टु (ॐगळ) (क) धा. - शिवी देणें; निंदा करणें; निर्मलना
 करणें.

(क) ना. - चढाई; शिवीगाळ; वाऱ्यावरील गोष्ट; टोळ; पतंग.

तिट्टे (ॐगळ) (क) ना. - 'तिट्ट' पहा.

तिण(णि)कु (ॐगळ [ङ] ॐगळ) (क) धा. - दम धरून रेणें;

तिणकु (ॐगळ) (क) धा. - उचकी लागणें; कष्ट होणें; साहस करणें.

तिण (ॐगळ) (क) ना. - तृण; गवत.

तिणि (ॐगळ) (क) ना. - दडपण; दडबेधन; ठोरमर

तिंडि (ॐगळ) (क) ना. - खानपान; खाऊ; परिपोषण; खाज;

कंडु

— गार (ॐगळ) (क) ना. - खादाड; विकारी.

— पौक (त) (ॐगळ [ड]) (क) ना. - पोदार्थी;

आशाळभूत; खा खा करणारा; खादाड.

तिण्ण (ॐगळ) (क) ना. - बनता; सांद्रता; जाडपणा; मार;

गुरुत्व; श्रेष्ठता; दाटपणा; भरीवपणा.

— कोंबु (ॐगळ) (क) ना. - फांदी; मोठी दापी. मोठा
 प्रवाह.

— बागु (ॐगळ) (क) धा. - कठीण होणें; बट्ट होणें;

— ने (ॐगळ) (क) अ. - अतिशयत्वे; अधिकपणें.

तिण्णु (ॐगळ) (क) ना. - 'तिण्ण' पहा.

तितवु(ऊ) (ॐगळ [ङ]) (क) ना. - चाळण; गाळणी.

तिति (ॐगळ) (क) ना. - स्थिति; जीवन; नीतिराति; अवस्था;

तिथि; गृहूर्त; दिन; काल.

तितिश्वा(क्षे) (ॐगळ [ङ]) (सं) ना. - सहनशीलता; 'ताळमे'
 पहा.

तितिक्षु (ॐगळ) (सं) ना. - सहनशीलता; शांत मनुष्य.

तित्ति (ॐगळ) (क) ना. - पोतें; पिशवी; जठर; चर्मवाद्य; मात्याचें
 वाद्य (पेटी); कातक्याची पिशवी.

तित्तिरि (ॐगळ) (क) अ. - दडपून; कोंबून.

(क) ना. - तिचीर पक्षीण.

— तुवु (ॐगळ) (क) धा. - ठासून भरणें; कोंबणें.

तिथि (ॐगळ) (सं) ना. - दिवस; श्राद्ध; चांद्रमानातील एक दिवस.

— क्षय (ॐगळ) (सं) ना. - तिथिलोप.

तिदि (ॐगळ) (क) ना. - भाता; 'तित्ति' पहा.

तिदिकोळलु (ॐगळ) (क) ना. - फुंकून वाजविण्य।चे वाद्य
 मुरली; सनई वगैरे सारखे वाद्य.

तिदुदु (ॐगळ) (क) धा. - सारखें करणें; सुधारणें; व्यवस्थित
 करणें; शिकविणें; दुरुस्त करणें; डागडुजी करणें.

(क) ना. - शिक्षण; सुधारणा; व्यवस्था.

— पडि, — पाट (ॐगळ, — ॐगळ) (क) ना. - खाडाखोड;
 दुरुस्ती; डागडुजी; शुद्धि.

तिन् (न्नु) (ॐगळ [ङ]) (क) धा. - खाणें; उकरणें; जेवण
 करणें; चावणें; भोजन करणें; जखमेचा अनुभव घेणें; अपहार
 करणें.

तिन (नि) सु (ॐगळ [ङ]) (क) ना. - न्याहारी; खानपान;
 खाद्य; नैवेद्य.

तिना (ना) लि (ॐगळ [ङ]) (क) वि. - आशाळभूत; खादाड
 पोदार्थी; जिन्हालैल्य असलेला.

तिनिहि (ॐगळ) (क) ना. - 'तिनाळि' पहा.

तिनिसु (ॐगळ) (क) ना. - 'तिनिसु' पहा.

तिंतिडि (ॐगळ) (क) ना. - चिंच, चिंचेचे झाड.

तिंतिणि (त्रिणि) (ॐगळ [ङ]) (क) ना. - चिंच; समह;
 ओळ; घडण.

तिंतिणिसु (ॐगळ) (क) धा. - एकत्र होणें; जबरदस्तीनें
 शिरणें.

तिंति (त्रि) णीक (ॐगळ [ङ]) (क) 'तिंतिणि' पहा.

तिदुक (ತಿರುಕು) (क) ना. — 'तुदुक' पहा.

तिन्न (ತಿನ್ನ) (क) वि. — उच्छिष्ट; उष्ट्र; खाऊन उरलेलें.

तिपुर (ತಿಪುರು) (क) ना. — त्रिपुर; राक्षसाचें नांव; त्रिपुरासुराची तीन नगरे.

—अरि—अंतक (ಅರಿ ಅಂತಕ) (क) ना. — त्रिपुरे जळणारा, त्रिपुराचा वध करणारा, शिव.

तिपुरवने (ತಿಪುರುವನೆ) (क) ना. — त्रिपुरारि शिव.

तिप्प (ತಿಪ್ಪ) (क) ना. — गार; गार्डर; पेव; उकीरडा; केराचा ढीग.

तिप्पुळ (ತಿಪ್ಪುಳ) (क) ना. — पक्षाच्या अंगावरील केस; पर; पिसारा; पीस.

तिव्व (ತಿವ್ವ) (क) ना. — वेग; गडबड; तीव्रता.

तिव्वळि (ತಿವ್ವಳಿ) (क) ना. — भान; स्मरण; ज्ञान; समजूत; बोध; जाणीव.

तिव्वु (ತಿವ್ವು) (क) ना. — बाणाची दोरी, मौर्वी; ज्या; भ्रमंती; फेरफटका.

तिमि (ತಿಮಿ) (क) धा. — टोचणें; भोसकणें; खुपसणें.

(क) ना. — मोठा मासा; तिर्मागिल जातीचा मासा.

तिमिगिल (ತಿಮಿಗಿಲ) (क) ना. — एक प्रकारचा मोठा मासा.

तिमित (ತಿಮಿತ) (क) वि. — स्तिमित; स्थिर; गप्प बसणारा;

अवाक.

तिमिर् (ತಿಮಿರ್) (क) धा. — कातडें सोदून कमावणें; लेपणें; लावणें; गुंतवणें.

(क) ना. — सुगंधी द्रव्य; मस्ती; दर्प; खाय पदार्थ.

तिमिर (ತಿಮಿರು) (सं) ना. — अंधार; धुकें; एक नेत्ररोग; अज्ञान; तमोगुण; दुःख; शोक; राहु; मूढ; कपट.

—रिपु—वैरि (ರಿಪು, ವೈರಿ) (सं) ना. — सूर्य; ज्ञान.

तिडु (ತಿರು) (क) धा. — भरवणें; जेऊ घालणें; खावविणें; जेवविणें.

तिम्म (ತಿಮ್ಮ) (क) ना. — तिरुमलेश्वर; तिमप्पा; माकड.

तिर (ತಿರು) (क) वि. — स्थिर; अचल; न फिरणारा;

तिरक (ತಿರುक) (क) ना. — भटक्या; फिरस्ता; भिक्षुक; तिलक.

तिर (र) पे (ತಿರು [र]) (क) ना. — भ्रमंती; भटकंती;

भिक्षा; वर्षासन.

तिरश्चीन (ತಿರುಶ್ಚೀನ) (सं) वि. — आडवा; तिरवा; वाकडातिकडा.

(सं) ना. — मादी पशु.

तिरस् (रः) (ತಿರುಸ್ [ರಃ]) (सं) अ. — शिवाय; पर्यायानें; एकांती.

(सं) ना. — तिरस्कार; पडदा; झाकण.

तिरस्करण (ತಿರುಸ್ಕರಣ) (सं) ना. — तिरस्कार; घसरगुंडी; हिणवणूक; शाप; अनादर; शिवीगाळ.

तिरस्करिणि (णी) (ತಿರುಸ್ಕರಣಿ [ಣಿ]) (सं) ना. — लट; पडदा; पांघरूण; झाकण; मायाविद्या.

—विद्या (ವಿದ್ಯಾ) (सं) ना. — मायाविद्या; संमोहनास;

मोहिनीमंत्र; वशीकरण,

तिरस्करिसु (ತಿರುಸ್ಕರಿಸು) (क) धा. — अपमान करणें; निंदा; करणें; तिरस्कारणें; खाली ओढणें; नीच स्थितीला नेणें.

—इके (ಇಕೆ) (क) ना. — अपमान; निंदा; शिवी; प्रत्याख्यान

तिरस्कृत (ತಿರುस्कृत) (सं) वि. — अपमानित; निंदित; त्यक्त.

तिरि (ತಿರಿ) (क) धा. — भटकणें; हलणें; भिक्षा मागणें; तुकडे करणें; चिरणें; फुलें वेचणें; कापणें; वाकविणें; हिसकणें; बदलणें.

(क) ना. — बांक; मोडतोड; भिक्षाटन;

—क (ಕ) (क) ना. — भिक्षेकरी; भटक्या.

—कूळ (ಕೂಳ್) (क) ना. — कोरडी भिक्षा; भिक्षा;

यज्ञप्रसाद.

—तिन् (ತಿನ್) (क) धा. — भिक्षेवर उपजीविका करणें.

तिरिक्ल्लु (ತಿರುक्ल्लು) (क) ना. — गार; गारवी; गारा; छप्पा; वज्री.

तिरिके (ತಿರಿಕೆ) (क) ना. — भिक्षाटन; भीक; भिक्षा; फिरती.

तिरिचु (ತಿರಿಚು) (क) धा. — पीळ घालणें; पिळणें; पिरगळणें; मोडणें; सूत गुंतवणें.

तिरिसुळि (ತಿರಿಸುಳಿ) (क) ना. — त्रिशूलधारी; शिव; डोह; पाण्याचा सांठा.

तिरिपु (ತಿರಿಪು) (क) ना. — मोडतोड; गुंडाळी; फिरती;

तिरुडु (ತಿರುಡು) (क) वेदा.

तिरु (ತಿರು) (क) ना. — मोडतोड; मौर्वी; प्रत्यंचा; फिरती; पीळ; विनिमय; मागणी; मंगलकर.

—पु (ಪು) (क) ना. — भटकण; भ्रमंती; फिरती; वळण; फेरा.

—वु (ವು) (क) ना. — वक्रता; मौर्वी; पाणवठा.

—डु (ಡು) (क) ना. — फेरा; वक्रता.

तिरुक (ತಿರುಕ) (क) ना. — फिरस्ता; भिक्षेकरी; भिकारी.

—इ (ಇ) (क) ना. — भिक्षेकरीण; भिकारीण.

तिरुकुळी (ತಿರುकुಳಿ) (क) ना. — भिक्षा मागत फिरणारा;

चिरप्रवासी; धुमकड.

तिरुगणे (ತಿರುಗಣೆ) (क) ना. — मंगळसूत्र.

—मुडु (ಮುಡು) (क) ना. — तलाव; तडाग; सरोवर.

तिरुगणिक्कील (ತಿರುಗಣಿಕ್ಕಿಲ) (क) ना. — विजागरें; खीळ.

तिरुगु (ತಿರುಗು) (क) धा. — फिरविणें; हलविणें; वाकविणें.

—मुरुगु (ಮುರುಗು) (क) अ. — आगेमागें; आरुनफिरून; मार्गेपुढें.

तिरुचूर्ण (ತಿರುಚೂರ್ಣ) (सं) ना. — वैष्णवांचें मुद्रादान; तीट; गंध; अश्वेति.

तिरुनाम (तिरुनाम) (सं) ना. - त्रिपुंड्र; कपाळावरील गंधाच्या
तीन उभ्या रेषा.
तिरुनीर (तिरुनीर) (सं) ना. - पवित्र जल; तीर्थ.
तिरुपळि (तिरुपळि) (क) वि. - मंगळसूत्र असलेली.
— ओले (ओले) (क) ना. - कर्णफूल; कर्णभूषण.
— हु (हु) (क) ना. - कर्णफूल.
तिरुपु (हु) (तिरुपु [हु]) (क) धा. - फिरणें; फिरविणें.
तिरुपे (तिरुपे) (क) ना. - मिश्रादन; भ्रमंती.
तिरुवु (तिरुवु) (क) धा. - फिरविणें; फेरा घालणें; प्रदक्षिणा
घालणें.
तिरुवाय् (तिरुवाय्) (क) ना. - बाणाची दोरी; मौर्वी;
प्रत्यंचा.
तिरुविल् (तिरुविल्) (क) ना. - बाण; मौर्वी, प्रत्यंचा.
तिरुवु (तिरुवु) (क) ना. - फेरा; प्रदक्षिणा; मौर्वी.
तिरुवोय् (तिरुवोय्) (क) धा. - बाण लावणें; प्रत्यंचा
चढविणें; धनुष्याला दोरी लावणें.
तिरुवोय्लु (तिरुवोय्लु) (क) ना. - टणत्कार; झंकार.
तिरुळ (ळु) (तिरुळ [ळु]) (क) ना. - सार; रहस्य; तत्व;
गर; बल.
तिरे (तिरे) (क) ना. - भूमि; धात्री; धरणी.
तिरोधान (तिरोधान) (सं) ना. - झाकण; गुप्तता; खंडन;
अंतर्धान.
तिरोहित (तिरोहित) (सं) वि. - गुप्त; सुप्त; लपलेला; मुजलेला;
झाकलेला; (जवम) मरून आलेला.
तिरोहिसु (तिरोहिसु) (क) धा. - झाकणें; लपविणें; अंतर्धान
पावणें; खंडन करणें.
तिरु (तिरु) (क) धा. - संपविणें; तड लावणें; शेवटास नेणें.
तिरु (तिरु) (क) धा. - दुरुस्त करणें; सरळ करणें; नीट
करणें; सुधारणें.
— उंपोरि (उंपोरि) (क) ना. - साद करावयाचा बैल;
वळण लावण्याचा पोळ; वठणीवर आणण्याचें जनावर.
तिरुक् (तिरुक्) (सं) वि. - वाकडातिकडा; तिरकस.
— गामी (गामी) (सं) ना. - खेकडा; दुष्ट मनुष्य;
वाकडे पाऊल टाकणारा पक्षी, पशु.
— लोक (लोक) (सं) ना. - भूलोक; मृत्युलोक.
— पुप्प (पुप्प) (सं) ना. - करंजवृक्षाचें फूल.
तिरुने (तिरुने) (क) अ. - गिर्कन; गिर्की मारून; चक्राकर फिरून.
तिल (तिल) (सं) ना. - तीळ; एक गळित धान्य; अंगावरील
तीळ; लहानसा डाग; धुरक.
तिलक (तिलक) (सं) ना. - त्रिपुंड्र; टिळा; अभक्षण; एक
घोड्याची जात; फुप्पुस; मूत्रकोश.

तिलघातक (तिलघातक) (सं) ना. - तेली; तेलारी.
तिलज (तिलज) (सं) ना. - तिळेल; तिळाचें तेल; गोडेल.
तिलंतुद (तिलंतुद) (सं) ना. - तेखी; तेल काढणारा.
तिलपर्ण (तिलपर्ण) (सं) ना. - त्रिंगंध; तर्पणतेल; तर्पेदाहन
तिलपर्णि (तिलपर्णि) (सं) ना. - रक्तचंदन; कुचंदन.
तिलभामिनि (नी) (तिलभामिनि [नी]) (सं) ना. - मालती;
मोगरा; जातिपुष्प; जायफल; जायपत्र.
तिलप्राय (तिलप्राय) (सं) अ. - तिलमात्र; तिळाएवढेंहि;
खल्पसुद्धा; थोडेदेखील.
तिलशः (तिलशः) (सं) अ. - कणाकणानें मरून.
तिलोत्तमे (तिलोत्तमे) (सं) ना. - स्वर्गीय अप्सरा.
तिलोदक (तिलोदक) (सं) ना. - मृताच्या स्मरणार्थ केलेलें
तिल तर्पण; तिलांजलि.
तिलौदन (तिलौदन) (सं) ना. - तिळ-तांदुळ-तुपाची वाटी.
तिल्लान (ण) (तिल्लान [ण]) (सं) ना. - संगीतांतील तराणा;
एक नृत्यविशेष.
तिरुव (तिरुव) (सं) ना. - लोभवृक्ष; हुरा; एक औषधी
वनस्पति.
तिवदि (तिवदि) (क) ना. - त्रिपदी; तिवई; तिकाटणें; सर्वज्ञ
कवीची त्रिपदि रचना.
तिवळि (तिवळि) (क) ना. - स्त्रीच्या पोटावरील तीन वळ्या;
तिपदरी माळ.
तिवासि (तिवासि) (क) ना. - मऊ अंथरण; गादी; जमखाना;
लोड.
तिवि (तिवि) (क) धा. - टोचणें; मोसकणें; टोसा देणें; मारणें;
ओढणें; गळ्यांतील पट्टा सैल करणें.
— त (त) (क) ना. - टोचणी; आक्रमण.
तिवुडे (तिवुडे) (क) ना. - त्रिपुट; कवितेंतील एक छंद;
दीपचंदी ठेका; विल्दी ताल.
तिष्ठिसु (तिष्ठिसु) (क) धा. - स्थिर करणें; थांबविणें; स्थापणें;
प्रतिष्ठापणें.
तिष्ठे (तिष्ठे) (सं) ना. - विराम; स्थापना.
तिष्य (तिष्य) (सं) ना. - कलियुग; पौषमास.
तिष्यरक्षिते (तिष्यरक्षिते) (सं) ना. - अशोकराजाची पत्नि.
तिसर (तिसर) (क) ना. - तिसर; मोत्याचें तिपदरी पेंडें; एक
राक्षस.
तिसुळ (तिसुळ) (क) ना. - त्रिशूल; तीन टोकांचें आयुध.
तिसुळि (तिसुळि) (क) ना. - त्रिशूलधारी शंकर; तिकाटणें;
तिपाई; अडणी.
तिलि (तिलि) (क) धा. - समजून घेणें; पठणें; पढवून घेणें;
समजणें; बुद्धि येणें.

(क) ना. - स्वच्छ पाणी; कांजी; समज; ज्ञानप्रकाश; स्वच्छता.
—पु, - (बु), - (हु) (बु) [बु] [हु] (क) धा. -
समजावणें; स्वच्छ करणें; समाधान करणें.

(क) ना. - जाणीव; समजूत.
—सु (सु) (क) धा. - सांगणें; माहिती देणें; समजून सांगणें.
—कोळ (कळ) (क) ना. - स्वच्छ पाण्याचें सरोवर;
समजूत; ज्ञान; निर्मिति; पू.
—वळिके (वळिके) (क) ना. - माहिती; ज्ञान; बुद्धिमत्ता;
समजूत.

तिळिवेळ (तिळिवेळ) (क) धा. - जाणीव देणें; माहिती देणें;
खुलासा करणें.

ती (ती) (क) धा. - गाळणें; भाजणें; पोळणें.

(क) ना. - आमि; निखारा; इंगळ.

तीक्ष्ण (तीक्ष्ण) (सं) वि. - धारदार; चुरचुरीत; चपळ; कटु;
कठिण.

(सं) ना. - ऊब; तिखट; विष; युद्ध; लोखंड; त्वरा; तांबडा
कांदा.

—अंशु, -रश्मि (अंशु, रश्मि) (सं) ना. - सूर्य; उष्ण
किरण असलेला.

—कंद (कंद) (सं) ना. - कांदा.

—गंध (गंध) (सं) ना. - मोहरी; प्रखर दर्प असलेली.

—तर (तर) (सं) वि. - प्रखर; अधिक तीक्ष्ण.

—दंष्ट्र (दंष्ट्र) (सं) ना. - वाघ.

—पुष्प (पुष्प) (सं) ना. - लवंग.

—लोह (लोह) (सं) ना. - पोलाद.

तीक्ष्णोपाय (तीक्ष्णोपाय) (सं) ना. - उग्र इलाज; जबरदस्ती.

तीट (तीट) (क) ना. - वाण्याचा झोत; सुधारणा; फुकर;
खाजकुलती.

ती (ती) टे (ती) (ती) (क) ना. - खाज; हुशूर;
अत्यापेक्षा; चापल्य; कामुकता.

—गार (गार) (क) ना. - भांडण लावणारा; चहाडखोर;
कामुक.

तीडु (तीडु) (क) धा. - शुद्ध करणें; दळणें; फुंकणें; स्पर्श
करणें; ढकलणें; गळा दावणें; घासणें; धार लावणें; व्यापणें;
पीळ घालणें; सुरळी नीट करणें.

तीन (तीन) (क) ना. - खाज; कामुकता; हुशूर; अत्यापेक्षा.

तीनाळि } (तीनाळि) (क) ना. - खादाड; खाबू; खावबा;

तीनिहाळि } (तीनिहाळि) पोटाथी.

तीसु (तीसु) (क) ना. - कुंपणाचा खांब; खुंटा; खुंटी.

तीबु (तीबु) (क) ना. - लवंग; देवकुसुम; भरणी; माधुरी;
रुचि.

तीर् (तीर्) (क) धा. - संपविणें; शेवट लावणें; मरणें;
थांबविणें; बिलंब करणें; मिरवणें; साध्य होणें; देणें; निश्चय
करणें; परिणाम होणें; रोग नाहीसा होणें; त्यागणें; दिवाळे
निघणें.

—अर्चु (क) धा. - संपविणें; तड लावणें.

—पु (पु) (क) ना. - ठराव; शेवट; परिणाम.

—मे (मे) (क) ना. - समाप्ति; मुक्ति; पूर्ति; शेवट.

तीर (तीर) (सं) ना. - किनारा; बाजू; काठ; बाण; माहेर; चीड

तीरमे (तीरमे) (क) ना. - निर्णय; अनुभव; पूर्णता; विचार.

तीरिके (तीरिके) (क) ना. - समाप्ति; समारोप; निर्णय; मध्यंतर;

विश्रांति; मधली सुटी.

तीरकोळु } (तीरकोळु) (क) धा. - मरणें; संपणें.

तीरकोळु } (तीरकोळु)

तीरित (तीरित) (सं) वि. - निश्चित; प्रत्यक्ष; निर्णित; सुधारलेले;
सारखे केलेले.

तीरु (तीरु) (क) धा. - 'तीर' पहा.

(क) ना. - निर्णय; ठराव; व्यवस्था; स्थापना; अंत;

बाण; कडें; सौंदर्य; मुक्ता; समाप्ति; समारोप.

—पडे, -पाडु (पडे, -पाडु) (क) ना. - विश्रांति; प्रसंग;
संनिवेश; सुटका; सोडवणूक.

—मान (मान) (क) ना. - निर्णय; निकाल; ठराव.

तीरे (तीरे) (क) ना. - कुमिकीटक; किडा; जंतु.

तीरकणे (तीरकणे) (क) ना. - समारोप; अंत; अवभूत.

तीर्ण (तीर्ण) (सं) वि. - पार झालेले; तरंगलेले; वाहत गेलेले;
निघालेले.

तीर्थ (तीर्थ) (सं) ना. - पवित्र जल; पूज्य; गुरु; मार्ग; सोपान;

नदीकाठ; पुण्यक्षेत्र; पवित्र वस्तु; नदी; तटाक; पवित्र शास्त्र;

दार्शनिक शिक्षण; सत्पात्रता; योग्यता; कुलीनता; ब्राह्मण;

राज्यमंत्री; मुनि; यति; विद्वान; पतिव्रता; पताका; बावटा; जिन.

—कर (कर) (सं) ना. - जैन साधु; तीर्थकर; अर्हंत;

—जळ (जळ) (सं) ना. - पादोदक; पवित्र स्थाळीचे पाणी;

तीर्थ यात्रा; पंशंसा.

—रूप (रूप) (सं) ना. - पितृगौरव.

—स्वरूप (स्वरूप) (सं) ना. - पित्याप्रमाणें; पूज्य
असलेले; गुरुजन; वडीलधारे.

तीर्पु (तीर्पु) (क) ना. - तीर; मार; निर्धार; निर्णय.

तीर्मान (तीर्मान) (सं) ना. - न्यायदान; समाप्ति.

तीर्वे (तीर्वे) (क) ना. - कर; फाळा; खंड; दावणी.

तीवु (तीवु) (क) धा. - भरणें; भरविणें; ठेवणें; अधिक होणें;

भरून घेणें; विस्तार करणें. रुंदकरणें; पूर्ण होणें; दाट होणें;

उकरणें.

तीव्र (ते०) (सं) वि. - वेगवान; लौकर; बलिष्ठ; भयानक; हिंसात्मक; उग्र; धारदार; ताळमेळ नसलेला; उष्ण; निष्ठुर; सहनशक्ति नसलेला; अतिचपल; पुरोगामी.

—कोळ (क०) (क) धा. - धारदार होणे; आतुर होणे; प्रखर होणे.

—ख (ते) (ड० [ड०]) (क) ना. - गडबड; दौड; आतुरता; तीव्रपणा.

तु (ड०) (सं) अ. - परंतु; पण; तरी; किंतु.

तुक (क) डि (ड० [ड०]) (क) ना. - तुकडा; चूर; खंड; विभाग; पक्ष; सैन्यविभाग.

तुकु (ड० [ड०]) (क) धा. - उपसणे; कोंबणे; एकत्र करणे; गोळा करणे; वेढा घालणे; पांवरुण घेणे; मुस्कट मारणे.

(क) ना. - लोखंडावरील जंग; गंज, बुरशी.

तुकव (तुक) (ड० [ड०]) (क) ना. - वस्; बालक; अर्भक;

तुंग (ड० [ड०]) (सं) वि. - उंच; उन्नत; श्रेष्ठ; प्रमुख; लांबट; दीर्घ; बलिष्ठ; विकारी.

(क) ना. - तुंगमद्रानदी; पर्वत; गिरी; बुधग्रह; नारळाचे झाड.

—शेखर (ड० [ड०]) (सं) ना. - पर्वत.

—कुचे (ड० [ड०]) (क) ना. - उन्नत स्तनाची तरणी; पीनसानी; उरोजा.

तुंगभद्र (ड० [ड०]) (सं) ना. - मंगलकर हत्ती.

तुंगभद्रा (द्रे) (ड० [ड०]) (सं) ना. - कृष्णानदीची उपनदी; तुंगभद्रा.

तुंगा (ड० [ड०]) (सं) ना. - तुंगभद्रा; गोड्या पाण्याची प्रसिद्ध नदी.

तुंगी (गी) (ड० [ड०]) (सं) ना. - रात्र; हळद.

—ईश (ड० [ड०]) (सं) ना. - चंद्र; सूर्य; शिव; कृष्ण.

तुच्छ (क) (ड० [ड०]) (सं) वि. - शून्य; व्यर्थ;

लहान; निम्न; नगण्य; तिरस्करणीय; हीन. 'तेरबु' पहा.

तुच्छीकरिसु (ड० [ड०]) (क) धा. - निंदणे; तुच्छ लेखणे; हीन समजणे; घसरविणे.

तुंज (ड० [ड०]) (सं) ना. - वज्रायुध.

तुटार (ड० [ड०]) (क) वि. - तुटक; तुटलेले; खर्चिलेले;

निष्प्रयोजक; संवधहीन.

(क) ना. - तिरस्कार; निंदा; अविचारी.

तुटि (ड० [ड०]) (क) ना. - ओठ; ओष्ठ; अधर.

तुट्टि (ड० [ड०]) (क) ना. - महागाई; टंचाई; वाण; दुर्मिळता; घट; अनर्घता; बलहीनता; शक्तिशून्य.

—इसु (ड० [ड०]) (क) धा. - बलहीन होणे; अशक्त होणे;

हानी होणे; क्षीण होणे; नाश होणे.

तुडि (ड० [ड०]) (क) धा. - पाठी लागणे; चढून जाणे; पळविणे.

(क) ना. - चोरीची वस्तु; चोरीचा माल.

तुडिके (ड० [ड०]) (क) ना. - अडी; फळागार; फळपिकवण.

तुडि (ड०) मे (ड० [ड०]) (क) ना. - आभरण; दागिना; वापरण्याची वस्तु.

तुडिसु (ड० [ड०]) (क) ना. - शृंगारणे; वापरणे; अंगावर घेणे; घालणे; धारण करणे.

तुडु (ड० [ड०]) (क) ना. - गोळा करणे; धारण करणे; धनप्याला. वाण लावणे; शृंगारणे; चोरी करणे; लुटणे; हिसकावणे.

—तिनि (ड० [ड०]) (क) वि. - चोरून खाणारा.

तुडुकु (ड० [ड०]) (क) धा. - एकदम हात घालून घेणे;

अंगावर बळजोरीने हुसकणे; हुडकणे; पळविणे; धारण

करणे; जाणे;

—आडु (ड० [ड०]) (क) धा. - हुडकणे; पळापळीचा खेळ करणे.

—इसु (ड० [ड०]) (क) धा. - बलात्काराने घेणे; लुटणे; लूट करणे; लूट करविणे.

तुडुकुगाय (ड० [ड०]) (क) ना. - हातावरील जखम.

तुडुकुगुदरे (ड० [ड०]) (क) ना. - लगाम लावलेला; धोडा.

तुडुकुळि (ड० [ड०]) (क) ना. - दरबंदेखोर; लुटारू; धरफोड्या.

तुडुकुवेळगु (ड० [ड०]) (क) ना. - जोडवत्ती; जोडदिवा; द्विज्योति.

तुडु (ड० [ड०]) (क) ना. - चोर; दरबंदेखोर; कपटी; वंचक; फसव्या.

तुडुगु (ड० [ड०]) (क) ना. - दरोडा; चोरी; फसवणूक;

चोरीचा माल.

तुडुगुणि (ड० [ड०]) (क) ना. - चोरी करणारा; गुरेचोर; जनावर चोरणारा.

तुडुगे (ड० [ड०]) (क) ना. - वस्त्रप्रावरण; आभरण; वापरावयाचा कपडा; अलंकार.

तुडुं (ड० [ड०]) (क) धा. - 'तुडुकु' पहा.

तुडुपु (ड० [ड०]) (क) ना. - नाव चालविण्याचे वल्हे; लाकडी पळी; डाव; चमचा.

तुडुबु (ड० [ड०]) (क) ना. - एक वाद्य; ढोल.

तुडुवे (ड० [ड०]) (क) ना. - मधमाशी.

तुण (णु) कु (ड० [ड०]) (क) धा. - तुडविणे; तुडुंब भरणे.

(क) ना. - तुकडा; चूर.

तुंट (ड० [ड०]) (क) ना. - मांडखोर; दुर्गुणी; उपद्रवी; चेष्टेखोर; रावणारा; मेहनती.

—तन (ड० [ड०]) (क) ना. - नीचपणा; चंगटपणा; चालढकल;

मांडखोरपणा.

तुंड (ड० [ड०]) (क) ना. - चंचु; चोंच; नाभी; बेंबी.

तुंडरसु (डु००ड०रसु) (क) धा. — तोडणें; तुकडे तुकडे करणें.

(क) ना. — सामंत; पाळेगार; लहान मालक.

तुंडरिसु (डु००ड०रसु) (क) धा. — कातरून तुकडे करणें.

—क (— ङ) (क) ना. — बारीक कातरण.

तुंडि (डु००डि) (सं) ना. — 'तुंड' पहा.

तुंडिके } (डु००डिके)

तुंडिकेरि (शि) } (डु००डिके० [डि]) (क) ना. — तोंडलें;

बिधा; तोंडलीचा वेल.

तुंडिम (डु००डिम) (सं) ना. — मोठी बेंबी असलेला; ढेरपोख्या.

तुंडिल (र) (डु००डिल [र]) (सं) वि. — तुंदिल; ढेरपोख्या.

मोठी बेंबी असलेला; वाचाळ; निष्ठुर; निर्दय.

तुंडिसु (डु००डिसु) (क) धा. — तुकडे पाडणें; कातरणें.

तुंडु (डु००डु) (क) ना. — चूर; लव; खंड; खांडके; तुकडा;

चिंधी; नीचस्थिति; क्षुद्रता; अविवेक.

—किडी (— ङी) (क) ना. — ठिणगी; स्फुलिंग.

—गेय (— गेय) (क) धा. — कातरणें; तुकडे करणें.

—दोरे (दोरे) (क) ना. — पाळेगार; सामंत. छोटा मालक.

तुति (डु०डि) (क) ना. — स्तुति; वाखाणणी; अहंकार; बदाई; स्तोत्र; पूजा.

—इसु (— इसु) (क) धा. — वर्णन करणें; बदाई मारणें.

तुतू (तू) रि (डु०डु [डु] ०) (क) ना. — तुतारी; शिंग; फुंकून वाजवण्याचे वाद्य.

तुत्तुदि (डु०डु०डु) (क) ना. — भगदीं शेवटचे स्थान. शेवट; टोक.

तुत्तु (डु०डु०) (क) धा. — घास घेणें; गिळणें; खाणें; रवंथ करणें.

(क) ना. — घास; आहार; कवळ; आहुति; चरु;

हविष्य.

—गोळ (उंगोळ) (गोळ [डु००गोळ]) (क) धा. — बकाणा भरणें; तोंडभर खाणें; जेवणें.

तुत्ते (डु०डु०) (क) ना. — मोरचूद; दगड; फरशी; लादी.

तुत्थ (डु०डु०) (सं) ना. — 'तुत्ते' पहा.

तुद (दुन) (डु०डु [डु०डु]) (क) ना. — दुखणें; ठणका; दोचणी; चावा; मार; मुका मार.

तुदि (डु०डु) (क) ना. — अग्रभाग; वरचें टोक; कड; वरचा थर; अंतिम थर; अतिशयता; हत्तीच्या सोडेंचें टोक.

—केय (क) ना. — मनगट; हत्तीच्या सोडेंचें टोक.

—कोडु (डु०डु०डु) (क) ना. — श्रृंगाग्र; शिखर; शिंगाचें टोक.

—नेले (डु०डु०) (क) ना. — सर्वात वरचा मजला.

—बाल (डु०डु०) (क) ना. — केसाचें अग्र; केसाचा शेवटचा भाग.

—मोडल (डु०डु०डु) (क) ना. — मूळारंभ; प्रारंभ; सुरुवात.

तुंतुरु (र) (डु००डु०डु [र]) (क) ना. — बारीक थेंब; तुषार; थेंबथेंब; शिमशिम.

—पनि (डु०डु) (क) ना. — भुरभूर; शिमशिम; पाण्याचा फवारा; प्रोक्षण; अवहेलना; ओकारी.

तुंद (डु००डु) (सं) ना. — ढेरपोट; मोठें पोड; दोंद.

तुंदि (डु००डु) (सं) ना. — मोठी बेंबी.

—क (र) (सं) वि. — तुंदिल; मोठी बेंबी असलेला.

तुंदिल (डु००डु०डु) (सं) वि. — भरलेलें; कोंबलेलें.

(सं) ना. — ढेरपोख्या.

तुन्न (डु०डु०) (सं) वि. — दुखविलेला; जखमी; पीडित;

भोसकलेला; वायाळ; चावलेला.

तुन्नवाय (डु०डु०डु०डु) (सं) ना. — शिपी; दर्जी; कपडे शिवणारा.

तुप (पु) ट } (डु०डु [डु] ०) (क) ना. — पक्षाचे पर; पक्षाच्या

तुप्पळ } (डु०डु०डु) अंगावरील मळ केस; लव; पीस; लोकर.

तुपा (बा) क (की) (डु०डु० [डु] ङ [र]) (अ. दे.) ना. — बंदूक; गोळी घालण्याचें साधन; 'केंवि' पहा.

तुप्पुळ (लु) (डु०डु०डु [डु] ०) (क) ना. — 'तुप्पट' पहा.

तुवु (डु०डु०डु) (क) धा. — कोरून देणें; खूण करणें; हुडकून देणें; शोध करणें.

(क) ना. — हुडकणी; निर्दिष्टता; अंगुलीदर्शन; अंगुलीनिर्देश.

तुसुरु (डु०डु०डु०डु) (क) ना. — चूर; तुकडा; कळ; तळ; बूड.

—आगु (डु०डु०) (क) धा. — चुरचुर होणें; तुकडे होणें.

तुमुल (डु०डु०डु०डु) (सं) ना. — गोंधळ; गडबड; मयंकता; कोलाहल; विनबुडाचे मांडण.

—युद्ध (डु०डु०डु०) (सं) ना. — चुरशीचे युद्ध; हमरीतुमरीची लढाई.

तुमुळ (डु०डु०डु०डु) (क) धा. — चेतविणें; जागे होणें; नवा जोम येणें. 'चेंतरिसु' पहा.

तुंब (वा) (डु००डु [डु] ०) (क) अ. — पूर्णपणें; पुष्कळ; पुरें; अखंडत्वेकरून.

(क) ना. — कोहाळा; काळा भोपळा.

तुंबर (डु००डु०डु) (क) ना. — एक पवव फळ; एक शिवगण; एका जातीचें पांढरें गवत.

तुंबि (डु००डु) (क) अ. — भरून; पूर्ण होऊन.

(क) ना. — भुंगा; भ्रमर; मधमाशी; तेरडा; एक

फुलझाड.

—कुरुळ (डु००डु०डु) (क) ना. — काळे कुरळे केस.

—हाडु (डु०डु०डु) (क) ना. — गुंजारव; झंकार; तुंबिध्वनि.

तुंबितुलुक् (डुं०००डुं०००) (क) धा. - तुडुंब भरणें; कांडोकांड भरणें; उत्साहाला भरतें येणें.

तुंबु (डुं००००) (क) धा. - संपविणें; पूर्ण होणें; व्यापणें; वाढणें ठेचून भरणें. 'तुरुगु' पहा.

(क) ना. - देठ; गाडीच्या चाकाचा गड्डा; बेंबी; परिहार; जल-प्रणाली; फुलांच्या देठावरील फुगीर भाग; पाण्याची सांड; मोरी; कुडंबवत्सल; शेतकरी; वस्ती.

—जव्वन (डुं०००) (क) ना. भरज्वानी; ऐनतारुण्य

—वेरे (डुं००) (क) ना. - पूर्णचंद्र; पुनवेचा चांद.

—परि (डुं०) (क) धा. - दुथडी वाहणें; उरूं येणें.

तुंबुर (डुं०००००) (सं) ना. - गंधर्व; शिवगणांतील एक जात; तांडव; स्वर्गातील एक गवई.

तुंबुरु (डुं००००००) (क) ना. - गावठी आंब्याचे झाड.

तुंबुरुगोळिळ (डुं००००००००००) (क) ना. - ठिणगी उडणारे जळते लाकूड.

तुय (तोय) (डुं०००० [डुं००००]) (क) धा. मिजणें; मिजवणें; ओले करणें; ओलसर करणें.

तुयि (डुं०००) (क) धा. - ओढणें; फरपटणें; विस्तार करणें; आशिर्वाद देणें; शुभेच्छा करणें.

तुय्यल् (लु) (डुं००००० [लु]) (क) ना. - खीर; दुधांतील खीर; गव्हाची खीर; परमात्र.

तुर (डुं००) (सं) ना. - त्वरा; वेग; गडबड; घाई.

तुरकि (डुं०००) (अ. दे.) ना. - घोड्याची एक चाल; धौरीतक चाल; जवळजवळ पाउल टाकून जाण्याची चाल; तुरुतुरु गति.

तुर (र) ग (डुं० [रुं०] ग) (सं) ना. - अतिवेगानें चालणारा घोडा; सूर्याचे सात घोडे; सात (संख्या).

तुरंगम. (डुं००००००)

—ई (रुं) (सं) ना. - घोडी.

—दल (रुं) (सं) ना. - अश्वसेना; घोडदल; राजत सैन्य.

तुरंगगति (डुं००००००) (सं) ना. - घोड्याची चाल; संगीतातील एकताल.

तुरंग मुखलोह (डुं००००००००००) (सं) ना. - घोड्याचा लगाम.

तुरंग मेघ (डुं००००००००) (सं) ना. - अश्वमेधयज्ञ.

तुरंगारूढ (डुं००००००००) (सं) ना. - स्वार; राजत; घोडेस्वार.

तुरंग (डुं०००००) (अ. दे.); बंदीखाना; बंधन; कैद; तुरंग.

तुरं (र) नि डुं००० [रुं०] नि (सं) ना. - घोडेस्वार; राजत.

तुरंजि (डुं००००) (सं) ना. - ईडलिंबू; मोठें लिंबू

तुरनस् (डुं०००००) (सं) ना. - निरंकुश अधिकारी; एकतंत्री; मुखत्यार

तुरायि (डुं००००००) (अ. दे.) ना. - तुरा; मोत्याचा तुरा;

फुलतुरा; शिरपोची; शिरपेच.

तुरावद् (डुं०००००० [रुं०]) (सं) ना. - इंद्र.

तुरि (डुं००) (क) धा. - फळाचें टरफल काढणें; सोलणें.

(क) ना. - खाज; व्रणें; सूर्य; तुतारी; नारळाची शेंडी.

तुरित (डुं०००) (क) अ. - त्वरित; वेगानें; शीघ्रतेनें.

तुरिप (ह) (डुं००० [रुं०]) (क) धा. - बडबडणें; आतुर होणे.

(क) ना. - वेग; शीघ्रता.

तुरीय डुं०००० (सं) वि. - चतुर्थ अवस्था

(सं) ना. - चतुर्थीश; आत्म्याची चौथी अवस्था; जीवशिवैक्य.

तुरीयातीत (डुं००००००००००) (सं) ना. तुरीयावस्थेपलीकडील आत्मा; परमात्मा.

तुरु (डुं०००) (क) ना. - गाय; गोधन; पशु; काटेरी झाड; कडीलिंबू; धावपल.

—कुरु (रुं००) गाईचें वासरु; पशुधन.

—काहि (रुं००) (क) ना. - गुराखी; गोवळा; गोपाल; गोल.

—पळिळ (रुं००) (क) ना. - गौळवाडा; गोकुल.

—मंदे (रुं०००) (क) ना. - कोंडवाडा; गोठा; गुरांचे

विसाव्याचें स्थान.

—मिडि (रुं०००) (क) ना. - वयांत आलेली मुलगी; पदर आलेली तरुणी.

—पिंडु (रुं०००) (क) ना. - गाईचा कळप; जांगळ;

पशुसमूह.

—वळ (रुं००) (क) ना. - गुराखी; गोप; गोल; गोवळा.

—इटी (रुं०००) (क) ना. - कोंडवाडा; गौळवाडा.

तुरुकार (डुं००००००) (क) ना. - गुराखी; गोवळा; गोप.

तुरुक (डुं००००) (क) ना. - यवन; म्लेच्छ तुर्कदेशीय.

तुरुकाण्य (डुं००००००००) (अ. दे.) ना. - अरबी देश; तुर्कस्थान.

तुरु (रुं) कु (डुं०० [रुं००] रुं) (क) धा. - कोंबणें; ठेचून-

भरणें; दाबून घालणें; टोकणें; घुसडणें; जोरानें ओढणें.

तुरुग (गल) (डुं०००० [गल]) (क) ना. - गुच्छ; समूह; गट; 'तोंगल' पहा.

तुरुगु (डुं०००००) (क) धा. - चिकटून बसणें; दाटीवाटीनें बसणें. (क) ना. - दाटण; घेस; कुचला.

तुरुगेमे (डुं०००००००) (क) ना. - जाड साल; पापणीचे दाट केस.

—कण (रुं००) (क) ना. - केसाल पापणीचे डोळे; मुनेत्र.

तुरुगोल (डुं००००००००) (क) धा. - दावणीला बांधणें.

(क) ना. गोमहण.

तुरंगल (डुं००००००००) (क) ना. - 'तुरंग' पहा.

तुरुचि (चे) (डुं०००० [रुं०]) (क) ना. - लाजाळूचें झाड;

दुस्पर्श.

तुरु (रुं) तु (डारु [रुं] ७७) (क) धा. — 'तुरु' पहा.
दान घालणें; अडकविणें; पेंडी बांधणें; भारा बांधणें.
फूल खोवणें.

तुरुवाल (कव) (डारुवाळ [रुं]) (क) ना. — पशुपति; गोधन
असलेला; पशुस्वामी.

तुरुबु (डारुबु) (क) धा. — भोक पाडणें; रिकामें करणें;
उकरणें; कोरणें; सोलणें; किसणें; खाजवणें.

तुरुमणि (डारुमणि) (क) ना. — किसणी; खोवणी.

तुलन (डालुन) (सं) ना. — साम्य; साधर्म्य; सारखेपणा.
वजन; टांगणी.

तुलसि (सी) (डालुसि [रुं]) (सं) ना. — तुलस; वैजयंती;
सव्जा; वृंदा.

तुला (डालुला) (सं) ना. — तुल रास; तोळा; वजन; तागडी;
समानता; सारखेपणा; छाटी.

तुलापात्र (डालुपात्र) (सं.) — पारडें; परडी.

तुलाभार (डालुभार) (सं) ना. — व्यक्तीच्या वजनाइतकें
वस्तू वजन करून त्या वस्तूचें दान.

तुलि (डालुलि) (सं) ना. — समानता; तागडी; जोडीदार; छाटी.

तुल्य (डालुल्य) (सं) वि. — तुलनीय; वजन करण्यायोग्य.
साम्य असलेला; समान.

तुवर (डालुवर) (क) धा. — तूर; कड्डकाढा; दाढी नसलेला;
चोरवाट; चोरखिडी.

तुवरि (रिंके) (डालुवरि [रुं]) (क) ना. — तूर; सुवासिक माती;
'तोगरे' पहा.

तुप (डालुप) (सं) ना. — भूस; कोंडा; कुडा; 'उमि' पहा.

तुपासि (डालुपासि) (सं) ना. — झगरा; कोंड्याचा अमि;
तुसाचा विस्तव.

तुषार (डालुषार) (सं) ना. — हिम; धुकें; फवारा; भुरभूर; थंडी.
— अद्रि (डालुद्रि) (सं) ना. — दाट धुकें; हिमपर्वत; हिमालय.

तुषित (डालुषित) (सं) ना. — उपदेवता; देवगण.

तुषोदक (डालुषोदक) (सं) ना. — तांदळाचे धुवण.

तुष्ट (डालुष्ट) (सं) वि. — तृप्त; समाधानी; आनंदी; संतुष्ट.

तुष्टि (डालुष्टि) (सं) ना. — तृप्ति; संतोष; आनंद; समाधान.

— पडिसु (डालुपडिसु) (क) धा. — तृप्ति होणें; समाधान पावणें.

तुष (डालुष) (क) वि. — थोडें; स्वल्प; ईषत्.

तुहिन (डालुहिन) (सं) ना. — धुकें; हिम; शीत; थंड; चांदणें;
कापूर.

— कर (डालुकर) (सं) ना. — चंद्र.

— पोणीध्र (डालुपोणीध्र) (सं) ना. — हिमालय; दाट धुकें.

— दीधिति (डालुदीधिति) (सं) ना. — धुक्याच्या कांतीचा चंद्र.

तुळ (डालुतुळ) (सं) ना. — 'तुला' पहा.

तुळि (डालुतुळि) (क) धा. — तुडवणें; पायानें दावणें; मागें सरणें;

पुढें येण्यासारखें न करणें; पुरणें; झाकणें; रेटणें 'अदुसु' पहा.

तुळिकल् (डालुतुळिकल्) (क) वि. — कोमेजलेलें; वाळलेलें;

निस्तेज झालेलें.

तुळित (डालुतुळित) (क) ना. — वाळवण; रेटारेटी; दडपण; धर्षण;
ढकलाढकली.

तुळिल् (डालुतुळिल्) (क) ना. — वंदना; नमस्कार; सेवा; दास्य;
पराक्रम; गौर्य.

— आळ (डालुआळ) (क) ना. — वीर; शूर; कलि; वीर सैनिक.

— गेय (डालुगेय) (क) धा. — नमस्कार करणें; वंदणें; सेवा करणें.

तुळिप (ह) (डालुतुळिप [रुं]) (क) धा. — लत्ताप्रहार; लाथाळी;
तुडवणूक.

तुळु (डालुतुळु) (क) ना. — तुळ भाषिकांचा प्रदेश.

तुळुव (डालुतुळुव) (क) ना. — तुळ देशवासी; तुळ नागरिक.

तुळु (लुं) कु (डालुतुळु [रुं] ७७) (क) धा. — बाहेर फेकणें;

हलविणें; भिरकटणें; मरून वाहणें; उतू जाणें; पसरणें;

जोडीला येणें; समान होणें.

(क) ना. — उकळी; बुडबुडा; फेस; लाट.

— आडु (डालुआडु) (क) धा. — फेकणें; बाहेर भिरकाटणें; उतू
जाणें; चढाई करणें.

— इसु (डालुइसु) (क) धा. — उतू जाणें; फेकणें; उल्लंघणें;
ढकलणें; शिपणें; शिपडणें; जमविणें; रेटणें; दडपणें.

तुळुगत्ति (डालुतुळुगत्ति) (क) ना. — विळी; कट्यार.

तुळुकु (डालुतुळुकु) (क) धा. — हिंदकळणें; डुचमळणें; गौरवानें
चढाई करणें; उतू जाणें; जमविणें; बाण मारणें; शोभणें.

तुळुळ (डालुतुळुळ) (क) धा. — लोळणें; खिदळणें; उडी मारणें;
आनंदानें नाचणें.

तू (डालुतू) (क) ना. — पिपाणीचा आवाज; तुतारीची ललकारी;
'थू' असा तिरस्कारदर्शक शब्द.

तूक (डालुतूक) (क) ना. — ओझें; भार; वजन; गौरव; प्रतिष्ठा;
किंमत; अधिकार; घनता; योग्यता.

तूक (ग) डिके (डालुतूक [ग] ७७) (क) ना. — पेंग; पेंगूळ;
आळस; हेलकावा; झुकांडी; पेंगेचा झुकावा.

तूक (ग) डिसु (डालुतूक [ग] ७७) (क) धा. — झोपणें; निजणें;
डोळे मिटणें; लोंवणें; हलणें; हेलकावे खाणें.

तूकिरि (डालुतूकिरि) (क) धा. — उडी मारणें; नाचणें; बागडणें.
(क) ना. — नाच; उडणें; बागडणें.

तूकु (डालुतूकु) (क) ना. — गुणविमर्श; 'तूक' पहा.

तूगितोनेदाडु (डालुतूगितोनेदाडु) (क) धा. — लोंवकळणें;
वारंवार झोले जाणें; मनाला येणें; मान डोळवणें; मान्य करणें;
प्रेम करणें.

तृगु (तृगु) (क) धा. - वजन करणें; मान्य करणें; विवेचिणें; लोंबत राहणें.

(क) ना. - हेलकावा; शोका; डोल; पाळण्याचा शोका.

—कडु, - हाकु (कडु, - हाकु) (क) धा. - टांगणें; लोंबत ठेवणें.

तृगुकोल (तृगुकोल) (क) ना. - तराजूची दांडी; दांडी; कपडे वाळत घालण्याची आडवी काठी.

तृगुजोडर (तृगुजोडर) (क) ना. - टांगतां दिवा; लग्न दिवा.

तृगुदले (तृगुदले) (क) ना. - कंफ पावणारे डोकें; पेंगणारें डोकें.

तृगु (गुं) दीविगे (तृगु [गुं] दीविगे) (क) ना. - 'तृगुजोडर' पहा.

तृगु (गुं) देने (तृगु [गुं] देने) (क) ना. - हलणारें कणीस; लोंबी.

तृगु (गुं) दोट्टिल (तृगु [गुं] दोट्टिल) (क) ना. - हलता पाळणा; हुंदका; हिंदोळा.

तृगुमंच (तृगुमंच) (क) ना. - हलता पलंग; शोपाळा; तृगुमणि (तृगुमणि) (क) ना. - शोकाळा; शोपाळा;

तृगुयले (तृगुयले) (क) ना. - शोकाळा; शोपाळा; दोरोचा शोका; झळा.

तृकु (तृकु) (क) धा. - 'तृगु' पहा.

—आडु (आडु) (क) ना. - झुकांडी; पेंग; शोका; हुलकी.

—आडिसु (आडिसु) (क) धा. - पेंगणें; हुलकी घेणें.

तृण (तृण) (क) ना. - हिंसा प्रवृत्ति; आवेश; उद्रेक; तिरस्कार; त्वरा; मार्दव; दडपण; कळोळ.

—अकोळ (अकोळ) (क) धा. - आवेश येणें; उद्रेक येणें.

तृणि (णीर) (तृणि [णीर]) (सं) ना. - माता; शरधि.

तृतु (तृतु) (क) ना. - अभाव; उगीव; कलंक; रंघ; छिद्र.

तृन (तृन) (क) ना. - खांव; वाळलेलें झाड; सोट; केळीचा उभा सोट.

तृतु (तृतु) (क) धा. - कांढणें; ठेचून भरणें; खुपसणें; प्रवेशणें.

(क) ना. - भोक; रंघ; 'तृ तृ' असा आवाज.

तृपूर (तृपूर) (क) ना. - लहान लहान थेंब; पावसाची मुरमुर; 'तृतृ' पहा; दांडगाई करणारा; पुण्ड.

तृपिडि (रि) (तृपिडि [रि]) (क) धा. - फुरें करून थुंकणें; तृपु (तृपु) पिचकारी मारणें; खुळखुळून थुंकणें, ओकणें.

तृवर (तृवर) (क) धा. - नपूसक; बिनशिगाचा पोळ; दादी नसलेला पुरुष.

तृवु (तृवु) (क) ना. - गाडीच्या चाकाचा तुंबा; बैथी;

तळ्याचें पाणी जाणारा पाट; 'गुंम' पहा.

तूरल (तूरल) (क) अ. - वाऱ्यावर टाकून; आकाशांत फेकून.

(क) ना. - वियोग; विरह; अंतर.

तूरिसु (तूरिसु) (क) धा. - हलविणें; उडविणें; प्रवेश करविणें; आंत शिरणें; खाजवणें; ओरवडणें.

तूरु (तूरु) (क) धा. - धान्याला वारा देणें; रान उठवणें; शिकार उठविणें; ओवणें; कोंवणें; झडणें; दोचणें; ठिबकणें; पळून जाणें; प्रवेशणें.

—किडी (किडी) (क) ना. - टिणगी; अग्निपात; अग्निपात.

—इके (इके) (क) ना. - वारवणी; पाखडण; भारी.

तूरुण (तूरुण) (सं) अ. - शीघ्र; लागलीच; वेगानें; त्वरित.

(क) ना. त्वरा; (क) वि. वेग; उत्सुक; आतुर; गडबड्या;

वाई करणारा.

—उदित (उदित) (सं) वि. - घाईनें बोललेलें; वेगानें बोललेलें.

तूर्य (तूर्य) (सं) ना. - तुतारी; तुर्यावस्था.

—त्रय (त्रय) (सं) ना. - नृत्य, गीत आणि वाद्य या

तीन्हींचा सेत.

तूल (तूल) (सं) ना. - कापूस.

तूलक (तूलक) (सं) ना. - कापूस; आकश.

तूलि (तूलि) (सं) ना. - रंगाचा कुंचला;

कलम; ब्रश.

तूलिके (का) (तूलिके [का]) (सं) ना. - चित्रकाराचें कलम;

गादी; फुलवात; निखारे फिरवण्याची लोहाराची शलका.

तूवर (तूवर) (क) ना. - कडू; तुरट; बिनशिगाचा बैल.

नपूसक 'तूर' पहा.

तूणीर (तूणीर) (सं) अ. - मौनयुक्त; मुकाट्यानें; निमूटपणें.

तूणीक (तूणीक) (सं) वि. - मूक; नीरव; मुकाट.

तूणीरुत (तूणीरुत) (सं) ना. - मौन; मौनी; स्तब्धता;

मुग्धता.

(सं) अ. - मुकाट्यानें; निःशब्दपणें; निमूटपणें.

तूल (तूल) (क) धा. - पुढें ढकलणें; गमणें;

चालणें; जाणें; मार्गें लागणें; दूर पळविणें; नाश करणें; पाय

मार्गें घेणें; 'तूल' पहा.

तूल (तूल) (क) वि. - स्थूल; जाड.

(क) ना. - उत्साह; आवेश.

तूलिके (तूलिके) (क) ना. - 'तूलिका' पहा.

तूलिसु (तूलिसु) (क) धा. - पुढें ढकलणें; पुढें चालविणें;

'तूल' पहा.

तेल्दु (तेल्दु) (क) धा. - मागें सरणें; हटविणें; रंद करणें;
गांड सोडणें; फाडून जाणें.
तृ (तेल्दु) (सं) ना. - तृपा; तहान; तोंडाची कोरड; दाह; दगा.
तृण (तेल्दु) (सं) ना. - गवत; दर्भ.
—कुटि (तेल्दु) (सं) ना. - कुटीर; कोपी; खोपट; छप्पर.
—ग्राही (तेल्दु) (सं) ना. - गवताचा गंज; दुग्धमणी;
एक रत्न; अबरत्न; तैलस्फटिक; राखेचा दगड; शिलाराल.
—द्रुम (तेल्दु) (सं) ना. - राळवृक्ष; ताल; नारळी;
पोफळी.
—राज (तेल्दु) (सं) ना. - तालवृक्ष.
तृणकृतक (तेल्दु) (सं) ना. - गवत कापण्याचे
साधन; कोयती; विळा.
तृणध्वज (तेल्दु) (सं) ना. - बांबू; चिवा; तालवृक्ष.
तृणपुरुष (तेल्दु) (सं) ना. - बांबू; बुजगावणी;
गवताची मनुष्याकृति.
तृणप्राय (तेल्दु) (सं) वि. - कस्पयासमान; क्षुल्लक;
क्षुद्र; अत्यल्प; तिरस्करणीय.
तृणसंग्रहणी (तेल्दु) (सं) ना. - मांगोरें;
'जेतगुंटी' पहा.
तृणीकृत (तेल्दु) (सं) वि. तिरस्कृत; कस्पयाप्रमाणें
लेखलेला.
तृतीय (तेल्दु) (सं) वि. - तिसरें; तृतीयांश; चुना.
तृतीया (तेल्दु) (सं) ना. - तिसरी तिथी; तिसरी विमत्ती.
तृप्त (तेल्दु) (सं) वि. - समाधन झालेला; संतुष्ट; पूर्णच्छ;
आशापूरित.
तृप्ति (तेल्दु) (सं) ना. - संतोष; समाधान; शांति; मनमुराद.
—पडिसु (तेल्दु) (क) धा. - शांति होणें; समाधान
पावणें; मनमुराद होणें.
तृप्ति (तेल्दु) (सं) वि. - तहानलेला; तोंडाला कोरड
पडलेला; इच्छुक.
तृप्ते (तेल्दु) (सं) ना. - 'तृट्' पहा.
तृप्तिक (तेल्दु) (सं) वि. - आतुर; लालसित; तोंडाला कोरड
पडलेला.
तृष्णा (तेल्दु) (सं) ना. - आशा; इच्छा; अभिलाषा;
आतुरता; तहान; तोंडकोरड.
तेकने (तेल्दु) (क) अ. - अतिशयत्वांनं; घट्ट; पटकन;
अनपेक्षित; एकदम; अचानक.
तेकु (तेल्दु) (क) ना. - पशुप्रमाणें चाटणें; तरंगणें; तारणें;
मूर्च्छित होणें; दिव्मूढ होणें; धावरविणें.
तेके (तेल्दु) (क) ना. आलिंगन; मिठी; पाठीवरील केस; सुरळी;
सापाचें वेटोळें; 'तळके' पहा; 'इरिके' पहा.

—कट्ट (तेल्दु) (क) धा. - आलिंगणें; कवटाळणें; कवळणें
विळखा घालणें; मिठी मारणें.
—केडिसु (तेल्दु) (क) धा. - पगळणें; विखरणें; गोधळ
माजवणें.
—परि (तेल्दु) (क) धा. - आलिंगणें; मिठी सोडवणें.
—(ह) परिने (तेल्दु) (क) ना. - ढालाईत सैन्य;
ढालधारी; अनेक ढाली.
तेगल् (तेल्दु) (क) ना. - खांदा; हातोप्याचा वरचा भाग;
'जंगुडि' पहा.
तेगले (तेल्दु) (क) ना. - छाती; ऊर; हृदय; मस्ती; मद.
तेगसु (तेल्दु) (क) धा. - काढविणें; हटणें; मागें रेटणें;
ढकलणें; दूर नेणें; बाहेर ओढणें; दरवाजा उघडणें; सोळणें;
टरफल काढणें.
तेगहु (तेल्दु) (क) ना. - विकास; धारणा.
तेगल् (तेल्दु) (क) धा. - निंदणें; शिवी देणें; दोष
लावणें; पाणउतारा करणें; घासणें.
(क) ना. - निंदा; शिवीगाळ; दूषण.
—के (तेल्दु) (क) ना. - निंदा; दोष; शिवीगाळ.
तेगिसु (तेल्दु) (क) धा. - 'तेगसु' पहा. दमणें; दमविणें;
संपणें; संपविणें; नाहीसे करणें.
तेगे (तेल्दु) (क) धा. - आपल्याकडे ओढणें; आकर्षणें; काढून
देणें; वाहून नेणें; ओढून घेणें; चोरणें; नाहीसे करणें; धरणें;
उलटणें; मालवणें; दिवा फुंकणें; बाण ओढणें; उचलणें; मागें
खेचणें; मिळवणें; उघडणें; हातीं घेणें; आरंभणें; पायानें
उकरणें; जीवन कटणें; उपयोग करणें; चित्र काढणें; नेमणें;
कशीदा काढणें; देवी काढणें; विचार करणें; प्रतिनिधित्व करणें;
कमी करणें; दृष्टिआड करणें; मागें पाऊल घेणें; निर्मूलन करणें;
तासणें; रंधा मारणें; घासणें; पळणें.
(क) ना. हाकलपट्टी; निर्मूलन; निर्दालन.
तेगेनेरे (तेल्दु) (क) धा. - पूर्णपणें ओढणें; पूर्ण फाडणें.
तेगेयिसु (तेल्दु) (क) धा. - 'तेगसु' पहा.
तेक (कण) (तेल्दु) (क) ना. - दक्षिण दिशा.
तेकल् (तेल्दु) (क) ना. - दक्षिण दिशा.
—पक्क, - (वंक) (तेल्दु) (क) ना. - दक्षिणभास;
उजवी बाजू; शेजारबाजू.
तेकु (तेल्दु) (क) धा. - पोहणें; तरंगणें; मूर्च्छित होणें.
(क) ना. - दक्षिण दिशा.
तेगले (तेल्दु) (सं) ना. - विशिष्टाद्विती; रामानुज पंथी;
त्रिपुंड्राखालीं अडवी रेष लावणारे.
तेगु (तेल्दु) (क) ना. - नारळाचें झाड.
(क) धा. - पक्षाचें उतरून बसणें; 'दिगिसु' पहा.

तेंगुह (तेंगुहळ) (क) धा. - पक्षाचें उतरणें; पक्षाचे वसणें.

तेजिसु (तेजिसु) (क) धा. - त्याग करणें; सोडणें.

तेट्टु (ट्टु तेरे) (तेट्टु [तेट्टु ० ट्टे]) (क) धा. - उमलणें; पूर्ण उघडणें; कान देणें; लक्ष लावून ऐकणें.

तेणरु (तेणरु) (क) धा. - अस्वस्थतेचा आवाज काढणें; कण्ठणें; ह्वाळणें; 'मुळकु' पहा.

तेंडु (तेण्डु) (क) धा. - पाखडणें; ओसडणें; धान्य स्वच्छ करणें.

तेत्तवणें (तेत्तुळणें) (क) ना. - संबंध; साथ; जोडणी; योजना; रचना.

तेत्तिग (तेत्तिग) (क) ना. - सेवक; दास; संबंधी; स्नेही; मित्र.

तेत्तिसु (तेत्तिसु) (क) धा. - ज्वळ आणणें; खुपसणें; कोंदणांत घालणें; रस्ता श्रृंगारणें; नाकात दागिना घालणें; टोचणें; ओवणें; दोरीला बाण लावणें; प्रवेशणें; आंत शिरणें; 'कैवणिसु' पहा.

तेत्तीसु (तेत्तीसु) (अ-दे) ना. - तेत्तीस; तेहतीस.

तेत्तु (तेत्तु) (क) धा. - पीळ घालणें; जोडणें; वळणें; संबंध येणें; जमवून घेणें; स्नेह करणें.

(क) अ. - देऊन; दंड सहन करून.

तेने (तेने) (क) ना. - धान्याचें कणीस; किनाऱ्याचा बुरुज; शिखर; प्रासादाय; कपिशीर्ष; केवड्याचें कणीस.

तेण्य (तेण्य) (क) ना. - नाव; होडी; प्लव; सांगड; उकीरडा; वाहात आलेला केरकचरा; 'हरिगोल' पहा.

तेण्ये (ते) (तेण्ये [ते]) (क) अ. - मुकाय्यानें; मौनपूर्वक; सुखानें; चांगुलपणें; शांततेनें; थांबून; सुस्कारा सोडून.

तेण्यर (रु) (तेण्यर [रु]) (क) धा. - चेतविणें; जाग्रत

तेण्यरिसु (तेण्यरिसु) करणें; जागे होणें; थापटणें; पीळ देणें; निवणें; अंगावरून हात फिरवणें; शुद्धीवर येणें; साधध होणें.

तेण्डु (तेण्डु) (क) धा. - उडणें; उडी मारणें; भरभराट होणें; चकाकणें.

तेमर् (तेमर्) (क) धा. - घासणें; तासणें; लेपणें; तिबणें; नाश होणें; नासणें.

तेमळ (तेमळ) (क) धा. - वर उचवून बांधणें; 'तेरळ (लु)'; पहा.

तेमळु (तेमळु) (क) धा. - एकत्रित करणें; रास घालणें; संग्रह करणें.

(क) अ. - 'येरगट्टि' पहा. ताणून बांधून; घट्ट गांठून.

वैलेर (रु) (वैलेर [रु]) (क) ना. - दक्षिणानिल; मंद वारा; थंड हवा.

तेय्य (तेय्य) (क) ना. - विश्राम; मध्यंतर; विलंब; उशीर.

तेय्यु (य्युते) (तेय्यु [तेय्यु ० ट्टे]) (क) धा. - घासणें; वर्षण करणें; देह झिजविणें; थकविणें; कष्ट घेणें. 'तीडु' पहा.

तेर (तेर) (क) ना. - रीति; क्रम; विश्रांति; अवकाश; मध्यंतर; वर मजुरी; हुंडा; कन्याशुल्क; उतरंड; मार्ग.

तेरट्टु (तेरट्टु) (क) धा. - घासून गोल करणें; सुरळीत करणें; जमविणें; जोडणें.

तेरंडु (तेरंडु) (क) ना. - वधुवरांचा पोषाख; अस्तनी.

तेरसु (सु), (हु) (तेरसु [सु] [हु]) (क) ना. - उघाड; विश्रांति; अवकाश; मार्ग.

तेरसु (तेरसु) (क) ना. - हुंडा; दान. 'तेर' पहा.

तेरंबोळे (तेरंबोळे) (क) धा. - झगझगणें; चकाकणें; झळकणें; प्रकाशणें.

तेरळ (लु) (तेरळ [लु]) (क) धा. - सरणें; हलणें; हलविणें; जाणें; कापणें; थरथरणें; सुरळी होणें; चुरगळणें; मुदा होणें.

तेरळिके (लुके) (तेरळिके [लुके]) (क) ना. - शोका; उन्नति; भरभराट; अभिवृद्धि; संचलन; दीग; श्रेणी; उतरंड.

तेरळसु (तेरळसु) (क) धा. - पळविणें; पाठविणें; मागें रेटणें; भरणें; खुपसणें; एकत्र करणें; गुंडाळणें.

तेरळे (तेरळे) (क) ना. - लाडू; गुंडा; गुंडी; मूद.

—तेरळु (तेरळु) (क) ना. - रेझीम किडा.

तेरिगे (तेरिगे) (क) ना. - खंडणी; कर; ज्योतिष शास्त्रांतील चार महिन्याचा अवधि; दानाची रक्कम.

तेरु (तेरु) (क) धा. - पैसे देणें; बलिदान करणें; उकरणें; खणणें; अर्पणें; पोहचविणें; परतफेड करणें.

—ह (—ह) (क) ना. - दान; बलिदान; समर्पण.

तेरे (तेरे) (क) धा. - उघडणें; मुकट काढणें; उमलणें; गाठ सोडणें; लाट येणें; दृष्टिआड होणें; विसरणें; उघडकीस आणणें (क) ना. - मुकट; पडदा; तरंग; भंग; तोंडावरील

सुरकुती; कलंक; डाग.

—तेय्यसु (—तेय्यसु) (क) धा. - झाकणें; झाकण घालणें.

—पोयलु (पोयलु) (क) ना. - तरंगभंग; तरंगाघात;

लाटांचा मार.

तेकें (तेकें) (क) ना. - परंपरा, 'तेकें' पहा.

तेर्ष (प्प) र (तेर्ष [प्प] [र]) (क) धा. - मूर्च्छा उतरणें; भानावर येणें; शुद्धीवर येणें.

तेरु (तेरु) (क) ना. - विश्रांति; अवकाश; मध्यंतर; अंतर.

तेलु (लु) गु (तेलु [लु] [गु]) (क) ना. - तेलगु भाषिक.

तेलु(लु)टि (तेलु [लु] [टि]) (क) ना. - पोषाख; पारितोषिक.

देणगी; बहुमान; संभावना. वऱ्हाड; वरात; 'निब्वण' पहा.

तेल्लय्यसु (य्यिसु) (तेल्लय्यसु [य्यिसु]) (क) धा. - जाड होणें;

दाट होणें; मंद होणें; बलिष्ठ होणें; अधिक होणें.

तेवडे (तेवडे) (क) ना. - बांध; उंचावरील जमीन.
 तेजःपुंज (तेजःपुंज) (सं) ना. - तेजोराशी; कांतिकंद.
 तेजन (तेजःपुंज) (सं) ना. - प्रकाश; ओष; झिलई; स्वच्छता;
 चिवा; बांध.
 तेजोनिधी (तेजोनिधी) (सं) ना. - तेजाकर; सूर्य, तेजःपुंजता;
 कीर्तिशाली.
 तेजःपिंड (तेजःपिंड) (सं) ना. - सूर्य; कांतिमान.
 तेजस्सु (तेजस्सु) (सं) ना. - तेज; प्रकाश;
 तेजस्वि (स्विन्) (तेजस्सु [स्विन्]) (सं) वि. - चकाकी
 असणारा; कीर्तिशाली; प्रकाशमान, सत्त्वशाली; चकाकणारा.
 तेजि (तेजि) (सं) ना. - घोडा; अरबी घोडा; वेगवान; भाववाढ.
 (सं) वि. - तीक्ष्ण; चपळ; तीव्र.
 तेजित (तेजित) (सं) वि. - धार लावलेले; पाजळलेले; पाणी;
 दिलेले; कीर्तिमान.
 तेजोमय (तेजोमय) (सं) ना. - प्रकाशस्वरूप;
 अतिप्रकाश; सूर्य.
 तेजोमूर्ति (तेजोमूर्ति) (सं) ना. - सूर्य; तेजोरूप.
 तेति (तेति) (क) वि. - परिशुद्ध; निष्कलंक; स्वच्छ.
 तेनतेन (तेनतेन) (सं) अ. - वारंवार; पुनःपुनः; त्या त्या
 वेळी; क्रमाने; अनुक्रमे.
 तेनजात (तेनजात) (सं) ना. - गोलक; लहानपणी झालेले
 मूल; कुंड.
 तेपे (तेपे) (क) ना. - ठिगळ; तुकडेजोड; तुशी.
 तेम (मन) (तेम [मन]) (क) ना. - हिरचेपण; कच्चेपणा;
 ओलेपणा; धुकें.
 तेमान (तेमान) (क) ना. - झीज; आळस; कंटाळा;
 पीछेहाट; विलंब; चुकारतडपणा; परोपजीवी; घर्षणोत्पन्न झीज
 तेय (यु) (तेय [यु]) (क) धा. - दळणे; खलणे;
 तेयसु (तेयसु) (तेय [यु]) (क) धा. - दळणे; खलणे;
 तेर (तेर) (तेर [र]) (क) ना. - रथ; गाडी.
 तेरसु (तेरसु) (तेर [र]) (क) धा. - एकत्रित होणे;
 एकत्र होणे; एकवटणे; पाय मार्गे घेणे; अयशस्वी होणे.
 तेरस (तेरस) (क) ना. - त्रयोदशी; तेरसी.
 तेरसि (तेरसि) (क) ना. - त्रयोदशी; तेरावी तिथी.
 तेरिसु (तेरिसु) (क) धा. - शेवट करणे; तडीला जाणे; टोक
 गांठणे; संपविणे.
 तेरु (तेरु) (क) धा. - अंताला पोचणे; शेवटाला जाणे;
 परीक्षा उतरणे; इच्छित मिळणे.
 (क) ना. - रथ; गाडी; स्पंदन; शांतता.
 —कडे (कडे) (क) ना. - जय; सुटका; ध्येयपूर्ति.
 —तेगे (तेगे) (क) धा. - रथ ओढणे; रथ चालवणे;

तेल् (तेल्) (तेल् [ल्]) (क) धा. - पाण्यावर हेलकावणे;
 तरणे; तरंगणे; पोहणे; सैल होणे; मूछित होणे; घसरणे;
 मागे हटणे; खाली जाणे; दिडमूढ होणे; खाली वेशुद्ध होणे.
 —कट्टु (कट्टु) (क) धा. - टांगणे; लोबत ठेवणे.
 तेल (तेल्) वे (तेल् [ल्]) (क) ना. - शिकें; शिकाळें.
 तेलिसु (तेलिसु) (क) धा. - 'तेल्' पहा.
 तेव (वन) (तेल् [वन]) (क) ना. - 'तेम' पहा.
 तेवुळि (तेवुळि) (क) ना. - केस गळण्याचा रोग; केसाची
 गळती; टकलपटी.
 तेल (तेल्) (क) ना. - विंचु; वृश्चिक.
 तेलिद (तेलिद) (क) वि. - विश्वासार्ह; विश्वासपात्र; श्रेष्ठेय;
 विश्वस्त.
 तेल्देर (तेल्देर) (क) ना. - मैरव; वृश्चिक वाहन.
 तेजस (तेजस) (सं) वि. - तेजःपुंज; कांतिमान; चकाकणारा.
 तेतिश्च (तेतिश्च) (सं) वि. - सहनशील; शांत; शांतिमय.
 तेत्तिरीय (तेत्तिरीय) (सं) ना. - कृष्णयजुर्वेदी; तैत्तिरीय
 ब्राह्मण; एक उपनिषद्.
 तेनाति (तेनाति) (अ. दे) ना. - जवळ असणारा सेवक;
 दास; फौज ठेवण्याची एक इंग्रजी पद्धति.
 ते (दे) य (तेय [देय]) (क) ना. - दैत्य; राक्षस; भूत.
 तेल (तेल्) (स) ना. - तेल; स्नेह; गळित घान्यरस.
 तेलकार (गार) (तेल्कार [गार]) (सं) ना. - तेली;
 तेलक (तेल्क) (सं) तेल काढणारा.
 तेलपणि (तेल्पणि) (सं) ना. - रक्तचंदन.
 तेलफल (तेल्फल) (सं) ना. - हिंग. 'इंगु' पहा.
 तेक्कु (तेक्कु) (क) ना. - टरफल; कोडा; एक प्रकारचे
 लोणचे; साल.
 तोगरु (तेगरु) (क) ना. - लालरंग; वरधान्य.
 तोगळ (तेल्) (तेल् [ल्]) (क) ना. - चामडें; कातडें;
 'तोगळ' पहा.
 तोगळकि (तेल्कि) (क) ना. - वाघुळ.
 तोगळबावलि (तेल्बावलि) (क) ना. - वाघुळ.
 तोल्बावलि (तेल्बावलि) (क) ना. - वाघुळ.
 तोमे (तेमे) (क) ना. - वरण; विन तिखटाची आमदी;
 सपक सार.
 तोंकु (तेल्कु) (क) धा. - वापरणे; लोबत ठेवणे;
 टांगणे; वाकणे.
 तोंगळ (तेल्गळ) (क) ना. - गुच्छ; तुरा; गेंद; टपोर फूल.
 —कुरुळ (कुरुळ) (क) ना. - दाट काळेकेश; कुंचला.
 —परजि (परजि) (क) ना. - शस्त्रागार; हत्यारखाना;
 खज्जागार.

तोंगले (तोंगले) (क) ना. - कडदोडा; कटिसूत्र; गोफ; वेरीज; संघटना.

तोंगु (तोंगु) (क) धा. - विणणें; लोंवत ठेवणें; तोल जाणें; तुडुंवणें.

तोंने (तोंने) (क) ना. - गुच्छ; कुंचला; फांदी; शाखा; 'तोंगल्' पहा.

तोडकु (तोडकु) (क) धा. - थेंवणें; ठिबकणें; टपटप गळणें; पाझरणें.

(क) ना. - थेंव; बिंदु; ठिबका; गळती.

—इकु (इकु) (क) धा. - ठिबकणें; थेंव थेंव गळणें.

तोदने (ने) (तोदने) (क) अ. - लौकर; लागलीच; झटकन.

तोद्वि (तोद्वि) (क) ना. - हौद; पाण्याची टाकी; 'कोळायि' पहा; घराचें अंगण.

तोद्विल (लु) (तोद्विल) (क) ना. - पाळणा; झोळी; नदीचें पात्र.

तोदु (तोदु) (क) अ. - धारण करून; जुंपून; आरंभून; आलिंगून.

(क) ना. - थेंव; बोट; अंगुलि; तिलक; घट्टा; पान फळांचा बहर; स्तनाचें बोंड; स्तनाची उमारी; 'चूचुक' पहा.

—इक्कु, इड्डु (इक्कु, इड्डु) (क) धा. - थेंवाथेंवानें गळणें; ठिबकणें.

तोद्वे (तोद्वे) (क) ना. - मधाचे मोकळें पोळें; मोहोळ; नारळाची शेंडी.

तोड (तोड) (क) ना. - वापरण्याचे कपडे; अलंकार; अलंकरण; लेपन.

—अंकट्टु (अंकट्टु) (क) धा. - शृंगारणें; अलंकारणें; सजवणें; नटविणें.

—परिके (परिके) (क) ना. - शृंगार; शोभा; सजावट; आरास.

—वेळगु (वेळगु) (क) ना. - अलंकाराची आमा; शृंगार; सौंदर्य.

तोडकलु (तोडकलु) (क) ना. - भांडण; तंटा; गुंतप; गोता; अटक.

तोडकिसु (तोडकिसु) (क) धा. - जुळवणें; गुंतवणें; कामाला जुंपणें; घालणें; घालविणें; पोहोचविणें.

तोड (डं) कु (तोड [डं] कु) (असु) (क) धा. - गांठी गांठी होणें; पकडला जाणें; बश होणें; अडचणींत येणें; भांडण काढणें; मार्ग घेणें; विपर्यास करणें; आरंभणें.

(क) ना. - अडचण; अटकाव; पीछेहाट; आरोप; संकट; एकी; कळवळ; घाबरेपणा.

—इसु (असु) (क) धा. - गुंतणें; अडकून पडणें; खुपसणें; अडकविणें.

तोडगु (तोडगु) (क) धा. - आरंभणें; सुरु करणें; चालू करणें.

—इसु (असु) (क) धा. - कामाला लावणें; काम देणें; काम हातीं घेणें.

—ह (ळ) (क) ना. - गुंतण; गोवणूक; गोवा.

तोडचु (चु) (तोडचु [चु] (क) धा. - बाण लावणें; बाण जोडणें; बांधणें; आंत घेणें.

तोड (डं) वे (तोड [डं] वे) (क) ना. - 'तोंगल्' पहा.

तोडमे (मे) (तोडमे [मे] (क) ना. - दिंडीदरवाजा; खिंड.

तोडर् (रु) (तोडर् [रु] (क) धा. - समावेश करणें; एकवटणें; जुळते होणें; बंधनांत पडणें; वेढणें; जोडीदार होणें; निराकरण करणें; प्रवेशणें; भेटणें; दिसणें; अडकणें; अटक होणें.

(क) ना. - निराकरण; मिश्रण; साम्य; बंधन; विक्री; संबंध; गंडा; मानाची कंटी.

तोडरिसु (तोडरिसु) (क) धा. - 'तोडचु' पहा. जोडणें; गुंतवणें; उगवणें; बंधन पावणें; आपलेसैं करणें.

तोड (डु) वु (तोड [डु] वु) (क) ना. - पोषाख; कपडे; आभरण; बिरुदावलि; तळ; बूड; आरंभ.

तोडह (तोडह) (क) ना. - लेपन; मर्दन; रंधणें; तासणी.

तोडहु (तोडहु) (क) धा. - वेढणें; वेढा घालणें; 'तोडर्' पहा.

(क) ना. - समावेश; साम्य; आभरण.

तोडिगे (तोडिगे) (क) ना. - पोषाख; कपडे; अलंकार.

तोडिसु (तोडिसु) (क) धा. - धारण करणें; शरसंधान करणें; शृंगार करणें; सामावून घेणें; जमविणें.

तोडु (तोडु) (क) धा. - 'तुडु' पहा.

तोडुगे (तोडुगे) (क) धा. - 'तुडु' पहा.

तोडुह (तोडुह) (क) ना. - आभरण; कपडे; पोषाख; शृंगार; शोभा; सजावट.

तोडे (तोडे) (क) धा. - लेपणें; घासणें; लावणें; लपविणें. (क) ना. - मांडी; अंक

—इसु (असु) (क) धा. - लेपणें; लावणें.

—ह (ळ) (क) ना. - लेप; गिलावा 'तोडह' पहा.

तोणचि (से) (तोणचि [से] (क) ना. - गोचीड; गोमाशी.

तोणे (तोणे) (क) धा. - शिरणें; साम्य पावणें; समीप येणें.

(क) ना. - समानता; साम्य; जोड; 'अणे' पहा.

तोंड (तोंड) (क) ना. - दास; सेवक; अंतर्वासी.

तोंडिंग (तोंडिंग) (क) गोम; घुरळ; मुखलोमी.

तोंडिंग (तोंडिंग) (क) ना. - एक पक्षी.

तोंडिल् (ळ) (तोंडिल् [ळ]) (क) ना. - पुष्पगुच्छ; तुरा; फुलपोटा; फुलांचा पोशाख.

तोंडि (ड) ल (तोंडि [ड] ल) (क) ना. - डोक्यांतील मोत्याचा दागिना; बिंदी बिजवरा; गुच्छ; तुरा.

तोंडु (तोंडु) (क) धा. - वर्णन करणे; वाखाणणे; स्तवन करणे; खुशामत करणे.

(क) ना. - वाचाळता; पोपटपंची; पुंडाई;

उद्धटपणा; मदांधता; स्वैरवृत्ती; असंस्कृत वर्तन; अविवेक; दुष्टपणा; असभ्याचार.

—कडे (कडे) (क) धा. - अर्थहीन बडबडणे; पोपटपंची करणे.

—तन (तन) (क) ना. - पुंडाई; स्वैराचार.

—तोळसु तोंडु (तोंडसु तोंडु) (क) ना. - उद्धटपणा; मोडपणा; क्रौर्य; दुष्टावा.

—दन (दन) (क) ना. - मारकट जनावर.

—मुंडे (मुंडे) (क) ना. - स्वैरिणी; विलासिनी.

तोंडे (ण्णे) (तोंडे [ण्णे]) (क) ना. - सरडा; उसाचे वाडे; तोंडलीचा वेल; एक वनस्पति.

तोत्तळ (तोंटळ) (क) ना. - तुडवणूक; तुडवण.

—तुळि (तुळि) (क) धा. - ठेचणे; अस्ताव्यस्त तुडवणे.

तोत्तु (ळतु) (तोंटु [ळतु]) (क) ना. - दासी; सेविका; शेतकरीण; विधवा; कसबिणी; देवदासी; घास; दास्य.

—केलसु (कैलसु) (क) ना. - सेवा.

तोत्तिनमग (ळ) (तोंटि नमग [ळ]) (क) ना. - शिंदलीचा; रांडलेक; ठेवलेल्या बाईची संतती; दासीपुत्र.

तोत्तिर (तोंटिर) (क) ना. - 'तोत्तु'चे बहुवचन; दासीवृंद.

तोदल् (ळ) (ळ) (तोंदल् [ळ] ल) (क) धा. - तोतरे बोलणे; उचकी येणे; लुडवे बोलणे; 'उगु' पहा.

(क) ना. - उचकी; अस्पष्ट भाषा; बोबडे बोल.

—आडु (अडु) (क) धा. - खोटें बोलणे; उचकी येणे.

—इसु (असु) (क) धा. - अस्पष्ट उच्चारणे; बोलतांना अडखळणे.

—नुडि, मातु (नुडि, मातु) (क) ना. - बोबडे बोल;

बाळबोली; तोतरी भाषा.

तोने (तोंने) (क) धा. - लोबणे; टांगणे; हेलकावे खाणे; उगवणे; रुजणे.

तोंतु (तोंंतु) (क) धा. - वेढा घालणे; प्रदक्षिणा घालणे;

किल्ली देणे; मुस्कट घेणे; अडकून पडणे; चढणे; तंथा लावणे.

तोंदरे (तोंदरे) (क) ना. - उपद्रव; पीडा; त्रास; अडचण; वकता; टंचाई; बाण.

तोन्नु (तोंन्नु) (क) ना. - पांढरें कोड; चर्मरोग.

तोप्पने (तोंप्पने) (क) अ. - टप्पिशी; एकदम; लागलीच; संपूर्णपणे.

तोप्पल् (ळ) (तोंप्पल् [ळ]) (क) ना. - पालापाचोळा;

निरुपयोगी वस्तु; डोंगर उतरणीचा प्रदेश; डोंगरउतरण.

तोप्पे (तोंप्पे) (क) ना. - शेणाचा थापा; शेणाचा ढीग; पो.

तोम् (तोंम्) (क) ना. - 'तोंबत्तु' शब्दाचे समासातील रूप; आरंभिक; पूर्वीचा; मूळ; प्राचीन.

तोंबार (तोंबार) (क) ना. - रास; ढीग; धान्याची रास.

तोंबे (तोंबे) (क) ना. - कांति; चकाकी; समूह; ढीग; श्रेणी; रास; कणीस; हारा; पेयारा.

तोय (य्यु) (तोंय [य्यु]) (क) धा. - मिजणे; मिजविणे; ओलावणे; मिजत घालणे.

—इसु (असु) (क) ना. - मिजविणे; ओले करणे.

तोरेळे (तोंरेळे) (क) ना. - गुल्मरोग; प्लीहा; पाणथरी.

तोरित (तोंरित) (क) ना. - त्वरित; शीघ्र; लौकर.

तोरे (तोंरे) (क) धा. - स्तनांत दूध भरणे; पान्हा येणे;

पिकणे; सोडणे; विसर्जणे; त्यागणे; टाकणे; नाकारणे.

(क) ना. तीव्रता; वेग; गुहा; बीळ; ओढा; झरा.

—कणगिले (कणगिले) (क) ना. - कण्हेरीची एक जात.

—आणम (अणम) (क) ना. - समुद्र.

—बेंदे (बेंदे) (क) धा. - मासे पकडणे.

तोरेय (तोंरेय) (क) ना. - नावाडी; कोळी; जाले टाकणारा; गवंडी.

तोळगु (लंगु) (तोंळगु [लंगु]) (क) धा. - सोडून जाणे; अलग होणे; निवारण होणे; त्याग करणे.

—इसु (असु) (क) धा. - निवारणे; दूर सारणे; ढकलणे.

तोळि (तोंळि) (क) ना. - भोक; छिद्र; रंध्र; लाकडाचे यज्ञ पात्र.

तोले (तोंले) (क) ना. तुळई; बहाल; तागडी; समानता; योग्यता;

गौरव; कीर्ति; तूळारास; एक तोळा; कुराता; स्त्रियाचें वस्त्र.

—तुंडु (तुंडु) (क) ना. - लछपणा; फोपसेपणा.

तोवरि (तोंवरि) (क) ना. - तूर; गव्हाची खीर; हुंगी.

तोवरु (तोंवरु) (क) ना. - अर्क; कषाय; काढा; उग्रवास; दर्प; कडवटपणा; कडसर चव.

तोवल् (तोंवल्) (क) ना. - कातडे; चामडे; पालवी; कोवळे पान; बोबडे बोल; प्रमाद.

—इडु (अडु) (क) धा. - पालवी फुटणे; कोंब येणे; कोवळीं पाने येणे.

तोवे (वे) (तोंवे [वे]) (क) ना. - 'तोगे' पहा.

तोळगु (तोंळगु) (क) धा. - चकाकणे; प्रकाशणे; झळकणे; प्रगट होणे.

(क) ना. कांती, प्रकाश, झळक.
तोळचि (चे) (डो०५४ [५४]) (क) ना. 'तुलसि' पहा.
तोळप (डो०५४) (क) वि. चकाकणारे; लकाकणारे; कांतिमान.
तोळपु (डो०५४) (क) ना. प्रकाश; कांती; शोभा; लकाकी;
ओप; झिलई.
तोळल् (लु) (डो०५४ [५४]) (क) धा. फिरणें; कष्ट करणें;
—आट (५४) (क) ना. फिरती; भ्रमण; भटकंती; मोवाडा;
फेरा; गिरकी; आपत्ति; कळकळ; 'तळण' पहा.
तोळलि (डो०५४) (क) अ. भ्रमण करून; गिरकी घेऊन;
फिरून सवरून; कष्ट सहन करून.
(क) ना. प्रदक्षिणा; आंदोलन; घाबरेपणा; भय.
—बळलि (५४) (क) अ. प्रवास करून; कष्ट करून; हिंसा
करून.
तोळवु (हु) (डो०५४ [५४]) (क) ना. प्रकाश; कांति; चकाकी;
ओप.
तोळसु (डो०५४) (क) धा. कांडणें; पाठीवर थाप मारणें; ठोसा
देणें; भांडण होणें; स्वच्छ करणें.
(क) ना. अडचण; हरकत; अडसर; शिल्क; प्राप्ति; लाभ;
भेट; मळमळ; संकट.
—अलु (५४) (क) ना. झोडपलेले धान्य; कांडण;
तोळसु (डो०५४) (क) धा. गुंडाळणें; फिरवणें; नांव बल्हवणें;
(क) ना. गुंडाळी; फिरवण; परतवणी; डोळ्याची चाळवणी;
बुबुळ गरागराविणें; कर्मविपाक.
तोळे (डो०५४) (क) धा. —स्वच्छ करणें; धुणें; घाण काढणें;
भोक पाडणें; 'कचु' पहा.
(क) ना. —भोक; छिद्र; फळाची पाकळी—फोड;
फळ; विवरण; 'ईळे' पहा.
तोळतळ (डो०५४) (क) अ. —'तोत्तळ' पहा.
तोळतु (डो०५४) (क) ना. —'तोत्तु' पहा.
तोळतुळि (डो०५४) (क) धा. —मनसोक्त तुडवणें;
(क) ना. —कोमेजणी; चुराडा; चुरगळा; ठेचणी;
ठेचा; कुडा; बोटा.
तोळपुट्ट (डो०५४) (क) ना. —दासीपुत्र; लेकावळा;
रोडलेक;
तोळळे (डो०५४) (क) ना. —पोकळपणा; छिद्रान्वितता; उणीव;
अडचण; 'टोळ' पहा.
तो (डो०५४) (क) धा. —विश्ववर्णें; ओले करणें; लोबकळत ठेवणें;
मिजून चिंब होणें.
—माले (५४) (क) ना. —शोपाळा; पाळणा; जो जो.
तोक (डो०५४) मूल; बाळ; संतती; वंश; पुत्र.
तोकक (डो०५४) (सं) ना. —चातक; पावशा; पेंतेव्हा.

तो (ती) कु (डो०५४ [डो०५४]) (क) धा. —विलंब लावणें;
टिकणें; सहन करणें; उचकी येणें; मारणें; हिंसावर्णें; पाणी
ओतणें; 'तागु' पहा.
तोकुळि (डो०५४) (क) ना. —बुडवणूक; निमंत्रण; हाक;
कातडकमावणी; मिजवण.
तोकै (डो०५४) (क) ना. —लेंवती वस्तु; शेपूट; मोरपिसारा;
लेकुरवाळी स्त्री; लेंवता अलंकार.
तोचु (डो०५४) (क) धा. —पटणें; समजून येणें; दिसून येणें;
सुचणें; दिसणें.
—इके (५४) (क) ना. —समजून; सुचणूक; गणना; मोजणी;
मोजदाद.
तोजे (डो०५४) (क) ना. —रीति; वर्तन; नीति.
तोडवळ (वाळ) (डो०५४ [५४]) (क) ना. —मळेकरी;
बागवान; शेतकरी.
तोडि (डो०५४) (क) ना. —गपागप खाणें; मटकावणी; हातघाई;
भांडण; झोंबाझोंबी; खेडवळ मजूर; झाडूवाला; तोडगा; युक्ति.
—गेय (५४) (क) धा. —हातघाईवर येणें; तोडगा शोधणें;
युक्ति योजणें.
—गार (५४) (क) वि. —भांडखोर; तंडलबाज; तंडेखोर;
युक्तिवान.
तोंड (डो०५४) (क) ना. —निलगिरी कडील आदिवासी; एक
लोकसमाज; पांढरे उंदीर; घूस.
तोडन (डो०५४) (सं) ना. —विभाजन; फाडाफाड; मोडतोड;
मनोव्यथा.
तोडु (डो०५४) (क) धा. —बाहेर जाणें; पुढें येणें; बाहेर
पाठवणें; गरजेपुरतें बाहेर काढणें; ओतणें; सूत गुंडाळणें;
उकरणें; बाण लावणें; उडी मारणें; सापडणें; समावेश करणें.
(क) ना. —जोड; सारखेपणा; समानता; साम्य;
युक्ति; उपाय; तोडगा; धारणा; संधि; संघ; दीग; कूट.
—गार (५४) (क) वि. —युक्तिवान; उपाय करणारा;
तोड काढणारा.
तोडुंबीडु (डो०५४ [५४]) (क) अ. —गुंतूनबितून;
अडकूनबिडकून.
तोडुवोरलु (डो०५४ [५४]) (क) ना. —जशास तसे; ठोशास
ठोसा; सव्याज ठोसा; शेराला सव्याशेर.
तोंट (डो०५४) (क) ना. —मळा; धागा; जमीन.
तोद्य (डो०५४) (सं) वि. —मारले जाण्यायोग्य; वाद्य.
तोप (पु) (डो०५४ [५४]) (क) ना. —राई, झाडी; आवेबन;
तोफ; बंदुक; अरण्य; वन; समूह.
तोपडे (डो०५४) (क) ना. —दकलादकली; हुकालपट्टी; रंधा.
तोपु (डो०५४ [५४]) (क) ना. —'तोप' पहा.

तोंवरि (तोंवरि) (क) ना. - तोवरा.
 तोंम (तोंम) (क) ना. स्तोम; वडेजाव; डौल; समूह.
 तोंमर (तोंमर) (सं) ना. मुद्रर; वीट; बाण.
 तोंय (तोंय) (सं) ना. पाणी; जल.
 —सुच (सुच) (सं) ना. मेघ; दग.
 —सूचक (सूचक) (सं) ना. वेडूक; मंडूक.
 तोंयज (तोंयज) (सं) ना. नीरज; कमल.
 —नाम (नाम) (सं) ना. - विष्णु.
 —भव (भव) (सं) ना. - ब्रह्मदेव.
 —मित्र (मित्र) (सं) ना. - सूर्य.
 तोंयजाक्ष (तोंयजाक्ष) (सं) ना. - कमलनेत्र; विष्णु.
 तोंयजारि (तोंयजारि) (सं) ना. - चंद्र.
 तोंयद्र (तोंयद्र) (सं) ना. - मेघ; दग; आकाश.
 तोंयधि (तोंयधि) (सं) ना. - समुद्र; जलनिधी.
 तोंयु (तोंयु) (सं) (क) धा. - ओले होणें; भिजणें.
 —इसु (इसु) (क) धा. - भिजविणें; ओले करणें.
 तोंर (र) (तोंर [र]) (क) धा. - दाखविणें; प्रदर्शिनें.
 —इके, - के (इके, के) (क) ना. - दृष्टि; दर्शन; आडंबर; शोभा.
 —पु (पु) (क) वि. - स्थूल; जाड; मोठा; भरीन;
 गौरवास्पद, उदार, कीर्तिशाली.
 (क) धा - दाखवणें.
 —कायि (कायि) (क) ना. - मोठे फळ; कच्चे फळ.
 —कुरुळ (कुरुळ) (क) ना. - दाट लांब केस.
 —पनि (पनि) (क) ना. - मोठमोठे थेंब.
 —मुत्तु (मुत्तु) (क) ना. - किंमती मोती; मौल्यवान मोती.
 —ह (ह) (क) ना. - विस्तार; मोठेपणा.
 —हत्त (हत्त) (क) ना. आजानुबाहु; समर्थहरत; रणधीर; वीरबाहु.
 —इह (इह) (क) ना. - उन्नति; वृद्धि; मोठे हांणे.
 तोंरण (तोंरण) (सं) ना. - तोरण; फरारें; फाटक; गळा; घसा; मान.
 तोंरितु (तु) (तोंरितु [तु]) (क) क्रि. - दिसलें.
 (क) वि. - विशाल, मोठे.
 तोंरिदं (तोंरिदं) (क) क्रि. - दाखविलें;
 (क) वि. - स्थूलदेही; दबू; फोपसा; अगडबंब; बंब्या.
 तोंरिदुषु (तोंरिदुषु) (क) क्रि. - दिवलीं; 'तोंरितु'चें बहुवचन.
 तोंरु (तोंरु) (क) धा. - दिवणें; दाखविणें; स्पष्ट होणें; समजणें.
 (क) ना. - दृष्टि; समज; ज्ञान; समजूत.

तोंरुवेरु (तोंरुवेरु) (क) ना. - तर्जनी; अंगठ्याजवळचे बोट; दर्शकांगुली.
 तोंरितु (तोंरितु) (क) ना. - शिकार करण्यासाठी लावलेले अमिष; शिकारवली.
 तोंल (तोंल) (क) ना. - चामडें; चर्म; मार्ग; रस्ता; वाट.
 —बावलि (बावलि) (क) ना. - बाधूल.
 तोंल (लन) (तोंल [लन]) (सं) ना. - वजन; भार; ओझे; सभ्य; एक तोळा वजन; तागडी; तराजू.
 तोंष (षण) (तोंष [षण]) (सं) ना. - आनंद; तृप्ति; समाधान.
 तोंषल (तोंषल) (सं) ना. - मुसळ.
 तोंषित (तोंषित) (सं) वि. - तृप्त; संतुष्ट; आनंदित.
 तोंषिप (तोंषिप) (क) वि. - संतोषपद; तृप्तिदायक.
 तोंषिसु (तोंषिसु) (क) धा. - आनंदित होणें; संतोष पावणें; आनंदणें.
 तोंहडिके (तोंहडिके) (क) ना. - वमन; वांती; ओकारी.
 तोंहु (तोंहु) (क) ना. - राई; झाडी; वन; कुंपण; चहाडी; फसवणूक; कपट; समूह; युक्ति, उपाय; तोडगा; पाठलाग; गुप्त टेहळणीचें स्थळ; शिकार; शिकार हेरणें.
 तोंळ (ळु) (तोंळ [ळु]) (क) ना. - मुज; हातोपा; बाहु.
 —कुट्टु (कुट्टु) (क) ना. - दंड थोपटणें.
 —ती (ती) टे (ती) (क) ना. - बाहुस्फुरण;
 मारामारीची खुमखुमी.
 —पसुगे (पसुगे) (क) धा. - अलिंगनासाठी बाहु पसरणें.
 तोंळ (तोंळ) (क) ना. - वृक; लांडगा; अरण्यश्वान.
 तोंळे (तोंळे) (क) ना. - पाकोळी; वाघुळ; डोळ्यांतील बाहुली.
 तोंळवंदि } (तोंळवंदि) (क) ना. - सररी; बाहुभूषण;
 —बळे } (बळे) दंडावरील दागिना.
 —सरिगे } (सरिगे)
 —मोदल (मोदल) (क) ना. - बाहुमूल; काव.
 —वेरसु (वेरसु) (क) ना. - आलिंगन; मिठी.
 तोंडु (तोंडु) (क) ना. - फोलेपट; चूण; होड; मुसा.
 तोंयंत्रिक (तोंयंत्रिक) (सं) ना. - नृत्य, गीत आणि वाद्य वाची लय; सम.
 तोंल (तोंल) (सं) ना. - तागडी; तराजू; काटा.
 तोंलिक (तोंलिक) (सं) वि. - वजनासंबंधी; चित्रा संबंधी; चित्रकार; रंगारी.
 तोंळव (तोंळव) (सं) ना. - तुळू देशसंबंधी.
 त्यक्त (त्यक्त) (सं) वि. - टाकलेला; फेकलेला; सोडलेला.

त्यज (जन) (उ० [ज०]) (सं) ना. — त्याग; गमावणूक; क्षेपण; फेक.

त्यजिसु (उ० [ज०]) (क) घा. — सोडणें; विसर्जन करणें; घालवणें.

त्याग (उ० [ज०]) (सं) ना. — विसर्जन; क्षेपण; विरह; दान; औदार्य; दर्शन.

त्यागि (गिन्) (उ० [ज०]) उदार; दानी; दाता; दानशूर.

त्याज्य (उ० [ज०]) (सं) ना. — टाकण्यास योग्य; हीन;

तिरस्करणीय; टाकावू; त्यजनीय.

त्र (उ०) (सं) वि. — पालनकर्ता; त्राता; रक्षक; पहारेकरी.

त्रपा (पे) (उ० [ज०]) (सं) ना. — लाज; लज्जा; व्रीडा.

त्रपु (उ० [ज०]) (सं) ना. — शिसें; जस्त.

त्रय (उ० [ज०]) (सं) ना. — तीन; त्रिकुट; तीनीचा समुदाय.

त्रयी (उ० [ज०]) (सं) ना. — तिसरा; वेद.

त्रसन (उ० [ज०]) (सं) ना. — थरकाप; भय; चलन; अडचण;
* संकट; त्रास.

त्रसर (उ० [ज०]) (सं) ना. — विणकराचा धोटा.

त्रसरेणु (उ० [ज०]) (सं) ना. — सूर्य किरणांत दिसणारे धूलिकण.

त्रस्त (उ० [ज०]) (सं) वि. — त्रासलेला; गांजलेला; संकटग्रस्त;
भयग्रस्त; घाबरलेला;

त्रस्तु (उ० [ज०]) (सं) वि. — भित्रा; भीर.

त्राण (उ० [ज०]) (सं) ना. — संरक्षण; सांभाळ; पालन; आधार;
साध्य; शक्ति.

त्राणि (उ० [ज०]) (सं) ना. — रक्षणकर्ता; पालक; बलशाली.

त्रात (त्य) (उ० [ज०]) रक्षक; पालनकर्ता.

त्रास (उ० [ज०]) (सं) ना. — भय; गाळण; अडचण; हिंसा; कंटाळा;
कळवळ; कळवळा.

त्राहि (उ० [ज०]) (सं) क्रि. — रक्षण कर; सुरक्षित ठेव.

त्रि (उ०) (सं) वि. — तीन

त्रिक (उ० [ज०]) (सं) ना. — त्रिकूट; तीन चरणांचे एकार्थक पद्य;

त्रिपदी; तिहीचा समुदाय; 'तिग' पहा.

त्रिकरण (उ० [ज०]) (सं) ना. — मन व इंद्रियें यांचा समूह;
वचन; बोल; काया-वाचा-मन.

—शुद्धि (उ० [ज०]) (सं) ना. — काया-वाचा-मन शुद्धता.

त्रिकाल (उ० [ज०]) (सं) ना. सकाळ, दुपार व सायंकाळ हे तीन
समय; वर्तमान, भूत, भविष्य हे तीन काळ.

—ज्ञ (उ० [ज०]) (सं) ना. — ज्ञानी; ज्योतिषी.

त्रिकूट (उ० [ज०]) (सं) ना. — रामायणकालीन एक पर्वत.

त्रिकोटि (उ० [ज०]) (सं) ना. — तीन शिखरें असलेला; तीन
तट असलेला.

त्रिकोन (उ० [ज०]) (सं) ना. — तीन कोन असलेली आकृती,
तीन भुजांची आकृति.

त्रिगर्त (उ० [ज०]) (सं) ना. — तीन बाजूला खड्डा असलेला
पंजाबांतील एक भाग; प्राचीन त्रिगर्त देश.

त्रिगुण (उ० [ज०]) (सं) ना. — सत्त्व, रज, तम हे तीन गुण.

त्रिगुणाकृत (उ० [ज०]) (सं) ना. — तीन वेळ नांगरलेली
जमीन.

त्रिचक्रक (उ० [ज०]) (सं) ना. — तीन चाकी गाडी.

त्रिजग (गन्) (उ० [ज०]) (सं) ना. — त्रिलोक;

स्वर्ग-मृत्यु-पाताळ हे तीन लोक; त्रिभुवन.

त्रिजगन्माते (उ० [ज०]) (सं) ना. — लक्ष्मी; पार्वती.

त्रिणयन (उ० [ज०]) (सं) ना. — त्रिनेत्र; त्र्यंबक; शिव; शंकर.

त्रितत्त्वत्माक (उ० [ज०]) (सं) वि. — सत्त्व, रज, तम या
तीन तत्त्वांनी युक्त.

त्रितय (उ० [ज०]) (सं) ना. — मुकुट; त्रिकूट.

—जात (उ० [ज०]) (सं) ना. — वैश्य.

त्रिदंड (उ० [ज०]) (सं) ना. — एक प्रकारचा संन्यास.

त्रिदंडि (उ० [ज०]) (सं) वि. — तीन दंड धारण करणारा;
कायावाचामनावर ताबा ठेवणारा तपस्वी; एक प्रकारचा
संन्यासी.

त्रिदीश (उ० [ज०]) (सं) ना. — देवता; तीस संख्या.

—दीर्घिके (उ० [ज०]) (क) ना. — देवगंगा नदी; आकाशगंगा.

—पाल (उ० [ज०]) (सं) ना. — इंद्र.

त्रिदशालय (उ० [ज०]) (सं) ना. — देवालय; देऊळ; स्वर्ग;
सेरुपर्वत.

त्रिदशहार (उ० [ज०]) (सं) ना. — देवतांचा आहार;
अमृत; सुधा.

त्रिदिव (उ० [ज०]) (सं) ना. — स्वर्ग; तिसऱ्या वातावरणाचा भाग.

—ईश (उ० [ज०]) (सं) ना. — इंद्र; सुर; देवता.

त्रिदोष (उ० [ज०]) (सं) ना. — वात, पित्त, कफ हे तीन शरीर
दोष; शरीरातील तीन दोषांचा बिघाड.

त्रिनयन (उ० [ज०]) (सं) ना. — त्रिलोचन; शिव.

त्रिनाम (उ० [ज०]) (सं) ना. — वैष्णवांच्या कपाळावरील तीन
रेषी गंध; त्रिपुंड.

त्रिनामि (उ० [ज०]) (सं) ना. — वैष्णवपंथी.

त्रिपताके (उ० [ज०]) (सं) ना. — कपाळावरील तीन आडव्या
रेषा; नृत्यभंगी; नाचांतील एक आविर्भाव.

त्रिपत्र (उ० [ज०]) (सं) ना. — बिल्वदळ, पळस.

त्रिपथ (उ० [ज०]) (सं) ना. — स्वर्ग, मृत्यु, पाताळ हे तीन मार्ग.

—गा, गामिनि — (उ० [ज०]) (सं) ना. — गंगानदी;
त्रिलोकांत वाहणारी नदी.

त्रिप (व) दि (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - तीन चरणांचें पद्य;
तिकाटणें; तिवई; अडणी.

त्रिपुट (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - त्रितालांतील पद्यजाति.

त्रिपुर (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - आकाशांत राक्षसांनीं बांधलेलीं तीन गांवे.

—अरि (ॐ ङ) (सं) ना. - आकाशांतील तीन राक्षसी
शहरें जाळणारा शिव.

त्रिपुंड (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - वैष्णवाच्या कपाळावरील
त्रिनाम.

त्रिफला (ले) (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - हिरडा, बेहडा व
आवळाकांठी यांचे समभाग चूर्ण; एक सारक चूर्ण.

त्रिभंगि (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - तीन ठिकाणीं शरीर वाकवून उभे
राहाण्याची पद्धति.

त्रिभुवन (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - त्रिजग; त्रैलोक्य.

त्रिमत (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - द्वैत, अद्वैत, व विशिष्टाद्वैत हीं तीन
मते.

त्रिमूर्ति (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - दत्त; ब्रह्मा-विष्णु-महेश यांची
एकरूप मूर्ति. किंवा त्या तीन देवता.

त्रिभुवक (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - त्रिभुवक; त्रिनेत्र; शिव.

त्रियामा (मे) (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - त्रिरात्र, तीन
शेंडी; त्रिजावळ.

त्रिरत्न (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - बुद्ध-धर्म-संघ या तीनहीला शरण
जाण्याचें तत्त्व. सम्यक ज्ञान-सम्यक दर्शन-सम्यक चरित्र ही तीन
जैन तत्वे.

त्रिलिंग (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - पुलिंग, स्त्रीलिंग व नपुंसकलिंग
ही तीन लिंगे.

त्रिलोचन (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - त्रिनेत्र; शिव.

त्रिवर्ग (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - धर्म-अर्थ-काम; बुद्धि-क्षय-स्थान हे
तीन वर्ग.

त्रिवलि (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - 'त्रिवलि' पहा.

त्रिविक्रम (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - विष्णु; त्रिलोकांत पावले
टाकणारा विष्णु; वामन; तीन पावलांत विश्व व्यापणारा.

त्रिविष्टप (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - स्वर्ग; देवलोक.

त्रिवेणि (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - गंगा, यमुना सरस्वति यांचें
संगमस्थान; प्रयागक्षेत्र.

त्रिशंकु (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - स्वर्ग व मृत्युलोक यांत लोंबणारा
राजा; हरिश्चंद्राचा बाप.

त्रिशंकुस्वर्ग (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - दोन बोटें स्वर्ग;
संशयप्रस्त.

त्रिशूल (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - तीन टोकांचें आयुध;
सापाचें वारूळ;

त्रिशूलि (लित्) (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - शंकर;
त्रिशूलधारी शिव.

त्रिसंध्या (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - तीन काळचे संध्यावंदन.

त्रिसर (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - तीनपदरी मोत्यांची माला; तिपेडी
कंठा.

त्रिलोतस् (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - त्रिपथगा; गंगा.

त्रिहल्य (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - तीन वेळ नांगरलेले शेत;
'त्रिगुणाकृत' पहा.

त्रिहायणि (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - तीन वर्षांचें वासरं.

त्रुटि (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - कातरण; मोडतोड; क्षण; दोन

निमिषांचा काल; वचनभंग; संशय; हानी; नाश; अकल्याण;
एक वनस्पति; लहान वेलदोडा; सडपातळपणा.

—त (ॐ ङ) (सं) वि. - तुटलेलें; मोडलेलें; जखम झालेलें.

त्रैतायुग (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - चार युगांपैकीं दुसरें युग.

त्रै (ॐ ङ) (सं) धा. - रक्षण करणें; उद्धरणें.

(सं) वि. - तीन शीरासंबंधी.

त्रैकालिक (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) वि. - वर्तमान-भूत-भविष्यासंबंधी.

त्रैगुण्य (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) वि. - सत्त्व-रज-तम या तीन
गुणासंबंधी.

त्रैजग (भुवन) (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - त्रिलोक;
त्रिभुवन.

त्रैतनु (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - अग्निमा; लघिमा-गरिमा हे
अवस्थात्रय धारण करणारा; सूर्य.

त्रैमूर्ति (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - ब्रह्माविष्णु महेश ही त्रिमूर्ति

त्रोटि (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - चोंच; चंचु.

त्र्यंबक (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - शिव; त्रिनयन.

त्वक् (क्) (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - कातडें; साल; फोल.

त्वक्सार (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - बावू; चिवा; वंश; वेळू.

त्वक्वर (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - चर्मधर; शिर.

त्वचिसार (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - 'त्वक्सार' पहा.

त्वत् (ॐ ङ) (सं) ना. - तुझें; तुझ्यापासूनचें.

त्वदीय (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) वि. - तुझें; तुजसंबंधी.

त्वर (रा) (रे) (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - तीव्रता; वेग;

शीघ्रता; धाई; गडबड.

त्वरित (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) अ. - लौकर; शीघ्र; जलद; धाईने.

त्वष्ट (ॐ ङ) (सं) वि. - सोललेलें; पातळ केलेलें.

त्वष्टा (ॐ ङ) (सं) ना. - सोटा, विश्वकर्मा; ब्रह्मदेव.

त्वादश (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) वि. - तुझ्या सारखा; तुजसम.

त्रिवृ (वे) (ॐ ङ [ॐ] ङ) (सं) ना. - प्रकाश; कांती; उजेड;

अधिकार; वजन; सौंदर्य; आकांक्षा; रुढी; पद्धति; हिंसा;

क्रौर्य; भाषण.

निष्ठापति (ॐ ॐ ॐ ॐ) (सं) ना. सूर्य; प्रकाशाचा स्वामी.

स्वरू (ॐ ॐ) (सं) ना. - तरवार वगैरे आयुधाची मूठ; पोटाचे सरपटणारा प्राणी.

थ

थ (थ) (सं) ना. - त-वर्गातील दुसरे अक्षर.

थडु (थडु) (क) धा. - रास; श्रेणी; सैन्य; मोहोर; मुद्रा; बहुसंख्या.

—गेडे (—गडे) (क) धा. - दिसेल त्याचा खून करणे;

—केडहु (केडहु) गुंडीचे निर्दालन करणे.

थडुरि (थडुरि) (क) धा. - मोठा जाळ करणे.

(क) ना. - मोठा जाळ; महाज्वाळा; वणवा.

थडुरसु (थडुरसु) (क) धा. - गोळा करणे; एकत्र करणे; आवरून घेणे.

थरथरने (थरथरने) (क) अ. - अनुकरण करून थरकापणे; थरथरून.

थळथळिसु (थळथळिसु) (क) धा. - चकाकणे; लकाकणे; प्रकाशणे. 'तळतळिसु' पहा.

थाट (थाट) (अ-दे) ना. - साम्य; अवडंबर; शोभा; डोल; धाटी; रागरीति; संगीत गायनपद्धति.

थापने (थापने) (क) ना. - स्थापना; अधिष्ठान; पायाभरणी.

थू: (थू:) (सं) ना. - थुकण्याचा ध्वनि; तिरस्कार;

थूकार (थूकार) (क) अ. - नृत्यांतील अनुकरण शब्द.

थै, थै (थै, थै) (क) अ. - नृत्यांतील अनुकरण शब्द.

द

द (द) (सं) ना. - त-वर्गातील तिसरे अक्षर; कानडीतील भूतकृदंताचा एक प्रत्यय.

(सं) वि. - दाता; देणारा; दान करणारा.

दंश (दंश) (सं) ना. - चावा; जखम; दात.

—क (दंशक) (सं) वि. - चावणारा; चावा घेणारा.

दंशक (दंशक) (सं) ना. - कुत्रा; गांधीलमाशी; लोणच्या-सारखा तोडी लावण्याचा पदार्थ.

दंशन (दंशन) (सं) ना. - चावा; दंश; चिलखत; जीव; हत्तीची झल; पैग.

दंशि (दंशि) (सं) ना. - कवच; जाड आवरण; पांवरून.

दंशित (दंशित) (सं) वि. - दंश झालेला; कवच घातलेला; पांवरून घेतलेला.

दंष्ट्र (दंष्ट्र) (दंष्ट्र, दंष्ट्र) (सं) ना. - दाढ; मोठा दांत.

दंष्ट्रि (दंष्ट्रि) (सं) ना. - सुळे दात असलेला हत्ती; रानडुकर वगैरेसारखे जनावर; सर्प.

दक (दक) (सं) ना. - जल; नीर; उदक.

दकड (दकड) (क) वि. - अस्ताव्यस्त; दड; दांडगा; धैर्यशाली; छातीवान.

—तन (दकन) (क) ना. - अव्यवस्था; सामर्थ्य; स्थिरता;

धीरता.

दकडि (दकडि) (क) ना. - हेलपाटा; तुडवणूक; भारवाहित्व; ओशें.

दक्कळ (दक्कळ) (क) ना. - धैर्य; शौर्य.

दक्कने (दक्कने) (क) अ. - लागलींच; लौकर; झटकन; अविलंबे.

दक्किण (दक्किण) (क) ना. - दक्षिण; दक्षिण दिशा; दान.

दक्कु (दक्कु) (क) धा. - पचवणे; हातीं घेणे; स्वाधीन होणे; शिलक राहणे; आपलेसे होणे; जपून ठेवणे; उतरविणे; परत घेणे; अयोग्य होणे.

(क) ना. - आधीनता; वशता; संपत्ति; कांठी;

अडणा; शंकु; खीळ.

—को (गो) डु (को [गो] डु) (क) ना. - मालकीचे करणे; कायमचे देणे; उरविणे; झेपेलसे करणे.

—अंतले (अंतले) (क) ना. - वचाव; रक्षण; शीरसलामत.

दक्ष (दक्ष) (सं) ना. - दक्षब्रह्मा; कर्तव्यदक्ष; साहसी; निपुण; कुशल; सत्त्वशील; तपस्वी; शक्ति; योग्यता; औचित्य.

—ता (ते) (डु [डि]) (सं) ना. - नैपुण्य; कौशल्य; साहस; सत्त्वशीलता; ज्ञान.

—पेर (रु) (पेर [रु]) (क) धा. - दक्षता घेणे.

दक्षकन्ये (दक्षकन्ये) (सं) ना. - पार्वती, उमा.

दक्षप्रजापति (दक्षप्रजापति) (सं) ना. - दक्ष नावाचा प्रजापति; पार्वतीचा बाप.

दक्षारि (दक्षारि) (सं) ना. - वीरभद्र; दक्ष ब्रह्मदेवाचा वैरी.

दक्षिण (दक्षिण) (सं) ना. - बल; निष्ठा; निष्कपट; विनयशाली; साहसी; भारताचा दक्षिण भाग; दख्खन; पलिप्रेमी.

—ध्रुव (ध्रुव) (सं) ना. — पृथ्वीचा दक्षिण ध्रुवविंदू.
दक्षिणादि (दक्षिणादि) (सं) ना. — कर्नाटकी शासनपद्धति.
दक्षिणापथ (दक्षिणापथ) (सं) ना. — दक्षिण भारत, दक्षिणे
कडील मार्ग.

दक्षिणामार्ग (दक्षिणामार्ग) (सं) ना. — पितृयान पथ;
काव्यमार्ग; संगीतांतील अष्टमात्रक ताल; एकताल.
दक्षिणामूर्ति (दक्षिणामूर्ति) (सं) ना. — शिव; परमेश्वर.
दक्षिणायन (दक्षिणायन) (सं) ना. — सूर्याचे मकरवृत्तांत
जाणे.

दक्षिणावर्त (दक्षिणावर्त) (सं) ना. — स्वतःमोवती प्रदक्षिणा;
उजवे; वळण सुरळीसारखे लांबट शंख.
दक्षिणाशापति (दक्षिणाशापति) (सं) ना. दक्षिण दिशेचा
मालक यमधर्म.

दक्षिणे (णा) (दक्षिणे [णा]) (सं) ना. — ब्राह्मणास धर्मकृत्यांत
बावयाचें दान; श्रृंगारनायिका; दक्षिण दिशा.
दगडि (दगडि) (क) ना. — दांडगी; स्वैरिणी, हट्टी स्त्री.
राक्षसी.

दगदगिसु (दगदगिसु) (क) धा. जळणें; धग करणें, भडका
उडणें.

(क) ना. — अनावर अग्नि; भडका; वणवा.

दगा (दगा) (क) ना. — तहान; तोंडकोरड; विश्वासघात;
कपट.

—वाज—खोर (वाज, — खोर) (क) क्रि. — कपटी, ठक;
विश्वासघाती.

दगदुलि (दगदुलि) (क) धा. — वारंवार येऊन जाणें, स्वैर
तुडविणें.

गध (गध) (सं) वि. — जळलेला; शापित; वाळलेला; पेटलेला;
असंशय; निकृष्ट.

—हस्त (हस्त) (सं) ना. — दुर्दैवी हात; अभागी; अयशस्क;
दधन (दधन) (सं) अ. — पर्यंत; पावेतो.

ददित (ददित) (सं) वि. — दाट; निविड; एकत्रित; सरळ; गोळा
केलेले.

दद (दद) (क) वि. — निविड; मोंड; जाड; दाबलेला; जुळलेला;
घन; अविरल; स्निग्ध.

—दरिद्र (दरिद्र) (क) ना. — अठराविधें दारिद्र्य.

ददगो (ददगो) (क) अ. — घनदाट; दडपून भरलेले.

ददडि (ददडि) (क) ना. — बालपद; लहान पाऊल.

ददणे (ददणे) (क) ना. — समूह; दाटण; घनता; सांद्रता.

ददने (ददने) (क) अ. — ‘ददणे’ पहा.

ददयिसु (ददयिसु) (ददयिसु [यिसु]) (क) धा. — दाट होणें;
मंद होणें; गोळा होणें; जाड होणें; गर्दी होणें.

ददित (ददित) (क) ना. — कमरपट्टा; लहान पंचा; लुंगी; साडी;
कमलसाडी; दंडिया.

ददितु (ददितु) (ददितु [ददितु]) (क) वि. — सांद्र; घन; दाट;
भरीव; जाड.

ददिसु (ददिसु) (क) धा. — घासणें; लावणें; लेपणें; शिवी देणें;
निंदणें; घसरणें; गर्जेणें; भिवविणें; टेच लावणें; दाट होणें;
डोकें खाली होणें; चुकणें; झोला जाणें.

ददु (ददु) (क) ना. — चूक; समूह; सैन्य; दल प्रमाद;
घसरगुंडी.

दद (दद) (क) ना. — तट; तीर; किनारा; धडका; धडधडध्वनि.

ददार (ददार) (क) ना. — देवी गोवर वगैरे अंगावर उठणें.

ददडि (ददडि) (क) ना. — तट; कड; कपड्याचा काठ; पदर; कांठी;
दंड; देठ; वुंधा; मूळ.

ददिक (ददिक) (क) ना. — दंडधारी; लाठीवाज.

ददिग (ददिग) (क) ना. — दांडगा; टोणपा; पुष्ट; दंडधारी;
बलशाली; दुष्ट.

ददिगैय (ददिगैय) (क) ना. — दंडधारी; यमधर्म.

ददिय (ददिय) (क) ना. — ‘ददिग’ पहा.

ददिवले (ददिवले) (क) ना. — एक प्रकारचें जालें.

ददुति (ददुति) (क) ना. — जाडपणा; भरभरीतपणा; नीरस्ता;
रुक्षता; भरडपणा; कवरेपणा; दृढता.

ददे (ददे) (क) ना. — धडावजन; दहाशेर; लाकूड उभे
कापण्यासाठीं केलेली चौकट.

ददेय (ददेय) (क) ना. — तोंड येणें; तोंड फुलणें; ‘ददिग’
पहा.

ददु (ददु) ना. — सामीप्य; साम्य; द्वित्ताक्षर; असंस्कृत; निर्बुद्ध;
मूढ; मंदमति.

—अक्षर (अक्षर) (क) ना. — जोडाक्षर; द्वित्ताक्षर.

ददुस (ददुस) (क) ना. — दोल; डोंबाच्याचें दोळें.

ददु (ददु) (क) ना. — लाट; मुस्कट; जवनिका; पंजर; माडी;
गायान.

ददुय (ददुय) (क) ना. — दाढर्य; घटपणा; बल; सामर्थ्य.
(क) वि. — कठीण; घट्ट; दृढ.

द (द) दूचे (द [दु]दुं [दु]दुं) (क) ना. — पापिणी;

व्यमिचारिणी; वेद्या; पाणबो. ‘पाणवे’ पहा.

दणवे (दणवे) (क) ना. — विरोध; प्रतिकार; निराकरण; श्रम;
मेहनत.

दणि (दणि) (क) धा. — कंटाळणें; आयासणें; श्रमणें; तृप्त होणें;
समाधान होणें.

(क) ना. — मालक; धनी.

दणिव (दणिव) (दणिव [दणिव]) (क) ना. — स्त्रियांचीं वस्त्रें.

दणिवु (त) (दंढेवु [ड]) (क) ना. - आयास; तृप्ति; कंटाळा; उक्ता; वापर; समाधान.

दणिसु (दंढेसु) (क) धा. - दमणें; श्रम घेणें; अडचण होणें; तृप्ति होणें.

दणु (दंढु) (क) अ. - धन्य; धणी ! ठीक ! वाहवा !

दणि (णु) वारिसु (दंढे [णु] वासु) (क) धा. - श्रम-परिहार करणें.

दंढि (दंढी) (क) ना. - वेव्या; व्यभिचारिणी.

दंढु (दंढु) (क) ना. - कांड; पर्व; घाट; देठ; नाळ.

दंड (दंढ) (सं) ना. - काठी; सोटा; मंथा; रवि; टिपरि; बल्हे; मापकाठी; बाहु; अपमान; मांडी; शिक्षा; गर्व; अपकृत्य; उपद्राव; चार उपायांपैकी एक दंडनीति; मृत्युदंड; पाशी; यम; व्यूह; सूर्याचा अनुचर.

दंडक (दंढक) (सं) ना. - एक पयजाति; चिवा; स्तंभ; झाड; दंडकारण्य; दंडधारी; कंचुकी.

दंडकारण्य (दंढकारण्य) (सं) ना. - दंडकराजाचें वन.

दंडधर (धारी) (दंढधर [दंढ]) (क) ना. - यम; राजा; कंचुकी; कुंभार; रेल्वेचा पोर्टर.

दंडणे (दंढणे) (सं) ना. - दंडन; मार; शिक्षा; कष्ट.

दंडने (न) (दंढने [न]) (सं) ना. - नकंयातना; अयोग्य दान; 'दंडणे' पहा. अयोग्य पारितोषिक.

दंडनाथ (दंढनाथ) (सं) ना. - सेनापति; न्यायाधीश; मामलेदार; कोतवाल.

दंडनाथक (दंढनाथक) (सं) ना. - सेनापति; सैन्याधिकारी.

दंडनीति (दंढनीति) (सं) ना. - युद्ध; रण; शिक्षेनें सन्मार्गांला आणण्याची पद्धति; चाणक्य; युकाचार्यांचे राजनैतिक ग्रंथ.

दंडपाणि (दंढपाणि) (सं) ना. - 'दंडधर' पहा.

दंडप्रणाम (दंढप्रणाम) (सं) ना. - दंडवत; साष्टांग नमस्कार; लोटांगण.

दंडयात्रा (त्रे) (दंढयात्रा [ड]) (सं) ना. - विजय-यात्रा; मिरवणूक; शत्रू जिंकण्यासाठीं केलेली चाल.

दंडविक्रम (दंढविक्रम) (सं) ना. - धारणा; घुसळखांब; ताकळांथा.

दंडाजीवक (दंढाजीवक) (सं) ना. - ब्रह्मचारी; संन्यासी; मिथुक; दंडधारी.

दंडाधिप (दंढाधिप) (सं) ना. - दंडनाथ' पहा.

दंडानन (दंढानन) (सं) ना. - काळा ऊस; वारे ऊस.

दंडासन (दंढासन) (सं) ना. - एक आसनपद्धति; धनुष्यघाण.

दंडाहुत (दंढाहुत) (सं) ना. - घुसळलेलें; ताक; तक्र ताक.

दंडि (दंढि) (सं) ना. - राजा; यम; कंचुकी; ब्रह्मचारी;

संन्यासी; सूर्याचा अनुचर; एक संस्कृत महाकवि; दोणपा; जैनांतील उपजाति; दांडगा; औदार्य; शक्ति; भांडण; कोप; कौर्य; तराजूचा दांडा; तासणी.

दंडिके (ने) (दंढिके [नी]) (क) ना. - वीणा; प्रवाळ; काठी; ओळ; श्रेणि; दोरी; पालखी; पालखीचा दांडा; पार्श्वभूमि; पाठ; पाट.

दंडिगेतकडि (दंढिगेतकडि) (सं) ना. - दांडीचा तराजू; तोलदांडी.

दंडित (दंढित) (सं) वि. - शिक्षा झालेला; दंड झालेला; नष्ट.

दंडिल (दंढिल) (सं) ना. - क्षौरिक; न्हावी; नापित; नाविंद; दिवाकीर्ति.

दंडिव (दंढिव) (सं) ना. - पशु; मृग; जनावर.

दंडि (डे) सर (दंढि [डे] सर) (सं) ना. - चांचल्य; चापल्य; खेचाखेच; ओढाताण.

दंडिसु (दंढिसु) (क) धा. - शिक्षा करणें; दंड करणें; मारणें; बडवणें; कष्ट करणें; कष्ट देणें.

दंडु (दंढु) (क) ना. - दंड; काठी; सोटा; सैन्य; झाड; देठ.

—कडि (कडि) (क) धा. - झाड तोडणें; महत्कार्य करणें.

—कार, - गार (कार, - गार) (क) ना. - सैनिक; शिपाई.

दंडे (दंढे) (क) ना. - माळ; सर; पुष्पमाला; तीर; तट; व्यायामपद्धति; जोर; नमस्कार.

—कटु (कटु) (क) धा. - माळ करणें; हार गुंफणें;

व्यूह रचणें; सैन्य रचना करणें.

दंडोर (दंढोर) (अ. दे.) ना. - दांडोरा; डांगोरा; दवंडी; सादवणी; प्रगटना; जाहिरात.

दण्णाथक (दंढणाथक) (क) ना. - दंडनाथक; सेनापति; कोतवाल.

दत्त (दंढु) (सं) वि. - दिलेला; उचित; संपलेला; सुपूर्त केलेला; ठेवलेला.

(सं) ना. - वर; देणगी; दान; दत्तक द्यावयाचा पुत्र; दत्तात्रेय; वैश्यवर्णी; चारुदत्त.

दत्तापहार (दंढापहार) (क) ना. - दिलेले परत घेणें.

दत्ति (दंढु) (सं) ना. - दान; देणगी; संभावना; पारितोषिक; इनाम; पोषाख; वरस्थळ.

दत्तूर (दंढुूर) (क) ना. - धत्तूरपुष्प; धोतरा; सोने; कांचनवृक्ष.

ददरिसु (दंढरिसु) (क) धा. - खूज येणें; फोड येणें.

दहु (दंढु) (क) ना. - दद्रु; खरुज; खाज; करट; चर्मरोग; नायटा.

दद्रुघ्न (दंढुघ्न) (सं) ना. - नायट्याचें औषध; खरजेचें औषध.

दधि (दधि) (सं) ना. - दही.

—ओदन (—ओदन) (सं) ना. - दहीभात; बुत्ति.

दधिल (दधिल) (सं) ना. - बेलफळ; कवटाचे फळ.

दधिमंथ (दधिमंथ) (सं) ना. - घुसळलेले दही; ताक.

दधिसुख (दधिसुख) (सं) ना. - एक माकड; सर्प.

दधिसार (दधिसार) (सं) ना. - नवनीत; लोणी.

दधीचि (दधीचि) (सं) ना. - एक ऋषि; वृत्रासुराला मारण्यासाठी

स्वतःच्या अस्थि देणारा ऋषि; अथर्वमुनीचा पुत्र.

दन (दन) (क) ना. - संपत्ति; द्रव्य; गोधन; गाय.

दनि (दनि) (क) ना. - ध्वनि; स्वर; रव; शब्द; आवाज; जाहुल;

मालक; श्रीमंत.

—गेय (गेय) (क) धा. - आवाज करणे; हाक मारणे;

बांबूच्या आवाज येणे.

—कोडु (कोडु) (क) धा. - आवाज देणे; प्रतिध्वनि येणे;

मान्यता देणे.

—तोह (तोह) (क) धा. - परिचय करून देणे; बोलणे.

—तोहिसु (तोहिसु) (क) धा. - परिचय करून देणे; बोलणे.

—कडिसु (कडिसु) (क) धा. - स्वर लावणे; होकार देणे;

कबूल करणे; मान्यता देणे.

दनु (दनु) (सं) ना. - कश्यपऋषीची पत्नि; दानवमाता.

दनुज (दनुज) (सं) ना. - दनुची संतती; दानव; राक्षस.

—अंतक, (अरि) (अंतक, [अरि]) (सं) ना. - राक्षसांचा

शत्रु; विष्णु; शिव.

दंत (दंत) (सं) ना. - दात; दशन; हत्तीचे सुळे; डुकराचे सुळे;

पर्वतकडा; शिखर; तरुमेद; वचिशी. 'कोडुकडु' पहा.

दंतकते (धे) (दंतकते [धे]) (सं) ना. - कल्पित कथा;

बाजारगप्प; गटारवातमी; किंवदंती; ऐकीव वातमी.

दंतचूर्ण (दंतचूर्ण) (सं) ना. - दातवण; दातन; दंतमंजन;

राखुंडी.

दंतच्छद (दंतच्छद) (सं) ना. - दाताचे आवरण; दातावरील

घट्ट किटण; ओठ.

दंतधावन (दंतधावन) (सं) ना. - दात घासणे; दात स्वच्छ

करणे.

दंतपत्रक (दंतपत्रक) (सं) ना. - मोगरीचे फूल; कुंदाचे फूल.

दंतबीजक (दंतबीजक) (सं) ना. - डाळिंब; दाडिम.

दंतमूल (दंतमूल) (सं) ना. - हत्तीचा दात; दातांचे मूल.

दंतवक्र (दंतवक्र) (सं) ना. - शिशुपालाचा धाकटा भाऊ;

एक राक्षस.

दंतवासस् (दंतवासस्) (सं) ना. - हिरडी; ओठ; अवरोध.

दंतायुध (दंतायुध) (सं) ना. - हत्ती; वराह; सर्प;

हिंस्र पशु.

दंतावल (दंतावल) (सं) ना. - गजासुर; हत्ती.

—अरि (अरि) (सं) ना. - गजासुराला मारणारा शिव.

दंति (दंति) (सं) ना. - लांब सुळे असलेला हत्ती.

दंतुर (दंतुर) (सं) वि. - पुढे दात आलेला; दंताडा; दातका;

सुळे दाताचा.

दंतुरित (दंतुरित) (सं) वि. - दात; 'दंतुर' पहा.

दंतुरा (रे) (दंतुरा [रे]) (सं) ना. - दंताडी; सुळ्या

दाताची.

दंत्य (दंत्य) (सं) ना. - 'त' वर्गातील अक्षरे; दंत्यवर्ण.

दंदले (दंदले) (क) ना. - धांदल; गडबड; कोरड्या गप्पा;

पीडा; कंटाळा; 'गुळु' पहा.

दंदशूक (दंदशूक) (सं) ना. - सर्प; चावणारा साप.

दंदुग (दंदुग) (सं) ना. - कष्ट; उपद्रव; अडचण; संकट.

—अंकोळ (कोळ) (अंकोळ [कोळ]) (क) धा. - कष्ट

घेणे; संकटांत पडणे.

दण्प (दण्प) (क) ना. - दाटपणा; घनता; मोठेपणा; फोपेपणा;

गर्व; अहंकार; स्थूलता.

दण्पक (दण्पक) (क) ना. - मदन; काम; दर्पक.

—पगेय (पगेय) (क) ना. - कामवैरी शिव; मदनांतक.

दफन (नु) (दफन [नु]) (अ-दे) ना. - प्रेतदहन; प्रेत पुरणे;

प्रेताला दिलेली माती; मृत्माती.

दफा (दफा) (अ-दे) ना. - वेळ; खेप; पाळी; सरती.

दफतर (दफतर) (अ-दे) ना. - पुस्तक; कचेरी; चावडी;

पुस्तकाचा समाल.

दबदबे (दबदबे) (क) ना. - धबधबा; जलप्रपात.

दबाण (दबाण) (क) ना. - एक प्रकारचा ढोल; परात; गंगाल;

'हरिवाण' पहा.

दबायिसु (दबायिसु) (क) धा. - दावणे; खाली रेटणे;

मागे लोटणे.

दबु (दबु) (क) धा. - रेटणे; पुढे ढकलणे; संपविणे.

दबुलि (दबुलि) (क) ना. - धाबळी; सोबळ्याचे लोकरी बख.

दळे (दळे) (क) ना. - सळी; वेळु; चिवा; लोखंडी पेटी; वेळ;

चिवाटा; दमे; दूर्वा; हाताचा खालचा भाग.

दध्र (दध्र) (सं) वि. - स्वल्प; थोडे; चिमुकले; दुबळे; लहान;

अडचणीचे.

दम (मन) (दम [मन]) (सं) ना. - इंद्रियनिग्रह, मन;

संयम; शिक्षा; दंड; निरोध; बर; दमयंतीचा भाऊ; एक ऋषि;

दीक्षित.

दमडि (दमडि) (क) ना. - पैसा, हुंडा पैसा, दबू; पै;

चर्मवाद्य.

दमयंति (दमयंति) (सं) ना. - नळराजाची पत्नि; इंद्रिय निग्रही स्त्री.

दमित (दमित) (सं) वि. - संयमित; निग्रहीत.

दमुन (नसु) (दमुन [नसु]) (सं) ना. - अग्नि; आग.

दमे (दमे) (सं) ना. - 'दम' पहा.

दंपति (ती) (दंपति [३९]) (सं) ना. - पतिपत्नि; जायापति; सतिपति; जंपती; पत्नी; चक्रवाक पत्नी.

दंब (दंब) (क) ना. - दंभ; गर्व; अहंकार; मस्ती; कोरडे अवडंबर; कपट; वंचना; पाप; असंस्कृतता; ईर्ष्या; माया; 'कुहक' पहा.

दंभ (दंभ) (सं) ना. - 'दंब' पहा.

दंभक (दंभक) (सं) ना. - दामिक, 'दंब' पहा.

दंभोलि (लि) (दंभोलि [४]) (सं) ना. - वज्रायुध; एक योगमुद्रा.

दम्भ (दम्भ) (क) ना. - धर्म; न्याय; नीति; देवासंबंधी आचार; देवकार्य; देवक.

दम्भय (दम्भय) (क) अ. - धर्मचर; धर्माच्या नावे केले काकळती.

दम्भु (दम्भु) (क) ना. - दुःखाचा सुस्कारा; उचकी; शक्ति; बळ; उर्ध्वश्वास; संकट; मात्सर्य; उत्तेजन.

दम्भाणि (दम्भाणि) (क) ना. - धर्माथ पाणपोई; सराई; 'अरबट्टिंगे' पहा.

दम्भ (दम्भ) (सं) वि. - संयमित; शिकण्यास योग्य; वयात आलेला; दमदार. (सं) ना. - खोंड; पाडा.

दय (ये) (दय [००]) (सं) ना. - दया; करुणा; कृपा; प्रीति; अनुग्रह; कळकळ; रक्षण; कोमल अंतःकरण.

—आकर (अकर) (सं) ना. - दयानिधी; ईश्वर.

—आलु (अलु) (सं) वि. - दयाळु; कृपाळु.

—गेय (गेय) (क) धा. - अनुग्रह करणे; दया दाखवणे.

—पालिसु (पालिसु) (क) धा. - दया करणे; करुणा बाळगणे; संरक्षणे; देणे.

—माडु (माडु) (क) धा. - दया दाखवणे; पुढे जाणे; पुढे येणे.

—वंत (वंत) (क) वि. - दयाळु; श्रीमंत.

—विडु (विडु) (क) धा. - दया दाखविणे; करुणा करणे; रक्षणे.

दयित (दयित) (सं) ना. - प्रिय; प्रियतम; पति; 'नल' पहा.

दयिता (ते) (दयिता [३]) (सं) ना. पत्नि; प्रियतमा; प्रीतीची स्त्री.

दर (दर) (सं) वि. - ईषत्; स्वल्प; आखुड; लांडा.

(सं) ना. - भय; भीति; दरी; गुहा; शंख; धारण; दर; किंमत.

दरकु (दरकु) (क) ना. - वाळली पाने; पाचोळा; काठिय; ओबडधोबडपणा; (क) वि. - डेरपोट्या; असंस्कृत.

दरदुर (दरदुर) (क) ना. - संशय; भीति; आशंका; भय.

दरबार (दरबार) (अ. दे.) ना. - सरकार; सरकारी सभास्थान; दरबार.

दरमिलित (दरमिलित) (सं) वि. - अर्धवट लागलेले, अर्धवट मिसळलेले.

दरहसित (दरहसित) (सं) वि. - अर्धवट उमळलेले; स्मित; खुदबन हास्य.

दरहास (दरहास) (सं) ना. - स्मित.

दरि (दरि) (सं) ना. - खड्डा; दोन टेकड्यांमधील खोळ; तळवटी; खालाटी; खण; खंदक; गुहा; पाचोळा; खिडकी; अरंद मार्ग; वेस; भगदाड.

द (दा) रित (द [दा] [०३]) (सं) वि. - फाटलेले; गुंतलेले; भयभीत.

दरिद्र (दरिद्र) (सं) ना. - गरीब; भिकारी; अकिंचन; आळशी; दुःखी; दुर्बल; असाहाय.

—तन, ते (डल, [ड]) (सं) ना. - दारिद्र्य; गरिबी; कंगाल स्थिति.

दरसन (दरसन) (क) ना. - दर्शन; दृष्टि; दर्शनशास्त्र; तत्त्वज्ञान.

दरे (दरे) (क) ना. - धरा; भूमी; गुहा; दरा; धराभोवतीची मोकळी जागा; आवार.

दरे (दरे) (अ. दे.) ना. - दर्जा; पायरी; योग्यता; उन्नति.

दरु (दरु) (सं) ना. - वेडक; मंडक; डराव डराव करणारा.

दर्प (दर्प) (सं) ना. - अहंकार; गर्व; वेग; गति.

दर्पक (पर्पक) (दर्पक [मू. गी]) (सं) ना. - मन्मथ; कामदेव. —अरि; आराति (अरि, [अरि]) (सं) ना. - शिव;

कामध्वंसी.

दर्पण (दर्पण) (सं) ना. - आरसा; ऐना; पेट; जनन.

दर्भशयन (दर्भशयन) (सं) ना. - गवताची शय्या; यति; संन्यासी.

दर्भे (दर्भे) (सं) ना. - दम; दूबा; गवत; कुश.

दर्बि (बर्बि) (दर्बि [बर्बि]) (सं) ना. - पळी; चमचा; डाव फणा; सापाची फडा; नागसर्प.

दर्वापाकन्याय (दर्वापाकन्याय) (सं) ना. - कृपण; कंजूष; चिक्क; हस्तगत वस्तूचाहि उपयोग न करता येणे.

द्वीपात्र (द्वीपात्र) (सं) ना. - चमचा; पळी; साखर वगैरे काढण्याचे साधन.

दर्श (दर्श) (सं) ना. - दृष्टि; देखावा; बहाणा; ग्रहणाचा आरंभ; पर्वाचा आरंभ.

दर्शक (दर्शक) (सं) वि. - दाखवणारा; दिसणारा.
(सं) ना. - प्रेक्षक; पाहणारा.

दर्शन (दर्शन) (सं) ना. - 'दरसन' पहा.

दर्शनिहंदि (दर्शनिहंदि) (अ. दे.) ना. - तत्काळ बठणारी हुंडी; देखतांच पैसे मिळणारा चेक.

दर्शनीय (दर्शनीय) (सं) वि. - प्रेक्षणीय; पहाण्यास योग्य.

दर्शि (दर्शि) (सं) ना. - पाहणारा; दाखवणारा; दिसणारा.

-त (ड) (सं) वि. - दाखवलेला; पाहिलेला; दिसलेला.

दल (दल) (सं) ना. - खात्रीने; खरोखर; सहज.

दल (दल) (सं) ना. - सैन्य; समूह; मित्र; लोह; फुलाची पाकळी 'असल' पहा.

दलत् (दलत्) (सं) वि. - फुटणारे; चिरणारे; उमलणारे; तडा जाणारे; सुटणारे.

दलन (दलन) (सं) ना. - फूट; चीरफाड; तडा; धर्षण; फट.

दलाल (दलाल) (अ. दे.) ना. अडता; व्यापारातील मध्यस्थ; एजेंट.

दलालि (दलालि) (अ. दे.) ना. - अडत; व्यापारातील मध्यस्थाची प्राप्ति; अडतीची मिळकत.

दलित (दलित) (सं) वि. विकसित; चिरलेले; फरारी; तुडवलेले.

दव (दव) (सं) ना. - त्रास; जाल; झळ; दावाभि; संकट.

दवड (दवड) (क) वि. - दुष्ट; कपटी; वंचक.

दवथु (दवथु) (क) ना. - जाल; ज्वलन; उष्णता; ताप. संकट; उवर.

दवदहन (दवदहन) (सं) ना. - दावानल

दवन (दवन) (सं) ना. - दवना; सुवासिक पानाचे झाड; पाचू.

दवस (दवस) (क) ना. - दाणागोटा; धान्य; पदार्थ.

दवल (दवल) (क) वि. - धवल; पांढरें; स्वच्छ; सुंदर.

दवलार (दवलार) (क) ना. - धवलगार; सौध; चुनेगच्ची घर; शुभ्र चिरेबंदी वाडा; एक मंगल रात्र.

दवलारति (दवलारति) (सं) ना. - कर्पूरारति,

दवाखाने (दवाखाने) (अ. दे.) ना. - औषधालय; रुग्णालय; शुश्रूपागृह.

दवाभि (नल) (दवाभि [नल]) (सं) ना. - दावानल; वणवा; वनदहन; वडवाभि.

दविष्ट (दविष्ट) (सं) वि. - अतिदूरचा; लांबचा; अत्यल्प; गौण.

दवीयस् (दवीयस्) (सं) वि. - थोडे दूरचे; दीर्घ; स्वल्प.

दवुड (दवुड) (दवुड [दवुड]) (क) ना. - चढाई;

लाठीहल्ला; तीव्र उपाय; शीघ्र युक्ति; त्वरित योजना.

द्वारिक (द्वारिक) (क) ना. - द्वारपाल; देवडीवाला.

दश (दश) (सं) ना. - दहा, दहाची संख्या; दहा अंक मोजणी.

दशक (दशक) (सं) ना. - दसका; हातचा; दशमान गणती.

दशकंड (कंधर) (दशकंड [कंड]) दहा तोंडांचा रावण;

दशमीव; उंच मानेचा

दशकर्म (दशकर्म) (सं) ना. - गर्भाधान; पुंसवनादि दहा संस्कार.

दशगुण (दशगुण) (सं) वि. - दसपट.

दशमीव (दशमीव) (सं) ना. - 'दशकंड' पहा.

दशदान (दशदान) (सं) ना. - गो, भू, तिल वगैरे दहा प्रकारचे दान.

दशदिक् (दशदिक्) (सं) ना. - दशदिशा.

दशधा (दशधा) (सं) अ. - दहा प्रकारे; दहा तऱ्हांनीं; दशविध.

दशन (दशन) (सं) ना. - चावा; दंश; दांत; दंत.

दशनघट्टण (दशनघट्टण) (सं) ना. दांत खाणें; दांत चावणें.

दशनच्छद (दशनच्छद) (सं) ना. - ओठ; अधर.

दशवल (दशवल) (सं) ना. - दहा प्रकारची शक्ति असलेला बुद्ध.

दशभुज (दशभुज) (सं) ना. - दहा हात असलेला शिव.

दशम (दशम) (सं) वि. - दहावा.

दशमांश (दशमांश) (सं) ना. - दशांश; दहावा हिस्सा; दहावा भाग.

—नाण्य (नाण्य) (सं) ना. - दहाच्या कोष्टकांत येणारे नाणें; नया पैसा.

दशमि (दशमि) (सं) ना. - चंद्रमासाची दहावी तिथी.

आसन्नमरण स्थिति.

दशमुख (आसन्न) (दशमुख [आसन्न]) (सं) ना. - दहा तोंडांचा रावण.

दशरथ (दशरथ) (सं) ना. - दाही दिशा रथ हाकणारा; रामचंद्राचा पिता.

—नंदन (नंदन) (सं) ना. - रामलक्ष्मणादि दशरथाचे पुत्र.

दशशतकर (दशशतकर) (सं) ना. - सहस्रकर सूर्य.

दशशिर (रस्) (दशशिर [रस्]) (सं) ना. - रावण; दहा शिरें असलेला.

दशा (दशा) (सं) ना. - बत्ती; दिव्याची वात; वस्त्राच्या अखरचे ताण्याचे धागे; पदर; स्थिति; जीवनावस्था; खेळातील दहा; गंजीफातील दशशा.

दशाकर्ष (दशाकर्ष) (सं) ना. - वात; दीप; दिवा.

दशांग (दशांग) (सं) ना. - दहा अंगे; सुगंधी धूप.

दशार्ण(र्णव) (दश०००० (००००) (सं) ना. — दक्षिण कोशल; दक्षिण कोशलनिवासी.
 दशावतार (दश००००००) (सं) ना. — मत्स्यकच्छादि विष्णूचे दहा अवतार.
 दशावत (दश०००००) (सं) ना. — सुदैवी; भाग्यशाली; पुण्यवंत.
 दशावस्थे (दश०००००) (सं) ना. — मरणोन्मुख स्थिति; खंगण्याने आलेली मरणस्थिति.
 दशाश्व (दश०००००) (सं) ना. — इक्ष्वाकुवंशातील दहावा राजा.
 दशाहर (दश०००००) (सं) ना. — दसरा; दहावा दिवस; दशहरा.
 दशे(शा) (दश०००००) (सं) धा. — कपड्याचा काठ; दिव्याची बत्ती; विणलेले सूत; नवे वस्त्र; तारुण्य; युवावस्था; कर्मविगाक; ग्रहाचा माणसावरील परिणामकाल; मनोधर्म; मौर्वी; बाण; सगा; पूर्व दिशा.
 दष्ट (दश०००००) (सं) वि. — दंश केलेले; चावलेले; सापाचा चावा.
 दसकु (दश०००००) (क) ना. — कोंडा; फोल; टरफल; बारीक कोंडा असलेले धान्य.
 दसर (दश०००००) (क) ना. — 'दशाहर' पहा. विजया दशमी, पाडव्यापासून दहा दिवसांचा उत्सव; नवरात्रोत्सव.
 दससिर (दश०००००) (क) ना. — रावण; दशशिर.
 दसि (दश०००००) (क) ना. — दोकदार आयुध; झाडाचा शेंडा; पाचर; शंकु; पायातला काठा.
 दसिकु (दश०००००) (क) ना. — दशक; दसका; हातचा; एक आयुध.
 दसे (दश०००००) (क) ना. — दशा; स्थिति; अवस्था.
 दसकु (दश०००००) (अ. दे) ना. — सही; स्वाक्षरी; अंकना; अंगठा; निशाणी; सुत्रा; मान्यता; रुजू.
 दस्तावेज (दश००००००) (अ. दे.) ना. — सरकारी कागदपत्र; करारपत्र; दाखला.
 दस्तु (दश०००००) (अ. दे.) ना. — चौवीस कागद.
 दस्तूरि (दश०००००) (अ. दे) ना. — रीति; पद्धति; जकात; कपड्यावरील कर, मनोती, खुशाली.
 दस्यु (दश०००००) (सं) ना. — अनागरिक; चोर; शत्रु; दुष्ट; वंचक; एक शिवी.
 दह (हन) (दश०००००) (सं) ना. — जळण; आग; जाग; उष्णता, पेट; जाळ.
 — क्रिये (—ह०) (सं) ना. — देहदहन; चितादहनसंस्कार.
 — इसु (—ह०) (क) धा. — जळणे; पेटवणे; आग लावणे.
 दहनोपल (दश००००००) (सं) ना. — सूर्यकांत; चकमकीचा दगड.
 दह्य (दश०००००) (सं) ना. — जळणारा; ज्वलनीय.
 — मान (—ह०) (सं) वि. — जळता; पेटता; धगधगीत.
 दळ (दश०००००) (क) वि. — रुंद; मोठा; प्रबळ; अदम्य.
 दळ (दश०००००) (सं) ना. — 'दल' पहा. सैन्य; पान; पाकळी; तुकडी;

जाळी; दाटण; घट्टपणा; रस; वाद; किमया.
 युद्ध; दडपण; देखावा; पाचोळा; दलाली.
 दळत् (दश०००००) (सं) वि. — कठीण; फुटणारा; फाटणारा.
 दळाळि (दश०००००) (क) ना. — दलाली.
 दळदळ (दश०००००) (क) ना. — बलात्कार; हल्ला; थोळवाड;
 जळते लाकूड; लूट; चौरफाड.
 दळदु (दश०००००) (क) ना. — नाश; हानी; लूट; खून.
 दळदुळ (दश०००००) (क) ना. — दरवडा; लूट; चोराचा हल्ला, 'कोल्ले' पहा.
 दळदुळकार (दश००००००) (क) ना. — लुटारू; दरवडेखोर; धरफोड्या.
 दळदुळि (दश०००००) (क) धा. — लुटणे; दरोडा घालणे; धरफोडी करणे.
 — ग (—ह०) (क) ना. — 'दळदुळकार' पहा.
 दळदुळिसु (दश००००००) (क) धा. — अति आशा करणे; तोंडाला पाणी सुटणे; आतुर होणे; तळमळणे.
 दळन (दश०००००) (सं) ना. — 'दलन' पहा.
 दळमुखवळ (दश००००००००) (सं) ना. — प्रबल सेनानी.
 दळवाधि (दश००००००) (अ. दे.) ना. — सेनापति.
 दळवुळकार (दश००००००) (क) ना. — 'दळदुळकार' पहा.
 दळवेरू (दश००००००) (क) धा. — प्रगती करणे. अभिवृद्धि होणे, उत्साहित होणे; भरभराटणे; पुढे सरणे; कांतिमान होणे.
 दळसर (दश०००००) (क) ना. — जाडपणा; भरीवपणा; सद्गुण.
 दळिसु (दश०००००) (क) अ. — भरभराटून; अभिवृद्ध होऊन.
 (क) धा. — वाढणे; उन्नती होणे; पसरणे; वाढ होणे.
 दळि (दश०००००) ना. — पान; कूड; गुरांचे पाय बांधणे; गुरांना बांधण्याचा खुंटा; कुडाचे दार; कुंपणाची झाप; गुरांचा केंस गळण्याचा एक रोग.
 दळिके (दश०००००) (क) ना. — काठ; पदर; तीर, किनारा. 'दळि' पहा.
 दळि (ळि) व (व) (दश०००००) ७ [०] (क) ना. — सोवळे; सोवळ्याचे वस्त्र; धौत वस्त्र; 'दणिव' पहा.
 दळे (दश०००००) (क) ना. — 'दळि' पहा.
 (क) धा. — मिळवणे; जमवणे; ठिगळ लावणे; जोडीने वाढणे; जवळ जवळ राहणे; अधिक होणे; सांसर्गिक रोगाप्रमाणे पसरणे; धारण करणे.
 — इकु (अ०) (क) धा. — मिळून वाढणे.
 — दळेदु (दश०००००) (क) अ. — उत्तम रीतीने व्यापून.
 दळ्गादिरु (दश०००००) (क) ना. — वादत्या किरणांची प्रभा.
 दळ्दळि (दश०००००) (क) ना. — सालळी; श्रृंखला; वेडी; बंधन.

दल्लिसु (दल्लिसु) (क) धा. - विस्तारणें; विशाल होणें; आवरणें;
झाकून टाकणें; गर्वानें मिरवणें; वाढवणें; व्यापणें; भीति दालवणें.
दल्लुरि (दल्लुरि) (क) ना. - प्रबल अग्नि; दावानल; धगधगते
निवारे; भीषण आग.

दा (दा) (सं) धा. - देणें; कातरणें.

दक्षायणि (णी) (दाक्षायणी [ली]) (सं) ना. - दक्षकन्या;
पार्वती.

—नाथ (लक्ष्मण) (सं) ना. - शिव; परमेश्वर.

दाक्षाय (दाक्षाय) (सं) ना. - रणगण; युद्धभूमि; रणरंग;
गिधाड; ग्रथ.

दाक्षि (क्षी) (दाक्षि [क्षी]) (सं) ना. - दक्षत्रस्ताची मुलगी,
पार्वती.

दाक्षिणात्य (दाक्षिणात्य) (सं) ना. - दक्षिण देशवासी,
कर्नाटकी.

दाक्षिण्य (दाक्षिण्य) (सं) ना. - दक्षिण दिशेसंबंधी; दान;
संभावना; सभ्यता; सरळपणा; औदार्य; विनय; योग्यता; स्पर्धा;
दयाशीलता; प्रामाणिकपणा; भीड.

—कार (गार) (चोर [गार]) (क) ना. - भीड करणारा;
संकोच करणारा.

—वत, —पर (वठंड, [वठंड]) (क) ना. - दुसऱ्याची
संभावना करणारा; उदार; संकोची स्वभावाचा; मन उघडे
न करणारा.

दाखल (ले) (दाखल [ली]) (अ. दे.) ना. - उपस्थिति;
दाखला; सरकारी कागदपत्र; पूर्वीचें उदाहरण; पूर्व दाखल्याचे
कागद.

—माडु (माडु) (क) धा. - अर्ज करणें; पुढें ठेवणें;
नमुना घेणें; सुपूर्त करणें; समाविष्ट करणें.

दागदूज (दागदूज) (अ. दे) ना. - व्यवस्था; दुरुस्ती;
सुधारणा.

दगम (दागम) (क) ना. - अमिष्टि; वाढ; आधिक्य.

दाव (दाव) (सं) ना. - दाह; तलही; उकळी; जाळ; पोळणें.

दांगुडि (दांगुडि) (क) ना. - कोमल नाळ; वंशवृद्धि; पालवी;
कोव; टिकरी.

—इड (इड) (क) धा. - पुढें सरणें; संतानवृद्धि होणें.

—सु (सु) (क) धा. - वाढणें; पुढें सरणें; भरभराटणें.

दादि (दादि) (सं) ना. - तीव्र लेखन; सरळ वाचन; शास्त्र
नैपुण्य; घाई; बाजू; रीत; पद्यरचना; धाडी; स्पर्धा; शर्यत;
'ओट' पहा.

दाडु (दाडु) (क) धा. - पार होणें; अतिक्रमण करणें;
ओळढणें; वेळ उळणें; मरणें; दूर जाणें.

(क) धा. - पैलपार; आडकांटी. संक्षेप; अपशकुन.

—इसु (इसु) (क) धा. - पार करणें; पुढें पाठविणें.

—कते (कते) (क) ना. - सारांशलेखन; संक्षेप; तात्पर्य.

—कालु (कालु) (क) ना. - लांब पाऊल; दूरदूर पाय;
टांग; कदम.

—हाकु (हाकु) (क) धा. - पुढें ढकलणें; पार पडणें;

—होलिगे (होलिगे) (क) ना. - घावदोरा; टीप; शिवण.

दाडि (दाडि) (अ. दे) ना. - दाडी; दाढीचे केस; हनुवटी.

दाडिम (दाडिम) (सं) ना. - डाळिव; अनार.

दाडब (बे) (दाडब [ली]) (क) ना. - डाळिव.

दाडे (दाडे) (क) ना. - दाढ; दंष्ट्र; सुळे दाढ; हस्तिदंत; लांब
दाढ.

—ग (ग) (क) ना. - हत्ती; रानडकर; वराह; हिंस्र पशु.

दाण (दाण) (क) ना. - धान्य; दाणागोटा; त्राण; सुरक्षा;
'दवस' पहा.

दाणा (णे) (दाणा [ली]) (क) ना. - जाडपणा; स्थूलपणा;
लाठी; टोणा; पळा.

दाणिदडि (दाणिदडि) (क) ना. - टोणा; सोटा; लाठी.

दांड (दांड) (क) धा. - पार होणें; उत्तीर्ण होणें; उल्लंघणें.

—इसु (इसु) (क) धा. - पार करणें; कल्याण करणें.

—कुडि (कुडि) (क) ना. - 'दांगुडि' पहा; पालवी; कोव.

दांडिंग (दांडिंग) (अ. दे) ना. - असंस्कृत मनुष्य; टोणा;
धडिंगण; भीमकाय. 'दडिय' पहा.

दाढ (दाढ) (सं) वि. - कातरलेले; कापलेले.

(सं) ना. - दाढा; हानी करणारा; यजमान; मालक

दाढव्य (दाढव्य) (सं) वि. - देण्यायोग्य; देय.

दातार (दातार) (क) ना. - देणारा; उदार; दानी.

दाट (दाट) (सं) ना. - 'दाढ' पहा.

—त्व (त्व) (सं) ना. - उदारता; औदार्य.

दाढ्यूह (दाढ्यूह) (सं) ना. - पाणकौबडा; पाण्यावर तरंगणारा
पक्षी; पाणकावळा.

दात्र (दात्र) (सं) ना. - कापण्याचे उपकरण; करवत; कुन्हाड.

दाद (दाद) (क) ना. - तात; वडील; वडीलकी.

(अ. दे.) ना. - काळजी, लक्ष.

दादि (दादि) (क) ना. - दाई; धात्री; सेविका; दानी; उपमाता;
आजी.

दान (दान) (सं) ना. - संभावना; बक्षीस; आहेर; पारितोषिक;
स्वातंत्र्य; लाच; उचित धन; बिदागी; देणगी; वर्षासन; भाग;
युक्ति; डाव; धर्मादाय; मद; गंडस्थलसाव.

—गुण (गुण) (सं) ना. - औदार्य; मदसाव.

—धर्म (धर्म) (सं) ना. - मित्रा; सदळ हात.

—शील (३१७) (सं) वि. — उदार; दानी.
 दानपत्र (दानपत्र) (सं) ना. — दान दिल्याबद्दलचा लेख.
 देणगीचा कागद; वर्षासनाचा दाखला.
 दानपात्र (दानपात्र) (सं) ना. — दान देण्याला किंवा घेण्याला योग्य व्यक्ति अथवा संस्था.
 (सं) ना. — दानावर पाणी सोडण्याचे भांडे; झारी.
 दानव (दानव) (सं) ना. — दनुसंतति, राक्षस.
 — अरि (७०) (सं) ना. — विष्णु; शिव; कृष्ण.
 दानशाले (दानशाले) (सं) ना. — अन्नछत्र; चट्टी; धर्मछत्र; अन्नसत्र.
 दानशूर (दानशूर) (सं) ना. — दानगुणामुळे प्रसिद्धी पावलेल कर्ण; उदार.
 दानि (दानि) (सं) ना. — दान देणारा; उदार; करंडक; अत्तरदाणी; गुलाबदाणी; अठळी; फणसबी.
 दांत (दांत) (सं) वि. — निग्रही; मन स्वाधीन ठेवणारा; संथमी.
 दांती (दांती) (सं) ना. — मनोनिग्रही; आत्मसंयमी; संयमन; निग्रह; अधिकार; पकड.
 दांदले (दांदले) (अ. दे.) ना. — बांदल; दंगल; गोंधळ, कोलाहल; गडबड.
 दापन (दापन) (सं) ना. — दान, जवरदस्तीचे दान.
 दापु (दापु) (क) ना. — मोठे पाऊल; टांग; दांग.
 — हाक (दापु) (क) धा. — दांग टाकून अंतर मोजणे; पावले मोजणे.
 दाम (दाम) (दांम [दांम]) (सं) ना. — दोरी; दाब; डांब; दावे; साखळी; सरपळी; पत्ति; पुष्पमाला; किरण; प्रकाशरेखा; शलाका; झारोक्षयातील किरण; कवडसा; कवडा.
 दामनि (नी) (दांमनी [३१]) (सं) ना. — दावे; दावण; विरडे.
 दामु (दांम) (अ. दे) ना. — पैसा; धन; किंमत; नाणे.
 दामोदर (दांमोदर) (सं) ना. — कृष्ण.
 दामिक (दांमिक) (सं) वि. — आत्मपौढी सांगणारा; दांगी; खोश्या प्रतिष्ठेचा,
 (सं) ना. — कपटी; वंचक; गर्विष्ठ; डौल करणारा.
 दाय (दाय) (सं) ना. — भाग; हिस्सा; ओळ; वारसाधन; संपत्ति; बहुमान; पोषाख; संदर्भ; अनुकूल वेळ; लाभ; दान.
 — भाग (— दाय) (सं) ना. — मिळकतीमधील वांटणी; वांटा; हिस्सा.
 दायक (दायक) (सं) ना. — दाता; दाती; देणारा.

दायवादि (दायवादि) (सं) ना. — वाटणीचा हक्कदार; वाटेकरी; वारसदार; रक्तसंबंधी; आत; नातेवाइक.
 दायद (दायद) (सं) ना. — धात्री 'दादि' पहा.
 दायिग (दायिग) (क) ना. — 'दायवादी' पहा. भक्त; मुमुक्षु; धार्मिक वृत्तीचा मनुष्य; युक्ति सांगणारा.
 दायिनि (नी) (दायिनी [३१]) (सं) ना. — दात्री; दान करणारी; दानी छी.
 दार (दार) (सं) ना. — पति; कुटुंब; रंभ्र; भोक; चीर; तडा; दोरी; सूत.
 (क) ना. — द्वार; दरवाजा.
 दारक (दारक) (सं) वि. — फाडणारा; जोडणारा.
 (सं) ना. — पुत्र; बालक.
 दारकर्म (दारकर्म) (सं) ना. — विवाह; लग्न; बायको करण्याचे काम.
 दारगोंडे (दारगोंडे) (क) ना. — कडदोरा; गोंडा; असलेले कटिबंध.
 दारण (दारण) (सं) ना. — चीरफाड; तडा; फोडतोड.
 दा (धा) रणे (दा [धा] रणे) (अ. दे.) ना. — धारण; दर; भाव; वस्तु किंमत.
 दारबंद (दारबंद) (क) ना. — दाराची चौकट; वळंबा; बांधेसुद्ध; सूत.
 दारंद (दारंद) (सं) वि. — दारापासून झालेले; लाकडी.
 दारबट्ट (दारबट्ट) (क) ना. — राणीवास; झनाना; मागील दार; वेस.
 दारि (दारि) (क) ना. — वाट; मार्ग; आस्पद; युक्ति; उपाय.
 — कट्ट (— दारि) (क) धा. — मार्ग रोखणे; रस्ता आडवणे; निबंध घालणे.
 — कट्टागु (— दारिगु) (क) धा. — उपाय न सुचणे; आडवेवेणे.
 — कार (— दार) (क) ना. — वाटसरू; मार्गस्थ. पांथ; प्रवासी.
 — कोळ (— दारि) (क) धा. — मार्ग धरणे; वाटेला लागणे; युक्ति शोधणे.
 — ग (— दारि) (क) ना. — प्रवासी; पथिक.
 — होक (दारि) (क) ना. — अपरिचित; पांथस्थ; रस्त्याने जाणारा.
 — होयक (दारि) (क) ना. — वाटमान्या; लुटारू; रस्तालुट करणारा.
 दारित (दारित) (सं) वि. — फुटलेला; तडा गेलेला.

द्वारिच्य (द्वारिच्य) (सं) ना. — गरीबी; निष्कांचन वृत्ति; निर्धनता; अकिंचनता; आलशीपणा.
 दारु (दारु) (सं) ना. — लाकूड; वाललेला ओंडका; ठोकळा; देवदार.
 दारूक (दारूक) (सं) ना. — कृष्णाचा सारथी; रथ हाकणारा; वीर शैव आचार्यपैकी एक.
 दारुकर्म (दारुकर्म) (सं) ना. — लाकूडकाम; झाडतोड.
 दारुकर्मि (दारुकर्मि) (सं) ना. — सुतार; वधक; लाकूडकाम करणारा.
 दारुण (दारुण) (सं) वि. — क्रूर; भयंकर; कठिण; कठोर.
 (सं) ना. — हिंसा; क्रूर कृत्य; रौद्ररस.
 दारुसर (दारुसर) (सं) ना. — श्रीगंध; देवदार; उंच झाड.
 दारु हस्त (दारुहस्त) (सं) ना. — पांढरे लाकूड; पोळे; वल्हे; डाव; लाकडी पळी.
 दारे (दारे) (क) ना. — धारा; दवाची धार; तरवारीचें पातें.
 दारुय (दारुय) (सं) ना. — दृढता; घनता; घट्टपणा; भरीवत्व; सामर्थ्य.
 दारुयि (दारुयि) (सं) ना. — खलबतखाना; मंत्रालय; आलोचना
 गृह; एकांतस्थळ; समाधिस्थान; चिंतनगृह.
 दारुयिक (दारुयिक) (सं) वि. — सर्पसंबंधी.
 दाल (दाल) (क) ना. — जंगली पोळें.
 (सं) ना. — डाल; कवडी; बूत.
 दालचिनी (दालचिनी) (अ.दे) ना. — दालचिनी;
 मसाला पदार्थ.
 दाव (दाव) (सं) ना. — अरण; अटवी; वन; झाडी; धागरी; धुंगुर.
 दावणि (दावणि) (क) ना. — गोदन; दावण; गवाण.
 — होडे (दावडे) (क) धा. — दावणीला बांधणें; ओळीत येणें.
 दावति (दावति) (क) ना. — श्रम; उद्योग; कष्ट; आयास,
 प्रयत्न; जखम.
 दावर (दावर) (दावर [दावर]) (क) ना. — इच्छा; आकांक्षा;
 तहान; आवश्यकता.
 दावळि (दावळि) (क) ना. — धावळी; सोवळ्याचें वस्त्र; धूतवस्त्र,
 दावे (दावे) (अ.दे) ना. दावा; हक्क; अधिकार; दोषारोप;
 फिर्याद; दृढता; निश्चित विधान; अभियोग; उपपादन.
 दावादार (दावादार) (अ.दे.) ना. — फिर्यादी; वादी; दोष
 लावणारा; चहाडी करणारा; अपमान करणारा.
 दावाभि (दावाभि) (सं) ना. — वडवाभि; वणवा.
 दावु (वे) (दावु [दावु]) (क) ना. — 'दम' पहा. दुराग्रह.
 दाश (दाश) (सं) ना. — दास; कोळी; अंबिंग; शकुन सांगणारा.
 दाशरथि (दाशरथि) (सं) ना. — दशरथाचे पुत्र; राम; लक्ष्मण;
 भरत; शत्रुघ्न.

दाशराज (दाशराज) (सं) ना. — सत्यवती व मत्स्यगंधा यांच्या
 पित्याचे नांव.
 दाशार्ह (दाशार्ह) (सं) ना. — विष्णु; कृष्ण.
 दाशीरक (दाशीरक) (सं) ना. — माळवा; मालवदेशवासी.
 दास (दास) (सं) ना. — सेवक; नोकर; गुलाम; भक्त; कोळी;
 शकुन सांगणारा; जालगार.
 — अनुदास (— अनुदास) (क) ना. — पडचाकर;
 अनुदास; भक्ताचा भक्त; अनन्य भक्त.
 — च (— च) (सं) ना. — सेवा; भक्ति; परिचर्या;
 मासेमारी.
 दासकूट (दासकूट) (सं) ना. — हरिदास संघ; भक्तमंडळ.
 दासण (दासण) (दासण [दासण]) दासाळीचे फूल; जारवंद;
 बंधूकपुष्प; रुद्रपुष्प.
 दासर (दासर) (क) ना. — अजगर; भक्ष्य गिळणारा साप.
 दासि (दासि) (दासि [दासि]) (सं) ना. — सेविका; शेतकरीण;
 भक्तीण; 'तोडु' पहा; गयीक; कुळंबीण.
 दासेय (दासेय) (सं) ना. — दासीपुत्र; कोळणीचा मुलगा;
 मत्स्यगंधा.
 दासेर (दासेर) (दासेर [दासेर]) (सं) ना. — दासीपुत्र; रांडलेक;
 उंट; शकुन सांगणारा.
 दासेग (दासेग) (दासेग [दासेग]) (सं) ना. — भक्तांनी वाटलेले
 अन्न; अन्नसत्र.
 दासोह (दासोह) (दासोह [दासोह]) (सं) ना. — भक्तबुद्धीने घातलेलें
 अन्नछत्र; भिक्षावृत्ति; भक्ति; सेवाभाव.
 दास्तान (दास्तान) (अ.दे) ना. — संग्रह; गंगाजळी; कोठार;
 गोदाम; वखार; जहाजावरील माल ठेवण्याची जागा.
 दास्य (दास्य) (सं) ना. — सेवा; शकुन सांगणारा; भक्तिभाव;
 सेवावृत्ति.
 दास्यण (दास्यण) (क) ना. — 'दासण' पहा.
 दाह (दाह) (सं) ना. — चटका; छाही; जाल; तोंडकोरड;
 तहान; दगा; ताप; अग्नि; मरण; पीडा; इच्छा; लोभ;
 अंत्याशा.
 दाहक (दाहक) (सं) वि. — तप्त; जालणारे; तापदायक; चटका
 वसण्याजोगे.
 दाहशक्ति (दाहशक्ति) (सं) ना. — तृप्ति; इच्छापूर्ति; तहान
 भागणे; तृष्णाशमन. तात्पुरतें समाधान; आश्रयहीनता.
 दाळ (दाळ) (सं) ना. — सांगण्याचा खेळ; 'दाल' पहा.
 दाळि (दाळि) (क) ना. — हळडा; वेडा; घेरा; चढाई; आक्रमण;
 युद्धप्रसंग; बाजारीगोघळ.
 — इकु, इडु (— इकु, — इडु) (क) धा. — अंगावर
 घावून जाणें; आक्रमण करणें; वेडा घालणें.

—गार (—गार) (क) वि. —आक्रमक; हल्ला करणारा; वेढा देणारा.

दाळिगिचु (दाळिगिचु) (क) ना. —प्रज्वलित अग्नि; अनावर जाळ; दावानल; भडका; वणवा.

दाळिब (दाळिब) (क) ना. —दाडिम; डाळिंबाचें फळ.

दिक् (दिक् [डि]) (सं) ना. —दिशा; मार्ग; सूचना.

दिक्कर (दिक्कर) (सं) ना. —दिशापति हत्ती; पृथ्वी धारण करणारे आठ हत्ती.

दिक्कने (दिक्कने) (क) अ. —अवानक; अकस्मात्; एकदम; अवचित; एकाएकी; चटकन; भयावह; दचकण्याजोगें.

दिक्पावळ (दिक्पावळ) (क) ना. —वाट फुटेल तिकडे पळायन; कंगाल स्थिती; वाताहत.

दिक्कु (दिक्कु) (क) ना. —आश्रय; आधार; रक्षण; गति; दिशा. —पालु (पालु) (क) ना. —वाताहत; निराधार स्थिति; अवदशा.

—केडु (केडु) (क) धा. —निराधार होणें; लाचार होणें; अगतिक होणें; समजेनासें होणें.

—तोरु (तोरु) (क) धा. —आश्रय देणें; वाट दाखवणें; पटवणें; हात देणें.

दिक्कुंभि (दिक्कुंभि) (सं) ना. —दिग्गज.

दिक्चक्र (दिक्चक्र) (सं) ना. —दिक्मंडल; क्षितिज; विश्व; प्रपंच; होकार्यत्र.

दिक्कत (दिक्कत) (सं) ना. —क्षितिज; दिगंत; दिक्कोन;

दिक्पति (पाल) (दिक्पति [पाल]) (सं) ना. —दिशांचे स्वामी; दिशांचे देव; इंद्र; अग्नि वगैरे देव.

दिग्धिर (दिग्धिर) (सं) ना. —वृद्धा दिशांचे दिक्पाल.

दिग्गंगा (ने) (दिग्गंगा [ने]) (सं) ना. —दिग्वधु; अष्ट दिशांच्या नायिका.

दिगंत (दिगंत) (सं) ना. —(सं) ना. —दिक्कत' पहा.

दिग्बर (दिग्बर) (सं) ना. —दिशा हेच वस्त्र वापरणारा; नग; नागवा; शिव; जैनयति; जिनधर्मी साधु.

दिगिळु (दिगिळु) (क) ना. —भय; धाबरेपणा; भ्रांति.

—गोळु (गोळु) (क) धा. —धाबरेपणें; धाबरे होणें; भ्रमिष्ठ होणें.

—बीळु (बीळु) (क) धा. —कोडें पडणें; गोंधळणें; न समजण्यासारखें होणें; दिड्मूढ होणें; संकटांत सांपडणें.

दिगिसु (दिगिसु) (क) धा. —खाली उतरवणें; जमिनीवर ठेवणें.

दिगीश (दिगीश) (सं) ना. —दिग्देवता.

दिगुवट (दिगुवट) (क) ना. —दिगंत; क्षितिज; 'दिक्कत'; पहा.

दिगुबलि (दिगुबलि) (क) ना. —दिग्बळी; खून; दिशांना दिलेला बळी.

दिग्गज (दिग्गज) (सं) ना. —पृथ्वी धारण करणारे आठ हत्ती.

दिग्गने (दिग्गने) (क) अ. —अकस्मात्; एकदम; लागलीच; अकस्मात.

दिग्दर्शन (दिग्दर्शन) (सं) ना. —मार्गदर्शन; थोडक्यांत सूचना; संक्षिप्त सूचना.

दिग्देश (दिग्देश) (सं) ना. —सर्व दिशांकडील प्रदेश.

दिग्ध (दिग्ध) (सं) वि. —लित; माखलेले; लेपलेले; गुंतलेले; वापरलेले.

दिग्बंधन (दिग्बंधन) (सं) ना. —दिशाबंधन; एक मंत्रशक्ति; कोणत्याहि दिशेला हल्ला येणार नाहीसें करणें.

दिग्बलि (दिग्बलि) (सं) ना. —'दिगुबलि' पहा; शेरणी; चरु; काकबळी.

दिग्भ्रमण (दिग्भ्रमण) (सं) ना. —आश्रयासाठी फिरती; भ्रमेती; भटकंती; चक्रनेमिक्रम.

दिग्भ्रमे (दिग्भ्रमे) (सं) ना. —दिड्मूढता; दिशाभूल; वेढा; 'दिगिळु' पहा.

दिग्वधु (दिग्वधु) (सं) ना. —दिग्गंगा.

दिग्विजय (दिग्विजय) (सं) ना. —विश्वविजय; दिशांच्या शेवटपावेतो मिळवलेले यश; साम्राज्याचे प्राचीन लक्षण.

दिक्किडु (दिक्किडु) (क) धा. —उड्या मारणें; खिदळणें; बागडणें; उसळी मारणें; मिरकटणें.

दिं (दीं) कु (दिं [दिं] कु) (क) धा. —उडणें; उडी मारणें; खिदळणें.

दिक्कुगोळ (दिक्कुगोळ) (क) धा. —उडणें; भरारी मारणें; गगनविहार करणें.

दिड्मंडल (दिड्मंडल) (सं) ना. —दिशावल्य; दशदिशा; विश्व; प्रपंच.

दिड्मूढ (दिड्मूढ) (सं) वि. —समजेनासा झालेला; भ्रमिष्ठ; भ्रांत; वेशुद्ध; वेभान; वेखवर.

—ते (—ते) (सं) ना. —वेभानता.

दिट (दिट) (क) ना. —सत्य; खरोखर; खचित; उद्देशपूर्ण.

—पुट (—पुट) (क) ना. —धैर्यशाली; धीट; नित्य.

दिट्ट (दिट्ट) (क) वि. —मस्त; माजलेला; उद्धत; धैर्यशाली; बलिष्ठ; इष्ट; छातीवान; बेफिकीर; निर्भय; अनुभवाचे; दिसणारे.

—तन (—तन) (क) ना. —धीटपणा; धैर्य; शौर्य.

दिट्टिवारि (दिट्टिवारि) (क) ना. —अश्रू; दितशत्रूचा नाश; दृष्ट काढणें; दृष्टिदोष.

दिट्टि (दिट्टि) (क) ना. —दृष्टि; नेत्रशक्ति; दृष्ट काढणें.

—इसु (—इसु) (क) धा. —पाहणें; डोळ्याला डोळा लावणें; परीक्षा करणें; निरखणें.

—केडु (—केडु) (क) धा. —दृष्टिमंद होणें.

- कोने (ऊँऊँ) (क) ना. —दृष्टिकोन.
 —कोळिसु (ऊँऊँसु) (क) धा. —प्रत्यक्ष होणें; दिसणें;
 दृष्टीस पडणें; नजरेस येणें; पाहणें.
 —तेने (ऊँ) (क) धा. —दृष्ट काढणें.
 —परिवरि (ऊँऊँ) (क) ना. —दीर्घ दृष्टि; देहळणी;
 चौफेर नजर.
 दिट्टु (दिट्टु) (क) ना. —धीटपणा; धैर्य; पराक्रम; छातीठोकपणा;
 शौर्य; सामर्थ्य.
 दिट्टे (दिट्टे) (क) ना. —धैर्यशालिनी; उदट स्त्री.
 दिड (दिड) (क) वि. —निश्चित; दृढ; स्थिर; सत्य; बड.
 दिडगु (दिडगु) (क) ना. —जलपात; धवधवा; उद्रेक; बौन;
 आधिपत्य; उच्चध्वनि.
 दिडि (दिडि) (क) ना. —दिंडी; लहान दार; उपद्वार; किल्ल्याचें
 गुप्त दार.
 —बागिलु (बागिलु) (क) ना. —खिंड; दिंडी.
 दिड्डु (दिड्डु) (क) ना. —टेकडी; डगर; उंचवटा; चढ.
 दिंड (दिंड) (क) वि. —कोमल तनु; कोवळा; लहान वयाचा;
 उदट; असंस्कृत; मुठाड.
 दिंडल (दिंडल) (क) ना. —एक वृक्षविशेष; जळाऊ लाकडाचें
 झाड.
 दिंडिंग (दिंडिंग) (क) ना. —घटिंगण; क्रूर; हिंसक; दिंडल वृक्ष;
 दांडगा.
 दिड्डु (दिड्डु) (क) ना. —झाडाचा बुंधा; ओंडका, स्थूलता;
 जडपणा; अहंकार; लाकडाची मोळी; गवत; नांगराची मूठ;
 नांगरखुंदी; केळीच्या कालाचा सोट; उत्सव.
 दिंडु-गेडे (दिंडु) (क) धा. —तुकटा पाडणें.
 —तरि, —तरिसु (डंड-डंडसु) (क) धा. —शक्तिहीन होणें;
 अहंकार नष्ट होणें.
 —उरुलु (उरुलु) (क) धा. —झाडाच्या फांदीप्रमाणें
 कोसळणें; सपशेल आडवें होणें.
 —उरुलुचु (उरुलुचु) (क) धा. —विध्वंस करणें;
 —उरुलिसु (उरुलिसु) (क) धा. —नष्ट करणें.
 —हाय, —हायु (हाय-हायु) (क) धा. —नीट
 चाचपडणें.
 दिडे (दिडे) (क) ना. —उदट स्त्री; दुष्टा, धड; मोड स्त्री.
 दिडेय (दिडेय) (क) वि. —धीट; वीर; दूर; पराक्रमी.
 दिण्णे (दिण्णे) (क) ना. —टेकडी; डोंगर; उंचवटा;
 पडवी.
 दिति (दिडे) (सं) ना. —दक्ष कन्या; कश्यप-पत्नि,
 —सुत-सनु (सुत, [सुत]) (सं) ना. —दैत्य; राक्षस;
 दितीचे पुत्र.

- दिदीवि (दिदीवि) (क) ना. —अन्न; आहार; खाद्य.
 दिद्युत् (दिद्युत्) (सं) वि. —दैदीप्यमान; झळाळणारे.
 दिधीधु (दिधीधु) (सं) ना. —पाट लावणारा; परित्यक्तांशीं लग्न
 करणारा; द्वितीय विवाहेच्छु स्त्रीशीं लग्न करणारा.
 दिन (दिन) (सं) ना. —दिवस; प्रकाश.
 —ईश, कर (ईश, [ईश]) (सं) ना. —सूर्य; दिनमणी; भारकर.
 दिनचर्ये (दिनचर्ये) (सं) ना. —दिनक्रम; रोजचा व्यवहार;
 दैनंदिनी; वासरी.
 दिनदीप (दिनदीप) (सं) ना. —सूर्य.
 दिनमान (दिनमान) (सं) ना. —दिवसांची गणती; कालमान;
 दिवसगति.
 दिनवहि (दिनवहि) (अ.दे) ना. —कीर्द; प्रत्यही घटनाच्या
 व्यवहाराचे टिपण; रोजखर्चा; रोजवही.
 दिनंप्रति (दिनंप्रति) (सं) अ. —रोज; केव्हाहि; प्रत्यही;
 अनुदिन; नित्य.
 दिनसु (दिनसु) (क) ना. —खाद्यपदार्थ; सामान; दाणागोटा;
 जिनस.
 दिनागलु (दिनागलु) (क) अ. —रोजरोज; दिवसानुदिवस;
 'दिनंप्रति' पहा.
 दिनादि (दिनादि) (सं) ना. —प्रातःकाल; प्रकाश; प्रभात;
 उपःकाल.
 दिनांत (दिनांत) (सं) ना. —सायंकाळ; संध्यासमय; उपराह्ण;
 उतरता दिवस.
 दिन्ने (दिन्ने) (क) ना. —'दिण्णे' पहा.
 दिप्प (दिप्प) (क) नम. —जाड; लड; स्थूल.
 दिब्ब (दिब्ब) (क) वि. —दिव्य; श्रेष्ठ; उच्च; स्वर्गीय.
 (क) ना. —डगर; उंचवटाचा प्रदेश; चढ.
 दिब्बण (दिब्बण) (क) ना. —मिरवणूक; लग्नाचे वऱ्हाड; समूह;
 बूच; वीणा; तंतुवाद्य.
 दिब्ब (दिब्ब) (क) वि. —दिव्य; देवलोकसंबंधी; स्वर्गीय;
 पवित्र; उत्तम; निर्मल; सत्य; प्रमाण.
 दिब्बि (दिब्बि) (क) ना. —रास; डबोलें; पुंजी; उंचवटा.
 दिमाकु (दिमाकु) (क) ना. —दिमाख; मंदू; शिर; डोकें;
 दंभ; उदटपणा; दर्प; अट्टहास; तोरा; भपका; सांग; डौल;
 विलास; मिजास.
 दिमिकिट (दिमिकिट) (क) ना. —नृत्यगतीला अनुसरून केलेली
 शब्द रचना; नर्तनाचे बोल; नृत्यकथक.
 दिमिदिमि (दिमिदिमि) (क) ना. —'दिमिकिट' पहा. मृदंगाचे
 बोल. दिमिकिट धोम.
 दिंबु (दिंबु) (क) ना. —उशी; तकिया; गिर्दी; लोड; कमलाचा
 बीजकोष.

दिम्मगे (ने) ([नै]) (क) अ. - झटकन; जोरांत; लागलीच; अचानक.

दिस्मि (दिस्मि) (क) ना. - उंचवटा; उंच प्रदेश; झाडाचा सोट; तुळई; नाट.

दिस्मितु (दिस्मि तु) (क) वि. - वडील; श्रेष्ठ; जाड; बलवंत.

दिस्मिद (दिस्मि द) (क) ना. - श्रेष्ठ पुरुष; विद्वान; शानी; ब्राह्मण; महात्मा.

दिम्मु (दिम्मु) (क) धा. - तुडवणे; ढकलणे; पुढे सारणे. (क) ना. उशी; गिरदी; तकिया.

दिल् (दिल्) (अ.दे.) ना. - हृदय; मन; अंतःकरण.

—खुष (खुष) (अ.दे.) ना. - मनःसंतोष; आत्मतुष्टि; समाधान.

—गीर, -गिरि (गीर, गी) (अ.दे.) ना. - दुःख प्रदर्शन; खेद प्रगटन; विपादव्यक्ति.

—दार (दार) (अ.दे.) ना. - उदार; थोर मनाचा.

दिलखा (बा) (दिलखा [बा]) (अ.दे.) ना. - तंतुवाद्य; तंत्रीवाद्य.

दिलीप (दिलीप) (सं) ना. - एक सूर्यवंशीय राजा; रघुराजाचा बाप.

दिव (दिव) (सं) ना. - स्वर्ग; प्रकाश; दिवस; अरण्य.

दिवंगत (दिवंगत) (सं) वि. - स्वर्गस्थ; स्वर्गवासी; कैलासवासी; मृत.

दिवस (दिवस) (सं) ना. - दिन; वार; वासर.

—ईश (ईश) (सं) ना. - सूर्य.

—कळे (कळे) (क) धा. - दिवस कटणे; काळ काढणे; वेळ घालविणे.

—मुख (मुख) (सं) ना. - प्रातःकाल; प्रभात; उपःकाल.

दिवस्पति (दिवस्पति) (सं) ना. - इंद्र; सूर्य; दिवसाचा स्वामी; स्वर्गाचा राजा.

दिवा (दिवा) (सं) अ. - दिवसाउजेडी; उघड; उजेडांत.

—कर (कर) (सं) ना. - सूर्य; दिनकर; प्रभाकर.

दिवाण (न) (दिवाण [न]) (अ.दे) ना. - मंत्री; कारभारी, न्यायाधीश.

—खाते (खाते) (अ.दे.) ना. - न्यायालय; दालन; प्रशास्त खोली; पडवी; पटांगण.

दिवाणि (दिवाणि) (अ.दे.) ना. - देण्यावेण्याचा व्यवहार; सार्वजनिक हक्कासंबंधी. मिलकती व्यवहारविषयक.

दिवानि (दिवानि) (अ.दे.) ना. - खुळेपणा; मतिभ्रम; संभ्रम

दिवाना (णा) (दिवाणा [णा]) (अ.दे) ना. - खुळा; वेडा; मूर्ख कवि; तिरुमलेश्वर.

दिवांध (दिवांध) (सं) ना. - घुबड; धूक; दिवसाचे अंधत्व येणारा पक्षी.

दिवाभीत (दिवाभीत) (सं) ना. - घुबड; चंद्र; चोर; नपुंसक; मित्रा.

दिवामध्य (दिवामध्य) (सं) ना. - भरदिवस; मध्यान्ह; दुपार.

दिवारात्रि (दिवारात्रि) (सं) ना. - अहोरात्र; दिनयामिनी; दिनरात; रात्रंदिवस.

दिवाळि (दिवाळि) (क) ना. - दीपावली; दिवाळीचा सण; कार्तिकमासतील प्रमुख सण; अवनति; दिवाळे; पडता काळ.

—खोर (—खोर) (क) वि. - उघळपट्टी करणारा; व्यर्थ पैसा उडवणारा. दिवाळे काढणारा.

दिवि (दिवि) (सं) ना. - आकाश; स्वर्ग.

—ज (—ज) (सं) ना. - स्वर्गीय देवता.

दिविजपति (पाल) (दिविजपति [पाल]) (सं) ना. - इंद्र; देवांचा स्वामी; मालक.

दिविजपद (दिविजपद) (सं) ना. - स्वर्ग; देवस्थान; देवांचे वसतिस्थान.

दिविजपुर (दिविजपुर) (सं) ना. - अमरावती; इंद्राची राजधानी.

दिविजांगने (दिविजांगने) (सं) ना. - अम्बरा; गंधर्व स्त्री.

दिविजापगे (दिविजापगे) (सं) ना. - देवगंगा; स्वर्गनदी; आकाशगंगा.

दिविभाग (दिविभाग) (सं) ना. - अमरावती; इंद्राची राजधानी.

दिवौकस (दिवौकस) (सं) ना. - स्वर्गीय देवता; स्वर्गात राहणारे; देव.

दिव्य (दिव्य) (सं) वि. - श्रेष्ठ; सुंदर; मनोहर; स्वर्गीय. (सं) ना. - चंदन; गोकुळ; 'दिव्य' पहा.

दिव्यगेव (दिव्यगेव) (सं) ना. - गंधक; मोठा वेलढोडा; चंदन.

दिश (श) (दिश [श]) (सं) धा. - दाखवणे

दिशा (दिशा) (सं) ना. - दिक्; दिशा.

दिश्य (दिश्य) (सं) वि. - दाखविले जाणारे; दाखवण्यायोग्य. दर्शनीय.

(सं) ना. - क्षितिज; मृगजळ.

दिष्ट (दिष्ट) (सं) वि. - दाखविलेले; नियमित; कथित.

(क) ना. - नेमणूक; योजना; दैव; नियति; भाग्य; अदृष्ट; आज्ञा; निरोप; ध्येय; गम्य; सांगावा.

दिष्टि (दिष्टि) (सं) ना. - नेमणूक; योजना; मार्गदर्शन; कथन; परवानगी; नियम; सौभाग्य; सुदैव; अदृष्ट; संतोष; मांगल्य; शोभा; दृष्टि; डोळा; निदर्शन; दृष्टिक्षेप; नजर; दृष्ट.

दिष्टांत (दिष्टांत) (सं) ना. - मरणकाळ; अंत्यसमय;

निर्दिष्ट दिवसाचा शेवट; दुर्दिन.

दिष्टा (दिष्टा) (सं) अ. - देवामुलें; देवयोगानें; देवकृपेनें.

दिळ (दिळ) (क) ना. - मधमाशी.

दी (दी) (सं) धा. क्षीण होणें; नाश होणें; मरणें.

दीकिडु (दीकिडु) (क) धा. - 'दिंकिडु' पहा.

दीकुगोळ (दीकुगोळ) (क) धा. - 'दिंकुगोळ' पहा.

दीक्षक (दीक्षक) (सं) ना. - दीक्षा देणारा; दैनिक मार्गदर्शन.

दीक्षा (दीक्षा) (सं) ना. - व्रत; व्रतस्वीकार; कटिबद्धता;

धार्मिक संस्कार; श्रद्धाजीवन; नियमपालन.

दीक्षित (दीक्षित) (सं) वि. - सुसंस्कृत; नियमानुकूल; व्रतस्थ.

(सं) ना. - दीक्षा घेतलेला; यज्ञपुरोहित; अग्निहोत्र

चालविणारा;

दीक्षांत (दीक्षांत) (सं) ना. - यज्ञाचा शेवट; अवभृत्स्तान.

दीडु (दीडु) (क) ना. - चढ; उंचस्थळ; डोंगर; टेकडी; तट.

दीदिवि (दीदिवि) (सं) ना. - अन्न; स्वर्ग.

दीधिवि (दीधिवि) (क) ना. - प्रकाश; कांती; उजेड; किरण.

दीन (दीन) (सं) वि. - दरिद्री; दुःखित; विनयशाली; दुर्दैवी;
हीन.

—ते, —भाव (डी, ढाळ) (सं) ना. - दैन्य; दीनता; नम्रता;
विनय.

—बंधु (ढाळ) (सं) ना. - गरीबांचा वाली; दीनांचे हित
करणारा.

—वस्त्र (ढाळ) (सं) ना. - गरीबावर दया करणारा.

दीनार (दीनार) (सं) ना. - सोन्याचें नाणें; दागिना.

दीनोद्वार (दीनोद्वार) (सं) ना. - दरिद्री लोकांचा उद्धार;
पतितपावनता; गरीबांची उन्नति.

दीप (दीप) (सं) ना. - प्रकाश; उजेड; दिवा; द्वीप.

—स्तेम (दीप) (सं) ना. - समुद्रातील मनोन्यावरील दिवा;
सागरी दीपगृह; दीपमाळ.

दीपक (दीपक) (सं) वि. - प्रकाशमान; प्रकाशक; उत्तेजक;
कुशल; चमत्कारिक; पाचक; शक्तिवर्धक.

(सं) ना. - दिवा; काम; केशरी रंग; काव्यांतील एक अर्थालंकार.

दीपन (दीपन) (सं) वि. पचन करणारा; उत्तेजक; कांतीदायक;
चेतना देणारा.

उदीपन (उदीपन) (सं) वि. - अति उत्तेजक; विशेष प्रकाश
देणारा.

दीपारावने (दीपारावने) (सं) ना. - आरती; कुरवंडी;
कार्तिक दीपोत्सव.

दीपावलि (दीपावलि) (सं) ना. दीपमाळ; दिवाळी; कार्तिक
महिन्यांतील एक सण.

दीपिका (दीपिका) (सं) ना. - दिवा; ज्योती; प्रकाश
साधन.

दीपिकांकुर (दीपिकांकुर) (सं) ना. - दिव्याची कुडी;

दीपज्योति; उजेडाचें साधन.

दीपोत्सव (दीपोत्सव) (सं) ना. - रोशनाई; दिवे पाजवून
नर्दात सोडून करण्याचा उत्सव; दीपावली.

दीप्त (दीप्त) (सं) वि. - प्रज्वलित; झळाळणारा; प्रकाशणारा.

दीप्ताग्नि (दीप्ताग्नि) (सं) ना. - अगस्ति; प्रज्वळ जठराग्नि
असलेला.

दीप्ति (दीप्ति) (सं) ना. - कांती; किरण; प्रकाश; चकाकी;
दिवा; लाख.

दीर्घ (दीर्घ) (सं) ना. - लांब; गुरुअक्षर; गुरुत्वाचे चिन्ह.

—ते (डी) (सं) ना. - लांबी.

दीर्घकंठ (दीर्घकंठ) (सं) ना. - करकोचा उंट; जिराफ;
वगैरेसारखा लांब मानेचा प्राणी.

दीर्घजिह्व (दीर्घजिह्व) (सं) ना. - लांब जीभ असणारा प्राणी;
सर्प वेडक वगैरे.

दीर्घदर्शि (दीर्घदर्शि) (सं) ना. - तत्त्वज्ञानी; ब्रह्मज्ञानी;
धोरणी; व्यवहारज्ञ. दूरवर पहाणारा; दूरदृष्टी.

दीर्घदृष्टि (दीर्घदृष्टि) (सं) ना. - दूरदृष्टि असलेला; धूर्त;
ब्रह्मा,

दीर्घनिद्रा (दीर्घनिद्रा) (सं) ना. - अति निद्रा; काळसोप; कुंभकर्णी
दीर्घशयन (दीर्घशयन) (सं) ना. - अति निद्रा; काळसोप; कुंभकर्णी

सोप; मरण.

दीर्घयाम (दीर्घयाम) (सं) ना. - कंटाळवाणा काळ;
उबग आणणारा समय.

दीर्घयाम (दीर्घयाम) (सं) ना. - कंटाळवाणा काळ; उबग
आणणारा समय.

दीर्घसाहस (दीर्घसाहस) (सं) ना. - प्राणार्पणाची तयारी,
अति साहस.

दीर्घायु (दीर्घायु) (सं) ना. - चिरंजीव; मार्कंडेय;
सप्तचिरंजीव; अति आयुष्य असलेला.

दीर्घिका (दीर्घिका) (सं) ना. - ओढा; नदी; प्रवाह,
जलाशय; विहीर.

दीव (दीव) (क) ना. - द्वीप; बेट; वेह; शिकारबळी; जंगली
प्राण्यांना पकडून देणारा प्राणी; शिकारी प्राणी.

दीवगार (दीवगार) (क) ना. - शिकारी प्राणी पालन करणारा;
आमिष दाखवून शिकार करणारा.

दीवटि(टिने) (दीवटि(टिने)) (क) ना. - हिलाल; मशाल;
टेंसा.

—ग (—ग) (क) ना. - मशालजी; हिलालजी.

दीवस (दीवस) (क) ना. - धैर्य; पराक्रम.

दीवळिगे (दीवळिगे) (क) ना. - दिवाळी; दीपावली.

दीवि (दीवि) (क) ना. - द्वीप; बेट; सौंदर्य; निर्णय; क्रमबद्धता;

लहान दिवा.

दीविगे (दीविगे) (क) ना. - 'दीपिका' पहा; प्रकाशसाधन.

दीवु (दीवु) (क) ना. - लहान द्वीप; 'कुदुरु' पहा.

दीह (दीह) (सं) ना. - 'दीव' पहा.

दु (दु) (क) अ. - मृतकृदन्ताचा अव्यय प्रत्यय.

दुःख (दुःख) (सं) ना. - दुःखणें; चिंता; व्यथा.

दुःखकर (दुःखकर) (सं) वि. - दुःख देणारे; चितेला कारण होणारे; कुलक्षणी हात; अपेक्षी हात.

दुःखार्त (दुःखार्त) (सं) वि. - दुःखपीडित; दुःखानें होरपळलेला.

दुःखि (दुःखि) (क) वि. - दुःखात असलेली, कष्टी.

दुःखित (दुःखित) (सं) वि. - दुःख झालेला, शोण.

दुकान (दु) (दुकान [दु]) (अ. दे.) ना. - वखार; मंडई; क्रयविक्रय स्थान; पेठ; बाजार; हाट.

दुकूल (दुकूल) (सं) ना. - रेशमी वस्त्र; चीनांबर; पातळ; तलम कापड; शिरशिरित वस्त्र.

दुकुडि (दुकुडि) (क) ना. - लगाम; वेसण; 'कडियण' पहा.

दुग (दुग) (क) ना. - जोडी; युग्मक; दोन ओळीत अन्वय होणारी पद्यरचना.

दुगुड (दुगुड) (क) ना. - दुःख; चिंता; ठणका; व्यथा; कळवळा; प्रीती; दया; कळकळ; अभ्यास.

दुगुण (दुगुण) (क) वि. - दुष्पट.

दुगुल (दुगुल) (क) ना. - 'दुकूल' पहा.

दुग (दुग) (दुग [दुग]) (क) ना. - दुर्ग; किल्ला;

किल्लाचा पुढचा वुरुज. तटवेदी; 'युग्म' पहा.

दुग्गाणि (दुग्गाणि) (क) ना. - दोन दिडकीचे नाणें; दबू पैसा; शिवराई.

दुग्गि (दुग्गि) (दुग्गि [दुग्गि]) (क) ना. - दुर्गा; पार्वती; महाकाली.

दुग्गु (दुग्गु) (क) ना. - कापलेले गवत; गवताचा भारा.

दुग्ग (दुग्ग) (सं) वि. - पिळलेलें; कातरलेले.

(सं) ना. - दूध; रस.

—अभिषेक (अभिषेक) (सं) ना. - दुधाची संततधार.

—अर्णव (अर्णव) (सं) ना. - क्षीरसागर; दुधाचा समुद्र.

दुग्गिनि (दुग्गिनि) (सं) ना. - शेर; कळी; पिळलेला रस;

दुग्गि गाय.

दुग्गे (दुग्गे) (सं) ना. - अनुमान; संशय; पोटादुखी; मत्सर; अस्या.

दुष्ट (दुष्ट) (क) वि. - दुष्ट; वाईट; निरुपयोगी.

—गोरव (गोरव) (क) ना. - दुष्ट संन्यासी; कपटी गुरु; शिव; काम.

दुडि (दुडि) (क) धा. - काम करणें; श्रम करणें; संपादन.

(क) ना. - डमरू; चर्मवाद्य.

—त, —मे (त, मे) (क) ना. - श्रम; मजूरी; प्राप्ति; संपादन.

—सु (सु) (क) धा. - कामाला लावणें; श्रम करविणें.

दुडक (दु) (दुडक [दु]) (क) धा. - अविचारानें कामाला हात घालणें; एकदम काम आरंभणें.

(क) ना. - मागेंपुढें न पाहता केलेला कार्यारंभ; शीघ्रकोपी; अडाणी; उद्धटपणा; उडालवृत्ति.

दुडंमवेश (दुडंमवेश) (क) ना. - कार्याकार्य विवेक न करतां केलेली मार्गक्रमणा; एकदम घडक मारणारा; साहस.

दुडु (दुडु) (क) ना. - पैसा; ३ पैचे नाणें; गवा; रानरेडा.

दुंडु (दुंडु) (क) धा. - लोंबणें; हेलकावे खाणें; हलणें.

(क) ना. - हेरफेर; कमी अधिक.

—आडु (आडु) (क) धा. - हेलकावे खाणें; टांगणें; लोंबणें;

दुंडगे (दुंडगे) (क) अ. - चक्राकार होउन; बांगडीप्रमाणें.

(क) वि. - गोल; खडबडीत.

(क) ना. - वर्तुळ; असंस्कृता; समानता;

दुंडगे (नेय) (दुंडगे [नेय]) (क) वि. - गोल; खडबडीत; समान; चक्राकार.

दुंडिसु (दुंडिसु) (क) धा. - चक्राकार फिरणें; गुंडाळणें; प्रदक्षिणा घालविणें.

दुंडु (दुंडु) (क) धा. - ओवडधोवडपणा; गोलाई;

चक्राकारता; एकरूप वस्तु.

दुडुभ (दुडुभ) (सं) ना. - दुतोंडें; विषहीन सर्प.

दुडु (दुडु) (क) ना. - फळांतील स्निग्ध रस.

दुंडु (दुंडु) (अ. दे.) ना. - अतिव्यय; धांदल; मनमानेल तसा धुरळा उडविणें; मोकाट; खर्चिक; अवडंबर माजविणारा; चंगीभंगी; छानछोक करणारा.

दुंडुभि (दुंडुभि) (सं) ना. - नगारा; डांगोरा; एक संवत्सर; एक राक्षस.

दुपट (दु) (दुपट [दु]) (क) ना. - दुपटें; दुहेरी कापड; वाकळ; गोघडी; पांघरूण. 'हक्कड' पहा.

दुपटु (दुपटु) (क) ना. - दुपट; दुगुण.

दुप्पि (दुप्पि) (क) ना. - अग्नि; चित्रांगद; सांबर.

दुबारि (दुबारि) (अ. दे.) ना. - दुपट; महागाई; वेसुमार किंमत; संग्रहातील उणीव.

दुबासि (ದುಬಾಸಿ) (क) ना. - दोन भाषा जाणणारा; दुभाषी;
 एक भाषेतून दुसऱ्या भाषेत भाषांतर करणारा.
 दुब (ದುಬ) (क) ना. - पाठ; धव्या; फोपसा; दांडगा; दांडोबा.
 दुबि (ದುಬಿ) (क) ना. - दांडगी; कुब्जा; मातीचे भांडे;
 धव्नी.
 दुबु (ದುಬು) (क) ना. - फोपसेपणा; ढेरपोऱ्या; तुंदिल.
 दुमि (ದಿಮಿ) कु दुमु [ದುಮಿ] क) (क) धा. - गिरकी मारणें;
 गोलाकार उडणें; पायरीपायरीनें हसणें; खाली झेप घेणें;
 खाली उडी मारणें; आवेशानें प्रवेश करणें.
 दुसुगुदु (ಡು) (ದುಸುಗುಟ್ಟು [ದು]) (क) धा. - क्रोधानें
 जळफलणें; लिचलिचणें.
 दुसुदुसु (ದುಸುದುಸು) (क) वि. - उग्र; गंभीर; रागाचा
 फणकारा.
 हुं (ದುಂ) (क) ना. - मूळ; मुळी; उगम.
 हुंवाल (ದುಂಬಾಲ) (क) ना. - अडचण; हरकत; पिरपीर;
 पीडा; लगन.
 हुंवि (ದುಂಬಿ) (क) ना. - भ्रमर; भुंगा; हुंवी वृक्ष.
 हुंबु (ದುಂಬು) (क) ना. - भुरगुरू पाऊस; झिमझिम; पावसाचे
 तुषार.
 हुंमति (ದುಮ್ಮತಿ) (क) ना. - दुर्मति; कुबुद्धि; दुष्ट मनुष्य.
 हुंम(म्मा)न (ದುಮ್ಮ[ಮ್ಮ]ನ) (क) ना. - दुर्मन; चिंता;
 ब्रौही; दुष्ट; संकट; अडचण.
 हुंमळ (ದುಮ್ಮಳ) कळवल; चिंता; दुर्मनस; व्यथा; 'तलण'
 पहा.
 हुंयं(यं) (ದುಯಂ [ಯುಂ]) (क) वि. - दुसऱ्या प्रतीचा;
 डाव्या पक्षाचा; माध्यमिक.
 दुस्(र) (ದುಸ್ [ರ]) (सं) वि. - वाईट; चांगले नसलेलें;
 निषेधाह.
 हु (ದು) (क) ना. - युद्ध; लढाई.
 हुक्ष (ದುರಕ್ಷ) (सं) ना. - वाईट दृष्टि असलेला; द्यूत; स्पर्धा;
 जिद्द; पैज; सोंगटीचा खेळ.
 हुंनि (ದುರಂನಿ) (अ.दे) वि. - दोन रंगांचा; दोन बाजूंचा.
 हुंजि (ದುರಂಜಿ) (सं) ना. - सीताफल.
 हुत्यय (ದುರತ್ಯಯ) (सं) वि. - दुर्लभ्य; दुर्गम; दुष्कमणीय.
 हुद (ದುರದ) (क) ना. - दुर्भाग; आडवाट; कापथ; खाता न
 येण्याजोगे; अमक्ष्य; द्विद; हत्ती.
 हुदष्ट (ದುರದೃಷ್ಟಿ) (क) ना. - दुर्दैव; दुर्भाग्य; पाप; हतमागी;
 पापी; दुर्दैवी.
 हुन्वय (ದುರನ್ವಯ) (सं) वि. - अननुकरणीय; अगम्य; न
 समजण्याजोगे.
 (सं) ना. - चुकीचा निर्णय; दुष्कूल; वाईट घराणें; दुर्वश.

दुरंत (ದುರಂತ) (सं) ना. - दुःख; जखम; ठणका; व्यथा;
 विपत्ति.
 (सं) वि. - आपत्तीत सापडलेला. दुःखात बुडलेला.
 दुरवीनु (ದುರವೀನು) (अ. दे) ना. - दुर्वीण; दूरदर्शक यंत्र.
 दुरभिप्राय (ದುರಭಿಪ್ರಾಯ) (सं) ना. - वाईट मत; दुर्देश;
 अपप्रचार; कडवी विचारसरणी; कटु आलोचना.
 दुरभिमान (ದುರಭಿಮಾನ) (क) ना. - कोरडा अहंकार; जंभ;
 अयोग्य प्रतिष्ठा.
 —इ (ಇ) (क) वि. - अहंकारी; गर्विष्ठ.
 दुरभ्यास (ದುರಭ್ಯಾಸ) (सं) ना. - दुर्वर्तन; चट; बदचाल;
 विनाशक चाल.
 दुरवगम (ದುರವಗಮ) (सं) वि. - अनाकलनीय; कळण्यास
 कठीण.
 दुरवस्थे (ದುರವಸ್ಥೆ) (सं) ना. - वाईट स्थिति; दुर्गति; हीन
 स्थिति; व्यथा.
 दुर (ರು) स्ति (ದುರ [ರು] ಸ್ತಿ) (अ. दे) ना. - डागडुजी;
 सुधारणा; शुद्धि; जीर्णोद्धार; शोध.
 दुरहंकार (ದುರಹಂಕಾರ) (सं) ना. - अकारण गर्व; कोरडे
 अवडंबर; जंभ, मस्ती; उद्वेगणा.
 दुराकृति (ದುರಾಕೃತಿ) (सं) वि. - कुरूपी; विद्रूप; विरूप; विक्राळ,
 भयावह.
 दुराक्रम (ಮಣ) (ದುರಾಕ್ರಮ [ಮಣ]) (सं) ना. - अन्यायाचें
 आक्रमण; अकारण रोष.
 दुराग्रह (ದುರಾಗ್ರಹ) (सं) ना. - हट्ट; निष्कारण बलजोरी;
 हेका; हेकटपणा.
 दुराचार (ದುರಾಚಾರ) (सं) ना. - दुर्वर्तन; चुकीची वागणूक.
 —इ (ಇ) (सं) वि. - दुर्वर्तनी; असभ्य; असंस्कृत; पापी.
 दुरात्म (ದುರಾತ್ಮ) (सं) ना. - दुष्ट; पापी; वंचक, वाईट मनुष्य.
 दुराप (ದುರಾಪ) (सं) वि. - दुष्प्राप्य; दुर्लभ; मिळविण्यासाठी
 कठीण.
 दुराशि (ದುರಾಯಿ) (अ.दे.) ना. - विरोध; खंडन; निराकरण;
 प्रतिभटना.
 दुरारोह (ದುರಾರೋಹ) (सं) ना. - चढण्यास कठीण;
 (ताडमाडावर चढणें कठीण होते तसे कठीण.)
 दुरालाप (ದುರಾಲಾಪ) (सं) ना. - अपशब्द; शिवी; गाली; शाप.
 दुरालोचने (ದುರಾಲೋಚನೆ) (सं) ना. दुर्विचार; अहित चिंतन;
 दुरिच्छा; दुष्कामना.
 दुराक्षय (ದುರಾಶಯ) (सं) ना. - पोटतिडिक; 'दुरभिप्राय'
 पहा.
 दुराशे (शा) (ದುರಾಶೆ) [ಶಾ] (सं) ना. - लोभ; अत्याकांक्षा;
 दुरिच्छा.

दुरासद (दु०रा०स०द) (सं) वि. - मिळण्यास कठिण; हाता-
बाहेरचे; शक्तिबाहेरचे.

दुरिच्छे (दु०रि०च्छे) (सं) ना. - लाभ; अति आशा. हावरेपणा.

दुरित (दु०रि०त) (सं) ना. - शाप; संकट; नरकाला कारण होणारे
कृत्य; पाप.

— हर (—ह०र) (सं) ना. - संकटनाशन; ईश्वर.

दुरियाधेन (दु०रि०या०धे०न) (क) ना. - दुर्याधन; कौरव राजा;
धृतराष्ट्रपुत्र.

दुरुक्त (दु०रु०क्त) (सं) वि. - दुर्भाषित; चुकीचे बोलणे;

शापवचन; शापित.

दुरुक्ति (दु०रु०क्ति) (सं) ना. - चुकीची भाषा; दुर्भाषण; शिवी;
शाप; अपशब्द; बोलू नये तें बोलणे.

दुरुगुद्दु (दु०रु०गु०द्दु) (क) घा. - वाईट दृष्टीने
डोळे बटारणे.

दुरुदुंबि (दु०रु०दु०ंबि) (क) ना. - उडाणटप्पु; उडाल;
चेष्टेखोर; दुष्ट; बदसल्ला देणारा; बंचक; हिंसक; भ्रमर;
मधमाशी; गांधीलमाशी.

दुरुवर (दु०रु०व०र) (क) वि. - दुर्भर; असहनीय; न भरतां
येण्यासारखे.

दुरुयश (दु०रु०य०श) (क) ना. - दुष्कीर्ति; अपयश; बदनाम;
दुर्लौकिक.

दुरुमु (दु०रु०मु) (क) वि. - अत्यातुर; बलिष्ठ; नित्य सिद्ध.

दुरुल्ल (दु०रु०ल्ल) (क) ना. - 'दुरुदुंबि' पहा.

दुरुळे (दु०रु०ळे) (क) ना. - दुष्टा; बदसल्ला देणारी; बंचकी.

दुरुह (दु०रु०ह) (सं) वि. - अकल्पनीय; अतर्क्य; अवचनीय.

दुरोदर (दु०रु०द०र) (सं) ना. - झूत; सोंगट्याचा डाव; पण;
पगडी; सोंगटी; 'लेत्त' पहा.

दुरी (दु०रु०) (सं) ना. - किल्ला; तट; किल्ल्याच्या तटाचा
बुरूज; दुरंगमता; एकी; अरण्य.

दुरीति (दु०रु०ति) (सं) ना. - वाईट स्थिति; दारिद्र्य; नर्क;
हीनवस्था; अवकाल; दुर्दशा.

दुरीच (दु०रु०च) (सं) ना. - घाण; कुवास; दुष्परिमल.

दुरीम (दु०रु०म) (सं) वि. - अगम्य; कष्टसाध्य; असाध्य.

दुरी (गं) (दु०रु०गं [रु०गं]) (सं) ना. - महाकाली; पार्वती;
कित्यावरील देवडी.

दुरीण (दु०रु०ण) (सं) ना. - दुष्ट भाव; दुर्वर्तन; खोड.

दुरीष्ट (दु०रु०ष्ट) (सं) वि. - न होण्यासारखे; अवदित;
कष्टकारक; कठीण.

दुरीन (दु०रु०न) (सं) ना. - दुष्ट मनुष्य; नीच मनुष्य; हिंसक.

दुरीय (दु०रु०य) (सं) वि. - जिकण्यास कठीण; अजेय;
अजिंक्य.

दुरीत (दु०रु०त) (सं) वि. - दुष्कुलीन; कुवंशज; अशुभ
मूहर्तावर जन्मलेला; दुर्दैवी; दुःखी; हतभागी.

दुरीचन (दु०रु०च०न) (सं) ना. - हीन जिणे; टेकीला आलेला
संसार; कष्टकर प्रपंच.

दुरीय (दु०रु०य) (सं) ना. - अनय; दुर्वर्तन; अनीति;
वाकडे पाऊल.

दुरीशे (दु०रु०शे) (सं) ना. - दुरवस्था; हीन स्थिती; अवनती;
विपत्ति; संकट.

दुरीशं (दु०रु०शं) (सं) वि. - न पाहण्याजोगें; कुरूप;
अदर्शनीय; असह्य; घृणास्पद; तिटकारा येण्यासारखे.

दुरीत (दु०रु०त) (सं) वि. - असह्य; कष्टात न राहणारे;
दुर्निग्रही.

दुरीन (दु०रु०न) (सं) ना. - वाईट काळ; अवदशा; दुःस्थिति;
पावसाळी दिवस; दगाळ दिवस.

दुरीसे (दु०रु०से) (सं) ना. - नीच स्थिती; हीनवस्था; दुर्दशा.

दुरीव (दु०रु०व) (सं) ना. - दुर्भाग्य; हतभागीपणा; हीन
स्थिती; पुण्यहीनता.

दुरीर (दु०रु०र) (सं) वि. - असह्य; काठीण; अपघाती;
दुराधर्ष; वश करून घेण्यास कठीण; धारण करण्यास
कठीण.

दुरीर (दु०रु०र) (सं) वि. - 'दुरीर' पहा.

दुरीडे (दु०रु०डे) (सं) ना. - दुर्वर्तन;
दुरीचन; दुर्भाषण.

दुरीमिच्छ (दु०रु०मि०च्छ) (सं) ना. - अपशकुन; अशुभ सूचना;
अयोग्य कारण.

दुरीवार (दु०रु०वा०र) (सं) वि. - अनिवार्य; अटळ; असह्य;
दुर्लब्ध; झालेच पाहिजे असे.

दुरीत (दु०रु०त) (सं) वि. - अविनीत; अविवेकी; शीलहीन;
कुमांगी.

दुरीती (दु०रु०ती) (सं) ना. - दुर्वर्तन; दुराचार; अयोग्य
वागणूक.

दुरीगे (दु०रु०गे) (सं) ना. - दुर्भग; दुरालोचन; कुविचार.

दुरीले (दु०रु०ले) (सं) ना. - दुर्बल; नपूंसक; शक्तिहीन; क्षीण;
रोडलेला.

दुरीज (दु०रु०ज) (क) ना. - दुष्ट; हीन जन्म; कुमीकीटक;
जीवाणू.

दुरीवने (दु०रु०व०ने) (सं) ना. - दुरूपदेश; चहाडी;
बदसल्ला; दुकीचे विधान.

दुरीम (दु०रु०म) (सं) ना. - दुर्दैव; परित्यक्ता; नव्या दमानें
सोडलेली; नावडती.

दुरीर (दु०रु०र) (सं) वि. - भरण्यास कठीण.

दुर्भव (दुर्भव) (सं) ना. - कष्टी जीवन; दुःखी संसार;
 कंगाल स्थिति; विपन्नस्थि; दारिद्र्य; हीनजन्म.
 दुर्भावं (दुर्भाव) (सं) ना. - दुर्मन; विरुद्ध भावना; चुकीची
 विचारसरणी.
 दुर्भिक्ष (दुर्भिक्ष) (सं) ना. - असंतोषाचा काळ; दुष्काळ;
 अन्नान्न दशा; नकारघंटा; अवकाळ; अभावस्थिति.
 दुर्भेद्य (दुर्भेद्य) (सं) वि. - फोडतां न येण्यासारखे; असाध्य
 प्रवेश; आंत शिरण्यास कठीण.
 दुर्मति (दुर्मति) (सं) ना. - एक संवत्सर; मूर्ख; दुर्बुद्धि;
 बुद्धिभ्रम.
 दुर्मद (दुर्मद) (सं) ना. - दंभ; कोरडा अहंकार;
 उन्मत्तपणा; दोंग; वडेजव.
 दुर्मरण (दुर्मरण) (सं) ना. - अस्वाभाविक मरण; अकाली
 मरण; यातनामय मरण.
 दुर्माण (दुर्माण) (सं) ना. - वाईटमार्ग; नीतिभ्रष्टता;
 बदचाल; दुर्वर्तन.
 दुर्मुख (दुर्मुख) (सं) ना. - अमद्रभाषी; फुटक्या तोंडाचा;
 कुरूपता; क्रुद्ध; एका संवत्सराचें नांव.
 दुर्गंध (दुर्गंध) (सं) ना. - अपकीर्ति; निंदा; दुर्नाम;
 दुष्कीर्ति.
 दुर्लक्षण (दुर्लक्षण) (सं) ना. - दुश्चिन्ह; अपशकुन; अशुभ
 सूचना; कुलक्षण; एक काव्यदोष.
 दुर्लक्ष्य (दुर्लक्ष्य) (सं) वि. - लक्षांत न येणारे; अगणनीय;
 अलक्ष्य; अयोग्य ध्येय; 'दुर्दर्श' पहा.
 दुर्ललित (दुर्ललित) (सं) ना. - कुचेष्टा; दुर्वर्तन, पोरकटपणा.
 दुर्लभ (दुर्लभ) (सं) वि. - असाध्य; सहज न मिळण्यासारखे;
 श्रेष्ठ; उत्तम.
 दुर्वचन (सु) (दुर्वचन [सु]) (सं) ना. - शिवी; शाप;
 अपशब्द.
 दुर्वाच्य (दुर्वाच्य) (सं) वि. - अनुचरणीय; सागतां न
 येण्यासारखे
 (सं) ना. - शिवीगाळ; अपशब्द.
 दुर्वार (दुर्वार) (सं) ना. - दुर्निवार.
 दुर्वार्ता (वै) (दुर्वाच्य [वै]) (सं) ना. - अशुभ बातमी;
 वाईट खबर.
 दुर्वास (सु) (दुर्वास [सु]) (सं) ना. - वाईट कपडे;
 गैर पोषाख; नम्रता; एक ऋषी.
 दुर्वासने (दुर्वासने) (सं) ना. - दुराशा; दुर्गंध; असदिच्छा.
 दुर्विदग्ध (दुर्विदग्ध) (सं) ना. - अर्धवट ज्ञानी; पडितमन्य;
 मूर्ख.
 दुर्विध (दुर्विध) (सं) ना. - दुर्नीति; खळ; नीच; गरीब.

दुर्विनीत (दुर्विनीत) (सं) वि. - माजलेला; मस्तीचा; उद्दाम;
 उद्धट; आग्रही; आडमुठा. एक कन्नड कवि.
 दुर्विपाक (दुर्विपाक) (सं) ना. - पापाचें फळ; अविवेकाचा
 परिणाम; दुर्दैव; दैवदुर्विलास.
 दुर्विलसित (दुर्विलसित) (सं) ना. - दुर्दैवाचा खेळ; दैवलीला;
 दुर्दैव; दूरदृष्ट.
 दुर्वृत्त (दुर्वृत्त) (सं) वि. - उद्धट; अविवेकी; अविचारी;
 दुर्वर्तनी.
 दुर्वृत्ति (दुर्वृत्ति) (सं) ना. - हीनकृति; दुर्वर्तन; दुष्कृत्य;
 उद्धटपणा.
 दुर्वेश (दुर्वेश) (सं) वि. - आत शिरतां न येण्याजोगें; कष्ट
 प्रवेश; असाध्य शिरकाव.
 दुर्व्यय (दुर्व्यय) (सं) ना. - उधळपट्टी; अमर्याद खर्च.
 दुर्व्यसन (दुर्व्यसन) (सं) ना. - दुष्ट विचार; वाईट चट;
 दुश्योग; कुमार्गमन; खोडवृत्ति.
 दुर्व्यापार (दुर्व्यापार) (सं) ना. - दुष्काम; हीनकृति.
 दुर्व्यामोह (दुर्व्यामोह) (सं) ना. - अति कामुकता;
 अतिदुष्ट मोह.
 दुर्व्यय (दुर्व्यय) (क) ना. - 'दुर्व्यय' पहा.
 दुर्लि (दुर्लि) (सं) ना. - हत्तीण.
 दुर्गुल (दुर्गुल) (क) ना. - दोन बोटाचें माप; जोड बोट;
 मलयुद्धातील एक डाव.
 दुर्वालि (दुर्वालि) (क) ना. - पलायन; तोंड; चुकवून केलेले
 पलायन; पळ; पोबारा.
 दुर्वालि (दुर्वालि) (क) घा. - पळ काढणें; धाईने
 पळणें; पाठलाग करणें; सैरासैरा धावणें; पोबारा करणें.
 दुश्चरित (दुश्चरित) (क) ना. - दुर्वर्तन; दुर्वर्तनी; दुर्वृत्त;
 दुष्टजीवन; वाईट चरित्र.
 दुश्चित्त (दुश्चित्त) (सं) वि. - लक्ष नसलेले; उद्विग्न; चिंतातुर;
 दुःखित.
 दुश्चिन्ह (दुश्चिन्ह) (सं) ना. - कुलक्षण; अपशकुन; अशुभ
 सूचना.
 दुश्चवन (दुश्चवन) (सं) ना. - इंद्र; देवेंद्र.
 दुश्चेष्टित (दुश्चेष्टित) (सं) ना. - कुचेष्टा; दुर्विलास; अकल्याण.
 दुश्चेष्टे (दुश्चेष्टे) (सं) ना. - नसता उपद्राव; अव्यापारेपु
 व्यापार; कुचोयता; कुचोयोग.
 दुःशकुन (दुःशकुन) (सं) ना. - अशुभ लक्षण; अपशकुन;
 अमंगल सूचना; दुश्चिन्ह.
 दुःशले (दुःशले) (क) ना. - कौरवाची बहीण; जयद्रथपत्नि.
 दुःशासन (दुःशासन) (क) ना. - कौरवांचा भाऊ; दुराचरण;
 अयोग्य राज्यकारभार.

दुःशील (दुःशील) (सं) वि. - दुर्वर्तनी; दुश्चरित.

(सं) ना. - दुर्वर्तन दुराचार.

दुःशीले (दुःशीले) (सं) ना. - दुराचारिणी; दुर्वर्तनी; क्रूर स्त्री.

दुष्कर (दुष्कर) (सं) वि. - कठिण; असाध्य, करण्यास कठीण.

दुष्कर्म (दुष्कर्म) (सं) ना. - दुष्कृति; बाईट काम; पापकर्म.

दुष्कर्मि (दुष्कर्मि) (सं) ना. - पापी; दुराचारी.

दुष्कवि (दुष्कवि) (सं) ना. - क्षुद्र काव्य करणारा; कुकवि; दुष्ट रचना करणारा.

दुष्काम (दुष्काम) (सं) ना. - असदिच्छा; दुराशा; कामविकार.

दुष्काळ (दुष्काळ) (सं) ना. - कठिण प्रसंग; अवकाल; अज्ञान दशा; दुस्समय.

दुष्कीर्ति (दुष्कीर्ति) (सं) ना. - अपकीर्ति; बदनाम; दुर्लौकिक.

दुष्कृत (स्य) (दुष्कृत) (सं) ना. - अपकार; दुष्कर्म; बाईट काम.

दुष्ट (दुष्ट) (सं) वि. - बाईट; नष्ट; नाश करणारा.

(सं) ना. - पापी; सर्प; घोडा; हत्तीचा मदस्त्राव.

दुष्परिणाम (दुष्परिणाम) (सं) ना. - दुर्गति; अधोगति;

दुष्फल.

दुष्फल (दुष्फल) (सं) ना. - बाईट फल; दुष्परिणाम; दुर्लभ.

दुष्यंत (दुष्यंत) (सं) ना. - चंद्रवंशीय राजा; शकुंतलेचा पति.

दुसर (दुसर) (क) ना. - दुहेरी माल; दुपदरी हार; दुसरा सर; द्विसर.

दुस्तम (दुस्तम) (सं) ना. - अंधार; कालोख; घनांधकार

दुस्तर (दुस्तर) (सं) वि. - पार होण्यास कठीण; असाध्य.

दुस्तु (दुस्तु) (अ. दे.) ना. - पोषाख; वस्त्रप्रावरण.

(अ. दे.) अ. - केवल; नीटनेटके.

दुस्संग (दुस्संग) (सं) ना. - कुसंगती; दुष्ट मैत्री; अयोग्य स्नेही.

दुःसंभव (दुःसंभव) (सं) ना. - विपत्ति; संकट; गंडांतर; दुर्घटना.

दुःसह (दुःसह) (सं) वि. - असह्य; असहनीय; दुर्म.

दुःस्वभाव (दुःस्वभाव) (सं) वि. - दुर्गुण; बाईट मन; दुर्विचार.

दुःसाध्य (दुःसाध्य) (सं) वि. - असाध्य; दुर्लभ; दुष्प्राप्य.

दुहत्त (दुहत्त) (सं) ना. - द्विहस्त; करयुगुल.

दुहि (दुहि) (अ. दे.) ना. - भेदभाव; बेकी; दोन बाजू;

दुमत; वैर; मात्सर्य; मित्र अभिप्राय.

दुहिता (ते) (दुहिता) (सं) ना. - सुलगी; कन्या;

दुहितृ (तार) (दुहितृ) (सं) तनुजा.

दू (दू) (सं) धा. - दुःख करणे; दुःखावणे; कष्ट होणे; मनस्ताप होणे.

दू (दू) ड (दू) [दू] (क) धा. - एका पायाने उडत जाणे; दुडकी गती घेणे; हसणे; कोसळणे; लोबत ठेवणे; टांगणे.

दूड (दूड) (क) धा. - दकलणे; तुडवणे; पुढेंसारणे; वेळ घालवणे; बहिष्कार घालणे; बाहेर घालवणे; विचार काढून टाकणे.

दूडगाडि (दूडगाडि) (क) ना. - बांवागाडी; दकलगाडी.

दूत (दूत) (सं) ना. - निरोप्या; जासूद; रायभारी; हेजीव; 'ओलीकार' पहा.

दूति (ती) (दूति) (सं) ना. - सेविका; दासी; सजणी; वातमी पोचविणारी; कुंठिण.

दूतिके (का) (दूतिके) (सं)

दू (दू) व्य (दू) [दू] (सं) ना. - निरोप; सांगावा; रायभार.

दूद (दूद) (दूद) (सं) ना. - दूत; जासूद; रायभारी.

दूदि (दूदि) (दूदि) (सं) ना. - दूति; रेशमाचा कोश; तुतीचे झाड.

दू (दू) (क) ना. - दूत; पण; स्पर्धा; निरोप.

दून (दून) (सं) वि. - अतिदुःखी; संकटग्रस्त.

(सं) ना. - आयास; श्रम; सोशिकता; सहायता.

दूपिसु (दूपिसु) (क) धा. - धकणे; झिजणे; आभारणे.

दूमर (दूमर) (क) ना. - धूम्र; क्षिमाक्षिम; भुरभूर.

दूर (दूर) (सं) वि. - लांब; हाताला न येणारे; जास्तीची भर; वरचा हात; अस्पृश्य.

दूरग (दूरग) (क) ना. - वस्त्र; पोषाख.

दूरदर्शक (दूरदर्शक) (सं) ना. - दूरचे दाखवणारे; दुर्बिन. — यंत्र (यंत्र) (सं) ना. - दुर्बिन.

दूरदर्शन (दूरदर्शन) (सं) ना. - गिधाड; पंडित; विद्वान.

दूरदर्शि (दूरदर्शि) (सं) ना. - सुदूर पाहणारा; दीर्घदर्शी; धूर्त; तत्त्वज्ञानी; गिधाड.

दूरदृष्टि (दूरदृष्टि) (सं) ना. - युक्तायुक्त विवेचन; धूर्तपणा; दीर्घ दर्शिता; पूर्वसूचना; पूर्वविचार.

दूरध्वनियंत्र (दूरध्वनियंत्र) (सं) ना. - दूरकथनयंत्र; दूरश्रवणयंत्र; टेलिफोन.

दूरमाडु (दूरमाडु) (क) धा. - त्याग करणे; काढून टाकणे; सोडणे; बहिष्कार करणे; संबंध तोडणे.

दूरवागु (दूरवागु) (क) धा. - संबंध सोडणे; स्थानांतर करणे.

दूरस्थ (दूरस्थ) (सं) वि. - दूर राहणारा.

दूरिसु (दूरीसु) (क) धा. - अपवादात्ता कारण होणें; निंदा करणें; वृद्धि पावणें; चिंतन करणें; दूर करणें.

दूरू (दूरी) (क) धा. - निंदा करणें; अपमान करणें; शिवी देणें; चहाडी करणें.

(क) ना. - अपवाद; चहाडी; निंदा; अपमान.

दूर्त (दूर्त) (क) ना. - धूर्त; कपटी; ठग; दीर्घ विचार करणारा.

दूर्वा (दूर्वा) (सं) ना. - हरळी; हरियाळि; गवत; दूर्वा. दूर्वाकुर (दूर्वाकुर) (सं) ना. - कोवळें गवत; गवताचे कोब.

दूर्वास (दूर्वास) (सं) ना. - दुर्वास ऋषि.

दूल (दूल) (क) ना. - तुळो; तुळई; बहाल; जंती.

दूलि (ली) का (दूलि [ली]का) (सं) ना. - जांमळीचें झाड; नीळीचें झाड.

दूले (दूलै) (सं) ना. - काम वाधा; संभोगेच्छा; कामुकता; खाज.

दूवाळिसु (दूवाळिसु) (क) धा. - 'दुवाळिसु' पहा; पळणें; पळ काढणें.

दूवे (हे) (दूवै [है]) (क) ना. - धूम; धूर; राख; राखेचा ढोंग; दूर्वा.

दूषक (दूषक) (सं) ना. - दोष देणारा; दूषण लावणारा; निंदक.

दूषणे(ण) (दूषणे [ण]) (सं) ना. - निंदा; अपवाद; शिवीगाळ; दूषण नामक राक्षस.

दूषिके (दूषिके) (सं) ना. - दृष्टिदोष; मंद दिसणें; मंददृष्टि.

दूषिसु (दूषिसु) (क) धा. - निंदा करणें; शिवी देणें; शब्द लावणें; बोल देणें.

दूष्य (दूष्य) (सं) वि. - दूषणीय; दोष देण्यायोग्य; अपमानास्पद.

(सं) ना. - तंबू; डेरा; पाल; पालपट्टी.

दूस (दूस) (क) ना. - कापड; कपडा.

दूसिंग (दूसिंग) (क) ना. - कापड व्यापारी; कापडदुकानदार; जवळी.

दूसणे (दूसणे) (क) ना. - दूषण; निंदा; शिवी.

दूसर (रु) (दूसर [रु]) (क) ना. - निमित्त; कारण; सबब;

दूसर (दूसर) (क) वि. - राखी; कंदी; धूसर; भुरें.

दूसिंगवसर (दूसिंगवसर) (क) ना. - कापडदुकान; जवळी.

दृष्टि (ति) (दृष्टि [ति]) (क) ना. - द्रिहस्त; दोनी हातांनी पट्टा फिरवणारा; सव्यसाची.

दृळ (ळि) (ळु) (दृळ [ळु] [ळु]) (क) ना. - धूळ; माती; धुरळा; वाळू; रेती.

दृळिदूसरित (दृळिदूसरित) (क) वि. - धुळीनें माखलेले; धुरळ्यानें घाण झालेले; मातकट; रंगानें चिताडलेले.

दृळिसु (दृळिसु) (क) धा. - मातीनें सारवणें; धुळीनें माखणें.

दृळुगेडिसु } (दृळुगेडिसु) (क) धा. - नाश करणें; फेकून
दृळुगेडिसु } (दृळुगेडिसु) देणें; मनसोक्त खच करणें.

दृक् (दृक्) (दृक्, [दृक्]) (सं) ना. - डोळा; दृष्टि.

दृक्श्रवण (दृक्श्रवण) (सं) ना. - चक्षुश्रवा; सर्प; डोळे हेंच ज्याचे श्रवण आहेत असा.

दृक्सिद्धांत (दृक्सिद्धांत) (सं) ना. - प्रत्यक्ष प्रमाण;

डोळ्याला स्पष्ट दिसणारा निर्णय; ज्योतिषावरील एक ग्रंथ.

दृग् (गु) (दृग् [गु]) (क) ना. - 'दृक्' पहा.

—जल (जल) (सं) ना. - अश्रु; आसर्वें; डोळापाणी 'कंवनि' पहा.

दृग्गणित (दृग्गणित) (सं) ना. - खगोल शास्त्राचें गणित; गृहगतिशास्त्र.

दृढ (दृढ) (सं) वि. - घट्ट; बलिष्ठ; स्थिर; सत्य; निश्चित; पक्कें; घन; अतिशय; विश्वसनीय.

—अंग (अंग) (सं) ना. - पुष्ट देह; वज्रदेह.

—चित्त (चित्त) (सं) ना. - स्थिर मन; घट्ट मन.

—ता, - ते (ता, ते) (सं) ना. - घनता; निश्चय; स्थैर्य; घट्टपणा.

—नीर, - फल (नीर, फल) (सं) ना. - नारळ; नारळीचें झाड.

—मूल (मूल) (सं) ना. - नारळीचें झाड; पक्के मूळ धरलेलें.

—प्रतिज्ञा (प्रतिज्ञा) (सं) ना. - दिलेलें वचन पाळणारा; विद्वान्; घनपाटी; अमिषचन

—मति (मति) (सं) ना. - घनपंडित; प्रकांडपंडित.

—मुष्टि (मुष्टि) (सं) ना. - घट्ट मूठ; पक्की पकड; खड्ड; तलवार; लोमी; कंजूप.

—व्रत (व्रत) (सं) ना. - व्रतनिष्ठा; वेतलेलें व्रत न मोडणारा.

दृढायतिके (दृढायतिके) (सं) ना. - चमत्कार; आश्चर्य; विस्मय; मतिभ्रम; त्वरा; दाक्षिण्य; भीड.

दृढायु (दृढायु) (सं) ना. - स्थिर जीवन; चिरंजीव; दीर्घायुषी; एक चंद्रवंशीय राजा.

दृढायल (दृढायल) (सं) ना. - दृढनिश्चयी; बलशाली; ठामपणाबद्दल नांवेलीक असलेला.

दृढिमे (दृढिमे) (सं) ना. - ठामपणा; बालशालित्व; शक्तिसंपन्नता.

दृढिकरण (दृढिकरण) (सं) ना. - घनीकरण; भरीवपणा; घट्टपणा; विषयाशीं एकजीव; विषय आत्मसात करणें.

—इसु (इसु) (क) धा. —पक्कें करणें; निश्चित करणें;
बल संपादनं; घट्ट करणें.
हदीकृत (हृदिक्कुट) (सं) वि. —भरीव; वन; शक्तिसंपन्न.
हति (हृति) (सं) ना. —माता; पखाल; मासा; चर्म.
—हरि (हृति) (सं) ना. —कुत्रा; कुक्कुर; श्वान.
हस (हृत्स) (सं) वि. —गर्विष्ठ; माजलेलें; अहंकारी.
हश (हृश) (सं) ना. —दृष्टि; दृक्; डोळा; विचारा; समजूत.
हशद् (हृशद्) (सं) ना. —दगड; फरशी;
असंस्कृत मनुष्य; हुंब; बैड
हश्य (हृश्य) (सं) ना. —संनिवेश; दृष्टि.
(सं) वि. —दिसणारें; सुंदर; दाखवण्यायोग्य; मनोहर.
—काव्य (हृकव्य) (सं) ना. —नाटक; रूपक.
—पान (हृपान) (सं) वि. —दिसणारें; दिसण्यासारखे.
दृश्यादृश्य (हृश्यादृश्य) (सं) वि. —दिसलें न दिसलें; पाहून
न पाहिल्यासारखें.
दृषद् (हृषद्) (सं) ना. —‘दृशद्’
दृषद्वति (सी) (हृषद्वति) (सं) ना. —सरस्वतीला
मिळणारी एक नदी.
दृष्ट (हृष्ट) (सं) वि. —पाहिलेलें; समजून आलेलें;
अनुभवलेलें; परिशीलन केलेलें.
दृष्टांत (हृष्टांत) (सं) ना. —अनुभवाला आलेली गोष्ट;
प्रचीति; उदाहरण; दाखला; एक काव्यालंकार.
दृष्टार्थ (हृष्टार्थ) (सं) ना. —पाहिलेली वस्तु; पडताळा;
अनुभवाला आलेले फळ.
दृष्टि (हृष्टि) (सं) ना. —नजर; डोळा; पाहणी; बुद्धि; विवेक;
ज्ञान.
—सु (हृसु) (क) धा. —पाहणें; परिशीलन करणें; लक्ष
देणें.
दृष्टिकोन (हृष्टिकोन) (सं) ना. —पाहण्याची पद्धति; विचार
करण्याची रीति; रोख; विचारसरणी; मनोवृत्ति.
दृष्टिगोचर (हृष्टिगोचर) (सं) वि. —डोळ्याला
दिसण्यासारखे; विचाराच्या कक्षेंत येण्याजोगें.
दृष्टिदोष (हृष्टिदोष) (सं) ना. —डोळ्यांतील दोष;
पाहण्यांतील दोष; चूकभूल.
दृष्टिपथ (हृष्टिपथ) (सं) ना. —दृष्टीचा टप्पा; नजरेचा पड्डा;
पाहण्याची पद्धति.
दृष्टिविक्षेप (हृष्टिविक्षेप) (सं) ना. —नजरफेक; पूर्ण
विचार; आलोचना; पूर्णदृष्टि.
दृष्टिविष (हृष्टिविष) (सं) ना. —सर्प; पापी नजर; दूषित दृष्टि;
वाईट नजर.
देख्खा (खुखी) (हृद्वि) (क) ना. —परस्परांची

परस्परांनी केलेली पाहणी. एकमेककृत चांचणी; स्पर्शा; ईषा;
लाज; अभिमान; दुःख.
देख्खाय (हृद्वि) (क) ना. —आत्मप्रतिष्ठा;
अवडंबर; दंभ; गौरव; शौर्य; मोठेपणा; अतिशयता.
देख्खे (हृद्वि) (क) ना. —मोर; चोप; चिवा.
देख्ख (हृद्वि) (क) ना. —भूत; पिशाच; सूक्ष्म शरीरातील जीव;
पीडाकार शक्ति; भयंकरता.
देख्खे (हृद्वि) (क) ना. —दशा; दिशा; राग; अवस्था; गति; भाग्याचा
चढउतार.
—केडिसु (हृद्वि) (क) धा. —दिशाभूल करणें; हीन
स्थितीला नेणें.
—गार (हृगार) (सं) वि. —दैवशाली; सुदैवी; भाग्यवंत.
—वान, —वंत (हृवान, हृवंत) (क) वि. —शुभ लक्षणी;
भाग्यशाली.
देख्खेगु (हृद्वि) (क) ना. —मूढ; अरुणराग; ‘देख्खराग’
संचिकाळचे दृश्य.
देख्खेगु (हृद्वि) (क) ना. —दरवळणारा सुवास; आसमंतीचा
परिमळ.
देख्खेगु (हृद्वि) (क) धा. —दुर्दशा होणें; दिडमूढ होणें;
दिशाभूल होणें; वेशुद्ध होणें.
देख्खेबलि (हृद्वि) (क) ना. —दिग्बळी; दशदिशांना दिलेला
बळी; शेरणी.
देख्खेबिड (हृद्वि) (क) वि. —दिगंती पोचलेले; क्षितिजाला
मिडलेले; अवदशेच्या हाती सापडलेले; अवनत; विपन्न.
देकु (हृदेकु) (क) धा. —कसेबसे रांगणें; ही नावस्था येणें.
देख्खेख (हृदेख्खे) (अ. दे) ना. —पाहणी; देखमाल;
लक्ष.
देगुळ (हृदेगुळ) (क) ना. —देवकुल; देवस्थान; देवालय;
मंदिर; पुजारी.
दे (दे) दु (हृदे [हृदे] हृद्वि) (क) ना. —नाळ; देठ; बुंधा;
दांडा; धाट.
देणे (हृदेणे) (अ. दे.) ना. —कर्ज; ऋण; उसनवट.
—दार (हृदार) (अ. दे) ना. —कर्जदार; ऋणको.
देदीप्यमान (हृदेदीप्यमान) (सं) वि. —चककणारा; दिव्य;
प्रज्वलित; कांतियुक्त; सगझगीत.
देव (हृदेव) (सं) ना. —प्रकाश; प्रकाशमय वस्तु; ईश्वर; ब्रह्म;
वस्तु; प्रभु; राजा; देवता; इंद्र.
—त्त्व (हृत्त्व) (सं) ना. —देवपणा; प्रकाशमयता; मालकी.
देवक (हृदेवक) (सं) ना. —देवकीचा पिता; उग्रसेनाचा लहान
भाऊ.
देवकणिश (हृदेवकणिश) (सं) ना. —कच्चें कणीस.

देवकि (की) (दैवकि [की]) (सं) ना. — कृष्णाची आई;
देवकाची कन्या.
—तनय—नंदन (तनय, तंदन) (सं) ना. — देवकीपुत्र;
कृष्ण.
देवकुल (दैवकुल) (सं) ना. — ‘देगुल’ पहा.
देवकुसुम (दैवकुसुम) (सं) ना. — लवंग.
देवखात (दैवखात) (सं) ना. — स्वयंभु सरोवर; नैसर्गिक तळें;
देवनिर्मित तडाग.
देवगंगा (गे) (दैवगंगा [गं]) (सं) ना. — सुरगंगा;
आकाशगंगा.
देवगण (दैवगण) (सं) ना. — देवतासमूह; नक्षत्रवृंद; सत्त्वगुणी
मनुष्य.
देवगवय (दैवगवय) (सं) ना. — देवलोकीचा गायक.
देवडि (दैवडि) (क) ना. — देहली; उंबरा; पूज्यपाद.
देवडिग (दैवडिग) (क) ना. — देवसेवक; पूजारी; भक्त.
देवडिति (दैवडिति) (क) ना. — देवता स्त्री; अप्सरा;
देवसेविका; भक्तीग; ‘अचरि’ पहा.
देवतरु (दैवतरु) (सं) ना. — कल्पवृक्ष; (मंदार;
अश्वत्थ; हरिचंदन; पारिजात; संतान असे पंचवृक्ष).
देवता (दैवता) (सं) ना. — देवी;
—अंश (—अंश) (सं) ना. — देवशक्ति विभाग; अवतार;
देवतांना दिलेली आहुती; परमात्म्याचा अंशावतार.
देवतात्म (दैवतात्म) (सं) ना. — सत्त्वगुणशाली; देवत्व
असलेला; महात्मा; दैवीशक्ति असलेला.
देवदत्त (दैवदत्त) (सं) वि. — देवानें दिलेले; जातीचें;
जन्मजात.
(सं) ना. — अर्जुनाचा शंख.
देवदाय (दैवदाय) (सं) ना. — वर्षासन; शिखर.
देवदारु (दैवदारु) (सं) ना. — देवदार; देवद्वार.
देवदासि (दैवदासि) (सं) ना. — देवाची सेवेकरीण; देवाचे
नांवानें व्रतस्थ राहणारी स्त्री; नर्तकी; परिचारिका; ‘सूळे’
पहा.
देवदुंदुभि (दैवदुंदुभि) (सं) ना. — नगरा; देवाची भेरी.
देवदूत (दैवदूत) (सं) ना. — देवसेवक; प्रेषित.
देवदेव (दैवदेव) (सं) ना. — देवाचा देव; शिव; विष्णु.
देवन (दैवन) (सं) ना. — खेळ; लीला; विनोद; सौंदर्य; कांती;
द्युत; क्रीडारंग; उद्यान; कमल; महत्वाकांक्षा; उद्योग; काम;
खेळ; दुःख; चलन; लावी पक्षी.
देवनगरि (दैवनगरि) (सं) ना. — अमरावती; देवनार; सुरपुर;
लक्ष्मीश कवीचें जन्मग्राम.
देवनट (दैवनट) (सं) ना. — कडू दोडका.

देवनदि (दैवनदि) (सं) ना. — आकाशगंगा; सुरनदी.
देवनागरि (दैवनागरि) (सं) ना. — संस्कृत लिपी; गीर्वाण
लेखन चिन्हें
देवनाल (दैवनाल) (सं) ना. — देवनळ; बांबू; चिवा.
देवपथ (दैवपथ) (सं) ना. — स्वर्ग; जोतिमार्ग; आकाशमार्ग.
देवपुरोव (दैवपुरोव) (सं) ना. देवगुरु; बृहस्पति.
देवभूमि (दैवभूमि) (सं) ना. — स्वर्ग; तीर्थक्षेत्र.
देवमातृक (दैवमातृक) (सं) ना. — पावसावर पिकणारी
जमीन; जिराडत जमीन; देवकृपा झालेला; आईप्रमाणें
असणारा.
देवमार्ग (दैवमार्ग) (सं) ना. — देवपथ; आकाशमार्ग;
स्वर्ग.
देवयज्ञ (दैवयज्ञ) (सं) ना. — देवतांच्या संतोषासाठीं
करावयाचा याग; होमविधि.
देवयान (दैवयान) (सं) ना. — देवतेचा रथ; आकाश;
देवांचा मार्ग;
देवयानि (दैवयानि) (सं) ना. — शुक्राचार्यांची मुलगी;
ययातीची पत्नि.
देवयोनि (दैवयोनि) (सं) ना. — देवापासून जन्मलेले; यक्ष;
गंधर्व; किन्नर; किंपुरुष; पिशाच.
देवर (दैवर) (क) ना. — दीर; देव्य; भावोजी; पतीचा भाऊ.
देवरथ (दैवरथ) (सं) ना. — विमान; देवाचें वाहन.
देवराज (दैवराज) (सं) ना. — देवेंद्र; देवांचा राजा.
देवरात (दैवरात) (सं) ना. — परीक्षिती; अभिमन्यूचा मुलगा.
देवर्षि (दैवर्षि) (सं) ना. — नारद; देवलोकीचा ऋषि.
देवल (लक) (दैवल [लक]) (सं) ना. — देवांग ऋषि; ब्रह्म
विष्णूच्याची विद्या देणारा मुनि; देवपूजारी.
देववत (दैववत) (सं) ना. — भीष्माचार्य.
देवस्व (दैवस्व) (सं) ना. — देवसंपत्; दैविक भाग्य; देवाचा
खजिना.
देवांग (दैवांग) (सं) ना. — कापड; रेशमी वस्त्र; देवांग
ऋषिकुलांतील विष्णूक समाज.
देवाज्ञे (दैवाज्ञे) (सं) ना. — देवाकडून झालेली आज्ञा,
देवाचे बोलावणें; मृत्यु.
देवादाय (दैवादाय) (सं) ना. — ‘देवदाय’ पहा.
देवाद्रि (दैवाद्रि) (सं) ना. — मेरुपर्वत; देव ग्यावर राहतात
तो पर्वत.
देवाधिदेव (दैवाधिदेव) (सं) ना. — ‘देवदेव’ पहा; महादेव.
देवाराधने (दैवाराधने) (सं) ना. — देवपूजा; देवताचर्न.
देवि (दैवि) (सं) ना. — दुर्गादेवी; महाकाली;
अंगावर उठणाऱ्या देवी; राणी; श्रेष्ठ स्त्री.

देवेंद्र (दे०वे०द्र) (सं) ना. — इंद्र; शचीपति.

देवेंद्रान (दे०वे०द्रान) (सं) ना. — नंदनवन; देवतांचे उपवन.

देश (सं) (दे०श [सं]) (सं) ना. — स्थळ; अवकाश; आश्रय; प्रदेश; सीमा.

— रूप (—रूप) (सं) ना. — देशाला अनुरूप; प्रांतीय.

— स्थ (—स्थ) (सं) ना. — देशात राहणारा; कोकणाशिवाय अन्य विभागांत जन्मलेला; ब्राह्मणातील एक पोटभेद.

देशकालानुरूप (दे०शकालानुरूप) (सं) वि. — त्या त्या देशाला आणि कालाला जमणारे; परिवर्तनशील.

देशद्रोह (दे०शद्रोह) (सं) ना. — स्वतःच्या देशविषयी द्वेष.

देशद्रोहि (दे०शद्रोहि) (सं) ना. — देशाचे अकल्याण करणारा; नीच; राष्ट्रद्रोही; राष्ट्रविघातक.

देशबंधु (बांधव) (दे०शबंधु [बंधु]) (सं) ना. — देशाचा भाऊ; राष्ट्रमित्र; देशहितेशी; जनहितकर्ता.

देशभाषे (दे०शभाषे) (सं) ना. — देशाची भाषा; राष्ट्रभाषा; प्रांतभाषा.

देशभ्रष्ट (दे०शभ्रष्ट) (सं) वि. — देशातून बाहेर गेलेला; परगंदा; देशत्यागी.

देशमुख (दे०शमुख) (सं) ना. — राष्ट्रनायक; एक प्रमुख अधिकारी.

(अ.दे) ना. — परगण्याचा मुख्य अधिकारी.

देशाचार (दे०शाचार) (सं) ना. — देशाची चालरीत; समाजनीति; रूढी.

देशाटन (दे०शाटन) (सं) ना. — देशोदेशीचा प्रवास; देशांतरीचें भ्रमण; देशयात्रा.

देशांतर (दे०शांतर) (सं) ना. — अन्यदेश; परदेश; एक प्रदेशातून दुसऱ्या प्रांतांत जाणें.

— वास (वास) (सं) ना. — परदेशांत केलेली वसती.

देशाभिमान (दे०शाभिमान) (सं) ना. — जन्मभूमीविषयीची प्रीति; देशप्रेम; राष्ट्रभक्ति.

देशावर (दे०शावर) (सं) ना. — शिक्षाटन; गांवोगांव हिंडून मागितलेली मिश्रा.

देशि (दे०शि) (सं) वि. — देशरूढीचे; सामान्य जनांचे वापरातील; प्रांतीय; गावरात; जवारी.

देशिक (दे०शिक) (सं) ना. — आचार्य; गुरु; उपदेशक; आपल्या गांवचा; देशबांधव; प्रयाणिक; अपरिचित; पांथ; परस्थलाचा; परस्थ.

देशिग (सिग) (दे०शिग [सिग]) (क) ना. — अनाथ; निराधार; 'देशिक' पहा. 'तब्बलि' पहा.

देशीय (देश्य) (दे०शेय [देश्य]) (सं) ना. — देशासंबंधी; राष्ट्रविषयी; प्रांतीय.

— भाषे (भाषे) (सं) ना. — त्या त्या देशाची भाषा; प्रांतभाषा.

देसि (दे०सि) (क) ना. — चांगुलपणा; सौंदर्य; शोभा; प्रांतीय भाषेतील सौंदर्य; देशभाषा; गौरव.

देसिकीति (दे०सिकीति) (क) ना. — सुंदरी; अप्सरा; कामिनी.

देसिगार (दे०सिगार) (क) वि. — कलाविद; कलाजीवी; कुशल; कलाकार.

देसिपडे (दे०सिपडे) (क) धा. — चांगले होणें; सुंदर होणें.

देसे (दे०से) (क) ना. — 'देशि' पहा.

देह (दे०ह) (सं) ना. — शरीर; काया; ज्योतिषशास्त्रातील लग्नस्थान.

— ते (डे) (क) ना. — शरीराविषयीचा आपलेपणा;

देहाविषयी ममत्त्व; ममकार.

— बिडु (बिडु) (क) धा. — मरणें; मरण येणें.

देहत्याग (दे०हत्याग) (सं) ना. — देह ठेवणें; मरण; देहदान.

देहधारक (दे०हधारक) (सं) ना. — शरीरधारणा; देहधारी; आत्मा; शरीरधारी; हाड.

देहधारि (दे०हधारि) (सं) ना. — 'देहधारक' पहा.

देहभूत (त) (दे०हभूत [त]) (सं) ना. — जीवात्मा.

देहलि (ली) (दे०हलि [ली]) (सं) ना. — उंबरा, दिल्ली.

देहांत (दे०हांत) (सं) ना. — देहाचा शेवट; मरण; मृत्यु.

— शिक्षा (क्षे) (क्षे) (सं) ना. — फाशीची शिक्षा; मृत्युदंड.

देहार (दे०हार) (सं) ना. — दुर्गति; दुरवस्था.

देहि (दे०हि) (सं) क्रि. — दे. दया कर.

(सं) ना. — प्राणी; जीव; आत्मा; शरीरी.

दैतेय (दैत्य) (दै०तेय [दैत्य]) (सं) ना. — राक्षस; दितीचीं मुलें; असुर.

— अरि, — वैरि (अरि; वैरि) (सं) ना. — शिव; विष्णु.

— गुरु (गुरु) (सं) ना. — शुक्राचार्य.

दैत्यसेना (दै०त्यसेना) (सं) ना. — राक्षस सैन्य; दक्षब्रह्माची कन्या.

दैनंदिन (दै०नंदिन) (सं) वि. — रोजचे; रोजरोज; दिसंदीस.

दीनास (दै०नास) (क) ना. — दीनता; दैन्य; दीनाशा; दीन याचना.

दैनिक (दै०निक) (सं) वि. — रोजचें; नित्याचें; दिवसाचें.

— पत्रिका (के) (के) (सं) ना. — दैनिक वर्तमानपत्र.

दैन्य (दै०न्य) (सं) ना. — दीनता; विनय; मृदुता; गरीबीचें जीवन; गरीबीची भाषा; लाचारी; व्यथा; हीन भावना; हीन स्थिति; दीनवृत्ति.

दैव्य (दै०व्य) (सं) ना. — दीव्यता; लांबी.

दैव (दैव) (सं) ना. - देवासंबंधी; अदृष्ट; नशीब; भाग्य; भूत; श्रीमंती; वडीलधारे.

दैवक (दैवक) (सं) ना. - नशीवासंबंधी; दैवाधीन.

दैवगति (दैवगति) (सं) ना. - देवाची इच्छा; विधिलिखित; नशीब; ललाटलेख; कर्मगति; दैवाचा फेरा.

दैवज्ञ (दैवज्ञ) (सं) ना. - भविष्य सांगणारा; सामुद्रिकवेत्ता; भाग्यशानी; सोनार.

दैवत (दैवत) (सं) वि. - देवासंबंधी; दैवाधीन.
(सं) वि. - इष्ट देवता.

दैवतंत्र (दैवतंत्र) (सं) ना. - नशीबाचा खेळ; विधिविलास; ब्रह्मलीला.

दैववाणि (दैववाणि) (सं) ना. - अशरीरिणी; आकाशवाणी; देवाचा आदेश.

दैवाधीन (दैवाधीन) (सं) वि. - देवाच्या इच्छेनुसार; मरण; मृत्यु.

दैविक (दैविक) (सं) वि. - नशीवासंबंधी; देवामुलें
अस्तित्वात आलेलें, देवाच्या इच्छेप्रमाणें चालणारा.

दैहिक (दैहिक) (सं) वि. - देहाविषयीचें; शारीरिक; कायिक;
तन्संबंधी.

—क्रिया (ये) (क, या [य]) (सं) ना. - शरीराचें
चलनचलन; स्वाभाविक कृत्य.

दोगरु (दोगरु) (क) धा. - उकरणें; पोकळ करणें.
(क) ना. - खड्डा; पोकळी; तोटा.

दोटा (टा) र (दोटा [ठा]र) (क) ना. - घट्ट मनाचा;
दृढचित्त; स्थिरकाय; बलिष्ठ; दांडगा; समर्थ.

—इसु (इसु) (क) धा. - स्थिरावणें; गर्व करणें.

—तन (तन) (क) ना. - दृढमनस्कता; दांडगेपणा; गर्व;
अहंकार.

दोड्ड (डुत्तु) (दोड्ड [डुत्तु]) (क) वि. - वडील; उंचत;
श्रेष्ठ; विशाल; घन; मुख्य; दांडगा.

दोड्डस्त न (दोड्डस्त [न]) (क) ना. - वडीलपणा;

दोड्डस्तिके (दोड्डस्तिके) श्रेष्ठता; विशालता;
उन्नति; औदार्य; घनता; वडीलकी.

दोड्डनिदे (दोड्डनिदे) (क) ना. - दीर्घ निद्रा; मरण; मृत्यु;
काळशोष; घोर निद्रा.

दोड्डाने (दोड्डाने) (क) ना. - मोठा हत्ती; महाहत्ती.

दोड्डि (दोड्डि) (क) ना. - कोठी; गायरान; कोंडवाडा; जंगली
हत्ती धरण्याचा खड्डा.

दोड्डिले (दोड्डिले) (क) ना. - रुई; शेवरीचे फळ; कच्चे फळ.

दोड्डेस (दोड्डेस) (क) ना. - नृत्य; नाच; नृत्यभंग;
नाचातील अभिनय.

दोणे (दोणे) (क) ना. - बाणांचा भाता; तळें; सरोवर;

मागावरील कापड गुंडाळण्याचें लाकूड.

दोडे (दोडे) (क) वि. - वट्ट बांधलेलें; करकचून बांधलेलें;
चुरमडलेलें; गोळा केलेलें.

दोण्णे (दोण्णे) (क) ना. - सोटा; लाठी; दंड; काठी.

दोदे (दोदे) (क) ना. - ढीग; समूह; रास; असमर्थ; बलहीन;
बोवडे बोल.

दोदेग (दोदेग) (क) ना. - पक्षामधें सामावलेला; पक्षातील
एक.

दोति (दोति) (क) ना. - उतरंड; एकावर एक ठेवलेली भांडी;
थप्पी; चळत. 'अडकल' पहा.

दोदण (दोदण) (क) ना. - अस्पष्ट भाषा; तोतरे बोलणें;
बोवडे बोल.

दोदि (दुदि) (दोदि [दुदि]) (क) ना. - हिलाळ; दिवटी;
पोत.

दोदुलि (दोदुलि) (क) ना. - समूह; ढीग; संतोष; समाज.

दोन्ने (दोन्ने) (क) ना. - द्रोण; पानाची वाटी.

दोप्पने (दोप्पने) (क) अ. - धप्पकन.

दोप्पलिसु (दोप्पलिसु) (क) धा. - आपटणें; वडविणें;
धोपटणें; धाडकन पडणें.

दोवु (दोवु) (क) धा. - 'दबु' पहा.

दोंव (दोव) (क) ना. - डोंव; डोंबारी; दोरीवरचा नाच
करणारा.

दोंबि (दोंबि) (क) ना. - कोलाहल; मारामारी; गोंधळ;
पुंडांची टोळी; गुंडांचा तांडा.

दों बिग (गार) (दोंबिग [गार]) (क) ना. - भांडखोर;
भांडण काढणारा; गोंधळ माजवणारा.

दोबिदासरु (दोंबिदासरु) (क) ना. - दशावतारी नाटके
करणारी एक जात; किर मुखोटा; किमोखोटा.

दोम्मलु (दोम्मलु) (क) ना. - छाती; छातीठोकपणा; धैर्य.

दोम्मलिसु (दोम्मलिसु) (क) धा. - आरडाओरडा करणें;
ऐटीनें फिरणें; धैर्य दाखवणें.

दोरकु (दोरकु) (क) धा. - सापडणें; आधीन होणें; प्राप्त होणें.
—इसु (—इसु) (क) धा. - मिळविणें; जुळविणें; प्राप्त
करविणें; मिळण्यासारखे करणें.

दोरगु (दोरगु) (क) ना. - अविनय; असंस्कृतता; असार; फोल.

दोरे (दोरे) (क) धा. - प्राप्त होणें; स्वाधीन होणें; जवळ येणें.
(क) ना. - राजा; यजमान; मालक; नायक.

—किडिसु (—किडिसु) (क) धा. - अयोग्य होईलसें करणें.

—कोळ (कोळ) (क) धा. - प्राप्त होणें; सांपडणें; अस्तित्वांत
येणें.

—तन (डन) (क) धा. —राजेपणा; अधिकार; मालकी.
 —तु (डु) (सं) ना. —समानता; सादृश्य.
 (क) अ. —सांपडून; सापडण्याने.
 (क) वि. —सारखें; समान; जुळणारें.
 दोरेसानि (दोरेसानि) (क) ना. —स्वामिनी; मालकीण;
 मालकपत्नि; राणी; यजमानीण.
 दोळ्यास (दोळ्यास) (क) ना. —कपट; वंचना; फसवणूक.
 दोळ्या (दोळ्या) (क) ना. —दोल; एक मोठे चर्मवाद्य; दोल्या;
 ढेरपोट्या.
 दोळु (दोळु) (क) ना. —सतत काम करणें; अविश्रांत रावणें;
 रांगणे; रेंगाळणें.
 दोळु (दोळु) (क) धा. —असेल नसेल ते काढून घेणें;
 लुबाडणें; लुटणें; नागवणें; अपहार करणें.
 दोटि (दोटी) (क) ना. —घोटी; फळे तोडण्याची आकडी;
 फुलें तोडण्याची लांब काठीची अकडी. 'तोटि' पहा.
 दोण (णु) (दोण [णु]) (क) वि. —नम्र; उबडा; बलविहीन.
 दो (दो) णि (दोण [दोण]) (सं) ना. नाव; होडी;
 सांगड.
 दोणिमुख (दोणिमुख) (सं) ना. —नावेचे तोंड;
 होडीत पाणी शिरू नये म्हणून निरनिराळ्या प्राण्याचे तोंडाचे
 आकार करतात ते. 'हरि नालिके' पहा. पन्हाळ.
 दोणु (दोणु) (क) ना. —लट; अपहरण; नाडणूक; नागवण.
 दोवि (दोवि) (अ. दे.) ना. —घोबी; परीट; रजक; कपडे
 धुणारा.
 दोमे (दोमे) (क) ना. —चिलट; डाय; मशक; केमरे;
 नाकाचे टोक.
 दोः, (दोस्) (दोस् [दोस्]) (सं) ना. —हात; बाहु; हातोपा;
 भुज.
 दोर (दोर) (क) ना. —दार; दरवाजा; पुढचें दार.
 दोरू (दोरू) (क) ना. —गुहा, दोली; पोटरा; 'दोणू' पहा.
 दोरे (दोरे) (क) ना. —पाडाचे फळ; अर्धपक्व फळ.
 —कायि (कायि) (क) ना. —पिकायाला आलेले फळ;
 पाडाचे फळ.
 दोरदंड (दोरदंड) (सं) ना. —पीळदार दंड; रड्या; भुज.
 दोरल (दोरल) (दोरेल [दोरल]) (सं) ना. —दंडातील
 सामर्थ्य; रड्यातील शक्ति.
 दोर्मूल (दोर्मूल) (सं) ना. —काल; खाकोटी.
 दोल (ला) (दोले [ला]) (सं) वि. —लौबतां; टांगतां;
 डोलणारा; झुळा; पाळणा; झोपाळा.
 दोलांदोल (दोलांदोल) (सं) ना. —चांचल्य; हेलकावा;
 तळमळ; अस्थिरता; कलोल.

दोलायमान (दोलायमान) (सं) वि. —हलणारा; झुलणारा;
 लौबता; चंचल; अस्थिर.
 दोलासेतु (दोलासेतु) (सं) ना. —झुलतां पूल; तरंगता पूल.
 दोलि (लिका) (दोली [लिका]) (सं) ना. —मेणा, पालखी;
 डोली; अंदण.
 दोले (दोले) (सं) ना. —'दोले' पहा. नीळीचे झाड;
 जांभळीचे झाड.
 दोष (दोष) (सं) ना. —प्रमाद; उणेपणा; अवगुण; न्यूनता;
 अभाव; अकल्याण; राग; हानी; मोह; कलंक; डाग; पाप;
 दुखणें; खाज; देहातील त्रिदोष; शिबी.
 —कर (—कर) (सं) वि. —हानीकारक; नुकसानीचे.
 —कारि (—कारि) (सं) वि. —पीडादायक; हिंसक;
 अकल्याणकृत.
 —ग्राहि (—ग्राहि) (सं) वि. —दोषैकदृष्टि.
 —ज्ञ (—ज्ञ) (सं) वि. —दोष जाणणारा; वैद्य; ज्ञानी.
 —त्रय (—त्रय) (सं) ना. —कफवात पित्त हे त्रिदोष.
 —भाजन (—भाजन) (सं) ना. —पापमूल; दोषकारण;
 प्रमादी.
 —हर (—हर) (सं) वि. —दोष नाहीसे करणारा; धुवून
 काढणारा.
 दोषा (दोषा) (सं) ना. —रात्र; सायंकाल; अंधार; काळोख.
 दोषाकर (दोषाकर) (सं) ना. —चंद्र; शशी; काळे किरण
 असणारा.
 दोषि (दोषि) (सं) ना. —प्रमादी; पापी; अपराधी; चंद्र.
 दोषैकदृक् (दोषैकदृक्) (सं) ना. —केवळ दोषच पहाणारी
 दृष्टि; पुरोभागी असणारा; विनीवर असणारा.
 दोस (दोस) (सं) ना. —'दोष' पहा.
 दोस्त (दोस्त) (अ. दे) ना. —जोडीदार; सांगाती; मित्र;
 सवंगाडी.
 दोस्ति (दोस्ति) (अ. दे) ना. —मित्रत्व; स्नेह; मैत्री.
 दोह (दोह) (क) ना. —दोह; असूया; सूड; द्वेष; प्रतिकार;
 अहित चिंतन; दुरिच्छा; धारा काढणे.
 दोहद (ल) (दोहद [ल]) (सं) ना. —आशा; इच्छा;
 डोहाळे.
 —वति (—वति) (सं) ना. —डोहाळकरीण; गर्मिणी;
 गर्मिणीची इच्छा; डोहाळे लागलेली स्त्री.
 दोहन (दोहन) (सं) ना. —दूध काढणें; धारा पिळणें.
 दोळायमान (दोळायमान) (सं) ना. —हलणारे; लौबणारे.
 दौति (दौति) (अ. दे) ना. —दौत; शाईचें भांडें.
 दौत्य (दौत्य) (सं) ना. —दूताचे काम; निरोप; रायभार;
 सांगावा.

दौरात्म्य (दौरात्म्य) (सं) ना. - दुरात्म्याची स्थिति;
नीचपणा; खलत्व; दुष्टपणा.
दौर्जन्य (दौर्जन्य) (सं) ना. - दुर्जनता; दुष्टपणा; वाईटपणा.
दौर्बल्य (दौर्बल्य) (सं) ना. - अशक्तपणा; शक्तिहीनता;
असमर्थपणा.
दौर्भाग्य (दौर्भाग्य) (सं) ना. - अगतिकता; दारिद्र्य, दुरदृष्ट.
दौलत (तु) (दौलत [तु]) (अ.दे) भाग्य; श्रीमंती; ऐट;
विलास; अवडंबर,
दौवारिक (दौवारिक) (सं) ना. - पहारेकरी; द्वारपाल;
देवडीवाला; चौकीदार.
दौष्ट्य (दौष्ट्य) (सं) ना. - दुष्ट स्वभाव; पापकर्म; नीचता.
दौष्यति (दौष्यति) (सं) ना. - भरत; दुष्यंतपुत्र.
दौहित्र (दौहित्र) (सं) ना. - मुलीचा मुलगा; नातवंड;
दौहद (दौहद) (सं) ना. - शत्रुत्व; वैर; दुजाभाव; गर्भिणीचे
डोहाळे.
द्यु (द्यु) (सं) ना. - दिवस; आकाश; स्वर्ग.
द्युक् (द्युक्) (सं) ना. - द्यूक; युवक.
द्युकारि (द्युकारि) (सं) ना. - कावळा.
द्युति (द्युति) (सं) ना. - कांती; प्रकाश; उजेड; ओप; लकाफी.
द्युति (द्युति) (सं) ना. - आकाशगंगा;
सुरनदी; स्वर्धुनि.
द्युमणि (द्युमणि) (सं) ना. - आकाशरत्न; आकाशदीप; सूर्य.
द्युमुख (द्युमुख) (सं) ना. - दिनारंभ; सकाळ; प्रभात;
अरुणोदय.
द्युम्न (द्युम्न) (सं) ना. - संपत्ति; प्रकाश; अधिकार; सामर्थ्य.
द्युम्न (द्युम्न) (सं) ना. - समर्थ; द्रौपदीचा वडील
भाऊ.
द्युत (द्युत) (सं) ना. - जुगार; पगडी; सांगडी; नरद.
—द्युत (द्युत) (सं) ना. - जुगारी; सांगडी खेळणारा.
द्यौ (द्यौ) (सं) ना. - स्वर्ग; आकाश.
द्यौत (द्यौत) (सं) ना. - प्रकाश; कांती; उजेड; ऊन्ह;
वैभव.
—द्यौत (द्यौत) (सं) ना. - काजवा; सूर्य.
द्यौतक (द्यौतक) (सं) वि. - उजेड असलेला; प्रकाशमय;
दाखवणारा.
(सं) ना. - सूचना; आदर्श; उदाहरण.
द्यौतन (द्यौतन) (सं) ना. - प्रकाश; चकाकी; कांती; प्रदर्शन;
ज्ञान; दृष्टि; विवरण; आदर्श.
द्यौतिरिगण (द्यौतिरिगण) (सं) ना. - काजवा.
द्रष्टि (द्रष्टि) (सं) ना. - दृष्टपणा; दृढता; निश्चय; भार;
पकड; मिठी.

द्रमिड (द्रमिड) (सं) ना. - तमीळ देशाचा; द्रवीड.
द्रव (द्रव) (सं) ना. - तहान; प्रवाही पदार्थ; रस; वेग; प्रवाह.
—द्रु (द्रु) (क) धा. - पाणी सुटणे; वाहविणे; पाणी
सोडणे; वितळणे; द्रवणे; कळवळणे; पाझर फुटणे; दया येणे;
'मरगु' पहा.
द्रवण (द्रवण) (सं) ना. - वितळणी; पाझर; विद्रव; प्रवाह.
द्रवविशिष्ट (द्रवविशिष्ट) (सं) ना. - द्रवाचे गुरुत्वमापक;
—गुरुत्वमापक (गुरुत्वमापक) हायड्रोमीटर.
द्रविड (द्रविड) (सं) ना. - 'द्रमिड' पहा.
द्रविण (द्रविण) (सं) ना. - द्रव्य; संपत्ति; सोने; शक्ति; सामर्थ्य.
द्रवीकरण (द्रवीकरण) (सं) ना. - घन पदार्थाला दिलेले
द्रवरूप; घातुवितळणी.
द्रव्य (द्रव्य) (सं) ना. - प्रवाही पदार्थ; वितळलेली वस्तु;
लाव; मद्य; अत्तर; सुगंधी पदार्थ; घन; संपत्ति; गुत्ता.
द्रव्यानुकूल्य (द्रव्यानुकूल्य) (सं) ना. - अर्थानुकूलता;
श्रीमंती.
द्रव्यार्जन (द्रव्यार्जन) (सं) ना. - घनसंपादन; पैशाचा संग्रह;
मिळकत.
द्रष्ट (द्रष्ट) (सं) ना. - डोळ्यांनी पाहणारा; शोधून काढणारा;
साक्ष्य.
द्रष्टार (द्रष्टार) (सं) ना. - शोधक; द्रष्टा; ऋषि; मंत्राचा
साक्षात्कारी मुनी.
द्रा (द्रा) (सं) धा. - झोप घेणे; फाडणे; दडपणे.
द्राक्षा (क्षे) (द्राक्षा [क्षे]) (सं) ना. - द्राक्षे; वेदाणा; मनुका.
—रस (—रस) (सं) ना. - द्राक्षार्क; द्राक्षासव.
द्राक्षापाक (द्राक्षापाक) (सं) ना. - मृदुमधुर काव्यशैली;
रसाल साहित्य.
द्राक्षाराम (द्राक्षाराम) (सं) ना. - द्राक्षीचा मळा; द्राक्षाचा
बाग.
द्राघिम (द्राघिम) (सं) ना. - रेखांशाची मोजणी; दक्षिणोत्तर
ध्रुवांतर
द्राघियस (द्राघियस) (सं) ना. - दीर्घतर; लांबीतील तरतम-
भाव.
द्राघिष्ट (द्राघिष्ट) (सं) वि. - दीर्घतम; सर्वांत मोठे.
द्रामिल (द्रामिल) (सं) ना. - चाणक्याचे एक नांव.
द्राव (द्राव) (सं) ना. - रसरूप; प्रवाहरूप.
द्रावक (द्रावक) (सं) ना. - वितळलेला प्रवाह; वितळविणारा
पदार्थ; चंद्रकांत; आम्ल; मेणबत्ती; चोर; चतुर मनुष्य; मन
द्रवविण्याचे साधन.
द्रावण (द्रावण) (सं) ना. - वितळण्याची क्रिया; शुद्ध करण्याची
क्रिया; गर्भाधान; शुद्धि.

द्राविके (द्रा०, २८) (सं) ना. - लाखरस; लाळ; मुखरस; तोंडाला सुटलेलें पाणी; मुखरस; उष्टें.

द्राविड (द्रा०, २८) (सं) ना. - 'द्रविड' पहा; तमीळ; तेलंग; कर्नाटक; गुजरात; महाराष्ट्र या देशांतील पंचद्रवीड ब्राह्मण.

—धरा (रे) (द्रा०, २८) (सं) ना. - तामीळ देश; द्रविड देश.

द्राव्य (द्रा०, २८) (सं) ना. - वितळलेला पदार्थ; पन्हे; सरबत वगैरे पानक पदार्थ.

द्रुण (द्रा०, २८) (सं) ना. - बिंचु; वृश्चिक; 'तेळ' पहा.

द्रुणि (द्रा०, २८) (सं) ना. - लक्ष्मी; बिंचु; शतपदी; कासवी; मुसळाचें कडें-जानवें.

द्रुत (द्रा०, २८) (सं) वि. - वितळलेलें; पाणी दिलेलें; त्वरापूर्ण; धाईचें; वेगवान; (सं) ना. संगीतातील गतीची लय.

—गति (—गती) (सं) ना. - दौडचाल; संगीतातील लय.

द्रुतविलंबित (द्रा०, २८, २९, ३०) (सं) ना. - तीव्रमंद वेग असलेले; एक वृत्त; पद्यधारी.

द्रुपद (द्रा०, २८) (सं) ना. - द्रौपदीचा पिता; बारा मात्रांचा एक ताल.

—जा, - ने (—जा, - ने) (सं) ना. - द्रुपदकन्या; द्रौपदी.

द्रुम (द्रा०, २८) (सं) ना. - वृक्ष; झाड.

द्रुहिण (द्रा०, २८) (सं) ना. - ब्रह्मदेव; शिव.

द्रोण (द्रा०, २८) (सं) ना. - द्रोणाचार्य; एक माप; डोमकावळा; होडी; नाव; द्रोण; वाटी; पर्वतप्रांत; वृक्षविशेष; सरोवर.

द्रोणि (णी) (द्रा०, २८) (सं) ना. - खंदक; दरी; प्राचीन देशविशेष.

द्रोह (द्रा०, २८) (सं) ना. - वैर; अभिशाप; तळतळाट; असूया; अपकार; अहित चिंतन; दंगा; वंड; 'दोह' पहा.

द्रोहि (द्रा०, २८) (सं) वि. - दुष्टावा करणारा; अहितचित्तक; कपटी; हिंसक; अपकारी.

द्रौणि (द्रा०, २८) (सं) ना. - द्रोणपुत्र; अश्वत्थामा.

द्रौपदि (दी) (द्रा०, २८) (सं) ना. - द्रुपदकन्या; पांडवपत्नि.

द्वंद्व (द्रा०, २८) (सं) ना. - जोडी; दोनची संख्या; युग्म; प्रिया-प्रियकरांचा कलह; युद्ध; हातघाई; संदेह; संशय; संभोग; मीलन; विवाद; जन्ममरण; दकलढकली; द्विधा मन; स्पर्धा; एक समास; सुखदुःख; शीतोष्ण; गूढ.

द्वंद्वचर (द्रा०, २८) (सं) ना. - जोडीने राहणारे; चक्रवाक पक्षी.

द्वंद्वयुद्ध (द्रा०, २८) (सं) ना. - दोघांची हातघाई; दोघांची लढाई.

द्वंद्वातीत (द्रा०, २८) (सं) ना. - जन्ममरण; सुखदुःख अशा द्वंद्वाच्या पलीकडील; अद्वैती.

द्वय (द्रा०, २८) (सं) ना. - जोडी; दोहोची गणती.

द्वादशकर (द्रा०, २८) (सं) ना. - बाराहात असलेला; पण्मुख; कार्तिकेय; सूर्य.

द्वादशि (शी) (द्रा०, २८) (सं) ना. - बारावी तिथी.

द्वापर (पार) (द्रा०, २८) (सं) ना. - युग कल्पनेतील तिसरें युग; सदभिमानी असुर; युद्ध; मांडण; संशय.

द्रासुषायण (द्रा०, २८) (सं) ना. - आडवी मित.

—दत्तक (—दत्तक) (सं) ना. - दोन्ही घराण्याला वारस ठरणारी दत्तकपद्धति; मोघम; संदिग्ध.

द्वार (द्रा०, २८) (सं) ना. - दरवाजा; पुढचा दरवाजा; वेश; रीत; मार्ग; प्रवेश; मूलक.

द्वारकलश (द्रा०, २८) (सं) ना. - फाटक; आवाराचें दार; खांबावरील कलश; गोपुर; घागर; खड्डा.

द्वारदेश (द्रा०, २८) (सं) ना. - दरवाजा; दरवाजाजवळची जागा.

द्वारबंध (द्रा०, २८) (सं) ना. - चौकट; अडणा; खील; खिटी; चिमणी.

द्वारमंडप (द्रा०, २८) (सं) ना. - दारातील मांडव; कुंज; दरवाजावरील मंडप.

द्वारावति (द्रा०, २८) (सं) ना. - द्वारका; कृष्णाची राजधानी.

द्वारका (द्रा०, २८) (सं) ना. - द्वारपाल; पहारेकरी; चौकीदार.

द्वि (द्रा०, २८) (सं) वि. - दोन.

द्विक (द्रा०, २८) (सं) ना. - जोडी; युग्म; दोन चरणांच्या पदांचा अन्वय होणारी पद्यरचना.

द्विककुद (द्रा०, २८) (सं) ना. - दोन मदार असणारा; उंट; दोन दिशा.

द्विकर्मक (द्रा०, २८) (सं) ना. - दोन कर्मांचे वाक्य.

द्विकवचि (द्रा०, २८) (सं) ना. - दोन कवचांचा प्राणी; कालव.

द्विगु (द्रा०, २८) (सं) ना. - एक समास; दोन गायींचा मालक.

द्विगुण (द्रा०, २८) (सं) ना. - दुप्पट; द्विविध.

द्विगुणित (द्रा०, २८) (सं) ना. - दोन वेळ गुणलेले; वर्ग.

द्विज (द्रा०, २८) (सं) ना. - ब्राह्मण; पक्षी; पाल; नक्षत्र; सर्प; दोनदा जन्मणारा.

—त्व (—त्व) (सं) ना. - ब्राह्मणत्व.

—राज (—राज) (सं) ना. - चंद्र; गरूड; आदिशेष.

द्विजन्म (जात) (द्रा०, २८) (सं) ना. - 'द्विज' पहा. ब्राह्मणादि त्रिवर्ग. दोनदा जन्मणारा.

द्विजिव्ह (व्हा) (द्रा०, २८) (सं) ना. - सर्प; दोन जिभा असलेला; वचनभंग करणारा; दुतोंड्या; थापेबाज; गप्पिष्ट; बोलण्यांत बोलणें नसलेला.

द्वि (द्वि) (सं) ना. - वैरी; शत्रु; द्रोही; पेव.
 द्वितय (द्वि०य) (सं) ना. - जोडी; युग्म; युति.
 द्वितीय (द्वि०३य) (सं) वि. - दुसरा.
 द्वितीया (द्वि०३य) (सं) ना. - दुसरी तिथी; दुसरी विभक्ति;
 कर्म विभक्ति; द्वितीया विभक्ति.
 द्वित्व (द्वि०त्व) (सं) ना. - दुसरेपणा; द्वंद्वी; पतिपत्नी; जोडी;
 द्वित्वाक्षर.
 द्विदल (द्वि०दल) (सं) ना. - दोन दलांचें धान्य; दोन भाग
 असलेले.
 —धान्य (—द्वि०दल) (सं) ना. - कडधान्य, मोडधान्य;
 ज्याला मोड फुटतात ते धान्य.
 द्विधा (द्वि०धा) (सं) अ. - दोन प्रकारें; दोन्ही रीतीनें; चळविल्ल
 होऊन.
 द्विप (द्वि०प) (सं) ना. - हत्ती; दोनदा पिणारा.
 —अरि (—द्वि०प) (सं) ना. - सिंह; बाघ.
 द्विपद (द्वि०पद) (सं) ना. - दोन पायांचा प्राणी; दोन चरणांचे
 पक्ष; मनुष्य; देवता; राक्षस; पक्षी.
 द्विपदि (द्वि०पदि) (सं) ना. - दोन चरणांचें पक्ष.
 द्विफलक विमान (द्वि०फलक विमान) (सं) ना. - जोडविमान.
 द्विभाषि (द्वि०भाषि) (सं) ना. - दुभाषी; दोन भाषा जाणणारा.
 द्विमातृक (द्वि०मातृक) (सं) ना. - दोन माता असलेला;
 गणपति; जरासंध.
 द्विमुख (द्वि०मुख) (सं) ना. - दुतोंडें; भेरुंड; दोन मुखे
 असलेला सर्प.
 द्विरुद (द्वि०रुद) (सं) ना. - दोन दात असलेला; हत्ती; रानडुकर.
 द्विरुक्ति (द्वि०रुक्ति) (सं) ना. - एकाच गोष्टीचें दोनदां कथन;
 दोनदां उच्चारलेला शब्द.
 द्विरुडा (द्वि०रुडा) (सं) ना. - दोनदा विवाह झालेली;
 पुनर्विवाहिता.
 द्विरेफ (द्वि०रेफ) (सं) ना. - भ्रमर; मधमाशी; मुंगा.
 द्विवचन (द्वि०वचन) (सं) ना. - दोन गोष्टी; दोन संख्यादर्शक
 संस्कृत व्याकरणांतील द्विवचन.

द्विवेदि (द्वि०वेदि) (सं) ना. - दोन वेद जाणणारा.
 द्विषाफ (द्वि०षाफ) (सं) ना. - द्विभागलेला खुर; जनावरांच्या
 पावलाचें गोल.
 द्विशिर (द्वि०शिर) (सं) ना. - अग्नि; भेरुंडपक्षी.
 द्विषत् (द्वि०षत्) (सं) वि. - वैरी; शत्रु; दुष्ट.
 द्विः, (द्विस्) (द्वि० : द्वि०स्) (सं) वि. - दोन; दोनदा.
 द्विसप्ताह (द्वि०सप्ताह) (सं) वि. - पंधरवडा; पक्ष; दोन
 सप्ताहांचा काळ.
 —क पत्र (क षड्) (सं) ना. - पाक्षिक; दोन आठवड्यांनी
 प्रकाशित होणारे वृत्तपत्र.
 द्वि हृदय (द्वि०हृदय) (सं) ना. - वंचक; फसव्या.
 द्वि हृदये (द्वि०हृदये) (सं) ना. - गर्भिणी; अंतर्वर्ति;
 दोन जीव असलेली; गरोदर.
 द्वीप (द्वि०प) (सं) ना. - बेट; पाण्यानें वेढलेला भूभाग.
 —कल्प (कल्प) (सं) ना. - तीन बाजूंनी पाणी असलेला
 भूभाग.
 द्वीपि (द्वि०पि) (सं) ना. - बाघ; विबळ्या; चित्ता.
 द्वेष (द्वि०पे) (सं) ना. - वैर; शत्रुत्व.
 —इसु (इसु) (क) धा. - वैर करणें; द्वेष करणें.
 द्वेषि (द्वि०पे) (सं) ना. - शत्रु; वैरी.
 द्वैत (द्वि०पे) (सं) ना. - जीवात्मा व परमात्मा हे मित्र
 मानणारें सिद्धांत मत
 —वादि (वादि) (सं) ना. - माध्वसंप्रदायी.
 द्वैतवन (द्वि०पे) (सं) ना. - सरस्वतीनदीतीरावरील
 प्रदेश.
 द्वैव (द्वि०पे) (सं) वि. - दोन प्रकारें; दोन्ही बाजूंनी.
 द्वैधीभाव (द्वि०पे) (सं) ना. - मनाची द्विधावस्था; संमोह
 संशयी स्थिति; हें की तें अशी आंदोलित स्थिति.
 द्वैपायन (द्वि०पे) (सं) ना. - व्यास; बादरायण;
 वेदव्यास; द्वीपामध्ये राहणारा; द्वीपांत जन्मलेला.
 द्वैमातुर (द्वि०पे) (सं) ना. - गणपति; जरासंध.
 द्वैमातृक (द्वि०पे) (सं) ना. - 'द्विमातृक' पहा.

ध

ध (ध) (सं) ना. - त वर्गातील चौथें अक्षर; ठेवणारा या अर्थी
 एक संस्कृत प्रत्यय; ब्रह्म; सद्गुण; नीति; संपत्ति; पुंजी; मिलकत.
 धका (धका) (अ-दे) ना. - जखम; पीडा; तडाखा; टोक;
 व्यथा; दुःखी.

—मुक्कि (मुक्कि) (अ-दे) ना. - दकला दकली; मारामारी.
 धक्कु (धक्कु) (क) ना. - लोहाराची ऐरण; 'अद्विणि' पहा.
 धकें (का) (धक्कु) (क) (अ-दे) ना. - जहाजे थांबण्याचे
 ठिकाण.

धग (गे) (दग) (गी) (क) ना. - अग्नि; जाल; धग; तहान.
धगयगिसु (दगदगिसु) (क) धा. - धगधगणें; पेटणें; जळणें;
प्रचलित करणें; पेटवणें.

धट (दंठ) (सं) ना. - वजनाचा मोठा काटा; मोठा तराजु;

ज्योतिषशास्त्राची 'तुला' रास.

—क (ट) (सं) ना. - वेचालीस गुंजा वजन.

धटि (दंठि) (सं) ना. - दुर्गंध; लंगोटी; नेसण्याचें वस्त्र; शिव.

धटिनि (सी) (दंठिनि) (२९) (सं) ना. - लहान पंचा; चड्डी;

लंगोटी; तूळरास.

धण (दंण) (क) ना. - 'धण' असा धातूचा आवाज.

धणि (दंणि) (क) ना. - धनी; मालक; पैसेवाला; स्तुतीपर शब्द;

गौरव शब्द.

धणुधणु (दंणुदंणु) (क) ना. - धनधान्य, याचा पर्यायी
शब्द.

धुत्तर (रके) (दंठुत्तर) } (रक) (सं) ना. - धोतरा; कांचनवृक्ष;
रुईचें झाड.

धुत्तर (दंठुत्तर) }

धन (दंन) (सं) ना. - द्रव्य; संपत्ति; भाग्य; पैसा आडका;

—आढ्य (धंढ्य) (सं) वि. - श्रीमंत; संपत्तिमान.

—केलि (कंलि) (सं) वि. - कुवेर; पैशाचे खेळ.

—वंत (वंड) (सं) वि. - श्रीमान; सावकार; रंगारी.

धनगाहि (दंनगाहि) (क) ना. - सर्प; पुरलेल्या धनावरील नाग.

धनजात (दंनजात) (सं) ना. - स्थिरचर संपत्ति; स्थावरजंगम
मिळकत; संपत्ति संभव.

धनजय (दंनजय) (सं) ना. - अर्जुन; पार्थ; अग्नि; कुवेर.

—अनुज (अनुज) (सं) ना. - रावण;

—अंबक (अंबक) (सं) ना. - अग्निनेत्र; शिव.

धनद (दंनद) (सं) ना. - धन देणारा; कुवेर; धनाधिपति;
अग्नि.

धनदायि (दंनदायि) (सं) ना. = अग्नि.

—प, -पति, -पाल (प; पति; -पाल) (सं) ना. - कुवेर;

खजीनदार; खजांची.

धनधव (दंनधव) (सं) ना. - कुवेर; खजीनदार.

धनपतिप्रिय (दंनपतिप्रिय) (सं) ना. - कुवेरमित्र; शिव.

धनपिशाचि } (दंनपिशाचि)

धनपिशाचक } (दंनपिशाचक) (सं) ना. - अमर्याद;

धनलोभी; दुराशी; आशाळभूत; धन राखणारा राक्षस.

धनमद (दंनमद) (सं) ना. - संपत्तीने येणारी मस्ती;

पैशाचा ताटा.

धनमूल (दंनमूल) (सं) ना. - मूळ भांडवल; ऐन धन;

असल मुद्दल.

धनहर (दंनहर) (सं) ना. - वारसदार; चोर; सुगंधी द्रव्य.

धनासि (दंनसि) (सं) ना. - धनाश्री; एक रागाचे नाव.

धनि (दंनि) (सं) ना. - श्रीमंत; मालक; यजमान; व्याजवटा
करणारा.

धनिक (दंनिक) (सं) वि. - श्रीमंत; पैसेवाला; धनी.

धनिष्ठा (ष्टे) (दंनिष्ठा [दंनिष्ठा]) (सं) ना. - एक नक्षत्र;

दक्षकन्या; श्रीमंत स्त्री.

धनी (निका) (दंनि [दंनि]) (सं) ना. - वयांत आलेली स्त्री.

धनु (धुन्य) } (दंनु [दंनु])

धनुस (सुसु) } (दंनुस [दंनुस]) (सं) ना. - धनुष्य; कारक.

—गुण (गुण) (सं) ना. - ज्या; मौर्वी.

—द्रुम (द्रुम) (सं) ना. - वेळु; चिवा.

धनुःकांड (दंनुःकांड) (सं) ना. - धनुष्यबाण.

धनुरागम (दंनुरागम) (सं) ना. - शस्त्रविद्या; धनुर्वेद.

धनुर्वर (धौरी) (दंनुर्वर [दंनुर्वर]) (सं) ना. - धनुष्य

हाती घेणारा; तिरंदाज.

धनुर्बाण (दंनुर्बाण) (सं) ना. - धनुष्यासह बाण असणारा.

धनुर्मार्ग (दंनुर्मार्ग) (सं) ना. - धनुष्याप्रमाणें काढलेली
रेषा; कमानी कंस.

धनुर्मास (दंनुर्मास) (सं) ना. - सूर्य धनुराशीत येणारा
महिना; मार्गशीर्ष; कुंभुरमास.

धनुर्लंते (दंनुर्लंते) (सं) ना. - धनुष्याची वेल; वेळ.

धनुर्वात (दंनुर्वात) (सं) ना. - धनुष्याप्रमाणें अंग वांकडें
होणारा रोग.

धनुर्विद्या (दंनुर्विद्या) (सं) ना. - धनुर्वेद; शस्त्रविद्या.

धनुर्वेद (दंनुर्वेद) (सं) ना. - धनुष्यासंबंधीचें शास्त्र.

धनुर्वट (दंनुर्वट) (क) ना. - मल्लविद्येंतील एक डाव; पेच.

धनुस (धु) (दंनुस [दंनुस]) (सं) ना. - कोदंड; धनुकली.

धनुष्कोटि (दंनुष्कोटि) (सं) ना. - धनुष्याचीं दोन टोकें;

रामेश्वराजवळचें एक क्षेत्र.

धन्य (दंन्य) (सं) वि. - कृतार्थ; कृतकृत्य; पुण्यवंत; भाग्यशाली;
श्रीमंत; सुदैवी.

—वाद (वाद) (सं) ना. - कृतार्थता; कृतकृत्यता;

आभारप्रदर्शक शब्द.

धन्व (दंनु) (सं) ना. - धनुष्य; नापीक जमीन; मरुभूमि;

बालका प्रदेश.

धन्वन् (न्वा) (दंनुन् [दंनुन्]) (सं) ना. - धनुर्धारी; धनुर्विद्या-

निपुण; बेट; प्रवहातील स्थिर भूमि.

धन्वंतर (दंनुवंतर) (सं) ना. - वाव; चार हातांचे माप.

धन्वंतरि (दंनुवंतरि) (सं) ना. - देव वैद्य; आयुर्वेदाचा जनक.

धन्विन् (न्वी) (दंनुन् [दंनुन्]) (सं) ना. - तिरंदाज; धनुर्धर;

धमनि (नी) (धम्मणी [२९]) (सं) ना. — रक्तवाहिनी; नाडी; मान, सुगंधी द्रव्य.
 धम्म (मिम) ल (धम्म [२९]) (सं) ना. — केस;
 धम्मिल्ल (धम्मिल्ल) वेणी; बुचडा.
 धर (धरं) (सं) वि. — धारण करणारा; पांघरुण घेणारा; दूषित;
 पकडलेला; स्वाधीन झालेला.
 (सं) ना. — पर्वत; घसडी; कापसाचे गांठोडे; आठ वसुपैकी एक.
 धरण (धरणं) (सं) ना. — धारणा; गुंतणूक; योगसाधन; गुण;
 सूर्य; वंश; वंधारा; कड, किनारा.
 धरणि (णी) (धरणि [२९]) (सं) ना. — भूमि; माती; पृथ्वी.
 — ईश (ईश) (सं) ना. — राजा; भूपति.
 — ज — जात (ज; — जड (सं) ना. — द्रुम; झाड.
 — जा, — जे (ज; — जे) (सं) ना. — सीता; जानकी.
 — प, — पाल (प; — पाल) राजा; भूमिपति.
 — सुता (ते) (सुता [३]) (सं) ना. — सीतादेवी; जानकी.
 — सुर (सुर) (सं) ना. — ब्राह्मण; भूदेवता.
 — वर — भूत (धरं, — धूत) (सं) ना. — विष्णु; पर्वत;
 आदिशेष; महाराज.
 धरणिपुत्र (धरणिपुत्र) (सं) ना. — मंगळ; चंद्र; नरकासुर.
 धरणी (धरणी) (सं) ना. — धरा; भूमि.
 — तल (तल) (सं) ना. — भूतल; भूमंडळ,
 — रुह (रुह) (सं) ना. — वृक्ष; झाडे.
 धरणीवरेंद्र (धरणीवरेंद्र) (सं) ना. — महाशेष; अनंत,
 मेरुपर्वत; कासव; महाराज.
 धरधुर (धरधुर) (सं) ना. — आश्चर्य; अचंश; आधिक्य; अती.
 धरा (धरा) (सं) ना. — धरणी; पृथ्वी; भूमि; द्रोणवसूची पति;
 शीर; नाडी; गर्भ; गर्भाशय; उन्हाळा.
 धराधर (धराधर) (सं) ना. — पर्वत; विष्णु; सर्व.
 धरामर (धरामर) (सं) ना. — ब्राह्मण; भूसुर; भूदेव.
 धरारुह (धरारुह) (सं) ना. — झाड; वृक्ष.
 धरित्रि (त्री) (धरित्रि [३९]) (सं) ना. — धरणी; भूमि.
 धरित्रीपाल (धरित्रीपाल) (सं) ना. — राजा; भूपाल.
 धरिम (मा) (धरिम [३९]) (सं) ना. — तागडी; तराजूची
 पारडी.
 धरिसु (धरिसु) (क) धा. — धारण करणे; वापरणे; सहन करणे;
 वाहून नेणे; धरणे.
 धरे (धरे) (सं) ना. — 'धरा' पहा.
 धर्तूर (धर्तूर) (सं) ना. — धूर्त; धोत्रा.
 धर्म (धर्म) (सं) ना. — जातीपंथांचा आचारविचार; नियम;
 रुढी; रीति; नैतिक योग्यता; सुशीलता; सत्कृत्य. सत्समागम
 कर्तव्य; न्याय; समता; निषेधगतीगणा; भक्ति; औचित्य;

प्रकृति; स्वभाव; श्रुतिस्मृतीतील आचारविचार; यज्ञयागादि
 कर्म; दानधर्म; प्रथम पुरुषार्थ; युधिष्ठिर; यम.
 धर्मकर्तृ (र्ता) (धर्मकर्तृ [३९]) (सं) ना. — धर्माचे
 नियम पालन करणारा; धर्मगुरु.
 धर्मकार्य (धर्मकार्य) (सं) ना. — परहिताची कृति;
 परोपकार; धर्मार्थ संस्थेची स्थापना; अन्नछत्र; औषधालय.
 धर्मकैतु (धर्मकैतु) (सं) ना. — बुद्धदेव.
 धर्मक्षेत्र (धर्मक्षेत्र) (सं) ना. — पुण्यभूमि; कुरुक्षेत्र;
 दिल्लीजवळची युद्धभूमि; कौरवपांडवांचे युद्धांगण.
 धर्मचारिणि (णी) (धर्मचारिणि [२९]) (सं) ना. — धर्मपति;
 धर्मदारा.
 धर्मज (नेदन) (धर्मज [३०]) (सं) ना. — युधिष्ठिर;
 धर्मराज; प्रथम पांडव.
 धर्मज्ञ (धर्मज्ञ) (सं) ना. — धर्माधर्म विवेक जाणणारा;
 न्यायवंत; सद्गुणी; न्यायमूर्ति.
 धर्मद्रोह (धर्मद्रोह) (सं) ना. — धार्मिक आचाराचा विरोध.
 धर्मनिष्ठा (धर्मनिष्ठा) (सं) ना. — धर्माचारासक्त; धर्मशील.
 धर्मधारा (धर्मधारा) (सं) ना. — कन्यादान करण्याची एक
 विवाह पद्धति.
 धर्मपति (धर्मपति) (सं) ना. — शास्त्रपूत विवाहित वधु;
 पति.
 धर्मराम (धर्मराम) (सं) ना. — यम; युधिष्ठिर.
 धर्मशाले (धर्मशाले) (क) ना. — धार्मिक शिक्षण संस्था;
 पांथस्थासाठी बांधलेले घर.
 धर्मशास्त्र (धर्मशास्त्र) (सं) ना. — धार्मिक विधी सांगणारे
 शास्त्र.
 धर्मसंकट (धर्मसंकट) (सं) ना. — उभय संकट; श्रृंगापत्ति;
 द्विधा मनस्थिति; अनिर्णीत अवस्था.
 धर्मांग (धर्मांग) (धर्मांग [३९]) (सं) ना. — धर्मिष्ठ.
 धर्माधिकारि (धर्माधिकारि) (सं) ना. — मठ-देवालय
 यावरील अधिकारी किंवा व्यवस्थापक.
 धर्मासन (धर्मासन) (सं) ना. — न्यायपीठ; न्यायालय;
 न्यायासन.
 धर्मि (धर्मि) (सं) ना. — धर्ममूर्ति; 'धर्मज्ञ' पहा.
 धर्म (धर्म) (सं) ना. — धर्म; औषध; मस्ती.
 धर्मणि (णी) (धर्मणि [२९]) (सं) ना. — अनीतिमान स्त्री;
 दुराचारिणी; विधवा; उद्धता.
 धव (धव) (सं) ना. — पति; नवरा; मालक; भर्ता; यजमान;
 चाता; रक्षणकर्ता.
 धवल (धवल) (सं) ना. — पांढरेपणा; शुद्धता; स्वच्छता;
 सौंदर्य; कापूर.

धवलगिरि (धवलगिरी) (सं) ना. - हिमालय; हिमपर्वतशिखर.
धवलपक्ष (धवलपक्ष) (सं) ना. - शुक्लपक्ष; चंद्र असणारा
पंधारवडा.

धवलागार (धवलगाढ) (सं) ना. - सौध; राजप्रासाद;
चंद्रकांत; चिरेबंदी घर; पांढऱ्या मर्मरी दगडांचें घर.

धवलित (धवलित) (सं) वि. - पांढरें; शुद्ध; सुंदर

धवलित (मे) (धवलित [मै]) (सं) ना. - पांढरा रंग; उजेड;
पांढरेपणा; प्रातःकाळ; फटफटीत प्रकाश.

धवले (धवल) (सं) ना. - दवळी गाय.

धवल (धवल) (सं) ना. - 'धवल' पहा.

धवळातपत्र (धवलपत्र) (सं) ना. - धवळारें; श्वेततन्त्र;
चक्रवर्तीपदाची लक्ष्मी; अबदागीर.

धवित्र (धवित्र) (सं) ना. - मृगाजिनाचा पंखा.

धादि (टी) (धादि [टी]) (सं) ना. - रीत सरणी; पद्धति;
शैली; वेग; धाई; स्वरा.

धात (तार) (धात [तार]) (क) ना. - ब्रह्मदेव; विधाता;
सृष्टिकर्ता; संरक्षक.

धातु (धातु) (सं) ना. - मूलवस्तु; त्रिदोष; रक्त; मांस; अस्थि;
वीर्य; वगैरे सप्त धातु. पंचमहाभूतें; लोहादि धातु रूपरसादि
विषय; बल; शक्ति; क्रियापदाचें मूलरूप; एक संवत्सर; देव;
आत्मा; ज्ञानाचे अवयव.

—साम्य (—साम्य) (सं) ना. - आरोग्य.

धातु (धातु) (सं) ना. - ब्रह्मा; सृष्टिकर्ता; विधाता; विष्णु;
सप्तर्षि; आत्मा; उपपत्ति; विवाहितेचा उपपत्ति.

धात्र (धात्र) (सं) ना. - 'धातु' पहा; चतुर्मुख; ब्रह्मदेव.
नियामक; साम न ठेवण्याचें भांडें.

धात्रि (त्री) (धात्रि [त्री]) (सं) ना. - दासी; भूमि; आजी;
रक्षण करणारी आई; आवळा; उग्रमाता.

धात्रिका (के) (धात्रिका [के]) (सं) ना. - 'धात्री' पहा.

धात्रीकल (धात्रीकल) (सं) ना. - आवळा; आमलक.

धान (धान) (सं) ना. - स्थापना; धारणा; संस्थापना

धान्य (धान्य) (सं) ना. - धनासंबंधीचें; ठेवण्यायोग्य;

आदरणीय; दाणा; 'दवस' पहा.

—राज (—राज) (सं) ना. - सातु; बाली

—वीर (—वीर) (सं) ना. - लांबट धान्य; लांबट दाणा.

धान्यक (धान्यक) (सं) ना. - धने; कोथिंबीर

धानुष्क (धानुष्क) (सं) ना. - तिरंदाज; धनुर्विद्या जाणणारा.

धानुष्य (धानुष्य) (सं) ना. - वेळ; वेत.

धाम (मन) (धाम [मन]) (सं) ना. - घर; वास; शरीर;
कांती; किरण; प्रकाशज्योति; मर्यादा; घट्टपणा; आधार;

बळ; जन्म.

—केशि (—केशि) (सं) ना. - सूर्य.

धामनिधि (धामनिधि) (सं) ना. - किरणाकर; सूर्य.

धार (धार) (सं) वि. - धरणारा; धारण करणारा; वाहणारा.
(सं) ना. - वृष्टि; धुकें; अनारोग्य; भय.

धारक (धारक) (सं) वि. - आधारभूत; अवधारित; स्तंभ;
बुडबुडा; कारंजा.

धारण (धारण) (सं) ना. - धारणा; पत्कर; आदर; स्मरण;
सहनशीलता; रक्षण; श्वासनिरोध; मनोनिग्रह.

धारणे (धारणे) (सं) ना. - धारणा; आधार; किंमत; दर; भाव;
व्रताचे उच्चापन; 'धारण' पहा.

धारा (धार) (सं) ना. - प्रवाह; विवाहांतील मुख्य क्रिया;
कन्यादान; शास्त्राची धार; बोड्याची चाल; दानाचें पाणी सोडणें.

—मुहूर्त (—मुहूर्त) (सं) ना. - कन्यादानाचा
मंगल समय.

धारागृह (धारगृह) (सं) ना. - स्नानगृहांतील फवारा; वृष्टि;
जलवर्षाव.

धाराग्र (धारग्र) (सं) ना. - खड्गाची धार; बाणाचें तीक्ष्ण
टोंक.

धारातीर्थ (धारतीर्थ) (सं) ना. - रणक्षेत्र; युद्धांतील
रक्तपाताचें मरण.

धारादत्त (धारदत्त) (सं) ना. - पाणी सोडून केलेले दान;
शास्त्रोक्त देणगी.

धाराधर (धारधर) मेघ; जलद; जलधारण करणारा.

धारासंपात (धारसंपात) (सं) ना. - संततधार पाऊस;
पावसाची झड; मुसळधार पाऊस; 'सोने' पहा.

धाराळ (धारळ) (सं) वि. - सदळ हातानें देणारा; उदार
हृदयी; विपुल; भरपूर.

—तन (—तन) (सं) ना. - औदार्य; दानशूरता.

धाराळि (धारळि) (सं) वि. - उदार हृदयाचा; दानी; मुक्त
हस्तानें देणारा.

धारि (धार) (सं) ना. - धारण करणारा; आश्रयदाता; वाहक;
धारक; धरणारा.

धारिणि (णी) (धारिणि [णी]) (सं) ना. - धरणारी; धारण
करणारी; भूमि.

धारुणि (धारुणि) (सं) ना. - धरणी; भूमि; धरा.

धारे (रा) (धार [रा]) (सं) ना. - पाण्याचा प्रवाह; पाण्याची
धार; तरवारीच्या पात्याची धार; बोडचाल.

धारेयेरे (धारयेरे) (क) धा. - कन्यादान करणें; विवाहांतील
मुख्य क्रिया विधीपूर्वक करणें.

धार्तराष्ट्र (धारतराष्ट्र) (सं) ना. - कौरव; धृतराष्ट्रपुत्र;
हंसविशेष.

धार्मिक (ಧಾರ್ಮಿಕ) (सं) वि. - धर्मशास्त्र संमत; धर्मसंबंधी.
धाट्य (ಧಾಟ್ಯ) (सं) ना. - धीटपणा; औद्धत्य; मस्ती;
धैर्य; मर्यादातिक्रम.

धावक (ಧಾವಕ) (सं) वि. - वेगानें जाणारा.

(सं) ना. - कपडे धुणारा; परीट; रजक; एक संस्कृत नाटककार.

धावति (ಧಾವತಿ) (अ.दे) ना. - श्रम; कष्ट; थकवा; अंगमेहनत.

धावन (ಧಾವನ) (सं) ना. धषण; रंधणूक; रांधण; सफाई;

स्वच्छता; शोध; दौड; धाव; विरोध.

धावत्य (ಧಾವತ್ಯ) (सं) ना. - पांढरेपणा; सौंदर्य; निर्मलपणा.

धा (दा) ळ (ಧಾ [ಧಾ] ಳ) (अ.दे) ना. - कल; ओढा; उंच

निशाण; कांती; शोभा.

धा (दा) ळि (ಧಾ [ಧಾ] ಳಿ) (क) ना. - धाटी; चढाई; लूट;

वेढा; लग्ना.

धि (ಧಿ) (सं) ना. - समूह; रास; आधार; धारणा.

धिक (ಧಿಕ) (सं) अ. - तिरस्कार सूचक शब्द; धिक्कारदर्शक
अव्यय.

धिकरिसु (ಧಿಕರಿಸು) (क) धा. - धिक्कारणें; पाय घसरणें;

तिरस्कारणें; त्याग करणें; नाकबूल करणें.

धिक्कार (ಧಿಕ್ಕಾರ) (सं) ना. - तिरस्कार; नाकबुली; असंमति;

अधिक्षेप; दुर्लक्ष.

धिककृत (ಧಿಕಕೃತ) (सं) वि. - तिरस्कृत; अलक्षित; अमान्य;

नाकबूल.

धिक्षण (ಧಿಕ್ಷಣ) (सं) ना. - बृहस्पति; सुरगुरु.

धिक्षणे (ಧಿಕ್ಷಣಿ) (सं) ना. - बुद्धि; ज्ञान; समजूत; जाणतेपणा.

धी (ಧಿ) (सं) ना. - बुद्धि; ज्ञान; जाणीव; समज.

धीमणि (ಧೀಮಣಿ) (सं) ना. - श्रेष्ठबुद्धि.

धीमत् (मंत) (ಧೀಮತ್ [ಮಂಡ]) (सं) वि. - विवेकी;

बुद्धिमान; जाणता; समजदार.

धीमति (ಧೀಮತಿ) (सं) ना. - विवेकिनी; जाणती स्त्री.

धीमन् (ಧೀಮನ್) (सं) ना. - 'धीमत्' पहा. बुद्धिवंत.

धीर (ಧೀರ) (सं) ना. - शूर; बलशाली; धीर; दांडगा; पंडित;

स्थिरबुद्धि; कलि.

धीरोदात्त (ಧೀರೋದಾತ್ತ) (सं) ना. - धीरगंभीर; कथानायक;

महापुरुष.

धीवर (ಧೀವರ) (सं) ना. - विद्वान; पंडित; कोळी; नावाडी.

धीवसि (ಧೀವಸಿ) (सं) ना. - शत्रु; बैरी.

धीन (ಧೀನ) (सं) ना. - बुद्धिस्वामी; विद्वान्; पंडित.

धीसचिव (ಧೀಸಚಿವ) (सं) ना. - सारासार विचार सांगणारा

मंत्री; केवल सल्लागार.

धुत (ಧುತ) (सं) वि. - थरथरणारा; कंपित; लटपटलेला. दयेनें

पावळलेला.

धुनि (ಧುನಿ) (सं) वि. - गर्जणारा; कंप पावणारा; ओरडणारा.
(सं) ना. - कंपन; थरकाप; नदी.

धुमुकु (ಧುಮುಕು) (क) ना. - उत्साहानें आंत

धुम्मिक्कु (ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕು) (क) शिरलेला; धुडुमदिशी उडी मारणें;

मागचापुढचा विचार न करता टकलणें.

धुर (र) (ಧುರ [ರ]) (सं) ना. - पुढचा भाग; मुख्य भाग;

जू; मारा; युद्ध; कापाकापी.

धुरंधर (ಧುರಂಧರ) (सं) ना. - धुरा वाहणारा; जोखम घेणारा;

कर्तव्यभार संभालणारा; मुखंड; पुढारी; गाडीला जोडलेला

बैल.

धुरीण (ಧುರೀಣ) (सं) ना. - पुढारी; नायक; नेता; समर्थ;

धुरंधर.

—ख, —ते, —तन (धु, — डै, — डंड) (सं) ना. - पुढारीपण;

नायकत्व; नेतेपण.

धुरे (ಧುರೆ) (सं) ना. - ओझे; भार; धुरा; जू; जोखम.

धुर्य (ಧುರ್ಯ) (सं) वि. - भार वाहण्यास योग्य; नेता

बनलेला; पुढारी झालेला.

धूत (ಧೂತ) (सं) वि. - लंगोट घातलेला; गमावलेला; शुद्ध;

हरवलेला; धुतलेला; सोबला.

धूतादेवि (ಧೂತಾದೇವಿ) (सं) ना. - पतिव्रता; चारुदत्ताची पत्नि.

धूप (ಧೂಪ) (सं) ना. - सुगंध द्रव्य, सुगंधी धूर, चंदन;

धुपाचे झाड.

धूपवर्ति (ಧೂಪವರ್ತಿ) (सं) ना. - उदबत्ती; उदकाडी; अगरबत्ती.

धूपायित (ಧೂಪಾಯಿತ) (सं) वि. - सुगंधित; धूप घातलेलें;

जळणारे; वापरांत असलेलें; इव्हळणारे.

धूम (ಧೂಮ) (सं) ना. - धूर; धूम.

धूमल (ಧೂಮಲ) (सं) ना. - धूसर; कंदी रंग; राखी रंग.

धूमकेतु (ಧೂಮಕೇತು) (सं) ना. - अग्नि; एक नक्षत्र;

उत्पातचिन्ह; शेंडे नक्षत्र

धूमयानि (ಧೂಮಯಾನಿ) (सं) ना. - आकाश; आभाळ.

धूमशकट (ಧೂಮಶಕಟ) (सं) ना. - अग्निरथ; रेलगाडी;

आगगाडी.

धूम्य (म्ये) (ಧೂಮ್ಯ [ಮ್ಯೆ]) (सं) ना. - धुराचा लोट;

धूमराशी.

धूम्र (ಧೂಮ್ರ) (सं) ना. - धूर; धूम; धूसर रंग; अंधार;

अंधुकता; प्रोक्षण; बिपडणी; फगारा.

पत्र (ಪತ್ರ) (सं) ना. - तमाखू.

धूम्रपायि (ಧೂಮ್ರಪಾಯಿ) (सं) ना. - धूम्रपानाचें साधन;

गुडगुडी; चिलीम.

धूर्जटि (टिन्) (ಧೂರ್ಜಟಿ [ಟಿन्]) (सं) ना. - शंकर;

धूसरजटा असणारा.

धूर्त (धूर्त) (सं) वि. - दूरदर्शी; वंचक; फसव्या; समर्थ;
बलशाली; युक्तिवाज; शठ.

धूलि (ली) (धूलि [७९]) (सं) ना. - धूल; माती; मातीचा
दिगारा; रजःकण.

—(हु) धूसरित (हु [धूसरित]) (सं) वि. - धूळीने
भरलेले; मळलेले; पूडपूड झालेले; धूळमय बनलेले.

धूलिध्वज (धूलिध्वज) (सं) ना. - वावटळ; झंझावात.

धूसर (धूसर) (सं) ना. - कंदी; राखी; धुरकट रंग; उंट; गाढव.

धूलि (धूलि) (सं) ना. - 'धूलि' पहा.

—त (ठ) (सं) ना. - मातीच माती; धूळमय; ओबळे.

—इसु (असु) अंगभर धूळ माखणे; विध्वंस करणे;

—ओबिसु (ओबिसु) वाटेल तसा खर्च करणे.

धूळीपट (धूळीपट) (सं) ना. - पतंग; पताका; हवेवर तरंगारा;
दाणा; न्हास; उध्वस्तपणा.

धूळीपटल (धूळीपटल) (सं) ना. - वावटळ; 'धूलिध्वज'
पहा.

धृत (धृत) (सं) वि. - धारण केलेले; स्वीकारलेले; पेटलेले;
भादर केलेले.

धृतराष्ट्र (धृतराष्ट्र) (सं) ना. कौरवांचा पिता; गांधारीचा
पति; राष्ट्रपुढारी; हंस विशेष; एक गंधर्व.

धृति (धृति) (सं) ना. - दारुण; धृष्टपणा; संतोष; निश्चलता;
दान; धारणा; प्रसन्नता; यत्न; एक ताल.

—केडु (केडु) (क) धा. - धीर खचणे; भिणे; नंचल होणे.

धृष्ट (धृष्ट) (सं) वि. - समर्थ; निर्लज्ज; आत्मप्रौढी सांगणारा
नायक; आपलेच स्तोम माजवणारा पुढारी.

धृष्टद्युम्न (धृष्टद्युम्न) (सं) ना. द्रुपदपुत्र; द्रौपदीचा भाऊ.

धैनु (धैनु) (सं) ना. - गाय; पुढवट गाय; पहिल्या विताची
गाय.

धैनुक (धैनुक) (सं) ना. - बलरामाला मारण्यासाठी कंसाने
पाठविलेला राक्षस.

धैय (धैय) (सं) वि. - चढविला जाणारा; ठेवला जाणारा.

धैनुक (धैनुक) (सं) ना. - गोवृंद; गाईचा कळप;

धैर्य (धैर्य) (सं) ना. - धीटपणा; निर्भीकता; छातीथोकपणा;
धृष्टपणा; सहनशीलता.

—वंत, -स्य (वंत; -स्य) (सं) नां. - निर्भय; पट्टा;
धैर्यशाली

धैवत (धैवत) (सं) ना. - संगीतातील सहावा स्वर; सहावा
सूर.

धोपने (धोपने) (क) अ. - धपविशी; धपकन

धोका (के) (धोका) (क) (अ.दे) ना. - फसवणूक; धका;
गंडांतर; धंचना; पीडा.

धोबि (धोबि) (अ.दे) ना. - परीट; रजक.

धोर (लु) (धोर [७७]) (अ.दे) ना. - नगारा; भेरी; दुंदुभी;
डांगोरा.

धोरण (ण) (धोरण [७७]) (सं) ना. - दीर्घ विचार; भावी
विचार; रीत; क्रम; राजनीति; शासनपद्धति; वाहन; गाडी;
रथ; घोड्याची चाल.

धोरणि (धोरणि) (सं) वि. - धोरण असलेला; दीर्घदृष्टि;
ध्येववादी; सत्प्रवृत्त; हत्तीवरून फिरणे; रथातून फिरणे.

धोरणे (धोरणे) (सं) ना. - पुढील ध्येय; वर्तन; नीति; दीर्घ
दृष्टि.

धौत (धौत) (सं) वि. - धूत; धुतलेले; स्वच्छ, पांढरें; निर्मळ;
सफेत.

धौम्य (धौम्य) (सं) ना. - एक महाभारतीय ऋषि.

धौरेय (यक) (धौरेय [७७]) (सं) वि. - ओझे वाहण्यास
समर्थ; शक्तिशाली.

(सं) ना. - पुढारी; नेता; बैल; घोडा; नायक.

ध्मात (ध्मात) (सं) वि. - ध्वनित; फुंकलेला; फुंकून वाजविलेला.

ध्यान (ध्यान) (सं) ना. - चिंतना; गाढ विचार; योजना; तप;
मनन; एकचिंतता.

—इसु (असु) (क) धा. - ध्यान करणे; चिंतन करणे.

—पर (उप) (सं) वि. - ध्यानस्थ; चित्तनम्र; एकाग्रचित्त.

ध्यानि (ध्यानि) (सं) ना. - ध्यान करणारा; तपस्वी; पुढील
विचार करणारा.

ध्येय (ध्येय) (सं) वि. - ध्यान करण्यायोग्य; चिंतनीय;
विचार करण्याजोगा.

(सं) ना. - ध्येय; गम्य; उद्देश्य; लक्ष्य; योग्याकांक्षा.

ध्रुव (ध्रुव) (सं) वि. - सिद्ध; अचंचल; बद्ध; स्थिर; शाश्वत;
चिरंतन; आकाश; खुंटी; रहस्य; महादेव; विष्णु; ध्रुव नक्षत्र;

भूगोलाचा उत्तर दक्षिण ध्रुवबिंदु; विजेच्या तारेची दोन टोके
ध्रुवनक्षत्र (ध्रुवनक्षत्र) (सं) ना. - ध्रुवांचे राज्य शासन;

उत्तर दिशा दाखविणारे ध्रुवनक्षत्र.

ध्रुवलोक (ध्रुवलोक) (सं) ना. - ध्रुवप्रदेश; ध्रुवराजाचे
राज्य.

ध्रुववृत्त (ध्रुववृत्त) (सं) ना. - भूगोलाच्या दक्षिणोत्तर
ध्रुव प्रदेशातील २३॥ अंशातील वलयें.

ध्वंस (ध्वंस) (सं) ना. - नाश; हानि; अकल्याण.

ध्वंसि (ध्वंसि) (सं) ना. - नाश करणारा; विध्वंसक;
अकल्याण करणारा.

ध्वज (ध्वज) (सं) ना. - बावटा; पताका; निशाण; निशाणाची
काठी; खूण; संज्ञा; सेना; पथिकाश्रम; सद्गृहस्थ; व्यापारी खूण;
गर्व; दुरस्मिमान.

ध्वजपट (ध्वजपट) (सं) ना. - पताका; बावट्याचे कापड;
निशाण

ध्वजस्तेम (ध्वजस्तेम) (सं) ना. - निशाणाचा खांब.

ध्वजारोपण (ध्वजारोपण) (सं) ना. - ध्वज फडकवणे;
निशाण रोवणे; पताकारोहण.

ध्वजावरोहण (ध्वजावरोहण) (सं) ना. - ध्वज उतरवणे;
पताकावतरण; निशाण खाली काढणे.

ध्वजिनि (नी) (ध्वजिनि [२९]) (सं) ना. - सैन्य;
सेनाविभाग.

ध्वनत् (ध्वनत्) (सं) वि. - आवाज देत राहणारा; ललकारी
देणारा.

ध्वनि (ध्वनि) (सं) ना. - शब्द; नाद; आवाज; हाक. चाहूल;
व्यंग्यार्थ; सूचितार्थ.

ध्वनित (ध्वनित) (सं) वि. - समजलेले; कळलेले; उच्चारित;
तोंडातून बाहेर पडलेले.

(सं) ना. - गर्भितार्थ; सूचितार्थ; ध्वनि; व्यंग्यार्थ; उच्चारलेले
शब्द.

ध्वस्त (ध्वस्त) (सं) वि. - नष्ट; नाश पावलेले; नाश केलेले.

ध्वस्ति (ध्वस्ति) (सं) ना. - नाश केलेली वस्तु; नष्ट जिनस.

ध्वाक्ष (ध्वाक्ष) (सं) ना. - कावळा; बगळा; भिक्षेकरी; भिक्षुक;
अविवेक.

—आराति (आराति) (सं) ना. - 'घुबड'

—पुष्ट (पुष्ट) (सं) ना. - कोकीळ.

ध्वाक्षध्वज (ध्वाक्षध्वज) (सं) ना. - कर्ण.

ध्वान (ध्वान) (सं) ना. - स्वर; ध्वनि; उच्चस्वर; पहाडी
आवाज; खडाशब्द; चाहुल;

ध्वांत (ध्वांत) (सं) वि. - आवरलेले; झाकलेले.

(सं) ना. - अंधार; काळोख; पांघरूण.

—अरि, —शत्रु (अरि, — शत्रु) (सं) ना. - सूर्य; चंद्र;
नक्षत्र; पांढरा रंग.

न

न (न) (सं) ना. - 'त' वर्गाचे ५ वे व्यंजन; अनुनासिक;
नकारार्थी उपसर्ग.

(सं) वि. - पातळ; मोकळे; त्याच खुणेचे; अविभाज्य.

(क) ना. - गणेश; संपत्ति; समूह; युद्ध; मोर्ती.

(सं) अ. - नव्हे; नाही; नको.

नक (नक) (क) ना. - नाच.

नकलि (नकलि) (अ. दे) ना. - चेष्टा; पोरकटपणा; अनुकरण;
नकल; कृत्रिमता; कुचेष्टा; हास्य.

नकलु (नकलु) (अ. दे) - नकल; तर्जुमा; प्रत; अवतरण;
उतारा.

नकार (नकार) (क) ना. - नाकबुली; अमान्यता; तिरस्कार;
निराकरण; 'न' अक्षर.

नकाश (क्षे) (नकाश [२९]) (अ. दे) ना. - नकाशा; स्थूल
मानाची रूपरेषा; आराखडा; भूपट; आलेख; मानचित्र;
शिल्प; नकशीकाम.

नकुळ (नकुळ) (सं) ना. - मुंगूस; पांडवातील चौथा पुरुष. शिव.

नकु (नकु) (क) धा. - चाटणे; 'नगु' या कन्नड धातूचे
भूतकृदंत; हसत.

नक्त (नक्त) (सं) ना. - रात्र; अंधार; प्रदोषकालीन जेवण;
रात्रीचा एकाहार; एकभुक्तप्रत.

नक्तक (नक्तक) (सं) ना. - बाण पोषाख; लक्तर; फाटकी वस्त्रे;
धांदोडी; चिंधी.

नक्तंचर (नक्तंचर) (सं) ना. - रात्रीचर; पिशाच; राक्षस;
चोर; घुबड; मांजर; निशाचर.

नक्तभोजन (नक्तभोजन) (सं) ना. - दिवसभर उपोषण
करून रात्री केलेले जेवण; एकभुक्तप्रदोष जेवण.

नक्तमुखा (खे) (नक्तमुखा [३१]) (सं) ना. - रात्रीचा
प्रारंभ; शामवेळ; सायंकाळ; संध्या.

नक्त (नक्त) (सं) ना. - मकर; मगर; सुसर; अंत; समारोप.

नक्तध्वज (नक्तध्वज) (सं) ना. - मकरकेतु; सुसरीचे चिन्ह
असलेली पताका; काम; प्रयुग्म; मीनकेतन.

नक्षत्र (नक्षत्र) (सं) ना. - तारका; तारा.

—ईश (ईश) (सं) ना. - चंद्र.

—मंडल (मंडल) (सं) ना. - नक्षत्र लोक;

—माले (माले) (सं) ना. - सत्तावीस नक्षत्रांचा पुंज;
२७ मण्यांची माळ.

नक्षत्रचिन्ह (नक्षत्रचिन्ह) (सं) ना. - फुली; तारकांकन;
तान्याची खूण; शेवंतीचे फूल.

नख (खर) (नख [३०]) (सं) ना. - नख; कखाग्र.

नखखनन (नखखनन) (सं) ना. - खाज.

नखपंजर (नखपंजर) (सं) ना. - नखांची पकड; नखांचा पंजा.

नखरा (नखरा) (अ. दे) ना. - सुरका; कोरडी पेट.

नखरायुध (नखरायुध) (सं) ना. - हिंस्रपशु; नखच हत्यार
असणारे सिंहादिक प्राणी; लढाऊ कोंबडा.

नग (नग) (सं) ना. - पर्वत; वृक्ष; अलंकार; अगति.

नगकुलिश (नगकुलिश) (सं) ना. - नगावर सत्ता गाजवणारा इंद्र.

नगजाते (ता) (नगजाते [ता]) (सं) ना. - पर्वतकन्या; पावैती; गिरीनदी.

नगण (नगण) (सं) ना. - तीन लघु अक्षरांचा गण.

नगदि (हु) (नगदि [हु]) (अ. दे) ना. - रोल; रोलड; रोखीचा व्यवहार.

नगधर (नगधर) (सं) ना. - गोवर्धनधारी; कृष्ण.

नगपति (नगपति) (सं) ना. - हिमालय; पर्वतांचा स्वामी; नगाधिराज.

नगर (रि) (नगर [रि]) (सं) ना. - शहर; पट्टण; अरण्या-जवळचे गांव.

नगवैरि (हर) (नगवैरि [हर]) (सं) ना. - पर्वतशत्रु; इंद्र.

नगाधिप (नगाधिप) (सं) ना. - हिमालय; पर्वतराज.

नगाखाना (नगाखाना) (अ. दे) ना. - देवाल्यातील वाद्यस्थान; नखाखाना.

नगारि (नगारि) (अ. दे) ना. - नगरा; भेरी; ढोल. चर्मवाद्य. (सं) ना. - इंद्र.

नगेगेडि (नगेगेडि) (क) ना. - निर्लज्ज; निलाजरा.

नगेगेडु (नगेगेडु) (क) वि. - हास्यास्पद; अपहास्य कारक; हास्यबळी.

नगौकस (नगौकस) (सं) ना. - पर्वतच घर असणारा; श्वापद; रानटी मनुष्य.

नगु (नेगु) (नगु [नेगु]) (क) धा. - ठेचून जाणे; चुरगळणे; चुरमळणे; मार खाणे.

नग्न (नग्न) (सं) वि. - विवस्त्र; दिगंबर; सहजस्थितीतील (प्राणी).

(सं) ना. - संन्यासी; जैनमुनी; शिव.

—खड्ग (—खड्ग) (सं) ना. - म्यानातून काढलेली तरवार. पाजळलेली तरवार.

नग्निका (के) (नग्निका [के]) (सं) ना. - नग्नस्त्री; लहान मुलगी.

नचिकेत (नचिकेत) (सं) ना. - एक मुनी; अग्नि.

नचचण (नचचण) (क) ना. - नर्तन; नृत्य.

नचवाणि (नचवाणि) (क) ना. - नर्तकी; वेश्या; नाचणारी; नृत्यांतील पदविन्यास.

नचिके (नचिके) (क) ना. - विश्वास; श्रद्धा; 'नेचिके' पहा.

नचु (नचु) (क) धा. - मान्यता देणे; कबुली देणे; विश्वास ठेवणे; अपेक्षिते; आधारणे.

(क) ना. - मान्यता; कबुली. विश्वास.

—इके (—इके) (क) ना. - विश्वास; आधार; मान्यता.

—इसु (—इसु) (क) धा. - विश्वासणे; मानणे; मान्यता देणे.

नजराणा (णि) (नजराणा [णि]) (अ. दे.) ना. - बक्षीस; उपायन; पारितोषिक; बहुमान; उत्तेजन; जवरदस्तीने लादलेला कर.

नजर (रु) (नजर [रु]) (अ. दे) ना. - दृष्टि; गौरवार्थ दिलेले बक्षीस; 'नजराणा' पहा.

नजातशत्रु (नजातशत्रु) (सं) ना. - अजातशत्रु; युधिष्ठिर; रामचंद्र.

नजुगु (नजुगु) (क) धा. - कुस्करणे; मुद्दा होणे; मार बसणे; पूड होणे; नायनाट होणे; अस्ताव्यस्त होणे.

नजुगुजु (नजुगुजु) (क) ना. - दुर्दशा; खरपूस मार; चकाचूर; नायनाट.

नंजिडि (नंजिडि) (क) धा. - विष कालवणे; विष भरणे.

नंजु (नंजु) (क) धा. - कोमेजणे; उतरविणे.

(क) ना. - विषण्णता; कोमेजलेला पदार्थ; वाळलेली वस्तु; मेंदूचा वात; नंज.

नंजुगोरल (नंजुगोरल) (क) ना. - विषकंठ; नीलकंठ; शिव.

नंजुडु (नंजुडु) (क) ना. - विष पिणारा; शिव.

नट (नट) (सं) ना. - अभिनयकार; सोंगाड्या; नर्तक; शिव; ढोंगी.

नटन (ने) (नटन [ने]) (सं) ना. - अभिनय; सोंग; ढोंग; नर्तन.

नटराज (नटराज) (सं) ना. - नटश्रेष्ठ; शिवाचा तोंडव-नृत्यावतार; शिव.

नटि (टी) (नटि [टी]) (सं) ना. - अभिनेत्री; नर्तिका; नाटकांत काम करणारी; सूत्रधार पति; सोंगाडी.

नटिकेमुरि (नटिकेमुरि) (क) धा. - बोटे मोडणे; शाप देणे; तिरस्कार करणे.

नटिसु (नटिसु) (क) धा. - अभिनय करणे; सोंगाची बतावणी करणे; ढोंग करणे.

नट्ट (नट्ट) (क) ना. - नाट्य; नर्तन; नाच; विषप्रयोग. (क) अ. - मध्यंच; मध्यंतरी.

—नडु (—नडु) (क) अ. - मधोमध; केंद्रस्थानी; मध्यमार्गी; मधूनमधून.

नट्टगेडि (नट्टगेडि) (क) ना. - निराश्रित; मिश्रुक; भटक्या.

नट्टडवि (नट्टडवि) (क) ना. - अरण्यमध्य; घोरवन; भयंकर कानन; जंगल.

नट्टविग (नट्टविग) (क) ना. - नट; नर्तक; नृत्यशिक्षक.

नट्टिरुल्लु (नट्टिरुल्लु) (क) ना. - मध्यरात्र; ऐनरात्र.

नहु (नहुँ) (क) अ. - आंत शिलन; रुन.

(क) ना. - मध्य; केंद्र; गवती मूल; तडा; अङ्कचण; तडा; संकट.

नहुगार (नहुँगार) (क) ना. - कुंदा खणणारा; हरळी

नहुव (नहुँव) काढणारा; नृत्य शिकवणारा; नट; नर्तक.

नहुगति (विति) (नहुँगति [विति]) (क) ना. - नटी; नर्तकी; अभिनेत्री.

नडते (नडते) (क) ना. - आचरण; वर्तन; वागणूक; चर्या; चाल; शील.

नडपाडु (नडपाडु) (क) धा. - फिरणे; हलणे; हदरणे.

नडपु (नडपु) (क) धा. - चालविणे; फिरविणे; चालवू देणे; यथासांग करणे; पुढे करणे; रक्षण करणे; जोपासणे.

(क) ना. - आचरण; वर्तन.

नडवळि (नडवळि) (क) ना. - वर्तन; रीति; शील; चरित्र; मार्ग; पद्धति; नियम; शिरस्ता.

नडवे (नडवे) (क) ना. - राजमार्ग; रस्ता.

नडसु (नडसु) (क) धा. - चालविणे; चालते करणे.

नडावळि (नडावळि) (क) ना. - 'नडवळि' पहा.

नडिगे (नडिगे) (क) ना. - गति; वेग; संचार; आचरण; चाल.

नहु (नहु) (क) धा. - आत घालणे; खुपसणे; रोवणे; रुजवणे; मातीत घालणे.

(क) ना. - कंघर; देहमध्य; कटि; मध्यमा.

—इसु (—इसु) (क) धा. - लावणे.

—कहु, —पट्टि (—कहुँ-पट्टि) (क) ना. - कमरपट्टा;

कडोरा; कंघरबंध.

नहुक (नहुक) (क) ना. - थरकाप; भीति; हादरा.

नहुगु (नहुगु) (क) धा. - कंप पावणे; हलणे; थरथरणे.

नहुनीरलिकैबिडु (नहुनीरलिकैबिडु) (क) धा. - अर्धवट साध्य करून दूर होणे; अर्धवार हात सोडणे; मध्येच आश्रय तोडणे.

नहुवगळ (नहुवगळ) (क) ना. - मध्यान्ह; भरदिवस; भरदुपार.

नडे (नडे) (क) धा. - जाणे; चालविणे; पार होणे; पैलतीर गांठणे; सोडून जाणे; त्यागणे; निवारणे; होणे.

(क) ना. - शील; चालचलणूक.

(क) अ. - उत्तम रीतीने; एवढेच नव्हे तर.

नडेगालु (ल) (नडेगालु [ल]) (क) ना. - पादचारी; पदयात्री; पायी. जाणारा.

नडेगेडु (नडेगेडु) (क) धा. - थांबणे; विलंब लावणे; गतिभंग होणे.

नडेगेडिसु (नडेगेडिसु) (क) धा. - थांबविणे; गतिभंग करणे; गतिरोध करणे.

नडेगोलिसु (नडेगोलिसु) (क) धा. - चालेलसे करणे; चालू करणे.

नडेगोटे (नडेगोटे) (क) ना. - सैन्याचा वेढा; वेढा घातलेले सैन्य.

नडेगोलु (नडेगोलु) (क) ना. - फिरतांना घेतलेली हातकांठी.

नडेतरु (नडेतरु) (क) धा. - चालत येणे; परंपरेने येणे.

नडेवळ (नडेवळ) (क) वि. - शास्त्रार्थ जाणणारा; शास्त्रज्ञ; विद्वान.

नडेबावि (नडेबावि) (क) ना. - वापी; विहीर; पायउताराची विहीर.

नडेमाड (नडेमाड) (क) ना. - विमान, आकाशयान; देवरथ.

नडेवकि (नडेवकि) (क) ना. - हंसपक्षी.

नडेवळि (नडेवळि) (क) ना. - वर्तन; रीति; नीति.

नडेवेण (नडेवेण) (क) वि. - दरिद्री; अत्यंत क्षीण झालेला; हीनशील.

नंट (नंट) (नंट [नंट]) (क) ना. - संबंधिक; आत; बंधन; व्याही.

नंटतन (नंटतन) (क) ना. - बांधव्य; आसत्त्व; नाते.

नंटस्तिके (नंटस्तिके) (क) ना. - आसत्त्वबंधी; नात्यांतील स्त्री,

रक्तसंबंधी.

नंटु (नंटु) (क) ना. - बांधव्य; नाते. मित्रत्व; परिचय; मनोहारिता; सौंदर्य; लालित्य; माधुर्य.

—तन (नंटु) (क) ना. - असत्त्व; नाते; मैत्री.

नण्णु (नण्णु) (क) ना. - मनोहारिता; शोभा; आसत्त्व; मीति; अनुराग.

नत (नत) (सं) वि. - वाकलेला; पडलेला; नमस्कार घातलेला; चपटा.

—दृष्ट (नत) (सं) ना. - दुर्दैवी; दुर्भाग्य.

नति (नति) (सं) ना. - बाक; नमस्कार; वक्रता; ओणवेपणा; आदर.

नत्तिंग (नत्तिंग) (क) ना. - शकुंतपक्षी; बगळा; 'उळिंग' पहा.

नत्तु (नत्तु) (क) धा. - बोबडे बोलणे; अस्पृष्ट बोलणे; (क) ना. - नथ; मोती.

नरव (नरव) (सं) ना. - 'न' अक्षर; अनुमान; तिरस्कार; अभाव; अनिश्चय.

नद (नद) (सं) ना. - ध्वनि; गर्जना; नदी;

नदि (दी) (नदि [दि]) (सं) ना. - प्रवाहिनी; जलवाहिनी;
तटिनी.

नदरु (नदरु) (अ. दे) ना. - नजर; नजराणा; देणगी; गृहीत
गोष्ठ; सामान्य समजूत.

नदिपु (नदिपु) (क) धा. - विज्ञविणें; थंड करणें; शांत करणें.

नदीज (सुत) (नदीज [सुड]) (सं) ना. - गंगानदीचा पुत्र;
भीष्माचार्य.

नदीप (नदीप) (सं) ना. - समुद्र; वरुण.

नदीमातृक (नदीमातृक) (सं) ना. - नदीच्या पाण्यावर
पिकणारे शेत.

नदीसेतु (नदीसेतु) (सं) ना. - नदीवरील पूल.

नदुळु (नदुळु) (क) ना. - तिरस्कार; धिःकार; आश्चर्य;
विस्मय.

—नगे (नगे) (क) ना. - उपहास; उपरोधक हास्य.

नद (नद) (सं) वि. - वाकलेले; तोडलेले; घुसडलेले.

नद (नद) (क) ना. - मी.

ननद (ननद) (सं) ना. - नर्णद; पतीची बहीण; जाऊ.

नने (नने) (क) धा. - मिजवणें; ओले करणें; मिजणें.

(क) ना. - कळी; न उमललेले फूल; सुकुल.

ननेकोनेथेरु (ननेकोनेथेरु) (क) धा. - पालवी फुटणें;

कळ्याफुलांनी ओथंबणें; अत्यानंद होणें; डवरणें.

ननेगणैय (ननेगणैय) (क) ना. - काम; मन्मथ; मदन.

ननेयव (विल) (ननेयव [विल]) (क) ना. - मदन; काम.

ननेपासु (ननेपासु) (क) ना. - पुष्पशय्या; फुलाचे

अंथरूप.

ननेसु (ननेसु) (क) धा. - ओलें करणें; मिजवणें.

ननेह (ननेह) (क) ना. - ओल; ओलेपणा.

नंद (नंद) (सं) ना. - आनंद; संतोष; नंदगोप; महानंदाचा
पुत्र; नंदराजा.

नंदन (नंदन) (सं) ना. - नंदगोपानें पाळलेला पोरगा.

नंदक (नंदक) (सं) ना. - कुलरक्षक; आनंद देणारा;

विष्णूचें खड्ड.

नंदगोकुल (नंदगोकुल) (सं) ना. - नंदगोपाचें राज्य;

लहान मुलांनी भरलेले घर; गौळवाडा; गोठा.

नंदन (नंदन) (सं) ना. - संतोष देणारा मुलगा; एक संवत्सर;

इंद्राचे उपवन.

नंदने (नंदने) (सं) ना. - संतोष देणारी कन्या.

नंदा (नंदा) (सं) ना. - पार्वती; गौरी; एकादशी; षष्ठी.

नंदादीप (नंदादीप) (सं) ना. - देवापुढें सतत तेवणारा

दिवा.

नंदि (नंदि) (सं) ना. - शिवाचें वाहन; वृषभ; बसवेश्वर;

शिवगण; एक वृक्ष; आनंद देणारा; शुभमंगल; हर्ष; एक
छंदशास्त्रकार.

नंदिकेश } (नंदिकेश)

नंदिकेश्वर } (नंदिकेश्वर) (सं) ना. - नंदीनाथ; नंदीवाहन;

शिव. नंदीकेश नामक नाट्यशास्त्रकार.

नंदीश्वर (नंदीश्वर) (सं) ना. - नंदीचा स्वामी; शिव.

नंदीग्राम (नंदीग्राम) (सं) ना. - अयोध्येजवळील एक
गांव.

नंदित (नंदित) (सं) वि. - आनंदित; तृप्त; हर्षित.

नंदिध्वज (नंदिध्वज) (सं) ना. - शिव; वीरशैवांची
धर्मपताका.

नंदिनी (नंदिनी) (सं) ना. - कन्या; पार्वती; गंगा; वसिष्ठाची
धेनु; आनंद देणारी.

नंदिमंटप (नंदिमंटप) (सं) ना. - शिवालयांतील
बसवेश्वर मंडप; गर्भ देवालयाची कमान; मंदिरांतील
गर्भकमान.

नंदु (नंदु) (क) धा. - विज्ञणें; थंड होणें; शांत होणें;
मालवणें.

—इसु (इसु) (क) धा. - विज्ञविणें; दिसेनासें होणें;
शांत करणें.

नंदुराय (नंदुराय) (क) ना. - चामड्याचें नाणें वापरांत
ठेवणारा राजा.

नन्नि (नन्नि) (क) ना. - सत्य; प्रीति; विश्वास; प्रामाणिकता;
वास्तवता; धिडई.

—कार (कार) (क) ना. - सत्यवादी; विश्वासूक; प्रामाणिक.

नपुंसक (नपुंसक) (सं) ना. - पौरुषहीन; अजाण; तृतीय
प्रकृति; मित्रा; हिजडा.

नस (सार) (नस [सार]) (क) ना. - नातु; नातवंड.

नप्पु (नप्पु) (सं) ना. - नातू.

नप्पु (प) (नप्पु [प]) (क) ना. - नपुंसक.

नप्पे (नप्पे) (क) ना. - जळम; मार; झाडावरील खापा; खच;
कच.

नका (नका) (अ. दे) ना. - लाम; बाकी; प्राप्ती.

नभ (भस्) (नभ [भस्]) (सं) ना. - आकाश; आभाळ; ढग;
पावसाळा; श्रावण.

नभश्चर (नभश्चर) (सं) ना. - आकाशगामी; ढग; देवता.

नभस्य (नभस्य) (सं) ना. - माद्रपदमास.

नभोजन (नभोजन) (सं) ना. - आकाशांत राहणारी;
आकाशांत जन्मलेली.

नभोमणि (नभोमणि) (सं) ना. - सूर्य; आकाश, रत्न.

नभोमंडळ (नभोमंडळ) (सं) ना. - वातावरण; आकाश.
 नमः (मन) (नमः [मन]) (सं) ना. - नमस्कार; वंदन;
 वाक्पणे.
 नमलु (नमलु) (क) धा. - रबंध करणे; चषळणे; 'नेमरू' पहा.
 नमस्कार (नमस्कार) (सं) ना. - वंदन; नम्रता; लीनता.
 नमस्ते (नमस्ते) (सं) ना. - तुला नमस्कार; शिष्टाचा नमस्कार
 नमस्ये (नमस्ये) (सं) ना. - सेवा; अनुभव.
 नमित (नमित) (सं) ना. - वंदन केलेले; वाकलेले; वाकविलेले.
 नमिसु (नमिसु) (क) धा. - वंदन करणे; नमस्कार करणे;
 गौरव करणे; वाक्पणे.
 नमुचि (नमुचि) (सं) ना. - इंद्रानें मारलेला एक राक्षस.
 नमूदिसु (नमूदिसु) (अ.दे) धा. - दाखल करून घेणे;
 लिहून घेणे व ठसा उठविणे; सांगणे; विवरण करणे.
 नमूने (ना) (नमूने [न]) (अ.दे) ना. - रीति; प्रकार;
 पद्धति; आदर्श.
 नमे (नमे) (क) धा. - गरीब होणे; दीन होणे; वालणे; रोडणे;
 क्षीण होणे; चित्तिणे.
 नमेरु (नमेरु) (सं) ना. - सुरपुंनाग वृक्ष; मंदार; रुद्राक्ष;
 नागकेशर.
 नमोस्तु (नमोस्तु) (सं) ना. - नमस्कार असो; जैन यति;
 विनयशाली; शरण; संन्यासी.
 नमन (नमन) (सं) वि. - नम्र; विनयशील.
 नंबर (नंबर) (अ.दे) ना. - संख्या; अंक, समस्या; शासन
 विचार.
 नंक्किस्त (गस्त) (नंक्किस्त [गस्त]) (क) वि. - विश्वासार्ह;
 विश्वस्त; मध्यस्थ; विश्वास असलेले.
 नंक्कि (ने) (नंक्कि [न]) (क) ना. - विश्वास; भरंवसा; आश्रय
 नंक्सु (नंक्सु) (क) धा. - विश्वास ठेवणे; मान्यता देणे;
 मन वळणे; मध्यस्थी करणे.
 नंबुगे (नंबुगे) (क) ना. - विश्वास; भरंवसा.
 नंबु (नंबु) (क) धा. - विश्वास ठेवणे; आश्रय देणे; मन
 लावणे; भरंवसा करणे; आकांक्षा बाळगणे.
 नंबुलि (नंबुलि) (क) वि. - विश्वासूक; प्रामाणिक; भरंवसा
 करण्यायोग्य; मध्यस्थ.
 नंबुदि (दि) (नंबुदि [दि]) (अ.दे.) ना. - केरळदेशीय
 अद्वैत ब्राह्मण; शंकराचार्यांची जन्मजाति.
 नम्मावु (नम्मावु) (क) ना. - वनहरिण; वराह.
 नम्मु (नम्मु) (क) ना. - ओल; ओलवा; मिजवण; सार्वता.
 नम्र (नम्र) (सं) वि. - वाकलेला; खळगे पडलेला; बाकदार;
 विनीत; दीन; मर्यादशील.
 -ने (डे) (सं) ना. - विनय; खळगा.

नय (नय) गुळगुळीतपणा; स्नेह; वाहन; स्पर्श; नीतिशास्त्र;
 राजकारण; मृदुता; उपाय.
 -न (न) (सं) वि. - नीतिशास्त्रज्ञ; नीतिमान्; योजक;
 उगाय करणारा; मऊ अंतःकरणाचा; चतुर राजकारणी.
 नयन (नयन) (सं) ना. - वाहन; नेण्याचे साधन; स्पर्शन;
 मार्गदर्शन; डोळा.
 नयनकर्ण (नयनकर्ण) (सं) ना. - चक्षुश्रवा; सर्प;
 डोळ्यांनीच ऐकणारा.
 नयनच्छद (नयनच्छद) (सं) ना. - पापणी; नेत्राचे आवरण;
 डोळ्याची झापड.
 नयनजल (नयनजल) (सं) ना. - अश्रु; आंसू; नयनांशु;
 नेत्रवारि.
 नर (नर) (सं) ना. - अर्जुन; स्नायु; नाडी; एका ऋषीचे नांव;
 घोडा; खुंटा.
 नरक (नरक) (सं) ना. - यमलोकीचे शिक्षास्थान; मलमूत्राशी;
 नरक राक्षस.
 -चतुर्दश (चतुर्दश) (सं) ना. - आश्विनातील
 कृष्णपक्षाची चौदावी तिथी.
 नरकवि (नरकवि) (सं) ना. - नवकवि; हलक्या प्रतीचा कवि.
 नरकासुर (नरकासुर) (सं) ना. - प्राग्जोतिष शहरातील
 एक राक्षस.
 नरकु (रकु) (नरकु [रकु]) (क) धा. - विव्हाल होणे; कण्हणे;
 इवळणे; ठेचणे; 'नगु' पहा.
 नरकुरि (नरकुरि) (क) ना. - अजागळ मनुष्य; शुंभ; मित्रा;
 असहाय स्थितीत राहणारा; मेंढीचे जीवन जगणारा.
 नरकेंसरि (नरकेंसरि) (सं) ना. - पुरुषश्रेष्ठ; वीराधिवीर;
 पुरुषसिंह.
 नरडु (नरडु) (क) ना. - अविनय; औधत्य; असंस्कृतता.
 नरनाथ (पति) (नरनाथ [पति]) (सं) ना. - पालक; जनक;
 मालक; राजा; स्वामी.
 नरनारायण (नरनारायण) (सं) ना. - अर्जुन आणि कृष्ण;
 कृष्णार्जुनरूपी एक ऋषि; प्रयत्न आणि दैव यांचा संगम.
 नरनारि (नरनारि) (सं) ना. - स्त्रीपुरुष; अर्धनारीनटेश्वर,
 शिवरूप विशेष.
 नरपशु (नरपशु) (सं) ना. - पशुसारखे भटकणारा; अज्ञानी;
 असंस्कृत.
 नरपुंगव (नरपुंगव) (सं) ना. - श्रेष्ठपुरुष; निघड्या छातीचा
 मनुष्य.
 नरबलि (नरबलि) (सं) ना. - मनुष्याला बळी देण्याचा यत्न.
 नरभक्षक (नरभक्षक) (सं) ना. - माणसे खाणारे राक्षस; हिंस्र
 पशु.

—बृक्ष (—बृक्ष) (सं) ना.—माणसे खाणारी आफ्रिकेतील झाडे.

नरमेध (नरमेध) (सं) ना.—मनुष्याला वळि देण्याचा यज्ञ.

नरलु (लु) (नरलु [लु]) (क) धा.—विहल होणे; कण्हणे; कष्ट होणे; गळून जाणे; पिरंगणे.

नरलोक (नरलोक) (सं) ना.—भूलोक; मृत्युलोक.

नरवाहन (नरवाहन) (सं) ना.—एक दिक्पाल.

नरविंध्य (नरविंध्य) (सं) ना.—अस्थिपंजर; हाडांचा सापळा.

नरशाईल नरशाईल (सं) ना.—नरश्रेष्ठ; नरसिंह.

नरसिंह (नरसिंह) (सं) ना.—सिंहाप्रमाणे बलिष्ठ; पुरुषश्रेष्ठ;

विष्णूचा चौथा अवतार.

नरहरि (नरहरि) (सं) ना.—नरसिंह

नरि (नरि) (क) ना.—कोल्हा; शृगाल; वंचक; जंबुक; धूर्त.

नरु (नरु) (क) वि.—कंपित; रुचकर.

—कंपु (—कंपु) (क) ना.—सुवास; सुगंध, सुरुचि.

—तंबुल (—तंबुल) (क) ना.—त्रयोदशगुणी विडा; घमघमणारा विडा.

—सुय (—सुय) (क) ना.—सुवासिक उच्छ्वास.

नरगु (नरगु) (क) ना.—राखीरंग; कंदीवर्ण.

नरु (नरु) (क) ना.—लहान दगड; काळा पत्थर. न फुटणारा दगड.

नरु (नरु) (क) धा.—कण्हणे; पिरंगणे; इवळणे.

नरे (नरे) (क) ना.—पिकणे; पक्क होणे; वयात येणे; केस पांढरे होणे; वेळेवर येणे; योग्य मार्गावर येणे.

(क) ना.—वार्धक्य; म्हातारपण; पांढरे केस.

नरेंद्र (रेंद्र) (नरेंद्र) (क) ना.—राजा; पुरुषश्रेष्ठ.

नरु (नरु) (क) धा.—विश्वास ठेवणे; मान्यता देणे, कबूल करणे.

नरैक (नरैक) (सं) ना.—नाचणारा; नटनाच करणारा.

नरैक (नरैक) (सं) नाचणारी; नटी; वैश्या.

नरैक (नरैक) (सं) ना.—नाच; नृत्य.

नरैक (नरैक) (क) धा.—नाचणे; नृत्य करणे; उड्या मारणे.

नर्म (नर्म) (सं) ना.—परिहास; विनोद; खेळ; विलास.

—करण (—करण) (सं) ना.—परिहास्य; विनोदानें होणारा संतोष; खेळातील आनंद.

—सख (—सख) (सं) ना.—परिहास्यांत सामील होणारा.

—सचिव (—सचिव) (सं) ना.—विदूषक; विनोद करणारा; नायकनायिकांचे संधान बांधणारा.

नर्मदा (नर्मदा) (सं) ना.—मध्यभारतातील एक महान नदी.

नल (नल) (क) वि.—चांगले; उत्तम; विनीत; प्रेमळ.

(क) ना.—प्रीतिक्षेप; कुशल; कल्याण.

नल (नल) (सं) ना.—विदर्भ देशाचा राजा; रामाच्या सेवकांपैकी एक; एक संवत्सर.

नलकूबर (नलकूबर) (सं) ना.—कुवेरपुत्र.

नल (लु) गु (नल [लु] गु) (क) धा.—लहान होणे;

कोमेजणे; खालावणे; गळाठणे; रोडणे; खाज सुटणे.

(क) ना.—पीडा; कष्ट; रोडकैपणा.

—इसु (—इसु) (क) धा.—पीडा देणे; अडचण येणे;

रोडावणे; श्मीण होणे; पाणउतारा करणे; निरुत्साही करणे.

नलु (लु) नलु (लु) (क) ना.—हर्ष; संतोष;

आनंदोन्माद.

नलवांतु (नलवांतु) (क) अ.—संतोषून; आनंद पावून.

नलवेरु (नलवेरु) (क) धा.—हर्षानें फुगणे; अतिहर्ष होणे;

हर्षोन्माद होणे.

नलि (नलि) (क) धा.—संतोषणे; आनंद पावणे; नाचणे;

नाचविणे.

(क) ना.—संतोष; आनंद.

नलिका (नलिका) (सं) ना.—नळी; नळ; पोकळ नळी.

‘कोळवि’ पहा.

नलिदाडु (नलिदाडु) (क) धा.—संतोषणे; आनंदानें नाचणे.

नलिन (नलिन) (सं) ना.—कमल; कालकमल.

—गर्भ (—गर्भ) (सं) ना.—ब्रह्मदेव.

—नाभ (—नाभ) (सं) ना.—विष्णु.

—भव(संभव) (—भव [संभव]) (सं) ना.—ब्रह्मदेव.

—बांधव (मित्र) (—बांधव [मित्र]) (सं) ना.—सूर्य.

—वैरि (—वैरि) (सं) ना.—चंद्र.

नलिति (नी) (नलिति [नी]) (सं) ना.—कमलिनी; लाल कमल.

—पति (—पति) (सं) ना.—सूर्य.

नलि (लु) बु (नलि [लु] बु) (क) ना.—संतोष; आनंद;

थयथयाट; उल्हास.

नलुदु (नलुदु) (क) ना.—पाखरांनी पिलांना

भरवलेला चारा; चिमणघास; गोडघास; गोड जेवण.

नलु (नलु) (क) ना.—संतोष; शुभता; अभिवृद्धि; क्षेम;

प्रीति; स्नेह; उड्डाण.

—गार्ति (गार्ति) (क) ना.—प्रिया; दायिता; प्रेयसी.

नल (नल) (क) ना.—दयित; रमण; प्रियकर; चांगुलपण,

सौंदर्य; कल्याण.

नलि (नलि) (अ. दे) ना.—नळी; पन्हळी; नळ.

नले (नले) (क) ना.—प्रियतमा; दयिता; प्रीतिपात्र; प्रियकरीण.

नलव (नलव) (क) वि.—संतोषणारा; नाचणारा उड्या मारणारा.

नल्वरके (नल्वरके) (क) ना.—शुभाशिर्वाद; शुभ कामना;

शुभेच्छा; खुशीचा आशिर्वाद; दुवा.

नव (नव) (सं) वि. - नवीन; नऊसंख्या; आधुनिक; कोवळे.

—क (क) (सं) ना. - नवाचा गट; नवीन; कोवळा.

—म (म) (सं) वि. - नववा; नऊ क्रमांकाचा.

—मी (मी) (सं) ना. - नववी तिथी.

—युवक (युवक) (सं) ना. - तरणाबांड; नवजवान;
तारुण्याने मुसमुसणारा.

—युवति (युवति) वयात आलेली तरुणी.

नवखंडपृथ्वी (नवखंडपृथ्वी) (सं) ना. - पृथ्वी; भारत;

नरभूमी; किंपुरुष; हरिवर्ष; भद्राश्व; उत्तर कुरु; सुवर्ण; दक्षिण
ध्रुववृत्त; 'केतुमाल' पहा.

नवग्रह (नवग्रह) (सं) ना. - आकाशातील नवग्रह.

—होम (होम) (सं) ना. - ग्रहवाधा निवारणार्थ यज्ञ.

नवणे (नवणे) (क) ना. - राळा.

नवतिका (नवतिका) (सं) ना. - नवद; रंगाचा कुंचला.

नवदल (नवदल) (सं) ना. - कमळाच्या नऊ पाकळ्या; नव्या
दमाचें सैन्य.

नवद्वार (नवद्वार) (सं) ना. - शरीरातील नऊ दारें; रंध्रें.

नवधान्य } (नवधान्य) (सं) ना. - नऊ प्रकारचें धान्य
मिसळून दिलेले दान. भात; हरभरा; उडीद, मूग, तूर,
नवदान } (नवधान्य) कुळीथ, तीळ, पावटे, गहू या नऊ
धान्यांचें मिश्रण).

नवनिधि (नवनिधि) (सं) ना. - कुबेराची नवविध संपत्ति.

नवनीत (नवनीत) (सं) ना. - लोणी.

नवनीतचोर (नवनीतचोर) (सं) ना. - कृष्ण; मांजर.

नवमालिका (नवमालिका) (सं) ना. - जास्वंद; नवमलिका.

नवमासिनि (नवमासिनि) (सं) ना. - नऊ महिन्यांची गर्भिणी;
पूर्ण गरोदर.

नवयौवनि (नवयौवनि) (सं) ना. - नवयुवति;

नवरंग (नवरंग) (सं) ना. - मंदिराचें गर्भागार; नंदीमंडप;

कोठार; सामानाची कोठी; खजिना; 'उग्रण' पहा.

नवरत्न (नवरत्न) (सं) ना. - नऊ प्रकारचीं रत्ने; विक्रम राजाच्या
सभेतील नऊ पंडित.

नवरस (नवरस) (सं) ना. - शृंगारवीरादि नऊ काव्यरस.

नवरंध्र (नवरंध्र) (सं) ना. - देहातील नऊ द्वारें.

नवरत्नि (नवरत्नि) (सं) ना. - आश्विन शुद्ध प्रतिपदेपासून
दसऱ्यापर्यंत होणारा शक्तिपूजनाचा उत्सव. दसऱ्याचा सण.

नवसागर (नवसागर) (सं) ना. - एकसार; कव्हईसांठी
याचा उपयोग होतो.

नवसिंग (नवसिंग) (क) वि. - गावचा उडाल; गावगुंड;
परपीडक; हिंसक.

नवाज (नवाज) (क) ना. - नवीन तांदळाचा भात; नव भोजन

नवाब (नवाब) (अ-दे) ना. - मुस्लीम राजाची पदवी;

मुसलमान सामंत; पोलैदार; सरदार.

नवायि (नवायि) (अ-दे) ना. - नवेपणा; असाधारण सौंदर्य;
वैभव; शोभा; नवी पद्धति.

नविर् (नविर्) (क) ना. - शरीरावरील केस.

—बेलु (बेलु) (क) ना. - रोमांच; अंगावरील काटा;

नवीन (नवीन) (सं) वि. - नवें; नूतन; अपरिचित.

नवुकरि (नवुकरि) (अ-दे) ना. - नौकरी; चाकरी; सेवा;
उद्योग.

नवुबत्त (नवुबत्त) (अ-दे) ना. - नगारा; डमरू; चर्मवाद्य.

नवुरु (नवुरु) (क) धा. - मुलायम पोषाख करणें; शरीराचे
चोचले करणें.

(क) वि. - मृदु; कोवळें; कोमल; ललित.

नवे (नवे) (क) धा. - 'नमे' पहा; क्षीण होणें; गरीब होणें.

(क) ना. - खाज; कंडू.

नव्य (नव्य) (सं) वि. - नवां; नूतन.

—काव्य (काव्य) (सं) ना. - नव कालानुसारं रचलेलें भाव
काव्य; भावगीत.

नशिसु (नशिसु) (क) धा. - नाश होणें; नष्ट होणें; क्षीण होणें.

नशीब (नशीब) (अ-दे) ना. - अदृष्ट; दैव.

नश्वर (नश्वर) (सं) ना. - नाश होणारे; नष्ट होणारे; चंचल.

नष्ट (नष्ट) (सं) ना. - हानी; उणीव; नुकसान; एक ज्योतिष
भेद; छंदशास्त्रीय गणना.

—अग्नि (अग्नि) (सं) ना. - विझलेली आग, कुलभ्रष्ट
ब्राह्मण, बाढगा, नीतिभ्रष्ट.

—इंद्रिय (इंद्रिय) (सं) ना. - अवयवहीन, नपुंसक.

—काल (काल) (सं) ना. - लंगडा, पाय गेलेला, वाईट
दिवस, अवकाल, दुर्दिन.

—जातक (जातक) (सं) ना. - जन्मकालचे ज्योतिष,
कुंडली, हीन जात पुत्र, रखेलीचा मुलगा, दासीपुत्र,
दाईचा मुलगा.

—पद (पद) (सं) वि. - गेलेली पदवी; गतप्रतिष्ठ;
स्थानच्युत; पदभ्रष्ट; दुर्दैवी.

नष्टचेत (नष्टचेत) (नष्टचेत) (सं) वि. - चैतन्य घालवून
बसलेला. पौरुषहीन, नपुंसक.

नष्टेदु (नष्टेदु) (सं) ना. - चंद्रहीनत्व, काळोखी रात्र,
अमावास्या.

नसरि (नसरि) (अ. दे.) ना. - उत्तम प्रतीचा मध, मधमाशी.

नसि (सु) (नसि) (क) धा. - नाश पावणें, क्षीण होणें,
रोडावणें, कोमेजणें, खाली उतरणें, कमी होणें, झिजणें,
निश्चल होणें.

नसि (स) (सु) (कु) नसि [स] [सु] (क) धा. — कोमेजणें;
जीर्ण होणें; खर्चणें.

(क) ना. — उपःकाल; अरुणोदय; झुंजुंझुं.

नसु (नसु) (क) वि. — थोडे; अल्प.

— तोरु (डोरु) (क) धा. — थोडा भाग दिसणें; थोडें
अवलोकनांत येणें.

नसुगागु (नसुगागु) (क) धा. — सकाळ होणें; जवळ येणें.

नसुगुन्नि (नसुगुन्नि) (क) ना. — कुयलीचा वेळ; एक
खाजवेळ.

नसुगेंतु (नसुगेंतु) (क) ना. — थोडा तांबूस रंग; फिका
तांबडा रंग.

नसुनगे (नसुनगे) (क) ना. — स्मित; अल्प हास्य; गालांतल्या
गालांत हसणें; खुदकन हँसें.

नसुबिळिडु (नसुबिळिडु) (क) ना. — राखी रंग.

नसुवातु (नसुवातु) (क) ना. — मित भाषण; मोजकें
बोलणें.

नसु सैरणे (नसुसैरणे) (क) ना. — थोडी सहनशीलता;
थोडें समाधान.

नसे (नसे) (क) ना. — खात्र; कंहरू; तहान; कामातुरता;
भोगविलास.

— गार (गार) (क) ना. — उद्रेक करून घेणारा; काम.

नस्त (नस्त) (क) ना. — प्राणेंद्रिय.

नस्य (नस्य) तपकीर; नासिपुडी.

नहन (नहन) (सं) ना. — बांधणी; वापर; पेहेराव.

नहि (नहि) (सं) अ. — नाही; नव्हे; नको.

नहुष (नहुष) (सं) ना. — ययातोपुत्र; चंद्रवंशीय राजा.

नळ (नळ) (सं) ना. — नळराजा; विदर्भ राजा.

नळनळिके (नळनळिके) (क) ना. — मार्दव; सौंदर्य; चांगुलपणा;
शोभा; कळकळ; कळवळा.

नळनळिसु (नळनळिसु) (क) धा. — कळवळा येणें; दया येणें;
सुंदर दिसणें; शोभणें; कोवळें दिसणें.

नळपाक (नळपाक) (सं) ना. — स्वयंपाकातील एक रुचि,
मधुरान्न; पक्वान्न, जिलबी.

नळि (नळि) (क) धा. — डोलणें, वाकणें,

(क) वि. — कोमल, रुंद, विस्तृत, अधिक.

नळितोळ { (नळितोळ) (क) वि. — कोमल बाहु, आबानुबाहु,

नळिदोळ { (नळिदोळ) लांब हात.

नळिगे (नळिगे) (क) ना. — नळिका, नसराळे.

नळिन (नळिन) (सं) ना. — 'नलिन' पहा, कमल.

— जश्र (जश्र) (सं) ना. — विष्णु.

— गर्भ, संभव (गर्भ-संभव) (सं) ना. — ब्रह्मदेव.

— नाम (नाम) (सं) ना. — विष्णु.

— मित्र (मित्र) (सं) ना. — सूर्य.

— अरि (अरि) (सं) ना. — चंद्र.

नळिनि (नळिनि) (सं) ना. — कमळ; सरोवर; तडाग; पुष्करणी.

नळळागु (नळळागु) (क) धा. — 'नेगु' पहा. ठेचणें; वाकणें;
बुडणें.

ना (ना) (क) ना. — मी.

(सं) अ. — नाही; नव्हे; नको.

(सं) ना. — मनुष्य; 'नृ' शब्दाची प्रथमा.

नाक (नाक) (सं) ना. — आभाळ; स्वर्ग; देवलोक; वातावरण.

नाकि (किग) (नाकि [किग]) (सं) ना. — स्वर्गांत राहणारा;
देव; अजितसेन; पंडित.

नाकु (नाकु) (क) ना. — मुंग्यांचें वारूळ; स्वर्ग; चार संख्या.

नाखुष (नाखुष) (अ.दे) वि. — असंतोषी, समाधान; हीनता.

नाग (नाग) (सं) ना. — आसामातील वन्यसमाज; गिरिजन; नट;
अग्नि; पाणी; मोती; शिसें; हत्ती.

— कंकण (कंकण) (सं) ना. — शिव.

— कन्या (न्ये) (कन्या [न्ये]) (सं) ना. — नागकन्या;
नागलोक सुंदरी; अर्धमानुष देवता.

— कुंडल (कुंडल) (सं) ना. — शिव.

— केसर (केसर) (सं) ना. — सुरवृक्ष; नागकेसरवृक्षाचें फुल.

— वृंत (वृंत) (सं) ना. — हस्तीदंत.

— ध्वज (ध्वज) (सं) ना. — सर्पचिन्ह असलेला ध्वज.
दुर्योधन.

— नगरि (नगरि) (सं) ना. — हस्तिनावती; हस्तिनापूर.

— पंचमी (पंचमी) (सं) ना. — श्रावणशुद्ध पंचमी;
सर्पाराधन सण.

— पाश (पाश) (सं) ना. — वरुणदेवाचे एक अस्त्र;
नवदोर, मुसकी.

— भूषण (भूषण) (सं) ना. — शिव.

नागण्ण (नागण्ण) (सं) वि. — चार डोळ्यांचा; उपनेत्र
लावणारा; चाळशी वापरणारा; चप्पेवाला.

नागर (नागर) (क) ना. — नगरासंबंधी; शहरी विद्वान;
प्रतिबंध; हरकत; विलंब.

नागरंग (नागरंग) (सं) वि. — नारिंगी; नारिंगाच्या रंगाचा.

नागरत्न (नागरत्न) (सं) ना. — सर्पमणि.

नागराज (नागराज) (सं) ना. — आदिशेष; ऐरावत.

नागारि (री) (नागारि [री]) (सं) ना. — देवनागरी लिपी;
संस्कृत लिपी; चतुरस्त्री.

नागारि (र) (क) (नागारि [र] क) (सं) ना. — नगराशीसंबंधी;
शिल्पी; संस्कृत; पुरुषजातीतील एक वर्ग; चोर.

नागरुक (नागरुक्) (क) ना. - नागरिक; शिल्पी; शिष्ट.

नागलोक (नागलोक) (सं) ना. - पाताल; सर्पलोक.

नागवर्म (नागवर्म) (सं) ना. - अजितसेन पंडित;

‘छंदोबुधि’ ग्रंथाचा लेखक; ‘काव्यालोकन’ कर्ता कन्नड कवि.

नागवलि (ह्री) नागवलि [०९] (सं) ना. - पानवेल; विडथाचा पानवेल; विवाहांतील एक विधि; बहुवरांना दिलेला विडा.

—हचड (हचड) (क) ना. - आहिर; विवाहाच्या शेवटी बराला दिलेली आमरणे.

नागवास (नागवास) (सं) ना. - नाट्यगृह; नटसंच.

नागवैणि (नागवैणि) (सं) ना. - वैणीचा शेपटा सोडणारी तरुणी; कामिनी.

नागसंपग (नागसंपग) (सं) ना. - नागचाफा.

नागसर (नागसर) (सं) ना. - पुंगीचा आवाज; वाजंत्री.

नागशयन (शाशि) नागशयन [००००] (सं) ना. - शेपशायी विष्णु.

नागळ (नागळ) (क) ना. - चार कोळगी धान्य; चार कला; नागली धान्य; नाचणी.

नागार्जुन (नागार्जुन) (सं) ना. - प्राचीन बौद्धपंडित, विज्ञानी.

नागाशन (नागाशन) (सं) नां. - गरुड, गिधाड, सर्प खाणारा.

नागिनि (नी) नागिनि [०९] (सं) ना. - नागीण; सर्पस्त्री; एक सुंदर स्त्री; नागरस्त्री.

नागी (नागी) (सं) ना. - नागचाफा; सोनचाफा.

नागेंद्र (नागेंद्र) (सं) ना. - आदिशेष; ऐरावत.

नागोळे (नागोळे) (सं) ना. - ‘नागवल्ली’ पहा.

नाघु (नाघु) (क) धा. - लाजणें; संकोच करणें; मुरकणें. (क) ना. - नाच; वर्तन.

—इके (इके) (क) ना. - संकोच; लाज; मुरका; स्त्रीपुरुषांचे गुसांग; अभिनय.

नाचिकेरोडि (नाचिकेरोडि) (क) वि. - निर्लज्ज; लजाहीन; नपुंसक; हिजडा.

नाचिषु (नाचिषु) (क) धा. - लाजणें; लजा दाखवणें.

नाज (झ) र (नाज [००] ०) (अ. दे) ना. - न्यायालयांतील अव्वल कारकून.

नाजूक (कु) (नाजूक [००] (अ. दे) ना. - विनीत; सूक्ष्म; कोमल.

नाड (रा) (नाड [००] (अ. दे) ना. - झाडाचें खोड; तुळी; तुळई.

नाटक (नाटक) (सं) ना. - दृश्यकाव्य; नाट्यनृत्य; नाटकीय नाच.

नाटार (नाटार) (सं) ना. - नटाचा मुलगा.

नाटि (नाटि) (क) ना. - संगीतातील एक राग; रोपाची लावणी.

नाटिका (के) (नाटिका [००] (सं) ना. - स्त्रीपात्रप्रधान

नाटक; लहान नाटक; एकांकिका; उपरूपक; बीजांकुर

नाटु (नाटु) (क) धा. - जाणें; दोचणें; पार होणें; प्रवेश करणें; रोप लावणें; मनांत धरणें; रोवणें.

—इसु (—इसु) (क) धा. - पार करणें; समावेश करणें; पटवणें; पटवून देणें; विश्वास उपजवणें.

नाट्य (नाट्य) (सं) ना. - नर्तन; नाच; अभिनय; हावभाव.

नृत्यगीत वाद्य संसेलन. नाटक प्रदर्शन; नाटक.

—उक्ति (उक्ति) (सं) ना. - नाटकी बोलणें.

—गाति (गाति) (क) ना. - नटी; नर्तकी; रखेली.

—गार (गार) (क) ना. - नट; नर्तक.

नाडदु (नाडदु) (क) ना. - परवा; ‘नाडिदु’ पहा.

नाडव (नाडव) (क) ना. - देशी; उत्तर कानडांतील एक जात; पंथ.

नाडाडि (डिग) (नाडाडि [००] (क) ना. - देशोदेशी

फिरणारा; खेडवळ; असंस्कृत; अजाण; सामान्य मनुष्य.

नाडि (डी) (नाडि [०९] (सं) ना. - शीर; नाळ; नळी; दंड; बुंधा.

नाडिके (नाडिके) (सं) ना. - नाडिव्रण; भगंदर रोग; भगेंद्र; जखम; झांगट; घंटा.

नाडिग (नाडिग) (क) ना. - ग्रामाधिकारी; स्थानिक; तद्देशीय; मठाच्या धर्माधिकाऱ्याचा सहाय्यक.

नाडिदु (हु) (नाडिदु [००] (क) ना. - परवाचा दिवस; आजपासून तिसरा दिवस.

नाडिंदम (नाडिंदम) (क) ना. - सोनार; सुवर्णकार.

नाडीजंघ (नाडीजंघ) (सं) ना. - करकोचा; उंच पायाचा पक्षी.

नाडु (नाडु) (क) ना. - गाव; प्रांत; प्रदेश.

(क) अ. - उत्तम रीतीनें.

नाडे (नाडे) (क) अ. - भरपूर; विशेषपणें; अधिक करून; उत्तमरीत्या.

नाण् (नाण्) (क) ना. - लजा; लाज; संकोच; मुरका.

—गैसु (गैसु) (क) धा. - लाज वाटणें; लाजणें; अनमान करणें; कांकू करणें.

—चु (चु) (क) धा. - लाजणें; मुरकणें; संकोचणें.

नाणक (नाणक) (सं) ना. - नाणे; चलनी नाणें; चलन.

नाणिलि (नाणिलि) (क) वि. - निर्लज्ज; लाज सोडलेली.

नाटि (टी) (नाटि [०९] (क) ना. - ‘नाटु’ (क) धा. पहा.

नाणुडि (नाणुडि) (क) ना. - प्रांतीय भाषा; म्हण;

वाक्प्रचार; रूढभाषा.

नाणनुडि (न०ल्ल०न०डि) (क) ना. — लजा दाखवणारी भाषा.
नाणमीसल्ल (लु) (न०ल्ल०म०स०ल्ल [लु]) (क) ना. — विशेष
लजा; अलंब लज; अति ग्रीडा.

नाण्य (न०ल्ल०) (क) ना. — सरकारी छपाचें नाणें.

नाण्यशाले (न०ल्ल०श०ल०) (क) ना. — टांकसाळ; नाणी
पाडण्याचा कारखाना.

नात (न०ड) (क) ना. — बास; दुर्गंधी; चाहुल.

नाति (न०डि) (क) ना. — स्त्री; नायिका.

नाथ (न०ड) (सं) ना. — मालक; पति; यजमान; नाथसंप्रदाय;
शिव; स्वामी; संरक्षक.

नाथत्रय (न०ड०त्र०य०) (सं) ना. — काशीविश्वेश्वर; काशीनाथ;
मंजुनाथ (कदिरेश्वर) व जगन्नाथ (पुरीश्वर) हे तीन नाथ.

नाद (न०ड) (सं) ना. — शब्द; मधुरध्वनि; स्वरसंगीत; अनाहृत
ध्वनि; चट; चाळा; भर.

नादब्रह्म (न०ड०ब्र०ह्म०) (सं) ना. — नाद उत्पन्न करणारा;
ध्वनीची आदिदेवता.

नादमूर्ति (न०ड०म०रु०ति०) (सं) ना. — स्वतःच नाद बनणारा;
संगीताची अधिदेवता.

नादान (न०ड०न०) (अ. दे) ना. — मूर्ख; निर्बुद्ध; अज्ञानी.

नाशानी (न०ड०न०श०नी०) (अ. दे) ना. — मूर्खपणा; अज्ञान;
अजाणता.

नाशार (न०ड०न०श०र०) (अ. दे) ना. — निर्धन; गरीब; दरिद्री;
निराधार; दिवाळखोर; काखा वर केलेला.

नाशारी (न०ड०न०श०री०) (अ. दे) ना. — निर्धनता; गरीबी; दरिद्र्य;
दिवाळें.

नाशिनि (न०डि०नि०) (क) ना. — लहान भावजय.

ना (नां) दु (न० [न०] दु) (क) धा. — स्मरण करणें; ओले
करणें; शिकवणें; दाखवणें; सुधारणें; चमडें कमावणें.

(क) अ. — मिजवून; ओलें करून; मिजत ठेवून.

नादैय (न०ड०न०दै०य०) (सं) ना. — नदीचें पाणी; सैधव; लवण;
नदी तीराचा प्रदेश; अस्वीकार.

नादैयि (न०ड०न०दै०य०) (सं) नारिंगाचें झाड; एक जातीचें फूड.

नान् (न०ल्ल) (क) धा. — ओले होणें; कच्चे होणें; भिजणें;
थितळणें.

(सं) ना. — मी.

नाना (न०ल्ल) (सं) वि. — हरतऱ्हेचे; विविध.

— च्व (डु) (सं) ना. — विविधता; अनेकत्व; भिन्नपणा.

नानार्थ (न०ल्ल०न०रु०थ०) (सं) ना. — अनेक अर्थ; भिन्नभिन्न
उपयोग.

नानु (न०ल्ल) (क) धा. — दाखवणें; ओले होणें; कच्चे होणें.

(सं) ना. — अहंभावना; स्वार्थबुद्धि.

नानरु (न०ल्ल०रु) (क) वि. — चारऱ्हेचे; चतुःशत.

नांतरीयक (न०ल्ल०ड०न०रु०य०क०) (सं) वि. — अविश्वांत; अवकाश
नसलेले; व्यवधान नसलेले.

नांदी (न०ल्ल०दि०) (सं) ना. — मंगलकार्यारंभीची देवतापूजा;
स्तुती; नाटकारंभीची मंगल मागणी.

नांदीमुख (न०ल्ल०दि०न०मु०ख०) (सं) ना. — विवाहप्रारंभीचे
मंगलविधी.

नांदु (न०ल्ल०दु) (क) धा. — नासणें; मर्दन करणें; कमावणें;
ओले करणें; मिजवणें; वितळविणें.

नापित (न०ल्ल०डि०) (सं) ना. — क्षौरिक; न्हावी; हजाम.

नाभ (न०ल्ल०डि०) (सं) वि. — नमासंबंधी; स्वर्गीय; आकाशगामी;
बैवी असलेला.

नाभि (न०ल्ल०डि०) (सं) ना. — बैवी; चाकाचा गड्डा; तुंबा; कस्तुरी;
केंद्रस्थान; दूध देणारें जनावर; प्रमुख.

— ज (ड) (सं) ना. — ब्रह्मदेव.

नाम (न०ल्ल०डि०) (सं) ना. — नाव; नामपद; कपाळाळा लावलेला
नाम; नामाची वस्तु; स्वीकार; स्मरण; वंदना.

(क) अ. — होय ना ? नाही का ?

— अंकित (अ०क०डि०) (सं) वि. — प्रसिद्ध; प्रख्यात;

— हाक (हा०क०) (क) धा. — वंचना करणें; फसविणें;
बदनाम होणें; नांव ठेवणें.

नामकरण (न०ल्ल०डि०क०र०ण०) (सं) ना. — अर्भकाचें नांव ठेवणें;
मुलाला पाळण्यांत घालणें.

नामदार (न०ल्ल०डि०न०द०र०) (अ. दे) ना. — सन्मान्यतादर्शक पदवी.
प्रख्यात पुरुष.

नामद्विग (न०ल्ल०डि०न०द्वि०ग०) (क) ना. — न्हावी; कारागीर; नापित.

नामधारि (विन्) (न०ल्ल०डि०न०ध०रि० [विन्]) (सं) वि. — नाव
धारण केलेला; नाव ठेवलेला; नावापुरतांच असलेला;
सर्वहीन; दुसऱ्याचे नावावर मिरवणारा.

नामधेय (न०ल्ल०डि०न०ध०य०) (सं) ना. — नाम; ग्रीद; पदवी उपाधी.

नामनिर्देश (न०ल्ल०डि०न०नि०रु०ध०श०) (सं) ना. — नामोच्चार; अंगुलि-
निर्देश; बोटांन दाखवणें.

नाममात्र (न०ल्ल०डि०न०म०म०त्र०) (सं) ना. — केवळ नावापुरतें;
नामधारी.

नामर्द (न०ल्ल०डि०न०म०रु०द०) (अ. दे) ना. — मित्रा; पौरुषहीन; षंड;
नपुंसक.

नामशेष (न०ल्ल०डि०न०म०श०श०ष०) (सं) वि. — नावापुरता उरलेला; पूर्ण
नाश पावलेला; विव्वंसित; जन्मतः मृत्यु पावलेला; मृतजन्म.

नामस्मरण (न०ल्ल०डि०न०म०सु०र०ण०) (सं) ना. — देवाचें नाव आठवणें;
नामजप; नाव घेणें.

नामावलि (न०ल्ल०डि०न०म०अ०व०लि०) (सं) ना. — नांवांची यादी; नाममाला.

नामि (नामि) (क) ना. - नवमी; नामवंत; प्रसिद्ध; अ आ खेरीब इतर स्वरांची संज्ञा.

नामिक (नामिक) (सं) वि. - नावलौकिक झालेला; पहिल्या तीन वर्णामध्ये जन्मलेला; नामांकित.

नामे (नामे) (अ.दे) ना. - नांव; पसिद्धी; विचार; दैव; कागदपत्र; हस्ताक्षर.

नांब (नांब) (क) वि. - मिजलेला.

नांबु (नांबु) (क) ना. - आळशी मनुष्य; मोळा.

नाय (नाय) (सं) ना. - पुढारी; मार्गदर्शक; तंत्र; उपाय; युक्ति; मार्गदर्शन.

नायक (नायक) (सं) ना. - प्रमुख; पुढारी; मालक; स्वामी; सेनानी; पहारेकरी; कथानायक.

—रत्न (रत्न) (सं) ना. - हारांतील मध्यरत्न; श्रेष्ठ नायक.

नायकसानि (नायकसानि) (अ.दे) ना. - वेष्ट्या; रखेली; नायकीण; नायकस्वामिनी.

नायका (कि) (क) (नायका [क] क) (सं) ना. - पुढारीपण; मालकीण; स्वामिनी; कथानायिका; विभाव स्त्री सामग्री.

नायन (नायन) (सं) वि. - डोळ्यासंबंधी; दिसणारे; स्थिर; स्नेह नसलेले; चारित्र्य नसलेले.

(क) वि. - चारित्र्यहीन.

नायि (नायि) (क) ना. - कुत्रा; शुनक; श्वान; कुक्कुर 'सोणग' पहा.

नायिद (नायिद) (सं) ना. - क्षौरिक; नापित; हजाम; न्हावी; कारागीर.

नार (नार) (सं) ना. - पाणी; लोकसमूह.

—जीवनं (जीवनं) (क) ना. - सुवर्ण; सोने.

नारक (नारक) (सं) वि. - नरकासंबंधी; नरकयातना.

नारंग (नारंग) (अ.दे) ना. - नारिंग, नारिंगी रंग.

नारद (नारद) (सं) ना. - देवलोकीचा ऋषि; देवाधर्माचे ज्ञानदान करणारा; त्रिलोक सचारी देव; गंधर्व; मुनी.

—पुराण (पुराण) (सं) ना. - सनकऋषींनी नारदाला सांगितलेले पुराण.

नारसिंह (नारसिंह) (सं) ना. - नृसिंह अवताराची उग्रमूर्ति; अती कोपी.

नाराच (नाराच) (सं) ना. - लांब लोहबाण; निळा बाण; लेखणी.

नाराज (नाराज) (अ.दे) ना. - असंतोष; नाकबुली; समाधान.

नारायण (नारायण) (सं) ना. - पाण्यावर शोषणारा; विष्णूचा अवतार; एक प्राचीन ऋषि; उर्वशीचा बाप.

नारायणि (जी) (नारायणि [जी]) (सं) ना. - लक्ष्मीचा अवतार; दुर्गादेवी.

नारि (री) (नारि [री]) (सं) ना. - स्त्री; सति; स्त्रीजात; (क) ना. - बाणाची दोरी; घनुष्याचा आत्मा; मौर्वी.

नारिकेल (ळ) (नारिकेल [ळ]) } (सं) ना. - नारळ.

नारि (ळि) केश (नारि [ळि] केश) } (सं) ना. - नारळ.

नारिकेलपाक (नारिकेलपाक) (सं) ना. - एक काव्यशैली; समजण्याला कठिण अशी लेखनशैली.

नारीदूषण (नारीदूषण) (सं) ना. - स्त्रीवैगुण्ये; प्रसिद्ध सहा नारी दोष.

नारीरत्न (नारीरत्न) (सं) ना. - स्त्रीचीं आमरणें; श्रेष्ठ स्त्री.

नारीहरि (नारीहरि) (सं) ना. - पिशाच; स्त्री मुखी सिंहरूप पिशाच; माकड; पुरुषमुखी सिंह.

नारु (नारु) (क) घा. - वास येणें; दुर्गंधी येणें; कुजलेली घाण येणें; भिजत ठेवणें.

(क) वि. - उड्या मारणारा; पीळदार; घट्टमुट.

(क) ना. - नारु; दुर्गंधी; झाडांतून निघणारा ढिंक; कात.

नारुजनि (नारुजनि) (क) घा. - सावकाशीनें करणें;

संशयबुद्धीनें पुढें चालविणें; संपवणें; उपसंहार करणें;

आवरणें; शेवट करणें.

नाल् (नाल्) (क) ना. - चार अर्थी एक संज्ञा; कमलनाल; देठ; कालवा.

नाल (नाल) (सं) ना. - कमळदेठ; बांबू; कालवा; पकड.

नाल(लि)ने (नाल [लि] ने) (क) ना. - जीम; रसना; जिह्वा; सत्य; अग्नि.

नालंद (नालंद) (सं) ना. - प्राचीन काळचे विश्वविद्यालयाचें गांव.

नालीक (नालीक) (सं) ना. - लांब लोहबाण; नाराच.

नालीजंघ (नालीजंघ) (सं) ना. - उंच पायाचा पक्षी; करकोचा; बक.

नाल्देसे (नाल्देसे) (क) ना. - चार दिशा; चौमुख.

नाल्मोग (नाल्मोग) (क) ना. - चतुर्मुख ब्रह्मदेव.

नाल्दोळ (नाल्दोळ) (क) ना. - चतुर्भुज देवता; विष्णु.

नाल्वरु (नाल्वरु) (क) ना. - चौवेजण; चारचौवे; सामान्य.

नावलिग } (नावलिग) (क) ना. - 'नामदिग' पहा; क्षौरिक;

नावडिग } (नावडिग) (क) ना. - 'नामदिग' पहा; क्षौरिक; न्हावी.

नावाडिग (नावाडिग) (क) ना. - अंबिग; बेस्त; नावाडी; खलाशी.

नाविक (नाविक) (सं) ना. - नौका चालवणारा; नावाडी.

नावे (नावे) (सं) ना. - नाव; होडी; नौका.

नाश (नाश) (सं) ना. - हानी; अंत; नष्टता; मरण; पलयन; दृष्टिआड होणें.

—कर (कर) (सं) वि. —नुकसान करणारा. गैरफायद्याचा.
 नाशन (नाशन) (सं) ना. —हानी; मरण; विध्वंस.
 नाष्टिक (नाष्टिक) (सं) ना. —नाश पावलेल्या वस्तूचा मालक.
 नास्त्य (नास्त्य) (सं) ना. —आश्विनीकुमार; शाश्वत सत्य;
 आश्विनमास.
 नासा (नासा) (सं) ना. —नाविक; प्राणेंद्रिय; दरवाजा;
 छावणी; हत्तीची सोड.
 नासापुट (नासापुट) (सं) ना. —नाकपुडी; नासिकारंघ्र.
 नासिक (का) (नासिक [का]) (सं) ना. —प्राणेंद्रिय; नाक;
 नासिकश्रेत्र.
 नासिक्य (नासिक्य) (सं) वि. —नाकासंबंधी; ध्वनि;
 अनुनासिक वर्ण.
 नासीर (नासीर) (सं) ना. —सैन्याची आघाडी; सेनेचा
 अग्रभाग; सेनेची प्रमुख फळी.
 नास्त (स्ता) (नास्त [स्ता]) (अ-दे) ना. —उपहार;
 लघु आहार; अल्पाहार; अल्पोपहार.
 नास्ति (नास्ति) (सं) क्रि. —नाही; नको.
 नास्तिक (नास्तिक) (सं) ना. —आत्मा अथवा देव नाही असें
 म्हणणारा; अनीश्वरवादी; पुनर्जन्मावर विश्वास नसलेला;
 सांख्यांचा एक पंथ.
 नास्तिकते (नास्तिकते) (सं) ना. —निरीश्वरवाद; नास्तिक बुद्धी.
 नास्तिकालय (नास्तिकालय) (सं) ना. —चैत्यालय;
 निरीश्वरवाद; मंदीर; मठ; बस्ती; जैनमंदिर.
 नाळ (नाळ) (क) ना. —देश; प्रांत.
 नाळ (नाळ) (सं) ना. —बेंबी; नाभी; बंटा वाजवण्याचा
 ठोकळा; पाणी. 'देड' पहा.
 नाळवासणे (नाळवासणे) (क) ना. —सोंगट्याचा पट;
 धूत; जुगार.
 नाळि (नाळि) (क) ना. —नाडी; समुद्रधुनी; खाडी.
 नाळिकेर (नाळिकेर) (सं) ना. —नारळ; नारळाचें झाड.
 नाळकडिगळि (नाळकडिगळि) (क) ना. —हृदयार करणें; तडीपार
 करणें.
 नाळनुडि (नाळनुडि) (क) ना. —म्हण; वाक्प्रचार; बोली;
 रुढभाषा.
 नि (२) (सं) अ. —नकारार्थी उपसर्ग; (निरोग, निवात इत्यादि
 शब्दात दिसतो).
 निस् (र) (निस् [र]) (सं) अ. —नकारार्थी; संस्कृत उपसर्ग
 निःशेष (२ : निःशेष) (सं) ना. —खर्च; विनियोग; पाठवणी.
 निःश्रयि (२ : निःश्रयि) (सं) ना. —शिडी; सोपान;
 वर चढण्याच्या पायऱ्या.
 निःश्रेणि (निका) (२ : निःश्रेणि [निका])

निःशंक (२ : निःशंक) (सं) अ. —धैर्यानि; न भितां; निःसंशय;
 विश्वास ठेवून.
 निःशेष (२ : निःशेष) (सं) अ. —बैवाक; शिल्पक न ठेवतां; बाकी
 कांहीं न ठेवतां; पूर्णपणे.
 निःश्वास (२ : निःश्वास) (सं) ना. —उच्छ्वास; सुस्कारा; उसाठा.
 निःश्रेयस (२ : निःश्रेयस) (सं) ना. —मोक्ष; स्वर्ग; मुक्ति.
 निःश्रसित (२ : निःश्रसित) (सं) वि. —दम न धरलेला; अविश्रांत;
 निर्वात; उच्छ्वसित.
 निःसंग (२ : निःसंग) (सं) वि. —अनासक्त; न मिसळणारा; अलित;
 वेगळा राहणारा; दूर राहणारा.
 निःसंदेह (२ : निःसंदेह) (सं) ना. —संशयातीत स्थिती; विश्वास;
 सत्य.
 निःसरण (२ : निःसरण) (सं) ना. —दूरदूर सरकणें; अलगता;
 पृथक्ता; सांडपाण्याचा खड्डा; दरवाजा; अंतिम प्रयाण; मरण;
 मुक्ति; उपाय; चिंतन.
 निःसह (२ : निःसह) (सं) वि. —असह्य; असार; आतुर; शक्तिहीन;
 निरुत्साहित; थकलेले; गळलेले.
 निःसार (२ : निःसार) (सं) वि. —सत्त्वहीन; निरुपयुक्त; पोकळ;
 फुसकें; अरुचकर; मूल्यहीन.
 निःसारण (२ : निःसारण) (सं) ना. —ढकलेपट्टी; सांडपाण्याचा खड्डा.
 निःस्व (२ : निःस्व) (सं) ना. —शिल्पक; बाकी; उच्छिष्ट; अधिक
 झालेले; उरलेले; शेष.
 निःस्वाव (२ : निःस्वाव) (सं) ना. —खर्च; व्यय; पेज; आटवल;
 भाताची कांजी.
 निकट (२ : निकट) (सं) ना. —समीप; जवळ; लागूनचा; शेजारचा.
 निकर (कार) (निकर [कार]) (सं) ना. —समूह; सारणी; संदेह;
 रास; सार; रहस्य; योग्य वरदान; गौरव; पारितोषिक; वर्षासन;
 दक्षिणा.
 निकर्तन (२ : निकर्तन) (सं) ना. —तोडप; कापणी.
 निकर्ष (२ : निकर्ष) (सं) ना. —आधिक्य; अतिशयता; जवळीक;
 सामीप्य.
 निकर्षण (२ : निकर्षण) (सं) ना. —विराम; विश्रांतिस्थान; विसावा;
 उद्यान; क्रीडांगण; बरापुढील अंगण; पडजमीन; नापिक भूमी.
 निकष (२ : निकष) (सं) ना. —सहाण; निकस; कसोटीचा दगड;
 निकषावरील सुवर्णरेषा.
 —उपल (—उपल) (सं) ना. —कसोटीचा दगड.
 निकषा (२ : निकषा) (सं) ना. —रावणाची आई.
 निकषात्मज (२ : निकषात्मज) (सं) ना. —रावण; निकषेचा पुत्र.
 निका (२ : निका) (अ. दे) ना. —मुस्लीमांचा लग्नविधी.
 निकामं (२ : निकामं) (सं) अ. —अत्यधिक; अतिशय; यथेष्ट;
 वाटेल तेवढें; पाहिजे तितकें.

(सं) ना. - इच्छा; आशा; आकांक्षा.
 निकाय (२००००) (सं) ना. - समूह; गट; रास; वर्ग; गृह;
 वास्तव्य; परिचय; चिन्ह; देह; शरीर; ध्येय.
 निकाय्य (२०००००) (सं) ना. - घर; ठिकाण; वास्तव्य.
 निकार (२०००) (सं) ना. - तिरस्कार; अपमान; निंदा; दुष्टपणा;
 हिंसा; विरोध; प्रतिकार; खंडण.
 निराकरण (२०००००) (सं) ना. - खून; संहार; निर्दालन;
 व्यथा; हिंसा.
 निकाश (सं) (२००० [२]) (सं) ना. - समानता; तुलना; दृश्य;
 क्षितिज; सामीप्य; आधिक्य; दिखावा.
 निकाष (२००००) (सं) ना. - उकरण; उत्खनन; धर्षण;
 निकुंज (२००००) (सं) ना. - लता मंडप; लताकुंज; सौध; गुहा;
 कंदर; टोली; बीळ.
 निकुंभ (२००००) (सं) ना. - कुंभकर्णाचा पुत्र; प्रल्हादपुत्र;
 शिवाचा दूत.
 निकुंभिनि (२०००००) (सं) ना. - भद्रकाळीचा अवतार.
 निकुरं (रं) व } (२०००००) (सं) ना. - समूह; ढीग; कूट.
 } (२०००००)
 निकृत (२०००) (सं) वि. - वंचित; फसविलेला; तिरस्कृत;
 निंदित; अपमानित.
 निकृति (२०००) (सं) ना. - वंचना; फसवणूक; तिरस्कार; निंदा.
 निकृतेन (२००००) (सं) ना. - तोडप; कापणी; कटणी.
 निकृष्ट (२००००) (सं) वि. - लघु; नीच; हीन; दुष्ट; वाईट;
 अधम; हलक्या प्रतीचा.
 निकृतेन (२००००) (सं) ना. - निवास; भवन; घर.
 निक (२०००) (क) ना. - निष्क; एक प्राचीन नाणें; चांदीचें नाणें;
 नि (न) कि (२ [२] ००) (अ. दे) वि. - निर्दिष्ट; निश्चित;
 खंडित.
 (सं) ना. - संपूर्णतया.
 निकलिसु (२०००००) (क) धा. - ऐदीनें वाकणें; टेसांत वाकणें;
 नाटकी नमणें; नाटकीपणें झुलत चालणें.
 निक्वण (क्वाण) २००० [२०००] (क) ना. - मंजुळरव;
 गोडध्वनि; मधुरस्वर.
 निक्षिप्त (२००००) (सं) वि. - ठेवलेले; फेकलेले; तिरस्कृत;
 धसरलेले.
 निक्षेप (२००००) (सं) ना. - पुरून ठेवलेले धन; गाडलेली संपत्ति
 निधान; साठवलेले धन; निधि; सोने.
 निक्षुण्ण (२०००००) (सं) वि. - निश्चित; खात्रीचा; पुष्कळ काळ
 वापरलेले; तुडवलेले; पृढ झालेला.
 निखात (२००००) (सं) वि. - उकरलेले; उकरून काढलेले; खड्डा
 पडलेले.

निखिल (२००००) (सं) वि. - सर्व; संबंध; सकळ; निखालस; पूर्ण;
 भरपूर;
 निग (२०००) (क) ना. - पाप; दुष्टपणा; अध; निंदकर्म; निध.
 (अ. दे.) ना. - जागृति; लक्ष्य; ध्यान; निगाह.
 निगड (ळ) (२००० [२]) (सं) ना. - हत्ती बांधण्याची साखळी.
 पाय बांधण्याची साखळी; वेडी; बंधन; 'कोळ' पहा.
 निगडित (२०००) (सं) वि. - सांखळीनें बांधलेला; अटक
 झालेला; बद्ध; तुरुंगांत अडकलेला; जखडलेला; वेडी घातलेला.
 निगद (दन) (२००० [२]) (सं) ना. - स्पष्ट निवेदन; सढेतोड
 भाषण.
 निगदि (२०००) (अ. दे) ना. - मांडण; वेतन; पगार; निर्णय.
 निगम (२००००) (सं) ना. - वेद; पट्टण; शहर; पेठ; मार्ग;
 व्यापारी; बर्तक; प्रतिज्ञा.
 निगमगोचर (२००००००००) (सं) ना. - वेदोपनिषदांनाच
 केवळ दिसणारा; परमेश्वर.
 निगमन (२०००००) (सं) ना. - निर्णय; अंत; उदाहरणावरून
 काढलेला निष्कर्ष; वेदवचनाचें अवतरण.
 निगमागम (२०००००००) (सं) ना. - वेद; वेदांत; वेदांगें.
 निगमांत (२००००००) (सं) ना. - वेदांत; देव.
 निग (गा) र (२००० [२]) (क) ना. - मटकावणी; गिळंकृती;
 खाद्यपेय.
 निगरणं (२०००००) (सं) ना. - गिळंकृती; घसा; यज्ञ; धूम.
 निगरिके (२००००) (क) ना. - उपासन; खडा पाहारा; जवळीक;
 ध्यान.
 निगरु (२०००) (क) धा. - नीट होणें; सरळ होणें; सुधारणें;
 सुंदर होणें; जवळ उभें राहणें; उठून उभें राहणें.
 निगर्व (२००००) (सं) वि. - अनंदाकारी; मस्ती नसलेला; ताठा
 नसलेला.
 निगर्वि (२००००) (सं) ना. - विनयशाली; नम्र; निरभिमानी.
 निगळ (२०००) (सं) ना. - वेडी; पायाला बांधण्याची साखळी;
 पायबंध.
 निगार (२०००) (सं) ना. - खाडाडपणा; गिळंकृती; खानपान.
 निगाल (२०००) (सं) ना. - बोड्याची मान; गिळण्याची क्रिया.
 निगालवत् (२००००००) (सं) ना. - लांब मानेचा बोडा.
 निगिनिगि (२००००) (क) वि. - प्रज्वलित करणारा; जाळणारा;
 दाहक.
 निगीर्ण (२०००००) (सं) वि. - गिळलेला; आडकरून ठेवलेला.
 निगुंबु (२००००००) (क) धा. - एकत्रित करणें; गोळा करणें;
 ढीग करणें.
 गिगुर (रु) (२००० [२]) (क) धा. - चाचपडणें; मोठें
 होणें; ताठ उभे राहणें; गर्व वाहणें; अहंकार करणें.

—इके (७८) (क) ना.—पाहारा; ध्यान; उपासना.
 —इसु (२५०) (क) धा.—जवळ उमें करणें; विस्तारणें;
 फुगणें; अहंकार करणें; ताळ्यानें राहणें. 'निमिरिसु' पहा.
 निगुर्तु (२५०७८) (क) धा.—ताठ उमें राहणें; गर्व वाहणें;
 गर्वानें फुगणें; वाहणें.
 निगुळ (२५०७९) (क) धा.—चाचपडणें; मोठे होणें; उमें राहणें;
 गर्व करणें; ताळ्यानें राहणें.
 निगूळ (२५०८०) (सं) वि.—लपलेला; न समजलेला; डोळ्याला
 न दिसणारा; अव्यक्त; गुप्त; अंतर्हित; रहस्यपूर्ण; गंभीर.
 निगूहण (२५०८०८) (सं) ना.—झांकण; आवरण; लपवणूक;
 छपवाछपवी.
 निगूळ (२५०८१) (सं) अ.—खंडन करून; शिक्षापात्र ठरून.
 निगूर (२५०८२) (क) ना.—निग्रह; विलंब; अडचण; पीडा;
 निष्ठुरता.
 निगव (२५०८३) (क) ना.—गजवंत; हत्तीचे सुळे.
 निगु (२५०८४) (क) धा.—दावून भरणें; कोंबणें; खेचाखेच होणें.
 निगोडि (गोडि) (२५०८५ [२५०८६]) (क) वि.—निर्लज्ज;
 निराजरा; अत्यात्मा; दुर्दैवी; दिडमूढ.
 निग्रंथन (२५०८६) (सं) ना.—खून; हिंसा; हत्या; बध;
 नाश.
 निग्रह (२५०८७) (सं) ना.—आवाका; स्वाधीनता; तावा; खंडन;
 पीडा; हिंसा; शिक्षा; नाश; तिडकारा; बंधन; हरकत; विलंब.
 —इसु (२५०८८) (क) धा.—दंडणें; शिक्षा करणें; पराजय
 करणें; विलंब करणें.
 निग्रहण (२५०८९) (सं) ना.—पूर्ण समाधान; पुरा निश्चय;
 जबरदस्त पकड.
 निग्राह (२५०९०) (सं) ना.—शाप; दुरिच्छा; वासना; शापवाणी.
 निघ (२५०९१) (सं) ना.—चौरसाकृति; पाप; चेंडू; झाड.
 निघंटु (२५०९२) (सं) ना.—शब्दकोश; शब्दमार्गार; शब्दार्थ-
 संग्रह.
 निघर्षण (२५०९३) (सं) ना.—घर्षण; रंधा मारणें;
 रंधासफाई.
 निघस (२५०९४) (सं) ना.—आहार; खाद्य; खाण्याचे पदार्थ.
 निघात (२५०९५) (सं) ना.—प्रहार; मार; खून; पेट.
 निघ्न (२५०९६) (सं) ना.—आधीन; अंतर्गत; आज्ञाधारक;
 अविलंबित; गुणित.
 निचय (२५०९७) (सं) ना.—समूह; ढीग; गट.
 निचित (२५०९८) (सं) वि.—भरलेला; तुडुंब; व्याप्त; समाविष्ट;
 रचित; दृष्टिआड झालेला; लपलेला; गोळा केलेला.
 निचु (चो) ल (२५०९९ [२५१००] ७) (सं) ना.—पांघरुण;
 मुसकट; आवरण.

निचुलक (२५१००) (सं) ना.—कवच; आच्छादन; चोळी;
 काचोळी; 'रक्के' पहा.
 निच (२५१०१) (क) अ.—नित्य; सदा; रोज; केव्हाहि; स्थिर.
 निचच (२५१०२) (क) वि.—सरळ मनाचा; सीधा; नैसर्गिक;
 नम्र; विवस्त्र; नागडा; धीराचा, दृढचित्त.
 निचचणिके (ने) (२५१०३ [१]) (क) ना.—शिडी; निषण;
 सोपान; जिना; निश्रेणिका; पायरी; 'अणि' पहा.
 निचय (२५१०४) (क) ना.—निश्चय; सत्य; खंडित; धीट.
 निचल (२५१०५) (क) अ.—नेहमी; नित्य; निश्चल.
 निचल (ळ) (२५१०६ [७]) (क) वि.—निश्चल; न हलणारे;
 दृढ; स्पष्ट; सुगम; निर्मल.
 निश्चित (२५१०७) (क) वि.—निश्चित; योजना नसलेले.
 योजनाहीन; शांत मनाचा.
 निज (२५१०८) (सं) वि.—सहज; अकृत्रिम; स्वाभाविक; सरळ.
 (सं) ना.—सत्य; स्वतः; आपण; उद्देशपूर्वक
 खचितता.
 निजकू (२५१०९) (अ) ना.—बहुशः; प्रायः;
 'चून' पहा.
 निजगुण (२५११०) (सं) ना.—स्वतः गुण; सत्यशील;
 निजगुण नामक एक शिवयोग्यांचा पंथ.
 निजधाम (२५१११) (सं) ना.—स्वतःचें घर; अंतिमवास
 स्थळ; मुक्ति.
 निजमार्ग (२५११२) (सं) ना.—सरळ मार्ग; योग्यरीति;
 नीति; मुक्तिमार्ग.
 निजरूप (२५११३) (सं) ना.—आत्मस्वरूप; प्रगटता.
 —तोरु (२५११४) (क) धा.—प्रगट होणें; उघड करणें.
 निजवेरु (२५११५) (क) धा.—सत्य प्रगट करणें; खरे बोलणें;
 सत्य होणें.
 निट (२५११६) (क) वि.—लांब.
 निटिल (२५११७) (सं) ना.—भाल; कपाळ; निटळ;
 —अक्ष, नेत्र (२५११८ [२५११९]) (सं) ना.—भालचंद्र; शिव;
 कपाळावर डोळा असलेला.
 निट्टे (२५१२०) (क) अ.—लागलीच; गर्कन; वळणावळणानें.
 निट्टिसु (२५१२१) (क) धा.—न्याहाळणें; लक्ष लावून
 पाहणें; टक लावणें; परीक्षा करणें; आतुरतेनें पाहणें; परिशीलन
 करणें.
 निट्टदे (२५१२२) (क) ना.—अखंड सौभाग्यवती; वेद्या.
 निट्टसु (२५१२३) (क) ना.—निरीक्षणें; टक लावून पाहणें;
 न्याहाळणें.
 निट्टालि (२५१२४) (क) ना.—टपोर डोळा; विशाल नेत्र;
 दूरदृष्टीचे डोळे.

निट्टिसु (२६५५) (क) धा. - पाहणें; परीक्षणें; लक्ष लावून पाहणें.

निट्टु (२६५५) (क) ना. - दिशा; उतरंड; रचलेली चव्वड; एकावर एक चढविलेला दीग.

निट्टुर (२६५५) (क) वि. - निष्ठुर; कठोर.

(क) ना. - कठोर भाषा; निर्देय बोल; असभ्यता; सुखकी.

निट्टुसिरु (२६५५) (क) ना. - सुस्कारा; उसासा; जांभई.

निट्टे (२६५५) (क) ना. - निष्ठा; एकचित्त; दृढभक्ति; नियमोपासन; जीवन; स्थिति; सुसंबद्ध आचरण.

निट्टेदे (२६५५) (क) ना. - 'निट्टेदे' पहा. म्हातारपणापर्यंत पति असलेली; आमरण सवाण.

निट्टोडळ (२६५५) (क) ना. - टोल्या; फोपसा; जाड्या; गुवगुवीत देह.

निट्टोडळ (२६५५) (क) ना. - टेरपोट्या; लंबोदर; गणपती

निट्टोडट (२६५५) (क) ना. - पळण्याची शर्यत.

निडि (डु) } (२६ [डु]) (क) वि. - दीर्घ; लांब; विस्तृत; रुंद; उंच; पुष्कळ; अधिक.

निडिडु } (२६ [डु]) (क) ना. - बुडबुडा; पेंस; मोती; उग्रवास; दर्प.

निडिदागि (२६५५) (क) अ. - सरळपणें; स्पष्टपणें; सुंदरतेन.

निडिय (२६५५) (क) वि. - विस्तृत; लांब; रुंद; उंच; पुष्कळ.

निडुगणे (२६५५) (क) ना. - लांबट बाण; मोठा शर; चिरा.

निडुनालगे (२६५५) (क) ना. - लांब जीभ, दीर्घ जिह्वा.

निडुवैरिगे (२६५५) (क) ना. - लाकडाला मोक पाडण्याचें साधन; सामता; डिल.

निडुवरि (२६५५) (क) धा. - लांब पाऊल टाकणें; वेगानें चालणें.

निडुवाय (२६५५) (क) ना. - मोठा जवडा; उघडलेलें तोंड; कुन्याचें तोंड.

निडुसुय (२६५५) (क) धा. - सुस्कारा टाकणें; निःश्वास टाकणें; दीर्घ निःश्वास सोडणें.

निंतव (२६५५) (सं) ना. - ढुंगण; उपत्यका; कटिपश्चाद्भाग; डोंगराचा उतार.

निंतविनि (नी) (२६५५ [२६]) (सं) ना. - सुंदरी; कोमला; कामिनी; कमरेखालील भरदार पार्श्वभाग असलेली स्त्री.

नितराम् (२६५५) (सं) अ. - पुष्कळ; पुरा; पूर्ण; सुतराम; सदोदित.

नितळ (२६५५) (सं) ना. - पाताळांतील एक भाग.

नितांत (२६५५) (सं) अ. - पुष्कळ; विपुल; एकांत; सारांशानें.

नित्तर (२६५५) (क) ना. - सहनशीलता; निस्तार; शांतता; संरक्षण; कालक्षेप.

नित्तरिसु (२६५५) (क) धा. - सहन करणें; निस्तारणें; पार होणें; जय मिळवणें; वेळ मारून नेणें.

नित्य (२६५५) (सं) अ. - सदोदित; सदाकदा; केव्हाहि; शाश्वत; अनंत; अमर.

— ते (डै) (सं) ना. - अमरत्व; शाश्वती; अनंतता.

नित्यकर्म (२६५५) (सं) ना. - प्रातर्विधि; दिनकार्य; रोजचा कार्यक्रम.

नित्यवृत्त (२६५५) (सं) वि. - समाधानी; योगी; संन्यासी.

नित्यात्म (२६५५) (सं) ना. - परमात्मा; ईश्वर; परिशुद्ध आत्मा.

नित्राण (२६५५) (सं) ना. - अशक्तता; दौर्बल्य.

नित्राणि (२६५५) (सं) वि. - अशक्त; दुर्बलता.

निदर्शन (२६५५) (सं) ना. - उदाहरण; आदर्श; दृष्टांत; सूचना; प्रात्यक्षिक; एक काव्यालंकार; निदर्शना.

निदाघ (२६५५) (सं) ना. - उन्हाळा; उकाडा; उष्णकाल; उष्णता; धाम.

निदान (२६५५) (सं) ना. - रूपरेषा; मूल कारण; शेवट; अंत्य; शुद्धि; शुद्धिकरण; चौकट; वेदन.

— इसु (२६५५) (क) धा. - रोगपरीक्षा करणें; मूलकारण शोधून काढणें.

निदानिसु (२६५५) (क) धा. - विलंब करणें; वेळ घालवणें; समाधानानें राहणें.

निदिगालु (२६५५) (क) ना. - रास घातलेलें धान्य; देवापुढें ठेवलेली धान्यरास; शिवामृत; पोत.

निदिध्यास (२६५५) (सं) ना. - एकचित्तानें केलेलें स्मरण; शिकलेले पुनः सांगणें; एकाकडेच लागलेली लय.

निदेश (२६५५) (सं) ना. - आज्ञा; परवानगी; शासन; नियम; सामीप्य; पात्र.

निदिदि (२६५५) (क) वि. - आळशी; भिन्ना; नपूंसक; अकार्यक्षम; अंगचोर.

निदे (२६५५) (क) ना. - निद्रा; शोप; शयन.

निद्रा (दे) (२६५५ [२६]) (सं) ना. - शोप; नीज; ब्रह्मदेवी; ब्रह्मदेवाचें स्त्रीरूप.

निद्रालु (२६५५) (सं) वि. - शोपालु; अखंड तंद्रा; गुंगी.

निधन (२६५५) (सं) ना. - मृत्यु; अंत; शेवट; कुंडलीतील लग्नाला मारक स्थान (द्वितीय स्थान); वि. दरिद्री; निर्धन.

निधान (२६५५) (सं) ना. - पुरून ठेवलेले धन; संपत्ति;

‘निक्षेप’ आश्रय; विश्रांतिस्थळ; निवास.

निधि (२६५५) (सं) ना. - संपत्ति; ऐश्वर्य; निधान; मालक नसलेले धन; नवनिधि; आश्रय.

— ईश (— २६५५) (सं) ना. - कुवेर; संपत्तीचा सर्वाधिकारी.

निधुवन (निधुवन) (सं) ना. - संभोग; सुरतक्रीडा; विलास;
रतिक्रीडा.
निनतु (तु) (निनतु [तु]) (क) ना. - आपलें; तुमचें.
निनद (नाद) (निनद [नाद]) (सं) ना. - स्वर; शब्द; ध्वनि;
चाहूल; आवाज.
निंदक (निंदक) (सं) वि. - निंदा करणारा; द्वेषानें जळणारा;
विद्वेषी; कुत्साखोर.
निंदनीय (निंदनीय) (सं) वि. - निंद्य; निंदार्ह.
निंदित (निंदित) (सं) वि. - निंदा केलेलें; कुत्सित.
निंदिद (निंदिद) (क) वि. - थांबलेलें; अडकलेलें; थांबविणारे;
निंदिसु (निंदिसु) (क) धा. - निंदणें; तिरस्कारणें; शिवि देणें;
पाणउतार करणें.
निंदे (निंदे) (क) ना. - पाणउतार; कुत्सा; शिवी; दूषण.
निंद्य (निंद्य) (सं) वि. - दुष्ट; दूषणीय; निंदा करण्या योग्य.
निश्चतु (निश्चतु) (क) ना. - आपलें; तुमचें.
निश्चवं (निश्चवं) (क) ना. - तुझा; तुमचा.
विप (विप) (सं) ना. - कदंब वृक्ष; कुंभा; पलायन; घोकेपट्टी;
तोंडपाठ; पाठांतर.
निपतन (निपतन) (सं) ना. - पतन; क्षय; क्षीणता; खाली
पडणें.
—नेय (—नेय) (क) धा. - खाली ओढणें; पाय ओढणें.
निपतित (निपतित) (सं) वि. - खाली पडलेला; अवनत;
उतरलेला.
निपत्ति (निपत्ति) (सं) ना. - पतन; अवनती.
निपात (निपात) (सं) ना. - हीन स्थिती; पतन; दिवाळें;
नादारी.
निपुण (निपुण) (सं) वि. - कुशल; जाणता; प्रवीण; दक्ष; समर्थ.
—ता, -त्त्व (ता, -त्त्व) (सं) ना. - चातुर्य; कौशल्य;
जाणतेपण; प्रवीणता.
निष्पसर (निष्पसर) (क) ना. - क्रूरता; निष्ठुरता; आतुरता;
गडबड; वेग; अभिनिवेश; प्रभाव; 'उरवणे' पहा.
निष्पाळ्य (निष्पाळ्य) (क) ना. - समेटाचा अभाव;
विभाजन; हद्दपारी.
निष्पुति (निष्पुति) (क) ना. - दीर्घज्वाला; भडका; भडामि;
आगडोंब.
निष्पुसतु (निष्पुसतु) (क) वि. - नूतनतम; ताजा.
निबद्ध (निबद्ध) (सं) वि. - बांधलेला; मर्यादित; रचित.
निबंध (निबंध) (सं) ना. - विचारांची सुसंगती; सर्वेक्ष
विचार; प्रणाली; प्रबंध रचना.
निबंधन (निबंधन) (सं) ना. - रचना; नियम;
बंधन; चौकट.

निविड (निविड) (सं) वि. - दाट; सांद्र.
—ते (—ते) (सं) ना. - दाटणी; भरीवपणा; सांद्रता.
निव्वण (निव्वण) (क) ना. - वन्हड; आतेष्टांची मिरवणुक;
लमाची वरात.
निव्वणिग (निव्वणिग) (क) ना. - वरपक्ष; आतेष्ट; नातेवाईक;
स्नेहीसोबती.
निव्वर (निव्वर) (क) वि. - निर्भर; परिपूर्ण; भरलेले; जड;
अधिक; सहज मोडणारे; सहज फुटणारे.
(क) ना. - खरा; वेग; आवेश.
निव्वेग (निव्वेग) (क) वि. - शांत; सौम्य; मवाळ.
निव्वेरगु (निव्वेरगु) (क) ना. - अति आश्चर्य; विलक्षण
दीर्घदृष्टि.
निभ (निभ) (सं) वि. - समान; जुळणारा असा.
(सं) ना. - वंचना; प्रकाश; निमित्त; सबब; बहाणा.
निभुत (निभुत) (सं) वि. - भरलेले; गुप्त; अदृश्य; आड
झालेले; निर्जन; एकांत; एकाग्र; दृढ; स्थिर; शिक्षित; रुढ.
निमग्न (निमग्न) (सं) वि. - बुडलेले; गुंतलेले; तल्लीन;
अडकलेले.
निमज्जन (निमज्जन) (सं) ना. - स्नान; पाण्यातील बुडी;
आंघोळ; डुबकी.
निमतु (तु) (निमतु [तु]) (क) ना. - तुझें; तुमचें.
निमंत्रण (निमंत्रण) (सं) ना. - आमंत्रण; बोलावणें; हाक;
सांगणें; श्राद्धमोजनाचे आमंत्रण.
निमि (निमि) (सं) ना. - निमि राजा; दत्तपुत्र; पापणीची
उघडझाप; निमिषोन्मेष.
निमित्त (निमित्त) (सं) ना. - कारण; सबब; उद्देश; ध्येय;
सूचना; शकुन; संकेत; बहाणा.
—गार (—गार) (सं) ना. - शकुन सांगणारा; भविष्य.
वादी; प्रसंगाला कारण झालेला.
—स्थल (—स्थल) (सं) ना. - पिंड टाकण्याचें स्थळ;
टिकाण.
निमित्तकारण (निमित्तकारण) (सं) ना. - पदार्थ; सामग्री;
उपादान; उत्पत्ति साधन; रचना.
निमिर् (रु) (निमिर् [रु]) (क) धा. - पुढें दकलणें;
विस्तारणें; सरळ होणें; जवळयेणें; ताठ होणें; फुगणें; दीर्घ होणें.
—के (—के) (क) ना. - अहंकार; गर्व; प्रसार; सहवास;
सुधारणा.
—चु (चु) (क) धा. - सरळ होणें; प्रसार करणें; गर्व करणें;
फुगणें.
निमिष (निमिष) (सं) ना. - पापणीच्या उघडझापेचा काळ;
उन्मिष; अल्पतमकाळ; अमृतरक्षक.

निमिषारण्य (२०००००००) (सं) ना. - राजस्थानजवळील

एक दाट अरण्य; वनदाट झाडीचें वन.

निमीलन (२०००००) (सं) ना. - डोळेझाक; मृत्यु; मरण.

निमोष (२०००००) (सं) ना. - 'निमिष' पहा.

निम्न (२००००) (सं) ना. - खड्डा; ओढा; फट.

निम्नगा (मे) (२००००० [००]) (सं) ना. - नदी; ओढा.

निम्नोन्नत (२०००००००) (सं) वि. - चढउतार; उंचसखल;
खालवर.

निंब (२०००) (सं) ना. - कडुलिंब.

निंबे (बू) (२००० [०००]) (अ.दे) ना. - लिंबू; लिंबाचें
फळ.

निम्नडि (२०००००) (क) ना. - आपण; पूज्यपाद आपण.

निम्नतु (२०००००) (क) ना. - तुम्हें; तुमचें.

निम्नल (२०००००) (क) वि. - निर्मल; स्वच्छ; शांत; त्रास
नसलेले.

निम्नतु (२०००००) (क) ना. - तुमचें; आपलें.

निम्नव (२०००००) (क) ना. - आपला; तुमचा.

नियत (२००००) (सं) वि. - निश्चित; आधीन; स्वाधीन;
आचारशील; विदित; धार्मिक आचरणाचा.

नियति (२००००) (सं) ना. - अदृष्ट; विधि; भाग्य; पूर्वकर्म;
संयम; दैव; ठरलेली गोष्ट; सहनशीलता.

नियंत्र (२००००० [००]) (सं) ना. - शासक; चालक;
स्थवाहक; सारथी; स्वाधीन ठेवणारा.

नियंत्रक (२०००००) (सं) ना. - नियमन करणारा; चालक;
सारथ्य करणारा.

नियंत्रण (२०००००) (सं) ना. - आधीनता; कड्यात ठेवणें;
स्तंभन; विलंबन.

नियम (याम) (२००००० [००००]) (सं) ना. - समेट; निबंधन
विधी; क्रम; प्रतिज्ञा; निश्चय; व्रत; संतोष.

—इसु (२०००) (क) धा. - कामाला लावणें; गुंतवणें; आधीन
ठेवणें; विलंब लावणें; मान्यता देणें; हवाली करणें; ताचा
देणें.

नियामक (२०००००) (सं) वि. - संचालक; चालविणारा;
आज्ञा देणारा; नेमणारा; मार्गदर्शक; यजमान; निरीक्षक;
देखरेख करणारा.

नियुक्त (२०००००) (सं) वि. - नेमलेला; वसवलेला; जोडलेला;
समाविष्ट; जुळलेला; गुंतलेला.

नियुक्ति (२०००००) (सं) ना. - आज्ञा; परवानगी; नियोजन;
अपवाद; संदर्शन; कार्यमग्नता.

नियुत (२०००००) (सं) वि. - नियोजित.

(सं.) ना. - मोठी संख्या; शतसहस्र; लक्ष.

नियुद्ध (२०००००) (सं) ना. - कुस्ती; दंड; तुमुल युद्ध;

बाहुयुद्ध; मुष्टियुद्ध.

नियोग (२०००००) (सं) ना. - नेमलेलें काम; नियोजित कर्म;
मार्गदर्शन; विश्वस्तकार्य; कार्यप्रेरणा; आवश्यकता; ऋणभार;
विनंती, मागणी; प्राचीन कुटुंबपद्धति; वंशवृद्धीची एक पद्धति;
कर्तव्य; आज्ञा; विश्वास; मान्यता; प्रवेश.

नियोगि (२०००००) (सं) ना. - मंत्री; रायभारी; ब्राह्मणातील
एक उपजाति; नेमलेला.

नियोगिसु (२०००००) (क) धा. - नेमणें; आज्ञा देणें;
जबाबदारी स्वीकारणें; अंतर्भाव करणें; पोहोचविणें; हात
घालणें; समावेशणें.

नियोजन (२०००००) (सं) ना. - नेमणूक; अंतर्भाव;
जुळवणूक; आज्ञा; जबरदस्ती.

—इसु (२०००) (क) धा. - समावेशणें; ठेवणें; नियमन करणें.

नि: (स्) (२) (२) [२] (०) (सं) अ. - नाही; नव्हे; नको;
निश्चयार्थी उपसर्ग.

निरंश (२००००) (सं) वि. - विशेष; सबंध; पूरा; अंश हि न
राहिलेला.

निरक्षर (२००००) (सं) वि. - अक्षरज्ञान शून्य; अशिक्षित;
हुंब; ढ.

—इ (०) (सं) ना. - लिहितां वाचतां न येणारा.

निरंकुश (२०००००) (सं) वि. - स्वैराचारी; स्वतंत्र;
सर्वाधिकारी.

—ते, -त्त्व (०, - ०) (सं) ना. - स्वैराचार; आधीन न
राहणारा.

निरखु (२००००) (अ-दे) अ. - नेम मारल्याप्रमाणें; निश्चितपणें.
(अ-दे) बाजारी दर.

निरंग (२००००) (सं) ना. - अंगहीन; निसहाय; काम.

निरभि (२००००) (सं) वि. - अमिविरहित; अब्राह्मण;
ब्राह्मणाशिवाय इतर वर्णांचा.

नि (नी) रज (२००० [२०००]) (सं) ना. - कमल; तावरे.

नि (नी) रजे (जा) (२ [२०] ०० [००]) (सं) वि. - निर्मल;
परिशुद्ध; चारित्र्यवान; निष्कलंक.

निरंजन (२०००००) (सं) वि. - दोषरहित; उत्तम; सुंदर.
(सं) ना. परमात्मा.

निरञ्ज (२००००) (सं) ना. - शानी; शाहणा; जाणता; निपुण.

निरत (२०००) (सं) वि. - गुंतलेला; तल्लीन; आसक्त; अनुरक्त;
मग्न.

निरतिशय (२०००००) (सं) वि. - अत्युत्तम; श्रेष्ठ; अनुपम.

निरते (ति) (२००० [०]) (सं) ना. - चांगुलपणा; सौभाग्य;
सौंदर्य; मनोहारिता; लावण्य; योग्यता; निमग्नता.

निरत्यय (२०८७००) (सं) वि.—अविनाशी; पार न झालेला; माथारहित.
 निरंतर (२०८७००) (सं) अ.—केव्हाहि; सदैवित; नेहमी; अविश्रांत; अवसर न देतां.
 निरपराधि (२०८७००) (सं) वि.—अपराध न केलेला; ज्याची चूक नाही असा; बेगुनाह;
 निरपाय (२०८७००) (सं) वि.—अपाय नसलेले. अविनाशी; अक्षय.
 निरपेक्षे (२०८७००) (सं) ना.—अपेक्षा रहितता; आकांक्षा रहितता; आशा रहितता.
 निरभिमान (२०८७००) (सं) वि.—नम्र; विनीत; विनयी; अभिमानरहित.
 निरय (२०८७००) (सं) ना.—नरक; नर्क.
 निरगल (ल) (२०८७००) (सं) वि.—हरकत नसलेला; स्वतंत्र; भाडकाठी नसलेला; स्वच्छंद; अनिवेध; अडणा नसलेला.
 निरर्थक (२०८७००) (सं) वि.—व्यर्थ; निरुपयोगी; सार्थकहीन; अजाण; अप्रबुद्ध; समज नसलेला.
 निरलस (२०८७००) (सं) वि.—आलस नसलेला; चळवळ्या.
 निरवय (२०८७००) (सं) वि.—दोषरहित; कलंकरहित; अचूक.
 निरवधि (धिक) (२०८७००) (सं) वि.—अवधी नसलेला; सवड नसलेला; अमर्याद; अपार; अनंत.
 निरवयल (२०८७००) (सं) वि.—निराकारण; निष्कल; कारण नसलेला, अमर्याद; असीम.
 निरवयव (२०८७००) (सं) वि.—अवयवशून्य; अशरीरि.
 (सं) ना. देव्य; परिमाणु; काम; मदन.
 निरविसु (२०८७००) (क) धा.—सांगणें; विनंती करणें; समजावून देणें; निर्मिणें; उत्पन्न करणें.
 निरशन (२०८७००) (सं) वि.—उपवास; भोजन न केलेला; अन्नान्न; जेवण सोडलेला.
 —व्रत (२०८७००) (सं) ना.—उपोषण; उपवासव्रत.
 निरस (२०८७००) (सं) वि.—नीरस; रसहीन; वाळलेले; सपक; गौण; अमुख्य.
 (सं) ना.—डालिंबफळ; दाडिम.
 निरसन (२०८७००) (सं) ना.—निरास; नाश; परिहार; निकाल; ग्रहिकार; त्याग; सोडवणूक; फेक; शंका निवारण; नकार.
 निरस्त (२०८७००) (सं) वि.—अस्ताव्यस्त; तिरस्कृत; गमावलेले; झालवलेले; फेकलेले; टाकलेले; परिहार केलेले; त्यक्त.
 निरहंकार (२०८७००) (सं) वि.—गर्वहीन, अहंकाररहित.
 निरहंकारि (२०८७००) (सं) वि.—मस्ती नसलेला; नम्र; विनयशील; सदाचारी.

निराकरण (२०८७००) (सं) ना.—तिरस्कार; घसरगुंडी; अमान्यता; नकार; निरसन; अस्वीकार.
 निराकरिसु (२०८७००) (क) धा.—अमान्य करणें नाकबूल करणें; निराकरण करणें; निरसणें; तिरस्कारणें.
 निराकांक्षे (२०८७००) (सं) ना.—निरिच्छता; आशा-रहितत्व; विरक्त भाव; निःसंशयता.
 निराकार (२०८७००) (सं) ना.—आकारशून्यता; दैवत.
 निराकुल (२०८७००) (सं) वि.—निश्चित; अनातुर; अव्याकुल; संतुष्ट; तुष्ट; कोशविरहित; सहृदय.
 निराकृत (२०८७००) (सं) वि.—निराकरण केलेले; तिरस्कृत; सोडवलेले; व्यक्त; अमान्य; बहिष्कृत.
 निराकृति (२०८७००) (सं) ना.—तिरस्कार; त्याग; अमान्यता; क्षेपण.
 निरा (गस्) ग (२०८७००) (सं) वि.—निधेम; निष्पाप; अनासक्त; कामनारहित; निर्दोष; विरक्त.
 निराज (२०८७००) (अ.दे) ना.—कलाबतुचे कापड; जरीचें वस्त्र.
 निरांतक (२०८७००) (सं) वि.—निष्कंटक; त्रासहीन; निरगल; सुगम; सहज होणारे; दुःखहीन.
 निराधार (२०८७००) (सं) वि.—आधार नसलेले; आदि अंत नसलेले; खोटे; साह्य नसलेले.
 निराधारि (२०८७००) (सं) ना.—आश्रयहीन; परदेशी; दरिद्री; कंगाल; 'तब्बलि' पहा.
 निरामय (२०८७००) (सं) वि.—निरोगी; आरोग्यवान; शरीरस्वास्थ्य असलेला.
 निरामर्ष (२०८७००) (सं) वि.—मत्सरहीन, द्वेषरहित; क्रोधहीन.
 निरायास (२०८७००) (सं) वि.—सहज; अनायास; सुलभ; सोपे; अश्रम.
 निरालंब (२०८७००) (सं) वि.—निराधार; अनाश्रय; परदेशी.
 निरावरण (२०८७००) (सं) वि.—आवरण नसलेले; उबडें; अनाच्छद; ममत्वशून्य; स्पष्ट; दरिद्री.
 निराशा (शे) (२०८७००) (सं) ना.—निराकांक्षा; हातपाय गळणें; उदासीनता; निरुत्साह; खिन्नता.
 निराश्रय (२०८७००) (सं) वि.—निराधार; बाडविछाना गुंडाळलेला; निःसहाय; 'तब्बलि' पहा.
 निराहार (२०८७००) (सं) ना.—निराशन; उपोषण; उपास.
 निराल (२०८७००) (क) वि.—गडबड नसलेले; वाई नसलेले; प्रशांत; निश्चित; अव्यक्त; आकाश.
 निरि (२०) (क) ना.—घडी; निरी; खुरमी; ध्येय; गम्य; नीट-नेटकेपणा; सुव्यवस्था; क्रम; पद्धति; सौंदर्य; मनोहरता.

—ने (नै) (सं) ना.—व्यवस्थित क्रम; घडी; पद्धति; प्रदर्शन; देखावा.

—सु (सु) (क) धा.—प्रदर्शन करणें; विरचणें; स्थापणें; सिद्ध करणें; उत्तेजन देणें; उसाहित करणें.

निरिग (निरिग) (क) ना.—गोडभाषा; मधुरवाणी; रसाल फळ; आम्रफळ.

निरिच्छे (निरिच्छे) (सं) ना. अनासक्ति; विरक्ति; असंमती; इच्छारहितता; निराकांक्षा.

निरिनिद्रिलु (निरिनिद्रिलु) (क) अ.—वाळलेली वस्तु मोडतांना होणारा आवाज.

निरिन्द्रिय (निरिन्द्रिय) (सं) वि.—इन्द्रियरहित; निरवयव. (सं) वि.—नपुंसक; पौरुषहीन.

निरिक्षणे (निरिक्षणे) (सं) ना.—दूरदृष्टि; मोजणी; गणती; देखरेख.

निरिक्षा (क्षे) (निरिक्षा) (सं) ना.—प्रतीक्षा; आशाळभूत दृष्टि; पहारा; मोजणी.

निरिक्षिषु (निरिक्षिषु) (क) धा.—डोळ्यांत तेल घालून पाहणें; पहारा देणें; प्रतीक्षा करणें; वाट पाहणें.

निरिश्वर (निरिश्वर) (सं) वि.—नास्तिक.

—वाद (वाद) (सं) ना.—नास्तिकवाद; चार्वाकमत; 'देव नाही' असें म्हणणारा पक्ष; पाखंडीपणा; जैन; बौद्ध मत; सांख्यांचे अनीश्वरत्व.

निरिह (निरिह) (सं) वि.—निरिच्छ; निराकांक्ष; आशारहित.

निरु (निरु) (सं) वि.—व्यवस्थित; क्रमबद्ध; वर्गवारीने असलेले.

—इसु (इसु) (क) धा.—स्थापणें; जमिनीवर ठेवणें; क्रमबद्ध करणें; व्यवस्था करणें.

निरुक्षिषु (निरुक्षिषु) (क) धा.—वाट पाहणें; पुढें पाहणें; डोळ्यांला डोळा देणें; सूक्ष्म दृष्टीने अवलोकणें; निरीक्षणें.

निरुक्त (निरुक्त) (सं) वि.—नीट उपटून काढलेले; स्पष्ट; विवरणयुक्त; वेदांग; यास्काचार्यांनी लिहिलेले वेदार्थविवेचन.

निरुक्ति (निरुक्ति) (सं) ना. व्युत्पत्ति; जन्मेतिहास.

निरुगे (निरुगे) (क) ना.—निरी; घडी; व्यवस्था; क्रम. (सं.) अ.—केव्हा हि; सदा; नेहमी.

निरुत (निरुत) (सं) ना.—सत्य; वित्यवस्तु; न्याय; नीति.

निरुति (निरुति) (सं) ना.—नैऋत्येचा दिक्पाल.

निरुत्तर (निरुत्तर) (सं.) वि.—उत्तर नसलेला; मौनशील; मूक; भ्रमिष्ट; बेखबर; पावरा; असमान.

निरुत्साह (हित) (निरुत्साह) (सं) वि.—उत्साह-हीन; दुरूप नसलेला; हात टेकलेला; आनंद हीन; निराश; निरुत्सुक; मंद.

निरुद्ध (निरुद्ध) (सं) वि.—विलंबित; निराकृत; गतिहीन; विरोधित; सहा.

निरुद्योग (निरुद्योग) (सं) ना.—रिकामपण; प्रयत्नहीनता; बेकारी; भिकारी.

निरुद्योगी (निरुद्योगी) (सं) ना.—कामधंदा नसलेला; बेकार; आळशी; भाबडा; मोळा; वावळा.

निरुपद्रव (निरुपद्रव) (सं) वि.—अडचणरहित; अहित नसलेला, कल्याणकारी; निपीडक.

निरुपद्रवि (निरुपद्रवि) (सं) ना.—उपद्रव न देणारा; अपाय न करणारा; शांतमनस्क.

निरुपम (निरुपम) (सं) वि.—उपमारहित; अजोड; साम्य नसलेला; अतिमहत्वाचा.

निरुपाधिक (निरुपाधिक) (सं) ना.—निश्चित; व्यथा नसलेला; स्वतंत्र; संतुष्ट; आनंदी जीवन.

निरुपाय (निरुपाय) (सं) ना.—नाइलाज; अनन्यगति; प्रसंगावधान; संकटारोहण; प्रसंगाला टक्कर देणारा; अपरिहार्यता.

निरुहण (निरुहण) (क) ना.—निर्वहन; जबाबदारपणा; उत्तरदायित्व; सातत्य.

निरुद्ध (निरुद्ध) (सं) वि.—सुप्रसिद्ध; कीर्तिमान; मान्य केलेले; अविवाहित.

निरुद्धि (निरुद्धि) (सं) ना.—प्रसिद्धि; स्थिरता; प्रख्याती; नामवंतता.

निरुप (निरुप) (सं) ना.—आज्ञा; निरोप; सांगावा.

निरुपण (णे) (निरुपण) (सं) ना.—स्पष्टीकरण; विवरण; दृष्टांत; तत्त्वविमर्श.

—इसु (इसु) (क) धा.—सांगणें; आज्ञा करणें; विवेचिणें; खुलासा देणें; स्पष्ट करणें.

निरे (निरे) (क) ना.—मार्णें; नाहीसें करणें; खून करणें.

निरोग (निरोग) (सं) ना. आरोग्य; स्वस्थ जीवन; निरोगिता.

निरोध (निरोध) (सं) ना.—हरकत; प्रतिरोध; व्यथा; बलात्कार; अडचण; पीडा.

—इसु (इसु) (क) धा.—हरकत घेणें; विरोध करणें; खंडन करणें; निराकरण करणें.

निरोधन (निरोधन) (सं) ना.—तुरुंग; बंधन; जेल; अडकणी; अटकाव; खोळंबा.

निर्ग (निर्ग) (सं) ना. देश; भूमी; प्रदेश; वसतिस्थान.

निर्गत (निर्गत) (सं) वि. निवृत्त गेलेला; चालता झालेला; भूमिगत; नाहीसा झालेला.

निर्गति (निर्गति) (सं) ना.—असहाय्यस्थिति; एकलकोंडेपणा; निराधार; दुरवस्था; दारिद्र्य; कंगालस्थिति; दुःखितावस्था.

निर्गतिक (निर्गतिक) (सं) वि. - परदेशी; दूरिद्वि; अगतिक.

निर्गन्ध (निर्गन्ध) (सं) वि. - वासहीन; सत्त्वरहित.

—कुसुम (कुसुम) (सं) ना. - कोमेजलेले फूल;

निरुपयोगी वस्तु.

निर्गन्धन (निर्गन्धन) (सं) ना. - खून; डोकेफोड; ठार;

सत्त्वहीनता; नपुंसकत्व.

निर्गम (मन) (निर्गम [मन]) (सं) ना. - प्रस्थान; प्रयाण;

प्रवाह; दरवाजा; दार

निर्गमक (निर्गमक) (क) वि. - कोमलांतःकरणी; कोवळ्या

मनाचा; मृदुहृदयाचा.

निर्गलित (निर्गलित) (सं) वि. - पूर्ण क्षिरपलेला; गळलेला;

उबडलेला; सांडलेला; अतिपक्व; वृद्ध.

निर्गमिणे (निर्गमिणे) (क) ना. - तळें; खंदक; खड्डा; उखनन;

‘अगांति’ पहा.

निर्गुण (निर्गुण) (सं) वि. - गुणहीन; वाईट; मूर्ख; गुणरहित;

परमात्मा; असूत्र; दोरी नसलेले.

निर्गुणोपासने (निर्गुणोपासने) (सं) ना. - निर्गुण परमा-

त्म्याची आराधना.

निर्ग्रन्थ (निर्ग्रन्थ) (सं) ना. - बौद्ध किंवा जैनयति; बैरागी;

द्रविडी; असहाय; मूर्ख; विरक्त.

निर्ग्रन्थि (निर्ग्रन्थि) (सं) ना. - गांठ नसलेला; सरळ;

अडचण नसलेला; पातळ; कोमल; विनीत; रोडकेपणा;

धीणता.

निर्घात (निर्घात) (सं) ना. - तडाखा; लड्डू; झंजावाताचा

फटका; विजेचा कडकडाट.

निर्घृण (निर्घृण) (सं) वि. - दयाहीन; करुणाशून्य; कठोर;

क्रूर, निर्दय;

निर्घोष (घण) (निर्घोष [घण]) (सं) ना. - महाध्वनि;

गर्जना; दमडी.

निर्जन (निर्जन) (सं) वि. - अलोक; वसती नसलेले; एकांत;

विध्वस्त.

निर्जर (रस) (निर्जर [रस]) (सं) ना. - देव; अजर; वृद्धत्व

नशणारे.

निर्जरेद (निर्जरेद) (सं) ना. - देवतांचा स्वामी; इंद्र.

निर्जल (निर्जल) (सं) वि. - पाणी नसलेले; शुष्क; सुकलेले;

कोरडे वाळवंट.

निर्जित (निर्जित) (सं) वि. - पराजित; जिंकलेला.

निर्जितमाय (निर्जितमाय) (सं) ना. - विरागी; यति;

ज्याने माया जिंकली आहे असा; परमेश्वर.

निर्जितचतु (निर्जितचतु) (सं) ना. - विजयशाली; शत्रूंना

जिंकणारा; अजातशत्रु

निर्जीव (निर्जीव) (सं) वि. - जीव नसलेला; अचेतन; स्थावर;

जड.

निर्झर (निर्झर) (सं) ना. - प्रवाह; झरा; गिरिनीदी; धवधवा.

निर्झरिणि (णी) (निर्झरिणि [णी]) (सं) ना. - झरा; ओहोळ;

निर्णय (निर्णय) (सं) ना. - अंतिम शब्द; ठराव; निकाल;

निर्धार; परिणाम.

—इसु (इसु) (क) धा. - ठराव करणे; निकाल देणे;

निर्धारणे; ठरविणे.

निर्णाम (निर्णाम) (सं) ना. - निर्णाम; नामशेष; जन्मत;

मेलेले; नष्ट झालेले.

निर्णिक्त (निर्णिक्त) (सं) वि. - शुद्ध केलेले; पवित्र केलेले;

धूत.

निर्णित (निर्णित) (सं) वि. - ठरविलेले, माहिती नसलेले;

निश्चित.

निर्णीति (निर्णीति) (सं) ना. - स्पष्ट अभिप्राय; निर्णय;

मान्यता; कबुली.

निर्णजक (निर्णजक) (सं) ना. - परीट; रजक; घोबी; धावक.

निर्दय (यि) (निर्दय [यि]) (सं) वि. - दयाहीन; कठोर;

निष्करुण; उग्र.

निर्दये (निर्दये) (सं) ना. - दयाहीनता; क्रौर्य; कटुत्व;

कठोरपणा; कठोर हृदयाची स्त्री; निष्करुण स्त्री.

निर्दक्षिण्य (निर्दक्षिण्य) (सं) वि. - दाक्षिण्यहीन; निर्मांड;

पक्षपातरहित; अमेद.

(सं) ना. - एक वाव दोन तुकडे ही वृत्ति; निश्चलता;

निर्मांडता.

निर्दोष (निर्दोष) (सं) वि. - वाटा असलेला; अखंड; पूर्ण.

निर्दिष्ट (निर्दिष्ट) (सं) वि. - माहीत नसलेले; दाखविलेले;

आज्ञापित.

निर्दुष्ट (निर्दुष्ट) (सं) वि. - दुष्ट नसलेले; चांगले; स्वच्छ;

परिशुद्ध; अडचण नसलेले; सदाचारी; सद्गर्तनी; सुखभावी.

निर्देश (निर्देश) (सं) ना. - आज्ञा; उपदेश; निवेदन; दिग्दर्शन.

—इसु (—इसु) (क) धा. - दाखवणे; निवेदने; सांगणे;

आज्ञापणे; परवानगी देणे.

निर्देहि (निर्देहि) (सं) ना. - देह नसलेला; अनंग; काम;

मन्मथ.

निर्दोष (निर्दोष) (सं) वि. - दोष नसलेला; शुद्ध; स्वच्छ;

अचूक; उणीव नसलेला; निष्कलंक; पवित्र.

निर्दोषि (निर्दोषि) (सं) ना. - दोषरहित; शुद्धात्मा;

निरपराधी; देव; निष्पाप.

निर्द्वय (निर्द्वय) (सं) वि. - द्वयहीन; हिरवेपणा नसलेला;

शुष्क.

निर्धन (निर्धन) (सं) वि. - दरिद्री; गरीब; धनहीन.
 निर्ध (धां) र (निर्धन [धां] र) (सं) ना. - मनाचा निश्चय;
 घट्टपणा; दृढता; ठराव; शेवटचा शब्द.
 निर्धूत (निर्धूत) (सं) वि. - धुतलेले; शुचिर्भूत; गमावलेले;
 बहिष्कृत.
 निर्धूम (निर्धूम) (सं) वि. - धूर नसलेले; निर्जन. (लक्षणा).
 निर्धाम (निर्धाम) (सं) ना. - नाश; विध्वंस; निर्णाम.
 निर्निमित्त (निर्निमित्त) (सं) अ. - कारण नसता; निष्कारण;
 स्वतःपुरते; अकस्मात्; स्वभावतः; अकृत्रिमपणे.
 निर्नेर (निर्नेर) (क) अ. - अकारण, 'निर्निमित्त' पहा.
 निर्बंध (निर्बंध) (सं) ना. - हरकत; प्रतिरोध; तुरंग;
 बलात्कार; जबरदस्ती; दृढ.
 —इसु (—असु) (क) धा. - बांधून घालणे; बलात्कार
 करणे; तुरंगांत टाकणे.
 निर्बल (निर्बल) (सं) वि. - बलहीन; निःशक्त; भिन्ना; नपुंसक.
 निर्बोध (निर्बोध) (निर्बोध [बोध] (सं) वि. - हीनबुद्धि;
 मूर्ख; बालिश; अजाण.
 निर्भय (निर्भय) (सं) ना. - निडरता; धैर्य; सुशिक्षितता.
 निर्भर (निर्भर) (सं) वि. - ओझ्याने वाकलेले; ठेचून भरलेला;
 पूर्ण वाढलेला; अमर्याद; अतिशय; बलात्कार.
 निर्भ (भां) व (निर्भ [भां] व) (सं) वि. - अजन्मा; भावरहित
 परमात्मा; ईश्वर.
 (सं) ना. - अकुटुंबी; जेनेतर; सामान्य.
 निर्भाय (निर्भाय) (सं) ना. - भाग्यहीन; दुर्दैवी; अकिंचन;
 दुःखी.
 निर्भिन्न (निर्भिन्न) (सं) वि. - विभाग नसलेला; अखंड;
 उध्वस्त; नाश पावलेले.
 निर्भीती (निर्भीती) (सं) ना. - धैर्यशीलता; निर्भयता;
 निर्भीत (निर्भीत) (सं) वि. - धर्मशील; निर्भय.
 निर्भेद (निर्भेद) (सं) ना. - भेद नसलेले; अभिन्नता; एक-
 रुपता; अभेद.
 निर्मद (निर्मद) (सं) वि. - विनयशील; मस्ती नसलेला;
 नम्र.
 निर्मम (निर्मम) (सं) वि. - ममत्वरहित; पक्षपातरहित;
 मीपणा नसलेले; निरहंकारी.
 निर्मरण (निर्मरण) (सं) ना. - अमर; देवता.
 निर्मल (निर्मल) (सं) वि. - स्वच्छ; शुद्ध; सुंदर; ललित.
 निर्मले (ला) (निर्मल [ला] (सं) ना. - पतिव्रता;
 सदाचारिणी; सुंदरी.
 निर्माण (निर्माण) (सं) ना. - उत्पत्ति; उत्खनन; सृष्टिरचना;
 अस्तित्व.

निर्मात (वृ) (निर्मात [वृ] (सं) ना. - निर्मिणारा;
 सृष्टिकर्ता; ईश्वर.
 निर्मानुष (निर्मानुष) (सं) वि. - निर्जन; एकांत.
 निर्माय (निर्माय) (सं) वि. - मायेंत न गुरफटलेला; निर्मोह;
 परमस्वरूपी; सत्यस्वरूपी.
 निर्माल्य (निर्माल्य) (सं) ना. - शिली फुलें; देवावरील
 उतरलेली फुलें; निरुपयोगित्व; शिळवड; कोमेजलेले; बांसे;
 शुद्धता; निर्मलता.
 निर्मित (निर्मित) (सं) वि. - निर्माण केलेले; विरचित;
 उत्पादित.
 निर्मिसु (निर्मिसु) (क) धा. - निर्मिणे; उत्पन्न करणे;
 उपजविणे; जन्माला घालणे.
 निर्मुक्त (निर्मुक्त) (सं) वि. - बंधनांतून सुटलेला; स्वतंत्र
 झालेला; उघडा; बंधविमुक्त.
 निर्मूल (लन) (निर्मूल [लन] (सं) ना. - उच्चाटण;
 समूल विनाश; सर्वनाश.
 निर्मोक (निर्मोक) (सं) ना. - सापाची कांत; मंग.
 निर्यत (निर्यत) (सं) वि. - निघून जाणारा; विरही; वियोग
 पावणारा.
 निर्याण (निर्याण) (सं) (ना.) - दीर्घ प्रयाण; मृत्यु; निर्गमन;
 आशाकटाक्ष; पायबंध; वासराचे पाय बांधण्याची दोरी.
 निर्यात (निर्यात) (सं) वि. - गत; पाठविलेला; बहिष्कृत.
 —व्यापार (व्यापार) (सं) ना. - व्यापार; देशांतरीचा
 व्यवहार; परदेशी पाठवलेला माल.
 निर्यातन (निर्यातन) (सं) ना. - दान; वैर; सूड; 'मुख्य' पहा.
 निर्याम (निर्याम) (सं) ना. - नाविक; कप्तान.
 निर्यास (निर्यास) (सं) ना. - चीक; डिक; रस.
 निर्लक्ष (निरलक्ष) (सं) ना. - अलक्ष; तिरस्कार; उपेक्षा.
 निर्लक्ष्य (निरलक्ष्य) (सं) ना. - ध्येयहीनता; उद्देशहीनता.
 निर्लज्ज (निरलज्ज) (सं) वि. - निलाजरा; वेशरम; उद्धट;
 अविनीत.
 निर्लेप (निरलेप) (सं) ना. - कलंकहीन; कशालाहि चिकटून न
 राहणारा; निर्मल; निर्दुष्ट.
 निर्लोभ (निरलोभ) (सं) ना. - निराशी; निःस्वार्थ; निरपेक्षी;
 निराकांक्षी.
 निर्वचने (निर्वचने) (सं) ना. - निष्कपटता; सत्यता;
 प्रामाणिकपणा.
 निर्वर्तन (निर्वर्तन) (सं) ना. - कार्यसांगता; उपजीवन;
 वृत्ति; निर्वाह.
 —इसु (असु) (क) धा. - करून मोकळे होणे; शेवट
 गाठणे; तडीस नेणे; समारोप करणे.

निर्वपण (निर्वपण) (सं) ना. - पेरणी; दान; श्राद्ध; मृताची उत्तरक्रिया; यज्ञातील अन्न.

निर्वयलु (निर्वयलु) (क) ना. - निराकारिता; लीङ्ग्यता; समरसता; निरवकाश.

निर्वहण (निर्वहण) (सं) ना. - जवाबदारी; उत्तरदायित्व; कार्यवाहित्व; समाप्ति; पूर्णत्व; नाटकातील संधि; संधिप्रवेश. निर्वहिसु (निर्वहिसु) (क) धा. - करून संपविणें; भाग घेणें; काम अंगावर घेणें.

निर्वाण (निर्वाण) (सं) ना. - मोक्ष; निवृत्ति; कैवल्य; जीव-शिवैक्य; नम्रता; विसर्जन; हत्तीचे स्नान; सायंकाळ.

निर्वा (वा) त (निर्वा [वा] त) (सं) वि. - वायुविरहित; निवाऱ्याचे; वातावरणाशी विसंगत; पोकळी.

निर्वातपात्रे (निर्वातपात्रे) (सं) ना. - काचे बाहेर उष्णता जाऊ नये म्हणून केलेले योजनापात्र; थर्मॉस भांडें.

निर्वाद (निर्वाद) (सं) ना. - दोष; कलंक; अपराध; प्रमाद; वादाचा अभाव.

निर्वाप (पण) (निर्वाप [पण]) (सं) ना. - उद्देश; विनाश; हिंसा; खून; शांतपणा; नावीन्य; शीतस्पर्श.

निर्वासन (निर्वासन) (सं) ना. - गृहत्याग; स्थानांतर; हद्दपारी.

निर्वाह (निर्वाह) (सं) ना. - पुरवठा; जीवनाधार; जीवनोपाय; आधार; उपाय; साधन.

निर्वाहक (निर्वाहक) (सं) ना. - पुरवठा करणारा; तड लावणारा.

निर्विकल्प (निर्विकल्प) (सं) वि. - यथास्थित; विकल्परहित; भेदहीन; निःसंदेह.

—समाधि (समाधि) (सं) ना. - त्रिपुटीशून्य तदाकारता; निर्विकार समाधी.

निर्विकार (निर्विकार) (सं) वि. - विकारशून्य; शांत. (सं) ना. - भावशून्यता; यथास्थिति;

उदासीन वृत्ति; परमात्मस्थिति. जननमरण रहितता.

—चित्त (चित्त) (सं) ना. इन्द्रियचांचल्य न होणारा; विवेकी; शांत मनाचा.

निर्विघ्न (निर्विघ्न) (सं) वि. - अडचण नसणारा; हरकत नसलेला; सुलभ; संकटहीन.

निर्विण्ण (निर्विण्ण) (सं) वि. - नाकी नऊ आलेला, थकलेला; पराजित; दुःखित; कंटाळलेला; मयाकुल; दिङ्मूढ; नम्र; कोमेजलेला.

निर्विशेष (निर्विशेष) (सं) वि. - कमजास्त नसलेला; अंतर नसलेला; समसमान; सारखा.

निर्विवाद (निर्विवाद) (सं) वि. - चर्चेला स्थान नसलेला. वादातीत; सुस्पष्ट; अबाधित; विनतकार.

निर्विष (निर्विष) (सं) वि. - विष नसलेले; जलहीन.

निर्वृत (निर्वृत) (सं) वि. - संतुष्ट; तृप्त.

निर्वृति (निर्वृति) (सं) ना. - सुख; संतोष; मुक्ति; शांति; समारोप; चिंतानिरास; अहङ्क्यता; मरण; नाश.

निर्वृत्त (निर्वृत्त) (सं) वि. - समाप्त; संपलेले; शेवट लागलेले.

निर्वेग (निर्वेग) (सं) वि. - गतिहीन; मंद; वैराग्यशील.

निर्वेद (निर्वेद) (सं) ना. - विरक्ति; खेद; अपमान; व्यसन; पश्चात्ताप; औदासीन्य; विनय; दुःख.

निर्वेश (निर्वेश) (सं) ना. - लाभ; प्राप्ति; वेतन; मजुरी;

प्राप्तिकळ; उपभोग; उपयोग; प्रतिदान; प्रायश्चित्त; निष्कृति; मूर्च्छा; प्रमाजन; विवाह; उन्मादवायु.

निर्व्यसन (निर्व्यसन) (सं) ना. - निश्चितता; दुरभ्यास नसलेले; एकोभाव; संकटमुक्त; ईश्वर.

निर्व्याज (निर्व्याज) (सं) वि. - अकारण; निर्निमित्त; सरळ; प्रामाणिक; अकृत्रिम.

निर्व्यूह (निर्व्यूह) (सं) ना. - शिखर; शिरोग्रह; किरीट;

शेंडी; शृंग; द्वार; पुढचा दरवाजा; खुटी; अर्क; रचनारहितता.

निर्हेतुक (निर्हेतुक) (सं) वि. - अकारण; अनिमित्त; स्वामाविक.

निल् (निल्) (क) धा. - थांबवणें; गतिभंग होणें; सहन करणें; वाट पाहणें.

—इसु (—इसु) (क) धा. - थांबविणें; स्थिरविणें; आवरणें; विलंब लावणें; ओढून धरणें.

निलय (निलय) (सं) ना. - घर; बिऱ्हाड; वसती; राहण्याचे ठिकाण; निवास; वासस्थळ.

निलवु (निलवु) (क) ना. - थांबणूक; स्थिति; स्थानमान; उंची; उन्नति; मनोधर्म; विश्रान्ति; घर; वासस्थळ.

निलाम (निलाम) (अ.दे) ना. - लिलाव; उच्चट; सवाल.

निलिप (निलिप) (सं) ना. - देवता; निरंकुरता.

निलुकु (निलुकु) (क) धा. - शिवणें; हाताला येणें; स्पर्शणें; वेलेला प्राप्त होणें; अनुकूल होणें; पोचण्याचा प्रयत्न करणें; मन लावणें; चवड्यावर उभे राहणें; हात देणें.

निलुगडे (निलुगडे) (क) ना. - थांबा; तळ; स्टेशन; स्टँड; अड्डा.

निलुगण्णर (निलुगण्णर) (क) ना. - देवता; स्थिरनेत्र.

निलुगान्नि (निलुगान्नि) (क) ना. - पुरुषभर उंचीचा आरसा; सहाफुटी ऐना.

निलुबु (निलुबु) (क) ना. - ढीग घालणें; रास करणें; एकत्र करणें; मिसळणें, उडी मारणें; अभिवृद्धि होणें.

निलुबंगि (निलुबंगि) (क) ना. - लांब अंगरखा; झगा; कफनी; छाटी.

निलुबु (२७५५) (क) ना. - दार; 'निलुबु' पहा.
 निलेनुडि (२७५५) (क) धा. - परिणामकारक सांगणे; पटवणे
 निर्धारने बोलणे; घोषणा करणे;
 (क) ना. - प्रतिज्ञा; शाश्वत सत्य; सत्यवचन.
 निलकडे (२७५५) (क) ना. - दरवाजाची चौकट; निर्णय;
 तळ; थांबा; अड्डा.
 निलकु (२७५५) (क) धा. - शिवणे; हाताला येणे; मन लावणे;
 हात देणे; 'निलकु' पहा.
 निल्लु (२७५५) (क) धा. - थांबणे; वाट पाहणे; गतिरोध होणे.
 निवचन (२७५५) (सं) ना. - निर्वचन; प्रवचन; विवरण;
 स्पष्टार्थ; खुलासा; निवेदन; उखाणा; व्याकरण; भाषानियम.
 निवड (२७५५) (अ.दे) ना. - निवडणूक पसंती; वेचा.
 -इसु (७५५५) (क) धा. - स्पष्ट करणे; निवडणे; हुडकून
 काढणे; उघड होणे; शोधणे.
 निवरु (२७५५) (क) धा. - हाताने चोळणे; कातरणे; उकरणे;
 कासणे; घासणे; गुळगुळीत करणे; शेवट लावणे; अंगावरून
 हात फिरविणे.
 निवर्तक (२७५५) (सं) ना. - मागे फिरणारा; संपविणारा;
 परत येणारा; फिरवणारा.
 निवर्तन (ने) (२७५५) (सं) ना. - माघार; पूर्तता;
 समारोप; तहकुची; फिलाफिल; पश्चात्ताप; जमीनीचे
 २० साखळी माप.
 -इसु (७५५५) (क) धा. - परत फिरणे; थांबविणे;
 मरून येणे; संपवणे.
 निवर्हण (२७५५) (सं) ना. - खून; नाश; मरण.
 निवसथ (२७५५) (सं) ना. - निवास; घर; वस्ती.
 निवसन (२७५५) (सं) ना. - घर; वासस्थळ; कपडे;
 वस्त्रधारण.
 निवह (२७५५) (सं) ना. - समूह; गट; लोक समूह; मेळा.
 निवलित (२७५५) (सं) वि. - संचलित; चालू; गतिमान;
 वक्र; दुष्ट; वक्रदृष्टि.
 निवात (२७५५) (सं) वि. - वारा नसलेले; निर्वात; निवान्याचे
 -कवच (७५५५) (सं) ना. हवाबंद आवरण; प्रल्हादाचा
 राक्षस वंश; अर्जुनाशी युद्ध करणारा राक्षस समाज.
 निवाप (२७५५) (सं) ना. - पितृतर्पण; पितृतिलांजली.
 निवारक (२७५५) (सं) ना. - गमावणारा; नाश करणारा;
 निराकरण करणारा.
 निवार (रण) (२७५५) (सं) ना. - निरोध; गमावणूक;
 खडी; अटकाव; नियंत्रण; हकालपट्टी; दूरीकरण; दुरावा;
 चालढकल. निषेध.
 निवारित (२७५५) (सं) वि. - निषिद्ध; दूर लोटलेले; विलंबित.

निवारिसु (२७५५) (क) धा. - काढून लावणे; हाकलणे;
 गमावणे; हरकत घेणे; दूर सरणे.
 निवास (२७५५) (सं) ना. - वासस्थान; जमीन; घर; देश;
 आश्रय; आधार; प्रदेश.
 निवालि (२७५५) (क) ना. - दृष्ट काढणे; बाधा निवारणार्थ
 उतारा काढणे.
 निवाळिसु (२७५५) (क) धा. - दृष्ट काढणे; उतारा काढणे;
 ओवाळून टाकणे; पाणउतार करणे.
 निविड (२७५५) (सं) वि. - निविड; दाट; सांद्र.
 निविष्ट (२७५५) (सं) वि. - मिसळलेले; समाविष्ट; जुळलेले;
 प्रविष्ट.
 निविसु (२७५५) (क) धा. - वेष घेणे; सांग घेणे; वेपार
 करणे.
 निवीत (२७५५) (सं) ना. - माला; यज्ञोपवीत; जानवे.
 निवृत्त (२७५५) (सं) वि. - संपविलेले; आवरलेले; आवृत;
 परिवृत.
 निवृत्त (२७५५) (सं) वि. - परतलेला; फिरलेला; संपलेला;
 विश्रांति घेण्याची वृत्ति; सेवानिवृत्ति घेणारा.
 निवृत्ति (२७५५) (सं) ना. - विश्रांति; विरति; सुटका; मोक्ष;
 सेवानिवृत्ति.
 -मार्ग (२७५५) (सं) ना. - मोक्षमार्ग; ज्ञानमार्ग.
 निवेदक (२७५५) (सं) ना. - सांगणारा; समजावणारा; समर्पक
 निवेदन (२७५५) (सं) ना. - कथन; समर्पण; रजवात.
 निवेद्य (२७५५) (सं) वि. - समजून सांगण्यासारखा; योग्य;
 अर्पणीय.
 निवेश (शन) (२७५५) (सं) ना. - गमन; घर; वासस्थळ;
 शिविर; सैन्याचे ठाणे; विवाह.
 निव्वळ (२७५५) (अ-दे) ना. - पक्का; पूरा; अधिकचा;
 स्वतंत्र; केवळ.
 निशट (२७५५) (सं) ना. - साधामोळा सरळ मनुष्य; ग्रामाणिक;
 विनयशील.
 निशा (२७५५) (सं) ना. - रात्र; अंधार; काळोल.
 (अ-दे) ना. - अमल; मस्ती; उन्माद.
 निशाकर (कांत) (२७५५) (सं) ना. - शशी;
 रात्री प्रकाशणारा.
 निशाचर (२७५५) (सं) ना. - रात्री फिरणारा; भूत; पिशाच;
 राक्षस; घोर; व्यभिचारी; घुबड.
 निशाट (टच) (२७५५) (सं) ना. - रात्रीचा संचार;
 निशाचरी.
 निशात (२७५५) (सं) वि. - तीक्ष्ण; पाजळलेला; धारदार;
 पाणी दिलेले.

निशादि (२७०६) (सं) ना. - रात्रीचा प्रारंभ काळ;
 सूर्यास्त समय; संध्याकाळ.
 निशान (२७०८) (सं) ना. - पाणी देणें; पाजळणी; धारलावणी;
 सहाण लावणें; शाणोल्लेखन.
 निशानि (ण) (२७०९ [६०]) (अं. दे) ना. - बावटा; पताका;
 ध्वज.
 निशानाय (विप) (२७१० [६०]) (सं) ना. - चंद्र; रात्रिपति.
 निशांत (२७००) (सं) ना. - रात्रीचा शेवटचा भाग;
 अरुणोदय; प्रातःकाळ; प्रभात; राहण्याचें ठिकाण.
 निशांघ (२७००) (सं) ना. - रातांघळें; तिरवा; तिरळा.
 निशि (२७१) (सं) अ. - रात्री; रात्रीच्या काळीं.
 (सं) ना. - रात्र; अंधार.
 निशित (२७१३) (सं) वि. - धार लावलेला; घासलेला;
 पाजळलेला. धारदार; टोंकदार; चिंचोळा.
 निशीथ (२७१६) (सं) ना. - निद्रासमय; रात्रीची वेळ;
 मध्यरात्र.
 निशुंभ (२७१०) (सं) ना. - पूड; धर्षण; शुंभ राक्षसाचा
 धाकटा भाऊ.
 निशे (२७१) (सं) ना. - रात्र; अंधार; अमल; उन्माद.
 निश्चक्रवाहन (२७१८ [७०]) (सं) ना. - बर्फावरील
 घसरगाडी.
 निश्चय (२७१९) (सं) ना. - निर्धार; सिद्धांत; ठराव; निर्णय;
 माहिती.
 —इसु — (असु) (क) धा. - निर्धारणें; ठरविणें; निर्णय
 घेणें; सिद्धांत मांडणें.
 निश्चल (२७२०) (सं) वि. - स्थिर; अचल; गंभीर.
 (सं) ना. - पर्वत; झाड.
 निश्चल (२७२०) (सं) वि. - स्थिर; न ढळणारे;
 न हलणारे; अचल; गंभीर.
 —ते (ड) (सं) ना. - स्थिरता; गंभीर्य.
 निश्चित (२७२१) (सं) ना. - निर्धारित; निर्णित.
 —अर्थ (अर्थ) (सं) ना. - निर्णय; निर्धार; साखरपुडा;
 वाङ्निश्चय.
 निश्चित (२७२०) (सं) वि. - चितारहित; स्वस्थचित्त; शांत.
 (सं) ना. - शांतवृत्त.
 निश्चिते (२७२०) (सं) ना. - आराम; वृत्ति; शांति; आतुरता;
 चितारहितता.
 निश्चेष्ट (२७२१) (सं) वि. - चलनचलनहीन; अचपल;
 चळवळसून्य, अचेतन; मूर्च्छित; वेशुद्ध;
 निश्चेष्टे (२७२१) (सं) ना. - मूर्च्छा; वेशुद्धि; जडत्व; अचेतनत्व;
 निश्शंक (२७२०) (सं) अ. - शांतपणानें; शंका न बाळगतां.

निश्शंके (२७२०) (सं) ना. - निश्शंकपणा; ठामपणा; विश्वास;
 किंतुराहित्य.
 निश्शब्द (२७२१) (सं) ना. - नीरवता; मौन; शांतता; शांत.
 वातावरण.
 निश्वास (२७२२) (सं) ना. - श्वास सोडणें; दीर्घ श्वास; सुस्कारा;
 उच्छ्वास.
 निषंग (२७२३) (सं) ना. - भाता; शरधि; तुणीर.
 निषंगधि (२७२३) (सं) ना. - आलिंगन; रथी; धनुर्धारी;
 रथ.
 निषंगि (गिन्) (२७२३ [१०]) (सं) ना. - पाठीवर भाता
 असलेला; तुणीरधारी; धनुर्धर; संबंधिक; खड्गधारी.
 निषण्ण (२७२४) (सं) वि. - बसलेला; विश्रब्ध; विश्रांति
 घेणारा; क्षीण; 'हीनाय' पहा.
 निषत् (२७२४) (सं) वि. - बसून राहणारा; सन्मानित.
 निषद्य (२७२४) (सं) ना. - लहान अथरुण; व्यापारपेठ; दुकान;
 मंडई; बाजार.
 निषद्वर (२७२४) (सं) ना. - प्रेमदेवता; काम; मदन.
 निषद्वरी (२७२४) (सं) ना. - रात्र; रजनी; अंधार; कालोख.
 निषध (२७२४) (सं) ना. - निषध देश; प्राचीन नळराजाची
 राजधानी.
 निषाद (२७२४) (सं) ना. - व्याध; शिकारी; पारधी;
 संगीतातील निषाद स्वर; बांडाल.
 निषादि (२७२४) (सं) ना. - माहूत; हत्ती चालविणारा;
 'मावटिंग' पहा.
 निषिक्त (२७२४) (सं) वि. - शिंपडलेले; व्यवस्थित शिंपलेले;
 फवारा दिलेले. तुषारित.
 निषिद्ध (२७२४) (सं) वि. - निषेध केलेले; उपटलेले; शास्त्रानें
 निषेधलेला.
 निषूदन (२७२४) (सं) ना. - नाश; खून; खुनी; वैरी.
 निषेक (२७२४) (सं) ना. - संततधार; गर्भादान; गर्भाधान
 विधि; फलशोभन.
 निषेचन (२७२४) (सं) ना. - शिंपणी; शिडकावा; फवारा;
 अभिषेक; जलधारा.
 निषेध (२७२४) (सं) ना. - निराकरण; प्रतिरोध; विरोध; हरकत
 विलंब; बहिष्कार;
 —इसु (असु) (क) धा. - बहिष्कारणें; नकार देणें;
 निराकरण करणें.
 निषेवण (२७२४) (सं) ना. - सेवा; भक्षण; पूजा; भक्ति
 राखण.
 निष्क (२७२४) (सं) ना. - सोन्याचें नाणें; आठ तोळे वजनाचे
 गळ्यांतील सोनहार.

निष्कपट (निष्कपट) (सं) वि. - कपटरहित; झाकण नसलेले;
उघडे; सरळ; प्रामाणिक.

निष्कपटि (निष्कपटि) (सं) ना. - सरळ मनाचा मनुष्य; प्रांजळ
निष्करुण (निष्करुण) (सं) वि. - निर्दय; कठोर.

निष्कर्म (निष्कर्म) (सं) ना. - मंदत्व; जडता; बेकारी;
अलिप्तता.

निष्कर्ष (निष्कर्ष) (सं) ना. - निश्चय; निर्णय; ठराव.

—इसु (असु) (क) धा. - निश्चय करणे; ठरविणे; निर्णय
वेणे.

निकर्ष (निष्कर्ष) (सं) ना. - निर्णय; निकाल;
ठराव; तात्पर्य.

निष्कल (निष्कल) (सं) वि. - अखंड; अविभक्त; एकजिनसी;
न तुटलेला.

निष्कलंक (निष्कलंक) (सं) वि. - कलंकरहित; स्वच्छ; सुंदर;
दोषरहित.

निष्कह (निष्कह) (सं) ना. - झाडाची दोली; गुहा; बीळ;
पोटरी.

निष्कंठक (निष्कंठक) (सं) वि. - बिनकाटेरी; अवरोध;
सरळ; निरायास; सहज; प्रेमळ; कौतुकाचे.

—ते (—ठे) (सं) ना. - सुलभता; सरळपणा.

निष्कापट्य (निष्कापट्य) (सं) ना. - कपटरहितता;
प्रांजळपणा; सरळता.

निष्काम (निष्काम) (सं) ना. - अनासक्ति; विरक्ति;
निःस्वार्थबुद्धि; निराकांक्षा.

निष्कारण (निष्कारण) (सं) वि. - अकारण; निनिमित्त;
पार्थभूमीहीन.

निष्कट (निष्कट) (सं) ना. - झाडाची दोली; झाडाची पोकळी
घरापुढील बाग.

निष्कृति (निष्कृति) (सं) ना. - बेकारी; सुटका; प्रायचित्त;
परिहार; परिहारकर्म.

निष्क्रमण (निष्क्रमण) (सं) ना. - बहिर्गमन; प्रयाण; बाळा
प्रथम देवदर्शन करविण्याचा संस्कार.

निकांत (निकांत) (सं) वि. - बाहेर पडलेला; संस्कृत;
सुसंस्कारित; बाहेर निघालेला; सीमोलंघन करणारा.

निष्क्रिय (निष्क्रिय) (सं) ना. - कामचुकार, आळशी;
निश्चोगी.

निष्ठीवन् (निष्ठीवन्) (सं) ना. - थुकी; पिक; पिचकारी; पीक.
निष्ठुर (निष्ठुर) (सं) वि. - कठोर; क्रूर; निर्दय; कटु

बोलणारा.

(सं) ना. - काठिण्य; कठोरता; क्रौर्य; दयाहीनता; दुर्मुखत्व;
असंस्कृतता.

—तन (—तल) (सं) ना. - कठोरपणा; कटुवचन; क्रूरता.

निष्ठे (निष्ठे) (सं) ना. - भक्ति; एकचित्ता;
स्थिति; नियमित आचारविचार; आसक्ति; धार्मिक श्रद्धा;
विश्वास.

निष्णात (निष्णात) (सं) वि. - विपुण; जागता; मुरलेला;
पारंगत; वृद्ध.

निष्पक्षपात (निष्पक्षपात) (सं) ना. - भेदभावरहितता;
अभेदत्व; समदृष्टि.

निष्पत्ति (निष्पत्ति) (सं) ना. - रूपसिद्धि; व्युत्पत्ति; समारोप;
समाप्ति; निर्णय; सिद्धांत.

निष्पन्न (निष्पन्न) (सं) वि. - उत्पन्न झालेला; सिद्ध; निर्णित;
पूर्ण; शेवटास गेलेले.

निष्पंद (निष्पंद) (सं) वि. - स्थिर; अविचलित; घट्ट.

निष्पाप (निष्पाप) (सं) वि. - पापहीन; परिशुद्ध; पवित्र.

निष्पिष्ट (निष्पिष्ट) (सं) वि. - पूड झालेले; पिकलेला.

—गात्र (—गात्र) (सं) ना. - गलितगात्र; क्षीणकाय;
शिथिल तनु.

निष्प्रयोजक (निष्प्रयोजक) (सं) वि. - निरुपयोगी; अयोग्य;
अकार्यक्षम; मूर्ख; निश्चोगी.

निष्फल (निष्फल) (सं) वि. - विकल; फलहीन; व्यर्थ;
निरुपयोगी.

निष्पंद (निष्पंद) (सं) वि. - गळत राहणारा; क्षिरपणारा;
झरा; वाहता; ओतत राहणारा झरा.

निसद (निसद) (सं) ना. - निश्चय; सत्य; खरेपणा.

निसर्ग (निसर्ग) (सं) ना. - स्वाभाविक; सहजसृष्टि; स्वयंभु;
आपोआप झालेला.

निसि (निसि) (क) धा. - चिमटणे; चिमटा काढणे, पिळणे.

निसूदन (निसूदन) (सं) ना. - डार करणारा; खून करणारा;
नाश करणारा; नाश; वध; खून.

निस्तरण (निस्तरण) (सं) ना. - प्रयाण; मुक्तता; परतीर गमन;
सुटका; सहनशीलता; जलतरण.

निस्तरिसु (निस्तरिसु) (क) धा. - सहन करणे; पैलतीरी जाणे;
पोटांत घालणे.

निस्तुल (निस्तुल) (सं) वि. - निरुपम; अजोड; असमान.

निस्तेज (निस्तेज) (सं) वि. - कळाहीन;
वाळलेले; सुकलेले; काळवंडलेले.

निस्त्रिंश (निस्त्रिंश) (सं) वि. - क्रूर; कठोर.
(सं) ना. - खड्ग; तलवार.

—लता (—लता) (सं) ना. - नागवी तलवार; खड्गलता.

निस्पृह (निस्पृह) (सं) वि. - निराश; निरिच्छ; निःस्वार्थी.

—ते (—ठे) (सं) ना. - नृप्ति; स्वार्थत्याग; निरिच्छा.

निस्वन (स्वान) (२२५३ [७३३]) (सं) ना. - ध्वनि; स्वर; शब्द.

निस्सत्त्व (२२५३ [७३३]) (सं) वि. - सत्त्वहीन; असार; अशक्त; नेमळा.

निस्संशय (२२५३ [७३३]) (सं) वि. - संशयातीत; निश्चित; खात्रीचा; निःसंदेह.

निस्संतान (२२५३ [७३३]) (सं) वि. - निस्तान; निपुत्रिक; संतानहीनता; वांछ; निर्वंश.

(सं) वि. - वांछपण; निपुत्रिकता.

निस्सहाय (२२५३ [७३३]) (सं) वि. - एकाकी; साह्यहीन; स्वतंत्र; एकांडा; निराधार.

निस्साण (ळ) (२२५३ [७३३]) (सं) ना. - ढोल; नगारा; चर्मवाद्य.

निस्सार (२२५३ [७३३]) (सं) वि. - निःसत्त्व; बेभळट; अर्थहीन; पोकळ; फुसका.

निस्सीम (२२५३ [७३३]) (सं) वि. - अमर्याद; अनंत; असीम; देव.

निहिंसन (२२५३ [७३३]) (सं) ना. - हत्या; वध; खून.

निहित (२२५३ [७३३]) (सं) वि. - ठेवलेले; निश्चित; न्यस्त; उतरविलेला.

निहीन (२२५३ [७३३]) (सं) वि. - तुच्छ; क्षुद्र; हीन; अल्प.

निलय (२२५३ [७३३]) (सं) ना. - निलय; घर; वसती.

निलिप (२२५३ [७३३]) (सं) ना. - देवता; निरंकुरता.

निलिपनिलय (२२५३ [७३३]) (सं) ना. - देवतानिवास; स्वर्ग; देवलोका.

निलकु (२२५३ [७३३]) (क) धा. - शिवणें; हाताला येणें; अनुकूल होणें; स्पर्शणें; हात देणें; वेळेवर मिळणें; मन लावणें.

नी (२२५३ [७३३]) (सं) धा. - मार्गदर्शन करणें; पुढें घेऊन जाणें; वर्ग करणें.

(सं) ना. - पुढारी; मार्गदर्शक.

नीं (२२५३ [७३३]) (क) ना. - आपण; तू स्वतः.

नीकरिसु (२२५३ [७३३]) (क) धा. - तिरस्कारणें; धिक्कारणें; वसरणें.

नीकाश (२२५३ [७३३]) (सं) वि. - समान; सारखा.

नीगाडु (२२५३ [७३३]) (क) धा. - गमावणें; त्याग करणें; सोडून देणें; झिडकारणें; आपला नव्हे असें म्हणणें.

नीगु (२२५३ [७३३]) (क) धा. - सोडणें; गमावणें; निवारण करणें; झटकणें; पुढें टाकणें; दृष्टिआड होणें; संपविणें.

—इसु (२२५३ [७३३]) (क) धा. - संपविणें; अटवय होणें; शेवटास नेणें.

नीच (२२५३ [७३३]) (सं) वि. - खालच्या दर्जाचें; वाईट; क्षुद्र; हीन; तुच्छ; अल्प; खोल.

नीच(चि) का (२२५३ [७३३]) (सं) ना. - उत्तम गाय; पुष्कळ दूध देणारी गाय; दुधाळ गाय; बहुदुधी गाय.

नीचकि (किन्) (२२५३ [७३३]) (सं) ना. - डोकें; टाळ; शेवट; बैलाचे डोकें; दुभया गाईचा मालक.

नीट (२२५३ [७३३]) (क) वि. - लांब; निळा; जवळचा

नीटु (२२५३ [७३३]) (क) ना. - सहवास; सरळपणा; अवक्रता; —गाति (—गा३) (क) ना. - सोंगलाडी; नदी; अभिनेत्री;

साधीमोळी; मुरडणारी; मुरका मारणारी; सुंदरा.

नीड (२२५३ [७३३]) (सं) ना. - पक्षाचें घरटें; निवास.

ज, -संभव (७, -सं०५३) (सं) ना. - पक्षी; घरच्यांत

उपजलेले पाखरं.

नीडर (२२५३ [७३३]) (क) ना. - वेगुद्धि; मूर्च्छा; माथेफिरूपणा.

नीडरदे (२२५३ [७३३]) (क) अ. - विलंब न करतां;

अतिशीघ्रपणें.

नीडु (२२५३ [७३३]) (क) धा. - देणें; दान करणें; वाटणें; उपयोगी पडणें; लावणें; चाचपडणें; विस्तारणें.

(क) ना. - विलंब; अधिकते माप; अनुकूलता.

नीडु (२२५३ [७३३]) (क) अ. - उत्तम रीतीनें; अतिशयत्वे; अधिकपणें.

नीडोद्धव (२२५३ [७३३]) (सं) ना. - नीडसंभव; पक्षी;

चिमणी; पाखरं; घरच्यांत जन्मलेले.

नीटिसु (२२५३ [७३३]) (क) धा. - निरीक्षणें; न्याहाळणें; परीक्षा करणें; टक लावून पाहणें.

नीति (२२५३ [७३३]) (सं) ना. - मार्गदर्शन; न्याय्यवर्तन; उत्तम पद्धति;

शुकाचार्यांनी लिहिलेला नीतिग्रंथ; सम्यवर्तन; जाण; ज्ञान; तत्त्वज्ञान; धर्मशास्त्र; राजकारण; वाहतुक; राज्यकारभाराचे धोरण.

—वंत (७०३) (सं) वि. - नीतीने वागणारा; सद्वर्तनी.

—शास्त्र (७०३) (सं) ना. - नीतिविषयक ग्रंथ.

नीन् (२२५३ [७३३]) (क) ना. - तू

नीप (२२५३ [७३३]) (क) ना. - कंदव वृक्ष; तालवृक्ष.

नीर (२२५३ [७३३]) (क) ना. - पाणी; रत्न; सोन्यावरील कांती;

कार्यनिर्वाहक शक्ति; आच; धमक; पीळ;

नीर (२२५३ [७३३]) (सं) ना. - पाणी; जल; प्रियतम; नातेवाईक; रसिक; सुंदर.

—ता (ते) (—७ [३]) (सं) ना. - सौंदर्य; देखणेपणा; प्रीति.

नीरज (२२५३ [७३३]) (सं) ना. - कमल; तावरे.

(सं) वि. - निर्मल; परिशुद्ध.

—मित्र-सख (—७ [३] - ७३) (सं) ना. - सूर्य.

नीरजशर (२२५३ [७३३]) (सं) ना. - मन्मथ; काम.

नीरडसु (२९०८८५) (क) धा. - तहान लागणें; तोंड कोरडें होणें; पाण्याची इच्छा करणें.
 नीरड (डि) के (२९०८८ [८] ङ) (क) ना. - तहान; तृष्णा; गोल कापीव सुपारी; दाह.
 नीरद (२९०८८) (सं) ना. - तोंडाचे बोटके; दंतहीनता; ढग; मेघ; आकाश; आकाशमार्ग.
 —रव (—०८८) (सं) ना. - मेघगर्जना; विजेचा कडकडाट.
 नीरघर (२९०८८०) (सं) ना. - मेघ; ढग; आकाश.
 नीरघि (२९०८८) (सं) ना. - जलघी; सागर; समुद्र.
 नीरंध्र (२९०८८०) (सं) वि. - छिद्र हीन; दाट; मरीव.
 नीरल (२९०८८) (क) ना. - जांभळें; जांभळीचे झाड; जांभळा रंग.
 नीरव (२९०८८) (सं) वि. - निःशब्द.
 —ते (—८८) (सं) ना. - मौन; निःशब्दता.
 नीर (रें) रुह (२९०८ [८९] ०८८) (सं) ना. - कमल; नीरज.
 नीरस (२९०८८) (सं) वि. - रसहीन; निरस.
 नीरडके (२९०८८०) (क) ना. - तहान; तृष्णा; पिपासा 'नीरडके' पहा.
 नीराजन (२९०८८८) (सं) ना. - दीप; आरती; निरांजन; शस्त्रपूजन.
 नीराट (२९०८८८) (क) ना. - जलक्रीडा; पाण्यातील खेळ.
 नीराते (२९०८८८) (सं) ना. - हिपोपोटामस; आफ्रिकेतील पाणहत्ती.
 नीरावरि (२९०८८८०) (क) ना. - पाण्याची योजना; पाणी पुरवठा.
 नीरु (२९०८८) (सं) ना. - बल; क्रांति; झिलई.
 —कुडि (—८८८) (क) धा. - जलपालन करणें; पाणी पिणें; नाश करणें; नुकसान करून घेणें.
 —कुडिषु (८८८८८५) (क) धा. - हानी करणें; अडचण उत्पन्न करणें.
 —कोडु, -बिडु (८८८८८५, -८८८८८५) (क) धा. - आशा सोडणें; पाणी सोडणें.
 —द्वारि (८८८८८५) (क) ना. - मूस; पाणी सोडण्याचे तोंड; सरळ मार्ग; प्रेमनीति.
 नीरुषु (२९०८८८५) (क) ना. - लोणचे; तोंडी लावणें; भंजन.
 नीरुळ (२९०८८८५) (क) ना. - कांदा; कंदर्प.
 नीरुवरि (२९०८८८८५) (क) ना. - प्रवाह; ओढा; झरा.
 नीरुष (२९०८८८८५) (सं) वि. - आकारहीन; विरूप.
 नीरे (२९०८८८८५) (सं) ना. - प्रिया; सुंदरा; लवण्यवती; रसिक स्त्री.
 नीरेज (२९०८८८८५) (सं) ना. - कमल; तावरे; जलज.
 नीरेरिसु (२९०८८८८५) (क) धा. - आनंद निर्माण करणें; संतोष पावणें; उत्तेजन देणें; दुरुष भरणें; उद्रेकणें.

नीरोळ (२९०८८८५) (क) ना. - पाणसाप; विरोळा;
 निर्विष साप.
 नीरोग (२९०८८८५) (सं) ना. - आरोग्य; शरीरस्वास्थ्य.
 नीर्दाण (२९०८८८५) (क) ना. - पाण्याचे सरोवर; तळे;
 पुष्करणी.
 नीर्दिरुगु (गुरि) (२९०८८८५ [८८८८८५]) (क) ना. - पाण्याचा डोह; साठा.
 नीर्दिर (२९०८८८५) (क) ना. - ढग; मेघ; आकाश.
 नीर्वू (२९०८८८५) (क) ना. - कमल; नीरज; तावरे.
 नील (२९०८८८५) (सं) ना. - निळा रंग; नीळ रत्न; रामसेनेतील कपिनायक; सावधान; आळस; निलगिरी.
 नीलकंठ (२९०८८८५) (सं) ना. - शंकर; मयूर; मोर; विमणी
 नीलगिरि (२९०८८८५) (सं) ना. - एक पर्वत; नील पर्वत.
 नीलगोचर (२९०८८८५) (सं) ना. - हंस; पाणपक्षी.
 नीलध्वज (केंतु) (२९०८८८५ [८९८८८५]) (सं) ना. -
 माहीष्मती राजाचे नाव.
 नीलमणि (२९०८८८५) (सं) ना. - नीळ; नीलरत्न.
 नीलमेघश्याम (२९०८८८५ [८९८८८५]) (सं) ना. - शिव; कृष्ण;
 मेघवर्ण कृष्ण.
 नीलाचल (२९०८८८५) (सं) ना. - निलगिरी.
 नीलांग (२९०८८८५) (सं) ना. - घनश्याम; विष्णु; कृष्ण;
 शनिदेव; मोर.
 नीलांजन (२९०८८८५) (सं) ना. - 'नीराजन' पहा.
 नीलांबर (२९०८८८५) (सं) ना. - निळा पोषाख; कलराम;
 शनीश्वर.
 नीलांबरि (२९०८८८५) (सं) ना. - संगीतातील एक राग.
 नीलालके (२९०८८८५) (सं) ना. - सुकेशा; नीलवर्णाचे केस
 असलेली.
 नीलाश्म (२९०८८८५) (सं) ना. - नीळ रत्न.
 नीलिंगिड (२९०८८८५) (क) ना. - निळ्या रंगाला उपयुक्त
 वनस्पति
 नीलिम (मे) (२९०८८८५ [८९८८८५]) (सं) वि. - निळ्या रंगाचे,
 निळें; निळा रंग.
 नीलिकेदमातु (२९०८८८५ [८९८८८५]) (क) ना. - खोटी बातमी;
 कल्पित कथा; अफवा.
 नीलीराग (२९०८८८५) (सं) ना. - दृढसंबंध; स्थिरप्रीति;
 गाढ स्नेह; अचल आश्रय.
 नीलोत्पल (२९०८८८५) (सं) नील कमल.
 नीलोपल (२९०८८८५) (सं) ना. - नीलाश्म; नीळ रत्न.
 नीवर (२९०८८८५) (सं) ना. - व्यापार; विनिमय; संन्यासी; राग;
 पाणी.

नीवरा (रे) (नीवरा [र]) (सं) ना. - नवोढा; वयात
आलेली तरणी.

नीवाक (नीवाक) (सं) ना. - अकाल; दुर्मिथ; दुष्काळ.

नीवार (नीवार) (सं) ना. - जंगलतील धान्य; रानभात.

नीवि (वी) (नीवि [वि]) (सं) ना. - निरी; घडी; लुगड्याची

निरी; निरीच्या केळ्याची गांठ; भांडवल; जिद्द; हट्ट; प्रतिशा.

नीवीबंध (नीवीबंध) (सं) ना. - लुगड्याच्या निरीची गांठ;
केळ्याची गांठ.

नीवु (नीवु) (क) धा. - कातरणें; लेपणें; अंगावरून हात
फिरवणें; अंगाला लावणें; सोडणें; तिघणें.

(सं) ना. - तुम्ही; आपण.

नीवुत (नीवुत) (सं) ना. - जनपद; देश; प्रांत; प्रदेश.

नीशार (नीशार) (सं) ना. - गरम पांघरूण; ऊबदार पांघरूण;
वाकळ; कांबळें; मच्छरदाणी; गुडार, लाट.

नीसु (नीसु) (क) धा. - पार होणें; शेवट गांठणें, व्यवस्था
करणें; पुरविणें.

नीहार (नीहार) (सं) ना. - हिम; धुकें; रुंदी; दव; प्रयाण,
वियोग.

नीळ (नीळ) (क) धा. - लांब होणें; विस्तरणें; पाय पसरणें;
उंच होणें; निघणें.

(क) वि. - लांबट.

नीळ (नीळ) (क) वि. - लांब; विस्तृत; रुंद; उंच

(सं) ना. - नीड; घरटें; पक्षांचे घर.

—ज (ज) (सं) ना. - नीडज; पाखरूं; घरट्यांत जन्मलेले.

नीळगळ (नीळगळ) (क) ना. नीळकंठ; मोर; चिमणी; शिव.

नीळकरिसु (नीळकरिसु) (क) धा. - लांब करणें; फुगवणें;
तिरस्कारणें.

नीळोलिगोळ (नीळोलिगोळ) (क) धा. - हलणें; डोलणें;
फिरणें; ओढणें; वाहणें.

नीळोलु (नीळोलु) (क) धा. - हलणें; डोळा चुकवणें; दुर्लक्ष
होणें; फिरणें.

नीळूते (ळु) (नीळू [ळु]) (क) वि. - लांब; रुंद; विस्तृत;
विशाल; उंच; मोटें.

नुगि (नुगि) (क) धा. - चिमटणें; पूड करणें; ठेचणें.

नुगिबु (नुगिबु) (क) धा. - घसरणें; पार होणें; पाऊल चुकणें;
खलणें; उगाळणें; हिसकणें; 'नुसुळ' पहा.

नुगुळ (नुगुळ) (नुगुळ [नुगुळ]) (क) धा. - 'नुसुळ' पहा;
घसरणें.

नुगु (नुगु) (क) धा. - पुढें जाणें; घुसणें; बळानें शिरणें;
पूड करणें.

(क) ना. - पूड; चूर.

—नुरि (नुगु) (क) ना. - पूडपूड; अतिपक्वता.

नुगे (नुगे) (क) अ. - पुढे जाऊन घुसत; चेंदामेंदा करून
(क) ना. - शेवता.

नुंगु (नुंगु) (क) धा. - गिळणें; नाश करणें; अपहार करणें;
नाहीसैं करणें.

नुंगुह (नुंगुह) (क) ना. - गिळंकृति; अपहार; नाश.

नुचु (नुचु) (क) ना. - धान्यकण; कणी; बारीक पूड;
अंबील लापशी; आहार; अन्न भाग 'बोन' पहा.

—नुरि-नूरु (नुगु, -नुगु) (क) ना. - वळगाळ
पूड; चूर; पीठ.

नुडि (नुडि) (क) धा. - सांगणें; बोलणें.

(क) ना. - सांगावा; निरोप; शब्द; भाषा; वाक्य; गोष्ट.

नुडिक (ग) नु (नुडिक [ग] नु) (क) ना. - मापेचे नियम;
व्याकरण; मापेची जोडणी; व्याख्यान; लिखाण; भाषाशैली;
'ओक्कणें' पहा.

नुडिकार (नुडिकार) (क) ना. - भाषाशास्त्रज्ञ; वाचाळ;
बोलका; वाद घालणारा; बोलभांड.

नुडित (नुडित) (क) ना. - गोष्ट; बोलणें; तोंडानें वाद्य
वाजवणारा; स्वप्नसार.

नुडितपु (नुडितपु) (क) धा. - वचन मोडणारा; भाषादोष;
बोलण्यातील चूक.

नुडिवक्कि (नुडिवक्कि) (क) ना. - बोलका पक्षी; राघु; मैना.

नुडिवळि (नुडिवळि) (क) ना. - दिलेलें वचन; प्रतिशा; भाषा.

नुडिवेण (णु) (नुडिवेण [णु]) (क) ना. - मापेची
अधिदेवता; सरस्वति; वाणी; वाग्देवता.

नुडिसु (नुडिसु) (क) धा. - बोलविणें; शब्द काढणें; वाद्य
वाजविणें.

नुण् (नुण्) (क) वि. - विनयशील; मृदुल; ललित; साफ;
चिकट, मऊ.

नुणु (नुणु) (क) ना. - विनय, सरळपणा; स्निग्धता;
लालित्य; कोमलता; मऊपणा; 'नळनळिके' पहा.

नुणादिर (नुणादिर) (क) ना. - शीतकिरण; चंद्र.

नुणादिरु (नुणादिरु) (क) ना. - मृदु किरणकांती.

नुणचर (नुणचर) (क) ना. - कोमलस्वर; गोड आवाज;
मधुरध्वनि; गोड गळा.

नुणु (नुणु) (क) धा. - घसरणें; चुकविणें; पार होणें;
निसटणें.

नुणुगे (ने) (नुणुगे [ने]) (क) अ. - विनयानें; सरळपणें
पूर्णतेनें; निखालस; गुळगुळीतपणें.

नुणितु (नुणितु) (क) ना. - मृदुवस्तु; लालित्य; कोमलता;
गुळगुळीतपणा.

नुणिणसु (नु०००००) (क) धा. - मऊ करणें; सरळ करणें; झिलई देणें; ओप देणें; चकचकीत करणें; लकाकणें; तिबणें; लेपणें.

नुण्दनि (नु०००००) (क) ना. - गोड गळा; मधुरध्वनि.

नुण्पिडु (नु०००००) (क) धा. - कपाळाला टिळा लावणें; गालबोट लावणें.

नुण्पु (नु०००००) (क) ना. - कोमलता; स्निग्धता; सरळपणा; मार्दव.

नुत (नु००) (सं) वि. - स्तुति केलेले; स्तवन केलेले; वाखाणलेले; वर्णिलेले.

नुति (नु००) (सं) ना. - स्तुति; स्तोत्र; गौरव; पूजा; वर्णन.

नुतिसु (नु००००) (क) धा. - गौरवणें; स्तुति करणें; पूजा करणें.

नुत्य (नु०००) (सं) वि. - स्तुत्य; स्तुतिपात्र; पूजार्ह; पूजनीय; प्रार्थनीय.

नुंउ (नु०००) (क) ना. - कोमलता; स्निग्धता; मार्दव; सरळत्व.

नुरि (नु००) (क) धा. - पूड होणें; लहान होणे; ठेचले जाणें; अनुभव घेणें; कष्टणें; क्षिजणें; त्रास होणें; घासले जाणें.

—इ (—००) (क) ना. - अनुभव; प्रतीति; पुरावा.

नुरिके (नु०००) (क) ना. - पुरावा; अनुभव; पूड.

नुरित (नु०००) (क) वि. - पूड झालेले; अनुभूत; प्रत्ययाला आलेले.

नुरिसु (नु००००) (क) धा. - पूड करणें; बारीक करणें; अनुभवणें; 'ईलागु' पहा.

नुरु (नु०००) (क) धा. - बाधा होणें; पीडित होणें.

नुरुकु (नु०००००) (क) धा. - क्षीण करणें; क्षिजणें; खच्ची होणें; रोडणें; कुश होणें.

नुरुगु (नु०००००) (क) ना. - फेस; बुरबुरा; कोंडा; भूस.

नुरु (रि) पडि (नु००० [०] ०००) (क) ना. - साधुत्व; कामातील अनुभव; सर्वांशी मिसळून ठेवलेले वर्तन; जुळते घेऊन वागण्याची रीत.

नुगुं (नु००००) (क) धा. - पुढें जाणें; घुसणें; शिरणें; पूड करणें

नुचुं (रिचु, रुचु) (नु०००० [०००] ००००) (क) धा. - पूड करणें; चूरचूर करणें.

(क) ना. - कण; चूर; पूड; लहान भाग.

नुलि (नु००) (क) धा. - दोरीला पीळ घालणें; वळणें; फिरविणें

पिळणें; वासणें; विणणें; तोडणें; मंथन करणें; घुसळणें

(क) ना. - दोर; दोरी; दोरीचा पदर.

—के (—००) (क) ना. - दोरी; पीळ; पेडबदल; वळणें; पासणी.

—मंच (—००००) (क) ना. - बाजले; बाज; नवार पलंग.

नुलिसु (नु००००) (क) धा. - दोर वळणें; दोरीला पीळ भरणें.

नुसि (नु००) (क) धा. - हलकेंच घसरणें; निसटणें; पेचांतून पार पडणें.

(क) ना. - पोरकिडा; धान्यातील किडा; सरव; धुंगुरटें 'सोल्लिळ' पहा.

नुसुळ (कु) (नु०००० [००]) (क) धा. - पार होणें; घसरणें; निसटणें; पाऊल वाकडे पडणें; उडणें.

नूकाट (नु००००) (क) ना. - 'डिक्कि' पाहा. एकमेकांच्या अंगावर जाणें; दकलादकली.

नूकु (नूकु) (नु००० [नु००००]) (क) धा. - दकलणें; खाली ओढणें; दावणें; वेगानें फेकणें; हिसकणें, 'तळु' पहा. संपणें.

(क) ना. - दबाव; रेडारेटी.

—नुगगलु (—नु००००) (क) ना. - दाटण; गर्दी; लोकसमाज.

नुगु (नु००००) (क) धा. - कांवणें; दाबून भरणें; खेचाखेच होणें.

नूगु (नु०००) (क) ना. - पूड; कण; चूर; धान्य खाणारा पक्षी.

नूत (नु००) (क) वि. - कातलेले; धागा काढलेले; विणलेले; सूत काढलेले.

(सं) वि. - गुंडाळलेले; गौरवित; वर्णित.

नू (नू) तन (नु० [डू] डन) (सं) वि. - नवा; अलीकडचा; विचित्र.

—गार (—नु००) (क) वि. - युक्ति सांगणारा; नावीन्य शोधणारा,

—मार्ग (—नु०००) (सं) ना. - विचित्ररीति; नवपद्धति.

नून (नु००) (सं) ना. - न्यून; उणीव.

नून (नु०००) (सं) अ. - निश्चयानें; बहुशः; प्रायः

नूपुर (नु००००) (सं) ना. - पैंजण; कालाभरण; पायातील कडी; 'नेवुर' पहा.

नूपिडु (नु०००००) (क) धा. - कपाळाला टिळा लावणें. गालबोट लावणें; 'नुण्पिडु' पहा.

नूरेले (नु००००) (क) ना. - शतपत्र; शंभर पाकळ्यांचे कमळ.

—गोळेय (—नु००००) (क) ना. - सूर्य; कमलमित्र.

—पगेय (—नु००००) (क) ना. - चंद्र; कमलशत्रु.

नूल (नु०००) (क) धा. - सूत कातणें; दोरी करणें.

(क) ना. - सूत; धागा.

नूलतोंडु (नु०००००००) (क) धा. - सूत गुंडाळणें.

(क) धा. - गुंडाळलेले सूत; सुतांचा गुंडा.

नूलिग (नु००००) (क) धा. - सुतासारखा बारीक साप; हिरवा साप.

नृलुसंक (नृलुसंक) (क) ना. - नरक मार्गातील वैतरणी ओठांडण्यासाठी पितरांना दिलेला सुताचा आधार; सुताचा सेतु.
 नृलुहणिवे (नृलुहणिवे) (क) ना. - श्रावणी पौर्णिमा; यज्ञोपवीत धारण करावयाची पौर्णिमा.
 नृलेणि (नृलेणि) (क) ना. - दोराची शिडी; पाणकुत्रे पकडण्याचे जाळे; गांठीगांठीचा दोर.
 नृल् (नृल्) (क) धा. - पार पडणे; घसरणे; निसटणे; वाकडे पाऊल पडणे; उडणे.
 (क) ना. - असत्य; खोटेपणा.
 नृलडु (नृलडु) (क) वि. - मोठे; अधिक; श्रेष्ठ; बडील.
 नृ (नृ) (सं) ना. - नर; मनुष्य.
 नृत्त (नृत्त) (नृत्त [डु]) (सं) ना. - नाच; ताल; लययुक्त नर्तन.
 नृप (पाल) (पति) (नृप [पाल] पति) (सं) ना. - प्रजा पालक; राजा.
 नृशंस (नृशंस) (सं) वि. - घातक; द्रोही; क्रूर; घरमोडा.
 नृहरि (नृहरि) (सं) ना. - नरहरि; नारसिंह; नरसिंह.
 नेकु (नेकु) (क) धा. - चाटणे; जिमेने चाटणे; कमी होणे; खचणे; नाहीसे होणे; दृष्टिआड होणे.
 नेकने (नेकने) (क) अ. - उताणे; पोट वर करून.
 नेकु नेलिळ (नेकु नेलिळ) (क) अ. - गोंधळाने; गडबडीने.
 नेगचु (नेगचु) (क) धा. - उडणे; उडी मारणे; वागडणे 'नेगे', पहा.
 नेगपु (हु) (नेगपु [हु]) (क) धा. - उपटणे, वर काढणे; साध्य करणे; साध्य होणे; ओतणे; उचलणे.
 नेगळ (ळु) (नेगळ [ळु]) (क) धा. - करणे; उत्पन्न करणे; रचणे; गुंतणे; होणे; नांव होणे; मैदानांत येणे; बाहेर फुटणे; व्यक्त होणे; स्पष्ट होणे; संपणे; शेवट होणे.
 नेगळु (ळे) (नेगळु [ळे]) (क) ना. - मगर; सुसर; शेवट; अंत.
 नेगळुचु (नेगळुचु) (क) धा. - उत्पन्न करणे; रचणे; गुंतणे; प्रशंसा करणे; स्तुति करणे; प्रसिद्धि देणे; हूल उठवणे; अफवा पसरवणे.
 नेगळते (नेगळते) (क) ना. - प्रसिद्धि; कीर्ति; प्रख्याति; वर्तन; कार्य; रचना; आकार.
 नेगे (नेगे) (क) धा. - उडणे; उडी मारणे; वागणे; वर उठणे; प्रकाशणे; अभिवृद्धि होणे; चकाकणे; स्वच्छ होणे.
 नेगे (वे) णिण (नेगे [वे] णिण) (क) ना. - भावाच्या बायको-कडील नातलग.
 नेगेत (नेगेत) (क) ना. - चकाकी; चोखपणा; उडी; उड्डाण; अभिवृद्धि; तेज.

नेगा (गिग) लु (नेगा [गिग] लु) (क) ना. - एक काटेरी झाड; खाचखळगा.
 नेगेयु (नेगेयु) (क) धा. - उडणे; उपटणे; शुद्ध होणे.
 नेगु (नेगु) (क) धा. - ठेचले जाणे; वाकणे; नाश होणे; खड्डा पडणे; बुडणे.
 ने (न) चिचके (ने [न] चिचके) (क) ना. - विश्वास; श्रद्धा; मान्यता; कबुली.
 ने (न) च्चु (ने [न] च्चु) (क) धा. - विश्वास ठेवणे; श्रद्धा ठेवणे; मान्यता देणे.
 —इसु (—इसु) (क) धा. - विश्वासणे; कबुली देणे.
 नेट्टेगे (ने) (नेट्टेगे [ने]) (क) अ. - सरळपणे; सुंदरपणे; स्पष्टपणाने.
 नेट्टि (नेट्टि) (क) ना. - चांगुलपणा; सौंदर्य; पेरणी.
 नेडि (डु) ने (नेडि [डु] ने) (क) ना. - खांब; काठ; घारी; अधिकार; उद्योग; सैन्याचे ठाणे; पेरणी.
 ने (न) डु (ने [न] डु) (क) धा. - पुरणे; रोवणे; पेरणे, भूमीत गाडणे; आंत घालणे; घुसणे.
 ने (न) डे (ने [न] डे) (क) ना. - पायवाट; अंकुर; रुजणी.
 नेण (नेण) (क) ना. - चरबी; मेंदु; दाट रक्त; रक्तगाठ; गर्भ; अहंकार.
 नें (नं) ट (नें [नं] ट) (क) ना. - आस; बांधव; नातलग.
 नें (नं) टस्तन (नें [नं] टस्तन) (क) ना. - नाते; आसव्य; लग्नाने निर्माण झालेले नाते.
 नें (नं) डु (नें [नं] डु) (क) ना. - आसपणा; बांधव्य; नाते.
 नेत्त (नेत्त) (क) ना. - सोंगट्याचा खेळ; पण; पगडीखेळ; जुगार; द्यूत 'लेत्त' पहा.
 नेत्तरु (नेत्तरु) (क) ना. - रक्त; शोणित; 'केन्निर' पहा.
 नेत्तरुनायि (नेत्तरुनायि) (क) ना. - वासावरून शोधणारे कुत्रे; शिकारी कुत्रे; मस्तीला आलेले कुत्रे; गूढचार जातीचे कुत्रे.
 नेत्तवलगे (नेत्तवलगे) (क) ना. - द्यूतपट; सोंगट्याचा पट.
 नेत्ति (नेत्ति) (क) ना. - कपाळ; डोक्यावरचा भाग; शिखर.
 नेत्तिगळु (नेत्तिगळु) (क) ना. - कमानीचा मध्य दगड; कमान कळीचा दगड.
 नेनरु (नेनरु) (क) ना. - प्रेम; प्रीति.
 नेनवरिके (नेनवरिके) (क) ना. - आठवण; स्मरण; ध्यान.
 नेनवि (नेनवि) (क) वि. - शोधणारे; पांढरे करणारे; शुद्ध करणारे; गाळणारे.
 (क) ना. - स्मरण; आठवण.
 नेनबु (पु) (हु) (नेनबु [पु] हु) (क) ना. - ध्यान; विचार; आठवण; स्मृति.

नेन (ने) सु (नैल [नै] सु) (क) धा. - स्मरणें; आठवणें; मान्य करणें; ओले करणें; भिजवणें; कातडें कमावणें.

नेने (नने) (नैल [नैल]) (क) धा. - योजना करणें; विचार करणें; भिजवणें; ओले करणें.

नेनेवरिके (नैलैवळीकै) (क) ना. - स्मृति, स्मरण; आठवण.

नेनेबु (हु) (नैलैबु [ळु]) (क) ना. - ध्यान; विचार; स्मृति.

नेनेवेणिके (नैलैवेळीकै) (क) ना. - आशा; आकांक्षा; स्मरण;

आठवण; भिजवण.

नेपचून (नैलैपचून) (अ. दे) ना. - रोमन समुद्रदेवता;

भारतीय वरुणदेवता; सूर्य मंडळातील केतु ग्रह.

नेप (नैप) (क) ना. - कारण; उद्देश; निमित्त; सबब.

नेपु (नैपु) (क) ना. - सड; हट्ट; आठवण; स्मरण.

नेपिणेनेपु (नैपिणेनैपु) (क) ना. - जशास तसें; ठोशास ठोसा; शटं प्रति शाश्वत.

नेमरु (नैमरु) (क) धा. - रवंथ करणें; चघळणें; ओढणें.

(क) ना. - रवंथ; चर्वण.

नेमदि (नैमदि) (क) ना. - सौख्य; क्षेम; निरुपद्रवता.

नेमिसु (नैमिसु) (क) धा. - विश्वास ठेवणें; श्रद्धा ठेवणें; मान्यता देणें; चुक लादणें; अपवाद करणें.

नेम्मु (नैम्मु) (क) धा. - नमस्कार करणें; आदरणें; अवलंबणें; आधारणें; आश्रय घेणें.

नेय् (नैय्) (क) धा. - विणणें; कापड विणणें.

(क) ना. - स्निग्ध पदार्थ; तूप; मऊ पदार्थ.

—गे (गै) (क) ना. - विणाई; विणकर.

नेरिदळ (ले) (नैरिदळ [ळ]) (क) ना. - कमळ; कुवलय;

—नळ, नेळेय (—नळ, —नैळेय) (क) ना. - चंद्र;

कुमुदबंधु.

—पगेय (नैपगेय) (क) ना. - सूर्य; कुमुदशत्रु.

नेर (नैर) (क) वि. - समीप; जवळचा.

(क) ना. - सामीप्य; साह्य; आधार; आश्रय; मर्म; रहस्य; संकेत; गूढता.

नेरकं (रिके) (नैरकं [क]) (क) ना. - कूड; धाटाची पडदी; शिंद; सहाय्य.

नेरते (नैरते) (क) ना. - परिपूर्णता; भरगच्चपणा; भोग; फल; सुधारणा; उन्नति; जवळीक.

नेरपु (नैरपु) (क) धा. जमविणें; पूर्ण करणें;

जोडणें; जवळ करणें.

नेर (शे) मने (नैर [र] मने) (क) ना. - शेजार; जवळचे घर.

नेरल् (नैरल्) (क) धा. - लोवणें; लोंबत ठेवणें; झुकांडी खाणें; धकणें; पकड दिली होणें; गळाडणें.

(क) ना. - कळवळ; झवळणी; कण्हती.

नेरवणिगे (नैरवळीगै) (क) ना. - परिपूर्णता; भरपूरता; चंगळ; चोखपणा; निर्भरता; मनोहरता.

नेरवि (नैरवि) (क) ना. - समूह; गट.

नेरवु (नैरवु) (क) ना. - सहाय्य; पाठिंबा; सिद्धी; समूह; पूर्णता.

नेरवेलू (नैरवेलू) (क) धा. - चालविणें; भकणें; पूर्ण होणें; जोडीदार बनणें; संपविणें.

नेरहु (नैरहु) (क) धा. - मिसळणें; आंत घालणें; समाविष्ट करणें; सहकारी होणें.

(क) ना. साह्य; पाठिंबा; पूर्णता; सिद्धि.

नेरळु (नैरळु) (क) धा. - विव्हाल होणें; कण्हणें; झवळणें; पिरंगणें.

(क) ना. - छाया; समूह.

नेरि (नैरि) (क) ना. - सुव्यवस्था; शोभा; सौंदर्य; घडी; निरी; धन; लक्ष्मी; वैभव; ऐश्वर्य.

नेरे (नैरे) (क) धा. - वयांत येणें; जाणता होणें; भरून येणें; उतूं येणें; पूर्ण होणें; जुळणें; वाढणें; आंत शिरणें; लोवणें.

(क) अ. - जवळ; समीप; बाजूस.

(क) ना. - पैलपार; उकळी; संभ्रम; समूह.

नेरे (नैरे) (क) वि. - अधिक, पुष्कळ.

—सु (सु) (क) धा. - गोळा करणें; एका बाजूला लावणें; जमविणें.

—पु (पु) (क) ना. - पूर्तता; संग्रह; मार्गावर येणें.

—वणिगे (वळीगै) (क) ना. - भाता; समूह, प्रातःकाळ; ऐन ताकप्य.

—होरे (होरे) (क) ना. - आजूबाजू; डावा उजवा; जवळचा लागलेला; शेजारी.

नेरेतेरे (नैरेतेरे) (क) ना. - ग्हातारपणच्या सुरकुत्या; कातडीवरील लुरमी; घडी; आठी.

नेरेदिगळ (ळु) (नैरेदिगळ [ळु]) (क) ना. - पूर्णचंद्र; पौर्णिमेचा चंद्र.

नेरेविळि (नैरेविळि) (क) धा. निच्या करणें; घडी करणें.

नेरेवे(वे)रे (नैरेवे [वेरे]) (क) ना. - पूर्णचंद्र

नेरगिरिय (नैरगिरिय) (क) ना. - आपल्यापेक्षा लहान माऊ.

नेमु (नैमु) (क) धा. - विश्वासणें; श्रद्धा ठेवणें; 'नेम्मु' पहा.

नेल् (नैल्) (क) ना. - कलम; 'कळवे' पहा.

नेल् (नैल्) (क) ना. - तळ; वूड; भूमि; प्रदेश; जन्मस्थान.

नेलकल (नैलकल) (क) वि. - लोमी; कृपण; चिक्क; कवडीचुंवक.

नेलदेरे (नैलदेरे) (क) ना. - भूपट्टी; सारा; जमिनीचा कर;

फूट; चीर; भोक; रुंदी; भेग.

नेलगड्डु (नैलगड्डु) (क) ना. - पाया; आधार; स्थापना.

नेलदेरेय (नेलदेरेय) (क) ना. - भूपति; राजा; जमिनीचा मालक.

नेलनैदिले (नेलनैदिले) (क) ना. - डॅफोडिल; खडबुडा; एक प्रकारचे फूल; भूकमल; डेलिया.

नेलमने (नेलमने) (क) ना. - तळघर; भूगत गृह.

नेलमाड (नेलमाड) (क) ना. - माडीचे घर; माडी; माळा; अंतस्थ.

नेलमुक्कु (नेलमुक्कु) (क) ना. - पिशाच; एक प्रकारचा साप.

नेलवर (नेलवर) (क) ना. - सत्य; खरेपणा; निश्चित विषय.

नेल (लु) वु (नेल [लु] वु) (क) ना. - शिके, कावडीचे लोंबते पारडे.

नेल (ले) सु (नेल [ले] सु) (क) धा. - राहणे; वसती करणे; पाय रोवणे; स्थिर उभे राहणे.

नेलहिडि (नेलहिडि) (क) धा. - निराश होणे; बोलण्यांत मागे ओढणे; अंथरून घरणे; टाळणे.

नेले (नेले) (क) ना. - वसति; स्थिरता; रहस्य; माप; तळ; थांबा; विश्राम; स्टेशन; पाया; आधार; ध्येय; आश्रय; गांभीर्य; आत्मज्ञान.

नेलेगट्टु (नेलेगट्टु) (क) ना. - आधार; पाया.

नेलेगेडु (नेलेगेडु) (क) धा. - पदच्युत होणे; निराश्रित होणे; आधार तुटणे; स्थानभ्रष्ट होणे.

नेलेगोल्लु (नेलेगोल्लु) (क) धा. - वसती करणे; राहणे; स्थिरावणे; निर्णय घेणे; पाय रोवणे; जोर चढणे.

नेलेम (व) ने (नेलेम [व] ने) (क) ना. - माडीचे घर; उघड्या माडीचे घर; राजवाडा; सौध; उंच घर 'करमाडु' पहा.

नेलेमाडु (ड) (नेलेमाडु [ड]) (क) ना. - माडीचे घर; माडी; माळा; अंतस्थ.

नेलेवीडु (नेलेवीडु) (क) ना. - वासस्थान; निवास; स्थिर ठिकाण.

नेलेसु (नेलेसु) (क) धा. - स्थिरावणे; बिऱ्हाड करणे; वास्तव्य करणे.

नेलि (नेलि) (क) ना. - वृक्षविशेष; आवळीचे झाड.

—चट्टु (चट्टु) (क) ना. आवळकाठी.

नेलु (नेलु) (क) ना. - भातण; पिंजर; भातगवत; भात.

नेव (प) (नेव [प]) (क) ना. - कारण; सबब; निमित्त; खोटेपणा.

नेवन (नेवन) (क) ना. - निमित्त; खोटेपणा.

नेवरु (नेवरु) (क) धा. - उचलणे; वर चढणे; बसरणे; खाऊन फस्त करणे; पार होणे; पाऊल चुकणे; कातरणे; उकारणे; 'नुसल' पहा. अंगावरून हात फिरवणे; 'सवरु' पहा.

नेसे (नेसे) (क) धा. - उडणे; उपटणे; शुद्ध होणे 'नेगेयु' पहा (क) ना. - पशुपक्षाचे मैथुन.

ने (र) लळ (ने [र] लळ) (क) ना. - छाया; प्रतिबिंब; सावली. —कवि (कवि) (क) ना. - दाट छाया; छायेचा आनंद उपभोगणे.

नेळगु (नेळगु) (क) धा. - लपून बसणे; वाकणे; क्षीण होणे; नाश होणे; बुडणे; खड्डा पडणे; 'नेगु' पहा.

नेंकार (नेंकार) (नेंकार [नेंकार]) (क) ना. - देवांग; कोष्टी; विणकर.

नेंकु (नेंकु) (क) वि. - गुणवंत; प्रामाणिक; विश्वासूक; नेकजात.

नेंमिलु (नेंमिलु) (क) ना. - नांगर; हल; औत; लांगल

नेगे (नेगे) (क) ना. - विणाई; विणकर; विणण्याचे सूत.

नेंजक (नेंजक) (सं) ना. - परीट; रजक; घोब्री; कपडे धुणारा.

नेंजन (नेंजन) (सं) ना. - कपड्याची घडी; कापड धुणे; धुलाई; धुणे.

नेंजय (नेंजय) (सं) ना. - हातबन्दी; ईट.

नेंटु (नेंटु) (क) ना. - सरळता; जवळपणा; सामीप्य; सत्य.

नेणु (नेणु) (क) ना. - दोर; फास; जाळे.

नेण्णेय (नेण्णेय) (क) ना. - मृत्युपाश धारण करणारा.

नेताडु (नेताडु) (क) धा. - लोंबणे; लोंबकळणे; टांगणे.

नेतार (नेतार) (क) ना. - पुढारी; नेता; नायक; मार्गदर्शक; मालक; प्रभु; स्वामी; यजमान.

नेति (नेति) (सं) अ. - हें नव्हे; असें नव्हे; वेदांतांतील नकारदर्शक शब्द.

(क) ना. - नियति; विधि; अदृष्ट; दैव; ललाटेरपा.

नेतिगळे (नेतिगळे) (क) धा. - मर्यादा ओलांडणे;

चाकोरी सोडून जाणे; तिरस्कारणे; त्याग करणे.

नेतुहाकु (नेतुहाकु) (क) धा. - टांगणे; लोंबत ठेवणे.

नेतृ (नेतृ) (सं) ना. - 'नेतार' पहा.

—त्व (त्व) (सं) ना. - पुढारीपण; नायकत्व; वडीलकी; मालकी.

नेत्र (नेत्र) (सं) ना. - मार्गदर्शन; डोळा; निभावणी; सांभाळ;

धुसळ खांबाची दोरी; गोप; रेवामी वस्त्रप्रावरण; रथ वाहन;

झाडाचे मूळ; ढोली; वाहन; दोनीचा संकेत; नायक; नक्षत्र.

—अंजन (अंजन) (सं) ना. - डोळ्याचे काजळ;

उपदेश; कानउघाडणी.

—अंडु, —अंभस (अंभस-अंभस) (सं) ना. - अश्रु;

आसु; डोळ्यांतील पाणी.

—उपम (उपम) (सं) ना. - वदाम.

—कौष (कौष) (सं) ना. - बुबुळ; बाहुली; कनीनिका; कळी.

—गोचर (गोचर) (सं) ना. —डोळ्याला दिसणारे; दृष्टीचा टप्पा.
 —चोनि (चोनि) (सं) ना. —इंद्र; चंद्र.
 नेत्रच्छद (नेत्रच्छद) (सं) ना. —पापणी; झापड.
 नेत्रत्रय (नेत्रत्रय) (सं) ना. —त्रिनेत्र; शिव.
 नेत्रपत्रिके (नेत्रपत्रिके) (सं) ना. —कनीनिका; बुबूळ;
 डोळ्यांतील बाहुली.
 नेदिष्ट (नेदिष्ट) (सं) ना. —अतिजवळ राहणारा; अंतिक;
 अंतेवासी.
 नेपथ्य (नेपथ्य) (सं) ना. —वेष्ट; रंगशाला; वेशभूषाग्रह;
 पडदा; पडद्याभाड.
 नेपाल (नेपाल) (सं) ना. —हिमालयाच्या पायथ्याचा प्रदेश.
 नेम (नेम) (क) ना. —नियम; व्रत.
 —इसु (इसु) (क) धा. —कामाला लावणें; ओळखणें;
 माहीत करणें.
 —क (—क) (क) ना. माहिती; पुरवठा; नेमणूक; नेमणारा
 अधिकारी. नियमावली.
 —वंत (वंत) (क) वि. —नियमाप्रमाणें चालणारा; रीतमात
 जाणणारा.
 नेमणूक (नेमणूक) (क) ना. —कामावरील रुजवात; माहिती.
 नेमि (नेमि) (सं) ना. —चाक; चाकाचा दात; चाकाची धाव;
 लोखंडी पट्टी.
 नेमिनाथ (नेमिनाथ) (सं) ना. —कन्नड कवि; श्रृंगाराचें वर्णन
 करणारा उद्दाम कवि.
 नेय (नेय) (सं) वि. —नेण्यास योग्य; उचलून नेण्यायोग्य;
 काढून नेण्यासारखें.
 नेयिगे (नेयिगे) (नेयिगे [नेयिगे]) (क) ना. —विणकर; विणलेलें
 वळ; विणार्डे; विणण्याचें सूत.
 नेर (नेर) (क) धा. —मान्यता देणें; कबूल करणें; तुकडे करणें;
 कातरणें; मनाला येणें; होकार देणें; प्रेम करणें; तृप्ति होणें.
 (क) वि. —सरळ; दीर्घ; सम; प्रामाणिक.
 (क) ना. —आवड; एकी; व्यवस्था.
 नेर (नेर) (क) ना. —सरळपणा; दीर्घता; साम्य; प्रामाणिकपणा;
 प्रमाद; अपराध; योग्यता; सुलभता.
 नेरनेर (नेरनेर) (क) अ. —सप्रमाण; समोरासमोर;
 नेरळ (नेरळ) (नेरळ [नेरळ]) (क) ना. —जामूळ; जंबुफल.
 नेरिल (नेरिल) (नेरिल [नेरिल]) (क) ना. —सरळता; नीटपणा;
 व्यवस्थितता.
 नेरिद (नेरिद) (क) ना. —प्रामाणिक मनुष्य; निष्कपट कुशल
 ब्राह्मण.

नेरु (नेरु) (क) धा. —टांगणें; झोका देणें; टांगून ठेवणें.
 नेरिगिरिथ (नेरिगिरिथ) (क) ना. —लहान भाऊ.
 नेगोर्ले (नेगोर्ले) (क) ना. —लांबट बाण; सरळ उंच काठी;
 बर्ची.
 नेपंडु (नेपंडु) (क) धा. —जमवून घेणें; समरस होणें;
 जवळ येणें; कट्टर होऊन राहणें; मताला चिकटून राहणें.
 —इसु (—इसु) (क) धा. —जमवून घेणें; जुळवून घेणें;
 स्वच्छ करणें; सरळ करणें.
 नेपुं (नेपुं) (क) ना. —सरळ रहाणी; नीट राहणी; कट्टरपणा;
 नियमबद्धता.
 नेळ (नेळ) (नेळ [नेळ]) (क) धा. टांगणें; लांबट ठेवणें;
 लांबकळणें; आंदोलणें.
 —इसु (इसु) (क) धा. —लांबट ठेवणें; टांगून ठेवणें.
 नेवण (नेवण) (क) ना. —माला; हार; दोर; शेवाळे; 'नेवळ'
 पहा.
 नेवणिसु (नेवणिसु) (क) धा. —हार गुंफणें; माळ करणें;
 कंठी जोडणें.
 नेवरिसु (नेवरिसु) (क) धा. —हातानें कातरणें; अंगावर हात
 फिरवणें; सम्यक्तेने वागणें; सरळ करणें.
 नेव (नेव) (नेव [नेव]) (क) ना. —कडदोरा; हार;
 माला; सर.
 नेवुर (नेवुर) (क) ना. —नूपुर; पायातील साखळी;
 आभरण; तोडा.
 नेसर (नेसर) (नेसर [नेसर]) (क) ना. —सूर्य; वेळ; सम
 (संगीतांतील).
 नेसरणुग (नेसरणुग) (क) ना. —कर्ण; सुम्रीव; शनि.
 नेसरुग (नेसरुग) (नेसरुग [नेसरुग]) (क) ना. —
 सूर्याकांतमणि; स्फटिकमणि.
 नेस्त (नेस्त) (क) ना. —प्रेम; अनुराग; मित्रत्व.
 नेह (नेह) (क) ना. —स्नेह; मैत्री; प्रीति; अनुराग; 'नल्मे'
 पहा.
 नेहगलह (नेहगलह) (क) ना. —प्रणयकलह; प्रेमाचें भांडण;
 मायेचा झगडा.
 नैक (नैक) (सं) वि. —अनेक; पुष्कळ; कोणी एक.
 नैकटु (नैकटु) (क) वि. —नीरस; सपक; रसहीन.
 नैकवृक्ष (नैकवृक्ष) (सं) ना. —तेगाचे झाड; सागवान वृक्ष.
 नैकषेय (नैकषेय) (सं) वि. —निकषासंबंधी; कसोटीचें.
 (क) ना. —कपटी; राक्षस.
 नैचिके (नैचिके) (नैचिके [नैचिके]) (क) ना. —उत्तम गाय; बैलाचें
 कपाळ.
 नैच्य (नैच्य) (सं) ना. —नीचपणा; क्षुद्रपणा; हीन वृत्ति.

नैय्यानुसंधान (नैय्यानुसंधान) (सं) ना. — नीचमैत्री;
नीचपणा; क्षुद्रता; नीचता.
नैज (नैज) (सं) वि. — सत्य; सरळ; आपले स्वतःचें.
नैजिगेल (नैजिगेल) (अ. दे.) ना. — एक गाणारा पक्षी;
नायटिगेल.
नैदिले (नैदिले) (क) ना. — कमल; कुवलय.
नैपथ्य (नैपथ्य) (सं) ना. — नेपथ्यासंबंधी; रंगभूषा;
नैपुण्य (नैपुण्य) (सं) ना. — निपुणता; जाणतेपणा; कौशल्य;
उगारलेला हात.
नैपथ्य (नैपथ्य) (सं) ना. — आभरण; अलंकार; साजशृंगार.
नैमित्तिक (नैमित्तिक) (सं) वि. — निमित्तसंबंधी; कारणपरत्वे
चालवलेले; अनित्य; शकुन सांगणारा; भविष्यवादी.
नैमिष (नैमिष) (सं) वि. — निमिषासंबंधी; दाट अरण्य.
नैमिषारण्य (नैमिषारण्य) (सं) ना. — राजस्थानजवळील
एक अरण्य; दाट झाडीचें वन.
नैयायिक (नैयायिक) (सं) ना. — तर्कतीर्थ; न्यायशास्त्री.
नैरस्य (नैरस्य) (सं) ना. — नीरसता; सपकता.
नैरस्य (नैरस्य) (सं) ना. — निरस्यता पुत्र.
नैर्वृण्य (नैर्वृण्य) (सं) ना. — निर्वृण्यता; क्रूरता; निर्दयता.
नैर्मल्य (नैर्मल्य) (सं) ना. — निर्मलता; चोखपणा; पवित्रता;
स्वच्छता.
नैल्य (नैल्य) (सं) ना. — निळेपणा, निळारंग.
नैवेद्य (नैवेद्य) (सं) ना. — समर्पण; निवेदन; देणगी; बक्षीस,
कानडवाडणी; उपदेश; भोजन; गाव्हणें; नवस.
नैशाठ (नैशाठ) (सं) वि. — राक्षसी; राक्षसासंबंधी.
नैषध (नैषध) (सं) ना. — निषध देशासंबंधी, नळराज कथा.
नैषधीय (नैषधीय) (सं) ना. — नळचरित्रावरील एक
महाकाव्य; नळचरित्रात्मक.
नैषाद (नैषाद) (सं) वि. — निषादासंबंधी; एकलव्य.
नैष्कर्म्य (नैष्कर्म्य) (सं) ना. — उदासीनता; औदासीन्य;
निष्काम.
नैष्ठिक (नैष्ठिक) (सं) वि. — निष्ठेसंबंधी; नित्य; स्थिर;
अचंचल.
नैसर्गिक (नैसर्गिक) (सं) वि. — निवर्गासंबंधी; स्वाभाविक;
आपल्यापुरतें.
नोग (नोग) (क) ना. — जूं; जोखड; दास्य; सेवा.
नोच्चगे (ने) (नोच्चगे [न]) (क) अ. — तृप्ति होण्यासारखें;
सुख होण्यायोग्य; शांती होण्याजोगे.
नोच्चितु (नोच्चितु) (नोच्चितु [नोच्चितु]) (क) वि. — हलकें;
सहज; सफळ; अमोघ; नीच.
नोणे (नोणे) (क) धा. — गिळणे; खाणें.

नोदिसु (नोदिसु) (क) धा. — विहवणें; जखम भरून घेणें;
शांत होणें.
नोदु (नोदु) (क) धा. — विहवणे; थंड होणें; मालवणें.
(क) अ. — कष्ट; करून; श्रमानें.
नोरजु (नोरजु) (क) ना. — वाऱ्यावर उडून जाणारे कीट;
निरुपयोगी वस्तु; क्षुद्र; नगण्य.
नोरडु (नोरडु) (क) वि. — वाढ खुटलेलें; राख झालेलें;
खुटलेलें; क्षुद्र.
नोरे (नोरे) (क) ना. — पाण्यावरील बुडबुडा; फेस; वारेफोड.
नोरेहाळ (नोरेहाळ) (क) ना. — धारोष्ण दूध.
नोसळ (नोसळ) (क) ना. — कपाळ; भालप्रदेश.
— कण्ण (कण्ण) (क) ना. — भाल लोचन; शिव.
नोल (नोल) (क) ना. — माशी.
नोळले (नोळले) (क) ना. — नल्लिका; पाणसाप; विरोळा; शिंप.
नोळे (नोळे) (क) धा. — रांगणें; पोटानें सरपटणें; गुढे टेकून
सरकणें.
नो (नो) (सं) अ. — नव्हे; नाही.
— चेत् (चेत्) (सं) अ. — नाहीतर; नसेलतर; नव्हेतर.
(क) धा. — दुखवणें; जखम, होणें; व्यथा होणें.
— त (त) (क) ना. — दुखणें; जखम; व्यथा दुःख.
नोट (नोट) (क) ना. — दृष्टि; दृश्य; डोळा; ध्येय; उद्देश.
— क (क) (क) ना. — पाहणारा; प्रेक्षक; द्रष्टा.
— गार (गार) (क) ना. — टक लावणारा; ध्येयवादी; जाणता;
सराफ; डाक देणारा.
नोटवेट (नोटवेट) (क) ना. — प्रेमानें डोळा मारणें; नेत्र
संकेत; दृष्टिभेट; डोळ्याचें पारणें
नोडु (नोडु) (क) धा. — पाहणें; परिशीलन करणें.
— इके (इके) (क) ना. — पाहणी; जागृति; रक्षण.
— इसु (इसु) (क) धा. — पहावयास लावणें; प्रेक्षणीय
होणें.
नोदुन (नोदुन) (सं) ना. — कालक्षेप; विलास; विनोद.
नोन् (नोन्) (क) धा. — व्रताचरण करणें; पुण्यकर्म करणें;
देवाला मागून घेणें.
नोनिसु (नोनिसु) (क) धा. — व्रत करविणें; नियमशालनांत
गुंतणें.
नोत (नोत) (क) वि. — व्रतस्थ; प्राणसंकटग्रस्त.
नोपि (पु) (नोपि [पु]) (क) ना. — व्रत; नियम;
पुण्यसाधना; भक्ति; तपश्चर्या.
नोय (यु) (नोय [यु]) (क) धा. — त्रास करून घेणें;
कष्ट करणें; दुखणें; जखम होणें.
— इसु (— इसु) (क) धा. — व्यथा होणें; कष्ट देणें; पीडणें.

पकले (पकळी) (क) ना. - एक भांडें; सरोवर; चिलीम; बुडबुडा; पाझर.

पकवाद्य (पकव्याद्य) (क) ना. - एक चर्मवाद्य; पखवाज; पक्वास; संगीत साधीदार; गवयाचे साथी.

पका (पकळी) (क) वि. - पक; पूर्ण; चोख; वेबाक; विन कसरीचा; धूर्त; जाणता; मुरलेला; मुरब्बी.

—सेरु (—सैरु) (अ.दे) ना. - बंगाली शेर; ८० तोळे वजन.

पकागु (पकळीगु) (क) धा. - पुरवठा होणें; पुरेसे होणें; पुरणें; लायक बनणें; योग्य होणें; कारण होणें.

पकि (पकळी) (क) ना. - पक्षी; खग.

पकु (पकळी) (क) ना. - योग्यता; हक्क; सारखेपणा; स्थान; आस्पद; आधार; आश्रय.

—कोड्ड (—कौड्ड) (क) धा. - आश्रय देणें; आधारणें; पाठिंबा देणें.

पकुवणि (पकळीवणि) (क) ना. - जवळचा नातेवाईक; बांधव; बंधु.

पके (पकळी) (क) वि. - खाली पडलेला; ठेवून दिलेला; आश्रित. (क) ना. - घरटें; वासस्थळ; शोपडी; कोंडवाडा; दड्डि; गुहा; जवळचे स्थान; शेजार; निद्रा; पांघरुण.

पक्व (पकळी) (सं) वि. - पक्का; बेरकी; काचेवाज; लबाड; पूर्ण शिजलेले; पिकलेले; भरलेले; जीर्ण; शिजके; मरणााला ठेपलेले.

—रस (रस) (सं) ना. - सराई; धर्मशाळा; दारु; कैफ आणणारा पदार्थ.

—चारि (चारि) (सं) ना. - अन्नाची गंजी; लापशी.

पक्वान्न (पकळीन्न) (सं) ना. - गोडधोड; मिष्टान्न; उत्तम आहार; गोड खाद्य.

पक्ष (पक्ष) (सं) ना. - बाजू; पंख; शेजार; साह्य; अनुवाद; राजहत्ती; विवरण; निरूपण; संकेत; सापेक्षता; देह; बाणाचे पीस; अर्ध वस्तु; दोहोंचा संकेत; स्थिति; अवयव; भित; विरोध.

पक्षक (पक्षक) (सं) ना. - पक्षाचा, बाजूचा, दरवाजा.

पक्षति (पक्षति) (सं) ना. - पंखाचा तळभाग; पाडवा; प्रतिपदा.

पक्षदेव (पक्षदेव) (सं) ना. - पंख असलेले देव; यक्ष किन्नरादि देव.

पक्षपात (पक्षपात) (सं) ना. - भेदबुद्धि; अनुचराचें हित पाहण्याची दृष्टि; पाखगळ; पंख येणें; पक्ष पराजय.

पक्षभेद (पक्षभेद) (सं) ना. - पक्षपात; परस्पर पक्षविरोध; एकाला एक व दुसऱ्याला एक अशी कृती; पंक्तिप्रपंच.

पक्षवात (पक्षवात) (सं) ना. - अर्धांगवायु; पक्षघात; पार्श्ववायु.

पक्षांत (पक्षान्त) (सं) ना. - पर्वकाळ; पर्वणी; अमावास्या; पौर्णिमा.

पक्षांतर (पक्षान्तर) (सं) ना. - दुसरा पक्ष; अन्यपंथ.

पक्षि (पक्षि) (पक्षि [पक्षि]) (सं) ना. - पक्षी; पाखरू; बाण; गरुड.

—णी (णी) (सं) ना. - पक्षीण; मादीपक्षी; पौर्णिमा.

—राज (राज) (सं) ना. गरुड.

—रथ, -वाहन (रथ, -वाहन) (सं) ना. - गरुडारुढ विष्णु.

पक्षम (पक्षम) (सं) ना. - पंख; पंखाचे पर; कमलकेसर; बारीक सूत.

पक्षमल (पक्षमल) (सं) वि. - दाट पंख असलेला.

अक्षिपक्षमल (अक्षिपक्षमल) (सं) ना. - जाड पापणी असलेला डोला.

पगडि (पगडि) (क) ना. - रुमाल; पागोटें; लांच; पागडी; मनोती; खुबीचें धनदान. दाक्षिण्य धन.

पगडे (पगडे) (क) ना. - सोंगटी; बूत; नरद; पगडी निजणें; कवडी; बूतातील दान.

—पट (पट) (क) ना. - सोंगटीचा पट.

पगदस्त (पगदस्त) (अ.दे) ना. - क्रमबद्धता; क्रमवार पद्धति. (अ.दे) अ. - व्यवस्थितपणें; निर्भयपणें.

पगरण (पगरण) (क) ना. - प्रकरण; चर्चा; विवरण; निरूपण; प्रसंगानुकूलता; परिचय; रूपक; हास्यास्पद विनोद; पाठ; अडचण; 'हगरण' पहा. विषय; वस्तु; भाग; अनुकूल समय; गप्पा; निंदा; गोंधळ.

पगरि (पगरि) (क) ना. - नाटकांतील उपकथा; उपप्रवेश; गोकण; 'कळणे' पहा.

पगळ (पगळ) (पगळ [पगळ]) (क) ना. - दिवस; दिवसा.

—अण्म (—अण्म) (क) ना. - सूर्य; दिनराज.

—अरेय (—अरेय) (क) ना. - भास्कर; सूर्य.

पगार (पगार) (अ.दे) ना. - वेतन; तनखा; वरमान.

पगिन (पगिन) (पगिन [पगिन]) (क) ना. - डिक; राल; कात; वृक्षाचा चीक.

पगिल् (पगिल्) (सं) धा. - चिकटून राहणें; समाविष्ट करून घेणें; क्लेश भोगणें; व्यापणें; रुंद करणें; दुःख करणें.

पगुरु (पगुरु) (क) ना. - हलकेपणा; लाघव; फसवणूक; वेचना.

पगे (पगे) (क) ना. - पेव; बैरी; शत्रु; विरोध; द्वेष; मत्तर.

पगेवडे (वाडि) (पगेवडे [वाडि]) (क) ना. - शत्रुवैर्य; बैरीसेना.

पंक (पंक) (सं) ना. - चिखल; राड; कर्दम; पाप.

पंकज (केंज) (पंकज [केंज]) (सं) ना. - कमल.

—गर्भ (—गर्भ) (सं) ना. —ब्रह्मदेव.
 —नाथ (—नाथ) (सं) ना. —विष्णु.
 पंकजाकर (पंकजकार) (सं) ना. —पुष्करणी; सरोवर.
 पंकजाक्ष (पंकजकार) (सं) ना. —विष्णु; कृष्ण.
 पंकजात (पंकजकार) (सं) ना. —कमल.
 पंकजाप्त (पंकजकार) (सं) ना. —कमलमित्र; सूर्य.
 पंकजारि (पंकजकार) (सं) ना. —चंद्र.
 पंकजासन (पंकजकार) (सं) ना. —ब्रह्मदेव.
 पंकजाख (पंकजकार) (सं) ना. —कमल हे शास्त्र वापरणारा;
 मन्मथ; मदन.
 पंकजिनि (नी) (पंकजकार [२१]) (सं) ना. —कमलिनी;
 सरोवर.
 पंकजोदर (पंकजकार) (सं) ना. —विष्णु; पद्मनाभ.
 पंकरुह (पंकजकार) (सं) ना. —कमल.
 पंकि (पंकजकार) (सं) वि. —चिबलानें भरलेलें; पापी; राडीचें.
 पंकेरुह (पंकजकार) (सं) ना. —कमल; पंकेज; पंकजात.
 पंकि (पंकजकार) (सं) ना. —ओळ; चरण; पादुका; पाऊल; समूह;
 गट; जेवणाची पंगत; दशमान; दशक.
 पंकिग्रीव (पंकजकार) (सं) ना. —दशमुख रावण.
 पंकिदोषक (पंकजकार) (सं) ना. —दोषक दृष्टि; धूर्त;
 समूहवंचक.
 पंक्तिभेद (पंकजकार) (सं) ना. —पक्षभेद; पक्षपात; दुजामाव.
 पंक्तिरथ (पंकजकार) (सं) ना. —दशरथ.
 पंग (ल) (पंकजकार [७५]) (क) ना. —शाखा; कोंब; पालवी.
 पंगढ (पंकजकार) (क) ना. —पक्ष; समूह; कुल; जाति.
 —हंग (अंग) (क) वि. पक्षीय; जातीय; बाजूचा.
 पंगु (पंकजकार) (सं) ना. —लंगडा; पांगळा; आश्रयहीन; विकलांग;
 अरुण; संकोचवृत्ति; शनैश्चर.
 पचगारिसु (पंकजकार) (क) धा. —रागावणें; शिबी देणें;
 निंदणें; हंगविणें; शिक्षा करणें; मर्मभेद करणें.
 पचडि (पंकजकार) (क) ना. —तुकडे तुकडे करणें; कोच; कोचणी;
 कोशिबीर; पचडी.
 पचन (पंकजकार) (सं) ना. —विरधळा; वितळण; शिजवण;
 सैपाक; अग्नि.
 पचार (पंकजकार) (क) ना. —निंदा; मर्मभेद; टोमणा.
 —इसु (असु) (क) धा. —निंदणे; हंगवणें; टोचून बोलणें;
 अपकाराची जाणीव देणें.
 पच (पंकजकार) (क) ना. —अलंकार; आभरण; शृंगार;
 पोषाखाची ऐट; पाच; मरकत; पाचू.
 (क) वि. —चूर केलेले; बोचलेले; कोचलेले.
 पचगपूर (पंकजकार) (क) ना. —रसकापूर; कच्चा कापूर.

पचगार (पंकजकार) (क) ना. —शृंगारक; विदूषक; हसवणारा;
 नटवणारा; गोड्डी; हास्यकार.
 पचड (पंकजकार) (क) ना. —पांवरुण; अलंकार; पासोडी; दुपेटा;
 दुलई.
 —इसु (असु) (क) धा. —अलंकारणें; शृंगारणें; पोषाख
 घालणें.
 पचडि (पंकजकार) (क) ना. —पचडी; कोशिबीर.
 पचपसि (पंकजकार) (क) वि. —ओलाचिंब; पाणी गळणारा;
 ठिबकता.
 पचवडिसु (पंकजकार) (क) धा. —पांवरणें; पांवरुण घेणें;
 आवरण घालणें.
 पचारल (यिल) (पंकजकार [७५]) (क) ना. —विदूषक;
 शृंगारक; हास्यकार.
 पचि (पंकजकार) (क) ना. —भाग; अंश; पोटांतील अवयव.
 पचिम (पंकजकार) (क) ना. —पश्चिम; मावळती; सूर्यास्ताची दिशा.
 पचीस (पंकजकार) (अ.दे) ना. —पंचवीस.
 पचु (पंकजकार) (क) —धा. तुकडे करणें; विभागणें;
 वाटणें; गुप्त ठेवणें; लावणें; जमविणें; जुळविणें.
 —गे (गै) (क) ना. —तोडप; कोच; गूढालोचन; एकांत;
 कानगोष्ट; संबंध.
 पचे (पंकजकार) (क) ना. —अंकुर; कोंब; हिरवा रंग; अपक्वता;
 गोंदण; कचेपण; पाच; अर्धवट; कपाळावरील टिळा.
 —गाति (गति) (क) ना. —गोंदणारी.
 पचेकदिरु (पंकजकार) (क) ना. एक सुगंधी द्रव्य.
 पचेले (पंकजकार) (क) ना. —हिरवे पान; ओलेपान.
 पचेतोरण (पंकजकार) (क) ना. —पानांचें तोरण.
 पचेवरलू (पंकजकार) (क) ना. —पाच; मरकत.
 पचेपेणु (पंकजकार) (क) ना. —वांझ; निपुत्रिक.
 पज (पंकजकार) (क) ना. —शूद्र; देवपादोद्भव.
 पजळ (पंकजकार) (क) ना. —प्रज्वलित; जळणारे; धूत, धुतलेले.
 पजळ (पंकजकार) (सं) ना. —प्रकाश; अग्नि; चकाकी; धग;
 जाल; शळ.
 —इसु (असु) (क) धा. —अग्नि चेतवणें; पेटवणें;
 प्रकाशणें.
 पजे (पंकजकार) (सं) ना. —पाऊल; पादुका; पावलाचें माप; पद्धति.
 —तोरु (तोरु) (क) धा. —परिचय होणें; ओळखणें.
 —पिडि (पिडि) (क) धा. —अनुसरणें; ओळखणें.
 पंच (पंकजकार) (सं) वि. —पाच संख्या; विस्तृत; रुंद.
 (सं) ना. —मध्यस्थ; पंचायत; गावधुरीण, गावपंच.
 पंचक (पंकजकार) (सं) ना. —पाचुंदा; पाचाचा गट; पंचोत्री;
 मृगपंचक; पावसाची पाच नक्षत्रे; पंचकृच्छ्र नैसर्ग.

पंचकचे (पंचकचै) पंचकळ नेसण.

पंचकजाय (पंचकजाय) (क) ना. — खोबरें, गूळ, डाळ, पोहे, तीळ यांच्या मिश्रणाचें खाद्य; पंचखाद्य. (खडीसाखर, खोबरें, खारीक, खिसमिस, खसखस हे ५ ख आदि पदार्थ) पंचकल्याण (पंचकल्याण) (सं) ना. — जैन संन्याशाच्या पांच अवस्था. (गर्भावतरण, जन्मामिपेक, परिनिष्क्रमण, केवळ ज्ञान; निर्वाण)

पंचकोन (पंचकोन) (सं) ना. — पंचभुज आकृति.

पंचकोश (पंचकोश) (सं) ना. — आत्म्याची पाच आवरणें;

(अन्न, प्राण, मन, विज्ञान आणि आनंद यांचे कोष)

पंचवलेश (पंचवलेश) (सं) ना. — पांच प्रकारचें दुःख.

(अपघ्ना, अस्मिता, राग, द्वेष आणि अभिनिवेश)

पंचगव्य (पंचगव्य) (सं) ना. — देवांच्या अभिषेकासाठीं गाईच्या पांच पदार्थांचें मिश्रण (दूध, दही, तूप, मूत्र व शेण)

पंचगौड (पंचगौड) (सं) ना. — बंगालमधील पांच गौड ब्राह्मण. (सारस्वत; कान्यकुब्ज; उत्कल; मैथिल; गौड)

पंचतरु (पंचतरु) (सं) ना. — स्वर्गीय पांच पवित्र वृक्ष; (कल्प; मंदार; पारिजात; हरिचंद; संतान)

पंचतंत्र (पंचतंत्र) (सं) ना. — पांच उपदेश कथांचा संस्कृत कथासंग्रह

पंचत्व (ते) (पंचत्व [ड]) (सं) ना. — मृत्यु; मरण.

पंचद्राविड (पंचद्राविड) (सं) ना. — कन्नड; तामिल; तेलुगु; मल्याळ; कोडगु अशा पंचद्रवीड भाषा; (महाराष्ट्र; गुजराथ; कन्नड; तमीळ; तेलुगु हे पाच समाज)

पंचधारे (पंचधारे) (क) ना. — घोड्याच्या पांच चाली; (दोन नेत्र, दोन नाकपुड्या आणि मुख अशातील पांच धारा)

पंचनामे (मा) (पंचनामे [मा]) (अ. दे) ना. — पंचायतीचा निवाडा.

पंचपांडव (पंचपांडव) (सं) ना. — पंडूची पांच मुलें (धर्म; भीम; अर्जुन; नकुल व सहदेव हे पांच पांडव.)

पंचपात्रे (पंचपात्रे) (सं) ना. — रंदतोडाचे भाडे; तीर्थवाटी; पंचपाळें; पांच पात्रांचा समूह.

पंचप्राण (पंचप्राण) (सं) ना. — पांच वायु (प्राण; अपान; व्यान; उदान आणि समान)

पंचफल (पंचफल) (सं) ना. — पांच फळे; (केळें; सिताफल; फणस; लिंबु; भोपळा)

पंचबाण (पंचबाण) (सं) ना. — मदन; कामदेव; (पांच प्रकारचे बाण—अशोक; अरविंद; च्युत; कमल; नवमल्लिका)

पंचभुत (पंचभुत) (सं) ना. — पृथ्वी; आप; तेज; वायु आणि आकाश हीं पंचमहाभूतें

पंचभेद (पंचभेद) (सं) ना. — द्वैतसिद्धांतातील पांच भेद परमात्मा; जीवात्मा; यांनी होणारी पांच द्वंद्वें.

पंचम (पंचम) (सं) ना. — वर्ण व्यवस्थेतील पांचवा वर्ण. चांडाल; महार; वगैरे.

पंच महापातक (पंचमहापातक) (सं) ना. — पांच महा पापें (ब्रह्महत्या; सुरापान; गुरुस्त्रीगमन; चौर्य; पातक्यांचा स्नेह).

पंचमहायज्ञ (पंचमहायज्ञ) (सं) ना. — पांच महायज्ञ. (अध्यापन; ब्रह्मयज्ञ; पितृयज्ञ; देवयज्ञ; भूतयज्ञ).

पंचमि (मी) (पंचमि [मि]) (सं) ना. — पांचवी तिथी; नागपंचमी; बुद्धिवळातील पांचवे स्थळ; प्यादे.

पंचमुख (वदन) (पंचमुख [वदन]) (सं) ना. — परमेश्वर; शिव; सिंह; (सद्योजात; वामदेव; तत्पुरुष; अघोर; ईशान हीं शंकराची पांचरूपे).

पंचमुद्र (पंचमुद्र) (सं) ना. — वैष्णवांच्या पांच मुद्रा. (शंख; चक्र; गदा; पद्म व नारायण).

पंचरात्र (पंचरात्र) (सं) ना. — वैष्णवाचें आगम शास्त्र. भास कवीचें नाटक.

पंचलवण (पंचलवण) (सं) ना. — पांच प्रकारचे मीठ (कात; सेंधव; समुद्र; विशाल; सौवर्चल).

पंचलोह (पंचलोह) (सं) ना. — पंचधातु (ताम्र; पितळ; जस्त; शिसे व लोह.)

पंचवटी (पंचवटी) (सं) ना. — गोदाकाठचें एक तीर्थस्थळ.

पंचवर्ण (पंचवर्ण) (सं) ना. — पांच रंग; (पांढरा; तांबडा; निळा; पिवळा; व काळा)

पंचबाद्य (पंचबाद्य) (सं) ना. — पांच प्रकारचें बाद्य; (शिंग; ढोल; शंख; भेरी; झांगट.)

पंचविषय (पंचविषय) (सं) ना. — पांच इंद्रियांचे विषय; (रूप; रस; गंध; शब्द; स्पर्श.)

पंचविशिख (पंचविशिख) (सं) ना. — पंचबाण; मदन; कामदेव.

पंचशिलीमुख (पंचशिलीमुख) (सं) ना. — पंचशर; मदन.

पंचशाख (पंचशाख) (सं) ना. — हात; पंजा.

पंचसूतक (पंचसूतक) (सं) ना. — पांच प्रकारचें सूतक; (जाति; जनन; उच्छिष्ट; प्रेत; रजसू.)

पंचाक्षरि (पंचाक्षरि) (सं) ना. — पांच अक्षरांचा महामंत्र; (नमःशिवाय)

पंचाग्नि (पंचाग्नि) (सं) ना. — पांच अग्नि; (चार दिशांचे चार अग्नि व सूर्य)

— तपस्सु (तपस्सु) (सं) ना. — पंचाग्नीत राहून केलेली तपश्चर्या.

पंचांग (पंचांग) (सं) ना. — वार, तिथि, नक्षत्र, करण, आणि योग ही पांच अंगें सांगणारें ज्योतिषशास्त्र; सिंह.

पंचाचार (पञ्चाचार) (सं) ना. - वीर शैवांचे पांच पवित्र
आचार; (सदाचार; शिव; लिंग; गण; भृत्य हे आचार)
पंचानन (पञ्चानन) (सं) ना. - सिंह; शिव.
पंचामृत (पञ्चामृत) (सं) ना. - मधुरा मिश्रण; (दूध,
तूप, दही, मध व साखर यांचे मिश्रण.)
पंचायत (ति) (पञ्चायत) (ति) (सं) ना. - पंच;
पांच महाजनांकडून होणारा निर्णय.
पंचारति (पञ्चारति) (सं) ना. - पांच वार्तांची आरती.
पंचाल (पञ्चाल) (सं) ना. - द्रुपदराजा; द्रुपदाचा देश; सोनार.
पंचावस्थे (पञ्चावस्थे) (सं) ना. - मानवी देहाच्या पांच
अवस्था; (जाग्रति, स्वप्न, सुषुप्ति, तुरीय, उन्मनी.) या पांच
मनोवस्था.
पंचाक्ष (पञ्चाक्ष) (सं) ना. - पांच आयुषे असलेला काम;
मन्मथ.
पंचास्य (पञ्चास्य) (सं) ना. - शिव, सिंह
पंचु (पञ्चु) (क) धा. - वाटणे; विभागून देणे.
(क) ना. - ठक, बंचना, फसवणूक.
पंचे (पञ्चे) (क) ना. - नैसर्ग्याचे एक वस्त्र, पंचा.
पंचेन्द्रिय (पञ्चेन्द्रिय) (सं) ना. - डोळा; कान; नाक;
जीम व कातडे ही पांच इंद्रिये.
पंचेषु (पञ्चेष्ु) (सं) ना. - पंचबाण; मदन; काम.
पंचोपचार (पञ्चोपचार) (सं) ना. - गंध, पुष्प, धूप,
दीप व नैवेद्य हे पूजेचे पांच उपचार. पांच उपाय.
पंजर (पञ्जर) (सं) ना. - पिंजरा; सापळा; सांगाडा; श्रावदाची
तीक्ष्ण नखे; कलियुग.
—शुक (शुक) (सं) ना. - पिंजऱ्यांतील पोपट.
पंजा (पञ्जा) (अ.दे) ना. - बावराची पूजा मूर्ति; इस्लामी
पंजा; हात.
पंजाब (पञ्जाब) (अ.दे) ना. - सतलज; विआस; रावी;
जिनाब व झेहलम या पांच नद्यांचा प्रदेश.
पंजार (पञ्जार) (क) ना. - गोड खाद्य; पानगो.
पंजि (जिके) (पञ्जि) (सं) ना. - पेळू; सुताची गुंडी;
पंचांग; लेखी आधार; नियतकालिक; पिंजलेल्या कापसाची
सुरळी.
पंजिकार (पञ्जिकार) (सं) ना. - लेखक; कर्णिक; करणिक;
सुनशी.
पंजु (पञ्जु) (क) ना. - दिवा; चिमणी; दिवटी; हिलाल;
पळता; चूड.
—कळ (कळ) (क) ना. - दरबेखोर; डाकू.
पंजे (पञ्जे) (क) वि. - दुर्बल; अशक्त.
(क) ना. - भिकारी; भिक्षेकरी.

—तन (तन) (क) ना. - दौर्बल्य; भीक; एक कन्नड
साहित्यिक.
पट (पट) (क) ना. - पडदा; मुस्कट; पांघरुण; कापड;
वाफ्याचा चर.
(सं) ना. - कपडा; ध्वज; बाहुटा; वावडी; चित्रपट; नाटकाचा
पडदा; छप्पर; भाळी; झाकण; प्रदेश.
पटकु (पटकु) (पटकु) (क) ना. - स्फटिक; एक
चकाकणारा खडा; फटका; तडाखा; विणकर.
पटकार (पटकार) (सं) ना. - कोष्टी; विणकर; चित्रकार.
पटकार (पटकार) (क) ना. - चिमटा; सांडस.
पटकि (पटकि) (अ.दे) ना. - महामारी; वांती; कालरा;
सांसर्गिक रोग.
पटकुटि (गृह) (पटकुटि) (सं) ना. - तंबू; पाल;
गुडार; डेरा.
पटचर (पटचर) (सं) ना. - चोर; स्तेन; भामटा; घटीचोर;
डाकू.
पटच्छद (पटच्छद) (सं) ना. - गुडूप पांघरुण; मुस्कट; प्रावरण.
पटल (क) (पटल) (सं) ना. - समूह; गट; रात्र; झाकण;
पडदा; आवरण; खाजगी गोष्ट; छप्पर; माळी; बुटी.
पटवास (पटवास) (सं) ना. - तंबूतील राहणे; डेन्यांतील
वसती; चोळी; बुक्का; सुगंधी द्रव्य; 'खके' पहा.
पटवे (पटवे) (क) ना. - रेशमी वस्त्र; दुकूल.
पटवेकार (पटवेकार) (क) ना. - विणकर; दागिने पटवणारा;
दागिने गुंडवणारा.
पटविहे (पटविहे) (क) ना. - चित्रलेखन; पटविद्या;
रेखाकला; चित्रकला.
पटस्तंभ (पटस्तंभ) (सं) ना. - जहाज; शीडाचा खांब;
ध्वजस्तंभ.
पटह (पटह) (सं) ना. - नगरा; ढोल; भेरी; रणवाद्य.
पटाकि (पटाकि) (क) ना. - फटाका; फटाकडी.
पटाटोप (पटाटोप) (सं) ना. - बुजगावणे; बागुलबुआ;
कपड्याचे सोंग; अतिगडबड; विश्वप्रयत्न.
पटायित (पटायित) (अ. दे) ना. - जाणता; कुशल; गत्र.
पटाल (पटाल) (अ. दे) ना. - सैन्य; सेनाविभाग.
पटि (पटि) (क) ना. - गोणपाट; पोते; तरट.
पटिक (पटिक) (क) ना. - स्फटिक; एक चकाकणारा खडा.
पटिष्ठ (पटिष्ठ) (सं) वि. - अतिकुशल; निपुण; समर्थ.
पटीर (पटीर) (सं) ना. - गंध; आकाश; मेघ; ढग; चेंडू; कात;
पोट; काम; डेची; खैर; खदिर.
—जन्मन् (जन्मन्) (सं) ना. - चंदन.
पट्ट (पट्ट) (सं) वि. - शूर; समर्थ; निपुण; दंड; क्रूर; धारदार.

—उक्ति (उक्ति) (सं) ना. — शहाणपण; सुभाषित.
 —तर (तर) (सं) ना. — अधिक समर्थ;
 —त्व, ते (त्व, -त) (सं) ना. — नैपुण्य; चातुर्य.
 पट्टक (पट्टक) (क) ना. — पिकदाणी; थुंकण्याचे भांडे; तस्त;
 स्फटिक.
 पटोल (पटोल) (क) ना. — पडवल; एक फळमाजी.
 पट्ट (पट्ट) (सं) ना. — कापड; रेशमी वस्त्र; सिंहासन; गादी;
 पीठ; अधिकारस्थान; दैव; विधिलिखित; शिरस्त्राण; मुंडांस;
 रुमाल; चव्हाटा; रात्रेपणा; हुकूमनामा; वाटा; घडी; सोवळे.
 (क) वि. — झोपलेले; सुप्त; निजलेले; मृत; अनुभूत; युक्त.
 पट्टण (पट्टण) (क) ना. — मोठे शहर.
 —इग (अग) (क) ना. — शहरवासी; नागरिक;
 पट्टरसु (पट्टरसु) (क) ना. — सिंहासनस्थ राजा;
 राजेशाहीचे शासन.
 पट्टरसि (पट्टरसि) (क) ना. — पट्टराणी; पट्टाभिषिक्त राणी.
 पट्टमहिषि (पट्टमहिषि) (सं) ना. — राजपत्नी; पट्टराणी.
 पट्टणि (णि) (पट्टणि) (क) ना. — सिंहासन; राजगादी;
 राजपीठ.
 पट्टवर्धन (पट्टवर्धन) (सं) ना. — राजा; राजहत्ती.
 पट्टश (स) र (पट्टश [ट] र) (सं) ना. — मोठे सरोवर; तलाव.
 पट्टशाला (पट्टशाला) (सं) ना. — सोपा; माजघर; चावडी;
 सदर; पटांगण.
 पट्टशालि (पट्टशालि) (सं) ना. — कोष्ट्यांची एक पोटाजात;
 विणकराची एक उपजात.
 पट्टसाले (पट्टसाले) (क) ना. — पाठशाळा; विद्यालय;
 वाचनालय; शाळा.
 पट्टस (पट्टस) (क) ना. — पटाशी; कुन्हाड; परशु;
 पट्टलिने (पट्टलिने) (क) ना. — कृजा; रांजण; दुकूल; रेशमी
 साडी.
 पट्टले (पट्टले) (क) ना. — कमरपट्टा.
 पट्टा (पट्टा) (अ. दे) ना. — कमरपट्टा; यंत्राच्या चाकावरील
 पट्टा.
 पट्टागि (पट्टागि) (क) अ. — तयार होऊन; कटिबंध होऊन;
 पूर्णपणे; घट्टमुट्ट होऊन.
 पट्टाभिषेक (पट्टाभिषेक) (सं) ना. — राज्याभिषेक; राज्या-
 रोहण समारंभ.
 पट्टावलि (पट्टावलि) (सं) ना. — रेशमी वस्त्रे.
 पट्टी (पट्टी) (सं) ना. — तिश्ण बाण; एक आयुध.
 (क) ना. — रेखा; वस्त्र; लोहपट्टी; निरी; घडी; वर्गणी, कर;
 डोईपट्टी; स्मरणाथ टिप्पण; कमेरेभोवतीचे वस्त्र, पानपट्टी;
 गोठा; घर.

पट्टिका (के) (पट्टिका [ट]) (सं) ना. — शासन; विरुद पट्टा;
 स्मरणवही; विवरण.
 पट्टिरिसु (पट्टिरिसु) (क) धा. — खाली उतरवणे; निजवणे; ठेवणे
 पट्टु (पट्टु) (क) वि. — अनुभूत; 'पट्ट' पहा.
 (क) ना. — हट्ट; निर्धार; कुस्तीतील डाव; ओळ; घडी.
 पट्टे (पट्टे) (क) ना. — वस्त्र; कापड; झाडाची साल; रंगाचा पट्टा;
 रेष; रेखा; कबूलयत; शेतसारा.
 पट्टेगार (पट्टेगार) (क) ना. — रेशमी वस्त्रे विणणारा; विणकर;
 कोष्टी;
 पट्टेय (पट्टेय) (क) ना. — दांडपट्टा.
 पट्टेशिरि (पट्टेशिरि) (क) ना. — रेशमीवस्त्र; दुकूल; 'पट्टलिने'
 पहा.
 पठ (ठन) (पठ [ठन]) (सं) ना. — वाचन; अभ्यास; मनन;
 नकाशा; मानचित्र; चित्रपट.
 पठनीय (पठनीय) (सं) वि. — वाचनीय; अवश्य वाचायेंच
 असें.
 प (पा) ठय (प [पा] ठय) (सं) ना. — वाचनीय; अभ्यासनीय;
 पठिसु (पठिसु) (क) धा. — वाचणे; पाठ करणे; शिकणे;
 अभ्यास करणे.
 पड (डं) गु (पड [डं] गु) (क) ना. — जहाज; नौका; पडाव;
 होडी.
 पडदे (पडदे) (क) ना. — पडदा; लाट; पांघरूण; मुस्कट.
 पडप (पडप) (क) ना. — पेटी; करंडक; पानदान; पानाचा डबा;
 चंची; क्षौरिकाची धोकटी; न्हाव्याची पिशवी.
 पडपवल (पडपवल) (क) ना. — करंडक; वाहक; तबक हाती
 घेणारा; हडप.
 पड(डे)पु (पड [डे] पु) (क) ना. — पुण्याई; दाट परिचय;
 आगमन; वेतन; पगार.
 पडल् (पडल्) (क) ना. — वृद्धि; धावरेपणा; आश्चर्य; कष्ट;
 अडचण; संकट.
 —इड्ड (अड्ड) (क) धा. — उघळणे; विस्कळणे;
 गोंधळणे; कालवाकालव होणे; अडचणीत येणे.
 —पड्ड (पड्ड) (क) धा. — विस्कळित होणे; उघळणे;
 गोंधळणे; नमस्कार करणे.
 पडलिने (पडलिने) (क) ना. — परडी; रेणुका; भक्तांच्या
 हातातील बुडी; टोपली.
 पडवल (पडवल) (क) ना. — प्रसाधन; सौंदर्यसाधक; नटवणारा.
 पडविड्ड (पडविड्ड) (क) धा. — वाटणे; पसरणे; रुंद होणे;
 विस्तरणे.
 पडसाले (पडसाले) (क) ना. — पट्टशाळा; पडवी; चौकी;
 चावडी.

पडि (पडि) (क) ना. - प्रतिनिधि; नीति; पद्धति; आदर्श; नकल; अडेसरी; दोन शेराचे माप; शिक्षाप्रमाण; दरवाजा; झाकणी; अडणा.

—इडु (अडु) (क) धा. - पुढें ठेवणें; जुळविणें; आदर्श होणें.

—कट्टु (कट्टु) (क) ना. - आदर्श; पर्याय; रुचि

पाहणारा; चाख्या.

पडिग (पडिग) (क) ना. - पिगदाणी; तस्त; थुंकण्याचें मांडें.

पडितळ (पडितळ) (क) ना. - सपाट जागा; विरोध; अंदाजी किंमत.

पडिनेळलु (पडिनेळलु) (क) ना. - प्रतिबिंब; पडछाया; फोटो.

पडिपाट (ल) (पडिपाट [ल]) (क) ना. - कष्ट; दुःख;

अडचण; पीडा; उपद्रव; ठणका; 'कोटले' पहा.

पडिपुच (पडिपुच) (क) ना. - संदेह; संशय; शंका.

पडिबल (पडिबल) (क) ना. - शत्रुसैन्य; सहाय्यक सैन्य; अन्य सेना.

पडिबलिसु (पडिबलिसु) (क) ना. - हरकत घेणें; थांबविणें; प्रतिरोध करणें; अडवणें.

पडिमोग (पडिमोग) (क) ना. - विरोध; निराकरण; खंडन; प्रतिह्ला.

पडिपचु (पडिपचु) (क) ना. - मुद्रिका; साचा; ठसा; प्रतिकृति.

पडिय (या) र (पडिय [या] र) (क) ना. - पहारेकरी; चौकीदार; प्रहरी; देवडीवाला; प्रतिफल.

पडिलु (पडिलु) (क) ना. - पडजमीन; नापीक भूमि; नरुप्रदेश; बालवंट.

पडिबडे (पडिबडे) (क) ना. - शत्रुसेना; 'पडिबल' पहा.

पडिबरिडु (पडिबरिडु) (क) ना. - प्रति आकृति; हुबेहुब सांग; थेट प्रतिरूप.

पडिबळ (पडिबळ) (क) ना. - पहारेकरी; देवडीवाला.

पडिवाघे (पडिवाघे) (क) ना. - लगाम; दोन्हीकडे वादी असलेला लगाम.

पडिसण (पडिसण) (क) ना. - परीक्षण; अवलोकन; परीक्षा; प्रतीक्षा; प्रतीक्षण; निरीक्षण.

पडिसणि (पडिसणि) (क) ना. - आचारी; बहलव; 'बाणसिंग' पहा. सैपाकी; स्वयंपाकी.

पडिहार (पडिहार) (क) ना. - प्रतिहारी; प्रहरी; पहारेकरी; चौकीदार.

पडु (पडु) (क) धा. - मिळवणें; प्राप्त करून घेणें; जुळवणें; सहन करणें; अनुभव घेणें; आडवें होणें; पडणें; मरणें; अस्त होणें; बुडणें; अदृश्य होणें.

(क) ना. - पश्चिम; प्रतीची दिशा.

—इसु (असु) (क) धा. - अनुभव घेवणें; निजवणें; विधडवणें.

पडुवण (लु) (पडुवण [लु]) (क) ना. - मावळती; पश्चिम; सूर्यास्ताची दिशा.

पडुसिले (पडुसिले) (क) ना. - फरशी; लादी.

पडे (पडे) (क) धा. - मिळवणें; प्राप्त करून घेणें; देवाजवळ मार्गणें; नशिवात असणें; अनुभवणें; सहन करणें; सोसणें डोक्यावर देणें; चढवणें; वाळंतणें; जन्म देणें.

(क) ना. - बल; सैन्य; समूह.

—ओडेय (ओडेय) (क) ना. - सेनापति; सेनानी.

पडेमातु (पडेमातु) (क) ना. - बाग्धोरण; गोवळानें तत पप होणें; आश्चर्य; वृत्तांत; बातमी.

पडेयिल (पडेयिल) (क) ना. - सैनिक; पायदळ; योद्धा.

पडेवळ (ळ) (पडेवळ [ळ]) (क) ना. - सेनाधिकारी; सेनानायक; सेनानी.

पडेपु (वु) (पडेपु [वु]) (क) ना. - लाभ; प्राप्ती; सारखेपणा; हुबेहुबपणा; जुळणी.

पडुलि (पडुलि) (क) ना. - कमल; 'कणगिले' पहा.

पडु (पडु) (क) ना. - यौवन; गद्धेपंचविशी; तारुण्य; हंगाम; संमोगेच्छा.

पण (पण) (क) धा. - पिकणें; पक्व होणें; गमावणें; भरून येणें; रस भरणें; वयांत येणें; सज करणें; सिद्ध करणें; स्तुती करणें; विनिमय करणें.

(क) ना. - पक्व फळ; क्रयविक्रय; देववेव; तयारी; सिद्धता.

पण (पण) (सं) वि. - कोमल; मृदु; कोवळें; नाजुक.

(सं) ना. - पैसा; द्रव्य; पगार; वेतन; नाणें; पणाची वस्तु; किंमत; मूल्य; क्रय; व्यापार; दुकान; मंडई; ठेव.

—अंगने (अंगने) (क) ना. - वेद्या; विधवा; रखेली.

—कट्टु (कट्टु) (क) धा. - पणाला लावणें; शकुन पक्षाचा आवाज ओळखणें.

—पेण, -छी (पेण, [छी]) (क) ना. - पण्यांगना.

देहविक्रय करणारी स्त्री; पणाला लावलेली स्त्री;

व्यभिचारिणी; विधवा.

पणकु (पणकु) (क) वि. - क्षुद्र; क्षुल्लक; मांडखोर; अजाण.

पणत (पणत) (क) ना. - कोठार; भाताचा तड्या; कणगी; खाण; वजन; समूह; रास; वस्तुली.

पणते (पणते) (क) ना. - पणती; वाटी; 'हणते' पहा.

पणन (पणन) (सं) ना. - व्यापार; क्रयविक्रय; ईर्ष्या; जिद्द.

पणव (पणव) (सं) ना. - प्रणव; ॐ कार मंत्र; दुंदुभी; ढोल; एक चर्मवाद्य.

पणाय (पणाय) (क) ना. - व्यवहार; व्यापार.

पणि (पळी) (क) ना. - फणी असलेला नाग; काडी; सोटा; होडी; नाव; पेठ; व्यापार स्थळ; दुकान; कृपण; दुष्ट फणी; फळी.

पणिने (पळीने) (क) ना. - कंगवा; फणी.

पणिचेंडु (पळीचेंडु) (क) ना. - चेंडुफळी; क्रिकेट खेळ.

पणित (पळीत) (क) वि. - वर्णित; रंगवलेले; पणाला लावलेले.

पणिदर (पळीदर) (क) ना. - फणीधर; शिव.

पणे (पळी) (क) ना. - कपाळ; माल; दगडाची खाण; गुहा; तराई; पायथा; पाचोळा.

पणेगट्टु (पळीगट्टु) (क) ना. - शिरछाण; मुंडास; बिंदी; विजवरा; जनावराच्या कपाळावरील पदक; मथळा; शीर्षक.

पणेगण्ण (पळीगण्ण) (क) ना. - माललोचन; शिव.

पणेयेरिसु (पळीयेरिसु) (क) धा. - पाणी पाजणें; आयुध पाजळणें.

पंट (पळी) (क) ना. - जेवण; लग्नाटी; उलटीउडी; आहार 'लग' पहा.

पंटिसु (पळीसु) (क) धा. - जमिनीवर लोळणें; गलाटी मारणें; उलटी उडी मारणें. गलांटी घेणें.

पंटु (पळी) (क) ना. - आत्मस्तुती; ढोंग; प्रौढी; शेखी.

पंटुवडि (पळीवडि) (क) धा. - गप्पा मारणें; थापा देणें; कोरडी उषाभर करणें; प्रौढी मारणें.

पंड (डा) (पळ) [ळ] (अ. दे) ना. - क्षेत्रपुरोहित; स्वयंसेवक.

(सं) ना. - नपूसक; पंड; नेमळा.

पंडा (पळ) (सं) ना. - ज्ञान; विद्या; समजूत; शास्त्रपारंगतता.

पंडित (पळित) (सं) ना. - विद्वान; शास्त्रपारंगत;

आयुर्वेदविशारद; शास्त्रज्ञ; शास्त्री.

पंडितवक्त्रि (पळितवक्त्रि) (क) ना. - बोलका पक्षी; पोपट.

पंडितमन्थ (पळितमन्थ) (सं) ना. - स्वतःला पंडित समजणारा; दुरभिमानो; अल्पज्ञ.

पंडितिके (के) (पळितिके [के]) (क) ना. - पांडित्य; पंडितगिरी.

पणपणने (पळ पळ) (क) अ. - कार्यसफलतेने; कार्यभाग साधल्याने. हळुहळु.

पणिक्के (पळीक्के) (क) ना. - साफसफाई नीटनेटकेपणा; सिद्धता सज्जता; व्यवस्था; पारिपत्य; तिलक.

पणिङ्ग (पळीङ्ग) (क) वि. - सज्ज केलेले; सिद्ध केलेले; पाजळलेले; पक्व.

पण्यु (पळ्यु) (क) धा. - सज्ज करणें; तयार ठेवणें; सिद्ध असणें; व्यवस्था लावणें.

(क) ना. - पक्व फळ; फळफळावळ.

पण्येय (पळ्येय) (क) ना. - जमीन; रान; मैदान; क्षेत्र.

पण्त (पळ) (क) वि. - पक्व; पिकलेले; फलीभूत; मार्गावर आलेले; सुसज्ज; सिद्ध.

पण्य (पळ्य) (सं) ना. - दुकान; बाजार; क्रयविक्रय स्थान; विक्रीची वस्तु; वण्यविषय; स्तुत्य.

—अंगने (अंगने) (सं) ना. - देहविक्रय करणारी; वेद्या; रंडी

जीवि (पळी) (सं) ना. - पैशावर जगणारा; वाणी; व्यापारी.

—जीविनि (नी) (पळीनि [नी]) (सं) ना. - पैशासाठीं जगणारी; रखेली; रंड.

पण्यवीथि (थी) (पळ्यवीथि [थी]) (क) ना. - दुकानाची ओळ पेठ; बाजार.

पत् (पळ) (सं) ना. - पाजळ; पाय; पद; पाद.

पत् (पळ) (क) ना. - पथ; मार्ग; वाट; रस्ता.

(सं) वि. - जाणारा; पडणारा; उतरणारा; चढणारा.

(सं) ना. - उड्डण; आकांक्षा.

पतग (पळग) (सं) ना. - उडणारा पक्षी; पतंग.

पतंग (पळंग) (सं) ना. - दीपकीट; दिव्यावर झडप घालणारा किडा; सूर्य; वावडी; वाण.

पतंजलि (पळंजलि) (सं) ना. - योगशास्त्रावरील भाष्यकार; पाणिनीयसूत्रभाष्यकार.

पतत् (पळत्) (सं) वि. - पडणारा; उडणारा; नमस्कार घालणारा.

पतत्र (पळत्र) (सं) ना. - पंख; पक्ष.

पतत्रि (पळत्रि) (सं) ना. - पंखें असणारा; पक्षी; वाण.

—इंद्र (अंद्र) (सं) ना. - पक्षीनायक; गंध.

पतन (पळन) (सं) ना. - पडणे, अवनति; घसरगुंडी; हीनावस्था; विनाश.

पतय (स) (पळय [स]) (सं) ना. - चंद्र; पक्षी; टोळ; 'मिडित' पहा.

पताका (के) (पळका [के]) (सं) ना. - ध्वजधारी; निशाण; वावटा; नाटकातील सूचक स्थान; उपकथा.

—हस्त (अंस्त) ध्वजधारी; मुद्रा; उठून दिसणारी खुण. व्यापारी शिक्का; व्यवहारचिन्ह.

पताकि (पळकि) (सं) ना. - सैन्य; निशाणाखाली गोळा झालेले लोक.

पति (पळी) (सं) ना. - यजमान; रक्षक; नवरा; स्वामी; माल; भर्ता.

—स्व (अंस्) (सं) ना. - नवरेपणा; स्वामीत्व; मालकी.

पतिकरण (पळिकरण) (सं) ना. - स्वीकार; मान्यता; कबुली; आदर; आवड; पत्कर,

पतिकरिसु (पठि००००) (क) धा. — पतकरणे; मान्य करणे; आदरणे; साह्य होणे; अनुग्रह करणे; प्रेम करणे; दया दाखवणे.

पतित (पठि००) (सं) वि. — पडलेला; खालच्या दर्जाला आलेला; धर्मभ्रष्ट.

(सं) ना. — पापी, नीतिहीन; तत्त्वच्युत.

पतिवपावन (पठि००००००) (सं) ना. — पतितांचा उद्धार करणारा; पाण्यांना हात देणारा; सत्पुरुष; ईश्वर.

पतिमे (पठि०००) (क) ना. — प्रतिमा; पुतळा; बिंब; प्रतिबिंब; खेळातील वस्तु; बाहुली; 'बोंबे' पहा.

पतिव्रता (ते) (पठि००००० [००]) (सं) ना. — पति हाच देव समजून सेवा करणारी; सती; गर्ती.

पतिष्णु (पठि००००) (सं) ना. — उडण्याची इच्छा करणारा; खाली उतरणारा; अस्वस्थ.

पतिवरे (रा) (पठि०००० [००]) (सं) ना. — स्वयंवर करणारी; स्वतःच पति निवडणारी.

पत्तन (पठि०००) (सं) ना. — पट्टण; नगर; मोठे शहर.

पत्तल (पठि०००) (क) ना. — पातळ; तलम सुताचे लुगडे; कागदासारखी पातळ साडी.

पत्तलिके (पठि००००) (क) ना. — पत्रिका; कागद; पत्र; लिखाण; हस्ताक्षर; 'ओले' पहा.

पत्तळे (पठि०००) (क) ना. — उच्छिष्ट; उधें.

पत्तार (पठि०००) (क) ना. — सोनार; सुवर्णकार; पांचाळ.

पत्तारि (पठि०००) (क) ना. — शेतसारा, भूभाडे, भूपट्टी, शेतसारा वसुध करणारा; कुलकर्णी.

पत्ति (पठि००) (सं) ना. — पायदळ; पदाति; हत्ती; रथ; पाच पदाती व तीन घोडेस्वार यावरील अधिकारी.

(क) ना. — कापसाची गाठ; घसडी.

पत्तिग (पठि०००) (क) ना. — वाटेकरी; भागीदार.

पत्तिगे (पठि०००) (क) ना. — भागीदारी; हक्कदारी; वाटा. 'पसुगे' पहा.

पत्तु (पठि०००) (क) धा. — चढणे; वर चढणे; गुंतणे; चिकटणे; जमवून घेणे; स्वीकारणे; धरणे.

(क) वि. — दहा; दशक; दशमान.

(क) ना. — स्नेह; परिचय; आसत्त्व; स्वीकार; सहमत; विश्वास.

पत्तुगे (पठि०००) (क) ना. — नाते; सहमति; स्नेह; समावेश; निष्ठा; संबंध.

पत्तुविडु (पठि००००००) (क) धा. — संबंध चुकविणे; अंतर पडणे; सहमत न होणे; तडा जाणे.

पत्तुवळि (पठि०००००) (क) ना. — नाते; बांधव्य; घनाची फसवणूक; द्रव्यवचना; डल्ला; लांच. 'कैयासे' पहा.

पत्ते (त्ता) (पठि० [००]) (अ. दे) ना. — शोध; ओळख; पत्ता; ठावठिकाणा; 'कुरुपु' पहा. सूचना; अभिप्राय; उद्देश.

पत्तेदार (पठि००००) (अ. दे) ना. — शोधक; गुप्तचर; हेर; पत्ता लावणारा;

पत्तेमारी (पठि०००००) (क) ना. — मचवा; लहान होडी; फत्तेमारी.

पत्ति (त्ती) (पठि० [००]) (सं) ना. — लग्नाची स्त्री; भार्या.

पत्र (पठि००) (सं) ना. — वाहन; वर वसून जाण्याचे साधन. पान; पंख; कागद; खड्गधार; हस्ताक्षर; पिसारा.

— व्यवहार (पठि०००००) (सं) ना. — पत्रोपत्री; चिठी चपाटी; कागद; पट्टी.

पत्रच्छेद (पठि०००००) (सं) ना. — स्त्रियांचे अंगावरील गोंदण. पत्रवल्ली.

पत्रनाडि (डिके) (पठि०००० [००]) (क) ना. — पानावरील रेषा; शिरा.

पत्रपुटिके (पठि०००००) (सं) ना. — द्रोण; पर्णाची वाटी.

पत्रभंग (पठि००००) (सं) ना. — स्त्रीच्या अंगावरील गोंदण. पत्रवल्ली.

पत्ररथ (पठि००००) (सं) ना. — रथवाहक पक्षी.

पत्रांग (पठि००००) (सं) ना. — पतंग; पक्षी. भूर्जवृक्ष.

पत्रांगुलि (पठि००००००) (सं) ना. — गंधलेपन; कपाळावरील टिळा.

पत्रांजन (पठि०००००) (सं) ना. — शार्ङ्ग; मसीह; मशी.

पत्रावळि (पठि००००) (सं) ना. — पत्रावळ; पत्रांचा समूह.

पत्रि (पठि००) (सं) ना. — पक्षी; बाण; लेखक.

पत्रिके (का) (पठि००० [००]) (सं) ना. — लेख; पत्र; लिहिलेला कागद; नियतकालिक.

पत्रिंद्र (पठि००००) (सं) ना. — गरुड; पक्षिराज.

— वाहन (पठि००००) (सं) ना. — गरुडासन; विष्णु.

पथ (पठि००) (सं) ना. — मार्ग; वाट; कापड.

— वर्ति (पठि०००) (सं) ना. — वाटसरू; पथिक; मार्गस्थ; वाटचाल करणारा.

पथकल्पना (पठि००००००) (सं) ना. — इंद्रजाल; मायाविद्या.

पथदर्शन (पठि००००००) (सं) ना. — मार्गदर्शन; दिग्दर्शन; उपाययोजना.

पथिक (पठि०००) (सं) ना. — यात्रिक; यात्री; मार्गस्थ; वाटसरू.

— आलय (पठि००००) (सं) ना. — वसतिगृह; धर्मशाळा; वाटसरूचे आश्रयस्थान; सराई.

पथ्य (पठि०००) (सं) वि. — योग्य; अनुकूल.

(सं) ना. — हितकर गोष्ट; उपदेश.

—आहार (अहार) (सं) ना. —आरोग्यकारक खाद्य; निरोगी खानपान; योग्य आहार.

—कर (कर) (क) वि. —हितकारक; आरोग्यकारक.

पद (पद) (सं) ना. —पाऊल; पाद; पादुका; वायव्य; शब्द; स्थळ; काळ; अवकाश; पदवी; प्रसंग; व्रीद; जमीन; पथ; परिचय; कारण.

पदक (पदक) (सं) ना. —छातीवरील आभरण; व्रीद; बिला; स्त्रियांच्या कंठातील अलंकार.

+ प्राणपदक (प्राणपदक) (सं) वि. —प्राणप्रिय; जिवलग; हृदयालंकार; आत्मीयता; अतिप्रिय.

पदगति (पदगति) (सं) ना. —पदयात्रा; वाटचाल; ओळ; पंक्ति; शिस्त.

पद (दा) घात (पद [दा] घात) (सं) ना. —लाथ; लताप्रहार; तुडवणूक.

पदच्युति (पदच्युति) (सं) ना. —स्थानभ्रष्टता; हीनस्थिति.

पदच्छेद (पदच्छेद) (सं) ना. —संस्कृत रचनेतील पदें सोडवणे. अन्वय छापणे.

पदन (पदन) (क) ना. —रीति; पद्धति; योग्य समय; समाचार; वार्ता; खबर; संगती; प्रसंग; 'हदन' पहा.

पदपाठ (पदपाठ) (सं) ना. —वेदांतील पदापदांचे पठण; पद, धन, क्रम, वगैरे पद्धतीतील वेदपठण.

पदपु (पु) (पदपु [पु]) (क) ना. —आशा; आकांक्षा; उत्सुकता; संभ्रम; प्रीति; अट्टहास; शोभा; संतोष; सौभम; साजशृंगार.

—गाति (गाति) (क) न. —विलासिनी; सुंदरी; कामिनी; प्रेमळा.

पदमस्तक (पदमस्तक) (सं) ना. —वाघुळ; कर्णभूषण; पाकोळी; 'गविल' पहा.

पदयुग (गम) (पदयुग [गु]) (सं) ना. —दोन्ही पावलें; जोड पाऊल; पादुका.

पदशट (पदशट) (क) ना. —बडबड; कोरक्या गप्पा; ओरड; धाई; गडबड.

पदराहु (पदराहु) (क) धा. —असंबद्ध बोलणें; बडबडणें; व्यंगानें बोलणें; टोचून बोलणें द्व्यर्थाभाषण करणें.

पदरु (पदरु) (क) ना. —स्तर; पदर; घडी; पापुद्रा; कात; मोग; फट; सुटका; लुगट्याचा पदर; द्व्यर्थी बडबड; बोबडे बोल.

पदवि (वी) (पदवि [वि]) (सं) ना. —मार्ग; वाट; गौरवाचे स्थान; जमीन; उन्नति; मर्यादा; दर्जा; अधिकार; योग्यता; उत्तम स्थिती; संपत्ति.

—धर (धर) (सं) ना. —पदवीधर; विरुदांकित; नामांकित.

पदविन्यास (पदविन्यास) (सं) ना. —नृत्यांतील पवित्रा; एक नृत्य प्रकार; शब्दाची जडणघडण करण्याचे ज्ञान; तुडवणूक पदगति (पदगति) (सं) ना. —पायाची लाथ; तुडवण; पदाघात; लाथेचा मार.

पदपु (पदपु) (क) ना. —मनोहरता; सौंदर्य; 'पदपु' पहा. शोभा.

पदाति (पदाति) (सं) ना. —सैनिक; पायदळ; पथिक; वाटसरू.

पदयुध (पदयुध) (सं) ना. —गाढव; झुंझ खेळणारा कोंबडा.

पदार्थ (पदार्थ) (सं) ना. —शब्दामुळे कळणारी वस्तु; आहाराचा जिनस; द्रव्य.

—विज्ञान (विज्ञान) (सं) ना. —मौक्तिक शास्त्र; सृष्टवस्तुज्ञान.

पदि (पदि) (सं) ना. —पाय असलेला; मनुष्य; पशुपक्षी वगैरे; कविता; चरण असलेली पदरचना.

—पदिन् (पदिन्) (सं) ना. —दहा संख्या; दशमान.

प (ह) दिटे (प [ह] दिटे) (सं) ना. —प्रतिष्ठा; कीर्ति; अहंकार; गौरव; मोठेपणा.

पदिबर् (पदिबर्) (क) ना. —दहाजण; बहुवचनी नामापूर्वी होणारा आदेश.

पदिर (पदिर) (क) ना. —द्व्यर्थाभाषा; क्लेश. 'हदिर' पहा.

पदिरपरे (पदिरपरे) (क) ना. —जोडवाद्य; मृदंग; पलवाज; पलवाज.

पदुगु (पदुगु) (क) धा. —वाकणें; लवणें; नमणें.

पदुम (पदुम) (क) ना. —पद्म; कमल.

पदुमालये (पदुमालये) (क) ना. —पद्मालया; कमलासना; लक्ष्मीदेवी.

पदुमे (पदुमे) (क) ना. —पद्मा; कमला; लक्ष्मी.

प (ह) दुळ (प [ह] दुळ) (क) ना. —श्लेम; सुरक्षितता; कल्याण; सुख; भाग्य; उन्नति; भद्रता; निरुपद्रवता; 'नेम्मदि' पहा.

—इग (इग) (क) ना. —सुखांत राहणारा; सुरक्षितता लाभणारा.

—इसु (इसु) (क) धा. —सुखानें राहणें; समाधान राहणें.

पदे (पदे) (क) ना. —सरदी; धंडी; पडसें; क्रम; पाळी; ओळ; पंक्ति.

(क) धा. —प्रीति करणें; लाड करणें; आशा करणें; प्रयत्न करणें; अपेक्षा करणें; स्पंदणें; स्फुरणें; डोळा लवणें; हलणें, 'अदिर' पहा.

पदेपु (पदेपु) (क) ना. —सौंदर्य; शोभा; आशा; आकांक्षा. 'पदपु' पहा.

पदेपदे (पदेपदे) (सं) अ. — पावलेंपावलीं; वारंवार; वरचेवर;
सतत; केव्हांहि.

पहु (हु) (ददु [दु]) (क) ना. — गिधाड; गरुड; मर्यादा
सीमा; हद्द; बांध.

पहुंदेर (पहुंदेर) (क) ना. — गरुडवाहन; विष्णु.

पद्धति (पद्धति) (सं) ना. — पाऊल; पावलाचा ठसा; रुढी;
रीति; वहिवाट; मार्ग; वर्तन; वळण; नियम; व्यूह; रचना;
वापर.

पद्म (पद्म) (सं) ना. — कमळ; पाणी; सरोवर; चंद्र; हत्तीच्या
अंगावरील माशाचा ठसा; नागफणीवरील चिन्ह; कातडीवरील
तीळ; शताब्ज; कुवेरनिधि.

— गर्भ, — ज (गर्भ, ज) (सं) ना. — ब्रह्मदेव.

— नाभ (नाभ) (सं) ना. — विष्णु.

— पत्र (पत्र) (सं) ना. — कमलदल; कमलाचें पान.

पद्मपाणि (पद्मपाणि) (सं) ना. — हातीं कमल घेणारा; विष्णु;
पार्वती; कमलासारखे हात असलेला — ली.

पद्मबंधु (मित्र) (पद्मबन्धु [बन्धु]) (सं) ना. — सूर्य;
कमलमित्र; कमलसखा.

पद्मभव (पद्मभव) (सं) ना. — ब्रह्मदेव.

पद्मराग (पद्मराग) (सं) ना. — तांबडा रंग; माणिक;

रक्तचंदन.

पद्मारिपु (पद्मारिपु) (सं) ना. — चंद्र; कमलशत्रु.

पद्मालोचन (पद्मालोचन) (सं) ना. — कमलनेत्र; विष्णु.

पद्मसज्ज (पद्मसज्ज) (सं) ना. — ब्रह्मदेव; लक्ष्मी; सरोवर;
'कोळ' पहा.

पद्मा (पालय) (पद्मा [पालय]) (सं) ना. — लक्ष्मी.

पद्माकर (पद्माकर) (सं) ना. — सरोवर; पुष्करणी.

पद्माक्ष (पद्माक्ष) (सं) ना. — विष्णु.

पद्मासन (पद्मासन) (सं) ना. — एक योगासन; ब्रह्मदेव.

पद्मानन (पद्मानन) (सं) ना. — कमलवदन; चंद्रहास पुत्र.

पद्मावति (पद्मावति) (सं) ना. — श्रीनिवासपत्नि; सुईकमळ.

पद्मि (पद्मि) (सं) ना. — सर्प; हत्ती; विष्णु.

पद्मिनि (पद्मिनि) (सं) ना. — कमलिनी; सरोवर; कोमलंगा;
रूपवती स्त्री.

पद्मोदर (पद्मोदर) (सं) ना. — विष्णु.

पद्म (पद्म) (सं) ना. — पद; गाणें; कविता; कविरचना; श्रद्ध.

पद्मे (पद्मे) (सं) ना. — मार्ग; वाट; वस्त्र; पायवाट.

पद्म (पद्म) (क) वि. — दहा; समासातील दहा वाचक आदेश
(पद्मि; पद्मिडु वगैरे) ओला; हिरवा; मिजलेला.

पद्म (पद्म) (क) ना. — संकेतस्थळ; गुप्तस्थळ; रहस्यस्थळ;
खलवतल्याना.

पद्म (पद्म) (सं) ना. — फणस.

पद्मि (पद्मि) (क) धा. — टिकणें; थेंबाथेंवानें गळणें; शिरपणें;
सतत धार लागणें.

(क) ना. — तुषार; पावसाची भुरभुर; वारीक पाऊस.

पद्मि (पद्मि) (क) वि. — पाझरलेले; गळलेले; ओले झालेले;
मिजलेले.

पद्मि (पद्मि) (क) अ. — गळण्यानें; मिजवून; ओले होवून.

पद्मि (वा) र (पद्मि [वा] र) (क) ना. — गोड खाव;
पानगे.

पद्मे (पद्मे) (क) ना. — सुळे दात; दात; ताडवृक्ष.

पद्मे (पद्मे) (क) ना. — हट्ट; जिद्द; स्वर्धा;

प्रतिज्ञा; पंथ; शपथ; कलह; भांडण; मार्ग; पक्ष; मत्सर.

— कट्ट (कट्ट) (क) धा. — जिद्द धरणें; पैज मारणें;

प्रतिज्ञा करणें; भांडणें; मत्सर करणें.

— पाड (पाड) (क) ना. — मत्सर; स्वर्धा; कलह;

चढाओढ.

पद्मि (पद्मि) (क) ना. — पंक्ति; ओळ; श्रेणि; पंगत; मळणीची
पात; 'हंती' पहा.

पद्मवरा (राव) लि (पद्मवरा [राव]) (क) ना. — संगीतांतील

एक रागाचें नांव.

पंथ (थान) (पंथ [थान]) (सं) ना. — मार्ग; वाट; पक्षोपपक्ष;
अभिप्राय; वस्त्र.

पंद (पंद) (क) ना. — स्पंद; स्पंदन; स्फुरण; कंपन.

पंदर (ल) (पंदर [ल]) (क) ना. — छप्पर; भांडव; मंडप;
छत.

पंदले (पंदले) (क) ना. — रुंड; नुकतीच हजामत केलेलें
डोकें; नुकतेच कापलेलें डोकें 'हसि तेले' पहा.

पंदि (पंदि) (क) ना. — डुकर; सूकर; रानडुकर; श्वापद.

पंदे (पंदे) (क) वि. — मित्रा; हिजडा; नपुंसक; हातून काहीं न
होणारा; डोक्याची कवटी.

पंथ (पंथ) (क) ना. — स्वर्धा; वरचढ; द्वंद्व; चढाओढ.

पन्न (पन्न) (क) वि. — जुळलेलें; घसरलेलें; बुडलेलें.

(क) ना. — अहंकार; गर्व; दंभ; दोंग; प्रौढी; प्रतिष्ठा;

'बिक' पहा.

पन्न (पन्न) (सं) ना. — सर्प; नाग.

पन्नभूषण (पन्नभूषण) (सं) ना. — नागभूषणें वापरणारा
शिव.

पन्नगशयन (पन्नगशयन) (सं) ना. — शेषशायी; विष्णु.

पन्नगाभरण (पन्नगाभरण) (सं) ना. — शिव; परमेश्वर;

नागभूषण.

पञ्चगारि (पञ्चगारि) (सं) ना. — सर्पशत्रु; गरुड; मुंगुस; मोर.
 पञ्चगारिके (पञ्चगारिके) (सं) ना. — अहंकार; गर्व; दंभ; डौल.
 पञ्चगारिध्वज (पञ्चगारिध्वज) (सं) ना. — गरुडध्वज; विष्णु.
 पञ्चगाशन (पञ्चगाशन) (सं) ना. — गरुड; मोर; मुंगुस.
 पञ्चंग (पञ्चंग) (सं) ना. — पालखी; पलंग; पालखीवरील छत;
 पडदा; सर्प.
 पञ्चत (पञ्चत) (क) ना. — वीर; शूर.
 पञ्चतिके (पञ्चतिके) (क) ना. — शौर्य; सामर्थ्य; उन्नति; धैर्य;
 पराक्रम; गर्व.
 पञ्चडे (पञ्चडे) (क) ना. — वनातील पाळापाचोळ्याचा दर्प;
 झाडाचा चीक; डिक; रक्त.
 पक्षि (पक्षि) (क) ना. — दंभ; कोरडा अहंकार; ऐट; चेहरा;
 हजामत
 पक्षिछीसिर (पक्षिछीसिर) (क) ना. — बारा हजार; वीस हजार
 पक्षीरु (पक्षीरु) (क) ना. — सुवासिक गारपाणी; गुलबपाणी.
 पक्षे (पक्षे) (क) ना. — कापूर; कपोल; साय.
 पक्षेरिले (पक्षेरिले) (क) ना. — रुचकर मोठे जांभूळ; जंबुफल.
 पपि(पी) (पपि [पि]) (सं) ना. — चंद्र; सूर्य.
 पप्प (पप्प) (क) ना. — अहंकार; उद्धटपणा; मगरूरी; कोरडी
 प्रतिष्ठा. 'बिक' पहा.
 पप्परिके (पप्परिके) (क) ना. — असंस्कृतता; कोरडेपणा;
 रानवटपणा; अविनय.
 पप्पु (पप्पु) (क) ना. — बीजातील बी; बीचा गर; गीर.
 पप्पुक (पप्पुक) (क) ना. — शिकार उठाव; हाके घालणे;
 शिकारशोधन, सावज हेरणे.
 पंप (पंप) (क) ना. — कन्नड आदिकवि पंप.
 पंपा (पंपा) (सं) ना. — पंपासरोवराजवळील क्षेत्र.
 पंपु (पंपु) (अ. दे) ना. — मोठा नळ; बांबुची नाळ; नळिका.
 पंवल्लु (पंवल्लु [पु]) (क) ना. — इच्छा; आकांक्षा
 चिंता; अपेक्षा; निदिध्यास; ध्यान; 'हबल' पहा.
 -इसु (इसु) (क) धा. — आशा करणे; आतुरतेने
 इच्छिणे.
 पय (पय) (क) ना. — पद; पाऊल; पादुका.
 (सं) ना. — दूध; पाणी.
 पयण (पयण) (क) ना. — प्रयाण; फिरती; भ्रमंती; प्रवास.
 पयःपति (पयःपति) (सं) ना. — वरुणदेव; पर्जन्यदेवता;
 जलस्वामी.
 पयश्चर (पयश्चर) (सं) ना. — जलचर; पाण्यात राहणारे प्राणी.
 पयस्विनी (पयस्विनी) (सं) ना. — नदी; दुभते जनावर.
 पयिन् (पयिन्) (क) वि. — सामासिक शब्दात येणारा 'पत्तु'
 शब्दाचा सहस्रवाचक आदेश.

पयिन्छासिर (पयिन्छासिर) (क) वि. — दहा हजार;
 दशसहस्र.
 पयिर (पयिर) (क) ना. — पीक; कणीस; धान्याची लोंबी.
 पयोज (पयोज) (सं) ना. — कमल; जलज.
 पयोद (पयोद) (सं) — जलद; मेघ; दग.
 पयोधर (पयोधर) (सं) ना. — जलधर; मेघ; कास; ओटी;
 एक प्रकारचा मासा.
 पयोधि (पयोधि) (सं) ना. — समुद्र; सागर.
 पयोधुत् (पयोधुत्) (सं) ना. — मेघ; दग.
 पयोराशि (पयोराशि) (सं) ना. — समुद्र; सागर.
 पयोरुह (पयोरुह) (सं) ना. — कमल; जलज.
 पयसर (पयसर) (क) ना. — उड्डाण; हानी; नष्टता; नाश;
 विलय; उड्डन जाणे.
 पर (पर) (सं) वि. — श्रेष्ठ; अन्य; परका; दूरचा; पलीकडिल;
 पुढचा; भविष्यकालीन; उत्तम; परम; तत्पर; मग्न; अधिक;
 मुख्य; अपरिचित.
 (सं) ना. — ब्रह्म; मोक्ष; संबंध; बैरी.
 —तर (डर) (सं) वि. — अधिक श्रेष्ठ.
 —ते, —त्त (डै-ड्यु) (सं) वि. — श्रेष्ठता; उद्देश.
 —त्र (ड,) (सं) ना. — मोक्ष; स्वर्ग; परलोक.
 परकालिसु (परकालिसु) (क) धा. — वाटणे; व्यापणे; पसरणे.
 परकलु (परकलु) (क) ना. — फाटकी चिंधी, लत्तर; जुनेर;
 रोडकेपणा; कुशता.
 परकाय (परकाय) (सं) ना. दुसऱ्याचा देह.
 —प्रवेश (—प्रवेश) (सं) ना. — दुसऱ्याच्या देहात
 स्वप्राण शिरविणे; वशीकरण; परक्याचे मन जाणणे; मनकवडेपण.
 परकाल (परकाल) (सं) ना. — शत्रूचा काल; अरिदम;
 म्हैसूरच्या राजगुरुंचे ब्रीद.
 परकाले (परकाले) (क) ना. — लांब वस्त्र.
 परकीय (परकीय) (सं) वि. — परका; बाहेरचा; अपरिचित;
 माहीत नसलेला.
 परके (परके) (क) ना. — आशीर्वाद; कल्याणेच्छा; 'हरके'
 पहा.
 परगणा(णे) (परगणा [ळी]) (अ. दे) ना. — खेड्यांचा समूह;
 तालुका.
 परचक्र (परचक्र) (सं) ना. — शत्रुसैन्य; परराज्य.
 परचु (परचु) (क) धा. नवाने खाजवणे; चिमटणे; ओरबडणे.
 परच्छेद (परच्छेद) (सं) ना. — परेच्छा, दुसऱ्याचा अभिप्राय;
 (क) वि. आश्रित; पराधीन.
 परच्छेदानुवर्ति (परच्छेदानुवर्ति) (सं) ना. — दुसऱ्याच्या
 कलाने वागणारा; परबुद्ध; स्वमतशून्य.

पराजित (परजित) (सं) वि. - पराभूत; पराजय पावलेला
जिकलेला.
पर(रं)तु (पर [रं] तु) (क) धा. - चिमटणे; ओरबाडणे.
(क) ना. - खड्गधार; तरवारीची धार.
परंज (परंज) (क) ना. - तरवार; चरक; घाणा.
परंज्योति (परंज्योति) (सं) ना. - दिव्य ज्योति; दिव्य तेज;
परमात्मा.
परंटे (परंटे) (क) ना. - टरफल; नारळाची करवंटी; परटी;
चिपाड; परळ; भिक्षावस्था; पाळी; आवार, गप्पा; 'करट'
पहा; करटी; प्रकार.
परंडु (परंडु) (क) धा. - चाचणें; पसरणें; विस्तारणें;
चोहीकडे फेकणें; पायानें उकरणें.
(क) ना. - वाढ; सोडवणूक.
परण (परण) (क) ना. - अपहरण; प्राण; जीव.
परतंत्र (परतंत्र) (सं) वि. - पराधीन; अस्वतंत्र; आश्रित.
—ते (ठी) (सं) ना. - पराधीनता; पारतंत्र्य; परकीय
शासन; परसत्ता.
परद (परद) (क) ना. - व्यापारी; वाणी; वर्तक; शेट; वैश्य;
'हरद' पहा.
परदार (परदार) (सं) ना. - परस्त्री;
—सोदर (सोदर) (सं) ना. - परस्त्री बहिणीप्रमाणें
मानणारा.
—सोदरते (सोदरते) (सं) ना. - परस्त्रीशी बंधुभावना.
परदु (परदु) (क) ना. - व्यापार; विनिमय; वाणिज्य;
देवदेव; लेवादेवी; क्रयविक्रय. 'हरदु' पहा.
परदे (दा) (परदे [दा]) (अ. दे) ना. - पडदा; आवरण;
मुकट; झाकण.
परदेशस्थ (परदेशस्थ) (सं) ना. - परकीय; दुसऱ्या देशाचा.
परदेशि (परदेशि) (सं) ना. - परदेशांत राहणारा; अनाथ;
वेवारसी; अगतिक; पोरका. 'तब्बलि' पहा.
परदैव (परदैव) (सं) ना. - श्रेष्ठ दैव; इष्टदेवता.
परंतप (परंतप) (सं) ना. - शत्रुनाशन; अरिंदम; अर्जुन;
वीर; शूर
परं (रंतु) (परं [रंतु]) (सं) अ. - तथापि; असें असून
सुद्धा; पण.
परंधाम (परंधाम) (सं) ना. - श्रेष्ठलोक; परलोक; कैवल्य;
परमेश्वर.
परपिंडि (परपिंडि) (सं) ना. - परान्नावर जगणारा; सेवक.
परपु (परपु) (क) धा. - वाढविणें; पसरविणें; विस्तार करणें.
परपुष्ट (परपुष्ट) (क) ना. - परपुष्ट; कोकीळ; मिश्रुक;
मिक्षेकरी.

परपुरुष (परपुरुष) (सं) ना. - परका पुरुष; परमपुरुष;
परमेश्वर.
परपुष्ट (परपुष्ट) (सं) ना. - परभूत; कोकीळ; मिकारी.
परबल (परबल) (सं) ना. - शत्रुसैन्य; दुसऱ्याची शक्ति.
परबोम्म (परबोम्म) (सं) ना. - परब्रह्म; देवाधिदेव;
परमात्मा.
परब्रह्म (परब्रह्म) (सं) ना. - परमात्मा; देवाधिदेव.
परभाग (परभाग) (सं) ना. - श्रेष्ठता; उत्तमत्त्व; अतिशोभा;
भागचा भाग.
परभारे (परभारे) (अ. दे) अ. - बाहेरच्या बाहेर; घराशीं
संबंध नसतां.
—जमाखर्च (जमाखर्च) (अ. दे) ना. - जमा;
शिल्लक व खर्च हीं समान ठेवण्याचा जमाखर्च; उधार दलाली
जमाखर्च.
परभृत (परभृत) (सं) ना. - दुसऱ्याकडून
पोसलेला; कोकीळ.
परभृत (परभृत) (सं) ना. - परपुष्ट; मिकारी; कोकीळ.
परभृतिके (परभृतिके) (सं) ना. - मादी कोकीळ. वेद्या;
गणिका.
परम (परम) (सं) वि. उत्तम; श्रेष्ठ; उत्कृष्ट; परमात्मा.
—गति (गति) (सं) ना. - शेटचें प्रयाण; अत्यावस्था;
मोक्ष.
—पद (पद) (सं) ना. - श्रेष्ठस्थान; मोक्ष; कैवल्य.
परमंडल (परमंडल) (सं) ना. - शत्रुराज्य; दुसऱ्याचें
राज्य.
परमपुरुष (परमपुरुष) (सं) ना. - परमात्मा; देवाधिदेव.
परमपुरुषार्थ (परमपुरुषार्थ) (सं) ना. - मोक्ष;
पुरुषार्थपैकी श्रेष्ठ.
परमर्षि (परमर्षि) (सं) ना. - परब्रह्म जाणणारा ऋषि;
ब्रह्मज्ञानी.
परमश्री (परमश्री) (सं) ना. - श्रेष्ठ संपत्ति; मोक्ष; लक्ष्मी.
परमसुख (परमसुख) (सं) ना. - नित्यानंद; मोक्ष.
परमहंस (परमहंस) (सं) ना. - श्रेष्ठ; संन्यासी.
परमा (परमा) (अ. दे) ना. - स्त्रीसंयोगाने होणारा रोग.
परमाणु (परमाणु) (सं) ना. - अणुपेक्षा लहान भाग;
रेणु; अँटम.
परमाणुमार्ग (परमाणुमार्ग) (सं) ना. - वायुमार्ग;
आकाश.
परमात्म (परमात्म) (सं) ना. - परमेश्वर.
परमानंद (परमानंद) (सं) ना. - अत्यानंद; मोक्ष; सुख.
परमान्न (परमान्न) (सं) ना. - पक्वान्न; पायस; खीर.

परमायु (परमोयु) (सं) ना. - दीर्घायु; चिरजीवित्व.
 परमार्थ (परमार्थ) (सं) ना. - मोक्ष; सत्य; दैविकता; देव.
 परमावधि (परमोवधि) (सं) वि. - पुष्कळ; उमाप; अगणित;
 अतिशय; पराकाष्ठा.

(सं) ना. - चरमसीमा; सीमांत. कडेलेट.

परमे (परमै) (क) ना. - भ्रमर; सुंगा; पक्षी; परमा; गुप्तरोग
 परमेश्वर (परमेश्वर) (सं) ना. - देवाधिदेव; सार्वभौम.
 परमेष्ठि (परमेष्ठि) (सं) ना. - ब्रह्मदेव; शाळिग्राम मूर्ति;
 गरुड; अग्नि; जैनगुरु.

परंपर (परं०परं०) (सं) अ. - एकामागून एक; ओळीने.

परंपरा (परं०परं०) (सं) ना. - ओळ; पद्धति; व्यवस्था;
 जनांग; जखम; खून; घात; हिंसा.

परंपरागत (परं०परं०गत) (सं) वि. - परंपरेने आलेले;
 क्रमाने आलेले; वंशपरंपरेने आलेले.

परल् (परल्) (क) ना. - रत्न; खडा; मणी.

परलोक (परलो०) (सं) ना. - स्वर्ग; देवराज्य.

—प्रयाण—यान (पर्यो०, यो०) (सं) वि. - मृत्यु;
 मरण; परलोकगमन.

परवश (परवश) (सं) वि. - पराधीन; परतंत्र; बेमान; बेखबर;
 मूर्छित.

—ता, —ते (डा, —डै) (सं) ना. - पराधीनता;

परतंत्रता; अंकितता; मूर्छा; बेमानपणा.

पर (रि) वे (पर [०] वे) (क) ना. - कालजी; हरकत; विलंब;
 अपाय; जागृति; संपर्क; संबंध; उसाभर.

परवि (हरवि) (परं० [०] वे) (क) ना. - डेरा; रांजण; माठ;
 मातीचा हंडा.

पर (रा) शक्ति (पर [०] ठे) (सं) ना. - पार्वती; सोमेश्वरी.

परश (परश) (सं) ना. परिस; स्पर्शमणी; लोंखडाचे सोने
 करणारा मणी.

परशु (परशु) (सं) ना. - हातकुऱ्हाड; फरशी.

परशुधर (परशुधर) (सं) ना. - परशुराम; परशु धारण
 करणारा.

परशुराम (परशुराम) (सं) ना. - जमदग्नीक्षत्रीचा मुलगा;
 विष्णूचा अवतारी पुरुष.

परश्व (परश्व) (सं) ना. - कुऱ्हाड; फरशी; रणकंदनाचा
 परशु.

परसमय (परसमय) (सं) ना. - विधर्मीय सभा; परधर्म;
 परकीय विधान, घटना; विधर्मी तत्त्वज्ञान.

परसु (परसु) (क) धा. - आशिर्वाद देणे; सदिच्छा करणे;
 'परशु' पहा.

(क) ना. - परशु.

परसे (परसै) (क) ना. - उत्सव, यात्रादिकांतील गर्दी.

परस्त्री (परस्त्री) (सं) ना. - दुसऱ्याची बायको.

परस्पर (परस्पर) (सं) अ. - एकमेकाशी; आपापल्यांत;
 अन्योन्यामध्ये.

परस्व (परस्व) (सं) ना. - दुसऱ्याची संपत्ति; परक्याचे धन;
 अन्याचे भाग्य.

परस्वापहार (परस्वापहार) (सं) ना. - परधन लुबाडणे;
 दुसऱ्याची संपदा गिळणे.

परहित (परहित) (सं) ना. - दुसऱ्याचे कल्याण साधणे;
 आणीकाचे हित पहाणे.

परलिग (परलिग) (क) वि. जार; स्त्रीलंपट; व्यभिचारी;
 बाईलयेडा.

परा (पर) (सं) वि. - श्रेष्ठ; अलौकिक.

पराक (परक) (सं) ना. - प्रायश्चित्ताचे एक व्रत; तरवार;
 आजार.

पराकरण (परकर) (सं) ना. - दूरीकरण; निर्मूलन;
 निराकरण.

पराकाष्ठे (परकाष्ठे) (सं) ना. - परमावधि; अमाप,
 उन्नतावस्था.

पराकु (परकु) (सं) ना. - जागृति; प्रशंसा; स्तुती; वर्णन;
 धन्यवाद; दान; लक्ष.

पराक्रम (परकर) (सं) ना. - शौर्य; शक्ति; वीरत्व
 आक्रमण.

पराक्रमी (परकरमी) (सं) वि. - शूर; बलशाली; वीर.

पराग (परग) (सं) ना. - फुलातील सुगंधी; धूल; धुके;
 अरुणराग; चंदन; सोने; ग्रहण; स्वातंत्र्य; उटी.

परांग संस्कार (परंगसंस्कार) (सं) ना. - एका झाडाचे

परांग संयोजन (परंगसंयोजन) (सं) ना. - एका झाडाचे
 दुसऱ्या झाडावरील कलम.

पराङ्मुख (परङ्मुख) (सं) वि. - विन्मुख; मुख फिरवलेला;
 कच खाल्लेला; मार्गे पाऊल घेतलेला.

—ते (डै) (सं) ना. - पीछेहाट; विमुखता; लुगुणा;
 तोंडफिरवणी.

पराचीन (परचीन) (सं) वि. - तोंड फिरवलेला; पाठ
 फिरवलेला; मार्गे हटलेला; अपमान करणारा; विमनस्क;
 हयगय करणारा.

पराजय (परजय) (सं) वि. - पराभव; अपयश; हानी;
 नाश; गमावणूक.

पराजित (परजित) (सं) वि. - पराभूत; नष्ट; धर्मबाह्य; शासन
 विरोधी.

परात्पर (परत्पर) (सं) वि. - पवित्रतम; श्रेष्ठतम (देव)

पराधीन (परधनी) (सं) वि. - परवश; परतंत्र; अस्वतंत्र; अंकित.

—ता (ते) (ड [ड]) (सं) ना. - अंकितता; परवशता.

परानसा (णसा) (परानसा [णसा]) (सं) ना. - वैद्यकीय उपचार; वैद्यकीय वृत्ति.

पराश्र (परान्शु) (सं) ना. - दुसऱ्याचें अन्न; मिश्रित आहार; मधुकरा.

पराभव (परान्भव) (सं) ना. - पराजय; अपजय; तिरस्कार; विनाश; एक संवत्सर.

पराभूत (परान्भूत) (सं) वि. - पराजित; विमुख; तोंड फिरवलेला; माघार घेतलेला.

पराभूति (परान्भूति) (सं) वि. - पराभव; अपजय; साक्षात्कार; अति ऐश्वर्य.

परामर्श (परान्मर्श) (क) ना. - उपचार; आदर; आतिथ्य; परामर्श; पालनपोषण; रक्षण.

परामर्शसु (परान्मर्शसु) (क) धा. - परामर्श घेणें; आदरानें पाहणें.

परामर्श (परान्मर्श) (सं) ना. - परीक्षा; योगक्षेम; विचार; समजूत; युक्ति; उपाय; वशत्कार; स्पर्श; फरपट; विमर्श.

परायण (परान्पण) (सं) वि. - आसक्त; मग्न (स्वार्थ-परायण = स्वार्थेक दृष्टि.)

परायत्त (परान्पत्त) (सं) वि. - परवश; पराधीन; परतंत्र.

परारि (परान्परी) (सं) ना. - गतवर्ष; गुदस्त; गेलेसाल; शत्रुंजय; फारी; पलायन.

पराध (परान्पध) (सं) ना. - दुसऱ्यासाठी असलेलें जीवन; संपत्ती; मोक्ष; वेगळा अर्थ; वलेंश; परहित; अन्यप्रयोजन.

पराध (परान्पध) (सं) ना. - अठरावी संख्यागणना; पूर्णाचा अर्थ; दुसऱ्याचा अर्थभाग.

पराध (परान्पध) (सं) वि. - अत्युत्तम.

परावर्तक (परान्पर्वक) (सं) ना. - किरणांना मागे फिरवणारा; अंतर्गोलक; प्रतिबिंबक.

परावर्तन (परान्पर्वन) (सं) ना. - पीछेहाट; पुनरावर्तन; फिरवण्याची क्रिया.

परावृत्त (परान्पर्वत्त) (सं) वि. - मागे फिरलेला; मागे पाऊल घेतलेला; पुनरागत; परतलेला; मुक्त; संग्रहित; बदललेला.

परावृत्ति (परान्पर्वत्ति) (सं) ना. - पीछेहाट; परत फिरणे; प्रतिक्रिया; पुनरावर्तन.

पराशर (परान्पशर) (सं) ना. - एक ऋषि; व्यासपिता; एक स्मृतिकर्ता.

पराश्रय (परान्पश्रय) (सं) ना. - दुसऱ्याचा आश्रय; पराधीनता; परसाहाय्य; अन्याधार.

पराश्रयित (परान्पश्रयित) (सं) वि. - परभृत; आश्रित; परावलंबी.

परास (परान्पस) (सं) ना. - माहेर; माघर.

परासन (परान्पसन) (सं) ना. - खून; वध; हत्या.

परासु (परान्पसु) (सं) वि. - निष्पाण; मृत; मेलेला.

परास्त (परान्पस्त) (सं) वि. - दूर फेकलेला; बहिष्कृत; बाहेर टाकलेला; हीनावस्थेला पोचलेला.

पराह (परान्पह) (सं) ना. - परवाचा दिवस; अन्य दिवस.

पराहन (पह) (परान्पह [पह]) (सं) ना. - मघान्ह; अपराहन; तिसरा प्रहर.

पराहत (परान्पहत) (सं) वि. - मागे घेतलेला; मागे रेटलेला.

परि (परि) (सं) अ. - भोवती; चांगल्या प्रकारें; अधिक या अर्थी उपसर्ग.

(क) धा. - फाडणें; कातरणें; उपटणें; पळून जाणें; गमावणें; नष्ट होणें.

(क) ना. - क्रम; रीत; पद्धति; नियम; अवस्था; रोग; स्थितिगति; शोध; बाकी; भूषण; अलंकार; सौंदर्य; शोभा; विश्रांति; संतोष; त्याग; आधिक्य; मुक्ति; ओघ.

—परि (परि) (सं) वि. - हरत-हेचा; अनेकविध.

—उ (उ) (क) ना. - चौरफाड; उड्डाण.

—सु (सु) (क) धा. - पुढें चालवणें; फाटेलें करणें.

परिकर (परिचर) (सं) ना. - आजूबाजू; उपकरण; साधन; गट; पूजासाधन; साहित्य सामग्री; परिवार; सेवकसंघ; विवेक; पलंग; आसन; परकर; लेहंगा; एककान्यालंकार.

परिकर्म (परिचर्म) (सं) ना. - शरीररुंगार; नट्यापट्टा; देहशुद्धि; पूजा; गणित; विधान.

परिकलित (परिचलित) (सं) वि. - जमलेलें; भरलेलें; व्याप्त.

परिकलिसु (परिचलिसु) (क) धा. - अधिक होणें; व्यापणें; विस्तार पावणें.

परिकल्पित (परिचल्पित) (सं) वि. - पूर्वसूचित; निश्चित; वंचित; नियोजित; विभागलेलें; रूप दिलेलें; फसलेलें.

परिकार (परिचर) (क) ना. - बातमीदार; प्रेषित; निरोप्या; जासूद.

परिकर (परिचर) (अ-वे) ना. - परकर; लेंगा; फाक.

परिकाल (परिचाल) (क) ना. - पाट; कालवा; मोरी; शरा.

परिकिसु (परिचिसु) (क) धा. - परीक्षणें; नीट अवलोकन करणें; समजून घेणें; शोधणें; कसाला लावणें; विवेक करणें.

परिके (परिचि) (क) ना. - परीक्षा; समालोचना; शोध; झाडणी; केरसुणी; माशाचे कळे; 'कोळ' पहा.

परिक्रम (मण) (परिचक्र [मण]) (सं) ना. - फेरा; एक लपेट; इकडेतिकडे भ्रमण; इतस्ततः रपेट; सहल.

परिक्षालन (परिष्कृ० ल०) (सं) ना. — शुद्धिकरण; स्पष्टिकरण; धावन; स्नान; आंघोळ; मार्जन; परिहार; पश्चात्ताप.

परिक्षुब्ध (परिष्कृ० ध०) (सं) वि. — प्रक्षुब्ध; क्रुद्ध; तळमळ लागलेला; अतित्रस्त; गांजलेला; अशांत.

परिखा (खे) (परिष्कृ० [खे]) (सं) ना. — खंदक; चर; 'अगळ' पहा.

परिख्याति (परिष्कृ० ती) (सं) ना. — प्रसिद्धि; नावलौकिक.

परिगणन (परिष्कृ० ल०) (सं) ना. — गणना; समालोचना. समानतेची जाणीव.

—इसु (अ०) (क) धा. — मोजणें; समान मानणें; हिशेबात घेणें.

परिगणित (परिष्कृ० त०) (सं) वि. — हिशेबी धरलेलें; गणना केलेलें; हीन संस्कृतीचा.

परिगत (परिष्कृ० त०) (सं) वि. — ज्ञात; विस्तृत; वेढलेला; घेरलेला; कोंडलेला; विस्मृत; आप्त; अस्तित्वांत असलेलें.

परिगलित (परिष्कृ० त०) (सं) वि. — बुडलेला; अपमानित; कोलमडलेला; अदृश्य; वितळलेला.

परिगर्हण (परिष्कृ० त०) (सं) ना. — अपप्रचार; अतिनिंदा; निखंडन.

परिगूढ (परिष्कृ० त०) (सं) वि. — अतिगूढ; अनाकलनीय; न कळणारें; ध्यानांत न येणारें.

परिगृहीत (परिष्कृ० त०) (सं) वि. — स्वीकृत; मान्य; आलिंगन दिलेलें; घेरलेलें; उपकृत.

(सं) ना. — मान्यता देणारा; आलिंगन; मिठी.

परिगृह्या (ह्ये) (परिष्कृ० त०) (सं) सा. — विवाहिता; परिणीता; पतीकडून स्वीकृत.

परिगे (परिष्कृ० त०) (क) ना. — ढाल; 'अड्डण' पहा.

परिगोलु (परिष्कृ० त०) (क) ना. — नाव; होडी; 'हरिगोल' पहा.

परिग्रह (परिष्कृ० त०) (सं) ना. — स्वीकार; कबुली; बलात्कार; घेरा; वेढा; दानस्वीकार; चतुःसीमा; दिग्बंधन; मिरवणूक; भूमि; पिछाडी; अभ्युदय; पाणीग्रहण; सेवक; अनुयायी; घराणें; ग्रहण.

परिग्रहिसु (परिष्कृ० त०) (क) धा. — स्वीकारणें; पाणीग्रहण करणें; हिसकणें; विवाहवद्ध होणें.

परिगृहीतृ (ता) (परिष्कृ० त०) (सं) ना. — पाणी ग्रहण करणारा; पति.

परिघ (परिष्कृ० त०) (सं) ना. — वर्तुळाचें बाह्यमाप; घेर; मंडल; गदा; मुगदल; अडणा; माप 'लाळविंडिगे' पहा.

परिघपथ (परिष्कृ० त०) (सं) ना. — कमानी दरवाजा; प्रवेशद्वार; मुख्य दरवाजा.

परिघात (तन) (परिष्कृ० त०) (सं) ना. — मार; खून; सुटका; गदा; मुगदल; अडणा.

परिचय (परिष्कृ० त०) (सं) ना. — ओळख; समज; ज्ञान, माहिती; भक्ति; स्तोत्र; प्रशंसा; प्रीति; नवा अनुभव.

परिचरा (चारक) (परिष्कृ० त०) (सं) ना. — सेवक; अंगरक्षक; अनुचर; रुग्ण सुश्रूषक; उपचार; सेवा; रुढी; अभ्यास.

परिचरिसु (परिष्कृ० त०) (क) धा. — सेवा करणें; अभ्यास करणें; सुश्रूषा करणें.

परिचर्य (र्ये) (परिष्कृ० त०) (सं) ना. — सेवा; आतिथ्य; पूजा; सुश्रूषा; 'ऊळिग' पहा.

परिचार (परिष्कृ० त०) (सं) ना. — सेवा; सुश्रूषा; आतिथ्य; सहलीची जागा; उद्यान.

—इके (अ०) (क) ना. — सेविका; अंगरक्षिका; दासी. मोलकरीण.

—क (क) (सं) ना. — सेवक; पूजक; नोकर; सुश्रूषक; सहवासी.

परिचिति (परिष्कृ० त०) (सं) ना. — परिचय; ओळख; ज्ञान; माहिती; भक्ति; प्रीति; प्रशंसा; स्तुती; प्रचीति; अनुभव.

परिच्छद (परिष्कृ० त०) (सं) ना. — पांघरूण; परिवार; सहाय्य.

परिच्छन्न (परिष्कृ० त०) (सं) वि. — झाकलेला; लपवलेला; घेरलेलें; वेढलेलें; झांकण असलेलें.

परिच्छित्ति (परिष्कृ० त०) (सं) ना. — सुस्पष्ट व्याख्या; सीमांत पूजन; विभाग; वियोग.

परिच्छिन्न (परिष्कृ० त०) (सं) वि. — तुकडे झालेले; कातरलेले; आवृत्त; मर्यादित; नियत.

(क) अ. — खडाजंगी होऊन; एक घाव दोन तुकडे होऊन.

परिच्छेद (परिष्कृ० त०) (सं) ना. — विभाग; अध्याय; छेदक; कात्रण; सीमा; मर्यादा; निर्णय; निर्धार; ठराव; प्रस्ताव.

—इसु (अ०) (क) धा. — निर्णय घेणे; निर्धार करणें; फोड करणें; तुकडे पाडणें; कातरणें.

परिच्युत (परिष्कृ० त०) (सं) वि. — खाली पडलेलें; घसरलेलें.

परिजन (परिष्कृ० त०) (सं) ना. — भोवतीचें लोक; प्रभावळ; सेवक; परिवार; आत्मीय वर्ग.

परिखु (परिष्कृ० त०) (क) ना. — वेष्ट; सोंग; 'पडिवरिखु' पहा.

परिजे (परिष्कृ० त०) (क) ना. — वेह; शरीर; अंग.

परिटव (वणे) (परिष्कृ० त०) (क) ना. — सिद्धता; तयारी.

—इसु (अ०) (क) धा. — सिद्ध होणें; तयार होणें; सज असणें.

परिणत (परिष्कृ० त०) (सं) वि. — पक्क; पिकलेलें; मुरलेलें; अनुभूत; निपुण; सुसंस्कृत; प्रौढ; अभिवृद्ध; नम्र; समर्थ; पंडित; विकृत; बदलेला.

परिणति (परिणति) (सं) ना. — पक्वता; पांडित्य; सामर्थ्य;
अनुभव; जाण; प्रौढता; सुसंस्कृति; नम्रता; वृद्धावस्था;
रूपांतर; विकार.

परिणद्ध (परिणद्ध) (सं) वि. — बांधीव; वाकलेलें; रंद; विकट.

परिणमिसु (परिणमिसु) (क) धा. — पिकणें; पक्क होणें;
सुरणें; अनुभव घेणें; म्हातारे होणें; वाकणें; शेवट पाहणें;
विकारवशा होणें; संभवणें; रूपांतर होणें; प्राप्त होणें; प्रौढ होणें.

परिणय (यन) (परिणय [यन]) (सं) ना. — विवाह; लग्न;
वतुर्भुजत्व.

परिणाम (परिणाम) (सं) ना. — कार्याचे फळ; कामाचा
शेवट; अंत; फलितांश; स्थित्यंतर; विकारवशाता; नम्रता;
विस्तार; क्षेम; संतोष; प्रेम; आरोग्य; वृद्धावस्था.
— वाद (वाद) (सं) ना. — विकासवाद; उत्क्रांति
तत्त्व; डार्विन सिद्धांत.

परिणाय (परिणाय) (सं) ना. — वेडा; फेरा; बुद्धिवळांतील
प्यादे हलविण्याचे नियम.

परिणाह (परिणाह) (सं) ना. — विशालता; विस्तार; रुंदी.

परिणीत (परिणीत) (सं) वि. — विवाहित; समाप्त.

परिणेतृ (ता) (परिणेतृ [ता]) (सं) ना. — विवाह करणारा;
पति.

परित (तः) (परित [तः]) (सं) अ. — समोवर्ती; इतस्ततः;
इकडे तिकडे; सभोवार.

परितपिसु (परितपिसु) (क) धा. — संकटात येणें; तळमळणें;
पोटांत आग पडणें; जळमळणें.

परितरु (परितरु) (क) धा. — धावून येणें; ल्यावगीनं
(परितरु) (परितरु) (क) धा. — धावून येणें; ल्यावगीनं
येणें; 'दयितरु' पहा.

परिताप (परिताप) (सं) ना. — संकट; संताप; पोटादुखी; दुःख;
उष्णता; भय; कंप.

परितोष (परितोष) (सं) ना. — आनंद; संतोष; तृप्ति;
फुडारकी.

परित्यक्त (परित्यक्त) (सं) वि. — टाकलेलें; फेकलेलें;
सिद्धकारलेले.

परित्यक्ते (परित्यक्ते) (सं) ना. — पतीनें सोडलेली स्त्री;
समाजबहिष्कृता.

परित्यजिसु (परित्यजिसु) (क) धा. — त्याग करणें; सोडणें;
टाकणें; बाहेर घालविणें.

परित्याग (परित्याग) (सं) ना. — बहिष्कार; सोडचिठी; संबंध
सोडणूक; गमावणूक.

परित्याज्य (परित्याज्य) (सं) वि. — त्यागण्यास योग्य; विरह
होण्यास योग्य; सोडण्यासारखे.

परित्राण (परित्राण) (सं) ना. — संरक्षण; पालनपोषण; रक्षण—
साधन.

परिदलित (परिदलित) (सं) वि. — विकसित; पूर्ण उमललेले;
फुललेलें; झडलेले; गळलेलें; अगदीं खालचें.

परिदान (परिदान) (सं) ना. — अदलावदल; विनिमय.

परिदेवन (ना) (परिदेवन [ना]) (सं) ना. — शोक; दुःख;
परिताप; पीडा.

परिधान (परिधान) (सं) ना. — पोषाख; वस्त्र; नेसण; अंगावर
लावून घेण्याचें वस्त्र.

परिधि (परिधि) (सं) ना. — प्रमावलय; तेजोमंडळ; खळे; यशस्वी-
भोवतीच्या समिधा; आखाडा; कुस्तीचें मैदान. 'पौलि' पहा.

परिवेष; वृत्तिरेखा; घेर; आवार; भित; तट; प्राकार.

परिघावन (परिघावन) (सं) ना. — पळायन; घर्पण; खलन.

परिनिष्क्रमण (परिनिष्क्रमण) (सं) ना. — बुद्धाचा देहत्याग;
निर्याण; मोक्ष.

परिपक्व (परिपक्व) (सं) वि. — पिकलेलें; पिकून गळलेलें.
अनुभवपूर्ण; अतिवृद्ध.

परिपडु (परिपडु) (क) धा. — काढून टाकणें; प्रवाहानें
कातरणें; धुपणें; थांबणें; स्थिरावणें; संपणें; नाश होणें; पुरेसें
होणें.

परिपंथि (परिपंथि) (सं) ना. — वाटेत आडवा येणारा; शत्रु;
वैरी; विरोधक.

परिपरि (परिपरि) (क) वि. — नानाविध; हरत-हेचे; विविध.

परिपाक (परिपाक) (सं) ना. — पूर्णता; पूर्णानुभव; पूर्णाहुति;
शिजवण.

परिपाटि (लि) (परिपाटि [लि]) (सं) ना. — रीत; रुढी; क्रम;
पद्धति; संगति; 'हृदन' पहा.

परिपाडु (डु) (परिपाडु [डु]) (क) ना. — साम्य; समानता.

परिपाल (लक) (परिपाल [लक]) (सं) ना. — संरक्षक; रक्षण-
कर्ता; त्राता.

परिपालन (परिपालन) (सं) ना. — रक्षण; संरक्षण; जोपासना.
— इसु (इसु) (क) धा. — संरक्षिणें; पालनपोषण करणें;
संगोपणें; 'सलपु' पहा.

परिपुष्ट (परिपुष्ट) (सं) वि. — पूर्ण वाढ झालेला; अभिवृद्धि
पावलेले; माजलेला; अंगानें भरलेला.

परिपूर्ण (परिपूर्ण) (सं) वि. — भरलेला; तुटुंब; ओतप्रोत;
संपूर्ण.

परिवर्णिके (परिवर्णिके) (क) ना. — परिभ्रमण; चक्रगति;
गिरकी; प्रदक्षिणा; आवर्तन.

परिबोधिसु (परिबोधिसु) (क) धा. — समजून सांगणें; लक्ष
देणें.

परिभव (परिभवं) (सं) ना. - पराभव; अपजय; तिरस्कार; अपमान.

परिभविसु (परिभविसु) (क) धा. - तिरस्कारणें; अनादर दाखवणें; अपमान करणें.

परिभाव (परिभाव) (सं) ना. - गंभीर आलोचना; खोल विचार.

परिभाविसु (परिभाविसु) (क) धा. - नीट विचार करणें;

खोल विचार करणें; भ्रम होणें; गैरसमज करून घेणें;

परिभाषा (वे) (परिभाषा [वै]) (सं) ना. - वाकसंकेत;

व्याख्या; शब्दाचे विशिष्टार्थ. शास्त्रीय संज्ञा; परिभाषा.

परिभ्रमण (णिका) (परिभ्रमण [लीकण]) (सं) ना. -

प्रदक्षिणा; गिरकी; निर्दिष्ट कक्षेत फिरणें; आवर्तन.

परिमरि (परिमरि) (क) ना. - श्रृंगार; नट्यापट्टा; थायमाट;

साजशोभा; अवडंबर

परिमल (ळ) (परिमल [ध]) (सं) ना. - सुगंध; सुवास;

दरवळ; गोडी; रुचि; 'कपु' पहा.

—इसु (असु) (क) धा. - दरवळणें; गंध पसरणें; सुवास फैलावणें.

परिमाण (परिमाणा) (सं) ना. - माप; वजन; मोजणी; सरासरी

कल्पना; आकारनिर्देश; मोजमाप.

परिमाजने (परिमाजने) (सं) ना. - प्रक्षालन; धुणें; वहिष्करण;

सारवण; निरसन; नेसण; शुद्धिकरण; धुलई.

दोषपरिमाजने (दोषपरिमाजने) (सं) ना. - कलंक-

निर्धूलन; दोषनिरसन; प्रमादपरिहार.

परिमित (परिमित) (सं) वि. - परिसीमित; सीमित; मर्यादित;

पकडीत सापडलेले.

परिमिति (परिमिति) (सं) ना. - मोजमाप; वजन; आकार;

परीषाचे माप.

परिमिलत (परिमिलत) (सं) वि. - मिश्रलेले; समाविष्ट;

मिश्रित; प्रविष्ट.

परिमुक्त (परिमुक्त) (सं) वि. - संपूर्णतया टाकलेले; सोडलेले;

स्वतंत्र.

परिमुख (परिमुख) (सं) अ. - अवतीभवती; सभोवार; द्वारा;

सुखांतराणें.

परिमलान (परिमलान) (सं) वि. - अति कोमेजलेले; उमलून

सुकलेले. गलित.

(सं) ना. - तांबडी कोरांटी.

परिवदन (परिवदन) (सं) ना. - पर्यटन; प्रवास; भ्रमंती;

येरहारा; संचार.

परिय (या) ण (परिय [या] ण) (सं) ना. - गंगाळ;

ताम्हण; ताट; परात. 'हरिवाण' पहा.

परियंक (परियंक) (क) ना. - पर्यंक; पलंग; माचा.

परियंत (परियंत) (क) अ. - पर्यंत; पावेतो; वेरी.

परियळ (परियळ) (क) ना. - घंगाळ; तामण; ताट.

परिरंभ (परिरंभ) (क) ना. - आलिंगन; आठिमिठी.

—इसु (असु) (क) धा. - आलिंगणें; मिठी मारणें; वेढणे.

परिव (प) वृ (परिव [व] वृ) (क) ना. - शिरछाण; रुमाल;

फेटा; पागोटें; मुंडावें.

परिवहु (परिवहु) (क) धा. - अलंकारणें; श्रृंगारणें, सजवणें;

सुशोभित करणें; नटणें; मिरवून घेणें.

परिवरिसु (परिवरिसु) (क) धा. - मुंडाळणें; वेढणें; लावून

घेणें; परिवारांत घेणें.

परिवर्तकास्त्र (परिवर्तकास्त्र) (सं) ना. - अनेक घारी बंदुक;

रिहतास्त्र.

परिवर्तने (न) (परिवर्तने [न]) (सं) ना. - मोवदला;

विनिमय; बदलाबदल; भाषांतर; स्थित्यंतर; पालट; क्रांति;

अध्यायभारंभ

—इसु (असु) (क) धा. - व्यवस्था करणें; बदलणें;

भाषांतर करणें; क्रांति होणें; फिरवणें.

—शील (शील) (सं) वि. - नेहमी बदलणारे; चिरगतिक;

जगत.

परिवर्धक (परिवर्धक) (सं) वि. - पालनकर्ता; संरक्षक; पोशिदा;

संगोपक.

परिवर्धिनि (नी) (परिवर्धिनि [नी]) (क) ना. - कन्नड

घट्टपदीचा एक प्रकार. (चरणाचे ३ गण + गुरु संख्या)

परि(री)वाद (परि [री] वाद) (सं) ना. - चहाडी; दुर्भाषण;

निंदा; दोषारोप; शिबी; अपवाद; अपवादन; वाद्यवादन.

परिवादिनि (नी) (परिवादिनि [नी]) (सं) ना. - वीणा, सतार.

परिविडि (परिविडि) (क) ना. - क्रम; रीत; अनुक्रम.

परिवार (परिवार) (सं) ना. - भोवतीचे लोक; आस्रेष्ट; नोकर-

चाकर; अनुयायी; पैपाहुणा; सैन्यविभाग.

परिवृढ (परिवृढ) (सं) ना. - मालक; यजमान; राजा; प्रभु.

परिवृत (परिवृत) (सं) वि. - घेरलेला; वेढलेला; विवाहित;

स्वीकृत.

परिवृत्त (परिवृत्त) (सं) ना. - मुंडाळलेले; गोल; वर्तुळाकार;

बदललेले; विनिमय केलेले.

परिवृत्ति (परिवृत्ति) (सं) ना. - क्रांति; पुनरागमन; पीछेहाट;

विनिमय; क्रयविक्रय; अंत; शेवट; प्रत्यय; परिस्थिति.

वसतिस्थान; एक अलंकार.

परिवेदक (परिवेदक) (सं) ना. - वडील भावाआधी

लग्न करून घेणारा लहान भाऊ.

परिवेदन (परिवेदन) (सं) ना. - वडील भावाआधी लहान

भावाचा झालेला विवाह; ज्ञान; सूक्ष्मज्ञान; लाभ; प्राप्ति;

विवेकपरिपूर्णता; गृह्यासिद्धाधन; अग्न्याधार; विस्तार; कौशल्य; धोरण.

परिवेधि (परिवेधि) आवरण; पांवरण; झांकण; दादरा.

परिवेषण (परिवेषण) (सं) ना. — जेवणाची मार्गप्रतीक्षा; पान वाढणे; सामीप्य; वेष्टण; परीष; परिधि; कंकण; खळे.

परिवेष्ट (ष्टन) (परिवेष्ट [ष्टन]) (सं) ना. — वर्तुळ; पांवरण; परिधि; आच्छादन; वेदा; घेरा.

परिवेष्टिसु (परिवेष्टिसु) (क) धा. — गुंडाळणे; वेढणे; आच्छादणे; घेरणे; खळे करणे.

परिवाजक (परिवाजक) (सं) ना. — संन्यासी; यति.

परिशिष्ट (परिशिष्ट) (सं) वि. — राहिलेले; बाकी; पुरवणी; शिलकी; धुद्र; टाकाऊ.

— वर्ग (वर्ग) (सं) ना. — असंस्कृत समाज.

परिशीलन (न) (परिशीलन [न]) (सं) ना. — सूक्ष्म परीक्षा; विवेक दृष्टीने पाहणी; चौकसज्ञान; समग्र दृष्टि.

परिशुद्ध (परिशुद्ध) (सं) वि. — अति पवित्र; अत्यंत निर्मल; निष्कलंक; निर्दोष.

परिशोधक (परिशोधक) (सं) वि. — शोध करणारा; हुडकणारा; पवित्र करणारा; स्वच्छता ठेवणारा; घाण काढणारा.

परिशोधने (परिशोधने) (सं) ना. — नवे शोध; सूक्ष्म परिशीलन; खोल विचार.

परिशोधिसु (परिशोधिसु) (क) धा. — परिशीलन करणे; सुधारणे; चाळून घेऊन पाहणे; दोष काढणे; गाळून स्वच्छ करणे.

परिशोधिसु (परिशोधिसु) (क) धा. — स्वच्छ करणे; वासणे; पुसणे; प्रकाशणे; चक्राकरणे; सुंदर होणे.

परिश्रम (परिश्रम) (सं) ना. — दीर्घ प्रयत्न; अति कष्ट; मेहनत.

परिश्रांत (परिश्रांत) (सं) वि. — फार दमलेला; अति कष्ट वेतलेला.

परिषत् (त्तु) (परिषत् [त्तु]) (सं) ना. — सभा; महासभा; विद्वत्सभा; महाजन सभा.

परिषेक (परिषेक) (सं) ना. — गुंडाळी; गुंडाळण्याची क्रिया.

परिषेचन (परिषेचन) (सं) ना. — परिसिंचन; परिसमूहन.

परिष्करण (परिष्करण) (सं) ना. — उजाळा; सुधारणा; स्वच्छता; अलंकार दुरुस्ती; सूक्ष्मावलोकन.

परिष्करिसु (परिष्करिसु) (क) धा. — सुधारणे; परीक्षण करणे; अलंकार करणे; पूर्ण करणे; स्वच्छ करणे.

परिष्कृत (परिष्कृत) (सं) वि. — संस्कार केलेले; अलंकृत; समर्थन केलेले.

— मुद्रण (मुद्रण) (सं) ना. — दुरुस्त मुद्रण.

परिष्कृत (परिष्कृत) (सं) ना. — आलिंगन; मिठी; कवटाळण.

परिसंख्या (ख्या) (परिसंख्या [ख्या]) (सं) ना. — एक अलंकार; अतिसंख्यात्व; एकूणात; वट्टसंख्या.

परिसमाप्ति (परिसमाप्ति) (सं) ना. — तड; समारोप; शेवट; अंत.

परिसर (परिसर) (सं) ना. — आजूबाजू; आसमंत; शेजार-पाजार; सीमा; जवळचा प्रदेश; दृश्य; विस्तार; विरह; मृत्यु; नियम.

— ण (ण) (सं) ना. — पलायन; सुटका; मोकळीक;

निष्क्रमण; आच्छादन; अंथरणपांवरण.

परिसर्प (पेण) (परिसर्प [पेण]) (सं) ना. — आंदोलन; पूसतपास; अनुमान; वळवा; फेरा; विलोडता; चौकशी.

परिसंख्यान (परिसंख्यान) (सं) ना. — सरळ न्यायनिर्णय; योग्य सरासरी; एकूण संख्या.

परिस्फुट (परिस्फुट) (सं) वि. — अतिस्पष्ट; पूर्ण वाढलेले. पूर्ण विकसित; विवरण; फोड.

परिस्फुरण (परिस्फुरण) (सं) ना. — कंपन; योग्यता; काठिण्य.

परिहर (परिहर) (सं) ना. — बहिष्कार; सोडवणूक; चुकारपणा; बचाव; चुणूक; आकस्मिक प्रयत्न.

— इसु (इसु) (क) धा. — काढून टाकणे; निवारणे; फेकणे.

परिहार (परिहार) (सं) ना. — त्याग; सोडवणूक; निवारण; अनादर; तिरस्कार; प्रायश्चित्त; सामूहिक साह्य; धन; दंड.

— द्रव्य (द्रव्य) (सं) ना. — भूदंड; चुकसानभरपाई; मोबदला.

परिहार्य (परिहार्य) (सं) वि. — सोडण्यास योग्य; चुकवण्यास योग्य; टाळतां येण्या जोगें.

(सं) ना. — कंकण; काकण; बांगडी.

परिहास (परिहास) (सं) ना. — चेष्टा; विनोद; हास्य; मेळ.

परिहासक (परिहासक) (सं) ना. — गमत्या; विद्रूपक; गोड्डी; चेष्टा करणारा; हसविणारा.

परिहत (परिहत) (सं) वि. — अपहार केलेले; त्याग केलेले; बाहेर घातलेले; अस्वीकृत.

परीक्षक (परीक्षक) (सं) ना. — परिशीलन करणारा; विचार करून पाहणारा; न्यायाधीश; तपासनीस; विमर्शक.

परीक्षण (रीक्षा) (परीक्षण [रीक्षा]) (सं) ना. — कस; परिशीलन; विमर्शन; तपास; चुकभुलीचा विचार.

परीक्षित (त्तु) (परीक्षित [त्तु]) (सं) ना. — अभिमन्यु पुत्र; परीक्षिती.

परीत (परीत) (सं) वि. — अपहृत; गुंडाळलेला; गमावलेला; समाप्त; मृत.

परीप्से (परिपेस्) (सं) ना. - मिळण्याची इच्छा; आतुरता; गडबड; घाई.
 परु (परु) (सं) ना. - गाढ; संधि; दुर्बल प्रसंग; स्वर्ग; पर्वत; महासागर; (सं.) वि. मृदु; कोमल.
 परुख (विणे) (परुखि [विळ]) (क) वि. - तयारी; विस्तार; विशालता.
 परुखिसु (परुखिसु) (क) धा. - विस्ताराने सांगणे; विवरण करणे; सिद्ध करणे.
 परुख (विणे) (परुखि [विळ]) (क) ना. - सिद्धता; विस्तार; विवरण; विशालत्व.
 परु (परु) (क) ना. - गतवर्ष; गेले साल; गुदस्त; 'पर' पहा.
 परुहार (परुहार) (सं) ना. - घोडा.
 परुव (परुव) (क) ना. - पर्व; सण; उत्सव; क्रांतिकाल; संक्रमणकाल; संक्रांत.
 परुष (परुष) (सं) वि. - घट्ट; ओबडधोबड; निष्ठुर; कर्कश; असंस्कृत; स्थूल. 'गडसु' पहा.
 परुषि (परुषि) (क) वि. - गोड; रुचकर.
 परुस (सकळु) (परुस [सकळु]) (क) ना. - स्पर्शमणि; स्पर्शशिला; परीस.
 परे (परि) (क) धा. - पसरविणे; अस्ताव्यस्त करणे; जखम भरून येणे; फाडणे; कातरणे; फेकून देणे.
 (क) ना. - सापाची कात; चर्मवाय; टिमकी; हलगी; डोळ्यावरील सारा; पातळ पांघरण; निंदा.
 —पु (पु) (क) ना. - वाढ; विस्तार.
 परेत (परि) (सं) वि. - मृत; प्रेत; मेलेला; वियोग पावलेला. (सं) ना. - भूत; पिशाच.
 परेगणु (परिगणु) (क) ना. - डोळ्याचा बुबुळावरील सारा; बुबुळावरील कवडी.
 —मर्तु —राज (परु, -राज) (सं) ना. - यमधर्म; मृत्युदेव; भूमि.
 —वास-वन (वास-वन) (सं) ना. - स्मशान; मसण; मसणवट; रुद्रभूमि.
 परेघवि (घुः) (परिघवि [घुः]) (सं) अ. - परवा; परवाचे दिवशी; उद्या.
 परोक्ष (परिपेक्ष) (सं) वि. - समोर नसणारे; डोळ्याला न दिसणारे. गुप्त.
 —ज्ञानी (परु, -ज्ञानी) (सं) ना. - अदृष्ट जाणणारा; भविष्य ज्ञानी; दूर दृष्टीवा.
 परोपकार (परिपेकार) (सं) ना. - दुसऱ्याचे हित; इतरांना केलेले साह्य.

परोपकारि (रिन्) (परिपेकारि [रिन्]) (सं) ना. - दुसऱ्याचे भले करणारा.
 पर्बु (परु) (क) धा. - कुजबुजणे; गुणगुणणे; कानांत सांगणे.
 पर्जन्य (परुज्य) (सं) ना. - आकाश; मेघ; वृष्टि; इंद्र.
 —मापक (मापक) (सं) ना. - पाऊस मापण्याचे साधन.
 पर्ण (परु) (सं) ना. - पान; पंख; विड्याचे पान; बाणाचे पीस.
 —अद, अशन (अद, अशन) (सं) ना. - पान खाणे; विडा खाणे.
 —उटज, -कुटि (—उटज, -कुटि) (सं) ना. - शोपडी; पानाचे छप्पर. कूड.
 पर्णसि (परुसि) (सं) ना. जलमंदिर; शीत हवेचे ठिकाण; फळभाजी; कमर; श्रृंगार; अलंकार; परिमळ द्रव्य; उटणे.
 पर्णि (परुणि) (सं) ना. - झाडपाला; वेळी; पानवेल.
 पर्दु (परुदु) (क) ना. - गिधाड; गरुड.
 —तेर (तेर) गरुडवाहन; विष्णु.
 पर्दुदेर (परुदुदेर) (क) ना. - गरुडावर बसणारा; विष्णु.
 पर्प (परुप) (सं) ना. - कोवळे गवत; पांगुळ गाडा; बावागाडी; कुवडी.
 पर्परिके (परुपरिके) (क) ना. - कर्कशता; असंस्कृतता; धीटपणा; कठोरता.
 पर्परीक (परुपरिक) (सं) ना. - सूर्य; अग्नि; जलाशय; सरोवर; तलाव; 'कोळ' पहा.
 पर्बु (परु) (क) धा. - वाढणे; पसरणे; रुंद होणे.
 —ने (ने) (क) ना. - गाढ; विस्तार; प्रसार; रुंदी.
 पर्यंक (परुयंक) (सं) ना. - पलंग; माचा; पालखी; आसन; अंथरण; वीरासन.
 —भोगि (भोगि) (सं) ना. - एक सर्प.
 पर्यटन (रित) (परुयटन [रित]) (सं) ना. - प्रवास; प्रदक्षिणा; फिरती; प्रयाण; जलपर्यटन; समुद्रसंचार.
 पर्यंत (तर) (परुयंत [तर]) (सं) अ. - पावेतो; तो; वेरी. (सं) ना. - सीमा; मर्यादा; क्षितिज; बाजू; अंत; शेवट. 'गडि' पहा.
 पर्यय (परुयय) (सं) ना. - बदली; पालट; पर्याय; आवर्तन; समारोप; नाश; वेळेचा व्यय; नुकसान; अनियमितता; भ्रम; कर्तव्य विस्मृति; विरोध.
 पर्यवसान (परुयवसान) (सं) ना. - शेवट; अंत; निर्णय; परिणाम; समारोप.
 पर्यवसायि (यिन्) (परुयवसायि [यिन्]) (सं) वि. - शेवट गाठणारा; कड लावणारा.
 + आनंद पर्यवसायि (अनंदपरुयवसायि) (सं) ना. - सुखांतिका; आनंदाचा शेवट असलेले नाटक.

शोक पर्यवसायि (शोकपर्यवसायि) (सं) ना. -

दुःखांतिका; दुःखांत नाटक.

पर्यवसित (पर्यवसित) (सं) वि. - संपलेले; शेवट लागलेले;
नष्ट; गमावलेले; निश्चित.

पर्याष्टि (पर्याष्टि) (सं) ना. - आहार; खाद्य; खाद्यपेय.

पर्यवस्ये (स्या) (पर्यवस्ये [स्य]) (सं) ना. - विरोध;
नाकबुली; खंडन; विसंगती.

पर्याकुल (पर्याकुल) (सं) वि. - भ्यालेला; बेलबल; वेशुद्ध;
चंचल; व्याकुल; तळमळणारा.

(सं) ना. - गडबड; गोंधळ.

पर्याण (पर्याण) (सं) ना. - बोव्याचे जीन; खोगीर.

‘हलण’ पहा.

पर्याप्त (पर्याप्त) (सं) अ. - यथेष्ट; यथेच्छ; मनसोक्त;
आकंठ.

(सं) वि. - भरलेले; व्याप्त; मिळवलेले; समाधान पावलेले;
संतुष्ट.

पर्याप्ति (पर्याप्ति) (सं) ना. - प्राप्ति; लाभ; तृप्ति; समाधान;
अंत; शेवट; निर्णय; सामर्थ्य; योग्यता. ‘तण्डु’ पहा.

पर्याय (पर्याय) (सं) वि. - दुसरी बाजू; अन्य पक्षी;
उलट बाजूने; अप्रत्यक्ष.

(सं) ना. - पाळी; ओळ; क्रम; रीत.

(सं) अ. - बाहेरच्या बाहेर.

—शयन (शयन) (सं) ना. - पाळीप्रमाणे घेतलेली
निद्रा; पहारा.

पर्यालोचन (पर्यालोचन) (सं) ना. - सूक्ष्म विचार;
निश्चित ज्ञान; सत्यदर्शन; यथार्थता.

पर्याप्त (पर्याप्त) (सं) ना. - विनिमय; अदलाबदल;
विपर्यास; व्यत्यास; सार्वत्रिक प्रसार; भिरकाटणे.

पर्युत्सुक (पर्युत्सुक) (सं) वि. - आतुर; गोंधळाचें;
उत्साहपूर्ण; खिन्न; दुःखित.

पर्युपासन (ने) (पर्युपासन [ने]) (सं) ना. - सेवा;
अनुसरण; अनुष्ठान.

पर्युषित (पर्युषित) (सं) वि. - शिले; उष्टे; उच्छिष्ट.

पर्व (पर्व) (सं) ना. - सण; संभ्रमसमय; पुण्यकाल; पर्वणी;
गाठोडे; लोखंडी सळी; अध्याय प्रकरण; काल; संक्रमण काल.

पर्वत (पर्वत) (सं) ना. - मोठा डोंगर; गिरी; अद्रि.

—अरि; रिपु (७०, ७५) (सं) ना. - इंद्र ; पर्वतेश्वर

—नाथ, -राज (७५, ७५) (सं) ना. - पर्वतेश्वर;

हिमालय; महागिरी.

पर्वलसु (पर्वलसु) (क) धा. - बाजूला जाणे; बाजूला होणे;
खाली उतरणे.

पर्वु (पर्वु) (क) धा. - पसरणे; वाढणे; रुंद होणे;
विस्तार पावणे; विस्कळणे.

पल् (पल्) (क) ना. - दंत; दात.

—परे (परे) (क) ना. - दात खाणे; दात वाजणे;
कटकट ध्वनि.

—मसे (मसे) (क) धा. - दात चावणे; दात खाणे;
क्रोधाविष्कार करणे.

—मोरे (मोरे) (क) धा. - तोंड वेगाडणे; तोंड पसरणे;
दीनपणे मागणे.

पल (लवु) (पल [लवु]) (क) वि. - अनेक; पुष्कळ; अधिक;
काहीं, कित्येक

(क) ना. - मांस; गवत; तीन तोळ्याचे वजन.

पलगण (पलगण) (सं) ना. - बहुनेत्र; इंद्र.

पलगे (पलगे) (क) ना. - फलक; फळी; ढाल; ढोल; चर्मवाद्य;
खेळ. ‘गुरुणि’ पहा.

पलगंड (पलगंड) (क) ना. - राजा; गवंडी; तुरंग; दीर्घ कष्ट.

पलमे (मे) (पलमे [मे]) (क) अ. - कैकवेळी; कित्येकदा;
अनेक प्रसंगीं.

पलल (पलल) (सं) ना. - मांस; राक्षस; राड; चिखल.

पलसु (नसु) (पलसु [नसु]) (क) ना. - फणसाचें झाड;
फणस.

पलांडु (पलांडु) (सं) ना. - कांदा, कंदर्प. ‘ईरळि’ पहा.

पलायन (पलायन) (सं) ना. - पळ; धावन; धाव; यःपळाय;
युक्तीने निसटणे.

पलायित (पलायित) (सं) वि. - पळून गेलेला; पळविलेला;
स्थानभ्रष्ट.

पलाल (पलाल) (सं) ना. - बाळलेले गवत; पिंजर; करड;
कोंडा; पोकळी

—दोहद (दोहद) (सं) ना. - आम्रवृक्ष.

पलास (पलास) (सं) ना. - पळस; किंशुकवृक्ष; पान; फूल;
हिरवा रंग.

पलित (पलित) (सं) वि. - वृद्ध; पिकलेला; पांढऱ्या केसाचा.

पल्लुगुण (पल्लुगुण) (क) ना. - फाल्गुन; अर्जुन; पार्थ.

पल्लुबु (पल्लुबु) (क) धा. - दुःख देणे; अपमानित करणे;
हळहळणे; कुंथणे; ‘हल्लु’ पहा. व्यथा होणे; दया येणे;

मन विरगळणे; ‘मरुगु’ पहा.

पल्यंक (पल्यंक) (सं) ना. - पर्यंक; पलंग.

पल्ययन (पल्ययन) (सं) ना. - खोगीर; पलाण; ‘हलण’
पहा.

पल्लविक (पल्लविक) (क) ना. - पालखी; शिबिका; तिरडी.

पलंग (पलंग) (क) ना. - माचा; पलंग; बाजले; बिछाना.

पलट (पल्लट) (क) ना. - पर्यस्त; अदलाबदल; क्रांति; व्यत्यास;
उलटापालट; अव्यवस्था.

—इसु (असु) (क) धा. - व्यवस्था करणें; बदल होणें.

पलटित (पल्लटित) (क) वि. - उलटलेला; व्यत्यासित; खाली
ढोकें वर पाय झालेला.

पल्लण (पल्लण) (क) ना. - जीवन; खोगीर; पालाण.

पल्लमरि (पल्लमरि) (क) ना. - हत्तीचें पिल्लें; शरभ.

पल्लव (पल्लव) (सं) ना. - पालवी; कोवळी पानें; मोड; नवांकुर;

लहानशाखा; पदर; एक राजवंश; सर्प; अलत्तरस; लाख;

शक्ति; कुसळ; कंकण; वाक्की; प्रेम; विनोद; चान्चल्य.

—अंकुर (अंकुर) (सं) ना. - आधार; शाखा; पांदा.

—अस्त्र (अस्त्र) (सं) ना. - काम; मदन; मन्मथ.

पल्लवक (पल्लवक) (सं) ना. - कामुक; उपपत्ति; उपपत्नी;

अशोकवृक्ष; एक माषा; मंजिरी; नव पालवी; व्यभिचारी;

विट.

पल्लवपाणि (पल्लवपाणि) (सं) ना. - पालवीप्रमाणें हात

असलेला; निमूळते हात असलेला.

पल्लवावरे (पल्लवावरे) (क) ना. - पालवीप्रमाणें ओठ असलेली

तन्वंगी, सुंदरी.

पल्लवि (पल्लवि) (क) ना. - ध्रुपद; ध्रुवपद; पालुपद; पालवपद.

पल्लवित (पल्लवित) (सं) वि. - पालवी फुटलेले; मोड आलेले;

फुललेले.

पल्लविसु (पल्लविसु) (क) धा. - अंकुरणें; वाढणें; चिगरणें; फुटणें.

पल्लि (ह्री) (पल्लि [पल्लि]) (सं) ना. - खेडे; लहान गांव; घर.

(क) ना. - पाल; सरड्याच्या जातीचा प्राणी.

पल्लिलि (पल्लिलि) (क) ना. - बोतरा; दात नसलेला; सूर्य; कोष्टी

कांठी.

—बाय (बाय) (क) ना. - दांत नसलेले तोंड.

पल्लल (पल्लल) (सं) ना. - जलाशय; सरोवर; तलाव;

पल्लडिसु (पल्लडिसु) (क) धा. - झोपणें; झोपविणें; निद्रा घेणें;

ओढणें; विचरणें; रेघ ओढणें; लुटणें.

पल्लण (ण) (पल्लण [ण]) (क) ना. - प्रयाण; माप; वजन;

निश्चित ज्ञान; विश्रांति; औचित्य; शक्ति; सामर्थ्य; विषय;

संमति.

पल्लणिगे (के) (पल्लणिगे [के]) (क) ना. - ओवणी; जमवणी;

जमणें; जोड.

पल्लणिसु (पल्लणिसु) (क) धा. - ओवणें; जमवणें; समाविष्ट

करणें; घालणें. 'तेचिसु' पहा.

पल्लणसरि (पल्लणसरि) (क) ना. - निश्चय; प्रमाण; विद्वान;

विश्वास; श्रद्धा.

पव (पव) (सं) ना. - वारा; पवन; शुद्धि; चालण; शेणगोळा.

पवन (पव) (सं) ना. - वारा; वायु; निवड; चालणी;

पाणी; कुमाराचें चाक.

—नी (नी) (सं) ना. - झाडणी; झाडू; चवरी.

—अशन, -भुक् (अशन, -भुक्) (सं) ना. - साप.

—ज (ज) (सं) ना. - मारुति; मीम; अग्नि.

—पथ (पथ) (सं) ना. - आकाश; वातावरण.

—परि (परि) (सं) ना. - योगानुष्ठान; प्राणायाम.

—व्याधि (व्याधि) (सं) ना. - संधिवात; कृष्णमंत्री; उद्वेग.

पवमान (पवमान) (सं) ना. - हवा; वायु; पवित्र अग्नि;

वायुस्तुति; वाय्याचे गाणें; पवनस्तोत्र.

पवळ (पवळ) (क) ना. - प्रवाळ; पोवळे; विद्रुम.

पवाड (पवाड) (क) ना. - पोवाडा; प्रशंसा; स्तुति; अतिमानुष-

कृति; अद्भुत कार्य; आश्चर्य; अवडंबर; स्तोम.

पवि (पवि) (सं) ना. - इंद्रायुध; वज्र; वीज.

पवित्र (पवित्र) (सं) वि. - शुद्ध; निर्मळ; दोषरहित; पापसुक्त;

पुण्यकर; निष्कलंक; जानवें; दर्माची अंगठी; मधले बोड;

मध; व्यायामातील पवित्रा; गाळणी; सोधने.

पवित्रक (पवित्रक) (सं) ना. - दर्म; कापूस; दवणा.

पवित्रकर (पवित्रकर) (सं) वि. - पवित्र करणारा; निर्मळ

करणारा.

पवित्रतर (पवित्रतर) (सं) वि. - अधिक पवित्र; अति निर्मळ;

पवुड (पवुड) (क) वि. - प्रौढ; वाढलेला; वयात आलेला.

पवुळि, (पौळि) (पवुळि, [पौळि]) (क) वि. - आवार; प्राकार.

तट; समोवतालची भिंत.

पव्वगे (ने) (पव्वगे [ने]) (क) अ. - अकस्मात्; शटकन्;

एकदम.

पव्वसे (पव्वसे) (क) ना. - तिलक; गोंदण; हातातोंडावरील

चित्र; मगर; 'मकरिके' पहा.

पव्वळिसु (पव्वळिसु) (क) धा. - अकस्मात येणें; दत्त म्हणून

उभे होणें; एकदम उद्वेगणें; आगंतुकपणें येणें.

पशु (पशु) (सं) ना. - गाय; पाळीव प्राणी; मृग; अजाण;

अज्ञानी; यज्ञपशु; शिवगण; इंद्रियविकार; पशुदेवता; समदृष्टि.

पशुकर्म (पशुकर्म) (सं) ना. - पशुप्रमाणें काम करणारा;

यज्ञ; पशुभोग.

पशुपति (पशुपति) (सं) ना. - गणप्रमुख; शिव; देवेंद्र; वसव;

नंदी; यति; विरक्त; संन्यासी; सिंह; गुराखी.

पशुराज (पशुराज) (सं) ना. - सिंह; पशूंचा राजा.

पश्चात् (पश्चात्) (सं) अ. - नेतर; त्यावर; तदनंतर; आणखी;

मागाहून.

—ताप (ताप) (सं) ना. - कृती घडल्यानंतर वाईट वाटून

घेणें; विषाद; दुःख; अनुताप.

पश्चिम (पश्चिम) (सं) ना. — प्रतीची; मावळती; मागलें;
शेवटचें; अस्त.

— अचल, अदि (अचल, अदि) अस्तगिरी; पश्चिम पर्वत.

पस (पस) (क) ना. — आशा; आकांक्षा; इच्छा.

पसदन (पसदन) (क) ना. — प्रसाधन; अलंकार; भूषण;

दागिना; वस्तु; चीजवस्त.

पसर (पसर) (क) ना. — प्रसर; प्रवार; दुकान; समूह; संभावना
प्रसिद्धि.

— इसु (इसु) (क) धा. — वाढणें; विस्तारणें; प्रसिद्ध होणें;
निघणें.

पसरु (पसरु) (क) धा. — हिरवे होणें; काढणें.

पसले (पसले) (क) ना. — गवत; हिरवळ.

पसार (य) (पसार [य]) (क) ना. — अनुग्रह; उपकार;

बहुमान; प्रसाद; कृपा; आज्ञा; वर; 'हसाद' पहा. मिठाईचे
दुकान. प्रसार.

पसायत (पसायत) (क) ना. — महसूलाधिकारी.

पसि (पसि) (क) धा. — भूक लागणें; आहार मागणें; आतुर
होणें; इच्छिणें.

(क) ना. — भूक; ओल; सांडपाणी; दलदल; हिरवे कचें; उंबरा;
प्रारंभस्थान; मूळस्थान; 'होसतिल' पहा.

पसिमे (पसिमे) (क) ना. — ओल; उंबरा; नावीन्य.

प (ह) सिधु (प [ह] सिधु) (क) ना. — भूक; बुभुक्षा;
खाण्याची इच्छा.

पसु (पसु) (क) धा. — कातरणें; विभागणें; वाटून देणें.

(क) ना. — पशु; जनावर; मृग; वाटा; हक्क; भूक;
कोमलता; अर्भक; हक्कदारी; मागीदारी.

पसुने (पसुने) (क) ना. — विभाग; वाटणी; वाटा.

पसु (सु) वे (पसु [सु] वे) (क) ना. — पोते; मोठ्या
तोंडाची पिशवी; रंद तोंडाची पिशवी.

पसुवेवळ (पसुवेवळ) (क) ना. — व्यापारी; फेरीवाला;
खेडोपाडी फिरणारा व्यापारी.

पसुपु (पसुपु) (क) ना. — भूक; ओल; कोवळिक; हिरवा रंग

पसुळे (पसुळे) (क) ना. — मुलगा; शिशु; अर्भक; बाळ; पुत्र.

— तन (तन) (क) ना. — कौमार्य; दैव्यत्व; बाळपण;
कोमलता.

पसे (पसे) (क) ना. — भूक; मणि; चटई; अंथरण, वधूवरासाठीं
घातलेली बैठक; कोरडे भाषण; काथ्याकूट; बडबड

पसेनिल (पसेनिल) (क) धा. — भूक लागणें; लम होणें. लमाला
तयार होणें.

पसेमणे (पसेमणे) (क) ना. — वधूवरांना एकत्र बसण्याचा
पाट; चौरंग; पलंग.

पहरे (पहरे) (क) ना. — प्रहर; पहारा; तीनहीसांज.

पळ (पळ) (क) ना. — फळ; पिकलेले फळ; एक काळावधी.

पळक (पळक) (क) ना. — विजेची चमक; चकाकी; रुढी;

संप्रदाय; व्यवहार; चट; अभ्यास; शिक्षण; सिद्धता. 'मिनिकु'
पहा.

पळकिसु (पळकिसु) (क) धा. — चकाकणें; शोभणें; प्रकाशणें;
उत्तेजित होणें.

पळकु (पळकु) (क) ना. — स्फटिक; 'हरळ' पहा.

पळगु (पळगु) (क) धा. — साधु होणें; जुळवून घेणें; बापरात
येणें; व्यवस्था करणें; 'ईलागु' पहा.

पळ (ळ) चु (पळ [ळ] चु) (क) धा. — सहन करणें; मारणें;
प्रवेशणें; संबंध येणें; विरोधणें; हरकत घेणें; हल्ला करणें.

(क) ना. — हरकत; अडचण; विरोध, संघटना;

संबंध; मागसलेपण.

पळंचले (पळंचले) (क) धा. — बडबडणें; चोप देणें; अंगावर
चाळून जाणें.

पळंचे (पळंचे) (क) अ. — तळपून; चमकून; चकचकितपणें

पळति (पळति) (क) ना. — पदाति; सैनिक; पायदळ.

पळदि (पळदि) (क) ना. — हळद; पिवळा रंग; कढी.

पळमे (पळमे) (क) ना. — जुनाटपणा; सनातनत्व; पुराण; जुना
इतिहास.

पळयि (वि) सु (पळयि [वि] सु) (क) धा. — प्रलापणें; दुःख
करणें; निरर्थक बडबडणें; एरंडाचे गुन्हाळ लावणें; 'गळपु'
पहा.

पळव (पळव) (क) ना. — प्रलाप, दुःख. वायफल बोलणें.

पळवाड (पळवाड) (क) ना. — जुनाट खेडें.

पळवातु (पळवातु) (क) ना. — वेद.

पळवि (यि) ने (पळवि [यि] ने) (क) ना. — ध्वज, बावटा;
निशाण; गुढी.

पळवे (पळवे) (क) ना. — जुने नातें.

पळसु (पळसु) (क) धा. — जूने होणें; रुचि बिघडणें; निरुपयुक्त
होणें.

पळह (पळह) (क) ना. — ढोल; नगारा; चर्मवाद्य; 'पटह' पहा.

पळार (पळार) (क) ना. — फळाहार; फराळ; फळांचा आहार;
अल्पाहार; उपहार.

पळाळ (पळाळ) (क) ना. — कष्ट; फसवणूक; निष्फळता; दोष;
कीड; ठक; कुहक; वंचक.

पळि (पळि) (क) धा. — निंदा करणें; दोष देणें; शिवी देणें;
तिरस्कार करणें;

(क) ना. — निंदा; तिरस्कार; शिवीगाळ; घसरगुंडी;
समानता; सारखेपणा; वस्त्र; कपडे.

पल्लिक (कु) (पल्लिक [कु]) (क) ना. - स्फटिक.
 पल्लिबु (पल्लिबु) (क) ना. - निंदा; दुर्लौकिक; बदनामी; टोचून बोलणे.
 पल्लिबाबुने (पल्लिबाबुने) (क) ना. - पादुका; खडावा; पादरक्षा; पादत्राण.
 पल्लिहत्त (पल्लिहत्त) (क) ना. - प्रतिनिधी; प्रतिपक्षी; विरोधी.
 पल्ल (लुव) (पल्ल [लुव]) (क) ना. - अरण्य; जंगल; वन; आच्छादन; भाता; पांवरुण; केरकचरा; सूज; अशांतता; दावाशि; 'कस' पहा.
 पल्लुकु (पल्लुकु) (क) ना. - स्फटिक.
 पल्लुकु (पल्लुकु) (क) घा. - रेडणे; दाबणे; ठासून मरणे; टकलणे.
 पल्लुबगे (पल्लुबगे) (क) ना. - व्यर्थ अपेक्षा; दुराशा; दुर्गुण.
 पल्लेय (पल्लेय) (क) वि. - जुने; प्राचीन; मागील;
 (क) ना. - वृद्ध; वयस्क.
 पल्ले (पल्ले) (क) ना. - निवास; ठिकाण; जमीन; अंथरुण; बाजू; पक्षी.
 पल्लिग (पल्लिग) (क) ना. - फळ पिकविणे; अढी.
 पल्लचने (पल्लचने) (क) अ. - निश्चितपणे; विवेचून; स्पष्टतया.
 पल्ल (पल्ल) (क) ना. - डबकें; ओहोळ; लहान प्रवाह.
 पल्लने (पल्लने) (क) अ. - लागलीच; लौकर.
 पल्लित (पल्लित) (क) ना. - पान; पर्ण; कापूस.
 पल्लि (ल्लि) (पल्लि [ल्लि]) (क) ना. - खेडे; लहान गाव; कुग्राम.
 पांशु (सु) (पांशु [सु]) (सं) ना. - घाण; पाप; धूल; कुजटपणा.
 पांशु (सु) ल (पांशु ल [सु] ल) (सं) वि. - धूलमय; पापी; कुजके.
 (क) ना. - लंघट; व्यभिचारी.
 पांशु (सु) ले (पांशु ले [सु] ले) (क) ना. - दुःशील; व्यभिचारिणी; दुर्वर्तनी स्त्री.
 पाक (पाक) (सं) ना. - पक्वान्न; औषध; शिजलेले अन्न; परिणाम; पूर्णता; परिपक्वता; सिद्धौषध; एक दैत्य; बोकड; पाकिस्तान.
 पाकरिपु (पाकरिपु) (सं) ना. - पाकशासन; इंद्र; पाकराक्षस संहारणारा.
 पाकशाले (पाकशाले) (सं) ना. - स्वयंपाक घर; बल्लव शाळा.
 पाकशास्त्र (पाकशास्त्र) (सं) ना. - सैपाकपाणी; स्वयंपाकाचें शास्त्र.
 पाकीट (पाकीट) (अ-दे) ना. - पैसे ठेवण्याची पिशवी; हमीणी; लखोट्या; कागदाचे पाकीट.

पाकु (पाकु) (अ-दे) ना. - स्तुति; पक्वान्न; खाद्य; फराळ; पगडी; रुमाल.
 पाकुल (पाकुल) (क) ना. - प्राकार; आवार; हजार.
 पाक्षिक (पाक्षिक) (सं) वि. - पंथरा दिवसाचे; द्विस्ताह, शुक्ल व कृष्ण पक्षसंबंधी.
 —पत्र (पत्र) (सं) ना. - पंथरा दिवसांनी निवणारे वृत्तपत्र; पाक्षिक.
 पाखंड (पाखंड) (सं) ना. - दुसऱ्या धर्माचा मनुष्य; नास्तिक; चार्वाक; बौद्ध; वेदविरुद्ध.
 पाग (पाग) (क) ना. - घोडदळ; अश्वसैन्य; घोड्याची पागा.
 पागड (पागड) (क) ना. - पादुका; खडावा; पादरक्षक.
 पागद (पागद) (क) ना. - प्राकृत भाषा; संस्कृतोत्पन्न अपभ्रंश भाषा.
 पागल (गार) (पागल [गार]) (क) ना. - प्राकार; आवार; अंगण; तट; किल्ला; कोट.
 पागुड (पागुड) (क) ना. - नेसण; वापरण्याचे वस्त्र; लावून घेण्याचे वस्त्र.
 पांक्त (पांक्त) (सं) वि. - पंक्तीचा; क्रमवद्ध; ओळीत असलेला; बारी; पाली.
 पांगु (पांगु) (क) ना. - रीत; पद्धति; क्रम; मार्ग.
 पाचक (पाचक) (सं) ना. - स्वयंपाकी; आचारी; शिजवणारे; वितळविणारे; पचविणारे.
 पाचन (पाचन) (सं) ना. - जीर्णता; पचनक्रिया; प्रायश्चित्त; अग्नि; वितळण्याची क्रिया; आमटी.
 पाचल (पाचल) (सं) ना. - आचारी; बल्लव; सैपाकी; अग्नि; वायु.
 पाचि (पाचि) (क) ना. - शेवाळ; अंतर्गंगा.
 पांचजन्य (पांचजन्य) (सं) ना. - विष्णूच्या हातातील शंख; बाँब; शंखध्वनि.
 पांचभौतिक (पांचभौतिक) (सं) वि. - पंचमहाभूतासंबंधी.
 पांचवार्षिक (पांचवार्षिक) (सं) वि. - पांच वर्षांचे; पाच वर्षासंबंधी.
 —योजना (ने) (पांचवर्षा [ने]) (सं) ना. - पांच वर्षांत होणाऱ्या कामाचा संकल्प.
 पांचाल (पांचाल) (सं) ना. - द्रुपद राजाचें राज्य; एकदेश.
 पांचालि (ली) (पांचालि [ली]) (सं) ना. - द्रुपदकन्या; द्रौपदी.
 पांचालिका (के) (पांचालिका [के]) (सं) ना. - करपुतळी; खेळाची वस्तु; खेळ.
 पाट (पाट) (क) ना. - गीत; रुढी; वर्तन; विस्तार; हंदा.
 पाटक (पाटक) (सं) ना. - फोडणारा; मागकरणारा; खेड्याचा

एक भाग; संगीतातील वाद्य; नदीकाठ; सागरतीर. भांडवलाचा नाश; पाण्याचा उतार; खेळातील दान.
 पाटञ्चर (पाटञ्चर) (सं) ना. - चोर; दरवडेखोर; चोरी करणारा.
 पाटन (पाटन) (सं) ना. - तडा; काठिण्य; आवेश; निष्ठुरता; क्षिरपणी.
 पाटल (लि) (पाटल [ल]) (सं) ना. - गुलाब; तांबडा वर्ण.
 पाटलिपुत्र (पाटलिपुत्र) (सं) ना. - मगध देशाची राजधानी; पाटणाशहर.
 पाटव (पाटव) (सं) ना. - पटुत्व; कौशल्य; जाणतेपणा; नैपुण्य; बुद्धिमत्ता; चैतन्य; हुरूप; चुणचुणीतपणा; शस्त्रधार.
 पाटि (पाटि) (क) ना. - क्रम; रुंदी; रीत; आकार; रूप; समानता; सारखेपणा; हरकत; विरोध; अवनती; विनाश; कामाचा संभार.
 पाटित (पाटित) (सं) वि. - फोडलेले; दुर्मंगलेले; निवडलेले; शोषलेले.
 पाटिसु (पाटिसु) (क) धा. - विस्तारणे; अधिक होणे; उपचार करणे; सेवा करणे; ओलांडणे; प्रवासाला निघणे
 पाटु (पाटु) (क) ना. - स्थिति; गति; अवस्था; पतन; अवनति; अनुभव; गोणपाट.
 पाठ (पाठ) (सं) ना. - वाचनाचा धडा; शिक्षण; गुरुमुखाने घेतलेले ज्ञान; अभ्यास; यत्न.
 —क (ठ) (सं) ना. - प्रशंसक; शिक्षक.
 —शाळा (ले) (—पाठ [ल]) (सं) ना. - विद्यामंदिर; शाळा; शिकण्याचे स्थान
 पाठांतर (पाठांतर) (सं) ना. - लेखांतर; पाठभेद; लेखनांतील अन्य लेख.
 पाठीन (पाठीन) (सं) ना. - एक जातीचा मासा.
 पाडग (पाडग) (क) ना. - पायदळ; पदाति; पायांतील तोडा; वीराच्या पायांतील कडे; साखळी.
 पाडलि (पाडलि) (क) ना. - पाडळीचे झाड; तांबडारंग; पाटल.
 (क) धा. - विटणे; रंग जाणे; फिकुटणे; विरूप होणे; दुःस्थितीला पोहोचणे.
 पाडि (पाडि) (क) ना. - खेडे; ग्राम; गवताचे रान; सेना; बसती; स्थान; घरटे; बीड.
 पाडिव (पाडिव) (क) ना. - पाडवा; प्रतिपदा.
 पाडु (पाडु) (क) धा. - गाणे.
 (क) ना. - गीत; गायन; अवस्था; अनुभव; कष्ट; रीती; पद्धति; वर्तन; पद्य; सारखेपणा; समानता; सौंदर्य; पाड; पक्वता; पूर्वस्थिति.
 पाड्य (पाड्य) (पाड्य [पाड्य]) (क) वि. - प्रतिपदा; पाडवा.

पाणि (पाणि) (सं) ना. - हात; हस्त; कर.
 —ग्रहण (पाणि) (सं) ना. - विवाह; लग्न.
 पाणिनी (पाणिनी) (सं) ना. - एक संस्कृत व्याकरणकार; पाणिनी.
 पाणिपट्ट (पाणिपट्ट) (क) ना. - पाणी पिण्याचे भांडे; लिगासन; लिगपीठ; शालुंका; लिगाची बैठक.
 पांडित्य (पांडित्य) (सं) ना. - विद्वत्ता; शास्त्रज्ञान; सहाय्यपणा; नैपुण्य; पंडितगिरी.
 पांडिवाळ (पांडिवाळ) (क) ना. - स्वच्छ करणारा; धुणारा.
 पांडु (पांडु) (सं) ना. - पांढरा रंग; पिवळसर पांढरा रंग; पांढरा हत्ती.
 पांडुर (पांडुर) (सं) वि. - पांढरें; पांडुरका.
 पांडुरंग (पांडुरंग) (सं) ना. - पंढरीचा विठोबा; विठ्ठलमूर्ति.
 पांड्य (पांड्य) (क) ना. - दक्षिणेतील एक प्राचीन राज्य.
 पाणव (पाणव) (क) ना. - जार; व्यभिचारी; 'सितंग' पहा.
 पाणवे (पाणवे) (क) ना. - व्यभिचारिणी; जारिणी; 'सितंगे' पहा.
 पात (पात) (सं) वि. - रक्षित; पालित.
 (सं) ना. - पतन; नीचता; अवनति; गळती; झड; दोष; प्रमाद; अवगुण.
 पातक (पातक) (सं) ना. - पाप; दोष; पापिष्ठ; अपराध; अपराधी.
 पातकि (पातकि) (सं) वि. - पापी; पापिष्ठ; पाप करणारा.
 पातर (पातर) (क) ना. - पात्र; नट; नर्तन; नट्यावट्टा; योग्यता; योग्य पुरुष.
 पातरगिन्नि (पातरगिन्नि) (क) ना. - पाखरू; वेश्या; नर्तकी; नटी; फुलपाखरू.
 पातकि (पातकि) (सं) ना. - पदार्थाची वरची बाजू. वरचा भाग. सळ.
 पाताल (ळ) (पाताल [ल]) (सं) ना. - नागलोक; भूलोकाखालील लोक.
 पाताळगंगा (गे) (पाताळगंगा [गंगा]) (सं) ना. - पाताळांतील गंगा; सुप्त नदी.
 पाति (ति) (पाति [ति]) (क) ना. - अळें; कोंडालें; वाफा; आळवार.
 पातिव्रत्य (पातिव्रत्य) (सं) ना. - पति हाच देव समजून केलेले आचरण.
 पातु (पातु) (सं) क्रि. - रक्षण करो; पा धातूचा तृतीय पुरुषी एकवचनी आज्ञार्थी प्रयोग.
 पात्र (पात्र) (सं) ना. - योग्यता; योग्य व्यक्ति; वस्तु ठेवण्याचे भांडे; नदीच्या प्रवाहाचे विस्तारक्षेत्र; नाटकातील नट; भूमिका वठवणारा; वेशधारी.

पात्रते (पात्रं, त्रै) (सं) ना. - योग्यता; जुळणूक; जोडगीर.
पात्रे (पात्रं) (क) ना. - पात्र; लोखंडाचे भांडे; मातीचे भांडे.
पात्रेय (पात्रेय, १०३) (सं) वि. - पात्रासंबंधी; योग्य.

(सं) ना - यज्ञ; द्रव्य.

पाथस् (थः) (पाथस् [थः]) (सं) ना. - पाणी; जल.
पाथेय (पाथेय, १०३) (सं) ना. - शिषोरी; प्रवासार्थ वेतलेली खर्ची.

पाथोद् (पाथोद्, १०३) (सं) ना. - वेध; पाणी देणे; आतिथ्य;
आकाश; मेघ.

पाथोनिधि (पाथोनिधि, १०३) (सं) ना. - समुद्र.

पाथोरुह (पाथोरुह, १०३) (सं) ना. - कमल.

पाद् (पाद्) (सं) ना. - पद; पाय; पाऊल; क. व्यपेक्षित; चरण;
मूळ.

—कटक (कटक, १०३) (सं) ना. - पायदळ.

—चारी (चारी, १०३) (सं) ना. - वाटसरू; पायी जाणारा;
निरोप्या; प्रेषित; जासूद.

—तळ (तळ, १०३) (सं) ना. - पायाचा तळवा.

पादत्राण (पादत्राण, १०३) (सं) ना. - पादरक्षा; जोडा; पायतन;
पायातील शक्ति.

पादप (पादप, १०३) (सं) ना. - झाड; वेली; पाटुका; खडावा;
घडबेची; शिडी.

पादपद्म (पादपद्म, १०३) (सं) ना. - चरणकमल; कमलोपम
पाऊल.

पादपूजे (पादपूजे, १०३) (सं) ना. - गुरूंच्या पावलाची पूजा.

पादपूरण (मे) (पादपूरण, १०३) (सं) ना. - च वै तु हि
सारखे पादपूरक शब्द; काव्यातील मात्रा जुळवण्यासाठी
योजलेले निरर्थक शब्द.

पादमूल (पादमूल, १०३) (सं) ना. - टाच; पायाचा घोटा;
पायाचा मागील भाग.

पादयुग्म (पादयुग्म, १०३) (सं) ना. - दोन्ही पाय; जोड पाय.

पादर (पादर, १०३) (क) ना. - व्यभिचार पात्र; 'हादर' पहा.

पादरक्षे (क्षा) (पादरक्षे, १०३) (सं) ना. - पादत्राण;
पायतन.

पादरि (पादरि, १०३) (क) ना. - पाटल वृक्ष; जारिणी; व्यभिचारिणी.

पादरिग (पादरिग, १०३) (क) ना. - जारिणीशी संबंध ठेवणारा;
जार; 'सितग' पहा.

पादरोहि (पादरोहि, १०३) (सं) ना. - वड; वटवृक्ष.

पादाक्रांत (पादाक्रांत, १०३) (सं) वि. - पायदळीं घेतलेले;
हताीं आलेले; आधीन झालेले; पराजित.

पादांत (पादांत, १०३) (सं) ना. - पायदळ; सैन्य.

पादाति (पादाति, १०३) (सं) ना. - निरोप्या; नोकर; पायदळ; सैन्य.

पादावर्त (पादावर्त, १०३) (सं) ना. - रहाटगाडगे; पायाने चालणारा
रहाट; पायरहाट; पोहरा.

पादि (पादि, १०३) (सं) ना. - मार्ग; वाट; रस्ता; पांद.

पाटुका (पाटुका, १०३) (सं) ना. - खडावा; पावलाच्या आकाराचा
टाक.

पाशोदक (पाशोदक, १०३) (सं) ना. - तीर्थ; गुरुदेवांचे चरणतीर्थ;
पाद प्रक्षालनाचें जल.

पाद्य (पाद्य, १०३) (सं) ना. - पायाशी संबंध असलेले; पादप्रक्षालन,
चरण धुतलेले पाणी.

पाद्री (पाद्री, १०३) (अ. दे) ना. - ख्रिस्तधर्मी/गुरु; ख्रिस्तमतो-
पदेशक; ख्रिस्त धर्माधिकारी.

पान (पान, १०३) (सं) ना. - पाणी; पेय; मादकपदार्थसेवन.

पानक (पानक, १०३) (सं) ना. - पन्हें.

पानगोष्ठि (पानगोष्ठि, १०३) (सं) ना. - दाख्याचा पिठा; मादक
पेय घेणाऱ्यांचा तांडा; दाखगुचा.

पानपात्र (पानपात्र, १०३) (सं) ना. - पेय घेण्याचें भांडे.

पानसुपारि (पानसुपारि, १०३) (अ. दे) ना. - तांबूल; विडा.

पानीय (पानीय, १०३) (सं) वि. - पानक; पिण्यायोग्य; पेय; पाणी.

पांथ (पांथ, १०३) (सं) ना. - वाटसरू; मार्गस्थ; प्रवासी.

पांथस्थ (पांथस्थ, १०३) (सं) ना. - प्रयाणिक; प्रवासी; वाटसरू;

पाप (पाप, १०३) (सं) ना. - दुष्कर्म; दुष्टकृत्य; अनीति; हिंसा;
द्रोह; खुलेपणा; दुष्ट मनुष्य.

पापग्रह (पापग्रह, १०३) (सं) ना. - अकल्याण करणारा ग्रह.

पापघ्न (पापघ्न, १०३) (सं) ना. - पापहारक; दुष्कर्मीयांचा नाश
करणारा; पापक्षालनी वस्तु; तीळ.

पापात्म (पापात्म, १०३) (सं) ना. - पापी मनाचा; दुर्वर्तनी; दुष्ट;
नीच.

पापिष्ठ (पापिष्ठ, १०३) (सं) वि. - दुष्कर्मा; पाप करणारा; दुष्कृत्यें
करणारा.

पापे (पापे, १०३) (क) ना. - लाडका; कौतुकाची वस्तु; बाहुली; पुत्र;
कूस; 'हा हे' पहा.

पाम (मा) (पाम, १०३) (सं) ना. - खरुज; कोरडी खाज;
कंझ.

पामर (पामर, १०३) (क) ना. - अश; असंस्कृत; अजाण; शेतकरी;
ग्रामीण; किरात; मूर्ख.

पामरि (पामरि, १०३) (क) ना. - ग्रामीण स्त्री; अशिक्षिता;
शेतकरीण.

पाय् (यु) (पाय्, १०३) (क) धा. - ओलांडणे; वाजून
जाणे; उडणे; दाटणे; दाटून जाणे; उडी मारणे; चोपणे; पुढे
सरणे; स्पर्शणे; वाखणे; मिठी मारणे.

पाय (पाय, १०३) (अ. दे) ना. - पाद; पाया; रीत; पद्धति.

पायक (पायक) (सं) ना. - नोकर; निरोप पोचवणारा;
 सैन्यातील वीर; वेषधारी.
 पायदळ (पायदळ) (क) ना. - पदाति; पादचारी; सैनिक;
 पतिसेवा.
 पायवट (पायवट) (क) ना. - पायांतील तोडा; पायांतील
 धार्मिक कंकण.
 पायवचारू (पायवचारू) (क) ना. - जायति; जाग; स्वर्धा;
 शयंत; पाण्याची ओढ; वेग.
 पायशुद्ध (पायशुद्ध) (सं) ना. - पायाशुद्ध; धर; स्थिर-
 पादभूमि.
 पायस (पायस) (सं) ना. - परमान्न; खीर; देवदार; धूप.
 पायजमा } (पायजमा)
 पायजाम } (पायजाम) (अ.दे) ना. - विजार, चोळणा.
 पार (रु) (पा [रु]) (क) धा. - उडणें; निरीक्षणें; इच्छिणें;
 मागणें; समोर पाहणें; जाणणें.
 (क) ना. - निःसटण्याचें ठिकाण; उताराची जागा.
 पार (पा) (सं) ना. - परतीर; पैलीर; भाग; अंत; कार्य-
 समाप्ति; सीमा; संरक्षण; संकटमुक्ति.
 - काणिसु (काणिसु) (क) धा. - तड लावणें; पार
 होणें; संपविणें; समारोप करणें.
 - काणु (काणु) (क) धा. - शेवट गाठणें; तडीला
 जाणें; तड लावणें; संपवणें.
 - ग (गत) (ग [गड]) (क) वि. - पार पडलेला;
 तड गाठलेला; संपवलेला.
 पारंगत (पा [गड]) (सं) ना. - पैल गेलेला; शेवट पाहिलेला;
 प्रवीण; ज्ञानी; विद्वान्.
 पारज (पा [गड]) (अ.दे) ना. - पारा; रसायन.
 पारण (णे) (पा [गड]) (सं) ना. - उपोषणानंतरचा आहार;
 व्रतानंतरचें भोजन.
 पारणि (पा [गड]) (सं) ना. - अवज्याचें झाड; आवळा;
 आमलक.
 पारतंत्र्य (पा [गड]) (सं) ना. - दुसऱ्याच्या सांगण्याप्रमाणें
 वागणें; अधीनता; परावलंबन; अस्वातंत्र्य.
 पारद (पा [गड]) (सं) ना. - पारा; रसायन.
 पारदर (पा [गड]) (सं) ना. - परदारसक्ति; व्यभिचार;
 जारकर्म.
 पारदर्शक (पा [गड]) (सं) ना. - पलीकडचे दाखवणारा;
 पलीकडचे पाहणारा; आरपार दाखवणारे.
 पारमार्थ (र्थक) (पा [गड]) (सं) वि. -
 परमार्थसंबंधी; देवधर्मसाधनेसंबंधी; आध्यात्मिक; सत्य-
 ज्ञानात्मक; मोक्षकारण; वास्तविक.

पारंपर्य (पा [गड]) (सं) वि. - परंपरेनें आलेलें;
 अनुवंशिक; पिढ्यानुपिढ्या चालणारे; एकाकडून दुसऱ्याकडे
 आलेलें.
 पारलौकिक (पा [गड]) (सं) वि. - परलोकसंबंधी;
 देवधर्माविषयी.
 पारवश्य (पा [गड]) (सं) ना. - परवशता; परतंत्रता; विस्मरण;
 स्वत्वाचा विसर; मूर्च्छा.
 पारशव (पा [गड]) (सं) ना. - पोलाद; ब्राह्मण व शुद्र स्त्री
 यांची संतती; मिश्रजातीय संतती. मिश्रवर्णीय संतति.
 पारसि (सी) क (पा [गड]) (अ.दे) ना. - इराणी;
 परशियाचा रहिवासी; इराण देश; मिश्रवर्णीय संतति.
 पारारु (पा [गड]) (क) धा. - अडचण टाळणें; परतीर गाठणें;
 पार होणें; संरक्षित होणें; निभावणें; झेपणें.
 पारायण (पा [गड]) (सं) ना. - अभ्यास; पुनः पुन्हा पठण;
 आद्यंत वाचन; पठणसमाप्ति; परतीरगमन.
 पारावत (पा [गड]) (सं) ना. - पारवळ; पारवा; कबूतर.
 पारावार (पा [गड]) (सं) ना. - समुद्र; जलध्नी.
 पारिजात (तक) (पा [गड]) (सं) ना. - पारिजात वृक्ष;
 देवलोकीचा पुष्पवृक्ष.
 पारितोष (षक) (पा [गड]) (सं) ना. - वक्षीस;
 बहुमान; इनाम; उपायन; संभावना; देणगी; मानाची वस्त्रे;
 औचित्य.
 पारत्रिक (पा [गड]) (सं) वि. - परलोकासंबंधी; मोक्षाविषयी;
 सत्यज्ञानविषयक.
 पारिपथिक (पा [गड]) (सं) ना. - वाटमान्या; लुटारु;
 चांचेगिरी करणारा.
 पारिषार्थक (पा [गड]) (सं) ना. - नाटकांतील
 सूत्रधाराच्या आज्ञाजुची पात्रें.
 पारिप्लव (पा [गड]) (सं) वि. - हलणारा; दडी मारणारा;
 लंबकाप्रमाणे झुलणारा; आंदोलणारा; लेंवकळणारा.
 पारिभद्र (पा [गड]) (सं) ना. - कडुलिंबाचें झाड; निंब.
 पारिभाषिक (पा [गड]) (सं) वि. - परभाषेसंबंधी; विशिष्ट
 शास्त्रार्थाचें; परिभाषा संकेतात्मक; शास्त्रीय.
 पारिव (पा [गड]) (सं) ना. - पारवा; कबूतर. पारवळ.
 पारिवाण (ळ) (पा [गड]) (क) ना. - कपोत; कवडा;
 पारवा.
 पारिषद (पा [गड]) (सं) ना. - परिपदेत असणारा; सभासद;
 सभ्य; सभिक; राजाचा आस; राजसचीव.
 पारिषद्य (पा [गड]) (सं) ना. - श्रोता; प्रेक्षक; सभिक.
 पारिहार्य (पा [गड]) (सं) ना. - कंकण; काकण; धारणा;
 अधीनता; नुकसान भरपाई.

पारिहास्य (ಪಾರಿಹಾಸ್ಯ) (सं) ना. - विनोद; चेष्टा; हास्य.
 पारि (री) (ಪಾರಿ [०९]) (सं) ना. - हत्ती बांधण्याचा दोर;
 पाण्याची टाकी; जलपात्र; पाणी पिण्याचे भांडे; मोदकाची
 लाटी; पापडी.
 पारीण (ಪಾರೀಣ) (सं) ना. - पारंगत; विद्वान्; पंडित; कृतकृत्य.
 पारींद्र (ಪಾರೀಂದ್ರ) (सं) ना. - सिंह; नाग; आदिशेष; हत्तीचा
 राजा; ऐरावत.
 पारु (ಪಾರು) (क) धा. परीक्षणें; ज्ञान दृष्टीनें पाहणें; उढणें;
 उडी मारणें; पळणें; अपेक्षिणें; आशा करणें; आकांक्षिणें.
 (क) ना. - व्यभिचारी; होडी; नाव.
 —व (ळ) (क) ना. - शानी; सूक्ष्म दृष्टीचा ब्राह्मण; उडणारा.
 पारुवाण (वि) (ಪಾರುವಾಣ [३]) (अ. दे) ना. - पोषाल;
 आहारे; संभावना; व्यवहारी वर्तन; लोकाचार; हिशेबी वर्तन;
 विरहताप; मरण.
 पारुबळे (ಪಾರುಬळे) (क) ना. - चक्र; सुदर्शन; उडती बांगडी;
 उडती तबकडी.
 पारुबे (वे) टे (ಪಾರುಬೇ [३०] डी) (क) ना. - शिकार;
 मृगया; वन्य पशूंची हत्या.
 पारुबोज (जं) (ಪಾರುಬೋಜ [३०] ण) (क) वि. आसक्त;
 व्यभिचारी; उल्लु मद्यालजी; विटप; खलपुरुष.
 पारुण्य (ಪಾರುಣ್ಯ) (सं) ना. - कठोरता; काठिण्य; असंस्कृतता;
 अकुलीनता; रानटीपणा.
 पारुबेकु (ಪಾರುಬೆಕ್ಕು) (क) ना. - पिंगळा; शकुंतपक्षी;
 किलविला. 'आळिलु' पहा. खार.
 पारे (ಪಾರೆ) (क) ना. - पहार; कणा; आस; पहारीसारखा बाण;
 खडप.
 पारेलु (ಪಾರೆಲು) (क) धा. - चिबणें; अवमानित होणें; पळून
 जाणें; पळ काढणें.
 पार्थ (ಪಾರ್ಥ) (सं) ना. - अर्जुन; पृथापुत्र.
 —सारथि (पारुथि) (सं) ना. - कृष्ण.
 पार्थि (पारुथि) (सं) ना. - पार्थपुत्र; अभिमन्यु.
 पार्थिव (पारुथिव) (सं) वि. - पृथ्वीसंबंधी; कुत्रिम; राजासंबंधी
 सार्वभौम.
 (क) ना. - भूमीचा शासनकर्ता; राजेशाही; शेतकरी; मातीचे
 भांडे.
 —देह (देह) (सं) ना. - पांचभौतिक शरीर; मृणमयशरीर.
 पार्व (पार्व) (क) ना. - उडगारा, वेदज्ञ ब्राह्मण.
 पार्वेण (पार्वेण) (सं) ना. - पूर्वकालिन विधि.
 पार्वति (पार्वति) (सं) ना. - पर्वतकन्या; गिरिजा.
 पार्विके (पार्विके) (क) ना. - ब्राह्मणी; ब्राह्मण वृत्ति; उड्डाण;
 ज्ञानदृष्टि.

पार्विति (पार्विति) (क) ना. - ब्राह्मण स्त्री; ब्राह्मणी.
 पार्थ (पार्थ) (सं) ना. - ब्राह्म; सामीप्य; कुशीचा; शेजारी.
 पार्थनाथ (पार्थनाथ) (सं) ना. - एक जैन तीर्थंकर.
 पार्थवायु (पार्थवायु) (सं) वि. - पक्षाघात; अर्धगवायु;
 एक रोग.
 पार्थि (पार्थि) (सं) ना. - सैन्याची पिछाडी.
 पाल (लक) (पाल [०८]) (सं) ना. - रक्षक; यजमान; रक्षण
 कर्ता.
 पालकडलु (पालकडलु) (सं) ना. - क्षीरसागर; दूधसागर.
 पालकी (पालकी) (क) ना. - पालखी; मेणा.
 पालन (ने) (पालन [११]) (सं) ना. - संरक्षण; पोषण; भरण-
 पोषण.
 पालाश (पालाश) (सं) ना. - पळस; किशुक; पंचरत्न तरु.
 पालि (पालि) (सं) ना. - कानाचा खालचा भाग; मनगट;
 बाणाचे टोक; ओळ; पंक्ती; मर्यादा; तीळ; अंगावरील चिन्ह
 सेतु; नाकाचा वरचा उंचवटा; नाकाची शीर; पाळी; बारी;
 बावटा; निशाण; पाळीभाषा.
 पालिके (का) (पालिके [०८]) (सं) ना. - रक्षिका; यजमानीण;
 पालखी.
 नगरपालिका (नगरपालिका) (सं) ना. - नगरसभा;
 म्युनिसिपालिटी; पालिका.
 पालिसु (पालिसु) (क) धा. - संरक्षिणें; पाळणें; पोषण करणें;
 पाहणें; कार्यभाग उचलणें; नियम पाळणें.
 पालु (पालु) (क) ना. - वाटणी; भाग; अंश; दूध.
 —गार (गार) (क) ना. - भागीदार; वाटणीदार;
 सौगडी; सहकारी.
 —गारिके (गारिके) (क) ना. - वाटा; व्यापारांतील
 भागिदारी. कारभारांतील हिस्सा.
 पालुमारिके (पालुमारिके) (क) ना. - आलस्य; अंगचोरपणा;
 विलंब.
 पाले (पाले) (क) ना. - कानाच्या पाळीतील भोक; कानटोचणी;
 एक पक्षी.
 पावक (पावक) (सं) ना. - अग्नि; विद्युत्प्रकाश; चित्रक;
 विन्याचे झाड; झाड; तीनचा संकेत; पाढा; प्रमुख; ऋषि;
 पवित्र पुस्तक; गावि; चिमटा.
 —नेत्र, नयन (नेत्र, नयन) (सं) ना. - त्रिनेत्र; शिव.
 पावकि (पावकि) (सं) ना. - अग्नीपास जन्मलेला; प्रमुख;
 पावकी (एक पाव पाव वगैरे.)
 पावटिके (ने) (पावटिके [११]) (सं) ना. - सोपान; शिडी; पायरी.
 पावड (डे) (पावड [११]) (क) ना. - डोक्याचा रुमाल;
 पटका; फेटा; पांघरूण; झूल; पोषाख.

पावडिंग (ಪಾವಡಿಂಗ) (क) ना. - गावडी; सर्प खेळविणारा; साप धरणारा.

पावन (ಪಾವನ) (सं) वि. - पवित्र; शुद्ध; उत्तम; श्रेष्ठ; शुद्ध करणारा.

(सं) ना. - अग्नि; सिद्ध पुरुष; तप; गोमय; जातीय चिन्ह.

पावमानि (ಪಾವಮಾನಿ) (सं) ना. - पवमान; वायुपुत्र; हनुमान; भीम; विशिष्ट वैदिक ऋचा; वायुस्तोत्र.

पावसे (ಪಾವಸೆ) (क) ना. - अंतर्गंगा; शेवाळ. 'हावसे' पहा.

पावु (ಪಾವು) (क) ना. - सर्प; चिपटे; पावशेर माप; चतुर्थीचा भाग.

पावुगे (ಪಾವುಗೆ) (क) ना. - खडावा; पातुका; लाकडाचे पादत्राण.

पावुड (ಪಾವುಡ) (क) ना. - देणगी; रुमाल; झुल; पोपाख. 'पावड' पहा.

पाश (ಪಾಶ) (सं) ना. - दोर; साखळी; पक्षी पकडण्याचे जाळे; गळफास; दुष्ट विद्यार्थी; संग्रह; सौंदर्य; आश्चर्य; समूह.

—क.—क्रीडे (ಕೆ, -ಕೆ, १८६) (सं) ना. - ईर्ष्या; स्पर्धा; शयंत; जिद्द; द्यूत.

—धर.—पाणी (ಧರ, ಪಾಣಿ) (सं) ना. - वरुण;

गणपती; यम;

पाशानं (ಪಾಶನಂ) (सं) ना. - जाळे; मृग पकडण्याचे साधन.

पाशि (ಪಾಶಿ) (सं) ना. - मरण; यम; फाशी; गळफास घालून मारणारा.

पाशव (ಪಾಶವ) (सं) वि. - पशुसंबंधी; गट; कल्प; दड्डी; कोंडवाडा; समाज.

पाशवीवृत्ति (ಪಾಶವೀವೃತ್ತಿ) (सं) ना. - पशुसारखे आचरण; विवेकहीनता.

पाशुपत (ಪಾಶುಪತ) (सं) ना. - पशुपति महादेवासंबंधी; एक शैव मत.

—अस्त्र (ಅಸ್ತ್ರ) (सं) ना. - त्रिशूल; पशुपतीचे हत्यार.

—व्रत (ವ್ರತ) (सं) ना. - शिवाच्या आराधनेचे एक व्रत.

पाश्चात्य (ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ) (सं) वि. - पश्चिम देशासंबंधी; यूरोपीय; नंतरचे.

पापंड (ಪಾಪಂಡ) (सं) ना. - पाखंड; नास्तिक. चावीक मत; वेदविरोधी धर्ममत. साधुवेधाने लोकांना फसवणारा.

पाषाण (ಪಾಷಾಣ) (सं) ना. - दगड; विष.

पासने (ಸಂಗಿ) (ಪಾಸನೆ [ಸಂಗ]) (क) ना. - मल्लयुद्धातील एक डांव; द्यूत खेळणारा; कवडावेची. 'हासंगी' पहा.

पासटि (ಪಾಸಟಿ) (क) ना. - समानता; सारखेपणा; साम्य; संबंध. 'एणे' पहा.

पासरे (ಪಾಸರೆ) (क) ना. - फरशी; सपाट दगड.

पासले (ಪಾಸಲೆ) (क) अ. - समीप; जवळ; आशुवाजूला; शेजारीचे.

पासंगि (ಪಾಸಂಗಿ) (क) ना. - कुस्तीतील एक पेच; द्यूत; जुगार.

पासाद (ಪಾಸಾद) (क) ना. - प्रासाद; राजवाडा; देवालय; तळघर.

पासाले (ಪಾಸಾಲೆ) (क) ना. - राजण; माठ. 'बानी' पहा.

पासु (ಪಾಸು) (क) धा. - पसरवणे; अंतरणे; बिछाना घालणे.

(क) ना. - बिछाना, अंतरण; जमखाना;

कांबळे; पांजण; पाश; कुत्र्याचा पट्टा.

पासुगे (ಪಾಸುಗೆ) (क) ना. - अंतरण; विस्तरा; शय्या; तल्प.

पासुवोक्कु } (ಪಾಸುವೊಕ್ಕು)

पासुपोक्कु } (ಪಾಸುಪೊಕ್ಕು) (क) वि. - ओतप्रोत भरलेले;

पूर्ण व्यास; आंतबाहेर एक झालेले; अन्योन्य संबंधी.

पाहि (ಪಾहि) (सं) क्रि. - 'पा' धातूचा आशय; संरक्षण कर.

पाळ (ಪಾळ) (क) ना. - मैदान, ओसाड.

—भागु (भागु) (क) धा. - नष्ट होणे; नाश पावणे.

—मसगु (ಮಸಗು) (क) धा. - विध्वंसणे; नाश करणे.

पाळ (ಪಾळ) (क) ना. - भाल, कपाळ; निदळ.

पाळति (ಪಾळತಿ) (अ. दे) ना. - पाळत; पाळीचा पहारा; पाळी; बारी.

पाळय (ळय) (ಪಾळಯ [ळय]) (क) ना. - सैन्य; सेनाविभाग; शिविर; ठाणे.

पाळि (ಪಾळಿ) (क) ना. - बारी; ओळ; क्रम; ध्वज; बावटा;

भाताचा गादा; खाकर; कागद; समूह; सैन्य.

पाळिसु (ಪಾळಿಸು) (क) धा. - तुकडे जोडणे; सेळ घालणे;

धुसवणे; समावेशणे.

पाळु (ಪಾळु) (क) ना. - नाश; नष्टता; जीर्णत्व.

पाळे (पाळे) (क) ना. - कागद; भाताचा गादा; वाफा; पातळ

कागद; सुपारीच्या पेंदीवरील कोका; तुकडा; चूर.

पाळेथ (पाळेथ) (क) ना. - 'पाळय' पहा.

—गार (ಗಾರ) (क) ना. - सेनाविभागाचा नायक; पाळेगार.

पाळेवेल (पाळेवेल) (क) ना. - पडजमीन; नापीक जमीन.

पिं (पिं) (क) अ. - पूर्वी; पहिल्याप्रथम; प्राचीनकाळी.

पिक (पिक) (सं) ना. - कोकिला,

—बंधु (ಬಂಧು) (सं) ना. - आम्रवृक्ष; कोकिलेचे

आश्रयस्थान.

पिकासु (सि) (पिकासु [सि]) (अ. दे) ना. - दुतोडी कुदळ.

पिकाव; पीकंदर; पिकास.

पिक्कु (पिक्कु) (क) धा. - विचरणे; केस सोडवणे; गुंता उकलणे.

(क) ना. - जटा; गुंतवळ; केसाचा गुंता.
 पिंकुलि (००८०७) (क) धा. - हंगविणे; टोचून बोलणे;
 अवमानणे.
 पिंग (००८१) (क) ना. पिंगट वर्ण; कंदी रंग.
 पिंगाचक्षु (००८१७) (सं) ना. - दुयोधन; कौरव.
 पिंगल (००८२) (सं) ना. - हळद; पिवडी; एक संवत्सर;
 माकड; सरडा; मंगलग्रह; ऋषिनाम; एक राक्षस.
 पिंगलि (००८३) (सं) ना. - पिंगळा; किलबिला.
 पिंगाश्र (००८३७) (सं) ना. - दुयोधन; शिव; परटीण पक्षी.
 पिंगाणि (००८३८) (क) ना. - काचेचे भांडे; चिनीमातीचे
 भांडे.
 पिंगु (००८४) (क) धा. - नाश होणे; नाहीसे होणे;
 मार्गे सरणे; कमी होणे; वाळणे; निभावणे; सोडणे; दूर जाणे;
 जिरणे; कोमेजणे; खचणे; परतणे.
 -इसु (००८५) (क) धा. - मार्गे ओढणे; निभावणे;
 वाळणे; वाळवणे; दूर करणे.
 पिंगोळ (क) (००८५९) [६] (क) ना. - मागचा भाग;
 पश्चाद्भाग.
 पिचकारि (००८६०) (अ-दे) ना. - पिचनळी; द्रव पदार्थ
 आत घेऊन बाहेर सोडण्याची नळी, चिपनळी, चिळकांडी.
 पिचेंडि (००८६१) (क) ना. - मांडी; जंघा; ऊर;
 मार्गे बांधलेले हात.
 पिचु (००८७) (सं) ना. - कापूस; रु; दोन तोळ्यांचे वजन.
 पिचुमंद (००८७०) (सं) ना. - निंब, कडुलिंबाचे झाड.
 पिचुल (००८७१) (सं) ना. - कापूस; रु; पिसासारखी पाने
 असणारे झाड; खेकडा; समुद्रकाक.
 पिच्छ (००८७२) (सं) ना. - पिसारा; मोरपीस; वाणाचे पीस.
 पिच्छल (००८७३) (सं) वि. - निसरणारे; निसरडा, बुळबुळीत;
 घसरडा.
 पिच्छिका (००८७४) (सं) ना. - मोरपिसाचा कुंचा; मोचेल.
 पिच्छिल (००८७५) (सं) वि. - घसरडा; बुळबुळीत; निसरता.
 पिच्छिले (००८७६) (सं) ना. - तांदळाची गंजी; कांजी; साईचे
 दही.
 पिच्छे (००८७७) (सं) ना. - भाताची कांजी; शास्मली वृक्षाचा
 डिक.
 पिंचु (००८७८) (क) धा. - मार्गे होणे; मार्गे सरणे;
 मार्गेपुढे पाहणे.
 पिंड (००८७९) (क) ना. - मोरपिसारा.
 पिंज (००८८०) (सं) धा. - रंगविणे; रंग देणे; मुजवणे; झाकणे;
 स्वयं करणे; शृंगारणे; काढून देणे; प्रकाशणे; चकाकणे;
 दुखवणे; जखम करणे; बलवान होणे; राहणे.

पिंज (००८८१) (सं) ना. - चंद्र; कापूस; कापूर; दुःख;
 जखम; बळ; खून; हत्या.
 पिंजर (००८८२) (सं) ना. - तांबडा पिवळा रंग; पिंगट रंग;
 सोनेरी रंग; सोने; चांदी; सापळा; अस्थिपंजर.
 -आदि (००८८३) (सं) ना. - मेखपर्वत; चंद्रगिरी; रजतगिरी.
 पिंजरि (००८८४) (क) धा. - मागे हटणे; पीछेहाट करणे;
 मिणे; पळून जाणे; पाऊल मार्गे घेणे.
 पिंजु (००८८५) (क) धा. - गाळणे; घाण काढणे;
 तुपांतील बेरा काढणे; पातळ करणे; विरळ करणे;
 अडचण दूर करणे.
 (क) ना. - कोवळे फळ; तोर; मिडी.
 पिंजूष (००८८६) (सं) ना. - कानातील मळ; केर; घाण;
 'कूकणि' पहा.
 पिंजे (००८८७) (सं) ना. - जखम; दुःखणे; कापूस; रु.
 पिट (००८८८) (सं) ना. - घर; माळी; माडी; बुडी; पेटारा; संदूक.
 पिटक (००८८९) (सं) ना. - पुटकळी; पुरळ; फोड; बुडी; पेटारा;
 रांजण; धान्यसंग्रह; इंद्राच्या निशाणाचे आभरण.
 पिट (डु) (००८९०) [६] (क) ना. - पीठ; पूड.
 पिट्टर (रक) (००८९१) [६] (सं) ना. - पात्र; मडके; रवि.
 पिडि (००८९२) (क) धा. - धरणे; हातांत घेणे; पकडणे; पकडून
 आणणे.
 (क) ना. - मूठ; मुष्टि; हत्तीण.
 -आळु (००८९३) (क) वि. - मुठीत राहणारा; आधीन
 असणारा; हातांतला.
 पिडिकडु (००८९४) (क) ना. - आवळून बांधण्यासाठी
 दोराच्या शेवटचा लाकडी बंदाम. पिळकवणे.
 पिडुगु (००८९५) (क) धा. - थरथर कापणे. शिंपडणे; पसरणे.
 (क) ना. - वीज; अडचण; हरकत; सांसर्गिक रोग.
 पिणिल (लु) (००८९६) [७] (क) ना. - जटा; वेणी;
 वशिड; ककुद्. 'इणि' पहा.
 पिण्याक (००८९७) (सं) ना. - पेंड; तिळाची पेंड.
 -देव (००८९८) (क) ना. - एक शिवशरण.
 पिंड (००८९९) (सं) ना. - घास; कवळ; आड्यातील अन्नाचा
 गोळा; देह; शरीर; मनाची घडण.
 पिंडक (००९००) (सं) ना. - सुवासिक द्रव्य; हत्तीचे गंडस्थळ;
 लोह; लोखंड.
 पिंडच्छेद (००९०१) (सं) ना. - पिंडदान थांबवणूक.
 पिंडज (००९०२) (सं) वि. - आईच्या पोटातून उत्पन्न झालेले;
 देहज.
 पिंडप्रदान (००९०३) (सं) ना. - मृतांना श्राद्धकाळी
 दिलेले दान. पिंडदान.

पिंडांड (पिंडा००००) (सं) ना. - प्राण्याचा देह, शरीर.
पिंडायस (पिंडा००००००) (सं) ना. - लोखंडाचा तुकडा;
लोखंड.

पिंडार (पिंडा०००) (सं) ना. - बुद्ध संन्यासी; क्षपणक.
पिंडारि (पिंडा०००) (अ. दे.) ना. - चोरांची टोळी; ठकांचा
तांडा; पेंढार.

पिंडाशन (पिंडा००००) (सं) ना. - मिश्रक.
पिंडि (पिंडि००) (सं) ना. - शंकराचे लिंग; शालुंका; देवमूर्ति;
गाठोडे; मिश्रकरी; पिंडान स्वीकारणारा. 'अंडिगे' पहा.
पिंडिके (पिंडिके००) (सं) ना. - सुन; फुगारा; फुग.
पिंडित (हिंडित) (पिंडित०० [पिंडित००]) (सं) वि. - पिळून
काढलेले; पिळलेले.

(सं) ना. - सार; अर्क; रस.

—अर्थ (अर्थ०) (सं) ना. - सारांश; गर्भितार्थ; रहस्य.

पिंडिवाल (पिंडिवा००) (क) ना. - शूरवीर; गर्भश्रीमंत.

पिंडु (पिंडु००) (क) धा. - पिळणे; रस काढणे; धारा काढणे;
अर्क काढणे; वेढा देणे; पीळ भरणे.

(क) ना. - समूह; गट; कळप; थवा.

पित (पित००) (पिंड [पित०]) (सं) ना. - वडील; तात; पिता; बाप.

पितर (पितर००) (सं) ना. - वडील; वाडवडील.

पितामह (पिताम०००) (सं) ना. - आज्ञा; वडीलांचे वडील;
विष्णु; ब्रह्मदेव; दीर्घजीवी.

पितृ (पितृ००) (सं) ना. - पिता; रक्षक; पालक; मातापिता.

—कानन-वन (कानन०, वन०) (सं) ना. - स्मशान;

मसण; दहनभूमी.

पितृतीर्थ (पितृतीर्थ००) (सं) ना. - पिंडदानाला योग्य तीर्थक्षेत्र;
प्रयाग.

पितृदिन (पितृदिन०) (सं) ना. - श्राद्धतिथी; पितरांचा
मृत्युदिवस; मर्यती.

पितृधन (पितृधन०) (सं) ना. - वडीलाजित संपत्ती.

पितृपक्ष (पितृपक्ष०) (सं) ना. - पक्ष पंधरवडा; भाद्रपदातील
कृष्णपक्ष; वडिलांची श्राद्धतिथी.

पितृपति (पितृपति०) (सं) ना. - यमधर्म.

पितृमत्ति (पितृमत्ति०) (सं) ना. - मातापित्यावरील श्रद्धा;
वडिलाविषयीची पूज्यवृद्धि.

पितृभोजन (पितृभोजन०) (सं) ना. - श्राद्धाचें भोजन;
उडीद.

पितृयज्ञ (पितृयज्ञ०) (सं) ना. - तिळांजली.

पितृलोक (पितृलोक०) (सं) ना. मृत पितरांचें निवासस्थान;
चंद्रलोकावरील लोक; चंद्रलोकावरील वस्ती.

पितृव्य (पितृव्य०) (सं) ना. - चुलता; काका; वडिलांचा भाऊ.

पितृशेष (पितृशेष०) (सं) ना. - श्राद्धासाठी केलेल्या
स्वयंपाकातील अवशेष.

पित्त (पित्त०) (सं) ना. - पित्ताशयांतील द्रव, त्रिदोषांतील एक.

पित्तकामाले (पित्तकामाले०) (सं) ना. - पांडुरोग; कावीळ.

पित्तनेत्तिगेरु (पित्तनेत्तिगेरु०) (क) ना. - क्रोधाचा मडका;

प्रकोप; अतिराग.

पित्तभ्रमे (पित्तभ्रमे०) (सं) ना. - पित्तानें होणारा भ्रम; वेरी;
भोवळ; तिरमिर.

पित्तिल्ल (पित्तिल्ल०) (क) ना. - परसु; घराचा मागील

पित्तिल्ल (पित्तिल्ल०) भाग.

पि (पि) पित्तिल्ल (पि [पि] पित्तिल्ल०)

पिधान (पिधान०) (सं) ना. - शांकरण; आवरण; आच्छादन;

बुरखा; पांघरूण.

पिनद्ध (पिनद्ध०) (सं) वि. - बांधलेलें; आवळलेलें.

पिनाक (पिनाक०) (सं) ना. - शिवधनु; रुद्राचें धनुष्य.

—घर, - पाणि (घर, - पाणि०) (सं) ना. - शिव.

पिनाकि (पिनाकि०) (सं) ना. - शंकर.

पितु (पितु००) (क) अ. - पूर्वी, प्रथमतः; आरंभी; मागील;
पिछाडीकडील.

पिते (पिते००) (क) अ. - प्रथमतः; पूर्वी; मागें.

पिज्ञेणिके (पिज्ञेणिके०) (क) ना. - सिंहावलोकन; गतकालचा
विचार; पूर्वावलोकन.

पि (हि) जेले (पि [हि] जेले०) (क) ना. - मागचा भाग;
पार्श्वभूमी; संदर्भ; भूतपूर्व विचार.

पिन्नोयु (पिन्नोयु०) (क) धा. - पश्चात्ताप होणे; अनुताप
होणे.

पिन्नोवु (पिन्नोवु०) (क) ना. - पश्चात्ताप; अनुताप.

पिपासु (पिपासु०) (सं) वि. - तहानलेला; पिण्याची इच्छा
करणारा; तोंडाला कोरड पडलेला; मिळवू पाहणारा.

पिपासे (सा) (पिपासे [सा]) (सं) ना. - पिण्याची इच्छा;
तहान; कोरड; मिळवण्याची इच्छा.

पिपीलिका (के) (पिपीलिका [के]) (सं) ना. - मुंगी; वाळवी.
'ओरळे' पहा.

पिपीलिकाशनि (पिपीलिकाशनि०) (सं) ना. - मुंगी खाणारा
प्राणी; वाळवीमक्षक.

पिप्पल (पिप्पल०) (सं) ना. - पिंपळ; अश्वत्थ; अंगारल्याची
बाही; विनोद; पाणी.

पि (हि) प्पलि (पि [हि] प्पलि०) (सं) ना. - पिंपळी; औषधी;
लांबट मिरी.

पिबगल (लु) (पिबगल० [लु]) (क) ना. - मागील दिवस;
पूर्व काल; तिसरा प्रहर; अपराण्ह; 'बय्यु' पहा.

पिंबडु (बिडु) (पिंबडु [बिडु]) (क) अ. — पूर्वी; त्या आधी; प्राचीन काळी.

पिम्मेय् (पिम्मेय्) (क) ना. — पूर्वजन्म; गतजन्म.

पिय (पिय) (क) वि. — प्रिय; प्रीतीचे; आवडता; लाडका.

पिरंगि (पिरंगि) (अ. दे) ना. — तोफ; बंदूक; रात्रुनी; यूरोपीय.

पिर (रा) मिड् (पिर [रा] मिड्) (अ. दे) ना. — इजिप्त देशातील प्राचीन थडगी; त्रिकोणाकृति समाधि.

पिरि (पि) (क) धा. — हिसकावणे; वाढेर काढणे.

(क) वि. — मोठा; श्रेष्ठ.

(क) ना. — मांस; सुदा; शव; म्हातारपण.

पिरितिलि (पिरितिलि) (क) ना. — राक्षस; पिशाच; खादाड; प्रेते खाणारा, लाव.

पिरितिनियाणम (पिरितिनियाणम) (क) ना. — पिशाचांचा राजा; शिव.

पिरिटु (पिरिटु) (क) वि. — मोठा; श्रेष्ठ; विशाल.

पिरिटुं (पिरिटुं) (क) अ. — अधिक होऊन; अति झाल्याने.

पिरिटुपाल् (पिरिटुपाल्) (क) अ. — सामान्यतया; प्रायशः.

(क) ना. — अमृत; विपुल दूध.

पिरिपिरि (पिरिपिरि) (क) अ. — सुकाट्याने; व्यर्थ; एकसारखे.

पिरुं (पिरुं) (क) धा. — गर्वाने फुगणे; मोठे होणे; संकोच वाटणे.

पिल्लिगे (पिल्लिगे) (क) ना. — गदा; परिध.

पिल्लि (ल्ले) (पिल्लि [ल्ले]) (क) ना. — जोडवी; मासोळी.

पिशंग (पिशंग) (सं) वि. — पांढऱ्या तांबड्या रंगाचें.

पिशाच (पिशाच) (सं) ना. — भूत; प्रेत; राक्षस; दानव.

पिशाटिका (के) (पिशाटिका [के]) (सं) ना. — खाजाळू

वनस्पति; खाजकुलती; 'नसुगुणी' पहा.

पिशित (पिशित) (सं) ना. — मांस

— अशन (अशन) (सं) ना. — मांसाहार; राक्षस; पिशाच.

पिशु (सु) न (पिशु [सु] न) (सं) ना. — चहाडखोर;

हिसुण (पिशुण) भांडण लावणारा; दुष्ट.

पिष्ठ (पिष्ठ) (सं) ना. — पीठ; धान्याची पूड.

पिसि (पिसि) (क) धा. — वियोग करणे; संबंध तोडणे; फाडणे; पसरणे; पाय घसरून पडणे; कुस्करणे; दडपणे; ओढणे; रंद करणे.

पिसुकु (सुकु) (पिसुकु [सुकु]) (क) धा. — हिसकाहिसकी करणे; गळा दावणे; दडपणे; घासणे.

पिसुण् (पिसुण्) (क) ना. — 'पिशुन' पहा. अपवाद; चहाडी निंदा; अपमान

पिसुण (पिसुण) (क) ना. — पिशुन; चहाडखोर; निंदक; दुष्ट.

पिसुनुडि (पिसुनुडि) (क) ना. — कानगोष्ट; कुजवूज; हितगूज.

पिस्तुल् (लु) (पिस्तुल् [लु]) (अ. दे) ना. — लहान बंदूक.

पिहित (पिहित) (सं) वि. — झाकलेले; आवरलेले;

आच्छादलेले; पडद्याआडचें.

पिळि (पिळि) (क) धा. — पिळून काढणे; रस काढणे; पिळणे;

चोपणे; घडवणे; उकळणे; धीर सोडणे.

पिळिकिसु (पिळिकिसु) (क) धा. — भेदणे; वावरणे; भिवविणे.

पिळिगु (पिळिगु) (क) धा. — फोडणे; कठीण होणे; घट्ट होणे.

पिळिल् (पिळिल्) (क) धा. — हिसकावून घेणे; फेकून देणे;

गाठ सोडणे.

पिळुकु (लुकु) (पिळुकु [लुकु]) (क) ना. — वाणाचा खालचा

भाग; तळभाग; पुंख; खोपट; खेडे.

पिळुगु (पिळुगु) (क) धा. — फुगणे; संतोषणे; तडा जाणे.

पिळुंगोळवि (पिळुंगोळवि) (क) ना. — सुरली; वेणु; पांवा;

पिळुंगोवि (पिळुंगोवि) सुरलीघर; कृष्ण.

पिळारि (पिळारि) (क) ना. — गणेश; गणपति.

पिळे (पिळे) (क) ना. — बालक; पिल्; अर्भक; वासरु; रेडकू;

शावक.

पी (पि) (सं) धा. — पिणे; पान करणे.

पीकदानि (पिकदानि) (अ. दे) ना. — पिकादाणी; धुक्याचें

भांडें; तस्त.

पीकलाट (पिकलाट) (क) ना. — अडचण; हरकत; कष्ट;

उपद्रव; पीडा. 'उपटळ' पहा.

पीकु (पिकु) (अ. दे) धा. — कष्ट करणे; साहस करणे;

पीक काढणे.

(अ. दे) ना. — धान्याचें पीक; 'पैरु' पहा.

पीच (पिच) (क) धा. — हनुवटी; दाढी.

पीछु (पिछु) (क) धा. — ओढणे; दुभंगणे; फुगणे; रंद होणे.

(क) ना. — कोवळे फळ; तोर. 'हीछु' पहा.

पीठ (पिठ) (सं) ना. — आसन; गादी; पाट; कडा.

पीठपंक्ति (पिठपंक्ति) (सं) ना. — प्रेक्षागृह; रंगभूमी पुढील

प्रेक्षकस्थल; आखाडा; हौदा; व्यायाम शाला.

पीठमर्दन (पिठमर्दन) (सं) ना. — राजाला सजवणारा;

वाकूचतुर; उपनायक; शृंगारमेत्री.

पीठिका (के) (पिठिका [के]) (सं) ना. — प्रारंभ; प्रस्तावना;

प्रारंभिक चार शब्द; आसन; गादी; उपोद्घात.

पीडन (पिडन) (सं) ना. — दडपण; मर्दन; घर्षण; हिसका-

हिसकी; अपाय; दुखणे.

पीडा (डे) (पिडा [डे]) (क) ना. — उपद्रव; बाधा; अडचण;

अनिष्ट; सांसर्गिक रोग; मरीआई, मसणी इ. पीडक देवता.

— कर (कर) (सं) वि. — त्रासदायक; पीडक; बाधक.

पीडित (पि०डि०ड) (सं) वि. - त्रस्त; अडचणीत आलेला;
दुःखाविष्ट; दुःखित; दुर्दैवानें पोळलेला.
पीडिसु (पि०डिसु०) (क) धा. - त्रास देणें; दुःख देणें; दुःखविणें;
दुःखाला कारणीभूत होणें.
पीत (पि०ड) (सं) वि. - प्यालेला; मद्यपी; दारु प्यालेला.
(सं) ना. - हळद; पिवळा रंग.
पीतदास (पि०डदास०) (सं) ना. - देवदार; सुचीपर्णी.
पीतधाम्य (पि०डधाम्य०) (सं) ना. - पिवळा जोंघळा.
पीतराग (पि०डतराग०) (सं) ना. - पिवळा रंग; फिका पिवळा.
पीतल (पि०डल०) (सं) ना. - पिवळा रंग; परात; पितळी.
पीतवास (पि०डवास०) (सं) ना. - विष्णु; कृष्ण; पीतांबर; पिवळे
वस्त्र वापरणारा; पीतांबरधारी.
पीतांबर (पि०डतांबर०) (सं) ना. - विष्णु; कृष्ण; पीतवसन.
पीति (पि०डि०) (सं) ना. - घोडा; अश्व; पान; हळद; छत्र;
पाणपोई; हत्तीची सोड.
पीतु (पि०डु०) (सं) ना. - सूर्य; अग्नि; कपड्याला लावण्याची
पीत; काठ; कळपांतील प्रमुख हत्ती.
पीथ (पि०डथ०) (सं) ना. - सूर्य; अग्नि; समय; पेय; पाणी.
पीन (पि०डन०) (सं) ना. - मस्त; पुष्ट; जाड; भरलेला; पूर्ण
वाढलेला; लढ.
पीनक (पि०डनक०) (सं) अ. - योग्य रीतीने; विपुलगणें; बहुधा;
बाहुल्याने; अधिककरून.
पीनस (पि०डनस०) (सं) ना. - पडसें; थंडी; सरदी; नाक गळणें.
पीपाथि (पि०डपाथि०) (क) ना. - पीप; बानी; रस साठवण्याचे
लोहपात्र; काहील.
पीयु (पि०डयु०) (सं) ना. - कावळा; घुबड; सूर्य; अग्नि; सोने;
समय; वेळ.
पीयूष (पि०डयूष०) (सं) ना. - अमृत; सुधा; दूध; चीक;
कोवळे दूध.
—रुचि (रु०चि०) (सं) ना. - चंद्र; कापूर.
—वर्ष (व०र्ष०) (सं) ना. - अमृतधारा; कापूर, चंद्र.
पीर (पि०डर०) (क) धा. - चाटणें; चोखणें; शोषणें; तोंडात
ओढून घेणें; लुचणें; विखुरणें; फेकणें.
पीलक (पि०डलक०) (सं) ना. - डोंगळा; मुंगळा; काळी मुंगी.
'गोद' पहा.
पीलि (पि०डलि०) (क) ना. - मोरपिसारा; 'पिंछ' पहा.
पीलु (पि०डलु०) (क) ना. - बाण; शर; पाणी; परमाणु;
कृमीकीटक; हत्ती; गज; एक राग; फूल; वृक्षविशेष.
पीवर (पि०डवर०) (सं) वि. - फुगलेला; मस्त; पुष्ट; स्थूल; पीन.
(सं) ना. - अश्वगंध.
—स्तन (स्०न०) (सं) ना. - पुष्टस्ती; सुंदरी.

पीळिंगे (पि०डिंगे०) (क) ना. - पीठिका; संतती; बंधपरंपरा; पिढी.
पुंस् (पुं०स्) (सं) ना. - पुरुष; पुरुषप्राणी; पुंलिंग; मानवजात;
सेवक.
पुंश्रली (लें) (पुं०श्रली० [लें०]) (सं) ना. व्यभिचारिणी;
जारिणी; पुरुषाला हुडकत जाणारी.
पुंसवन (पुं०सवन०) (सं) ना. - गर्भिणीला पुत्रप्राप्तीसाठी
केलेला एक संस्कार.
पुंस्कोकिल (पुं०स्कोकिल०) (सं) ना. - नर कोकीळ.
पुंस्व (पुं०स्व०) (सं) ना. - पुरुषत्व.
पुंलिंग (पुं०लिंग०) (सं) ना. पुरुषत्वदर्शक शब्द.
पुंनाग (पुं०नाग०) (सं) ना. - पुरुषश्रेष्ठ; पांढरा हत्ती;
पांढरा चांफा.
पुक्क (पुं०कुक०) (क) वि. - पक्ष्याची पिसें; नपूंसक; हिजडा; मित्रा.
पुक्कटे (पुं०कुकटे०) (क) अ. - फुकट; निःशुल्क; मोफत; धर्मार्थ;
औचित्यपूर्ण.
पुक्कल (पुं०कुकल०) (क) ना. - अधीरत्व; भय; भीति; भेकडपणा;
बाबरटपणा.
पुक्कस (पुं०कुकस०) (क) ना. - नीच जातीचा; चांडाल; शूद्र.
पुगल् (पुं०गल्) (क) क्रि. - जाऊ नको; आत येऊ नको.
(क) अ. - जाऊन; प्रवेश करून.
(क) ना. - कुटु ध्वनि; कूजन.
पुगिल् (लु) (पुं०गिल् [लु०]) (क) ना. - प्रवेशद्वार; दरवाजा;
महाद्वार.
पुगु (पुं०गु०) (क) धा. - जाणें; आंत प्रवेशणें; घुसणें; शिरणें.
—ते (डि०) (क) ना. - प्रवेश; शिरकाव, गमन.
पुगुल् (लु) (पुं०गुल् [लु०]) (क) ना. - फोड; पुटकळी;
तोंडावरील मोडी; पडसें; छिद्र; समाधि.
पुगु (पुं०गु०) (क) ना. - अहंकार; गर्व; सज. 'कोबु' पहा.
पुंख (पुं०ख०) (सं) ना. - बाणाचा तळभाग. बाणाचें पंख.
शिकारी; ससाणा.
पुंखानुपुंख (पुं०खानुपुंख०) (सं) ना. - शरवृष्टि; बाणवर्षाव;
अनुस्यूतता; लांघण.
पुंगव (पुं०गव०) (सं) ना. - श्रेष्ठ पुरुष; बुद्धी; बौद्ध; वक्क.
पुंगि (पुं०गि०) (क) ना. - गारुड्याचें वाद्य; भोवळ्याचे साह्यानें
फुंकून वाजवण्याचे एक सुरेल वाद्य.
पुच (पुं०च०) (क) ना. - शेपूट; पश्याचे पंख; पिसारा.
पुचवण (पुं०चवण०) (क) ना. - परीक्षा; पौरुष; पुरुषत्व.
पुचळि (पुं०चळि०) (क) ना. - हानी; नाश; नष्टचर्य.
—इसु (अ०सु०) (क) धा. - वितळणें; विरवळणें; नाश पावणें.
पुच्छ (पुं०छ०) (सं) ना. - शेपूट; पिसारा; पक्षाची पिसें.
मागील भाग; पृष्ठ.

पुंज (पुंज) (सं) ना. - जाडपण. साठ धाग्यांचा मागावरील ताणा; कोंबा; कोंबडा; समूह; गट; रास.

पुंजि (पुंजि) (सं) ना. - रास; समूह; परिमाण.

(क) ना. - गोळा; गुंडी; अल्पधनसंग्रह; शिहलक; संवित. गांठ; धनसंचय.

—पूजक (पुंजक) (क) ना. - कृपण; चिक्कू; कंजूस.

पुट (पुट) (क) ना. - उड्डाण; उडी; पांघरूण; पुरस्कार; उत्तेजन. (सं) ना. - झाकण; आवरण; पदर; पडदा; निरी; घडी; द्रोणाचा आंतील भाग; साल; करंडक. पुस्तकाचें पान; पाऊल; ओंजळ; अंजली.

—अंजलिपुट (अंजलिपुट) (सं) ना. - ओंजळ; शीर; पसा.

पुटगोसि (पुटगोसि) (क) ना. - कापड; लंगोटी.

पुटनेगे (पुटनेगे) (क) धा. - सारखे उडणें; टणटण उडी मारणें.

पुटपाक (पुटपाक) (सं) ना. - औषध तयार करण्याची एक पद्धति.

पुटमंदन (पुटमंदन) (सं) ना. - पट्टण; शहर.

पुटविडु (पुटविडु) (क) धा. - पेटविणें; अमि लावणें; जाळणें; प्रज्वलित करणें. पुटाला घालणें.

पुटवेलु (पुटवेलु) (क) धा. - उडणें; उडी मारणें; सावकाश उड्या मारीत धावणें.

पुटा (ट्टा) पि (पुट्टा [पुट्टा]) (क) ना. - डाले; भाजलेले हरभरे; फुटाणे.

पुटि (पुटि) (सं) ना. - थर; पदर;

(क) धा. - उडणें; उडी मारणें; खुपसणें; धुमधडम उडी मारणें; अविचाराने काम करणें; साहस करणें.

(क) ना. - कारंजा; फवारा; चेंडूची उशी; टप.

—त (ड) (सं) ना. - नाचणे बागडणें; नर्तन; उड्डाण; उडी.

—इसु (असु) (क) धा. - उडणे; उडविणें; उशी घेणें; टप खाणें.

पुटिके (पुटिके) (सं) ना. - पानाचा द्रोण; वाटी; जोडलेले करपुट पुट (पुट्टु) (क) वि. - लहान; चिमुकले; खुजे; गिड्डु; कुबडा; बाळ.

पुटि (पुट्टु) (क) ना. - मोहोळ; मधाचें पोळें; बुट्टी.

पुटिगे (पुट्टुगे) (क) ना. - आमरण; अलंकार विशेष.

पुटिखु (पुट्टुखु) (क) ना. - नैसर्गिक जाणीव; उपजत बुद्धि; सहजस्थिति.

पुट्टु (पुट्टु) (क) धा. - उत्पन्न करणें; जन्माला घालणें; जन्म कंठणें; मान डोलावणें.

(क) ना. - जन्म; उत्पत्ति; सृजन.

पुडि (पुडि) (क) ना. - पूड; धूल; कुट्टन बारीक केलेला पदार्थ; धान्यपीठ.

पुडिगडुबु (पुडिगडुबु) (क) ना. - पूड झालेला कडबू; मातीची मूठ.

पुडिवडे (पुडिवडे) (क) धा. - पूडपूड होणें; नाश होणें; नष्ट होणें.

पुडुकु (पुडुकु) (पुडुका [पुडुका]) (क) धा. - हुडकणें; शोधणें.

पुण (पुण) (क) ना. - वण; जालम; करट.

—कूट (कूट) (क) अ. - जखम चिघळून; टणका लागून.

पुणि (पुणि) चे (पुणि [पुणि] छी) (क) ना. - चिंचेचे झाड; चिंच; आंबट फळ; तितिणी.

पुणुकु (पुणुकु) (क) धा. - कापड घासून चोळून धुणें; चुबकून धुणें.

पुणु (पुणु) गु (पुणु [पुणु] गु) (क) ना. - रानमांजराची कस्तुरी;

पटकर मांजराची कस्तुरी; उदापासून मिळणारा सुगंधी पदार्थ.

पुणुंब (पुणुंब) (क) वि. - रेमेडोक्या; मंद; हुंब; मोठ्या सोवळ्याचा.

पुणुंबि (पुणुंबि) (क) वि. मूर्ख स्त्री; धडु स्त्री; अजाणती.

पुणुंबु (पुणुंबु) (क) ना. बाण; शर.

पुंड (पुंड) (सं) ना. परिचय; खूळ; चिन्ह.

(क) वि. दांडोवा; हुंब; मस्त; वांड; मंड; ठक; लुटारू; वाटमान्या; निर्भंक.

पुंडरीक (पुंडरीक) (सं) ना. - श्वेत कमल; वाद्य; आग्नेय दिग्गज; कपाळावरील नाम; पुंड्र; पोपट; श्वेतछत्र; महाश्वेतेचा प्रियकर; राजछत्र.

पुंडरीकाक्ष (पुंडरीकाक्ष) (सं) ना. - कमलनेत्र; विष्णु; कृष्ण.

पुंडाट (पुंडाट) (पुंडाट [पुंडाट]) (क) ना. - पुंडाई; गुंडगिरी; वांडपणा; लूटमार; दांडगेपणा.

पुंड (पुंड) (सं) ना. - पांढरा रंग; पांढरा ऊस; गोपीचंदनाचा नाम; चित्र.

त्रिपुंड (त्रिपुंड) (सं) ना. - वैष्णवाच्या कपाळावरील तिरेषी नाम; उमे दुबोटी गंध.

पुणिणमे (पुणिणमे) (क) ना. - पूर्णिमा; पूर्णचंद्र तिथी; शुक्ल पक्षातील पंधरावी तिथी.

पुण्य (पुण्य) (सं) वि. - पवित्र; पावन; शुद्ध; चांगलें; सद्गुणी; न्याय्य; सुदैवी; अनुकूल; संतोषकारक; उत्साही.

पुण्य (पुण्य) (सं) ना. - सद्गुण; सत्त्वशीलता; यशःकृति; शुद्धता; शोधन.

—अहः(हर) (अहः [अहः]) (सं) ना. - पुण्य दिवस; सण; उत्सवदिन.

- अहवाचन (अहवाचन) (सं) ना. —पुण्य दिवसाचा
त्रिवार उच्चार; एक शुद्धतेचा धार्मिक संस्कार.
- उदय (उदय) (सं) ना. —माग्यकाळाचा प्रारंभ;
भरभराट; मागील पुण्याचे फळ; पुण्याची फलप्राप्ति.
- काल (काल) (सं) ना. —समुहूर्त; शुभवटी; पर्वणी.
- क्षेत्र (क्षेत्र) (सं) ना. —देवतांचे पवित्र स्थळ;
तीर्थस्थान; पावन ठिकाण.
- गृह (गृह) (सं) ना. —दानगृह; देवालय.
- जन (जन) (सं) ना. —सजन; राक्षस; भूत; यश.
- तीर्थ (तीर्थ) (सं) ना. —क्षेत्रातील पवित्र जलाशय;
पावनजल.
- भू, भूमि (भू, भूमि) (सं) ना. —आर्यावर्त;
पुण्य लोक; स्वर्ग.
- श्लोक (श्लोक) (सं) ना. —स्तुती करण्याजोगा
पुण्यपुरुष; ज्याची स्तोत्रे गाण्याने पुण्य लाभते असा
सद्गुणी पुरुष.
- पुत्र (पुत्र) (सं) ना. —नरक; निपुत्रिकाचा नरक; नरक विशेष.
- पुत्त (पुत्त) (पुत्त [पुत्त]) (क) ना. —वारूळ; सापाचे वारूळ;
वल्मिक; भूक; 'होदरू' पहा.
- पुत्त (पुत्त) लि (पुत्त [पुत्त]) (क) ना. —पुतळी; बाहुली;
शुद्ध सोन्याचे एक जुने नाणे.
- पुत्तिके (पुत्तिके) (पुत्तिके [पुत्तिके]) (क) ना. —नकल; अवतरण;
बाहुली; वाळवी; कसर; गांवीलमाशी; उडपी स्वामीचा मठ.
- पुत्र (पुत्र) (सं) ना. —कुमार; मुलगा.
- उत्सव (उत्सव) (सं) ना. —पुत्रजन्माचा आनंदोत्सव.
- काम (काम) (सं) ना. —पुत्रजन्माची इच्छा;
पुत्रकामेष्टी यज्ञ.
- पुत्रक (पुत्रक) (सं) ना. —लहान मुलगा; बालक; बाहुली;
शरम; दुष्ट; वंचक; कौळी; आठ पायाचा पक्षी. केस.
- पुत्रवति (पुत्रवति) (पुत्रवति [पुत्रवति]) (सं) ना. —पुत्र असलेली
स्त्री.
- पुत्र (पुत्र) के (पुत्र [पुत्र]) (सं) ना. —कन्या; बाहुली;
लहान वस्तु.
- पुत्रि (पुत्रि) (सं) ना. —पुत्रवती; पुत्र असलेली स्त्री.
- पुत्री (पुत्री) (सं) ना. —कन्या; आत्मजा.
- पुत्रवधु (पुत्रवधु) (सं) ना. —स्तुपा; स्त; मुलाची पत्नी.
- पुत्रहीन (पुत्रहीन) (सं) वि. —निपुत्रिक.
- पुदकळ (पुदकळ) (क) ना. —गोषळ; गडबड; उसाभर.
- पुदि (पुदि) (क) धा. —व्यापणे; भरणे; देणे; झांकणे; लपणे;
गुप्त राहणे; मिळून राहणे.
- (क) ना. —पक्ष; बाजू; शेजार; सामीप्य; द्वार.

- पुदु (पुदु) (क) ना. —साम्य; सारखेपणा; जुळणूक; प्रवेश;
परस्पर; अन्योन्य.
- वाळ, वाळु (वाळ, वाळु) (क) धा. —मिळून
राहणे; जुळवून घेणे; भागवणे.
- पु (हो) दुकुळि (पु [हो] दुकुळि) (क) ना. —पांवरण;
आच्छादन; आवरण.
- पुदुगिसु (पुदुगिसु) (क) धा. —मिसळणे; आंत घालणे; मिश्र
करणे; लपवणे; जुळवणे.
- पुदुगु (पुदुगु) (क) धा. —संकोच करणे; मागे हटणे; लपणे;
दुमडणे; नेसणे. 'होदुगु' पहा.
- पुदुल (पुदुल) (सं) वि. —सुंदर; शोभिवंत.
(सं) ना. —देव; आत्मा; शिवाचे नाव.
- पुदुवट (पुदुवट) (क) ना. —अडचणीसाठी राखून ठेवलेला
पैसा; विशेष कामासाठी काढून ठेवलेला पैसा.
(क) अ. —वाटणीचा पैसा घेऊन; संकोचून.
- पुदुवाळु (लवे) (पुदुवाळु [लवे]) (क) ना. —मिळून मिसळून
राहणे; एक होणे; संबंध जोडणे.
- पुदुवु (पुदुवु) (क) ना. —वाटणी; हिस्सा; भाग; प्रवेश;
संबंध. 'होदुवु' पहा.
- पुदे (पुदे) (क) ना. —झाकण; आवरण; कवच; काटा; मोड;
छप्पर; भाता; घर; तळघर; कोनाडा.
- पुदल (पुदल) (सं) वि. —चांगले; सुंदर; मनोहर.
(सं) ना. —परमाणु; शरीर; पंचमहाभुते, आत्मा; शिवाचा
अवतार.
- पुनस् (र) (पुनस् [र]) (सं) अ. —पुनःपुनः; वारंवार;
अरतून परतून.
- पुनरपि (पुनरपि) (सं) अ. —पुन्हा पुन्हा; आणखी आणखी;
वारंवार.
- पुनरागमन (पुनरागमन) (सं) ना. —पुनः पूर्वस्थळी येणे;
पुनः परतून येणे.
- पुनरावृत्ति (पुनरावृत्ति) (सं) ना. —पुनः पुनः तेच करणे;
पुनः घडणे; अभ्यास.
- पुनरुक्ति (पुनरुक्ति) (सं) ना. —सांगितलेलेच पुनः सांगणे;
वारंवार तेच सांगण्याचा साहित्य दोष.
- पुनर्जन्म (पुनर्जन्म) (सं) ना. —भावी जन्म.
- पुनर्दर्शन (पुनर्दर्शन) (सं) ना. —पुनर्भेट, आणखी
झालेली भेट.
- पुनर्नव (पुनर्नव) (सं) ना. —पुनः नव्याने वाढणे;
नव्, केस, यांचे नवीन येणे.
- आसव (आसव) (सं) ना. —पुनर्नव्याचे आसव;
पुनर्नवा वनस्पतीची दारू.

पुनर्भव (ಪುನರ್ಭವ) (सं) वि. - पुनः जन्मलेखा; पुनर्जात.

(सं) ना. - नख, दात; पुनर्जन्म.

पुनर्भू (ಪುನರ್ಭೂ) (सं) ना. - पुनर्विवाहिता; पाठाची बायको.

पुनर्वसु (ಪುನರ್ವಸು) (सं) ना. - विष्णु; एक नक्षत्र.

पुनर्विवाह (ಪುನರ್ವಿವಾಹ) (सं) ना. - पुनर्लम्भ; पाठ.

पुनश्चरणे (ಪುನಶ್ಚರಣೆ) (सं) ना. - पठण; सुखोद्भूतता; मंत्रोच्चार.

पुनश्च (रवि) (ಪುನಶ್ಚ [ರವಿ]) (सं) ना. - वारंवार; फिरून फिरून; परत परत.

पुन (र) स्कार (ಪುನ [ರ] ಸ್ಕಾರ) (सं) ना. - पुनरावृत्ति; संभावना; अग्रमान.

पुनीत (ಪುನೀತ) (सं) वि. - पवित्र; परिशुद्ध; निर्मल; पुण्यकर; पावन; निष्पाप.

पुनगु (ಪುನಗು) (क) ना. - रानमांजराची कस्तुरी.

पुन्नाग (ಪುನ್ನಾಗ) (सं) ना. - श्रेष्ठ पुरुष; पांढरा हत्ती;

राजहस्ती; गवा; प्रमुख; नायक; नागकेशर; सुरवृक्ष; सुरंगी.

पुन्नामनरक (ಪುನ್ನಾಮನರಕ) (सं) ना. - नरकविशेष. 'पुन' पहा.

पुन्निके (का) (ಪುನ್ನಿಕೆ [ಕಾ]) (सं) ना. - कांचन; कांचनवृक्ष.

पुब्बु (ಪುಬ್ಬು) (क) ना. - भू; भुवई. 'पुर्बु' पहा.

पुब्बे (ಪುಬ್ಬೆ) (क) ना. - पूर्वा नक्षत्र.

पुष्टि (ಪುಷ್ಟಿ) (सं) ना. - पोषण; पुष्टता; माज; मांदा; लक्षणा.

पुमन् (पुं) (ಪುಮನ್ [ಪುಂ]) (सं) ना. - नर; पुरुष.

पुंभाव (ಪುಂಭಾವ) (सं) ना. - पुरुषत्व; पुरुषपणा.

पुय (पोय) (ಪುಯ್ [ಪೊಯ್]) (क) धा. - मारणें; चोप देणें; बडवणें; खून करणें; पळवणें.

पुय (य्य) ल (ಪುಯ್ [ಯ್] ಲ್) (क) ना. - क्रोष; हाक; आरडाओरड; गोघळ; मारामारी; युद्ध; विनंती; कथन; प्रार्थना.

—चु (ಚು) (क) धा. - आक्रोषणें; ओरडणें; हाक मारणें; विरोधणें.

पुरः (रस्) (ಪುರಃ [ರಸ್]) (सं) अ. - पुढें; समक्ष; समोर.

पुर (ಪುರ) (सं) ना. - शहर; नगर; घर; शरीर; किल्ला; त्रिपुर; राक्षसाचे शहर.

(क) ना. - कालवा; लहान प्रवाह; ओढा; झरा; नदी.

पुरतः (ಪುರತಃ) (सं) अ. - समोर; पुढ्यांत; पुढें; आधीं.

पुरद्वार (ಪುರದ್ವಾರ) (सं) ना. - वेश; नगरद्वार; महाद्वार.

पुरध्वंसि (ಪುರಧ್ವಂಸಿ) (सं) ना. - त्रिपुरासुराची नगरे जाळणारा शिव.

पुरंदर (ಪುರಂದರ) (सं) ना. - शिव; इंद्र.

पुरंदरदास (ಪುರಂದರದಾಸ) (सं) ना. - एक कन्नड महाकवि; हरिमक्त; हरदास.

पुरंधि (धी) (ಪುರಂಧಿ [ಧೀ]) (सं) ना. - पतिव्रता स्त्री; मासिनी; वेरड स्त्री; गिरिजनयुवती. 'वेडिति' पहा.

पुरमिति (ಪುರಂಧಿತಿ) (सं) ना. - गावकोट; गावचा तट; प्राकार; किल्ला.

पुरमईन (ಪುರಮಂದನ) (सं) ना. - त्रिपुरविनाशक शिव.

पुरश्चरण (ಪುರಶ್ಚರಣ) (सं) ना. - जप; नामजप; मंत्रसिद्धी.

पुरस्कार (ಪುರಸ್ಕಾರ) (सं) ना. - मान; मान्यता; गौरव; आदर.

पुरस्कृत (ಪುರಸ್ಕೃತ) (सं) वि. - गौरवित; आदरित; मान्यता पावलेला.

पुरस्तात (ಪುರಸ್ತಾತ) (सं) अ. - पुढें; समोर; सन्मुख.

पुरस्सरं (ಪುರಸ್ಸರಂ) (सं) अ. - समोर ठेवून; पुढें सरकून; समोर बसवून.

(सं) वि. - पुढें जाणारे; प्रारंभिक; पूर्वी आलेले.

पुरहर (ಪುರಹರ) (सं) ना. - शिव

पुरा (ಪುರಾ) (सं) अ. - पूर्वी; प्रथम; प्राचीन; फार काळापूर्वी;

पुराकृत (ಪುರಾಕೃत) (सं) वि. - पूर्वी केलेले; पूर्वजन्मीचे.

पुराण (ಪುರಾಣ) (सं) वि. जुनें; जीर्ण; वृद्धापकाळचे.

(सं) ना. - हिंदुधर्मीय कथाग्रंथ; प्राचीन काव्यग्रंथ; पुराणें.

पुराणपुरुष (ಪುರಾಣಪುರುಷ) (सं) ना. - देव; विष्णु; परमेश्वर; कुलदैवत; कुलपुरुष.

पुराणवैराग्य (ಪುರಾಣವೈರಾಗ್ಯ) (सं) ना. - क्षणिक वैराग्य; वैताग; पुराण श्रवणपुरतीं आलेली विरक्ति.

पुराणिक (ಪುರಾಣಿಕ) (सं) ना. - पुराण सांगणारा; कथेकरी; प्रवचनकार.

पुरातन (ಪುರಾತन) (सं) वि. - पूर्वकालीन; प्राचीन; सनातन.

(सं) ना. - पंडित; विद्वान. महानुभाव; पुराणपुरुष.

पुरारि (ಪುರಾರಿ) (सं) ना. - शिव.

पुरावृत (ಪುರಾವೃತ) (सं) ना. - इतिहास; पुराण; इतिवृत्त.

पुरि (री) (ಪುರಿ [ರೀ]) (सं) ना. - पट्टण; शहर; किल्ला; जगन्नाथपुरी.

(क) धा. - भाजणें; गरम करणें;

(क) ना. - भाजलेला पदार्थ; भाजणी; पिळांची दोरी; हुरुप; उत्साह; बळ; तूप सोडलेली पोळी.

पुरिनेण् (ಪುರಿನೇಣ್) (क) ना. - पीळ असलेला दोर; वळीव दोरी.

पुरीष (ಪುರೀಷ) (सं) ना. - प्राण्याचें मलमूत्र; शेण; लेंडी;

विष्टा. 'गंजळ' पहा. बुरशी; शेवाळ.

पुरु (पुरु) (सं) वि - अधिक; जास्तीचे.

(सं) ना. - सोनें; प्राचीन राजवंश.

पुरुकुत्स (पुरुकुत्स) (सं) ना. - एक सूर्यवंशीय राजा.

पुरुगुह (पु) (पुरुगुह) (क) धा. पुरफुल्ल जळणें; जळतांना पुरफुल्लें; इतकन जळणें; थरथरणें; कापणें; हटपटणें.

पुरुडु (ಪುರುಡು) (क) ना - सार; अर्क; प्रयोजन; सामर्थ्य;
स्पर्धा; असूया; मत्सर; पोटदुखी. तिरस्कार.

—इग (ಇಗ) (क) वि. - स्पर्धक; विरोधक; मत्सरी; ईर्ष्याज.

—इवु (ಇವು) (क) धा. - स्पर्धा करणें. ईर्ष्या बांधणें; पोटदुखी
करणें.

पुरुले (ಪುರುಲೆ) (क) ना. - कृमिकोटक; रानमैना; पक्षी.

पुरुष (ಪುರುಷ) (सं) ना. - नर; मनुष्य; आत्मा; ब्रह्म; शिव.

पुरुषकार (ಪುರುಷಕಾರ) (सं) ना. - मानव प्रयत्न; उद्योग;

पौरुष; शक्तीचा उपयोग.

पुरुषस्त्र (ಪುರುಷಸ್ತ್ರ) (सं) ना. - पौरुष; पुरुषपणा; शौर्य.

पुरुषार्थ (ಪುರುಷಾರ್ಥ) (सं) ना. - मानवी जीवनाचें साध्य.

जीवितसार्थक; (धर्म; अर्थ; काम व मोक्ष हे) चार पुरुषार्थ.

पुरुषोत्तम (ಪುರುಷೋತ್ತಮ) (सं) ना. - श्रेष्ठ पुरुष;

परमेश्वर; विष्णु.

पुरुहूत (ಪುರುಹೂತ) (सं) ना. - देवेश.

पुरुळ (ಪುರುळ) (क) ना. - अर्थ; सार; रहस्य; मर्म; सामर्थ्य;
बल; योग्यता; संपत्ति; द्रव्य.

पुरुळि (ಪುರುಳಿ) (क) ना. - पोपट; मैना; लहान राक्ष.

पुरूरव (वस्) (ಪುರುರವ [ವಸ್]) (सं) ना. - बुध;

इलादेवीचा पुत्र; उर्वशीचा प्रियकर; विक्रमोर्वशीय नाटकाचा
नायक; पोरस.

पुरोग (ಪುರೋಗ) (सं) ना. - पुढें जाणारा; नायक; पुढारी;
नेता.

पुरोगति (ಪುರೋಗತಿ) (सं) ना. - प्रस्तावना; अनुयायी; कुत्रा.

पुरोगमन (ಪುರೋಗಮನ) (सं) ना. - पुढें जाणें; प्रगति;
विकास.

पुरोगामि (ಪುರೋಗಮಿ) (सं) ना. - पुढें जाणारा; नायक;
नेता; विकासशील.

पुरोडाश (ಪುರೋಡಾಶ) (सं) ना. - यज्ञातील आहुती; चरु.

पुरोव (धस्) (ಪುರೋಧ [ಧಸ್]) (सं) ना. - कुलपुरोहित;
कुलगुरु; राजपुरोहित; राजगुरु.

पुरोधिका (ಪುರೋಧಿಕ) (सं) ना. - प्रिय पत्नी; भार्या.

पुरोभाग (ಪುರೋಭಾಗ) (सं) ना. - पुढचा भाग; मुख्य भाग;
मत्सर; अविवेक; धृष्टता; दौर्दैक दृष्टि.

पुरोभागि (ಪುರೋಭಾಗಿ) (सं) वि. - अविश्वासी; अप्रामाणिक;
धृष्ट; मत्सरी; साहसी; अविवेकी.

पुरोहित (ಪುರೋहित) (सं) ना. - मंगल कार्ये चालवणारा;
धार्मिक दीक्षा देणारा.

पुर्कु (ಪುर्कु) (क) वि. - मित्रा; नंपूसक; मेकट; भीतिग्रस्त;
तिरस्कृत.

पुर्चु (ಪುರ್ಚು) (क) ना. - खुळेपणा; तोटा; नुकसान; अकल्याण;
त्रास; ताप.

पुर्बु (ಪುರ್ಬು) (क) ना. - भुवई; भू.

—इक्कु (ಇक्कु) (क) धा. - कपाळीं आठ्या घालणें; भुवई
चढवणें; भुवई चढवून भिववणें.

पुल् (पुल्) (क) ना. - गवत; करड.

(क) वि. - क्षुद्र; नीच; अप्रयोजक.

—कर्चु (ಕರ್ಚು) (क) धा. - दाती तृण धरणें; परामव
मान्य करणें.

पुलक (ಪುಲಕ) (सं) ना. - रोमांच; अंगावरील काटा.

पुलकित (ಪುಲकಿತ) (सं) वि. - रोमांचित; आनंदानें बेमान.

पुलस्य (ಪುಲಸ್ಯ) (सं) ना. - ब्रह्म देवाचा मानसपुत्र;

सप्तर्षीपैकी एक ऋषि; रावणाचा आज्ञा.

पुलाक (ಪುಲಾಕ) (सं) ना. - पुलावा; खिचडी.

पुलि (पुलि) (क) ना. - बाघ; व्याघ्र; एक तृणविशेष.

पुलि (लि) न (पुलि [लि] ल) (सं) ना. - वालु; वालवंद;

पुलणी; किनारा; नदीकाठ.

—वति (ವತಿ) (सं) ना. - तटिनी; नदी.

पुलिंद (लिंद) (ಪುಲಿಂ [ಲಿಂ]) (सं) ना. - गिरिजन; शबर;

वेरड; शबरवेष्पातील शंकर.

पुलिं (लिं) दी (पुलिं [लिं] दी) (सं) ना. - मिलीण;

शबरी; वेरडीण; गिरिजन स्त्री.

पुलु (पुलु) (क) ना. - गवत; तृण; घास.

(क) वि. - अल्प; क्षुल्लक; थोडकें.

—मानिस (ಮಾನಿಸ) (क) ना. - क्षुद्रजीव; नीच माणूस;
वेकार.

पुलमनुज (ಪುಲಮನುಜ) (क) ना. - क्षुद्र मानव; क्षुद्र जात;
अल्पात्मा.

पुलोम (ಪುಲೋಮ) (सं) ना. - इंद्राचा सासरा; शचीपिता.

—जित (ಜಿತ) (सं) ना. - पुलोमाला जिकणारा; इंद्र.

—जे, —जा (ಜೆ-ಜಾ) (सं) ना. - इंद्राणी; शची; पुलोमकन्या.

पुलगुं (ಪುಲುಗು) (क) धा. - दाती तृण धरणें; परामव
मान्य करणें.

पुलग (लक) डग (ಪುಲು [ಲು] ಡಗ) (क) ना. - प्रतिज्ञाकंकण;
पिंजराचा तोडा.

पुलोबरो (ಪುಲೋಬರಿ) (क) धा. - कस्पटासमान मानणें; क्षुद्र
लेखणें.

पुलमरुळ (ಪುಲ್ಮರುಳ) (क) ना. - क्षुद्र पिशाच; लहान भूत.

पुलमेवु (ಪುಲ್ಮೇವು) (क) ना. - गवतकाडी; चारा; वैरण; कडबा;
वनचर प्राणी.

पुल (पुल) (क) वि. - विकसित; फुललेले; उमललेले.

पुल्लडिमिति { (पुल्लडिगि) (क) ना. - फुलें विकणारी;
पुल्लवडिमिति { (पुल्लवडिगि) फुलारीण; माळीण.
पुल्लशर (पुल्लशर) (क) ना. - पुष्पशर; मन्मथ; मदन; कामदेव.
पुल्लिने (पुल्लिने) (क) ना. - फुलका; पोळी; एक खाद्य.
पुल्लिंग (पुल्लिंग) (सं) ना. - पुरुषवाचक शब्द; पुरुषवाचक
चिन्ह.
पुल्ले (पुल्ले) (क) ना. - हरीण; मृग; चितळ; अग्नि. 'एरले'
पहा.
पुल्लेग (पुल्लेग) (क) वि. - यापाड्या; बडबड्या; गप्पाबाज.
पुल्लर (पुल्लर) (सं) ना. - सोंडेंचें टोक; पाणी; कमळ;
आकाश; नगान्याचें चामडें; हंस; खड्ग; आयुध; मुख; एक
द्वीप; पर्वताचे नांव; नळराजाचा धाकटा भाऊ.
पुल्लरि (पुल्लरि) (सं) ना. - हत्तीचे नांव.
पुल्लरिणि (णी) (पुल्लरिणि [रिणि]) (सं) ना. - सरोवर; पाण्याचा
साठा; बाणा; बाण्याचे स्त; पायन्याची विहीर; हत्तीण; मूठ.
पुल्लर (पुल्लर) (सं) वि. - अधिक; विपुल; खूब; श्रेष्ठ.
पुल्ल (पुल्ल) (सं) वि. - माजलेला; लठ्ठ; संमृद्ध; संपन्न; भरलेला;
पूर्ण वाढ झालेला.
पुल्लि (पुल्लि) (सं) ना. - शक्ति; सामर्थ्य; बळ; मस्ती; समृद्धि;
पुष्टावयव; शरीरसौष्ठव; आश्रय; सहाय्य.
पुल्लिगोलिसु (पुल्लिगोलिसु) (क) धा. - वाढ होणें; अंग धरणें;
अभिव्यक्त करणें; समर्थन करणें; पुष्ट होणें.
पुल्लिकरिसु (पुल्लिकरिसु) (क) धा. - बळ एकत्र करणें;
आधार देणें; बळ आणणें.
पुल्ल (पुल्ल) (सं) ना. - फूल; विकास; विटाळ.
—इसु (इसु) (क) धा. - विकसणें; फुलणें; उमलणें;
विटाळ जाणें; अंगावर जाणें.
—इत (इत) (सं) वि. - विकसित; फुललेले; ऋतुप्राप्त.
—माले (माले) (सं) वि. - फुलांची माला; वेणी; गजरा.
—रस (रस) (सं) ना. - मध; मकरंद; फुलांतील
गोड रस.
—वति (ती) (वति [ती]) (सं) ना. - ऋतुमती; विटाळशी
—वत (वत) (सं) ना. - सूर्य; चंद्र.
पुल्लक (पुल्लक) (सं) ना. - देवलोकीचे विमान; कुबेराचे
विमान; एक विमान नाम.
पुल्लकैतन (पुल्लकैतन) (सं) ना. - काम; मन्मथ; मदन.
पुल्लचाप (पुल्लचाप) (सं) ना. - काम; मदन.
पुल्लदंत (पुल्लदंत) (सं) ना. - बायब्येचा दिग्गज; एक
जैनतीर्थंकर.
पुल्लदर्शन (पुल्लदर्शन) (सं) ना. - रजोदर्शन; पदर येणें;
ऋतुप्राप्ति.

पुष्पधन्व (वन्) (पुष्पधन्व [वन्]) (सं) ना. - पुष्पसायक;
कुसुमशर; मदन.
पुष्पबाण (पुष्पबाण) (सं) ना. - कुसुमायुध; सुमनसायक;
कामदेव.
पुष्पमास (पुष्पमास) (सं) ना. - वसंत मास; चैत्र महिना;
मधुमास.
पुष्पवाटिका (पुष्पवाटिका) (सं) ना. - फुडबाग; उद्यान;
उपवन.
पुष्पवृष्टि (पुष्पवृष्टि) (सं) ना. - फुलांचा पाऊस; कुसुमवर्षाव.
पुष्पांजलि (पुष्पांजलि) (सं) ना. - फुलें वाहणें; भक्तिप्रदर्शन;
नांदीतील पुष्पप्रदान; गौरव.
पुष्पिणि (पुष्पिणि) (सं) ना. - फुलें सुटलेली वेल, रजस्वला;
ऋतुमति, विटाळशी.
पुष्पित (पुष्पित) (सं) वि. - फुलें आलेली; फुललेली; ऋतुमती;
रजस्वला.
पुष्य (पुष्य) (सं) ना. - चांद्र मासाचें नांव; एक पर्जन्यनक्षत्र.
पुष्यराग (पुष्यराग) (सं) ना. - एक रत्न; पुष्कराग
पुसलायिसु (पुसलायिसु) (क) धा. - फुस लावणें; उत्तेजित
करणें; प्रेरणा देणें; हुरूप भरणें; पीळ देणें.
पुसलावणे (पुसलावणे) (अ. दे) ना. - फुसलावणी; लाड;
सलगी; प्रेम; प्रीति; हुरूप; उत्तेजन.
पुसि (पुसि) (क) धा. - खोटें बोलणें; चूक सांगणें; थापा देणें;
गप्पा मारणें.
(क) ना. - असत्य; चूक; वढाई; थाप; गप्प, व्यर्थांलाप;
पुसिग (पुसिग) (क) वि. - खोटे बोलणारा; वढाई मारणारा;
थापेबाज; आत्मश्लाघी.
पुसिनगु (पुसिनगु) (क) ना. - बरपांगी हसे; गालातल्यागालांत
हसणें.
पुसिलजे (पुसिलजे) (क) ना. - खोटी लाज; लाजेचा बहाणा;
लज्जाभिनय; मुरका; ढोंगी लज्जा.
पुसिव (प) डे (पुसिव [डे] डे) (क) ना. - माया; सैन्य;
कृतक सैन्य.
पुस्त (पुस्त) (सं) ना. - लेपन; सारवण; माखणे; चिखलातील
काम; पुस्तक; हस्तलिखित.
पुस्तक (पुस्तक) (सं) ना. - ग्रंथ; पोथी.
—कीट (कीट) (सं) ना. - पुस्तकांतील किडा; न समजतां
वाचत राहणारा; पांघरूण.
पुस्ति (पुस्ति) (अ. दे.) ना. - पुस्तक; आवरण; पांघरूण; किता
गिरवणी.
पुस्तिका (पुस्तिका) (सं) ना. - चौपडे; आवरण.
पुल्लक (पुल्लक) (सं) ना. - पुलक; रोमांच; अंगावरील केस.

—अभिषेक (अभिषेक) (सं) ना. —पूजेतील देवस्नान.
—इसु (असु) (क) धा. —रोमांच उभे राहणें; अंगावर काटा येणें; पुलकित होणें.

पुलि (पुलि) (क) ना. —आंवट पदार्थ; कडू चव; आम्ल.
पुलिचु (पुलिचु) (क) ना. —द्रवमर्दन; लेप; सारवण.
पुलिन (पुलिन) (सं) ना. —वाळूची टेकडी; द्वीप; वाळूचा किनारा; वाळवंट.

पुलिंद (पुलिंद) (सं) ना. —किरात; शबर; वन्यजमात.
पुलिंदि (पुलिंदि) (सं) ना. —शबरी; मिळीण; वेरडीण.
'वेडिति' पहा.

पुलिळ (पुलिळ) (क) ना. —झाडी; राई; वाळूची टेकडी; जमीन; चौक.

पु (हु) लु (पु [ळु] लु) (क) ना. —कृमि; कीटक; क्षुद्र जंतु; जीवाणु.

पु (हु) लुकु (पु [ळु] लुकु) (क) ना. —अडीअडचण; नड; अडीनडी; दोष; लोप.

पुलुबानिस (पुलुबानिस) (क) ना. —क्षुद्र मनुष्य;
पुलुमानिस (पुलुमानिस) कस्यसासारखा माणूस
अत्पात्मा.

पुलिग (पुलिग) (क) ना. —खीर; हुंगी; पायस; गव्हाची खीर.
पुलिळ (पुलिळ) (क) ना. —काठी; काटकी; क्षुद्रत्व.
पुलिळवातु (पुलिळवातु) (क) ना. —क्षुद्र गप्पा; व्यर्थ चर्चा;
कोरल्या चकाट्या.

पुल्लु (पुल्लु) (क) धा. —जळणें; खाक होणें; राख होणें.
पू (पू) (क) धा. —फुल येणें; फुलणें; विकसित होणें.

(क) ना. —फूल; तुरा; मंजिरी.

—कॉल (कॉल) (क) ना. —मदन; काम.

—गुडि (गुडि) (क) ना. —पुष्पगुच्छ; तुरा; मंजिरी; गोटा.

—तंदल (तंदल) (क) ना. —पुष्पवृष्टि; फुलांचा पाऊस.

—बलि; बलि (बलि-बलि) (क) ना. —फुलवेच;
रंगोळी

—बडिग (बडिग) (क) ना. —फुलारी; फुले विकणारा.

—बडिगिति (बडिगिति) (क) ना. —फुलारीण; माळीण; फुले विकणारी.

पूग (पूग) (सं) ना. —सुपारीचें झाड; समूह; रास. 'कौंग' पहा.

पूगण्य (पूगण्य) (क) ना. —काम; पुष्पवाण; मदन.

पूगीफल (पूगीफल) (सं) ना. —सुपारी.

पूजक (पूजक) (सं) ना. —पुजारी; आराधक; अर्चक.

पूजन (पूजन) (सं) ना. —पूजा; सेवा; अर्चना; आराधना.

पूजनीय (पूजनीय) (सं) ना. —पूज्य; पूजाहं; आदरणीय;
मानदेण्यायोग्य.

पूजारि (पूजारि) (सं) ना. —पूजा करणारा; अर्चक; ईशसेवक;
आराधना.

पूजाहं (पूजाहं) (सं) वि. —पूज्य; पूजनीय; पूजा करण्या-
योग्य.

पूजि (पूजि) (क) ना. —शून्य; पूज. चिन्ह;

पूजित (पूजित) (सं) वि. —सन्मानित; आदरित.

पूजिसु (पूजिसु) (क) धा. —पूजा करणें; सेवा करणें;
आराधना करणें.

पूजे (जा) (पूजे [जा]) (सं) ना. —देवतार्चन; देवसेवा;
आराधना.

पूज्य (पूज्य) (सं) वि. —पूजनीय; पूजा करण्यायोग्य. खूण;
(क) ना. —खूण; पूज.

पूज्यपाद (पूज्यपाद) (सं) वि. पुजनीय; चरणसेवा
करण्यायोग्य.

पूड (पूड) (क) धा. —जोडणें; जू ठेवणें; धनुष्याला बाण
लावणें, संधान लावणें.

पूण (पूण) (क) धा. —प्रतिज्ञा करणें; स्पर्धा करणें; पैज
मारणें; चढाओढ करणें; भांडणें; मत्सर करणें.

(क) ना. —मान्यता; कबुली; प्रतिज्ञा; शपथ; आणभाक.

पूणके (णिणे) (पूणके [णिणे]) (क) ना. —आण; शपथ; पण;
प्रतिज्ञा.

पूणिग (पूणिग) (क) ना. —धनुर्धारी; प्रतिज्ञा करणारा; पण
करणारा.

पूत (पूत) (सं) वि. —पवित्र; परिशुद्ध; स्वच्छ; निर्मल; चोख.
(क) वि. —फुललेला; मोहोरलेला.

पूतनि (पूतनि) (सं) ना. —पूतना राक्षसी.

पूति (पूति) (सं) ना. —दुर्गंध; उकीरडा; कूज; शुद्धता; स्वच्छता;
पवित्रता. 'पुतुगु' पहा.

पूतु(तुरे) (पूतु [तुरे]) (क) अ. —बाप रे! वाहवा! बहुत
अच्छा!

पूदें (पूदें) (क) ना. —पुष्परथ; मन्मथ; मदन.

पूदेंरु (पूदेंरु) (क) ना. —पुष्पक विमान; पुष्परथ.

पूप (पूप) (क) ना. —अपूप; वडा; धारणा; अनरसा.

पूय (पूय) (सं) ना. —दुर्गंध; कुजल्याची घाण.

—मेह (मेह) (क) ना. —मधुमेह; पू गळणारा रोग.

पूर (पूर) (सं) वि. —पूर्ण; पूरा; भरलेला; सर्व; ओसंडणारा;
भरपूर; महापूर.

पूरक (पूरक) (सं) वि. —पूर्ण करणारा; भरून देणारा;
(सं) ना. —तुति; प्राणायामांतो एक श्वसनक्रम.

पूरगाणिसु (पूरगाणिसु) (क) धा. —संपविणें; शेवटास नेणें.
 पूरण (पूरण) (सं) ना. —भरणपोषण; पूर्णतेला जाणें.
 (क) ना. —रहस्य; मतितायें; मर्म; पूरण; सारण.
 पूरयिसु (विसु) (पूरयिसु [विसु]) (क) धा. —संपविणें;
 शेवटास नेणें; पूर्ण करणें; भरविणें.
 पूरा (पूरा) (क) वि. —सर्व; सारा; पूर्ण; भरपूर.
 पूराय (पूराय) (सं) वि. —पुष्कळ; विपुल; मोठा; ऐसपैस.
 (सं) ना. —पूर्णता; समारोप; पूर्णशक्ति; अंत; समाप्ति; अलंभाव.
 पूरित (पूरित) (सं) वि. —पूर्ण केलेले; भरलेले; भरविलेले;
 संपलेले; शेवटास नेलेले.
 पूरिसु (पूरिसु) (क) धा. —भरणें; फुंकणें; उठविणें; प्राप्त
 करून घेणें; पूर्ण करून घेणें.
 पूरुष (पूरुष) (सं) ना. —पुरुष; नर; पुष्टिग.
 पूरैसु (रसु) (पूरैसु [रसु]) (क) धा. —संपविणें;
 पूर्ण करणें.
 पूर्ण (पूर्ण) (सं) वि. —भरलेला; तडीस गेलेला; संपलेला;
 सारा; सर्व; समग्र; प्राप्त; मागला; तृप्त; बलशाली;
 (सं) ना. जन्मसाफल्य; सार्थक.
 —अभिलाष (अभिलाष) (सं) वि. —पूर्णकाम; इच्छापूर्ण
 झालेला; तृप्त.
 —आनक (अनक) (सं) ना. —नगारा; दुंदुभिरव; चंद्रकिरण.
 —इंदु (अनंद) (सं) ना. —पूर्ण चंद्र; पौर्णिमेचा चंद्र.
 —काम (अनंद) (सं) वि. —इच्छा पूर्ण झालेला; कृतार्थ;
 तृप्ताश.
 पूर्णपात्र (पूर्णपात्र) (सं) ना. —तुपाची घागर; भरलेलें
 भांडें; संभावना; वक्षीस; बहुमान; पारितोषिक; मानाचीं वलें.
 पूर्णप्रज्ञ (पूर्णप्रज्ञ) (सं) ना. —आत्मानात्म ज्ञानी;
 धनपंडित; विद्वान.
 पूर्णमान (पूर्णमान) (सं) ना. —पौर्णिमेस करावयाचा यज्ञ.
 पूर्णविराम (पूर्णविराम) (सं) ना. —पूर्ण विश्रांति; शेवटचा
 क्षण; वाक्यांतीचे विराम चिन्ह.
 पूर्णांक (ग) (पूर्णानंक [ग]) (सं) ना. —पूर्ण संख्या; एकुण;
 वट्ट; संबंध.
 पूर्णाहुति (पूर्णहूति) (सं) ना. —यज्ञांतील शेवटची
 आहुति; आत्मार्पण.
 पूर्णिमा (पूर्णमा) (सं) ना. —शुक्लवक्षीय पंधरावी तिथी;
 पौर्णिमा; पूर्ण चंद्राची तिथि.
 पूर्त (पूरत) (सं) वि. —पूर्ण; सर्व; सारे; उरलेसुरले; आवृत;
 संरक्षित.
 (सं) ना. —तृप्ति; वाढ; अभिवृद्धि; प्रगति; योग्यता; धार्मिक
 स्वातंत्र्य.

पूर्ति (पूरति) (सं) ना. —भरपायी; समारोप; तृप्ति; निभावन;
 संतोष; तर्पण. 'तणिवु' पहा.
 पूर्व (पूर्व) (सं) वि. —समोर असलेला; आरंभीचा;
 पूर्वदिशेचा; प्राचीन; पूर्वकथित; पुराण; अनुचरित; अनुसरित.
 —अचल, —अद्रि (अचल, —अद्रि) (सं) ना. —उदयगिरी;
 पूर्वकडील पर्वत.
 —अपर (अपर) (सं) वि. —मागचापुढचा; आद्यंत;
 परसंबद्ध.
 —अर्जित (अर्जित) (सं) वि. —पूर्व संपादलेले;
 पूर्वजन्मीचे.
 —अर्ध (अर्ध) (सं) ना. —वरचा भाग; पहिला अर्धा
 भाग.
 —अहन् (अहन्) (सं) ना. —प्रातःकाळ; सकाळ;
 पूर्वाह्न.
 —कर्म (कर्म) (सं) ना. —पूर्वजन्मी केलेले कृत्य;
 पहिले काम.
 —कालिक (कालिक) (सं) वि. —प्राचीन कालचे; प्राकालीन
 —कोटि (कोटि) (सं) ना. —चर्चेच्या आरंभीचा विषय;
 पूर्वपक्ष; प्रथम आक्षेप.
 —ज (ज) (सं) ना. —वडीलघारे; वाढवडील; वडीलभाऊ.
 पूर्वी जन्मलेला.
 —जा (जा) (सं) ना. —वडील बहीण; पूर्वी जन्मलेली.
 —दिवपति (दिवपति) (सं) ना. —इंद्र.
 —पक्ष (पक्ष) (सं) ना. —प्रथम मांडलेली बाजू;
 शुद्ध पक्ष; वस्तुस्थिति; प्रारंभीची विचारसरणी.
 —रंग (रंग) (सं) ना. —नाट्यारंभीचा भाग;
 कीर्तनांतील पूर्वभाग.
 —रात्र (रात्र) (सं) ना. —पहिली रात्र.
 —स्थिति (स्थिति) (सं) ना. —पहिली स्थिति;
 पूर्वीची राहणी.
 पूर्वक (पूर्वक) (सं) वि. —पूर्वी असलेला; प्राचीन.
 (क) ना. —वडीलघारे; पूर्वज; पितर.
 पूर्वतः (पूर्वतः) (सं) अ. —पूर्वीपासून; समोर; प्रथमतः
 पूर्वत्र (पूर्वत्र) (सं) अ. —प्रथमतः; आधी.
 पूर्वभावि (पूर्वभावि) (सं) वि. —पूर्वीचे; प्रथमचे; अगोदरचे.
 पूर्वमीमांसे (पूर्वमीमांसे) (सं) ना. —जैमिनीने
 लिहिलेले दर्शन, पूर्वमीमांसा.
 पूर्ववत् (पूर्ववत्) (सं) अ. —पूर्वीसारखें; होतें तसें;
 यथास्थित.
 पूर्वाश्रम (पूर्वाश्रम) (सं) ना. —ब्रह्मचर्याश्रम. पहिला
 आश्रम.

पूर्वि (पूर्व) (सं) वि. - पूर्वीचे; वडिलांच्या वेळचे;
संगीतातील राग.
पूर्विक (पूर्व) (सं) ना. - वडीलधारे; पूर्वेकाळचा मनुष्य;
म्हातारेकोतारे.
पूर्वा (वे) (पूर्व) (सं) ना. - एक नक्षत्र.
पूर्वोक्त (पूर्व) (सं) वि. - पूर्वकथित; प्रथमच सांगितलेले
पूर्वोत्तर (पूर्व) (सं) ना. - ईशान्य दिशा; मागले
पुढले.
पूर्वोदय (पूर्व) (सं) वि. - पूर्वी जन्मलेला; पूर्वेकडील;
पूर्वज्ञात.
पुलि (पूर्व) (सं) ना. - ब्रह्मदेशातील देवालय (पॅगोडा)
३। रु. किमतीचे एक नाणे.
पुल (पु) (अ. दे) ना. - समूह; गट; रास; जुडगा.
पुलडिग (पुल) (पूर्व) (क) ना. - फुलारी;
फुलमाळी.
पुष (पु) (पूर्व) (सं) ना. - सूर्य; पूषा.
पुसर (पूर्व) (क) ना. - फुलाची माळ; सुमनमाला; कुसुमशर;
मन्मथ.
पुसु (पूर्व) (क) धा. - लेपणे; सारवणे; लावणे. 'तोडे' पहा.
पू (पूर्व) (क) धा. - पुरणे; झाकणे; लपणे; डोळ्याआड
करणे; माती देणे. 'हूळ' पहा.
पु (पूर्व) (सं) धा. - उद्योगांत गुंतणे; कामाला कारणीभूत होणे;
गुंतणे; सोडविणे; संतोषणे; पार होणे; गर्वाने फुगणे; जागणे;
पुढे टाकणे; जायत राहणे; नियोजन करणे; नेमणे; थांबणे;
ठेवणे; फेकणे; भरणे; संरक्षणे; वाढणे.
पुक्त (पूर्व) (सं) वि. - मिश्रित; समाविष्ट; जुळलेले; झाकलेले
अन्योन्य.
(क) ना. - संपत्ति; पुंजी; मालमत्ता.
पुक्ति (पूर्व) (सं) ना. - मिश्रण; प्रवेश; शिरकाव;
सारखेपणा.
पुत् (पूर्व) (सं) धा. - मिसळणे; मिळवणे; प्रवेशणे;
संपर्क आणणे; विचारणे; पृच्छाकरणे;
पृच्छा (पूर्व) (सं) ना. - प्रश्न; सवाल.
पृच्छापृच्छे (पूर्व) (सं) ना. - तर्कवितर्क; प्रश्नप्रतिप्रश्न;
सवाल जबाब; कलगीतुरा.
पुतना (ने) (पूर्व) (सं) ना. - सैन्य; युद्ध; रणकंदन.
पुथक् (पूर्व) (सं) अ. - वेगळे; शिवाय; खेरीज; विना.
पुथक्करण (पूर्व) (सं) ना. - वेगळेपणा; विभजन;
घटकफोड.
पुथक्जन (पूर्व) (सं) वि. - दुष्ट; सज्जनेतर; नीच.
पुथक्भाव (पूर्व) (सं) ना. - वेगळेपणा; विभक्तता.

पृथगात्म (पूर्व) (सं) ना. - हृदय; आत्मा.
पृथा (थे) (पूर्व) (सं) ना. - कुंती; पांडवांची आई.
—तनय, (तनय) (सं) ना. - पृथापुत्र; धर्म, भीम, अर्जुन,
आदि.
पृथिवि (वी) (पूर्व) (सं) ना. पृथ्वी; जमीन; भूमि.
—जा, -जे (ज, -जे) (सं) ना. - भूमिकन्या; सीता.
पृथु (पूर्व) (सं) वि. - मोठा; विरवृत.
(सं) ना. - एक सूर्यवंशीय राजा.
पृथुक (पूर्व) (सं) ना. - पोहे; कुटलेले भात; बालक; पिल्लू.
पृथुल (पूर्व) (सं) वि. - वेगळे; रुंद; मोठे; विरवृत.
पृथ्वि (थ्वी) (पूर्व) (सं) ना. - जग; जमीन.
—पति, -ईश (पति, -ईश) (सं) ना. - राजा; सम्राट.
—गर्भ (गर्भ) (सं) ना. - गणेश.
—गृह (गृह) (सं) ना. - गुहा; बीळ; गव्हर.
—ज (ज) (सं) ना. - वृक्ष; मंगळ.
पृथ्वीका (पूर्व) (सं) ना. - वेल्दोडा; लहानमोठा.
पृदाकु (पूर्व) (सं) ना. - विंचू; नाग; झाड; हत्ती.
पृथ्वी (पूर्व) (सं) वि. - कुब्ज; खुजा; गिड्डा; कोमल; दुर्बल.
(सं) ना. - देवकी; कृष्णमाता; प्रकाशकिरण; भूमि.
—गर्भ (गर्भ) (सं) ना. - देवकीपुत्र; कृष्ण.
—धर, -भद्र (धर, -भद्र) (सं) ना. - कृष्ण.
—शृंग (शृंग) (सं) ना. - कृष्ण; गणपति.
पृषत् (पूर्व) (सं) ना. - जलबिंदु; प्रवाही पदार्थाचा थेंब.
—अश्रु (अश्रु) (सं) ना. - वायु; हवा; शिव.
—पति (पति) (सं) ना. - वायु; हवा.
पृषत् (पूर्व) (सं) ना. - चितळ; ठिपक्याचे हरीण; जलबिंदु.
पृषत्क (पूर्व) (सं) ना. - बाण; शर.
पृषत्जल (पूर्व) (सं) ना. - जलबिंदु; शितोडा; तुषार;
भुरभुर.
पृष्ठ (पूर्व) (सं) वि. - विचारलेले; प्रश्न केलेले.
(सं) ना. - पीठ; आसन; मागचा भाग. पाठ;
मागची बाजू; पुस्तकाचे पान; सूत्रविशेष; माडी; वरचा भाग.
—गोप, -रक्ष (गोप, -रक्ष) (सं) ना. - पाठीराखा;
अंगरक्षक.
—दृष्टि (दृष्टि) (सं) ना. - अस्वल; खेकडा.
—यान, -वाह्य (यान, -वाह्य) (सं) ना. - सवारी;
पाठकुळी; कोकर; वर चढणे; मांड टोकणे; पाठीवर चढणे.
पृष्ठशृंगि (पूर्व) (सं) ना. - रेडा; नपूसक; भीम; बोकड.
पृष्णि (पूर्व) (सं) वि. - दुर्बल; क्षुद्र; खुजा; गिड्डा.
(सं) ना. - देवकी.
पेक्षण (पूर्व) (क) ना. - प्रेक्षण; प्रदर्शन; दृश्य.

पेकळ (पेकळ) (क) ना. - गर्व; अहंकार; मस्ती; माज.

—इसु (असु) (क) धा. - गर्व करणें; अहंकार व्यक्त करणें; मिरवणें; मुसंडी मारणें; विचार न करतां कामाला हात घालणें.

पेगळ (पेगळ) (क) ना. - खांदा; भुज.

पेगु (पेगु) (क) वि. - मंदबुद्धि; मतिहीन; यव्वड; धडु; मूर्ख; मोळसट; अजाण; बुद्धु.

पे (हे) गगडे (पे [पे] गगडे) (क) ना. - गावचा कुलकर्णी; पाटील; पुढारी; नेता; गावपंच; महाजन; वडील.

पेंकुळि (पेंकुळि) (क) ना. - वेशुद्धि; भ्रम; वेड; वेभानता.

पेचु (पेचु) (पेचु [पेचु]) (क) धा. - अधिक होणें; उत् येणें; फुगणें.

(क) ना. - आधिक्य; कमी केलेल्या मजुरीतील वाढ; भावडेपणा; मूर्खपणा; धडुता; मोळेपणा.

—गे (गे) (क) ना. - बहुत्व; आधिक्य; ऊत; फुगारा; उकळी; बढती.

—बडि (बडि) (क) धा. - घाबरे होणें; गोंधळून जाणें; वेखबर होणें; वेशुद्ध असणें.

पे (प) उजे (पे [पे] उजे) (क) ना. - पाऊल; पाय; पद; पद्यपंक्ति; चरण; तळ; वूड; 'अडि' पहा.

—पिडि (पिडि) (क) धा. - अनुसरणें; अनुयायी होणें; पावलावर पाऊल ठेवणें; नकल करणें.

पेटलु (ल) (पेटलु [ल]) (क) ना. - वसवस; राग; क्रोध; अंगावर येणें; झाडाझडती.

—उप्पु (उप्पु) (क) ना. - सोरा; सोरमीठ; स्फोटक श्वार; बंदुकीची दारू.

पेट (टि) (पेट [टि]) (क) ना. - मातीची वीट; मातीचा ढीग; डेकळ; डेपा.

पेटुणि (णे) ने (पेटुणि [णे]) (क) ना. - धुमस; चोपणी.

पेटलु (ल) (पेटलु [ल]) (क) ना. - पिस्तूल; लहान बंदूक; बंदूकीचें खेळणें.

पेटि (टिगे) (पेटि [टिगे]) (क) ना. - पेटारा; मंजूषा; करंडा; करंडक.

पेटिसु (पेटिसु) (क) ना. - धाव घालणें; चोपणें; जमीन बडवणें; आपटणें.

पेटु (पेटु) (क) ना. - मार; धाव; आपटी; धक्का; दुःख; धैर्य; पराक्रम; अहंकार; 'अवटु' पहा.

पेटुवेळ (पेटुवेळ) (क) धा. - पराक्रम दाखवणें; धक्का देणें; मारणें.

पेड (ड) (पेड [ड]) (क) अ. - मागें; मागच्या वाजूस.

पेडगगटु (पेडगगटु) (क) ना. - हात मागे करून बांधणें.

पे (हे) डगे (पे [ड] डगे) (क) ना. - हारा; मोठी बुट्टी.

पेडतले } (पेडतले) (क) ना. - डोक्याचा मागील भाग.
पेडंदले } (पेडंदले) (क) ना. - डोक्याचा मागील भाग.

पेडमुडि (पेडमुडि) (क) ना. - बुचडा; खोपा; 'तुख' पहा.

पेडसुरि (पेडसुरि) (क) धा. - मागे ओढणे; हातपाय जखडणें.

—कट्टु (कट्टु) (क) धा. करकचून बांधणें; पीळ देऊन बांधणें.

पेडमेट्टु (पेडमेट्टु) (क) धा. पाय मागे घेणें; पळून जाणें; पराजित होणें.

पेडसु (पेडसु) (क) वि. - खडबडीत; कर्कश; चिकट; मस्त; घट्टमुट्ट; अतिचपळ; वेगात पळणारा.

—गार (गार) (क) वि. - अहंकारी; गर्विष्ठ; दाम्भिक.

—गाति (गाति) (क) वि. - अहंकारिणी; उदता.

पेडे (पेडे) (क) ना. - नागाची फडा; पिसारा.

—मणि (मणि) (क) ना. - सर्पमणी.

पे (हे) ण (ण) (पे [पे] ण [ण]) (क) ना. - बाई; स्त्री.

पे (हे) ण (पे [पे] ण) (क) ना. - शव; प्रेत,
—नडेपेण (नडेपेण) (क) ना. - जीवन्मृत; अतिदरिद्री;

मरतमरत जगणारा.
—कळ (कळ) (क) ना. - मृतात्म्याना दिलेला पिंड;

काकपिंड.
पे (हे) णगु (पे [पे] णगु) (क) धा. - प्रयत्न करणें; साहस करणें; कष्ट करणें; तंटा करणें.

—इसु (असु) (क) धा. - भांडल्याप्रमाणें करणें; भांडणाला कारण होणें.

पेणसु (पेणसु) (क) ना. - प्रवेश; मान्यता; जोडणी; जुडी; पंडी; आलिंगन; अठीमिठी.

पेणे (पेणे) (क) धा. - मिसळणें; घालणें; विणणें; टाके घेणें; एकजीव होणें.

—इके (अके) (क) ना. - प्रवेश; मिश्रण; सहकार; लहान तुकडा.

पेणेवकि (पेणेवकि) (क) ना. - चक्रवाक पक्षी.

पेंटे (पेंटे) (क) ना. - डेकळ; बीज; डेपा; पांच संख्या; पाचुंदा; पंचोत्री; गाठोडे.

पेंड (पेंड) (क) ना. - स्त्री; बाई.

पेंडवास (पेंडवास) (क) ना. - राणीवास; अवरोध.

पेंडारि (पेंडारि) (अ. दे) ना. - लुटारू; दरोडेखोर; ठक.

पेंडिर् (पेंडिर्) (क) ना. - स्त्रिया; बाया 'पेंड'चे अनेक वचन

पेंडेय (पेंडेय) (क) ना. - चाल; पैजेण; पादकंकण, तोडा.

पेण्णाने (पेण्णाने) (क) ना. - हत्तीण; करिणी.

पेण्णुग (पेण्णुग) (क) वि. - स्त्रीलंपट; बाईलंबडा; कामुक; अंगनासक्त.

पेण्डळ (पेंडळ) (क) ना. — स्त्रीसेना; कामसेना.
 पेण्मरुळ (पेंडळ ०५) (क) वि. — स्त्रीलंपट; बाइलवेडा.
 पेदे (पेंदी) (क) ना. प्रत्यंचा; मौर्वी; ज्या.
 पेद्द (पेंद्द) (क) वि. — खुळा; मूख; धडु; ठोंब्या; भरीव.
 पेंतडि (पें०डळ) (क) ना. — फाटके कापड; चिंधी.
 पेंपु (पें०डळ) (क) ना. — मोठेपणा; घनता; महात्म्य; अवडंबर;
 ऐट; ख्याती; वैभव; उन्नति; श्रेष्ठता; प्रतिष्ठा.
 पेर् (पें०) (क) धा. — जन्म देणें; घालंत होणें; प्रसवणें;
 मिळवणें; अनुभवणें; विरजणें; अस्तित्वात येणें.
 (क) वि. — बडील; मोठा; विशाल; विस्तृत.
 पेर् (पें०) (क) ना. — दुसरें; आणखी एक; इतर; अन्य.
 (क) अ. — गतकाळीं; प्राचीन; पुराणकाळांतील.
 पेर्गु (पें०गु) (क) ना. — बाजू; मागील बाजू; पार्श्वभाग.
 — तेगे (पें०गु) (क) ना. — पाय मागें घेणें; पळणें; पाय
 काढणें; पराजय होणें.
 पेर्गिडु (पें०गिडु) (क) धा. — मागें हटणें; पीछेहाट होणें;
 पराभव होणें; पळ काढणें.
 पेर्गु (तुक) (पें०गु [डु०]) (क) ना. — दुसरा; अन्य; इतर;
 आणखी एक.
 पेरेते (पें०) ने (पें०डळ [डें] गें) (क) धा. — काढता पाय घेणें;
 मागें सरणें; अपयश घेणें.
 पेर्तोंडु (पें०डळ०दु) (क) ना. — दुसरा; अन्य कोणी.
 पेर्पेर्गु (पें०डळ०गु) (क) अ. — फार पूर्वी; पुराणकाळी; कोणे
 एके समयीं;
 पेर्सा (पें०डळ०) (क) धा. — मागे हटणें; पराजित होणें; दूर
 उभें राहणें.
 पेर् (पें०) (क) धा. — जन्मणें, प्रसवणें; विणें; विरजणें;
 अनुभवणें; जुळवणें.
 पेरे (पें०) (क) धा. — विरजणें; विरजण घालणें; साय येणें;
 (क) ना. — पांघरुण; नागाची फणी; फडा; चंद्र.
 — कळे (पें०) (क) धा. — फडा काढणें; खवळून उठणें.
 पेरेवलेय (पें०डळ०लेय) (क) ना. — चंद्रशेखर; चंद्रमौली; शिव.
 पेर्कळ (पें०डळ) (क) ना. — अधिक्य; पुष्कळता; बाहुल्य;
 'हेकळ' पहा; श्रेष्ठता.
 पेर्केडि (पें०डळ) (क) ना. — मोठे घराणे; थोरकुल; महावंश;
 पुढारीपण.
 पेर्गेडे (पें०डळ) (क) ना. — गावकरी; कुलकर्णी; पाटील; ग्रामनेता;
 गावपंच; महाजन.
 पेर्गवते (पें०डळ०वते) (क) ना. — पंजा; बोटे; पसरलेला हात;
 फसवणूक; कपट; बंचना.
 पेर्गु (गु) डि (पें०डळ [गु०] डि) (क) ना. — मोठे मंदिर, महावंश.

पेर्गुडिक (पें०डळ) (क) धा. — दारुडा; निशाबाब; भंगड;
 कैफी; मद्यपी.
 पेर्गु (पें०डळ) (क) धा. — अधिक होणें; उत्तुं जाणें; ओसंडणें;
 भरपूर होणें.
 (क) ना. — अधिक्य; उत; ओसंडी.
 — गे — चिगे (पें०डळ) (क) ना. — बाहुल्य; पुष्कळता;
 चंगळ; भरपूरत्व.
 पेर्गुवडि (पें०डळ) (क) धा. — मान हरणें; कसेतरी होणें.
 पेर्गोरे (पें०डळ) (क) ना. — महाराजा; सम्राट.
 पेर्गुटे (पें०डळ) (क) ना. — राजमार्ग; हमरस्ता; वाहता रस्ता
 पेर्गुडिके (पें०डळ) (क) ना. — वैभव; लावण्य; सौंदर्य;
 अभिवृद्धि.
 पेर्गुल (पें०डळ) (क) ना. — अफाट शक्ति; महासेना;
 अपर्याप्त सैन्य.
 पेर्गुलि (पें०डळ) (क) ना. — महाव्याघ्र; दाण्या वाघ.
 पेर्गुवे (पें०डळ) (क) ना. — मरण; मृत्यु; महाविस्मृति.
 पेर्गुल (पें०डळ) (क) ना. — महत्त्वाची गोष्ट; गंभीरवाणी.
 पेर्गु (पें०डळ) (क) ना. — अहंकार; गर्व; माज; मस्ती; घनता;
 मोठेपणा.
 पेर्गुडि (पें०डळ) (क) ना. — हत्तीण; करीणी.
 पेर्गु (पें०डळ) (क) धा. — नाव होणें; प्रसिद्धी पावणें.
 (क) ना. — ख्याती; प्रसिद्धी; कीर्ति; नाव; धान्य.
 — कोळ (पें०डळ) (क) धा. — कीर्ति लाभणें; प्रसिद्ध होणें.
 — पेत्त (पें०डळ) (क) वि. — नामांकित; विख्यात; सुप्रसिद्ध.
 पेर्गुल (पें०डळ) (क) ना. — पांगळेपणा; लंगळेपणा;
 अपंगता.
 पेर्गु (पें०डळ) (क) ना. — भय; भीति; गडबड; गोंधळ.
 पेर्गु (रु) (पें०डळ [रु]) (क) धा. — भिणें; घाबरणें;
 हातपाय गाळणें.
 — इसु (पें०डळ) (क) धा. — भिवविणें; घाबरवणें; पळवणें.
 पेर्गु (पें०डळ) (क) वि. — पंगु; लंगडा; अरुण.
 पेर्गु (चे) (पें०डळ [पें]) (क) वि. — पांगळी; पाय नसलेली;
 लंगडी.
 पेर्गु (पें०डळ) (क) वि. — खडबडीत; ओबडधोबड; कठीण;
 घट्ट.
 पेर्गुल (पें०डळ) (क) ना. — भीति; भय; थरकाप.
 — इसु (पें०डळ) (क) धा. — भिणें; घाबरणें; भीतीनें थरथरणें
 पेंकुणि (लि) (पें०डळ [पें]) (क) ना. — पिशाच; राक्षस;
 आक्रोश; आवेश.
 पेंकुळिगोळ (पें०डळ) (क) धा. — आवेश येणें;
 अतिक्रोध येणें; रागावणें.

पंचक (पँचक) (क) ना. — बुबड; आकाश; आमाळ; ऊं;

मंच; पलंग; हत्तीच्या शेपटाचा शेवट; अंत.

पंचाट (पँचठ) (क) ना. — अडचण; पंच; कष्ट.

पंचाडु (पँचठडु) (क) धा. — अडचणींत येणें; धडपडणें;
संकटांत पडणें.

पेंबु (पँबु) (क) ना. — वेढा; कष्ट; अडचण; डाव; युक्ति.

पेंज (पँज) (अ. दे) ना. — तांदळाची गंजी; कांजी.

पेटिका (के) (पँपिका [पँ]) (सं) ना. — पेटी; संदूक; मंजूषा.

पेटा (ठा) (पँपठा [पठ]) (अ. दे) ना. — तालुक्यापेक्षा लहान
भाग; महाल; पेठा; फेठा; मुंडासं; रुमाल.

पेटे (पँपे) (क) ना. — पेट; बाजार; गुजरी; मंडई; दुकान;
व्यापारस्थल; क्रयविक्रयस्थान; शहर; पट्टण.

पेत (पँपे) (क) ना. — प्रेत; शव; मुडदा; मुर्दा.

पेनु (पँपेनु) (क) ना. — प्रेत; पिशाच; धावरटपणा; गोंधळ.

पेदे (पँपेदे) (अ. दे) ना. — शिपाई प्यादे; शिवंदी; पायदळ;
सैनिक. तीळ.

पेय (पँपेय) (सं) वि. — पिण्यायोग्य; पिण्यासारखे.

(सं) ना. — पाणी; पानक.

पेर् (पँपेर्) (क) वि. — मोठा; विशाल; वडील.

पेरु (पँपेरु) (क) धा. — लादणें; डोक्यावर देणें; भार घालणें.
(क) ना. — धान्याचें एक माप; वजन.

पेरडि (पँपेरडि) (क) ना. — पूज्यपाद; महास्वामी; मोठ्यापायाचा;
उंट; कुत्रा.

—पेर् (पँपेर्) (क) ना. — मोठा पाय.

पेरणि (पँपेरणि) (क) ना. — नाच; नृत्य; लावणी; पेरा; लागवड;
स्पर्धा; शर्यत; प्रवाह; पाण्याची ओढ.

पेरणिग (पँपेरणिग) (क) ना. — नट; नाचणारा; नर्तक.

पेरणे (पँपेरणे) (क) ना. — प्रेरणा; उमेद; उत्साह;

कामांतील निमग्नता.

पेरल (पँपेरल) (क) ना. — पेरु; जात्र; अमृतफळ.

पेराने (पँपेराने) (क) ना. — मोठा हत्ती; राजाचा हत्ती.

पेराले (पँपेराले) (क) ना. — मोठी आशा; अत्यापेक्षा;

अत्याशा; दीर्घाभिलाषा.

पेरि (पँपेरि) (क) ना. — घोड्याची चाल; घोडदौड.

पेरीळे (पँपेरीळे) (क) ना. — वाधूळ; कंबु फळ; कोहळा; दोडका.

पेरु (पँपेरु) (क) धा. — डोक्यावर देणें; ओझें लादणें.

—इसु (पँपेसु) (क) धा. — भरणें; भरविणें; प्रेरणा देणें.

पेरुर (पँपेरुर) (क) ना. — मोठे पोट; मोठी छाती.

पेरुलि (पँपेरुलि) (क) ना. — मोठा आवाज; आक्रोश; ओरड;
उसाभर.

पेरोडल (पँपेरोडल) (क) वि. — गणपति; डेरपोत्या; तुंदिल.

—आय्य (पँपेय्य) (क) ना. — शिव.

पेलव (पँपेलव) (सं) वि. — मृदु; कोमल; लहान; सूक्ष्म.

पेशल (पँपेशल) (सं) वि. — कोमल; सुंदर; मनोहर; मऊ.

पेशि (पँपेशि) (सं) ना. — मांसपिंड; स्नायु; शरीरघटक.

पेवण (पँपेवण) (सं) ना. — दळण; घोटीणी; वर्णन, खलन;
पूड; चषलण.

पेवणि (पँपेवणि) (सं) ना. — खलवत्ता; उखळी; मुसळ;
पाटावरंटा; पीठ करण्याचें साधन.

पेंसु (पँपेंसु) (क) धा. — तिरस्कारणें; जुगुप्सा राखणें.

—इके (पँपेइके) (क) ना. — तिरस्कार; घृणा; मलमूत्र.

पेळ (ळ) (पँपेळ [पँ]) (क) धा. — सांगणें, श्वास सोडणें
आशा करणें; निरोप देणें.

पेळिके (ळके) (पँपेळिके [पँ]) (क) ना. — निरोप; सांगावा;
निरुपण, विवरण.

पेळि (पँपेळि) (क) क्रि. — सांगा; कळवा; 'पेळ'चा आज्ञार्थ.
(क) अ. — सांगून; कळवून.

(क) ना. — संबळी; पेठारा; करंडी.

पेळिगे (पँपेळिगे) (क) ना. — पेटी; मंजूषा; पेटिका.

पेळगे (पँपेळगे) (क) क्रि. — सांगावे; कळवावे. 'पेळ' घातूचा
विध्यर्थ.

पै (पँपै) (क) ना. — अति लहान नाणें; ३६ आणा;
शंभरांश रुपया.

(सं) धा. — वाळणें; वळविणें.

पैगंबर (पँपैगंबर) (अ. दे) ना. — इस्लाम-धर्म प्रस्थापक;
भविष्यवादी; महंमद पैगंबर; धर्म सांगणारा.

पैजण (पँपैजण) (क) ना. — पैजण; चाळ; स्त्रियाच्या पायातील
दागिना; तूपूर; 'नेबुर' पहा.

पैजर (पँपैजर) (सं) वि. — रुपेरी; चांदीचे.

—आद्रि (पँपेआद्रि) (सं) ना. — रजतगिरी.

पैडिक (पँपैडिक) (सं) ना. — परान्नभोजी; मिश्रुक; संन्यासी.

पैतृक (पँपैतृक) (सं) वि. — पितरासंबंधी; पितराजित;
श्राद्ध; बांटा; दायभाग.

पैरु (पँपैरु) (क) ना. — धान्य, पीक; 'फसल' पहा.

पैशाच (पँपैशाच) (सं) वि. — पिशाचासंबंधी; आसुरी
वृत्तीचा; क्रूर.

पैशुन (न्य) (पँपैशुन [पँ]) (सं) ना. — चहाडखोरी;
चुगली; क्षुद्रता; दुष्टपणा.

पैसा (पँपैसा) (अ. वे.) ना. — पैका; नाणें; धन.

—नयापैसा (पँपेनयापैसा) (सं) ना. — शतांशरुपया;
तांब्याचें सर्वांत लहान नाणें.

पोकलि (पँपोकलि) (क) ना. — कोकिल; कोयल.

पोषिक (पोषिक) (क) ना. — मायाविनी; वेदया; कुत्री.
 पोक्कळ (ळ) (पोक्कळ [ळ]) (क) ना. — बेंबी; नामी.
 पोगदि (दे) (पोगदि [दे]) (क) ना. — सारा; खंडणी.
 पोगर् (र) (पोगर् [र]) (क) ना. — कांती; प्रकाश; कळा;
 'होगर्' पहा.

— उगु, ओगु (ओगु;—ओगु) (क) धा. — प्रकाशणें;
 चकाकणें; झळकणें; झळाळणें.

पोगसु (पोगसु) (क) ना. — फुगारा; फुगवटा; विस्तार; दिवस;
 प्रातःकाळ.

पोगळ (ळ) (पोगळ [ळ]) (क) धा. — वानणें; स्तुती करणें;
 रंग देणें; प्रसिद्ध करणें; गुंडाळणें; 'कोंडाडु' पहा.

पोगळके (ळिके) (पोगळके [ळिके]) (क) ना. — स्तुती; स्तोत्र;
 वणें; प्रसिद्धी.

पोगळते (पोगळते) (क) ना. — वाखाणणी; स्तवन; प्रख्याती.

पोगु (पोगु) (क) धा. — जाणें; प्रवेशणें; शिरणें; आंत जाणें.
 टकलणें.

— इसु (असु) (क) धा. — आत घालणें; टकलणें;
 घुसडणें; आंत पाडवणें.

पोंक (पोंक) (क) ना. — गर्व; उत्साह; ताटा; अहंकार; हुरूप.

पोंगळस (पोंगळस) (क) ना. — सोन्याचा कळस; सोनशिलर.

पोंगळ (पोंगळ) (अ. दे) ना. — साखरभात; खीर; पोळी.

— हच्च (अच्च) (क) ना. — मकरसंक्रमण; संक्रांत;
 पायस; खीर मधुराज; गव्हाची खीर; पक्वान्न.

पोंगु (पोंगु) (क) धा. — फुगणें; विकसणें; उमलणें; फट
 पडणें; विस्तरणें; शिजवणें; हलविणें.

पोंगुळि (पोंगुळि) (क) ना. — पोळी; खीर; साखरभात.

पोंगे (पोंगे) (क) ना. — तमालवृक्ष.

पोच्च (पोच्च) (क) वि. — नवीन; नूतन.

(क) वि. — स्वच्छ; कांतियुक्त;

(क) ना. — प्रवाह; नदी.

पोच्चर (पोच्चर) (क) वि. — प्रसिद्ध; नामवंत; स्फूर्तिदायक.

पोच्चर (पोच्चर) (क) धा. — समजणें; सुचणें; मनांत येणें;
 दिसणें; गोचर होणें.

(क) ना. — गर्व; अहंकार.

पोच्चळि (पोच्चळि) (क) ना. — कांती; शोभा; कळा; प्रकाश.

पोंचु (पोंचु) (क) धा. — युक्ति करणें; हिशेब घालणें; वेळेचें
 भान राखणें; काम न बिघडवणें; सैपाक न नासणें.

(क) ना. — उपाय; युक्ति; योजना; तोड; व्यूह.

— हाकु (हाकु) (क) धा. — पहारा देणें; अनुकूल
 काळाची वाट पाहणें.

पोंजरिगे (पोंजरिगे) (क) ना. — सोन्याची सरी; सोनसाखळी.

पोंजरिगे (पोंजरिगे) (क) ना. — सोन्याची सरी; सोन्याचा
 चाकू.

पोंजेळे (पोंजेळे) (क) ना. — सोन्याची छडी; सोन्याची लडी;
 लग्नाड.

पोट्टि (पोट्टि) (क) ना. — सुका; बोलतां न येणारा.

पोट्टण (टण) (पोट्टण [टण]) (क) ना. — त्रोंण; सामानाचा
 पुडा; कागदाची सुरळी.

पोट्टरे (पोट्टरे) (क) ना. — झाडाची ढोली; 'डोगर' पहा.

पोट्टळ (पोट्टळ) (क) ना. — गर्व; मस्ती; माज; अहंकार; डौल;
 दोंग; खोटी प्रतिष्ठा.

पोट्टळिसु (पोट्टळिसु) (क) धा. — गर्व करणें; मस्तीला येणें;
 माज चढणें; ताठ्यानें मिरवणें.

पोट्टु (पोट्टु) (क) ना. — टरफल; फोल; कोंडा; भुसा; गवत;
 कडवा; निःसत्त्व पदार्थ. 'टोळु' पहा.

— कुट्टु (कुट्टु) (क) धा. — काथ्याकूट करणें; व्यर्थ
 श्रम घेणें.

पोट्टे (पोट्टे) (क) ना. — पोट; उदर; झाडांतील ढोली; कोय;
 वाठ; 'होटे' पहा.

पोड (पोड) (क) ना. — पुट; ओंजळ, पसा; रूप; देखावा;
 स्फुट; स्पष्टता.

पोडकरिसु (पोडकरिसु) (क) धा. — स्पष्ट करणें; दिसणें;
 प्रकाशणें; उतें जाणें; हलणें; स्फुरणें; सहणें; टिकणें; भार
 वाहणें; विवेचणें.

पोडबलि (पोडबलि) (क) ना. — स्मशान; दहनभूमी; मसणवटी;
 'हुळगाहु' पहा.

पोडमडु (पोडमडु) (क) धा. — साष्टांग नमस्कार घालणें;
 पूर्ण शरण येणें; दंडवत घालणे; लांटांगण घालणें.

पोडर् (र) (पोडर् [र]) (क) धा. — प्रकाशणें; उत्साह
 दाखवणें; गर्व करणें; तळमळणें; हलवणें; स्फुरणें; अंगभरणें;
 समर्थ होणें; सामर्थ्य दाखवणें.

पोडर्पु (पोडर्पु) (क) ना. — सामर्थ्य; बल; पराक्रम; तेज;
 उत्साह; गर्व.

पोडवि (पोडवि) (क) ना. — पृथ्वी; भूमि; धरा; पालखी; परंग;
 मंच.

— आपम (आपम) (क) ना. — भूपति; राजा.

— प—पति (प,—पति) (क) ना. — पृथ्वीश; भूपाल; भूप;
 महाराजा.

पोडविच (पोडविच) (क) ना. — भूमिपुत्र; मंगळ; चंद्र.

पोडे (पोडे) (क) धा. — मारणे; टोला देणें; चोपणें; निवारणें;
 मिळणें; ओतणें; ओतविणें.

(क) ना. — धनुर्धराच्या मनगटावरील चामड्याचा पट्टा; पोट; कणीस; बाजू; शेजार.
 — अलर (७७८) (क) ना. — नाभी; कमल; विष्णु.
 — केडे (८८८) (क) धा. — मारून आडवे पाडणे.
 — पड्ड (८८८) (क) धा. — दंडवत घालणे; साष्टांग नमस्कार घालणे.
 — मरळु (९०८८) (क) धा. — परत येणे; उताणे होणे; कूस बदलणे; साप चावून उताणे पडणे.
 पोणर् (१०) (१००८ [८]) (क) धा. — भांडण करणे; त्रास देणे; जोडीने राहणे.
 (क) ना. — युद्ध; सहवास; जोडीदारी; साथ.
 पोणर्के (१००८८) (क) ना. — युद्ध; भांडण; झगडा; साथ; सहवास.
 पोणर्कु (१००८८८) (क) धा. — खुपसणे; घालणे; साथ देणे; भांडण लावणे; द्वंद्व खेळणे; युद्ध करणे.
 पोणर्वकि (१००८८८८) (क) ना. — चक्रवाक पक्षी.
 पोणे (१००८८) (क) ना. — जबाबदारी; उत्तरदायित्व; जामीन; दडपण; दबाव; वजन; जोखम; समानता.
 पोण्मु (१००८८८) (क) धा. — निघणे; ओझे वाहणे; उत्पन्न होणे; उपजणे; जन्म पावणे; वाढणे; पसरणे; रुंद होणे; गुणगुणणे; झंकारणे; खवणे; पाझरणे; भरणे; फुगणे.
 पोत्तगे (१००८८८) (क) ना. — पुस्तक; ग्रंथ; पांघरुण; आवरण.
 पोत्तर (१००८८८) (क) ना. — पहाटे; प्रातःकाली; सकाळीं; भल्या पहाटे; रामवारी.
 पोत्तिगे (१००८८८) (क) ना. — जाल; ज्वाळा; पेट; पुस्तिका; पोथी.
 पोत्तु (१००८८८) (क) धा. — जालणे; आग लावणे; पेटवणे; (क) अ. — वाहून; भार सहन करून.
 (क) ना. — सूर्य; समय; वेळ; प्रसंग.
 पो (हो) दकुळि (१००८८८८) (क) ना. — चिंता; संकट; संताप; जखम; व्यथा; दुःख; उसाभर; गोंधळ.
 पोदके (१००८८८) (क) ना. — आवरण; लपवणूक; पुढा.
 पोदर (१००८८८) (क) ना. — दोळी; राई; झाडी; काटेरी झुडूप.
 पोदळ (१००८८८) (क) धा. — बाहेर येणे; वाढणे; व्यापणे; प्रसिद्ध; होणे; प्रकाशित होणे; रुढ होणे; विकास पावणे; वर येणे; शिरावरभार घेणे.
 पोदळ (१००८८८) (क) वि. प्रसिद्ध; बाहेर आलेले; व्याप्त; रुढ.
 पोदि (दि) के (१००८८८) (क) ना. — आच्छादन; घुंगट; पांघरुण; पुढा; दडवणूक.

पोदे (१००८८८) (क) धा. — पांघरणे; पांघरून घेणे; आच्छादणे; झाकणे.
 (क) ना. — पांघरण; आच्छादन; माता.
 पोदुंकु (१००८८८८) (क) धा. — लपणे; लपविणे; पांघरण; घालणे; झाकणे; दृष्टिआड होणे.
 पोदु (१००८८८) (क) धा. — जुळवणे; मिसळणे; समीप आणणे; जवळ करणे.
 (क) ना. — सोयरीक; नाते; संबंध; आसव्य; सामीप्य.
 — ने (१००८८८) (क) ना. — प्रवेश; नाते; मिश्रण; संबंध.
 पोन् (१००८८८) (क) ना. — सोने; कांचन; खत.
 पोन्ळ (१००८८८) (क) ना. — प्रवाह; वाहतें पाणी.
 — इड (१००८८८) (क) धा. — वाहत राहणे; अखंड खवणे; मुसळधार ओतणे.
 पोन्न (१००८८८) (क) ना. — एक कन्नड जैनकवि; 'शांतिस्वर' काव्याचा कर्ता.
 पोन्नम्म (१००८८८८) (क) ना. — कन्नड कवयित्री.
 पोन्नयोग (१००८८८८) (क) ना. — सोन्याची काकणे; सुवर्ण कंकण; सलकडी; गोठ; तरवारीची मूठ.
 पोन्नु (१००८८८) (क) ना. — सोने; सुवर्ण; कांचन.
 पोन्नुगुर (१००८८८८) (क) ना. — सुवर्णमुद्रिका; सोन्याची अंगठी; विवाहकाली वराला धावयाची अंगठी.
 पोन्ने (१००८८८) (क) ना. — कांचनवृक्ष; स्वर्गीय देववृक्ष; खैर; आपटा अशी सोनझाडे.
 पोंदावरे (१००८८८८) (क) ना. — सुवर्ण कमळ; पीत कमळ; सोनकमळ.
 पोंदु (१००८८८) (क) धा. — जमवून घेणे; प्रवेशणे; मरणे.
 (क) ना. — साम्य; स्नेह; गट.
 — इके (१००८८८) (क) ना. — जुळवणूक; साम्य; प्रवेश; जोड; मरण.
 पोंदुडिगे (१००८८८८) (क) ना. — सोन्याचा दागिना; सुवर्णालंकार.
 पोंदेंरु (१००८८८८) (क) ना. — सुवर्णरथ.
 पोंदोडु (१००८८८८) (क) ना. — सोन्याचा दागिना; अलंकार.
 पोंपुळि (१००८८८८) (क) ना. — रोमांच; पुलक; अंगावरील काटा; आश्चर्य; चंगळ; मोठेपणा; अमिषिद्धि.
 — पोंगु (१००८८८८) (क) ना. — रोमांच उभे राहणे; गर्वाने फुगणे; आनंद छटणे; सुख उपभोगणे.
 पोंबट्टु (१००८८८८) (क) ना. — सोन्याचा पत्रा.
 पोंबसिर (१००८८८८) (क) ना. — हिरण्यगर्भ; ब्रह्म.
 पोंबळे (१००८८८८) (क) ना. — सोन्याचे कंकण; प्रतिज्ञा कंकण.
 पोंबाळे (१००८८८८) (क) ना. — सोनकेळे; रसालें; रसकेळे.

अडके बाँवाळे (अडके बाँवाळे) (क) ना. — सुपारीचें फूल;
नारळीचें फूल.

पोबिसिल् (लु) (पोबिसिल् [लु]) (क) ना. — सोनेरी ऊन्ह;
कोवळें ऊन्ह; तिन्हीसांजचे ऊन्ह.

पोबेट्टु (डु) (पोबेट्टु [डु]) (क) ना. — सुवर्णगिरी; मेरु;
सोनपर्वत.

पोबेसे (पोबेसे) (क) ना. — सोनें तापवणें; सोन्याचा कस
काढणें; सुवर्णकस लावणें.

पोम्मदिल् (पोम्मदिल्) (क) ना. — सोन्याची मित;
सुवर्णप्राकार.

पोम्मरे (पोम्मरे) कांचनमृग; सुवर्णहरिण.

पोम्मिग (पोम्मिग) (क) ना. — सोनेरी काळवीट; सुवर्णमृग.

पोम्मिदर (पोम्मिदर) (क) ना. — श्रेष्ठ; सन्मान्य पुरुष;
ज्ञानी.

पोय (यु) (पोय [यु]) (क) धा. — मारणें; बडवणें;
ओतविणें; ओतणें; प्रार्थना करणें;

(क) ना. — मार; धाव; टोसा.

पोयिल् (लु) (पोयिल् [लु]) (क) ना. — रीत; टोसा; धाव.

पोर (पोर) (क) वि. — बाहेरचा; दूरचा; परस्थ.

पोरके (पोरके) (क) ना. — केरसुणी; झाडणी; साळाती; फड्या;
आशीर्वाद; शुभेच्छा.

पोरगागु (पोरगागु) (क) धा. — टाळणें; विटाळशी होणें.

अपवाद नियम होणें; हिशेबी येणें.

पो (हो) रजे (पो [हो] रजे) (क) ना. — दोर; घोड्याचा
पायबंध; लगाम.

पोरवार (पोरवार) (क) ना. — 'पोरवार' पहा. ढुंगण; नितंब.

पोरविग (पोरविग) (क) ना. — परस्थ; परकीय; अन्य.

पोरम (पोरम) (क) ना. — पौष्टिक आहार; सात्त्विक अन्न

पोरमडु (पोरमडु) (क) धा. — बाहेर निघणें; बाहेर पडणें;
प्रकाशांत येणें; उघड होणें.

पोरमा (बा) र (पोरमा [बा] र) (क) ना. — नितंब;
जघन; कटिपश्चाद्भाग.

पोरवल्य (पोरवल्य) (क) ना. — बाहेरचा भाग; घेरा;
परीघ; परिधी.

पोरविग (पोरविग) (क) ना. — अन्य; परका; दुसरा.

पोरसु (होरसु) (पोरसु [होरसु]) (क) ना. — बाज;

बाजले; खाट; नवारीचा पलंग; तरणोपाय.

पोरळि (पोरळि) (क) अ. — फिरत; पलटून; परत.

(क) ना. — नासिकारंध्र; नाकपुडी; समूह; जमाव; लोटांगण;

लाड्ड; गोळा; लोळण. 'होरळि' पहा.

पोरळ (लु) (पोरळ [लु]) (क) धा. — फिरणें; परतणें; लोळणें.

पोरळु (पोरळु) (क) धा. — फिरवणें; वळवणें; लोळवणें;
लोटांगण घालणें; लोळणें.

पोरिगे (पोरिगे) (क) ना. — जबाबदारी; जिम्मेदारी; ओझे;
भार.

— वाळ (वाळ) (क) ना. — मजूर; कुली; ओझेकरी;
हमाल.

पोरु (पोरु) (क) धा. — ओझे वाहणें; वर उचलून घेणें;
कडेवर घेणें; वाहून नेणें; चोरणें; कपडे घालणें; आधारणें.

पोरे (पोरे) (क) धा. — संरक्षिणें; पोषणें; वाढवणें; लेप देणें;
लावणें; पुसणें; दुजोरा देणें; प्रवेश करणें; निसटणें;
जमवून घेणें.

(क) ना. — ओझे; भार; बाजू; रोजार; जबाबदारी;

जिम्मेदारी; जमीन; पदर; निरी.

— बाळ (बाळ) (क) ना. — रोजारी; मजूर; हमाल.

— ओरु (ओरु) (क) धा. — पीळ देणें; उमेदीत येणें;

उत्साहित होणें; वाढ होणें; ओझे होणें.

पोरुळि (पोरुळि) (क) ना. — सुरळी; अनुकूल स्थळ;
वंचना; अडचण; पीडा; भूमी; धात्री; लाट.

पोरुळ (पोरुळ) (क) ना. — बेंबी; नामी.

पोरुं (पोरुं) (क) धा. — जुळणें; प्रवेशणें; समीप येणें; मरणें.

— कार (कार) (क) ना. — जोडीदार; मित्र; आत;

नातेवाईक.

— ने (ने) (क) ना. — मैत्री; नाते; आसत्त्व; मरण; स्नेह.

पोल् (पोल्) (क) धा. — जुळवणें; वेणी घालणें; मिसळणें;
प्रवेश करविणें; शिवणें; टाके घालणें; टिपणें.

(क) वि. — दुष्ट; नीच.

(क) ना. — दुष्टपणा; नीचता; अकल्याण; अहित.

पोल (पोल) (क) ना. — जमीन; क्षेत्र; गादा; मैदान; दिशा.

पोलति (पोलति) (क) ना. — महारीण; महारी; दुष्ट स्त्री.

पोलदि (पोलदि) (क) ना. — व्यभिचारिणी; जारिणी.

पोल (लं) बु (पोल [लं] बु) (क) ना. — मार्ग; रीत;

नीति; पद्धति; परिचय; ओळख; निवास.

पोलबुकाण (पोलबुकाण) (क) धा. — मार्ग सांपडणें;

उपाय सुचणें; परिस्थितीची जाणीव होणें.

पोलबुदणु (पोलबुदणु) (क) धा. — अनीतीने वागणें;

आडमागिनें जाणें; दिडमूढ होणें; आंघळें होणें; घाबरणें;

'कगेडु' पहा.

पोले (पोले) (क) ना. — विटाळ; अस्पृश्यता; सुतक; कूज; पाप.

— कलसु (कलसु) (क) धा. — संकर करणें; नीचपणें वागणें.

— केलसु (केलसु) (क) ना. — नीच कृत्य; अविवेकी

आचरण.

पोलो (पोलो) (क) ना. — शिवण; टिपण; टाका; सादृश्य.

पोल (पोल) (क) अ. — योग्य नव्हे; न पटण्यासारखें.

(क) वि. — वाईट; दुष्ट; नीच.

(क) ना. — वाईटपणा; दुष्टपणा; नीचता.

— पोय (पोय) (क) धा. — अहित करणें; दूरवर विचार करणें.

— मे (मे) (क) ना. — अहित; अकल्याण; नीचता.

पोस (सु) (पोस [सु]) (क) वि. — नवा; नवीन; विचित्र; चमत्कारिक; वेगळा; आगळा.

पोसतिल (पोसतिल) (क) ना. — उंबरठा; आसरा; अडणा. 'होसतिल' पहा.

पो (हो) सब (पो [हो] सब) (क) वि. — अपरिचित; परका; नवा; अनोळखी; दुसरा.

पोसविसु (पोसविसु) (क) धा. — मिसळणें; घालणें; पोसविसु (पोसविसु) (क) धा. — मिसळणें; घालणें;

जुळविणें; नवे करणें; तोडणें; मंथन करणें; घासणें; हलविणें. पोसे (पोसे) (क) धा. — वेणी घालणें; पीळ देणें; पिळणें; घासणें; किंवचणें; तोडणें; जोडणें; परेच्छानुवर्ति होणें; चिंतन करणें; निदिध्यास करणें.

पोळकने (पोळकने) (क) अ. — एकदम; एकाएकी; अकस्मात्; झटकन.

पोळ (ले) पु (पोळ [ले] पु) (क) ना. — चकाकी; कांती; उजेड; प्रकाश; कृसपालट.

पोळल (लु) (पोळल [लु]) (क) ना. — पट्टण; नगर.

— इच (इच) (क) ना. — शहरवासी; नागरिक; पुरवासी.

पोळे (पोळे) (क) धा. — चकाकणें; मिरवणें; तळमळणें; समजणें; अनुभवाला येणें; वळणें; कुशीला होणें; गडगडणें. (क) ना. — नदी; ओढा; प्रवाह; पान्हा.

पोळेपु (वु) (पोळेपु [वु]) (क) ना. — प्रकाश; कांति; उजेड; ओप; चकाकी. झळाळी.

पोळतडे (रे) (पोळतडे [रे]) (क) अ. — प्रातःकाळीं; पहाटे; रामगारी. 'होत्तारे' पहा.

पोळार (पोळार) (क) ना. — समय; वेळ; सकाळ; प्रातःकाळ; रामपार.

पोळतु (पोळतु) (क) ना. — समय; वेळ; सूर्य; दिवस.

— कळे (कळे) (क) धा. — वेळ घालवणें; काळ कंठणें; दिरंगाई करणें; आळस करणें.

पोळळाट (पोळळाट) (क) ना. — व्यर्थ परिश्रम; वृथा आयास.

पोळळु (पोळळु) (क) वि. — पोळळ; निःसार; दम नसलेलें.

— चुडि—मातु (चुडि—मातु) (क) ना. — बरळ; बरपांगी बोलणें; व्यर्थ बडबड; वांजभाषण; पोळळ बोलणें.

पो (पो) (क) धा. — जाणें; परतणें; पुढे सरकणें.

(क) अ. — धिक्; छीथू; धिःकारदर्शक उद्गार.

पोक (पोक) (क) वि. — जाणारा; पांथस्थ.

पोकरि (रिंग) (पोकरि [रिंग]) (अ. दे) ना. — सडाल; वेकार; गुंड; खाऊन फिरणारा; दादालोक.

पोंके (पोके) (क) क्रि. — जाऊ दे; सोडून द्या. दुर्लक्ष करा; 'पो' धातूचे विध्यर्थी रूप.

पोंगड (पोंगड) (सं) ना. — ५ ते १५ वर्षांपर्यंतचा मुलगा; वयात येणारा तरुण; कोवळा पोर; खुजा; गिडा

पोंगु (गुह) (पोंगु [गुह]) (क) ना. — गमन; पुरस्सरण; चलन; कंपन.

पोट (पोट) (सं) ना. — घराचा पाया; घर; भीरु; नपूसक; उदर; पोटा.

(सं) वि. — आतील; उप (भाग); पोट (विभाग).

पोटक (पोटक) (क) ना. — सेवक; नोकर.

पोटगि (पोटगि) (अ. दे) ना. — उपजीवनार्थ दिलेले धन; निर्वाहसाधन; पोटाखर्ची; वर्षासन; तैनात.

पोटेल (ट्ला) (पोटेल [ट्ला]) (अ. दे) ना. — मेंढरु; कोकरु; एडका.

पोटा (टी) (पोटा [टी]) (सं) ना. — मिशीदाढी असणारी स्त्री; पुरुषकामी स्त्री; स्त्री लक्षणी पुरुष; दासी; सेविका; कसबीण.

पोटापोटि (पोटापोटि) (क) ना. — स्पर्धा; अहमहमिका; चुरस; ईर्ष्या; शर्यत.

पोटि (पोटि) (सं) ना. — मगर; सुसर; साम्य; सादृश्य.

पोटे (पोटे) (सं) ना. — स्त्री मजूर; दाढीमिशी असणारी स्त्री; कसबीण.

(क) ना. — ढोली; झाडी; काटेरी झुडूप.

पोड (पोड) (क) ना. — फोड; खुलसा; विभाजन; विभाग.

पोडुगार (पोडुगार) (क) ना. — लाकूडतोड्या; विभागणारा.

पोणिसु (पोणिसु) (क) धा. — ओवणें; जोडणें; जुळवणें.

माळ गुंफणें; मिसळणें; बालणें; ओतणें.

— इके (इके) (क) ना. — ओवणी; वीण; गुंफणी;

जुळवणूक.

पोत (पोत) (सं) ना. — नाव; होडी; जहाज; पिल; धिश; पुत्र; वस्त्रप्रावरण; शेळी, मेंढी; घराची जागा; संनिवेश.

— धारि (धारि) (सं) ना. — कप्तान.

— वणिक् (ज) (वणिक् [ज]) (सं) ना. — परदेशी व्यापार करणारा; सागरी व्यापार.

— वाह (वाह) (सं) ना. — नाविक; नावाडी; जहाज चालवणारा; वल्हे मारणारा; नौचालक.

पोतक (पोतक) (सं) ना. — प्राण्यांची पिल्ले; कोवळे रोप;
अंकुर; अंगणाची भित; संनिवेश; प्रकार,
पोत्र (पोत्र) (सं) ना. — नांगराचा फाळ; बराहाच्या तोंडाचा
पुढचा भाग; नौक; जहाज; वीज; वस्त्र.

— भायुज (भायुज) (सं) ना. — बराह; रानडुकर श्रावद.

पोत्र (पोत्र) (सं) ना. — रानडुकर; सुकर; बराह.

पोप (पोप) (क) वि. — जाणारा; फिरणारा.

(अ.दे) ना. — ख्रिस्त धर्मीय महागुरु.

पोर (ह) (पोर [रं]) (क) धा. — भांडणे; भांडण काढणे.

(क) ना. — वीळ; ढोली; मोक; स्वर्धा.

— आडु (आडु) (क) धा. — भांडणे; तंटा करणे.

— कुळि (कुळि) (क) ना. — भांडलोरी; रणकंदन; युद्ध.

— के (के) (क) ना. — भांडण; तंटा; स्वर्धा;

अहमहमिका.

पोर (पोर) (क) ना. — लहान बालक; भांडखोर पोर.

पोराट (टिके) (पोराट [टिके]) (क) ना. — मारामारी;

मारपीट; पोरकटपणा; पोरपणा.

पोल् (पोल्) (क) धा. — सारखे होणे; बरोबरीला येणे.

(क) ना. — साम्य; सारखेपणा; बरोबरी; समानता.

— इके (इके) (क) ना. — साम्य, सादृश्य; समानता;

एकसारखेपणा.

पोलिके (का) (पोलिके [का]) (सं) ना. — आंबोळी; धावन;

पोली; एक राक्षसीण.

— इहन (इहन) (क) ना. — होलिकादहन; होलिकोत्सव.

पोलु (पोलु) (क) वि. — समान शोभणारे; तुलनीय.

(क) ना. — नाश; नष्टता; व्यर्थव्यय; उधळपट्टि.

— माडु (माडु) (क) धा. — नाश करणे; व्यर्थ खर्चणे.

पोषक (पोषक) (सं) वि. — वाढविणारे; वाढणारे; संरक्षक;

वृद्धिकारक.

पोषण (णे) (पोषण [णे]) (सं) ना. — रक्षण; वाढ; पालन;

सांभाळ.

पोषित (पोषित) (सं) वि. — रक्षित; वाढविलेले; पालित.

पोषितु (पोषितु) (क) धा. — रक्षण करणे; पालन करणे;

वाढविणे. 'सलपु' पहा.

पोष्य (पोष्य) (सं) वि. — पाल्य; संरक्षणीय.

(सं) ना. — रक्षणीय; संरक्षणार्ह.

पोळ (ळ) (पोळ [ळ]) (क) धा. — फाडणे; दुर्मगणे; तुकडे

पाडणे; फोडणे; रचणे; व्यवस्था करणे.

(क) ना. — तुकडा; विभाग; खंड.

पोळिल् (ळ) (पोळिल् [ळ]) (क) ना. — झाडांतील ढोली;

विभाग.

पोजु (पोजु) (अ.दे) ना. — फौज; सैन्य; दल; पोलीस तुकडी

— दार (दार) (अ.दे) ना. — फौजदार; पोलीस अमलदार.

पौड (पौड) (सं) ना. — भीमाचा शंख; एक जातीचा ऊस;

पोंडा ऊस; देशनाम.

पौडक (पौडक) (सं) ना. — पोंड्याऊस. मिश्रजात; पौड देशीय.

पौत्तिक (पौत्तिक) (सं) ना. — मध; मधु.

पौत्र (पौत्र) (सं) ना. — मुलाचा मुलगा; नात.

पौत्रि (पौत्रि) (सं) ना. — मुलाची मुलगी; नात.

पौनर्भव (पौनर्भव) (सं) ना. — पुनर्विवाहितेची संसती;

पाटाच्या नवऱ्याची मुलें.

पौर (पौर) (सं) वि. — नागरिक; शहरवासी; नगरविषयक.

— नीति (नीति) (सं) ना. — शहरी राहणी; नागर वागणूक;

सुधारलेली रीती; वर्तनपद्धति.

पौरव (पौरव) (सं) ना. — पुरुवंशीय राजा; पोरस.

पौरस्त्य (पौरस्त्य) (सं) वि. — पूर्वदिशेचा; पूर्व देशाचा;

आषाढीचा; पुढे असणारा.

पौराणिक (पौराणिक) (सं) वि. — पुराणासंबंधी पूर्वकालीन;

जुना मित्र; म्हातारपणचा.

(क) ना. — पुराण लिहिणारा; पुराणसांगणारा.

पौरुष (पौरुष) (सं) ना. — पुरुषत्व; पुरुषपणा; पराक्रम;

शक्ति; बळ.

पौरोहित्य (पौरोहित्य) (सं) ना. — पुरोहितांचे काम.

पौर्णिमे (पौर्णिमे) (सं) ना. — पूर्णचंद्राचा दिवस; शुक्ल

पक्षीय पंधरावी तिथी.

पौलस्त्य (पौलस्त्य) (सं) ना. — पुलस्त्य ऋषीची मुलें; रावण;

कुंभकर्ण.

पौलोमि (मी) (पौलोमि [मी]) (सं) ना. — पुलोमकन्या;

शची; इंद्राणी.

पौष्टिक (पौष्टिक) (सं) वि. — पुष्टिदेणारे; बलवर्धक; सार्विक;

पौलि (पौलि) (क) ना. — प्रकार; आधाराची भित; संनिवेश.

प्यायन (प्यायन) (सं) ना. — वाढ; फुगारा; अभिवृद्धि;

नावीन्य.

प्यायित (प्यायित) (सं) वि. — वाढलेला; जाड; दाट; नवीन

केलेला; बलिष्ठ.

(सं) ना. — उपनामाचा प्रकर्श दाखवणारा; सुरवात.

प्र (प्र) (सं) ना. — उपसर्ग.

प्रकट (प्रकट) (सं) अ. — उघड; स्पष्ट; सार्वजनिकपणे; व्यक्त.

(सं) वि. — स्पष्ट; सरळ; स्वच्छ; आतबाहेर

नसलेले; उघडें.

— आगु (आगु) (क) धा. — प्रसिद्ध होणे; स्पष्ट दिसणे;

उघडकीला येणे.

प्रकटन (ने) (ङ, ङङ [न]) (सं) ना. — अफवा; प्रसिद्धी; जाहीरनामा; प्रसिद्धीपत्र; 'हुल्लु' पहा.

प्रकटित (ङ, ङङ [ड]) (सं) वि. — प्रसिद्ध झालेले; जाहीर केलेले; प्रत्यक्ष दाखवलेले.

प्रकटिसु (ङ, ङङ [स]) (सं) धा. — प्रगट करणे; प्रसिद्ध करणे सर्वाना कळवणे.

प्रकंप (पन) (ङ, ङङ [न]) (सं) ना. — कंप; थरकाप; आदोलन; थरथर; वारा; वावटळ; हालचाल.

प्रकर (ङ, ङङ [र]) (सं) ना. — समूह; रास; संघ; गुच्छ; साह्य; मदत; शेजार; मित्रत्व; उपयोग; वापर; गौरव; मर्यादा.

प्रकरण (ङ, ङङ [र]) (क) ना. — प्रसंग; संदर्भ; अध्याय; विभाग; विवरण; चर्चा; कार्य; संगती; प्रस्तावना; नाटकाचा एक प्रकार.

प्रकरणि (ङ, ङङ [र]) (सं) ना. — प्रकरणाप्रमाणेच असणारे एक नाटक.

प्रकरिका (ङ, ङङ [र]) (सं) ना. — नाटकातील होणाऱ्या गोष्टीची सूचना देणारा भाग.

प्रकरी (ङ, ङङ [र]) (सं) नाटकाची उपकथा; नाटकीय वेशभूषा; चव्हाटा; चौक; कडवे; पवाड्याचा चौक.

प्रकर्ष (ङ, ङङ [र]) (सं) ना. — अभिवृद्धि; उन्नति; श्रेष्ठता; उत्कर्ष; रेलचेल; पूर्णता.

प्रकर्षण (ङ, ङङ [र]) (सं) ना. — अपहरण; जबरीने नेणे; बाकी.

(क) ना. — नांगरट; नागरणी; सहनशीलता; लांबी; संदी.

प्रकल्पने (ङ, ङङ [र]) (सं) ना. — निर्णय; निश्चय; ठराव.

प्रकल्पित (ङ, ङङ [र]) (सं) (वि.) — निर्णित; योजिलेले; रचित; विरचित.

प्रकांड (ङ, ङङ [र]) (सं) ना. — बुंधा; मूळ; टापी; शाखा.

(सं) वि. — मोठा; महान्; अति.

— देह (ङ, ङङ [र]) (सं) ना. — भीमकाय; महाशरीर.

प्रकामं (ङ, ङङ [र]) (सं) अ. — यथेच्छपणे; तृप्ति होण्याजोगे; आपोआप; मनःपूर्वक; अपेक्षेबाहेर; असंख्यात.

प्रकार (ङ, ङङ [र]) (सं) ना. — इच्छा; संतोष; तृप्ति; रीत; मार्ग; बाजू; विविधता; आदर्श; साहचर्य; समानता.

प्रकाश (ङ, ङङ [र]) (क) अ. — सर्वाना; मोठ्याने; उघड; जाहीररीत्या.

(सं) वि. — स्पष्ट; प्रसिद्ध; प्रख्यात; उघडे; प्रकट; फुगीर.

(सं) ना. — उजेड; चकाकी; ओप; विस्तार; सूर्यप्रकाश; प्रतीति; कीर्ति; वनता.

प्रकाशक (ङ, ङङ [र]) (सं) ना. — आरसा; प्रकाशणारा; अध्याय; वेश्या; व्यभिचारिणी.

प्रकाशिसु (ङ, ङङ [र]) (क) धा. — प्रकाशणे; उघड करणे; प्रगटणे.

प्रकाशित (ङ, ङङ [र]) (सं) ना. — एक ज्वालाग्राही पदार्थ; द्रव्य; पुस्तक प्रकाशन; संशोधन.

(सं) वि. — स्पष्ट; प्रसिद्ध; उघडे; प्रकट.

प्रकीर्ण (ङ, ङङ [र]) (सं) वि. — पसरलेले; विखुरलेले; फेकलेले; प्रसिद्ध; मिश्र; अव्यवस्थित पडलेले.

(सं) ना. — समूह.

प्रकीर्णक (ङ, ङङ [र]) (सं) ना. — चवरी; चामर; बोडा; संमिश्रण; कांही विषय असेलेले प्रकरण; अध्याय.

प्रकीर्तन (ङ, ङङ [र]) (सं) ना. — स्तुती; जाहीरात; डांगोरा; वाखाणणी.

प्रकृत (ङ, ङङ [र]) (सं) वि. — समाप्त; मिरवलेले; आरंभित; नियोजित; खरे; निर्णित; चर्चा; महत्वाचे; मनोरंजक; आताचे; चालू; या काळाचे. मूळ विचारांचे.

प्रकृति (ङ, ङङ [र]) (सं) ना. — स्वाभाविक स्थिति; शरीर; देह; अवतरण; मूळ; निसर्ग; आदर्श; प्रजा; राज्यांग; स्त्रीस्वभाव; गुणेंद्रिय; आदिमाया; जन्मदात्री; पंचमहामूर्ते.

— कृपण (ङ, ङङ [र]) (सं) ना. — महालोभी; जन्मकंपूप; विवेकहीन.

— पुरुष (ङ, ङङ [र]) (सं) ना. — क्रियाशक्ति व प्रयत्न; सृष्टिकारण; शक्तितत्व.

— सुभग (ङ, ङङ [र]) (सं) ना. — स्वभावसुंदर; जातीचा सुंदर.

प्रकृष्ट (ङ, ङङ [र]) (सं) वि. — ओढलेला; ओढून काढलेला; मुख्य; उत्तम; चांगला.

प्रकोष्ठ (ङ, ङङ [र]) (सं) ना. — मनगट; अंतर्गृह; चौसोपी; देवडी.

प्रक्रम (ङ, ङङ [र]) (सं) ना. — पाऊल; दोन पावलांमधील अंतर; प्रारंभ; सुरवात; प्रसंग; नियमितपणा; व्यवस्था; माप; वाटा; भाग.

— भंग (ङ, ङङ [र]) (सं) ना. — आज्ञाभंग; नियमाचे उल्लंघन; ओळ तोडणे.

प्रकांत (ङ, ङङ [र]) (सं) वि. — प्रारंभित; गत; आघाडीवर गेलेला; शूर.

प्रक्रिया (ङ, ङङ [र]) (सं) ना. — रीत; व्युत्पत्ति; वर्तन; आचरण; समारंभ; गौरव; पदवी; अध्याय; प्रकरण; हक्क; अधिकार.

प्रक्षालन (ङ, ङङ [र]) (सं) ना. — धावन; धुणे; शुद्धता. शुचित्व; निर्मलन; निर्धूलन; स्नान.

प्रक्षालित (ङ, ङङ [र]) (सं) वि. — धुतलेले; शुद्ध केलेले; सोवळे केलेले.

प्रक्षिप्त (प्रक्षिप्त) (सं) वि.—त्यक्त; अलक्षित; आत घातलेले.
समाविष्ट; जुळवलेले; नवीन घुसडवलेले.

प्रक्षुण्ण (प्रक्षुण्ण) (सं) वि.—रुढ; तुडवलेले;
पायाखाली घातलेले. खुपसलेले.

प्रक्षेप (पण) (प्रक्षेप [प्रक्षेप]) (सं) ना.—फेक; विस्तार;
विभागीय भांडवल; भागीदारी भांडवल.

प्रखर (प्रखर) (सं) वि.—तापलेले; उठणारे; तीक्ष्ण. तिखट;
खरबरीत; टणक; कठिण; तीव्र.

—कर (कर) (सं) ना.—सूर्य.

—ते (ते) (सं) ना.—काठिण्य; तीव्रता; तीक्ष्णता.

प्रख्यात (प्रख्यात) (सं) वि.—नामवंत; कीर्तिमान्; प्रसिद्ध.

—नाम (नाम) (सं) वि.—नावाजलेला. नामवंत;
नाव मिळवलेला.

प्रख्याति (प्रख्याति) (सं) ना.—कीर्ति; लौकिक; सुखसमाधान.
प्रसिद्धी.

प्रगल्भ (प्रगल्भ) (सं) वि.—वाढलेला; पिकलेला; प्रौढ; धीर;
आत्मविश्वास.

(सं) वि.—शूर; उत्साही; हुरूपवान; प्रतिभावंत; वाक्पट्ट;
ब्रह्मपति.

प्रगल्भा (प्रगल्भा) (सं) ना.—प्रौढा; वयांत आलेली.
पतीला मुठीत ठेवणारी.

प्रगूढ (प्रगूढ) (सं) वि.—खोल; गंभीर. पुष्कळ; अतिशय;
बलिष्ठ.

प्रगूहीत (प्रगूहीत) (सं) वि.—पुढे धरून ठेवलेले. स्वीकृत;
मान्य; कबूल.

प्रगोपन (प्रगोपन) (सं) ना.—झाकून ठेवलेले. लपविलेले.
राखून ठेवलेले.

प्रग्रह (ग्रह) (प्रग्रह [ग्रह]) (सं) ना.—दोर; दोरी. काबू;
कैद; धरपकड; लगाम; देखरेख; प्रकाशकिरण. तराजूचे दोर.

ग्रहणारंभ

प्रघात (प्रघात) (सं) ना.—खून; हत्या; ठार; युद्ध; रुढी.

प्रघट्ट (प्रघट्ट) (सं) ना.—समारंभ; उत्सव.

प्रचंड (प्रचंड) (सं) वि.—आवेशपूर्ण; भयंकर; अत्यातुर.
शक्तिमान्; उग्र; असह्य.

प्रचयन (प्रचयन) (सं) ना.—मिश्रण; निवड; वेचा; रास.

प्रचर (प्रचर) (सं) ना.—मार्ग; रस्ता; रीत; पद्धति; रुढी;
वापर.

प्रचल (प्रचल) (सं) वि.—कंपित; हलणारा; रुढ; वापराचा.
चलनचलन करणारा.

प्रचलाक (प्रचलाक) (सं) ना.—घनुर्विद्या; मोरपिसारा; सर्प.

प्रचलित (प्रचलित) (सं) वि.—चालू; रुढ; वापराचा.

प्रचार (प्रचार) (सं) ना.—आगेकूच; निभावणी; व्यक्ता;
वापर; रुढी; उपयोग; वर्तन. क्रीडांगण; कुरण; रान; मैदान.

—अपप्रचार (अपप्रचार) (सं) ना.—गैरसमजाचा प्रसार;
दुर्लौकिक.

प्रचुर (प्रचुर) (सं) वि.—चोर; प्रसिद्ध; कीर्तिमान्.

(सं) वि.—पुष्कळ; विपुल; मुख्य; अतिशय.

प्रचेतस् (प्रचेतस्) (सं) ना.—वरुणदेव; एक मुनी.

प्रचोद (दन) (प्रचोद [दन]) (सं) ना.—आगेकूच;

उत्तेजन; हुरूप; कार्यमग्नता; साम्य; नियम; शासन; आज्ञा.

प्रचोदित (प्रचोदित) (सं) वि.—कार्यनिमग्न; उत्तेजित;

उत्साहित; पुढे चाललेला.

प्रच्छद (प्रच्छद) (सं) ना.—पांघरुण; झाकण; आच्छादन;
आवरण.

प्रच्छ (च्छन) (प्रच्छ [च्छन]) (सं) ना.—संशोधन;
विचारणा; प्रश्नोपप्रश्न.

प्रच्छन्न (प्रच्छन्न) (सं) अ.—गुप्तपणें; रहस्यमयतेने.

(सं) वि.—झालेला; छत; गुप्त; लपलेला. लपवलेला.

(सं) ना.—गुप्तद्वार; छिडकी.

प्रच्छादन (प्रच्छादन) (सं) ना.—पांघरुण; आवरण; मुस्कट.

प्रच्छाय (प्रच्छाय) (सं) ना.—दाट छाया. गर्द छायेचे
ठिकाण.

प्रच्युत (प्रच्युत) (सं) वि.—खाली पडलेला; स्थानभ्रष्ट;
अधिकार गमावलेला; स्थान-भानरहित. निराधार.

प्रच्युति (प्रच्युति) (सं) ना.—पतन; अधोगति; स्थानभ्रष्टता.

प्रज (प्रज) (सं) ना.—नवरा; पति. भर्ता.

प्रजन (जन) (प्रजन [जन]) (सं) ना.—वाळंतपण; सृजन;
उत्पत्ति; प्रसव. निर्मिती.

प्रजल्प (ल्पन) (प्रजल्प [ल्पन]) (सं) ना.—वेकार गप्पा;
वाचाळता; ओरड; जल्द भाषण.

प्रजा (प्रजा) (सं) ना.—संतती; वंश; जनन; निर्मिती.

मूलवाळ; मानवजात; राज्यशासनाखालील लोक.

—अंतक (अंतक) (सं) ना.—यश; प्रजेचा नाश करणारा.

—काम (काम) (सं) ना.—प्रजाकांक्षी; संततीची इच्छा
करणारा.

—नाथ, पति (नाथ, पति) (सं) ना.—राजा ब्रह्मदेव;

अत्रिप्रमुख ऋषि; जावई; विष्णु; पिता,

—प्रतिनिधि (प्रतिनिधि) (सं) ना.—रायभारी; निवडून
आलेला मनुष्य.

—प्रभुत्व (प्रभुत्व) (सं) ना.—लोकशाही; लोकराज्य;
जनशासन.

—मत (मत) (सं) ना.—लोकमत; जनमत.

—शासन (शासन) (सं) ना.—लोकाध्यक्ष; जनाधिकार.
 —सत्ता (सत्ता) (सं) ना.—लोकाधिकार; जनशासन.
 प्रजागर (प्रजागर) (सं) ना.—जागरण; निद्रानाश; जाग्रति;
 ध्यान; लक्ष; पालक; संरक्षक; कृष्णावतार.
 प्रजावति (प्रजावति) (सं) ना.—माता; लेकुरवाळी; गर्भिणी.
 प्रजीवन (प्रजीवन) (सं) ना.—जीवनोपाय; निर्वाहसाधन.
 प्रज्ञ (प्रज्ञ) (सं) वि.—शाहणा; निपुण; ब्रह्मज्ञानी; विद्वान्;
 पंडित.
 प्रज्ञप्ति (प्रज्ञप्ति) (सं) ना.—कबुली; मान्यता; करारपत्र;
 निमग्नता; शिक्षण; समजवणी; उपदेश; विचारणा.
 प्रज्ञा (ज्ञे) (प्रज्ञा [ज्ञे]) (सं) ना.—विवेक; विचार;
 शाहणापणा; कुशलमति; बोध; ज्ञान; जाणीव; बुद्धि; निर्णय;
 युक्ति; शिक्षिता.
 —चक्षु (चक्षु) (सं) ना.—धृतराष्ट्र; अंध; मानसदृष्टि.
 —हीन (हीन) (सं) वि.—मूर्ख; धडु; अज्ञान.
 प्रज्वलन (प्रज्वलन) (सं) ना.—पेट; भडका; प्रकाश; वृद्धि.
 प्रण (प्रण) (सं) वि.—प्राचीन; जुता; पूर्वकाळचा.
 प्रणत (प्रणत) (सं) वि.—नम्र; विनीत; नमस्कृत; प्रवर
 बुद्धीचा.
 प्रणति (प्रणति) (सं) ना.—नमस्कार; नम्रता बुद्धीची; चमक;
 परिणति; पणती; 'हणती' पहा.
 प्रणय (प्रणय) (सं) ना.—प्रीती; प्रेम; ममता; लाड; सलगी;
 विश्वास; उपकार; दया; पूज्यता.
 —कलह (कलह) (सं) ना.—प्रेमाचें भांडण; क्षणिक भांडण.
 —कोप (कोप) (सं) ना.—धुसफूस; प्रेमाचा राग.
 —परिणय (परिणय) (सं) ना.—प्रीतिविवाह.
 —भंग (भंग) (सं) ना.—स्नेहहानी; प्रेमभंग.
 —विमुख (विमुख) (सं) ना.—निष्प्रेम; प्रेमहीन.
 प्रणयन (प्रणयन) (सं) ना.—प्रेमगुंजन; मार्गदर्शन; नेआण;
 निभावणूक; लिखाण; रचना; शासन.
 प्रणयि (प्रणयि) (सं) ना.—प्रेमी; पति; आवडता; नातेवाईक;
 प्रियकर.
 प्रणयिनि (नी) (प्रणयिनि [नी]) प्रेमपात्र; स्त्री; प्रिया; सुंदरी;
 पति.
 प्रणव (प्रणव) (सं) ना.—एक चर्मवाद्य; ढोल; परमात्मा;
 विष्णु; ॐकार.
 प्रणा (प्रणा) (सं) ना.—महाध्वनि.
 प्रणाम (प्रणाम) (सं) ना.—नमस्कार; वंदन.
 प्रणालि (लिका) (प्रणालि [लिका]) (सं) ना.—रीत; क्रम;
 रुढी; नलिका; प्रवाह; पाण्याचा पाट.
 प्रणिधान (प्रणिधान) (सं) ना.—ध्यान; आत्यंतिक भक्ति;

व्यवहार; अन्वय; उपयोग; भगीरथ प्रयत्न; प्रबल शक्ति;
 वरंदाजपणा; धार्मिक विचार.
 प्रणिधि (प्रणिधि) (सं) ना.—गुप्तचर; हेर; समजूत; विनंति;
 विज्ञापना; सहकारी; अनुयायी.
 प्रणिपतन (प्रणिपतन) (सं) ना.—साष्टांग नमस्कार; दंडवत;
 लोटांगण; प्रणिपात.
 प्रणीत (प्रणीत) (सं) वि.—लिहिलेलें; विरचित;
 सादरकेलेले; लिखित; कथित; मिश्रित; परित्यक्त; निभावलेलें.
 प्रणु (णु) त (प्रणु [णु] ठ) (सं) वि.—प्रशंसित;
 स्तवन केलेले.
 प्रणेत् (ता) (प्रणेत् [ता]) (सं) ना.—नायक; शिक्षक;
 रचणारा; लेखक; निर्माता.
 प्रतत (प्रतत) (सं) वि.—विस्तृत; वाढलेला; रुंद झालेला.
 प्रतति (प्रतति) (सं) ना.—विस्तार; रुंदी; प्रसिद्धी; वेळी; ढीग;
 रास.
 प्रतन (प्रतन) (सं) वि.—प्राचीन; जुने; पूर्वकाळचे.
 प्रतनु (प्रतनु) (सं) वि.—सूक्ष्म; अति लहान; पातळ;
 कोमल; न गण्य; दुहेरी अडचणीचे.
 प्रतान (प्रतान) (सं) ना.—अंकुर; पालवी; वेल.
 प्रताप (प्रताप) (सं) ना.—झळ; उकाडा; उष्णता; ऊर्ध्व;
 प्रकाश; मद; माज; वनता; गांभीर्य; उत्साह; शक्ति; मात्सर्य.
 प्रतापि (प्रतापि) (सं) ना.—पराक्रमी; सूर्य; भरीवपणा; प्रभाव.
 प्रतारक (प्रतारक) (सं) वि.—कपटी; बंचक; फसव्या; लफंग;
 भामटा.
 प्रतारण (प्रतारण) (सं) ना.—वंचन; फसवणूक; चेष्टा; विनोद;
 दुष्टपणा; दुरभिमान.
 प्रति (प्रति) (सं) अ.—(कड; बाजू; दिशा; विरोध) या अर्थी
 उपसर्ग.
 —अक्षं (अक्षं) (सं) अ.—प्रत्यक्ष; डोळ्यासमोर.
 —अंग (अंग) (सं) ना.—गौण अवयव; अध्याय;
 प्रकरण; शस्त्र; आयुध.
 —अनीक (अनीक) (सं) वि.—वैराचे; विरोधी.
 (सं) ना.—वैर; शत्रुत्व; विरोध; प्रतिकार.
 —आघात (आघात) (सं) ना.—सलट येणारा टोसा;
 प्रतिक्रिया.
 —आक्षा (आक्षा) (सं) ना.—निरीक्षण; प्रत्याकांक्षा.
 प्रतिकरिसु (प्रतिकरिसु) (क) वा.—प्रतिकार करणें; सूड घेणें;
 परत फेडणें; जशास तसें वागणें. पोहोचविणें.
 प्रतिकर्म (प्रतिकर्म) (सं) ना.—अलंकार, शृंगार; प्रसाधनविधी.
 प्रति (ती) कार (प्रति [ती] कार) (सं) ना.—प्रतिरोध;
 हरकत; विलंब; जशास तसें; वैर.

प्रतिकूल (प्रति०कूल) (सं) ना. — हरकत; आडकाठी; विरोध.
 प्रतिकृति (प्रति०कृति) (सं) ना. — नकल; प्रतिकृति; प्रतिमा;
 मूर्ति; चित्र; छायाचित्र; सदृशता; विरोध; प्रतिकार.
 प्रतिक्रिया (प्रति०क्रिया) (सं) ना. — क्रियेचा
 परिणाम; चिरपरिणाम.

प्रतिग्रह (प्रति०ग्रह) (सं) ना. — स्वीकार; अंगीकार.
 प्रतिज्ञा (प्रति०ज्ञा) (सं) ना. — शपथ;
 अमिशन; पैज; आण; भाक.

प्रतिदिन (प्रति०दिन) (सं) अ. — नित्य; केव्हाहि; सदादि.
 प्रतिध्वनि (प्रति०ध्वनि) (सं) ना. — पडसाद; प्रतिसाद; आवाजाचा
 प्रतिध्वनि; उलट आवाज.

प्रतिध्वनि (प्रति०ध्वनि) (सं) ना. — प्रतिध्वनि; पडसाद.

प्रतिनायक (प्रति०नायक) (सं) ना. — खल नायक; नाटकातील
 नायकाच्या विरोधी पात्र; दुर्जन.

प्रतिनिधि (प्रति०निधि) (सं) ना. — बदली; ऐवजी आलेला;
 प्रतिरूप; गौण; अभिनायक; गुमास्ता.

प्रतिनंदन (प्रति०नंदन) (सं) ना. — अभिनंदन; आभार.

प्रतिपक्ष (प्रति०पक्ष) (सं) ना. — विरोधी पक्ष; प्रतिवादी;
 कृष्णपक्ष; विरोध.

प्रतिपत्ति (प्रति०पत्ति) (सं) ना. — समजूत; बुद्धि; ज्ञान; उपचार;
 सरकार; लाभ; लोभ.

प्रतिपद (प्रति०पद) (सं) ना. — पाडवा; प्रतिपदा;
 पहिली तीथ.

प्रतिपन्न (प्रति०पन्न) (सं) वि. — संपन्न; साठलेले; जमवलेले;
 स्वीकृत; बलशाली.

प्रतिपादना (प्रति०पादना) (सं) ना. — समर्थन;
 सिद्धता; पुरावा; निरूपण; दान; चर्चा; विमर्श.

प्रतिपादिसु (प्रति०पादिसु) (क) धा. — समर्थन करणे; वाद
 बालणे; पटवून देणे; सिद्ध करणे.

प्रतिपाद्य (प्रति०पाद्य) (सं) ना. — प्रतिपादनाचा विषय; सिद्ध
 करण्याचा मुद्दा; समर्थनीय विचार.

प्रतिपालक (प्रति०पालक) (सं) ना. — संरक्षक; पालनपोषण
 कर्ता; यजमान.

प्रतिपु (प्रति०पु) (सं) ना. — प्रतिनिधी;
 बदली; सवाई पुरुष; गुमास्ता.

प्रतिफल (प्रति०फल) (सं) ना. — कृतकर्माचें फळ; विदारी;
 संभावना; कष्टाचें फळ; प्रयोजन; प्राप्ति.

प्रतिबंध (प्रति०बंध) (सं) ना. — विरोध; हरकत; अडचण;
 कामातील व्यत्यय.

प्रतिबंध (प्रति०बंध) (सं) ना. — प्रतिरूप; पडछाया;
 छायाचित्र; सादृश्य.

प्रतिबंधिसु (प्रति०बंधिसु) (क) धा. — समजून सांगणे;
 ठसवणे; रुजवणे; अनुरूप बनवणे; प्रतिकृति करणे.

प्रतिबोध (प्रति०बोध) (सं) ना. — जागृति; सूचना; आशय;
 म्हणणे.

प्रतिभट (प्रति०भट) (सं) ना. — विरोधी वीर; हाडवैरी; कडवा
 शत्रू.

प्रतिभटने (प्रति०भटने) (सं) ना. — तीव्र विरोध; धोर हल्ला;
 हाडवैर.

प्रतिभटिसु (प्रति०भटिसु) (सं) धा. — विरोध करणे; दंड
 थोपटून विरोधणे; हल्ला करणे.

प्रतिभय (प्रति०भय) (सं) वि. — भयंकर; भीतिजनक;
 असाध्य.

(सं) ना. — भय; संकट

प्रतिभा (प्रति०भा) (सं) ना. — नवनवोन्मेषशालिनी
 बुद्धि; प्रत्युत्पन्नमति; हजरजबाबीपणा; नवकल्पनाप्रसवबुद्धि.
 — वंत, — कालि — (सं० ड-७७) (सं) ना. — चतुरमति;
 चातुर्य.

प्रतिभावान (प्रति०भावान) (सं) ना. — तेज; उजेड; कुशलमति;
 प्रतिभात्व.

प्रतिभाषा (प्रति०भाषा) (सं) ना. — उत्तर; प्रत्युत्तर.

प्रतिभू (प्रति०भू) (सं) ना. — जबाबदार; जामीन; तारण;
 गहाणवस्तु.

प्रतिम (प्रति०म) (सं) वि. — समान; सदृश; प्रतिनिधित्व
 करणारा.

प्रतिमा (प्रति०मा) (सं) ना. — मूर्ति; पुतळा;
 विंव; छाया; बाहुली; सादृश्य; एक वजन; गंडस्थळ.

प्रतिमुक्त (प्रति०मुक्त) (सं) वि. — श्रृंगारित; सजवलेले;
 नटवलेले; शस्त्रसज्ज; बद्ध; संग्रहित; परतलेला; क्षित;
 विमुक्त.

प्रतियत्न (प्रति०यत्न) (सं) ना. — प्रयत्न; साहस; श्रम;
 सिद्धता; तयारी; पूर्णता; समारोप; आशा; निरोध; सूड;
 बंधन; उपकार.

प्रतियोग (प्रति०योग) (सं) ना. — विरोध; प्रतिपक्ष; सहकार;
 उपाय; प्रतिपक्ष करण्याची तयारी.

प्रतियोगिता (प्रति०योगिता) (सं) ना. — प्रतिकृति; विरोध;
 एक अर्थालंकार; सहकारिता.

प्रतियोगि (प्रति०योगि) (सं) ना. प्रतिवादी; विरोधीपक्षाचा;
 सहकारी; नकल; सादृश्य.

प्रतिरंभ (प्रति०रंभ) (सं) ना. — क्रोध; चीड; त्वेष;
 मनोविकार.

प्रतिरथ (प्रतिरथ) (सं) ना. — वैरी; समायुद्ध शत्रु; तुल्यबल विरोधक.

—अप्रतिरथ (अप्रतिरथ) (सं) ना. — महावीर अजात शत्रु.

प्रतिरथ (प्रतिरथ) (सं) ना. — प्रतिध्वनि; पडसाद. 'मार्दनि' पहा.

प्रतिरूप (पु) (प्रतिरूप [रु]) (सं) ना. — प्रतिबिंब; पडछाया.

प्रतिरोध (प्रतिरोध) (सं) ना. — विरोध; निग्रह; हरकत; संकट; वेढा.

प्रतिलोम (प्रतिलोम) (सं) वि. — व्युत्क्रम; क्रमविरोध; उच्चवर्णी स्त्रीचा नीचवर्णी वरार्थी विवाह; अदलाबदल.

—विवाह (विवाह) (सं) ना. — उच्चवर्ण स्त्रीने अधमजातीय पुरुषाशी केलेले लग्न.

प्रतिवचन (प्रतिवचन) (सं) ना. — प्रत्युत्तर; उलट जबाब; आक्षेप.

प्रतिवातं (प्रतिवातं) (सं) अ. — विरुद्ध दिशेने जाऊन; उलट्या वाऱ्याने.

(सं) ना. — उलटा वारा.

प्रतिवादि (प्रतिवादि) (सं) ना. — प्रतिपक्षी; विरोधी; युद्धाला उभा ठाकलेला; सामनेवाला; शत्रु.

—भयंकर (भयंकर) (सं) ना. — शत्रुंजय; विरोधकांना धुळ चारणारा.

प्रतिवार्ते (प्रतिवार्ते) (सं) ना. — प्रत्युत्तर; बातमी; समाचार.

प्रतिश्रय (प्रतिश्रय) (सं) ना. यज्ञशाला; यागभूमि; आश्रय;

आधार; समा; अभयवचन; साह्य.

प्रतिश्रव (प्रतिश्रव) (सं) ना. — प्रतिध्वनि; समेट; अभिवचन.

प्रतिश्रुत (प्रतिश्रुत) (सं) वि. — प्रतिज्ञा; प्रतिज्ञित; अभिवचन दिलेला; अंगीकृत; स्वीकारलेला; कबूली दिलेला.

प्रतिषिद्ध (प्रतिषिद्ध) (सं) ना. — निषिद्ध; क्रमविरुद्ध; रीतिवाह्य.

प्रतिषेध (प्रतिषेध) (सं) ना. — निषेध; विरोध; अमान्यता; नाकबुली.

प्रतिष्ठा (प्रतिष्ठा) (सं) ना. — मोटेपणा; गौरव; कीर्तिमानता; स्थापना; उद्यापन; घनता.

प्रतिष्ठाल (प्रतिष्ठाल) (सं) वि. — प्रतिष्ठाप्रिय; गौरवपूर्ण; लौकिकवान.

प्रतिसंहार (प्रतिसंहार) (सं) ना. — विमोचन; संक्षेप; बलसंपन्नता; शालता; आधीनता.

प्रतिसंधान (प्रतिसंधान) (सं) ना. — जुळणी; संमिश्रण; संक्रांतसमय; आत्मनियमन; उद्देश; उपाय; स्तुति; ठोशास ठोसा; योजना.

प्रतिसारण (प्रतिसारण) (सं) ना. — दूरीकरण; सुटका; वियोग; जखमपट्टी.

प्रतिसारित (प्रतिसारित) (सं) वि. — अलग केलेले; दूर सारलेले; मलमपट्टी केलेले.

प्रतिसृष्ट (प्रतिसृष्ट) (सं) वि. — बाहेर घातलेले; हाकललेले; तिरस्कृत; शृंगारित; उन्मत्त; परतून लावलेले.

प्रतिसृष्टि (प्रतिसृष्टि) (सं) ना. — विश्वामित्री सृष्टि.

प्रतिस्वर (न) (प्रतिस्वर [न]) (सं) ना. — प्रतिध्वनि; पडसाद.

प्रतिहत (प्रतिहत) (सं) वि. — विरोध केलेले; हरकत घेतलेले; दिलेले; पराभूत; अपमानित.

प्रति (ती) हार (प्रति [ती] हार) (सं) ना. — दरवाजा; पहरी; पहारेकरी; द्वारपाल.

प्रतिहारिणि (प्रतिहारिणि) (सं) ना. — 'प्रतिहार' पहा. वेत्रवती, चौकीदारीण; पहारेकरीण.

प्रतिहिंसे (प्रतिहिंसे) (सं) ना. — सूड; आकस; खुनशीपणा; जशास तसे.

प्रतीक (प्रतीक) (सं) ना. — चिन्ह; खूण; प्रतिनिधि; अवयव; प्रतिमा.

प्रतीकार (प्रतीकार) (सं) ना. — विरोध; प्रतिक्रिया; सूड; खुनशीपणा.

प्रतीक्षा (प्रतीक्षा) (सं) ना. — निरीक्षण; वाट पाहणे; आशाळदृष्टि; इच्छा; आकांक्षा; भावी स्वप्न.

प्रतीचीन (प्रतीचीन) (सं) वि. — प्रातीच्य; पश्चिमेकडील; पाश्चात्य; पाश्चिमात्य.

प्रतीति (प्रतीति) (सं) ना. — अनुभव; प्रचीति; समजूत; रुढी; म्हणणे; ख्याति; विश्वास; सत्यज्ञान.

प्रतीप (प्रतीप) (सं) ना. — उपमान व उपमेय यांची अदलाबदल; एक काव्यालंकार; प्रतिलोम; उलटापालट.

प्रतीहार (रि) (प्रतीहार [रि]) (सं) ना. — द्वारपाल; चौकीदार; पहारेकरी.

प्रत्न (प्रत्न) (सं) वि. — पुरातन; जुनेपुराणे.

प्रत्यक् (च) (प्रत्यक् [च]) (सं) अ. — पूर्वकालीन; प्राचीन; पूर्वीचा; पश्चिमेकडील; पश्चिमेचा.

प्रत्यक्षप्रमाण (प्रत्यक्षप्रमाण) (सं) ना. — डोक्याला दिसणारा आधार; स्वतःसिद्ध संगति.

प्रत्यग्र (प्रत्यग्र) (सं) वि. — नवीन; नूतन; कोवळा; कोमल.

प्रत्यंत (प्रत्यंत) (सं) ना. — शेजारी देश; जवळचे राष्ट्र.

प्रत्यय (प्रत्यय) (सं) ना. — विश्वास; श्रद्धा; शपथ; निश्चय; कारण; अनुभव; अधीनता; रंघ; छेद; आकार; तद्रूप शब्द; कारक.

प्रत्यर्थि (प्र० ड्यु० फ) (सं) ना. - वैर; वैरी.

प्रत्यवाय (प्र० ड्यु० वा० य) (सं) ना. - विरोध; हरकत; पाप; वियोग.

प्रत्यह (प्र० ड्यु० ह) (सं) अ. - नित्य; रोजरोज; केव्हाहि; सदादित.

प्रत्याम्नान (प्र० ड्यु० आ० न) (सं) ना. - तिरस्कार; अवहेलना; निंदा; प्रत्यादेश; दूरीकरण.

प्रत्यादिष्ट (प्र० ड्यु० दि० ष्ट) (सं) वि. - तिरस्कृत; अपमानित; निंदित; वियुक्त.

प्रत्याम्नाय (प्र० ड्यु० म्ना० य) (सं) अ. - बहल; बदलन; ऐवजी.

(सं) ना. - प्रतिनिधी म्हणून झालेली निवड.

प्रत्याय (प्र० ड्यु० य) (सं) ना. - कर; सारा; फाळा; जकात.

प्रत्यालीढ (प्र० ड्यु० लि० ढ) (सं) ना. - शरसंधानाचा पवित्रा.

प्रत्यायन (प्र० ड्यु० य० न) (सं) ना. - सूर्यास्त; सुनेचा ग्रहप्रवेश. विवाह.

प्रत्यावर्तन (प्र० ड्यु० व० र्त्न) (सं) ना. - घरी परतणे; पुनरागमन.

प्रत्यासन्न (प्र० ड्यु० स० न्न) (सं) वि. - लागूनचा; शेजारी; जवळचा.

प्रत्युक्ति (प्र० ड्यु० क्ति) (सं) ना. - प्रत्युत्तर; उलट बोलणे; आक्षेप; तोंडाला तोंड.

प्रत्युत्तर (प्र० ड्यु० त्तर) (सं) ना. - उलट जबाब; प्रतिवचन; उलट बोलणे; प्रत्युक्ति.

प्रत्युत्थान (प्र० ड्यु० त्थ० न) (सं) ना. - स्वागत; मानवंदना; आदराने उभे राहणे.

प्रत्युत्पन्नमति (प्र० ड्यु० त्प० न्न० म० ति) (सं) वि. - हजरजबाबी; प्रसंगोचित उत्तर देणारा; प्रसंगावधानी; चतुर; प्रतिभाशाली.

प्रत्युपकार (प्र० ड्यु० प० कार) (सं) ना. - उपकाराने केलेली फेड.

प्रत्युष (प्र० ड्यु० ष) (सं) ना. - पहाट; प्रातःकाल; प्रभात; सकाळ; उजेडीसमय.

प्रत्यूह (प्र० ड्यु० ह) (सं) ना. - विघ्न; संकट; अडीअडचण; हरकत.

प्रत्येक (प्र० ड्यु० ऐ० क) (सं) अ. - एकेकशः; वेगळेपणे; पृथक्कृत. (सं) वि. - एकेक; वेगवेगळे.

प्रथन (धन) (प्र० ड्यु० न्न [ध०]) (सं) ना. - युद्ध; रणकंदन; सण; कीर्ति; आम्सतुति; बढाई; दंभ; विस्तार.

प्रथम (प्र० ड्यु० म) (सं) वि. - प्रधान; मुख्य; पहिला; श्रेष्ठ; अग्रिम.

प्रथा (थे) (प्र० ड्यु० थ) (सं) ना. - रूढी; शृंगार; कीर्ति; घनता; पद्धति; वहिवाट.

प्रथित (प्र० ड्यु० थि० त) (सं) वि. - प्रसिद्ध; प्रख्यात.

प्रद (प्र० ड्यु० द) (सं) वि. - देणारा; दाता, दायक.

प्रदक्षिण (णा) (प्र० ड्यु० द्क्षि० ण) (सं) ना. - देवस्थान, अश्वत्थश्व, वगैरेमोवती घातलेली उजवी फेरी; वळण.

प्रदर्शन (प्र० ड्यु० र्दर्श० न) (सं) ना. - दाखवणी; सर्वांनादिसण्याजोगी वस्तूंची मांडणी; प्रेक्षणीय मांडणावळ; विवरण; सूचना.

प्रदर्शिसु (प्र० ड्यु० र्दर्श० सि० सु) (क) धा. - दाखवणे; प्रदर्शन करणे; उघडें मांडून ठेवणे; विवरण करणे.

प्रदान (प्र० ड्यु० दान) (सं) ना. - दान; समर्पण; संभावना; बहुमान संतोष; मान्यता; घरपोंच; 'मेच्युगे' पहा.

प्रदायक (प्र० ड्यु० दाय० क) (सं) वि. - देणारा; समर्पण करणारा.

प्रदारित (प्र० ड्यु० दारि० त) (सं) वि. - चिरलेले; फाटलेले; जीर्ण; टरकलेले; फाटके.

प्रदीप्त (प्र० ड्यु० दी० प्त) (सं) वि. - पुष्कळ काळ चकाकणारा; कांतिमान; पेटलेला.

प्रदेश (प्र० ड्यु० देश) (सं) ना. - स्थळ; आकाश; राज्य; राष्ट्र; भूविभाग; जमीन.

प्रदोष (प्र० ड्यु० दो० ष) (सं) ना. - तीन्हीसांज; सायंकाळ; प्रमाद; अपराध; अव्यवस्था; गडबड.

—काळ (डोड) (सं) ना. - रात्रीचा प्रारंभ; करकरीत संध्याकाळ.

प्रदोह (हन) (प्र० ड्यु० दो० ह [ह०]) (सं) ना. - दूध काढणे; दोहन; धारा पिळणे.

प्रद्युम्न (प्र० ड्यु० द्यु० म्ना) (सं) ना. - मदन; मन्मथ; कामदेव.

प्रद्योतक (प्र० ड्यु० द्यो० त० क) (सं) ना. - सूर्य; प्रकाशणारा.

(सं) वि. - कांतिमान; चकाकणारा.

प्रधन (प्र० ड्यु० ध० न) (सं) ना. - युद्ध; रण; नाश.

प्रधान (प्र० ड्यु० धा० न) (सं) ना. - मंत्री; मुख्य; मालक; त्रिगुणात्मक प्रकृति.

प्रपंच (प्र० ड्यु० प० च) (सं) ना. - अतिविस्तार; लोक; जगत्; संसार; विस्तार; नित्यबदल.

प्रपंचिसु (प्र० ड्यु० प० च० सि० सु) (क) धा. - विस्तारणे; सोडविणे; खुले करणे.

प्रपत्ति (प्र० ड्यु० प० त्ति) (सं) ना. - आधार मागणे, आश्रययाचना; स्वागत; आधार प्राप्ति.

प्रपद (प्र० ड्यु० प० द) (सं) ना. - पायाचा शेवटचा भाग.

प्रपन्न (प्र० ड्यु० प० न्न) (सं) वि. - आश्रित; शरणागत; शरणार्थी.

प्रपा (प्र० ड्यु० पा) (सं) ना. - पाणपोई; सराई; जलशाळा.

प्रपात (प्र० ड्यु० पा० त) (सं) ना. - जलपात; ध्वधवा; पर्वताचा कडा.

प्रपितामह (प्र० ड्यु० पि० त्ता० मा० ह) (सं) ना. - पणजोबा; आजोबाचे वडील. वडीलांचे आजोबा.

प्रपौत्र (प्र००३) (सं) ना. — पणतु; नातवाचा मुलगा; मुलाचा नातू.
 प्रफुल्ल (प्र००४) (सं) वि. — विकसित; विस्तृत; उमलेले; रुंदावलेले.
 प्रबंध (प्र००५) (सं.) ना. — रचना; बांधणी; सुसंबद्धता; विषयाची जुळणी.
 प्रबल (प्र००६) (सं) वि. — बलिष्ठ; समर्थ; शक्तिमान.
 प्रवाल (प्र००७) (सं.) वि. — अतिकोमल; कोवळा; अंकुरलेला. (सं) ना. — अंकुर; मोड; विद्यार्थी; राणी; प्रवाल; तांबडा रंग. 'हवळ', पहा.
 प्रबुद्ध (प्र००८) (सं) वि. — प्रौढ; ज्ञानी; बुद्धिमान; जागृत; विकसित; विस्तारित.
 प्रबोध (धन) (प्र००९) (सं.) ना. — ज्ञान; जागृति; उत्तेजन; बुद्धिमत्ता; चहाडी; लावालावी.
 प्रभ (भा) (प्र०१०) (सं.) ना. — समानता; सादृश्यता; सारखेपणा; उजेड; कांति; प्रभा.
 प्रभंजन (प्र०११) (सं.) ना. मोडतोड; हवा; वावटळ; शंशावात
 प्रभव (प्र०१२) (सं.) ना. — एक संवत्सर; उत्पत्ति; पराक्रम; बल; उत्पत्तिस्थान; जन्म.
 प्रभा (प्र०१३) (सं.) ना. — तेज; कांति; शोभा; प्रकाश; उजेड.
 — आकर (प्र०१४) (सं) ना. — सूर्य.
 — आवळि (प्र०१५) (सं) ना. — देवमूर्तीच्या मागील अलंकार; उजेड; तेजोवलय; सूर्यमंडल.
 — मंडळ (प्र०१६) (सं) ना. — ग्रह, नक्षत्राभोवतीचे खळें; सत्पुरुषाभोवतीचें तेजोवलय.
 प्रभात (प्र०१७) (सं) ना. — प्रातःकाल; सकाळ; उदयकाल.
 प्रभाव (प्र०१८) (सं) ना. — घनता; यश; वैभव; कीर्ति; सामर्थ्य; अधिकार; वर्चस्व; महिमा; तेज.
 प्रभावन (प्र०१९) (सं) वि. — शक्तिमान्; बलिष्ठ; शासक.
 प्रभावना (ने) (प्र०२०) (सं) ना. — प्रगटन; महत्त्व; घनता; अफवा.
 प्रभास (प्र०२१) (सं) ना. — मनोहरता; कांति; सौंदर्य; द्वारेके जवळील एक यात्रास्थळ; अष्टावसुपैकी एक.
 प्रभासनं (प्र०२२) (सं) ना. — उज्वलन; उजाळा; तेज संपादन; कांतिमानता.
 प्रभु (प्र०२३) (सं) ना. — शक्तिमान; बलिष्ठ; सामर्थ्यवान; योग्यता; समानता; स्वामी; मालक; राजा; ब्रह्मा; विष्णु; महेश; यम.
 — ता, — त्व (प्र०२४, — २५) (सं) ना. — मालकी; राजेपणा; हक्क शासन.

— सत्ता (प्र०२६) (सं) ना. — राजाचा अधिकार; राजेशाही राजसरकार.
 प्रभूत (प्र०२७) (सं) वि. — पुष्कळ; अधिक; अगणित; पूर्ण; परिपक्व; उत्तम; श्रेष्ठ; लांब; उर्लू गेलेले; आसित्वात नसलेले.
 — वय (प्र०२८) (सं) ना. — प्रौढ; वृद्ध; वयस्कर; आधिक्य.
 — वर्ष (प्र०२९) (सं) वि. — अतिप्राचीन; फारपूर्वीचे, भरतखंड.
 प्रभूति (प्र०३०) (सं) ना. — आधार; शक्ति; बळ; युक्ति; आरंभ; अंगत्व; प्रमुखता.
 प्रभृति (प्र०३१) (सं) अ. आदीकरून; वगैरे. (सं) ना. श्रेष्ठ पुरुष.
 प्रभे (भा) (प्र०३२) (सं) ना. — उजेड; कांति; तेज; प्रकाश; सौंदर्य.
 प्रभेद (प्र०३३) (सं) ना. — मोडतोड; चीर; सांध; व्यत्यास; वियोग; विभाग.
 प्रभ्रष्ट (छे) (प्र०३४) (सं) ना. — पतित; नीतिभ्रष्ट; डोक्यावरून खाली लोंबणारी पुष्पमाला.
 प्रमत्त (प्र०३५) (सं) वि. — मस्त; माजलेला; झिंगलेला; फुगलेला; प्रमाद असलेले; चुकलेले.
 प्रमथ (प्र०३६) (सं) ना. — शिवगण; शिवशरण; भक्त.
 प्रमथन (प्र०३७) (सं) ना. — चावा; खून; धाव; वंघ.
 प्रमथनाथ (प्र०३८) (सं) ना. — शिवशरणाचा स्वामी; गणपति; शिव.
 प्रमद (प्र०३९) (सं) ना. — प्यालेला; झिंगलेला; शुद्धीवर नसलेला; विकारवश; व्यग्रचित्त; अलक्षित.
 प्रम (भो) दवन (प्र०४०) (सं) ना. — राजोद्यान; विलासाचे उपवन.
 प्रमदा (दे) (प्र०४१) (सं) ना. — स्त्री; सुंदरी; कामिनी; मानिनी.
 प्रमा (प्र०४२) (सं) ना. — छुद्दज्ञान; निश्चितज्ञान; विवेक; समज; तर्क.
 प्रमाण (प्र०४३) (सं) ना. — माप; वजन; संख्या; गणना; सिद्धता; स्पष्टता; सत्यज्ञान; शास्त्र; कारण; कृतज्ञता; विश्वास; प्रतिज्ञा; मर्यादा; मिति.
 प्रमाणकोटि (प्र०४४) (सं) ना. — कौरवांनी मीमाला जेथें बुडविले तो डोह; तत्त्वज्ञानाचा अन्य सिद्धांत.
 प्रमाणिक (प्र०४५) (सं) ना. — अधिकृत; आधारयुक्त.
 प्रमातामह (प्र०४६) (सं) ना. — आईचे आजोबा; मातृकुळांतील पणजोबा.
 प्रमातामही (प्र०४७) (सं) ना. — आईची आजी.

प्रमाथ (प्र०माथ) (सं) वि. - अतिदुःखी; त्रास देणारा;
संकट देणारा; उत्तेजक; तोडणारा.

(सं) ना. - खून; वध; नाश; बलात्कार;

गोधळ; गडबड; कोलाहल.

प्रमाथि (प्र०माथि) (सं) ना. - हत्या; काटछाट; नाश;
संकटप्रसूता; चीरफाड; ओढाताण; एक संवत्सर; पीडादायक.

प्रमाद् (प्र०माद्) (सं) ना. - चूक; दोष; भ्रम; उन्माद;
अज्ञाति; विस्मरण; वेगुद्धि; बेमानता.

प्रमिति (प्र०मिति) (सं) ना. - माप, परिमाण; निश्चित ज्ञान;
प्रमाणोत्तर निर्णयबुद्धि.

प्रसीति (प्र०मि०ति) (सं) ना. - मृत्यु; मरण; नाश; नष्टचर्य.

प्रसीला (ले) (प्र०मि०ला [ले]) (सं) ना. - आळ; पेंग;
झोपळुख; स्त्रीराज्याची राणी; अर्जुनपत्नि.

प्रमुख (प्र०मु०ख) (सं) वि. - मुख्य; प्रधान; महत्वाचा; श्रेष्ठ;
प्रथमचा; समोरचा.

(सं) ना. - मुख्य; अखंड; नायक; मालक;

रास; गट; समूह; लेखनारंभ.

प्रमे (मा) (प्र०मे [मा]) (सं) ना. - शुद्धज्ञान; विवेक; समज.

प्रमेय (प्र०मे०य) (सं) वि. - शासित; तुलित; अनुभूत.

(सं) ना. - विषय; पंचप्रसंग; समस्या;

प्रश्न; सिद्ध करावयाची गोष्ट.

प्रमेह (प्र०मे०ह) (सं) ना. - मूत्रपिंडातील रोग; मधुमेह.

प्रमोद (प्र०मे०द) (सं) ना. - एक विलासोद्यान; संतोष;
आनंद.

प्रमोह (प्र०मे०ह) (सं) ना. - सुग्धता; भ्रांती; मूढता.

—इत (अ०) (सं) ना. - मूढ; भ्रांतिष्ठ.

प्रयत्त (प्र०य०त्त) (सं) वि. - परिशुद्ध; आत्मसंयम असलेला;

पवित्र; भक्तिपूर्ण; जितेंद्रिय; विनीत.

प्रयत्न (प्र०य०त्न) (सं) ना. - साधना; उद्योग; कष्ट; आदर;
उद्यमशीलता.

—इसु (अ०) (क) धा. - कष्ट घेणे; उद्योग करणे;

साधना करणे.

प्रयण (प्र०य०ण) (सं) ना. - प्रयाण; प्रवास; प्रगति; अभियोग;

आरंभ; मृत्यु; मरण; परलोक प्रयाण; घोड्याची पाठ; प्राण्याचा
पुढा; प्रवासातील विश्रांति.

प्रयाण (प्र०य०ण) (सं) ना. - इंद्र; घोडा; यज्ञ; गंगायमुना
संगमाचे स्थान.

प्रयाण (प्र०य०ण) (सं) ना. - प्रस्थान; संचार; प्रवास; भ्रमण;

अभिवृद्धि; उत्पत्ति; अभियोग; वेदा. 'प्रयण' पहा.

—इक (अ०) (सं) ना. - प्रवासी; संचारी.

—क (क) (सं) ना. - प्रवास; चाल.

प्रयास (प्र०या०स) (सं) ना. - आयास; कष्ट; थकवा; श्रम.

प्रयुक्त (प्र०य०क्त) (सं) अ. - कारण मूलक; कारणाने.

(सं) वि. - मिसळलेले; प्रविष्ट.

प्रयुत (प्र०य०त) (सं) वि. - मिश्रित; दशलक्ष.

प्रयुत्सु (प्र०य०त्सु) (सं) ना. - युयुत्सु; युद्धाकांक्षी लढवय्या;
सैनिक; वारा; संन्यासी; इंद्र; बोकड.

प्रयोग (प्र०य०ग) (सं) ना. - वापर; परीक्षा; रुढी; प्रचीति;

प्रत्यक्ष कृति; दृष्टांत; निदर्शन; अनुष्ठान; वशीकरण.

प्रयोजक (प्र०य०जक) (सं) वि. - उपयुक्त; प्रेरक.

(सं) वि. - कामाला लावणारा; नियोजक; नेमणूक

करणारा.

—कर्तृ (क०) (सं) वि. - कामात गुंतवणारा.

प्रयोजन (प्र०य०जन) (सं) ना. - लाभ; उपयोग; अनुकूलता;
उद्देश.

प्रयोज्य (प्र०य०ज्य) (सं) ना. - प्रेरणा दिलेला; गुंतवलेला.

—कर्तृ (क०) (सं) वि. - दुसऱ्याच्या प्रेरणेने कार्यनिरत.

प्ररूढ (प्र०रू०ढ) (सं) वि. - वाढलेला; मोठा झालेला;

अंकुरलेला; वापरलेला.

प्ररोह (प्र०रू०ह) (सं) ना. - वाढ; अंकुर, उदय; उत्पत्ति.

प्रलपन (प्र०ल०पन) (सं) ना. - बडबड; बरळ; बकवा; रोदन;

असंबद्ध वाकसरणी.

प्रलपिसु (प्र०ल०पिसु) (क) धा. - बडबडणे; प्रलापणे; रडणे;

बरळणे; असंबद्ध बोलणे.

प्रलंब (प्र०ल०ब) (सं) वि. - लोंबणारे; टांगते; नावाला कारण;

मंद; दाट.

(सं) ना. - आधार; अवलंबन; गळ्यात लोंबणारी

माळ; कंठाभरण; ऊर; सासरा; एक राक्षस.

प्रलंबध (प्र०ल०बध) (सं) ना. - प्रलंब राक्षसाला मारणारा;

बलराम.

प्रलंभ (प्र०ल०भ) (सं) ना. - लाभ; आदाय; बंचना; फसवणूक;

कपट.

प्रलय (प्र०ल०य) (सं) ना. - जगद्विनाश; सर्वनाश; ब्रह्मदेवाचा

एक दिवस; मरण; मूर्च्छा; भ्रम; मंत्र; रहस्य.

प्रलाप (प्र०ल०प) (सं) ना. - रोदन; रडे; दुःख; बरळ; बकवा;

गोधळ; हाक.

प्रलोभ (प्र०ल०भ) (सं) ना. - अतिआशा; काम; दुराशा;

भोगापेक्षा; आकर्षण.

प्रवग (प्र०व०ग) (सं) ना. - माकड; कपि; वेडुक; प्लवंग.

प्रवचन (प्र०व०चन) (सं) ना. - अर्थविवरण; उत्तम भाषण;

योग्य निरूपण; वेदार्थज्ञान; उत्तम उपासना.

प्रवण (प्र०व०ण) (सं) वि. - वाकलेले; कललेले भक्तिपूर्ण; श्रेष्ठ;

मुख्य; विनम्र; आतुर; सिद्ध; वश; शेवटचा; झिजलेला; वापरलेला; मुक्त मनाचा.

(सं) ना. - चवाठा; चौक; हनुवटीच्या खालचा भाग.

प्रवर (प्र, वर) (सं) वि. - श्रेष्ठ; उत्तम; मुख्य.

(सं) ना. - गोत्र; वंश; संतती; कुलपूर्वज; वंशातील प्रमुखव्यक्ति.

प्रवर्तक (प्र, वर, त, क) (सं) ना. - प्रेरक; गुंतवणारा; प्रारंभ करणारा; चालना देणारा; मूळपुरुष.

प्रवर्तन (प्र, वर, त, न) (सं) ना. - गुणधर्म; स्वभाव; प्रवाह; वार्ता; समाचार; पुढाकार; कार्यवाहन; कार्यस्वीकार.

प्रवर्धन (प्र, वर, ध, न) (सं) ना. - वाढ; अभिवृद्धि; प्रगति.

प्रवर्धमान (प्र, वर, ध, म, न) (सं) वि. - वाढते; वाढावू; प्रगतिशील; पुरोगामी.

प्रवर्ष (वर्षण) (प्र, वर, ष, ण) (सं) ना. - अतिवृष्टि; पावसाळ्याचा प्रारंभ; पावसाची झड.

प्रवह (प्र, वर, ह) (सं) ना. - प्रवाह; वायु; सप्त मरुतांपैकी एक.

प्रवहण (प्र, वर, ह, ण) (सं) ना. - पडदा घातलेली पालखी; मेणा; रथ; गाडी; जहाज; वाहन.

प्रवहिसु (प्र, वर, हि, सु) (क) धा. - वाहणें; पुढें चालू होणें.

प्रवहि (ही) (प्र, वर, हि) (सं) ना. - उखाणा; प्रहेलिका; कोडे; कूटप्रश्न; यक्षप्रश्न; गूढ; पेचप्रश्न.

प्रवाणि (णी) (प्र, वर, णि) (सं) ना. - विणकराच्या मागाचा आवाज.

प्रवाद (प्र, वर, द) (सं) ना. - उद्गत आलेली बातमी; बाजारगप्प; अफवा; ऐकीव बातमी; भविष्य कथन; संभाषण शब्द; ध्वनि; आव्हान.

प्रवादि (प्र, वर, दि) (सं) ना. - भविष्यवादी; ज्योतिषी; देवश्रुति.

प्रवाल (क) (प्र, वर, ल) (सं) ना. - पोवळे; विद्रुम.

प्रवास (प्र, वर, स) (सं) ना. - संचार; दूरदेशी जाणें; पर्यटन; प्रयाण; परदेशगमन.

प्रवासन (प्र, वर, स, न) (सं) ना. - देशांतर; दूरदेशी राहणें; देशत्याग; हिंसा; खून.

प्रवासि (प्र, वर, सि) (सं) ना. - प्रयाणिक; भटक्या; देशांतर संचारी; घुमकड.

प्रवाह (प्र, वर, ह) (सं) ना. - जलस्रोत; पाझर; जलप्रवहन.

प्रवाहि (प्र, वर, हि) (सं) वि. - पाझरणारा; वाहता; वाहणारा —पदार्थ (प्र, वर, हि) (सं) ना. - जल; द्रव; पातळ जिनस.

प्रविष्ट (प्र, वर, ष्ट) (सं) वि. - आत घुसलेले; प्रवेश मिळालेले; शिरलेले.

—क (ठ) (सं) ना. - रंगभूमीवरील आगमन; पात्रांचा प्रवेश.

प्रवीण (प्र, वी, ण) (सं) वि. - निपुण; कुशल; जाणता; मुरलेला; अनुभवि.

प्रवीर (प्र, वी, र) (सं) ना. - शूर; महावीर; योद्धा; नीलध्वजाचा पुत्र.

प्रवृत्त (प्र, वृ, त) (सं) वि. - निवडलेला; निर्धारित; पसंत.

प्रवृत्त (प्र, वृ, त) (सं) वि. - आरंभलेला; गुंतलेला; मिसळला जाणारा; सिद्ध; निर्विवाद; उद्देशित.

(सं) ना. - गोल आभरण; कंकणाकृति दागिना.

प्रवृत्ति (प्र, वृ, त्ति) (सं) ना. - पुरोगमन; कल; प्रगति; उन्नति; दर्शन; प्रारंभ; संबंध; वर्तन; आचार; नियोजन; शब्द संयोजन; सुस्पष्टता; चळवळ; चिन्ह; आसक्ति; कौशल्य; समाचार; शासन संपर्क; दैव; मदस्ताव; उजयिनी.

—ज्ञ (ज्ञ) (सं) ना. - गूढाचार.

प्रवृत्तिमार्ग (प्र, वृ, त्ति, म, र्ग) (क) ना. - कर्ममार्ग; ऐहिक वस्तुसंपादनाचा उपाय.

प्रवृद्ध (प्र, वृ, द्ध) (सं) वि. - पूर्ण वाढलेले; विस्तृत; संपूर्ण; खोल; अविनीत; उद्धट; हिंसक.

प्रवृद्धि (प्र, वृ, द्धि) (सं) ना. - अभिवृद्धि; अभ्युदय; उन्नति; वाढ; उद्धार; उच्चता; संभावना; बहुमान.

प्रवेश (प्र, वी, श) (सं) ना. - शिरकाव; अंतर्गमन; रंगभूमीवरील आगमन; उपनयन; प्राप्ति; आदाय; संबंध.

—इसु (इसु) (क) धा. - आत जाणें; प्रवेशणें.

प्रवेशक (प्र, वी, श, क) (सं) ना. - उपकथेतील पात्रांचा संवाद; रंगसूचना; नांदी; पूर्वग.

प्रवज्य (प्र, वर, ज्य) (सं) वि. - धर्मोपदेशार्थ संचार; देशयात्री; गावोगाव फिरणारा.

प्रवजक (प्र, वर, ज, क) (सं) ना. - परित्राजक; संन्यासी; धर्मोपदेशक; धर्मप्रचारक; महंत.

प्रशंसा (से) (प्र, श, ण, सा) (सं) ना. - वर्णन; वाखाणणी; स्तुति; तारीफ; नावाजी.

प्रशंशिसु (प्र, श, ण, सि, सु) (क) धा. - वाखाणणें; नांवाजणें; स्तवणें; वानणें.

प्रशम (मन) (प्र, श, म, न) (सं) ना. - शांति; समाधान; विराम; उतार; क्षीणता.

प्रशरत (प्र, श, र, त) (सं) वि. - वाखाणलेला; स्तुत्य; अनुकूल; उत्तम.

प्रशांत (प्र, श, ण, त) (सं) वि. - अत्यंत शांत; स्तब्ध; नीरव; मृत; संयमित; समाप्त; शेवट गाठलेला.

प्रश्न (प्र, श्, न) (सं) ना. - विचारणा; चर्चा; वाटाघाट.

—अर्थक (अर्थ, क) (सं) वि. - प्रश्नसंबंधी; विचारणा करणारा.

- उत्तर (उत्तर) (सं) ना. —संवाद; संभाषण.
 प्रश्रय (प्रश्रय) (सं) ना. —औदार्य; विनय; आदर; प्रीति;
 धनता; शुद्धता; सूतक.
 प्रष्ट (प्रष्ट) (सं) वि. —उत्कृष्ट; उत्तम.
 (सं) ना. —पुढारी; नेता.
 प्रसक्त (प्रसक्त) (सं) वि. —आरंभित; मान्य; प्रस्तुत; आसक्त;
 संदर्भ; योग्य; जुळवून घेतलेला; स्वीकृत.
 प्रसक्ति (प्रसक्ति) (सं) ना. —विषयारंभ; प्रारंभ; संदर्भ; प्रसंग;
 आसक्ति; अनुमति.
 प्रसंग (प्रसंग) (सं) ना. —संदर्भ; समय; विषय; संगति;
 विवेचन; आपत्ति; संभाषण.
 —वश (वश) (सं) वि. —प्रसंगानुरूप; वेळेला जुळणारे;
 कालयोग्य.
 प्रसन्न (प्रसन्न) (सं) वि. —स्वच्छ; स्पष्ट; निर्मल; चोल; तृप्त;
 संतुष्ट; दयामय; प्रेमळ.
 —चित्त (चित्त) संतुष्ट; आनंदी; हर्षित.
 —ता, ते (ता, ते) (सं) ना. —करुणा; दया; तृप्ति;
 समाधान; निर्मळता; उजेड.
 —मुख (मुख) (सं) वि. —हास्यमुख; आनंदी चेहरा
 असलेला; हसतवदन.
 —सलिल (सलिल) (सं) ना. —सुललितपणे पाणी; शांत,
 लहरीदार, स्वच्छ, पाणी.
 प्रसभं (प्रसभं) (सं) अ. —वेगाने; आवेशाने; झटकन.
 (सं) ना. —तीव्रता; वेग; आवेश; बलात्कार.
 प्रसर (प्रसर) (सं) ना. —दुकान; समूह; रास; विस्तार; रुंदी;
 वेग; प्रवाह; प्रीति.
 प्रसरण (प्रसरण) (सं) ना. —विस्तार; उद्भव; फैलाव; पसारा.
 प्रसरिणि (णी) (प्रसरिणि [रिणि]) (सं) ना. —शत्रूला घातलेला
 घेरा.
 प्रसरिसु (प्रसरिसु) (क) धा. —पसरणे; वाढणे; विस्तारणे.
 प्रसव (प्रसव) (प्रसव [सव]) (सं) ना. —बाळंतपण; उद्भवन;
 प्रजनन; सृजन; फूल; विकास; उमलन.
 —वेदना (ने) (वेदना [ने]) (सं) ना. —वेणा;
 प्रसूतिवेदना; बाळंतपणाच्या कळा.
 —सुखप्रसव (सुखप्रसव) (सं) ना. —सहज बाळंतपण;
 सुलभ प्रसूती.
 प्रसरिसु (प्रसरिसु) (क) धा. —बाळंत होणे; जन्म घेणे.
 प्रसवित्री (प्रसवित्री) (सं) ना. —जन्मदात्री; जननी; बाळंतीण;
 आई.
 प्रसह (प्रसह) (सं) ना. —सहनशीलता; वन्य पशुपक्षी; विरोध;
 निरोध.

- प्रसाद (प्रसाद) (सं) ना. —अनुग्रह; कृपा; थोरांचे उच्छिष्ट;
 प्रसाद म्हणून दिलेली देणगी; एक काव्यगुण.
 प्रसादने (प्रसादने) (सं) ना. —गुरुजनांची सेवा; अनुसरण;
 पूजा; शुद्धीकरण; उपकृति; समाधान; तृप्ति; शांति.
 प्रसादिसु (प्रसादिसु) (क) धा. —अनुग्रह करणे; दया
 दाखवणे; प्रसाद देणे.
 प्रसाधन (प्रसाधन) (सं) ना. —अलंकार; शृंगार; थाटमाट;
 नटवेपणा; नटपट्टा.
 —विधि (विधि) (सं) ना. —साजशृंगार; अलंकारक्रिया.
 प्रसाधना (ने) (प्रसाधना [ने]) (सं) ना. —शृंगार; डामडोल;
 ऐट; अलंकार; अलंकरण; निर्मळता.
 प्रसाधित (प्रसाधित) (सं) वि. —शुद्ध; निर्मल; अलंकृत;
 सुशोभित.
 प्रसार (प्रसार) (सं) ना. —वाढ; प्रचार; पसारा.
 प्रसारण (प्रसारण) (सं) ना. —प्रदर्शन; पुरोगमन;
 चाचपड.
 प्रसिद्ध (प्रसिद्ध) (सं) वि. —कीर्तिशाली; विख्यात; विश्रुत;
 लौकिकवान.
 प्रसिद्धि (प्रसिद्धि) (सं) ना. —प्रख्याति; कीर्ति; प्रगटन; साधना;
 अलंकृति; जय.
 प्रसूका (के) (प्रसूका [के]) (सं) ना. —घोडी; अश्वी.
 प्रसूत (प्रसूत) (सं) वि. —जन्म दिलेली; बाळंत झालेली;
 जनित; हळजलेली.
 प्रसूति (तिका) (प्रसूति [तिका]) (सं) ना. —बाळंतपण;
 जनन; वीण; निर्मिती; संतान; वंश.
 —गृह (गृह) (सं) ना. —बाळंतघर.
 —वैराग्य (वैराग्य) (सं) ना. —क्षणिक वैराग्य; तात्पुरती
 निवृत्ति.
 प्रसूते (ता) तिके (प्रसूते [ता] तिके) (सं) ना. —बाळंतीण;
 जननी; जन्मदात्री.
 प्रसून (प्रसून) (सं) ना. —पालवी; कळी; फूल; फळ.
 प्रसूति (प्रसूति) (सं) ना. —अंजली; पसा; ओंजळ; पसरण.
 प्रसूतर (प्रसूतर) (सं) वि. —झिरपणारे; ठिबकणारे;
 गळणारे; पाझरणारे.
 प्रस्तार (प्रस्तार) (सं) ना. —दगड; अस्तर; थर; पदर;
 अंतरुण; शिखर; पाला; पुष्पशय्या; असोल रत्न.
 प्रस्तारिसु (प्रस्तारिसु) (क) धा. —फेकणे; पसरणे.
 प्रस्तार (प्रस्तार) (सं) ना. —संगीतातील लघुगुरु मात्रांचेभेद
 चिन्हित करणे; प्रसार; विस्तार; परिपाटी.
 प्रस्ताव (प) (प्रस्ताव [प]) (सं) ना. —आरंभ; पुरोगमन
 संदर्भ; प्रसंग; विचार; चर्चा; बातमी; ठराव.

—इसु (ಇಸು) (क) धा. —चवैला प्रारंभ करणें; विषयारंभ करणें.
 —ने (ना) (ನೆ [न]) (सं) ना. —उपोद्धात; पीठिका; पूर्वनिवेदन; मृदुबोल.
 प्रस्तुत (ಪ್ರಸ್ತುತ) (सं) वि. —प्रारंभीचें; प्रासंगिक; चालू; आताचें; संदर्भानुसार; तात्कालिक.
 —अंकुर (ಅಂಕುರ) (सं) ना. —एक काव्यालंकार.
 प्रस्थ (ಪ್ರಸ್ಥ) (सं) ना. —मंगल कार्य; समाराधना; सार्वजनिक भोजनप्रसंग.
 प्रस्था (ಪ್ರಸ್ಥಾ) (सं) ना. —पठार; पर्वतशिखरावरील सपाटी; शिखर; पाला; एक परिमाण; विस्तार; वजन.
 प्रस्थान (ಪ್ರಸ್ಥಾನ) (सं) ना. —चाल; चालण्याची ठव; रीत; पद्धति; रूढी; लोटांगण; उच्चाटण; हल्ला; मृत्यु प्रयाणाचें सामान; क्षुद्र नाटक.
 प्रस्थापना (ने) (ಪ್ರಸ್ಥಾಪನಾ [न]) (सं) ना. —सिद्धांत; पाया; ब्रीद; स्थापना.
 प्रस्थापिसु (ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿಸು) (क) धा. —सिद्ध करणें; पटवून देणें; निघणें; प्रतिष्ठापना करणें.
 प्रस्तुया (ಪ್ರಸ್ತುಯಾ) (सं) ना. —बडील मुलाची पत्नी; बडील सून.
 प्रस्फुट (ಪ್ರಸ್ಫುಟ) (सं) वि. —अतिस्पष्ट; चोहीकडे पसरलेली; निश्चित.
 प्रस्त्रव (वण) (ಪ್ರಸ್ತ್ರವ [व]) (सं) ना. —प्रसार; जलपात; धबधबा; प्रवाह; ओढा; लहान नदी.
 प्रस्वेद (ಪ್ರಸ್ವೇದ) (सं) ना. —घाम; घर्म; श्रमविंदु.
 —जल (ಜಲ) (सं) ना. —घामाची धार.
 प्रहर (ಪ್ರಹರ) (सं) ना. —तीन तासांचा अवधी; टोला; घाव; मार.
 प्रहरण (ಪ್ರಹರಣ) (सं) ना. —घाव; टोला; आयुध शस्त्र;
 प्रहरि (ಪ್ರಹರಿ) (सं) ना. —पहारेकरी; द्वारपाल; देवडीवाला; पाळीचे पहारेकरी.
 प्रहर्ष (ಪ್ರಹರ್ಷ) (सं) ना. —अतिसंतोष; लिंगोत्थापन; एक राक्षस.
 प्रहर्षण (ಪ್ರಹರ್ಷಣ) (सं) ना. —आत्यंतिक तृप्ति; समाधान; आनंद.
 प्रहसन (ಪ್ರಹಸನ) (सं) ना. —हास्यरसप्रधानरूपक; विनोदी नाटक; फार्स; हशा; प्रचंड विनोद.
 प्रहस्त (ಪ್ರಹಸ್ತ) (सं) ना. —पसरलेला हात; रावणाचा सेनानी; मंत्री.
 प्रहार (ಪ್ರಹಾರ) (सं) ना. —मार; घाव; पेट; फेक.
 प्रहास (ಪ್ರಹಾಸ) (सं) ना. —अट्टहास; कुचेष्टा; तिरस्कार; मर्माघात; नर्वक; नट; दर्शन उणीव; शिव; तीर्थ.

प्रहित (ಪ್ರಹಿತ) (सं) वि. —ठेवलेले; पाठवलेले; विस्तृत; योग्य; रचित; नियुक्त; जुळणारे.
 प्रहुत (ಪ್ರಹುತ) (सं) वि. —बडबलेले; मारलेले; जखम केलेले; आहुति दिलेले.
 (सं) ना. —दैनंदिन यज्ञ; वैश्वदेव.
 प्रहृष्ट (ಪ್ರಹೃಷ್ಟ) (सं) ना. —अति संतुष्ट; संतुष्ट; संतुत.
 प्रहृष्टक (ಪ್ರಹೃಷ್ಟಕ) (सं) ना. —काक; कावळा.
 प्रहेलिका (ಪ್ರಹೇಲಿಕಾ) (सं) ना. —समस्या; उखाणा; कोडे; कूट प्रश्न.
 प्रह्लाद (ಪ್ರಹ್ಲಾದ) (सं) ना. —प्रह्लाह; संतोष; आनंद; तृप्ति.
 प्रह्लाद (ಪ್ರಹ್ಲಾದ) (सं) ना. —संतोष; हिरण्यकश्यपूचा पुत्र.
 प्रलय (ಪ್ರಲಯ) (सं) ना. —प्रलय.
 प्रांशु (ಪ್ರಾಂಶು) (सं) वि. —उन्नत; उंच; उंच मनुष्य.
 प्राक् (च) (ಪ್ರಾಕ್ [अ]) (सं) वि. —पूर्वांचा; मागील; जुना; (सं) ना. —पूर्व प्रथम.
 —कृतं (ಕೃತಂ) (सं) ना. —पूर्वजन्मी केलेले; प्राकृत.
 प्राकाम्य (ಪ್ರಾಕಾಮ್ಯ) (सं) ना. —अष्टसिद्धीपैकी एक; इष्टार्थ प्राप्ति; प्रकृष्टता.
 प्राकार (ಪ್ರಾಕಾರ) (सं) ना. —आवार; तट; बई; पोवर्ली; कुंपण; कंराडंड.
 प्राकृत (ता) (ಪ್ರಾಕೃತ [त]) (सं) वि. —मूलरूपी; स्वभाविक; नीच; क्षुद्र; पामर; हलका; सामान्य; साधा; असंस्कृत; (सं) ना. प्राकृत भाषा; जनवाणी.
 —अरि (ಅರಿ) (सं) ना. —जन्मशत्रु; दोजार; राक्षस सत्ता राजवणारा.
 —मित्र (ಮಿತ್ರ) (सं) ना. —स्वभावमित्र; सहजस्नेही.
 प्राकृतिक (ಪ್ರಾಕೃತಿಕ) (सं) वि. —प्रकृतिसंबंधी; नैसर्गिक; स्वभाविक.
 प्राक्तन (ಪ್ರಾಕ್ತन) (सं) वि. —पूर्वीचे; पूर्वकालीन; जुने; मागचें; प्राचीन; गतजन्मीचे.
 (सं) ना. —विधि; अद्वय्य दैव.
 —विमर्श (ವಿಮರ್ಶ) (सं) ना. —पुराणग्रंथांचें संशोधन.
 प्रागल्भ्य (ಪ್ರಾಗಲ್ಭ್ಯ) (सं) ना. —प्रगल्भता; प्रौढत्व; धीर्यपणा धैर्य; साहस; उत्साह; विश्वास; नैपुण्य; कौशल्य.
 प्रागेय (ಪ್ರಾಗೇಯ) (सं) वि. —अति गौरवाहं; स्तोत्राहं; स्तुतिपात्र.
 प्रागजोतिष (ಪ್ರಾಗಜೋತಿಷ) (सं) ना. —नरकासुराची राजधानी; आखाम.
 प्राग्भाग (ಪ್ರಾಗಭಾಗ) (सं) ना. —शरीराचा पुढचा भाग.
 प्राग्र (प्राग्र) (सं) वि. —अत्युन्नत.
 —सर (ಸರ) (सं) वि. —सर्वोत्त पुढचा; सर्वप्रथम.

- हर (हरं) (सं) ना. —मुख्य प्रधान.
- प्राघात (प्राघात) (सं) ना. —युद्ध; रणांगण; रूढी; संबंध.
- प्राघुण (णि) क (प्राघुण [ह] क) (सं) ना. —अतिथि; अभ्यागत; आगंतुक; पाहुणा.
- प्रांगण (प्रांगण) (सं) ना. —अंगण; घराचा पुढील भाग; मैदान; एक वाद्य.
- प्रा (प्रां) चू (प्रा [प्रा] चू) (सं) वि. —दृष्टिसमोरचा; पुढचा; संमुख; पूर्वीचा; मागचा; जुना; प्राचीन व्याकरणकार
- अग्र (अग्र) (सं) ना. —पूर्वकडे तोंड असलेला.
- अभाव (अभाव) (सं) ना. पूर्वी नसलेला; नास्तिकता; अनास्तित्व.
- अभिहित (अभिहित) (सं) वि. —पूर्वकथित.
- अवस्थे (अवस्थे) (सं) ना. —पूर्वस्थिती.
- कर्म (कर्म) (सं) ना. —प्राचीन कर्म; पूर्वजन्मीचे पाप.
- कालीन (कालीन) (सं) वि. —अतिप्राचीन; फार जुने.
- कृतं (कृतं) (सं) वि. —पूर्वजन्मी केलेले.
- चिरं (चिरं) (सं) अ. —योग्य वेळी; कालमर्यादा संपण्यापूर्वी.
- जन्म, —जाति (जन्म, —जाति) (सं) ना. पूर्वयोनी; पूर्वजन्म.
- भव (भव) (सं) ना. —वृहस्पति; गुरुग्रह.
- भार (भार) (सं) ना. —पर्वत-शिखर; पुढचा भाग; शोषट; प्रवाह; रास.
- भाव (भाव) (सं) वि. —श्रेष्ठ; उत्कृष्ट; पूर्वी असलेले.
- प्राची (प्राची) (सं) ना. —पूर्व दिशा.
- पति (पति) (सं) ना. इंद्र.
- प्राचीन (प्राचीन) (सं) वि. —पूर्वकाळचा; पूर्वसंबंधी; संचितफल; पूर्वकर्म; कुंपण; भित्त.
- तिलक (तिलक) (सं) ना. —इंद्र; शशी.
- पनस (पनस) (सं) ना. —बिल्ववृक्ष; बेलाचें झाड.
- प्राचीर (प्राचीर) (सं) ना. —कुंपण; वई; आवार.
- प्राचुर्य (प्राचुर्य) (सं) ना. —वैपुल्य; अतिशयता; प्रचुरता.
- प्राचेतस (प्राचेतस) (सं) ना. —वाल्मिकी; वरुण.
- प्राच्य (प्राच्य) (सं) वि. —पूर्वदिशेचा; पूर्वकाळचा; पूर्वीचा.
- वस्तुसंशोधन (वस्तुसंशोधन) (सं) ना. —प्राचीन वस्तूंचा शोध घेणे; पुरातन वस्तु, ग्रंथ यांचे संशोधन.
- प्राज्ञ (प्राज्ञ) (सं) वि. —अत्यंत बुद्धिमान; कुशलमति; जाणता; निपुण.
- प्राज्य (प्राज्य) (सं) वि. —पुष्कळ; पुरेसे; अधिक; विशेष.
- प्रांजल (प्रांजल) (सं) वि. —निर्मल; स्पष्ट; स्वच्छ; पवित्र.

- मनस्सु (मनस्सु) (क) वि. —सरळ मनाचा; मोकळ्या अंतःकरणाचा.
- प्राण (प्राण) (सं) ना. श्वासोच्छ्वास; जीव; प्राणवायु; प्रियवस्तु; शान्नेत्रिय; प्रतिभा; कुरूप; जीर्णता; कालावधी.
- अंत (अंत) (सं) ना. —मृत्यु; मरण.
- अंकित (अंकित) (सं) ना. —मरण; जीवाला अपायकारक खून.
- अपाय (अपाय) (सं) ना. —गडांतर; जीवावरील संकट.
- ईश्वर (ईश्वर) (सं) ना. —जीवस्वामी; जिवलग; प्रियकर; पति.
- ईश्वरी (ईश्वरी) (सं) ना. —जीवितस्वामिनी; प्रिया; पत्नी.
- उत्क्रमण (उत्क्रमण) (सं) ना. —मृत्यु; मरण.
- घातक (घातक) (सं) ना. —जीव घेणारा; खुनी; हत्यारी; जीवकंटक.
- दान (दान) (सं) ना. —जीवितरक्षण; जीव वाचवणे; संकटविमोचन.
- धारण (धारण) (सं) ना. —जीवन; जिवंत राहणे.
- प्रिय (प्रिय) (सं) ना. —प्राणाहता प्रिय; नातेवाईक; पति.
- प्राणक (प्राणक) (सं) ना. —जीवाणु; जिवंत प्राणी.
- प्राणकांत (प्राणकांत) (सं) ना. —प्राणनाथ; प्रियपति; नातलग.
- प्राणत्याग (प्राणत्याग) (सं) ना. —मरण; जीव देणे; जीवसमर्पण; प्राण सोडणे.
- प्राणनाथ (प्राणनाथ) (सं) ना. —पतिदेव.
- प्राणपदक (प्राणपदक) (सं) ना. —अत्यंत प्रिय वस्तु; मूलाळ; प्रिय स्त्री-पुरुष.
- प्राणयात्रे (प्राणयात्रे) (सं) ना. —प्रपंच; संसार; जीवन; जीवित; जगणे.
- प्राणवायु (प्राणवायु) (सं) ना. —जीवनावश्यक वायु; ऑक्सिजन.
- प्राणसंकट (प्राणसंकट) (सं) ना. —गडांतर; प्राणावरील प्रसंग; जीव घेणारी विपत्ति.
- प्राणहानि (प्राणहानि) (सं) ना. —जीवितनाश; मरण.
- प्राणापहरण (प्राणापहरण) (सं) ना. —जीव घेणे; वध; खून.
- प्राणायाम (प्राणायाम) (सं) ना. —श्वासनिरोध; एक योगसाधन.
- प्राणाहुति (प्राणाहुति) (सं) ना. —देहसमर्पण; जीवनाचा होम; आत्मबलिदान; भोजनारंभीच्या पंचप्राणाहुती.

प्राणि (प्रा० णी) (सं) ना. — प्राण असलेला; कृमिकीटक; जीवजंतु.
प्राणिकोटि (प्रा० णीक० टि) (सं) ना. — जीवसृष्टि; जगातील सर्व प्रकारचे जीवजंतु.

प्रातः (प्रा० णः [प्रा०]) (सं) ना. — प्रातःकाल; सकाल; उजेड.

— काल (काल) (सं) ना. — पहाट; प्रभात; सकाल.

प्रातःस्नान (प्रा० णः स्नान) (सं) ना. — पहाटेची अंधोल.

प्रातःस्मरणीय (प्रा० णः स्मर० णीय) (सं) वि. — प्रभातीं स्मरण करण्यायोग्य; पूज्य; पवित्र.

प्रातिकूल्य (प्रा० णः कूल्य) (सं) ना. — प्रतिकूलता; तडा; विरोध.

प्रातिपदिक (प्रा० णः पदिक) (सं) ना. — नाम; विभक्ति प्रत्यय

लगणारा मूलशब्द; प्रत्येक पदाविषयी; पदापदासंबंधी.

प्राथमिक (प्रा० णः म० क) (सं) वि. — प्रारंभीचे; प्रथम; मूल.

— शाळे (शाळे) (सं) ना. — देशभाषेतील अक्षरज्ञान देणारी आरंभशाळा; पहिली शिक्षण देणारी संस्था.

प्रादुर्भाव (प्रा० णः द० र्भाव) (सं) ना. — प्रकटीकरण; प्रदर्शन; उत्पत्ति; उदय; उन्नति.

प्रादेशिक (प्रा० णः देशिक) (सं) वि. — स्वप्रांत संबंधी; प्रांतिक; प्रदेशाविषयी; तद्देशीय.

— प्रांतभाषा (प्रा० णः प्रा० भाषा) (सं) ना. — प्रांतिक भाषा; तद्देशीय भाषा; प्रांताची व्यवहारभाषा.

प्राधान्य (प्रा० णः दान्य) (सं) ना. — प्रधानता; श्रेष्ठता; प्रमुखता.

प्रांत (प्रा० णः [प्रा०]) (सं) ना. — देशविभाग; काठ; शेवट; अंतर.

प्रांतर (प्रा० णः [प्रा०]) (सं) ना. — छायाहीन अरण्य; वाळवंट; मरुभूमि; उष्ण प्रदेश; 'बंगाड' पहा.

प्रांतीय (प्रा० णः तीय) (सं) वि. — प्रादेशिक; प्रांताचे; देशविषयक.

प्रापंचिक (प्रा० णः पंचिक) (सं) वि. — प्रपंचासंबंधी; संसारविषयक; जीवनातील.

प्रापणिक (प्रा० णः पणिक) (सं) ना. — वाणी; व्यापारी; वाणिक.

प्राप्त (प्रा० णः) (सं) वि. — लब्ध; मिळालेले; सांपडलेले; अनुकूल; योग्य.

— वयस्क (वयस्क) (सं) ना. — वयांत आलेला; तरुण; जवान; युवक.

प्राप्ति (प्रा० णः) (सं) ना. — मिळकत; लाभ; अदृष्ट; दैव; पूर्वमुकृत; अष्टसिद्धीपैकी एक.

प्राबल्य (प्रा० णः बल्य) (सं) ना. — प्रबलता; शक्ति; उत्कर्ष; पुढारीपण; अधिकार.

प्राभव (प्रा० णः भव) (सं) ना. — श्रेष्ठता; पावित्र्य; प्रामुख्य; एक संवत्सर.

प्राभृत (प्रा० णः भृत) (सं) ना. — देणगी; पोषाख; लाच; शिरस्त्राण; पागोटे; रुमाल; पटका.

प्रामाणिक (प्रा० णः मा० णिक) (सं) वि. — रीतीने वागणारा; शुद्धाचरणी; न्याय्यवर्तन करणारा; विश्वासु; सत्यवादी.

— तन (तन) (सं) ना. — बोले तैसा चाले अशी वृत्ति; सत्यनिष्ठा; विश्वासकृपणा.

प्रायः (प्रा० णः [प्रा०]) (सं) अ. — सामान्यतः; बहुतरुन; पूरा, या अर्थी एक प्रत्यय.

(सं) ना. — वय; यौवन; प्रयाण; मरण; बहुमत; विपुलता; आधिक्य; महद्भाग्य; प्रायोपवेशन.

प्रायण (प्रा० णः) (सं) ना. — प्रवेश; आरंभ; इच्छामरण; स्वयंप्रेरित मरण; आश्रय; प्राप्ति.

प्रायेण (यशः) (प्रा० णः [यशः]) (सं) अ. — बहुतरुन; सामान्यतः; बहुतेक.

प्रायश्चित्त (प्रा० णः ष्चि० त्त) (सं) ना. — कृतकर्मांचे पापक्षालन; परिमार्जन; देहदंड.

प्रायस्थ (प्रा० णः स्थ) (सं) ना. — वयांत आलेला; तरुण; युवक.

प्रायिक (की) (प्रा० णः [की]) (सं) वि. — वापराचा; रुट; व्यवहारातला.

प्रायोगिक (प्रा० णः योगिक) (सं) वि. — प्रयोगासंबंधी; प्रयोगावस्थेतील; करून पाहण्याचे.

प्रायोगम (प्रा० णः योगम) (सं) ना. — प्राणांतिक

प्रायोगवेशन (प्रा० णः योगवेशन) उपोषण; आमरण उपवास; वेमुदत आहारत्याग.

प्रारब्ध (प्रा० णः र्ब्ध) (सं) वि. — सुरू केलेले; आरंभिलेले; हातीं घेतलेले.

(सं) ना. — दैव; नशीब; अदृष्ट; विधिलिखित.

प्रारंभ (प्रा० णः रंभ) (सं) ना. — सुरुवात; आरंभ; प्रथम; सैन्याचा अग्रभाग; आवाडी; 'चूणि' पहा.

इसु (इसु) (क) बा. — हातीं वेणें; सुरुवात करणें; सुरू करणें; प्रारंभणें.

प्राश्नना (नि) (प्रा० णः नना [नी]) (सं) ना. — मागणी; विज्ञापना; इच्छा; अपेक्षा; विनंती; व्यथा; बांधव्य; आतव्य.

प्राथि (प्रा० णः) (सं) ना. — मागणारा; विनवणारा; इच्छा करणारा.

प्राथित (प्रा० णः थित) (सं) वि. — मागितलेले; विज्ञापित; अपेक्षिलेले; दुखवलेले; खून केलेला; टिकून राहणारा.

प्राथिसु (प्रा० णः सु) (क) घा. — मागणी करणें; विनवणें; निवड करणें; याचना करणें.

प्रालंभ (प्रा० णः लंभ) (सं) ना. — गळ्यातील हार; ऊर; स्त्रीची छाती.

प्रालेय (प्रालेय) (सं) ना. - हिम; धुकें; शीत; द्युति; कापूर.

—द्युति (द्युति) (सं) ना. - चंद्र; सौम्यतेज असणारा.

प्रावरण (प्रावरण) (सं) ना. - पांघरण्याचें वस्त्र; आच्छादन;

अंगाखांद्यावरील कापड; पांघरुण.

प्रावृत्काल (प्रावृत्काल) (सं) ना. - वर्षाकाल; पावसाळा.

प्रावृत (प्रावृत) (सं) ना. - शिरोवस्त्र; रुमाल; फेटा; कांबलें;

आच्छादन; कातडें; उत्तरीय; अस्तर; आडवस्त्र. 'हृच्चड'

पहा.

प्राशन (प्राशन) (सं) ना. - खानपान; भोजन.

प्राशस्त्य (प्राशस्त्य) (सं) ना. - महत्त्व; अनुकूलता; आधिक्य;

अभिष्टुति; वाढ; अहंकार. 'हेचवळ' पहा.

प्रास (प्रास) (सं) ना. - फेक; फेकीचे आयुध; यमक; पद्यातील

अक्षर जुळणी.

प्रासंगिक (प्रासंगिक) (सं) वि. - प्रसंगानुसार; प्रसंगानुरूप;

प्रसंगाला योग्य.

प्रासाद (प्रासाद) (सं) ना. - राजवाडा; भोटें घर; माडीचें

घर; देवालय.

प्रास्ताविक (प्रास्ताविक) (सं) वि. - प्रथमचा; आरंभीचा;

प्रस्तावाचे चार शब्द; उपोद्धातासंबंधी.

प्राणह (प्राणह) (सं) ना. - पूर्वाह्न; दिवसाचा पहिला भाग.

प्रिय (प्रिय) (सं) वि. - लाडका; मनोहर; सुंदर.

(सं) ना. - पति; नाथ; नातेवाईक.

—तम (तम) (सं) ना. - प्रियपुरुष; मनपसंत; प्राणसखा.

—तमा (मे) (तमा [मे]) (सं) ना. - प्रिय स्त्री;

प्राणसखी.

प्रियदर्शन (प्रियदर्शन) (सं) वि. - देखणा; सुंदर; चांगला;

पंचतंत्रातील सापाचे नाव.

प्रियवंदे (प्रियवंदे) (सं) ना. - प्रियवादिनी; मधुरभाषिणी;

शकुंतलेची सखी.

प्रिया (ये) (प्रिया [ये]) (सं) ना. - प्रीतिपात्र स्त्री; पति.

प्री (प्री) (सं) घा. - प्रेम करणें; संतोषणें; तृप्ति होणें.

प्रीत (प्रीत) (सं) वि. - संतोषित; तृप्त.

प्रीति (प्रीति) (सं) ना. - अनुराग; प्रेम; स्नेह; लाड; संतोष;

तृप्ति.

—इसु (इसु) (क) घा. - प्रेमकरणें; संतोषणें; तृप्त होणें.

—पात्र (पात्र) (सं) वि. - प्रेम करण्यायोग्य;

प्रेमसंपादित नातें.

प्रीत्यर्थ (प्रीत्यर्थ) (सं) अ. - संतोषार्थ; तृप्तीसाठी;

आनंदास्तव.

प्रेक्षक (प्रेक्षक) (सं) ना. - पाहणारा; साक्षी; निरीक्षक;

देहक्या.

प्रेक्षण (प्रेक्षण) (सं) ना. - प्रदर्शन; अवलोकन; निरीक्षण.

प्रेक्षिसु (प्रेक्षिसु) (क) घा. - पाहणें; अवलोकणें; निरीक्षणें;

प्रदर्शणें; दाखवणें.

प्रेक्षा (प्रेक्षा) (प्रेक्षा [प्रेक्षा]) (सं) ना. - पाहणी; अवलोकन;

दृश्य; समज; बुद्धि; बहिरंग दर्शन.

प्रेख (खण) (प्रेख [खण]) (सं) ना. - झोका; नर्तन; नृत्य;

कंप.

प्रेखत् (प्रेखत्) (सं) वि. - लोंबणारे; लोंबकळते; टांगलेले.

प्रेत (प्रेत) (सं) ना. - शव; मुर्दा; पिशाच; नरकजीवी.

—कर्म (कर्म) (सं) ना. - उत्तरक्रिया; मृताच्या

सद्वृत्तीसाठी करावयाचा विधी.

—नदी (नदी) (सं) ना. - वैतरणी.

—वन (वन) (सं) ना. - स्मशान; मसण; दहनभूमी.

—संस्कार (संस्कार) (सं) ना. - दहन किंवा पुरण्यची

उत्तर क्रिया.

प्रेप्सु (प्रेप्सु) (सं) वि. - प्राप्तीची इच्छा करणारा;

लाभाकांक्षी; लाभेच्छु.

प्रेम (प्रेम) (सं) ना. - अनुराग; प्रीति; भक्ति; संतोष; दया;

स्नेह; नाते; लाड.

प्रेमि (प्रेमि) (सं) वि. - प्रेमल; प्रेम करणारा; प्रियकर.

प्रेमसि (प्रेमसि) (सं) ना. - अतिप्रिय स्त्री; प्रियतमा; दयिता.

प्रेरक (प्रेरक) (सं) वि. - उत्तेजक; कामाला लावणारा;

प्रचोदक.

—शक्ति (शक्ति) (सं) ना. - चेतना; प्रचोदन; उत्तेजक बल.

प्रेरण (णा) (प्रेरण [णा]) (सं) ना. - उत्तेजन;

हुरूप; उत्साह; स्फूर्तिदान; पुरस्कारण; प्रचोदना.

प्रेरित (प्रेरित) (सं) वि. - उत्तेजित; प्रचोदित; हुरूप भरलेला;

उत्साहित.

प्रेरिसु (प्रेरिसु) (क) ना. - उत्तेजन देणें; हुरूप देणें;

कामाला लावणें.

प्रेर्य (प्रेर्य) (सं) वि. - प्रेरणा देण्यास योग्य; हुरूपी; उत्साही.

प्रेरेपणे (प्रेरेपणे) (सं) ना. - उत्तेजन; हुरूप; स्फूर्ति.

प्रेरेपिसु (प्रेरेपिसु) (क) घा. - उत्तेजणें; प्रेरणा देणें;

पुढें आणणें; हुरूप देणें.

प्रेवण (प्रेवण) (सं) ना. - पाठवणी; पुढे चालव.

प्रेषित (प्रेषित) (सं) वि. - पाठवलेला; पुढें चाललेला.

प्रेष्य (प्रेष्य) (सं) वि. - पाठवणारा; नियोजित.

(सं) ना. - सेवक; नोकर; अंगरक्षक.

—बधु (बधु) (सं) ना. - नोकरपत्नी; मोलकरीण; दासी.

प्रेष (प्रेष) (सं) ना. - पाठवणी; मार्गदर्शन; निरोप; सांगावा;

आज्ञा; हुकूम; आमंत्रण; गंडांतर; वेड; दडपण; रेटा.

प्रोक्त (प्रोक्त) (सं) वि. - सांगितलेले; प्रगटकेलेले; निर्धारित.
प्रोक्षण (प्रोक्षण) (सं) ना. - शिंपण; सडा; फवारा; झड;
मार्जन; यज्ञबली; सिंचन.

—इसु (असु) (क) धा. - शिंपणें; सडा घालणें; फवारा
देणें; सिंचन करणें.

प्रोत (प्रोत) (सं) वि. - भरलेले; शिवलेले; विणलेले; घट
आवळलेले.

प्रोसाह (प्रोसाह) (सं) ना. - हुरूप; उत्तेजन; उल्हास;
चैतन्य; प्रचोदन; दर्प; अहंकार.

प्रोहाम (प्रोहाम) (सं) वि. - अनिर्बंध; श्रेष्ठ; कल्पनातीत.

प्रोद्यत् (प्रोद्यत्) (सं) वि. - उदयोन्मुख; उठून दिसणारा;
फुगलेला.

प्रोषित (प्रोषित) (सं) वि. - घर सोडून गेलेला; विदेशी
गेलेला; दूर राहणारा.

प्रोषितभर्तृके (प्रोषितभर्तृके) (सं) ना. - विरहार्त
शृंगारनायिका; वियोगिनी; विरहिणी नायिका.

प्रौढ (प्रौढ) (सं) वि. - परिणत वयाचा; तरुण; युवक;
अंगापिंडाने भरलेला; अनुभवी; विवेकी; चतुर; बांधेसुद्ध;
भरीव; वळीव; निपुण.

—तन (तन) (सं) ना. - मोठेपणा; यौवन; घनता.

प्रौढि (प्रौढि) (सं) ना. - वाढ; अभिवृद्धि; परिपक्वता; चातुर्य;

नैपुण्य; पौरुष.

—मे (मे) (सं) ना. - महिमा; मोठेपणा; घट्टपणा; गांभीर्य;
गौरव.

प्रौढे (ढा) (प्रौढे [ढा]) (सं) ना. - मध्यम वयाची स्त्री;
(मुग्धा; मध्यमा; प्रौढा यांपैकी एक नायिका).

प्लक्ष (प्लक्ष) (सं) ना. - एक प्राचीन द्वीप; अंजीराचें झाड.

प्लव (प्लव) (सं) वि. - तरंगणारे.

(सं) ना. - तरंगिणी; नौका; वेडक; मंडक;

पाणकावळा; बल्हे.

प्लव (वं) ग (प्लव [वं] ग) (सं) ना. - माकड; वेडक.

नावाडी; घोडा; एक संवत्सर.

प्लीह (प्लीह) (सं) ना. - अन्नकोषाजवळची एक ग्रंथी;
पाणथरी.

प्लुत (प्लुत) (सं) ना. - दीर्घध्वनि; स्वरोच्चारणाचा एक प्रकार.

(सं) वि. - उडालेला; उडी मारलेला; तरंगणारा; तरलेला.

प्लुति (प्लुति) (सं) ना. - उड्डाण; उडी; सामीप्य; घोड्याची
दुडकी चाल.

—मंडकप्लुति (मंडकप्लुति) (सं) ना. - वेडकाची
उडी; व्याकरण सूत्रांतील अर्थ लावण्याचें विधान.

प्लुष्ट (प्लुष्ट) (सं) वि. - जवळलेले; घसरलेले; भरलेले;
कच्चे; हिरवे; अपक्व.

फ

फ (फ) (सं) ना. - पवर्गातील दुसरे अक्षर.

फकीर (फकीर) (अ. दे) ना. - मुसलमान बैरागी; अकिंचन;
दरिद्री.

फक्कने (फक्कने) (क) अ. - लागलीच; अकस्मात; एकदम.

फक्त (फक्त) (अ. दे) अ. - केवळ; नुसते.

फजीति (फजीति) (अ. दे) ना. - अपमान; अडचण; धांदल.

‘पीकलाट’ पहा.

फटा (टे) (फटा [टी]) (क) ना. - सापाची फडा; फणी.

फडपोशि (फडपोशि) (अ. दे) ना. - जियें तिथें दवळादवळ
करणारा; अनिमंत्रित; आगतुक.

फणा (णे) (फणा [णी]) (सं) ना. - नागाची फडा.

फणारन (फणारन) (सं) ना. - नागाच्या फडीवरील मणी;
नागमणि; फणिमणि.

फणि (फणि) (सं) ना. - फड असलेला; साप नाग.

—ईद्र-ईश (अ. दे, - ईश) (सं) ना. - शेष; आदिशेष.

—कटक, - कुंडल (कटक, कुंडल) (सं) ना. - नागभूषणें
वापरणारा शिव.

—तल्प (तल्प) (सं) ना. - शेषशाई; विष्णु.

—वेणि (वेणि) (सं) ना. - नागवेणी घालणारी स्त्री; वेणीचा
शेपटा सोडणारी तरुणी; सुंदरी.

फणींद्रालय (फणींद्रालय) (सं) ना. - पाताळलोक; नागलोक;
अदिशेषाचे वसतिस्थान.

फतवा (फतवा) (अ. दे) ना. - न्यायाधीशाचा निर्णय;
बमलबंदी.

फरक (फरक) (अ. दे) वि. - कमी अधिक अंतर; अंतक;
मृत्यु; तफावत.

फरारि (फरारि) (अ. दे) वि. - पळून गेलेला; पार झालेला;
परागंदा.

फल (फल) (सं) ना. - प्रयोजन; लाभ; उपयोग; परिणाम;
संभावना; कृति; ध्येय; उद्देश; ढाल; म्यान; बाणमुख.

- अन्वेपि (अन्वेपि) (सं) ना. — फलाकडे दृष्टि ठेवणारा.
 —अपेक्षि (अपेक्षि) (सं) ना. — फलाकांक्षी; सकामकर्मी
 —आगम (आगम) (सं) ना. — फळ येणे; ध्येयसाधन;
 उद्देशपूर्ति.
 —आहार (आहार) (सं) ना. — फराळ; फलभक्षण.
 —उदय (उदय) (सं) ना. — आशाळभूतपणा.
 —पाक (पाक) (सं) ना. — फळात रस भरणे; सुपरिणाम.
 —योग (योग) (सं) ना. — इष्टवस्तु; इष्टप्राप्ति.
 —राज, वर्तुळ (राज, वर्तुळ) (सं) ना. — कलिंगडे.
 —श्रेष्ठ (श्रेष्ठ) (सं) ना. — आंबा; आम्रवृक्ष.
 —संपत् (संपत्) (सं) ना. — फलभार;
 विजयप्राप्ति.

- फलहारि (री) (फलहारि [०९]) (सं) ना. — दुर्गा; कालिका.
 फलक (री) (फलक [०९]) (सं) ना. — पाटी; फळा; बोर्ड; ढाल;
 कागद; तळहात; मांडी; ढुंगण; कमरेचा पृष्ठभाग.
 फलक विमान (फलकविमान) (सं) ना. — लहान प्रवासी
 विमान
 फलतः (फलतः) (सं) अ. — परिणामतः; शेवटी; अर्थात.
 फलवत् (फलवत्) (सं) वि. — लाभदायक; फलद्रूप; फलपूर्वक;
 पिकाने भरलेले.
 फलश्रुति (फलश्रुति) (सं) ना. — परिणाम; मुक्तता; समारोप;
 अंत.
 फलाफल (फलाफल) (सं) ना. — लाभालाभ; प्रतिकूलता
 अनुकूलता;
 फलार्थ (फलार्थ) (सं) ना. — फलाकांक्षी; यशाची इच्छा
 करणारा; अशा घरणारा.
 फलित (फलित) (सं) वि. — पिकलेला; कार्य हार्ती घेतलेला.
 (क) ना. — परिणाम; उत्तर; मोर्ती.
 फलिसु (फलिसु) (क) धा. — पिकणे; लाभ होणे; यश पदरी
 पडणे.
 फल्यु (फल्यु) (सं) वि. — असार; निरुपयुक्त; अयोग्य; लहान;
 सूक्ष्म; दुर्बल; अशक्त; पीळ नसलेला; वसंतऋतु; गयेजवळील
 एक नदी; फाल्गुनमास.
 —उत्सव (उत्सव) (सं) ना. — होळी; फाल्गुनी सण.
 फल्गुन (फल्युन) (सं) ना. — अर्जुन; इंद्र; होलिकोत्सव.

- फल्य (फल्य) (सं) वि. — फळ येण्यास योग्य कारण; फूल;
 सुमन.
 फसलु (फसलु) (अ. दे) ना. — पीक; धान्य; 'पैर' पहा.
 फाल (फाल) (सं) ना. — भाल; कपाल; डोक्यावरील ओझे;
 भारा; गाठोडे; 'नोसलु' पहा.
 फालाक्ष (फालाक्ष) (सं) ना. — भालनेत्र; शिव.
 फाल्गुन (फाल्गुन) (सं) ना. — फल्गूचा पुत्र अर्जुन; फाल्गुनी;
 फाल्गुन नक्षत्रावर जन्मलेला; फाल्गुन महिना; अर्जुनसादडा.
 —अनुज (अनुज) (सं) ना. — चैत्रवसंत; नकुल सहदेव.
 फाल्गुनि (नी) (फाल्गुनि [२९]) (सं) ना. — होळी पौर्णिमा.
 —भव (भव) (सं) ना. — गुरुग्रह.
 फिर् (रसे) (फिर् [२९]) (अ. दे) अ. — आणखी एकदा,
 पुनश्च; आणखी पुनः; वन्समोर.
 फिरंग (फिरंग) (सं) ना. — फिरंग्यांचा देश; युरोप.
 फिरंगी (फिरंगी) (सं) ना. — युरोपीय; टोपीकर; तोफ; बंदुक.
 फीनिक्स (फीनिक्स) (अ. दे) ना. — अरबस्थानातील एक पुराण-
 पक्षी; स्वतःच्या चितेपासून उपजणारा पक्षी.
 फुक् (फुक्) (सं) ना. — पक्षी.
 फुफ्फुस (फुफ्फुस) (सं) ना. — श्वासकोश; फुफूस.
 फुल (फुल) (सं) वि. — विकसित; उमललेले; फुललेले.
 —नयन (नयन) (सं) ना. — उमललेल्या फुलाप्रमाणे
 डोळे असणारा; कमलनेत्र; विष्णु; हरिण.
 —शर (शर) (सं) ना. — काम; मदन; पुष्पबाण.
 फुल्कार (फुल्कार) (सं) ना. — सर्पांचा फुस्कारा; फुसफूस.
 फेन (फेन) (सं) ना. — फेस; बुरबुरा; समुद्राच्या पाण्यावरील
 फेस; उष्टे; उच्छिष्ट.
 फेनिल (फेनिल) (सं) वि. — फेसाल; बुरबुरा आलेला.
 फेरफार (फेरफार) (अ-दे) ना. — बदल; उलटापालट;
 व्यत्यास.
 फेर (रु) (रु) (रु) (फेर [२०] [२०] २०) (सं) ना. —
 कोल्हा; बंचक; कपटी.
 फेरि (फेरि) (अ-दे) ना. — फेरा; प्रदक्षिणा; हेलपाटा; येरझार;
 फिरती; संचार.
 फैसल (फैसल) (अ-दे) ना. — निश्चय; निर्णय; निकाल.
 फौज (फौज) (अ-दे) ना. — सैन्य; शिपाईदल; पोलीस तुकडी.
 फौती (फौती) (अ-दे) ना. — मृत्यु; मृत; शव; प्रेत.

व

व (व) (सं) ना. - प वर्गातील तिसरें अक्षर.
 वक (वच) (सं) ना. - बगळा; एक राक्षस; कपट; दुष्टपणा.
 —अरि (अ०) (सं) ना. - भीम; कृष्ण.
 —व्रत (व०) (सं) ना. - कपट संन्यास; गोसुखी व्याघ्रवृत्ति.
 —व्रति (व०) (सं) ना. - कपट संन्यासी; स्वार्थसाधु.
 वकवक (वचवच) (क) अ. - गपगप; बकावक; बकाणाभरून;
 घाईने; गडबडीने.
 वकुति (वचुति) (क) ना. - भक्ति; विश्वास; गुरुजनावरील प्रेम;
 देवताविषयीचा पूज्य भाव.
 वकुल (ल) (वचुल [५]) (सं) ना. - वकुळीचें झाड; वकुळीचें
 फूल; ओवळीचे फूल; पुष्पाग; देवतरु.
 वक्वोरलु (वचुवोरलु) (क) अ. - उलटेंपलटें होऊन;
 पालथे पडून.
 वक्वयल (वचुवयल) (क) ना. - काटे नसलेले मैदान;
 शून्यस्थळ; विशाल मैदान.
 वक्वट (वचुवट) (क) वि. - रिकामें; रिक्तें; मोकळें; निःसार;
 नापीक.
 वक्वरे (वचुवरे) (क) ना. - जोडव्याची भाकरी; फुटलेले कौल;
 खापर.
 वक्वडे (वचुवडे) (क) ना. - विस्मय; भीति; आतुरता; गडबड;
 घाई.
 वक्वे (कें) वलसु (वचु [८] वलसु) (क) ना. - बरका
 फणस; रसाल फणस.
 वक्षि (वक्षि) (अ. दे) ना. - मुख्य नौकर; हुद्देदार; दरबारी.
 —दर्वारवक्षि (दववक्षि) (अ. दे) ना. - राजस्थानातील
 मुख्य अधिकारी.
 वक्षीसु (वक्षीसु) (अ. दे) ना. - संभावना; देणगी; इनाम;
 तृप्ति; संतोष; मान्यता.
 वगरगे (वगरेगे) (क) ना. - पाण्याचा बुडबुडा; रुंद तोंडाचें
 भांडें; प्रवाहातील वेट.
 वगल (लु) (वगल [७]) (क) ना. - काख; बाजू; कक्ष;
 बगल; शेजार.
 वगसे (सिगे) (वगसे [१०]) (क) ना. - ओंजळ; अंजली.
 वगि (वगि) (क) धा. - धूर निवर्णें; जळणें; तडा जाणें; उडी
 मारणें; बाहेर जाणें; पुढें येणें; उकरणें; खाजवणें.
 (अ. दे) ना. - धमणी; धमनी; सारवट; दोन माणसें
 बसण्याचें वाहन.
 वगुल (वगुल) (क) धा. - भुंकणें; भकणें; तोंडाला येईल तसें
 बोलणें; तिरस्कार करणें.

वगे (वगे) (क) धा. - समजणें; विचार करणें; आलोचणें;
 उकरणें; दुसरेणें.
 (क) ना. - इष्टार्थ; मन; प्रीति; अभिप्राय; क्रम.
 —काणु (कणु) (क) धा. - उपाय सुचणें; तोड सापडणें;
 मार्ग निघणें.
 —कुंदु, - केडु (कुंदु-केडु) (क) धा. - निराश होणें;
 असमाधान होणें; मन बिथरणें; अडचणीत येणें; दिड्मूढ
 होणें
 —हरि (हरि) (क) धा. - मनाला पडणें; समजणें; संपवणें;
 संपणें; भागवणें.
 —हरिसु (हरिसु) (क) धा. - भागविणें; समारोप करणें.
 वगग (वगग) (क) ना. - वाघ; कमळ.
 वगगड (वगगड) (क) ना. - राड; चिखल; मातीची पेंड; गारा;
 बांगडा; एकजातीची मासळी; निरुपयोगी वस्तु.
 वगगडिग (वगगडिग) (क) ना. - रटाल बोलणारा;
 अस्पष्ट बोलणार; निरर्थक भाषण करणारा.
 वगगडे (वगगडे) (क) ना. - अस्पष्टवाणी; बोवडे बोल;
 तोतरे भाषण.
 वगगणे (वगगणे) (क) ना. - कोकीळकूजन; कुतुगीत.
 वगगदोवळुडेय (वगगदोवळुडेय) (क) ना. - व्याघ्राजिन-
 धारी; वाघाचें कातडें पांघरणारा शिव.
 वगगारि (वगगारि) (क) ना. - नरडें; ताल; मान; छातीचा सापळा.
 वगगिसु (वगगिसु) (क) धा. - कोकिलेसारखा आवाज करणें;
 वाकविणें; नमविणें; गर्जणें; चिवचिवणें.
 वगगु (वगगु) (क) ना. - वाद्य; वाद्यरु; भाग्य; ऐश्वर्य; संपत्ति.
 (क) धा. - वाकविणें; नमविणें; न्हाऊ बालणें; चिवचिवणें.
 वगगुवळि (वगगुवळि) (क) धा. - वेदम मारणें; खरपूव चोप
 देणें.
 वगगे (गेगे) (वगगे [११]) (क) अ. - विचारपूर्वक; प्रीत्यर्थ;
 करिता; साटी; कारणें; विषयी.
 वंक (वंक) (क) वि. - वक्र; वाकलेले; मूळचे; कोपन्यांतील;
 (क) ना. घरापुढील चौकी; देवडी.
 वंकु (वंकु) (क) धा. - वाकणें; नमणें; वाकडेतिकडे होणें.
 (क) ना. - वांक; नम्रता; अकडी; धोटी.
 वंके (वंकें) (क) ना. - डिक; राल; धूप.
 वंगडे (वंगडे) (क) ना. - मासा; बांगडा.
 वंगार (वंगार) (सं) ना. - सुवर्ण; सोने.
 वंगि (वंगि) (क) ना. - हावभाव; सादृश्य; सारखेपणा; पात्र;
 भूमिका; बिऱ्हाड; वसती; निवास.

वच (वच) (क) वि. - पिळपिळित; फुसके; पीक नसलेले; दाणा नसलेले; गाभा नसलेले; बोतरा; निरूपयोगी; पोकळ; वाईट.
 (क) ना. - भीति; बागुल; बुजगावणे; वैश्य; व्यापारी.
 वचवगिय (वचवगिय) (क) वि. - फुसका; निरूपयोगी; शूर्य; नष्ट.
 वचर (जर) (वचर [वचर]) (क) ना. - वज्र; रत्न; मूल्यवान खडा.
 वचरणे (वचरणे) (क) ना. - कोंदण; रत्नजडण; रंगरंगोटी; खड्डाला धार लावणे.
 वचल (लु) (वचल [लु]) (क) ना. - स्नानगृह; न्हाणीवर; न्हाणी; मोरी; पायखाना (चरंडी)
 वचले (वचले) (क) ना. - वसला; प्रियतमा; भाता.
 वचु (वचु) (क) धा. - लपविणे; आड होणे; गरीब होणे; क्षीण होणे; रोडणे; न दिसणे.
 (क) ना. - भीति; विस्मय; ऊब.
 - वड (वड) (क) धा. - दिसेनासें करणे; आड करणे; लपवणे; गूढ राहणे; न सांगतां ठेवणे.
 वचेवोगु (वचेवोगु) (क) धा. - निष्फळ होणे; व्यर्थ होणे.
 वजंतरि (वजंतरि) (क) ना. - वाजंत्री; वाजपी; वाद्य; सनई.
 वजायिसु (वजायिसु) (क) धा. - निभावणे; आज्ञा देणे.
 वापरांत आणणे; वापरणे; बजावून सांगणे.
 वजार (वजार) (अ. दे) ना. - पेट; बाजार.
 वजे (वजे) (क) ना. - उग्रगंधा वनस्पति.
 वजर (वजर) (क) ना. - वज्र; रत्न; माणिक; वीज; इंद्रायुध.
 वंच (वंच) (क) ना. - वंश; कुळ; संतती.
 (अ. दे) ना. - घोस; तुरा; गुच्छ.
 वंचने (वंचने) (क) ना. - वंचना; कपट; फसवणूक.
 वंचर (वंचर) (क) ना. - तंत्रीवाद्य; सतार; तंबोरा; वीणा.
 वंचिसु (वंचिसु) (क) ना. - फसवणे; कपट करणे; वंचना करणे.
 वंजर (वंजर) (क) वि. - नापीक; मालवट; ओसाड.
 - भूमि (भूमि) (क) ना. - माळरान; नापीक जमीन; लोणा; खार जमीन; वृद्ध.
 वंजिसु (वंजिसु) (क) धा. - उलंघणे; ओलांडणे; उडी मारणे; पार होणे; निसटणे; पिटाळून लावणे. मोडणे.
 वंजे (वंजे) (क) ना. - वंध्या; वंश; दोगगी.
 वंजेपडिसु (वंजेपडिसु) (क) धा. - निकामी करणे; खची करणे; नाश करणे.
 वट (वट) (क) ना. - भट; शूर सैनिक; योद्धा; लढवऱ्या.
 वटु (वटु) (सं) ना. - ब्रह्मचारी; बाळ; वामनमूर्त; खुजा; कुब्ज.
 - वामन (वामन) (सं) ना. - विष्णु.

वट (वट) (क) वि. - गोल; वर्तुळाकार; बलयांकित; नम्र; टक्कल पडलेला; घोडका; विनशिगी; भुंडा; नष्ट.
 (क) ना. - भट; आचार्य; स्वामी; विद्वान्; क्षत्रिय व ब्राह्मण यांची मिश्र संतती.
 वटगौदु (वटगौदु) (क) अ. - गोलकरून, वर्तुळाकारून, वेढून.
 (क) ना. - मुदर्शनचक्र, वृमरंग; वर्तुळयुध, गोलाकारबाळ.
 वटनंठु (वटनंठु) (क) ना. - चक्रायुध, गोलबाळ.
 वटने (वटने) (क) अ. - लैकर, शीघ्र, लागलीच गोलकरून; मंडलाकार.
 वटनेय (वटनेय) (क) ना. - गोल; वर्तुळ; कंकणाकार.
 वटवयलु (वटवयलु) (क) ना. - झाड वगैरे नसलेले मैदान; मोकळा माळ.
 वटल (वटल) (क) ना. - वाटी; लहान भांडे; जलपात्र; पाणी पिण्याचे भांडे.
 वटितु (तु) (वटितु [तु]) (क) ना. - गोलाई, वर्तुळाकृति, मंडलाकार.
 वटु (वटु) (क) वि. - गोल; वर्तुळ; वाटोळें.
 (क) ना. - बिंदु; थंब; कुंमाराचे चाक. 'तिगरी' पहा.
 वटे (वटे) (क) ना. - मार्ग; रस्ता; कापड; वस्त्र; कपडा.
 - बिंदु, मीरु (बिंदु-मीरु) (क) धा. - रात सोडून जाणे; दुर्वर्तन करणे; आडमार्ग धरणे; नीती सोडणे.
 - हिडि (हिडि) (क) ना. - सन्मार्गावर येणे; वाट सुधारणे; रस्त्याला लागणे.
 वटेग (य) (वटेग [य]) (क) ना. - वाटसरु; पांथस्थ; मार्गाने जाणारा.
 वटेगौदु (वटेगौदु) (क) धा. - वाटचुकणे; दुरवस्था होणे; आडमार्गाने जाणे; अनीतीने वागणे.
 वड (वड) (क) वि. - वाकलेला; रोडलेला; क्षीण; धनहीन; दरिद्री; नीच; खालच्या प्रतीचा.
 - बुद्धि (बुद्धि) (क) ना. - कृपणता; चिक्कपणा; धुद्र विचार.
 - व (व) (क) वि. - निर्धन; अकिंचन; दरिद्री; वित्तहीन.
 वडक (कलु) (वडक [कलु]) (क) वि. - रोड; क्षीण; दुर्बल; मरतुकडा; 'पेत' पहा.
 वडग (गलु) (गु), (वडग) [गलु] (गु) (क) ना. - उत्तरदिशा; उत्तर दिक्
 वडगि (वडगि) (क) ना. - काठी; सुतार; लाकूडकाम करणारा.
 वडनुडि (वडनुडि) (क) ना. - धुद्रवचन; दीनपणा; दीनपणाची मागणी; दुर्वचन; अभद्र भाषा.
 वडप (वडप) (क) ना. - प्रवाह; पाण्याची ओढ.

बडपायि (बडपायि) (क) ना. - गरीब; निराधार प्राणी;
असहाय जीव.

बडबड (बडबड) (क) अ - घाईनें; लौकर; शीघ्र;
एकसारखे.

बडबडि (बडबडि) (क) वि. - बडबडया; चकाट्या पिठणारा;
भांगळ बोलणारा.

बडबडिसु (बडबडिसु) (क) धा. - बडबडणें; बरळणें; भ्रम
होणे; निरर्थक बोलणें; आपल्याशींच पुटपुटणें.

—इके (इके) (क) ना. - बडबड; चकाट्या; कोरडी चर्चा.

बडवाभि (नल) (बडवाभि [नल]) (क) ना. - बडवाभि;
सागरातील आग; प्रलयाभि.

बडवा (वे) (बडवा [वे]) (क) ना. - घोडी, मजुरीवर
जगणारी स्त्री; ब्राह्मणी; मोलकरीण; सैपाकीण.

बडवानिस (बडवानिस) (क) वि. - गरीब; रोडका; धुद्रबुद्धी.

बडायि (बडायि) (अ-दे) ना. - बढाई; दंभ; आत्मस्तुति;
प्रोटी; गप्पा.

बडि (बडि) (क) धा. - मारणें; टोला देणें; चालविणें.

(क) ना. - टोला; मार; आघात; लाठी; काठी.

बडिगल्लु (बडिगल्लु) (क) ना. - अडाणी; अडणा; तिकाटणी
आडकाठी; धोंड; मार्गातील काटा.

बडिक (बडिक) (क) ना. - आशाळभूत गरीब.

बडिदाड (बडिदाड) (क) धा. - टांगणें; लोंबणें; झोला खाणें.

बडिवार (बडिवार) (क) ना. - दंभ; बतावणी; अहंकार;
सोंगाडेपणा; अट्टाहास.

बडिश (लिश) (बडिश [लिश]) (सं) ना. - मासे धरण्याचा
गळ. 'गाल' पहा.

बडिसु (बडिसु) (क) धा. - टांगणें; लोंबत ठेवणें; जीवन
वाढणें.

बडि (बडि) (क) ना. - वृद्धि; व्याज; व्याजाचा पैसा.

बडिगे (बडिगे) (क) ना. - नामी; बैबी.

बण (बण) (क) ना. - पक्ष; उपपक्ष; गट; कुल; जात.

—कार (कार) (क) ना. - पक्ष उभारणारा; रयत.

—गार (गार) (क) ना. - रंगारी; रंगवणारा.

बणगु (बणगु) (क) वि. - अत्य; क्षुद्र; नीच; हिशेबात न
वेण्यासारखा; नगण्य.

—तन (तन) (क) ना. - क्षुद्रपण; नीचता; अस्वात्मता.

—नुडि (नुडि) (क) ना. - अपशब्द; शिवी; वाईट भाषण.

—मनुज (मनुज) (क) ना. - निरुपयोगी मनुष्य;

बेकार; क्षुद्र; निकामी.

बणजि (णंजि) ग (बणजि [णंजि] ग) (क) ना. - व्यापारी;
वाणी; वर्तक.

बणंजु (बणंजु) (क) ना. - व्यापार; व्यवहार; व्यवसाय;
क्रयविक्रय.

बणति (बणति) (क) ना. - रंगरंगोटी; आदर्श; नमुना.

बणवे (णंवे) (बणवे [णंवे]) (क) ना. - गवताची गंजी;
बणवी; गवताची रास.

बणिति (बणिति) (क) ना. - भाषा; वाक्; कथा; निवेदन;
म्हणणें. भणिति.

बंट (बंट) (क) ना. - वीर; योद्धा; सैनिक;

—उत्तर बंट (उत्तर बंट) (क) ना. - दक्षिणेकडील एक
जमात; दास; सेवक.

बंड (बंड) (क) ना. - मांडें; पात्र; वस्तु; द्रव्य;

(क) वि. निर्लज्ज; अविनीत; अपमानित.

बंडण (बंडण) (क) ना. - युद्ध; कलह; कंदन; भांडण.

बंडवलु (वाल) (बंडवलु [वाल]) (क) ना. - मूलधन;
भांडवल; ऐनमुद्दल; संपत्ति.

बंडाय (बंडाय) (क) ना. - बंड; दंगा; कोलाहल; क्रांति.

बंडारिसु (बंडारिसु) (क) धा. - निरुपयोगी होणें; निकामी
होणें; अडगळीत पडणें; कोपऱ्यात बसणें.

बंडिबोव (बंडिबोव) (क) ना. - बैलगाडी चालवणारा;
गाडीवान.

बंडु (बंडु) (क) ना. - मध; मकरंद; फुलातील रस; पराग;
अपमान; दुर्वर्तन; उदरपणा; निलाजरेपणा.

—अटु (अटु) (क) ना. - ओरडाओरड; निर्लज्ज वर्तन.

बंडुणि (बंडुणि) (क) ना. - मधुपान; मकरंद सेवन; भ्रमर;
मधमाशी;

बंडे (बंडे) (क) ना. - फरशी; मोठा दगड; अडणा;
असंस्कृत मनुष्य; अडाणी; दुष्ट.

बण (बण) (क) ना. - वर्ण; लाल रंग; रंग.

बणगूळ (बणगूळ) (क) ना. - फोडिणीचा भात; पेज
काढलेला भात.

बणगार (बणगार) (क) ना. - रंगारी; चित्रकार; कलाकार;
वर्णन करणारा; कवि; कथाकार.

बणने (बणने) (क) ना. - वर्णन; निरूपण; रंगवणूक.

बणबळि (बणबळि) (क) धा. - रंग देणें; तिखट मीठ लावून
वर्णन करणें; रसाल कथन करणें.

बणबुर (बणबुर) (क) वि. - वर्णपूर. रंगीवेरंगी; चित्रविचित्र.

बणगाचार (बणगाचार) (क) ना. - वेड लावणारी गोष्ट;

अवास्तव स्तुति; बहारदार गोष्ट.

बणिके (बणिके) (क) ना. - वर्णन; स्तुति; खुशामत; चित्रण;
खुषमस्करी.

बत (बत) (सं) अ. - अहो; अय्या; अबब; इ. आश्चर्याद्वारा.

वतेरी (वडैः०) (अ. दे) ना. - वातेरी; तोफखाना; किल्ल्यावर
तोफ ठेवण्याची जागा. 'कोत्तल' पहा.

वत्त (वड्) (क) ना. - मात; पिकाऊ जमीन; गादा; गवताचें
बी; शिजवलेला भात. 'कळवे' पहा.

वत्तलु (ले) (वड् लु [०]) (क) वि. - नम्र; दिगंबर;
वस्त्रहीन; विवस्त्र.

वत्तलि (लिके) (वड् ल [०]) (क) ना. - बाणाचा भाता.

वत्ताय (वड् लु [०]) (क) ना. - मत्ता; प्रवास खर्च;

पगाराशिवाय मिळणारा इतर पैसा.

वत्ति (वड्) (क) अ. - वाळवून; संकोच पावून; कोळपून.

(क) ना. - दिवा; वात; सुरंगाच्या दारूची वत्ती.

वत्तीसु (स) (वड् लु [०]) (अ. दे.) वि. - तीसावर दोन;
वत्तीस संख्या.

वत्तु (वड्) (क) धा. - वाळणें; रसहीन होणें; सुकणें; निवणें;
कोमेजणें; संकुचित होणें.

वद (दे) ग (वड् [०]) (क) वि. - वंचक; नीच; फसव्या;
जार; व्यभिचारी; उद्धट. 'सितग' पहा.

वदगु (वड् गु) (क) ना. - वंचना; फसवणूक; लुच्चेगिरी;
कुटिलता.

वदनामि (वड् लु [०]) (अ. दे) ना. - दुर्लौकिक; अपकीर्ति;
अपयश.

वदनिके (वड् निके) (क) ना. - बंधनिका; बांडगुळ; ऋण;
वनस्पति.

वदरि (रिका) (वड् र [०]) (सं) ना. - बोरीचे झाड.

वदरिकाश्रम (वड् रिकाश्रम) (सं) ना. - एक प्राचीन
ऋण्याश्रम.

वदलु (वड् लु) (अ. दे) ना. - बहल येणारा; एका जागीं
दुसरा; व्यवस्था; विनिमय; बदल; क्रांति.

वदसु (वड् सु) (क) ना. - कुटिलता; वंचना; फसवणूक;
लुच्चेगिरी.

वदि (वड्) (क) ना. - पक्ष; बाजू; शेजार; जवळीक; कूस;
पदर.

वद (दे) कु { (वड् [०] कु) (क) धा. - जिवंत राहणें;
जीवन घालविणें; जगणें; उरणें; पार होणें; जीव
धारण करणें.

वडु (डु) कु { (वड् [०] कु) (क) ना. - जीवन;
सांसारिक वस्तु; द्रव्य; उद्योग.

—इसु (असु) (क) धा. - जीव राखणें; वाचविणें; पार
करणें.

वदेग (वड् ग) (क) ना. - वंचक; फसव्या; व्यभिचारी; जार;
उद्धट.

वद (वड्) (क) वि. - बद्ध; बांधला गेलेला; भद्र; मंगल; घट;
गाढ; गाढून मारलेला; सत्य. 'नक्षि' पहा.

वदण (वण) (वड् लु [०]) (क) ना. - वर्धमान; एक
चर्मवाद्य; मंगलवाद्य; मृदंग. 'महल' पहा.

वदि (वड्) (क) ना. - वृद्धि; वैपुल्य; आधिक्य.

वदिके (वड् निके) (क) ना. - कस; कसोटी; विपुलतेचा पडताळा;
अधिक झाले की काय पाहणें.

वदिगे (वड् गे) (क) ना. - वस्त्राचा शेवटचा भाग; दशा; कन्या;
विणाईतील ताण्याची सुतें.

वदिसु (वड् लु [०]) (क) धा. - जास्तीचा भाग ध्यानीं घेणें;
कसोटी लावणें; कस पाहणें; जुळवून पाहणें.

वहु (हु) (वड् लु [०]) (क) ना. - प्रौढत्व; जाणीव; नैपुण्य;
मृत्यु; जमिनीतील बोल; भेग; फट.

वहुगे (वड् लु [०]) (क) ना. - विणाईतील सोडलेला शेवटचा भाग.
'वदिगे' पहा. कडदोरा; करदोरा; पट्टी.

वदे (वड्) (क) ना. - खरे बोलणारी; सत्यवती; प्रौढा;
ओटीपोट.

वदेदलळ (वड् देदलळ) (क) ना. - वीराला वायाळ करणारा;
वीराधिवीर.

वद (वड्) (सं) वि. - बांधला गेलेला; जखडलेला; तुरुंगात
अडकलेला; बंधनांत पडलेला; सरळ; क्रमशुद्ध.

वदकंकण (वड् कंकण) (सं) वि. - कंकण बांधून घेतलेला;
कामाल सिद्ध झालेला; दृढनिश्चयी; प्रतिज्ञाबद्ध.

वदमुष्टि (वड् मुष्टि) (सं) वि. - मूढ वळलेला; मारामारीला
तयार झालेला; हात आवरणारा; लोभी; कृपण.

वदवैर (वड् वैर) (सं) ना. - हाडवैर; कटुवैर; कमी न
होणारे शत्रुत्व.

वदशिखि (वड् शिखि) (सं) वि. - शेंडीची गाठ घातलेला; शेंडी
बांधलेला; अग्निस्तंभन जाणणारा.

वद्वंजलि (वड् वंजलि) (सं) ना. - हात जोडून उभा असलेला;
नमस्कार.

वधिर (वड् र) (क) ना. - किंवडा; बहिरा; ऐकू न येणारा.

वन (वड्) (क) ना. - वन, अरण्य; बाग; मळा.

वंति (वड्) (क) ना. - पंक्ति; ओळ; गट. 'हंति' पहा. दहा
संख्येचा समूह.

—तलेय (डलैय) (क) ना. - दशकंठ; दशशिर;
ओळीने दहा डोकी असलेला.

—तेर (डैर) (क) ना. - दशरथ.

वंते (वोते) (वड् [०] [०]) (क) ना. - जाड तक्क्या; लोड;
जटा; पारंब्या.

बंद (ब००८) (क) ना. - बंद; चौकट; नियम; ओझें; बंद; समूह.
(क) वि. - आगत; जवळ आलेला; पिकलेला;

पक्क; पिका. हाती आलेला.

बंदगे (ब००८१) (क) ना. - चौकट; निर्बंध; दास्य; सेवा.

बंदलिके (गिके) (ब००८२ [लीक]) (क) ना. - बांडगूल;

बंधनिका; कृण (बनस्पति)

बंदरू (ब००८३) (क) ना. - बंदर; जहाज थांबण्याचे ठिकाण.
'रेवु' पहा.

बंदि (ब००८४) (क) ना. - बाबुबंद; एक दागिना; कैदी; बंदी;
स्तुतिपाठक; भाट; चारण.

बंदिंग (ब००८५) (क) ना. - बांधलेला, कैदी, बंदी, स्तुतिपाठक.

बंदिसु (ब००८६) (क) धा. - बांधणें, बंधनांत टाकणें, कैद
करणें, अटकवणें, स्तुतिकरणें, बंदणें.

बंदुक (ब००८७) (क) ना. - स्तुतीवर जगणारा; भाट;
खुपमस्कन्या.

बंदुगे (ब००८८) (क) ना. - बंधुक, जास्वंद.

बंदूकु (ब००८९) (अ. दे.) ना. - बंदूक, तोड्याची बंदूक.
'कवि' पहा.

बंध (धन) (ब००९० [धन]) (सं) ना. - चौकट; नियम; आज्ञा;
शासन; निर्बंध; रचना; जोडणी; तुरंग; पाश; वदयता.

बंधक (ब००९१) (सं.) वि. - विलंब लावणारा; हरकत करणारा;
वेळ गमावणारा.

(क) ना. - गहाण, तारण, ठेव, प्रतिज्ञा, जोडणी, रचना.

बंधकि (की) (ब००९२ [की]) (सं.) ना. - दासी; व्यभिचारिणी;
जारिणी.

बंधनालय (ब००९३ [नलय]) (सं.) ना. - कारागृह; बंदीखाना;
तुरंग; कैदखाना.

बंधिसु (ब००९४) (क) धा. बांधून घालणें; घट्ट बांधणें;
तुरंगात टाकणें.

बंधु (ब००९५) (सं.) ना. - भाऊ; आस्रेष्ट; नातेवाईक.

बंधुकृत्य (ब००९६ [कृत्य]) (सं) ना. - परोपकाराचे काम; सत्कार्य.

बंधुत्व (ब००९७ [त्व]) (सं.) ना. - बांधव्य, भाऊपणा, नातें,
आसत्व.

बंधुर (ब००९८) (सं.) वि. - घट्ट; दृढ; आवळलेले; मनोहर;
संतोषदायक; कल्याणकारी; भद्र.

(सं.) ना. - गोमेधिक; वदक; 'बातु' पहा.

बंधूक (ब००९९) (सं.) ना. - जास्वंद; लाल जास्वंद; रक्तपुष्प.

बन्न (ब०१००) (क) वि. - भग्न; भंगलेले.

(क) ना. - नाश; कष्ट; विपत्ति; अडचण; पीडा.

- पडिसु (ब०१०१) (क) ना. - कष्ट सहन करणें; त्रास होणें;
भंगणें.

बजि (ब०१०२) (क) क्रि. - यावें; आलों.

(क) ना. - शमीवृक्ष.

बप्प (ब०१०३) (क) वि. - येणारा.

(क) ना. - बर्फ

बफून (ब०१०४) (अ. दे) ना. - विदूषक.

बबून (ब०१०५) (अ. दे) ना. - गोरीला जातीचे माकड;

बब्वर (ब०१०६) (अ. दे.) ना. - बब्वर देश; बब्वर-देशीय जन;
मूर्ख; मंद; धडु; असंस्कृत.

बब्वर (लि) (ब०१०७ [ली]) (क) ना. - बामळ; काटे बामळ;
बब्वर वृक्ष.

बभ्र (ब०१०८) (सं) ना. - मुंगुस; शिव; विष्णु; अग्नि; एक
ऋषि; पिंगट रंग; सुरे केस; एक यादव; सोने; एक धातु.

- धातु (ध०७७) (सं) ना. - सुवर्ण; सोने.

बभ्रवाहन (ब०१०९ [वाहन]) (सं) ना. - मणीपुरचा राजा;
अर्जुनाचा (चित्रांगदेला झालेला) पुत्र.

बंबल् (ब०११०) (क) ना. - समूह; रास; घोस; गुच्छ. 'तांगल्'
पहा.

बंबळ (ब०१११) (क) ना. - आयास; श्रम; थकवा; संकट;
विपत्ति; वापर.

बंबु (ब०११२) (क) ना. - मोठी नळी; बांबू; पाणी काढण्याचे
डबरे; रहाटगाडगे.

बंभर (ब०११३) (सं) ना. - भ्रमर; भुंगा.

बंभरालि (ब०११४ [ली]) (सं) ना. - माशी; भुंगुरटें; मशक.

बंभारव (ब०११५ [व]) (सं) ना. - भों ३३ आवाज; भोंगा;
कोलाहल.

बंभ्रमत् (ब०११६ [मत्]) (सं) वि. - सारखे फिरणारे; सतत
फिरणारे.

बभ्रमरि (ब०११७ [रि]) (क) ना. - मूर्च्छा; आळोखापिळोखा.

बय (ब०११८) (क) धा. - पुरणें; लपवून ठेवणें; झाकून ठेवणें;
निक्षेपणें; अपशब्द वापरणें; शिवीगाळ करणें; घसरणें.

— गळ-गुळ (ग०११, - ग०१२) (क) ना. - अपशब्द;

शाप; तिरस्कार, निंदा; शिवी.

— चु (च०१३) (क) धा. - झाकणें; लपवणें; डोळ्याआड
करणें.

बयके (ब०११९) (क) ना. - आशा; इच्छा; मनोरथ; डोहाळे.

बयल्लु (ब०१२० [लु]) (क) ना. - मैदान; बखळ; मोठी
खुली जागा; शून्य; व्यर्थ; ऊन; प्रकाश.

— आगु (अ०१२१) (क) ना. - दिसेनासें होणें; हाताला न
येणें; व्यर्थ होणें; विंग फुटणें; रहस्यस्फोट होणें.

— आडंबर (अ०१२२) (क) ना. - दंभ; कोरडा
अहंकार; घमंड; खोटी प्रतिष्ठा.

— ब्रह्म (ब्रह्म) (क) ना. — पायघोल संत; कोरडे ब्रह्मज्ञान सांगणारा; दोंगी साधु.

वयलुग (वयलुग) (क) ना. — संसारी; प्रापंचिक. 'मवी' पहा.

वयलदोरे (वयलदोरे) (क) ना. — मृगजळ; तेजाकर; प्रकाश स्वामी; ऊन्हरूपी तेजी, उन्हाचा घोडा.

वयसु (वयसु) (क) धा. — आशा करणे; अपेक्षिते; इच्छिते; मनोरथ करणे; कामना करणे.

वयके (वयके) (क) ना. — निक्षेप; आकांक्षा; शिवी, लपवून ठेवलेली गाठ.

वयगु (वयगु) (क) ना. — अमराणह; तीन्हीसांज; संध्या.

— स्पोकलु (स्पोकलु) (क) ना. — सायंकाळ; सांज.

वयगुळ (वयगुळ) (क) ना. — शाप; दुर्वचन; निंदा; छी; थू; तिरस्काराचे शब्द.

वयतले (वयतले) (क) ना. — भांग; केस-विभागणी; केसछडी; डोक्यावरील केसात मधोमध पडलेली रेपा.

वयतडु (वयतडु) (क) धा. — झांकून ठेवणे; लपविणे.

वयते (वयते) (क) ना. — मनात दडलेली इच्छा; मनोकामना; अंतर्वासना.

वयते (वयते) (क) ना. — तालवृक्ष.

वय (क) (वय) (क) धा. — येणे; होणे; आगमन होणे; संभवणे.

वर (वर) (क) ना. — वर; आशीर्वाद; अनुग्रह; पति.

— गाल (गाल) (क) ना. — दुष्काळ; आपत्काल; दुर्मिस्त्रसमय.

वरं (वरं) (क) अ. — पर्यंत; पावेतों; वेरी.

वरक (वरक) (क) ना. — निःसत्त्व; निरुपयोगिता; अवकाश; दोरा; भूमि; इळानाडी; पोतें; जाळें.

वरगु (वरगु) (क) धा. — ओढणे; विचरणे; एकत्रित करणे. (क) ना. — एक धान्य; वरगें

वरटे (वरटे) (क) ना. — बाठ; आंब्याची कोय.

वरडु (वरडु) (क) वि. — निःसत्त्व; निरुपयोगी; निष्प्रयोजक; खोटी भूक.

वरणी (वरणी) (क) ना. — भरणी नक्षत्र; एक उभट भांडें; वरणी.

वरत (वरत) (क) वि. — वाळलेले; असार; नीरस; निर्जन.

वरति (वरति) (क) ना. — भरती; भरण; सैन्यभरती; समुद्रभरती.

वरपण (वरपण) (क) ना. — पोषण; लेखनपंडित; लेखणी-बहादर; शाळाशिक्षक; उपाध्याय.

वर (रे) वणिगे (वर [रे] वणिगे) (क) ना. — हस्ताक्षर; लिखाण; हस्तलिखित.

वरवु (वरवु) (क) ना. — आगमन; येणे; वर; अनुग्रह; परिणाम; आशीर्वाद.

वरवसे (वरवसे) (क) ना. — भरंवसा; विश्वास.

वरविग (वरविग) (क) ना. — आगंतुक; अतिथी; अभ्यागत; पाहुणा; येणारा.

वरसिडिलु (वरसिडिलु) (क) ना. — पडणारी वीज; उत्पात; दुष्काळ सत्तक उन्हाळा; अवर्षण.

वरसु (वरसु) (क) वि. — ओबडधोबड; सारहीन; कठिण; उद्धट; खडबडीत.

वरसेळे (वरसेळे) (क) धा. — जोराने ओढून घेणे; आतुरतेने आलिंगन देणे.

वर (रे) ह (प) (वर [रे] ह [प]) (क) ना. — लेख; लिखाण; अक्षर; लिपी.

वरिदु (य) (वरिदु [य]) (क) वि. — उघडा; व्यर्थ; निरर्थक.

वरि (वरि) (क) वि. — निरर्थक; उघडा.

वरिके (वरिके) (क) धा. — मोकळे करणे; खोलणे; रिते करणे. (क) ना. — रिक्त हस्त; मोकळा हात; गरिबी; निष्फळ कार्य.

वरिगंडु (वरिगंडु) (क) ना. — व्यर्थ आशा; लाभ नसलेले काम.

वरिगुळु (वरिगुळु) (क) ना. — व्यर्थ प्रयत्न; निरर्थक धडपड; उगीच घेतलेला त्रास.

वरिदे (वरिदे) (क) अ. — व्यर्थ; निष्फळ; अलाभ; अकारण.

वरिवारे (वरिवारे) } (क) ना. — सुकलेला ओढा; राज्य

वरादारे (वरादारे) } गमावलेला राजा; निष्कांचन नृप; पायउताराची नदी.

वरिबेट (वरिबेट) (क) ना. — व्यर्थ प्रेम; निष्कारण

कामुकवृत्ति; निष्फळ कामवासना;

वरिस (वरिस) (क) ना. — वर्ष; वारा महिन्यांचा काळ.

वरिसु (वरिसु) (क) धा. — बोलावून घेणे; आदर्शपूर्वक स्वागत करणे, येईलसे करणे.

वरु (वरु) (क) धा. — येणे; आगमन होणे.

(क) वि. — मोकळे; रिते; व्यर्थ; निस्सार.

वरु (रे) वं (वरु [रे] वं) (क) वि. — अकिंचन; गरीब; रिता झालेला.

वरुव (वरुव) (क) वि. — साहाय्य; निराश्रित; निर्वासित; परदेशी; अनाथ; पोरका.

वरे (वरि) (क) धा. — खूण करणे; संकेत दाखवणे; वाळणे; निवणे.

(क) धा. — डाग देणे; भाजणे.

(क) ना. — चट्टा; तप्त लोहाने दिलेला डाग; खूण; दाणे; पालापाचोळा; डोंगर झरा.

—प (प) (क) ना. — लिवाण; लेखन; लिपी.
 —पञ्चण (—पञ्चण) (क) ना. — लेखनकामाठी; कर्णिक;
 कारकून; कर्मचारी.
 —व (व) (क) ना. — हिरोबनीस; कारकून; लेखक.
 वर्क (कंजिक) (वर्क [कंजिक]) (क) ना. — एक जातीचा
 ससा.
 वर्चणे (वर्चणे) (क) ना. — रंग; वर्ण; राड.
 वर्चि (वर्चि) (क) ना. — मोसकण्याचे टोकदार आयुध; ईट.
 वर्चिसु (वर्चिसु) (क) धा. — चित्र काढणे; रंग भरणे;
 मनरंजन करणे.
 वर्दर (वर्दर) (क) वि. — जोपासलेला; भाग्यवंत; प्रौढ.
 वर्दिल (वर्दिल) (क) ना. — स्वर्ग; देवलोक; अमरलोक.
 वर्दु (वर्दु) (क) धा. — मरणे; मृत्यु येणे.
 (क) ना. — प्रौढत्व; नैपुण्य; मरण; स्वर्ग; आधिक्य.
 वर्दु (वर्दु) क (वर्दु [वर्दु]) (क) धा. — जीवन कटणे;
 जिवंत राहणे; जीव संभाळून राहणे.
 वर्दुग (वर्दुग) (क) वि. — पंडित; विद्वान; शानी; जाणता.
 वर्दुगे (वर्दुगे) (क) ना. — मरण; मृत्यु.
 वर्दे (वर्दे) (क) ना. — प्रौढ स्त्री; चतुर स्त्री; निपुण स्त्री.
 वर्पे (ह) (वर्पे [वर्पे]) (क) वि. — आगामी; भविष्यकालीन;
 आगमन सुचवणारा.
 वर्पुदु (वर्पुदु) (क) अ. — येताक्षणीच; आल्याबरोबर.
 वर्फे (वर्फे) (अ.दे.) ना. — गारा; धुक्याचा थर; बर्फ.
 वर्वर (वर्वर) (सं) ना. — अनागरिक; अडाणी; रानटी;
 बर्बरदेशीय; बर्बरदेश.
 वर्वर (वर्वर) (क) ना. — बाभूळ.
 वर्ह (वर्ह) (सं) ना. — पश्याचे पर; मोरपीस.
 वर्हि (वर्हि) (सं) ना. — मोर; दर्भ; कुशगवत; जाल; अग्नि.
 —वाहन (वाहन) (सं) ना. — कार्तिकेय; षण्मुखस्वामी;
 मोरावर बसलेला.
 वल् (वल्) (क) धा. — मोठे होणे; समर्थ होणे; बल संपादन करणे.
 (सं) धा. — श्वासोच्छ्वास करणे; जिवंत राहणे; दळणे; बोलणे;
 दुखवणे; खून करणे; पाहणे; पोसणे; ओळखणे; साह्य
 करणे.
 वल (वल) (सं) ना. — शक्ति; सामर्थ्य; सैन्य; पथक; साह्य;
 इंद्रशत्रु; एक राक्षस; बलात्कार; लहपणा; देह-रेत; डिक;
 कावळा; बलराम.
 (क) ना. — उजवी बाजू; दक्षिण बाजू.
 —कोळ (—कोळ) (क) धा. — प्रदक्षिणा घालणे; शक्ति
 संपादने; बळवान होणे.

—बल (बल) (क) धा. — उजवे घालणे; प्रदक्षिणा
 घालणे; समर्थ होणे.
 बलक्षोभ (बलक्षोभ) (सं) ना. — सैन्यांतील दंगा; बंड; क्रांती
 बलज (बलज) (सं) ना. — शहराचे महाद्वार; वेस; क्षेत्र;
 धान्याची रास; युद्ध.
 बलद (बलद) (सं) ना. — बैल; खोंड; पाडा; बलिवर्द.
 बलदेव (बलदेव) (सं) ना. — बलराम; बलभद्र; बिजळ
 राजाचा मंत्री; वायु; समर्थ.
 बलद्विष (बलद्विष) (सं) ना. — बलराक्षसाला मारणारा; देवेंद्र.
 बलभद्र (बलभद्र) (सं) ना. — शक्तिमान; बैल; बलराम; लोभ.
 बलभिद् (बलभिद्) (सं) ना. — बलराक्षसाला मारणारा; देवेंद्र;
 बलनिपूदन.
 बलमुरि (बलमुरि) (क) धा. — दुबळे करणे; शक्तिहीन होणे;
 बळ खच्ची करणे; सामर्थ्य ठेचणे.
 बलराम (बलराम) (सं) ना. — कृष्णाचा भाऊ.
 बलल (बलल) (सं) ना. — इंद्र
 बलवंत (तिके) (बलवंत [तिके]) (क) ना. बलात्कार; दडपण.
 बलविन्यास (बलविन्यास) (सं) ना. — व्यूह; सैन्यरचना.
 सेनेची फळी उभारणे.
 बलविरोधि (बलविरोधि) (सं) ना. — देवेंद्र.
 बलहरि (बलहरि) (क) ना. — महाकाली; इंद्र; अजगर; दुर्गा;
 महामारी; मरीआई; पीडा; उपद्रव.
 बला (बला) (सं) ना. — विश्वामित्राने रामाला दिलेली अस्त्रविद्या;
 आपत्ति; संकट.
 बलाक (का) (बलाक [का]) (सं) ना. — वगळा; करकोचा.
 बलाग्र (बलाग्र) (सं) ना. — आघाडी; सैन्याचा पुढील भाग.
 बलाढ्य (बलाढ्य) (सं) वि. — शक्तिशाली; सामर्थ्यवान.
 बलात् (बलात्) (सं) अ. — बळजोरीने; जबरदस्तीने;
 जोरावरी.
 बलात्करिसु (बलात्करिसु) (क) धा. — दडपण आणणे;
 बलात्कार करणे. समर्थ करणे.
 बलात्कार (बलात्कार) (सं) ना. — दडपण; वजन; जबरदस्ती.
 बलान्वित (बलान्वित) (सं) वि. — बळवान; सामर्थ्यवान;
 शक्तिशाली.
 बलाबल (बलाबल) (सं) ना. — तारतम्य; दोन सैन्यांची
 तफावत; नूनाधिक शक्ति सामर्थ्य तुलना.
 —इके (इके) (क) ना. — शक्तीतील मोजमाप; सामर्थ्याचे
 तारतम्य.
 बलाह (बलाह) (सं) ना. — जल; पाणी.
 बलि (बलि) (सं) ना. — आहुति; भोजनापूर्वी ठेवलेला काकबली;
 बळवंत; बलिराजा; प्रह्लादाचा नातु; उंट; खोंड; सैनिक; पूजा;

आराधना: कर; देणगी; कोपरा; चवरीची मूठ; डुकर; एक जातीची मोगरी; बलराम; विनोद.

(क) धा. — वाढणें; जाड होणें; वयांत येणें; मोठे होणें; घट्ट होणें; दडावणें.

बलाहक (बलहळ) (सं) ना. — आनंद; मेघ; पर्वत; गिरी; वक; विष्णूचा घोडा.

बलिकल्लु (बलिळल्लु) (क) ना. — काकबळी ठेवण्याचा दगड; बलिपीठ; रोजचा काकबळी ठेवण्याची जागा.

बलिके (बलिळ) (क) ना. — वाढ; वृद्धि.

बलिकोड्ड (बलिळोड्ड) (क) धा. — बळी देणें; आहुति देणें; ठार करणें; काकबळी ठेवणें.

बलित (बलिळ) (क) वि. — माजलेला; वाढलेला; मस्तीला आलेला.

बलिदान (बलिदान) (सं) ना. — आत्माहुति; देहसमर्पण; प्राणार्पण; बळी देणें.

बलिपाड्य (मि) (बलिपाड्य) [मि] (सं) ना. — बलिप्रतिपदा; कार्तिकमासांतील प्रथम तिथी.

बलिपीठ (बलिपीठ) (सं) ना. — 'बलिकल्लु'; पहा. पूजेचें पवित्र स्थान.

बलिपुष्ट (बलिपुष्ट) (सं) ना. — कावळा; बलिभुक्; बळी खाऊन जगणारा.

बलिभुक् (ज) (बलिभुक् [ज]) (सं) ना. — कावळा; चिमणी; चकपक्षी.

बलिभोजन (क) (बलिभोजन [क]) (सं) ना. — कावळा.

बलि (ली) वर्दे (बलि [ली] वर्दे) (सं) ना. — बैल; खोंड.

बलिष्ठ (बलिष्ठ) (सं) ना. — बलवंत; सामर्थ्यवान.

बलिष्णु (बलिष्णु) (सं) वि. — तिरस्कृत; अपमानित; अवनत; नीचतेला पोचलेला.

बलिसु (बलिसु) (क) धा. — बट्ट करणें; वाढविणें; पोषण करणें.

बलिह (बलिह) (क) ना. — पकड; आवळणी; मगरमिठी; बल-संपादन.

बलिहरण (बलिहरण) (सं) ना. — बळी खाणें; बळीदान. काकबळी ठेवणें.

ब (व) ली मुख (ब[व]लीमुख) (सं) ना. — वानर; हुप्या; कपिनाथक; माकड.

बलीयस् (बलीयस्) (सं) वि. — सामर्थ्यवान; शक्तिमान; दांडगा; गोठ्या.

बलीयसी (बलीयसी) (सं) ना. — शक्तिशाली; बलवान.

बलु (बलु) (क) वि. — पुष्कळ; मोठा; श्रेष्ठ; महत्वाचा.

— करिसु (करिसु) (क) धा. — बलात्कार करणें; दडपण आणणें; रेटणें.

बलपु (लु) (बलपु [लु]) (क) ना. — सामर्थ्य; शक्ति; बळ; ताकद.

बलुमे (बलुमे) (क) ना. — शक्ति; सामर्थ्य; दडपण; नैपुण्य; चातुर्य.

बलहु (बलहु) (क) ना. — प्रतिष्ठा; गौरव; प्रमुखता; सामर्थ्य; बळजोरी.

बले (बले) (क) ना. — जाले; पशू पकडण्याचा पिंजरा; फसवणूक; वंचना; अडचण; स्तुतीचा शब्द.

— गार (गार) (क) ना. — जालें टाकणारा; कोळी; पारधी.

— बीसु (बीसु) (क) ना. — जालें टाकणें; जालें विणणें; कारस्थान रचणें; फसवणें; कव्हांत ठेवणें.

बलोद्वंध (बलोद्वंध) (सं) ना. — सामर्थ्य; बलात्काराने घेतलेला ताबा; अत्याचार.

बलौव (बलौव) (सं) ना. — मोठे सैन्य; सेनासागर; सैन्याची रीघ.

बलकणें (लाणें) (बलकणें [लाणें]) (क) ना. — बलवान बाण; तीक्ष्ण बाण; आपत्ति; महासंकट.

बलके (बलके) (क) ना. — दडपण; काठिण्य; समज; ज्ञान; समजूत; समजदारपणा.

बलगणि (बलगणि) (क) ना. — फास; मोठें जालें; मोठी तलवार.

बलगरिके (बलगरिके) (क) ना. — जाणतेपणा; श्रेष्ठ कर्तृत्व; नैपुण्य.

बलगेय (बलगेय) (क) ना. — दंडांतील सामर्थ्य; शूर; पराक्रमी; आजानुबाहु.

बलदोरे (बलदोरे) (क) ना. — मोठा ओढा.

बलपु (बलपु) (क) ना. — सामर्थ्य; जबरदस्ती.

बलमु (लुमे) (बलमु [लुमे]) (क) ना. — शक्ति; सामर्थ्य.

बलमोळगु (बलमोळगु) (क) ना. — गोंगाट; गोंधळ; कोलाहल; नगरा; दुंदुभि; मेघगर्जना; गडगडाट; विजेचा कडकडाट.

बल्ल (ल्ल) (बल्ल [ल्ल]) (क) ना. — जाणता; शानी; अनुभविक; बलवंत; शक्ति; बाण.

बल्लणि (बल्लणि) (क) ना. — पायदळ; पदाति.

बल्लतन (बल्लतन) (क) ना. — जाणतेपणा; पांडित्य; कौशल्य; शक्तिमानता.

बल्लंद (बल्लंद) (क) ना. — समंजसता; विवेकशीलता; विवेक.

बल्लरिके (बल्लरिके) (क) ना. — जोराची मागणी; मुक्तकंठ प्रार्थना; निःसंकोच विनंति.

बल्लव (बल्लव) (क) ना. — शानी; विद्वान; पंडित; जाणता. (सं) ना. — आचारी; रांघपी; स्वयंपाकी.

बल्लविके (बल्लविके) (क) ना. - समज; ज्ञान; शक्तिमानता;
समर्थपणा; स्वयंपाक; रांघण.
बल्लह (बल्लह) (क) ना. - समर्थ; जाणता; हुंवा; दांडगा; बल्लभ;
स्वामी; पति.
बल्लाळ (ळु) (बल्लाळ) [५] (क) ना. - वीर; धीर; धीट;
ग्रामप्रमुख; पुढारी; पंच.
बल्लाळ (बल्लाळ) (क) ना. - बल्लाळवंशीय राजा; निकटचा
नोकर; अगाधपणा.
बल्लितु (तु) (बल्लितु) [३] (क) वि. - वाढलेला; श्रेष्ठ;
मोठा; बलवंत.
बल्लिद्द (बल्लिद्द) (क) ना. - सामर्थ्यवान; श्रेष्ठ; जाणता; दांडगा;
निरोगी; श्रीमंत; योग्य.
बल्लुलि (बल्लुलि) (क) ना. - मोठा आवाज; महाशब्द; हाक;
प्रतिष्ठा.
बल्ले (बल्ले) (क) ना. - झाडांतील टोली; झाडी.
(क) कि. - मला माहीत आहे.
बल्लेय (ह) (बल्लेय) [३] (क) ना. - माला; भोसकण्याचें
हत्यार; ईट.
बल्लेरिके (बल्लेरिके) (क) ना. - जोराची रेडारेटी; बळाची
ओढाताण.
बल्लल (बल्लल) (क) वि. - पुष्कळ; अधिक.
(क) ना. - बलाढ्यता; सामर्थ्य; शक्ति.
बल्लसरि (बल्लसरि) (क) ना. - अतिवृष्टि; चिकार पाऊस; सतत
वर्षाव; मुसळधार पाऊस.
ब (बल्ल) (क) ना. - भव; संसार; प्रपंच; जन्म.
बण (बल्लण) (क) ना. - भ्रमण; संचार; भ्रमेती; फिरती.
बवणि (णे) (बल्लणि) [३] (क) ना. - अडचण; कष्ट;
आपत्ति; कळकळ; भ्रमण; फिरती.
बवर (बल्लर) (क) ना. - युद्ध; संग्राम; लढाई.
बवरि (बल्लरि) (क) ना. - भ्रमरी; भुंग्याची मादी; वेढा;
डाळी; भोवरा; अंबूर; सामता; भोक पाडण्याचें साधन.
—गड्ड (गड्ड) (क) ना. - घारीक कापलेली दाढी; पीळ
मरलेली दाढी; पातळ दाढी;
—ने (ने) (क) ना. - सामता; भोक पाडण्याचें यंत्र.
बवविग (बल्लविग) (क) ना. - सैनिक; योद्धा;
बवसु (से) (बल्लसु) [३] (क) ना. - व्यवसाय; उद्योगधंदा;
योगक्षेम; प्रयत्न.
बवसे (बल्लसे) (क) ना. - आकांक्षा; इच्छा; अपेक्षा.
बवळि (बल्लळि) (क) ना. - भ्रमण; डोकें बांधणें; मूर्च्छा;
वेशुद्धि; वेमानता.

बवळिवरि (बल्लवळिवरि) (क) धा. - गिरगिर फिरणें; गिरकी
वेणें; स्वतःभोवती फिरणें; काळ्यामाळ्या करणें.
बवि (बल्लवि) (क) ना. - संसारी; भवी; ग्रहस्थाश्रमी; लिंगधारी
नसलेला.
बस (बल्लस) (क) ना. - आधीनता; गुलामीत राहणारा; बळ;
शक्ति; त्राण.
बसति (दि) (बल्लसति) [३] (क) ना. - वसतीस्थान; ग्रह; जैनमंदिर.
बस (सि) दु (बल्लसि) [३] (क) वि. - धार लावलेला;
पाजळलेला; तीक्ष्ण; 'बसि'धातूचे भूतकृदंत.
बसन (बल्लसन) (क) ना. - वसन; वस्त्र; पोषाख; प्रावरण.
बसंत (बल्लसंत) (क) ना. - बसंतऋतु; सुगीचा समय; हंगाम;
संगीतांतील एक राग; मदनसिन्ध.
बसव (बल्लसव) (क) ना. - पशुपति; वृषभ; नंदीश्वर; वायु;
शिव; वीरशैव मत प्रचारक; बसवेश्वर.
बसवळि (बल्लसवळि) (क) धा. आधीनता टाळणें; गुलामगिरी
नाहीशी होणें; अशक्त होणें; नित्राण होणें; थकणें; दमणें.
बसवि (बल्लसवि) (क) ना. - देवाची गाय; देवदासी; मुरळी.
—बीदिवसवी (बीदिवसवी) (क) ना. - वैश्या; बाजारवसवी.
बसि (बल्लसि) (क) धा. - ओतणें; पाणी उतरवणें; चाळणें;
गाळणें; ठिक्कणें;
—कलु (कलु) (क) वि. - पिळलेलें; पाणी काढलेलें;
झिरपून गेलेलें.
बसिदु (बल्लसिदु) (क) वि. - तीक्ष्ण; धारदार; टोकदार.
बसिर् (रु) (बल्लसिर्) [३] (क) ना. - पोट; गर्भ; कूस.
बसि (सु) रि (बल्लसि) [३] (क) ना. - गर्भवती; गाभण;
जन्म देणारी.
बसुगुत्त (बल्लसुगुत्त) (क) ना. - पोटदुखी; अतिसार; आमांश.
बसुर् (रु) (बल्लसुर्) [३] (क) ना. - गर्भ; कूस; पोट.
बसुकुत्त (बल्लसुकुत्त) (क) ना. - अतिसार; आमांश;
पोटदुखी; पोटशूल.
बसे (बल्लसे) (क) ना. - स्त्री; पत्नि; कन्या; नणंद; गाय; बांशोटी;
हत्तीण.
बसे (बल्लसे) (क) ना. - मज्जा; मेंदु; चरबी; स्निग्ध पदार्थ.
(क) धा. प्रकट होणें; हरखणें; वश होणें.
बसित (बल्लसित) (क) ना. - वसती; गांव; जैनमंदिर; निवास.
बह (बल्लह) (क) वि. - बर्फ; येणारा.
बहळ (बल्लहळ) (क) वि. - बहुल; विपुल; अधिक; अतिशय.
बहळित (बल्लहळित) (क) वि. - अधिकचे; आधीन; मर्यादातीत.
बहिः (हिस) (रु) (बल्लहिस) [३] (क) अ. - बाहेर;
बाहेरील; बाहेरचा.
—करण (करण) (सं) ना. - ब्राह्म पंचंद्रियें.

बहिःप्राण (बहिःप्राण) (सं) ना. — बाहेर दिसणारा प्राण;
 दामिक ममता; धन; द्रव्य.
 बहिः (बहिः) (सं) ना. — चूक; प्रमाद; जहाज; नाव; होडी;
 वाहन.
 बहिरंग (बहिरंग) (सं) ना. — बाहेरचा भाग; बाहेरची बाजू;
 बाह्यांग; जगजाहीर प्रगटन.
 बहिर्देश (बहिर्देश) (सं) ना. — गांवाबाहेरील
 गमन; मलविसर्जन; मैदानाला जाणे.
 बहिर्देश (बहिर्देश) (सं) ना. — गांवाबाहेरील मैदान; विसर्जन;
 उत्सर्जन; माळरान.
 बहिर्द्वार (बहिर्द्वार) (सं) ना. — बाहेरचा दरवाजा; वेशीचे
 दार; महाद्वार.
 बहिर्भूमि (बहिर्भूमि) (सं) ना. — बहिर्देश; मैदान;
 माळरान.
 बहिर्मुख (बहिर्मुख) (सं) वि. तोड फिरलेला; बाहेरतोडाचा;
 अनासक्त; विरागी; भौतिकवादी; प्रपंचदृष्टि असलेला.
 बहिर्यामि (बहिर्यामि) (सं) ना. — प्रतिभावंत; तेजस्वी.
 बहिर्यापि (बहिर्यापि) (सं) ना. — कूटप्रश्न व त्याचे उत्तर
 एकाच पद्यात असणारी रचना.
 बहिष्करिसु (बहिष्करिसु) (क) धा. — बाहेर घालणे; काढून
 टाकणे; वाळीत टाकणे; निषेध करणे.
 बहिष्कार (बहिष्कार) (बहिष्कार [बहिष्कार]) (सं) ना. —
 समाजातून उठवण; लोकवाह्यता; सामाजिक संबंधतोड;
 समाजनिषेध.
 बहिष्ठे (घा) (बहिष्ठे [बहिष्ठे]) (सं) ना. — विटाळशी;
 रजस्वला; बाहेर वसलेली.
 बहिस्सरण (बहिस्सरण) (सं) ना. — वियोग; विरह; दूर
 प्रयाण; बहिर्गमन; दूर जाणे.
 बहु (बहु) (सं) वि. — पुष्कळ; विपुल; अधिक.
 —तर (बहु) (सं) वि. — जास्तीचे; अधिकचे; बहुतकरून
 वेळोवेळी; प्राय;
 बहुधा (बहुधा) (सं) अ. — बहुतकरून; अनेकरीतीने;
 विविधतेने.
 बहुधान्य (बहुधान्य) (सं) ना. — संवत्सराचे नांव;
 विपुलधान्य.
 बहुनायकत्व (बहुनायकत्व) (सं) ना. — बारमाईपणा;
 अव्यवस्थित शासन; अतिनायकी; अनागोदी.
 बहुपद (दि) (बहुपद [दि]) (सं) ना. — पुष्कळ पाय
 असलेली; गोम; धोण.
 बहुभाषि (बहुभाषि) (सं) ना. — अति बोलका; अनेक
 भाषांपंडित.

बहुमान (बहुमान) (सं) ना. — संभावना; इनाम; पारितोषिक;
 गौरव.
 बहुरूप (बहुरूप) (सं) ना. — अतिरूपे असलेला; शिव;
 विष्णु; राक्षस; मायावी.
 बहुरूपि (बहुरूपि) (सं) ना. — सोंगाड्या; बहुवेपधारी; नट;
 नकल्या; कामरूप; राक्षस; पिशाच.
 बहुल (बहुल) (सं) वि. — पुष्कळ; अतिशय; अनेक; विपुल;
 कृष्णपक्ष; काळारंग; उदाहरणानुरूप नियम.
 बहुले (बहुले) (सं) ना. — गाय; गोधन.
 बहुवच (बहुवच) (सं) वि. — बहुभाषी; फार बडबडणारा;
 गप्पिष्ट; वाचाळ.
 बहुवचन (बहुवचन) (सं) ना. — अनेकवचन; अनेकसंख्य;
 मान्यतेची भाषा; सम्योद्धार.
 बहुविध (बहुविध) (सं) वि. — तऱ्हेतऱ्हेचे; नानाविध; पुष्कळ
 प्रकारचे.
 बहुव्रीहि (बहुव्रीहि) (सं) ना. — भाताची रास; तांदुळाची
 रास; गव्हाचा दीग; एक समासविशेष.
 बहुशः (बहुशः) (सं) अ. — फारकरून; सामान्यतः; प्रायः.
 बहुश्रुत (बहुश्रुत) (सं) वि. — पुष्कळ ज्ञान असलेला,
 अतिवाचन श्रवण असलेला; ज्ञानी; पंडित.
 बहुसूतिनि (बहुसूतिनि) (सं) वि. — बहुप्रसू; पुष्कळ मुल्ले
 असलेली; अनेक पिढांना जन्म देणारी.
 बहुशी (बहुशी) (सं) वि. — खादाड; आधाशी; खाला
 करणारा.
 ब (बह) (क) धा. — जिवंत राहणे; जीवन कंठणे; प्रपंच
 चालविणे; संसार करणे.
 बळकु (बळकु) (क) धा. — झुकांडणे; हलणे; वाकणे.
 बळ (ळ) कु (बळ [ळ] कु) (क) धा. — झुकांडी खाणे;
 लोबणे; लंबकाप्रमाणे हलणे; झोके घेणे.
 बळके (बळके) (क) ना. — उपयोग; रूढी; रीत; समाधान;
 परिचय; सहनशीलता; साम्य; शुल्लणुक.
 बळग (बळग) (क) ना. — कुटुंब; आश्रय; नातेवाईक; परिवार;
 सैन्य; गट; संघ.
 बळकु (बळकु) (क) धा. — 'बळकु' पहा. झोके घेणे; झुकांडी
 खाणे; लंबकाप्रमाणे हलणे; ओळंबणे.
 बळचु (बळचु) (क) धा. — तुडविणे; लेपणे; उकरून काढणे;
 कमी होणे; रोबट गठणे; तडीला पोचणे; सांपडणे; कातरणे;
 अंगावरून हात फिरवणे; गुळगुळीत करणे.
 ब(प)ळत (ब [प] ळत) (क) ना. — खाण; पेव; कोठार; धान्य
 ठेवण्याची जागा.
 बळ(ळि) दु (बळ [ळि] दु) (क) ना. — उतार; उतरती; उतरण.

बळप (बळप) (क) ना. - बळ; पाटीवर लिहिण्याची पेन्सिल; खडू.

बळ(ळ)वे (बळ [४०] ळ) (क) ना. - बणवी; गवताची गंजी; हुडा.

बळल् (ळ) (बळल् [७१]) (क) धा. - दमणे; शकणे; श्रमणे; कष्टणे; आयास घेणे; लोंबळणे; वेभान होणे.

—इके (इके) (क) ना. - आयास; श्रम; दमन.

—इसु (इसु) (क) धा. - कष्टविणे; दमविणे; लोंबवणे; अडचण आणणे.

बळ(ळव)ळ (बळ [४१] ४०) (क) अ. - जास्तीचे; विशेषकरून अतिशयेंकरून.

बळवि (बळवि) (क) ना. - वाढ; अभिवृद्धि; मोठे होणे; वैपुल्य; आधिक्य.

बळसल् (ळ) (बळसल् [७१]) (क) धा. - अवतीभवती राहणे; गोडा घोळणे; मोवतीमोवती लुडबुडणे.

बळसु (बळसु) (क) धा. - गुंडाळणे; प्रदक्षिणा घालणे; वेढाळणे; उपयोजिणे; मोवडणे.

(क) ना. - गुंडाळी; वेढेळे; प्रदक्षिणा; उपयोग.

बळसिके (बळसिके) (क) ना. - उपयोग; व्यय; खर्च; दूरान्वयाचे भाषण; घोळ; फेरा.

बळह (बळह) (क) ना. - बळ; पेणसल; दगडीपेन; खडू.

बळहरि(ळारि) (बळह [४०] [७०]) (क) ना. - बळमुक; काबळा; महासर्प; शेष; अजगर.

बळि (बळि) (क) धा. - लेपणे; गुंतणे; रास घालणे; एकत्रित करणे; स्वरुढ करणे; निवडणे; घासून काढणे.

(क) ना. - सामीप्य; वाजू; शेजार; रस्ता; वस्त्रालंकार; हाक; दूत; कूळ; वंश; बहुमान.

(क) अ. - नंतर; उचितपणे; तदुपरि.

बळिक (के) (बळिक [४१] [४१]) (क) अ. - त्यानंतर; पुनः; नंतर.

बळिकोळ (बळिकोळ) (क) धा. - जवळ जाणे; जवळ राहणे; तयार ठेवणे; सिद्ध करणे; शपथ घेववणे.

बळिदोत्तु (बळिदोत्तु) (क) ना. - कुटुंबात बरीच वर्षे असलेली मोलकरीण; अंतरंगादासी.

बळिदोय्यु (बळिदोय्यु) (क) धा. - चालून जाणे; कांहीं न उरेंसे करणे; वाटून खाणे.

बळिनीरु (बळिनीरु) (क) ना. - क्रम; संप्रदाय; काकस्नान; सुखस्नान.

बळियं (यिम्) (बळियं [७०] [७०]) (क) अ. - नंतर; पुनः; त्यानंतर.

बळियट्टु (बळियट्टु) (क) धा. - दूत पाठवणे; बोलावणे; आमंत्रिणे; बोलावून घेणे.

बळि (ळ) बळि (बळ [४०] ळ) (क) ना. - बहुवरांना आईबापांनी दिलेला आहेर; घरची देणगी; निकटता.

बळिविडि (बळिविडि) (क) धा. - क्रम अनुसरणे; पद्धत स्वीकारणे; ओळीत उभे राहणे; सहचर होणे; मार्गावरून न दळणे; चिकटून राहणे.

बळिविडु (बळिविडु) (क) धा. - संगत सोडणे; दूर होणे; मार्ग सोडणे.

बळिसल् (ळ) (बळिसल् [७१]) (क) धा. - जवळ जाणे; अनुसरणे; सहकारी होणे.

बळिसंदु (बळिसंदु) (क) अ. - अनुसरून; जवळ येऊन; सहचारी बनून; योग्य होऊन.

बळिसलु (बळिसलु) (क) धा. अनुसरणे; सहचारी होणे; जवळ जाणे. (क) ना. - अनुयायित्व; सामीप्य; आश्रय.

—इ (ळ) (सं) ना. - सहकार; सहजीवन; आश्रय.

बळ(ळु)कु (बळ [४०] [४०] ळ) (क) धा. - झोके खाणे; हलणे; वाकणे.

बळवु (बळवु) (क) ना. - भार; वजन; भारा; ओझे; वापर; निर्मूलन.

बळवे (बळवे) (क) ना. बणवी; गंजी; गवताचा हुडा.

बळे (वेळे) (बळे [४१] [४१]) (क) धा. - अधिक होणे; अभिवृद्धि होणे; मोठे होणे; ओरडणे; शंख करणे; हाकारणे.

(क) ना. - कंकण; मंडल; वर्तुळ.

बळकुगेडे (बळकुगेडे) (क) धा. - स्तुती करणे; शोभवणे; गर्जणे.

बळकुडि (बळकुडि) (क) ना. - मीति; भय; घाबरेपणा.

बळकुं (बळकुं) (क) धा. - जगणे; जीवन घालवणे; उरणे; पार होणे; 'बडुकु' पहा.

बळवळ (बळवळ) (क) अ. - अधिक होऊन; वाढून.

बळवळिके (बळवळिके) (क) ना. - वाढ; आधिक्य.

बळळ (बळळ) (क) ना. - एक मण; धान्य मोजण्याचे माप; पल्ला; कोल्हा.

बळळवळि (बळळवळि) (क) ना. - विस्तार, वाढ, रुंदी.

बळिगुरुड (बळिगुरुड) (क) ना. - अविचारी अनुकरण; गतानुगतिकता.

बळिगुरुळ (बळिगुरुळ) (क) ना. - कुरळे; कुरळे केस.

बळिमाड (बळिमाड) (क) ना. - खोपट; कुंज; लतागुह; गुंफा.

बळिवरि (बळिवरि) (क) धा. - वाढणे; पुढे चालणे; वेळी सारखी वाढ होणे.

बळिवळि (बळिवळि) (क) ना. - बहुवरांना आईबापांनी दिलेला आहेर; घरची देणगी; वर; दान; निकटता.

बळळ (बळळ) (क) ना. - कोल्हा; कुत्रा.

बळळगेडे (बळळगेडे) (क) धा. - हूल उठणें; किचाळणें; शंख करणें.

बा (बा) (क) कि. - ये. 'बरू' धातूचा आज्ञार्थ.

(क) धा. - फुगणें; संतोपणें; हर्षित होणें; फुगणें; स्थूल होणें.

बाकि (बाकि) (क) ना. - शिलक; उरवणी; ओळ; इतरेजन.

बाकु (बाकु) (अ. दे) ना. - चाकू; सुरी; लांबट आसन.

बाकडे; बाक.

बाकुड (बाकुड) (क) ना. - पति; नवरा; प्रियकर.

बाकुळ (बाकुळ) (क) वि. - अति आशा करणारा; आशाळ-भूत; व्याकुळ.

बाकुळि (ळितन) (बाकुळ [५३८]) (क) ना. - अत्याशा; महत्वाकांक्षा.

बाग (बाग) (अ. दे) ना. - मळा; उद्यान.

बागरणि (बागरणि) (क) ना. - वैयाकरिणी; व्याकरणज्ञ; भाषाकोविद.

बागवान (बागवान) (अ. दे) ना. - भाजीपाला विकणारा; मळेकरी; फूलफळ विकणारा.

बागयत (ति) (बागयत [३]) (अ. दे) ना. - मळा; मळ्यांतील पाण्याचा पुरवठा.

बागि (बागि) (क) ना. - एक झाड.

बागिन (नण) (बागिन [३८]) (क) ना. - बायन; बाण; देणगी; पोषाख; देवतांना दिलेली देणगी.

बागु (बागु) (क) धा. - वाकडे होणें; वाकणें; बाक पडणें. नमस्कार करणें.

बागुह (बागुह) (क) ना. - बाक; वक्रता; वाकडेपणा.

बागुळ (बागुळ) (क) ना. - व्याकुळता; चिंता; दुःख; व्यथा; करकर.

बाचण (बाचण) (क) ना. - विंचरणी; वेणी; अलिगन; मिठी.

—इके (७३) (क) ना. - कांवा; फणी; विंचरण्याचे साधन.

बाचि (बाचि) (क) ना. - वाकस; तासणी.

बाचु (बाचु) (क) धा. - वाकणें; घट्ट धरणें; सोलणें; तासणें.

—इ (७) (क) अ. - तासून; विंचरून; अलिगून.

(क) ना. - कवच; खण; चोळी.

बाज (बाज) (अ. दे) ना. - करणारा.

बाजने (बाजने) (क) ना. - वादन; वाज; वाजवणें.

बाजार (बाजार) (अ. दे) ना. - पेट; दुकान; दुकानांची ओळ; गुजरी.

बाजिग (बाजिग) (क) ना. - वाद्य वाजवणारा; संगीतज्ञ; बाजंत्री

बाजु (बाजु) (अ. दे) ना. - पक्ष; कूस; शेजार; 'केल' पहा.

बाजुबंद (बाजुबंद) (अ. दे) ना. - दंडावरील दागिना; बंदी; वाकी.

बाड (बाड) (क) ना. - खेडे; ग्राम; चाळ; अग्रहार; वाडी.

बाड (बाड) (क) अ. - अतिशय; पुष्कळ.

बाडव (बाडव) (क) ना. - वडवानल; वणवा; ब्राह्मण; घोडा.

बाडवानल (बाडवानल) (क) ना. - वडवानल; वणवा.

बाडगे (बाडगे) (क) ना. - भाडें; कुली; मजूरी; जकातकर; सारा; फाळा; खंडणी.

बाडु (बाडु) (क) धा. - दडपणें; धुकें येणें; वाळणें; सुकणें; संकोचणें; निस्तेज होणें; कळाहीन होणें.

(क) ना. - मांस; शाकभाजी; लौकर नासणारा पदार्थ.

बाडुगे (बाडुगे) (क) ना. - निस्तेजता; दुःख; व्यथा; दडपण.

बाडुह (बाडुह) (क) ना. - वाळवण; कळाहीनता; जखम; ताप; त्रास.

बाडं (बाडं) (क) अ. - अतिशय; पुष्कळ.

बाण (बाण) (सं) ना. - शर; लोखंडी सळी; शलाका;

'कादंबरी' ग्रंथकर्ता; बाणासुर; पाचांचा संकेत.

बाणघि (बाणघि) (सं) ना. - माता; तूणीर.

बाणस (बाणस) (क) ना. - सैपाकघर; स्वयंपाक; महानस; पाकगृह.

बाणसिंग (बाणसिंग) (क) ना. - स्वयंपाकी; आचारी; ब्रह्म; रांधणी.

बाणासन (बाणासन) (सं) ना. - बाणाला आधार देणारे; धनुष्य; धनुष्याची दोरी; शराधार.

बाणि (बाणि) (क) ना. - बाणी; भाषा; गोष्ट; संरस्वती देवी.

बातमी (बातमी) (अ. दे) ना. - वार्ता; हकीगत; खबर; वर्तमान.

—दार (दार) (अ. दे) ना. - वार्ताहर; बातमी आणणारा; निरोप्या; जासूद.

बातु (बातकोळि) (बातु [बातुकोळि]) (अ. दे) ना. - बदक; पाणकोबडी.

बाते (बाते) (क) ना. - प्रयोजन; उपजीवन; संसार; प्रपंच; 'बाळते' पहा.

बादण (बादण) (क) ना. - वातायन; खिडकी; साणें; झरोका; उसासा; गवाक्ष; 'कंडि' पहा; खिड.

बादर (बादर) (सं) ना. - बोरार्चे झाड; बदरासंबंधी; बोरविषयक.

बादरायण (बादरायण) (सं) ना. - बदरिकाश्रमी; व्यासमुनी;

—संबंध (संबंध) (सं) ना. - संबंध नसलेला नातेवाईक; नाते नसलेला संबंधी.

बाइशाह (शाहा) (बाइशाह [शहा]) (अ-दे) ना. —
पातशाहा; मुसलमान राजा; दिहरीश्वर.

बाहुम (भवे) (बाहुम [वुंभी]) (क) ना. — बाहुली;
प्रतिमा.

बाध (बाध) (सं) ना. — जलम; दुःख; हरकत; अडचण;
विरोध; वैर; शत्रुत्व.

बाधक (बाधक) (सं) वि. — हानीकारक; अडचणीचे; पीडक;
हरकत घेणारा.

(सं) ना. — अडचण; पीडा; जलम; विरोध.

बाधे (धा) (बाध [धा]) (सं) ना. — अडचण; हरकत;
विरोध; दुःख; जलम; कष्ट.

बाधिसु (बाधिसु) (क) ना. — हरकत घेणे; अडचण उत्पन्न
करणे; त्रास देणे; विरोधणे; हानी करणे;

बाध्य (बाध्य) (सं) वि. — त्रासदायक; बांधा उत्पन्न करणारा;
धोंड आणणारा; वडीलकी असणारा.

बाध्यस्थ (बाध्यस्थ) (सं) ना. — हकदार; जबाबदार; नातलग;
आत.

बान् (नु) (बान् [नु]) (क) ना. — आकाश; अवकाश;
आमाळ.

—पोले (पोले) (क) ना. — आकाशगंगा.

—बट्टे (बट्टे) (क) ना. — आकाशमार्ग; गगनपथ.

—पावु (पावु) (क) ना. — राहु; आकाश सर्प; दुष्ट प्राणी.

बानल् (लु) (बानल् [लु]) (क) ना. — मुस्कट; आच्छादन;
बुरखा; अन्नाच्छादन.

बानवर (बानवर) (क) ना. — देवता.

बानाडि (बानाडि) (क) ना. — विहग; खग; पक्षी; विमान;
टिट्टिम; टिट्टी.

बानुलि (बानुलि) (क) ना. — आकाशवाणी; नभोवाणी;
अशरीरिणी; रेडियो.

बांदळ (बांदळ) (क) ना. — आकाश; आमाळ; बादल.

बांदेरे (बांदेरे) (क) ना. — आकाशगंगा; स्वर्धुनि.

बांधव (बांधव) (सं) ना. — भाऊभाऊ; आत; नातेवाईक.

बांधव्य (बांधव्य) (सं) ना. — आसपणा; नाते; संबंध.

बान्नविर (बान्नविर) (क) ना. — शिव; लोम; केश.

बानुडि (बानुडि) (क) ना. — 'बानुली' पहा.

बान्मणि (बान्मणि) (क) ना. — सूर्य; दिनमणि.

बापु (बापु) (क) अ. — भले! बाहवा! बापर बाप!

(क) ना. — फुंकर; सृज; बाखाणणी; स्तुति.

बापुरि (बापुरि) (क) ना. — वाकी; बाजुवंद; बंदी.

बाम (बाम) (क) ना. — वाम; डावी बाजू. अशुभ; विनय;
सौंदर्य; शोभा.

बांबोच (बांबोच) (क) ना. — आकाशगंगा; स्वर्धुनि;
स्वर्गगा.

बांबोचदलेय (बांबोचदलेय) (क) ना. — गंगाधर; शिव;
मस्तकी गंगा ठेवणारा.

बांबोल (बांबोल) (क) ना. — आकाश; अवकाश; आमाळ.

बांबोलु (बांबोलु) (क) ना. — त्रिपुर; आकाशपट्टण;
नभोग्राम.

बांबोलुलेक (बांबोलुलेक) (क) ना. — त्रिपुरदहन;
त्रिपुरारी; शिव.

बांबोलेदलेय (बांबोलेदलेय) (क) ना. — स्वर्गगाधर;
शिव.

बाम्मणि (बाम्मणि) (क) ना. — ब्राह्मणी; सूर्य.

बाय (बाय) (क) धा. — फुंकणे; वारा मारणे; फुमणे;
अहंकाराने ताठणे; बडबडणे.

(क) ना. — तोंड; मुख; काठ; धारी; दरवाजा.

—बडि (बडि) (क) धा. — बोलणे उडवून लावणे; तोंडावर
फेकणे; तोंड गप करणे; बोलण्यात बोलणे नसणे.

—बिडु (बिडु) (क) ना. — तोंड फोडणे; उच्चारणे; बातमी
उठवणे; गौप्यस्फोट करणे; बकवा करणे; कुठणे; दीनवाणी
गळ घालणे.

—माडु (माडु) (क) धा. — तोंड करणे; खेकसणे; उद्धट-
पणे ओरडणे; मस्तीने बोलणे; तोंड बाजवणे.

बायलि बेरळिडु (बायलि बेरळिडु) (क) धा. —

बायलि बेरळुकचु (बायलि बेरळुकचु) (क) धा. —
तोंडात बोट घालणे; आश्चर्यचकित होणे.

बायलि (बायलि) (क) धा. — वाचा कुठणे; शंख करणे;
ओरडणे; आक्रोश करणे.

बाधि (बाधि) (क) ना. — मुख; तोंड.

—आह (आह) (क) धा. — तोंडाला कोरड पडणे; तहान
लागणे; तहानेजणे; उचकी लागणे; भान हरपणे.

—काणिसु (काणिसु) (क) धा. — आगाऊ सूचना देणे;
तोंडावरूनच कळणे; सुत्रेवर दिसणे; प्रथमच समजणे;
निर्धार करणे.

—केळिसु (केळिसु) (क) धा. — आज्ञा मानणे; हुकूम
पाळणे; बोलणे ऐकणे; सांगण्याप्रमाणे वागणे.

—तेरे (तेरे) (क) धा. — तोंड उघडणे; बोलणे.

(क) ना. — ओठ; अधर.

—बडक (बडक) (क) वि. — बोलण्यात बोलणे नसणारा.
या बोटावरची थुंकी त्या बोटावर करणारा.

—बीग (बीग) (क) ना. — मौन; तोंडखिळी; दातखिळ
बसणे; अळीमिळी; कुलुप.

—गेबी गबडि (गैबीगबडि) (क) धा. — गप्प बसणें; तोंड मिटणें; मौन धारण करणें.

—माडु (माडु) (क) धा. — भिवविणें; गर्जेणें; शंख करणें; किंचाळणें; प्रतिज्ञा करणें.

वायिगेबर (वायिगेबर) (क) धा. — तोंडाचा येईल तसे बोलणें; मकणें; थापा मारणें; संकटमुक्त होणें; असह्य ताप होणें.

वायिन (वायिन) (क) ना. — वायन; वाण; 'बागिन' पहा.

वायोडक (वायोडक) (क) वि. — रहस्यस्फोट करणारा; फाटक्या तोंडाचा; वढाईखोर; थापाड्या.

वार (वार) (क) धा. — वाहून दूर नेणें; ओतणें; कातडे फाडणें; सोडविणें; गाळणें; शोधणें.

(क) ना. — चामड्याची वादी; कातड्याचा तुकडा; चाबुक; कोरडा; कुंपण; मर्यादा.

वार (वार) (क) ना. — दार; द्वार; दरवाजा.

वारं (वारं) (क) क्रि. — 'बल' धातूचे नृ. पु. ए. व.

निषेधात्मक रूप; येत नाही; येणार नाही.

वारदान (वारदान) (अ-दे) ना. — वजन सारखें राखण्याकरतां वापरलेली वस्तु; भार; तरट.

वारनेत्तु (वारनेत्तु) (क) धा. — बळ उठण्यासारखें मारणें.

वारवणे (वारवणे) (क) ना. — भार; ओझे; भारा; प्रामुख्य; गौरव; वैपुल्य; आधिक्य.

वारविसु (वारविसु) (क) धा. — ओझे होणें; कंटाळा येणें; नकोसे होणें.

बारस (बारस) (क) ना. — बारसे; द्वादश दिन; बारा.

बारसे (बारसे) (क) ना. — द्वादशी; बारावी तिथी.

बारबल्लति (बारबल्लति) (अ-दे) ना. — खेड्यांतील बारा हक्कदार; बारा बल्लते.

बारि (बारि) (क) ना. — क्रम; पाळी; ओळ; साखळी; क्यू; आहुती; चामड्याचा तुकडा; मोटेचा उतार.

बारिसु (बारिसु) (क) धा. — वाजविणें; वाद्य वाजवणें; जखम करणें; मारणें; बुकलणें; निवारणें; गमावणें; विलंब करणें; वेळ काढणें; भार होणें.

बारु (बारु) (क) धा. — कंप पावणें; कापणें; शोला घेणें; झुकांडणें.

(क) ना. — चामड्याचा तुकडा; लक्ष्मणरेषा; मर्यादा; वादी.

—कोळु (कोळु) (क) ना. — चावूक; चमाडा; कोरडा;

चामड्याचा पट्टा; वादी.

बारु (बारु) (क) धा. — गोळा करणें; रास घालणें; विचरणें.

बार्ले (बार्ले) (क) ना. — वार्ता; बातमी; वृत्तांत, जीवन.

—गेय (गेय) (क) धा. — समाचार विचारणें; बातमी सांगणें; लक्ष देणें.

बारु (बारु) (क) ना. — कांतीहीनता; निस्तेजता.

बाल (बाल) (सं) ना. — मूल; बालक; अर्भक; शेंपूट; केस; प्रवेश; नुकतेच जन्मलेले मूल; सुग्घ; अन्न; वाळा; सुगंधी द्रव्य.

—अग्र (अग्र) (सं) ना. — केसांची टोंके; केसांची गांठ.

—अरुण (अरुण) सकाळचा अरुण; तांबडें फुटणें.

—अर्क (अर्क) (सं) ना. — बालसूर्य; सूर्याचें बिंब.

—इंदु (इंदु) (सं) ना. — प्रतिपदेचा चंद्र.

—कदली (कदली) (कदली [९९]) (सं) ना. — केळीचा कांब; मोना; केळीचा रोप.

—क्रीडनं (क्रीडनं) (सं) ना. — मुलाचा खेळ; मातुकली.

—ग्रह (ग्रह) (सं) ना. — आकडी; फेपरें.

—चमू (चमू) (सं) ना. — बालसेना; स्वयंसेवक पथक.

बालक (बालक) (सं) ना. — मुलगा; कोवळा पोर; नवकुमार.

बालकेतु (बालकेतु) (सं) ना. — चांदणी; लहान नक्षत्र; धूमकेतु.

बालकोळि (बालकोळि) (सं) ना. — लहान मुलाचा खेळ; बालक्रीडा.

बालगोपाल (बालगोपाल) (सं) ना. — नंद गोकुळांतील कृष्ण; बाळकृष्ण.

बालधि (बालधि) (सं) ना. — केशसंभार; मृगपुच्छ.

बालब्रह्मचारि (बालब्रह्मचारि) (सं) ना. — लहानपणापासून ब्रह्मचर्य पालन करणारा.

बालभाव (बालभाव) (सं) ना. — बालपण; मूढता; चापल्य.

बालभाषित (बालभाषित) (सं) ना. — बोबडी भाषा; मुलांची वाणी.

बालव्यजन (बालव्यजन) (सं) ना. — चवरी; केसांचा पंखा.

बालरक्षे (क्ष) (बालरक्षे [३३]) (सं) ना. — रुजूपणी; ताईत; दृष्टीचा गंडा; मंत्रदोरा.

बालविधवा (बालविधवा) (सं) ना. — बालपणी पति निवर्तलेली स्त्री; ऋतु प्राप्त होण्यापूर्वीच विधवा झालेली स्त्री.

बालवीर (बालवीर) (सं) ना. — स्वयंसेवक.

बालशय्ये (बालशय्ये) (सं) ना. — पाळणा; झोळी; अंगाई.

बालसंन्यासि (बालसंन्यासि) (सं) ना. — लहानपणाच संन्यास घेतलेला; ब्रह्मचर्यातच संन्यासी असलेला.

बालहस्त (बालहस्त) (सं) ना. — विपुल केस असलेली शेंपूट; चवरी; चवरीमृग.

बाला (बाला) (सं) ना. — बालिका; सुग्घा; मूळा; कुमारी.

बालिश (बालिश) (सं) वि. — पोरकट; भोळसर; मूर्ख; केसाळ; नाडुक, सुकुमार.

बाल्ये (बाल्ये) (सं) वि. — कोमल; अजाण; बालाई.

बाल्य (बाल्य) (सं) ना. — लहानपण; पोरकटपणा; पोरखेळ.

बाव (बु) ट (बाव [बु] छ) (क) ना. - निशाण; ध्वज; गुढी.
 बावळ (बावळ) (सं) ना. - चंदन; श्रीगंध.
 बावळदिगुड (बावळदिगुड) (क) ना. - चंदनाचें खोड.
 बावळ (बावळ) (क) ना. - बाळी; कर्णभूषण; बाधुळ; पाकोळी.
 बावळिसु (बावळिसु) (क) धा. - व्याकूळ होणें; तस्त होणें;
 चिंता करणें.

बावि (बावि) (क) ना. - विहीर; वापी; पाण्याचें भांडें.
 बावु (बावु) (क) ना. - सून; फूगे; फुगारा.
 बावुग (बावुग) (क) ना. - बोका; गुंड; फटिंग.
 बावुट (बावुट) (क) ना. - निशाण; गुढी; ध्वज.
 बावुळ (लि) (बावुळ [लि]) (क) ना. - बाळी; बाधुळ, पाकोळी.
 बाप्प (बाप्प) (सं) ना. - बाफ; अश्रु; धूर; उष्णता.
 बास (बास) (क) ना. - वास; गंध.
 बासंगुळिगे (बासंगुळिगे) (क) ना. - एक प्रकारची चाल.
 बासण (बासण) (क) ना. - माषण; प्रवचन; उपन्यास.
 बासणि (णिगे) (बासणि [णिगे]) (क) ना. - झाकण;

आच्छादन; पांवरुण; आवरण.

बासणिसु (बासणिसु) (क) धा. - झाकणें; लपवणें; पांवरुण घालणें.

बासर (बासर) (क) ना. - वासर; वार; दिवस; अनाहतध्वनि.
 बासळ (बासळ) (क) ना. - बावळाचे वळ; वण.
 बासि (सिं) ग (बासि [सिं] ग) (क) ना. - विवाहचिन्ह;

मुंडावळी; मंडोळी; पुष्पमाला; गप्पिष्ट; विदूषक; गोड्डी.

बासुगि (बासुगि) (क) ना. - बासुकी; सपराज; महाशेष.
 बासुळ (बासुळ) (बासुळ [बासुळ]) (क) ना. - आघाताचे वळ; वण.
 बासुंडे (बासुंडे) (क) ना. - मार; माराचे वळ.
 बासे (बासे) (क) ना. - भाषा; गोष्ट; बोलणे; प्रतिज्ञा; शपथ.

खीच्या पोटावरील केस; छातीवरील केस.

बासेग (बासेग) (क) वि. - बोलवेवडा; बाताड्या; थापेबाज; वाग्वीर.

बासेगळ (गडुक) (बासेगळ [गडुक]) (क) वि. - वचन मोडणारा; प्रतिज्ञा भंगणारा; शब्दाला न जागणारा.

बाह (बाह) (सं) ना. - हात; हातोपा; घोडा.

बाहत्तरनियोगिगळ (बाहत्तरनियोगिगळ) (अ. दे.) ना. - बहात्तर अधिकारी.

बाह्यलिके (बाह्यलिके) (क) ना. - छडू मारणें; आव्हान.

बाहा (बाहा) (सं) ना. - बाहु; भुज; दंड.

—बाहवी (बाहवी) (सं) ना. - द्वेद्वयुद्ध; हातधाईची लढाई; झटापट.

बाहास्फालन (बाहास्फालन) (सं) ना. - दंड थोपटणी;

शडू मारणें; आव्हान.

बाहिर (बाहिर) (सं) वि. बाहेरचा; बहिष्कृत; बाह्य.

बाहीक (बाहीक) (सं) ना. - पंजाबदेश; बैल; पंजाबी.

बाहु (बाहु) (सं) ना. - भुज; बाही; दंड.

बाहुक (बाहुक) (सं) ना. - माकड; करकोटक; नळराजा.

बाहुज (बाहुज) (सं) ना. - हस्तकौशल्य; कृत्रिम; हस्तालावक.

बाहुदंड (बाहुदंड) (सं) ना. - समर्थ हात; शक्तिमान

भुज; बुकी; वज्रमूठ; मुष्टियुद्ध.

बाहुपाश (बाहुपाश) (सं) बगल; बगली; कुस्तीतील एक डाव.

बाहुपोर (बाहुपोर) (सं) बाजूबंद; बाकी; बंदी.

बाहुप्रहरण (बाहुप्रहरण) (सं) ना. - कुस्ती; मल्लयुद्ध.

बाहुमूल (बाहुमूल) (सं) ना. - खांदा; छाती; स्तन.

बाहुयुद्ध (बाहुयुद्ध) (सं) ना. - द्वेद्वयुद्ध; मुष्टियुद्ध.

बाहुर (बाहुर) (क) ना. - बाकी; बाजूबंद.

बाहुरिके (बाहुरिके) (क) ना. - बाहुरक्षा; भुजत्राण; दंडावरील कवच.

बाहुरिके (बाहुरिके) (क) ना. - भुजत्राण.

बाहुल (बाहुल) (सं) ना. - अग्नि; कार्तिकमास; गुणाकार; वैपुल्य; बाहुकवच.

—म्रीव (म्रीव) (सं) ना. - मोर; मयूर.

बाहुलेय (बाहुलेय) (सं) धम्ममुख; कार्तिकेय; कृत्तिकेचा पुत्र.

बाहुल्य (बाहुल्य) (सं) ना. - अतिशयता; वैपुल्य; आधिक्य; रास; समूह.

बाहुधम्य (बाहुधम्य) (सं) अ. - दोन्ही हात वर करून; घंटाघोष करून.

बाहे (बाहे) (क) वि. - बाहेरचा; बाह्य; परका; बाहेरील भागाचा.

बाह्य (बाह्य) (सं) वि. - बाहेरचा; बाहेरील; विदेशी; अपरिचित; अतीत; बहिष्कृत; (समाजबाह्य = समाजानें टाकलेले.)

—मति (मति) (सं) ना. - जड वस्तूची पहाणी करणारा; बाह्यदृष्टी.

बाह्यक (बाह्यक) (बाह्यक [बाह्यक]) (सं) ना. - पंजाब-जवळील एक देश; एक चंद्रवंशीय राजा; पंजाबी घोडा; हिंग; इंद्रुदि.

बाळ (बाळ) (क) धा. - जगणें; जीवन घालविणें.

बाळ (बाळ) (क) ना. - जीवन; जीवित्व; प्रपंच; खड्ड; तलवार.

—मोदल (मोदल) (क) ना. - प्रपंचाचा आरंभ;

संसारचा श्रीगणेशा; खड्गाची मूठ; जन्म.

—वे (वे) (क) ना. - संसार; प्रपंच; जीवन; जीवित.

वाळ (वाळ) (क) ना. — वाळ; कुमार; मुलगा; कथाळ; माल;
शेपूट; मृगपुच्छ; केस; बुचडा; किरीट; वाळा.

वाळक (वाळक) (क) ना. — कुमार; बालक; वाळबलेला;
भाजीपाला.

वाळगोलेय (वाळगोलेय) (क) ना. — मुलें मारणारा; कंस.
वाळघारे (वाळघारे) (क) धा. — खज्जाची धार; पातें.
वाळवट्टे (वाळवट्टे) [क] ना. — जीवित विद्या; जीवनांतील
रीतभात; जीवनमार्ग.

वाळवंद (वाळवंद) (क) ना. — वाळलेणें; लहान मुलांच्या
कमालावरील दागिना; विंदी; विजवरा.

वाळागम (वाळागम) (सं) ना. — शास्त्रविद्या; क्षात्रविद्या.
वालि (ल) के (वाळ [क] रै) (क) ना. — संसार; प्रपंच;
जीवन.

वाळु (वाळु) (क) धा. — जीवन चालविणें; उपजीवन करणें;
जिवंत राहणें.

— वे (वै) (क) ना. — जीवन; संसार; जीवित.

— व (वै) (क) ना. — जीवन; जीवित.

वाळुक (वाळुक) (क) ना. — बालक; कुमार; वाळबलेला
भाजीपाला.

वाळुरि (वाळुरि) (क) ना. — जीवनज्योत; संसारशकट.
वाळुवेण (वाळुवेण) (क) अ. — जीवन घालवण्यासाठी;
जगण्याकरता; जिवंत राहण्याकरता.

(क) ना. — मृतवत् जीवन जगणारा; दैन्य जीवन.

वाळे (वाळे) (क) ना. — केळे; एक मासा.

वाळतन (ळते) (वाळतन [क] रै) (क) ना. — उपजीवन; संसार;
प्रपंच जीवित; प्रयोजन; काम.

वाळतेगेय (वाळतेगेय) (क) धा. — उपजीवन करणें; संसार
चालवणें; लक्ष देणें.

वाळदले (वाळदले) (क) ना. — जीवंतिका; तरवारीचे पातें.

— पिडि (पिडि) (क) धा. — जीवंत धरणें; जीविताला धोका
न आणतां पकडणें.

वाळवासे (वाळवासे) (क) ना. — वंद; खज्ज; युद्ध.

विकरि (विकरि) (अ. दे) ना. — विक्री; विकणें; बाहीर लिलाव;
वेचन.

विकारि (विकारि) (क) ना. — मिकारी; मिशेकरी; याचक;
मीकमाग्या.

विकट्टु (विकट्टु) (क) ना. — अडचण; संकट; पेच; कष्ट;
शृंगापत्ति; खोडा; कवाटा.

विक (क) नासि (विक [क] रै) (क) ना. — भटक्या;
मिशेकरी; अनाथ.

विकळु (ळिके) (विकळु [क] रै) (क) ना. — धाप; उचकी;

धपापा; श्वास निरोध; चाचरेपणा; बोवडी भापा; बोलतांना
लागणें.

विकु (विकु) (क) धा. — बोलतांना लागणें; अडखळत बोलणें;
धापा टाकणें; बोवडे बोलणें.

विककुळि (विककुळि) (क) ना. — वांती; उचकी; ओकारी.

विगड (विगड) (क) वि. — विकट; विचित्र; विघडलेलें; नासलेलें
(क) ना. — विमत्तता; वियोग; पृथकरण; वेगळीक.

विगडिसु (विगडिसु) (क) धा. — विचित्र होणें; विघडणें;
हातचे सुटणें; दूर होणें; विघडवणें; वाईट होणें.

विगि (विगि) (क) धा. — जोरानें बांधणें; बंधन करणें; चोपणें;
आवळून धरणें.

(क) वि. — कठिण; जटिल; अडचणीचें; संकटग्रस्त.

(क) ना. — घट्टपणा; अहंकार; गांभीर्य.

विगित (विगित) (क) ना. — बंधन; चौकट; पक्कड; निबंधन;
टोला; नियमन.

विगु (गुगु) (विगु [गुगु]) (क) ना. — अहंकार; गांभीर्य;
ताडरण; ऐट.

विगुर (विगुर) (क) धा. — भिणें; कंप पावणें; मयभीत होणें;
आश्चर्य करणें.

(क) ना. — मीति; मय; आश्चर्य; विस्मय.

विगुरपरिज (विगुरपरिज) (क) ना. — भयंकर आकाराचा;
भैरव; यम.

विधा, विवे (विधा, विवे) (अ. दे) ना. — जमीनमोजणीचें
परिमाण; विप्रह.

विंक (विंक) (क) ना. — कोरडा अहंकार; खोटी प्रतिष्ठा; गर्व;
जंम.

— गार (गार) (क) ना. — अहंकारी; दोंगी; दंमाचारी.

— गाति (गाति) (क) ना. — सोंगलाडी; दोंगी स्त्री.

विंकण (णि) (णे) (विंकण [क] रै) (क) ना. — पंखा;
व्यजन; सूप.

विंकणमिथि (विंकणमिथि) (क) ना. — सुपासारखे कान
असलेला; गणपति.

विंकु (विंकु) (क) ना. — गर्म; दंम; कपट; फसवणूक;
कुटिलता; वक्रता; दुष्टपणा; अप्रामाणिकत्व.

विंग (विंग) (क) ना. — भुंगार; भुंगा; भ्रमर.

विंगार (विंगार) भुंगार; सुवर्णपात्र; कांचेचें भांडें.

विंगारि (विंगारि) (अ. दे) ना. — मिंगरी; गिरगिरणारी वस्तु;
भोंवरा; पाणफेर; पाणचक्र.

विंगु (विंगु) (अ. दे) ना. — मिंग; चमकणारी वस्तु.

विच्च (विच्च) (क) ना. — मिक्षा; मागणी; याचना; 'तिरुपे'
पहा.

विचचे (विचुचि) (क) ना. - मिश्राटन; मिशुकी; मिकेसाटी
प्रवास; भीक.

विचचत (विचुचड) (क) वि. - विस्तृत; विशाल; रुंद; वाढलेले.
विचचतं (विचुचड०) (क) अ. - बहुतेक; बहुत करून; उत्तम
रीतीने.

विचचणिसु (विचुचणिसु) (क) धा. - विस्तारणें; रुंद करणें;
पोषण करणें.

विचचने (विचुचणै) (क) अ. - घट्टपणें; वेगेवेगें; आवेशेंकरून;
अभिनिवेशपूर्वक.

विचचरि (लि) के (विचुचरि [९] कै) (क) ना. - विस्तार;
आधिक्य; वाढ; वैपुल्य.

विचचरिसु (विचुचरिसु) (क) धा. - विस्तारणें; विवरण करणें;
उघड करणें; फोडून सांगणें.

विचचलिसु (विचुचलिसु) (क) धा. - विस्तार करणें; पोषण
करणें; विवरण करणें; रुंद करणें.

विचचलिके (विचुचलिके) (क) ना. - विस्तार; वाढ; वैपुल्य.
आधिक्य.

विचु (विचुचु) (क) धा. - काढून टाकणें; सोडणें; निसरून
पडणें; सोलणें; सोडविणें; झडणें; सैल करणें; रुंद करणें;
विरळ करणें.

(क) ना. - मिश्र; बौद्ध संन्यासी.

(अ-दे) ना. - विंचु; वृश्चिक.

विचुक (ग) त्ति (विचुचुक [ग] तु) (क) ना. - उपसलेली
तलवार; ग्यानांतून बाहेर काढलेली तलवार.

विचुचे (विचुचु) (क) ना. - मिश्रा; भीक; याचना; वांछ; बंध्या.

विचुचोले (विचुचोले) (क) ना. - उघडलेले पत्र; एक अलंकार.

विज (विज) (क) ना. - समूह; गट; रास; गोकुळ; ब्रज.

विजय (विजय) (क) ना. - विजय; यश; आकांक्षापूर्ति.

विजमाडु (विजमाडु) (क) धा. - दया करविणें; येणें;
आगमन होणें; येण्याची कृपा करणें.

विजयंगेय (विजयंगेय) (क) धा. - चित्त देणें; लक्ष देणें;
कृपा करून येणें; नम्रतेने मागणें.

विजयंगेयसु (विजयंगेयसु) (क) धा. - कृपा करून येणें;
लक्ष देणें; नम्रतेने बोलावून आणणें.

विजण (णिके) (विजण [णिके]) (क) ना. - व्यंजन; पंखा;
वारा बालणारा.

विजमहादेवि (विजमहादेवि) (क) ना. - एक शिवशरणा

विजल (लु) (विजल [लु]) (क) ना. - बाण; शरसंधान;

गौरव; मोठेपणा; गणितज्ञ; भास्कराचार्यांचें जन्मस्थान.

विजु (विजु) (क) ना. - खादाड पक्षी; सत्यानास; नाश.

विजजे (विजजे) (क) ना. - विद्या; वाचन; अभ्यास; चिंतन.

विजजेवल (ळ) (विजजेवल [९]) (क) ना. - विद्वान; पंडित;
गणपति; विनायक.

विजजोदर (विजजोदर) (क) ना. - विद्याधर; देववर्ग; किन्नर;
गणपति.

विजजोदरि (विजजोदरि) (क) ना. - विद्याधरी; अप्सरा;
किन्नरी.

विज (विज) (क) ना. - विंध्य; विंध्याचल.

विटल (विटल) (क) वि. - मोठा; अधिक.

विट्टि (विट्टि) (क) ना. - वृष्टि; व्यक्ति; वेष्ट; एक; विगार;
विष्टी; निःशुल्क मजूर; जबरानें करवलेलें काम.

विट्टिकु (विट्टिकु) (क) धा. - ठेचून मारणें; बुकलणें.

विट्टिर (विट्टिर) (क) धा. - पथारी पसरणें; वसती करणें;
विन्हाड टाकणें.

विट्टीरु (विट्टीरु) (क) ना. - बर्ची; माला; भोसकण्यांचें
हत्यार; ईंट.

विडदि (विडदि) (क) ना. - अंधारुण; पथारी; विन्हाड;
तात्पुरतें वसतिस्थान.

विडय (विडय) (क) ना. - समूह; ढीग; भीड; दाक्षिण्य;
विनय; क्रोध; स्पर्धा; कलह.

विडहु (विडहु) (क) ना. - विश्रांति; मध्यंतर; सुट्टी.

विडा (विडा) (अ. दे.) ना. - पानपट्टी; विडा; तांबूल.

विडार (विडार) (क) ना. - तात्पुरती वस्ती; क्षणिक वास्तव्य;
विन्हाड; बसेरा.

विडाल (विडाल) (क) ना. - मांजर; माजूर; कामी.

विडिडु (विडिडु) (क) वि. - एकटा; एकेक; प्रत्येक;
वेगळाला.

विडिकु (विडिकु) (क) ना. - वेगळे होणें; वियोग; त्याग; रंघ;
फट; चीर.

विडिके (विडिके) (क) ना. - सोडवणूक; उलगडा; विराम;
विश्रांति; वेगळेपणा.

— रांडविडिके (रांडविडिके) (क) ना. - नवरा सोडणारी;
त्यक्तभर्तृका. पतित्यागिनी.

विडिय (विडिय) (क) ना. - दाक्षिण्य; संकोच; भीड;
लाजाळूपणा.

विडिसु (विडिसु) (क) धा. - सोडविणें; सोडेलसें करणें;
विस्तार करणें; चित्र रेखणें.

विडु (विडु) त्यागणें; टाकणें; दूर होणें; कमी करणें;
हिशोबांत न घेणें; वसती करणें; विन्हाड थाटणें.

(क) ना. - विराम; विश्रांति; मध्यंतर; सवलत; विन्हाड.

विडुगडे (विडुगडे) (क) ना. - सुटका; विमोचन; विमुक्ति;
मोक्ष.

विडुगण (विडुगण) (क) ना. — देवता; सर्वसाक्षी; निलिप.
 विडुगे (विडुग) (क) ना. — विराम; विश्रान्ति; मध्यंतर; सट;
 मोकलीक; माफी.
 विडुगेलस (विडुगेलस) (क) ना. — रिकामपणची कामगिरी;
 विश्रान्तीतील उद्योग; पूरक काम.
 विडुगोलु (विडुगोलु) (क) धा. — उलगडणे; अलग करणे;
 वादविणे; ओतणे; फेकणे.
 विडुदले (विडुदले) (क) ना. — खाजरे डोकें; उघडे मस्तक;
 खाजवलेले शिर; बोडकें; विंचरलेले केस; सोडलेली वेणी.
 विडुदि (विडुदि) (क) ना. — मोफत वसतिगृह; धर्मशाळा;
 विन्हाड.
 विडुदिन (विडुदिन) (क) ना. — विश्रान्तीचा दिवस;
 आरामाचा वेळ; रजा; सुट्टीचा दिवस.
 विडुमुडि (विडुमुडि) (क) ना. — खाजवलेले डोकें;
 उघडेबोडकें; विंचरलेले केस.
 विडुमंडे (विडुमंडे) (क) ना. — खाजवलेले मस्तक;
 उघडे डोकें.
 विडुवले (विडुवले) (क) ना. — पक्ष्याचें जाळें; पसरलेले जाळे
 विडुवाय (विडुवाय) (क) ना. — उघडलेले तोंड;
 सोडलेले तोंड; मांडणारे.
 विडुहु (पु) (विडुहु [पु]) (क) ना. — विश्रान्ति; विराम;
 मध्यंतर; अवकाश; सुट्टी.
 विडे (विडे) (क) ना. — लजा; भीड; व्रीडा; संकोच.
 (क) अ. — विशेषकरून; चांगल्या रीतीने; बहुतकरून.
 विडेनोडु (विडेनोडु) (क) धा. — निरीक्षण करणे;
 निहाळून पाहणे; लक्षपूर्वक पाहणे.
 विडेय (विडेय) (क) ना. — भीड; दाक्षिण्य; शक्ति;
 'बलुमे' पहा.
 विडौज (विडौज) (सं) ना. — इंद्र; शचीपति.
 विण (विण) (क) वि. — स्थूल; वजनदार; जाड; पुष्ट; लठ.
 — केचलु (केचलु) (क) ना. — गाईम्हशीची पुष्ट कास;
 सड; अचळ.
 — गोने (गोने) (क) ना. — केळीचा बड.
 विणिते (विणिते) (क) ना. — शक्ति; बळ; सामर्थ्य; कस.
 विणणाण (विणणाण) (क) ना. — विज्ञान; बुद्धिमत्ता;
 टकबाजी; दामिक विनय.
 — गित्ति (गित्ति) (क) ना. — नाटकी बोलणे करणारी;
 दामिक स्त्री.
 विणिणतु (तु) (विणिणतु [तु]) (क) वि. — वजनदार; पुष्ट;
 मोठें; भरलेलें.

विणपु (विणपु) (क) ना. — ओझें; गौरव; पुष्टता; जाडी;
 भरीवपणा; घनता.
 विणिमद (विणिमद) (क) वि. — पसंत पडण्यासारखे; श्रेष्ठ; मोठा;
 पूज्य; मान्यता देण्यासारखे.
 विचने (विचने) (क) ना. — पेरणी; बीजारोपण; बी टाकणे;
 अफवा; लोकवार्ता; जाहिरात.
 विचर (विचर) (क) ना. — विस्तार; प्रसार; रुंदी; वियोग;
 फैलाव; विशालता; विवरण; निरूपण;
 — इसु (इसु) (क) धा. — विस्तारणे; निरूपणे; विवरणे;
 विवेचने.
 विचरिगे (विचरिगे) (क) ना. — सिंहासन; पीठ; आसन; गादी.
 विचि (विचि) (क) ना. — भित; कूड.
 — चित्त (चित्त) र (विचि [चित्त] र) (क) ना. — भिचीचिव;
 भिंतीवर चिकटलेली जाहिरात.
 विचि (चे) ग (विचि [चे] ग) (क) वि. — प्रौढ; जाणता;
 पंडित; विद्वान.
 विचिगे (विचिगे) (क) ना. — पेरणी; बीजारोपण; बी टाकणे;
 प्रकटता.
 विचु (विचु) (क) धा. — पेरणे; बी टाकणे; रुजवणे;
 प्रगट करणे; सर्वांना कळवणे.
 (क) ना. — बी; बीज; दाणे.
 विदुन (विदुन) (क) ना. — विधान; शासन; पूजा; गौरव;
 टोचणी; दारिद्र्य; अतिथी; अभ्यागत.
 विदि (विदि) (क) ना. — विधी; ब्रह्मा; दैव; अदृष्ट; भाग्य;
 नशीब.
 विदिग (विदिग) (क) वि. — दैववादी; दैवावर विश्वास ठेवून
 चालणारा.
 विदिगे (विदिगे) (क) ना. — द्वितीया; पक्षातील दुसरी तिथी.
 विदिर् (क) (विदिर् [रु]) (क) धा. — सोडविणे; उलगडणे;
 सैल करणे; उकरणे; फेकणे; खरवडणे; हलविणे; विखुरणे;
 उघडणे; विस्तारणे; पसरणे; नम्र होणे.
 (क) ना. — बावू; चिवा; कळक; काटेरी झाड.
 विदिर्चु (विदिर्चु) (क) धा. — उलगडणे; सोडविणे; पसरणे;
 रुंद करणे; वावरणे; मिणे.
 विदु (विदु) (क) ना. — विधु; चंद्र; शशी; हत्तीच्या गंडस्थ-
 लाचा मधला भाग.
 (क) वि. — मोठा; रुंद; विस्तृत; पसरलेला.
 विदुगल (लु) (विदुगल [लु]) (क) ना. — दुग्धमणि;
 स्फटिक; चंद्रकांत; अमृत शिला.
 विदुगु (विदुगु) (क) धा. — धार काढणे; दूध पिळणे; गाय,
 म्हैस पिळणे.

विदुर (रु) (बिदुर् [रु]) (क) धा. — सोडविणें; विस्तरणें; फेकणें; उधळणें; 'विदिर्' पहा.

विद (बिदु) (क) वि. — विद; मोकें पाडलेला; वेज पाडलेला; कोरलेला; टोचलेला.

विद्वन (ण) (बिद्वन् [ण]) (क) ना. — आमंत्रण; आवतन; बोलाविणें; निमंत्रण; आतिथ्य.

विद्वि (हु)न (बिद्वि [द्वु] ल) (क) ना. — अतिथी; पाहुणा; आगतुक; आस; नातेवाईक; व्याही.

विद्वद्वि (हु)न (बिद्वद्वि [द्वु] ल) (क) ना. — मेजवानी; समाराधना; निमंत्रण; बोलावणें.

विन्द (बिन्द) (क) ना. — विनोद; आनंदाचा कालक्षेप; संतोष; खेळ; उत्सव; विलास.

—इसु (इसु) (क) धा. — आनंदणें; संतोषणें; खेळणें; क्रीडा करणें.

विणुगु (बिणुगु) (क) वि. — नीच; हीन; खालच्या जातीचा; 'वणगु' पहा.

—नुडि (नुडि) (क) ना. — हीन वचन; दुर्बल; हलकें भाषण; फुसके बोलणें.

विंदलि (ले) (बिंदलि [ली]) (क) ना. — बालक; मनगटी; हंसी.

विंदलु (बिंदलु) (क) ना. — हंस.

विंदिगे (बिंदिगे) (क) ना. — कळशी; घडा; लहान धागर.

विंदु (बिंदु) (सं) ना. — येंव; शून्य; पाण्याचा हौद; खूण; ठिबकण; चांदणी; तारा; गंडस्थळ.

—देव (देव) (सं) ना. — शिव.

—फल (फल) (सं) ना. — मोती.

विन्नगे (ने) (बिन्नगे [नी]) (क) अ. — निःशब्द; नीरव; मौनपूर्वक.

विन्नण (बिन्नण) (क) ना. — विज्ञान; पांडित्य; विद्वत्ता; चापल्य.

विन्नणि (णिग) (बिन्नणि [णिग]) (क) ना. — विज्ञानी; वैज्ञानिक; भौतिकशास्त्र; विद्वान; पंडित.

विन्नप (ह) (बिन्नप [ह]) (क) ना. — विज्ञापना; विनंती; याचना; मागणी.

विन्नयिसु (बिन्नयिसु) (क) धा. — विनंती करणें; मागणी करणें; विनम्रपणें सांगणें.

विन्नवत्तले (बिन्नवत्तले) (क) ना. — विनंतीपत्र; विज्ञापन पत्रिका; मागणीपत्र; अर्ज.

विन्नविसु (बिन्नविसु) (क) धा. — विनवणें; प्रार्थणें; मागणें.

विन्नहमाडु (बिन्नहमाडु) (क) धा. — आदरानें बोलावणें; गौरवपूर्वक भोजनास आमंत्रणें.

विन्नाकल् (बिन्नाकल्) (अ. दे) ना. — गलघतावरील होकायंत्र पेटी.

विन्नाण (बिन्नाण) (क) ना. — विज्ञान; सौंदर्य; शोभा; विलास; आरास.

—गाति, -गिति (गाति, -गिति) (क) ना. — विलासवती; नट्यापट्टा केलेली.

विन्नाय (बिन्नाय) (क) ना. — विनंती; विज्ञापना; निमंत्रण.

विन्पंड (बिन्पंड) (क) ना. — पद्याचा किलबिलाट;

चिवचिव; कंठाला आणणारी किंचाळी.

विन्पंडिसु (बिन्पंडिसु) (क) धा. — कंठाला येणें; पिरपीर

लावणें; कटकट करणें; भिववणें; निंदणें; घसरणें; चिवचिवणें.

विबोक (बिबोक) (क) ना. — धुसफूस; अनावर राग; रुसवा.

विभिषु (बिभिषु) (सं) ना. — प्रवेशोच्छ्र.

विभिस्ता (स्ते) (बिभिस्ता [स्ते]) (सं) ना. — प्रवेशोच्छ्रा.

विभीषण (बिभीषण) (सं) ना. — रावणाचा धाकटा भाऊ.

विंब (बिंब) (सं) ना. — प्रतिरूप; पडछाया; अवतरण; नकल; देह; शरीर; सूर्यमंडल; इंद्रधनु; आकाश; पाऊस; आर्द्रवस्त्र; तोंडलें.

विंबाधरे (बोष्टे) (बिंबाधरे [बोष्टे]) (सं) ना. — तोंडल्या-सारखे लाल ओठ असलेली; सुंदरी.

विंबिसु (बिंबिसु) (क) धा. — प्रतिविंब पडणें; पडछाया येणें; पडवणें; विंबवणें; पडवून देणें; पडसाद घालणें; प्रतिध्वनि येणें; समजूत सांगणें.

विम्मगे (ने) (बिम्मगे [नी]) (क) अ. — चिकटून; लागून; दाटून; घट्टपणें; आवळून.

विम्सु (बिम्सु) (क) ना. — मौन; गांभीर्य; अहंकार; आधिक्य; श्रेष्ठता; मोठेपणा; गर्व; तोंडखीळ.

विय (बिय) (क) ना. — व्यय; खर्च; वेच; दान; उणीव; झीज; उणेपणा; न्यूनता.

वियद (बियद) (क) ना. — व्याध; पारधी; शिकारी.

वियदि (बियदि) (क) ना. — व्याधी; रोग; दुखणें; आजार.

वियळ (बियळ) (क) ना. — व्याळ; सर्प; नाग.

विय्य (बिय्य) (क) ना. — व्यर्थ; खर्च; व्यय; नापीक जमीन; पडजमीन.

विय्यग (बिय्यग) (क) ना. — नातेवाईक; आस; बांधव; परिवार; कुटुंबातील मनुष्य; खर्चिक; उधळ्या.

विर (रि) कु (बिर [रि] कु) (क) ना. — फट; चीर; तडा; विकास; उमलन.

विरडे (बिरडे) (क) ना. — गुंडी; दावें; खीळ; तंबोऱ्याची खुंदी; बूच; 'वेणे' पहा.

विरने (भिरने) (बिरने [भिरने]) (क) अ. — वेगानें; शीघ्रपणें; धाडानें; झटकन.

विरबिरने (बिरबिरने) (क) अ. — झटकन; लौक; त्वरेन.

बिरयि (बि००००) (क) ना. — विरही; वियोगी; दूर राहिलेला प्रेमल पति.

बिरयिनि (बि०००००) (क) ना. — विरहिणी; पतीचा वियोग झालेली स्त्री; वियोगिनी.

बिरयिते (बि०००००) (क) ना. — विरहिता; वियोगिता.

बिर (रु) सु (बि० [रु] सु) (क) वि. — विरस; कठिण; घट्ट; ओवडधोवड.

विराड (बि००००) (क) ना. — विच्छाड; वस्ती; घर.

विरि (बि०) (क) धा. — फाटणे; तडा जाणे; उमलणे; उल्लाडणे; मिणे.

(क) वि. — कठिण; घट्ट; न समजण्यासारखे; गुंतागुंतीचे; अडचणीचे.

(क) ना. — आवळण्याचे साधन; भयाकुलता; भयदृष्टि; संकटग्रस्तता.

— कलु (कलु) (क) ना. — मोठा धोंडा; गोफणीने मारलेला दगाड.

बिरिकु (बि०००) (क) ना. — फट; तडा; चीर; विकास; उमलणे.

बिरिमुगुलु (बि०००००००) (क) ना. — उमलते फूल; कळा; मुकुल.

बिरु (बि००) (क) धा. — मिणे; धाबरणे; कंपित होणे; लटपटणे; थरकाप होणे.

(क) वि. — भयंकर, विकार; मोठे; खडबडीत.

बिरुकु (बि०००) (क) ना. — फट, चीर, तडा, विकास.

बिरुगणे (बि००००) (क) ना. — वजनदार बाण; तीक्ष्ण बाण; मोठा वासा; बांबू.

बिरुगणु (बि०००००) (क) ना. — लाल डोळे; क्रूरनेत्र; वाईट दृष्टि; काकदृष्टि.

बिरुगणके (बि००००००) (क) ना. — वाईट दृष्टि; पापी नजर; मोठी देणगी.

बिरुगालि (बि०००००) (क) ना. — वावटळ; झंजावात.

बिरुगोलु (बि००००००) (क) ना. — तीक्ष्ण बाण; वजनदार बाण; महा शस्त्र; लाठी; सोटा.

बिरुद (बि०००) (सं) ना. — ब्रीद; पदवी; प्रतिष्ठा.

बिरुदनि (बि००००) (क) ना. — मोठा आवाज; कर्कशध्वनि; किकाळी; बांबू.

बिरुदावलि (बि००००००) (सं) ना. — ब्रीदवंक्ति; पदव्यांची ओळ; अनेक प्रशस्तिपत्रे.

बिरुदु (बि००००) (क) ना. — ब्रीद; बिरुद.

— बळे (बळे) (क) ना. — विजयकंकण; मानाचा तोडा; 'कच्चलि' पहा.

बिरुदोरे (बि००००००) (क) ना. — मोठा ओढा; महानाल; महापुरुष; मोठा राजा.

बिरुवु (बि००००) (क) ना. — खडबडीतपणा; काठिण्य; प्राबल्य; आवेश; निष्ठुरता; निर्दयता.

बिरुमळे (क) ना. — अतिवृष्टि; मोठा पाऊस मुसळधार पाऊस.

बिरुवरि (बि०००००) (क) ना. — जोराने पळणे; त्वरेने जाणे; धाई धाईने जाणे.

बिरुवोटलु (बि०००००००) (क) ना. — जोराचा टोला; खरपूस मार.

बिरुसर (बि०००००) (क) ना. — मोठा आवाज; कर्कश स्वर; बांबू; ओरड; किकाळी.

बिरु (री) सु (बि० [रु] सु) (क) वि. — कठीणपणा; घट्टत्व; विरसता; भरीवपणा.

बिरुचु (बि००००) (क) धा. — उलगडणे; सोडवणे; उघडणे; रुंद करणे.

बिरुधण (बि०००००) (क) ना. — आमंत्रण; बोलावणे; आवतण; आतिथ्य; उपचार; सेवा.

बिरुधिग (बि००००) (क) ना. — अतिथी; अभ्यागत; आमंत्रित.

बिरुधु (बि००००) (क) ना. — ना. — मेजवानी; खाना; समारंभ. (क) अ. — पडून.

बिरुधिसु (बि००००००) (क) धा. — विरपिरणे; कंटाळणे; कटकट करणे; भिववणे; निंदणे; धसरणे; चिवचिवणे;

किलबिलाट करणे.

बिरु (बि००) (क) ना. — धनुष्य; कर्मुक; खर्चाची यादी; पट्टी.

बिरु बरुमे (बि००००) (क) ना. — धनुर्विद्यानैपुण्य.

बिरु (बि०) (सं) ना. — भोक; बीळ; रंभ्र; गुहा; ढोली; इंद्राचा धोंडा; उच्चैश्वा.

बिरुवास (बि००००) (सं) ना. — उंदीर; सर्प.

बिरुलि (बि०) (क) धा. — किंमत लावणे; विक्रीला ठेवणे.

बिरुलेशय (बि०००००) (सं) ना. — सर्प; उंदीर; ससा.

बिरुलिदरुवु (बि००००००) (क) ना. — मौर्वी; धनुष्याची दोरी; धनुष्यप्राण.

बिरुपत्रे (बि००००) (क) ना. — बिल्वदळ; वेलपान.

बिरुणि (बि००००) (क) ना. — धनुष्य; सेना.

बिरुलंतर (बि००००००) (क) ना. — बाणाचा टप्पा; बाणफेकीचे अंतर.

बिरुलालु (बि००००००) (क) ना. — धनुर्विद्यानैपुण्य; तिरंदाज; धनुर्धर; नेम मारणारा.

बिरुलु (बि००००) (क) ना. — धनुष्य; खर्चाची यादी.

— गार (गार) (क) ना. — तिरंदाज; धनुर्धर.

— गारिके (गारिके) (क) ना. — धनुर्विद्या; शरसंधान विद्या; बाणप्रयोग; तिरंदाजी.

बिरुलुबेरगु (बि००००००००) (क) ना. — महदाश्चर्य; अहो विस्मय; अत्याचंवा.

बिह्ले (बिह्ले) (क) ना. - बिह्ला; पदक; पैसा.

बिह्लेरेय (बिह्लेरेय) (क) ना. - धनुष्यस्वामी; धनुर्वेद पारंगत; द्रोणाचार्य.

बिह्लेसिग (बिह्लेसिग) (क) ना. - धनुर्धारी; तिरंदाज; बाण मारणारा.

बिह्लेसिगे (बिह्लेसिगे) (क) ना. - शरवृष्टि; बाणफेक.

बिह्लोवज (बिह्लोवज) (क) ना. - धनुर्विद्या शिकवणारा गुरु; द्रोणाचार्य.

बिह्लोज (बिह्लोज) (क) ना. - धनुर्वेद शिकवणारा; उपाध्याय; द्रोणाचार्य; (ओवज (ओज) = उपाध्याय)

बिलव (बिलव) (सं) ना. - बेल; बेलाचें झाड.

बिस (बिस) (क) ना. - पाणी; धुकें; कमलाचा देठ; मृणाल; कमलनाळ.

बिसकंट (बिसकंट) (क) ना. - विषकंट; नीलकंट; शंकर.

बिसगोरळ (बिसगोरळ) (क) ना. - विषकंधर; नीलप्रीव; शिव.

बिसज (बिसज) (सं) ना. - कमल.

बिसजनाभ (बिसजनाभ) (सं) ना. - पद्मनाभ; विष्णु.

बिसजगर्भ (बिसजगर्भ) (सं) ना. - ब्रह्मदेव; कमलोद्भव.

बिसजभव (बिसजभव) (सं) ना. - कमळांत जन्मलेला; ब्रह्मदेव.

बिसजालये (या) (बिसजालये [या]) (सं) ना. - कमला; लक्ष्मी; पद्मालया.

बिसजासन (बिसजासन) (सं) ना. - कमलासन; ब्रह्मदेव.

बिसद (दळ) (बिसद [दळ]) (क) ना. - आश्चर्य; विस्मय; अचंभा; उत्तेजन.

बिसप्रसून (बिसप्रसून) (सं) ना. - कमल; तावर.

बिसरुह (बिसरुह) (सं) ना. - कमल; जलरुह.

—बांधव (बांधव) (सं) ना. - सूर्य.

—चैरि (चैरि) (सं) ना. - चंद्र.

बिसवंद (बिसवंद) (क) ना. - विस्मय; आश्चर्य; अचंभा.

बिससन (बिससन) (क) ना. - मारण; शिरकाण; कंदन; दुखवणें.

बिसाडु (डु) (बिसाडु [डु]) (क) धा. - फेकणें; मिरकाटणें; मिरकावणें, उधळणें; विखुरणें.

बिसि (बिसि) (क) ना. - उष्णता; झळ; ऊर्ज; ज्वर; ताप; क्रोध. कोप.

—कण्ण (कण्ण) (क) ना. - अंगार नेत्र; शिव; जळते डोळे असणारा; उग्रनेत्र.

—कल्लु (कल्लु) (क) ना. - सूर्यकांत.

बिसिनि (नी) (बिसिनि [नी]) (सं) ना. - कमलिनी; कमल.

बिसिल् (लु) (बिसिल् [लु]) (क) ना. - सूर्यप्रकाश; ऊन्ह; उष्णता; संकट.

—कुदुरे, - तोरे (कुदुरे, - तोरे) (क) ना. - ऊन्ह;

मृगजळ; किरण; मरिचिका 'बयलदोरे' पहा.

बिसिलक्कि (बिसिलक्कि) (क) ना. - चक्रवाक पक्षी.

बिसु (बिसु) (क) धा. - उन्हांत घालणें; वाळवणें; जुळविणें; जोडणें.

(क) वि. - कढत; तप्त; उष्ण.

बिसुगण्ण (बिसुगण्ण) (क) ना. - तप्तनेत्र; शिव.

बिसुगदिर (बिसुगदिर) (क) ना. - सूर्य; तपन; उष्णकिरण.

बिसुगे (बिसुगे) (क) ना. - उष्णता; तपमान; शिरकाव; प्रवेश; जोडणी; सारखेपणा; अंबारी; हत्तीवरील चौकी; सायंसहल.

बिसुटंबरि (बिसुटंबरि) (क) धा. - आश्चर्याद्वार काढणें;

मनसोक्त भटकणें; स्वैर संचारणें; पसरणें; फैलावणें.

बिसुडु (डु) (बिसुडु [डु]) (क) धा. - सोडणें; फेकणें; मिरकाटणें; टाकणें; पाठवणें; दाखवणें.

बिसुपु (बिसुपु) (क) ना. - उष्णता; उकाडा; गरमा; ऊन्ह.

बिसुवंद (बिसुवंद) (क) ना. - विस्मय; आश्चर्य; नवल.

बिसुसुय्यु (बिसुसुय्यु) (क) धा. - दुःखानें सुस्कारा सोडणें; उष्ण श्वास टाकणें.

बिसुळ (बिसुळ) (क) धा. - मिरकावणें; वाटेल तसें फेकणें.

बिह (बिह) (क) ना. - व्यूह; सैन्याची विशिष्ट रचना.

बिळ (लि) लु (बिळ [लि] लु) (क) ना. - बडाची पारंभी; आंगठुक मुलें; सुकलेलें पान.

बिलिळु (लु) (बिलिळु [लु]) (क) धा. - पांढरें होणें; सफेद करणें.

बिलिडु (बिलिडु) (क) ना. - पांढरा रंग; शुभ्रवर्ण; सफेती.

बिलिळुपु (बिलिळुपु [लु]) (क) ना. - पांढरे कोड; चर्मरोग; शुभ्रता; चांदी फुटणें.

बिलिवेलु (बिलिवेलु) (क) ना. - चंद्रिका; चांदणें.

बिलुवक्कि (बिलुवक्कि) (क) ना. - बगळा; बदक; पारवल;

कवूतर.

बिल्लकडि (बिल्लकडि) (क) ना. - आश्चर्य; भय; घाबरेपणा; भ्रम.

बिल्लके (बिल्लके) (क) ना. - भिक्षा; भिक्षुकी; पतन.

बिल्लितने (बिल्लितने) (क) ना. - लावणी; पेरणी; बीजारोपण.

बिल्लु (बिल्लु) (क) धा. - पेरणें; लावणी करणें; बी घालणें.

बिल्लवक्क (बिल्लवक्क) (क) ना. - शुक्लपक्ष; शुद्धपक्ष; चांदणी पंधरवडा.

बी (बी) (क) धा. - संपणें; संपविणें; झिजणें; नाहीसें होणें; रिकामें पडणें; व्यर्थ होणें.

बीकलु (बीकलु) (क) ना. - गाळ; चाल; शेवटी राहिलेलें; निरुपयोगी वस्तु.

बीग (बीग) (क) ना. - आत; नात्याचा; व्याही; कुलप.

वीगमुद्रे (७१८८००००) (क) धा. — कुल्लू मोहोर करणें; सीलबंद करणें; शिकामोर्तव करणें.

वीगिनि(त्ति) (७१८८ [३]) (क) ना. — आस स्त्री; सासरची स्त्री.

वीगिबेरे (७१८८००) (क) धा. — माजणें; मस्तीला येणें; फुगणें; गर्विष्ठ होणें.

वीगु (७१८८) (क) धा. — भरणें; भरून घेणें; फुगणें; सुजणें; गर्व वाहणें; अहंकारी होणें; हटणें; पाय मानें घेणें; हर्षभरित होणें; स्थूल होणें.

वीगुबेरे (७१८८०००) (क) ना. — पूर्णचंद्र; पौर्णिमा.

वीज (७१८८) (सं) ना. — बी; दाणें; बियाणें; पेरणी; नाटकांतील कथारंभ भाग; पुंस्त्व.

— कौश (७१८८) (सं) ना. — वीर्यकौश; अंड; बीजाशय.

वीजक (७१८८) (सं) ना. — पुंसाग वृक्ष; महालुंगाचें झाड.

वीजमंत्र (७१८८०००) (सं) ना. — प्रणवमंत्र; ओंकारमंत्र.

वीजवाक्य (७१८८०००) (सं) ना. — मुख्य गोष्ट; सारांश;

बोलण्याचा आशय; मथितार्थ.

वीजाक्षर (७१८८०००) (सं) ना. — ॐ; प्रणवाक्षर.

वीजावाप (७१८८०००) (सं) ना. — पेरणी; बीलावणी; बीज टाकणें.

बीडार (७१८८००) (क) ना. — तात्पुरती वसती; जमीन.

बीडि(डे) (७१८८ [३]) (क) ना. — भेग; जमिनीतील फट.

बीडिके (७१८८) (क) ना. — तात्पुरती वसती; बिन्हाड;

ठिकाणा; स्थान.

बीडु (७१८८) (क) ना. — वस्ती; घर; एक लोह प्रकार; रास;

समूह; त्याग; नाश; सोडवणूक; दिवाळे; पडजमीन; पाळी.

— बिडु (७१८८) (क) धा. — बिन्हाड करणें; उतरणें;

जगून राहणें; निभावणें; तळ टोकणें.

बीडुगलह (७१८८०००) (क) ना. — गृहकलह; अंतःकलह;

घरचे भांडण; भाऊबंदकी.

बीडुगणिके (७१८८०००) (क) ना. — नजराणा; राजोपहार;

राजाला दिलेली देणगी.

बीडुबेंकि (७१८८०००) (क) ना. — युद्धाग्नि; शिविराग्नि;

(camp; fire) शिविराग्निपुढील कार्यक्रम.

बीडे (७१८८) (क) ना. — भेग; जमिनीतील फट; धरणीचा तडा.

— परि (७१८८) (क) धा. — भेग पडणें; फट सुटणें; तडा जाणें.

बीडेवण (७१८८०००) (क) ना. — पाडाला आलेले फळ.

बीणे (७१८८) (क) ना. — बीणा; बीन; तंतुवाद्य.

बीत (७१८८) (क) वि. — स्थूल; जाड; भरलेले; विकसित; व्यर्थ; नष्ट.

बीतु (७१८८) (क) अ. — संपून; आटोपून; शेवटास जाऊन.

(क) ना. — वैयर्थ्य; समारोप.

बीदि (७१८८) (क) ना. — गल्ली; रस्ता; दिशा; आश्रय.

— मगु (७१८८) (क) ना. — पोरका; परदेशी; आईबाप नसलेला.

बीदिवणिज (७१८८०००) (क) ना. — फेरीवाला; गळोगल्ली फिरून व्यापार करणारा; फिरस्ती व्यापारी.

बीदिवरि (७१८८००) (क) धा. — स्वैर फिरणें; स्वेच्छेनें पळणें; स्वैर वाहत जाणें; भिरकाटणें.

बीदिबेण (७१८८०००) (क) ना. — अनाथ शव; वेवारशी प्रेत; निराश्रित मृत.

बीभत्स (७१८८००) (सं) वि. — किडसवाणें; जुगुप्सा उत्पन्न करणारें; ओकारी आणणारें; नवरसपैकी एक रस.

बीभत्सु (७१८८००) (सं) ना. — युद्ध नियम पाळणारा अर्जुन.

बीय (७१८८) (क) ना. — व्यय; खर्च; वेच; बापराची वस्तु; निष्प्रयोजन.

(सं) ना. — अमृत; तांदूळ; भात; आहार.

बीर (७१८८) (क) धा. — प्रगट करणें; उचकणें; हूल उठवणें; कंडी पिकवणें; अफवा पसरवणें.

बीर (७१८८) (क) ना. — वीर; वीर्य; वीरता; पराक्रम; शौर्य; शूर; धीर; धारिष्ठ; धैर्यवान.

बीरवरे (७१८८००) (क) ना. — युद्धांतील रणवाद्य; भेरी; नगारा

बीरु (७१८८) (क) धा. — प्रगट करणें; जाहीर करणें; फेकणें;

पसरणें.

बीवर् (७१८८) (अ. दे) ना. — जमीन व पाणी यांचेर संचार करणारा एक प्राणी. (याच्या केसाच्या टोप्या करतात.)

बीवु (७१८८) (क) ना. — (क) ना. — चर्म; कातडे; स्वयंपाकाचें माडे; पुरुष.

बीसणिके (७१८८००) (क) ना. — पंखा; व्यजन; बारा घालण्याचें साधन.

बीसर (७१८८) (क) ना. — अंत; शेवट; नाश; विध्वंस.

बीसाडु (७१८८००) (क) धा. — भिरकाटणें; भिरकावणे; फेकणें; उधळणें; त्यागणें; टाकणें.

बीसालु (७१८८००) (क) ना. — मोठ्या व्यक्तित्वाचा मनुष्य;

थोर पुरुष.

बीसु (७१८८) (क) धा. — दळणें; पीठ करणें; हलणें; हलविणें; बारा लागेल असा झोका देणें; मागेपुढें हलणें; शस्त्र फेकून मारणें.

(क) वि. — लांब; रुंद; विस्तृत.

— कालु (७१८८) (क) ना. — लांब अंतराचें पाऊल; टांग; टांग; लांब पावलाची चाल; वेगाची गति.

— बले (७१८८) (क) ना. — मासे पकडण्याचें जाळें; मृग पकडण्याचा फासा.

बीळ (ळ) (बीळ [ळ]) (क) धा. - जमीनदोस्त करणे; स्थानभ्रष्ट करणे; भवत होणे; घसरून पडणे; खालच्या पायरीला येणे.

(क) ना. - पतन; विनाश; अयोग्यता; हीनता; आशा; व्यर्थपणा.

बीळ (ळ) (बीळ [ळ]) (क) ना. - पारंबी; लोंबती मुळे; टापीची मुळे ('बीर' घातूचे भावकृत रूप.)

(क) अ. - जाहीर करून; पसरवून; प्रगट करून.

बीळकेडे (बीळकेडे) (क) धा. - जमीन पड पाडणे; शेत नासणे; मारपीट करून लोळवणे.

बीळडिगे (ळुडे) (बीळडिगे [ळड]) (क) ना. - पारोस वस्त्र; एकदा नेसून सोडलेले वस्त्र; न धुतलेले जुने वस्त्र.

बीळवचन (बीळवचन) (क) ना. - काव्याकूट; बाष्कळ वडवड; अश्लील बोलणे; व्यर्थ गप्पा; चकाट्या.

बीळवेण (बीळवेण) (क) ना. - मृतवत् पडणारा; सेव्याचे सोंग करणारा; मृतप्राय.

बीळकोडु (बीळकोडु) (क) धा. - सामारें जाणे; गौरवानें पाठवणी करणे.

बीळकोळ (ळळ) (बीळकोळ [ळळ]) (क) धा. - स्वागत करणे; प्रार्थिणे; सहज फेरी मारणे; फिरायला निघणे.

बीळतर् (रु) (बीळतर् [रु]) (क) धा. - खाली पडणे; पडून राहणे.

बीळमाडु (बीळमाडु) (क) धा. - वेड लावणे; मुलवणे; शोभवणे; सौंदर्य आणणे.

(क) ना. - पडकें घर; डळमळित घर.

बुकिटु (बुकिटु) (क) ना. - बुका; अवीर; काळ्या रंगाची सुवासिक बुकणी.

बुग (गु) डि (बुग [गु] डि) (क) ना. - स्त्रीच्या कानांतील दागिना; अखंड सौभाग्यचिन्ह; बुगडीकाठ.

बुग (गु) रि (बुग [गु] रि) (क) ना. - भोंवरा; भिंगरी; खेळणे.

बुगिलु (बुगिलु) (क) ना. - जाळाची फुरफुर; भय; भीति; गर्भगलितता; गाळण. दिड्मूढता.

बुगे (बुगे) (क) ना. - शरा; कारंजा; पाण्याची उसळी; उत्रेक; 'उठी' पहा.

बुजपत्र (बुजपत्र) (क) ना. - भूर्जपत्र; भूर्जवृक्षाचे पान.

बुड (बुड) (क) ना. - तळ; खालचा भाग; बूड; आदि; आरंभ; पाया; पाऊल.

बुडकटु (बुडकटु) (क) ना. - मूळ; वंशारंभ; कुलपुरुष; जनांग; संतति.

बुडकि (गि) त्ता (बुडकि [गि] त्ता) (क) ना. - समूळ उच्चाटण; उत्पादन; निर्मूलन; तळपट.

बुडबुडिके (बुडबुडिके) (क) ना. - कुडबुडे; कुडबुडे बाळगणारा जोशी.

बुडुमेळ (बुडुमेळ) (क) अ. - उलटापलट करून; व्युत्क्रम करून; खालचे वर करून.

बुत्ति (बुत्ति) (क) ना. - भुक्ति; खाद्यपदार्थ; दहीभात; पाथेय; शिबोरी; पापपुण्याचें गाठोडें.

—बुळ (बुळ) (क) ना. - शेणकिडा; खतांतील किडा.

बुदणि (लि) के (बुदळी [लि] के) (क) ना. - तेलाची बुदली; चामड्याची बुदली; चर्मपात्र.

बुदलिगे (गिगे) (बुदळी [लि] गे) (क) ना. - बुदला; चर्मपात्र; पखाल.

बुद्ध (बुद्ध) (सं) वि. - ज्ञात; जागृत; ज्ञानी.

(सं) ना. - विद्वान; पंडित; भगवान् बुद्धदेव.

बुद्ध (बुद्ध) (सं) ना. - बुद्धबुद्धा; फेस.

बुध्या (बुध्या) (सं) अ. - बुद्धिपूर्वक; हेतुत; उद्देशानें.

बुद्धि (बुद्धि) (सं) ना. - ज्ञान; समाज; जागृति; निरीक्षण; विमर्श; तर्क; कल्पना;

—केंडि (केंडि) (क) वि. - निर्बुद्ध; मतिमंद; मोळसट; अज्ञ.

—पूर्वक (पूर्वक) (क) अ. - उद्देशपूर्वक; सुदाम;

जाणूनबुजून; आवजून.

—बल (बल) (सं) ना. - ज्ञानशक्ति; बुद्धिबळाचा खेळ.

—भ्रंश (भ्रंश) भ्रम; वेड; चळ.

—भ्रष्ट (भ्रष्ट) (सं) वि. - वेडा; भ्रमिष्ठ; माथेफिरू; खुळा.

—वंतिके (वंतिके) (क) ना. - जाणतेपणा; कौशल्य;

नैपुण्य; समजूत; बुद्धिमानता.

—वाद (वाद) (सं) ना. - समजावणी; ज्ञानदान; पढवणूक.

बुध (बुध) (सं) ना. - विद्वान; पंडित; बृहस्पतिपुत्र; बुधग्रह; जाणीव; ज्ञान.

बुधरत्न (बुधरत्न) (सं) ना. - पंडितरत्न; पाच रत्न; मरकत.

बुध्न (बुध्न) (सं) ना. - भांड्याचा तळ; बूड; बुंधा; झाडाचा खालचा भाग.

बुनुगु (बुनुगु) (अ.दे.) ना. - मागाची बाजू; पार्श्वभूमी; छोट्या परिवार; प्रभावळ; बाजारबुणगे.

बुंदु (बुंदु) (अ. दे.) ना. - काफीचें बीं; तळलेले धान्य.

बुन्या (निया) दि (बुन्या [निया] दि) (अ.दे.) वि. - प्राथमिक; पूर्वकाळचे; मागील.

(अ.दे.) ना. - पाया; आधार; आश्रय; मूळ रचना; पंचांग.

बुभुक्षा (क्षे) (बुभुक्षा [क्षे]) (सं) ना. - भूक; क्षुधा; हवेचें वाटणे; आवश्यकता; अनुभवाची आतुरता.

बुभुक्षित (बुभुक्षित) (सं) वि. - भुकेला; अनुभवातुर; खाण्याची इच्छा असलेला.

बुभुक (बुभुक) (सं) ना. - घोर; बड; गुच्छ; कुंचला.
 बुभुग (बुभुग) (क) ना. - फेस; फसफस; बुरबुरा.
 बुभुगल (बुभुगल) (क) ना. - भाजलेले तांदुळ; चुरसुरे;
 तुराट्या; काबळकाट्या; 'पुगल' पहा.
 बुभुज (बुभुज) (क) ना. - कित्याचा बुरुज; तटाचा डेरा.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) ना. - बुरुड जातीची स्त्री; बुरड्या,
 बुरड्या विकणारी.
 बुभुंति (डे) (बुभुंति [डे]) (क) ना. - गोल पोकळ वस्तु;
 गोलवस्तु; पोहण्याचा भोपळा; बुडी; असत्य पोकळ भाषा.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) ना. - सुरळी; गुंडाळी; दिवा ठेवण्याची
 तिकटी; टाणवई.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) ना. - माती; राड; चिखल.
 बुभुंति (बुभुंति) (अ-दे) ना. - गाणारा पक्षी; मैना;
 एक तंतुवाद्य.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) ना. - (बुभुंति) (क) धा. -
 पीळ भरणे; उत्तेजन देणे; हुरूप भरणे; उत्साहित करणे;
 स्तुती करणे; बनविणे; हरमण्याच्या झाडावर चढवणे.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) ना. - उत्तेजन; उत्साह; हुरूप; उमेद;
 आधिक्य; वैपुल्य.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) ना. - भवरा; भोवरा; भिंगरी.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) ना. - भूमि; भूलोक; भूमीवर.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) ना. - फुसफुसणे;
 सुसुसुणे; फुत्कारा सोडणे.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) ना. - झाकण; नजरबंदी;
 बंधना; जादू; जादूगार; हस्तचालपत्य; हातचलाखी.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) ना. - दिखाऊ प्रेम; लबाडीचे
 वर्तन.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) ना. - भूत; पिशाच; प्राणी; भयंकरपणा.
 -बुडि (बुडि) (क) धा. - भूत लागणे; बाधा होणे;
 -बुडु (बुडु) (क) धा. - मद उतरणे; मस्ती जिरणे.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) ना. - दांडगाई; धससुसळेपणा; ढोंग;
 सोंग; बहाणा.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) ना. - बंडपणा; धांगडधिंगा; दांडगाई;
 निर्लज्जता.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) ना. - उद्धटपणा; निलाजरेपणा.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) धा. - निर्लज्ज बोलणे; दमदाटी देणे;
 दांडगाईचे बोलणे.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) ना. - राख; भस्म; विभूति; राखेचा रंग.
 -कुंबळ (कुंबळ) (क) ना. - कोहाळा; एक जातीचा
 भोपळा.

बुभुंति (बुभुंति) (सं) ना. - भूति; ऐश्वर्य; संपत्ति; पदवी; उत्पादन;
 प्राप्ति.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) ना. - शास्त्राची वृक्ष; सावरीचे झाड.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) ना. - सुदै; जमीन; भूमी; पृथ्वी.
 बुभुंति (बुभुंति) (अ-दे) ना. - भूस; कोंडा; धान्यतूस;
 टरफल; निरुपयोगी वस्तु.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) ना. - भूषण; अलंकार; सौंदर्याचे मूळ;
 योग्यता; सौंदर्य.
 बुभुंति (बुभुंति) (सं) ना. - हत्तीचे ओरडणे; गर्जना.
 बुभुंति (बुभुंति) (सं) वि. - वर्धित; वाढलेले; हत्तीचे डकरणे.
 बुभुंति (बुभुंति) (सं) ना. - बुंद; समूह; गट.
 बुभुंति (बुभुंति) (सं) ना. - देवता; अमर; देव.
 बुभुंति (बुभुंति) (सं) ना. - बुंदा; तुळस; जलधराची पत्नी
 बुंदावन (बुंदावन) (सं) ना. - तुळशीची बाग; बुंदावन
 क्षेत्र; समाधी; तुळशीकटा; तुळशीचे झाड.
 बुभुंति (बुभुंति) (सं) वि. - मोठा; विशाल.
 -काय (काय) (सं) ना. - भीमदेह; विष्णू देह.
 बुभुंति (बुभुंति) (सं) ना. - पांघरुण; प्रावरण; झाकण
 बुभुंति (बुभुंति) (सं) ना. - एक प्रसिद्ध
 उपनिषद्
 बुभुंति (बुभुंति) (सं) ना. - महारथी; रुद्र; शिव.
 बुभुंति (बुभुंति) (सं) ना. - नपूंसक वेषधारी
 अर्जुन.
 बुभुंति (बुभुंति) (सं) ना. - गुरु; देवगुरु; पंडित; ज्ञानी.
 एक नक्षत्र.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) अ. - आश्चर्य वाटण्यासारखे; झटकन;
 अकस्मात्.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) ना. - नवल; आश्चर्य; विस्मय.
 -बेरगु (बेरगु) (क) ना. - अत्याश्चर्य. चकितता.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) ना. - परिताप; दुःख; जखम; अनुताप.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) ना. - भय; आश्चर्य; भयचकितता;
 विस्मय.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) धा. - भिणे; हदरणे; कांपणे;
 घाम सुटणे; अवाक् होणे; चकित होणे.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) वि. - ऊन; तप्त; गरम.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) ना. - तपन; विस्तव; जाळ;
 ज्वलन.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) धा. - सोबतीने जाणे; बरोबर जाणे;
 संगतीने जाणे; पाठपुरावा करणे; पाठिंबा देणे.
 बुभुंति (बुभुंति) (क) अ. - पाठीकडून; माग हून; नंतर;
 पाठीमागून.

वेंगदिर (रु) (बिंगदिर [रु]) सूर्य; तप्तकिरण.

वेंगरे (बिंगरी) (क) ना. - सागरतीरावरील वाळवंट;

समुद्रकिनारा.

वेंगाडु (बिंगाडु) (क) ना. - उष्णप्रदेश; पाणी व सावली नसलेला प्रदेश.

वेंगापु (बिंगापु) (क) ना. - पाठ पुरावा; पाठिंबा; अंगरक्षण; संरक्षण.

वेंगाल (बिंगाल) (क) ना. - उन्हाळा; वसंतमास.

वेंगावळु (बिंगावळु) (क) ना. - पाठ पुरावा; पाठिंबा.

वेंगोडु (बिंगोडु) (क) धा. - पाठ दाखवून पळणे; खुदातून पळ काढणे; नपुंसकाप्रमाणे पाठ फिरवणे.

वेंगोलु (रु) (बिंगोलु [रु]) (क) धा. - पाठीमागून येणे;

पाठी लागणे; अनुसरणे; पुढे घालवून येणे. बरोबर येणे.

वेंगोलु (बिंगोलु) (क) ना. - अग्न्यस्त्र; जळते बाण.

वेच (बेच्) (क) ना. - बुजगावणे; बागुल; बुजग बाहुलें.

वेच्चगे (ने) (बेच्ग [ने]) (क) अ. - उवदारपणे; उव लागण्यासागळे.

वेचंते (बेच्चंते) (क) अ. - तापल्याप्रमाणे; स्थिरपणे.

वेच्चर (बेच्चर) (क) ना. - घाई; त्वरा; वेग; घाबरेपणा; भ्रम; आश्चर्य.

वेच्चरिसु (बेच्चरिसु) (क) धा. - घाई करणे; गडबड करणे; भ्रमाने तोल सुटणे.

वेच्चळिसु (बेच्चळिसु) (क) धा. - त्वरा करणे; गोंधळणे; लगबगणे.

वेचु (बेच्) (क) धा. - भय वाटणे; घाबरणे; चकित होणे; विस्मय पावणे.

वेचुनीर (रु) (बेच्चुनीर [रु]) (क) ना. - गरम पाणी; तापलेले पाणी; मीतिनिवारक लोहाचे पाणी.

वेज (बेच्) (क) ना. - वैद्य; आसव देणारा.

वेज्जर (बेच्ज) (क) ना. - मीति; भय; थरकाप.

वेजे (बेच्जे) (क) ना. - पांखराची पिलें; किलबिल; विवचिवाट.

वेचे (बेच्चे) (क) ना. - जलस्रोत; ओहोळ; तळें; सरोवर; पाझर; पाण्याचे भंडें; दाताळें; शेतीचे अवजार; मांगीरें.

वेड (बेड) (क) वि. - मोठा; महान.

(क) ना. - टेकडी; पर्वत; गिरी.

वेडने (बेडने) (क) अ. - निबर होऊन; कठिणपणे;

ओवडघोवड होऊन.

वेडवेने (बेडवेने) (क) ना. - डोंगरपेट; वणवा; दावांसि; पर्वतावरील आग.

वेडवेसगे (बेडवेसगे) (क) ना. - भर उन्हाळा; ऐन उकाड्याचा काळ.

वेडवगे (बेडवगे) (क) ना. - महाशुभ; हाडवैरी; दुष्मन.

वेडवगेय (बेडवगेय) (क) ना. - पर्वत; शुभ; इंद्र;

वेडि (बेडि) (क) ना. - भेट; संदर्शन; संधान; सुत; मीलन; निबर वस्तु.

वेडितु (बेडितु) (क) वि. - कठिण; निष्ठुर; टेकडी.

(क) ना. - मोठेपणा; निबरता; विशालत्व; घट्टपणा.

वेडिवेनक (बेडिवेनक) (क) ना. - पुष्कळ पाय असणारा प्राणी; गोम; धोण.

वेडु (बेडु) (क) धा. - मारणे; चोपणे; वी रुजणे; वी लागणे.

(क) ना. - गिरी; पर्वत; हाताचे बोट.

वेडग (इंग) (बेडग [इंग]) (क) वि. - ढोंगी; विलासी;

ऐटबाज; पोपाखी.

—इरिव वेडग (इरिववेडग) (क) ना. - जाळ्यांत पकडून मारणारा.

वेड (डं) गि (बेड [डं] गि) (क) वि. - लोंगाडी.

साजशृंगार करणारी; ऐटबाज; चंगीभंगी.

वेड(डं)गु (बेड [डं] गु) (क) ना. - सोंग; अवडंबर;

विलास; डौल; तोरा; ऐट.

वेणचि (चु) (बेणचि [चु]) (क) ना. - धारेचा पांढरा दगड.

वेणळतिने (बेणळ [च] तिने) (क) ना. - निर्मळता; स्वच्छता; तांदूळ; सफेत तांदूळ.

—अकि (अकि) (क) ना. - पांढरे तांदूळ; न शिजवलेले तांदूळ.

वेणे (बेणे) (क) ना. - खील; वूच; खुंटा; मजबुतीचे साधन.

वेणगेगळ (बेणगेगळ) (क) ना. - नवनीतचोर; लोणी चोरणारा; कृष्ण; मांजर.

वेणगे (बेणगे) (क) ना. - लोणी; नवनीत.

वेंडागु (बेंडागु) (क) धा. - अति श्रम करणे; थकणे; कष्ट पडणे; वाळणे; मरणे; नित्राण होणे; शक्तिपात होणे.

वेंडु (बेंडु) (क) वि. - शुद्र; पातळ.

(क) ना. - निस्तेजता; निस्सारता; भंड;

हलकेपणा; वेंडरोग.

वेंडुमरळ (बेंडुमरळ) (क) धा. - जडत्व येणे; क्षीण होणे.

(क) ना. - भंडाचे फूल; भेडीचे फूल.

वेते (बेडे) (क) ना. - व्यथा; चिता; दुःख; दुखणे.

वेत्त (बेडु) (क) ना. - वेत; वेत्र; छडी; चिवाटी.

वेत्तले (बेडुले) (क) ना. - नम्र; दिर्गबर; वस्त्रविहीन; विवस्त्र.

वेद(दे) (बेद [दे]) (क) वि. - उनऊन; उष्ण.

वेदकु (बेदकु) (क) धा. - हुडकणे; विचार करणे; ओरवडणे; बोचकारणे; टपली मारणे; चावणे.

वेदंटे (वेदंटे) (क) ना. — गीतरचना; पद; काव्याची पद्यपद्धति.

वेदरुट्टु (वेदरुट्टु) (क) धा. — भिबवून पळविणें; घाबरवून पाठवणें.

वेदरु (वेदरु) (क) धा. — भेदरणें; भिणें; घाबरणें; थरकाप होणें.

(क) ना. — बुजगावणें.

वेदे (वेदे) (क) ना. — हंगाम; पेरणीचा समय; घात; मद; स्त्रीपुरुष संयोग; ऋतुसमय; उष्णता.

वेनक (वेनक) (क) ना. — सपाट धोंडा; पाटा; गणपति; विनायक.

वेंतर (वेंतर) (क) ना. — धनपिशाच; धनावरील भूत; व्यंतर.

वेन्नट्टु (वेन्नट्टु) (क) धा. — पाठिवा देणें; पाठलाग करणें; तडीपार होईतो पिच्छा पुरवणें; पिटाळणें; सीमापार पळविणें.

वेन्नने (वेन्नने) (क) अ. — पाठीमागें; मागच्या बाजूस;

अविश्रांत; न थांबतां.

वेन्नमेले (वेन्नमेले) (क) अ. — तदनंतर; पश्चात्; त्याउप्पर.

वेन्नहिंदे (वेन्नहिंदे) (क) अ. — अनुसरून; अनुकृत्वा;

अनुसृत्य; जन्मल्यानंतर.

वेन्नारे (वेन्नारे) (क) अ. — लागलीच; पाठोपाठ; मागोमाग.

वेनीरु (वेनीरु) (क) ना. — ऊन पाणी; गरम पाणी.

वेन्नुकट्टु (वेन्नुकट्टु) (क) धा. — पाठपुरावा करणें; आधाराला उभें राहणें.

वेन्नुबाळु (वेन्नुबाळु) (क) धा. — शरण जाणें; आश्रय घेणें; सामोरे जाणें.

वेन्नुहत्तु (वेन्नुहत्तु) (क) धा. — पाठलाग करणें; पाठी लागणें; पाठपुरावा करणें.

वेन्नुलु (वेन्नुलु) (क) ना. — पाठीचा कणा; आधार; पाठिवा; स्थैर्य; दृढता.

वेण्ण (वेण्ण) (क) वि. — मिणारा; वेणुद्ध; वेमान; मूढ; दचकणारा.

वेण्णु (वेण्णु) (क) ना. — मूढता; खुळेपणा; घाबरुंढी; वेमानता.

— तक्कडि (तक्कडि) (क) ना. वि. — वेतालपणा; बुद्धीचा तोल सुटलेला.

वेन्नने (वेन्नने) (क) अ. — माजूत; मस्तीनें; अहंकारानें.

वेन्नर (वेन्नर) (क) ना. — भय; कोलाहल; गडबड; गोंधळ.

वेन्नरिसु (वेन्नरिसु) (क) धा. — भय दाखवणें; गोंधळ माजवणें; भिबविणें;

वेन्नळे (वेन्नळे) (क) ना. — भय; घाबरपणा; गोंधळ; कळवळा; वेमानता.

वेन्नेरु (वेन्नेरु) (क) ना. — अति नवल; अहो आश्चर्य; अचाटपणा.

वेमरु (वेमरु) (क) धा. — भीतीनें घाम फुटणें; घाबरणें.

(क) ना. — घाम; स्वेद; धर्म.

— सुरिसु (सुरिसु) (क) धा. — कष्ट करणें; अंग मोडून काम करणें.

वेमरु (वेमरु) (क) ना. — घाम गाळणें; घाम सुटणें; घामेजणें.

वेमे (वेमे) (क) ना. — भ्रम; विस्मय; आश्चर्य; घडपड; आशा. (क) धा. — घाम येणें; शरीराचें पाणी पाणी होणें.

वेन्नु (वेन्नु) (क) धा. — बरोबर येणें; पाठी लागून येणें; पावलावर पाऊल ठेवणें.

वेन्नु (वेन्नु) (क) धा. — पाय मागें घेऊन पळणें; युद्धांतून पळ काढणें.

वेन्नु (वेन्नु) (क) ना. — सहाय्य; पाठिवा; पाठपुरावा; उत्तेजन; आधार; आश्रय.

वेन्नु (वेन्नु) (क) ना. — अनुयायी; बरोबर येणारा.

वेन्नु (वेन्नु) (क) धा. — पाठपुरावा करणें; बरोबर येणें; अनुसरणें; पाठी लागून येणें.

वेन्नु (वेन्नु) (क) धा. — पाठी लागणें; आश्रय घेणें; शरण जाणें; आश्रयाला जाणें.

वेन्नु (वेन्नु) (क) धा. — पाय मागें घेणें; मदत टाळणें.

वेन्नु (वेन्नु) (क) धा. — आश्रयाला जाणें; आश्रय घेणें.

वेन्नु (वेन्नु) (क) ना. — फोफाटा; झगरा; गरम राख.

वेरके (वेरके) (क) ना. — मिश्रण; मिसळ; विसाण; जमवणी; चुसडपट्टी.

वेरु (वेरु) (क) ना. — विस्मय; आश्चर्य; अचंभा; मतिभ्रम; गडबड; त्वरा; दाक्षिण्य; भीड.

— आगु (आगु) (क) धा. — दिङ्मूढ होणें; चकित होणें; मतिभ्रम होणें.

वेरु (वेरु) (क) ना. — रास; मिश्रण; मिसळ; भेळ; समूह.

वेर (वेर) (क) धा. — चिमटणें; चिमटा काढणें; खाजवणें; ओरखडणें; 'परचु' पहा.

वेरु (वेरु) (क) ना. — शिकार.

वेरु (वेरु) (क) ना. — टपलीमार; ठेच; ठेचणी.

वेरु (वेरु) (क) अ. — मिसळून; 'वेरे' धातूचे कृदंत.

वेरु (वेरु) (क) ना. — अंगुली; बोट; शेवट.

— मुरि (मुरि) (क) धा. — बोटे मोडणें; चडफडणें; शाप देणें; अहित इच्छणें.

वेरसु (वेरसु) (क) धा. - मिसळणें; मिश्रण करणें.

(क) अ. - सहित; एकूण.

वेरे (वेर) (क) धा. - प्रवेशणें; मिळणें; एक होणें; मिसळणें; घट्ट होणें; कोरडे होणें; अहंकार बाळगणें.

—के, इके (कै, कै) (क) ना. - मिश्रण; मिळवणी;

मिसळणी; एकी.

वेरेदु (वेरिदु) (क) अ. - मिसळून; मिळवून.

वेरेसु (वेरिसु) (क) धा. - रममाण होणें; संभोगणें.

वेरेसेडे (वेरिसेडे) (क) धा. - मिणें; धसका बसणें; भय खाणें.

वेरु (वेरु) (क) धा. - भिवविणें; घाबरवणें; गोंधळणें; आश्चर्य करणें.

(क) ना. - भय; आश्चर्य; बुजगावणें.

—नीरु (नेरु) (क) ना. - भीतिनिवारक पाणी;

‘ओकुळि’ पहा.

वेले (वेर) (क) ना. - क्रय; मोल; किंमत.

वेलेवेणु (वेरिवेणु) (क) ना. - विकत घेतलेली स्त्री; रांड;

वेद्या; गणिका; पण्यांगना.

वेळपत्त (वेळपत्त) (क) ना. - वेळपान; बिल्वपत्र; वेलाचें झाड.

वेवरु (वेवरु) (क) धा. - एकत्र करणें; गोळा करणें; सावडणें; आवरसावणें.

(क) ना. - स्वेद; धाम.

वेवसाय (वेवसाय) (क) ना. - व्यवसाय; धंदा; शेती;

शेतकी; कृषिकर्म.

—गार (गार) (क) ना. - शेतकरी; आरंभदूर; शेती करणारा.

वेवहार (वेवहार) (क) ना. - व्यवहार; व्यापार; देववेव.

वेस (वेस) (क) ना. - विषमसंख्या; काम; सेवा; आज्ञा;

परवानगी; संख्या; ‘उळिग’ पहा.

वेसकेय (वेसकेय) (क) धा. - आज्ञेप्रमाणें वागणें; हुकूम पाळणें.

वेसगणेय (वेसगणेय) (क) ना. - विषमशर; पंचबाण; मन्यध;

काम.

वेसगु (वेसगु) (क) धा. - मिसळणें; मिश्रण करणें; निंदणें;

चहाडी सांगणें. ‘वेरेसु’ पहा.

वेसगोळ (वेसगोळ) (वेसगोळ [वेसगोळ]) (क) धा. - नम्रतेनें मागणें;

विचार करणें; आज्ञा मिळवणें; आळवणी करणें.

वेसन (वेसन) (क) ना. - आज्ञा; परवानगी; काम; सेवा.

(सं) ना. - व्यसन; दुःख; वाईट सवय; चट; पतंग; टोळ.

वेसल (वेसल) (वेसल [वेसल]) (क) ना. - बाळंतपण; प्रसव; वीण.

वेसलगु (वेसलगु) (क) धा. - फळ येणें; प्रसूत होणें; बाळंत होणें; विणें.

वेसले (वेसले) (क) ना. - बाळंतपण; प्रसूती; वीण.

वेससु (वेससु) (क) धा. - आज्ञा देणें; परवानगी देणें;

सांगणें; हुकूम करणें.

वेसळिगे (वेसळिगे) (क) ना. - शेंगडी; अग्निपात्र; अग्निहोत्र.

वेसु (वेसु) (क) धा. - मिसळणें; जोडणें; जुळणी करणें;

—ने (न) (क) ना. - मिश्रण; मिळवणी; मिसळणी;

जोडणी; जुळणी.

वेसे (वेसे) (क) धा. - मिसळणें; एक करणें; गर्व वाहणें;

अहंकार करणें.

(क) ना. - टोळा; पेट; मार; माज; मस्ती; मद; अहंकार;

कापूस पिंजण्याची धुकली.

वेस्त (वेस्त) (क) ना. - नावाडी; जाळें टाकणारा; कोळी;

मासे मारणारा.

वेळ (वेळ) (वेळ [वेळ]) (क) ना. - भय; प्रेत पिशाच; भूत;

खुळा; मोळसट; यवड; मूर्ख ‘बिलिदु’ पहा.

वेळकंडि (वेळकंडि) (वेळकंडि [वेळकंडि]) { (क) ना. - खिडकी;

वेळकिं (वेळकिं) (वेळकिं [वेळकिं]) { (क) ना. - खिडकी;

झरोका; साणें; उसासा.

वेळ (वेळ) तन (वेळ [वेळ] तन) (क) ना. - मूर्खता; मुग्धता;

‘वेप्पु’ पहा.

वेळकु (वेळकु) (वेळकु [वेळकु]) (क) धा. - जळणें; झळझळीत

करणें; घासूनपुसून लखव करणें.

(क) ना. - प्रकाश; तेज; चकाकी; दीप; पहाट; प्रातःप्रभा.

वेळगिसु (वेळगिसु) (क) धा. - चकचकीत करणें; प्रकाशणें;

झळझळीत करणें.

वेळतिगे (वेळतिगे) (क) वि. - पांढरा; शुभ्र; चकचकीत;

झळझळीत.

—अकि (अकि) (क) ना. - न सडलेले तांदूळ; कच्चा भात;

करड; असडी तांदूळ; न शिजवलेले तांदूळ.

वेळर (वेळर) (वेळर [वेळर]) (क) धा. - पांढरे होणें; कांती येणें;

तेज चढणें.

(क) ना. - तेज; कांती; शुभ्रता; पांढरेपणा.

—पु (पु) (क) ना. - कांती; तेज; चकाकी.

वेळरवाय (वेळरवाय) (क) ना. - ओठ; अधर.

वेळ (वेळ) व वेळ (वेळ [वेळ]) (क) ना. - जंगली कवूतर; वन्य

पारवा; एक जातीचा पक्षी; कवडा.

वेळवक्क (वेळवक्क) (क) ना. - शुक्लपक्ष; चांदणी पंधरवडा;

शुद्ध पक्ष.

वेळवणिगे (वेळवणिगे) (क) ना. - वाद, अभिवृद्धि, उन्नति.

वेळवार (वेळवार) (क) वि. - हीन; नीच; मूर्ख.

वेळवल (वेळवल) (वेळवल [वेळवल]) (क) ना. - वेळफळ; कवठ;

देश सीमा; शेवटची मर्यादा.

बेळवि (बेळवि) (क) ना. - वाढ; उन्नति; अभिवृद्धि; भरभराट.
बेळवेळगु (बेळवेळगु) (क) ना. - चांदणें; चंद्रिका; ज्योत्स्ना.
बेळसि (बेळसि) (क) ना. - रसपूर्ण धान्य; हुरडा.
बेळसु (बेळसु) (क) धा. - वाढविणें; मोठे करणें; पोसणें;
पेरणें; घडविणें.

(क) ना. - धान्य; वाढ; उन्नति; 'पैर' पहा.

बेळु (ळ) (बेळु [ळ]) (क) वि. - पांढरें; शुभ्र; चकचकीत.
बेळुक (ग) वते (बेळुक [ग] वड) (क) ना. - वाटमारी;
दिवसा दरोडा.

बेळुगाल (बेळुगाल) (क) ना. - थंडी; हिवाळा; रुक्ष ऋतु.
बेळुति (दि) गळु (बेळुति [दि] गळु) (क) ना. - शुक्रपक्ष;
चंद्रप्रकाश; चांदणें.

बेळुनगे (बेळुनगे) (क) ना. - रिमत; गालहसे; हास्य;
मुक्ताहास्य.

बेळे (बेळे) (क) धा. - वाढणें; वाढविणें; अभिवृद्धि होणें.
(क) ना. - पीक; वाढ; वृद्धि; उन्नति.

बेळेरु (बेळेरु) (क) धा. - मिणें; पाय मागे घेणें; हटणें,
छाती फुटणें; धैर्य गळणें.

बेळकु (बेळकु) (क) धा. - धैर्य गळणें; मिणें; हटणें.

बेळगदिर् (बेळगदिर्) (क) ना. - शुभ्र किरण; चंद्र.

बेळगोडे (बेळगोडे) (क) ना. - श्वेतछत्र; राजछत्र.

बेळजस (बेळजस) (क) ना. - निर्मल यश; धवल कीर्ति.

बेळतन (बेळतन) (क) ना. - मृदता; मूर्खपणा; धडुपणा.

बेळपळ (बेळपळ) (क) ना. - भय; भीति; थरकाप; तळमळ;
गोधळ.

बेळपु (बेळपु) (क) ना. - पांढरेपणा; निर्मलता; शुभ्रपणा;
पातळपणा.

बेळवक (बेळवक) (क) ना. - शुक्रपक्ष; शुद्धपक्ष; चांदणी
पंघरवडा.

बेळवोगह (बेळवोगह) (क) ना. - स्वच्छ प्रकाश; निर्मल
तेज; शुभ्रकांती.

बेळळ (बेळळ) (क) वि. - मूढ; मित्रा; धडु; उपद्रवी.

बेळळकरिग (बेळळकरिग) (क) वि. - निरक्षर; असंस्कृत; अज्ञान;
'गाणप' पहा.

बेळळडि (बेळळडि) (क) ना. - धनगर; बुरुड.

बेळळडिय (बेळळडिय) (क) ना. - शिव; ईश्वर.

बोळंगडि (बेळुंगडि) (क) धा. - पूर ओसरणें; पाण्याची
ओढ कमी होणे.

बेळळार (ळळवार) (बेळळार [ळळवार]) (क) ना. - मृग
पकडण्यासाठी लावलेले जाळे; मृगफास; नाक; नासिका.

बे (बे) (क) धा. - पक्व होणें; जळणें; पेटणें; उकळणें;

उकडणें; तापानें किंवा भुकेनें तळमळणें; पोटदुखीनें कळवळणें.
(क) ना. - मेंढराचे ओरडणें; बें, बें करणें.

बेकार (बेकार) (अ. दे) ना. - निरुपयोगी; निरुद्योगी;
रिकामटेकडा.

बेग (बेग) (क) ना. - वेग; तीव्रता; ओढ; समय.

बेगडे (बेगडे) (क) ना. - छिद्र; रंघ; भोंक; बिहाग राग;
वेगडा; धातूचा चक्राकणारा पत्रा.

बेगुदि (बेगुदि) (क) ना. - कायमची काळजी; विरचिता;
निरंतरची तळमळ; घोर; पोटातिडिक; प्राणसंकट.

—कोळ (बेगुळ) (क) ना. - ज्वलन; जाळ; उष्णता; ताप;
संकट.

बेगे (बेगे) (क) ना. - ज्वलन; जाळ; उष्णता; ताप; संकट.

बेज (जा) रु (बेज [जा] रु) (क) ना. - कंटाळा;
उत्साहहीनता; उश्वा.

बेट (बेट) (बेड [बेड]) (क) ना. - संभोगेच्छा; मैथुनेच्छा;
प्रणयदृष्टी; प्रेम; अनुराग; इंद्रियसुखापेक्षा; वियोग.

बे (बे) टे (बे [बे]) (क) ना. - मृगया; शिकार;
सावज पकड्याचा खेळ; सावज.

—कार, - गार (बेकार, - गार) (क) ना. - शिकारी; पारधी.

बेड (बेड) (क) अ. - नको; मान्य नाही; योग्य नाही.

(क) ना. - नपुंसक; नेभळा; मित्रा; शिकारी; शबर.

—आगु (बेगु) (क) धा. - पुरेसे वाटणें; नकोसें होणें;
जनसंपर्क टाळणें.

बेडित (बेडित) (क) ना. - मागितलेली वस्तु; इच्छित वस्तु.

बेडिति (बेडिति) (क) ना. - शबरी; बेरडखी; पारधीण.

बेडु (बेडु) (क) धा. - विचारणें; मागणें; याचना करणें;
प्रार्थणें; विनंती करणें; हात पसरणें.

(क) ना. - बेरड समाज.

बेडे (बेडे) (क) ना. - मृगया; शिकार.

बेताळ (बेताळ) (क) ना. - वेताळ; भूतविशेष; पिशाच.

बेयु (बेयु) (क) धा. - शिजणें; उकडणें; पकवणें; चुकवणें;
संताप होणें.

बेर (रु) (बेरा [रु]) (क) ना. - मूळ; मूळ कारण.

—परि (बेरा) (क) धा. - मूळ धरणें; स्थिर उभे राहणें;
खोल उतरणें.

—बिडु (बेरा) (क) ना. - मूळ सुटणें; मूळ पके होणें; ताठ
राहणें.

बेर (बेरा) (क) ना. - व्यवहार; व्यापार; क्रयविक्रय; बैर;
भांडण; शत्रुत्व.

बेरडि (बेराडि) (क) ना. - फुटके बांबूचें भांडें; फुटका खूर;
गेळ; गाई म्हशीचें नख.

बेरिंग (बीरिंग) (क) ना. - व्यापारी; शत्रु; बैरी.
 बेरंड (बीरंड) (क) ना. - दोन डोक्यांचा पक्षी; मेरंड.
 बेरुह (बीरुह) (क) धा. - तळ ठोकणे; स्थिर उभे राहणे;
 मूळ खोल जाणे.
 बेरंडु (बीरंडु) (क) धा. - वेगळे होणे; अलग होणे;
 विभक्त होणे.
 बेवॅरसु (बीवॅरसु) (क) अ. - समूळ; मुळासह; मुळापासून;
 आरंभापासून.
 बेल (बील) (क) ना. - वेलाचें झाड; विल्ववृक्ष; कपित्थ वृक्ष.
 बेले (बीले) (क) ना. - वेला; समुद्रकिनारा; समुद्रसीमा; वेळ;
 समय; फुरसद.
 बेवस (बीवस) (क) ना. - व्याकुलता; उमळ; तळमळ; चिंता;
 श्रम; थकवा.
 —मण्ड (मण्ड) (क) धा. - व्याकुळ होणे; तळमळणे;
 कंटाळणे; मागे सरणे; हटणे; पाऊल मागे घेणे.
 बेवारस (बीवारस) (अ.दे) ना. - अनौरस; ज्याला संबंधी
 नाही असा.
 —इ (अ.दे) ना. - आगापिच्छा नसलेला; एकाकी.
 बेसरो (बीसरो) (क) ना. - उन्हाळा; उकाडा; वैशाख.
 बेसर (क) (बीसर [र]) (क) धा. - मन काढणे; अश्रद्धा
 दाखवणे; थकणे; श्रमणे; दमणे; उग्रगणे; कंटाळणे;
 नको म्हणणे.
 (क) ना. - थकवा; कंटाळा; उबग; आयास; अश्रद्धा;
 मनस्ताप.
 —कळे (कळे) (क) धा. - थकवा घालवणे; श्रमपरिहार
 करणे; विनोद करणे.
 बेसरि (बीसरि) (क) धा. - अश्रद्धा दाखवणे; मन काढणे.
 (क) ना. - नथ; चमकी; मुगबट; नाकांतील खड्याचा
 दागिना.
 बेसरिसु (बीसरिसु) (क) धा. - कंटाळा दाखविणे; श्रम घेणे;
 अडचण करणे; करकर करणे.
 बेसरु (बीसरु) (क) ना. - उबग; कंटाळा; अनुत्साह; उद्वेग.
 बेसाय (बीसाय) (क) ना. - (क) ना. - व्यवसाय; शेतकी;
 कृषिकर्म.
 —गार (गार) (क) ना. - शेतकरी; शेतीवर उपजीवन
 करणारा; व्यवसायी.
 बेह (बीह) (क) वि. - हवे असलेला; मागणारा; अपेक्षा
 करणारा; मुख्य.
 बेहर (बीहर) (क) वि. - अतिचतुर; निपुण; कुशल.
 बेहवर (बीहवर) (क) ना. - याचक; मागणारा.
 बेहार (बीहार) (क) ना. - व्यवहार; व्यापार; क्रयविक्रय.

बेहु (बीहु) (क) ना. - संशोधन; हेरगिरी; ओळख; संज्ञा;
 खूण.
 —कार, -गार (कार-गार) (क) ना. - हेर; गुप्तचर;
 गुहाचार; पत्ता लावणारा.
 बेळ (ळ) (बीळ [ळ]) (क) धा. - मागणे; होम करणे; याग
 करणे; बळी देणे; आहुति देणे; किंचाळणे; ओरडणे;
 हळी देणे.
 (क) ना. - घाबरेपणा; गडबड; चिंता; श्रम; मूर्खपणा.
 बेळागु (बीळागु) (क) धा. - मूढ होणे; श्रम होणे; गोंधळ
 होणे; घाई होणे.
 बेळंब (बीळंब) (क) ना. - आकांक्षा; इच्छा; आतुरता;
 गडबड; विचार; प्रयत्न, अशुभ वार्ता; नरयज्ञ.
 बेळिडु (बीळिडु) (क) ना. - आश्चर्य दाखवणे; दुःखी होणे;
 चिंता करणे; चिंतन करणे.
 बेळु (ळुवे) (बीळु [ळुवे]) (क) ना. - गडबड; गोंधळ; श्रम.
 बेळुनुडि (बीळुनुडि) (क) ना. - भोळसटपणा; रिकाम्या गप्पा;
 चकाट्या; व्यर्थ चर्चा; चन्हाट.
 बेळुबे (बीळुबे) (क) ना. - भोळेपणा; यज्ञ; बनवाबनवी.
 बेळेबेयु (बीळेबेयु) (क) धा. - डाळ शिजणे; काम होणे;
 इच्छित प्राप्त होणे.
 बेळप (बीळप) (क) वि. - मागणी करणारा याचक.
 बेळपनितु (बीळपनितु) (क) वि. - मागितलें तेबढें; मागणी-
 पुरतें.
 बैक (बीक) (क) ना. - मैथ्य; भिक्षा; भिक्षुकी; दानधर्म.
 बैगु (बीगु) (क) ना. - तीनही सांज; अपराह्न; सायंकाळ.
 बैठक (कि) (बीठक [कि]) (अ. दे) ना. - नृत्य-संगीताचा
 कार्यक्रम; मजलस; ठिय्या; ठाण; बसकण; थकण.
 बैडालकवृत्ति (बीडालकवृत्ति) (सं) ना. - चोरटी वृत्ति;
 चोरटा स्वभाव; कपटभाव; माजूरवृत्ति.
 बैतिडु (बीतिडु) (क) ना. - झाकून ठेवणे; लपवून ठेवणे;
 दिसनासे करणे.
 बैतुकोळ (बीतुकोळ) (क) धा. - डोळ्याभाड होणे;
 दृष्टीभाड होणे; लग्ने; न दिसलेसे होणे.
 बैत्र (बीत्र) (क) ना. - होडी; होडगे; नावं; वहिन्न; 'तेप्प'
 पहा.
 बैरानि (बीरानि) (अ. दे) ना. - विरागी; संन्यासी; विरक्त;
 जोगी.
 बैरिगे (बीरिगे) (अ. दे) ना. - भोक पाडण्याचें यंत्र; सामना.
 बोक् (बीक्) (क) वि. - भोकळें; रिकामें; खाली.
 —तले (डॅ) (क) ना. - टकल; खल्वाट; डोक्याचा
 गुळगुळीतपणा; केशहीनता.

—बायि (बायि) (क) ना. — बोलके; दंतहीनता; बोचरखिंड.
 —बोरलु (बोरलु) (क) अ. — उटलपाळट होऊन;
 खालचे वर होऊन.
 बोक्कण (बोक्कण) (क) ना. — खिसा; पाकीट; जीभ; तोवरा;
 पोतें.
 बोक्कस (बोक्कस) (क) ना. — भांडार; पैशाची पेटी; गहना;
 तिजोरी; धनकोष.
 बोक्के (बोक्के) (बोक्के [बक्के]) (क) ना. — फोड; मोडी;
 पुरळ; भोक; बीळ; समाधी; थडगें.
 बोगसे (बोगसे) (क) ना. — अंजली; ओंजळ.
 —ओड्डु (ओड्डु) (क) धा. — हात जोडून मागणी करणें;
 हात जोडून सांगणें.
 बोगुलु (बोगुलु) (क) धा. — भकणें; बरळणें; तिरस्कार करणें;
 भुंकणें 'बगुल' पहा.
 बोगु (बोगु) (क) धा. — वाकणें; ओणवे होणें; वाकडे होणें.
 (क) ना. — वाक; वक्रता; वाकडेपणा.
 बोगुबडि (बोगुबडि) (क) ना. — वर उठतां न येईतों मारणें;
 पाठ मऊ करणें; चामडी लोळवणें.
 बोंकु (बोंकु) (क) धा. — खोटें बोलणें; नकार देणें;
 नाकबूल करणें.
 बोच्चु (बोच्चु) (क) ना. — लोकर; मऊ केस; पक्षाचे पर.
 बोज (जं) ग (बोळ [जं] ग) (क) ना. — भुजंग; सर्प;
 कामुक; विट.
 बोज (बोळ) (क) ना. — भोज्य; समाराधना; भोज;
 उत्तरक्रिया.
 बोजार (बोळार) (क) ना. — नपुंसक; पौरुषहीन.
 बोज्जु (बोळ्जु) (क) ना. — दोंद; ढेरपोट;
 — ग (ग) (क) ना. — ढेरपोट्या; दोंदिल.
 बोड्डु (बोड्डु) (क) ना. — अंगुली; तिलक; बिंदु; टिळा;
 तारा; चांदणी; बोथट; मडु.
 — माड्डु (माड्डु) (क) धा. — बोट दाखवणें; दाखवून देणें.
 बोड्डि (बोड्डि) (क) ना. — वेश्या; रांड; बोडकी; दुष्ट स्त्री;
 अपवित्रा.
 बोले (बोळी) (क) ना. — कथा; कवंद; वाकळ; गोषडी.
 बोदरिगे (बोळरिगे) (क) ना. — गादी; लोड; शय्या; तक्क्या;
 अग्रा.
 बोदि (बोळी) (क) ना. — शरीर; बाकाची पेडी;
 दोराची मोट; भारा.
 बोप्प (बोप्प) (क) ना. — बाप; पिता; तात; वडील.
 बोप्पर (बोप्पर) (क) ना. — कुस्तीतील पवित्रा; डाव;
 द्वंदातील पवित्रा.

बोडिबडु (बोडिबडु) (क) धा. — ओरडणें; किंचालणें;
 शंख करणें; विरोध करणें.
 बोड्डुलि (लिंके) (बोड्डुलि [डिंके]) (क) ना. — बुद्बुद;
 बुडबुडा; फेस; बामूल; बामूलवृक्ष.
 बोड्डे (बोड्डे) (क) ना. — बोंब; ओरड; शंखवाद्य; किंचाली.
 तिरुबोड्डे (तिरुबोड्डे) (क) ना. — अपप्रचार; उलटी बोंब.
 बोंबाल (बोळबाल) (क) ना. — आगडोंब; प्रज्वलन;
 बोंबाबोंब; पणति; खिडार; खिडकी.
 बोंडुलि (बोळुलि) (क) ना. — ढोल; नगारा; चर्मवाद्य.
 बोंबे (बोळी) (क) ना. — खेळातील वस्तु; बाहुली; पुतळी;
 'पतिमे' पहा.
 बोम्म (बोम्म) (क) ना. — ब्रह्मा; परमात्मा; सृष्टिकर्ता.
 बोम्मंड (बोम्मंड) (क) ना. — ब्रह्मंड; विश्व; जगत्.
 बोम्मंति (बोम्मंति) (क) ना. — ब्रह्महत्या; ब्राह्मणवध;
 दैवद्रोह.
 बोरलु (बोरलु) (क) ना. — झाडणी; झाडू; केरसुणी;
 तुराटणी; तुराट्याचा झाडू.
 बोळ (बोळ) (क) ना. — एक जातीचा घोडा.
 बोळिंग (बोळिंग) (क) ना. — तोंडीं येईल ते भक्कणारा;
 बडबड्या; बंचक; फसव्या; गप्पिष्ट.
 बोहरिगे (बोहरिगे) (क) ना. — झाडणी; केरसुणी;
 बोळतन (बोळतन) (क) ना. — बंचना; फसवणूक; लफंगेपणा.
 बोकि (बोकि) (क) ना. — परतें; फुटके भांडे; खापर; परळ;
 दुर्दैव; फुटके नवीन.
 बोंगार (बोळंगार) (क) ना. — जैनांतील उपजाति; शंखाची
 बांगडी करणारा; तांबट; तांब्याची भांडी करणारा; कासार.
 बोंगि (बोळिंग) (क) ना. — भोगी; नाग; फडा असणारा साप;
 भोग भोगणारा; चैनी; सुखी; सुखवस्तु.
 बोजलि (बोळलि) (क) ना. — दुर्वर्तन; बदचाल.
 बोंगि (गिंते) (बोळी [गिंते]) (अ. दे) ना. — बोनी; भवानी;
 व्यापाराचा प्रारंभ.
 बोदि (डु) ने (बोळी [डु] ने) (क) ना. — खांबावरील
 चौकोनी पाट.
 बोड्डु (बोळु) (क) ना. — माज; टक्कू; फोपसा; बोदल्या.
 बोध, (बो) (बोळ [डु]) (क) ना. — ज्ञान; समजूत; समज;
 जागृति; प्रज्ञा; सांगवा; जाणीव.
 बोधक (बोळक) (सं) ना. — समजून सांगणारा; उपाध्याय;
 जागे करणारा; स्तुतिपाठक.
 बोधन (बोळन) (सं) ना. — बोध; ज्ञान; जागृति; समजूत.
 बोधित (बोळित) (सं) वि. — समजून सांगितलेला; विवरित;
 जागृत केलेला.

बोधिसत्त्व (बो०दि०सत्त्व) (सं) ना. - बौद्ध यति; अश्वत्थवृक्ष;

बुद्धाला ज्ञानप्राप्ति झालेले झाड.

बोन (बु) (बो०ल् [न]) (क) ना. - मृगयेचा माचा.

बोन (बो०ल्) (क) ना. - अन्न; आहार.

—गित्ति (१३) (क) ना. - स्वयंपाकीण.

बोधि (वि) (बो०यो [२]) (क) ना. - भोई; मेणा अगर पालखी वाहनारे.

बोयिति (बो०यो०३) (क) ना. - कोळीण; अंबीगिणी.

बोरल (लु) (बो०र० [७]) (क) अ. - उलथापालथ करून; खालवर करून; खाली डोकें वर पाय होऊन.

बोरे (बो०र०) (क) ना. - बोर; बदरिफल; पर्वत; टेकडी; उंच जमीन.

बोव (बो०व) (क) ना. - सारथी; गाडीवान; नेता; मुखंड; भोई

बोसर (बो०स०) (क) ना. - खोटा विनय; तोंडपूजेपणा.

बोसरिसु (बो०स०सु) (क) धा. - तोंडपूजेपणा करणें; खुशामत करणें; फुगवणें; वनवणें; प्रेमाचा बहाणा करणें.

बोहरिगे (बो०ह०री) (क) ना. - झाडणी; केरसुणी.

बोहरिसु (बो०ह०सु) (क) धा. - आवरणें; गुंडाळणें; वेढा देणें.

बोळ (बो०ळ) (क) ना. - टकल्या; खत्वाट; बोडका; मुंडण केलेला संन्यासी; मृत्यु; मरण.

बोळयि (वि) सु (बो०ळ०यि [२] सु) (क) धा. - पीळ

बोळयसु (बो०ळ०यसु) घालणें; फुगवणें;

वारा भरणें; तोंडपूजेपणा करणें; गौरवणें; हुरळविणें.

बोळु (बो०ळु) (क) वि. - नम्र; बोडका; चिनिशिगी; साधा; मुंडा; निस्तेज; नष्ट झालेला.

बोळ्यंबु (बो०ळ०य०ंबु) (क) ना. - एक प्रकारचा बाण.

बोळ्येर (बो०ळ०य०र) (क) ना. - देवता.

बोळ्येरोज (बो०ळ०य०रोज) (क) ना. - सुरगुरु; बृहस्पती.

बौद्ध (बो०द्ध) (सं) ना. - बुद्धानुयायी; बुद्धिसंबंधी.

बौद्धिक (बो०द्धिक) (सं) ना. - बुद्धीला योग्य; बुद्धीचें.

व्रत (बो०ठ) (सं) ना. - व्रत; नियम; दीक्षा; आचरण; उराव; निश्चय. 'नोपि' पहा.

व्रति (बो०ठि) (क) ना. - व्रत घेतलेला; दीक्षित; नियम पाळणारा; चौकटीत वागणारा.

ब्रह्म (बो०द्ध) (सं) ना. - सृष्टिकर्ता; प्रजापति; आदिकवि; विधी; धाना; ब्रह्मदेव; वेद; ब्राह्मण; मुक्ति; विश्वात्मा.

ब्रह्मकपाल (बो०द्धक०पाल) (सं) ना. - ब्रह्मदेवाची निर्मिती; पोटा; (लक्षण).

ब्रह्मकल्प (बो०द्धक०ल्प) (सं) ना. - युग; ब्रह्मदेवाची कालगणना.

ब्रह्मकूर्च (बो०द्धक०कूर्च) (सं) ना. - पंचगव्याचा आहार करून जगण्याचे व्रत.

ब्रह्मकोश (बो०द्धको०श) (सं) ना. - वेदसमूह; वेदवात.

ब्रह्मबोष (बो०द्धबो०ष) (सं) ना. - वेदाचा मोठ्याने उच्चार; मंत्र म्हणणें.

ब्रह्मचर्य (बो०द्धच०र्य) (सं) ना. - आश्रमव्यवस्थेंतील पहिली पायरी; विद्यार्जनकाळ; स्त्रीसंगराहित्य; स्त्रीसंगवर्ज्य.

—आश्रम (उ०ठ०य०) (सं) ना. - चार आश्रमांपैकी प्रथम आश्रम.

ब्रह्मचारि (बो०द्धचारि) (सं) ना. - विद्याध्ययन करणारा बटु; अविवाहित.

ब्रह्मज्ञान (बो०द्धज्ञा०न) (सं) ना. - वेदविषयक ज्ञान; परमात्मज्ञान.

ब्राह्मण्य (बो०द्धब्र०ण्य) (सं) ना. - ब्राह्मणधर्म; विष्णु; पुण्याचरण.

ब्रह्मदाय (बो०द्धदा०य) (सं) ना. - वेदाध्ययनोत्तर बटूला मिळालेली राजाची देणगी.

ब्रह्मपुत्र (बो०द्धपु०त्र) ब्रह्माचीं मुलें; मरीची; नारद; ब्रह्मपुत्रा नदी.

ब्रह्मर्षि (बो०द्धर्षि) (सं) ना. - श्रेष्ठ ऋषि; ब्राह्मणऋषि.

ब्रह्मशिरोम्ब (बो०द्धशि०म्ब) (सं) ना. - शंकरानें अर्जुनाला दिलेलें ब्रह्मास्त्र.

ब्रह्मसूत्र (बो०द्धसू०त्र) (सं) ना. - जानवें; यज्ञोपवीत; वेदांतसूत्र.

ब्रह्मस्व (बो०द्धस्व) (सं) ना. - ब्राह्मणाची संपदा; विद्या; मालमत्ता.

ब्रह्मस्वापहार (बो०द्धस्वा०पहार) (सं) ना. - ब्राह्मणाची मालमत्ता लुबाडणें; ब्राह्मणधनहरण; पापकर्म.

ब्रह्मणि (णी) (बो०द्धणि [०१]) (सं) ना. - सरस्वति; ब्रह्मदेवाची पत्नि.

ब्रह्मांड (बो०द्धा०ंड) (सं) ना. - विश्व; ब्रह्मदेवाची सृष्टि.

ब्रह्मार्पण (बो०द्धार्प०ण) (सं) ना. - परमात्म्याला समर्पण.

ब्रह्मोपदेश (बो०द्धोप०देश) (सं) ना. - ब्रह्मज्ञानाचा उपदेश; वेदांतज्ञान; आत्मज्ञान.

ब्राह्म (बो०द्ध) (सं) वि. - परमात्म्यासंबंधी.

ब्राह्मविवाह (बो०द्धवि०वाह) (सं) ना. - लग्नाचा एक प्रकार.

ब्राह्मण्य (बो०द्धब्र०ण्य) (सं) ना. - विप्रत्वं; ब्राह्मणत्वं; अग्रहार; ब्रह्मपुरी.

ब्राह्मी (बो०द्धि) (सं) ना. - एक वनस्पति; सरस्वतीवेल; जीवन मुक्तावस्था; सप्तमुद्रेंपैकी एक मुद्रा; लिपी; ब्रह्माशीं एकरूप स्थिति.

ब्राह्मी मुहूर्त (बो०द्धिमु०हूर्त) (सं) ना. -

सूर्योदयापूर्वीच्या दोन घटका; सुप्रभात; भली पहाट.

ब्रह्मर् (बो०द्धर्) (अ. दे) ना. - लोहशलाका, लोखंडी सळी; पंजाबी पोषाख; लेंहंगा; पायजमा.

भ

भ (भं) (सं) ना. — प वर्गातील चौथे अक्षर; नक्षत्र; तारका; मेघादि द्वारा राशी.

—गण (गण) (सं) ना. — नक्षत्रसमूह; छंदःशास्त्रातील भ गण.

भक्ति (भंक्ती) (क) ना. — भक्ति; प्रीति; अनुराग.

भक्करे (भंक्करे) (क) ना. — जोधळ्याची भाकरी; भाकर.

भक्त (भंक्त्) (सं) ना. — गुरु व देव यांची भावयुक्त सेवा करणारा; भाविक; श्रद्धालु; विश्वासु; पुजारी; भजक.

भक्तवत्सल (भंक्त्वंत्सल) (सं) ना. — भक्तावर प्रेम करणारा;

भक्ताला आपला मुलगा समजून माया करणारा.

भक्ति (भंक्ती) (सं) ना. — सेवा; आराधना; अनुराग; श्रद्धा; विश्वास; आदर; पूजनीयाविषयीचे प्रेम; पूजा; भजन.

—भाव (भंवा) (सं) ना. — श्रद्धा; विश्वास; भाविकता.

—मार्ग (भंवाग) (सं) ना. — सेवा; उपचार;

ईश्वरप्राप्तीची वाट.

—योग (भंवाग) (सं) ना. — ईश्वरप्राप्तीची भक्तीरीति.

भक्ष (भंक्त्) (सं) ना. — खाद्य; खाणारा; भरणपोषण; सेवन.

भक्षक (भंक्त्क) (सं) ना. — खाणारा; सेवा करणारा; संहारक; भोजक; सेवक.

भक्षण (भंक्त्खण) (सं) ना. — खाणे; गिळंकृति; भरणपोषण; जेवण; भोजन.

भक्षि (भंक्त्क्षि) (सं) ना. — खाणारा; भोगी; भोजक;

भक्षीसु (भंक्त्क्षिसु) (अ. दे) ना. — बक्षीस; इनाम; संभावना; पुरस्कार.

भक्ष्य (भंक्त्क्ष्य) (सं) वि. — खाद्य; खाण्यासारखे; भोज्य.

(सं) ना. — फराळाचे पदार्थ; आहारवस्तु.

—भोज्य (भंवाक्ष्य) (सं) ना. — खाण्याचे पदार्थ;

भग (भं) (सं) ना. — ऐश्वर्य; संपत्ति; श्रीमंती; कांती; सूर्य; चंद्र; नक्षत्र; शक्ति; प्रीति; ज्ञान; कीर्ति; दैव; वैराग्य; देव; धर्म नियम; स्त्रीचे गुप्तग; जननेंद्रिय; निरण.

भगंदर (भंवांदर) (सं) ना. — राजव्रण; आसनव्रण; लाल; माणिक.

भगवत् (भंवावत्) (सं) ना. — परमेश्वर; ऐश्वर्यसंपन्न; देव.

भगवति (ती) (भंवावति [ती]) (सं) ना. — दुर्गा; पार्वती; ऐश्वर्य संपन्न स्त्री.

भगवद्गीते (भंवावद्गीते) (सं) ना. — गीताग्रंथ; भगवान श्रीकृष्णाने अर्जुनाला सांगितलेली गीता.

भगवंत (भंवावंत) (सं) ना. — परमेश्वर; देव; ऐश्वर्य संपन्न.

भगवान (भंवावान) (सं) ना. भगवंत. ईश्वर.

भगिनि (नी) (भंवा [नी]) (सं) ना. — बहीण; सोदरी.

भगीरथ (भंवागिरथ) (सं) ना. — इक्ष्वाकु वंशातील एक राजा; याने स्वर्गातून पृथ्वीवर गंगा आणली.

—प्रयत्न (भंवागिरथ) (सं) ना. — अतिकष्ट; अतिश्रम.

भग्न (भंवा) (सं) वि. — फुटलेले; मोडलेले; नष्ट झालेले.

—मनोरथ (भंवागिरथ) (सं) वि. — निराश; असफल आकांक्षा.

—मानस (भंवागिरथ) (सं) ना. — निरुत्साह; निराश मन.

भंग (भंवा) (सं) ना. — नाश; हानी; मोडतोड; कार्यहानी;

निराशा; फूट; अधःपात; पराजय; हीनावस्था; असत्य; वंचना; तरंग; लाट.

भंगि (गी) (भंवा [गी]) (सं) ना. — हावभाव; अमिनय;

नटनाट्य; क्रम; विधान; वापर; लाट; तरंग; छेद; झाडवाला.

भंगित (भंवांगित) (सं) वि. — मोडलेला; भग्न; नष्ट; तुकडे पडलेला.

—मुखभंगित (भंवागिरथ) (सं) वि. — अपमानित; अवमानित; थोबाड फोडलेला.

भंगिसु (भंवांगिसु) (क) धा. — मोडणे; नाश करणे; निरुत्साही करणे.

भंगुर (भंवांगुर) (सं) वि. — अशाश्वत; नाश पावणारे; चंचल; अस्थिर.

—क्षणभंगुर (भंवागिरथ) (सं) वि. — अस्थिर; चंचल; क्षणिक; वक्र; वाकलेले.

—ते (डी) (सं) ना. — नाश; चंचलपणा; अस्थिरता;

अशाश्वती; भग्नता; संस्कार; सुधारणा; सिद्धता.

भजक (भंवाक) (सं) ना. — भक्त; पूजारी; सेवक.

—दयालु (भंवागिरथ) (सं) ना. — भक्तवत्सल; परमात्मा; भक्तावर प्रेम करणारा.

भजन (ने) (भंवाज) (सं) ना. — स्तुति; पूजा; सेवा; नामघोष; स्तोत्र; गुणकीर्तन.

—विभजन (भंवाज) (सं) ना. — वाटणी; वेगळेपणा; पृथक्त्व.

भजिसु (भंवाजिसु) (क) धा. — पूजा करणे; स्तुति करणे; आराधना करणे.

भंजक (भंवाजक) (सं) ना. — मोडणारा; नाश करणारा; पीडक.

—मूर्तिभंजक (भंवाजक) (सं) ना. — मूर्ति फोडणारा.

भंजन (भंवाजन) (सं) ना. — नाश; विध्वंसन.

—दुःखभंजन (दुःखभञ्जन) (सं) ना. — दुःख निवारक देव; विघ्नहर्ता.

भट (भट्ट) (सं) ना. — वीर; शूर सैनिक; लढवय्या; धीट पुरुष. 'बंठ' पहा.

भट्ट (भट्ट) (सं) ना. — विद्वान्; पंडित; कवि; मालक; भर्ता.

भट्टाचार्य (भट्टाचार्य) (सं) ना. — श्रेष्ठ; विद्वान्; प्रकांड पंडित.

भट्टारक (भट्टारक) (सं) ना. — पूज्य; माननीय; सूर्य; स्तुतिपाठक; खुषमस्कन्या.

भट्टिनि(नी) (भट्टिनी [२९]) (सं) ना. — स्वामिनी; मालकीण; यजमानीण; राजस्त्रिया.

भणितं (भणितं) (सं) ना. — कथन केलेली गोष्ट. कथा; कथन.

भणिति (भणिति) (सं) ना. — गोष्ट; कथन; वचन; सांगणे.

भंड (भंड) (अ-दे) ना. — निर्लज्ज; निलाजरा; बडबड्या; विद्रूपक; विनोद करणारा; गोड्डी.

(क) ना. — पात्र; भांडे; भांडवल; व्यापारांतील मूलधन; युद्ध.

भंडन (भंडन) (सं) ना. — रण; युद्ध; भांडण; संप्राम.

भं (बं) डार (भं [४०] डार) (क) ना. — भांडार; कोश; खजिना; भंडागार; कोठार; कोठी; ओंजळ.

भंडिल (भंडिल) (सं) वि. — दैवानें मिळालेले; दैवशाली; भाग्यवान्; (सं) ना. अभिवृद्धि; उन्नति; वार्ताहर; वातमीदार; कलाकुशल.

भद्र (भद्र) (सं) वि. — मंगलकर; शुभ; चांगले; सुरक्षित; षष्ठ; बलिष्ठ; मनोहर; सुंदर; श्रेष्ठ; उत्तम; निरुद्धवी.

—क (कं) (सं) ना. — षष्ठ करण्याचे साधन; अडणा; खिटि.

भद्रकालि (ली) (भद्रकालि [७९]) (सं) ना. — पार्वती; महादेवी; दुर्गा.

भद्रगज (भद्रगज) (सं) ना. — मंगलकर हत्ती; राजगज; राजाचा हत्ती.

भद्रमंठप (भद्रमंठप) (सं) ना. — मंगल कार्यासाठी घातलेला मांडव; विवाहमांडव.

भद्रश्री (भद्रश्री) (सं) ना. — चंदन; श्रीगंधाचे झाड; चंदनवृक्ष.

भद्रावति (भद्रावति) (सं) ना. — यौवनश्रव राजाची राजधानी; म्हैसूर राज्यातील लोखंड कारखान्याचा गांव.

भद्रासन (भद्रासन) (सं) ना. — मंगलपीठ; सिंहासन; राजगादी.

भद्रा (दे) (भद्रा [८१]) (सं) ना. — मंगला; एक नदी; सुंदरा.

भद्रभ (भद्रभ) (सं) ना. — राजहत्ती. मंगलकर हत्ती.

भय (भय) (सं) ना. — भय; भीति; घाबरेपणा; चावटपणा.

—ग्रस्त (भय) (सं) वि. — भीरु; भ्याड; भ्यालेला.

भयानक; भीतीने पळाडलेला.

भयंकर (भयंकर) (सं) वि. — भीतिदायक; भीकर; भीतिकारक.

भयभक्ति (भयभक्ति) (सं) वि. — क्रूर देवतेची भक्ति;

चंडिकापूजन; कालिकाराधन; विनीत अनुराग.

भयत्रस्त (भयत्रस्त) (सं) वि. — भयकंपित;

भयानें पीडलेला. भीत.

भयद्रुत (भयद्रुत) (सं) वि. — भीतीने पळणारा; पळपुटा; शेपुट घालून पळणारा.

भयभ्रांत (भयभ्रांत) (सं) वि. — भीतीने गांगरलेला.

भयानें भ्रमिष्ट; गोंधळलेला.

भयस्थ (भयस्थ) (सं) वि. — भयभीत; भ्यालेला.

भयानक (भयानक) (सं) वि. — भयंकर; भीति उत्पन्न करणारा. (सं) ना. — राहू; वाघ.

भयार्त (भयार्त) (सं) वि. — भयपीडित; भीतीने घेरलेला.

भयावह (भयावह) (सं) वि. — भिबविणारा; भीतिदायक.

भर (भर) (सं) ना. — वेग; आवेग; तीव्रता; आधिक्य;

भरपूरपणा; परिपूर्णता वाहक; धारक; नाता; आशादायक; रक्षक; धारण करणारा.

भरण (भरण) (सं) ना. — पुरवठा; पोषण; रक्षण; निर्वाह; पगार; वेतन; भरपूरता.

भरण्य (भरण्य) (सं) ना. — भरण्याला योग्य; मजूरी; निर्वाहक; पोष्य; भाडे; वेतन; पगार.

भरत (भरत) (सं) ना. — नाट्यशास्त्राचा लेखक; जडभरत; दुष्यंतपुत्र; रामचंद्रवंधु.

भरतखंड (भरतखंड) (सं) ना. — भारतवर्ष; हिंदुस्थान; भारत; भरतभूमी; मातृभूमी.

भरतवर्ष (भरतवर्ष) (सं) ना. — भारत देश; हिंदुस्थान.

भरतशास्त्र (भरतशास्त्र) (सं) ना. — नाट्यशास्त्र; अभिनय शास्त्र.

भरद्वाज (भरद्वाज) (सं) ना. — एक ऋषि; द्रोणपिता; भारद्वाजपक्षी; नारायणपक्षी.

भरवस (से) (भरवस [८१]) (अ. दे) ना. — विश्वास; मान्यता; पाठिंबा; श्रद्धा.

भरिकै (भरिकै) (सं) ना. — खुंडा; सोड.

भरित (भरित) (सं) वि. — भरलेले; तुडुंग; पोसलेले; वाढलेले.

भर्ग (भर्ग) (सं) ना. — शिव; प्रकाश; ज्योति; प्रकाशमय वस्तु.

भर्त (तैर) (भर्त [८४०]) (सं) ना. — पोषक; पोषिदा; पति; यजमान; संरक्षक.

भर्ति (रत्ति) (भर्ति [८४]) (सं) ना. — समुद्राची भरती; भरण्याची क्रिया.

भर्तृ (भर्तृ) (सं) ना. — पोसणारा; पति; मर्ता.
 भर्तृणी (भर्तृणी) (सं) ना. — स्वामिनी; संरक्षिका;
 यज्ञमानीण; मालकीण.
 भर्त्सन (ने) (भर्त्सन [ले]) (सं) ना. — निंदा; मानखंडना;
 हंगवणूक; दचका; वसरगुडी.
 भर्म (भर्म) (सं) ना. — सोने
 भल (ला) (भल [ला]) (क) अ. — गौरवोद्धार; वाहवा; छान;
 मले; चांगमला.
 भल (भल) (सं) ना. — भाला; बरची; वीट; दान.
 — क (लूक) (क [लूक]) (सं) ना. — अस्वल; जांघुवंत; रीस.
 भलातक (भलातक) (सं) ना. — विवा; विन्याचे झाड.
 भले (लेय) (भले [लेय]) (क) ना. — भाली; बरची; वीट.
 भव (भव) (सं) ना. — संसार; प्रपंच; भूलोक; उत्पत्ति; स्थिति;
 जन्ममृत्यु; जन्मांतर; शिव; घर.
 भवक्षय (भवक्षय) (सं) ना. — संसारनाश; जगप्रलय;
 जन्ममरणाचा फेरा चुकवणारा; ईश्वर; मोक्ष मिळवणारा.
 भवत् (भवत्) (सं) वि. — होणारा; असणारा; जन्मणारा.
 (सं) ना. — आपण; पूज्यपाद.
 भवति (भवति) (सं) क्रि. — होते; असते; राहते.
 (सं) ना. — आपण; पूज्यस्त्री; बाईसाहेब.
 भवदीय (भवदीय) (सं) वि. — आपले; तुमचे; आपल्या-
 संबंधी; तुमच्याविषयी.
 भवदूर (भवदूर) (सं) ना. — संसारापासून दूर ठेवणारा; देव;
 जननमरण चुकवणारा.
 भवन (भवन्) (सं) ना. — जनन; जन्म; घर; निवास; आलय.
 भवभूति (भवभूति) (सं) ना. — एक संस्कृत नाटककार.
 उत्तररामचरित, मालतीमाधव, वगैरे नाटकांचा कर्ता; लौकिक;
 संपत्ति; भौतिक ऐश्वर्य.
 भवरोग (भवरोग) (सं) ना. — जन्ममृत्यूचा रोग;
 जननमरणाची व्याधी.
 — निवारक (निवारक) (सं) ना. — ईश्वर.
 भवरोगवैद्य (भवरोगवैद्य) (सं) ना. — ईश्वर; जन्ममरण
 चुकवणारा.
 भवानि (भवानि) (सं) ना. — पार्वती; दुर्गा.
 भवि (भव) (सं) वि. — सांसारिक; प्रापंचिक; जीवी;
 लिंगधारण न केलेला.
 भवितव्य (भवितव्य) (सं) ना. — दैव; पुढे होणारे; नशीब;
 भविष्य.
 — ता(ते) (ता [ते]) (सं) ना. — भावी गोष्ट; भविष्यता.
 भविष्य (भवितव्य) (सं) ना. — होणारे; पुढचे; भावी घटना;
 नशीब; अदृष्ट; दैव.

भविष्यत् (भवितव्य) (सं) वि. — भावी काळचे; पुढे होणारे.
 भविसु (भविसु) (क) धा. — होणे; उत्पन्न होणे; अस्तित्वांत येणे.
 भव्य (भव्य) (सं) वि. — होणारे; भविष्य; योग्य; सुंदर; शुभकर;
 मंगलकर; अव्यक्त; जैनधर्म.
 भव्येतर (भव्येतर) (सं) वि. — अनागरिक; असंस्कृत; जैनैतर.
 भषक (भषक) (सं) ना. — कुत्रे; ग्रामसिंह; सारमेय.
 भषण (भषण) (सं) ना. — कुत्र्याचे भुंकणे.
 भसित (भसित) (सं) ना. — विभूति; राख; रक्षा.
 — अंग (अंग) (सं) ना. — भस्मधारी; बैरागी; शिव.
 भस्त्रा (स्त्रे) (भस्त्रा [स्त्रे]) (सं) ना. — भाता; फुंकर; वायुरोधक
 योगपद्धति; परसाकडचा उपद्रव. 'तिदि' पहा.
 भस्म (भस्म) (सं) ना. — राख; विभूति; भस्मासुर.
 — अंग (अंग) (सं) ना. — संन्यासी; शिवर.
 — लेपन (लेपन) (सं) ना. — विभूतिलेपन; भस्मचर्चन;
 उधूलन.
 भस्मसात (भस्मसात) (सं) अ. — जळून राख झालेले; खाक.
 भस्मासुर (भस्मासुर) (सं) ना. — एक लोककंटक राक्षस.
 भळिरे (भळिरे) (क) अ. — वाहवा; मले रे मले.
 भा (भा) (सं) ना. — प्रकाश; कांति; तेज.
 भाग (भाग) (सं) ना. — अंश; तुकडा; पुण्य; अदृष्ट; भाग्य;
 स्थळ; प्रासाद; राजगृह.
 भागधेय (भागधेय) (सं) ना. — पुण्य; दैव; नशीबी आलेले.
 भागवत (भागवत) (सं) ना. — भक्त; विष्णुपूजक;
 भगवत्संबंधी.
 भागवेदिग (भागवेदिग) (क) ना. — भागकारकून;
 भागाधिकारी; वाटेकरी; जोडीदार; संवगडी.
 भागाकार (भागकार) (सं) ना. — विभाजन; वाटणी;
 भागपाडणी; भागकरण.
 भागादि (भागदि) (सं) ना. — वारस; दायद; सोदर.
 भागि (भागि) (सं) ना. — वाटेकरी; दायद; भागेली; पातीदार;
 पात्र.
 — पुरोभागि (पुरोभागि) (सं) ना. — दोषक दृष्टि.
 भागिनेय (भागिनेय) (सं) ना. — भावा; बहिणीचा मुलगा.
 भागिसु (भागिसु) (क) धा. — वाटणे; भाग करणे; विभागणे;
 तुकडे करणे.
 भागीरथि (भागीरथि) (सं) ना. — भगीरथ
 प्रयत्नाने भूलोकी अवतरलेली गंगा नदी. गंगा
 भाग्य (भाग्य) (सं) ना. — संपत्ति; धन; ऐश्वर्य; दैव; अदृष्ट;
 पुण्य.
 भाजक (भाजक) (सं) ना. — विभागणारे; भागव्यावयाची
 संख्या.

द्विभाजक (द्विभाजक) (सं) ना. — दोन सारखे भाग पाडणारे उपकरण.

भाजन (भाजन) (सं) ना. — भाग पाडण्याची क्रिया; योग्य; पात्र; भांडें; आश्रय; आधार.

भाज्य (भाज्य) (सं) ना. — भाग पाडावयाची संख्या; विभागण्यास योग्य.

भाट (टक) (भाट [४८]) (सं) ना. — भाडें; मजूरी; वेतन; पगार; राजस्थानी प्रजा; राजवंश वर्णन करणारा.

भाण (भाण) (सं) ना. — एकपात्री नाटक; रूपक प्रकार.

भांड (भांड) (सं) ना. — पात्र; घागर; वस्तु; सामान; गृहोपयोगी वस्तु.

भात (भात) (सं) ना. — चकचकीत; प्रकाशित; चकाकलेले; समजलेले; माहीत झालेले; अन्न; भात.

भाति (भाति) (सं) ना. — प्रकाश; चकाकी; जाणीव; समज.

भान (भान) (सं) ना. — झळक; प्रकाश; जाणीव; जागृति.

भानु (भानु) (सं) ना. — सूर्य; उजेड; मालक; स्वामी; राजा; वृक्षविशेष.

—ज (ज) (सं) ना. — यम; सुग्रीव; कर्ण.

—वार (वार) (सं) ना. — रविवार; आदितवार.

भापु (भापु) (क) अ. — भले; वाहवा; शाबास; धन्य.

भाम (भाम) (सं) ना. — क्रोध; कांति; सूर्य; भावोजी; साडू.

भामा (मे) (भामा [मे]) (सं) ना. — स्त्री; पत्नी; सत्यभामा.

भामिनि (भामिनि) (सं) ना. — स्त्री; सुंदरी; मानिनी;

‘भामिनी’ पद्यदी छंद (१४ व २३ मात्राची चरणावली)

भार (भार) (सं) ना. — ओझे; भारा; नको असलेले;

अधिकचे वजन; परिणाम; खूण; भूमार; निरुपयोगी वस्तु.

भारक (भारक) (सं) ना. — ओझेकरी; भारवाहक; हमाल; ओझे; भार.

भारणे (भारणे) (सं) ना. — गौरव; आधिक्य; मुबलकता; ओझे; गुक्त्व.

भारत (भारत) (सं) ना. — भारतासंबंधी; अमिनयशास्त्रज्ञ; नट; हिंदू देश; भारत; महाभारत.

भारति (ती) (भारति [ती]) (सं) ना. — विद्यावती; सरस्वती; विद्वान; पंडित.

भारतीय (भारतीय) (सं) ना. — भारताचा रहिवासी; हिंदू. हिंदुदेशवासी.

भारद्वाज (भारद्वाज) (सं) ना. — द्रोणाचार्यांचे वडील; एक पक्षी.

भारवि (भारवि) (सं) ना. — एक संस्कृत महाकवि;

‘किराताजुनीय’ महाकाव्यकर्ता.

भारि (भारि) (सं) वि. — मोटा; जास्तीचा; गौरवान्वित.

(सं) ना. — वजनदार; लोहमजूषा; तिजोरी; पेढी.

भारोद्धर (भारोद्धर) (सं) ना. — ओझे उचण्याची पुली; कप्पी; केन; यारी.

भारोद्धारक (भारोद्धारक) (सं) ना. — कलथा; उलथाने; ओझे उचलण्याची तरफ; यारी; केन.

भारिव (भारिव) (सं) ना. — भृगुवंशातील पुरुष; परशुराम; शिव; शुक्रग्रहसंबंधी.

भारिवि (वी) (भारिवि [वी]) (सं) ना. — पार्वती; लक्ष्मी; दूर्वा; हरळी; मूर्खकपि; भृगुप्रमाणे अविवेकी कृती करणारा.

भार्या (भार्या) (सं) ना. — पत्नी; बायको.

भाल (भाल) (सं) ना. — कपाळ; निढळ; निटिल. ‘नोसलु’ पहा. —श्रवक (श्रवक) (सं) ना. — शिव; कपालावर डोळा असणारा.

भाले (भाले) (सं) ना. — भाला; बरची; वीट; भोसकण्याचे आयुध.

भाव (भाव) (सं) ना. — अभिप्राय; इंगित; रहस्य; हावभाव; मौन; नट्यापट्टा; तर्कवितर्क; संकल्प; उद्देश; क्रिया; राहणी; सोंग; रसपोषक सामर्थ्य; भाट; चित्तवृत्ति.

—भावेश (भावेश) (सं) ना. — भावनावशता; मग्नता; तंद्री; बेभानता.

भाव (वु) क (भाव [वु] क) (सं) वि. — सुंदर; इंगितज्ञ; रसज्ञ; पंडित; भक्त; भावनावश.

भावकि (भावकि) (सं) ना. — रसज्ञा; भक्ति; सुंदरी; भाविनी.

भावज (भावज) (सं) ना. — कामविकार; मदन; मन्मथ.

—अंतक (अंतक) (सं) ना. — शिव; कामसंहारक; कामाचे दमन करणारा.

भावज्ञ (भावज्ञ) (सं) ना. — भाव जाणणारा; इंगित ओळखणारा; रसानुभवी.

भावना (भावना) (सं) ना. — आलोचना; मनोधर्म; संकल्प; ध्यान.

—वशते (वशते) (सं) ना. — भावोत्कटता; भावनेनें मारून जाणे; बेभानता.

भाववित् (भाववित्) (सं) ना. — परेगित जाणणारा; रहस्यज्ञ; रसज्ञ.

भावशुद्धि (भावशुद्धि) (सं) ना. — चित्तशुद्धि; मनाचा निर्मलपणा; स्पष्टाभिप्राय.

भावांतर (भावांतर) (सं) ना. — वेगळे भाव; अन्य आलोचना; दुसरी भावना.

—इसु (इसु) (क) धा. — मन बदलणे; भाव पालटणे; विषयांतर होणे.

भावि (भा०३) (सं) वि. भविष्यकालीन; पुढचा; होणारा.

—काल (भा०३) (सं) ना. — भविष्यकाल.

भाविक (भा०३८) (सं) वि. — भावनावश; कोमल हृदयाचा; अंधमत्त; विश्वास ठेवणारा; श्रद्धालु.

भावित (भा०३८) (सं) वि. — समजून घेतलेला; मोजलेला; अनुमानित; गण्य; चांगला; जाणीवेचा.

भावुक (भा०३८) (सं) वि. — कल्याणकर; शुभ; मंगल; आस्तिक; श्रद्धालु; विश्वासुक; मृदु अंतःकरणाचा.

भाषण (भा०३९) (सं) ना. — गोष्ट; भाषा; गप्पा; वक्तृत्व; वक्तव्य; उपन्यास.

भाषांतर (भा०३९००३८) (सं) ना. — तर्जुमा; अनुवाद; भाषा परिवर्तन; एका भाषेतून दुसऱ्या भाषेत आशय आणणे. भाषांतरिसु (भा०३९००३८०००) (क) धा. — अनुवाद करणे; तर्जुमा करणे; भाषांतर करणे.

भाषि (भा०३९) (सं) ना. — वक्ता; भाषण करणारा; उपन्यासक.

भावे (वा) (भा०३९ [३९०]) (सं) ना. — भाषण; बोलणे; शपथ; प्रतिज्ञा; विश्वासाचे बोल; वचन.

भाष्य (भा०३९) (सं) ना. — व्याख्यान; टीका; टिपण; कुलंकष विवरण.

—कार (भा०३९) (सं) ना. — मूळ ग्रंथाचा टीकाकार; विमर्शक; आलोचक.

—महाभाष्य (भा०३९००३९०) (सं) ना. — पाणिनीच्या सूत्रावरील पंतजलीचे विवरण.

भाः (भा०३९) (सं) ना. — प्रकाश; कांति; चकाकी; दीप.

भास (भा०३९) (सं) ना. — उजेड; प्रकाश; किरण; दीप्ति; एक संस्कृत नाटककार; एकांकिका लेखक.

भासमान (भा०३९००३९०) (सं) वि. — दिसणारे; प्रकाशणारे; मनाला उमगणारे; भावणारे.

भासुर (भा०३९००) (सं) वि. — चकाकणारे; प्रकाशणारे; मेसुर; भयंकर.

(सं) ना. भास्वरता; सौंदर्य; शोभा; शौर्य; कांति.

—तर (भा०३९) (सं) वि. — अधिक कांतिमान.

—तम (भा०३९) (सं) वि. — असाधारण तेजस्वी; श्रेष्ठ कांतीचे; अप्रतिम सौंदर्यशाली.

भास्कर (भा०३९००) (सं) ना. — सूर्य; अग्नि; गणिताचार्य; भास्कराचार्य.

भास्वत् (भा०३९००) (सं) वि. — चकाकणारे; प्रकाशणारे.

भास्वान् (भा०३९००) (सं) ना. — सूर्य; भास्कर.

भाल (भा०३९) (सं) ना. — भाल; कपाल; निडळ.

—अंबक, नैत्र (भा०३९००३९००३९०) (सं) ना. — शिव.

भिकारि (भा०३९०) (सं) ना. — भिक्षुक; फिरस्ता; भटक्या.

भिक्षु (भा०३९०) (क) ना. — भिक्षु; बौद्ध संन्यासी.

भिक्ष (भा) (भा०३९ [भा०३९] [भा०३९]) (सं) ना. — भीक; गयावळ; भिक्षेकरी; याचक; भिक्षा.

भिक्षाटनलीले (भा०३९००३९००३९०) (सं) ना. — भिक्षेसाठी फिरती; शिवभिक्षेवरील काव्य.

भिक्षु (भा०३९०) (सं) ना. — भीक मागणारा; संन्यासी; विरक्त.

भिडिवा (पा) ल (भा०३९०० [भा०३९०]) (सं) ना. — एक आयुध.

भित्ति (भा०३९) (सं) ना. — भित्ति; चूर; तुकडा; भेदन.

भिद (भा०३९) (सं) ना. — फूट; चीर; फट.

भिद्य (भा०३९) (सं) वि. — फुटण्यायोग्य; भेद होण्यासारखे; चीरफाड होण्यायोग्य.

भिंदपाल (भा०३९००३९०) (सं) ना. — एक फेकून मारण्याचे आयुध;

भिंदमाल (भा०३९००३९०) (क) ना. — एक फेकून मारण्याचे शस्त्र.

भिन्न (भा०३९) (सं) वि. — अलग; विरळ; फुटलेले; तुकडे झालेले; उमललेले; मदसाव झालेला.

भिन्नभिन्न (भा०३९००३९०) (सं) वि. — वेगवेगळे; विविध; विभिन्न; तऱ्हेतऱ्हेचे.

भिन्नभेद (भा०३९००३९०) (सं) ना. — भिन्नत्वाची जाणीव.

भिन्नोदर (भा०३९००३९०) (सं) ना. — सावत्र भाऊ.

भिल्ल (भा०३९) (सं) ना. — शबर; शिकारी; किरात; वेरड; वनचर.

भिषक् (भा०३९) (सं) ना. — वैद्य; आसव देणारा; डॉक्टर.

भी (भा०३९) (सं) ना. — भीति; भय.

भीकर (भा०३९०) (सं) वि. — भयंकर; भीतिदायक.

—ता (ते) (भा०३९ [भा०३९]) (सं) वि. — भयप्रदता.

भीत (भा०३९) (सं) वि. — वावरलेले; भ्यालेले; भिन्ना; भ्याड; भीरू.

भीति (भा०३९) (सं) ना. — भय; वावरगुडी.

भीते (ता) (भा०३९ [भा०३९]) (सं) ना. — भ्याड स्त्री; भीरू; भिन्नी.

भीम (भा०३९) (सं) वि. — भयप्रद आकाराचा; वृक्षशाली;

कुंतीपुत्र; दमयंतीपिता भीमक; शिव.

भीमकाय (भा०३९००३९०) (सं) वि. — वल्लकट देह असलेला; वज्रदेही.

भीरु (भा०३९) (सं) ना. — भिन्ना; नपुंसक; तृतीय प्रकृती; अवलंबी; भयभीत.

भीषण (भा०३९०) (सं) वि. — भयोत्पादक; भयंकर.

भीष्म (भा०३९) (सं) वि. — भयंकर; घोर.

(सं) ना. — शंतनुपुत्र; देवव्रत; भीष्माचार्य.

—प्रतिज्ञे (भा०३९००३९०) (सं) ना. — घोर प्रतिज्ञा; अटळपण.

भुक् (ज) (भा०३९ [भा०३९]) (सं) वि. — खाणारा; भोजन करणारा.

भुक्त (भुङ्क्ते) (सं) वि. - खाहेले; अनुभवलेले; भोगलेले.

(सं) ना. - आहार; अन्न.

—उज्जित (उज्जित) (सं) वि. - उज्जित; खाऊन उरलेले.

भुक्ति (भुङ्क्ते) (सं) ना. - आहार; खाणेपिणे; खाद्यपदार्थ; अन्नोत्पत्ती; ज्योतिषातील गणित.

भुम (भुम्) (सं) वि. - वाकलेला; कलकेला; भस्म; तुटलेला; तिरवा.

भुज (भुज) (सं) ना. - हात; बाहु; खांदा; हातोपा.

—बल (बल) (सं) ना. - बाहुशक्ति; दंडातील सामर्थ्य; रक्षातील रग.

भुजकिरीट (भुजकिरीट) (सं) ना. - भुजालंकार.

भुजकीर्ति (भुजकीर्ति) (सं) ना. - दंडत्राण; दंडावरील दागिना.

भुजबलि (भुजबलि) (सं) ना. - जैन तीर्थकरांचे नांव; बाहुबली.

भुज (जं) ग (भुज [जं] ग) (सं) ना. - सर्प; नाग; विट; कामुक.

—भूषण (भूषण) (सं) ना. - नागभूषण; सर्पभरण; शिव.

—बलय (बलय) (सं) ना. - तोळवंदी; गुजरिया; बांकी.

‘वंकी’ पहा; शिव.

—वैरि (वैरि) (सं) ना. - गरुड; मोर.

—शयन (शयन) (सं) ना. - विष्णु.

भुजंगम (भुजंगम) (सं) ना. - राहू; साप; भुजग.

भुजादंड (भुजादंड) (सं) ना. - सोऱ्यासारखे दणकट बाहु.

भुजास्फालन (भुजास्फालन) (सं) ना. - दंड थोपटणे; शड्डू; छड्डू.

भु (भु) जिमु (भु [भु] जिमु) (क) धा. - जेवणे; खाणे; सेवन करणे.

भुलवणि (भुलवणि) (सं) ना. - संभ्रम; मोह; फुशारकी; फुंज.

भुलविमु (भुलविमु) (क) धा. - भुलविणे; भुल घालणे; मोह पाडणे; फुगवणे.

भुवन (भुवन) (सं) ना. - वर; सदन; लोक; जगत्; जनता; आकाश; पाणी; समुद्र; अरण्य.

—त्रिभुवन (त्रिभुवन) (सं) ना. - तीन लोक; त्रैलोक्य; (स्वर्ग; मृत्यु व पाताळ)

—मोहिनी (मोहिनी) (सं) वि. - जगाला मोहविणारी; विश्राला भुल पाडणारी; त्रिलोकसुंदरा; मोहिनी (विष्णुस्वरूपी).

भुवनकुसे (भुवनकुसे) (सं) ना. - पोटात त्रिभुवन सामावणारा; कृष्ण; विष्णु.

भुवननयन (भुवननयन) (सं) ना. - लोकचक्षु; सूर्य.

भुवनाभिराम (भुवनाभिराम) (सं) ना. - त्रिलोकसुंदर; कामदेव; मदन.

भुवर (स) (भुव [स]) (सं) ना. - चौदा भुवनांपैकी एक; सतलोकांपैकी एक.

भू (भू) (सं) ना. - जमीन; पृथ्वी; भूलोक.

—मंडळ (मंडळ) (सं) ना. - गोलाकार पृथ्वी.

भूकंप (भूकंप) (सं) ना. - भूमिकंपन; जमिनीचा हादरा.

—दर्शक (दर्शक) (सं) ना. - जमिनीला हादरा

—लेखक (लेखक) बसल्याची व्याप्ति (स्थान व स्थिति) दाखवणारे यंत्र.

भूगत (भूगत) (सं) वि. - भूमिगत; गुप्त; जमिनीत पुरून ठेवलेले; गाढलेले; (धन).

—शत्रु (शत्रु) (सं) ना. - गुप्तशत्रु; हितशत्रु.

भूगोल, (चक्र) (भूगोल [चक्र]) (सं) ना. - भूमंडळ; भूमिबलय; पृथ्वीचा गोल.

भूचर (भूचर) (सं) ना. - जमिनीवर राहणारे.

—प्राणि (प्राणि) (सं) ना. - भूमीवर जगणारे प्राणी; जीव.

भूज (भूज) (सं) ना. - भूमीत जन्मणारे झाड, गवत वगैरे; मंगळ ग्रह.

भूजाता (ते) (भूजाता [ते]) (सं) ना. - भूमिकन्या; सीता.

भूत (भूत) (सं) वि. - होऊन गेलेले; झालेले.

(सं) ना. - पंच महाभूत (पृथ्वी; जल; तेज; वायु आणि आकाश); पिशाच; प्राणी.

—काल (काल) (सं) ना. - गतकाल.

—दया (दया) (सं) ना. - प्राणिमात्रावरील प्रेम; जीवदया.

भूतधात्रि (भूतधात्रि) (सं) ना. - भूलोक; पृथ्वी.

भूतनाथ (पति) (भूतनाथ [पति]) (सं) ना. - पार्थिव वस्तूंचा मालक; शिव; परमेश्वर.

भूतपूर्व (भूतपूर्व) (सं) वि. - पूर्वी झालेले; मागे घडलेले.

भूतबलि (भूतबलि) (सं) ना. - प्राण्यांना घालण्याचे अन्न; प्राण्यांना दिलेला बली.

भूतयज्ञ (भूतयज्ञ) (सं) ना. - प्राण्यांना दैनिक बलिसमर्पण क्रिया (वैश्वदेव; काकबली वगैरे).

भूतल (ल) (भूतल [ल]) (सं) ना. - भूमि; भूमंडळ; पाताळ.

भूताटिके (भूताटिके) (क) ना. - भुतचेष्टा; लबाडी; वंचना; फसवणूक.

भूताःम (भूताःम) (सं) ना. - परब्रह्म; परमात्मा.

भूति (भूति) (सं) ना. - ऐश्वर्य; संपत्ति; अभ्युदय; कीर्ति; यश; मरम; विभूति; अष्टसिद्धि; जन्म; उत्पत्ति; राहणी; अधिकार; गौरव.

भूवार (ಭೂವಾರ) (सं) ना. - जमीन फाटणें; भेग; दुर्भंगभूमी.
रानहुकर; नांगर.

भूदेव (ಭೂದೇವ) (सं) ना. - ब्राह्मण.

भूदेवि (ಭೂದೇವಿ) (सं) ना. - भूमिदेवता; लक्ष्मी; विष्णुपत्नी.

भूधर (ಭೂಧರ) (सं) ना. - पर्वत; गिरी; राजा;
आदिशेष.

भूप (पति) (ಭೂಪ) (सं) ना. - राजा; भूमीचा मालक.

भूपदक्षिणे (ಭೂಪದಕ್ಷಿಣೆ) (सं) ना. - पृथ्वी प्रदक्षिणा;

सुदूर पर्यटन; पृथ्वीपर्यटन.

भूसर (ಭೂಸರ) (सं) ना. - भूमिरक्षण; राज्यरिपालन.

भूभार (ಭೂಭಾರ) (सं) ना. - भूमीला ओझे होऊन राहणें;

पापाचें ओझे; खुशालचेंद्व; लाऊनपिऊन भटकणारा.

भूसुज (ಭೂಭುಜ) (सं) ना. - भूमीचा उपयोग घेणारा; राजा.

भूसुत्र (ಭೂಭುತ್) (सं) ना. - भूमीचे पोषण करणारा; राजा;
पर्वत; विष्णु.

—वैरि (ವೈರಿ) (सं) ना. - इंद्र.

भूम (मि) (ಭೂಮಿ) (सं) ना. - पृथ्वी; निमित्त; सबव;
मिष; आव.

भूमध्वरेखे (ಭೂಮಧ್ವರೇಖೆ) (सं) ना. - भूमध्यातून जाणारी
काल्पनिक रेखा; विपुववृत्त; भूमीचा अक्ष.

भूमिके (ಭೂಮಿಕೆ) (सं) ना. - पाया; पात्र; वेष्ट; प्रस्तावना;
अंतस्थ; जमीन; कथावस्तु.

भूमिज (ಭೂಮಿಜ) (सं) ना. - मंगळग्रह; नरकासुर; झाडवेली.

भूमिजाते (जे) (ಭೂಮಿಜಾತೆ) (सं) ना. - भूमिजा;
सीतादेवी.

भूयः (ಭೂಯಃ) (सं) अ. - पुनः; आणखी; फिरून.

भूयिष्ठ (ಭೂಯಿಷ್ಟ) (सं) वि. - पुष्कळ; अतिशय; अधिक.

भूयिष्ठं (ಭೂಯಿಷ್ಟಂ) (सं) अ. - अत्यंत.

भूरमे (मा) (ಭೂರಮೆ) (सं) ना. - वसुंधरा; भूलक्ष्मी;
भूदेवी.

भूरि (ಭೂರಿ) (सं) वि. - पुष्कळ; अधिक; मोटा.

(सं) ना. - सोनं; शिव; चंद्र; विष्णु; ब्रह्मदेव; श्राद्धाचें
जेवण.

भूरिमाय (ಭೂರಿಮಾಯ) (सं) ना. - राक्षस; कपटी; कोल्हा;
मायावी.

भूरुह (ಭೂರುಹ) (सं) ना. - वृक्ष, गवत, वगैरे (भूमीत
वाढणारे.)

भूलोल (ಭೂಲೋಲ) (सं) ना. - राजा; भूमीला आनंद देणारा.

भूषण (ಭೂಷಣ) (सं) ना. - अलंकार; दागिना;

अंगाखांद्यावरील वस्तु; गृहभूषण; पुत्र; मुलवाळ.

भूषित (ಭೂಷಿತ) (सं) वि. - शृंगारित; अलंकृत.

भूषिसु (ಭೂಷಿಸು) (क) धा. - शृंगारणें; अलंकारणें; सजवणें;
भूषविणें; शोभित करणें.

भूषे (वा) (ಭೂಷೆ) (सं) ना. - आभरण; अलंकार;
अंगाखांद्यावरील जडभारी.

भूसुत (ಭೂಸುತ) (सं) ना. - मंगळग्रह; नरकासुर.

भूसुते (ಭೂಸುತೆ) (सं) ना. - भूमिकन्या; सीता.

भूसुर (ಭೂಸುರ) (सं) ना. - ब्राह्मण; भूदेव.

भृ (भृ) (सं) धा. - रक्षण करणें; भरणें; धारण करणें.

भृकु टि (टी) (ಭೃಕುಟಿ) (सं) ना. - भुवई; भूभेगी;
भुवई चढवणारा; भुवई वाकडी करणारा.

भृगु (ಭೃಗು) (सं) ना. - एक ऋषि; गुरुग्रह; जलप्रपात.

भृंग (ಭೃಂಗ) (अ) (क) ना. - भ्रमर; भृंगा; मधमाशी;

डास; कलिंग पक्षी; जार; कामुक; एक वृक्ष.

भृंगार (ಭೃಂಗಾರ) (क) ना. - सोनं; सुवर्णकलश; गिंडी.

भृंगि (ಭೃಂಗಿ) (सं) ना. - भृंगी; शिवाचा द्वारपाल; शिवगणांपैकी
एक.

भृत (ಭೃತ) (सं) वि. - भरलेलें; पुष्ट; आवरलेले.

भृत्य (ಭೃತ್ಯ) (सं) ना. - सेवक; चाकर; नोकर; दास;

अंतेवासी; पालन करण्यास योग्य.

भृशं (ಭೃಶಂ) (सं) अ. - जास्ती; अधिक; तीव्रतेने; घाईने.

भेक (ಭೇಕ) (सं) ना. - वेढक; दुवळा; मित्रा.

भेकि (ಭೇಕಿ) (सं) ना. - वेढकी; ददुर.

भेद (ಭೇದ) (सं) ना. - फूट; वियोग; भाग; भिन्नता; तफावत;
अंतर; फरक.

—बुद्धि (ಬುದ್ಧಿ) (सं) ना. - भेदभाव; वेगळेपणाची जाणीव;
फूट; माझेदुसरेपणा.

भेदक (ಭೇದಕ) (सं) वि. - भेद करणारा; व्यत्यास करणारा;

फूट पाडणारा; टोंचणारा; अंगावर घेणारा.

—मर्मभेदक (ಮರ್ಮಭೇದಕ) (सं) ना. - मर्मभेदणारे;

अंतःकरणाला मिडणारे; काळजाला होंवणारे; जखम
करणारे.

भेदिसु (ಭೇದಿಸು) (क) धा. - भेदणें; फोडणें; वेगळे करणें;
विभागणें; फाडणें; नाश करणें; उबडणें.

भेदि (ಭೇदि) (सं) ना. - फोडणारा; फूटपाड्या; वंचक; रेचक.

भेद्य (ಭೇद्य) (सं) वि. - फोडण्यास योग्य; चिरण्याजोगें;

फूट पाडण्यासारखें; वेगळे करण्याजोगें.

भेरि (री) (ಭೇರಿ) (सं) ना. - नगारा; टोल; चर्मवाद्य.

भेरुंड (ಭೇರುಂಡ) (सं) ना. - दोन डोक्याचा पक्षी.

भेषज (भेषज) (सं) ना. - औषध; आसव; दारू; चिकित्सा.

भैरव (भैरव) (सं) ना. - शिवाचा संहारक अवतार;

संगीतातील एक राग; भयंकर.

भैषज्य (भैषज्य) (सं) ना. — दारु; आसव; औषध;

चिकित्सा.

भोक्त (भोक्त) (भोक्त) (सं) वि. — उपभोगणारा; चव
वेणारा; फळ चाखणारा.

भोक्तव्य (भोक्तव्य) (सं) वि. — खाद्य; अनुभव घेण्यायोग्य;
भोगलेच पाहिजे असे; प्रारब्ध.

भोग (भोग) (सं) ना. — अनुभव; सेवन; सुखानुभूति; शरीर
सौख्य; स्त्रीसंग; सेवा; सुश्रूषा; सर्पाची फडा

— आसक्ति (भोक्त) (सं) ना. — सुखलोलुपता; ऐहिक
सुखाची आवड; शरीरसुखमग्नता.

भोगरति (भोगरति) (सं) ना. — नागलोक; पाताळ; पाताळगंगा;
भोगप्रीति; स्त्रीसुवासक्ति; मैथुन.

भोगलालसे (भोगलालसे) (सं) ना. — भोगासक्ति;
सुखलोलुपता.

भोगि (भोगि) (सं) ना. — फणा असलेला सर्प; सुखी;
अनुभूतिक; भोगणारा.

भोगिकटक (भोगिकटक) (सं) ना. — नागभूषण; शिव;
सर्पाभरण

भोगिनि (भोगिनि) (सं) ना. — सर्पिणी; भोगलेली स्त्री; संग
घडलेली स्त्री.

भोगिप (भोगिप) (सं) ना. — आदिशेष; महासर्प.
(क) वि. — भोग वेणारा; उपभोगणारा; अनुभवी.

भोगिभूषण (भोगिभूषण) (सं) ना. — सर्पाकृति भूषण
वापरणारा; शिव.

भोगिशयन (भोगिशयन) (सं) ना. — शेषशायिन; विष्णु.

भोज (भोज) (सं) ना. — धारा नगरीचा एक राजा.

भोजन (भोजन) (सं) ना. — खाना; जेवण; अन्नसेवन.

भोज्य (भोज्य) (सं) वि. — खाण्यायोग्य; खाद्य; सेवनीय;
(सं) ना. — आहार; सेवन.

भोर्गरे (भोर्गरे) (क) धा. — भोडकाडपरसणें; भोकार
काढणें; बुभुकारणें

(क) ना. — मोड मोड ध्वनि.

भौत (तिक) (भौत) (सं) वि. — पंच महाभूतासंबंधी;
लौकिक; सृष्ट वस्तुसंबंधी.

— शास्त्र (भौत) (सं) ना. — सृष्ट वस्तुशास्त्र; प्रकृति शास्त्र.

भौम (भौम) (सं) वि. — भूसंबंधी.

(सं) ना. — मंगळग्रह; भौमासुर.

भ्रंश (भ्रंश) (सं) ना. — प्राणच्युति; पतन; नाश; नष्टता;

अधोगति; अवरोध; परागति; बढतर्फी.

भ्रम (भ्रम) (भ्रम) (सं) ना. — भ्रवंती गुंगळी;

भोगलपणा; भ्रांती; वेड; गैरसमज; विरुद्धविचार.

भ्रमण (भ्रमण) (सं) ना. — फिरती; वेलपाटा; फेरा; डोके-
फिरपणा; भ्रांती; उन्माद; उन्मत्तता.

भ्रमर (भ्रमर) (सं) ना. — भुंगा; भवरा; चिल्लट; बुंगुरटें;
मधमाशी; 'आरडि' पहा.

भ्रमरारि (भ्रमरारि) (सं) ना. — चापयाचे फूल; चाफा;
(चापयाचे वासानें भ्रमर मरतात.)

भ्रमिसु (भ्रमिसु) (क) धा. — भ्रमण करणें; खुळा होणें.

भ्रष्ट (भ्रष्ट) (सं) वि. — पतित; अनीतिमान; पदच्युत; दुर्वर्तनी
दुष्ट; समाजबहिष्कृत.

भ्राज (भ्राज) (सं) ना. — चकाकी; कांती; शोभा; प्रकाश.

भ्राजत् (भ्राजत्) (सं) वि. — चकाकणारा; प्रकाशमान; डोळे
दिपवणारा.

भ्राजित (भ्राजित) (सं) वि. — प्रकाशित; चकचकित;
झळझळीत; दीप्त.

भ्राजिष्ट (भ्राजिष्ट) (सं) ना. — कांतिमान; नेत्रदीपक; अति
प्रकाशमान.

भ्रातृ (भ्रातृ) (सं) ना. — भाऊ; सोदर; सहोदर.

भ्रांत (भ्रांत) (सं) वि. — फिरलेला; प्रवास केलेला; मंत्क;
भोलसट; बाबळट; पैलाड.

(सं) वि. — खुळा; मूढ; वावरलेला; गांगरलेला.

भ्रांति (भ्रांति) (सं) ना. — उन्माद; मोवळ; डोकेफिरपणा;
मतिविकार.

भ्रामक (भ्रामक) (सं) वि. — भ्रमोत्पादक; गैरसमज उत्पन्न
करणारे; बुद्धीला चळ लावणारे; वेडगळ.

(सं) ना. — लोहकांत; चुंबक.

भ्रुकुटि (भ्रुकुटि) (सं) ना. — भुवई; 'भ्रुकुटि' पहा.

भ्रू (भ्रुकुटि) (भ्रू) (भ्रू) (सं) ना. — भुवई; भ्रुकुटी.

भ्रूण (भ्रूण) (सं) ना. — अर्भक; शिशु; बाल; गर्भस्थ मूल;
गर्भपिंड.

— हत्ये (भ्रूण) (सं) ना. — गर्भपात; गर्भस्त्राव; शिशुहनन;
मूल मारणें; गर्भपिंड पाडणें.

भ्रूमंग (भ्रूमंग) (सं) ना. — भुवई चढवणें; भ्रूवक्रता; भुवईनें
खुणवणें; भुवईनें रागातुगाग दर्शन.

भ्रूलता (भ्रूलता) (सं) ना. — रेखीव भुवई;
लतेसारखी दिसणारी भुवई.

म

म (मं) (सं) ना. — प वर्गाचे पांचवें व्यंजन; शिव; विष्णु; ब्रह्मदेव; यम; चंद्र; पाणी; विष; कल्याण; सुख; समय; वेळ.
 (सं) वि. — संख्यावाचकाला क्रमवाचक करण्याचा प्रत्यय.
 मकर (मकर) (सं) ना. — मगर; सुसर; नक्र; एक प्रकारचा मासा; कुवेराचे एक भांडार; दहावा सौरमास; मकरराशि.
 — जाकर (लय) (अचट [लय]) (सं) ना. — समुद्र; मत्स्यालय.
 — कुंडल (कुंडल) (सं) ना. — कानांतील एक दागिना.
 — केतन, (केतु) (केतन [केतु]) (सं) ना. — मदन; मन्मथ; काम.
 — तोरण (तोरण) (सं) ना. — जाऊ तेथे नेतायेण्यासारखे तोरण.
 मकरंद (मकरंद) (सं) ना. — मध; पुष्परस; पराग; कोकिल; मधमाशी; मोगरी; एक फूल.
 मकरपत्र (मकरपत्र) (सं) ना. — छाती; मान; हातावर गोदलेलें रंगीत चित्र.
 मकरवृत्त (मकरवृत्त) (सं) ना. — भूगोलावरील सूर्य दक्षिणेकडे कलल्याचे दाखवणारे वृत्त.
 मकरसंक्रमण (मकरसंक्रमण) (सं) ना. — सूर्यगति दक्षिणेकडून कर्कटचाकडे झुकण्याच्या वेळचा सण; संक्रांत.
 मकराक्ष (मकराक्ष) (सं) ना. — वरुण; मकरवाहन.
 मकरि (मकरि) (मकरि [मकरि]) (सं) ना. — प्राचीन काळी स्त्रीची छाती, मान वगैरेवर काढलेलें चित्र; मगरी.
 मकुट (मुकुट), (मकुट [मुकुट]) (सं) ना. — शिरोभूषण; किरीट.
 — वर्धन (वर्धन) (सं) ना. — राजा; सम्राट.
 म (मं) कुर, (मं [मं] कुर) (सं) ना. — आरसा; दर्पण; कळी; बहुलवृक्ष; अरेवियन मोगरा; कुंभाराचे चाक फिरवण्याची काठी.
 मकड (मकड) (क) ना. — मकड; माकड; वानर; कपि.
 मकरि (मकरि) (क) ना. — बांबूच्या वेळाची बुट्टी. फडा.
 मका (मका) (अ-दे) ना. — सुसलमानाचे पवित्र यात्रास्थळ.
 मळ (मळ) (क) ना. — दिव्याचा कोळी; जळकी बात; वातीची काजळी.
 मझि (क्षी) का (मझि [मझि]) (सं) ना. — माशी; मधमाशी.
 — मल (मल) (सं) ना. — मेण.
 मख (मख) (सं) ना. — यज्ञ; याग; ऋतु.

— जरि, — वैरि (जि-वैरि) (सं) ना. — राक्षस; दक्षयज्ञाचा नाश करणारा शिव; वीरभद्र.
 मगध (सं) ना. — बिहारच्या दक्षिण भागाचे प्राचीन नांव; पिंपळी.
 मगमगिसु (मगमगिसु) (क) ना. — घमघमणे; सुगंध दरवळणे; सुगंधणे; सुवास सुटणे.
 मगुड (मगुड) (क) ना. — मुकुट; किरीट.
 मगुळ (मगुळ) (क) धा. — मागे सरणे; हटणे; मागे फिरणे; अंगावर शेकणे.
 मगुळे (मगुळे) (क) अ. — आणखी पुनः; आणखी एकदा; मागे फिरून.
 मगुळु (मगुळु) (क) धा. — पसरवणे; पुढे रेटणे; वळवणे; डोके खाली करणे; पालथे घालणे.
 मगुळुं (मगुळुं) (क) अ. — आणखी पुनः फिरून.
 मगे (मगे) (क) ना. — मधा नक्षत्र; एक पावसाळी नक्षत्र.
 मगा (मगा) (क) ना. — माग; विणण्याचे यंत्र; विणण्याचे साधन.
 मगिसु (मगिसु) (क) धा. — पीडा देणे; त्रास देणे; लपविणे; दष्टि आड करणे; गमावणे; घालवणे; शमविणे
 मगु (मगु) (मगु [मगु]) (क) धा. — थकणे; वापरणे; झिजणे; निस्तेज होणे; कोमेजणे; क्षीण होणे; नाश करणे; पूड करणे; टार मारणे; वाकवणे.
 मगुलु (मगुलु) (मगुलु [मगुलु]) (क) ना. — बाजू; पक्ष; पार्श्व; शेजार.
 — आगु (आगु) (क) धा. — फिरणे; बाजूला होणे; वाट सोडणे; जाऊ देणे.
 मझ (मझ) (सं) वि. — बुजलेला; बुडलेला; निरत; लीन.
 मधव (मधव) (मधव [मधव]) (सं) ना. — इंद्र; देवेंद्र; शुवड; व्यासमुनी.
 मघात्रयोदशि (मघात्रयोदशि) (सं) ना. — भाद्रपद कृ. १३
 — भव (भव) (सं) ना. — शुक्र.
 मंक (मंक) (क) ना. — गैरसमज; खुळेपणा; (क) वि. भ्रमिष्ट; वेशुद्ध.
 मंकु (मंकु) (क) ना. — खुळेपणा; वेअकलीपणा; वेडा; भ्रमिष्ट; मूढता; जाड्य; भ्रंति; कांतिहीनता.
 मंग (मंग) (क) ना. — माकड; कपि; हुण्या; नावेचे टोक; अभीप्सित.
 मंगमुष्टि (मंगमुष्टि) (क) ना. — कपिमुष्टि; वट्ट धरणे.
 मंगल (मंगल) (मंगल [मंगल]) (सं) वि. — शुभकर; कल्याणकारक सुंदर; चांगले; मनोहर; सुलक्षणी; प्रगतिशील.

(क) ना. — मंगल नक्षत्र; अदृष्ट; सुदैव; कल्याण; आनंद; शुभसूचना; काव्यनाटकांच्या आदीचे वा अंतीचे पद.
 मंगलकार्य (मंगलकार्य) (सं) ना. — शुभ कार्य; (लग्न मुंज सारखे).
 मंगलगौरि (मंगलगौरि) (सं) ना. — पार्वती; शुभकरी; मंगलगौरि.
 मंगलाच्छाये (मंगलाच्छाये) (सं) ना. — अतिशीतल छाया; थंड सावली.
 मंगलपाठक (मंगलपाठक) (सं) ना. — स्तुतिपाठक; राजांना स्वस्तिवाचन गाणारा; पुराणिक.
 मंगलस्नान (मंगलस्नान) (सं) ना. — शुभकार्यांरंभीचें स्नान.
 मंगलसूत्र (मंगलसूत्र) (सं) ना. — पतीच्या नावानें विवाहांत बांधलेले मंगलसूत्र. विवाहमांगल्य.
 मंगला (ले) (मंगला) (सं) ना. — धर्मपत्नी; पतिव्रता; विनयवती स्त्री.
 मंगलाक्षते (मंगलाक्षते) (सं) ना. — शुभकार्यातील रंगीत मंत्राक्षता; कुंकुममिश्रित मंगलाक्षता.
 मंगलाचरण (मंगलाचरण) (सं) ना. — काव्य नाटकांतील नांदीश्लोक.
 मंगलारति (मंगलारति) (सं) ना. — शुभसूचक आरति; शुभप्रसंगी लावलेली दीपच्योत; नीरांजन.
 मंगलाष्टक (मंगलाष्टक) (सं) ना. — लग्नासुर्जात म्हणावयाची आठ मंगलपद्ये; वधूवराच्या मांगल्यचिंतनाचीं पद्ये.
 मंचर्चिका (मंचर्चिका) (सं) प्रत्यय — तमभाव दर्शक अंत्य प्रत्यय.
 मच्च (च्चे) (मच्च) (क) ना. — अंगावरील मत्स्य; तीळ; खूण; लासे; कस लावण्यासाठी उपयोगांत आणावयाचे सोन्या चांदीचें तुकडे.
 मच्चर (मच्चर) (क) ना. — मत्सर; पोटदुखी; असुया; पीडा.
 — इग (अग) (क) वि. — द्वेष करणारा; मत्सरी.
 मच्चु, मेच्चु (मच्चु, मेच्चु) (क) धा. — मनाला येणें; मान्यता देणें; वाहवा मिळवणें.
 (क) ना. — संभावना; मान्यता; पारितोषिक; झाडें तोडण्याची कुऱ्हाड; फरशी; प्रीति; आस्था; जोडणी.
 मच्चु को (गो) डु (मच्चुको [गो] डु) (क) धा. — पोषाख देणें; इनाम देणें; संभावना करणें.
 मच्चुगति (मच्चुगति) (क) ना. — त्रिवे तोडण्याची लांबट फरशी.
 मच्चुगार (मच्चुगार) (क) ना. — लोकांचे मन वळवणारा; लोकांना रमवणारा; ऐट करणारा; ओळखणारा.

मच्चुगति (मच्चुगति) (क) ना. — दुसऱ्याचे मन आकर्षणारी स्त्री. मायाविनी; नटपट्टा करणारी स्त्री.
 मच्च (मच्च) (सं) ना. — मत्स्य; मीन.
 मच्चयंत्र (मच्चयंत्र) (सं) ना. — होकायंत्र;
 मच्चयंत्र (मच्चयंत्र) (सं) ना. — होकायंत्र;
 दिक्चक्र; द्रौपदी स्वयंवरातील फिरता मत्स्य.
 मजड (मजड) (क) वि. — मड्ड; बथड; मूर्ख; अज्ञानी.
 मजभापु (मजभापु) (क) अ. — मले; शाबास; वाहवा.
 मजकूर (मजकूर) (अ. दे) ना. — बातमी; खबर; वार्ता; विषय.
 मजा (मजा) (अ. दे) ना. — मौज; विनोद; विलास; चेष्टा.
 मजरि (मजरि) (अ. दे) ना. — कूलि; मांडे; पगार; रोजंदारी; रोजसुरा.
 मज (जा) (जे) (मज [जा] जे) (सं) ना. — मेधस; मजा; हाडांतील सत्त्व.
 मजन (मजन) (सं) ना. — मार्जन; स्नान; आंघोळ; झाडलोड; स्वच्छता; निर्मळपणा.
 मजासार (मजासार) (सं) ना. — वीर्य; माज; मेद; मेंदु; हाडातील रस; फोपसेपणा; वात.
 मझ (भापु) (मझ [भापु]) (क) ना. — वाहवा; छान; मले; प्रशंसोद्धार.
 मंचक (मंचक) (सं) ना. — पलंग; खाट; बाज; उंचीवरील निद्रासन.
 मंचिका (के) (गे) (मंचिका [के] गे) (सं) ना. — माचा; पीक राखण्यासाठी बांधलेली माची; दागिना.
 मंजर (मंजर) (सं) ना. — फुलांचा तुरा; मोती; तिलवण; तिलाचे झाड; मांजर; कामी.
 मंजरि (सी) (मंजरि [सी]) (सं) ना. — घोस; गुच्छ; तुरा; कळी; मोहोर; मोती; ओळ; वेल; तुळस.
 मंजरित (मंजरित) (सं) वि. — घोस असलेलें; पालवी असलेलें; शाखा फुटलेले.
 मंजा (मंजा) (सं) ना. — शेळी; बकरी; अजा; पुष्पगुच्छ; वेल.
 मंजि (जी) (मंजि [जी]) (सं) ना. — स्तबक; ताटवा; पुष्पगुच्छ; केळीचें झाड; वेल.
 मंजिका (मंजिका) (सं) ना. — रांड; वेश्या; राजनर्तकी.
 मंजिम (मंजिम) (सं) ना. — सौंदर्य; लाळिय.
 मंजीर (मंजीर) (सं) ना. — पायातील साखळी; पंजण; घागऱ्या; घुसळ खांब; मेथा.
 मंजील (मंजील) (सं) ना. — परीटाचे गांव.
 मंजु (मंजु) (क) ना. — हिम; धुकें; बर्फ; शीत; कुंदपण; कांति हीनता; अंधार; तीव्रहीसांज.

—गड्डे (गड्डे) (क) ना.—बर्फ; हिम.

मंजु (मंजु) (सं) वि.—मनोहर; आल्हादक; रुचकर;

चांगले; गोड; शीतल.

—केशि (केशि) (सं) ना.—कृष्ण.

—गमन (गमन) (सं) ना.—हंस.

—गर्व (गर्व) (सं) ना.—नेपाळ.

—वोष (वोष) (सं) ना.—गोड आवाज; गोड भाषा.

—नाशी (नाशी) (सं) ना.—सुंदरा; दुर्गा; इंद्राणी.

—पाठक (पाठक) (सं) ना.—पोपट; राबु.

—प्राण (प्राण) (सं) ना.—ब्रह्म.

—भाषि, —वाक् (भाषि-वाक्) (सं) वि.—गोड बोल्या;
मंजुलवाची; मधुरभाषी.

—स्वर (न) (स्वर [न]) (सं) ना.—मधुरध्वनि; कोकिला.

मंजुल (ल) (मंजुल [ल]) (सं) वि.—मधुर; सुंदर.

(सं) ना.—लताग्रह; कुंज-मंडप; बुडबुडा; फुगा; कारंजा;
विहीर.

मंजूष (मंजूष) (सं) ना.—पेटी; संदूक; कपाट; करंडक;
दराड; पाषाण.

मट (आटमट) (मंढ [अटमंढ]) (क) ना.—फसवणूक;
वंचना; ठकाई; गडबड; धाई.

मट्ट (मंढु) (क) ना.—प्रमाण; माप; सरळपण; समानता;
समभावना; माडी; स्थळ; मान.

मट्टस (मंढुस) (क) अ.—प्रमाणशीर; मापाला धरून.

मट्टि (मंढु) (क) ना.—मृत्तिका; माती; गोपीचंदन; टेकडी;
चढाव; 'इल्लण' पहा.

मट्टिगे (मंढुगे) (क) अ.—पर्यंत; तोंवर; मात्र.

मट्टु (मंढु) (क) ना.—माप; मर्यादा; योग्यता; परिमाण;
शक्ति; संगीतातील एक धाटी.

मठ (मंढ) (सं) ना.—भग्न मंदिर; देवस्थान; संन्यासी निवास;
अभ्यासग्रह; पाठशाला; ब्रैलगाडी.

मठपति (मंढपति) (सं) ना.—मठाचा स्वामी; महंत;
धर्माधिकारी; शब्दसंस्कार करणारा; जंगम.

मठर (मंढर) (सं) वि.—निशा; कैफ; अमल.

मठिका (मंढिका) (क) ना.—दुकान; पेठ; दुकानांची जागा;
झोपडी; लहान घर. 'मळिगे' पहा.

मड (मंढ) (क) ना.—टाच; पायाचा मागचा भाग; थर; पुट;
पाण्याचा पाट; मठ; टाकलेले अन्न.

मडके (मंढके) (क) ना.—मडके; मातीचे भांडे; मटकी; एक
धान्य.

मड (डं) गु (मंढ [डं] गु) (क) धा.—लपविणे; शाकून
ठेवणे.

मडगूळ (लु) (मंढगूळ [लु]) (क) ना.—उष्टे; उच्छिष्ट;
आहार.

मडचु (सु) (मंढचु [सु]) (क) धा.—घाण होणे; चुरगळणे;
कंटाळणे; दुर्वासना धरणे.

मडदि (मंढदि) (क) ना.—स्त्री; पत्नी; बायको.

मडमुरि (मंढमुरि) (क) धा.—पाऊल मागे घेणे; पाठ
फिरवणे; मागे हटणे.

मडल (लु) (मंढल [लु]) (क) धा.—विस्तार पावणे;
फोफावणे; अधिक होणे; दाट होणे; फाटणे; फट पडणे.
(क) ना.—काथ्याची हतरी; चटई; काथ्या; झाडी.

मडलिडु (मंढलिडु) (क) धा.—अधिक होणे; उल्लंघन;
विपुल होणे; जिकणे; पोटात सरपटणे; सावकाश चालणे; वृद्ध
होणे; त्रस्त होणे.

मडहु (मंढहु) (क) ना.—टाच; पायाचा घोटा; मठ; थर;
पुट. 'मड' पहा.

मडि (मंढि) (क) धा.—मरणे; मृत्यु पावणे; घडी पडणे;
वाकणे.

(क) वि.—धूत; शुद्ध; पवित्र.

(क) ना.—धूतवस्त्र; घडी; सोबळे; नेसण; गादा; जमीन;
मळी; मळई; वाफा; आळें; काटा.

मडिके (मंढिके) (क) ना.—'मडके' पहा; मातीची धागर;
कुंभ.

मडिते (मंढिते) (क) ना.—निरी; घडी.

मडिपु (मंढिपु) (क) धा.—ठार करणे; खुनाला कारण होणे.

मडिबके (मंढिबके) (क) ना.—मोडी; यौवनपीठिका;
पुटकुळी.

मडिल (लु) (मंढिल [लु]) (क) ना.—पोट; ओचा;
ओटी; ओग.

मडिवळ (मंढिवळ) (क) ना.—परीट; घोवी.

मडिवलिति (मंढिवलिति) (क) ना.—घोबीण; कपडे धुणारी.

मडिवु (बुह) (मंढिवु [बुह]) (क) ना.—मृत्यु; मरण.

मडिसु (सु) (मंढिसु [सु]) (क) धा.—मरेलसे करणे; ठार
मारणे; घडी घालणे; निरी करणे.

मडु (डुवु) (मंढु [डुवु]) (क) ना.—पाण्याचा स्रोत;
डोह.

(क) धा.—फुलांची माळ गुंफणे; हार करणे.

मडुह (मंढुह) (क) ना.—खून; वध; घात; आवड;
जुळणी.

मडुहु (मंढुहु) (क) धा.—ठार करणे; मारणे. 'मडिपु'
पहा.

मडे (मंढे) (क) ना.—लहान बांध; बंधारा; धरण; उष्टे.

मडेय (म०ड०य) (क) वि.—मूर्ख; खुळा; अजाण; आडमुटा; असंस्कृत; कच्चा.
 मड्ड (म०ड्ड) (क) वि.—माठ्या; मड; मूर्ख; गावडा; खेडवळ; अडाणी; माठ; धड्ड.
 मड्ड (म०ड्ड) (क) ना.—घड्डपणा; मूर्खता; अनागरिकता; राड; गाळ; चिखल; पुरणाचा गोळा; मूर्ख स्त्री; सुगंधी द्रव्य.
 मणक (म०णक) (क) ना.—पहिल्या वीताची गाय-म्हैस; वासरू; रेडकु.
 मणिल (ल) (म०णिल [ल]) (क) ना.—वाळू; फूल; वालुका प्रदेश.
 मणि (म०णि) (क) धा.—वाकर्णे; नमस्कार करणे; लवणे; वाक्वर्णे; पराजित होणे; मिणे; वश होणे; मागे होणे.
 'एरगु' पहा.
 (क) ना.—पाट; आसन; वेदिका.
 (सं) ना.—रत्न; मणिक्; खडा; भूषण; अलंकार; श्रेष्ठता; मनगत; जलपात्र.
 —खचित (खचित) (सं) वि.—रत्नजडित; पैलू पाडलेले. (रत्न)
 मणिकट्ट (म०णिकट्ट) (क) ना.—मणिबंध; मनगत.
 मणिकार (म०णिकार) (सं) ना.—रत्नपारखी; सराफ; जव्हेरी; रत्नाचा व्यापारी; पैलू पाडणारा.
 मणिचौकट्ट (म०णिकट्ट) (क) ना.—शालेतील मण्याची चौकट; मुलानां अंक शिकविण्याकरतां केलेली मण्यांची चौकट.
 मणितारक (म०णितारक) (सं) ना.—सारस; वक्रपक्षी.
 मणिपुर (म०णिकार) (सं) ना.—ब्रह्मवाहनाची राजधानी.
 मणिबंध (म०णिकट्ट) (सं) ना.—मनगटावरील दागिना; पोची; मनगट्या; बिंदल्या; मनगत.
 मणिमंच (म०णिकट्ट) (सं) ना.—रत्नखचित पलंग; राजशय्या.
 मणिय (ह) (म०णिकट्ट) (क) ना.—शासन; नोकरी; पदवी.
 मणियगार (म०णिकट्ट) (क) ना.—ग्राम, देवस्थान वगैरेचा पंच; महाजन.
 मणिदिले (म०णिकट्ट) (सं) ना.—फरशी; रत्न; हिरा; खडा.
 मणिह (म०णिकट्ट) (क) ना.—वांक; नमस्कार; शरणागति; आधीनता; सेवा.
 मणिहार (म०णिकट्ट) (सं) ना.—रत्नमाला; कंठा; कंठी.
 (क) ना.—राजवाड्यांतील व्यवस्थापक; राजगृहाधिकारी.
 मणे (णि) (म०णिकट्ट) (क) ना.—आसन; गादी; पीठ.
 मणेंगार (म०णिकट्ट) (क) ना.—महाजन; गावपंच; ग्रामशासक
 मंठप (म०णिकट्ट) (क) ना.—मंडप; छप्पर; मांडव; गुंफा; पर्णकुटी; कुंज; विश्रांतिस्थान.

मंटिके (म०णिकट्ट) (क) ना.—अंगठी; काचेची अंगठी.
 मंड (म०णिकट्ट) (सं) ना.—साय; स्निग्ध पदार्थ; राड; चिखल; शृंगार; अलंकार; वेडूक; एरंड; शिरीष वृक्ष.
 मं , (मंडिके) (म०णिकट्ट) (सं) ना.—मांडा; अतिपातळ साखरपोळी.
 मंडन (म०णिकट्ट) (सं) ना.—अलंकार; विषयनिरूपण; समर्थन; विचारविन्यास; विवेचन.
 मंडनायोग (म०णिकट्ट) (सं) ना.—हत्तीची झल.
 मंडप (म०णिकट्ट) (क) ना.—मांडव; छप्पर; मंठप.
 मंडल (म०णिकट्ट) (सं) ना.—वर्तुळ; बलय; खळे; संघ; गट; राष्ट्रक; छोटा देश; वेठेले घातलेला साप.
 मंडलाग्र (म०णिकट्ट) (सं) ना.—औपधीसेवन सप्ताह; भुताटकी काढण्याचें आहार; ऋग्वेद भाग; सुदर्शन; सुगंध.
 मंडलाधिपति (म०णिकट्ट) (सं) ना.—मंडलेश्वर; मंडलेश; राष्ट्रकाचा अधिपति; प्रांताधिकारी.
 मंडलि (ली) (म०णिकट्ट) (सं) ना.—समूह; गट; संघ; एक संप्रजाति; मांजर; कुत्रे; झाडू; देशाधिकारी.
 मंडविणे (म०णिकट्ट) (क) ना.—मंडपी; लहान मांडव; छपरी; झोपडी.
 मंडळ (म०णिकट्ट) (सं) ना.—चक्रव्यूह; वर्तुळ; चक्रवाक; चक्र.
 मंडलिसु (म०णिकट्ट) (क) धा.—गुंडाळणे; गुंडाळी करणे; सुरळी करणे; एकत्रित करणे.
 मंडि (म०णिकट्ट) (क) ना.—वातरोग; गुडघीरोग; दुकान; पेठ; मंडई; 'मळिगे' पहा.
 मंडिगे (म०णिकट्ट) (क) ना.—मांडा; पातळ साखरपोळी.
 मंडित (म०णिकट्ट) (सं) वि.—मांडलेले; शृंगारलेले; अलंकृत; समर्थन केलेले.
 मंडिसु (म०णिकट्ट) (क) धा.—मांडणे; मांडणी करणे; प्रस्थापणे; शृंगारणे; दृष्टिकोण बदलणे.
 मंडूक (म०णिकट्ट) (सं) ना.—वेडूक.
 —प्लुति (प्लुति) (सं) ना.—वेडकाची उडी.
 उड्या मारीत पळणे.
 मंडूर (म०णिकट्ट) (सं) ना.—लोहभस्म; लोखंडाचें कीट; जंग; एक रसायन. 'तुकु' पहा; एक रत्न.
 मंडे (म०णिकट्ट) (क) ना.—डोके; मुंड; कंड; शिर.
 मंडोदरि (म०णिकट्ट) (सं) ना.—रावणपत्नि; सुंदरी; कामिनी.
 मण्णालु (म०णिकट्ट) (क) ना.—सेवक; मजूर; पगारी नोकर; शेतकरी.
 मणिन मग (म०णिकट्ट) (क) ना.—शेतकरी; रयत; भूमिपुत्र.
 मण्णुग (म०णिकट्ट) (क) मा.—भौतिकवादी; विज्ञानी.

मणुहुळ (मणुहुळ) (क) ना. — काडू; गांडूळ; आमिप.

मत् (मत्) (सं) ना. — माझे

मत (मत्) (सं) वि. — सुचलेलें; स्फुरलेलें.

(सं) ना. — अभिप्राय; आशय; पंथ; जाति; कबुली; अनुमती;

आलोचना; मत; उपदेश.

— अंतर (अंतर) (सं) ना. — पहिलें मत सोडून घेतलेलें दुसरें मत. अन्यपंथस्वीकार. अभिप्रायबदल.

— आचार (आचार) (सं) ना. — सांप्रदायांतील रीतभात. नियम.

— दान (दान) (सं) ना. — मत देणें; मतानें केलेली निवड.

— स्थ (स्थ) (सं) ना. — विशिष्ट पंथस्वीकार; विशिष्ट पक्ष घेणें.

मतंग (मतंग) (सं) ना. — हत्ती; मेघ; एक ऋषि.

मतंगज (मतंगज) (सं) ना. — हत्ती.

मति (मति) (सं) ना. — बुद्धि; समजूत; ज्ञान; निर्णय; मन;

विचार; आलोचना; मान्यता; उद्देश; अभिप्राय; कल्पना;

परिणाम; दृष्टि; युक्ति; निर्धार; निश्चय; आशा आकांक्षा;

स्मरण; आठवण.

— पूर्व (पूर्व) (सं) अ. — बुद्ध्या; बुद्धिपूर्वक; उद्देशानें.

— प्रकथ (प्रकथ) (सं) ना. — बौद्धिक वाद; नैपुण्य.

— भ्रम, विभ्रम (भ्रम-विभ्रम) (सं) ना. — बुद्धिभ्रंश; गैरसमज; गोंधळ.

— वंत (वंत) (सं) वि. — जाणता; बुद्धिवान; ज्ञानी.

— हीन (हीन) (सं) वि. — अजाण; मूढ.

मतिविकल (मतिविकल) (सं) वि. — निर्बुद्ध; अजाण.

मतीय (मतीय) (सं) वि. — मतासंबंधी; विशिष्ट मत

आचरणारा.

मत्कुण (मत्कुण) (सं) ना. — डेकूण; चिलट; डास; लहान

हत्ती; रेडा; सुळे न आलेला हत्ती.

मत्त (मत्त) (सं) वि. — माजलेला; फुगलेला; झिंगलेला;

अमल चढलेला; भ्रमिष्ट; चळ लागलेला; गर्विष्ठ.

(सं) ना. — माजलेला हत्ती; रेडा; भोर; धोतरा; धतुरा.

— आलंब (आलंब) (सं) ना. — आवाराचें कुंपण.

— इभ (इभ) (सं) ना. — मस्त हत्ती.

— काशिनि (नी) (काशिनि [नी]) (सं) ना. — सुंदरी.

— नाग, वारण (नाग-वारण) (सं) ना. — माजलेला हत्ती.

मत्तं (मत्तं) (क) अ. — आणखी पुनः.

मत्ति (मत्ति) (क) ना. — अर्जुनवृक्ष; तीळ; लासे; अंगावरील चिन्ह; तारा.

मत्तिन (मत्तिन) (क) वि. — दुसरे; बाकी; आणखी एक.

मत्तु (मत्तु) (क) ना. — उन्माद; भ्रम; बेमानता; कैफ; अहंकार.

(क) अ. — आणखी; आणि; तसेच; समुच्चयवाचक अभ्यय.

मत्ते (मत्ते) (मत्ते [मत्ते]) (सं) वि. — झिंगलेली; अमल चढलेली; कैफी; मस्त; माजलेली.

(क) अ. — त्यानंतर; फिरून; पुनः; नंतर.

मत्तेभविक्रीडित (मत्तेभविक्रीडित) (सं) ना. — मस्त हत्तीचा विलास; एक एकाक्षरी छंद.

मत्थ (मत्थ) (सं) वि. — ज्ञान; साधन; ज्ञानार्जनाचा उपाय.

मत्थतीत (मत्थतीत) (सं) वि. — बुद्धीच्या आढोक्याबाहेरचें; केवळ ज्ञानानें साध्य न होणारे.

(सं) ना. — ईश्वर; परमात्मा.

मत्थर (मत्थर) (सं) ना. — पोटदुखी; असुया; सड; लोभ.

— इसु (इसु) (क) धा. — द्वेष करणें; पोटदुखी करणें.

मत्थ्य (मत्थ्य) (सं) ना. — मासा; एक प्राचीन देश.

विष्णूचा पहिला अवतार.

— केतन (केतन) (सं) ना. — मन्मथ; मदन; काम.

— गंधी (धे) (गंधी [धे]) (सं) ना. — शंतनूची द्वितीय पत्नी.

— बंध (धी) (बंध [धी]) (सं) ना. — कोळी; धीवर; मासे धरणारे.

— यंत्र (यंत्र) (सं) ना. — द्रौपदीस्वयंवरांतील मीनचक्र.

मत्थ्यकन्ये (मत्थ्यकन्ये) (सं) ना. — मनुष्यदेवधारी मीनकन्या.

मत्थ्योदर (मत्थ्योदर) (सं) ना. — विराट राजा.

मत्थ्योदरी (मत्थ्योदरी) (सं) ना. — सत्यवती.

मत्थ्योदरीय (मत्थ्योदरीय) (सं) ना. — व्यास.

मथन (मथन) (सं) ना. — तुकडा; खांडोळी; खून; नाश;

मिश्रण; विषयमथन; खोल विचार; जखम; धर्षण; धोटाणी.

मथनाग (मथनाग) (सं) ना. — मेरुपर्वत.

मथित (मथित) (सं) वि. — तोडलेला; खोल विचारपूर्वक अभ्यासलेला; ठार मारलेला.

(सं) ना. — रहस्य; तात्पर्य; सारांश.

मथितार्थ (मथितार्थ) (सं) ना. — विचारपूर्वक घेतलेला

निर्णय; सार; महत्त्वाची गोष्ट; शेवट; परिणाम; 'तीर्पु' पहा.

मथिसु (मथिसु) (क) धा. — तोडणें; चर्चिणें; खोल विचार करणें; खून करणें.

मद (मद) (सं) ना. — माज; गर्व; अहंकार; कैफ; विसर;

कस्तुरी; मध; वीर्य; रेत; गंडस्थळांतील रस; इंद्रिय विकार; भ्रम; उन्माद.

- अंध (अंध) (क) वि. — मस्तीनें अंधळा शालेला;
कोणालाहि न जुमानणारा.
—अंधते (अंधते) (सं) ना. — वेफिकिरी; बेगुमानी.
—इसु (इसु) (क) धा. — मस्ती करणें; अहंकार धरणें.
—गज (गज) (सं) ना. — माजलेला हत्ती.
—गजगमने (गजगमने) (सं) ना. — मस्त हत्तीप्रमाणें
डुलत जाणारी; गजगामिनी.

मदग (मदग) (क) ना. — जलशय; मोठें तळें; सरोवर.
मदजल (मदजल) (सं) ना. — मदस्त्राव; गंडस्थळांतून
स्वपणारा रस.

मदद (मदद) (क) वि. — मद्य; मूर्ख; भोगळ; खुळा; अजाण.
मददु (मददु) (क) ना. — धडपणा; मूर्खता; आलस्य;
चेंगटपणा.

मदन (मदन) (सं) ना. — काम; मन्मथ; व्यामोह; ईश्रियप्रेम;
घोतरा; मादक पदार्थ; मधमाशीचें मेण.
—अरि, वैरि (अरि, वैरि) (सं) ना. — शिव.
—अस्मि-हर (अस्मि-हर) (सं) ना. — शिव.
—तात-पित (तात-पित) (सं) ना. — विष्णु.
—मित्र (मित्र) (सं) ना. — संपत्ति; धन.

मदनलेख (मदनलेख) (सं) ना. — प्रणयपत्र; प्रेमपत्र.

मदनि (मदनि) (सं) ना. — बटमोगरी; मोगरी.

मदपु (मदपु) (क) ना. — अव्यवस्था; विद्रुपता; चीर;
एक प्रकारचें स्त्रियाचें वस्त्र.

मदप्लव (मदप्लव) (सं) ना. — हत्तीचें मदोदक; मदस्त्राव.

मदमुख (मदमुख) (सं) ना. — दुष्ट मनुष्य; दुर्भाषी; गर्विष्ठ.

मदर (मदर) (क) ना. — संतोष; हर्ष.

मदराग (मदराग) (क) ना. — मद्यपी; काम; कोंबडा.

मदरंग (मदरंग) (क) ना. — मेंदी; मेंदीचें झाड.

मदलिग (मदलिग) (क) ना. — वधु.

मदवलि (मदवलि) (क) ना. — वर; लग्नाचा
मुलगा; उपवधु पुत्र.

मदवलि (मदवलि) (क) ना. — वधु;
लग्नाची मुलगी; उपवर कन्या.

मदालसा (मदालसा) (सं) ना. — सुंदरी; मदनें सावकाश
चालणारी; दुमकणारी.

मदिरा (मदिरा) (क) ना. — मद्य; आसव; दारु;
शिंदी; शराव; होडगा; अमली पेय.

मदिल् (मदिल्) (क) ना. — प्राकार; तट; मित.

मदिसु (मदिसु) (क) धा. — माजणें; मस्तीला येणें; धुंदी
चढणें; निशा येणें.

मदीय (मदीय) (सं) वि. — माझें; माझ्याशी संबंध असलेले.

मदु (मदु) (क) ना. — मध; मधु; मकरंद.

मदुमग (मदुमग) (क) ना. — लग्नाचा मुलगा; वर; नवरदेव.

मदुमगळ (मदुमगळ) (क) ना. — लग्नाची मुलगी; वधु;
नवरी.

मदुवर्कळ (मदुवर्कळ) (क) ना. — लग्नाचे वधुवर.

मदुवे (मदुवे) (क) ना. — लग्न; विवाह; परिणय.

मदभ (मदभ) (सं) ना. — मत्तगज; माजलेला हत्ती; मस्तवारण

मदोक्त (मदोक्त) (सं) वि. — अतिमत्त; मदांध.

मदोद्धत (मदोद्धत) (सं) वि. — माजलेला; फुंज चढलेला;
उन्माद झालेला.

मदोन्मत्त (मदोन्मत्त) (सं) वि. — मदोद्धत; उन्मत्त;
मदमस्त.

मदगु (मदगु) (क) ना. — एक पक्षी;
पाणकावळा.

मदतु (मदतु) (अ.दे) ना. — सहाय्य;
मदत; हातभार.

म(सु) हले (ले) (म [सु] हले [ले]) (क) ना. — मृदंग;
ढोलकें; दोन्ही बाजूनें वाजवावयाचें चर्मवाद्य.

मददु (मददु) (क) ना. — औषध; रोगनिवारक साधन; दारु;
बंदुकीची दारु.

म (मो) ददु (म [मो] ददु) (क) ना. — धडु; मद्य; मूर्ख;
धुकें; मूर्खत्व; मूढपणा.

मदुगुणिके (मदुगुणिके) (क) ना. — धोतऱ्याचें झाड;
धतुरबीज. धोतऱ्याचें बी; पिवळा धोतरा.

मद्य (मद्य) (सं) ना. — मदिरा; सुरा; दारु; आसव.

—गोट्टि (गोट्टि) (सं) ना. — दारुड्यांचा
तांडा; दारुगुत्ता; दारुचा पिटा; अड्डा.

—पान (पान) (सं) ना. — दारु पिणें; सुरापान.

—पायि, पी (पायि, पी) (सं) ना. — दारुडा;
पियकड; निशावाज.

मद्यवाचि (मद्यवाचि) (सं) ना. — उत्साहध्वनि; कोकिलरव;
कोमल शब्द.

मधु (मधु) (क) वि. — गोड; रुचकर;

(सं) ना. — मध; मकरंद; पुष्परस; ज्येष्ठमध; अमृत; पाणी;
अशोकवृक्ष; वसंतमास; आसव; रावणाचा मेहुणा;
एक राक्षस; उद्देष्ट.

मधुकर (मधुकर) (सं) ना. — मधुव्रत; मधमाशी; भ्रमर;
मधुप.

मधुकरि (मधुकरि) (सं) ना. — मधमाशी; मक्षिका.

मधुकेश्वर (मधुकेश्वर) (सं) ना. — शिव; वनवासा येथील
कदंबांचे देवालय.

मधुदूति (मधुदूती) (सं) ना. — मधुमालती; कोकिल.
 मधुप (मधुप) (सं) ना. — भ्रमर; भुंगा; मधुपी; दारुड्या.
 मधुपर्क (मधुपर्क) (सं) ना. — वधुग्रही स्वागतार्थ वराला
 दिलेले मधुमिश्रित पेय; थोरांचें आतिथ्य.
 मधुपान (मधुपान) (सं) ना. — मद्यपान; दारु पिणें.
 — गोष्टि (गोष्टि) (सं) ना. — दारुबाजांचा तांडा.
 मधुप्राशन (मधुप्राशन) (सं) ना. — मद्यपान; दारु पिणें.
 मधुप्रिय (मधुप्रिय) (सं) ना. — भ्रमर; मधुमाशी; मधुप.
 मधुभूषण (मधुभूषण) (सं) ना. — वसंतराजा.
 मधुभूषण (मधुभूषण) (सं) ना. — वसंतराजा.
 मधुमक्षिका (मधुमक्षिका) (सं) ना. — मधुमाशी; मधुकर.
 मधुमंदिर (मधुमंदिर) (सं) ना. — मोहोळ; मधुमाशांचें
 पोळें; मधुसंग्रह.
 मधुमहीश (मधुमहीश) (सं) ना. — वसंतकाल.
 मधुमाधवि (मधुमाधवि) (सं) ना. — वसंतकालांत बहरणारी
 माधवी लता.
 मधुमास (मधुमास) (सं) ना. — वसंतमास; चैत्र महिना.
 मधुमित्र (मधुमित्र) (सं) ना. — भ्रमर; भुंगा; मधुमाशी;
 वसंत; शिव; बलमंद.
 मधुमेह (मधुमेह) (सं) ना. — मूत्रांतून अधिक साखर
 जाणारा एक रोग; मूत्ररोग.
 मधुर (मधुर) (सं) वि. — गोड; रुचकर; स्वारस्यपूर्ण;
 मनोहर; प्रिय; आनंददायी; थंड
 (सं) ना. — गोड पदार्थ; एक कन्नड कवि.
 मधुरस (मधुरस) (सं) ना. — मध; ऊस; उसाचा रस.
 मधुराशन (मधुराशन) (सं) ना. — मिष्टान्न; पक्वान्न.
 मधुरिपु (मधुरिपु) (सं) ना. — मधुराक्षसाला
 मारणारा; कृष्ण; विष्णु.
 मधुरे (रा) (मधुरे) (सं) ना. — मधुरा; दक्षिण
 भारतांतील एक प्रसिद्ध शहर.
 मधुरिमे (मधुरिमे) (सं) ना. — माधुर्य; मधुरता; रुचि;
 रुचकरपणा.
 मधुवन (मधुवन) (सं) ना. — मधुराक्षसाचें निवासस्थान,
 मधुरेजवळचें एक वन; वसंतोद्यान.
 मधुवत (मधुवत) (सं) ना. — मधुप; मधुकर; भ्रमर.
 मधुसूदन (मधुसूदन) (सं) ना. — कृष्ण; विष्णु.
 मधुच्छिष्ट (मधुच्छिष्ट) (सं) ना. — पोळ्याचें मेण.
 मध्य (मध्य) (सं) ना. — केंद्र; मधोमधची जागा; कमर.
 — गेह-मंदिर (गेह-मंदिर) (सं) ना. — गाभारा;
 गर्भागार; मध्वाचार्याचें जन्मस्थान.
 — म (म) (सं) वि. — मधला; केंद्रांत असणारा.

(सं) ना. — अर्जुन; संगीतांतील चौथा स्वर.
 — रेखा (रेखा) (सं) ना. — विपुलवृत्त;
 डोक्रीवरील भांग.
 — वरि (वरि) (सं) वि. — मध्यावस्था; केंद्रीय.
 (सं) ना. — पंच; निर्णय देणारा; निवाडा करणारा.
 मध्यमा (मध्यमा) (सं) ना. — प्रौढा; मध्यम वयाची
 नायिका; प्रौढ स्त्री.
 मध्या (ध्ये) (मध्या) (सं) ना. — मध्यमा नायिका.
 मध्यान्ह (मध्यान्ह) (सं) ना. — दोन प्रहर; सूर्य डोक्यावर
 राहण्याचा काळ.
 मध्ये (मध्ये) (सं) अ. — मधोमध; मध्यें, केंद्रस्थानी.
 मध्व (मध्व) (सं) ना. — मध्व; द्वैतमतप्रस्थापक मध्वाचार्य.
 — नवमी (नवमी) (सं) ना. — मध्वाचार्याची जन्मतिथी;
 मध्वजयंती.
 मनः (मनः) (सं) ना. — चित्त; लक्ष;
 ज्ञान; अंतःकरण; चैतन्य.
 — क्लेश (क्लेश) (सं) ना. — मानसिक त्रास; वैमनस्य; कष्ट.
 मनकत (मनकत) (क) ना. — मनःक्षत; मनःक्षोभ; हृदयांतील
 कालवाकालव; व्यसन; संकट; दुःख; कोप; राग.
 मनका (गा) णु (मनका) (क) धा. — मान्य करणें;
 विश्वासणें; मनांत ठेवणें.
 मनकुं (गुं) दु (मनकुं) (क) धा. — निराश
 होणें; हताश होणें; धैर्य गळणें; हटणें; मार्गे पाय ओढणें.
 मनःकषाय (मनःकषाय) (क) ना. — मनांतील काळेवेरें;
 कडुता, कलुषित मन, असमाधान; असंतोष.
 मनःकूट (मनःकूट) (सं) ना. — चित्तवृत्ति; कबुली; मान्यता;
 समाधान; संतोष.
 मनःपूर्वक (मनःपूर्वक) (सं) अ. — सुहाम; उद्देश पूर्वक;
 हेतुतः; बुध्द्या; आवर्जन; एकचित्तानें; लक्ष लावून.
 मनःप्रसाद (मनःप्रसाद) (सं) ना. — मनाचें समाधान;
 आनंद; संतोष.
 मनःशैत्य (मनःशैत्य) (सं) ना. — मनाची शांतता; तृप्ति;
 शांति.
 मनःसाक्षी (मनःसाक्षी) (सं) अ. — समजूत उमजून;
 विचारपूर्वक; निश्चयानें; अंतःकरणांला स्मरून.
 मनःस्थिति (मनःस्थिति) (सं) ना. — चित्तवृत्ति; मानसिक
 अवस्था.
 मन (ने) गोळु (मन) (क) धा. — मन
 ताब्यांत ठेवणें; चांगल्या रीतीने वागणें; मन रंजविणें.
 मनदञ्च (मनदञ्च) (क) ना. — मनाला रुचणारा; आवडणारा;
 प्रियकर; पति; प्रिय.

मनदत्ते (मनदत्त) (क) ना. — पत्नि; प्रिया; प्रियतमा.

मनदेशक (मनदेशक) (क) ना. — प्रेम; लाड; मनपसंती;

मान्यता; कबूली; वृत्ति; बहुमान; संभावना.

मनन (मनन) (सं) ना. — चिंतन; पुनःपुनः केलेला विचार;

ध्यान; आलोचना.

मनविच्छु (मनविच्छु) (क) धा. — मन उधड करणें; मोकळे बोलणें.

मनमुट्टु (मनमुट्टु) (क) धा. — मनांत समजून घेणें.

मनवरि (मनवरि) (क) धा. — मनांत उमजणें; खात्री करून घेणें.

— के (क) (क) ना. — समजून; ज्ञान; खात्री; निश्चय.

मनवि (मनवि) (अ.दे) ना. — प्रार्थना; विनंती; अर्ज; वर्दी.

— दार (दार) (अ.दे) ना. — अर्जदार; प्रार्थक.

मनविष्णु (मनविष्णु) (क) धा. — मन लावणें; निरुत्साह होणें;

मनातून उतरणें.

मनविळि (मनविळि) (क) ना. — निरुत्साह; निराशा; कुढणें.

मनबुक्कु (मनबुक्कु) (क) धा. उत्साहित होणें; उत्तेजणें; हुकी येणें; आतुरणें; तलफ येणें; उर्मी येणें; लालसावणें; आशा उत्पन्न होणें.

मनवेरगु (मनवेरगु) (क) ना. — आश्चर्य; विस्मय; तल्लीनता.

मनबोलि (मनबोलि) (क) धा. — आसावणें; मन लागणें;

संतोषणें; आशा करणें.

— सु (सु) (क) धा. — मन वळवणें; आकर्षणें; आपलेसे करणें.

मनस् (स्सु) (मनस् [स्सु]) (सं) ना. — चित्त; ध्यान;

निग्रहेंद्रिय; निग्रहसाधन; इच्छा; आशा; अभिरुची; हृदय.

मनस्शास्त्र (मनस्शास्त्र) (सं) ना. — मानसशास्त्र; मानसिक व्यापाराचे विवेचन करणारे शास्त्र.

मनसिज (मनसिज) (सं) ना. — मदन; काम; मन्मथ.

मनसिजारि (मनसिजारि) (सं) ना. — शिव; कामवैरी; ईश्वर.

मनसोक्त (मनसोक्त) (सं) अ. — मनाला येईल तसे; वाटेत तसे; मन जो चाहे.

(सं) वि. — लहरी; मनचंदी; तलफदार.

मनसोलु (मनसोलु) (क) धा. — वश होणें; जाळ्यांत सांपडणें; मोहांत अडकणें; फसणें.

मनस्ताप (मनस्ताप) (सं) ना. — मनोव्यथा; पोटदुखी;

मानसिक खळबळ; संताप; सूड भावना.

मनस्तोष (मनस्तोष) (सं) ना. — आनंद; हर्ष; वृत्ति.

मनस्वि (मनस्वि) (सं) अ. — मन मानेल तसे; स्वेच्छापूर्वक; बहुत करून; वाटेत तसे.

(सं) वि. — जाणता; विद्वान; आत्माभिमानी.

मनाक् (मनाक्) (सं) वि. — थोडे; स्वल्प; रतिमात्र; तीळभर.

मनायि (मनायि) (अ. दे) ना. — हरकत; संकट; आडकाठी; मना; प्रतिबंध.

मनीषि (मनीषि [मनीषि]) (सं) ना. — पंडित; विद्वान.

मनीषे (मनीषे [मनीषे]) (सं) ना. — आशा; इच्छा;

आकांक्षा; योजना; समज; अभिप्राय; चिंता.

मनु (मनु) (सं) ना. — मानवकुलाचा मूळ पुरुष; एक

स्मृतिकार; मनुमहर्षि; एक प्राचीन कालविभाग.

मनुचरित (मनुचरित) (सं) वि. — सदाचरणी; सुशील;

उत्तम वर्तन असणारा.

मनुज (मनुज) (सं) ना. — मनुची संतती; मानव; मनुष्य.

मनुजे (जा) (मनुजे [जा]) (सं) ना. — बाई; मनुची स्त्री; संतती.

मनुष्य (मनुष्य) (सं) ना. — मनुवंशीय; बुद्धिमान.

— त्व (त्व) (सं) ना. — माणुसकी; मानवता.

मनुस्मृति (मनुस्मृति) (सं) ना. — मनु महर्षींनी लिहिलेले हिंदु शासनशास्त्र

मने (मने) (क) ना. — वसती; निवास; आश्रयस्थान; ठिकाण; मंदिर.

— तन (तन) (क) ना. — गृहस्थ; सोयरीक; आतपणा; कुल; घराणें.

— तनस्थ (तनस्थ) (क) ना. — गृहस्थ; घरंदाज.

— मारु (मारु) (क) ना. — गृहवस्तु; घरांतील संसारोपयोगी जिनस; शेती, घर यांच्या उपयोगी उपकरणें.

— मुट्टु (मुट्टु) (क) ना. — प्रपंचोपयोगी वस्तु.

— मुरुक — हाल (मारुका-हाल) (क) ना. — कुलकलंक; घरबुडवा; घरमोड्या.

मनेयाके (मनेयाके) (क) ना. — गृहिणी; पत्नी.

मनेवाते (मनेवाते) (क) ना. — घराकडील बातमी; केली भागलेली; झाली सवरलेली.

मनेवाळते (मनेवाळते) (क) ना. — आपला संसार; घरप्रपंच; गृहवृत्त्य; कामधाम.

मनोगत (मनोगत) (सं) ना. — मनातलें; ठरवून ठेवलेले.

मनाचा अभिप्राय; मनीषा; हेतु; आशा.

मनोगति (मनोगति) (सं) ना. — मनीषा; मनाचा वेग; पांच; वृत्ति; कल; प्रवृत्ति.

मनोज (मनोज) (सं) ना. — मन्मथ; मदन; काम.

— जरि (जरी) (सं) ना. — शिव; मदनशत्रु.

— मित्र (मित्र) (सं) ना. — वसंत; चैत्र; माघव.

मनोजात (मनोजात) (सं) ना. — काम; मदन.

— जरि (जरी) (सं) ना. — शिव.

मनोज्ञ (मनोज्ञः) (सं) वि. — सुंदर; मनोहर; शानी; जाणता; बुद्धिवंत.
 मनोदत्त (मनोदत्तः) (सं) वि. — लक्ष दिलेला; चित्त लावलेला.
 मनोधर्म (मनोधर्मः) (सं) ना. — स्वभाव; अपेक्षा; मानसिक स्थिति.
 मनोनयन (मनोनयनः) (सं) ना. — अंतःचक्षु; ज्ञाननेत्र; अंतर्दृष्टि.
 मनोनिग्रह (मनोनिग्रहः) (सं) ना. — इंद्रियाचा आवर; संयम.
 मनोनिश्चय (मनोनिश्चयः) (सं) ना. — दृढनिश्चय; निर्धार.
 मनोनुराग (मनोनुरागः) (सं) ना. — मनःपूर्वक प्रेम; भक्ति.
 मनोभव (मनोभवः) (सं) ना. — काम; मन्मथ; मदन.
 मनोभीष्ट (मनोभीष्टः) (सं) ना. — मनातील इच्छा; आकांक्षा.
 मनोयातने (मनोयातने) (सं) ना. — व्यथा; चिंता; संकट; दुःख; पीडा; कष्ट; पोटादुखी.
 मनोरंजने (मनोरंजने) (सं) ना. — करमणूक; खेळ; विनोद; विलास; एक हिरवे फूल.
 मनोरथ (मनोरथः) (सं) ना. — इच्छा; वांछा; आकांक्षा;
 —सृष्टि (सृष्टि) (सं) ना. — हवेतील किल्ले; कल्पना साम्राज्य; स्वप्नसृष्टि; मनातील मांडे; हस्तीदंती वंगला; कादंबरी; कल्पित कथा.
 मनोस्म (मनोस्मः) (सं) वि. — मनाला आनंद देणारे; आल्हादक; रमणीय; सुंदर
 मनोरमा (मनोरमा) (सं) ना. — प्रियतमा; मनरंजविणारी.
 मनोराग (मनोरागः) (सं) ना. — वांछा; इच्छा; आशा; आवड; आनंद; संतोष
 मनोराज्य (मनोराज्यः) (सं) ना. — कल्पनासाम्राज्य; खपुष्प.
 मनोरोग (मनोरोगः) (सं) ना. — हृद्रोग. मनातल्या मनात कुटुणें.
 मनोवाक्य (मनोवाक्यः) (सं) ना. — काया वाचा मनाचे त्रिकुट; तनमनवाणीचे श्रम; प्रयत्न.
 मनोविकार (मनोविकारः) (सं) ना. — इंद्रियांचा खेळ; मनाचे थेर; इंद्रियचाळा.
 मनोहति (मनोहति) (सं) ना. — स्वभाव; मनोधर्म; आंतला आवाज.
 मनोविष (मनोविषः) (सं) ना. — उद्विग्नमन; कलुषित मन; मनाचा गडूळपणा.
 मनोवेग (मनोवेगः) (सं) ना. — मनोजव; मनाची तीव्र गति.

मनोहर (मनोहरः) (सं) वि. — सुंदर; मनोहर; रमणीय.
 (सं) ना. — सौंदर्य; मोहकता; प्रीति; चांगलेपणा.
 मनोह (हा) रि (मनोह [रि] ०) (सं) ना. — सुंदरी, प्रिया; कामिनी; मनकवडी.
 मंतण (मंतणः) (क) ना. — मंत्रणा; आलोचना; मंथन; विचार; समजूत; रवि; घुसळणी.
 मंतु (मंतु) (सं) ना. — अपराध; प्रमाद; समज; मंत्री; सल्ला देणारा; सचिव; प्रधान.
 (क) ना. — मंत्र; रवि; घुसळणी.
 मंत्र (मंत्रः) (सं) ना. — गूढवचन; पवित्र विचार; सल्ला; आलोचना.
 —अक्षते (अक्षते) (सं) ना. — मंत्रोच्चारपूर्वक टाकावयाचे कुंकुममिश्रित तांदूळ.
 —आलोचने (आलोचने) (सं) ना. — कानगोष्ट; महत्त्वाची बोलणी; नवयोजनेची सिद्धता.
 —आवास (आवास) (सं) ना. — मंत्रालय; गुप्तचर्चेचे स्थान
 —वादि (वादि) (सं) ना. — गारुडी; जादूटोणा करणारा; पंचाक्षरी; देवर्षि.
 —सचिव (सचिव) (सं) ना. — गुप्त विचार सांगणारा; आप्तमंत्री.
 मंत्रतंत्र (मंत्रतंत्रः) (सं) ना. — मायाविद्या; ऐंद्रजाल; जादूटोणा.
 मंत्रि (मंत्रि) (सं) ना. — राजाचा सल्लागार; शासनविचार सांगणारा; गुप्त विचार सांगणारा.
 मंत्रिसु (मंत्रिसु) (क) धा. — सल्ला देणें; युक्ति सुचवणें; मंत्र सांगणें; विचार देणें.
 मंथ (मंथ) (सं) ना. — रवि; घुसळणी.
 —दंड (दंड) (सं) ना. — रवि; मथनी.
 मंथन (मंथनः) (सं) ना. — घुसळण.
 —दंड (दंड) (सं) ना. — घुसळकाठी; रवि.
 मंथनाद्रि (मंथनाद्रि) (सं) ना. — मेरू पर्वत; मंदाराचल; सागर मंथनात उपयोजिलेला पर्वत.
 मंथर (मंथरः) (सं) वि. — जड; मूर्ख; मंद; विष्णु.
 मंथरे (मंथरे) (सं) ना. — कैकयीची खासदासी; दुष्ट स्त्री.
 मंथाचल (मंथाचल) (सं) ना. — समुद्रमथनांत रवीप्रमाणें उपयोगी पडलेला मंदार पर्वत.
 मंथु (मंथु) (सं) ना. — शोक; दीनता.
 मंद (मंदः) (सं) वि. — सावकाश; हळु; जड; धट्ट; थुरकट.
 (सं) ना. — खुला; वेडा; यम; शनिग्रह.
 —गति, नामन (गति-गमन) (सं) ना. — सावकाशपणा; धिमेपणा; शनैश्चरण.

मंदं (मू०द०) (सं) अ. — सावकाशीनं; हलुहलु.
 मंदकारि (मू०द०क०) (सं) ना. — अपचन; अजीर्ण.
 मंदगमने (मू०द०ग०म०ने) (सं) ना. — गजगामिनी; सुंदरी.
 मंदगामि (मू०द०ग०मि) (सं) ना. — सावकाश जाणारा; धीरे
 धीरे प्रवास करणारा.

—नि (२) (सं) ना. — सुंदरी; गजगामिनी.

मंदज (मू०द०ज) (सं) ना. — कमल; पंकज.
 मंदट्टु (मू०द०ट्टु) (क) धा. — पटवून घेणें; प्रकाश पडणें;
 समजून घेणें; चकाकणें.

(क) ना. — खात्री; उमज; स्फुरण; दृढाभिप्राय; सुचणें.

मंदपाल (मू०द०पाल) (सं) ना. — प्राचीन काळातील एक ऋषि.
 मंदभार्य (मू०द०भार्य) (सं) वि. — दुर्भागी; दुर्दैवी; दीन;
 दरिद्री; गरीब.

मंदमति (मू०द०म०ति) (सं) वि. — अजाण; धडु; मूर्ख.
 मंद मारुत (मू०द०मारु०त) (सं) ना. — झुळुक; लहर;
 झुळझुळणारा बारा; थंड हवा.

मंदर (मू०द०र) (सं) ना. — एकपर्वत; समुद्र
 मंदरिगे (रिलिगे) (मू०द०रि०[ली]) (क) ना. — गवती चटई;
 डाळी; चापी.

मंदवार (मू०द०वार) (सं) ना. — शनिवार
 मंदवासर (मू०द०वास०र) (सं) ना. — शनिवार.
 मंदस्मित (मू०द०स्मि०त) (सं) ना. — खुदकन हसे; स्मितहास्य;
 गालातल्या गालात हसें.

मंदहास (मू०द०हा०स) (सं) ना. — स्मित. खुदकन हसे.
 मंदाकिनि (मू०द०कि०नि) (सं) ना. — सावकाश वाहणारी नदी;
 गंगा; आकाशगंगा.

मंदाग्नि (मू०द०ग्नि) (सं) वि. — अजीर्ण; भूक नसलेला.
 (सं) ना. — मंदविस्तृत; झगारा; फोपाटा; धग.

मंदात्म (मू०द०आ०त्म) (सं) वि. — निर्बुद्ध; मुग्धमनाचा.
 मंदानिल (मू०द०आ०निल) (सं) ना. — मंदमारुत; झुळुक;
 वातलहरी.

मंदार (मू०द०आ०र) (सं) ना. — मांदारपुष्प; रुई; अर्क;
 देवलीकीचे पुष्प.

मंदासन (मू०द०आ०स०न) (सं) ना. — देवासन; चौरंग; चौकी;
 पेटी.

मंदि (मू०दि) (क) ना. — लोक; पायदळ; शिपाईप्यादे; पदाति.
 (अ. दे) ना. — भावातील उतार; धारण उतरणें.

मंदि (दे) (मू०दि [दे]) (क) ना. — कोंडवाडा; गोडा,
 गुरचराईचे रान; पक्षी; जड; मूर्ख.

—तुरुमंदि (तुरु०म०दि) (क) ना. — कोंडवाडा; गावाबाहेर
 जनावरे उभी करण्याचे स्थान.

मंदिर (मू०दि०र) (सं) ना. — घर; भवन; वास; देवालय; आश्रय.
 मंदिवाळ (मू०दि०वा०ळ) (क) ना. — अहंकार; मस्ती; माज;
 गर्व; ताटा; उद्धता; मूर्खता; धडुपणा.

मंदुर (मू०द०र) (सं) ना. — अश्वशाला; पागा; तबेला.
 मंदे (मू०दी) (क) ना. — प्राणीसमूह; गोशाळा; पशु थांबण्याचें
 ठिकाण; जनसाधारण. 'हट्टि' पहा.

मंदेव (वा) ळ (मू०दी०व [वा] ळ) (क) ना. — गुराखी;
 गोवळा. गुरे वळणारा.

मंदेह (मू०दी०ह) (सं) ना. — अंधार; काळोख; राहू; केतु;
 सूर्यशत्रु.

मंदै (दधि) सु (मू०दी० [द०] सु) (क) धा. — एकत्रित
 होणें; जाड होणें; विरजणें; व्यापणें; घट्ट होणें.

मंदोष्ण (मू०दी०ष्ण) (सं) वि. — कोमट; निमगरम.

मंद्र (मू०द०) (सं) वि. — उतरलेले; थंड झालेले; खड्डा
 पडलेले; खालच्या दर्जाचें.

(सं) ना. — संगीतातील प्रथम सप्तकाचे सूर; गंभीर ध्वनि;
 घोरा आवाज.

मन्त्रणे (मू०न्त्र०णे) (क) ना. — मान्यता; स्वीकार.

(सं) ना. — आदर; गौरव; सन्मान; सत्कार; मर्यादा.

—वेर (रु) (मू०न्त्र० [रु]) (क) धा. — गौरव करणें; गौरवणें
 सत्कार होणें; मर्यादा लाभणें.

मन्त्रा (त्राय) (मू०न्त्र० [त्राय]) (अ.दे) ना. — मनाई;
 हरकत; संकट; प्रतिबंध; मना.

मन्त्रिसु (मू०न्त्रि०सु) (क) धा. — सहन करणें; मानणें; अनुमति
 देणें; गौरवणें; क्षमा करणें; औदार्य दाखवणें.

मन्त्रेय (मू०न्त्रि०य) (क) वि. — मान्य; योग्य; शूर; मुख्य;
 प्रधान.

(क) ना. — सेनानी; प्रतिष्ठित गृहस्थ; पहारेकरी; मांडलिक;
 पुढारी; नेता; अग्रणी.

मन्त्रय (मू०न्त्रि०य) (सं) ना. — मदन; कामदेव; अनंग.

—विकार (मू०न्त्रि०य) (सं) ना. — मदनबाधा; इंद्रियवासने
 मुळें झालेला बुद्धीचा चळ; विषयेच्छा.

मन्त्र्य (मू०न्त्रि०य) (सं) वि. — ज्ञात; समजलेले; समजून घेण्यायोग्य;
 जाणता.

—पंडितमन्त्र्य (पंडि०त०म०न्त्रि०य) (सं) ना. — महामूर्ख;
 अहंकारी; स्वतःला पंडित समजणारे.

मन्त्र्यु (मू०न्त्रि०यु) (सं) ना. — राग; क्रोध; दुःख; शोक; अश्रु;
 करुणा; इंद्रिय; यत्न; यत्नसमाप्ति.

मन्त्रे (न्या) (मू०न्त्रि० [न्या]) (सं) ना. — सुजाण स्त्री.

(क) ना. — उंट; लांब मानेचा प्राणी; फणा; फडा; चेंडू;
 खांदा; पाठ.

मन्वंतर (मन्वन्तर) (सं) ना. — चौदा मनूतील शासन काळ; संक्रमण स्थिती; ऋतुकाल; एकानंतर दुसरी स्थिती येण्याचा समय.

मन्त्रिग (मन्त्रिग) (क) ना. — निशाचर; राक्षस; शम.

मन्त्रु (मन्त्रु) (मन्त्रु [मन्त्रु]) (क) ना. — अंधार; संच्याछाया; संबिकाल; मूर्खपणा; भ्रम; जाड्य; मूढता; अति; मीति; धावरेपणा.

मम (मम) (सं) वि. — माझे; मदीय.

— करिसु (करिसु) (क) धा. — मीपणा दाखवणे;

गर्व करणे; प्रेम दाखवणे.

ममकार (ममकार) (सं) ना. — अहंकार; माझेपणाचा दुरभिमान; मीपणाची भावना; स्वार्थ; ममत्व.

ममता (ते) (ममता [ममता]) (सं) ना. — आपलेपणा;

माझेपणाची जाणीव; आत्मीयता; प्रेम; वात्सल्य.

मम्म (मम्म) (क) ना. — नातू.

मम्मल (मम्मल) (क) अ. — विशेषेकरून; बहुत करून.

(क) ना. — मानसिक अवस्थता; अतिदुःख.

मंमल मरुगि (मंमलमरुगि) (क) अ. — अतिश्रमाने; अतिचास्त.

मममलि (मममलि) (क) ना. — दुर्मरण; खांडोळी

— गोशु (गोशु) (क) ना. — विद्रूप करून केलेला खून.

मय (मय) (क) ना. — काजळ; वातीचा कोळी; तंबाखूची राख.

मय (मय) (सं) वि. — 'पूर्ण भरलेला' या अर्थी एक प्रत्यय; (दयामय, करुणामय वगैरे)

(सं) ना. — मयामुर; दैत्यशिल्पी; उंट; मिश्र जातीय गाढव; खेचर.

मयण (मयण) (सं) ना. — मदत; काम; मेण; चिकट पदार्थ.

मयु (मयु) (सं) ना. — किरण; देवतांपैकी एक जात.

मयूख (मयूख) (सं) ना. — किरण; कांति; शोभा; लावण्य. चकाकी; थाट; ऐट; ज्वाळा; जाळ.

मयूर (मयूर) (सं) ना. — मोर; एक प्रसिद्ध संस्कृत कवि. मराठी कवि मोरोपंत; देवतांपैकी एक; पुष्पदल.

मयूरतुल्य (मयूरतुल्य) (सं) ना. — ताम्रभस्म; मोरचूद. 'तुत्ते' पहा.

मयूरध्वज (मयूरध्वज) (सं) ना. — मणीपूरचा राजा.

मयूरवाहन (मयूरवाहन) (सं) ना. — षण्मुख स्वामी; कार्तिकेय.

मयूरासन (मयूरासन) (सं) ना. — शहाजहानचें तख्त; सिंहासन; मयूरपीठ.

मयूरी (रिके) (मयूरी [रिके]) (सं) ना. — लांडोर.

मयूद (मयूद) (मयूद [मयूद]) (क) ना. — लहान वीर; नवऱ्याचा लहान भाऊ; मेहुणा; भावोजी; देव्य.

मर (मर) (क) वि. — मोठा; खडबडीत.

(क) ना. — वृक्ष; मोठे झाड; निर्बुद्ध.

मरकटु (गट्ट) (मरकटु [गट्ट]) (क) धा. — स्तंभित होणे; चाट पडणे; बेमान होणे; स्पर्शज्ञान उडणे.

मरकत (मरकत) (सं) ना. — पाच; बुधरत्न.

— मणि (मणि) (सं) ना. — पाचेचा खडा; पन्नारत्न.

मरकालु (मरकालु) (क) ना. — कृत्रिम पाय; लांब पाय; लांबटांग.

मरकुटि (हिग) ग (मरकुटि [हिग]) (क) ना. — तास पक्षी; सुतारपक्षी.

मरकंदु (मरकंदु) (क) धा. — पेंगतां पेंगता झोप लागणे; न कळतां झोप लागणे.

मरगिविय (मरगिविय) (क) ना. — किंवडा; बहिरा.

मरगिबुड (मरगिबुड) (क) ना. — पूर्ण बहिरा; कानाने मुळीच ऐकू न येणारा.

मरगुलि (मरगुलि) (क) ना. — विसरालु; विसरभोळा; विस्मरणशील.

मरगूळ (मरगूळ) (क) ना. — काष्ठभक्षी; जाळ; अग्नि;

मरगोरसे (मरगोरसे) (क) ना. — सूरपांवीचे खेळ;

झाडमाकडाचा खेळ.

मरचु (ळचु) (मरचु [ळचु]) (क) धा. — मागे फिरणे; परत येणे; मागे हटवणे; पळवून लावणे; उलथापालथ करणे; खालवर करणे.

मरडि (मरडि) (क) ना. — उंचवटा; टेकडी; डोंगर.

मरणशासन (मरणशासन) (सं) ना. — मृत्युपत्र; मरणोत्तर व्यवस्थेचें कागदपत्र.

मरंद (मरंद) (सं) ना. — मध; पुष्परस; मकरंद.

मरळ (ळु) (मरळ [ळु]) (क) धा. — मागे फिरणे; मागे येणे; विकासणे.

(क) ना. — विकास; फूल; वाळू. 'होयिगे' पहा.

मरळुंदु (मरळुंदु) (क) धा. — न कळत झोप लागणे; पेंगतांना झोप येणे.

मरळुचु (मरळुचु) (क) धा. — मागे फिरवणे; मागे हटणे; पिटाळणे; उलथापालथ होणे.

मरवडु (मरवडु) (क) धा. — मुकें होणे; चाट पडणे; स्तंभित होणे; मान हरवणे; शक्ति गळणे.

मरबु (बे) (मरबु [बे]) (क) ना. — विस्मरण; बुद्धिभ्रम; मूर्च्छा; उन्माद; गर्व.

मरसु (मरसु) (क) धा. — लपविणे; दिसनासे करणे; झाकून ठेवणे; रागाला येणे; विस्मरण होईलसे करणे.

(क) ना. — विस्मरण; पडदा; दृष्टिआड करण्याचे साधन; बुरखा; शाडावरील माची; माळा.

मरसुत्तु (मरसुत्तु) (क) ना. — मळसूत्र; फिरकी; स्क्रू.

मरसुंदु (मरसुंदु) (क) धा. — न कळत होप लागणे.

मर (रे) ह (मर [र]) (क) ना. — विस्मरण; अपलाय; असत्य; अपनय.

मर (रे) हु (मर [र]) (क) ना. — विस्मरण; अपस्मृति; रहस्य; मर्म; अपलाप; भ्रम; प्रवाद.

मरळ (ळु) (मरळ [र]) (क) धा. — फूल होणे; उमलणे; फुलणे; विकसणे; मागे फिरणे; येणे; रक्षण करणे.

(क) ना. — फूल; वाळु; विकास. 'होयिगे' पहा.

मरळगाडु (मरळगाडु) (क) ना. — वाळवंट; रण; बालुका प्रदेश.

—हडगु (हडगु) (क) ना. — वाळवंटीचे जहाज; उंट.

मरळचु (मरळचु) (क) धा. — उलथापालथ होणे; खालबर होणे; परत फिरणे; मागे येणे; हटणे; पिटाळणे.

मराट (रहट्ट) (मराट [रहट्ट]) (अ. दे) ना. — महाराष्ट्र देश; मराठा.

मराल (ळ) (मराल [र]) (सं) वि. — कोमल; कोवळे.

(सं) ना. — हंसपक्षी; राजहंस; सुरमा; पाणकावळा.

—गमने (गामिनी) (गमने [गामिनी]) (सं) ना. — हंसगती; सुंदरी.

मरालिका (मरालिका) (सं) ना. — हंसी.

मरि (री) च (मरि [र]) (सं) ना. — काळी मिरी; एक मसाल्याचा पदार्थ; मिरची.

मरीचि (चिके) (मरीचि [चिके]) (सं) ना. — किरण; कांति; चकाकी; उष्ण किरण; सूर्य, मृगजळ. 'बयलदोरे' पहा.

मरु (मरु) (सं) ना. — बालुका प्रदेश; नापीक भूमि.

मरुक (मरुक) (क) ना. — दुःख; व्यथा; दया; कळवळा; प्रीति, ध्यान; व्याकुलता.

—पडु (पडु) (क) धा. — कळवळा येणे; दया दाखवणे; मन विरघळणे.

मरुकणिसु (मरुकणिसु) (क) धा. — पुनः परत येणे; पूर्वस्थितीवर येणे; रोग उलटणे.

मरुकलिसु (मरुकलिसु) (क) धा. — आजार उलटणे; पूर्वस्थितीवर येणे.

मरुकुळि (मरुकुळि) (क) ना. — कळवळा; व्यथा; रोगाची पूर्वस्थिति; घाबरेपणा; गोघळ.

मरुकीलिसु (मरुकीलिसु) (सं) धा. — दुखणे उलटणे; आजाराची पूर्वस्थिति येणे.

मरुग (मरुग) (क) ना. — एक सुवासिक वनस्पति; पुदिना; मरवा.

मरुगु (मरुगु) (क) धा. — कळवळा येणे; द्रवणे; दया येणे; विरघळणे; संतापणे; जळणे; त्रास होणे.

मरुचल (ळु) (मरुचल [ळु]) (क) ना. — द्वितीय संतती; अग्रेतर संतान.

मरुजि (जे) (मरुजि [जे]) (सं) ना. — संजीवनी; मृताला जीव आणणारी वनस्पती; अमरवेल.

मरुजेवणि (गिके) (मरुजेवणि [गिके]) (क) ना. — संजीवनी; अमरवेल.

मरुत्त (त) (त्त) (मरुत्त [त्त]) (सं) ना. — वायु; हवा; वारा; एक देवता.

—देसे (देसे) (सं) ना. — वायव्य दिशा.

मरुनंदन (मरुनंदन) (सं) ना. — सैकतहारी; वाळवंटातील हिरवळ; फलमय प्रदेश.

मरुबाळ (मरुबाळ) (क) ना. — पुनर्जन्म; पुनर्विवाह.

मरुभूमि (मरुभूमि) (सं) ना. — बालुका प्रदेश; पाणी व सावली नसलेला प्रदेश; निःसार संसार (लक्षणा).

मरुमातु (मरुमातु) (क) ना. — प्रत्युत्तर; रोखटोक जवाब.

मरुमेय (मरुमेय) (क) ना. — पुनर्जन्म; पुढचा जन्म.

मरुवडे (मरुवडे) (क) ना. — शत्रुसेना; विरोधक सैन्य.

मरुवुट्टु (मरुवुट्टु) (क) ना. — पुनर्जन्म; पुढचा जन्म.

मरुळ (ळु) (मरुळ [र]) (क) ना. — खूळ; भ्रम; उन्माद; मोह; पिशाच.

—माडु (माडु) (क) धा. — खूळ लावणे; आपल्याकडे ओढणे; मोहविणे.

मरुळ (मरुळ) (क) ना. — वेड; खूळ; मोळाभाव; मोळसटपणा; अज्ञान; मूर्ख; पिशाच.

मरुळाडु (मरुळाडु) (क) धा. — वेडेचार करणे; खुळ्याप्रमाणे वागणे.

मरुळचु (मरुळचु) (क) धा. — वेड लावणे; मोहविणे; वेडे करणे; बोट चालविणे; विस्मय वाटणे.

मरे (मरे) (क) धा. — विस्मरण; आठवण नसणे;

(क) ना. — आश्रय; आधार; स्थान; रहस्य; मर्म;

पांघरुण; पडदा; बुरखा; लपवणूक; हरण.

—आगु (आगु) (क) धा. — आड येणे; मध्ये पडणे; पाठी बालणे; दृष्टिआड करणे.

—त (त) (क) ना. — विस्मरण.

—पिडि (पिडि) (क) धा. — आश्रय मिळणे; शाकणे; पडदा टाकणे.

—पु (पो) गु (गु) (गु) (क) धा. — आश्रय घेणे; शरण जाणे; संरक्षण होणे.

—माचु (जु) (माचु [जु]) (क) धा. — उद्देश पूर्वक

झाकून ठेवणें; अपलाप करणें; मुद्दाम विसरणें.
 —मातु (मातु) (क) ना. —तात्पर्य; सारांश; गुप्त
 ठेवण्याची गोष्ट.
 —मोस (मोस) (क) ना. —वेमालुम फसवणें; नजरबंदी
 करणें; वंचना; फसगत.
 —हो (हो) गु (हो [हो] गु) (क) धा. —शरण जाणें;
 आश्रय मिळवणें; करुणा भाकणें; दया मागणें;
 मर्कट (मर्कट) (सं) ना. —कपि; माकड; हुप्या; कोळी;
 अर्काचें झाड. मंदारवृक्ष.
 —चेष्टे (चेष्टे) (सं) ना. —माकड चेष्टा; वाकुल्या;
 अव्यापारेपु व्यापार. नसता उपव्याप.
 —ध्वज (ध्वज) (सं) ना. —कपिध्वज; अर्जुन.
 मर्तु (मर्तु) (क) धा. —खर्च करणें; मनाला येणें; मान्य
 करणें; अति परिचय होणें.
 मर्जि (मर्जि) (अ. दे) ना. —इष्ट; अभिमत; मानस; लहर;
 मार्ग; रीति; शोभा.
 मर्त्य (मर्त्य) (सं) ना. —मरणारा प्राणी; मरणयोग्य मनुष्य;
 जीवजंतू प्राणी.
 —लोक (लोक) (सं) ना. भूलोक; भूमी.
 मर्दन (मर्दन) (सं) ना. —घर्षण; चोळणें; तिंवणें; मालीश;
 हातपायचेपणें; नाश करणें; मज करणें.
 मर्दल (मर्दल) (सं) ना. —मृदंग; चर्मवाद्य. 'मदुले' पहा.
 मर्दानी (मर्दानी) (अ. दे) वि. —शौर्याचे; पराक्रमी;
 पौरुषयुक्त.
 मर्दिसु (मर्दिसु) (क) धा. —मज करणें; पूड करणें; हिंसणें;
 हिसकणें; मस्ती उतरवणें; नाश करणें;
 मर्दु (मर्दु) (क) ना. —मद्य; दारु; औषध.
 मर्दुगुणिके (मर्दुगुणिके) (क) ना. —घोतरा; उन्माद वृक्ष.
 मर्दु (मर्दु) (क) ना. —अज्ञान; अंधार. धुकें; आवरण.
 —कवि (कवि) (क) धा. —अंधार पसरवणें; अज्ञानाचे पटल
 पडणें.
 —हरि (हरि) (क) धा. —पहाटणें; जाग येणें; सकाळ होणें;
 बुद्धि येणें.
 मर्म (मर्म) (सं) ना. —जीवस्थान; सार; रहस्य; सत्यांश;
 उपाय; युक्ति; माण्याची जागा. जिह्वार.
 —ज्ञ (ज्ञ) (सं) ना. —मर्म जाणणारा; ज्ञानी; अनुभवी.
 —भेद (भेद) (सं) ना. —रहस्यस्फोट.
 —स्थान (स्थान) (सं) ना. —जिह्वाळ्याचे ठिकाण,
 जिह्वार.
 मर्मर (मर्मर) (सं) ना. —पाचोळ्याचा आवाज; पोकळ
 आश्वासन; फोल बोलणें.

मर्मस्पर्श (मर्मस्पर्श) (सं) ना. —जीवझोंबण; जिह्वारी
 लागण; कसावीसी; जीवधावरेपणा.
 मर्यादि (मर्यादि) (सं) ना. —सीमा; समारोप;
 अंत; हद्द; मिति; गौरव; मान; वर्चस्व; सभ्यता; आतिथ्य;
 उपचार; सच्छील.
 —कोडु (कोडु) (क) धा. —गौरवणे; आदरणें.
 —माडु (माडु) (क) धा. —सन्मानणें; बहुमान करणें.
 —बिडु (बिडु) (क) धा. —निळाजरे उभा राहणें; लाज
 सुटणें.
 मर्तु (मर्तु) (क) ना. —अंधार; अज्ञान; धुकें.
 मर्ष (मर्ष) (सं) ना. —सहकार; सहनशीलता
 मल (मल) (सं) ना. —लोखंडावरील गंज; कीट; मळ; घाण;
 दुर्गंधी; अपस्मार; कश्मल; पाप.
 —बद्धते (बद्धते) (सं) ना. —बद्धकोष्ठ;
 (क) वि. —दुसरें; नंतरचें; अधिकचे.
 —तम्म (तम्म) (क) ना. —सावत्र भाऊ.
 —ताई (ताई) (क) ना. —सावत्र आई.
 —मग (मग) (क) ना. —सवतीचा मुलगा.
 मलकु (मलकु) (क) धा. —घडी घालणें; गाठ मारणें; पीळ
 घालणें; वाकवणें; रवंथ करणें.
 (क) ना. —अडचण; संकट; गाठ; गळफास; रवंथ;
 साखळीची कोंडी; सुरकुती; आठी; शिरोभूषण.
 —कलकुमलकु (कलकुमलकु) (क) ना. —राड; गोघळ;
 अडचण.
 मलगु (मलगु) (क) धा. —झोपणें; भोगणें; मरणें; वाकणें;
 संकोचणें.
 मलचल (मलचल) (क) ना. —शेंडेंफळ; शेवटचें संतान.
 मलत्रय (मलत्रय) (सं) ना. —वात-पित्त-कफ यामुळें येणारा
 शारीरिक मळ.
 मलवृष्ट (मलवृष्ट) (सं) ना. —पुस्तकाच्या आद्यंतीची कोरी
 पानें; पुस्तकाचा पुढा.
 मलमल (मलमल) (क) अ. —शोभण्यासारखें; चांगल्या
 रीतीनें; भरून घेऊन.
 मलमलने (मलमलने) (क) अ. —अतिशयें करून;
 आधिक्यतया; विशेषत्त्वानं.
 मलमलाडु (मलमलाडु) (क) धा. —शोभणें; टांगणें;
 लोंबत ठेवणें; भरून घेणें.
 मलमलु (मलमलु) (अ. दे) ना. —मलमल; पातळ मऊ कापड.
 मलमास (मलमास) (सं) ना. —अधिक्रमास.
 मलमूत्र (मलमूत्र) (सं) ना. —शारीरिक घाण; हागमूतमृ;
 विष्टालक्षी.

—बाधे (बाधे) (सं) ना. —मलमूत्रमार्गातील रोग; मलमूत्र विसर्जनातील क्लेश; हागमूत होतांना होणारी पीडा.
 मलय (मलय) (सं) ना. —पश्चिम घाटातील डोंगरप्रदेश;
 मलवार; एक कुलपर्वत.
 —अचल (अचल) (सं) ना. —मलय पर्वत; चंदनगिरी.
 मलयज (मलयज) (सं) ना. —मलयपर्वतावर उपजलेले; चंदन.
 मलयध्वज (मलयध्वज) (सं) ना. —चित्रांगदेचा पिता;
 मणिपुरचा राजा.
 मलयमाहूत (मलयमाहूत) (सं) ना. —मलयपर्वतावरून येणारा सुवकर वारा. दक्षिण दिशेचा वायु.
 मलर (रु) (मलर [रु]) (क) धा. —उमलणे; विवरणे;
 हलवारपणे सोडवणे.
 (क) ना. —पुष्प; उमललेले फूल.
 मलवैक्कि (मलवैक्कि) (क) ना. —भ्रमर; मुंगा; फुलपाखळ.
 मलवुडि (मलवुडि) (क) ना. —पराग; फुलांतील भुकटी;
 फुलांतील सुगंधी कण.
 मलसूत्र (मलसूत्र) (सं) ना. —दागिन्याची फिरकी.
 मलसूत्र प्रेरक (मलसूत्रप्रेरक) (सं) ना. —अटे फिरवण्याचे साधन; अटेपटाशी; स्कूडायव्हर.
 मलार (लार) (मलार [लार]) (क) ना. —मल्हार राग;
 तुरा; गुच्छ; काकणांची माळ.
 मलिन (मलिन) (सं) वि. —धाणीचे; कलंकित; दूषित; पापी;
 मळलेले.
 (सं) ना. —पापी; अपराधी; कलंक; पाप.
 —ते (ढे) (सं) ना. —पाप; दोष; अपराध.
 —मुख (मुख) (सं) ना. —काळतोड्या; अभि; क्रूर;
 काळ्यातोडाचे माकड; नीच.
 मलीमस (मलीमस) (सं) वि. —वागेरडे; नासके;
 डागळलेले; कुप्रसिद्ध.
 मलकु (मलकु) (क) ना. —अडचण; संकट; गाठ; गळफास;
 सुरकुती; अठी; रवंथ; शिरोभूषण. 'मलकु' पहा.
 —हाकु (हाकु) (क) धा. —मोडून खाणे; रवंथ करणे;
 चवळून चावून खाणे;
 मले (मले) (क) धा. —विरोध करणे; गर्व करणे; धीटपणा दाखवणे; मस्तीने फिरणे; शेवाळणे.
 (क) ना. —टेकडी; डोंगर; अरण्य; माज; मस्ती; धीटता; औद्धत्य; मद; गर्व; विरोध.
 —कुडिय (कुडिय) (क) ना. —पश्चिम घाटातील एक उपजाति-जन समाज.
 —नाग (नाग) (क) ना. —महासर्प; जंगली हत्ती;
 एक कल्पित पक्षी.

—नाडु (नाडु) (क) ना. —डोंगराळ प्रदेश;
 अति पावसाचा प्रदेश.
 मलेत (मलेत) (क) वि. —माजलेला; फुगलेला;
 विरोध करणारा.
 मलेपु (मलेपु) (क) ना. —विरोध; धीटपणा; उद्धृता; अमर्यादा.
 मलमलु (मलमलु) (क) ना. —मलमल; मऊ पातळ कापड.
 (क) अ. —बहुतकरून; विशेषत्वाने; शोभण्यासारखे;
 चांगल्या प्रकारे.
 मलय (मलय) (क) ना. —मुख्य; श्रेष्ठ; नायक.
 मल्ल (मल्ल) (सं) ना. —कुस्तीगीर; पेहेलवान; शूर; साहसी;
 दांडगा.
 —कालेग (कालेग) (सं) ना. —मुष्टियुद्ध; तुमुल युद्ध.
 —रंग (रंग) (सं) ना. —तालीमखाना; आखाडा;
 कुस्तीचा फड; कुस्तीचा हौदा.
 —शाळा (शाळा) (सं) ना. —व्यायाम शाळा;
 आरोग्य मंदिर; तालीमखाना.
 —विद्ये (विद्ये) (सं) ना. —कसरत; कुस्ती; शुस्त.
 मल्लडि (मल्लडि) (क) ना. —वांझोटी; निपुत्रिक स्त्री.
 मल्लणि (मल्लणि) (क) ना. —व्यथा; दुखणे; दुःख; ताप.
 मल्लटिके (मल्लटिके) (क) ना. —कमरपट्टा; मासपट्टा.
 मल्लतिके (ने) (मल्लटिके [ने]) (क) ना. —कमरपट्टा.
 मल्लयुद्ध (मल्लयुद्ध) (सं) ना. —कुस्ती; बाहुयुद्ध.
 मल्लळि (मल्लळि) (सं) ना. —गुंडाळी; विस्मय; भय; भ्रम;
 गोधळ; भ्रम; मुंगा; गर्दी; जमाव; स्वेच्छाचार.
 मल्लिगार्ति (मल्लिगार्ति) (क) ना. —स्वैरिणी;
 स्वेच्छाचरिणी; दुर्वर्तनी स्त्री.
 मल्लट (मल्लट) (क) ना. —कुस्ती; स्पर्धा; चर्चा.
 —मातमल्लट (मातमल्लट) (क) ना. —वाक्स्पर्धा;
 वक्तृत्वाची चढाओढ.
 मल्लड (डु) (मल्लड [डु]) (क) ना. —तांबाळ जमीन;
 उखीर जमीन.
 (क) धा. —साहस करणे.
 मल्लामल्लि (मल्लामल्लि) (क) ना. —झोबाझोबी; रेडारेटी.
 मल्लार (मल्लार) (क) ना. —पुष्पगुच्छ; तुरा; मल्हारराग.
 मल्लारि (मल्लारि) (क) ना. —शिवाचा एक अवतार;
 मल्हारलिंग.
 मल्लि (ल्लि) (मल्लि [ल्लि]) (क) ना. —मोगरी; मोगरीचे फूल.
 मल्लिक (काक्ष) (मल्लिक [काक्ष]) (सं) ना. —हंस; पाय व
 चोच काळे असलेला हंस.
 मल्लिका (के) (मल्लिका [के]) (क) ना. —मोगऱ्याचे फूल;
 कोथिंबीर.

महाकार्जुन (महाकार्जुन) (क) ना. — शिव; श्रीशैल्य;
शिवलिंग.

चेन्नमल्लिकार्जुन (चेन्नमल्लिकार्जुन) (क) ना. — इष्ट देवता;
शिवशरण; अकमहादेवी.

मल्लिगे (मल्लिगे) (क) ना. — मोगरा; कोथिंबीर.

मशक (मशक) (सं) ना. — माशी; चिलट; डास; बुदला; पवाल.

मशकामिष (मशकामिष) (सं) ना. — गळ; मासे

पकडण्यासाठी गळाला लावलेले आमिष; (काडू; गांडूळ वगैरे)

मथि (मथि) (मथि [३९]) (क) ना. — शाई; कोळी; काळा डाग.

मसक (मसक) (क) ना. — उत्साह; साहस; वेग; जांभई;

उद्रेक; काळोखी; घाण; उद्रेग; क्षोभ; क्रांति; घर्षण.

मसकु (मसकु) (क) ना. — मलिन; अस्पष्ट; काळोखी;
अंधार.

मसगु (मसगु) (क) धा. — घासणें; पुसणें; टांगणें; झटणें.

प्रयत्न करणें; उद्रेक होणें; जांभई देणें; उमलणें; चिडणें;

रागावणें; प्रकट करणें; विस्तरणें. 'केरळ' पहा.

—भाट (७४) (क) ना. — घर्षण; घासघीस; ओढाताण.

मसगे (मसगे) (क) ना. — अमिद्विद्धि; आधिक्य; तेजस्विता;

अंधुकता; काळसर रंग; मासारंग.

(क) अ. — मांडून तंडून; ओढाताण करून.

मसण (मसण) (क) ना. — स्मशान; दहनभूमि; रुद्रभूमी.

—मनेष (मनेष) (क) ना. — स्मशानवासी. शंकर.

मसणि (मसणि) (क) ना. — दहनभूमीची देवता; पिशाच;

चांभुडी; दुर्गा.

मसपु (मसपु) (क) ना. — जकात; स्पर्शास्पर्श; शिवाशिव.

मसलत (तु) (मसलत [३५]) (अ. दे) ना. — मसलत;

खलवत; योजना.

मसल (लु) (मसल [४५]) (क) धा. — निस्तेज होणें; काळे
पडणें; वाळणें; नाश होणें; उमलणें.

मससु (मससु) (क) धा. — घासणें; घर्षण करणें; क्षिजवणें.

मसार (मसार) (क) ना. — पाच; हिरवा खडा; पत्ता.

मसारे (मसारे) (क) ना. — तांबडी जमीन; तांबडी माती.

मसाला (ले) (मसाला [४५]) (अ. दे) ना. — मसाल्याचे

जिन्नस; फोडणीचे पदार्थ; मसाला; बोलण्यातील तिखटमीठ.

मसि (मसि) (क) ना. — शाई; कोळसा; कोळी.

मसीदे (मसीदे) (अ. दे) ना. — मशीद; मुस्लिम प्रार्थनामंदीर.

मसुकु (मसुकु) (क) ना. — काळोख; अंधार; प्रकाशहीनता;

घाण; पडदा; अस्पष्टता; कदीरंग.

—हरि (४०) (क) धा. — जाणीव करून देणें; जागृति येणें;
पडदा सरकवणें.

मसळ (ळु) (मसळ [४५]) (क) धा. — काळोखी होणें;

अंधार पडणें; कांतिहीन होणें; काळवंडणें; विटणें; कोमेजणें;
विसरणें; व्यथा होणें; खिन्न होणें; संकोचणे.

—इसु (इसु) (क) धा. — निर्मात्य करणें; काळवंडणें;

कोमेजवणें; कळा घालवणें; विटवणें; नाश होणें.

मसूदे (मसूदे) (अ. दे) ना. — कायदा; कानून; नियम;

हुकूम; आज्ञा; नकल; कचाखडा; आराखडा.

मसूरि (मसूरि) (मसूरि [३५]) (अ. दे) ना. — हिमालया

जवळील आरोग्य स्थान; मसूर धान्य.

मसृण (मसृण) (सं) वि. — स्निग्ध; विनयशील; कोमल;

चकचकीत; मऊ; मृदु; चिकट.

मसे (मसे) (क) धा. — घासणें; चोळणें; धार लावणें; भांडणें;

होरपळणें; दळणें.

(क) ना. — लहानशी जखम; चकाकी; कांती; धार; टोक;

उद्रेक; भांडण; घासाघीस.

—पेर (रु) (पेर [४५]) (क) धा. — धार लावणें; सहाण

लावणें; सहाणेवर घासून चकचकीत करणें.

—त (ड) (क) ना. — घर्षण; धार; स्पर्श.

—पोगर (पोगर) (क) ना. — धारेची चकाकी.

मसेदंक (मसेदंक) (क) ना. — मारामारी; झोवाझोबी;

मुष्टियुद्ध; हातघाई; स्पर्श.

मसेदाद (मसेदाद) (क) ना. — घासाघीस; भांडण; ओढाताण.

शाणोळेल धार.

मस्कर (मस्कर) (सं) ना. — बांबू; चिवा; ज्ञान; चलन.

मस्करि (मस्करि) (सं) ना. — विरक्त; संन्यासी; ज्ञानी; मिश्रचंद्र;

उपहास; चेष्टा.

मस्तक (मस्तक) (सं) ना. — डोकें; शिर; शिखर; माथा.

—शूलि (शूलि) (सं) ना. — डोकेंदुखी.

मस्तिष्क (मस्तिष्क) (सं) ना. — मेंदु; मगज.

मस्लिन् (मस्लिन्) (अ-दे) ना. — मलमल; तलम कापड;

शिरशिरीत कापड.

महत् (महत्) (सं) वि. — ज्ञानी; मोठा; श्रेष्ठ; धन; विशाल;

शक्तिमान.

—त्व (डु) (सं) वि. — मोठेपणा; श्रेष्ठत्व.

महति (ती) (महति [३९]) (सं) ना. — विशालता; श्रेष्ठपणा;

मोठेपणा; नारदाच्या वीणेचे नाव.

महत्तम (महत्तम) (सं) वि. — अतिमोठे; श्रेष्ठ.

महत्तर (महत्तर) (सं) वि. — सामान्याहून वरचढ;

अधिक मोठे.

महत्त्वमापन (महत्त्वमापन) (सं) ना. — क्षेत्रमापन;

भूमीतीचे गणित.

महदेवि (महद्वैवि) (सं) ना. — महादेवी; पार्वती;
पट्टराणी.

महनीय (महनीय) (सं) ना. — मोठा माणूस;

महाशय; मान्यवर.

महंत (महंत) (सं) ना. — श्रेष्ठ मनुष्य; धर्माधिकारी.

महलोक (महलोक) (सं) ना. — सप्त लोकांपैकी एक.

महर्षि (महर्षि) (सं) ना. — श्रेष्ठ ऋषि; ब्रह्मज्ञानी ऋषि.

महलु (महलु) (अ-दे) ना. — महल; राजवाडा; प्रासाद;

मजलेदार इमारत.

महा (महा) (सं) वि. — मोठा; श्रेष्ठ; विशाल.

महाकाल (महाकाल) (सं) ना. — शिव; भैरव; विषम काल.

महाकालि (की) (महाकालि [की]) (सं) ना. — दुर्गा;

पार्वती; भयकारी देवता.

महाकुष्ठ (महाकुष्ठ) (सं) ना. — महारोग; रक्तपिती.

महातल (महातल) (सं) ना. — सप्ततळांतील पाचवा तळ.

महाजन (महाजन) (सं) ना. — सत्पुरुष; मोठा मनुष्य.

महात्म (महात्म) (सं) ना. — महात्मा; विभूति; श्रेष्ठ पुरुष;

पुण्यात्मा; महापुरुष; आचारविचार मोठे असलेला.

महादेव (हदेव) (महादेव [हद्वैव]) (सं) ना. —

शिवसम्राट.

महादेवि (महादेवि) (सं) ना. — पार्वती पट्टराणी.

महानंदा (दे) (महानंदा [दे]) (सं) ना. — एक गणिका;

पार्वतीचा अंशवतार; वेश्या असूनहि कुलीनप्रमाणे
वागणारी स्त्री.

महानवमि (महानवमि) (सं) ना. — खांडेनवमी; नवरात्रांतील
नवमी.

महानस (महानस) (सं) ना. — सैपाकधर; पाकशाळा.

महानुभाव (महानुभाव) (सं) ना. — श्रेष्ठ; ज्ञानी; महात्मा;

मान्यवर; पुण्यश्लोक.

महांत (महांत) (सं) ना. — श्रेष्ठ व्यक्ति; धर्माधिकारी.

महाप्रस्थान (महाप्रस्थान) (सं) ना. — दीर्घ प्रयाण; मरण.

— पर्व (पर्व) (सं) ना. — महाभारतातील १८ वे पर्व.

महाबळ (महाबळ) (सं) ना. — सर्वशक्ति; शिव; परमेश्वर.

महाभाग (महाभाग) (सं) ना. — पुण्यवंत; भाग्यशाली;

दैववान्; सुप्रसिद्ध.

महामंत्र (महामंत्र) (सं) ना. — मंत्रीप्रमुख-प्रधानमंत्री;

माहुत; हत्ती चालवणारा.

महामाये (महामाये) (सं) ना. — दुर्गा; पार्वती; आदि

शक्ति.

महामेरु (महामेरु) (सं) ना. — मेरु पर्वत. मोठा पर्वत.

महारथि (महारथि) (सं) ना. — रथांतून युद्ध करणारा योद्धा.

महाराज (महाराज) (सं) ना. — सम्राट्; मांडलीकावर सत्ता
गाजवणारा.

महालय (महालय) (सं) ना. — राजवाडा; राजप्रासाद;

प्रलयकाल; लोकक्षय समय; पितृपंथरवडा; पक्षपंथरवडा;

पितरांना पिंड देण्याचा महालयपक्ष.

महाशय (महाशय) (सं) ना. — श्रेष्ठ पुरुष; महामना; उदार;

त्यागी; सत्पुरुष. वाघ.

महासत्सिख (महासत्सिख) (सं) ना. — इतिहास पूर्व

कालांतील सरळ्याच्या जातीचा महा प्राणी.

महि (ही) (महि [ही]) (सं) ना. — भूमि; जमीन.

— मंडल (मंडल) (सं) ना. — भूमंडल.

महिके (महिके) (सं) ना. — धुकें; बर्फ; हिम.

महित (महित) (सं) वि. — श्रेष्ठ; गौरवित; मोठेपणा आलेले.

महि (ही) धर (महि [ही] धर) (सं) ना. — पर्वत; राजा;

अधिपति; स्वामी; विष्णु

महिम (मे) (महिम [मे]) (सं) ना. — मोठेपणा; एक

खिद्दी; गरीमा-वैभव; गौरव; कीर्ति; सामर्थ्य; न्याय; बल.

उत्साह.

महिरावण (महिरावण) (सं) ना. — एक राक्षस.

महिष (महिष) (सं) ना. — रेळ्याच्या आकाराचा राक्षस; रेडा.

महिषनाडु (महिषनाडु) (क) ना. — महिषप्रदेश; म्हैसूर.

महिवि (वी) (महिवि [वी]) (सं) ना. — म्हैसूर; पट्टराणी;

महादेवी.

महिळा (ळे) (महिळा [ळे]) (सं) ना. — महिला समाज;

स्त्रीजात; पत्नि; स्त्री.

— मौळि (मौळि) (सं) ना. — नारीरत्न; उद्धृत स्त्री.

मही (मही) (सं) ना. — भूमि; जमीन.

(सं) वि. — मोठा; महान; विस्तृत.

— कांत-पति (कांत-पति) (सं) ना. — राजा; अधिपति;

स्वामी.

— भुज-रमण (भुज-रमण) (सं) ना. — भूपाल; राजा.

महीज (महीज) (सं) ना. — भूमीपासून निघालेले; झाड;

मंगळ; नरकासुर.

महीतल (महीतल) (सं) ना. — भूतळ; पृथ्वी; भूलोक.

महीधर (महीधर) (सं) ना. — पर्वत; राजा; विष्णु; आदिशेष;

कूर्म.

महीध्र (महीध्र) (सं) ना. — भूधर; पर्वत; राजा; विष्णु.

महीभूत (महीभूत) (सं) ना. — पर्वत; राजा.

महीमंडळ (महीमंडळ) (सं) ना. — भूगोल; भूमंडळ;

विश्व.

महीरुह (महीरुह) (सं) ना. — झाड; मंगळ.

महीसुर (म००००००) (सं) ना. - भूदेव; ब्राह्मण.

महेंद्र (म००००००) (सं) ना. - इंद्र; इंद्रावर सत्ता गाजवणारा; परमेश्वर.

—जाल (ज०००) (सं) ना. - इंद्रजाल; नजरबंदी; मायाविद्या. गारुड.

महेश (श्वर) (म०००००० [७७००]) (सं) ना. - देवतांचा स्वामी; शिव; परमेश्वर.

म (मा) हेश्वरि (म० [म०] ००००००) (सं) ना. - दुर्गा; पार्वती.

महेश्वर्य (म००००००००) (सं) ना. - अतिसंपत्ति; अमर्याद वैभव; मुक्तिसंपदा; मोक्षधन.

महोत्सव (म००००००००) (सं) ना. - वैभवशाली उत्सव; मोठा सण.

महोत्साह (म००००००००) (सं) ना. - अत्यानंद; अतिहर्ष; हुरूप; आतुरता.

महोदय (म००००००००) (सं) ना. - महानुभाव; पुण्यशाली; अभ्युदय; श्रीमंती; अहंकार; प्रख्यात.

महोदर (म००००००००) (सं) ना. - मोठे पोटा; डेरपोटा; बोल्या; दोंद; भीम; टोलपोट्या गणपति.

महोपाध्याय (म००००००००००) (सं) ना. - महापंडित; प्र. ध्यापक.

महौषधि (म००००००००) (सं) ना. - उत्तम औषध; सुंद.

मलय (म००००००) (सं) ना. - मलय; पश्चिमघांटी प्रदेश.

मलयमहीज (म००००००००००) (सं) ना. - मलय पर्वतात वाटणारे; चंदन; श्रीगंध.

मल्ल (लु) (म०००० [७०]) (क) धा. - अंधेर होणे; धुकें पडणे; काळोख होणे.

(क) ना. - अंधार; काळोख; धूर.

मलि (म०००) (क) ना. - कालव; कासव; पिकळी; गोगलगाय.

मलिने (म००००) (क) ना. - पेठ; दुकान; बाजार; मठी.

मले (म०००) (क) ना. - पाऊस; वृष्टि.

मलेबिल्लु (म००००००००) (क) ना. - इंद्र धनुष्य.

मलगु (म००००) (क) धा. - दिसेनासें होणे; गुप्त होणे;

धुरकटपणे; धुके पसरणे; पुसणे; नाश करणे; संहार करणे शक्ति येणे.

—इसु (इ०००) (क) धा. - नाश होणे; ठार मारणे; नाहीसे करणे; लपवणे; गमावणे; रंगविणे; शमविणे.

मलित (म०००) (क) ना. - अर्जुन वृक्ष; मत्तीचें झाड.

मा (म००) (सं) अ. - नको; न जुळतां.

(सं) ना. - लक्ष्मी देवी; संपदा; संपत्तीची

अधिदेवता; अंबा; महा; महान.

मांसल (म००००००) (सं) वि. - मांसपूर्ण; पुष्ट; दब्वू;

हातीपायी भरदार.

मांसाद् (दि) (म००००००० [००]) (सं) ना. - मांस खाणारा;

हिंस; पिशाच; कावळा.

मांसिक (म००००००) (सं) ना. - काटक; खाटक; प्राण्यांना

ठार मारणारा.

माकंद (म००००००) (सं) ना. - आम्रवृक्ष; आंबा.

मा (मां) करिसु (म० [म०००] ००००) (क) धा. -

गौण्यस्फोट करणे; मर्माघात करणे; विसरणे; अवहेलना करणे; अपमान करणे.

माकाळि (म००००००) (क) ना. - महाकाली; दुर्गा; पार्वती.

माषिक (म०००००) (सं) ना. - मधमाशांनी गोळा केलेला मध;

उडीद; उडदाचे पदार्थ.

मागध (म००००००) (सं) ना. - भाट; राजाचे स्तुतिपाठक;

मगधदेशीय; क्षत्रिय व वैश्य यांच्या संक्राची संतति; पांढरें जिरें.

मागधि (म०००००) (सं) ना. - प्राकृतभाषा; अर्धमागधी;

भाटखी; स्तुतिपाठकी; शेवंती; मोगरा.

मा (मां) गावू (म० [म०००] ०००००) (क) ना. - आंब्याची कैरी; कच्चा आंबा; कोंयरी; कुयरी; एक दागिना; महागाई.

मागाधि (म००००००) (क) ना. - महागाई; कैरी; एक कैरीच्या आकाराचा दागिना.

मागि (म००००) (क) ना. - माघ; हिवाळा; हंगाम; सुगीचा

काळ; धान्य कापणीचा समय.

मागु (म०००००) (क) धा. - पिकणे; पक्व होणे; म्हातारे होणे.

माघ (म००००) (सं) ना. - अकरावा महिना; माघमास;

‘शिशुपालवध’ या महाकाव्याचा कर्ता.

मांकरिसु (म००००००००) (क) धा. - उबड करणे; मर्माघात करणे; अवहेलणे; विसरणे.

मांगल्य (म०००००००) (सं) ना. - अभिवृद्धि; कल्याण;

सहनशीलता; मंगलसूत्र; विवाह; मंगल समय; शुभमूर्त.

मांगावू (म००००००००) (क) ना. - आम्रफल; आंबा; कच्चा आंबा; कैरी.

माचिंदेव (म००००००००) (क) ना. - परीट जातीचा एक शिवशरण.

माचु (जु) (म०००० [००]) (क) धा. - लपवणे; झाकणे;

आवरण घालणे; घासणे; साफ करणे; रंधणे; पुसणे; फसविणे.

माजन (म०००००) (क) ना. - महाजन; सत्पुरुष; सज्जन;

लोकसमूह; मार्जन; धुणे; झाडलेट.

माजात (म०००००) (सं) ना. - काम; मन्मथ; मदन; लक्ष्मीपुत्र

माजाल (म००००००) (क) ना. - मार्जार; मांजर; महाजाल;

महापाश; मोठे जाले.

माजि (म०००) (अ. दे) वि. - भूतकालीन; गत; सेवानिवृत्त.
(क) ना. - लपून; झाकून; घासून.

माट (म०००) (क) ना. - काम; घडण; करणी; पीडाकारक
मंत्रतंत्र; वंचना; फसवणूक; नजरबंदी; रचना; सौंदर्य; रीत.
—कूट (क०००) (क) ना. - उपसंहार; समारोप; अंत.
—गार (ग०००) (क) ना. - मंत्रतंत्र करणारा; जादूगार; ठक;
वंचक.

माड (म०००) (क) ना. - माडी; माळी; तळघर; कोनाडा;
मिंतीतील खांच.

माडि (म०००) (क) ना. - माळा; माडी; जिना; सोपान.
(क) अ. - करून; 'माडु' धातूचे भूतकृदंत.

माडु (म०००) (क) ना. - माडी; कोनाडा; पक्ष्याचे घरटे;
नीड; वसती.
(क) धा. - कामाला लागणे; कामांत गढणे; करणे.

माडुवेदु (म०००) (क) ना. - कृतकाद्रि; कृत्रिम डोंगर.
उंच धरण.

माण (ण०) (म००० [००]) (क) धा. - सोडणे; त्यागणे;
थांबवणे; निवारणे; गूण पडणे; बरे होणे.

—इसु (इ०००) } (क) धा. - सोडविणे; गुण आणविणे;
—बुदु (बु०००) }
दूर सारणे; टकलून देणे; निवारणे.

माणव (माणि) (म००० [म०००]) } (सं) ना. - ब्रह्मचारी;
माणवक (म०००) } बटु; लहान मुलगा.

माणिक (क्य) (म००० [क००]) (सं) ना. - रत्न; माणिक;
लाल; पझरल.

माणिसु (म०००) (सं) धा. - सोडणे; त्यागणे; थांबवणे.
निवारणे; गूण येणे; बरे होणे.

माणु (म०००) (क) धा. - सोडवणे; गुण आणणे; गमावणे.

मांड (म०००) (सं) ना. - संगीतातील एक राग.

मांडलिक (म०००) (सं) ना. - सामंत राजा; लहान
राज्याचा मालक.

मातंग (म०००) (सं) ना. - किरात; शिकारी; मांग; हत्ती;
एक पर्वत.

मातंगि (म०००) (सं) ना. - एक देवता; महारीण; रामाने
मारलेली एक स्त्री.

मातरिश्च (म०००) (सं) ना. - वायु; महादेव.

मातलि (म०००) (सं) ना. - ईद्राचा सारथि.

माता (तु) (म००० [तु०]) (सं) ना. - आई; जननी; जन्मदात्री.

मातामह (म०००) (सं) ना. - आईचे वडील; आजोबा.

माताळि (म०००) (क) वि. - बोलका; बडबड्या; वाचाळ;
गर्विष्ठ; चकाट्या पिटणारा; वाचीवीर.

मातु (म०००) (सं) ना. - वाक्चातुर्य; संगीत.

(क) ना. - बोल; बात; वचन; भाषा.

—अळिसु (अ०००) (क) धा. - वचन मोडणे;

सांगितल्याप्रमाणे न वागणे.

—कोडु (क०००) (क) धा. - वचन देणे; धीर देणे.

—माडु (म०००) (क) धा. - करार करणे; ठरविणे;
मान्यता देणे.

—हिडि (हि००) (क) धा. - वचनाला जागणे; दुसऱ्याचे
दोष उघडून सांगणे; दोष बोलून दाखविणे.

मातुग (म०००) (क) वि. - वाचाळ; बोलभांड; बडबड्या;
वाचीवीर.

मातुल (म०००) (सं) ना. - मामा; आईचा भाऊ.

मातुलं (लुं) ग (म००० [००] ग) (सं) ना. -
महालुंगाचे फळ; महालुंगाचे झाड.

मातुलानि (म०००) (सं) ना. - अत्या; आत; मामी.

मातृ (ते) (म००० [ते]) (सं) ना. - आई; जननी; भूमि;
संपत्ति.

मातृके (म०००) (सं) ना. - आदर्श; देवी; उपमाता; दाई;
सेविका; दासी; मूलाक्षर.

मातृद्रोहि (म०००) (सं) ना. - आईचा द्वेष करणारा;
परशुराम.

मातृभक्त (म०००) (सं) वि. - आईची सेवा करणारा;
आईच्या वचनांत राहणारा.

मातृभक्ति (म०००) (सं) ना. - आई विषयीचे आत्यंतिक
प्रेम, भक्ति.

मातृश्री (म०००) (सं) ना. - लक्ष्मीच्या तोडीची माता;
बाई; मातु:श्री.

मात्र (म०००) (सं) अ. - पर्यंत; पावेतो; वेरी; केवळ; तथापि.

मात्रा (म०००) (सं) ना. - छंद; शास्त्रांतील अक्षर उच्चारण
काल; औषधी गोळी; औषध योजनेतील मोजमाप; घोट
(लघु; गुरु)

मात्रागण (म०००) (सं) ना. - छंद; शास्त्रांतील गण (य,
र, त, न, म, ज, स, म.)

मात्सर्य (म०००) (सं) ना. - पोटदुखी; पोटशूल; असूया;
तिरस्कार.

माद (म०००) (सं) ना. - अहंकार; दर्प; गर्व; मद; संतोष;
उत्साह; अमल; अमल चढविणारा पदार्थ.

(क) ना. - अस्पृष्ट; हरिजन; अस्पृश्य; चक्रया शिवशरण.

मादक (म०००) (सं) वि. - मद चढवणारा; मान उडवणारा;
विस्मरण करविणारा.

—पेय (पे०००) (सं) ना. - शिंदी; दारु; मद्य.

मादरि (म०द०रि) (क) ना. — आदर्श; अनुकरणीय गोष्ठ.
मादल (क) (म०द०ल [६]) (क) ना. — महालुंग. 'रुचक'
पहा.

मादुर (म०द०रु) (क) ना. — धोर युद्ध; रणकंदन.
मादुल (म०द०रु) (सं) वि. — माइयासारखा; मला शोभणारा.
मादेव (म०द०ईव) (सं) ना. — महादेव; शंकर; परमेश्वर.
माद्यव (म०द०यु) (सं) वि. — मादक; अमल चढवणारा;
माजलेला; मस्त. गर्विष्ठ.

माद्र (म०द०रु) (सं) वि. — मद्रदेशीय; मद्रासी.
(सं) ना. — मद्र देशाचा राजा; शल्य.

माद्री (म०द०रि) (सं) ना. — पड्डेची द्वितीय पत्नी; पांडव माता
(नकुलसहदेवांची आई)

माद्रेय (म०द०रि) (सं) ना. — माद्रीचे पुत्र; नकुल,
सहदेव.

माधव (म०द०धव) (सं) वि. — गोड; मधुर
(सं) ना. — लक्ष्मीपति; विष्णु;

वसंत; दारू; मध; एक महिना.

माधवि (वी) (म०द०धवि [२९]) (सं) ना. — मालती;
खडीसाखर; भूमि; कुटुण; मद्य.

माधुरि (री) (म०द०धुरि [२९]) (सं) ना. — गोडी; रुचकरता.
माधुर्य (म०द०धुर्य) (सं) ना. — मधुरपणा; रुचि; गोडी;
मनोहरता; कोमलता; थंडपणा.

माध्यादिन (म०द०ध्यादिन) (सं) ना. — दुपार; दिवसाचा
मध्यकाळ; यजुर्वेदाच्या वाजसनेय शाखेचा ब्राह्मण.
माध्याह्निक (म०द०ध्याह्निक) (सं) ना. — मध्याह्नीचे अर्ध;
दुपारची संध्याबंदना.

मान (म०द०न) (सं) ना. — माप; संख्या; परिमाण; मर्यादा;
गौरव; आतिथ्य; उपचार; क्रोध; राग; आत्मप्रतिष्ठा; मतांतर.
— वंत (म०द०न) (सं) ना. — सन्मान केलेला; गौरवित; स्तुती
केलेला; वर्णित.

— मन्त्रणे (म०द०न) (क) ना. — मानसन्मान; मान-
मान्यता; गौरव; महा प्रशस्ती.

मानदंड (म०द०नदंड) (सं) ना. — लांबी रुंदी मोजण्याचे
साधन; माप; मोठेपणाचे चिन्ह.

माननिधि (म०द०ननिधि) (सं) ना. — आत्मामिमाणी; स्वामिमाणी;
गौरवधन; मनाला सर्वस्व मानणारा.

माननीय (म०द०ननीय) (सं) वि. — गौरवाह; स्तुतीस पात्र;
आदरणीय.

मानभंग (म०द०नभंग) (सं) ना. — अपमान; मानहानी;
गौरवातील उणेपणा.

मानव (म०द०नव) (सं) ना. — मनुष्य; मनुची संतती.

मानवति (म०द०नवति) (सं) ना. — गौरवलेली स्त्री; स्वामिमाणी
स्त्री; मान्यता मिळवलेली स्त्री.

मानवि (वी) (म०द०नवि [२९]) (सं) ना. — मानुषी; माणुसकी
असलेली स्त्री.

मानस (म०द०नस) (सं) वि. — मनासंबंधी.

(सं) ना. — मन; भाव; अभिप्राय; तात्पर्य;

हिमालयातील एक सरोवर; मनुष्य.

मानसपुत्र (म०द०नसपुत्र) (सं) ना. — मानलेला सुलगा; काम.

मानसपूजे (म०द०नसपूजे) (सं) ना. — निष्ठेने केलेली पूजा;

मनःपूर्वक केलेली आराधना; ध्यान; ध्यानस्थ वस्तु केलेली
पूजा.

मानसखटि (म०द०नसखटि) (सं) ना. — कल्पना जगत्; केवळ
कल्पनेतील जग; इच्छामात्र जग.

मानसिक (म०द०नसिक) (सं) वि. — मनासंबंधी; मनाजोम;
मनविषयक.

— ते (ड) (सं) ना. — विलंब; उशीर; उदासीनता; बेजार;
थकवा.

— माड (म०द०न) (क) धा. — विलंब करणे; उशीर
लावणे; तिरस्कारणे; कळवळा करणे.

मानसिके (म०द०नसिके) (सं) ना. — गौरव; आत्मामिमान;
स्वामिमान; मनोभाव; चित्तवृत्ति; गांभीर्य; उदात्तता.

मानामि (म०द०नमि) (क) ना. — महा नवमी; खाडेनवमी;
नवरात्रांतील नवमी.

मानाय (म०द०नमि) (सं) ना. — मापाड्याची मजूरी; फसकी;
अडेसरी; पायली.

मानि (म०द०न) (सं) वि. — मान्यता पावलेला; मानधन;
स्वामिमाणी; गौरवित.

मानित (म०द०नित) (सं) वि. — पूज्य; गौरवित; विद्वान्; पंडित;
ज्ञानी.

मानिनि (नी) (म०द०ननि [२९]) (सं) ना. — गौरवलेली स्त्री;
पूज्य स्त्री; पतीवर रागावलेली स्त्री; अहंकारिणी; चढेल बाई.

मानिस (म०द०निस) (सं) ना. — माणूस; मनुष्य.

मानिसगळि (म०द०निसगळि) (क) वि. — पुरुषाला फसवणारी.

मानिसु (म०द०निसु) (क) धा. — मान्यता देणे; अभिप्राय देणे;
गौरवणे; मान देणे; योजना करणे; तोंड देणे; मानवणे.

मानुष (म०द०नुष) (सं) वि. — मनुष्यासंबंधी; मानवी.

(सं) ना. — मानव; मनुष्य.

मानुषि (वी) (म०द०नुषि [२९]) (सं) ना. — मानव स्त्री;
मनुष्यिणी.

— जमानुषि (जम०द०नुषि) (सं) ना. — अमानवी;
अप्सरा; देवता.

मानोमि (म०म०मि) (क) ना. — महा नवमी; लाडे नवमी.

मांत्रिक (म०म०त्रिक) (सं) ना. — मंत्र घालणारा; गारुडी;

इंद्रजालज्ञ.

मांडु (म०म०दु) (क) धा. — थांबवणें; प्रतिबंध करणें;

हरकत घेणें; ताब्यांत ठेवणें; घट्ट ओढून धरणें.

मांघ (म०म०घ) (सं) ना. — जडत्व; दौर्बल्य; अशक्तता;

मोंडपणा; आलस्य; चेंगटपणा.

मान्य (म०म०न्य) (सं) वि. — गौरवाह; पूज्य; आदरणीय;

कीर्तिवंत; दान; मांडलिक; सामंत; थोराना लिहितांना

उपयोगण्याचा एक गौव शब्द.

— काणिके (का०क०) (सं) ना. — संभावना; दक्षिणा;

गुरुजनांना आर्पिलेला उपायन.

मान्यगार (म०म०न्यगार) (क) वि. — मान्यता पावलेला;

माननीय; उगायन घेतलेला; दान स्वीकारलेला.

मान्ये (म०म०न्ये) (सं) ना. — कुलीन स्त्री; गौरविता; सन्मानिता;

मान्यवर स्त्री.

माप (प०क) (म०म०प [प०क]) (सं) ना. — मोजण्याचें साधन;

मापणीचे उपकरण.

मापक (म०म०पक) (सं) ना. — वीज, गॅस वगैरे मोजण्याचे

साधन.

मापन (म०म०पन) (सं) ना. — माप; मापणी; गणना; मोजणी.

मापळ (म०म०पळ) (क) ना. — महाफळ; महालुंग; नारळ.

मापुरुष (म०म०पुरुष) (क) ना. — महापुरुष; थोरपुरुष.

माळुदु (म०म०ळुदु) (क) क्रि. — 'माणुबुदु' चे रूप.

(क) वि. सोडण्यायोग्य; त्याव्य; टाकण्यासारखे.

माम (म०म०म) (सं) ना. — मामा; व्याही.

मामक (म०म०मक) (सं) ना. — माझे आत; माझ्या संबंधाचें.

मामकीन (म०म०मकीन) (सं) ना. — आमचे; आपले.

मामर (म०म०मर) (क) ना. — आम्रतरु; आंब्याचें झाड.

मामसक (म०म०मसक) (क) ना. — कोपातिरेक; महाक्रोध;

अत्युत्साह; अतिसाहस; त्वरा; अतिघाई.

मामिडि (म०म०मिडि) (क) ना. — कैरी; आंब्याचे तोर.

माय (म०म०य) (क) धा. — आड होणें; दिसेनासं होणें;

गुण येणें; माझणें; फुलणें; गर्व करणें; जखम भरणें.

माय (ये) (या) (म०म०य [य०] या) (सं) ना. — मोह;

भ्रम; भ्रांति; नजरबंदी; इंद्रजाल; विशिष्ट सृष्टिशक्ति; लक्ष्मी;

बुद्धिमति.

मायकाति (म०म०यकाति) (क) वि. — लाड पुरवणारी;

मुलांचा थोटमाट करणारी.

मायगाति (म०म०यगाति) (क) वि. — मुलाचें कौतुक करणारी;

लाड करणारी.

मायगार (म०म०यगार) (क) वि. — लाड पुरवणारा.

मायाजाल (म०म०याजाल) (सं) ना. — कपटजाल; वंचना;

फसवणूक; गारुड; इंद्रजाल; मायाविद्येचा खेळ.

मायादीप (म०म०यादीप) (सं) ना. — जादूचा दिवा; पटदीप;

प्रकाश क्षेत्रक यंत्र.

मायावादी (म०म०यावादी) (सं) वि. — इंद्रजालिक; गारुडी;

संसार सिथ्या आहे असे म्हणणारा; अद्वैतवादी.

मायावि (म०म०यावि) (सं) वि. — मायाविद्या जाणणारा;

कामरूपी; राक्षस; मांजर; कोल्हा; लीलामय परमात्मा.

मायाविद्ये (म०म०याविद्ये) (सं) ना. — इंद्रजाल; जादू;

भुताटकी.

मायाविनि (नी) (म०म०याविनि [नी]) (सं) ना. — माया

विद्या जाणणारी; राक्षसी.

मायिक (म०म०यिक) (सं) वि. — माया विषयक; असत्य; कपटी.

(सं) ना. — वंचना; फसवणूक; भ्रम; ब्रह्म; अग्नि; शिव.

मायु (म०म०यु) (क) धा. — जखम भरून येणें; आड होणें;

गुप्त होणें; गुण येणें; बरें होणें.

माये (या) (म०म०य [य०] या) (सं) ना. — लक्ष्मी; संपत्ति;

अज्ञान; भ्रम; कपट; निसर्ग; प्रकृति; इंद्रजाल; दैवलीला; दुर्गा;

ममता.

मायद (म०म०यद) (क) वि. — गुण आलेला; जखम भरून

आलेला; लपलेला; दिसेनासा झालेला; मस्त; माजलेला;

फुगलेला.

मार (रु) (म०म० [रु]) (क) धा. — विकणें; विनिमय करणें;

बदलणें; स्वाधीन होणें; विरोध करणें; हरकत घेणें.

मार (म०म०र) (क) ना. — चार हाताचे माप; वाव; विरोध; प्रत;

नकल.

(सं) ना. — मन्मथ; विघ्न; विलंब.

— अरि (अ०) (सं) ना. — मदनांतक; शिव.

— मारण (म०म०रण) (सं) ना. — शिव.

मारंक (म०म०रंक) (क) ना. — विरोधक; शत्रु.

मारजिव (म०म०रजिव) (सं) ना. — शिव; कामाल जिकणारा.

मार (रण) (म०म० [रण]) (सं) ना. — खूण; नाश; विघ्न;

हरकत; आडकाठी; जादूटोणा; गारुड; मंत्रतंत्र; देवर्षी.

मारमण (म०म०रमण) (सं) ना. — लक्ष्मीरमण; विष्णु.

मारव (म०म०रव) (सं) ना. — मारवाड; मर प्रदेशाचा; मारवा

राग.

मारान (वु) (म०म०रान [वु]) (क) धा. — विरोध करणें;

हरकत घेणें; स्पंधेला उभे राहणें.

मारांत (म०म०रांत) (क) वि. — विरोध करणारा; प्रत्युत्तर

देणारा; हरकत घेणारा.

मारांतु (मारांतु) (क) अ. - विरोध करणे; स्पर्धा करणे.
 माराळि (माराळि) (क) ना. - व्यापारी; लिंभायतातील पोटजात.
 माराळु (माराळु) (क) ना. - बदली मनुष्य; प्रतिनिधी;
 विरोधी; अन्यजन.
 मारि (सी) (मारा [०९]) (सं) ना. - मृत्यूची अधिदेवता;
 दुर्गा; एक सांसारिक रोग; महामारी; पटकी; पीडा; उपद्रव.
 मारिष (मारा [०९]) (सं) ना. - मुख्य मनुष्य; नाटकातील
 सूत्रधाराच्या बाजूचे पात्र; पार्श्वपात्र.
 मारु (मारा [०९]) (क) धा. - बदलणे; विकणे; स्वाधीन करणे;
 विरोध करणे.
 —भाट (७४) (क) ना. - क्रयविक्रय; विक्री; विनिमय.
 मारुगोळु (मारागोळु) (क) धा. - विक्रीला काढणे;
 विनिमय करणे; विरोधणे; खंडन करणे.
 मारुहोणु (माराहोणु) (क) धा. - मन वळणे; मनाला
 आनंद देणे; मोळसट वनणे; वश होणे; आधीन होणे; दास
 होणे.
 मारुत (मारा [०९]) (सं) ना. - बारा; हवा; वायुदेव.
 मारुति (मारा [०९]) (सं) ना. - वायुपुत्र; हनुमंत; भीम;
 मध्वाचार्य.
 मारुत्तर (मारा [०९]) (क) ना. - प्रत्युत्तर; विरोध; विरोधी
 भाषा.
 मारुळि (मारा [०९]) (क) ना. - दुसरे काम; अन्यकार्य;
 विवाहकालचे एक विधान.
 मारुडु (मारा [०९]) (क) ना. - समोर उभे असलेले सैन्य.
 मार्कोळ (मारा [०९]) (क) धा. - विरोध करणे; विरोधाला
 उभे राहणे; तिरस्कारणे.
 मार्कोळ (मारा [०९]) (क) ना. - प्रतिश्चरसंधान; बाणाला
 बाणानेच उत्तर; प्रति बाणप्रयोग.
 मार्ग (मारा [०९]) (सं) ना. - रस्ता; वाट; पथ; शोध; पाऊल;
 ओळ; साहित्याची शैली; सरणी.
 मार्गण (मारा [०९]) (सं) ना. - बाण; शर; शोध.
 मार्गणे (मारा [०९]) (क) ना. - प्रतिबाण; शत्रूची शरवृष्टि;
 शत्रुपक्षीय बाण.
 मार्गदर्शन (मारा [०९]) (सं) ना. - उपाय प्रतिपादन; वाट
 दाखणे; पथप्रदर्शन; नीतिनियम.
 मार्गविद (मारा [०९]) (सं) वि. - रीतमात जाणणारा;
 नीतिनियमज्ञ; सच्छील मनुष्य; मार्गज्ञ; वाटाड्या.
 मार्गस्थ (मारा [०९]) (सं) वि. - पांथ; प्रवासी; वाटसरू;
 रस्त्याने जाणारा.
 मार्गावास (मारा [०९]) (सं) ना. - प्रवासातील थकवा;
 प्रवासाने आलेला शीण; प्रवासश्रम.

मार्जेन (मार्जेन) (सं) ना. - धर्षण; धुणे; उजळणे; सफाई;
 स्वच्छता; शिंपडणे; स्नान.
 मार्जेनि (नी) (मार्जेन [०९]) (सं) ना. - झाडणी; झटकणी
 स्वच्छता करण्याचे साधन.
 मार्जोर (ल) (मार्जोर [०९]) (सं) ना. - मांजर; विडाल.
 मार्जारकिशोरन्याय (मार्जोरकिशोरन्याय) (सं) ना. -
 मांजरी व तिची पिले या न्यायाने ईश्वर प्राण्याचे रक्षण करतो
 ही जाणीव.
 मार्तंड (तोंड) (मार्तंड [०९]) (सं) ना. - सूर्य;
 समय; वेळ.
 मार्दंगिक (मार्दंगिक) (सं) वि. - मृदंग वाजविणारा;
 मृदंगिया.
 मार्दनि (मार्दनि) (क) ना. - प्रतिध्वनि; पडसाद.
 मार्दव (मार्दव) (सं) ना. - मृदुत्व; कोमलता; मधुरता.
 कोवळेपणा.
 मार्द्वीक (मार्द्वीक) (सं) ना. - द्राक्षाचा घोस; द्राक्षासव.
 मार्नुडि (मार्नुडि) (क) ना. - प्रतिवचन; प्रत्युत्तर;
 प्रतिध्वनि; पडसाद.
 मार्पंडि (मार्पंडि) (क) ना. - समानता; बरोबरी; साचा.
 मार्पंडु (मार्पंडु) (क) धा. - पालटणे; बदलणे; संस्कार
 होणे; सुधारणे.
 सार्पाट (डु) (मार्पाट [०९]) (क) ना. - खाडाखोड;
 बदल; संस्कार; सुधारणा.
 मार्पु (मार्पु) (क) ना. - विक्री; क्रयविक्रय; विनिमय;
 बदलाबदल; व्यत्यास; अंतर.
 मार्पेंडि (ल) पु (मार्पेंडि [०९]) (क) ना. - प्रतिबिंब;
 पडछाया; प्रतिमा; प्रतिकृति; प्रतिचित्र (फोटो).
 मार्पेंडे (ले) (मार्पेंडे [०९]) (क) धा. - प्रतिबिंब पडणे;
 उमटणे; पडछाया दिसणे.
 मार्बल (मार्बल) (क) ना. - शत्रुसेना; समोर उभे असलेले
 सैन्य. 'मारोडु' पहा.
 मार्म (मार्म) (सं) वि. - मर्मासंबंधी; अतिगुत; अतिरहस्य.
 (सं) ना. - शत्रुत्व; वैर.
 मार्मले (मार्मले) (क) धा. - मस्तीत फिरणे; ताठ्याने
 चालणे; धुंदीने मिश्रणे; विरोध करणे; हल्ला करणे.
 —त (ड) (क) ना. - हल्ला; विरोध; घमेंड; मस्ती; ताटा.
 मार्मिक (मार्मिक) (सं) वि. - अतिगुत; सुंदर; रहस्यमय;
 मार्बल (मार्बल) (क) ना. - शत्रुसेना; रिपुसैन्य. 'मार्बल'
 पहा.
 मार्भ (मार्भ) (सं) ना. - मुख्य मनुष्य; सूत्रधाराच्या बाजूचे
 पात्र. पार्श्वपात्र.

माष्टि (माष्टि) (सं) ना. - शोभा; मार्जन; स्वच्छता; सफाई.

मालक (मालक) (सं) ना. - निंबाचें झाड; वेल्याचें झाड;

खेड्याजवळचें जंगल; करवंटीचें भाडें; माला.

(अ. दे) ना. - स्वामी; अधिपति.

मालकि (मालकि) (क) (अ. दे) ना. - स्वामित्व; यजमानकी. धनीपणा.

मालकुमि (मालकुमि) (क) ना. - महालक्ष्मी; संपत्तीची अधिदेवता; श्रीदेवी.

मालकौंस (मालकौंस) (सं) ना. - संगीतातील एक राग.

हिंदुस्थानी पद्धतीचा संगीत राग.

मालगुंजि (मालगुंजि) (सं) ना. - हिंदुस्थानी पद्धतीचा संगीतातील एक राग.

मालति (मालति) (सं) ना. - सुंदरपणा; रात्र; मालती वेली.

मालव (मालव) (सं) ना. - माळवा देश; मालव देशीय.

मालश्री (मालश्री) (सं) ना. - उत्तर हिंदुस्थानी पद्धतीचा एक राग.

माला (माला) (सं) ना. - सर; हार; ओळ; पंक्ति; श्रेणी; अलंकारभेद.

—कर, —कार (करं-कारं) (सं) ना. - हार गुंफणारा;

फुलारी.

—दीपक (दीपकं) (सं) ना. - एक काव्यालंकार.

मालि (मालि) (क) ना. - माळ घातलेला; माळांनी शृंगारलेला.

मालिक (मालिक) (सं) ना. - फुलारी; माळी; रंगारी; चितारी.

मालिका (क) (मालिका [चं]) (सं) ना. - हार; सर;

अलंकार; फुलमाळ; गळितधान्य; अळशी; विकणे; वेस

गुच्छ; गट; ओळ; धागा; परंपरा; मोगरा; कन्या; राजवाडा;

सारस; एकपक्षी.

मालिनि (नी) (मालिनि [नी]) (सं) ना. - एक अप्सरा;

फुलराणी; स्त्री; सैरंगी; एक काव्यवृत्त.

मालिन्य (मालिन्य) (सं) ना. - मलिनता; घाण; राड; पाप;

दोष; डाग; कूज.

मालिसु (मालिसु) (क) धा. - वाकवर्णें; ठरकें पाहणें; चोरटें

पाहणें; कटाक्ष फेकणें; सहेतुक पाहणें; टक लावणें.

(अ. दे) धा. - खरारा करणें; मर्दन करणें; मालीश करणें;

तेल लावून चोळणें.

मालु (मालु) (क) धा. - एका वाजूला कलणें; जमिनीशी

समांतर असा मितीला रंगपट्टा देणें; अंधुक दिसणें; बेमान

होणें; देहमान विकणें.

(अ. दे) ना. - सामान, शृंगार; मांडणी; शृंगारलेला मंडप.

मालुगणु (मालुगणु) (क) ना. - अधोदृष्टि; टकं डोळे;

वक्रदृष्टि.

माले (ला) (माले [ला]) (सं) ना. - सर; हार; ओळ; एक काव्यालंकार.

मालेय (मालेय) (सं) ना. - फुलारी; गजरेवाला; हारकुशल.

माल्य (माल्य) (सं) ना. - माळ; हार; सर; दांडा जाळीं.

मालयवंत (मालयवंत) (सं) ना. - एक पर्वत; सुकेतूचा पुत्र; राक्षस.

माव (माव) (सं) ना. - सासरा; मामा.

मावटिग (मावटिग) (क) ना. - माहूत; हची चालवणारा.

माव (वं) त (माव[वं] ठ) (क) ना. - माहूत.

मावनि (मावनि) (क) ना. - फरमणूकीचा कार्यक्रम; विनोद; कूट; उखाणा.

मावु (मावु) (क) ना. - आम्रवृक्ष; आंबा.

मावुलिग (मावुलिग) (क) ना. - जाले टाकून प्राण्यांना पकडणारा पारधी; शिकारी.

माष (माष) (सं) ना. - उडीद; एकधान्य; आठगुंजभाराचें वजन; मासा.

मास (मास) (सं) ना. - महिना; तीस दिवसांचा काल.

मासदिके (मासदिके) (क) ना. - निर्मलता; स्वच्छपणा.

मासर (मासर) (क) ना. - महाध्वनि; मोठा आवाज;

आधिक्य; कांजी; आधार; आश्रय.

मासरसति (मासरसति) (क) ना. - महासरस्वती; शारदादेवी.

मासलु (मासलु) (क) ना. - मालिन्य; कळाहीनता;

मातकटपणा; घाण; कूज.

मासवळ (ळु) (मासवळ [ळु]) (क) ना. - वीर; शूर; पुढारी.

मासादि (मासादि) (क) ना. - महास्वार; बोडेस्वार; चतुर राजत.

मासालु (मासालु) (क) ना. - वीर; शूर अतंग; मदन.

मासिक (मासिक) (सं) वि. - महिन्यासंबंधी; मासिक श्राद्ध.

—रजस्सु (रजस्सु) (सं) ना. - स्त्रियांचा मासिक विटाळ;

मासिक पाळी.

मासु (मासु) (क) धा. - मलिन होणें; घाण करणें; काळे

होणें; रंग जाणें; विटणें; कुजणें; सडणें; कळा जाणें.

(क) ना. - गर्भावरील आवरण; वार.

मास्ति (सति) (मास्ति [सति]) (क) ना. - महासती; सतीची

स्मारक शिला; महासतीचा दगड.

माहात्म्य (माहात्म्य) (सं) ना. - मोठेपणा; वडीलपणा;

कीर्तीला कारणरूप; रीतभात

माहेय (माहेय) (सं) वि. - महिलासंबंधी; भूमिविषयक;

महाहेय; अति तिरस्कार्य.

माहेश्वर (माहेश्वर) (सं) ना. - शिव; शिवासंबंधी.

माहेद्रि (माहेद्रि) (सं) ना. - पूर्व दिशा; इंद्राणि; शची

माळ (माळ) (क) धा. - सोडणें; सोडविणें; विलंब लावणें; थांबविणें; गुण पडणें; जखम भरून येणें. 'माण्' पहा.
 माळ (माळ) (क) ना. - बोका; रानमांजर; उद; मिठागर; गाडीतळ; कोनाडा; उंचवटा; टेकडी; मैदान; रान; समुद्र तळ; महाळ; पक्ष.
 माळके (माळके) (क) ना. - करणी; रीति; वागणूक.
 (क) क्रि. - करू दे.
 माळकोंड (माळकोंड) (क) धा. - सहाय्य देणें; मदत करणें.
 मिक (मिक) (क) ना. - रानडुकर; बराह.
 मिक (मिक) (क) वि. - बाकी; शिल्लक; उरलेले; इतर; अन्य.
 मिकु (मिकु) (क) अ. - अधिकतर; जास्तीचे होऊन.
 (क) ना. - शेष; उरलेले; बाकी.
 मिग (मिग) (क) ना. - मृग; पशु; हरीण; कस्तुरी मृग; रान मांजर.
 मिगडेर (मिगडेर) (क) ना. - वायु देव.
 मिगिते (मिगिते) (क) ना. - बाकी; उरलेले; शेष; मर्यादातीता.
 मिगिल् (लु) (मिगिल् [लु]) (क) ना. - आविश्य; अति; श्रेष्ठत्व.
 मिगिसु (मिगिसु) (क) धा. - अधिक होणें; वाढणें; उरविणें; मर्यादेबाहेर जाणें; पार होणें; पैल पोचणें; स्पर्धा करणें.
 मिगु (मिगु) (क) धा. - वाढणें; उरविणें; सीमापार होणें. पैज मारणें.
 मिगे (मिगे) (क) अ. - चांगल्या रीतीनें; अधिक होऊन; उरवून; एक पादपूरक अव्यय.
 —ओगुमिगे (ओगुमिगे) (क) अ. - अती होऊन; मर्यादा ओलांडून.
 मिंचु (मिंचु) (क) धा. - चकाकणें; प्रकाशणें; स्वच्छ होणें; दाखवणें; समजणें; पाहणें; हातचे जाणें; पकड दिली होणें. अधिक होणे.
 (क) ना. - चकाकी; विद्युत्कांति; झळाळी
 —इसु (इसु) (क) धा. - चकचकीत करणें; ओप देणें; पांढरें करणें; हातचें बालविणें; संपविणें.
 मिंचुगारिके (मिंचुगारिके) (क) ना. - ऐट; डौल; चकाकी; ओप; तेज; झिलई; लेप.
 मिचकिसु (मिचकिसु) (क) धा. - डोळे मिचकणें; पापण्यांची उघडझाप करणें; डोळा मारणें.
 मिडकु (मिडकु) (क) धा. - डोळे मिचकणें; डोळा मारणें. पापण्यांची उघडझाप करणें.
 मिहने (मिहने) (क) अ. - दुःखानें; त्रासानें; मूक वेदनेमुळे; व्यथेकरून.

मिहिले (मिहिले) (क) वि. - लहान; चिसुकलें; कोवळें; गुळगुळीत.
 —बाले (बाले) (क) ना. - सोनकेळे; चिसुकलें केळें.
 मिहें (मिहें) (क) ना. - उंचवटा; टेकडी; दीग; रास; एक प्रकारचें आयुध; बाण; मुकुल; कळी.
 मिड (मिड) (क) ना. - शिव; परमेश्वर; व्यथा; जखम.
 मिडि (मिडि) (क) धा. - चिमटणें; उडविणें; किंवचणें; उरणें; स्पंदणें; हसणें; टण्कार करणें; झंकारणें; अश्रु गाळणें.
 (क) ना. - कोवळे फळ; तोर; कचे फळ; टाच; खोट; घोटा.
 मिडिगालु (मिडिगालु) (क) ना. - अंगुलि; बोट; टाच; खोट.
 मिडिचे (ते) (मिडिचे [ते]) (क) ना. - टोळ.
 मिडिते (मिडिते) (क) ना. - उड्डाण; चिमटा; टोळ.
 मिडिनागर (मिडिनागर) (क) ना. - लहान आकाराचा अति विषारी नाग साप.
 मिडु (मिडु) (क) धा. - झडणें; पान गळणें.
 (क) ना. - व्यथा; बल.
 मिडुकु (मिडुकु) (क) धा. - त्रास होणें; दुःख होणें; मन दुखणें; चिंता करणें; चालविणें; हालचाल करणें; कांपणें; कंप पावणें; दया येणें.
 (क) ना. - दुःख; व्यथा; दया; कळवळा; प्रेम; भक्ति; सखबल; कण्हणें.
 मिण (णु) कु (मिण [णु] कु) (क) धा. - मंद प्रकाशणें; पांढरें फुटणें; पहाटणें; प्रातःकाल होणें.
 (क) ना. - काजवा; चमकी; नाकांतील सोन्याचा दागिना; भुगबट.
 मिणुकुहुळ (मिणुकुहुळ) (क) ना. - काजवा; खद्योत.
 मिणि (मिणि) (क) ना. - चामड्याचा दोर; समुद्रात वातमी पोचवण्याकरतां टाकलेली तार.
 मिणिमिणि (मिणिमिणि) (क) अ. - अति लहान होऊन; तेजहीन होऊन.
 मिटे (मिटे) (क) ना. - उंचवटा; टेकडी; रास; समूह; एक आयुध; कळी.
 मिंड (मिंड) (क) ना. - वयांत आलेला मुलगा; तरुण; प्रियकर; भगड; वीर; छातीवान.
 मिंडे (मिंडे) (क) ना. - वयांत आलेली मुलगी; तरुणी; प्रियपात्र; बलशालिनी.
 मिणगळे (मिणगळे) (क) धा. - नकार देणें; बडबडणें; दुर्लक्षिणें; घसरणें; कबूल न करणें.
 मिण (पणा) ने (मिण [पणा] ने) (क) अ. - दोकदार होऊन; पाय घसरून; निःशब्द होऊन.

मिणिण (मिणिण) (क) ना. - फरशीचा दगड; गुळगुळीत गोटा; लहान तोंडाचे लोखंडी भांडे; चामड्याचा दोर.

मित (मिड) (सं) वि. - मोजके; आवाक्यांत असलेले; हातचे; प्रमाणशीर; मर्यादित.

मिति (मिड) (सं) ना. - माप; प्रमाण; मर्यादा; हद्द; पकड; निश्चितज्ञान; योग्यता; तिथी; दिनांक; तारीख; —कोळळु (मिडळु) (क) धा. - कव्हात राहणें; आटोक्यांत येणें.

—मीरु (मिडरु) (क) धा. - मर्यादेबाहेर जाणें; हाताबाहेर जाणे; उल्लंघणें; हद्दपार होणें.

मितभाषि (मिडभाषि) (सं) ना. - कामापुरतें बोलणारा; मोजके बोलणारा; समयोचित भाषण करणारा.

—णि (मिड) (सं) ना. - जरूर तेवढेच बोलणारी.

मित्तु (मिडतु) (क) ना. - मृत्यु; मरण; मृत्युदेव.

मित्र (मिड) (सं) ना. - स्नेही; सोबती; संवगडी; जोडीदार; सूर्य; एक वैदिक देवता.

मित्रन्न (मिडन्न) (सं) वि. - मित्रद्रोही; वंचक; विश्वासघातकी.

मित्रभेद (मिडभेद) (सं) ना. - मित्रामधें फूट पाडण्याचे तंत्र.

मित्रे (मिड) (सं) ना. - मैत्रीण; सखी; सहेली; जोडीदारीण.

मिथिला (ले) (मिडिला [ली]) (सं) ना. - जनक राजाची राजधानी.

मिथुन (मिडुन) (सं) ना. - जोडी; दंपती; सति-पति-स्त्री, पुरुष जोडी; जोडीदार; एक सूर्यराशी.

मिथ्या (थ्ये) (मिड्या [थ्ये]) (सं) वि. असत्य; माया; वंचना; कृत्रिम; खोटे; अनैसर्गिक.

—वादि (मिडि) (सं) वि. - खोटारडा; वंचक; फसव्या; जग मिथ्या आहे असे म्हणणारा; अद्वैती.

—वादिनि (मिडिनि) (सं) वि. - असत्य बोलणारी स्त्री; लबाड स्त्री.

मिथ्यादृष्टि (मिड्यादृष्टि) (सं) वि. - नास्तिक; देवाचे आस्तित्व न मानणारा; चार्वाक.

मिदि (मिडि) (क) धा. - मर्दन करणें; तुडवणें; कुटणें; ठार मारणें; नाश करणें; उगळणें; घासणें; मालिश करणे.

मिदु (मिडु) (मिडु [मिडु]) (क) वि. - मृदु; मऊ.

(क) ना. - मार्दव; मऊपणा.

मिदुगुलि (मिडुगुलि) (क) ना. - तांदूळ करणें; भात भरडणे; गुदगुल्या करून ठार मारणारे; अस्वल.

मिदुडु (कु) (मिडुडु [कु]) (क) ना. - मेंढू; डोक्यातील स्निग्ध पदार्थ.

मिदिने (मिडिने) (क) ना. - द्राक्षाचा वेल; द्राक्षाचा घोस; द्राक्षापाक; द्राक्षारस.

मिदिने (मिडिने) (क) ना. - कलिंगडे; कलिंगडाचा वेल.

मिदुकु (गु) (मिडुकु [गु]) (क) धा. - चमकून नाहीस होणें; मंद प्रकाशणें; मिणमिणणें; शोभणें; चांगलें दिसणें; रंजविणें.

(क) ना. - स्त्रियांच्या नाकांतील दागिना; चमकी; मुगवट.

मिरुगु (मिडुगु) (क) धा. - प्रकाशणें; चकाकणें; रंजविणें; लकाकणें; उजेड पडणें.

(क) ना. - चकाकी; कांति; प्रकाश; शोभा; संस्कार; लेप; मान्यता; मृग नक्षत्राचा पाऊस.

मिरुपु (मिडुपु) (क) ना. - चकाकी; कांति; सौंदर्य; शोभा.

मिल (क) न (मिड [क]) (सं) ना. - मिश्रण; मिसळ; संयोग; जुळणी; जोडणी; एकवटपणा; भेट.

मिलित (कित) (मिडित [कित]) (सं) वि. - मिश्रित; एक झालेले; जुळलेले; जोडीदार बनलेले.

मिश्र (मिड) (सं) वि. - मिसळलेले; समाविष्ट; घुसळलेले. (सं) ना. - मिश्रण; समावेश; मिसळ; एकजीव.

—जाति (मिडि) (सं) ना. - संगीतातील एक ताल.

—ण (मिड) (सं) ना. - मिसळ; समावेश; एकजीव.

मिश्रवर्ण (मिडवर्ण) (सं) ना. - जातिसंकर; मिश्ररंगी मिश्रण.

मिश्रित (मिडित) (सं) वि. - मिसळलेले; घुसडलेले; जुळवलेले.

मिष (मिड) (सं) ना. - निमित्त; सबब; दोंग; सोंग; बहाना; वंचना; स्पर्धा; असूया; डोळेझांक.

मिष्ट (मिड) (सं) वि. - मधुर; गोड; रुचकर.

मिष्टान्न (मिडान्न) (सं) ना. - मधुर आहार; गोडघोड; पक्वान्न.

मिसिसु (मिडिसु) (क) धा. - स्नान करणें; अंग धुणें; अंबोळ करणें; चरणें; चारणें; चकचकीत करणे.

मिसुकु (गु) (मिडुकु [गु]) (क) धा. - हलणें; झोके खाणें कापणें; थरथरणें; प्रकाशणें; चकाकणें; चालवणे.

मिसुनि (मिडुनि) (क) ना. - सुवर्ण; सोने; चकाकी; शोभा.

—वेष्ट (मिडु) (क) ना. - सुवर्णपर्वत; मेरुपर्वत.

मिहिर (मिडिर) (सं) ना. - सूर्य; भास्कर; वायु; चंद्र; विक्रमादित्याचा दरबारातील एक कवि.

—सुत (मिड) (सं) ना. - सूर्यपुत्र; कर्ण; शनि; यम.

मिहिराध्व (मिडिराध्व) (सं) ना. - सूर्यचंद्राची अग्रम कक्षा; आकाश; अवकाश; आभाळ.

मिळि (मिड) (क) ना. - चामड्याचा दोर. 'मिणि' पहा.

मिळिर् (रु) (मिडिर् [रु]) (क) धा. - चालविणें; हलविणें; कंप पावणें; हकडे तिकडे हलणें; वाढणें.

— चु (चु) (क) धा. — चालविणें; हलविणें; शोकें देणें;
अभिबुद्धि पावणें.

मिलिळ (मिळ्ळी) (क) ना. — फरशीचा दगड; लहान तोंडाचे
लोखंडी भांडें; गुळगुळीत गोटा; चंबू.

मिलिळरि (मिळ्ळी) (क) धा. — चालविणें; हलविणें; शोकें देणें.

मिलिळसु (मिळ्ळीसु) (क) धा. — चालविणें; उड्या मारणें;
बागडणें; हंसें पिकवणें; तरंगणें; तबंगणें.

मिल्लु (मिळ्ळु) (क) ना. — मृत्यु; मरण; मृत्युदेवता.

मिल्लुगोड्डु (मिळ्ळुगोड्डु) (क) ना. — अपायकारक भाषण;
दुसऱ्याला दुःख देणारी चर्चा; तापदायक भाषण.

मिल्ले (मिळ्ळे) (क) ना. — लहान तोंडाचे लोहपात्र; गिंडी.

‘मिणिण’ पहा.

मी (मी) (क) ना. — स्नान करणें; अंग धुणें; अंघोळ करणें.

मींगुलिग (मींगुलीग) (क) ना. — मासेमारी करणारा; कोळी;
जाळें टाकणारा; जाळे करणारा; बक; ‘कोक्करे’ पहा.

मींचुळिळ (मींगुळीळ) (क) ना. — मासे धरणारा पक्षी; बक.

मी (मी) दु (मी [मी] ळी) (क) धा. — चिमटणें; बोटानें
ढकलणें; हातानें उडवणें; उठणें; उठवणें; हसणें; पुढें ढकलणें.

(क) वि. — उत्तम; श्रेष्ठ; सुंदर; रंजक.

मीड (मीड) (क) ना. — कोडी; कडी; अडणा.

मीड (मीड) (सं) ना. — युद्ध; रणकंदन.

मीण (मीण) (क) ना. — अंघोळ; स्नान; अंगधुणें.

मींटु (मींटु) (क) धा. — चिमटणें; उठणें; उठवणें; उडणें;
उडवणें; हंसणें; ढकलणें.

मीन् (मीन् [मीन्]) (क) ना. — मासा; नक्षत्र;

‘अरिल्’ पहा.

मीन (मीन) (सं) ना. — मासा; एक सौर रास.

मीनकेतन (केतु) (मीनकेतन [केतु]) (सं) ना. — काम;
मदन; मकरध्वज.

मीनकोशबक (मीनकोशबक) (सं) ना. — आपल्याच रक्तावर
पिळांना पोसणारा; पाणकोळी.

मीनबुळ (मीनबुळ) (क) ना. — काजवा.

मीनाक्षि (मीनाक्षि) (सं) ना. — माथाप्रमाणें लांबट डोळे
असणारी स्त्री; सुंदरी; कुबेरकन्या; मदुरेची दुर्गा.

मीनांक (मीनांक) (सं) ना. — मीनध्वज; काम; मन्मथ.

मींचुळ्ळे (मींगुळीळ) (क) ना. — पाणकोळी; मासे खाऊन
जगणारा पक्षी.

मीमांसे (सा) (मीमांसे [सा]) (सं) ना. — विचारमंथन;
तात्त्विक निर्णय; हिंदुधर्माचा तत्त्वग्रंथ; षडदर्शनांपैकी एक
दर्शन.

मींबट्टे (मींबट्टे) (क) ना. — नक्षत्र मार्ग; आकाश; आभाळ.

मींबळयिगेय (मींबळयिगेय) (क) ना. — मीनध्वज;
काम; मदन.

मींबळयिगेय (मींबळयिगेय) (क) ना. — ‘मीनांक’ पहा.

मींबुलिगु (मींबुलीगु) (क) ना. — एक पक्षी.

मींबुलु (मींबुलु) (क) ना. — काजवा.

मीयु (मीयु) (क) धा. — स्नान करणें; नाहणें, अंगधुणें.

मीरु (मीरु) (क) धा. — निघून जाणें; ओलांडून जाणें;
अधिक होणें; अभिवृद्धि होणें; माजणें; मस्तीला येणें;
उद्धट होणें.

— ह (ह) (क) ना. — अतिक्रमण; उल्लंघन; तडीपार.

मीलन (मीलन) (सं) ना. — मिलणी; डोळे झांक; पापणीची
उघडझाप; लपणूक; उघडझाप.

मीसळ (लु) (मीसळ [लु]) (क) धा. — राखून ठेवणें;
सोबळयांत ठेवणें; विशेष हेतूसाठी ठेवणें.

मीसळिरिसु (मीसळीरिसु) (क) धा. — वेगळे ठेवणें;
राखून ठेवणें; न वापरतां ठेवणें.

मीसळुकट्टु (मीसळुकट्टु)

मीसु (मीसु) (क) धा. — स्नान करणें; अंघोळ करणें; धुणें;
अंघोळ घालणें.

मीसेगार (मीसेगार) (क) वि. — मिशाल; छातीवान;
धैर्यशाली.

मीसेहुरिमाडु (मीसेहुरिमाडु) (क) धा. — भांडण उकरून
काढणें; मिशाला पीळ देणें; विडा उचलणें; उत्तेजन देणें.

मीह (मीह) (क) ना. — स्नान; अंघोळ.

मु (मु) (क) अ. — तीन या अर्थी. येणारा आदेश.

मुक (मुक) (क) ना. — मुख; तोंड; चेहरा; वदन.

मुकर (मुकर) (क) वि. — ध्वनि करणारा; मुखर.

(क) ना. — नाकातील दागिना; नथ; मुखडा;
चमकी.

मुकरु (कुरु) (मुकरु [कुरु]) (क) धा. — भरून घेणें;
समाविष्ट करणें; आवरणें; गुंडाळणें; वेढा देणें; आक्रमणें;
एकवटणें.

मुकुट (मुकुट) (क) ना. — किरीट; मुखवटा; शिरोभूषण;
तालु; शिराचा वरचा भाग.

मुकुड (डु) (मुकुड [डु]) (क) वि. — सुगंध; मृद; सुंदर;
मोहित; आश्चर्यचकित; अज्ञानी; मंद; जड; सरळ स्वभावी.

मुकुति (मुकुति) (क) ना. — मुक्ति; मोक्ष; जन्ममरणापासून
मुक्तता.

मुकुंद (मुकुंद) (सं) ना. — विष्णु; कृष्ण; एक वाद्य.

मुकुर (मुकुर) (सं) ना. — आरसा; दर्पण; कळी.

मुकुल (मुकुल) (सं) ना. — मुकुर; कळी; झाकण; पांद;

निरंद मोकळी जागा; किंचित उघडलेलें.
 मुकुलित (मुकुलित) (सं) वि. - कळी सुटलेलें; फुलारलेलें;
 अर्धविकसित; झाकलेलें.
 मुकुलीकृत (मुकुलीकृत) (सं) वि. - अर्धोन्मीलित;
 कळीच्या आकाराचें; ओंजळीसारखें; झाकून राहणारे.
 मुक (मुकु) (क) वि. - मूर्ख; अज्ञानी; अविवेकी; विकल;
 नासलेले; फुटलेले; अपवित्र; उणीव असलेले.
 मुकडि (मुकुडि) (क) ना. - त्रिभाग; तीन तुकडे.
 —आगु (अगु) (क) धा. - यद्वातद्वा होणें; तुकडे तुकडे
 होणें; चूरचूर होणें.
 मुक्कण (मुक्कण) (क) ना. - त्रिनेत्र; शिव; व्यंभक;
 परमेश्वर; मूर्खशिरोमणी.
 मुकाल (मुकुल) (क) ना. - तीन चतुर्थांश; पाऊण;
 तिपार्डे; अडणी; लंगडा; तीन पायाचें.
 मुकु (मुकु) (क) धा. - गपगप खाणें; अधाशीपणें खाणें;
 कोंवणें; वाईतें मिळणें; बकाबक खाणें; नाश करणें.
 (क) ना. - तुकडा; चूर; लहान भाग; अहंकार; गर्व; मस्ती;
 माज; जात्यातील घास; ओंजळ; दळणाचा घास; खुळेपणा;
 मूर्खता.
 —हाकु (हाकु) (क) धा. - थोडेथोडे घालणें; घास घालणें.
 मुकुडि (मुकुडि) (क) ना. - अपाय; आपत्ति; संकट;
 अडचण; त्रिशूल;
 मुकुरि (मुकुुरि) (क) धा. - तुकडे होणें; आवरणें; गुंडाळणें.
 (क) ना. - जलम; व्यथा; दुःख; कण्हणें; विव्द्वलता.
 मुकुरिकु (मुकुुरिकु) (क) धा. - गुंडाळणें; आवरणें हल्ला
 करणें; आक्रमण करणें; विरोधणें.
 मुकुर (कुर) (मुकुुर) [कुर] (क) धा. - आक्रमणें;
 विरोध करणें; हल्ला करणें; आवरणें.
 मुकुलिसु (मुकुलिसु) (क) धा. - चूळ टाकणें; पाणी
 खुळखुळून बाहेर थुकणें; खुळखुळून तोंड धुणें; चूळ भरणें.
 मुकुकोटि (मुकुकोटि) (क) ना. - तीन कोटी; एक पवित्र
 तीर्थ; त्रिशूल.
 मुक्त (मुकु) (सं) वि. - मोकळा; सोडलेला; संसार मोहातून
 बाहेर पडलेला; विरक्त; संन्यासी; मुक्त झालेला.
 मुक्तक (मुकु) (सं) ना. - लहान पद्य; स्फुट कविता; चुटका;
 मुक्त झालेला.
 मुक्तकेशि (शिनि) (मुकु) (सं) ना. - केस
 मोकळे सुटलेली; द्रौपदी.
 मुक्तच्छेद (मुकु) (सं) ना. - छेदाच्या चाकोरीतून
 सुटलेली कविता.
 मुक्तहस्त (मुकु) (सं) वि. - सडल हाताचा; हात तैल

सोडून देणारा; दानशूर; कर्ण; फाटक्या हाताचा.
 मुक्ता (मुकु) (सं) ना. - मोती; मौक्तिक.
 मुक्ता (क्ते) (मुकु) (सं) ना. - मुक्त झालेली स्त्री.
 मुक्तादेवि (मुकु) (सं) ना. - एक शिवशरण स्त्री;
 भक्तीण; संन्यासिनी.
 मुक्ताफल (मुकु) (सं) ना. - अत्युत्तम मोती;
 पाणीदार श्रेष्ठ मोती.
 मुक्ताय (मुकु) (सं) ना. - समारोप; परिसमाप्ति;
 उपसंहार.
 मुक्तावलि (ली) (मुकु) (सं) ना. - मोत्याची
 माला; मोहनहार; पेंडे; पाणीदार मोती; रसिक बोल; रसाल
 गप्पा.
 मुक्ति (मुकु) (सं) ना. - मोक्ष; जननमरणापासून सुटका;
 स्वातंत्र्य.
 मुक्तिकल्हिके (मुकु) (सं) ना. - पार्वती; मुक्तिनामक
 स्त्री.
 मुक्तिमार्ग (मुकु) (सं) ना. - मोक्षमार्ग; सुटकेची
 युक्ति; मुक्तीचा रीतिरिवाज.
 मुख (मुकु) (सं) ना. - तोंड; चेहरा; पुढचा भाग; दिशा.
 नाटकाचा विषयोपन्यास; प्रारंभ; आदि; मूलकारण; देहाचे
 शिखर; मुख्य; प्रमुख.
 मुखंड (मुकु) (क) ना. - नायक; नेता; तत्त्वदर्शी;
 मुख्यस्थ. सूत्रधार.
 मुखत्र (मुकु) (सं) ना. - शिरस्त्राणातील हलवता
 येण्यासारखा भाग. मुखदोष.
 मुखदाक्षिण्य (मुकु) (सं) ना. - दयेचें ढांग; खोटी
 सहानुभूती; दिवाळ कळवला.
 मुखपाठ (मुकु) (सं) ना. - पाठांतर; तोंडपाठ.
 मुखभंग (मुकु) (सं) ना. - पडून तोंड फुटणें; अपमान;
 पाणउतारा; तोंडफोड
 मुखभंगित (मुकु) (सं) वि. - अपमानित; तिरस्कृत.
 मुखभर्त्सने (मुकु) (सं) ना. - उघडनिंदा; समक्ष
 केलेली निंदा; झोडपणी.
 मुखभाव (मुकु) (सं) ना. - चेहऱ्यावरील भाव;
 मुद्राभिनय; मनोभावनेचे चर्येवरील प्रतिबिंब; भावनाविष्कार.
 मुखमज्जन (मुकु) (सं) ना. - तोंड धुणें;
 मुखमार्जन.
 मुखमणि (मुकु) (सं) ना. - हारातील मुख्यमणी;
 सेरुमणी; मध्यरत्न.
 मुखमंडप (मुकु) (सं) ना. - सजा; इमारतीच्या
 दर्शनी भागातील ओसरी; पडवी; ओढा; देलज.

मुखमुदे (मु०बुमु०दु०) (सं) ना. — हावभाव; मुखलक्षण;
चयैवरील विकार
मुखर (मु०बु०र) (सं) वि. — शब्द करणारा; ध्वनि काढणारा;
तोंड वाजवणारा.

(सं) ना. — आवाज; चाहूल; गोंधळ; चकाट्या

पिटणारा; नायक; पुढारी; नेता.

मुखरित (मु०बु०रित) (सं) वि. — गणित; बोलका; आवाज
करणारा.

मुखरीकृत (मु०बु०रि०कृत) (सं) वि. — ध्वनि केलेला; आवाज
असलेला; बोलायला लावलेला.

मुखवाड (मु०बु०वाड) (क) ना. — मुखटोप; मुखवटा; चेहरा
लपविण्याचे साधन.

मुखवाद्य (मु०बु०वाद्य) (सं) ना. — तोंडांने फुंकून वाजवण्याचे
वाद्य; सनई; सुरली; लहान कर्ण.

मुखवास (मु०बु०वास) (सं) ना. — तोंडाला सुगंध येण्याचें
द्रव्य; रसकापूर. 'पंचगव्य' पहा.

मुखविकार (मु०बु०विकार) (सं) ना. — मुखसौंदर्यातील विवाड;
कांतिहीनता; बाहणा; सोंग; विलास; चैन; नट; नाचापोर;
मुरका.

मुखवीणे (मु०बु०वीणे) (सं) ना. — सनई; शहनाई.

मुखश्री (मु०बु०श्री) (सं) ना. — तोंडावरील कळा; चयैवरील
तेज; वदनसौंदर्य;

मुखस्तुति (मु०बु०स्तुति) (सं) ना. — लाळघोटपणा; तोंड-
देखलेपणा; प्रशंसा; वर्णना; तोंडा पुरते बोलणे.

मुखांतर (मु०बु०अंतर) (सं) अ. — द्वारा; मुळें; उद्देशानें; मूलक.

मुखामुखि (मु०बु०मु०खि) (सं) ना. — तोंडोतोंडी; रुजवात;
प्रत्यक्षप्रमाण. हुजुराहुजुरी.

मुखारि (मु०बु०रि) (सं) ना. — कर्नाटकी संगीतातील एक राग.

मुखारे (मु०बु०रि) (क) ना. — अंगण; सोपा; आवार; पडसोपी.

मुखोद्गत (मु०बु०उद्गत) (सं) वि. — तोंडपाठ; मुखांतून
निघणारे.

मुख्य (मु०बु०य्य) (सं) वि. — पहिला; वडील; श्रेष्ठ; तोंडासंबंधी.
उत्तम; आदी.

(सं) ना. — नायक; प्रमुख; पुढारी.

मुख्यप्राण (मु०बु०य्य०प्राण) (सं) ना. — हनुमान; प्राणदेव;
प्राणवायु.

मुखप्रस्थ (मु०बु०प्रस्थ) (सं) ना. — नेता; पुढारी; प्रमुख.
'हिरमणि' पहा.

मुगि (मु०गि) (क) धा. — झाकणें; संपविणें; शेवटाला नेणें;
संगणे; अंत होणें; नमस्कार करणें.

—त (ठ) (क) ना. — शेवट; समारोप; अंत; झाकण; आवरण.

मुगिल् (लु) (मु०गिल् [लु]) (क) ना. — मेघ; दग; आकाश
आभाळ; निरभ्रता.

मुगिलटळे (मु०गिल् [लु]) (क) ना. — तळवर; किल्ल्याचा
बुरुज; तटाचा उंचभाग; कोट. 'कोत्तल' पहा. बातेरी;
तोफ डागण्याची जागा.

मुगिले (मु०गिल्) (क) ना. — विषम संख्या; व्यक्त संख्या.

मुगिसु (मु०गिल्) (क) धा. — शेवट लावणें; संपविणें;

उपसंहार करणें; समारोप करणें; झाकून ठेवणें.

मुगुद (मु०गुद) (क) ना. — मुग्ध सुंदर; मूढ; अशानी;
अजाण.

मुगुदे (मु०गुद) (क) ना. — मुग्धा — ज्ञान नसलेली; कोवळ्या
वयाची नायिका; सुंदरी.

मुगुदाण (मु०गुद) (क) ना. — मुखवाण; मुसकी;

मुगदाण (मु०गुद) (क) ना. — मुखवाण; मुसकी;
वेसण; बैलाच्या नाकांतील दोरी; जनावर कक्षात ठेवण्याचें
साधन.

मुगुरु (मु०गुरु) (क) धा. — वेढा घालणें; हल्ला करणें; बुरखा
घालणें; झाकणें; आवरणें.

मुगिलदें (मु०गिल् [लु]) (क) ना. — देवेंद्र; सुरपति.

मुगिलवट्टे (मु०गिल् [लु]) (क) ना. — आकाशमार्ग; अवकाश.
'बान्' पहा.

मुगुवलि (मु०गुवलि) (क) ना. — समारोप; शेवट; प्रथमच
केलेला करारमदार;

मुगुल् (लु) (मु०गुल् [लु]) (क) धा. — झाकणें; दिसेनासे
करणें; कळी येणें; जोडणें; वश होणे.

(क) ना. — कळी; झाकण; पांद.

—तु (ठु) (क) धा. — कळी सुटणें; संकोचणें; आवरण
घालणें.

मुगुलंब (मु०गुलंब) (क) ना. — कळ्याचा वाण वापरणारा;
कामदेव; मदन.

मुगुलि (मु०गुलि) (क) ना. — कलश; वामळीचें झाड.

मुगुलगाणेय (मु०गुलगाणेय) (क) ना. — पुष्पवाण; मदन;
काम.

मुगुलनरो (मु०गुलनरो) (क) ना. — स्मित हास्य; मंद हास्य;
गालातल्या गालात हंसणें.

मुगु (गु) रिसु (मु०गु [गु] रिसु) (क) धा. — शोला
जाणें; पुढें जाणें; पुढें पडणें; तड लावणें; वाकडे पाऊल
पडणें.

मुगुलु (मु०गुलु) (क) वि. — घाणेरडा; कंटाळलेला;
रिकामटेकडा.

—गेडि (गेलि) (क) ना. — आळशी; कुजका; घाणेरडा.

—नात, -वासने (नाथ-वासने) (क) वि. -दुर्गंध.

मुग्गु (मुग्गु) (क) धा. -शोले खात चालणें; शोल्यानें पडणें; अडखळणें; विडणें.

(क) ना. दुर्गंध घाण; खड्डा; कुबटपणा.

—आगु (अगु) (क) धा. -घाण येणें; दुर्गंध पसरणें; कुबटणें; बुरसणें.

मग्गोल्ल (मुग्गोल्ल) (क) ना. -तरफ; तरफेखालचा टेक.

मुग्ध (मुग्ध) (सं) वि. -'मुग्ध' पहा. सुंदर; मूढ; अज्ञानी.

मुग्धा (ग्धे) (मुग्धा [ग्धे]) (सं) ना. -कोवळ्या वयाची युवती, एक नायिका; अनुभव नसलेली; अजाण सुंदरी.

मुं (मुं) (क) अ. -पुढें; समोर; नंतर; पुढचा; पहिला; पूर्वकाळचा.

मुंकाणिसु (मुंकाणिसु) (क) धा. -पुढे चालविणें; पुढें चालू करणें.

मुंकुडि (मुंकुडि) (क) ना. -विनी; सैन्याची आघाडी; पथकाची पुढची फळी; समरसंमुखता.

मुंकोळ (मुंकोळ) (क) धा. -पुढें जाणें; पुढें होणें.

मुंगट्ट (मुंगट्ट) (क) ना. -पुढील छावणी; आतलें अंगण; सोपा; ओसरी; ओटा.

मुंगड (मुंगड) (क) ना. -इसारा; संचकार; अगाऊ दिलेला पैसा; मुद्दल; भांडवल; मूलधन.

मुंगडे (मुंगडे) (क) ना. -पुढचा भाग; समोरचा भाग.

मुंगत्तले (मुंगत्तले) (क) ना. -संध्या समयीचा अंकार; सायंकाळीन काळोख; धुक्याचा अंधार.

मुंगाण (गु) (मुंगाण [गु]) (क) धा. -आधीं समजून घेणें; प्रथम माहिती घेणें; भविष्य सांगणें.

—के (कै) (क) ना. -भविष्य ज्ञान; प्रथम दर्शन; भविष्यत्कथा.

मुंगार (रु) (मुंगार [रु]) (क) ना. -आडवळे; मृगाचा पाऊस; नैर्ऋत्येकडील पाऊस.

मुंगावळ (मुंगावळ) (क) ना. -रात्रीच्या पहिल्या प्रहराचा काळोख; करकरीत सजेचा अंधार. 'मुंगत्तले' पहा.

मुंगु ((मुंगु) (क) ना. -कळी; मुकुल; मुकुर; मुगारा; मोड; अंकुर.

मुंगुडि (मुंगुडि) (क) वि. -पूर्वीचा; आधीचा; पहिला; अग्रिम; समरसंमुख; नाक. 'मुंकुडि' पहा.

मुंगुरि (मुंगुरि) (क) ना. -मुंगुस; नकुल.

मुंगुरुळ (मुंगुरुळ) (क) ना. -कपाळावरील केस; झुरपें.

मुंगुलि (मुंगुलि) (क) ना. -'मुंगुरि' पहा; मुंगुस; नकुल.

मुंगुड (मुंगुड) (क) धा. -गर्भगळित होणें;

धैर्य सुटणें; रेंगाळणें; मंदावणें.

मुंगोडे (मुंगोडे) (क) धा. -पुढें पडणें; उलटून पडणें; उलटणें; उलटापालट होणें.

मुंगोळ (मुंगोळ) (क) धा. -पुढें चालू राहणें; पुढें होणें.

मुंगोट्ट (मुंगोट्ट) (क) ना. -नावेचा पुढचा भाग.

मुंगोप (मुंगोप) (क) ना. -शीघ्र कोप; झटकन येणारा राग.

मुंगोपि (मुंगोपि) (क) ना. -क्षुल्लक गोष्टीला रागवणारा; चिडखोर; रागीट; शीघ्रकोपी.

मुंगोळ (मुंगोळ) (क) ना. -सैन्याची आघाडी; समरमुख; पहिली गळी.

मुच्चजे (मुच्चजे) (क) ना. -श्रीसंध्या; तिन्हीसांज; सूर्यास्तसमय; धुक्याचा अंधार.

मुच्चणि (लि) के (मुच्चणि [लि] कै) (क) ना. -लेखीकरार; तहनामा; सलासमेट; झाकण; पांवरण.

मुच्च (चु) ल (मुच्च [चु] ल) (क) ना. -झाकण; आवरण; झाकण्याचें साधन; भांड्याची झाकणी; दादरा.

मुच्चाळ (मुच्चाळ) (क) ना. -चोर; भामटा; लबाड; लपून राहणारा.

मुच्चु (मुच्चु) (क) धा. -लपविणें; आडकरणें; झाकणें; आवरणें; घडी घालणें.

—मरे (मरी) (क) ना. -आतबाहेर; कपट; फसवणूक; मर्म; रहस्य.

मुच्चे (मुच्चे) (क) ना. -मूर्च्छा; विस्मरण; फेपरे; बेभानता.

मुच्चव (मुच्चव) (सं) वि. -त्यागी; सोडणारा; सैल; दिला; धसरणारा; मुकणारा; झडणारा; लोंबता.

मुंचित (मुंचित) (क) वि. -पुढे गेलेले; पूर्वीचा. (क) अ. -प्रथमपासून; पहिल्यापासून.

मुंचु (मुंचु) (क) धा. -पुढे होणें; अधिक होणें; मर्यादा ओलांडणें; उन्नति होणें; पुढें जाणें; पुढारणें.

मुंचूणि (मुंचूणि) (क) ना. -सेनेची आघाडी; युद्धातील समोरासमोरील सेना; विनी; पुढचाभाग; आरंभ.

मुंज (मुंज) (क) ना. -मोड; एक प्रकारचे चिवट गवत; कुश; लहान्या; धारा नगरीचा राजा.

मुंजाने (व) (मुंजाने [व]) (क) ना. सकाळ; प्रातःकाळ; रामप्रहर.

मुंजि (जिवे) (मुंजि [जिवे]) (क) ना. -मुंज; मौजीबंधन; त्रतबंध.

मुंजेरगु (मुंजेरगु) (क) ना. -पुढचे टोक; कापडाचा शेवट; पदर.

मुट (मुट) (क) अ. -पर्यंत; पावेतो; जवळ.

—कोलु (कोलु) (क) ना. -बहिष्कार; विनाश; हरकत; लूट.

मुद्रयि (वि) सु (मुळ्ळुयि [३] सु) (क) धा. - धावून येणें; अंगावर येणें.
 मुद्रले (मुळ्ळुल) (क) ना. - क्रयविक्रय; किंमत; रजोदर्शनकाल; विटालाचे दिवस.
 मुद्रळ (मुळ्ळुळ) (क) ना. - दांडगा; हुंब; अडमुठा; घड्ड; मूर्ख; अंत्यावस्था.
 मुद्रि (मुळ्ळु) (क) ना. - मुष्टि; मूठ; वळवलेला पंजा.
 मुद्रिने (मुळ्ळुनी) (क) ना. - चिता; सरण; मूठ.
 मुद्रु (मुळ्ळु) (क) धा. - पोहोचणें; स्पर्श करणें; शिरणें; जाणें; शिवणें; रवानगी करणें. 'सौकु' पहा.
 (क) ना. - स्पर्श; विटाल; कृज; उपकरण; साधन; उपयोग; वैभव; प्रस्तावना; सामीप्य; शेजार; विलंब; हरकत; कांकू.
 मुद्रुगोल (ळु) (मुळ्ळुगोल [५]) (क) ना. - बहिष्कार; हरकत; विनाश; लूट.
 मुद्रुवळि (मुळ्ळुवळि) (क) ना. - खर्च; वेंच; व्यय; पोहोच.
 मुद्रुवे (मुळ्ळुवे) (क) ना. - कंटक; कष्ट; आपत्ति.
 मुद्रुलिड (मुळ्ळुलिड) (क) धा. - बीजांकुर येणें; मोड फुटणें.
 (क) ना. - धान्याला मोड फुटण्याच्या वेळचा एक शेतसण.
 मुद्रह (मुळ्ळुह) (क) वि. - चतुर; युक्तिवाज.
 मुद्रि (मुळ्ळु) (क) धा. - धरणें; धारण करणें; जाळणें; वाकणें; संपविणें; होणें; कामाला येणें; शेवट लावणें.
 (क) ना. - वेणी; बुचडा; जटा; किरीट; धान्याचे माप; अंत; शेवट; कवरी.
 — सु (सु) (क) धा. - डोक्यावर घेणें; डोके शृंगारणें; दिवा लावणें.
 मुद्रिकट्ट (मुळ्ळुकिट्ट) (क) धा. - वेणी घालणें; केसाचे पेड बांधणें; पेंडी बांधणें.
 मुद्रिने (मुळ्ळुनी) (क) ना. - नाश; बाधा.
 मुद्रिगिळु (मुळ्ळुगिळु) (क) धा. - वेणी सजवणें; कवरी शृंगारणें; बुचडा बांधणें.
 मुद्रि (डु) पु (मुळ्ळु [८] डु) (क) ना. - राखून ठेवलेली वस्तु; देणगी; प्रसाद; आशीर्वाद वस्तु; समारोप; शेवट; खांदा; भुज.
 मुद्रिवाल (मुळ्ळुवाल) (क) ना. - सुगंधी मुळाची वनस्पति; मोथा; नाग मोथा.
 मुद्रु (गु) (मुळ्ळुगु [९] गु) (क) धा. - वाकडे होणें; तिरकस होणें; मुद्रणें; विकृत होणें; मिठी मारणें.
 मुद्रु (मुळ्ळुगु) (क) वि. - प्रसाद; देणगी; आशीर्वाद; भेटवस्तु; समारोप; खांदा; भुज.
 मुद्रुब (मुळ्ळुब) (क) वि. - लंगडा; पांगळा. लुळा 'हेळव' पहा.

मुद्रु (मुळ्ळुगु) (क) ना. - तोंडावरील मोडी; यौवन पीटिका; तारण्याचे दर्शक फोड; अठया.
 मुद्रु (मुळ्ळुगु) (क) धा. - खांदा देणें; खांद्यावर घेणें; जबाबदारी घेणें.
 मुद्रु (ळु) गु (मुळ्ळुगु [१०] गु) (क) धा. - तळ गाठणें; बुडणें; पाण्यात डुवणें.
 — इसु (ळसु) (क) धा. - बुडविणें; दिसेनासा करणें.
 मुंड (मुळ्ळु) (सं) ना. - डोकें; मुंडकें; टक्कल असलेले मस्तक; भादरलेलें डोकें; बोडलेलें डोकें; वठलेले झाड; घड; कबंध; एक राक्षस.
 मुंडक (मुळ्ळुडक) (क) ना. लोंवणारी डहाळी; डोकें; शिर; केवड्याचें बन; एक उपनिषद्.
 मुंडन (मुळ्ळुडन) (सं) ना. - क्षौर; बोडंती; भादरणी; डोक्याचा गुळगुळीत गोटा; चमनगोटा; अपमान; मानहानी.
 मुंडमोचु (मुळ्ळुडमोचु) (क) धा. - डोकें भादरणें; डोक्याचे कंस काढणें; मुंडन करणें; क्षौर करणें.
 मुंडाट (मुळ्ळुडाट) (क) ना. - चुंबन; स्तोत्र; गुणकथन; कौतुक; लाड.
 मुंडाड (मुळ्ळुडाड) (क) धा. - चुंबणें; गोजारणें; कौतुक करणें; लाड करणें; मिठी मारणें; भादरणें; बोडणें.
 मुंडास (सु) (मुळ्ळुडास [११] सु) (अ. दे) ना. - रुमाल; टापरी मेंदिल; फेटा.
 मुंडासन (मुळ्ळुडासन) (सं) ना. - शीर्षासन; डोक्यावर ताड राहण्याचें आसन.
 मुंडिग (मुळ्ळुडिग) (क) ना. - क्षौरिक; न्हावी; चिलखत; लोहकवच.
 मुंडिगे (मुळ्ळुडिगी) (क) ना. - खुंटा; खांब; आधार; झाडाचा बुंधा; सोट; कठिण उखाणा.
 मुंडित (मुळ्ळुडित) (सं) वि. - भादरलेले; मुंडण केलेले; कंस काढलेले; गुळगुळीत गोटा केलेले.
 मुंड (मुळ्ळुगु) (क) ना. - चार हाती पंचा; मुंडकें; टक्कल; वठलेले झाड.
 मुंडे (मुळ्ळुडे) (क) ना. - नवरा मेलेली स्त्री; विधवा; विकेशा; सोवळी झालेली स्त्री.
 मुत्त (मुळ्ळु) (क) वि. - जुनें; म्हातारे; जीणें;
 — म्हादे (मुळ्ळु) (क) ना. - म्हातारपणापर्यंत नवरा असलेली स्त्री; सौभाग्यवती.
 मुत्तवे (वे) (मुळ्ळुवे [१२] वे) (क) ना. - आज्ञा; थोरली आई; मातामही; पितामही.
 मुत्तय्य (मुळ्ळुय्य) (क) ना. - आज्ञा; पितामह; मातामह.

मुत्तल (लु) (मुत्तल [लु]) (क) ना. — पळस; त्रिदल;
पळसाचे झाड, किंशुक; वेढा; घेरा; आक्रमण.

मुत्तुग (मुत्तुग) (क) ना. — पळस; किंशुक; त्रिदल; वेढा.
पलाशवृक्ष.

मुत्तिगे (मुत्तिगे) (क) ना. — घेरा; वेढा; हल्ला; चढाई.

मुत्तु (मुत्तु) (क) धा. — गुंडाळी करणे; वेढा घालणे;

हल्ला करणे; घेरा देणे; आवरणे

(क) ना. — चुंबन; मुका; पापा; मोती.

मुत्ते (मुत्ते) (क) ना. — वृद्धा; म्हातारी; वयस्कर स्त्री.

मुत्तैदे (मुत्तैदे) (क) ना. — म्हातारी सवाण; सौभाग्यवती
वृद्धा.

मुत्सहि (मुत्सहि) (अ. दे) ना. — धूर्त; राजकारणी;

व्यवहारकुशल; दूर दृष्टीचा; चाणाक्ष; हिशोबी मनुष्य.

—तन (तन) (क) ना. — चातुर्य; चाणाक्षपणा; राजकारण;
दूरदृष्टि.

मुद (मुद) (सं) ना. — संतोष; आनंद; हर्ष;

—इसु (इसु) (क) धा. — संतोषणे; आनंदणे; हर्ष पावणे.

—अरु — पेरु (अरु — पेरु) अत्यानंद होणे; हर्षभरित
होणे.

मुद (दा) श्रु (मुद [दा] श्रु) (सं) ना. — आनंदाश्रु;
सुखाचे आसु.

मुदि (डु) (मुदि [डु]) (क) वि. — जुना; प्राचीन; वय
झालेला; म्हातारा; वृद्ध.

मुदित (ते) (मुदित [ते]) (सं) वि. — हर्षभरित; आनंदित;
(सं) ना. — संतोष; तृप्ति; आनंद; हर्ष.

मुदिर (मुदिरी) (सं) ना. — ढग; मेघ; आकाश; प्रियतम;
विट; नायकनायिकेचे मनरंजन करणारा; विदूषक.

मुदु (मुदु) (क) धा. — जुनावणे; वृद्ध होणे; म्हातारे होणे.
(क) ना. — म्हातारपण; वृद्धावस्था.

मुदुगणगळ (मुदुगणगळ) (क) ना. — मंददृष्टि झालेले,
म्हातारे.

मुदुड (मुदुड) (क) धा. — झाकून घेणे; घडी घालणे;
गुंडाळणे; सुरळी करणे; संकुचित होणे; संकोचणे; लाजणे;
नेसणे; नेसवणे; कृश होणे; खुरटणे; लपणे.

मुदुप (मुदुप) (क) ना. — म्हातारा; वृद्ध.

मुदुपु (मुदुपु) (क) ना. — म्हातारपण; वृद्धत्व; उतारवय.

मुदुह (मुदुह) (क) धा. — दुमडणे; गुंडाळणे; संकोचणे;
नेसणे; लपणे; वाळणे; खुरटणे.

मुदुवळित (मुदुवळित) (क) ना. — म्हातारपण; मरण; मृत्यु.

मुदुड (मुदुड) (क) ना. — वृद्धावस्था; जरा; वार्धक्य;

पुरातनत्व; जुनाटपणा; सनातनत्व.

मुद्र (मुद्र) (सं) ना. — आच्छादन; कवच; पांघरुण शंख;
शिंप; मृग.

मुद्रर (मुद्रर) (सं) ना. — सोटा; लाठी; गदा; ठोसा; बुक्की.

मुद्राळ (मुद्राळ) (सं) ना. — मुगाच्या डाळीची खीर;

खिचडी; गव्हाची खीर; हुग्गी.

मुद्रण (मुद्रण) (क) ना. — तोंडावर येणारी पुळी; मोडी;

यौवन पीटिका; 'रामाक्षमेघ' काव्याचा कर्ता.

मुद्रत (मुद्रत) (अ. दे) ना. — अवधी; समय; वायदा; वेळ.

मुद्रले (मुद्रले) (क) ना. — 'मुरज' पहा, चर्मवाद्य; मुद्रंग.

मुद्रातु (मुद्रातु) (अ. दे.) ना. — मुदत; अवधी; समय;
वायदा.

मुद्रां (मुद्रां) (क) अ. — स्वतः, पाहिजे

म्हणून; उद्देशपूर्वक; जरूर; आवश्यक; अगत्याने.

मुद्रिगे (मुद्रिगे) (क) ना. — मुद्रा; मुद्रिका; मोहोर; छाप;

खुणेची वस्तु; झाकण.

मुद्रिसु (मुद्रिसु) (क) धा. — प्रेम करणे; लाड करणे; चुंबणे;
पापा घेणे.

मुद्रु (मुद्रु) (क) ना. — मुका; चुंबन; प्रेम; आशीर्वाद;
अवघ्राण; गोंजारणे.

मुद्रुनेय (नै) (मुद्रुनेय [नै]) (क) धा. — प्रीति करणे;
मुका घेणे; पापा घेणे.

मुद्रे (मुद्रे) (क) ना. — तांदुळाच्या पिठाचा लाडू;
लाह्यापीठाचा लडू.

मुद्रा (द्रे) (मुद्रा [द्रे]) (सं) ना. — नाणे; नाण्याची
किंमत.

—हास (हास) (सं) ना. — नाण्याचा भाव उतार
वधार; अवमूलन.

मुद्रांकित (मुद्रांकित) (सं) वि. — ठसा उठविणे; चिन्हांकित;
मोहोरबंद; ओले केलेले.

मुद्राक्षर (मुद्राक्षर) (सं) ना. — ठशातील अक्षर; मोहोर;
अक्षराचा लिळा; टंक; टाइप.

मुद्रालय (मुद्रालय)

मुद्रणालय (मुद्रणालय) (सं) ना. — छापखाना;

मुद्रालेखनयंत्र (मुद्रालेखनयंत्र) (सं) ना. —
टंकलेख; टंकलेखन यंत्र; टाइप रायटर.

मुद्रिके (का) (मुद्रिके [का]) (क) ना. — मोहोरेची अंगठी;
छापाची अंगठी; सांकेतिक ठसा; छाप; मुदी.

मुद्रित (मुद्रित) (सं) वि. — छापलेले; ठसा उठवलेले.

मुद्रिसु (मुद्रिसु) (क) धा. — छापणे; ठसा उठविणे; मुद्रित
करणे; ठसवणे; उमटवणे; झाकणे.

मुद्र (मुद्र) (क) अ. — प्रथम; आधी; पूर्वी; पुढे; अगाऊ.

मुन्पार (मुन्पार) (क) धा. - दूरदृष्टीने पाहणे; भविष्य सांगणे; पुढे पाहणे.

मुन्सीफ (मुन्सीफ) (अ. दे) मुन्सफ; न्यायाधीश.

मुनि (मुनि) (सं) ना. - ऋषि; यति; मौनी; साधू; अर्हंत; साताची संख्या; स्वक शब्द; सप्तऋषि.

—ईश्वर (ईश्वर) (सं) ना. - ऋषिश्रेष्ठ; यतिवर.

(क) धा. - रागावणे; कोपणे; रुसणे; मौन धरणे; प्रस्वर करणे; विरोधणे.

मुनिपु (मुनिपु) (क) ना. - राग; कोप; चीड; कोध; रुखा.

मुनिम (मुनिम) (अ. दे) ना. - व्यवस्थापक; अडता; गुमास्ता.

मुनिषि (मुनिषि) (अ. दे) ना. - कारकून; हिशोब लिहिणारा; गुमास्ता; भाषापंडित; मुन्शी.

मुनिषु (मुनिषु) (क) ना. - राग; क्रोध; चीड; हेवा; मात्सर्य; वैर.

मुन्तागि (मुन्तागि) (क) अ. - इत्यादि; प्रभृति; वगैरे; समावेश करून; झाडून सारे.

मुन्तिट्टु (मुन्तिट्टु) (क) अ. - पुढे ठेवून; प्रत्यक्ष; समोर.

मुन्तु (मुन्तु) (क) अ. - प्रथम; पूर्वी; समोर; तोंडापुढे.

मुन्ते (मुन्ते) (क) अ. - प्रत्यक्ष; समोर; साक्षात; प्रथमतः; आरंभी.

मुन्वण (मुन्वण) (क) वि. - पुढील समोरचा; नंतरचा.

मुन्दरि (द्वरि) (मुन्दरि) (क) धा. - भविष्य जाणणे; पुढे समजणे; अगाऊ कळणे.

—इसु (इसु) (क) धा. - पुढे चालू ठेवणे; चालू करणे.

मुन्दले (मुन्दले) (क) ना. - कपाळ; डोक्याचा पुढचा भाग.

मुन्दळे (मुन्दळे) (क) धा. - पुढे चालू ठेवणे.

मुन्तु (मुन्तु) (क) अ. - समोर; तोंडासमोर; अगाऊ; नंतर.

—काणु (काणु) (क) धा. - भविष्य समजून घेणे; मार्गदर्शन करणे; आश्रयणे; मार्ग सापडणे.

—क्रेडु (क्रेडु) (क) ना. - गोंधळ होणे; कळेनासे होणे; दिडपूढ होणे; गत्यंतर नसणे.

—क्रेडिसु (क्रेडिसु) (क) धा. - पेचात पकडणे; कात्रीत धरणे; गति नसणे; नाश करणे; गोंधळवणे; भ्रमविणे.

—कोल् (कोल्) (क) धा. - पुढे होणे; पुढे चालू ठेवणे; पुढे जाणे.

—परि (परि) (क) धा. - पुढे ठेवणे; पुढे चालविणे; पुढे जाणे.

मुन्दुस्वास्तर (मुन्दुस्वास्तर) (क) धा. - पुढे पळणे; शोक करणे.

मुन्दोरु (मुन्दोरु) (क) धा. - भविष्याची सूचना मिळणे; भविष्य डोक्यासमोर येणे; अगोदर पाहणे.

मुन् (मुन्) (क) अ. - प्रथम; आधी; अगोदर; आगाऊ; पूर्वी.

मुन्नेम (ने) (मुन्नेम [ने]) (क) अ. - आधीच; प्रथमतःच; अगोदरच.

मुन्निस्व (मुन्निस्व) (क) ना. - प्रदोष; सूर्यास्ताचा काळोख.

मुन्नीर (रु) (मुन्नीर [रु]) (क) ना. - समुद्र; पावसाचे पाणी; पाऊस, ओत आणि ओढा यांचा त्रिवेणी प्रवाह.

मुन्नुगु (मुन्नुगु) (क) धा. - पुढे दकलणे; पुढे चालू ठेवणे; दांडगाई करणे; हुंबणाने चालणे.

मुन्नेसर (रु) (मुन्नेसर [रु]) (क) ना. - बालसूर्य; अरुणोदय; प्रातःकाल.

मुन्नोट (मुन्नोट) (क) ना. - दूरदृष्टि; भविष्यज्ञान; प्रथम दर्शन; पूर्वाविगमन.

मुन्नोटु (मुन्नोटु) (क) धा. - पुढे पाहणे; अगाऊ समजून घेणे; दूरदृष्टि राखणे; भीतीने पळणे; रस्ता सोडणे.

मुन्पाग (मुन्पाग) (क) ना. - तीन चतुर्थांश; पाऊण.

मुन्पु (मुन्पु) (क) ना. - गहातारपण; उतारवय; वृद्धत्व; जुनाटपण.

मुन्पुर (मुन्पुर) (क) ना. - त्रिपुर; त्रिपुरासुराची आकाशातील तीन शहरे.

—पगेय (पगेय) त्रिपुरासुरवैरी; शिव.

मुन्पुरि (मुन्पुरि) (क) ना. - तिहेरी दोर; तीन पिळाचा दोर; मजबूत दोर.

—कोल् (कोल्) (क) धा. - एकवटणे; एकत्र होणे; मजबूत करणे.

मुन्पोळल् (लु) (मुन्पोळल् [लु]) (क) ना. - त्रिपुरासुराची तीन शहरे.

—उरिक (न) (उरिक [न]) (क) ना. - त्रिपुरजाळणारा; शिव.

मुन्मुधु (मुन्मुधु) (सं) वि. - मोक्षाची इच्छा करणारा; मुक्ति इच्छिणारा.

मुन्मूर्धु (मुन्मूर्धु) (सं) वि. - मरणाची इच्छा करणारा; मरणोन्मुख.

मुं (मुं) (क) अ. - पुढे; समोर; प्रथम; अगोदर, आधी.

मुंपथ (मुंपथ) (क) ना. - पुढचा मार्ग; पुढील गति.

मुंबगल् (मुंबगल्) (क) ना. - प्रातःकाल; रामपार; पहाट; दिवसाचा पहिला प्रहर.

मुंबनि (मुंबनि) (क) ना. - मृगाचा पाऊस; अडबळ्याचा पाऊस; अगोट; प्रारंभीचा पाऊस.

मुंबरि (मु०००००) (क) ना. - उन्नति होणे; भरभराटणे; पुढें पुढें जाणे.

—परि (रुं) (क) धा. - अति आतुरतेनें पळणे.

मुंबिग (मु०००००) (क) ना. - नेता; पुढारी नायक.

मुंबु (मु०००००) (क) ना. - पुढचा भाग; संमुख; आघाडी आरंभ. 'चूणि' पहा.

—हचु (रुं) (क) धा. - पुढाकार घेऊन आरंभणे; वळण घालून देणे; रीत लावणे.

मुम्मडि (मु०००००) (क) वि. - तिप्पट; तीन वेळा; तिहेरी.

मुम्मरि (मु०००००) (क) ना. - उष्ण निश्वास; तापलेली वाळू.

मुम्मलि (मु०००००) (क) धा. - ओळख न लागण्यासारखा केलेलला खून. छिन्न विच्छिन्न हत्या.

मुम्मलिसु (मु०००००) (क) धा. - पुढे टकलणे; टकलून पुढें नेणे

मुम्मार (मु०००००) (क) ना. - तीन वाव माप.

मुम्मार वोगु (मु०००००) (क) धा. - प्रथम दर्शनीं प्रेम जडणे; मन बसणे; सुरवातीलाच पराभव होणे.

मुम्मेळ (मु०००००) (क) ना. - पुढाऱ्याचा मेळा; लोकनाट्यांतील मुख्य पात्रे.

मुम्मोरे (मु०००००) (क) ना. - पुढचाभाग; समोरची बाजू; संमुख

मुय (मु०००००) (क) ना. - सूड; पोषाख; रड्डा; खांदा; हातोपा.

—पु (रुं) (क) धा. - खांदा; पूर्वस्थितीवर आलेला रोग. सूड; पोषाख.

मुयिगेमुयि (मु०००००) (क) अ. जशास तसे; सूडबुडीने; टोशास टोशा या न्यायाने.

मुय्याडु (मु०००००) (क) धा. - विरोध करणे; उत्तर देणे; प्रत्युत्तर देणे; उलट बोलणे

मुय्यान् (मु०००००) (क) धा. - विरोध करणे; दंड ठोकून उभे राहणे; अहंकार वाळवणे.

मुय्यीरडि (मु०००००) (क) ना. - पदपद; भ्रमर; भुंगा; प्रद्वपी छंद.

मुय्यु (मु०००००) (क) ना. - सूड; खांदा; पोषाख.

मुय्येळ (मु०००००) (क) वि. - तीन सतके; तीनवार; एकवीस वेळ.

मुय्यान् (मु०००००) (क) धा. - विरोधणे; गर्व वाहणे.

मुय्यांतु (मु०००००) (क) अ. - मस्ती करून; माजून; गर्व करून. अहंकाराने.

सुर (रुं) (मु०००००) (क) ना. - चामड्याचा पट्टा; एक प्रकारची जमीन; कानानाकांतील दागिना. (सं) ना. - सुरनामक राक्षस.

सुरकलि (कुलि) (मु०००००) (क) वि. - मोडलेले; नष्ट झालेले; नाश पावलेले.

सुर (रुं) कु (मु०००००) (क) ना. - चूर; तुकडा; मोडतोड; तुटफूट.

सुरस्र (मु०००००) (सं) ना. - सुरारी; श्रीकृष्ण; सुराक्षसाला मारणारा.

सुरज (मु०००००) (सं) ना. - चर्मवाद्य; मृदंग.

सुरजित् (मु०००००) (सं) ना. - कृष्ण; सुरासुराला जिंकणारा.

सुरडु (रुडु) (मु०००००) (क) धा. - घडी करणे; सुरळी करणे; गुंडाळणे; संकुचित होणे; संकोचणे.

सुररिपु (मु०००००) (सं) ना. - श्रीकृष्ण.

सुरलि (ली) (मु०००००) (सं) ना. - बासरी; पावा; वेणु.

—धर (रुं) (सं) ना. - हातीं बासरी वाळवणारा; श्रीकृष्ण.

सुरहर (मु०००००) (सं) ना. - श्रीकृष्ण.

सुरारि (मु०००००) (सं) ना. - श्रीकृष्ण; संस्कृतांतील एक उद्दाम कवि.

सुरि (मु०००००) (क) धा. - मोडणे; तुकडे करणे; ठार करणे; पराजित करणे; वाकविणे; वचन टाळणे; वेढणे; वापरणे; फिरवणे; वाकडें करणे; पीळ घालणे.

—इसु (रुं) तुकडे पाडणे; लहान करणे; चिह्न करणे; मोड करणे; छोटी नाणीं घेणे.

—कडे (रुं) (क) धा. - गहाण दागिना मोडणे.

—कडे (रुं) (क) धा. - निराधार करून पाडणे; मोडून पाडणे; कोलमडणे.

—पु (रुं) (क) ना. - भ्रमण; मोडतोड; तुटफूट; अपनय; पुनरागमन.

—बळ, - बाल (रुं) (क) ना. - पीळ; पीळ घालण्याचे साधन; ठणका; कळ.

सुरिकिल् (मु०००००) (क) वि. - चोर; असभ्य; अहित करणारा.

सुरिगडल् (रुं) (मु०००००) (क) ना. - खवळलेला समुद्र; क्षीरसमुद्र.

सुरिगे (मु०००००) (क) ना. - दुमड; घडी; गुंडाळी; पथारी; पीळ; अंधारुण; भ्रमंती; फिरती.

सुरु (रुं) (मु०००००) (क) ना. - कर्णफुलें; कानांतील दागिना; कुडी.

सुरूक (रुं) (मु०००००) (क) ना. - वक्रता; वाकडेपणा; तुकडा; चूर; मुटका; विलास; सोंग; बत्तावणी.

सुरूळु (मु०००००) (क) धा. - फिरवणे; अंधारणे; आच्छादणे. (क) ना. - फिरती; भ्रमंती.

सुरु (रुं) ड (मु०००००) (क) धा. - घडी घालणे; दुमडणे; संकुचित होणे.

सुरुड (सुरुड) (क) वि. - उडट; मस्तीचा; माजलेला; संकोचलेला; सुरुकुतलेला.
 सुरुडि (सुरुडि) (क) ना. - झाडाची दोली; काटेरी झाड; रोपटें.
 सुरुडिसु (सुरुडिसु) (क) धा. - उपटून काढणें; उकरणें.
 सुरुड (सुरुड) (क) ना. - उडटपणा; अविनीतता; 'सुरुड' पहा.
 सुरुड (सुरुड) (क) ना. - मांस; मास, पिशित.
 सुरुड (सुरुड) (क) ना. - वाकडेपणा; वकता; वाक; रवंथ; चर्वण; अंबोण; गार्द-सहशीचें खाणें.
 सुरुं (सुरुं) (क) धा. - झाकणें; आड करणें; दिसेनासें करणें; वळवणें; वाकणें; संकोचणें.
 सुरुकु (सुरुकु) (क) धा. - कण्हणें; इवळणें; आजारानें आवाज बारीक होणें; उचकी लागणें; वावरणें; घाबरें होणें; विलाप करणें; असह्य होणें.
 सुलंगि (सुलंगि) (क) सुळा; मुळ्याची भाजी.
 सुवचु (सुवचु) (क) ना. - तीस; त्रिदश.
 सुवचु (सुवचु) (क) ना. - तीस; त्रिदश.
 सुशलिके (सुशलिके) (क) ना. - पाल; घोरपड; पालीच्या जातीचा प्राणी. 'गौळि' पहा.
 सुशिर (सुशिर) (क) ना. - ग्रीष्मऋतु; उन्हाळा; गदा; सुदर; डबरी; कुंचला; ठोसा; समा; ताक.
 सुषित (सुषित) (सं) वि. - गमावलेले; चोरीला गेलेले; अपहृत; हिसकावून नेलेले.
 सुष्कर (सुष्कर) (अ दे) ना. - हट्ट; संप; सत्याग्रह.
 सुष्टासुष्टि (सुष्टासुष्टि) (सं) ना. - गुद्दागुद्दी; सुष्टियुद्ध; ठोसाठोसी; मारामारी; लढाळी.
 सुष्टि (सुष्टि) (सुष्टि) (सं) ना. - मूठ आवळलेला पंजा; बोटे वळलेला हात; गुद्दा; ठोसा.
 -युद्ध (युद्ध) (सं) ना. - गुद्दागुद्दी; ठोसाठोसी.
 सुष्टिक (सुष्टिक) (सं) ना. - एक राक्षस; कृष्ण व बळराम यांच्याबरोबर सुष्टियुद्ध करणारा.
 सुसल (सुसल) (सं) ना. - सुसळ; गदा; सुदर; कुटण्याचें साधन; बत्ता.
 -धर (धर) (सं) ना. - बळराम.
 सुसलि (सुसलि) (सं) ना. - लहान गदा; गदाधारी; बळराम.
 सुसु (सुसु) (सुसु) (क) ना. - काळ्या तोंडाचें माकड; सिंगालिक.
 सुसु (सुसु) (सुसु) (क) धा. - घेरणें; वेढणें; गद्दी करणें; हल्ला करणें; लपवणें; झाकणें; आवरणें.

(क) ना. - पडदा; आच्छादन; पांघरूण; आवरण; गोपा; बुरखा.
 सुसुडि (सुसुडि) (क) ना. - चेहरा; चर्चा; तोंड; मुख; मुखवटा.
 सुसुडि (सुसुडि) (क) वि. - मित्रा; नपुंसक; आपल्या-पुरतेच पाहणारा; अनागरिक; भ्रूशुंडी; हद्दी; त्रिसुल.
 सुसुड (सुसुड) (क) ना. - मुख; तोंड; मुस्कट; पडदा; पांघरूण; बुरखा.
 सुसुर (सुसुर) (क) धा. - घेरणें; वेढणें; ओणवून झाकणें; पाठी घालणें.
 (क) ना. - गट; ढीग; कळप.
 सुसुळ (सुसुळ) (क) धा. - आवरणें; झाकणें; पांघरूण घालणें.
 (क) ना. - आवरण; पांघरूण; वेष्टापालट; पडदा.
 सुसुर (सुसुर) (सं) अ. - वरचेवर; वारंवार; वेळोवेळीं.
 सुसुहु (सुसुहु) (सं) अ. - वारंवार; हळूहळू; घडोघडी.
 सुसुत (सुसुत) (सं) ना. - शुभ समय; चांगली वेळ; अल्पकाल; क्षण.
 -माडु (माडु) (क) धा. - सुसुत करणें; बसणें; राहणें; प्रारंभणें; सुरवात करणें.
 सुसुतिक (सुसुतिक) (सं) ना. - ज्योतिषी; जोशी.
 सुसु (सुसु) (क) धा. - रागावणें; क्रुद्धणें; चिडणें; मत्सर करणें.
 सुसुसु (सुसुसु) (क) धा. - रागाला आणणें; चिडवणें; क्रोधाविष्ट करणें.
 सुसु (सुसु) (क) ना. - काटा; कंटक.
 सुसुगि (सुसुगि) (क) धा. - बुडवणें; तळ दाखवणें; बुडवणें; नाश करणें; पैसा उधळणें.
 सुसुसु (सुसुसु) (क) अ. - खालच्या आवाजांतील रड; अश्रु गाळणें.
 सुसुसु (सुसुसु) (क) मा. - हानी; नाश; नाशाचें मूल.
 सुसुवे (सुसुवे) (क) ना. - काटेरी कुंपण; काटेरी वेळ.
 सुसुकु (सुसुकु) (क) धा. - बुडणें; तल्लीन होणें.
 (क) ना. - आसक्ति; तल्लीनता; ममता.
 सुसुगु (सुसुगु) (क) धा. - पडणें; आडवा होणें; नमस्कार करणें; कुबट घाण येणें; कंटाळणें; दुर्गंध येणें.
 सुसुडि (सुसुडि) (क) धा. - काट्यानें भरणें; काटेच काटे होणें.
 सुसुलि (सुसुलि) (क) ना. - घूस; रानडुकर.

मुळुगडि (मुळुगडि) (क) ना. - निखुरणे; काटा काढण्याचा विमटा.

मुळुगळिळ (मुळुगळिळ) (क) ना. - काटेरी शेर; निवडुंग; काटेकळी; दुष्ट मनुष्य.

मुळुचमचे (मुळुचमचे) (क) ना. - कटाचमचा; जेवणाची विदेशी साधनें.

मुळुबेलि (मुळुबेलि) (क) ना. - काटेरी कुंपण; वई.

मू (मू) (क) वि. - तीन; 'मूर' या शब्दाचें समासांतील रूप.

मूक (मूक) (सं) वि. - तोंड नसलेला; मुका; दरिद्री; गरीब. (क). ना. नाक; मूक नांवाचा राक्षस.

मूकस्वप्न मूकस्वप्न (क) ना. - अवर्णनीय स्वप्न; मनोराज्य.

मूकांवे (मूकांवे) (सं) ना. - शक्तीचा अंशावतार; दुर्गा.

मूकि (मूकि) (सं) ना. - मुकी; बोलतां न येणारी; गाडीचा पुढचा भाग; संमुख.

मूकोभाव (मूकोभाव) (सं) ना. - मौन; तोंड असून न बोलणें; अश्लेषवृत्ति.

मूकुति (मूकुति) (क) ना. - नाकांतील आभरण; नथ; चमकी; मुगवट.

मूकोरति (मूकोरति) (क) वि. - नकटी; बसक्या नाकाची; नाक कापलेली.

मूकोरेय (मूकोरेय) (क) वि. - नाक कापलेला; फाटक्या. नाकाचा.

मूग (मूग) (क) ना. - नाक; मुका; गरीब; न बोलणारा.

मूगरि (मूगरि) (क) ना. - सुंगूस; नकुल.

(क) धा. - नाक कापणें; नाक तोडणें.

मूगळ (मूगळ) (क) ना. - तीन कोळवी माप; धान्य मोजणीचें माप.

मूगळे (मूगळे) (क) धा. - नाक कापणें; नाक छाटणें.

मूगळ्ळे (मूगळ्ळे) (क) ना. - नाकांतून पाणी गळणें; रडणें; अतिव्यथा; पंचधारावाहणी.

मूगिरि (मूगिरि) (क) धा. - दुर्लक्ष करणें; कंटाळणें; मनावर न घेणें.

मूगलि (मूगलि) (क) ना. - चुंबुंदी; नाकेला उंदीर.

मूगुति (मूगुति) (क) धा. - नाकांतील आभरण; नथ; चमकी.

मूगुदार (ण) (मूगुदार[ण]) (क) ना. - बेसण; बैलाच्या नाकांतील दोरी.

मूगुर्वि (मूगुर्वि) (क) वि. - नाक नसलेला; अपमानित.

मूगुवडु (मूगुवडु) (क) ना. - खुळा ठरणें; गोंधळणें;

विस्मरणें; अवाक् होणें; बेभान होणें.

—ह (ळ) (क) ना. - बावळटपणा.

मूगुसिरु (मूगुसिरु) (क) ना. - मुके प्राणी; पशुपक्षी वगैरे सारखे अबोल प्राणी.

मूंकिरि (मूंकिरि) (क) धा. दीर्घ श्वासोच्छ्वास करणें; धापा टाकणें; प्रयत्न करणें; साहस करणें; 'अेदु' पहा.

मूजग (मूजग) (क) ना. - त्रिलोक; जगत्रय; स्वर्ग मृत्यु पातळ हें त्रिभुवन.

मूटे (मूटे) (क) ना. - मोटली; गाठोडें; भारा; गळा.

मूड (डण) (मूड [डण]) (क) ना. - प्राची; पूर्वदिशा.

मूडल (ल) (मूडल [ल]) (क) ना. - सूर्योदयाची दिशा; पूर्व दिशा.

मूडावे (मूडावे) (क) ना. - उशी; गिरदी; लोड; कमलकंद; आधार; भार टाकण्याचें साधन; 'आनिके' पहा.

मूडिगे (मूडिगे) (क) ना. - भाता; कट; लड; पैडी; बुडी.

मूडु (मूडु) (क) धा. - उदय पावणें; उमटणें; उद्वर्णणें; उपजणें; जन्मणें; दाखवणें; ओळख होणें.

(क) ना. - पूर्वदिशा; उदयदिशा.

—वेट्ट (वेट्ट) (क) ना. - उदयगिरी; पूर्वांचल.

—वे (वे) ण्यु (वे [वे] ण्यु) (क) ना. - पूर्वदिश्वधु.

मूह (मूह) (सं) ना. - मूर्ख; खुळा; मड; गोंधळेला; धडु.

मूत (मूत) (सं) वि. - बांधलेला; आवळलेला.

मूति (मूति) (क) ना. - मुस्कट; चेहरा; मुख; तोंड.

मूत्र (मूत्र) (सं) ना. - जलवाधा; मूत; लव्ही; लघुशंका.

मूत्रपिंड (मूत्रपिंड) (सं) ना. - देहांतील मूत्र तयार होणारें इंद्रिय.

मूदलिके (मूदलिके) (क) ना. - हंगवणी; हेटाळणी; तिरस्कार; आह्वान.

मूदलिसु (मूदलिसु) (क) धा. - हेटाळणें; हंगवणें; हीन लेखणें; वृद्धापणें; म्हातारे होणें.

मूदले (मूदले) (क) ना. - हंगवणी; हेटाळणी; तिरस्कार.

मूबदलु (मूबदलु) (अ. दे) ना. - पूर्वसंग्रह; विनिमय; अदलाबदल; भांडवल; सुदल; मूलधन.

मूमे (मूमे) (क) वि. - तीनदा; तीन वेळाचा.

मूमोनेगैडु (मूमोनेगैडु) (क) ना. - त्रिगुल; तीन टोकें असलेलें आयुध.

मूरडिग (मूरडिग) (क) ना. - वामन; त्रिपाद; अग्नि.

मूरंबक (मूरंबक) (क) ना. - व्यंबक; त्रिलोचन; शिव.

मूरि (मूरि) (अ. दे) ना. - समूह; कुटुंब; दर्प; धाण; भयंकर स्वरूप; मरणाची देवता.

मूरिविडु (मूरिविडु) (क) धा. - फट सुटणें; आग ओकणें.

मूरु (रा) वटे (मूरु [रा] वटे) (क) ना. - अव्यवस्था; नाश; स्वैरता; वाऱ्यावर जाणें.

मूरुति (मूरुति) (क) ना. — मूर्ति; देवाची प्रतिमा; विग्रह.
मूरुसंज्ञे (मूरुसंज्ञे) (क) ना. — तीन्हीसांज; सूर्यास्ताचा
अंधार.

मूरुकोटि (मूरुकोटि) (सं) ना. — एक द्वादशी; तीनकोटी;
त्रिशूल; एक तीर्थक्षेत्र.

मूरुख (मूरुख) (सं) ना. — अविवेकी; अज्ञानी; अजाण;
मस्तीचा; हडी; मोंड.

मूरुछन (ने) (ना) (मूरुछन [स] लं) (सं) ना. — मूर्छा;
वेद्युद्धि; वेखबर; विस्मृति; थकवा; संगीतांतील आरोहावरो-
हाचे आलाप.

मूरुछां (छे) (मूरुछां [छे]) (सं) ना. — विस्मृति; भोवळ;
वेद्युद्धि; भ्रम; जाणीव हरपणे.

मूरुछाविल (मूरुछाविल) (सं) वि. — विस्मृत; झिगलेला;
निशा चढलेला; मूरुछना आलेला.

मूरुत्त (मूरुत्त) (सं) वि. — आकृत; आकाराला आलेला; स्वरूप
असलेला; स्मृति गेलेला; झिगलेला; वेद्युद्ध.

(क) ना. — सुहृत्; क्षण; वेळ; समय.

मूरुत्ति (मूरुत्ति) (सं) ना. — आकृति; रूप; प्रतिमा; बाहुली.

मूरुत्तिमत् (न्त) (मूरुत्तिमत् [सं]) (सं) वि. — आकार
असलेले; स्पष्ट; प्रत्यक्ष दिसणे.

मूरुव (वैन्) (मूरुव [वैन्]) (सं) ना. — डोकें; शिर;
टाळू; तोंडाचा पुढचा भाग.

— न्य (न्य) (सं) वि. — तालव्य; सेंदूशीं संबंधित.

मूरुवज (मूरुवज) (सं) ना. — केस; रोम.

मूरुवाभिषेक (मूरुवाभिषेक) (सं) वि. — डोक्यावर अभिषेक
झालेला; राजेपणाचा अभिषेक झालेला; न्यायाने राजेपणा
आलेला.

मूरुवाभिषेक } (मूरुवाभिषेक) (सं) ना. — पट्टाभिषेक;

मूरुवाभिषेचन } (मूरुवाभिषेचन) धर्मन्यायाने आलेला
राजेपणा.

मूरुमै (मै) (मूरुमै [मै]) (क) वि. — तीनदा; तीन वेळाचा;
तिसऱ्यांदा

मूरु (मूरु) (सं) ना. — मूल; पहिला; आदि; आरंभ; मूलधन;
मुद्दल; भांडवल; अनुवंशिक सेवक.

— इग (इग) (क) ना. — पूर्वज; पूर्वींच; मूलकारण.

— तः (तः) (सं) अ. — पूर्वीपासून; तळापासून; प्रथमतः

मूरुलक (मूरुलक) (सं) अ. — करितां; द्वारां; मुखांतरे.

(सं) ना. — मुळ्या; मुळा; झाड; पाटीर

मूरुलंगि (मूरुलंगि) (क) ना. — मुळा; मुळ्या.

मूरुलव्य (मूरुलव्य) (सं) ना. — मूलधन; भांडवल; ऐन;
मुद्दल; मूल घटक; पदार्थशास्त्रीय घटकद्रव्य.

मूलन (मूलन) (सं) ना. — किंमत; मूल्य; मोल; अवमूलन;
नाणेंकिंमतीचा चढउतार; नाणें वधारसुधार.

मूलनिवासि (मूलनिवासि) (सं) ना. — तद्देशीय; आदिवासी;
प्रथम वस्ती करून राहिलेले.

मूलभूत (मूलभूत) (सं) वि. पूर्वीचा; सुरवातीचा; पायाभूत;
मूलकारण; नित्य.

मूलाधार (मूलाधार) (सं) ना. — सर्वाधार; पाया;
आदिकारण.

मूलिक (मूलिक) (सं) ना. — वैद्य; चंद्र; वडीलबंधु; प्रमुख.

मूलिका (मूलिका) (सं) ना. — मूळ; औषधी; वनस्पति.

मूलिग (मूलिग) (क) ना. — मूलकारण; आदिवासी;
वनस्पति विकणारा.

मूलुगु (मूलुगु) (क) धा. — कण्हणे; इवळणे; उचकी
लागणे; असह्य होणे; घाबरें होणे; विलाप करणे.

मूले (मूले) (क) ना. — कोन; सांद; सांदर; संग्रह; मोट.

— माडु (माडु) (क) धा. — संग्रहणे.

मूलेहिडि (मूलेहिडि) (क) धा. — निरुपयोगी होणे; मार्गे पडणे;
व्यर्थ होणे; उवागणे; नकोसे होणे.

मूल्य (मूल्य) (सं) ना. — किंमत; योग्यता; क्रय; दाम.

मूवचु (मूवचु) (क) वि. — तीस.

मूष (वि) क (मूष [वि] क) (सं) ना. — उंदीर; घूस; चोर;
ठक; दरोडेखोर.

— वाहन (वाहन) (सं) ना. — गणपति; उंदरावर स्वार
होणारा.

मूसिके (ने) (मूसिके [ने]) (क) ना. — अवघ्राण; हुंगणे;
वास घेणे.

मूसु (मूसु) (क) धा. — वास घेणे; हुंगणे; गंधिणे;
अवघ्राण करणे.

मूळ (मूळ) (क) वि. — किंवडा; बहिरा; कानफाट्या;
अंगहीन; अजाण; धडु; असंस्कृत.

मूळिगे (मूळिगे) (क) ना. — भाता; लड; छडी; पेंडी; मोळी;
भारा.

मूळे (मूळे) (क) ना. — हाड; अस्थि.

मूळंडु (मूळंडु) (सं) ना. — एक ऋषि; मार्कंडेयाचा पिता.

मृग (मृग) (सं) ना. — पशु; हरिण; काळवीट;

मृगशीर्षनक्षत्र.

मृगण (मृगण) (क) ना. — मार्गण; बाण; शोध; तपास.

मृगजल (मृगजल) (सं) ना. — जलाभास; जलभ्रांती.

मृगनृण्णे (मृगनृण्णे) (मृगनृण्णे [मृगनृण्णे]) (सं) ना. — तहानेमुळे
हरिणाला होणारा जलाभास; मृगाची तहान; मृगजल.

मृगधर (मृगधर) (सं) ना. — चंद्र; शिव; पार्वती.

मृगनयने (मृगनयनै) (सं) ना. - हरीणाक्षी; सुंदरी;
हरीणाप्रमाणे मोठे डोळे असणारी.

मृगनाभि (मृगनाभि) (सं) ना. - कस्तुरी.

मृगपति (मृगपति) (सं) ना. - सिंह; केसरी; बनराजा.

मृगभेदन (मृगभेदन) (सं) ना. - बाघ; एक राक्षस.

मृगमद (मृगमद) (सं) ना. - कस्तुरी; मृगनाभि.

मृगया (यात्रे) (मृगया [यात्रे]) (सं) ना. - शिकार;
पारध.

—विहार } (विहार)

—व्यसन } (व्यसन) (सं) ना. - शिकारीचा छंद;

पारध करण्याचा नाद.

मृगयु (मृगयु) (सं) ना. - शिकारी; शिकार. पारध; पारधी.

मृगरिपु (मृगरिपु) (सं) ना. - सिंह; बाघ.

मृगलक्ष्म (मृगलक्ष्म) (सं) मृगांक; चंद्र.

मृगलालन (मृगलालन) (सं) ना. - शशांक; चंद्र.

मृगवाहन (मृगवाहन) (सं) ना. - वायुदेव; मरुत.

* मृगव्य (मृगव्य) (सं) ना. - शिकार; मृगया; पारध.

मृगशिर (मृगशिर) (सं) ना. - मृगशीर्ष; मृगनक्षत्र; पावसाचे
एक नक्षत्र.

मृगशृंगधर (मृगशृंगधर) (सं) ना. - यज्ञकाळीं हरिणाचें
शिंग धरून राहणारा याज्ञिक.

मृगसार (मृगसार) (सं) ना. - कस्तुरी; मृगमद.

मृगाक्षि (मृगाक्षि) (सं) ना. - हरिणतयना; सुंदरी.

मृगांक (मृगांक) (सं) ना. - चंद्र; हरिणाचें चिन्ह असणारा.

—धर (धर) (सं) ना. - शिव; चंद्रमौली; चंद्रशेखर.

मृगादन (मृगादन) (सं) ना. - मृग खाणारे; बाघ; सिंह;
हिंस पशु.

मृगाराति (मृगाराति) (सं) ना. - मृगशत्रु; सिंह.

मृगारि (मृगारि) (सं) ना. - मृगशत्रु; बाघ; सिंह.

मृगि (मी) (मृगि [मी]) (सं) ना. - हरिणी.

मृगैद्र (मृगैद्र) (सं) ना. - मृगांचा राजा; सिंह; बाघ.

मृगोद्भव (मृगोद्भव) (सं) ना. - कस्तुरी; मृगनाभी.

मृगमद.

मृद (मृद) (सं) ना. - शिव; परमेश्वर.

मृदालि (नी) (मृदालि [नी]) (सं) ना. - पार्वती; दुर्गा.

मृदाल (मृदाल) (सं) ना. - कमलाचा देठ; नाल; धाट.

मृदमय (मृदमय) (सं) वि. - मातीमय; मातीने भरलेलें;

मातड; मातीचें.

मृत् (मृत्) (सं) ना. - माती; मृत्तिका; धरणी; जमीन.

मृत् (मृत्) (सं) वि. - मेलता; निर्जीव; व्यर्थ; सत्त्वहीन;

प्राण गेलेला.

मृत्क (मृत्क) (सं) ना. - शव; मुडदा; प्रेत; मर्द; मृत्क;
अशौच.

मृत्पत्र (मृत्पत्र) (सं) ना. - मृत्युपत्र; मरणांत व्यवस्थेचे
कागदपत्र; अंत्येच्छापत्र.

मृत्स्नान (मृत्स्नान) (सं) ना. - शवसंस्कारोत्तर केलेली
अंबोळ; मृतकानंतरचें स्नान; उत्तरक्रियेसाठी स्नान.

मृत्ति (मृत्ति) (सं) ना. - मरण; मृत्यु; निर्वाण.

—पडु (पडु) (क) धा. - मरणें; मृत्यु येणें.

मृत्तिके (का) (मृत्तिके [का]) (सं) ना. - माती; जमीन; मृत्ती.

मृत्पिंड (मृत्पिंड) (सं) ना. - मातीचा गोळा; ढेकूळ; ढेपसा.

—बुद्धि (बुद्धि) (सं) वि. - निबुद्ध; डोक्यात माती

भरलेला; महड; मूर्ख.

मृत्यु (मृत्यु) (सं) ना. - मरण; यम.

—देवता (ते) (देवता [ते]) (सं) ना. - यमधर्म;

मरणाची देवता.

मृत्युंजय (मृत्युंजय) (सं) ना. - शिव; मरणाचा

जिंकणारा; कालांतक.

मृत्युमुख (मृत्युमुख) (सं) ना. - मरणाचा जवळ; मृत्यूचें
उदर; काळाचें तोंड.

मृदंग (मृदंग) (सं) ना. - एक चर्मवाद्य; तबला; पार्थिव
देह.

मृदु (मृदु) (सं) वि. - मऊ; कोमल; ललित; नम्र; शांत.

(क) अ. - सावकाश; मऊपणें.

मृदुपद (मृदुपद) (सं) ना. - कोमलाक्षर शब्द; कोवळे पाय;
कोमल चरण.

मृदुपदबंध (मृदुपदबंध) (सं) ना. - काव्यांतील कोमल
शब्दाची जुळणी. सौकुमार्य; लालित्य; एक काव्यगुण.

मृदुल (मृदुल) (सं) वि. - मऊ; ललित; कोमल; मनोहर.

मृदुस्मित (मृदुस्मित) (सं) ना. - मंदहास्य; गालांतल्या
गालांत हसणें; ओठावरील हसें.

मृद्वी (द्रीका) (मृद्वी [द्रीका]) (सं) ना. - द्राक्षाचा बोंस.

मृषवाद (मृषवाद) (सं) ना. - मिथ्यावाद; माथावाद;

असत्यवाद.

मृषा (मृषा) (सं) अ. - खोटें; खोटेनाटें; व्यर्थ; अवश्यपणें;
निष्प्रयोजकत्वे.

मृष्ट (मृष्ट) (सं) वि. - शुचि; रुचकर; पक्क; गोड.

—अन्न (अन्न) (सं) ना. - मिष्टान्न; पक्वान्न; गोड जेवण.

मेघ (मेघ) वणिने (मेघ [मेघ]) (क) ना. - सौंदर्य;
योग्यता; पसंती; प्रशस्तपणा.

मेघ (मेघ) (क) धा. - मनाला येणें; मान्य करणें; होकार
देणें; प्रेम करणें; आसावणें; आशा धरणें.

(क) ना. — संभावना; बहुमान; पारितोषिक; इनाम; वक्षीस; पोषाख.
 — ने (नै) (क) ना. — तृप्ति; संतोष; मान्यता; देणगी; बहुमान; वस्त्रे.
 मेडकि (मैड्कि) (क) ना. — वधुवरांनी विवाहात तुडवलेले तांदूळ.
 मेड (डि) लु (मैड्कि [डि] लु) (क) ना. — जिना; सोपान; पायरी.
 मेडु (मैड्कि) (क) धा. — तुडवणे; पायांखालीं दडपणे; दाबून धरणे; पूड करणे; ठार मारणे; घर न उडू देणे; जाड लेप देणे.
 (क) ना. — पादुका; पादत्राण; खडावा.
 — आगिरु (अगिरु) (क) धा. — बाजूला ठेवणे; दूर ठेवणे.
 — आगु (अगु) (क) धा. — बाजूस सारणे; दूर सारणे.
 मेडरु (मैडरु) (क) ना. — जटा; वेणी; चटई; डाळी.
 मेणसु (मैणसु) (क) ना. — मिरी; मसाल्याचा पदार्थ.
 मेत्तगागु (मैट्गगु) (क) धा. — मऊ होणे; पक्व होणे; खचणे; दुर्बल होणे; विनय दाखवणे.
 मेत्त (त्ता) ने (मैट् [ट्] नै) (क) वि. — मृदु; कोमल.
 मेत्तन्न (नेय) (मैट् न्न [नैय]) (क) वि. — मऊमऊ; मृदु; कोवळे; कोमल.
 मेत्तिगे (मैट्तिगे) (क) ना. — झाकण; आवरण; लेप; गिलावा.
 मेत्तु (मैट्त्तु) (क) धा. — झिगणे; गिलावा करणे; झाकणे; दावणे.
 मेत्ते (मैट्ते) (क) ना. — मऊ गादी; अंथरुण; उशी; तक्क्या.
 मेद (दु) ग (मैद [दु] ग) (क) वि. — मंद; घडु; स्थूल; फोपसा.
 मेदु (मैदु) (क) वि. — मृदु; मऊ.
 मेदुडु (लू) (मैदुडु [लू]) (क) ना. — मंदु; ज्ञानग्राहक अवयव.
 मेदे (मैदे) (क) धा. — मऊ करणे; तिंबणे.
 (क) ना. — रास; गंज; गवताची गंजी.
 मेय (यि) (मैय [यि]) (क) धा. — खाणे; चरणे.
 (क) ना. — देह; शरीर; बाजू; शेजार.
 मेयकट्टु (मैयकट्टु) (क) ना. — शरीररचना; शरीरबांधा; ठेवण; अंगलट; अंगकाठी; यष्टि.
 मेयगण (मैयगण) (क) ना. — अंगभर डोळे असलेला; इंद्र.
 मेयगरे (मैयगरे) (क) धा. — लयणे; आड होणे; विस्मृति होणे.
 मेयगलि (मैयगलि) (क) वि. — बलशाली; शूर.
 मेयगळ (मैयगळ) (क) वि. — आळशी; सुस्त.

मेयगापु (हु) (मैयगापु [हु]) (क) ना. — अंगरक्षक; चिलखत; कवच; शरीरसंरक्षक; हुजुरात.
 मेयगोडपु (हु) (मैयगोडपु [हु]) (क) धा. — नापसंत करणे; असंमति दाखवणे; अंग झाडणे; नको म्हणणे.
 मेयगोडु (मैयगोडु) (क) धा. — कामाला जुंघणे; पुढे येणे; पत्करणे; अंगावर घेणे; साहाय्य करणे; जोखम घेणे; ओझे वाहणे; अनुकूल होणे; देह झिजवणे.
 मेयगोळ (मैयगोळ) (क) धा. — दाखवणे; प्रगट करणे; रूप देणे; आकार देणे.
 मेयजोडु (मैयजोडु) (क) ना. — चिलखत; कवच; अंगरक्षक; हुजुरात.
 मेयडडु (मैयडडु) (क) धा. — पाठीवरून हात फिरवणे; गोंजारणे; प्रेम करणे; लाड करणे.
 मेयदेगे (मैयदेगे) (क) धा. — विमुख होणे; पाय मागे घेणे; अंग काढणे; पळून जाणे.
 मेयदोरे (मैयदोरे) (क) धा. — आकार देणे; प्रगट करणे; दाखवणे.
 मेयनेरे (मैयनेरे) (क) धा. — वयांत येणे; तात्पर्यांत येणे; जमवून घेणे; जोडीदार होणे; ऋतुमति होणे; विटाळशी होणे; विटाळशी वसणे.
 मेयमरवु (मैयमरवु) (क) ना. — विस्मृति; मूर्च्छा.
 मेयमरे (मैयमरे) (क) धा. — मूर्च्छा येणे; भान हरपणे; विस्मृति होणे.
 मेयमसक (मैयमसक) (क) ना. — शरीराचें साहस; उद्रेक; अत्यातुरता.
 मेयमेगे (मैयमेगे) (क) अ. — वेगळे होऊन; निराळेपणे; प्रत्येकीं; एकेकशः.
 मेय्यानु (मैय्यानु) (क) धा. — श्रम करणे; रावणे; जबाबदारी घेणे; नमस्कार करणे.
 मेयिय (मैयिय) (क) ना. — मांडी; अंक.
 मेयियक्कु (डु) (मैयियक्कु [डु]) (क) धा. — नमस्कार करणे; आडवं पडणे; लोटांगण घेणे; दंडवत घालणे.
 मेयियळि (मैयियळि) (क) धा. — गर्भेखाव होणे; पोटाचे पडणे; गर्भपात होणे; पोटा जाणे.
 मेयवळि (मैयवळि) (क) ना. — आधीनता; परवशता; तावेदारी.
 मेयवेरु (मैयवेरु) (क) धा. — आकार येणे; रूप येणे; प्रत्यक्ष होणे.
 मेयवेचुं (मैयवेचुं) (क) धा. — फुगणे; उत्साहित होणे; पीळ धरणे.
 मेयसार् (मैयसार्) (क) धा. — मागे सरणे; हटणे; समीप येणे.

मेक्सरि (मे०००००) (क) ना. - देहकांती; शारीरसौंदर्य; अंग सौष्टव; तनुश्री; शोभा; सौंदर्य.

मेखणिगे (मे००००००) (क) ना. - मिरवणूक.

मेरहु (पु) (मे००००० [००]) (क) ना. - शोभा; कांति; तेज लकाकी.

मेरिनो (मे००००००) (अ. दे) ना. - स्पेनदेशांतील दुघाल मेंढी.

मेरुगु (मे०००००) (क) ना. - ओप; लकाकी; तेज; विनय.

मेरे (मे०००) (क) धा. - उठून दिसणें; प्रकाशणें; हलविणें.

—सु (सु०) (क) धा. - प्रदर्शन करणें; मिरवणें; सर्वांना दाखविणें.

मेरु (मे००००) (क) धा. - मनाला येणें; मान्य करणें; आशा करणें; प्रेम करणें.

(क) ना. - संभावना; बहुमान; वस्त्रालंकार पारितोषिक.

मेल् (लु) (मे००० [००]) (क) धा. - रवंथ करणें; चवळणें; चर्वण करणें; सांगितलेले पुनः सांगणें.

मेल्कुहाकु (मे००००००००) (क) धा. - खाणें; उकरणें; उडी मारणें; रवंथ करणें.

मेल्कु (मे०००) (क) ना. - रवंथ; चर्वितचर्वण.

मेल्नडे (मे००००) (क) ना. - मंद गमन; गजगति. हंसगति.

मेल्नुडि (मे००००) (क) ना. - गोड शब्द; साखरबोली; मधुर भाषण हितवचन.

मेल्पु (मे०००) (क) ना. - मार्दव; मुदुता; मवाळपणा; गरीब स्वभाव.

मेल्ति (तु) (मे००००० [००]) (क) वि. - मऊ; कोमल; ललित; सुंदर; विनयशील.

मेल्तु (मे०००) (क) धा. - खाणें; उकरणें; उडी मारणें; रवंथ करणें.

मेल्वातु (मे०००००) (क) ना. - हितवचन; गोड भाषा

मृदुबोल; साखरबोली.

मेल्वासु (मे०००००) (क) ना. - गादी; मऊ अंथरुण.

मेल्सरि (मे००००) (क) ना. - भुरभुर; पावसाची बारीक सर.

मेल् (मे०००) (क) ना. - भ्रम; आश्चर्य; विस्मय.

—पडु (पडु०) (क) धा. - आश्चर्यचकित होणें; फसणें; गोंधळणें; गडबडणें.

मेळे (मे००) (क) ना. - झाडांतील दोली; झाडी; कळकाचें वेट.

मेळपडे (मे०००) (क) धा. - भ्रांत होणें.

(क) ना. - टाळाटाळ; फसवे सैन्य.

मेळ् (मे०००) (क) वि. - आश्चर्यचकित; टरका; तिरळा; चकणा; काणा.

मेळ्ळे (मे०००) (क) वि. - टरका; काणा; चकणा; वक्रदृष्टि.

—कण्णु (कण्णु०) (क) ना. - चकणे डोळे; तिरवी नजर; टरकी दृष्टि.

मे (मे००) (क) अ. - वर; काठी.

(क) धा. - चरणें; खाणें.

(क) ना. - में-में करणें; मेंढीचे ओरडणें; मे महिना.

मेकरिसु (मे०००००) (क) ना. - में SS असे ओरडणें; मेंढीप्रमाणें ओरडणें.

मेकल (मे००००) (क) ना. - एक पर्वत; अमरकंटक पर्वत.

मेकलकन्ये (मे००००००) (सं) ना. - नर्मदा नदी; मेखळ पर्वतांत जन्मलेली.

मेकु (गु) (मे०००० [००]) (क) ना. - स्पर्धा; चढाओढ; अहमहमिका.

मेके (मे०००) (क) ना. - शेळी; बकरी.

मेखले (ला) (मे०००० [००]) (सं) ना. - कमरपट्टा; कमरबंध.

मेगण (मे००००) (क) वि. - वरचा; उंचीचा; शिखरावरील; श्रेष्ठ.

मेगरे (मे००००) (क) ना. - फसवणूक; वंचना. ठकपणा; कंटाळा; उग्रा.

मेगाट (मे०००००) (क) ना. - मुख्य पहारा; मुख्य चौकी टेहळणी.

मेगावलु (मे०००००) (क) ना. - देखरेख; निरीक्षण; नजररेखाळी ठेवणें; चौफेर नजर; देखभाल.

मेगालि (मे००००) (क) ना. - वरून येणारा वारा.

मेगे (मे०००) (क) अ. - वर.

मेघ (मे०००) (सं) ना. - दग; आकाश.

मेघडंबर (मे००००००००) (सं) ना. - वीज; मेघमंडळ; छत्री; आतपत्र.

मेघनाद (मे००००००) (सं) ना. - गडगडाट; इंद्रजित्; वरुण; घटोत्कचपुत्र.

मेघमाले (मे००००००) (सं) ना. - दगांची माल; जलदावली; धनराजी.

मेघवाहन (मे००००००) (सं) ना. - इंद्र.

मेघागम (मे००००००) (सं) ना. - पावसाळा; वर्षा. वर्षा ऋतु.

मेघाडंबर (मे००००००००) (सं) ना. - छत; छत्री; 'सत्तिगे' पहा. मेघमंडळ

मेचक (मे००००) (सं) ना. - अतिनील वर्ण; काळोखी; अंधार; चांदणें; नील रत्न; सुरे डोळे. मेघ; दग; किरात; पारधी

मेजवानि (मे००००००) (अ. दे) ना. - अतिथिसमारंभ; संतोष भोजन; थाटाचे जेवण; मेजवानी; पाहुणचार.

मेजु (मे०००) (अ. दे) ना. - मेज; घडवंची; टेबल.

मेडि (मे०००) (क) ना. - घडवंची; माची; मेंढी; मोठेपणा; श्रेष्ठता; नांगराची मूठ; नागरखुंदी; नेता; पुढारी.

मेट्ट (मै०६०) (क) ना. — उंचवटा; कुबड. 'हिल्लिल' पहा.
मेढ (ढका) (मै०६१ [ढका]) (सं) ना. — मेष; बोकड; बकरा.
मेढू (मै०६२) (सं) ना. — पुरुषाचें गुप्तेंद्रिय; शिस्; बुद्धी; चोट.
मेण (णु) (मै०६३ [६०]) (क) अ. — आणि; शिवाय;
आणिक.

मेण (मै०६४) (क) ना. — विकट पदार्थ; स्निग्ध वस्तु; मेण.
मेणे (मै०६५) (क) ना. — मेणा; बंद पालखी.
मेत (मै०६६) (क) ना. — चारा; गवतकाडी; पशूचे खाद्य; कडवा.
मेद (वस्त्रु) (मै०६७ [दस]) (सं) ना. — मेट्ट; चरबी; मांस;
दाट रक्त; गर्व.

मेद (दर) (दार) (मै०६८ [दर] दार) (क) ना. — बुरड.
मैदिनि (नी) (मै०६९ [दिनि]) (सं) ना. — भूमि; पृथ्वी.
— पति (मै०७०) (सं) ना. — राजा; भूपाल.
— सुर (मै०७१) (सं) ना. — भूदेव; ब्राह्मण; ज्योतिषपद्धति.
मैदुर (मै०७२) (सं) वि. — दाट; फुगलेले; संकलित; मिश्रित;
मृदु; सुंदर.

मेध (मै०७३) (सं) ना. — यज्ञ; याग.
मेधा (मै०७४) (सं) ना. — बुद्धि; धारणाशक्ति; कुशाल मति.
मेधावि (मै०७५) (सं) ना. — धारणाशक्ति असलेला;
गाढ स्मरणशक्ति असलेला; पंडित; विद्वान; प्रतिभाशाली;
चंद्रहास पिता.

मेध्य (मै०७६) (सं) वि. — यज्ञीय; यज्ञयागार्ह; पवित्र; शुद्ध;
बुद्धि वाढवणारा.

मेनका (मै०७७) (सं) ना. — विश्वामित्राचा तपोमंग करणारी
अप्सरा; शकुंतलेची आई.

— भामजा (मै०७८) (सं) ना. — शकुंतला; मेनकेची
कन्या.

मेने (मै०७९) (क) ना. — मेणा; बंद पालखी.

मेपोळ (मै०८० [८०]) (अ.दे) ना. — मे दिनाची गुढी;
वासंतिक मेळ्यात फुलांनी सजवलेला खांब.

मेय (मै०८१) (सं) वि. — कळण्यासारखे; समजण्यासारखे.
— अनुमेय (मै०८२ [८२]) (सं) वि. — तर्ककरण्यासारखे.
— उपमेय (मै०८३ [८३]) (सं) वि. — उपमा देण्याजोगी;
उपमा दिले जाणारे.

मेयु (मै०८४) (क) धा. — लाणे; चरणे; गवत खाणे.

मेरू (मै०८५) (सं) ना. — उत्तरेकडील एक पर्वत. सुरगिरी;
हारातील मेरुमणि; उत्तर ध्रुव; श्रेष्ठ पुरुष.

मेरुवे (मै०८६) (क) ना. — मोकदार रास; गोपुराकृति मंडप;
टेकडी.

मेरे (मै०८७) (क) ना. — सीमा; मर्यादा; अंत; शेवट; रीत;
पद्धति.

— परि (मै०८८) (क) धा. — मर्यादा ओलांडणे; पात्राबाहेर
वाहणे; उतू जाणे; चौकटीतून बाहेर पडणे.

— मीरू (मै०८९) (क) धा. — सीमा उल्लंघणे; आज्ञेबाहेर
जाणे.

मैल (लु) (मै०९० [९०]) (क) अ. — वर; उत्तरेमधे; उपर.
(क) ना. — उन्नति; श्रेष्ठता; शुभगुण.

— आट (मै०९१) (क) ना. — स्पर्धा; चढाओढ.

— आडू (मै०९२) (क) धा. — स्पर्धा करणे; चढाओढ होणे;
अहमहमिका लागणे.

— पायु (मै०९३) (क) धा. — हल्ला करणे; गर्दी करणे;
वर पडणे.

मैल (लने) (मै०९४ [९४]) (सं) ना. — मीलन; मेळ; जोड;
वाद्यमेळ; बादकाचा संच; मेळावा; यात्रेकरूंचा जमाव.

मैलाप (मै०९५) (सं) ना. — जमाव; गर्दी; मेळावा;
समावेश.

मैलिककु (मै०९६) (क) धा. — वर पडणे; चढाई करून जाणे;
धावून जाऊन चोपणे; पाठीशी घालणे; पाठपुरावा करणे;
आव्हान देणे.

मैलुगट्ट (मै०९७) (क) ना. — लावून घेण्याचें वस्त्र.
टापरी.

मैलुडुपु (मै०९८) (क) ना. — उत्तरीय; पदर; वर घेण्याचें
वस्त्र; उपरणे; कोट.

मैलुदु (मै०९९) (क) ना. — अंगावर घेण्याचें वस्त्र; शेळा;
ओढणी.

मैलुहोदिके (मै०९९०) (क) ना. — शगा; छाटी; पायघोळ
अंगरखा.

मैलुपंक्ति (मै०९९१) (क) ना. — प्रथम श्रेणि; पहिली रांग;
वरची पंगत; आदर्श.

मैलुसिरू (मै०९९२) (क) ना. — सुस्कारा; धाप; फुगवटा;
उसासा.

मैलूर (रु) (मै०९९३ [९३]) (क) ना. — स्वर्ग; अमरलोक.

मैलेशीळु (मै०९९४) (क) धा. — वेढणे; घेरणे; हल्ला करणे;
अंगावर जाणे; विरोध करणे; चापणे; लढाईला ठाकणे.

मैलौगर (मै०९९५) (क) ना. — सार; सांबर; शेवटचा भात.

मैलग्य (मै०९९६) (क) धा. — वरचढ होणे; श्रेष्ठ होणे.

मैल्मे (मै०९९७) (क) ना. — आधिक्य; श्रेष्ठता; अहंकार;
उत्तमत्व.

मेवु (मै०९९८) (क) ना. — गवतकाडी; चारा; कडवा; कोंडाभूस;
खाण्याचा पदार्थ.

मेवे (मै०९९९) (क) ना. — पंचलाय; नैवेद्य; मेवा; मिठाई.

मेप (मै०९९९) (सं) ना. — मेट्टा; बकरा; बोकड.

मेह (मेह) (क) ना. - चरणें; चराई; चारणी; एकरोग;
पशुमेह; सूत्ररोग.

मेहु (मेह्यु) (क) ना. - चारा; कडवा; गवत.

मेळ (मेह) (क) ना. - मेळावा; जोड; वाद्यसंच; यात्रिकांचा
जमाव.

मेळय (व) (मेहय [व]) (स) ना. - मिलाफ; प्रवेश; मिश्रण
जोडणी.

मेळयि (वि) सु (मेहयि [वि] सु) (क) धा. - जोडीदार
होणें; एकत्रित होणें; जमवून वेणें; घुसडणें; सिद्ध करणें;
अनुकूल करणें.

मेळव (मेहव) (क) ना. - भ्रमर; मधमाशी; सुंगा.

मेळाप (मेहप) (स) ना. - समावेश; जोडणी; जोड; समूह.

मेळवणि (मेहवणि) (क) न. - संगीतयुक्त नृत्य.

मेळवणे (मेहवणे) (क) ना. - संगीत नृत्य; संगीत नर्तन.

मै (मेय) (मेय [मेय]) (क) ना. - शरीर.

मैकट्टु (गट्टु) (मेयकट्टु [गट्टु]) (क) ना. - बांधा; अंगलट;
अंगकाठी; शरीराची ठेवण.

मैगलि (मेयगलि) (क) ना. - कलवान; शूर; समर्थ; पराक्रमी.

मैगणु (मेयगणु) (क) ना. - इंद्र; अंगभर डोळे असलेला.

मैगरे (मेयगरे) (क) धा. - लपणें; भाड होणें.

मैगावु (पु) (मेयगावु [पु]) (क) ना. - चिलखत; कवच;
अंगरक्षक; हुजुरात.

मैगुडिकट्टु (मेयगुडिकट्टु) (क) धा. - रोमांच उमे राहणें;
अंगावर काटा येणें; शहारणें.

मैगुडु (मेयगुडु) (क) धा. - हातपाय भरणें; लढ होणें;
मानणें; माजणें; फुगणें; मस्तीला येणें.

मैचलि (मेयचलि) (क) ना. - लाज; लज्जा; संकोच; भीति.

—विडु (विडु) (क) धा. - लाज सोडणें; भीड चेपणें;

निःसंकोच राहणें; धैर्य धरणें; निर्भीड होणें.

मैजोडु (मेयजोडु) (क) ना. - चिलखत रक्षा; कवच.

मैत्र (मेयत्र) (स) ना. - मित्रासंबंधी; मित्रत्वासंबंधी;

अनुराधा नक्षत्र; मित्राला देव मानणारा.

मैत्रि (त्री) (मेयत्रि [त्री]) (स) ना. - मित्रपणा; मित्रत्व;
दोस्ती; स्नेह.

मैत्रेय (मेयत्रेय) (स) ना. - मित्र ऋषिपुत्र; ब्रह्मर्षि;
नाटकातील नायकाचा मित्र.

मैत्रेयि (यी) (मेयत्रेयि [यी]) (स) ना. - याज्ञवल्क्य
ऋषीची पत्नी; एक वैदिक विदुषी.

मैदुन (मेयदुन) (क) ना. - लहान बहिणीचा नवरा;

नवऱ्याचा लहान भाऊ; दीर.

मैदान (मेयदान) (अ. दे) ना. - सपाट भूमि; विशाल प्रदेश.

मैदोडु (मेयदोडु) (क) ना. - अंगावरील पोषाख;
आभरण.

मैन (ना) (मेयन [ना]) (क) ना. - बोलका; पक्षी; मैना;
साळुकी; सारिका.

मैनाक (मेयनाक) (स) ना. - मेनकेच्या पोटी आलेला एक
पर्वत.

मैमसक (मेयमसक) (क) ना. - अत्यातुरता; उद्रेक; लालसा;
आशाळभूतपणा.

मैमसे (मेयमसे) (क) ना. - फिरकोळ जखम; हुलहुल;
कामुकता; चापत्य.

(क) धा. - शरीर झिजवणें.

मैमे (मेयमे) (क) ना. - महिमा; मोठेपणा; श्रेष्ठता; बनता.

मैयरि (मेययरी) (क) धा. - स्मृति येणें; जाणत होणें; मूर्च्छा
जाणें.

मैयलि (मेययलि) (क) धा. - मरणें; मृत्यु येणें.

मैयिक्कु (मेययिक्कु) (क) धा. - नमस्कार करणें; दंडवत
घालणें.

मैयुरि (मेययुरि) (क) ना. - पोटदुखी; मासर; अबहेलना;
संकट.

मैलगे (मेयलगे) (क) ना. - वाण; वाणेरडेपणा; नेत्ररोग;
देवीरोग; गोस्तन देवी.

मैवेरु (मेयवेरु) (क) धा. - रूप येणें; आकार येणें. मूर्ति
तयार करणें.

मैवेत्तु (मेयवेत्तु) (क) अ. - ज्वळ; आसपास.

(क) ना. - अनुकरण; अनुयायित्व.

मैवेळगु (मेयवेळगु) (क) ना. - शरीरकांति; देहसौष्टव;

मोक्कळ (मेयक्कळ) (क) ना. - बांध; टीग; रास; आधिक्य;
श्रेष्ठता.

मोग (मेयग) (क) ना. - सुख; चेहरा; वदन.

—केडिसु (केडिसु) (क) धा. - निंदणें; अपमान करणें.

—तोरु (मेयतोरु) (क) धा. - तोंड दाखवणें; दिवणें;
उदय पाणें. उत्पन्न होणें.

—पुगु (मेयपुगु) (क) धा. - विरोध करणें; भांडण्यास उभे
राहणें.

—पडे (मेयपडे) (क) धा. - समाधान होणें.

—वाड (मेयवाड) (क) ना. - पांघरूण; पडदा; तोंडावरील
वस्त्र.

—सिरि (मेयसिरि) (क) ना. - मुखश्री; वदनकांती; तोंडावरील
कळा. चेहऱ्यावरील तेज.

मोगगोड्डु (मेयगगोड्डु) (क) ना. - तोंड फिरवणें; नको
म्हणणें; असंमति दाखवणें.

मोगंगिडु (मोगंगिडु) (क) धा. — पोड भरणे; खाऊन खाऊन पुरे होणे; खाणे नकोसे वाटणे.

मोगचु (मोगचु) (क) धा. — पालटणे; उलटणे; तळचा भाग वर करणे. 'कविचु' पहा.

मोगदंडे (मोगदंडे) (क) ना. — बुरखा; पडदा; ओढणी; खोळ; झुल.

मोगदिरुवु (मोगदिरुवु) (क) धा. — तोंड फिरवणे; तोंड परतवणे; मार्गे हटणे; मिणे; कंटाळणे; कंटाळा करणे.

मोगरंब (मोगरंब) (क) ना. — झुल; हत्ती, घोडा वगैरेची झुल.

मोगरु (मोगरु) (क) वि. कोमल; कोवळा.

मोगव (वा) ड (मोगव [वा] ड) (क) ना. — बुरखा; ओढणी; खोळ; झुल.

मोगवरिके (त) (मोगवरे [ड]) (क) ना. — तोंडओळख; ओळखीचा चेहरा; मुखपरिचय; ओझरते दर्शन.

मोगसाले (मोगसाले) (क) ना. — पटांगण; अंगण; सोपा; घरापुढील चौसोपी; आगाशी; चंद्रशाळा.

मोगसु (मोगसु) (क) धा. — उद्युक्त होणे; गुंतणे; झाकणे; प्रारंभणे.

(क) ना. — झाकण; आशा; इच्छा.

मोगे (मोगे) (क) ना. — प्रवाही पदार्थ भरून घेणे; पिणे; आक्रमणे; वर पडणे; जन्म देणे; वेढणे.

(क) ना. — लहान भोंडे; मोघा; पडदा; मुस्कट.

मोगार (मोगार) (क) ना. — रास; वीग; समूह; बांध.

मोगाल (लु) (मोगाल [लु]) (क) ना. — फरशी; तळाचा दगड.

मोगु (मोगु) (मोगु [गु]) (क) ना. — सुकुल; फुलती कळी; साध्य; अनुकूलता; वशता.

मोगो (मोगो) (क) क्रि. — साध्य आहे का? शक्य आहे का?

(क) ना. — उमलती कळी; सुकुल.

मोटकु (मोटकु) (क) वि. — मोड; गिड्डा; अल्प; बांधट.

मोट (मोट) (क) ना. — मापाला येणारे; सुंदरता; शोभा; योग्यता.

मोटने (मोटने) (क) अ. — पुसून जाण्यासारखे; नाश होण्याजोगे.

मोट्टे (मोट्टे) (क) ना. — भारा; मोट; मोटली; मोळी; अंडे.

मोटवि (वे) (मोटवि [वे]) (क) ना. — मोडी; पुटकुळी; यौवनपीटिका.

मोंड (मोंड) (क) वि. — हट्टी; आग्रही; हट्टवादी.

मोंडगळि (मोंडगळि) (क) ना. — निवडुंगा.

मोंडु (मोंडु) (क) ना. — हड्डापणा; घड्डापणा; बोथटपणा.

मोत्त (मोत्त) (क) ना. — रास; समूह; वट्ट; वीग.

मोत्तमोदलु (मोत्तमोदलु) (क) अ. — सर्वप्रथम; सर्वारंभी; मूलारंभी.

मोदलागु (मोदलागु) (क) धा. — आरंभणे; सुरु करणे.

मोदलिडु (मोदलिडु) (क) धा. — आरंभ करणे; सुरुवात करणे.

मोदलु (मोदलु) (क) वि. — प्रथमचा; श्रेष्ठ.

(क) ना. — आरंभ; मूल; बुंधा; बुडखा; मूलकारण.

मोदु (मोदु) (क) ना. — धड्डापणा; मूर्खपणा; मंदबुद्धित्व; लाकडी तुळी; बहाल; गोल होणे.

मोने (मोने) (क) वि. — चपट; तीक्ष्ण; प्रखर; धारदार.

मोने (मोने) (क) ना. — धैर्य; युद्ध; शेवट; टोक; तीक्ष्ण धार; —आलु (अलु) (क) धा. — वीर; योद्धा; सैनिक.

—काणिसु (काणिसु) (क) धा. — टोचणे; मोसकणे; जलम करणे.

—गार (गार) (क) ना. — योद्धा; शूर सैनिक.

—गोडु (गोडु) (गोडु [गोडु]) (क) धा. — युद्धाला कारण होणे; युद्ध करणे.

—मातु (मातु) (क) ना. — बोचक बोलणे; कठोर भाषा; मनाला लागणारे बोल.

मोबल्लगु (मोबल्लगु) (अ.दे) ना. — मूल धन; मुदल; मुबलक; ऐन.

मोव्वु (मोव्वु) (क) ना. — काळोख; मोंडपणा; मांडण; निर्बुद्धता; मूर्खत्व.

मोगम (मोगम) (मोगम [मोगम]) (क) ना. — नातवंड; नातु.

मोर (मोर) (क) ना. — सूप; पाखडण्याचे साधन.

मोरकु (मोरकु) (क) धा. — गर्वाचे मान हलवणे; मस्तीने डोके हलविणे.

मोरगिविय (मोरगिविय) (क) ना. — सुगासारखे कान असणारा; गणपती. हत्ती.

मोर (रं) गु (मोर [रं] गु) (क) ना. — गर्जना; मेघांचा गडगडाट.

मोरडि (मोरडि) (क) ना. — उंच स्थळ; टेकडी; डोंगर.

मोरहु (मोरहु) (क) ना. — गर्जना; गडगडाट; क्रोध; कोप; हाक; हरळी; शंखध्वनि; बांव; उषामर; 'गोजि' पहा.

मोरे (मोरे) (क) ना. — शंकार; व्यथा; भुंग्यांचा गुंगारा; जलम; धर्म; आसपणा; न्याय.

(क) धा. — आवाज करणे; हाक मारणे; विरोध करणे; गर्जना करणे; किंचाळणे; विनवणे; प्राथिणे; निंदणे; अपमान करणे; चहाडी सांगणे; उडी मारणे.

—इडु (इडु) (क) धा. — आश्रय मागणे; दीनवाणे प्रार्थणे; दुःख भोगणे; विनवणे; गर्जणे.

—होगु (मो०गु) (क) धा. —आश्रय मागणें; शरणागत होणें; 'बेबीळु' पहा.

मोलदंक (मो०लद०क) (क) ना. —शशांक; चंद्र.

मोले (मो०ली) (क) ना. —खियांचे स्तन; कुच.

—कण्णु, —तोडु (मो०ण्णु —मो०डु) (क) ना. —स्तनाची बोंडी; चूचुक.

मोलेकट्टु (मो०लीकट्टु) (क) ना. —चोळी; स्तनबंध; कृपास काचोळी; 'रवके' पहा.

मोलेकसु (मो०लीकसु) (क) ना. —अंगावर पिणारे अर्भक; तान्हें मूल.

मोलेमल्लिगे (मो०लीमल्लिगी) (क) ना. —जाईचें फूल; मालती पुष्प; 'जाजि' पहा.

मोलेयडु (मो०लीयडु) (क) ना. —पाजणें; स्तनपान करविणें.

मोळे (मो०ली) (क) ना. —मोगरीचें फूल; बटमोगरा.

मोळेग (मो०लीग) (क) वि. —दखिनी; गरीब; रंक; कंगाल.

मोहर (मो०हर) (अ-दे) ना. —मोहोर; सुद्रा; एक नाणें; ठसा; मोहोर करण्याचें साधन.

मोळ (मो०ळ) (क) ना. —उंचीचे एक माप; एक हात लांबीचें माप.

मोळकय (कै) (मो०ळकैय [कै]) (क) ना. —एक हातमाप; अठरा इंच; कोपरापासून बोटापर्यंतचा भाग.

मोळके (ळिके) (मो०ळकै [ळिकै]) (क) ना. —अंकुर; मोड; कोंब; पालवी; कळी; रोप.

—ओडे (ळडे) (क) धा. —अंकुर; फुटणें; मोड येणें; पालवी फुटणें; कळी घरणें.

मोळगु (मो०ळगु) (क) धा. —आवाज करणें; गरजणें; गडगडाट करणें; विरोधणें.

मोळे (मो०ळ) (क) धा. —मोड येणें; अंकुरणें; पालवी फुटणें; जन्मणें; दिसणें.

(क) ना. —खुटा; मोड; अंकुर; आण; शपथ.

—होम्मु —होरडु (मो०म्मु —मो०रडु) (क) धा. —मोड येणें; अंकुरणें; पालवी फुटणें.

मोळमोले (मो०ळमोली) (क) ना. —उभारी असलेले स्तन; पुष्टस्तन; पीन स्तन; टोकदार थान.

मोळगु (मो०ळगु) (क) ना. —बंदन; नमस्कार; नमन.

(क) धा. —वाकणें; वेदिणें; नमणें; नमस्कार करणें.

मोकु (मो०कु) (क) ना. —वरचा भाग; पुढचा भाग.

मोक्ष (मो०क्ष) (सं) ना. —मुक्ति; विमोचन; जन्ममरणाच्या फेऱ्यातून सुटका; मरण.

मोब (मो०ब) (सं) वि. —निष्पयुक्त; निर्फळ; व्यर्थ. निष्फल.

मोच (चन) (मो०च [चन]) (सं) ना. —सुटका; टाळणूक; पैरपारी; मुक्ता; मोकळीक.

मोचक (मो०चक) (सं) वि. —परिहार करणारा; सुटका करणारा; मुक्ता देणारा.

मोखु (मो०खु) (अ. दे.) ना. —खेळ; विनोद; मौज; मजा; आनंद लहर.

मोडु (मो०डु) (क) वि. —मोड; बोथट; अवयवहीन; विकल; गलितगात्र.

मोडि (मो०डि) (क) ना. —घट्टपणा; क्रोध; राग; अभिनय; भावभंगी रीत; क्रम; शैली; सरणी; जादूटोणा; इंद्रजाल; मायाविद्या; मानामती.

मोद (मो०द) (सं) ना. —संतोष; आनंद; सुगंध; खाण.

—क (द) (सं) ना. —संतोषसाधन; मोदक; कडवू.

मोदिसु (मो०दिसु) (क) धा. —संतोषणें; आनंदणें; आनंदानें फुलणें.

मोदु (मो०दु) (क) धा. —आपटणें; बडवणें; तिबणें; मऊ करणें; रुचि पाहणें; चाखणें; चर्वण करणें.

(क) ना. —सूज; फूग; फुगवटा.

मोन (मो०न) (क) ना. —मौन; स्तब्धता; पडता काळ.

मोषु (मो०षु) (क) ना. —ईर्ष्या; असूया; तिरस्कार; मत्सर; इमारतीचें लाकूड; सामान; साधनसामुग्री.

मोर (मो०र) (क) ना. —मयूर; मोर; केका.

मोरि (मो०रि) (क) ना. —लांडोर; मयूरी; मोरणी; गधर; मोरी; सांडपाण्याचा चर.

मोरितिरुबु (मो०रितीरुबु) (क) धा. —मागें हटणें; परत जाणें; पाय मागें घेणें; तोंड फिरवणें; तिडकारा येणें.

मोरमाडु (मो०रिमाडु) (क) धा. —पदर पसरणें; मागून घेणें; दीन मुख पसरणें; तोंड वेगाडणें; चिडणें; रागावणें.

मोष (मो०ष) (सं) ना. —फसवणूक; चोरटेपणा; लूट; वाटमार.

मोस (मो०स) (क) ना. —कपट; वंचना; ठकपणा; ढोंग; अपाय.

मोह (मो०ह) (सं) ना. —भ्रांती; प्रीति; मुग्धता; मूर्छा; परवशता; धाबरेपणा; गोंधळ.

मोहन (मो०हान) (सं) ना. —भ्रांती; सुरळ; भूलसुलार्ह; मूर्छा.

मोहनाळ (मो०हनाळ) (सं) ना. —मूर्छा आणणारें अन्न; भ्रांती पाडणारें हत्यार.

मोहपाश (मो०हपाश) (सं) ना. —प्रेमजाल; सुरक्यांतील आकर्षण.

मोहर (मो०हर) (क) ना. —ढीग; रास; सैन्य; दंड.

मोहळ (मो०हळ) (क) ना. —तरवारीची मूठ.

मोहि (मो०हि) (सं) वि. —मोह पाडणारा; भुलविणारा; भ्रांति उत्पन्न करणारा.

मोहित (मोहोड) (सं) वि. - मोहपाशांत सापडलेला; भ्रांत; भ्रमिष्ठ.

मोहिनी (नी) (मोहोनी [२९]) (सं) ना. - मोह पाडणारी; सुंदरी; विष्णूने भस्मासुरवधार्थ घेतलेले स्त्रीरूप.

मोहिनीविद्ये (मोहोनीविद्ये) (सं) ना. - नजरबंदी; मायाविद्या; गारुड.

मोहिसु (मोहोसु) (क) धा. - भुलणे; मोहित होणे; आश्चर्यचकित होणे.

मोहु (मोहो) (क) धा. - शाकणे; बांध घालणे; उचलून धरणे; शरीर मऊ करणे; विरोध करणे; चोपणे; मारणे.

मोल (मोहो) (क) ना. - वील; भोक; विवर; ढोल.

मोलगे (मोहो) (क) ना. मोळी; लाकडाचा भारा.

—मारय्य (मोहोय्य) (क) ना. - एक शिवशरण.

मोळु (मोहो) (क) धा. - कांतिहीन होणे; कळा घालवणे; कोमेजणे.

मोकुलि (मोहोळी) (सं) ना - डोमकावळा; रानकावळा; किरकावळा.

मौक्तिक (मोहोक्ती) (सं) ना. - मोती; शिंपल्यांतील रत्न.

मौजी (मोहोळी) (सं) ना - मुंज; मोळाची दोरी; कडदोरा.

—बंधन (मोहोळन) (सं) ना. - मुंज बांधून ब्रह्मचर्यव्रत धारण करणे; उपनयन; व्रतबंध; मुंज.

मौल्य (मोहोळ्य) (सं) ना. - मूढता; अज्ञान; गैरसमज; अजाणपणा; बालिशबुद्धि.

मौन (मोहो) (सं) ना. - स्तब्धता; अबोलपणा; पडताकाल.

मौनि (मोहो) (सं) ना. - मौनवती; मुनी; अबोलपणा स्वीकारलेला ऋषि; धानस्थमुनि.

मौरजिक (मोहोळिक) (सं) ना. - मृदंगिया; मृदुंग वाजवणारा; तबलजी.

मौर्वि (वी) (मोहोर्वि [२९]) (सं) ना. - ज्या; प्रत्यंचा; धनुष्याची दोरी.

—किण (मोहो) (क) ना. - बाणाची दोरी ओढओढून पडलेला घट्टा.

मौर्वि (वी) किणांक (मोहोर्वि [२९]) (मोहोळी) (सं) ना. मृगयासक्त; शिकारीचा छंद असलेला.

मौलि (लि) (मोहो [२९]) (सं) ना. - शिर; कपाल; शिखर; किरोट; जटा; केस; नेता; पुढारी; नायक.

मौलिक (मोहोळी) (सं) वि. - मौल्यवाम; श्रेष्ठ. (सं) ना. - मंत्री; नायक; पुढारी; नेता.

मौल्य (मोहोळ्य) (सं) ना. - किंमत; दाम; मोल; योग्यता.

मौहूर्तिक (मोहोळी) (सं) ना. - मुहूर्त सांगणारा; जोशी; ज्योतिषी.

म्लान (मोहो) (सं) वि. - कोमेजलेला; कळाहीन; निस्तेज; क्षीण; रोडलेला.

म्लानते (मोहो) (सं) ना. - निर्माल्य; कोमेजणे; कळाहीनता; क्षीणता; म्लानता.

म्लेच्छ (मोहोळ्य) (सं) ना. - म्लेंछ; अव्यक्त भाषा-लिपी

म्लेंछ (मोहोळ्य) (सं) ना. - वापरणारा; म्लेंछदेशीय; अनार्य; वेद न मानणारा; किरात; शबर.

य

य (य) (सं) ना. - अवर्गीय व्यंजनातील व्यंजन; चलवस्तु; हलता रथ; हवा; वारा; ऐक्य; कीर्ति; सातु; वाहन.

(सं) अ. - संस्कृतातील भावार्थक प्रत्यय.

यकृत (यकृ) (सं) ना. - पित्तकोष.

यक्कु (यकृ) (क) धा. - मापणे; वारेमाप लूट करणे; पूड करणे; वाकडेतिकडे फाडणे.

यक्ष (यकृ) (सं) ना. - देवतायोनी; कुबेर; मांडारी; एक पिशाच; जकण; पुराणोक्त शिल्पी; कुबेरसंतती.

—आवास (यकृ) (सं) ना. - इंद्राचा राजवाडा.

—तरु (यकृ) (सं) ना. - अंजीराचे झाड.

—पति-राज (यकृ-राज) (सं) ना. - कुबेर.

—रात्रि (यकृ) (सं) ना. - दीपावली; दिवाळसण.

यक्षकर्म (यकृकर्म) (सं) ना. - एक सुगंधी द्रव्य.

यक्षगान (यकृगान) (सं) ना. - संगीतप्रकार; जानपद संगीत; लोकगीत.

यक्षचित्त (यकृचित्त) (सं) ना. - महालोभी; धनपिशाच.

यक्षि (क्षी) (क्षिणी) (यकृ [क्षी] क्षिणी) (सं) ना. - कुबेरपति; एक स्त्री देवता; दारुकामाची विद्या.

—दंड (यकृ) (सं) ना. - जादूगाराच्या हातांतील यक्षिणीची कांडी.

यक्ष्म (यकृ) (सं) ना. - क्षय; खय; राजयक्ष्मा.

यजन (यकृ) (सं) ना. - यज्ञ; याग; पूजन; हवन.

यजमान (यकृमान) (सं) ना. - मालक; धनी; स्वामी; प्रभु; पति; यज्ञदीक्षित; वडील; यज्ञ करणारा.

—इके (यकृ) (क) ना. - वडीलकी; थोरपणा; नायकत्व; स्वामित्व; मालकी.

यथेष्टं (च्छं) (ಯಥೇಷ್ಠಂ [ಚ್ಚಂ]) (सं) अ. - इच्छेप्रमाणं
मागणी प्रमाणं; वाटेले तेवढे.
यथोचितं (यथाकथं) (सं) अ. - योग्यतेप्रमाणं;
औचित्यपूर्ण; मर्यादेत राहून; योग्य रीतीन.
यदा (यदा) (सं) अ. - जेव्हा; जसे; (यदा तदा = जेव्हा
तेव्हा)
यदि (यदि) (सं) अ. - एकादेवेळी; नंतर; जरी.
यदु (यदु) (सं) ना. - एका राजाचे नांव; चंद्रवंश;
श्रीकृष्णाचा आदिपुरुष; म्हैसूर राजाचा मूल पुरुष.
यदुकुल (यदुकुल) (सं) ना. - यदूचे कुल; यादव वंश.
—अग्रणि (अग्रणि) (सं) ना. - यदुकुलातील श्रेष्ठ पुरुष.
—नंदन (नंदन) (सं) ना. - श्रीकृष्ण.
—उद्भव (उद्भव) (सं) ना. - यदुकुलांत जन्मलेला;
यादव; कृष्ण.
यदुनाथ (राज) (यदुनाथ [राज]) (सं) ना. - श्रीकृष्ण.
यदुगिरि (यदुगिरि) (सं) ना. - बुरुजाकडील टेकडी.
यदुच्छा (च्छे) (यदुच्छा [छे]) (सं) अ. - आपोआप;
वाटेले तसें; मनमानें; स्वेच्छेने.
(सं) ना. - स्वेच्छा; प्रकृति; प्रेरणा.
यदुच्छाप्रवृत्ति (यदुच्छाप्रवृत्ति) (सं) ना. - स्वामाविकता;
स्वयंभूत; ओघाने आलेली पद्धति; सहज साधना.
यद्वातद्वा (यद्वातद्वा) (सं) अ. - कसेतरी;
अव्यवस्थितपणें; विसंगतपणें हातीं येईल तसें.
यंत्र (यंत्र) (सं) ना. - पकड; वशता; अल्पश्रमानें अधिक
काम देणारें साधन; यंत्रतंत्राचे लेखन; छापखाना;
टाइप रायटिंग.
यंत्रचालक (यंत्रचालक) (सं) ना. - यंत्र चालवणारा;
यंत्राला गति देणारा; यंत्रभाग.
यंत्रधारानुह (यंत्रधारानुह) (सं) ना. - कारंजाचें घर;
गळंतिका; फवारा; तुपारसेचक.
यमन (यमन) (सं) ना. - भोग; संभोग; रतिक्रीडा.
यम (यम) (सं) ना. - इंद्रिय निग्रह; संयमन; सहनशीलता;
यमधर्म.
—ज, -तनय (ज-तनय) (सं) ना. - युधिष्ठिर; धर्मराज.
यमक (यमक) (सं) ना. - अक्षरानुवृत्ति; पद्यातील एक
शब्दालंकार; जोड; आवळेजावळे.
यमनियम (यमनियम) (सं) ना. - इंद्रियनिग्रह; व्रतोपा-
सना; योगातील रीतिनीति.
यमयातने (यमयातने) (सं) ना. - क्रूरहिंसा, उग्र कष्ट;
नर्कातील शिक्षा.
यमल (ल) (यमल [ल]) (सं) ना. - जोडी; आवळीजावळी.

यमलरु (यमलरु) (सं) ना. — बरोबर जन्मलेला; अश्विनी-
देवता; नकुलसहदेव.

यमि (यमि) (सं) ना. — इन्द्रियनियंत्री; तपस्वी; ऋषि; यति;
संन्यासी.

यमुना (यमुना) (सं) ना. — यमुना नदी; यमुना जमुना.

यव (वे) (यव [वै]) (सं) ना. — जव; सातु; हस्तसामुद्रिक
गव्हाचे चिन्ह.

यवन (यवन) (सं) ना. — परकीय लिपी व भाषा जाणणारा;
परस्थ; परदेशी; ग्लेड.

यवनाल (यवनाल) (सं) ना. — जोंधळा; ज्वारी; एक
अन्नधान्य.

यवनि (नी) (यवनि [नी]) (सं) ना. — यवनस्त्री.

यवनिका (के) (यवनिका [कै]) (क) ना. — जवनिका; पडदा;
गोषा; बुरखा. मुस्कट.

— पतन (यवन) (क) ना. — पडदा पडणे; आच्छादन.

यवल (यवल) (सं) ना. — बांबूचे बी.

यश (शस्) (शस्सु) (यश [शस्] शस्सु) (सं) ना. — कीर्ति;
प्रकाश; उजेड; प्रसिद्धि; विख्याति.

यशोदुभि (यशोदुभि) (सं) ना. — जयनाद; विजयभेरी;
विजयवाद्य.

यशोवन्त (यशोवन्त) (सं) वि. — कीर्तिमान्; प्रसिद्ध.

यशःपटह (यशःपटह) (सं) ना. — जयभेरी; यशोदुभि.

यशस्वी (श्विन्) (यशस्वी [श्विन्]) (सं) वि. — विजयी;
सुप्रसिद्ध; सफल.

यष्टि (यष्टि) (सं) ना. — काठी; सोटा; माळेचा पदर; ओवलेले
सूत; वाढती वेल; शरीरबांधा.

याग (याग) (सं) ना. — ऋतु; यज्ञ; याजन.

याचक (याचक) (सं) वि. — मागणारा; मिक्षेकरी; भीक
मागणारा; भटक्या; मिक्षुक.

याचना (ने) (याचना [नै]) (सं) ना. — मिक्षा मागणी;
प्रार्थना; गान्हाणे.

याचिसु (याचिसु) (क) धा. — भीक मागणे; विनम्र विचारणे;
प्रार्थणे; मागणे.

याचा (याचा) (सं) ना. — मागणी; प्रार्थना.

यात्रक (यात्रक) (सं) ना. — यज्ञ करणारा; यज्ञदीक्षित.

याजन (याजन) (सं) ना. — यज्ञक्रिया.

यावनाल (यावनाल) (क) ना. — जोंधळा; ज्वारी.

याज्ञ (याज्ञ) (सं) वि. — यज्ञासंबंधी

याज्ञवल्क्य (याज्ञवल्क्य) (सं) ना. — एक स्मृतिकार.

याज्ञसेनि (नी) (याज्ञसेनि [नै]) (सं) ना. — द्रौपदी.

याज्ञिक (याज्ञिक) (सं) ना. — यज्ञ करणारा; यज्ञासंबंधी.

यात (यात) (सं) वि. — गेलेला; चलित.

(सं) ना. — चालना; संचलना; पायदळ; अंकुशाने चालवणे.

यातना (ने) (यातना [नै]) (सं) ना. — हिंसा; ताप; विपत्ति;
कष्ट; वेदना; तीव्र संकट.

यातुधान (यातुधान) (सं) ना. — राक्षस; पिशाच.

यात्र (यात्र) (सं) ना. — पथिक; वाटसरू.

यात्रि (त्रिक) (यात्रि [त्रिक]) (सं) वि. — तीर्थक्षेत्रे करणारा;
यात्रा करणारा; पुण्यस्थळी जाणारा.

यात्रे (त्रा) (यात्रे [त्रा]) (सं) ना. — जत्रा, देवाच्या नावाने
चालणारा उत्सव; तीर्थक्षेत्री प्रयाण.

यादव (यादव) (सं) ना. — यदुकुलोत्पन्न; यदूची संतती.

यान (यान) (सं) ना. — साधन; वाहन; चलन; प्रस्थान.

यानपात्र (यानपात्र) (सं) ना. — जहाज; नाव; विमान.

यांत्रिक (यांत्रिक) (सं) वि. — यंत्र संबंधी; रुढ; वापरांत
असलेले; तांत्रिक नसलेले.

यांत्रिकतोंफु (यांत्रिकतोंफु) (अ.दे) ना. — यंत्रावर
उडणारी तोंफ; मधिनगन.

याप्य (याप्य) (सं) वि. — कालक्रमणीय; शुद्र; शुल्क.

— यान (यान) (सं) ना. — पालखी.

यापन (यापन) (सं) ना. — विलंब; उशीर; चालढकल;

दिरंगाई; दवडणूक; गमावणूक.

याभ (याभ) (सं) ना. — रति; सुरतक्रीडा; संमोग; संयोग.

याम (याम) (सं) ना. — प्रहर; चलन; गमन.

यामल (यामल) (सं) ना. — जोडी; बरोवरी; सहवास.

यामवति (यामवति) (सं) ना. — यामा; रात्र; रजनी.

यामिक (यामिक) (सं) ना. — प्रहरी; पहारेकरी; चौकीदार;
देवडीवाला; रक्षक.

यामिनि (नी) (यामिनि [नै]) (सं) ना. — रात्र; रजनी.

यामि (मी) (यामि [मै]) (सं) ना. — बहीण; रात.

यामीर (यामीर) (सं) ना. — चंद्र; शशी.

याम्य (याम्य) (सं) वि. — यमासंबंधी; दक्षिणेचा.

— उत्तर (याम्य) (सं) वि. — दक्षिणेकडून उत्तरेकडे
जाणारे.

यायि (यायि) (सं) वि. — जाणारा; चालवणारा.

याव (याव) (सं) ना. — यवासंबंधी; यव व गहू यापासून
उपजणारा; राळ; लाव.

यावक (यावक) (सं) ना. — कोणते ? कोण ?

(सं) ना. — गव्हाची गंजी; जवस; अळसंदी; हुलगे. लाव;
माप (अलतगी)

यावज्जीवं (यावज्जीवं) (सं) अ. — जिवंत असे तो;
आमरण.

यावत् (त्सं) (य्वावत् [३०]) (सं) अ. - किती; केवढें.
 —तावत् (तावत्) (सं) अ. - जेवढ्यास तेवढें; जितक्यास तितके; जेमतेम.
 यावत्काल (य्वावत्काल) (सं) अ. - केव्हाहि;
 मिलेल तेवढा वेळ.
 यावत्तु (य्वावत्तु) (सं) वि. - केव्हाहि; सर्वदा; संपूर्ण काल;
 पुरा.
 यास्क (य्वास्क) (सं) ना. - निरुक्ताचा लेखक; महासुनी.
 युक्ति (युक्ति) (य्वाक्ति [३०]) (अ. दे) ना. -
 उपाय; युक्ति; योजना; तंत्र.
 युक्त (युक्त) (सं) वि. - जुळलेलें; जमलेलें; योग्य; लायक.
 युक्तायुक्त (य्वाक्तायुक्त) (सं) वि. - योग्यायोग्य; चुकलामा-
 कला; चुकभूल.
 युक्ति (युक्ति) (सं) ना. - योजना; उपाय; तोडगा; प्रवेश;
 जोड; साहचार्य; चातुर्य; कौशल्य; तर्कबद्धता; सुसूत्रता.
 युग (युग) (सं) ना. - दीर्घकाल; विभाग; जोड; साहचार्य;
 द्वंद्व; जू; दास्य; एक वाव माप.
 युगपत् (युगपत्) (सं) अ. - लागलीच; एकंदरीनें; एकाच
 कालातले; समकालीन.
 युगल (युगल) (सं) वि. - जोड; दोन; बरोबरीचा.
 युगादि (युगादि) (सं) ना. - वर्षप्रतिपदा; पाडवा.
 युगांत (युगांत) (सं) ना. - प्रलयकाल; युगाचा शेवट.
 युगांतर (युगांतर) (सं) ना. - दुसरे युग; क्रांति;
 कालव्यत्यास.
 युग्म (युग्म) (सं) वि. - जोडीचा; बरोबरीचा.
 युत (युत) (सं) वि. - मिळालेलें; मिसळलेलें; समाविष्ट;
 एकवट; एकत्र.
 युति, (युति) (युति [३०]) (सं) ना. - मिश्रण; समावेश;
 एकत्रता; मिळवणी; समरसता; मीलन; संगीत.
 युधामन्यु (युधामन्यु) (सं) ना. - पांडवपक्षीय राजा.
 युधिष्ठिर (युधिष्ठिर) (सं) ना. - धर्मराज; पांडवातील बडील.
 युयुत्सु (युयुत्सु) (सं) ना. - युद्धाची खुमखुमी असलेला;
 लढवय्या; योद्धा.
 युयुधान (युयुधान) (सं) ना. - पांडवपक्षीय महारथी.
 युवन्, युव (वक्) (युवन् यवन् [३०]) (सं) ना. -
 तरुण; वयात आलेला; संवत्सर.
 युवति (युवति) (सं) ना. - तरुणी; वयात आलेली स्त्री.
 युवराज (युवराज) (सं) ना. - राजाचा ज्येष्ठ पुत्र; पुढे
 राज्यावर येणारा राजकुमार.
 युवराणि (युवराणि) (सं) ना. - युवराजाची पत्नी; राणी
 होणारी राजकन्या.

युष्मत् (त्सं) (युष्मत् [३०]) (सं) ना. - आपण; तुम्ही.
 यूक (यूक) (सं) ना. - डोक्यातील कुमी; ऊ; लिखा.
 यूथ (यूथ) (सं) ना. - कळप; गट; हुत्तीचा कळप; हुंड;
 सैन्य; संग्रह.
 —पति (पति) (सं) ना. - गजराज.
 यूथि (थिके) (यूथि [३०]) (सं) ना. - शेवंतीचे फूल;
 शेवंती.
 यूप (यूप) (अ. दे) ना. - यज्ञपशु बांधण्याचा खांब; धारणा;
 वाददिवसाला मुलाला ज्या खांबावर चढवतात तो खांब.
 यौग (यौग) (सं) ना. - समावेश; मीलन; जुळणी; संधि;
 अदृष्ट; निग्रह; संयम; उत्साह; दुरूप; सोंग; वेश; काम;
 योग्यता; परिणाम; नशीब; दैव; चित्तैकाग्रता; तल्लीनता; दास्य;
 ध्यान; नैपुण्य; रावणूक; इंद्रजाल; मायाविद्या; रुढी;
 रीत; पद्धति.
 योगक्षेम (यौगक्षेम) (सं) ना. - चारितार्थ; सुस्थिति; उपचार.
 योगनिद्रे (यौगनिद्रे) (सं) ना. - योगसमाधि; मौन;
 प्रलयकालीन देवनिद्रा.
 योगासन (यौगासन) (सं) ना. - योगाला वसण्याची पद्धति.
 योगि (योगि) (सं) ना. - योगसाधक तपस्वी.
 योगिनि (नी) (यौगिनि [३०]) (सं) ना. - स्त्रीगणदेवता;
 तपस्साधना करणारी; तपस्विनी; योगसाधक स्त्री; जोगिनी.
 योगींद्र (यौगींद्र) (सं) मुनिश्रेष्ठ; तपस्वी; परमेश्वर.
 योग्य (योग्य) (सं) वि. - उत्तम; हितकर; अनुरूप.
 योचना (ने) (यौचना [३०]) (सं) ना. - चिंतन;
 आलोचन; विचार.
 योजन (यौजन) } (सं) ना. - समावेश;
 योजना (ने) (यौजना [३०]) }
 शिरकाव; जुळणी; संधी; मीलन; मिश्रण; सिद्धता; शपथ;
 नऊ मैलांचे माप.
 योजिसु (यौजिसु) (क) धा. मिळवणें; जुळवणें; जोडणें;
 योजुणें; समावेश करणें; उपाय करणें.
 याध (वि) (यौध [३०]) (सं) ना. - योद्धा; भट; लढवय्या;
 वीर.
 योधन (यौधन) (सं) ना. - युद्ध; लढाई; रण; समर.
 योनी (यौनी) (सं) ना. - मूलकारण; मूलस्थान; जन्मस्थान;
 खाण; गर्भाशय.
 योषा (वे) (यौषा [३०]) (सं) ना. - स्त्री. बाई; बाईल.
 बायको.
 योषित् (ता) (ते) (यौषित् [३०] ड) (सं) ना. - स्त्री;
 बायको; बाई.
 यौक्तिक (यौक्तिक) (सं) वि. - योजनेसंबंधी; युक्तिसंबंधी.

यौगिक (०३०१८) (सं) वि. - योगासंबंधी; दुःस्वप्नाशी जमणारे;
सांकेतिक अर्थ असलेला.
यौतक (०३०७८) (सं) ना. - वधूवरांना द्यावयाचा चुडा; कंकण;
संसाराची जोड; प्रपंच सामग्री. 'बलुवळि' पहा.
यौवन (०३०७८) (सं) ना. - तारुण्य; युवावस्था; पंचविशीचे
वय.

यौवनि (०३०७८) (सं) ना. - तरुणी; युवती; वयांत आलेली
स्त्री.
यौवराज्य (०३०७८०७८) (सं) ना. - युवराज पदवी; युवराज-
पदाचा अभिषेक किंवा विधान.
यौवराज्याभिषेक (०३०७८०७८०७८०७८) (सं) ना. -
युवराजपदाचा अभिषेक; युवराजपदपट्टा.

र

र (०) (सं) ना. - अवर्गीय व्यंजनमालेपैकी २ रे व्यंजन; अग्नि;
लक्ष्मता; प्रीति; आशा; आकांक्षा; विवेक.
रंह (हस) (हस्) (०००८ [००८] ००८) (सं) ना. - आतुरता;
आवेश; वेग; भर; तीव्रता; अमिनिवेश; श्रेष्ठता.
रंहति (०००८) (सं) ना. - वेग; पलायन; स्पर्धा; शर्यत;
पाण्याचा प्रवाह; ओढ; पूर.
रंक (कसु) (००० [०००]) (अ-दे) ना. - रक्कम; पैसा; डबोलें.
रक्त (०००८) (क) ना. - रक्त; तांबडा रंग; गट्टल पाणी.
रक्तस (०००८) (क) ना. - राक्षस; असुर; दानव.
रक्तसि (०००८) (क) ना. - राक्षसीण; दानवस्त्री.
रक्ते (०००८) (क) ना. - रक्षण; पालन; संरक्षण; जागरूकता;
जागृति; मंत्र तंत्र; जादूटोणा; ताईत.
रक्त (०००८) (सं) वि. - आसक्त; अनुरक्त; प्रीतिवद्ध. रंगीत;
तांबडेलाल; (सं) ना. रक्त; रधिर.
—क (०) (सं) वि. - लाल.
—संबंध (००००००) (सं) ना. - बंध; आसव्य; बांधव्य.
रक्तकोडुगे (००००००००) (क) ना. - देहार्पण; राष्ट्रासाठी
रक्तदान; सैनिक; रक्त देणारा.
रक्तचंदन (००००००००) (सं) ना. - तांबडे; श्रीगंध; चंदन.
रक्ततुंड (००००००००) (सं) ना. - लाल तोंड असलेला; पोपट;
ताम्रमुख; माकड.
रक्तपायि (मि) (००००००० [००]) (सं) ना. - रक्त पिणारा;
राक्षस; हिंस्र पशु; डेकून.
रक्तपुष्प (०००००००) (सं) ना. - तांबडे फूल; जास्वंद.
रक्ता (०००००) (सं) ना. - गुंजेचे झाड; लाख.
रक्ताक्ष (क्षि) (०००००० [००]) (सं) ना. - एक संवत्सर;
लाल डोळ्याचा रेडा.
रक्तांग (००००००) (सं) ना. - डेकून; मंगल ग्रह;
सूर्यचंद्रांचे तांबडे बिंब.
रक्ताशय (०००००००) (सं) ना. - हृदय; काळीज;
रक्तसंचयन करणारे इंद्रिय.

रक्ति (००००) (सं) ना. - प्रीति; अनुराग; अत्याशा; सौंदर्य;
शोभा.
रक्ष (सु) (००० [००]) (सं) ना. - राक्षस; दानव.
रक्षक (००००) (सं) ना. - पालक; रक्षण करणारा; पहारेकरी;
चौकीदार.
रक्षणे (००००) (सं) ना. - रक्षण; संगोपन; पहारा; चौकीदार.
रक्षसी (००००) (सं) ना. - राक्षसीण; असुर स्त्री.
रक्षा (००००) (सं) ना. - रक्षण; पालन; पाहारा; राखी; गंडा;
भस्म; मंत्रतंत्र.
रक्षाकवच (०००००००) (सं) ना. - चिलखत; शरीररक्षक.
रक्षापत्र (०००००००) (सं) ना. - पुष्टिपत्र; पुढा;
वरचे पांघरूण; नियम.
रक्षाबंध (०००००००) (सं) ना. - रक्षामणि; ताईत; यंत्र;
पोथी; राखी; हातात बांधण्याचा गंडा.
रक्षि (००००) (क) ना. - रक्षक; पालक.
रक्षे (००००) (सं) ना. - पाहारा; रक्षण; चौकीदारी.
रगटे (००००) (क) ना. - फाटकी चिंधी; वाकळ; लक्तर;
कामाचा रेटा; एक पद्यजाती.
रगळे (००००) (०००० [००]) (क) ना. - कोरड्या गप्पा; नीरस गप्पा;
एरंडाचे गुन्हाळ.
—रामायण (००००००००) (क) ना. - शेडा बुडवा
नसलेले रामायण कथन; चव्हाट बोलणें.
रघु (००००) (सं) ना. - सूर्यवंशाचा प्रसिद्ध राजा.
—ज (००) (सं) ना. - रघुवंशीय रामचंद्र.
रघुवर (वीर) (०००००० [००००]) (सं) ना. - रामचंद्र.
रघुदैव्य (००००००००) (सं) ना. - रामचंद्र.
रंक (००००) (सं) ना. - दरिद्री; गरीब; मिश्रक; कंगाल.
रंकु (००००) (क) ना. - गरिबी; दारिद्र्य; एका जातीचे हरीण.
रंग (००००) (सं) ना. - वर्ण; रंग; रंगभूमि; रंगमंच; आखाडा;
युद्धभूमि; कृष्ण; नर्तन; शोभा; सौंदर्य.
रंगत् (०००००) (सं) वि. - चालू; लहरी उत्पन्न करणारे.

—तरंग (उठ०ग) (सं) ना.—लाट; लाटांचा धिंगाणा;
लहरी; उठाव.

रंगनायकी (र०गनायकी) (सं) ना.—लक्ष्मीचा अंशावतार;
वैष्णवभक्ति.

रंगभूमि (र०गभूमि) (सं) ना.—नाट्यप्रदर्शन स्थल;
सभामंडप; युद्धभूमि; आखाडा.

रंगवलि (लि) (र०गवलि [०]) (सं) ना.—रांगोळी; रांगोळीची
चित्रकला; दगडाचे पीठ; फुलांनी काढलेली चित्रकला.

रंगार (रि) (र०गार [०]) (अ.दे.) वि.—रंगविणारा;
चित्रे काढणारा;

रंगु (र०गु) (क) ना.—रंग; वर्ण.

—इसु-माडु (इसु-माडु) (क) धा.—रंगविणें;
रंगात भिजवणें; रंग देणें.

रंगोले (लि) (र०गोले [०]) रांगोळी; चित्रलेखन.

रचना (ने) (र०चना [०]) (सं) ना.—आदर्श; उत्पत्ति;
निर्मिति; नियम; प्रबंध; साहित्यनिर्मिती; व्यवस्था; शृंगार;
अनुक्रम; सिद्धता.

रचयिता (तु) (र०चयिता [०]) (सं) ना.—रचणारा;
निर्माण करणारा.

रचयित्री (र०चयित्री) (सं) ना.—रचणारी; रचना करणारी;
निर्माती.

रचित (र०चित) (सं) वि.—निर्मित; रचलेले; उत्पन्न केलेले.

रचिसु (र०चिसु) (क) धा.—रचणें; निर्माण करणें; उत्पन्न
करणें; लिहून काढणें.

रच्चे (र०च्चे) (क) ना.—गण्यांचे गुन्हाळ; प्रगटीकरण;
शिबीगाळ; निंदा.

रज (जस) (र०ज [जस]) (सं) ना.—धूळि; धूळ; फोपाटा;
राम; रजोगुण; तांबडेपणा; पांशरुण; स्पश; काळोख; ओवळे.

रजक (र०जक) (सं) ना.—परीट; कपडे धुणारा; घोवी.

रजत (र०जत) (सं) ना.—चांदी; रुपें; पांढरी वस्तु.

—परदे (र०जत) (सं) ना.—पांढरा पडदा.

रजतगिरी (र०जतगिरी) (सं) ना.—चंद्रगिरी; कैलास पर्वत.

रजनि (नी) (र०जनि [०]) (सं) ना.—रात्र; काळोख.

रजनीकर (र०जनीकर) (सं) ना.—चंद्र.

रजनीचर (र०जनीचर) (सं) ना.—चंद्र; राक्षस; चोर; रात्री
किरणारा; डाकू; बरफोडी करणारा. खुबड; पिशाच.

रजनीपति (कांत) (र०जनीपति [०]) (सं) ना.—चंद्र.

रजनीमुख (र०जनीमुख) (सं) ना.—रात्रीचा आरंभ; सूर्यास्त
समय; रात्रीचा पहिला प्रहर.

रजपूत (र०जपूत) (अ.दे) ना.—राजपुत्र; राजवंशीय; शत्रिय;
राजस्थानी; राजस्थानप्रदेशाचा

रजस्वले (ला) (र०जस्वले [०]) (सं) ना.—विद्याळशी,
ऋतुमति; बाहेरची.

रजोगुण (र०जोगुण) (सं) ना.—त्रिगुणांतील एक; स्वार्थ
परार्थ साधणारा गुण.

रजोरक्षक (र०जोरक्षक) (सं) ना.—धूलरक्षक; पायघोळ शगा;
मलवस्त्र; लाळेरें.

रज्जु (र०ज्जु) (सं) ना.—दोर; दोरी; सूत.

रज्जुसर्पन्याय (र०ज्जुसर्पन्याय) (सं) ना.—दोरीला साप
समजून भिणें; व्यर्थ मीति.

रंचिके (र०रंचिके) (क) ना.—छूल; अंबारी; हौदा.

रंचे (र०रंचे) (क) ना.—घोडा व हत्ती यांवरील झल; रक्षिका;
अश्वरक्षक; रजरक्षक.

रंजक (र०रंजक) (सं) वि.—मनोहर; सुंदर.

(सं) ना.—चंदन; आशुक; प्रियकर; रंजन करणारा रंगारी;
जारा (फास्करस); स्फुर.

रंजणिके (ने) (र०रंजणिके [०]) (क) ना.—रांजण; धान्य वगैरे
साठ्याचे भांडें; बरणी; अत्तरदाणी; सुवासिक वस्तु ठेवण्याचा
करंडा.

रंजन (र०रंजन) (सं) ना.—रंगवणी; रंगभरणी; सौंदर्यवर्धन;
आनंद; विनोद; उल्हास; शृंगार; रंग; शोभा.

रंजिनी (र०रंजिनी) (सं) ना.—निळा रंग.

रंजिसु (र०रंजिसु) (क) धा.—शोभा आणणें; संतोषणें; रंग
देणें; उल्हास वाढणें.

रंजिके (र०रंजिके) (क) ना.—अंबारी; हौदा.

रंजे (र०रंजे) (क) ना.—घोड्याचे पंख; गजपंख.

रटव (र०रटव) (सं) वि.—आवाज करणारा; हाक मारणारा;
किंकाळणारा; पाठ करणारा.

रटन (र०रटन) (सं) ना.—हाक; किंकाळी; आरडा ओरड;
पठण; तोंडपाटीलकी.

रटडि (र०रटडि) (क) ना.—किंकाळी; शंख; बोंब; रहस्य,
नियम बदलता; व्रत.

रंटिसु (र०रंटिसु) (क) धा.—वेगळे करणें; मोडणें; फाडणें;
चूक करणें.

रट्टे (र०रट्टे) (क) ना.—रडा; दंड; बाहु; हात; कोपरापासून
बोटापर्यंतचा भाग; बाहुबल.

—सुरि (र०रट्टे) (क) धा.—अंग मोडून श्रम करणें; रट्टे
रावणें.

रण (र०रण) (सं) ना.—युद्धभूमि; ध्वनि; युद्ध.

—रंक (र०रण) (सं) ना.—हत्तीच्या दोन दातांमधील
अंतर.

—रंग (र०रण) (सं) ना.—युद्धभूमि; जंगमैदान; समरक्षेत्र.

रणकहळे (रणकहळे) (क) ना. - युद्धाचे आव्हान; समरधुमाळी; युद्धोन्मादक रणवादन.

रणकलि (रणकलि) (क) ना. - युद्धवीर; लढवय्या; योद्धा; जंगबहादूर.

रणदागडिग (रणदागडिग) (क) वि. - युयुत्सु; युद्धाची खुम-खुमी असलेला.

रणदाणिग (रणदाणिग) (क) ना. - मागे पाऊल न घेणारा योद्धा; जयापजयाची पर्वा न करणारा लढवय्या.

रणधीर (रणधीर) (सं) ना. - वीरसैनिक; रणेच्छु; शिपाई; युयुत्सु.

रणभेरी (रणभेरी) (सं) ना. - युद्धाचा नगारा; हुंदुमी.

रणमैलार (रणमैलार) (क) ना. - रणपिशाच; युद्धसंचार; लढाईचे भूत; रणमहहार; समरमह.

रणरण (रणरण) (क) ना. - डास; हुंगुरटे.

रणरणक (रणरणक) (सं) ना. - कामुकतेची तळमळ; प्रेम-कातरता; प्रेमाभिलाषा.

रणवाद्य (रणवाद्य) (सं) ना. - रणभेरी; रणालगी; युद्धहुंदुमी.

रणहोडि (रणहोडि) (क) ना. - युद्धांतून पलायन करणारा; रणछोडदास; उत्तर कुमार; पौरुषहीन; रणभीरू.

रणांगण (रणांगण) (सं) ना. - युद्धभूमि; रणरंग; रणक्षेत्र.

रणाग्र (रणाग्र) (सं) ना. - समर संमुख; युद्ध; कंदन; लढाईचे तोंड.

रणजिर (रणजिर) (सं) ना. - युद्ध; समर; लढाई; कंदन.

रणानक (रणानक) (सं) ना. - युद्धवाद्य; समरभेरी; नगारा.

रणित (रणित) (सं) वि. - ध्वनित; आवाज करणारा; स्वनित.

रंड (रंड) (सं) ना. - निपुत्रिक; न रुजणारे झाड.

रंडेतन (रंडेतन) (क) ना. वैषम्य; रांडपण; पतिनिधनोत्तर होणारी पत्नीची परिस्थिती.

रत (रत) (सं) वि. - आनंदित; संतुष्ट; आसक्त; मग्न.

(सं) ना. - रतिक्रीडा; सुरतप्रसंग.

—कील (कील) (सं) ना. - कुत्रा; कुत्तेकसी.

—ज्वर (ज्वर) (सं) ना. - कावळा.

रति (रति) (सं) ना. - शृंगार; विलास; प्रीति; आनंद; तृप्ति; स्त्रीपुरुषसंयोग; गुप्तेश्रिय; आसक्ति; कामदेवाची पत्नि.

रतिप (तीश) (रतिप [तीश]) (सं) ना. - मदन; मन्मथ; काम; रतीचा पति.

रतिसर्वस्व (रतिसर्वस्व) (सं) ना. - अति आनंद; अनुपमेय सौख्य.

रत्न (रत्न) (सं) ना. - खडा; वज्र; माणिक; वस्तुजातामधे श्रेष्ठ.

—आकर (आकर) (सं) ना. - समुद्र; सागर.

—गर्भ (गर्भ) (सं) ना. - समुद्र.

—दीपिका (दीपिका) (सं) ना. - रत्नज्योत; रत्नप्रभा.

रत्नत्रय (रत्नत्रय) (सं) ना. - ज्ञानी माणसाचे तीन गुण.

(सम्यक् ज्ञान; सम्यक् दर्शन आणि सम्यक् चारित्र्य) हे जैन धर्मातील तीन सद्गुण.

रत्नसानु (रत्नसानु) (सं) ना. - मेरुपर्वत.

रत्नाकरवर्णि (रत्नाकरवर्णि) (सं) ना. - कन्नडभाषेमध्ये भारतीय वैभव वर्णन करणारा महाकवि.

रत्नावलि (रत्नावलि) (सं) ना. - 'रत्नावली' नामक संस्कृत नाटिका (हर्षवर्धनाने लिहिली) रत्नहार.

रत्नि (रत्नि) (सं) वि. - झाकलेली मूठ; एक हात माप.

रथ (रथ) (सं) ना. - गाडी; शरीर; अवयव; अंशभाग; आनंद; आशा, आकांक्षा.

रथकार (रथकार) (सं) ना. - सारथी; रथचालक; रथ तयार करणारा.

रथांग (रथांग) (सं) ना. - चक्र; चाक; सुदर्शन; चक्रवाक.

रथि (थिक) (रथि [थिक]) (सं) ना. - रथांत वसून युद्ध करणारा; रथवीर; रथाचा मालक.

रथिनि (नी) (रथिनि [नी]) (सं) ना. - सैन्य; सेना.

रथोत्सव (रथोत्सव) (सं) ना. - रथ ओढण्याचा समारंभ; जत्रा.

रथ्य (रथ्य) (सं) ना. - रथाला जोडलेला घोडा; भाग.

रथ्या (थ्ये) (रथ्या [थ्ये]) (सं) ना. - राजमार्ग; चव्हाटा; पुष्कळ रथ; ज्यावरून अनेक रथ धावतात तो पथ.

रद (दन) (रद [दन]) (सं) ना. - दात; दंत; दाढा; हस्तितंत.

रदनि (रदनि) (सं) ना. - हत्ती.

रदि (रदि) (सं) ना. - सुळे असलेला हत्ती.

रद्दु (रद्दु) (अ.वे) ना. - खाडाखोड; निरुपयोगित्व.

रंध (रंध) (सं) ना. - भोक; फूट; छिद्र; न्यूनता; दोष; पेवाचे तोंड.

रंध्रान्वेषणे (रंध्रान्वेषणे) (सं) ना. - दोषैकदृष्टि.

रत्न (रत्न) (क) ना. - एक कन्नड महाकवि; रत्न; गदायुद्धाचा कर्ता.

रत्नगज्जडि (रत्नगज्जडि) (क) ना. - मणिदर्पण; रत्नाचा आरसा.

रत्नदेने (रत्नदेने) (क) ना. - किल्ल्याच्या तटावरचा भाग.

रत्नवसर (रत्नवसर) (क) ना. - रत्नाचे दुकान; सराफीदुकान.

रत्ने (रत्ने) (क) ना. - स्त्रीरत्न; सुंदरी; कामिनी.

रत्नस (रत्नस) (सं) ना. - वेग; भर; आधिक्य; शक्ति; सामर्थ्य; आतुरता; उत्साह; आनंद; शोभा; क्रोध; त्वेष.

रमण (रमण) (सं) ना. - पति; प्रियकर; प्रेमी; प्रीतिपुरुष; आशुक; क्रीडा; विलास.

रमणि (णी) (रमणी [रणी]) (सं) ना. - विलासिनी; मायुक;
 प्रिया; प्रेयसी; कामिनी; कांता; रममाण होण्यासारखी स्त्री.
 रमणीय (रमणीय) (सं) वि. - आल्हादकारक; मनोहर;
 प्रियविलासयोग्य; लोकोत्तर.
 रमा (मे) (रम्या [मी]) (सं) ना. - लक्ष्मीदेवी; वैभव; श्रेष्ठता;
 पत्नी.
 —धव, -रमण (रम-रमणी) (सं) ना. - विष्णु.
 रमिसु (रमिसु) (क) धा. - रमविणें; खेळविणें; विलास करणें;
 सुखी करणें; संतोषणें; विहरणें; संभोगणें; मन वळवणें.
 रंप (रंप्) (क) ना. - गोंधळ; कोलाहल; आरडाओरड; पुकारा;
 किंवाळीं.
 —त्रीदिरंप (रंदिरंप) (क) ना. - गल्लीभर केलेला
 पुकारा.
 रंपिणे (रंप्पिणे) (क) ना. - चांमार; चामडे कापण्याचें हत्यार;
 रापी.
 रंबाट (रंभाट) (क) ना. - दुःखाची बतावणी; कोलाहल;
 गोंधळ.
 रंभे (भा) (रंभे [भा]) (सं) ना. - केळीचें झाड; अप्सरा;
 सुरलोकसुंदरी.
 रम्य (रम्य) (सं) वि. - मनोहर; चित्तवेधक; सुंदर; क्रीडायोग्य.
 रय (रय) (सं) ना. - शीव्रता; त्वरा; वेग; प्रवाहाची ओढ;
 आवेश.
 रयिसु (रयिसु) (क) धा. - चांगलें दिसणें; चांगलें होणें.
 शोधणें.
 रय्य (रय्य) (क) वि. - रम्य; मनोहर; चांगलें; सुंदर.
 रव (रव) (सं) ना. - भाषा; ध्वनि; शब्द; गडबड; उसाभर;
 हाक; गर्जना; शोभा; सौंदर्य.
 रवके (रवके) (क) ना. - चोळी; कंचुकी; काचोळी.
 रवण (रवण) (सं) ना. - हाक; हरळी; ओरड; खुपी; साद;
 फांदी; रावणाचा पिता; शाखा.
 रवदि (रवदि) (क) ना. - चिपाडें; चवळ; कडव्याची पात;
 क्षुद्र मनुष्य.
 रवळि (रवळि) (क) ना. - गोंधळ; आरडाओरड; हाक; एक
 वाद्य.
 रवळिगे (रवळिगे) (क) ना. - रोवळी; बांबूची उभट बुट्टी;
 रवळि; आवेश; भर; तीव्रता.
 रवळिसु (रवळिसु) (क) ना. - ओरडणें; किंवाळणें; शंख करणें.
 रवाना (ने) (रवाना [ने]) (अ. दे) ना. - पाठवणी;
 बोलवण; रवानगी.
 रवि (रवि) (सं) ना. - सूर्य; भास्कर; संपत्ति; १२ संज्ञेचा संकेत.
 —कांतमणि (रंकांतमणि) (सं) ना. - सूर्यकांत

—कुमार—सुत (रंकांतमणि-सुत) (क) ना. - कर्ण;
 सुग्रीव; यम; शनि; वैवस्वत मनु.
 रविकुल (रविकुल) (सं) ना. - सूर्यवंश; रघुवंश; तारामंडळ
 रशना (ने) (रशना [ने]) (सं) ना. - दोरी; कमरेची दोरी;
 कमरपट्टा; कडदोरा; लगाम.
 रशीति (दि) (रशीति [दि]) (अ. दे) ना. - पोच; पावती;
 यादी.
 रश्मि (रश्मि) (सं) ना. - किरण; कांती; प्रभा; दीप्ति; लगाम;
 अनीन; पापणी.
 रस (रस) (सं) ना. - द्रव; प्रवाही पदार्थ; पाणी; सत्त्व; अर्क;
 सार; रहस्य; पडस; द्राक्ष; वीर्य; तृप्ति; ब्रह्मानंद; शैली;
 शृंगारादि नवरस; विष; गरळ; रुचि; आशा; ललित्य;
 सौभाग्य.
 रसक (रसक) (सं) ना. - 'रस'; पहा.
 रसज (रसज) (सं) ना. - साखर; गोड; रक्त.
 रसज्ञ (रसज्ञ) (सं) ना. - रस जाणणारा; रसिक; विज्ञानी;
 विद्वान्.
 रसज्ञे (ज्ञा) (रसज्ञे [ज्ञा]) (सं) ना. - घडूसांना जाणणारी
 रसिकता.
 रसदान (रसदान) (सं) ना. - विषयप्रयोग; स्त्रियांचा नंज;
 वातरोग.
 रसदाळि (रसदाळि) (सं) ना. - पांढरा मोठा उंस; फोंड्या ऊस.
 रसना (ने) (रसना [ने]) (सं) ना. - जीभ; जिह्वा; बोंव;
 ओरड.
 रसभस्म (रसभस्म) (सं) ना. - पाण्याचें भस्म.
 रसवत् (रसवत्) (सं) वि. - रसाळ; रुचकर; मनोहर.
 रसवति (रसवति) (सं) ना. - रस करणारि; स्वयंपाकवर.
 रसवाद (रसवाद) (सं) ना. - किमया; सामान्य धातूपासून
 सोने करण्याची विद्या.
 रससिद्धि (रससिद्धि) (सं) ना. - पारा शुद्ध करण्याचे क्रम.
 रसा (से) (रसा [से]) (सं) ना. - भूमी; पृथ्वी; जमीन.
 रसातल (रसातल) (सं) ना. - भूमीच्या खालील लोक;
 पाताळ.
 रसाक्ष (रसाक्ष) (सं) ना. - मिष्टान्न; पक्वान्न; गोड मोजन;
 गोडधोड.
 रसाभास (रसाभास) (सं) ना. - शृंगारादि नवरसाचा परिपोष
 न होणें; आनंद कमी होणें; विरस होणें; भीति; गोंधळ;
 गडबड.
 रसायन (रसायन) (सं) वि. - रुचकर; गोड.
 (सं) ना. - मधुर पेय; खीर; चाटण; वस्तूचे गुणधर्म
 बदलणारे; एकजीवकरण; विज्ञानशास्त्र.

रसारह (रंसारह) (सं) ना. — झाड; वेली; गवत; वगैरे
जमिनींत रुजणारे.

रसाल (रंसारह) (सं) गोड आंबा; रसपूर्ण ऊस.

रसिक (रंसारह) (सं) वि. — रसज्ञ; रुचि घेणारा; विलासप्रिय;
गोड बोलणारा.

— तन (डंन) (क) ना. — रसज्ञता; विलास; सौंदर्यासक्ति;
सरस भाषण; रसपूर्ण वक्तव्य.

रसित (रंसारह) (सं) वि. — रसलित; मुलामा चढवलेलें; गिलिट
केलेलें; झिलाई दिलेलें.

(सं) ना. — शंख; ओरड; उभाभर; गोंधळ.

रस्य (रंसारह) (सं) वि. — रसपूर्ण; गोड; रुचकर.

रह (हस) (ह:) (रंसारह) [हस] (सं) अ. — आश्रयानें;
गुप्तरीत्या; एकांतांत.

रहस्य (रंसारह) (सं) वि. — न समजण्यासारखें; माहीत न
होण्यासारखें.

रहस्य (रंसारह) (सं) ना. — गुपित; कोडें; एकांत.

रहि (रंसारह) (सं) ना. — आश्रय; विनोद; निशा; अंमल; मद;
कैफी; गुंगी चढलेला.

रहित (रंसारह) (सं) वि. — नसलेला; सोडलेला; वगळलेला; त्यक्त;
त्यजित.

रहिवासी (रंसारह) (अ.दे) ना. — राहणारा; बसति करणारा.

राका (रंसारह) (सं) ना. — पर्वकाळ; अमावास्या; पूर्णिमा.

— इंदु-चंद्र (रंसारह, रंसारह) (सं) ना. — पौर्णिमेचा चंद्र.

राक्षस (रंसारह) (सं) वि. — भयंकर; भीतिजनक;

अक्राळविक्राळ.

(सं) ना. — राक्षस; दैत्य; दानव.

— भरि (रंसारह) (सं) ना. — विष्णु; शिव.

— विवाह (रंसारह) (सं) ना. — कन्या पळवून नेऊन
तिच्याशी केलेला विवाह.

राग (रंसारह) (सं) ना. — तांबडा रंग; आसक्ति; अनुराग; प्रीति;
संतोष; संगीतांतील स्वरालाप; क्रोध; विकार; रजोगुण.

रागि (रंसारह) (सं) वि. — राग असलेला; सांसारिक; मोहासक्त.

(क) ना. — एक आहारधान्य; नाचणी.

रागिसु (रंसारह) (क) वा. — प्रेम करणें; आसक्त होणें; रंग
देणें; रंगविणें; रमविणें.

रागद्वेष (रंसारह) (सं) ना. — प्रीति; अप्रीति; स्वार्थाच्या
आड येणारी असूया; मत्सर.

राववैद (रंसारह) (रंसारह) [रंसारह] (सं) ना. —

रघुकुलोत्पन्न श्रीराम.

राज (रंसारह) (सं) ना. — मालक; प्रजारंजक राजा; श्रेष्ठ पुरुष;
चंद्र.

— कार्य (रंसारह) (सं) ना. — राजत्व; राज्यव्यस्था;
सरकार.

— निपुण-पटु (रंसारह-रंसारह) (सं) वि. — शासक; ज्ञानी;
प्रशासक; मुत्सदी.

— निपुणते (रंसारह) (सं) ना. — मुत्सदीपणा; शासन
कौशल.

राजक (रंसारह) (सं) ना. — राजसमूह.

राजकन्ये (रंसारह) (सं) ना. — राजाची कन्या; राजघराण्याशी
संबंध असलेली मुलगी.

राजकीय (रंसारह) (सं) वि. — राजत्वसंबंधी; शासनविषयक.
(सं) ना. — राजकारण; शासनशास्त्र; न्यायशास्त्र.

राजगृह (रंसारह) (सं) ना. — राजवाडा; राजप्रासाद;
भव्यभवन; बुद्धदेवाचें जन्मस्थळ; कपिलवस्तु.

राजव (रंसारह) (सं) वि. — चक्राकणारा; प्रकाशणारा;
कातिमान; तेजस्वी.

राजत (रंसारह) (सं) वि. — रुपेरी; चांदीचे.

राजदंड (रंसारह) (सं) ना. — प्रभुत्वदर्शक दंड; राजानें
हाती ध्यावयाचा रत्नलचित सुवर्णदंड.

राजद्वार (रंसारह) (सं) ना. — न्यायालय; कोर्ट; राजवाडा;
वेस; राजवाड्याचें महाद्वार.

राजद्रोह (रंसारह) (सं) ना. — राजाचा द्वेष; शासन-
विरोध.

राजधर (रंसारह) (सं) ना. — शिव; भालचंद्र.

राजधर्म (रंसारह) (सं) ना. — राजाचें कर्तव्य; शासनाची
रीतभात.

राजनीति (रंसारह) (सं) ना. — राजकारण; शासनशास्त्र;
न्यायशास्त्र.

राजन्य (रंसारह) (सं) ना. — क्षत्रिय; युद्ध करणारा.

राजपट (रंसारह) (सं) ना. — राजशाही.

राजपिंड (रंसारह) (सं) ना. — राजघराण्यांत जन्मलेला.

राजपुत्र (रंसारह) (सं) ना. — राजाचा मुलगा; राजपूत
वंशांत जन्मलेला.

राजमार्ग (रंसारह) (सं) ना. — हमरस्ता; मुख्य रस्ता;
महापथ.

राजमुद्रे (रंसारह) (सं) ना. — राजाचा सहीशिक्रा; सरकारी
शिक्रामोर्तब.

राजयोग (रंसारह) (सं) ना. — जन्मकुंडलींतील राजयोग
दाखवणारी ग्रहस्थिति; एक प्रकारचें योग-साधन.

राजराज (रंसारह) (सं) ना. — सम्राट; चक्रवर्ती; कुबेर.

राजर्षि (रंसारह) (सं) ना. — क्षत्रिय ऋषि; क्षात्रमुनी; राज्य
असून हि ऋषीप्रमाणें असणारा; विश्वामित्र; जनक.

राजवदने (राजवदने) (सं) ना. — चंद्र मुखी; सुंदरी.
 राजशासन (राजशासन) (सं) ना. — राजाची आज्ञा; सरकारी संदेश.
 राजशेखर (राजशेखर) (सं) ना. — शिव; नृपश्रेष्ठ.
 राजस (राजस) (सं) वि. — रजोगुणोत्पन्न; रजोगुणासंबंधी; धूलमिश्रित, मातीमय.
 राजसूय (राजसूय) (सं) ना. — चक्रवर्तित्वासाठी केलेला यज्ञ; राजसूय यज्ञ.
 राजहंस (राजहंस) (सं) ना. — कलहंस; हंसांतील श्रेष्ठ जाती; मराठ; श्रेष्ठ राजा.
 राजांग (राजांग) (सं) ना. — राजमार्ग; महाद्वार.
 राजाज्ञे (राजाज्ञे) (सं) ना. — राजशासन; राजाचा हुक्म.
 राजार्क (राजार्क) (सं) ना. — चंद्र; सूर्य; राजा.
 राजावर्त (राजावर्त) (सं) ना. — नीलरत्न; नीलमणि.
 राजि (राजि) (सं) ना. — समूह; गुंफ; ओळ; श्रेणी.
 (अ. दे.) ना. — कबुली; संमती; एकी; संधान.
 राजित (राजित) (सं) वि. — शोभणारा; रंजन करणारा; मिरवणारा.
 राजिसु (राजिसु) (क) धा. — प्रकाशणें; चकाकणें; उजाडणें; शोभणें; मनोहर होणें.
 राजीनामे (राजीनामे) (अ. दे) — त्यागपत्र; राजीनामा.
 राजीव (राजीव) (सं) ना. — संस्कृत; वसंतकाळ; नीळ कमळ; पाणी; मास; हरिणविशेष, कळप; टोळी.
 —नेत्र-नयन (नेत्र-नयन) (सं) ना. — कमलनयन; पद्मनेत्र.
 —मित्र-सखा (मित्र-सखा) (सं) ना. — सूर्य.
 राजेंद्र (राजेंद्र) (सं) ना. — महाराज.
 राजेश्वरी (राजेश्वरी) (सं) ना. — सम्राज्ञी; दुर्गादेवी.
 राजि (जी) (राजि [जी]) (सं) ना. — राणी; महाराणी.
 राज्यभार (राज्यभार) (सं) ना. — राज्यकारभार; राज्यशासन; कारभार.
 राज्यतंत्र (राज्यतंत्र) (सं) ना. — राजकार्य; राज्यकारभार; राजशासन; अधिकार.
 राज्यश्री (राज्यश्री) (सं) ना. — राज्यसंपदा; राज्यलक्ष्मी.
 राज्यांग (राज्यांग) (सं) ना. — राजाचा अधिकार; शासनाचा अधिकार विभाग; अर्थ विभाग; संरक्षणविभाग.
 राट् (राट्) (सं) ना. — राजा; धनी.
 राट्य (टाळ) (राट्य [टाळ]) (क) ना. — फिरणारा
 रहाट; फिरते चक्र; पाणरहाट; सुताराचें चाक.
 राटि (राटि) (क) ना. — चाक; चक्र; चरखा; सूत कातण्याचा रहाट.

राणा (राणा) (अ. दे) ना. — राजा; रजपूत; राजाचें ब्रीद.
 राणि (राणि) (अ. दे) ना. — राज्ञी; स्वामिनी.
 राणुवे (राणुवे) (क) ना. — सैन्य; सैनिक; शिपाई; पदाति.
 रात्रि (त्रि) चर (रात्रि [त्रि] चर) (सं) ना. — रात्री फिरणारा; पिशाच; राक्षस; चोर; पहारेकरी; धुवड.
 राद्दांत (राद्दांत) (सं) ना. — सिद्धांत; वादनिर्णय; परिणाम; समारोप.
 राव (राव) (सं) ना. — हाक; आवाहन; दया; कृपा; कीर्ति; यश; वैशाखमास; वसंत ऋतु.
 रावा (रावा) (सं) ना. — कर्णाची संरक्षकमाता; दूधमाता; दायी; अधिरथ राजाची पत्नी; श्रीकृष्णाची शृंगारनायिका; ऐश्वर्य; विजय; विशाला नक्षत्र.
 रावेय (रावेय) (सं) ना. — कर्ण.
 राम (राम) (सं) वि. — मनोहर; सुंदर; काळारंग; बलराम; परशुराम.
 (सं) ना. — राम; सीतापति; जनकपुत्र.
 —दूत (दूत) (सं) ना. — आजनेय; हनुमान.
 रामठ (रामठ) (सं) ना. — हिंग.
 रामणीयक (रामणीयक) (सं) वि. — सुंदर; मनोहर.
 रामबाण (रामबाण) (सं) ना. — रामाचा अचूक बाण; अमोघ परिणामकारक बाण.
 रामवाक्य (रामवाक्य) (सं) वि. — निर्विवाद वचन; सत्यभाषण; एकच बोल; सत्यवाणी.
 रामा (मे) (रामा [मे]) (सं) ना. — पत्नि; भार्या; सुंदरी; कामिनी.
 रामानुज (रामानुज) (सं) ना. — रामाचे लहान भाऊ; विशिष्टाद्वैत मतप्रचारक आचार्य.
 रामायण (रामायण) (सं) ना. — रामचरित्रकाव्य; न संपणारी गोष्ट.
 राय (राय) (क) ना. — राजन्; स्वामी; मालक; राजा; कर्नाटकांतील आदरार्थी शब्द.
 रायस (रायस) (क) ना. — राजशासन; सरकारी संदेश.
 रायसिंग (रायसिंग) (क) ना. — सरकारी आज्ञा लिहिणारा व पोचविणारा अधिकारी.
 रायभारि (रायभारि) (सं) ना. — राजप्रतिनिधी.
 रायजिसु (रायजिसु) (क) धा. — सुशोभित होणें; चकाकणें.
 राव (राव) (सं) ना. — हाक; आवाहन; ध्वनि; शब्द; ओरड; बहुमानाचा शब्द.
 रावण (रावण) (सं) ना. — जीवन; विश्वासूचा पुत्र; लंकेचा राजा.

रावणसंन्यासि (००००००००००) (सं) ना. — कपटवेषांतील
 रावण; छत्रीसाधु; राखुडीतील रामोशी; ठक; वंचक.
 रावणि (०००००) (सं) ना. — रावणपुत्र इंद्रजित.
 रावु (पु) (०००० [००]) (क) ना. — आवेश; उद्रेक; भूतसंचार;
 विकारवशता; भीती; राहू.
 रावु (हु) त (०००० [००]) ड (अ.दे) ना. — घोडेस्वार;
 घोडदळांतील सैनिक; घोडदळ.
 राशि (०००) (सं) ना. — समूह; संग्रह; कळप; मेघादि बारा
 राशी; अतिशयता; आधिक्य.
 राष्ट्र (००००) (सं) ना. — राज्य; विशाल देश; भूपदेश.
 — पति (०००) (सं) ना. — गणराजाचा अध्यक्ष.
 राष्ट्रिक (०००००) (सं) ना. — एका राजाची प्रजा; राज्यपाल.
 राष्ट्रि (प्री) य (०००० [०००] ०००) (सं) वि. — राष्ट्रसंबंधी;
 नाटकांतील राजाचा मेहुणा; देशीय.
 रास (०००) (सं) ना. — शब्द; गोंगाट; गोंधळ; एक नृत्यप्रकार.
 रासक (००००) (सं) ना. — एक लघुनाटक; नाटिका.
 रासक्रीडा (डे) (०००००००० [००]) (सं) ना. — गोपीकृष्णाचा
 विनोद खेळ.
 रासभ (००००) (सं) ना. — गाढव; गर्धम.
 राहित्य (००००००) (सं) ना. — अभाव; उणीव; न्यून;
 अनुपस्थिति; रहितता.
 रासि (०००) (क) ना. — रास; राशि; समूह; संग्रह; कळप.
 राहु (००००) (सं) ना. — एक राक्षस; चंद्रमूर्त्याचा ग्रास घेणारा
 राहू; भीतिमूल; विष; एक ग्रह.
 राहुग्रस्त (००००००००) (सं) ना. — राहून पछाडलेला,
 गिळलेला; ग्रहण लागलेला; दुर्दैवी; दैवहत.
 राहुटि (००००००) (अ.दे.) ना. — बिन्हाड; डेरा; तंबू; गुडार.
 राहुत (०००००) (अ. दे.) ना. — राक्त; घोडेस्वार; घोडदळ
 सैनिक.
 राहुल (०००००) (सं) ना. — बुद्धदेवाचा पुत्र; गंडांतर; संकट.
 राल (०००) (क) धा. — धूप; धूपार्चन; सुगंधी द्रव्य; सुवास;
 एका झाडाचा डिक.
 रिकापु (बु) (००००० [००]) (अ.दे) ना. — रिकीव.
 रिक्त (००००) (क) अ. — गुपचिप; सुकाख्याने; न बोलतां.
 (क) ना. — मौन; नीरवता; अबोलपणा.
 रिक्त (०००) (सं) वि. — मोकळे; सुटे; खाली; व्यर्थ; पोकळ;
 विभक्त; वियुक्त; रिकामें.
 (सं) ना. — मरुभूमि; अरण्य.
 — हस्त (००००) (सं) वि. — रिकाभ्या हाताचा; गरीब; दरिद्री.
 रिक्त्य (००००) (सं) ना. — मरणकाळी सोडून दिलेलें धन;
 पित्रार्जित सुवर्ण.

रिक्षा (००००) (अ.दे) ना. — नरवाहन; रिक्षा; मनुष्याने
 ओढण्याचे दुचाकी वाहन.
 रिगण (०००००) (क) ना. — नाच; रांगणें; घसरगुंडी.
 रिण (०००) (क) ना. — ऋण; कर्ज; उपकार; ओझे.
 रिपु (०००) (सं) ना. — शत्रु; वैर; अमित्र. 'हगे' पहा.
 रियायति (००००००००) (अ-दे) ना. — सौलत; सहूलत; सुवलत;
 सूट; अनुकूलता.
 रिवाज (०००००) (अ.दे) ना. — रुढी; वापर; पद्धति; क्रम.
 रिष्ट (००००) (सं) वि. — जखमी; दुखावलेला; दुर्दैवी.
 (सं) ना. — अडचण; संकट; ठणका; हानि; पाप; दुर्दैव; नाश;
 सुदैव; अभ्युदय.
 रिसि (०००) (क) ना. — ऋषि; मुनि; यति; योगी.
 रीति (०००) (सं) ना. — वर्तनक्रम; पद्धति; रुढी; साहित्यशैली;
 ('गौडी; वैदमी) मार्ग; संप्रदाय; पितळ; कंच; पितळी; जंग;
 गंज; पतन; वेग; ओढा; प्रवाह; सीमा; मर्यादा.
 — केडु (००००) (क) धा. — मार्ग चुकणें.
 (क) धा. — कुमार्ग धरणें; अनीतीनें वागणें.
 रीतिके (००००) (सं) ना. — पितळी; कंच; गंज.
 रुक् (००००) (सं) ना. — वेदांतील ऋचा. 'रुजे' पहा.
 रुक्म (००००) (सं) वि. — चकाकणारे; चमचमणारे; लकाकणारे
 (सं) ना. — सोने; सुवर्ण.
 रुक्मिणि (णी) (००००० [०००]) (सं) ना. — कृष्णपत्नी.
 रुक्ष (००००) (सं) वि. — वाळलेले; कोरडे; सुकलेले; नीरस;
 उदर; असभ्य; अनागर.
 (क) ना. — अस्वल; मृगनक्षत्र.
 — कुलपति (०००००) (क) ना. — जांबुवंत.
 रुग्ण (००००) (सं) वि. — रोगी; मोडलेले.
 रुग्णयान (००००००००) (सं) ना. — आजान्याला नेण्याचें
 साधन; हातडोली; जखमी लोक नेण्याची गाडी; अंब्युलन्स.
 रुग्णालय (००००००००) (सं) ना. — रुग्णासाठीं दवाखाना.
 रुचक (००००) (सं) वि. — रुचकर; गोड; मधुर; सुखदायक;
 (सं) ना. — अमृत; मंगलद्रव्य; दात; डोंगर; मान; महाळुंग.
 रुचि (००००) (सं) ना. — कांति किरण; प्रकाश; उजेड; शोभा;
 गोडवा; शृंगार; लालित्य; लावण्य; इच्छा; वांचित; अपेक्षा;
 अभिलाषा; रंग; मूक.
 — कर (०००) (सं) वि. — गोड; चवदार; मधुर; मनोहर;
 लजतदार.
 — कार (०००) (सं) वि. — रुचि जाणणारा; चारखा; रसज्ञ.
 रुचिर (००००) (सं) वि. — सुंदर; मनोहर; रुचकर.
 रुचिसु (००००००) (क) धा. — गोड लागणें; आवडणें; मान्य
 होणें; मनाला येणें.

रुज (जन) (रुज [जल]) (सं) ना. - रोग; आजार;
अस्वस्थता; काहिली; दखली.

रुजु (रुजु) (सं) वि. - सरळ; सत्य; स्पष्ट.

—मातु-वातु (मातु-वातु) (सं) ना. - स्पष्टीकरण;
खुलासा.

रुजवात (रुजवात) (अ.दे.) ना. - सही; साक्षरी; मुद्रा;
कबुली; दस्तगत; हस्ताक्षर.

रुजे (जा) (रुजे [जा]) (सं) ना. - आजार; अस्वस्थता;
रोग; काहिली; श्रम; दुखणें; आघात.

रुंड (रुंड) (सं) ना. - मुंडके; उत्तमांग; मानेच्या वरचा भाग.

रुंडमाल (ला) (रुंडमाल [ला]) (सं) ना. - मुंडक्याची
माल;

—धर (धर) (सं) ना. - शिव; कालिदेवी.

रुत (ति) (रुत [ति]) (सं) ना. - शब्द; ध्वनि; आवाज;
चाहुल; गीत; गान.

रुतु (रुतु) (सं) ना. - ऋतु; वसंतादि कालभेद; विटाळ;
स्त्रियांची मासिक पाळी.

रुदन (रुदन) (सं) ना. - रड; आक्रोश; आक्रंदन

रुदित (रुदित) (सं) वि. - दुःखित; प्रलपित; अडचणीत
आलेले.

(सं) ना. - दुःख; आक्रंदन; दुखणें.

रुद्ध (रुद्ध) (सं) वि. - निरोधित; विलंबित; आडकाटी;
असलेला; दाबलेला; आवळलेला.

—कंठ (कंठ) (सं) ना. - दाटलेला आवाज; गहिंवर.

रुद्र (रुद्र) (सं) वि. - भयंकर; भयानक; आरडा ओरड
करणारा

(सं) ना. - शिव; परमेश्वर; भयानक; देवमूर्ति;

रुद्रनाटक (रुद्रनाटक) (सं) ना. - शोकांतिका;
दुःखपर्यवसायी नाटक; आविद्ध नाटक; ट्रेजेडी.

रुद्रभूमि (रुद्रभूमि) (सं) ना. - स्मशान; मरण; मसोटी;
दहनभूमि.

रुद्रवीणे (रुद्रवीणे) (सं) ना. - श्रेष्ठ वीणावाद्य.

रुद्रवीर्य (रुद्रवीर्य) (सं) ना. - पारा.

रुद्राक्ष (क्षि) (रुद्राक्ष [क्षि]) (सं) ना. - रुद्राच्या
नेत्राप्रमाणें असणारे. रुद्राक्ष फळ.

रुद्राणि (णी) (रुद्राणि [णी]) (सं) ना. - रुद्रपत्नी; पार्वती.
दुर्गा.

रुद्रावतार (रुद्रावतार) (सं) ना. - भयानक रूप; शिवाचा
अवतार.

रुधिर (रुधिर) (सं) ना. - रक्त; मंगळ ग्रह.

—आशान (आशान) (सं) ना. - राक्षस; पिशाच; हिंस्र पशु.

रुधिरपुष्प (रुधिरपुष्प) (सं) ना. - लाल जास्वंद; तांबडी कण्हेर.

रुधिराक्ष (क्षि) (रुधिराक्ष [क्षि]) (सं) ना. - लाल नेत्र;
रागावलेली दृष्टि; एक राक्षस.

रुब्बु (रुब्बु) (क) धा. - खलणें; दळणें; घासणें; ठेचणें;
रंधा मारणें; सांपडणें; समजणें.

रुमाल (लु) (रुमाल [लु]) (अ. दे) ना. - फेटा; पटका;
पागोटें; हातरुमाल.

रुरु (रुरु) (सं) ना. - एक हरीण.

रुषा (ष) (रुषा [ष]) (सं) ना. - जखम; खून; क्रोध;
आवेश; रोष.

रुषित (रुषित) (सं) वि. - कुद्ध; क्रोधित.

रुष्ट (रुष्ट) (सं) वि. - रागावलेले; कोपलेले.

रुह (रुह) (सं) वि. - उत्पन्न झालेले; वाढलेले; वर आलेले.

—भूरुह (भूरुह) (सं) वि. - झाड, वेल, वगैरे भूमीत
रुजणारे.

रुळि (रुळि) (क) ना. - पायातील सांखळी; पेंजण.

रुक्ष (रुक्ष) (सं) वि. - वाळलेले; मृदु नसलेले; कठोर;
नीरस; कोरडे.

रुक्षण (रुक्षण) (सं) ना. - द्रवीकरण; वातहारकता;
पातळपणा; देहाचें रोडपण; स्थूलत्व कमी करणें; लघपण
घालवणें.

रुद्ध (रुद्ध) (सं) वि. - वापरात असलेले; सांप्रदायिक; चालत
आलेले; ओळखीचा; निश्चित; ज्ञात; वाढलेला.

—नाम (नाम) (सं) ना. - वापरात असलेले नाव;
विशेषनाम.

—मूल (मूल) (सं) ना. - खोल गेलेले मूळ; मूळ
घरलेले; बद्धमूल; दीर्घकालीन.

—इसु (इसु) (क) धा. - रुढ होणें; वापरात येणें; वाढणें;
उदय होणें; फळ येणें.

रुढि (रुढि) (सं) ना. - वापर; संप्रदाय; पद्धति; क्रम; प्रसिद्धि;
ख्याति; जन्म; प्रगति; जमीन; मूळ.

रुढिपति (रुढिपति) (सं) ना. - जमिनीचा मालक; प्रख्यात
स्वामी; राजा.

रूप (रूप) (सं) ना. - प्रत्यक्ष पदार्थ; रीतभात; विवप्रतिबिंब;
साम्य; आदर्श; पूर्णांक; नाटक; रूपक; पशु; सौंग; विर्णय;
साधना; नेमणूक; ध्वनि; आकार; मूर्तित्व; सौंदर्य; देखावा;
सूक्ष्म निरीक्षण; आलोचन.

—इसु (इसु) (क) धा. - रूपाळा आणणें; मूर्ती बनवणें;
आकार देणें.

—करे (करे) (क) धा. - वेष्टांतर करणें.

—तोरु (तोरु) (क) धा. - प्रत्यक्ष होणें; दाखवणें.

रूपक (रुपक) (सं) ना. - एक अलंकार; सहा मात्रांचा हिंदुस्थानी दादरा, एक ठेका, नाटकादि दशरूपातील काव्य, अभिनयपूर्ण काव्यप्रसंग; प्रातिनिधिक चिन्ह; लक्षण; वजन; रूपाया.

रूपजीवा (विनी) (रुपजिवाना [विनी]) (सं) ना. - रूपावर जगणारी; वेद्या; देवदासी.

रूपण (रुपण) (सं) ना. - विनंती; मागणी; प्रार्थना; नटवेपणा वशिला; सांगणी.

रूपता (ते) (रुपता [ते]) (सं) ना. - सौंदर्य; सुषमा; स्वरूपता.

रूपरेषे (रुपरेषे) (सं) ना. - आराखडा; विषयाची थोडक्यात ओळख.

रूपार (रुपार) (सं) ना. - सुंदर आकार; सौंदर्य; चेहरापट्टी.

रूपांतर (रुपांतर) (सं) ना. - सौंग; अन्यरूप, दुसरे रूप. शृंगार; संस्कार.

रूपाश्रय (रुपाश्रय) (सं) ना. - अतिसुंदर पुरुष; मदनाचा पुतळा.

रूपित (रुपित) (सं) वि. - आकाराला आलेले, मूर्त.

रूपु (रुपु) (क) ना. - आकार; सौंदर्य; मूर्तत्व.

रूपोच्चय (रुपुच्चय) (सं) ना. - सुंदर आकाराचे संमिश्रण; अति सौंदर्य.

रूप्य (प्यक) (रुप्य [प्यक]) (सं) वि. - मनोहर; आकर्षक; सुंदर.

(सं) ना. - चांदी; चांदीचे नाणें.

रुबु (रुबु) (क) ना. - रूप; सौंदर्य; आकार.

रुहु (रुहु) (क) ना. - सुवक आकृति; सुंदर मूर्ति; सौंदर्य.

रेक्वेरु (रेक्वेरु) (क) धा. - पंखात शक्ति येणें; उत्साहित होणें; आपल्या पायांवर उभे राहणें; माजणें.

रेंक (रेंक) (क) ना. - डुरकी; डरकाळी; खोंडाची डरकाळी.

रेंचे (रेंचे) (क) ना. - रत्नगंधा; रत्नगंधीचे फूल; एक वनस्पति.

रेंचेय (रेंचेय) (क) ना. - झुल; खोगीर

रेंटे (रेंटे) (क) ना. - नांगर;

—होडे (होडे) (क) धा. - नांगरणें; नांगर चालविणें.

रेणु (रेणु) (क) धा. - मारणें; चोपणें; बडवणें.

रेंवे (रेंवे) (क) ना. - झाडाची फांदी; शाखा; विजय.

रेंकु (रेंकु) (क) ना. - फुलाची पाकळी; कुसुमदल; पातळपत्रा; सोन्याचे पाणी; झिलई.

रेंके (रेंके) (क) ना. - रेखा; ओळ; आकार; व्यवस्था;

आराखडा; पहारा; कपट; फसवणूक.

रेखा (खे) (रेखा [खे]) (सं) ना. - रेघ; रेघा; आकार;

पहारा; कपट; फसवणूक; ओष्ठ; श्रेणी; आकृति; पूर्णता; तृप्ति.

रेखांश (रेखांश) (सं) ना. - दोन ध्रुवांमधून जाणारी अंशांशांची वर्तुळ.

रेखागणित (रेखागणित) (सं) ना. - भूमिति; महत्त्व-मापन.

रेखावृत्त (रेखावृत्त) (सं) ना. - दोन ध्रुवांमधून जाणारी वर्तुळ.

रेंगिसु (रेंगिसु) (क) धा. - क्रोध येणें; रागावणें; रागाला आणणें.

रेंगु (रेंगु) (क) धा. - रागेजणें; राग येणें; कोपणें.

(क) ना. - राग; क्रोध; कोप.

रेंचक (ने) (रेंचक [ने]) (सं) ना. - झाडा; पोटा झाडणें;

भेदक औषध; सारक; उच्छ्वास; वहिष्कार.

रेंगु (रेंगु) (सं) ना. - धूल; पराग; भुकटी.

रेंगुके (रेंगुके) (क) ना. - जमदग्नि पत्नी; परशुराममाता; यल्लग्ना.

रेंत (तस्) (रेंत [तस्]) (सं) ना. - पुरुषाचे वीर्य; शुक्र; पारा.

रेंबु (रेंबु) (क) ना. - बोटीचा धक्का; बंदर.

रेंवे (रेंवे) (क) ना. - रेव; गाल; वालु; रेती; बंदर; रेवानदी.

रेंशिम (श्मे) (रेंशिम [श्मे]) (क) ना. - रेंशीम; किड्याचा कोपांतून येणारा धागा.

रेंषण (रेंषण) (सं) ना. - गर्जना; हरळी; साद.

रें (रें) (सं) ना. - संपत्ति; सोनं; कांति; प्रभा; शोभा.

रेंवत (रेंवत) (सं) ना. - संपन्न; श्रीमंत; मालक; स्वामी; द्वारकेजवळील एक पर्वत.

रोक (रोक) (क) ना. - रोख पैसा; रोकड; नगद.

रोचिगेंलु (रोचिगेंलु) (क) धा. - अती रागेजणें; रागाचा पारा चढणें; मत्सर करणें; उद्रेक होणें; संतापणें; चिडणें.

रोचु (जु) (रोचु [जु]) (क) ना. - डंख; खड; मत्सर; त्वेष; खुनशीपणा. 'कुनसु' पहा.

रोच्चे (च्चेड) (रोच्चे [च्चेड]) (क) ना. - राड; चिखल; धाण; पाप.

रोडु (रोडु) (क) वि. - डावखुरा; डावखोर.

रोणकु (रोणकु) (क) धा. - उडणें; उडी मारणें; बागडणें.

रोंडे (रोंडे) (क) ना. - चिखल; राड; पंक; नितंबभाग.

रोप्प (रोप्प) (क) ना. - कोंडवाडा; गावकुसु; पिंजरा.

रोषु (रोषु) (क) धा. - गर्जेणें; हाक मारणें; हरळी देणें; भिवविणें; ओरडणें; घासणें; शंख करणें.

रोंक (रोंक) (सं) ना. - प्रकाश; किरण; रंभ्र; भोक; लड्डा.

रोंगनिदान (रोंगनिदान) (सं) ना. - रोग परीक्षा;

रोग चिकित्सा; आजाराची छाननी.

रोंगिष्ठ (रोंगिष्ठ) (सं) ना. - रोगी; अस्वस्थ मनुष्य.

रोचक (रो००७७७) (सं) वि. - रुचकर; गोड; स्वादिष्ट; पक्व; कांतिमान; तेजस्वी; सुंदर; मनोहर.
(सं) ना. - भूक; क्षुधा.
रोचन (रो००७७७) (सं) ना. - रुचि; आवड; पक्वता; कांति; उत्तेजन; भूक.
रोचि (चिस्) (रो००७७ [७७७]) (सं) ना. - प्रकाश; कांति किरण; प्रभा.
रोडाडु (रो००७७७) (क) धा. - उपहासणें; तिरस्कारणें; पाण-उतार करणें; हिणवणें; हंगवणें; अंगविक्षेपानें उपहास करणें.
रोडिंग (रो००७७) (क) वि. - निंदक; टोचून बोलणारा; विदूषक; उपहासक; विडंबक.
रोडिसु (रो००७७) (क) धा. - निंदणें; वेडावणें; तिरस्कारणें; धसरविणें.
रोते (रो००७७) (क) ना. - चिखल; भिन्नेपणा; उकीरडा; घाणेरी; गाईर.
रोदन (रो००७७) (सं) ना. - रडारड; आक्रंदन; हाक.
रोद (दस्) (दसी) (रो००७ [७७७] [७७७]) (सं) ना. - आकाश; स्वर्ग.
रोशेविवर (रो००७७७७७) (सं) ना. - भूमि आणि आकाश यामधील पोकळी.
रोय (रो००७७) (सं) ना. - विलंब; गंडांतर; अडचण; विघ्न; प्रतिज्ञा; वचनवद्धता.
रोयस् (रो००७७७) (सं) ना. - काठ; तीर.
रोपण (रो००७७७) (सं) ना. - पेरणी; लागवड; लावणी; रोप खोचणी.
—आरोपण (रो००७७७) (सं) ना. - ध्वज रोवणें; निज्ञान लावणें.
रोपित (रो००७७) (सं) वि. - लावलेले; उभे केलेले; चढविलेले; उडविलेले.
रोम (रो००७७) (सं) ना. - केस; लोकर.
—कूप (रो००७७) (सं) ना. - केशरंध्र; केसाचे छिद्र.
—रंध्र (रो००७७) (सं) ना. - केसाचे छिद्र.
—राजि (रो००७७) (सं) ना. - स्त्रीच्या ओटीवरील केशरेषा.
रोमश (रो००७७) (सं) ना. - अंगभर केस असलेला; अस्वल; केसाल मनुष्य.

रोमहर्ष (रो००७७७७) (सं) ना. - रोमांच; आनंदपुलक.
रोमंथ (रो००७७७) (सं) ना. - रवंथ; चर्वितचर्वण.
रोमांच (चल) (रो००७७७७ [७७७]) (सं) ना. - देहावर काटा येणें; शरीरावरील केस ताठ होणें.
रोलंब (रो००७७७) (सं) ना. - माशी; भ्रमर; मधमाशी; चिखट; डास; धुंगुरटें.
रोप (पण) (रो००७७ [७७७]) (सं) ना. - क्रोध; चीड; राग; कोप; त्वेष; खेकसणी.
रोपावेश (रो००७७७७) (सं) ना. - अति कोप; संताप; असह्य राग.
रोसु (रो००७७) (क) धा. - कंटाळणें; असह्य होणें; नकोसे वाटणें; नाकी नऊ येणें.
रोहण (रो००७७७) (सं) ना. - आरोहण; उन्नति; वढती; वाढ.
रोहंत (रो००७७७) (सं) ना. - झाड; वृक्ष.
—ती (ती) (सं) ना. - वेळी; लता.
रोहिणी (रो००७७७) (सं) ना. - नाडी; तांबडी गाय; रोहिणी नक्षत्र; गोधन; चंद्राची प्रिया; बलरामाची आई; १।१० वर्षे वयाची कन्या; वीज.
—पति, प्रिय (रो००७७७७) (सं) ना. - चंद्र; बळु; धुळी; पोळ.
रोहित (ता) (रो००७७७ [७७७]) (सं) वि. - चढलेला; उन्नत; वर गेलेला.
(सं) ना. - एक मासा; लाल कोव्हा; हरीण; रक्त.
—अश्व (रो००७७) (सं) ना. - अश्वि.
रौद्र (रो००७७) (सं) वि. - भयंकर; भीतिप्रद.
(सं) ना. - कोप; राग; रुद्रभक्त; एक रस; उग्रता; उष्णता; क्रौर्य.
रौप्य (रो००७७) (सं) वि. - चांदीचे; रुप्याचे.
(सं) ना. - चांदी.
—महोत्सव (रो००७७७७) (सं) ना. - रजतोत्सव; पंचविषावा वाददिवस.
रौरव (रो००७७) (सं) ना. - एक भयाण नर्क; रुद्र हरिणीचे चामडे; मृगाजिन.
रौहिणेय (रो००७७७७) (सं) ना. - रोहिणीपुत्र; बलराम; वासरु; बुधग्रह; वज्र.
रौहिण (रो००७७) (सं) ना. - हरिण; काशगवत.

ल

ल (७) (सं) ना. - अवर्गीय व्यंजनापैकी तिसरे व्यंजन, इंद्र; छंदशास्त्रातील लघु अक्षराची संज्ञा.
लक (७७) (सं) ना. - कपाल; भाल; अरण्य; भाताची लोंबी.

लक लक (पक) (७७७७ [७७७]) (क) ना. - चकचकीतपणा; झकपक; नेत्रदीपकता; दैदीप्यकता; झगझगाट.
लकुड (७७७७) (क) ना. - लाकूड; काठी; सोटा; लमुड;

लकुमि (लकुमु) (क) ना. — लक्ष्मी; लक्ष्मी देवी.
 लकोटे (लकुऑ) (अ. दे.) ना. — लखोटा; कागदाची
 लकोटे (लकुऑ) पिशवी; पुढा; कागदी पाकीट.
 लक्षण (लकुण) (क) ना. — लक्षण; कला; चांगुलपण; सौंदर्य;
 कांति; चिन्ह; आठवण; साहित्यपद्धति; लक्षण; लक्ष्मण.
 लक्षि (लकु) (क) ना. — लक्ष्मी; एक वृक्ष.
 लक्षक (लकुळ) (सं) ना. — लाख; तांबडा रंग; वृक्ष विशेष;
 मैदी.
 लक्ष (लकु) (सं) ना. — चित्त; शतसहस्र; उद्देश; ठकपणा;
 समजूत; जागृत ज्ञान; एक लाख संख्या
 — हरिसु-कोडु (लकुसु-कुऑ) (सं) धा. — मन लावणे;
 ध्यान देणे.
 लक्षण (लकुण) (सं) ना. — स्वभाव; वैशिष्ट्य; विवरण; खूण;
 चिन्ह; साधना; ध्येय; योग्यता; शोभा; सौंदर्य; उद्देश;
 रोगलक्षण; व्याख्या; सारस पक्षी; देहावरील भाग्य चिन्ह;
 वेपंतर; दोंग सोंग; वक्पक्षी.
 — अन्वित (लकुळ) (सं) वि. — चिन्ह असलेला.
 — वंत (लकुळ) (सं) वि. — दैवज्ञान; भाग्यशाली.
 लक्षणे (णा) (लकुळ [लकु]) (सं) ना. — सांकेतिक अर्थ;
 कविसंकेत; तेजस्विनी; रूपवती; स्फुरद्रूपिणी.
 लक्षाधीश (लकुळी) (सं) वि. — लाखापति.
 लक्षावधि (लकुळी) (सं) वि. — लाखो; लाखांनी मोठ्या-
 सारखे; अमाप.
 लक्षिसु (लकुसु) (क) धा. — लक्ष देणे, ध्यानांत घेणे; लक्षांत
 ठेवणे; गौरवणे; आठवणे.
 लक्ष्म (लकुळ) (सं) ना. — ओळख; परिचय; चिन्ह; सूचना;
 उद्देश; अभिप्राय.
 लक्ष्मण (लकुळ) (सं) ना. — श्रीमंत; धनिक; रामाचा भाऊ;
 सौमित्र; वक्पक्षी.
 लक्ष्मि (क्ष्मी) (लकुळ [कुळी]) (सं) ना. — विष्णुपत्नि; धनाची
 अधिदेवता; शोभा; कांति, सौंदर्य; लक्षण.
 — कान्त, रमण (लकुळ-कुळी) लक्ष्मीपति, विष्णु.
 लक्ष्मीश (लकुळी) (सं) ना. — विष्णु; लक्ष्मीकांत; कन्नड भारत
 लिहिणारा एक कवि.
 लक्ष्मीधर (लकुळी) (सं) ना. — विष्णु; लक्ष्मण.
 लक्ष्य (लकुळी) (सं) ना. — ध्येय; उद्देश; एक चित्त; ध्यान;
 दृष्टांत; उदाहरण; समजून घेण्यासारखे; गणनीय.
 — साधन (लकुळी) (सं) ना. — ध्येयपूर्तीचा प्रयत्न;
 ध्येयमार्ग.
 — सिद्धि (लकुळी) (सं) ना. — ध्येयपूर्ति; दृष्टांताची
 अनुभूति; दृढीकरण.

लक्ष्यार्थ (लकुळी) (सं) ना. — लक्षणें घेतलेला अर्थ.
 लगलि (लगलि) (सं) ना. — पखाल; माकण.
 लगामु (लगामु) (अ. दे) ना. — लगाम. वेस 'कडिबाण'
 पहा.
 लगु (लगु) (क) वि. — लौकर; हलके; लघु.
 लगुड (लगुड) (क) ना. — सोटा; बडगा; लठ काठी.
 लगुवने (लगुवने) (क) अ. — घाईघाईने; त्वरया; सत्वर; लौकर.
 लगुलगु (लगुलगु) (क) अ. — घाईने; ताबडतोब; सत्वर.
 लग्ने (लग्ने) (क) ना. — हल्ला; वेढा; चढाई; विविध वाद्यमेळ;
 लगोरीचा खेळ.
 — चंडु (लग्ने) (क) ना. — चेंडू लगोरी;
 — परे (लग्ने) (क) ना. — लगोरी; वाद्य संमेलन; रणवाद्य.
 लग्न (लग्न) (सं) वि. — चिकटलेले; समाविष्ट; संबधित.
 (सं) ना. — मेघादि राशीचा उदय; विवाह; शुभमुहूर्त.
 — काल (लग्न) (सं) ना. — शुभ घटिका; शुभ मुहूर्त.
 लग्नाह (लग्नाह) (सं) ना. — शुभ मुहूर्त,
 लविम (मे) (मा) (लग्ने [मे] [मे]) (सं) ना. — अष्ट
 सिद्धींपैकी एक. हलकेपणा; भारहीनता; अल्पता; क्षुद्रपणा;
 नीचपणा.
 लघु (लघु) (सं) वि. — तीव्र; त्वरित; दुर्बल; भिन्ना; अल्प;
 तुच्छ; हलका; लहान; कोवळा; सुलभ; लघुमात्रा.
 — तर-तम (लघु-तम) (सं) वि. — अति हलका; लहान.
 — त्व (लघु) (सं) ना. — तीव्रता; दुर्बलता; लहानपण.
 लघुशंके (लघुशंके) (सं) ना. — लघ्वी; मृत्; मूत.
 लघुहस्त (लघुहस्त) (सं) ना. — हातचलाखी; चोरी;
 हलका हात.
 लंकिणि (लंकिणि) (सं) ना. — लंकेची द्वारपालिका; राक्षसी.
 लंग (लग्ने) (अ. दे) ना. — लेहंगा; स्त्रियांचा परकर; अंतर्वस्त्र.
 लंगर (रु) (लग्ने [रु]) (अ. दे) ना. — जहाजाचा नांगर;
 साखळदंड.
 लंगोटि (लग्ने) (अ. दे) ना. — कौपीन; लंगोट; लंगोटी.
 लंघन (लग्ने) (सं) ना. — उडी; उड्डाण; हास्य; उपवास.
 लंघिसु (लग्ने) (क) धा. — उडणे; उडी मारणे; पार होणे;
 अवशा करणे.
 लक्ष्मण (लग्ने) (क) ना. — लक्ष्मण; सौमित्र;
 रामाचा भाऊ.
 लक्ष्मण (लग्ने) (क) ना. — लक्षण; चिन्ह; खूण;
 स्वभावनिरूपण; ध्येय; योग्यता; नांव; कला; मत्स्य; कलंक.
 लक्ष्मि (लक्ष्मि) (क) ना. — लक्ष्मी देवी; गृहलक्ष्मी; स्त्री.
 लजा (ज्जे) (लग्ने [ज्जे]) (सं) ना. — लाज; मनःसंकोच;
 अभिमान; गौरव; दाक्षिण्य; स्त्रीपुरुष गुतांगें; मीड; विनय.

लज्जालु (लज्जालु) (सं) वि. - लज्जारा; लज्जाळू;

दाक्षिण्य असलेला; संकोची.

लज्जित (लज्जित) (सं) वि. - लज्जलेला; विनीत; मर्यादशील.

लज्जिसु (लज्जिसु) (क) धा. - लज्जविणें; अपमान करणें; श्रेष्ठ गुण दाखविणें.

लंच (लंच) (क) ना. - लच; 'कैय्यासे' पहा.

लंच (च) गुळि (लंच [च] गं०) (क) वि. - लचखाऊ.

लंजे (जा) (लंजे [जा]) (सं) ना. - व्यभिचारिणी; दुर्वर्तनी; प्रवाह; लक्ष्मी; निद्रा.

लट (टक) (लट [टक]) (सं) ना. - मूर्ख; अविवेकी; दुःखता; फसवणूक; चोरी; दुष्टता.

लटकटिसु (लटकटिसु) (क) धा. - गोंधळणें; गांगरणें; गडबडणें; मान सुटणें; भिणें; भिवविणें; आतुर होणें; आसावणें; उ साह दाखविणें.

लटकुमुरि (लटकुमुरि) (क) धा. - चोटें मोडणें; अशुभसूचन करणें; धाप देणें; निंदणें.

लटकने (लटकने) (क) अ. - झटकन; लौकर; अचानक.

लटपट (लटपट) (क) अ. - चंचल होऊन; घाईघाईनें; झुकांडी खात खात; किरकिरत; संशयग्रस्त होऊन.

लटापटि (लटापटि) (क) ना. - किरकोळ भांडण; झटापट; वादावादी; शब्दाला शब्द वाटणें;

लटुणिने (लटुणिने) (क) नां. - लाटणें.

लट (लट) (क) वि. - लट; जाड; स्थूल.

(क) वि. - दुष्ट; दुःखता; अविवेकी.

लटिसु (लटिसु) (क) धा. - लाटणें; छाट मारणें; उपटणें; मिळकृत करणें.

लटु (लटु) (क) वि. - जाड; स्थूल; लट.

(क) ना. - सोटा; काठी; दंडा.

लट्टे (ट्टा) (लट्टे [ट्टा]) (क) ना. - निलाजरी; निर्लज स्त्री.

लट्व (लट्व) (सं) ना. - संगीत; सामग्री; खेळ; लालफूल; दुराचारिणी; नाचापोत्या; घोडा; चिमणी.

लट्ट (ट्टक) (लट्ट [ट्टक]) (क) ना. - लाट्ट; गोडखाद्य.

लंड (डु) (लंड [डु]) (क) वि. - नीच; क्षुद्र; भांडखोर; मांड.

लंडवेण् (लंडवेण्) (क) ना. - भांडखोर स्त्री; भांडकुदल स्त्री; कलहवादिनी; नीच स्त्री.

लता (ते) (लता [ते]) (सं) ना. - वेल; वेली.

—कुंज (कुंज) (सं) ना. - वेलीचा मांडव.

—गृह (गृह) (सं) ना. - कुंज; वेली वाढून झालेली खोली.

लतांगि (लतांगि) (सं) ना. - सडपातळ स्त्री; सुंदरी.

लतांत (लतांत) (सं) ना. - लतापुष्प; वेलीचे फूल.

लतिका (के) (लतिका [के]) (सं) ना. - लहान वेल. 'हंबु' पहा.

लत्ता (त्ते) (लत्ता [त्ते]) (सं) ना. - मार; टोक; रड्डा; लाथ.

लत्ताप्रहार (लत्ताप्रहार) (सं) ना. - लाथ; दुगाणी; मार; तिंवणी. पदाघात.

लपन (लपन) (सं) ना. - तोंड; चेहरा; मुख; भाषा; भाषण;

लपटायिसु (लपटायिसु) (क) धा. - गुंडाळणें; लपेटणें;

गडबडगुंडाकरणें; बंडलमारणें; सुरळी करणें.

लपेट (लपेट) (अ. दे) ना. - फेरा; वेढा; घेरा; लपेटा.

लब्ध (लब्ध) (सं) वि. - मिळालेले; सापडलेले. प्राप्त.

(सं) ना. - उदाहरणाचें उत्तर; लाभ; प्रारब्ध.

—परिकर (परिकर) (सं) वि. - साधनसंपन्न; सामग्रीसह; साहित्ययुक्त.

लब्धकाम (लब्धकाम) (सं) वि. - इच्छापूर्ति झालेला; तृप्त; आशा सफल झालेला.

लब्धवर्ण (लब्धवर्ण) (सं) वि. - विद्वान; पंडित.

लब्धि (लब्धि) (सं) ना. - प्राप्ति; उत्तर; परिणाम; प्रारब्ध; ललाटेराधा.

लभिसु (लभिसु) (क) धा. - प्राप्त होणें; मिळणें; सांपडणें; अस्तित्वांत येणें.

लभ्य (लभ्य) (सं) वि. - प्राप्तव्य; मिळण्यासारखे; पुण्यकर.

(सं) ना. - पुण्य; प्राप्ति; मिळकत; योग्यता; लायकी.

लंपट (लंपट) (सं) वि. - आसक्त; लोलुप; मग्न; कामुक; दुष्ट; विषयासक्त.

लंपटिके (लंपटिके) (क) ना. - आसक्ति; लोलुपता; लंपटता.

लंपु (लंपु) (क) ना. - दोंग; सोंग; वैभव; विलास; सौंदर्य.

लंब (बक) (लंब [बक]) (सं) ना. - लांब; लोंबणारा;

सरळ रेपेस काटकोन करणारी रेषा; घड्याळयाचा लंब; ओलंबा.

लंबकर्ण (लंबकर्ण) (सं) ना. - एक राक्षस; लांब कानाचा; गाढव.

लंबण (न) (ल) (लंबण [न] [ल]) (सं) ना. - लोंबणारा;

लंबक; ओलंबा. लोंबता गोंडा; गळ्यातील हार; उपरणें; उत्तरीय अंगोछा.

लंबि (लंबि) (सं) वि. - आश्रय मिळवलेला; आधार सांपडलेला. टांगलेला; लोंबणारा.

लंबिसु (लंबिसु) (क) धा. - लांब करणें; लोंबकळत ठेवणें;

टांगणें; रुंद करणें; विलंब लावणें; घोलणें.

लंबोदर (लंबोदर) (सं) ना. - डेरपोख्या; गणपति.

लंभ (लंभ) (सं) ना. - प्राप्ति; आश्रय.

लय (७०५) (सं) ना. — नाश; तंत्री; निद्रा; ऐक्य; गुंतवणूक; संगीतातील ताल; लीनता; विरघळा.

ललन (७७२) (सं) ना. — खेळ; क्रीडा; लळलळती जीम.

ललना (ने) (७७२ [१]) (सं) ना. — स्त्री; विलासिनी; जिह्वा; जीम.

ललंतिके (७७०३६) (सं) ना. — बेंबीपर्यंत घोळणारा हार.

ललाट (७७०४) (सं) ना. — कगळ; भाल; निढळ.

— नेत्र (११६) (सं) ना. — भाललोचन; कगळावर डोळा असलेला; शिव.

ललाटेवे (७७०४१६) (सं) ना. — भाग्यरेषा; विधिलिखित.

ललाम (७७०५) (सं) वि. — श्रेष्ठ, सुंदर; भूषणभूत; तिलकप्राय.

(सं) ना. — खूण, ओळख, भूषण, ध्वजा, घोडा.

ललित (७७३) (सं) वि. — सुंदर; कोमल; मृदु; मनोहर; निसर्गरमणीय, सरळ.

(क) ना. — श्रेष्ठ क्रिया; खेळ.

— कले (८८) (सं) ना. — मनोरंजक साहित्य; शिल्प, संगीत, चित्र इत्यादि कला.

ललिता (७७३०) (सं) ना. — स्त्री; विलासिनी; दुर्गादेवी; एक अलंकार.

ललितग (७७३००) (सं) ना. — सुंदर बांध्याची स्त्री.

रेखीव स्त्री; प्रमाणबद्ध देह असणारी स्त्री.

लळे (७८१) (क) ना. — प्रेमळ वर्तन; चुंबन; प्रीति.

— तोय (१०५५) (क) धा. — पापा वेऊन बोलणे, गोंजालून बोलणे; रमविणे.

— मातु (१०५६) (क) ना. — गोडबोल; मिठास भाषण; प्रेमालाप; मोहवाणी; लाडाचे बोलणे.

लळेसु (७८१५) (क) धा. — प्रेम दाखवणे; मोहविणे;

लळेयिसु (७८१५५) (क) धा. — प्रेम दाखवणे; मोहविणे; प्रेमानें बोलणे.

लव (७८२) (सं) वि. — स्वल्प; लहान; किंचित्.

(सं) ना. — कात्रण; कातरणी; त्रिंवी; लक्तर; सीतापुत्र; रोम; केस; लोकर; नाश.

लवण (७८३) (सं) ना. — एक राक्षस; मीठ; क्षार; ओढा.

लवणा (७८३०) (सं) ना. — कांति; सौंदर्य.

लवणांतक (७८३००३६) (सं) ना. — लवणासुराला मारणारा; शत्रुघ्न.

लवणासुर (७८३००४) (सं) ना. — मधूक राक्षसाचा पुत्र.

लवणि (णे) (७८३१ [१]) (सं) ना. — कांति; शोभा; सौंदर्य; अंगविन्यास; शृंगार; एक विशेष भावभंग; चकाकी;

चमत्कार.

— कार (७८४) (क) वि. — वीर; विलासी; शृंगारी; साज शृंगार करणारा.

लवणोदधि (७८३००६) (सं) ना. — समुद्र; क्षीरसागर.

लवन (७८३१) (सं) ना. — कातरण; कापणी; कोयता; कुन्हाड.

लवलविके (७८३१६) (क) ना. — हुरूप; उत्साह; गडबड;

औसुवय; आकांक्षा; चळवळ; व्यापार; आतुरता.

लवलविसु (७८३१६) (क) धा. — आकांक्षिणे; हुरूप येणे; आतुरणे; चडफडणे.

लवित्र (७८३२) (सं) ना. — विळा; कोयता; कोयती; कुन्हाड; परशु.

लवुड (डि) (७८३३ [३]) (क) ना. — लाकूड; पोलादी द्रोण; मूस; छोटी काहील.

लशुन (७८३४) (सं) ना. — लसुण.

लष्कर (र) (७८३४ [४]) (अ. दे.) ना. — सेना; दळ; सैन्य.

लसत् (७८३५) (सं) वि. — झळकणारे; योग्य; शोभिवंत;

प्रकाशणारे; डोळ्यात भरणारे; चमत्कारिक; चतुर; चलाख; उल्लसित; विनोदी.

लसित (७८३६) (सं) वि. — चकाकणारा; शोभणारा; कांतिमान; प्रकाशणारा; मिरवणारा; जाणता.

लहणि (७८३७) (अ. दे.) ना. — आलाप; गायनातील

आरोहावरोह; तान; लंकर; लहर; लाट; अडचण; पीडा;

लचांड; भानगड; हुंडीचा एक प्रकार; वायफळ बोल; गप्पा; वाता.

लहरि (री) (७८३८ [४]) (सं) वि. — कांतिमान; चकाकणारा.

(सं) ना. — मनाचा ओघ; प्रवाह; लाट; तरंग; सौंदर्य; विलास.

लळि (७८३) (क) ना. — हुरूप; उत्साह; कौशल्य; जाणतेपणा; सामर्थ्य; लाट; आश्चर्य; चमत्कार; क्रोध; उत्साह.

लळिने (७८३१) (क) ना. — नळी; फुंकणी.

लाकुट (७८३०४) (सं) ना. — लाकूड; द्रोण; काठी; दंडा;

योगदंड; गदाधारी; पहारेकरी; संरक्षक.

लाकुड (ळ) (७८३०४ [४]) (क) ना. — 'लाकुट' पहा.

लाक्ष (क्षा) (से) (७८३१ [३]) (सं) ना. — लाख.

लाक्षणिक (७८३१६) (सं) वि. — सांकेतिक अर्थ सांगणारा; लक्षणेने कळणारे.

(सं) वि. — लक्षण जाणणारा; शास्त्रज्ञ.

लाक्षागृह (७८३१६) (सं) ना. — लाखेचे घर; पांडवांचा नायनाट करण्यासाठी कौरवांनी बांधलेले घर.

लाख (७८३) (अ. दे.) ना. — शतसहस्र; शंभरहजार.

लाग (७८३) (क) ना. — गलाटी; कोलांटी; हातचलाखी; शोला; वजन; लग्नाटी.

लागहाकु (लागहाकु) (क) धा. - विश्व प्रयत्न करणें; कोलांटी मारणें; उडी घेणें; लगाटी घेणें; पराजित होणें; वचन मोडणें.
 लागिसु (लागिसु) (क) धा. - उडणें; उडी मारणें; कोलांटी मारणें.
 लागु (लागु) (क) ना. - चापत्य; चलाखी; कौशल्य; वेग; तीव्रता; उड्डाण; वैपुल्य; विस्तार; सरळपणा; श्येय.
 लागुमोग (लागुमोग) (क) ना. - हस्तचापत्य; त्वरा; गडबड.
 लागुळ (लागुळ) (क) ना. - लाकूड; द्रोण; काठी; दंडा 'लाकुट' पहा.
 लावव (लावव) (सं) ना. - हलकेपणा; लघुत्व; सुलभता; उल्हास; कौशल्य; त्वरितता; पटुत्व; क्षुद्रता.
 लांगल (लांगल) (सं) ना. - नांगर; औत.
 लांगूल (लांगूल) (सं) ना. - शेपूट; पुच्छ; पिसारा.
 —चालन (लांगल) (सं) ना. - गोडाबोळी; होयवावृत्ति; हांजीखोरपणा.
 लाज (लाज) (सं) ना. - लाह्या; कळी; फूल. 'अरळ' पहा.
 (अ-दे) ना. - लजा; अपमान; विनय.
 लाजा (जे) (लाजा [जें]) (सं) ना. - भाताच्या लाह्या; सालीच्या लाह्या.
 लाजाहोम (लाजाहोम) (सं) ना. - विवाहातील एक हवनविधि.
 लांछन (लांछन) (सं) ना. - खूण; चिन्ह; अंगावरील तीळ; गालबोट; कलंक; अपमान; दुष्कीर्ति; लाज; लज्जास्पदता.
 लांछनास्पद (लांछनास्पद) (सं) वि. - लजा वाटण्यासारखी; काळोखी फासणारी; डाग लागणारी.
 लांछित (लांछित) (सं) वि. - अंकित; चिन्हित; अपमानित; लजित.
 लाट (लाट) (सं) ना. - दक्षिण गुजरात; दक्षिणी गुर्जर.
 लाभालाभ (लाभालाभ) (सं) ना. - नफातोटा; हिताहित; फायदाहानी; नफानुकसान.
 लामंच (लामंच) (सं) ना. - बाळा; उशीर.
 लांबि (लांबि) (अ.दे) ना. - लांबी; लुकण; उभे माप.
 लांबच (लामंच) (क) ना. - बाळा; उशीर. 'लामंच' पहा.
 लाय (लाय) (क) ना. - तवेला; पागा.
 लायर् (लैर्) (लायर् [लैर्]) (अ.दे) ना. - बीणा; एक आंगलवाद्य.
 लालकि (लालकि) (क) ना. - लहान पालखी.
 लालन (ने) (लालन [लें]) (सं) ना. - पोषण; संरक्षण; लाड; प्रेम; पापा; अंगाईगीत.
 लालस (लालस) (सं) वि. - अत्याशा करणारा; प्रेमळ; आसक्त.

लालसा (से) (लालसा [सं]) (सं) ना. - आसक्ति; उत्कट इच्छा; अति आशा.
 लाला (लाला) (सं) ना. - लाळ; मुखरस.
 लालि (लालि) (क) ना. - अंगाईगीत; पाळणागीत; दोलागाणें.
 लालित्य (लालित्य) (सं) ना. - मनोहारित्व; सौंदर्य; कोमलता; सरलत्व; शोभा; सुंदरपणा; मादेंव.
 लालिसु (लालिसु) (क) धा. - ऐकणें; कान देणें; प्रेम करणें; कौतुकानें खेळवणें; प्रशंसणें; गुण गाणें.
 लाव (लाव) (सं) ना. - कापणी; कातरणी.
 लावक (लावक) (सं) वि. - कापणारा; कातरणारा; नाश करणारा; लावी पक्षी; नागाचा खेळ करणारा; चहाडखोर.
 लावकि (लावकि) (क) ना. - लावी पक्षी; लावग पक्षी.
 लावणि (लावणि) (क) ना. - लागावड; जमिनीची लावणी; खंड; फाळा; ज्ञानपदगीत पद्धति; लावणी; रास; संग्रह.
 —कार-दार (लाव-दार) (क) ना. - लावणी म्हणणारा; लागणीने शेत करणारा; शेतकरी; करद्या.
 लावण्य (लावण्य) (सं) ना. - रमणीयता; लालित्य; सौंदर्य; शोभा; खारटपणा, क्षारत्व.
 लावा (व्हा) (लावा [वा]) (अ.दे) ना. - ज्वालामुखी; अग्निरस.
 लाचिगे (बुगे) (लाचिगे [बुगे]) (क) ना. - एक पक्षी; लावी.
 लावुक (लावुक) (क) ना. - हानीकारक; गारुडी; नाग खेळवणारा; लावी पक्षी; लावालावी करणारा.
 लास (लास) नाच; नर्तन; हुरळ; उड्डाण; विलास; नर्तकी; साथीसह संगीत नृत्य; संगीत नाट्य.
 लासिके (का) (लासिके [का]) (सं) ना. - अभिनयपूर्ण नृत्य; हावभावयुक्त नर्तन.
 लास्य (लास्य) (सं) ना. - नर्तन; नृत्य; नाचणें; नटणें.
 लाळ (लाळ) (सं) ना. - नाळ; नळी; देठ; ओळ; म्यान.
 लाळविडिगे (लाळविडिगे) (क) ना. - जाड अडणा; बंद दार उघडू नये म्हणून दाराला घातलेला आडवा दांडा.
 लाळि (लाळि) (क) ना. - बोटा; चिमटा; पक्कड; सांडस.
 'तंडस' पहा.
 लिक्लिक् (लिक्लिक्) (क) वि. - सेल; जीर्ण; खिळखिले; जुनें.
 लिखित (लिखित) (सं) वि. - लिहिलेले; चितारलेले; (सं) ना. चित्र; ललाटेप्रा; कागदपत्र; प्राचीन ऋषि.
 लिंग (लिंग) (सं) ना. - खूण; चिन्ह; शिवाचा मूर्तिविशेष; वीरशैव धर्माचे चिन्ह.
 लिंगत्रय (लिंगत्रय) (सं) ना. - पुल्लिंग, स्त्रीलिंग व नपुंसक-लिंग ही व्याकरणातील तीन लिंगें; इष्ट-गुरु-प्राण ही शैवांची तीन लिंगें.

लिंगदेह (०००००००) (सं) ना. - जीवात्म्याचा सूक्ष्म देह.

लिंगधारि (०००००००) (सं) ना. - वीर शैव धर्माचा अनुयायी;

लिंग धारण करणारा.

लिंगवृत्ति (०००००००) (सं) ना. - ढोंगी सन्यास; वृथा सन्यास.

लिंगवंत (०००००००) (सं) ना. - लिंग धारण करणारा;

लिंगायत; वीर शैव.

लिंगवेत्तिने (०००००००) (क) ना. - उंबरा; डोईपट्टी.

लिंगवाहीर (०००००००) (सं) ना. - आत्म्याने धारण केलेला सूक्ष्मदेह.

लिंगायत (०००००००) (सं) ना. - लिंगधारी; वीर शैव;

लिंगवंत.

लिंगि (०००) (सं) वि. - लिंग धारण करणारा.

लिंगैक्य (००००००) (सं) वि. - मुक्त; निर्वाणाला गेलेला; मृत.

लिपि (०००) (सं) ना. - अक्षर; लेखन; चित्रण; रंगमणी;

शिलालेख.

लिपिकार (००००००) (सं) वि. - लेखक; नकलणारा; खड्गेशाहा; कर्णिक.

लिस (०००) (सं) वि. - वापरलेले; लावलेले; लेपलेले; माखलेले.

लिसपाद (००००००) (सं) ना. - जाळीसारखे चर्मावरण असलेला पाय; जाल पाय.

लिप्से (०००) (सं) ना. - आशा; मिळवण्याची इच्छा; प्राप्तीची आकांक्षा.

लीड (०००) (सं) वि. - चाटलेले; चाखलेले.

लीन (०००) (सं) वि. - ऐक्य झालेले; समाविष्ट; मिसळलेले; मग्न; वितळलेले; नम्र; प्रविष्ट.

लीला (००००) (सं) ना. - क्रीडा; खेळ; विलास; लहर.

लीलायित (०००००००) (सं) वि. - सहज झालेले; मुलम; लाडाचे; प्रेमाचे; लीलेने आचरलेले.

लीलावतार (०००००००) (सं) ना. - विशिष्ट कार्यासाठी घेतलेला अवतार; विनोदार्थ घेतलेला जन्म.

लुंगि (००००) (अ.दे) ना. - पंचा; कमरेचे वस्त्र.

लुंचित (००००००) (सं) वि. - फाडलेले; सोडलेले; उपटलेले.

लुडन (००००) (सं) ना. - लोटांगण; लोळण.

लुटाक (००००००) (सं) ना. - लुटणारा; लुटारू; दरवडेखोर; धरफोड्या; डाकू.

लुडन (००००००) (सं) ना. - अपहार; नाडणूक; नागवणूक; सोलवण.

लुस (००००) (सं) वि. - नाश पावलेले; अदृश्य झालेले; जखम भरून आलेले; गमावलेले; तुकडे केलेले; फोडलेले; चूर केलेले; अपट्ट.

—मति (०००) (सं) वि. - बुद्धिहीन; निबुद्ध.

लुब्ध (०००) (०००० [००००]) (सं) वि. - मोहित; आशा केलेले; मागितलेले.

(सं) ना. - लोभी; कृपण; चिक्कू; व्याध; व्याधाचा तारा.

लुलाप (०००) (०००० [०००]) (सं) ना. - म्हैस. महिषी.

लुलि (०००) त (००० [०००]) (सं) वि. - उकरलेले; उखणलेले विखुरलेले; अस्ताव्यस्त केलेले, लोवणारे, थकलेले, व्याप्त.

लुलि (०००) (क) ना. - हातचलाखी; वेग; त्वरा; चकाकी;

कळकळ; निविडता; दाटपणा; झळक; चमक.

लुटि (०००) (००० [०००]) (अ. दे.) ना. - बरफोडी; लुटमार; दरवडा.

लुत (०००) (सं) वि. - कापलेले; कातरलेले; चिमटलेले;

निवडलेले; शोधलेले; हुडकलेले.

लुम (००००) (सं) ना. - शेपूट; पुच्छ.

लुलुक (००००) (सं) ना. - वेडूक; मंडूक.

लेक (०००) (क) ना. - हिशोब; मोजणी; गणित; संस्था;

निवडणूक; गौरव; स्थानमान.

लेकणि (०००) (००० [०००]) (क) ना. - लेखणी;

लिहिण्याचे साधन. कलम; पेन; टाक.

लेकाचार (००००००) (क) ना. - व्यवहाराला धरून वर्तन; देणे घेणे; हिशोब.

लेकिग (००००) (क) ना. - कार्णिक; लिहिणारा; कुळकर्णी; कारकून; गणिततज्ञ; ज्योतिषी.

लेक्सु (००००) (क) धा. - हिशोबांत धरणे; मोजणे; लेखणे; गणना करणे; लक्ष देणे; जोडणे.

लेंक (०००) (क) वि. - भक्तसेवक; तरंग; मग्न; झिगलेला.

लेंकिग (००००) (क) ना. - पगारी नोकर.

लेंकिति (००००) (क) ना. - सेविका; दासी; स्त्रीनोकर.

लेत्त (०००) (क) ना. - सोंगट्याचा खेळ; झूत; झुगार.

लेप्प (००००) (क) ना. - लेप; लेपन; सारवण; सावडणी;

गिलावा; झिलई; ओप; टसा; छाप.

ले. क. नि. (०००००) (क) वि. - लेखक; कवि; निबंधकार.

(लेखन यांचे संक्षिप्त रूप; क = कवि; नि = निबंधकार)

लेख (००००) (सं) ना. - लेखण; लिखाण; लिपी; शासन; करार.

कागदपत्र; चित्र; शारदा.

लेखक (००००) (सं) वि. - लिहिणारा; साहित्यिक; प्रबंधकार.

लेखन (००००) (सं) ना. - लिखाण. 'लेख' पहा.

लेखनि (नी) (०००० [०००]) (सं) ना. - लेखणी; टाक;

कलम.

लेखिसु (०००००) (क) धा. - लिहिणे; अक्षर उठवणे; चित्र काढणे.

लेखे (खा) (लैखे [ख]) (सं) ना. - रेखा; रेपा; रेव; ओळ.

लेख्य (लैख्य) (सं) वि. - लिहिण्यास योग्य; लिहिले

जाण्यासारखे.

लेप (लैप) (सं) ना. - चमक; झळक; कल्हई वापरण्याची वस्तु; लेप देण्याची वस्तु; ममता.

लेपन (लैपन) (सं) ना. - गिलावा; सारवण; शिळई.

लेपिसु (लैपिसु) (क) धा. - लावणे; चोसडणे; लेपणे; घासणे; वापरणे.

लेलिहान (लैलिहान) (सं) ना. - जिमल्या चाटणारा साप.

लेवडि (लैवडि) (अ. दे) ना. - अपहास; उपहास; परिहास.

लेवादेवि (लैवादेवि) (अ. दे.) ना. - देणेवेणें; विनिमय.

लेश (लैश) (सं) वि. - थोडे स्वल्प.

(सं) ना. - अणु; अंश; विभाग; तुकडा.

लेशमात्र (लैशमात्र) (सं) अ. - थोडेदेखील; अत्यल्पहि.

लेशिंग (लैशिंग) (क) वि. - कल्याणकर; हितकारी;

पराक्रमी; शूर.

लेसु (लैसु) (क) अ. - हितकारी; योग्यप्रकारे; चांगले; उत्कृष्टपणे.

(क) ना. - अभिवृद्धि; उन्नति; वाढ.

लेह (ह्य) (लैह [ह्य]) (सं) ना. - चाटण; चाटण्याची वस्तु.

लैग्य (लैग्य) (सं) वि. - लिंगासंबंधी; स्त्रीपुरुषाच्या गुणैद्रियासंबंधी.

लैगिक (लैगिक) (सं) - वि. लिंगविषयक.

लोचगुट्ट (लोचगुट्ट) (क) धा. मिटक्या मारणे; लुचणे; मचमचणे; चुकचुकणे.

लोचमुसुरि (लोचमुसुरि) (क) धा. - बोटे मोडणे; शाप देणे; अशुभ चिंतणे.

लोहोटे (लोहोटे) (क) वि. - मोकळे; रिकामे;

लोळलोटे (लोळलोटे) पोळळ; फोल; खोटे.

लोक (लैक) (सं) ना. - जगत्; प्रपंच; जनांग; जनसामान्यता; आकाश; आमाळ; गौरव; प्राणी; दृष्टि.

—त्रय (त्रय) (सं) ना. - स्वर्ग-मृत्यु-पाताळ यांचे त्रिकुट.

—बंध (बंध) (सं) ना. - सूर्य.

—माता (माता) (सं) ना. - पार्वती देवी; नदी.

लोकचक्षु (लोकचक्षु) (सं) ना. - सूर्य; सर्व साक्षी.

लोकतंत्र (लोकतंत्र) (सं) ना. - जगाचे व्यवहारज्ञान.

लोकन (लोकन) (सं) ना. - पाहणी; परिशीलन; दृष्टि.

लोकनायक (लोकनायक) (सं) ना. - राष्ट्रनेता, पुढारी.

लोकनेत्र (लोकनेत्र) (सं) ना. - जगचक्षु.

लोकबांधव (लोकबांधव) (सं) ना. - सूर्य.

लोकमातृ (लोकमातृ) (सं) ना. - जगन्माता; लक्ष्मी; पार्वती.

लोकमान्य (लोकमान्य) (सं) ना. - लोकादरास पात्र असलेला; श्रेष्ठ मनुष्य; टिळकांना जनतेने दिलेले गौरवपर नांव.

लोकमित्र (लोकमित्र) (सं) ना. - सूर्य.

लोकरूढि (लोकरूढि) (सं) ना. - परंपरेने आलेली रीति; चालत आलेली पद्धति.

लोकवाद (लोकवाद) (सं) ना. - लोकांत पसरलेली अफवा; वातां; लोकवातां; अंधविश्वास; बाजार गप्प.

लोकवाता (लोकवाता) (सं) ना. - लोकात पसरलेली वातमी.

लोकसाक्षि (लोकसाक्षि) (सं) ना. - परब्रह्म; वस्तु; देव; ईश्वर; सूर्य.

लोकायत (लोकायत) (सं) ना. - नास्तिक; पाखंडमत; निरीश्वरवाद. चार्वाकमत; नास्तिकता.

लोकालोक (लोकालोक) (सं) ना. - पुराणांतरी प्रसिद्ध असा दिव्य लोक.

लोकोक्ति (लोकोक्ति) (सं) ना. - भ्रूण; वक्ताप्रचार; सुभाषित.

लोकोत्तर (लोकोत्तर) (सं) वि. - असामान्य; असाधारण; जगांत कचित आढळणारा; अत्यंत श्रेष्ठ.

लोग (लैग) (क) ना. - लोक; सामान्यजन; जगत; जनांग; मानव.

लोगर (लैगर) (क) ना. - जनसामान्य; अज्ञ जना; साधारण बुद्धीचा मनुष्य; विदेशीय; परका पुरुष.

लोचक (लोचक) (सं) ना. - मोड; कनीनिका; बुवूळ; डोळ्यांतील बाहुली.

लोचगुंडी (लोचगुंडी) (क) ना. - कमंडलू; यतीचे जलपात्र.

लोचन (लोचन) (सं) ना. - डोळा; दृष्टि; दृष्टिक्षेप; कांति. दोन वाचक शब्द.

लोचु (लोचु) (क) ना. - केशलोचन; जैन धर्मरूढीप्रमाणे केश उपटण्याची पद्धति.

लोटा (लोटा) (अ.दे) ना. - थाली; वाटी; मोगा; तांब्या; पाणी पिण्याचे भांडे.

लोडु (लोडु) (अ.दे) ना. - उशी; तक्या; लोड; रेलण्याचे साधन; व्यायामाचे एक उपकरण; करेला; मुद्दल.

लोप (लैप) (सं) ना. - नाश; अदृश्यता; अभाव; उणीव; कमतरता; विषय.

लोपामुद्रा (दे) (लोपामुद्रा [दे]) (सं) ना. - अगस्ती ऋषीची पत्नी.

लोपिसु (लो०१०१००) (क) धा. - काढून टाकणें; सोडणें; त्यागणें; नाहीसे होणें.
 लोभ (लो०१०१) (सं) ना. - आशा; इच्छा; आकांक्षा; प्रेम; प्रीति; कृपणता; कंजूपण; काम न करता दाम मिळवण्याची वेडी आशा.
 लोभान (लो०१०१००) (क) ना. - धूप; धूपार्चन; सुगंधी द्रव्य; गुग्गुलु.
 लोभि (लो०१०१) (सं) वि. - लोभ अपलेला; दुसऱ्याची वस्तु इच्छिणारा; ऐतखाऊ; कृपण; कंजूप.
 लोम (लो०१०१००) (सं) ना. - रोम; रोमांच; अंगावरील केस.
 लामश (लो०१०१००) (सं) ना. - अंगभर केस असलेला; केसाळ; अस्वल; मेंढरु; कोल्हा; वानर.
 लोहमर्ष (लो०१०१००००) (सं) ना. - आनंदाचे रोमांच; आनंदाने अंगावरील केस उभे राहणें; प्रमोदपुलक.
 लोल (लो०१०१) (सं) वि. - दोलायमान; चंचल; अस्थिर; हलता; झुलता; महत्वाकांक्षी; मोठपणाची इच्छा करणारा.
 (सं) ना. - विलासी; कामुक; आसक्त; विनोदात काम करणारा. जीवन व्यर्थ घालवणारा.
 लोलक (लो०१०१) (सं) ना. - किरणाचे पृथक्करण करणारी पैलुदार काच; कर्णभूषण; झूल; डमरु.
 लोलन (लो०१०१) (सं) ना. - डोलन; चांचल्य; विलासप्रियता; खुशालचेंद्रपणा. 'अलेत' पहा.
 लोलप (भ) (लो०१०१०० [१०]) (सं) वि. - अति आशा करणारा; अत्यासक्त; लोभी; महत्वाकांक्षी.
 —ता (ते) (लो०१०१ [१०]) (सं) ना. - आतुरता; आसक्ति.
 लोलसि (लो०१०१००) (सं) ना. - दुराशा; दुराकांक्षा; दुरिच्छा.
 लोला (लो०१०१) (सं) ना. - चंचला; चपला; सुंदरी; कामिनी; भोगेच्छा असणारी.
 लोवे (लो०१०१) (क) ना. - छपराचे पाखें; छपराचा उतार; पडछप्पर.
 लोष्ट (ष्टु) (ष्टक) (लो०१०१ [१००] [१००]) (क) ना. - मातीचा टिकळा; टेपसा; मातीची वीट.

लोड (लो०१००) (सं) ना. - लोखंड; तांबें; एक तांबडी धातु; तांबडा रंग; रक्त; खड्ड; एक धातु.
 —मंजूषा (लो०१०००००) (सं) ना. - लोखंडी पेटी; खजिना; तिजोरी; लोखंडी कपाट.
 लोहकार (लो०१०००००) (सं) ना. - लोहार; विसाडी; लोखंडाचें काम करणारा.
 लोहकांत (लो०१०००००) (सं) ना. - लोहचुंबक; आयसकांत; स्पर्शमणि.
 लोहचुंबक (लो०१०००००००) (सं) ना. - लोखंडाचें आकर्षण करणारी धातु; लोहकांत.
 लोहपट्टिका (लो०१०००००००) (सं) ना. - गज; लोखंडी कटांजन.
 लोहवक्त्रे (लो०१००००००) (क) ना. - रिक्तीव; घोडेस्वाराची पाय ठेवण्याची लोखंडी पायराखी; 'पकरके' पहा.
 लोहवर (लो०१०००००) (सं) ना. - धातुश्रेष्ठ; सोने.
 लोहित (लो०१०००) (सं) ना. - रक्त; तांबे; तांबडा रंग; क्रोध; राग; कुन्हाड; आयुध.
 लोहिताक्ष (लो०१००००००) (सं) ना. - कोकील; तांबड्या डोळ्याचा पक्षी; विष्णु.
 लोहितांग (लो०१००००००) (सं) ना. - रक्तांग; मंगळ; संधिकालीन सूर्य.
 लोहिताश्व (लो०१००००००) (सं) ना. - अग्नि; हरिश्चंद्रपुत्र.
 लौले (लि) (लो०१०० [१०]) (क) ना. - लाळ; थुंकी; मुखरस; लालाजल. अंड्यातील बरक.
 लौकायतिक (लो०१००००००) (सं) वि. - चार्वाक मताचा मनुष्य; नास्तिकवादी.
 लौकिक (लो०१०००) (सं) वि. - लोकसंबंधी; जनाविषयी; रुढ; ग्राम्य; प्रापंचिक; ऐहिक; ज्ञान संगत; तर्कशुद्ध; भौतिक.
 —वाद (लो०१००) (सं) ना. - पांचभौतिक विज्ञान.
 लौल्य (लो०१००) (सं) ना. - लोलपता; अस्थिरता; चांचल्य; अत्यासक्ति; औसुक्य; आतुरता.

व

व (व) (सं) ना. - अवर्गीय मालेंतील चौथें व्यंजन; भविष्य कृदंत करतांना धातूला लागणारा प्रत्यय; वायु; वरुण; भुज; संबोधन; शुभ; क्षेम; महासागर; वस्त्र; राहु; वास.
 वं (वं) (सं) वि. - भविष्यकृदंताचा प्रत्यय.
 वंश (वं०) (सं) ना. - कुल; कुटुंब; संतती; घराणें; वेलु;

काकण; गट; ढीग; समूह; मेळा; सुरली, पावा; पाणी; शाल; सावरवृक्ष; ऊस; दहा हात लांबीचें माप.
 —ज (ज) (सं) ना. - वंशात जन्मलेला; आस; बांधव; बांबूपासून उत्पन्न झालेला.
 —घर (घं०) (सं) ना. - पर्वत; वेळूचें वेट.
 —नर्ति (नं०) (सं) ना. - विदूषक; हास्यकार.

—वृक्ष, वलि (वृक्ष-वलि) (सं) ना. —वंशविस्तार;
वाहती संतती; कुलपरंपरा; वंशावळ; पिढी.

—स्थ (स्थ) (सं) ना. —कुटुंबीय; पिढीचा; बांधव.

वंशक (वंशक) (सं) ना. —ऊस; बांबू; एक मासा.

वंशि (वंशि) (सं) ना. —वेणु; पावा; मुरली; बासरी.

वंशि (शी) क (वंशि [शी] क) (सं) ना. —वंशविषयक; वेणु;
पावा.

वकालतु (वकालतु) (अ.दे) ना. —वकिली; वकिलचा

व्यवसाय; पक्षकाराच्या वतीने बोलण्याचे काम.

वकील (वकील) (अ.दे) ना. —कायदापंडित; विधिज्ञ; रायभरी;

शासनांतील नियमाला धरून पक्षकारातर्फे भांडणारा.

वकुल (ळ) (वकुल [ळ]) (क) ना. —नागकेशर; वकुल;
करंजाचे झाड.

वक्कणिसु (वक्कणिसु) (क) धा. —विवरणे; खुलासा करणे; स्पष्ट
करणे; व्याख्यान देणे; सांगणे.

वक्कणे (वक्कणे) (क) ना. —व्याख्यान; विवरण; समजून; सांगणे;
खुलासा; स्पष्टीकरण; टिप्पण; शैली; सरणी.

वक्कणिसु (वक्कणिसु) (क) धा. —व्याख्यान देणे; टीका
करणे; वाखाणणे; खुलासा करणे; समजून सांगणे.

वक्तव्य (वक्तव्य) (सं) वि. —सांगण्यास योग्य; समजून
देण्यासारखे; वक्तृत्व; बोलकेपणा; वाचाळता; उपदेश;
उपन्यास; निंदा.

वक्तार (क्त) (वक्तार [क्त]) (सं) ना. —वाचिवीर; वाक्पंडित;
बोधक; उपन्यास करणारा; वाक्चतुर.

वक्तृत्व (वक्तृत्व) (सं) ना. —भाषणचातुर्य; बोलण्याची
कला.

वक्त्र (वक्त्र) (सं) ना. —मुख; तोंड; चर्या; चेहरा.

वक्र (वक्र) (सं) वि. —वाकडे; तिरळे; वाकलेले; चिंबलेले;
गुंडाळलेले; वळलेले.

(सं) ना. —वक्रता; वाक; कुटिलता; अप्रामाणिकता; वंचना;
मंगळग्रह; शनिग्रह.

वक्रग्रीव (वक्रग्रीव) (सं) ना. —वाकडमान्या; उंट.

वक्रतुंड (वक्रतुंड) (सं) ना. —गणपति; पोपट; वाकडे तोंड
असलेला.

वक्रदृष्टि (वक्रदृष्टि) (सं) ना. —वाकडी नजर; टरके; सूडबुद्धि;
अनादर; मत्सर; पोटाबुद्धी.

वक्रांग (वक्रांग) (सं) ना. —हंसपक्षी.

वक्रि (वक्रि) (सं) ना. —वाकडी वस्तु; वाकलेली वस्तु; पीळ
घातलेली वस्तु; कपटी; फसव्या.

वक्रोक्ति (वक्रोक्ति) (सं) ना. —व्यंगोक्ति; व्यंग्य; टोचून
बोलणे; बोचक भाषण; वाकडे बोल; एक काव्यालंकार.

वक्त्रीभवन (वक्त्रीभवन) (सं) ना. —वक्रता; वाकडेपणा.

—किरणवक्त्रीभवन (किरणवक्त्रीभवन) (सं) ना. —प्रकाश
घनपदार्थावरून जाताना होणारी किरणांची वाकडी गति;
किरणांची दिशापालट.

वक्ष (क्षस्) (वक्ष [क्षस्]) (सं) ना. —छाती; ऊर; छाताड.

वक्षस्थळ (वक्षस्थळ) (सं) ना. —छाती; छातीचा भाग.

वक्षोज (वक्षोज) (सं) ना. —स्तन; थान; छातीवर उपजलेले;
उरोज.

वखार (वखार) (अ.दे) ना. —पदार्थसंग्रहस्थळ; कोठी;
कोठार; 'उग्रान' पहा.

वंक (वंक) (क) वि. —वक्र; वाकडे; वाकदार.

वंकर (वंकट) (क) वि. —कुरूप; वक्र; कुटिल; अप्रामाणिक.

वंकि (वंकि) (क) ना. —वाकी; मुसळ.

वंग (वंग) (सं) ना. —बंगालदेश; बंगाली; शिसें; जस्त.

वंगड (वंगड) (क) ना. —पक्ष; पंथ; कुटुंबीय व्यक्ति;

'पंगड' पहा.

वंगार (वंगार) (क) ना. —सोने; भंगार; कांचन.

वंगीय (वंगीय) (सं) वि. —बंगालदेशीय; बंगालीबाबू.

वच (चस्) (चस्सु) (वच [चस्] [चस्सु]) (सं) ना. —
भाषा; गोष्ट; पोपट; सूर्य;

वचन (वचन) (सं) ना. —उक्ति; गोष्ट; वाक्य; संख्या;

दिलेले वचन; प्रतिज्ञा; नियम; सूत्र; सुभाषित;

शिवशरणोपदेश.

—त्रय (त्रय) (सं) ना. —एक-द्वि-बहु अशी

व्याकरणांतील तीन वचने.

—स्थ (स्थ) (सं) वि. —प्रतिज्ञा करणारा; बोलण्याला
जागणारा; विश्वासु.

वचनीय (वचनीय) (सं) वि. —सांगण्यास योग्य. निंद्य;

तिरस्करणीय. (उपरोधिक भाषेत)

वचनीयता (ते) (वचनीयता [ते]) (सं) ना. —निंदा; तिर-
स्कार; आगदन; अपवाद; चहाडी

वचसांपत्ति (वचसांपत्ति) (सं) ना. —बृहस्पति; उत्तम वक्ता;
बोलका.

वचस्त्रि (वचस्त्रि) (सं) ना. —चांगले भाषण करणारा; वाचाळ;
बोलका.

वचा (चे) (वचा [चे]) (सं) ना. —वेखंड; तिखट मूळ;
सुंठ; 'वजे' पहा.

वचोल्हरि (वचोल्हरि) (सं) ना. —भाषणाचा ओघ;
वाक्प्रवाह; ओववती भाषा.

वजा (वजा) (अ.दे.) ना. —वर्ज; उणे; वज्रवाकी; त्याग;
कमती; वगळणी; कमी.

वजीर (वज्जिर) (अ. दे.) ना. - मुख्य मंत्री; प्रधान.

वज्र (वज्र) (सं) ना. - हिरा; माणीक; देवेंद्राचें आयुध;

वीज; कूरता; कृष्णाचा नाव; चिकटपदार्थ; सरस; डिक.

वज्रकवच (वज्रकवच) (सं) ना. - चिल्लखत; अंगत्राण;

सक्त पाहारा.

वज्रकाय (वज्रकाय) (सं) ना. - वज्राप्रमाणें कठीण देह
असलेला; भीम; हनुमंत.

वज्रदंत (ति) (वज्रदंत) (३) (सं) ना. - रानहुकर; उंदीर;
कठिण दातांचा प्राणी; कोराटी.

वज्रदेहि (वज्रदेहि) (सं) ना. - हनुमंत; भीम; वज्रकाय.

वज्रनिघोष (वज्रनिघोष) (सं) ना. - विजेचा कडकडाट.

वज्रपाणि (वज्रपाणि) (सं) ना. - वज्रधारी; इंद्र.

वज्रमुष्टि (वज्रमुष्टि) (सं) ना. - कठीण मुठीचा; टणक मूठ;

एक वनस्पति; एक आयुध.

वज्रगुठ (वज्रगुठ) (सं) ना. - अति मूर्ख; अतिमंद; ढोंब्या.

वज्रांग (वज्रांग) (सं) ना. - वज्रदेही; तारकामुराचा बाप.

वज्रि (वज्रि) (सं) ना. - वज्रायुध वापरणारा; देवेंद्र.

वंचक (वंचक) (सं) वि. - फसव्या; कपटी; धूर्त.

वंचने (वंचने) (सं) ना. - फसवणूक; कापट्य; धूर्तता; माया.

वंचिसु (वंचिसु) (क) धा. - फसविणें; ठकविणें; जादू करणें;
वचन देऊन फसवणें; विश्वासघात करणें.

वट (वट) (सं) ना. - वटवृक्ष; अश्वत्थ; घोळीची भाजी; गोळी;
वटिका; वडी; धारगा; दोरा; बट; विन्ह.

— पत्र (वट) (सं) ना. - वडाचे पान.

— वासी (वट) (सं) ना. - यक्ष; भूत.

वटक (वट) (वट) (वट) (क) ना. - वडा; गोड पातळ
वस्तु; विहटा.

वटवट (वटवट) (क) ना. - गुणगुण; बडबड; निरर्थक बोलणें.

वटा (टा) र (वटा) (टा) (अ. दे.) ना. - प्रशस्त जागा;

धराभोवतीचें आवार; बखल; बखलींतील घरे; वाडी.

वटि (टी) टिक (वटि) (टिक) (सं) ना. - गोळी; मात्रा;
वडी; विहटा.

वट्ट (वट्ट) (सं) ना. - बट्ट; ब्रह्मचारी; मुंजा मुलगा; विद्यार्थी.

वट्ट (वट्ट) (अ. दे.) ना. - दलाली; कमिशन; अडत; वटाव;
वडा; (वटावणीचा पैसा.)

वड (वड) (क) ना. - उपवन; उद्यान; मळा.

वडवा (वा) सि (वडवा) (वा) (सं) ना. - वणवा;

वडवानल; समुद्रामि; घोडी.

वडवास्त्र (वडवास्त्र) (सं) ना. - अग्न्यस्त्र; प्रलयकारी शस्त्र.

वडवे (वडवे) (सं) ना. - वडवामि; घोडी; विधवा; दासी;

शेतकरीण; अश्विनीदेवता.

वडा (वडा) (सं) ना. - खाण्याचा पदार्थ; गोड अगर तिखट
वडा.

वडि (वडि) (क) ना. - शळ; ऊव; उष्णता; गर्म.

वडिश (वडिश) (सं) ना. - वाणा; चरक; गळ.

वडे (वडे) (क) ना. - 'वट' पाहा; वड; वडी; वडा.

वडुंति (वडुंति) (क) ना. - वर्धती; जयंती; वाढदिवस;
जन्मदिनोत्सव; जन्मदिन.

वणिक् (ज) (वणिक्) (सं) ना. - व्यापारी; वर्तक; वाणी.

वणिग्वाट (वणिग्वाट) (सं) ना. - पेट; दुकानांची ओळ;
वाजारा; मंडई.

वंट (ठ) (ड) (वंट) (ठ) (सं) ना. - भाग; ब्रह्मचारी;
एकलकोंडा; क्षुद्र; कुन्हाडीचा दांडा; विळ्याची मूठ; सेवक;
व्यभिचारिणी; कुब्ज.

वंटिसु (वंटिसु) (क) धा. - उपटणें; उपडणें; उखडणें; उसपणें.

वत् (वट) (सं) प्र. - सटश; असे या अर्थी येणारा प्रत्यय;
वान्

वत्तन (वटन) (अ. दे.) ना. - पूर्वजित जिंदगी; संपत्ति;

इनाम जमीन; वंशपरंपरा चालणारी देणगी; ओलें; भार.

वत्ति (ती) (वत्ति) (सं) प्र. - असणारी या अर्थी प्रत्यय.

वत्तस (वटतस) (सं) वि. - अवतंस; श्रेष्ठ; अधिकचा; बरेप्य.
(सं) ना. - शिखर; मूषण.

वत्स (वट्स) (सं) ना. - वासरू; मुलगा; पुत्र; पोर.

वत्सक (वट्सक) (सं) ना. - लहान लेकरू; लहान वासरू; वत्स
असलेली गाय.

वत्सनामि (वट्सनामि) (सं) ना. - बचनाग; एक विषारी
वनस्पति.

वत्सर (वट्सर) (सं) ना. - वर्ष; संवत्सर; बारा महिन्यांचा
अवधि.

वत्सल (वट्सल) (सं) वि. - प्रिय; लाडका; प्रेमळ; आसक्त;
दयाळु; कारुणिक; मायाळु; कृपाळु.

वत्से (वट्से) (सं) ना. - कन्या; मुलगी; दुहिता; कुमारी.

वद (वट) (वद) (वट) (सं) वि. - बोलका; बोलणारा.

वदन (वटन) (सं) ना. - चेहरा; तोंड.

वदान्य (वटान्य) (सं) वि. - उदार; दाता; सद्गुण हातानें
देणारा; दानशूर.

वध (वट्स) (सं) वि. - सांगण्यास योग्य; कृष्णपक्ष; काळोखी
पंधरवडा.

वध (धे) (वध) (धे) (सं) ना. - खून; हत्या; हिंसा.

वधक (वट्सक) (सं) वि. - वध करणारा; खुनी; हिंसक; ठार
मारणारा.

वधिसु (वट्सिसु) (क) ना. - ठार मारणें; खून करणें.

वधु (धु) (वधु [धु]) (सं) ना. — उपवर कन्या; लग्नाची मुलगी; सून; नवपरिणीता स्त्री; पत्नि.

वधूटि (टी) (वधू [टी]) (सं) ना. — वयात आलेली; युवति; तरुणी; स्त्रीसमूह.

वधुवर (वधुवर) (सं) ना. — लग्नाऊ पतिपत्नि; विवाहेच्छु युवयुवति; पतिपत्नि.

वध्य (वधु) (सं) वि. — ठार मारण्यास योग्य; हत्या करण्यायोग्य.

वन (वस) (सं) ना. — वन; मळा; जंगल; अरण्य; पाणी.

वन (ने) चर (वस [ने] चर) (सं) वि. — जंगलांत फिरणारा रानटी; पारधी; शिकारी; पहाडी; जंगली; वन्य.

वन (ने) ज (वस [ने] ज) (सं) ना. — कमळ; नीरज.

— मुखी (मुखा) (सं) ना. — सुंदरी.

वनजसंभव (वस [जसंभव]) (सं) ना. — कमलोद्भव; ब्रह्मदेव.

वनजाक्ष (वस [जाक्ष]) (सं) ना. — कमलनेत्र; विष्णु; कृष्ण.

वनदेवते (वस [देवते]) (सं) ना. — अप्सरा; देवी; वनांतील देवी.

वनधि (निधी) (वस [निधी]) (सं) ना. — समुद्र; अधि.

वन (न्य) पशु (वस [न्य] पशु) (सं) ना. — श्रापद; मृग; जंगलांत निपजणारे पशु.

वनप्रिय (वस [प्रिय]) (सं) ना. — कोकीळ.

वनभृत् (वस [भृत्]) (सं) ना. — मेघ; ढग; पाण्याने भरलेले.

वनभोजन (वस [भोजन]) (सं) ना. — मळ्यांत केलेले जेवण; सहलींतील सहभोजन.

वनमहिष (वस [महिष]) (सं) ना. — रानरेडा; गवा.

वनमालि (वस [मालि]) (सं) ना. — विष्णु; कृष्ण; कुंजांत राहणारा.

वनराजि (वस [राजि]) (सं) ना. — झाडी; अरण्य; वृक्षराजी.

वनरुह (वस [रुह]) (सं) ना. — कमळ; जलज; पाण्यांत रुजणारे.

वनवास (वस [वास]) (सं) ना. — अरण्यात राहणे; रानांतील जीवन; संकटकाल; आपत्काल; दुर्दिन.

वनवासि (वस [वासि]) (सं) ना. — वनांत राहणारा; योगी; मुनी; रानटी जन.

वनस्पति (वस [स्पति]) (सं) ना. — औषधी; तरुवेली; झाडझाडोरा.

वनालिका (वस [ालिका]) (सं) ना. — सूर्यफूल.

वनि (वस) (सं) ना. — इच्छा; अपेक्षा.

वनिता (ने) (वस [ने]) (सं) ना. — बाई; स्त्री; पति; प्रिया; मादी.

— विलास (विलास) (सं) वि. — स्त्रियांचा शृंगार; विनोद.

वनीय (प) क (वस [नीय]) (सं) वि. — याचक; मिशेकरी; मागणारा; मिश्रक.

वनौकस् (स) (वस [नौकस्]) (सं) ना. — वनवासी; माकड; मुनी; ऋषि; योगी; जंगली.

वंतिगे (वस [तिगे]) (क) ना. — वर्गणी; पट्टी; कर; हसा;

वंदन (ने) (वस [ंदन]) (सं) ना. — नमस्कार; स्तुती; प्रशंसा.

वंदनमालि (सं) (वस [ंदनमालि]) (सं) ना. — तोरण;

वंदनमालिका (सं) (वस [ंदनमालिका]) चौकटीवर बांधलेली धान्यलोबी व आंब्याची पाने यांची माळ; मंगलमाळ.

वंदनीय (वस [ंदनीय]) (सं) वि. — वंद्य; नमस्कार करण्यायोग्य; पूज्य.

वंदार (वस [ंदार]) (सं) वि. — भक्त; वर्णन करणारा; भाट; स्तुतिपाठक.

वंदि (वस [ंदि]) (सं) वि. — वंदी; भाट; स्तुतीपाठक; चारण; छपन्नपट्टी.

वंदिसु (वस [ंदिसु]) (क) धा. — नमस्कार करणे; प्रशंसणे; पूजणे; स्तवणे.

वंद्य (वस [ंद्य]) (सं) वि. — पूज्य; वंदनीय; स्तवनीय.

वंध्या (ध्ये) (वस [ंध्या]) (सं) ना. — वांझ; निपुत्रिक; निष्फल कार्य;

वन्य (वस [न्य]) (सं) वि. — वनासंबंधी; जंगली; हिंस्र; क्रूर.

वपन (वस [न]) (सं) ना. — क्षौर; हजामत; मुंडन; पेरणी; लावणी;

वपु (पुस्) (वस [पुस्]) (सं) ना. — देह; शरीर; काया; आकृति.

वपे (वस [पे]) (सं) ना. — रक्तस्त्राव; खळगा; श्वासपटल (Diaphragm) 'कुणी' पहा.

वपु (वस [पु]) (सं) ना. — क्षौरिक; हजाम; न्हावी; नापित.

वप्र (वस [प्र]) (सं) ना. — टेकडी; उतारावरील पायवाट; डोंगर-उतार; कालवा; तीर; खंदक; बुरुज; नांगरलेली जमीन; अवयवहीनता; शिसे; पाप; पेरणी; आवार.

— क्रीडा (क्रीडा) (सं) ना. — वाळूतील खेळ; वाळवंटीचे खेळ.

वमन (वस [मन]) (सं) ना. — वांती; ओकारी; उलटी.

वय (यस्) (यस्सु) (वस [यस्] [यस्सु]) (सं) ना. — आयुर्मान; आयुष्य; जीवित; जीवनकाल.

— रक (सु) (सं) वि. — वयांत आलेला; तरुण; वृद्ध; वय झालेला

वयन (वस [यन]) (क) ना. — अनुकूलता; साधुत्व; हित; कल्याण.

वयल् (वस [यल्]) (क) ना. — मैदान; खुली विस्तृत जागा.

वयस्य (वस [यस्य]) (सं) ना. — बरोबरीचा; सखा; मित्र;

समरयस्क; वारगीचा.

वयिन (वस [यिन]) (क) ना. — सुलभ उपाय; हित; कल्याण; साधुत्व.

वयोधर्म (व०य०ध०र्म) (सं) ना. - वयोमानाप्रमाणे होणारी स्थितिगति.

वयोवृद्ध (व०य०व०वृद्ध) (सं) ना. - वय झालेला; म्हातारा; वृद्ध.

वय्यार (व०य०य०र) (क) ना. - संकोच; मुरका; विलास; सोंग; वतावणी; हांग.

वय्यारि (व०य०य०रि) (क) ना. - मुरकणारी; मुरका. मारणारी; विलासिनी; लजावती; अभिनेत्री; विलासवती.

वय्याळि (व०य०य०ळि) (क) ना. - घोड्याची रपेट; घोडस्वारी.

वय्याळिग (व०य०य०ळिग) (क) ना. - बोडेस्वार; घोड्यावरून रपेट करणारा.

वर (वर) (सं) वि. - श्रेष्ठ; उत्तम; चांगला; अभीष्ट.

(सं) ना. - इच्छा; आशिर्वाद; अनुग्रह; संभावना; दानधर्म; प्रियकर; पति; लग्नाज तरुण. पावली, एक नाणें.

—र (र) (सं) ना. - वर देणारा; अनुग्रह करणारा.

—दा (दे) (दा [दे]) (सं) ना. - वर देणारी; अनुग्रह करणारी; एक नदी.

—स्वयंवर (स्व०य०व०र) (सं) ना. - स्वतःच वर पसंत करणें; आपणच आपल्या पतीची निवड करणें.

वरक (क) (वरक [क]) (क) ना. - वरें; धातूचा अति पातळ पत्रा; झिलई; गिलीट.

वरकवि (वरकवि) (सं) ना. - जन्मजात कवि; उपजत कवि; अनुभवी कवि; प्रतिभावान् कवि.

वरट (वरट) (क) वि. - खडबडीत; विरुप; तुरट; काळजिरे; कडूजिरे.

वरण (वरण) (सं) ना. - लेप; निवड; सेतु; एक झाड; आवार; उंट; वाड्निश्चय; आच्छादन; घेरा; वारणानदी.

—माले (म०ल०) (सं) ना. - लग्नांत वधुवरांनीं परस्परांना घालावयाची माल.

वरदक्षिणे (वरद०क्षि०) (सं) ना. - वधुपित्यानें वराला दिलेला पैका; हुंडा.

वरदि (वरदि) (क) ना. - वार्ता; बातमी; इतिवृत्त; वर्दी; समाचार.

वरपूजे (वरपू०जे) (सं) ना. - कन्यादानाचे वेळी केलेला वराचा सन्मान; सीमांतपूजन.

वरोपचार (वर०प०चार) (सं) ना. - वराला द्यावयाचा पोषाख.

वरयित (र) (वरयि० [र]) (सं) ना. - वर; कन्यार्थी; लग्नाचा मुलगा.

वरवर्णिनि (नी) (वरव०र्णि० [नी]) (सं) ना. - गौरवणी; उत्तम रंगाची स्त्री.

वरसे (वरसे) (क) ना. - शस्त्र पेलण्याची एक रीति; पवित्रा;

ओळ; पंक्ति; आवृत्ति; खेप; वेळ; वंश; घराणें; लय; नृत्य-लय; संगती; लहर.

वरह (वरह) (सं) ना. - वराह; रानडुकर; सोन्याचें एक नाणें; चार रुपये किमतीचे नाणें.

वराक (वरक) (सं) वि. - दुःखद; हीन; नीच; क्षुद्र; लहान; गरीब.

वराक्री (वरक०रि) (सं) ना. - दुर्दैवी स्त्री; दुःखिता.

वरांग (वर०ंग) (सं) ना. - डोकें; श्रेष्ठ अवयव; हत्ती; मन्मथ; कामदेव.

वराट (टक) (वर०ट [टक]) (सं) ना. - दोर; कवडी.

वराड (वर०ड) (अ.दे) ना. - कर; वर्गणी; पट्टी. 'वंतिगे' पहा.

वरात (वर०त) (अ.दे) ना. - मिरवणूक; लग्नांतील वधुवराची मिरवणूक; आग्रहाची मागणी; जबरदस्ती.

वरारोहा (हे) (वर०र०ह० [हे]) (सं) ना. - सुंदरी; कामिनी.

वराल (ल) (वर०ल [ल]) (क) ना. - हंस; मराळ.

वराह (वर०ह) (सं) ना. - रानडुकर.

—अवतार (अ०व०त०र) (सं) ना. - हिरण्याक्षाच्या वधासाठीं विष्णूनें घेतलेला श्रापस्वरूपी अवतार; डुकराच्या केसाचा कुंचला.

—मुद्रे (मु०द्रे) (सं) ना. - विजयनगरराजाची दान पत्रावरील मुद्रा; शिक्षा.

वरि (वरि) (अ.दे) ना. - कर; जकात; सारा; फाळा; खंडणी.

वरिवसित (वरि०व०सि०) (सं) वि. - पूजित; सन्मानित; सेवा केलेला.

वरिवस्ये (वरि०व०स्ये) (सं) ना. - सेवा; पूजा; भक्ति; दास्य.

वरिष्ठ (वरि०ष्ठ) (सं) वि. - श्रेष्ठ; उच्च; उत्तम; वरच्या श्रेणीचा; विस्तृत; ताम्र.

—अधिकारि (अ०धि०का०रि) (सं) ना. - वरचा अधिकारी.

वरिसु (वरि०सु) (क) घा. - लग्न होणें; विवाह करणें; वरणें; अपेक्षिणें; इच्छिणें; स्वीकारणें; निघडणें; पसंत करणें.

वरुण (वर०रु०ण) (सं) ना. - वैदिक समुद्रदेवता; सूर्य; पाणी.

वरुणानि (नी) (वर०रु०ण०नि [नी]) (सं) ना. - वरुणपति.

वरुप (वर०रु०प) (क) ना. - वर्ष; संवत्सर; वारा महिन्यांचा अवधी, वर्षाकाल; पावसाळा.

वरूढ (वर०रु०ढ) (सं) ना. - रथ; गाडी; वाहन; ढाल; सैन्य; चिलखत.

वरूथिनि (नी) (वर०रु०थि० [नी]) (सं) ना. - सैन्यसमूह.

वरे (रेरं) (रेने) (वरि० [रेरं] [रेने]) (सं) अ. - वेरी; पर्यंत; पावेतो.

वरे (रा) (वरं [रा]) (सं) ना. - स्वयंवर करणारी; उत्तम स्त्री; सुंदरी.

वरेंकु (वरेंकु) (सं) ना. - तंतुवाद्यांतील सूक्ष्म मिंड.

वरेंण्य (वरेंण्य) (सं) वि. - वरण्यास योग्य; श्रेष्ठ; सुख्य.

(सं) ना. - कुंकुम; कुंकु.

—गुरुवरेंण्य (गुरुवरेंण्य) (सं) ना. - मुख्याव्यापक; श्रेष्ठ गुरु.

वर्ग (वर्ग) (सं) ना. - वस्तुजाति; समान वस्तूंचा गट; पट-गुणत; अध्याय श्रेणि; स्थानमान; परिच्छेद; बदली; सीमा;

क्षेत्र; स्थान; कुल; घराणें; पंथ; समाज; व्यंजन; विभाग.

वर्गणि (वर्गणि) (अ. दे.) ना. - कर; पट्टी, 'वंतिगे' पहा.

वर्गमूल (वर्गमूल) (सं) ना. - वर्गसंख्येचे मूल घटक;

ज्याचा वर्ग झाला ती संख्या शोधणें.

वर्गीण (य) (वर्गीण [य]) (सं) वि. - वर्गांचा;

वर्गासंबंधी, श्रेणीवा; जातीय; संघांत सामील असलेला.

वर्गोत्तम (वर्गोत्तम) (सं) ना. - अनुनासिकाक्षरें.

वर्चस्व (स्व) (वर्चस्व [स्व]) (सं) ना. - चकाकी; कांती;

प्रकाश; लक्षण; रूप; प्रभाव; वेग, आवेश; उत्साह; शक्ति;

प्रसार.

वर्चस्व (वर्चस्व) (सं) ना. - कांति; प्रभा; शक्ति.

वर्चस्वि (वर्चस्वि) (सं) वि. - शक्तिमान; तेजस्वी;

प्रभावशाली; बुद्धिमान.

वर्जन (वर्ज) (वर्जन [वर्ज]) (सं) ना. - त्याग; सुटका;

सोडवणूक; अपाय; हानि.

वर्जनीय (वर्जनीय) (सं) वि. - त्याज्य; सोडण्यासारखा.

वर्जित (वर्जित) (सं) वि. - टाकलेले; त्यागलेले, सोडलेले.

वर्जिसु (वर्जिसु) (क) धा. - त्यागणें; सोडणें; टाकणें.

वर्ज्य (वर्ज्य) (सं) वि. - त्यागण्यास योग्य; त्याज्य;

टाकण्यासारखे; टाकाज.

वर्ण (वर्ण) (सं) ना. - रंग; चकाकी; शोभा; अलंकार;

कुंठ; घराणें, पक्ष; पंथ; वर्ण; अक्षर; स्तुति; कीर्तिलुपी सुवर्ण;

वैषम्यभागीत; कन्नड संगीतप्रकार.

—इसु (इसु) (क) धा. - खुलासा वेणें; खुलासा करणें;

वाढवून सांगणें.

—क (क) (सं) वि. - वर्ण्य; वर्णनीय काव्य; मुख्यतया; रसमध.

वर्णधर्म (वर्णधर्म) (सं) ना. - मित्र जातीय कर्तव्य,

वर्णाश्रमाची आशा.

वर्णन (ने), (ना) (वर्णन [ने][ना]) (क) ना. - वर्णन;

प्रशंसा; खुलासा; स्पर्धीकरण, रंगरंगोटी.

वर्णसंकर (वर्णसंकर) (सं) ना. - वर्णांची भेसळ; वर्णांच्या

भेसळीने झालेल्या मिश्र जाती.

वर्णि (वर्णि) (सं) ना. - चित्रकार; रंगारी; ब्रह्मचारी; विद्वान्; पंडित.

वर्णिक (वर्णिक) (सं) ना. - नट; नर्तक; रंगरंगोटी; वैषम्य.

श्रृंगारसाज; रंग कौशल्य.

वर्णिसु (वर्णिसु) (क) धा. - वर्णन करणें; विवरण करणें; रंग मरणें.

वर्ण्य (वर्ण्य) (सं) वि. - वर्णन करण्यास योग्य. रंग

भरण्यालायक; उपमेय; वर्णांचा गट.

वर्तक (वर्तक) (सं) ना. - व्यापारी; भटक्या; फिरस्ता;

अनुयायी; सहचारी; माप.

वर्तन (ने) (वर्तन [ने]) (सं) ना. - वर्तणूक; वागणूक; चाल;

रुढी; रीतिरिवाज; पगार; मजुरी; उद्योग; व्यापार; नोकरी;

सेवा; फिरती; भ्रमण; स्थिरता.

वर्तमान (वर्तमान) (सं) वि. - चालू; आजचा; आताचा;

उपस्थित.

(सं) ना. - वादगी; समाचार; वार्ता. चालू काळ.

वर्ति (ती) (वर्ति [ती]) (सं) वि. - अस्तित्वात असलेला;

चालू; जवळचा; संनिध असलेला.

(सं) ना. - दिव्याची वात.

वर्तिका (के) (वर्तिका [के]) (सं) ना. - दिव्याची वात;

चित्रकाराचा कुंचला. कलम.

वर्तिसु (वर्तिसु) (क) धा. - चालणें; आचरणें; संभवणें;

फिरणें; अनुयायी होणें; उद्योगांत गढणें; गुंतणें.

वर्तुल (वर्तुल) (सं) वि. - वाटोळे; गोळाकार.

(सं) ना. - मंडल; गोल; वृत्त.

वर्त्म (वर्त्म) (सं) ना. - रस्ता; मार्ग; पायवाट. 'अवे' पहा.

वर्धक (कि) (वर्धक [कि]) (सं) ना. - कांठी; सुतार.

(सं) वि. - वाढविणारा; अधिक करणारा.

—ध्वनिवर्धक (ध्वनिवर्धक) (सं) ना. - लाऊड स्पीकर;

कर्णांतील आवाज.

वर्ध (ने) (वर्ध [ने]) (सं) ना. - आविश्य; वाढ; विस्तार;

उन्नति; विजय; अभिवृद्धि; कात्रण; तुकडेतोड.

वर्धति (वर्धति) (सं) ना. - वाढविवस; जन्मदिनोत्सव; जयंति.

वर्धमान (वर्धमान) (सं) वि. - वाढता; अभिवृद्धि.

पावणारा; उन्नत

(सं) ना. - महावीर; वाढ; अभिवृद्धि; जैन मुनी; राजवाडा;

एरंड; समस्या; विष्णु; आजचा बरदान जिल्हा.

—पुर (पुर) (सं) ना. - बरदान शहर.

वरित (वरित) (सं) वि. - वाढलेला; अभिवृद्ध.

वर्धिष्णु (वर्धिष्णु) (सं) ना. - भरभराटीची इच्छा करणारा;

अभिवृद्धि पावणारा.

वर्धिसु (वर्धिसु) (क) धा. - वाढणें; अभिवृद्धि पावणें;
मरभराटणें.
वर्म (वर्म) (सं) ना. - कवच; चिलखत; अंगत्राण;
देहरक्षणचे साधन; बैर; उपहार बुद्धि; क्षत्रियत्व - सूचक
असा प्रत्यय.
वर्महर (वर्महर) (सं) वि. - कवच वापरणारा; वयात
आलेला.
वरिय (वरिय) (व०य० [व०य०]) (सं) ना. - श्रेष्ठ; उत्तम;
धरेण्य; निवडण्यास योग्य.
वर्ष (वर्ष) (सं) ना. - बारा महिन्यांचा अवधी; संवत्सर;
वर्षाकृत; पावसाळा; (कुरु; हिरण्य; रम्यक; इलावृत्त; हरि;
केतुमूल; भद्राच; किन्नर; भारत) ही नव खंड पृथ्वी; मेघ; ढग;
—प्रिय (प०य०) (सं) ना. - भारतवर्ष; भारत.
वर्षगंदि (वर्षगंदि) (क) ना. - वर्षवर्षा जनावर; वर्षाला
विणारे जनावर.
वर्षण (वर्षण) (सं) ना. - वर्षा; पाऊस; वृष्टी.
वर्षधर (वर्षधर) (सं) ना. - मेघ; ढग; कंचुकी; राणीवसा.
वर्षधर (वर) (वर्षधर [वर]) (सं) ना. - अंतःपुररक्षक;
कंचुकी.
वर्षा (वर्षा) (सं) ना. - पावसाळा; पाऊस; जलम.
—काल (काल) (सं) ना. - पावसाळा.
वर्षामु (वर्षामु) (सं) ना. - वेडूक; गांडूळ; काडू; जानवे;
इंद्रगोप; काजवा.
वर्षामद (वर्षामद) (सं) ना. - मोर; मयूर.
वर्षासन (शन) (वर्षासन [शन]) (सं) ना. - वार्षिक
नेमणूक; उदर भरण्यासाठी प्रतिवर्षी मिळणारे धन; वार्षिक
तनखा.
वर्षित (वर्षित) (सं) वि. - पाऊस झालेली जमीन; मिजलेली
धरणी.
(सं) ना. - पावसाची झड; वृष्टि; सर; पाऊस.
वर्षिष्ट (वर्षिष्ट) (सं) वि. - म्हातारा; वय झालेला; बलशाली;
श्रेष्ठ.
वर्षीय (वर्षीय) (सं) वि. - जुनाट; वयोवृद्ध; म्हातारा.
वल (वल) (क) अ. - निश्चयपूर्वक; निर्भयपणें.
वल (वल) (क) ना. - शक्ति; सामर्थ्य; बळ.
वलक्ष (वलक्ष) (सं) वि. - श्वेत; पांढरे.
वलभि (भी) (वलभि [भी]) (सं) ना. - माळा; घराची माडी;
गची; कोनाडा; सौराष्ट्रातील एक शहर.
वलय (वलय) (सं) ना. - कांकण; कडें; वर्तुळ; गोल;
पांघरूण; आवरण; भूभाग; पट्टी; दाब; दडपण.
वलल (वलल) (सं) ना. - बलव; भीम; विराटाचा आचारी.

वलवर (वलवर) (क) ना. - प्रीति; प्रेम; आनंद.
वलसे (वलसे) (क) ना. - शेती; स्थानांतर; 'गुळे' पहा.
—होगु (होगु) (क) धा. - स्थानांतर करणें; प्रवासास
निवणें.
वलि (ली) (वलि [ली]) (सं) ना. - पडदा; लाट; उर्मी; अडचण;
मानगड; तोंडावरील सुरकुती; कातडीवरील चुरभ्या.
वलित (वलित) (सं) ना. - गुंडाळलेले; वाकलेले; आठ्या
पडलेले; सुरकुतलेले; चुरमडलेले.
वलियु (वलियु) (क) धा. - वाकणें; उतार होणें; चकाकणें.
वलिर (वलिर) (सं) वि. - तिरवा; टरका; काणा; चकणा.
वलीमुख (वलीमुख) (क) ना. - सुरकुतलेल्या तोंडाचा;
माकड; वानर; हुप्या.
वलक (वलक) (वलक [वलक]) (सं) ना. - झाडाची साल;
वाकाचें कापड; तागी छगडें; मीनचर्म; माशाचे कवच.
वलकवंत (वलकवंत) (सं) ना. - कवच असलेला धुशीच्या
जातीचा प्राणी.
वल्लन (ना) (वल्लन [ना]) (सं) ना. - उडी; भरारी;
फुशारकी; आत्मश्लाघा; घोडदौड.
वल्लफल (वल्लफल) (सं) ना. - डाळिव.
वल्लग (ल्लग) (वल्लग [ल्लग]) (सं) ना. - लग्नाम; वेलण.
वल्लमीक (वल्लमीक) (सं) ना. - वारुळ; दोली; खबदाड.
वल्लकि (वल्लकि) (सं) ना. - मेणा; पालखी; दोन ताराचें एक
तंतुवाद्य.
वल्लभ (वल्लभ) (सं) ना. - स्वामी; यजमान; नायक; प्रियकर;
पति; आत.
वल्लभा (भे) (वल्लभा [भे]) (सं) ना. - प्रिया; पत्नि;
मालकीण; गृहिणी; प्रेयसी.
वल्लयिसु (वल्लयिसु) (क) धा. - पळणें; पाय मागें घेणें;
हटणें; निसटणें; पाय काढणें.
वल्लरि (री) (वल्लरि [री]) (सं) ना. - वेळी; मंजरी; घोस;
तुरा; घड.
वल्लव (वल्लव) (सं) ना. - बल्लव; आचारी; 'वाणसिंग' पहा.
वल्लि (ली) (वल्लि [ली]) (सं) ना. - वेळी; लता; जमीन;
भूमी.
वश (वश) (सं) वि. - साधु झालेला; सुधारलेला; उन्नत.
(सं) ना. - स्वाधीन; आधीन; आशा; शक्ति; अधिकार;
स्वामित्व.
—कोळिसु (कोळिसु) (क) धा. - स्वाधीन होणें;
आटोक्यांत आणणें; सुधारणें.
वशवर्ति (वशवर्ति) (सं) वि. - आज्ञाधारक; स्वाधीन; अंकित;
कव्हांत आलेला.

वशंवद (वशंवद) (सं) वि. — सांगितल्याप्रमाणे वागणारा; आशाधारक; नम्र सेवक.
 वशा (शे) (वश [ई]) (सं) ना. — स्त्री; पत्नी; कन्या; नणंद; वसु; गाय; वांझोटी; हरीण.
 वशित्व (वशित्व) (सं) ना. — अष्टसिद्धीपैकी एक; तावा; आधीनता.
 वशि (शिन्) (वशि [ई]) (सं) वि. — बलिष्ठ; संयमित; स्वाधीन झालेला; आत्मसंयमी.
 वशीभूत (वशीभूत) (सं) वि. — कक्षांत आलेला; ताव्यांत गेलेला; आधीन झालेला.
 वश्य (वश्य) (सं) वि. — कक्षांत राहणारा; तावेदार; ताबीन; आटोक्यातला.
 वषट्कार (वषट्कार) (सं) ना. — आहुती देण्यासाठी म्हणावयाचा मंत्र.
 वस (वस) (वस [वस]) (सं) ना. — वश; तावा; अंकितता; स्वाधीनता.
 वसति (वसति) (सं) ना. — घर; निवास; राहणी; ठिकाण; वस्ती; वस्ती.
 वसथ (वसथ) (सं) ना. — वसतिस्थान; गृह; निवास.
 वसन (वसन) (सं) ना. — वस्त्र; कापड; पांघरूण; राहणी; निवास.
 वसंत (वसंत) (सं) ना. — पालवी फुटण्याचा काळ; काममित्र; उत्तरेकडील एक संगीतांतील राग; परस्परावरचा रंग.
 — वृत्त (वृत्त) (सं) ना. — कोकीळ.
 — वृत्तिके (वृत्तिके) (सं) ना. — सुकिलता; मास्ती; मोगरी.
 वसंतोत्सव (वसंतोत्सव) (सं) ना. — वसंतकाळी करावयाचा उत्सव; राजांचा शृंगारोत्सव.
 वसर (वसर) (वसर [वसर]) (क) ना. — प्रसार; दुकान; विक्रीस्थान.
 वसारे (वसारे) (क) ना. — सोपा; घराचा पुढचा भाग; ओशरी; देवडी; सुगंध.
 वसि (वसि) (क) वि. — थोडे; स्वल्प; (क.) ना. — निवासी; रहिवासी; वस्त्रप्रावरण.
 वसित (वसित) (सं) वि. — धारण केलेले; एकत्रित केलेले; वसति केलेले.
 वसिष्ठ (वसिष्ठ) (सं) ना. — एक स्मृतिकार; ऋषि.
 वसिसु (वसिसु) (क) धा. — राहणे; वसती करणे.
 वसीलि (वसीलि) (अ. दे) ना. — थोरांचा आश्रय; प्रभावी लोकांचे साह्य; वशीला.
 वसु (वसु) (सं) ना. — कुवेर; शिव; अग्नि; झाड; संपत्ति; धन; रत्न; सोने; किरण; प्रकाश; आठाचा संकेत; देवताचा एक

पोटभेद; धनिष्ठा नक्षत्र; (पाणी; ध्रुव; सोम; धरा; अनल; अनिल; प्रसूष; प्रभास) या आठ वसु.
 वसुदेव (वसुदेव) (सं) ना. — कृष्णपिता; देवकीपती; कुवेर.
 वसुधा (धे) (वसुधा [ई]) (सं) ना. — भूमी; जमीन.
 वसुधरा (रे) (वसुधरा [ई]) (सं) ना. — पृथ्वी; संपत्ति धारण करणारी भूमि.
 वसुमति (वसुमति) (सं) ना. — भूदेवता; भूमाता श्रीमती.
 वसुषेण (वसुषेण) (सं) ना. — कर्णाचे ठेवलेले नाव.
 वसुरा (रे) (वसुरा [ई]) (सं) ना. — रासनर्तकी; वेश्या.
 वसे (सा) (वसे [सा]) (क) ना. — चरबी; मेंदू; दाट रक्त. 'नेण' पहा.
 वस्तु (वस्तु) (सं) ना. — पदार्थ; वस्तुस्थिती; सहजता; कथा नाटक वगैरेचा मूल विषय.
 वस्तुक (वस्तुक) (सं) ना. — चंपूकाव्य; सहजता; वास्तवता.
 वस्तुवृद्धिदर्शक (वस्तुवृद्धिदर्शक) (सं) ना. — सूक्ष्म दर्शक यंत्र.
 वस्त्र (वस्त्र) (सं) ना. — कापड; वसन; पोषाख; कपडा.
 वह (वह) (सं) वि. — पांघरण्याचे, घेऊन जाण्याचे, वापरण्याचे, चालू ठेवण्याचे; धारण करणारा या अर्थी एक प्रत्यय.
 (सं) ना. — बैलाची मान; वाहन; घोडा; वायुमार्ग; नद.
 वहणि (वहणि) (क) ना. — दंभ; वैभवाचा डोल; विलास; अवडंबर; मोठेपणा; शोभा; उत्सव; लाटा; प्रवाह.
 वहन (वहन) (सं) ना. — भार वाहणे; चालू ठेवण्याचे साधन; धारण; सांगड; नांव; मार्ग; प्रवाह; ओघ.
 वहि (वहि) (अ. दे) ना. — हिरोबाचे पुस्तक; वही; नोटबुक; भार वाहणारा.
 वहित्र (वहित्र) (सं) ना. — जहाज; नाव; सांगड; नदी तरून जाण्याचे साधन.
 वहिल (वहिल) (सं) ना. — आवेश; तीव्रता; स्वरा; रोग; चपलपणा; चमत्कार; चमक; सळक.
 वहिसु (वहिसु) (क) धा. — सिद्ध होणे; स्वीकारणे; चालू ठेवणे; डोक्यावर घेणे; भार वाहणे; घेऊन जाणे; वाढणे.
 वहिह (वहिह) (सं) ना. — विस्तार; अग्नि; निखारा; जाळ.
 — सख (सख) (सं) ना. — अग्निमित्र; वायु.
 वळ (वळ) (क) प्र. — त्यांतच व्यवहार करणारा या अर्थी एक प्रत्यय. (उदा. मडिवाळ)
 वळक्ष (वळक्ष) (सं) वि. — धीर; शूर; वीर.
 वळन (लन) (वळन [लन]) (सं) ना. — गुंडाळी; चालना; चालू ठेवणे.
 वळय (लय) (वळय [लय]) (सं) ना. — कडे; गोल; कांकण.

बलावलि (बलवलि) (क) ना. — आतुरता; गडबड; तलमल;
कळवळ; चिंता; व्यथा.

बलि (बलि) (क) ना. — निरी; घडी; लाट; ओळ; अडचण;
लिहिण्याची पद्धति; एक कुंठित प्रत्यय.

बलित (बलिठ) (सं) वि. — गुंडाळलेलें; फिरलेलें; वाकलेलें.

बा (बा) (सं) अ. — अथवा; किंवा; नाहींतर; अगर.

बाहकण (बाहकण) (सं) ना. — पाण्याचा थेंब; जलबिंदु.

बाक् (कु) (बाक् [कु]) (सं) ना. — गोष्ट; वाचा.

बाकलह (बाकलह) (सं) ना. — बोलाचाली; मांडण;

तोंडातोंडी; वाग्युद्ध.

बाकचातुर्य (बाकचातुर्य) (सं) ना. — शहाणपणाचें
बोलणें; बोलण्यांतील कौशल्य.

बाकचापल्य (बाकचापल्य) (सं) ना. — बोलण्यांतील
शहाणपण; अस्खलित भाषण.

बाकपति (बाकपति) (सं) ना. — वाग्वीर; वक्ता; बृहस्पति.

बाक्य (बाक्य) (सं) ना. — पूर्ण अर्थ देणारी शब्दरचना;
गद्यवचन; सूक्ति; सुमाषित.

बाक्यार्थ (बाक्यार्थ) (सं) ना. — वाक्याचा सरळ अर्थ; चर्चा;
वाद; सारांश; तात्पर्य.

बागाडेवर (बागाडेवर) (सं) ना. — डोलाची भाषा; गवांची
भाषा; तोंडपाटीलकी; आत्मश्लाघा; निरर्थक बडबड.

बागीश (बागीश) (सं) ना. — वाचस्पति; बृहस्पती; वाक्पटु;
बोलण्यात चतुर.

बागीश्वरि (बागीश्वरि) (सं) ना. — शारदा;
सरस्वती; वाग्देवता; वाणीदेवी.

बागु (बागु) (क) ना. — मोठा मासा; प्रचंड मासा.

बागुरि (रिके) (बागुरि) (क) ना. — जालें; जाली; पाश.

बागुरिक (बागुरिक) (क) ना. — कोळी; शिकारी; पारधी.

बागे (बागे) (क) ना. — लगाम; वेषण; वाक्. 'कडिवाण' पहा.

बाग्याल (बाग्याल) (सं) ना. — भाषापाश; भाषापाडित्य;
बोलण्यांतील पेच; वाचामोहनी.

बागदत्त (बागदत्त) (सं) ना. — वाचादत्त; वचनबद्धता;
वाचादत्तबधु; वाङ्मन्ययाने दिलेली कन्या.

बागदान (बागदान) (सं) ना. — वचन; कथन.

बागदेवि (बागदेवि) (सं) ना. — वागीश्वरी; सरस्वती.

बागिम (बागिम) (सं) ना. — वाक्पटु;

बृहस्पति; भाषा मल्ल; वाचिवीर.

बागवाद (बागवाद) (सं) ना. — भाषेची चर्चा; वादविवाद;
प्रासंगिक वाग्युद्ध.

बाग्युद्ध (बाग्युद्ध) (सं) ना. — भाषेचें मांडण;
बोलमांडपणा; वादावादी.

बाग्विभव (बाग्विभव) (सं) ना. — भाषासौंदर्य; शब्दावडंबर;
भाषा पेलण्याचें सामर्थ्य.

बाघे (बाघे) (सं) ना. — लगाम; मुखाडकी; 'बागे' पहा.

बाङ्निश्चय (बाङ्निश्चय) (सं) ना. — वचनबद्धता;
कन्यादानाची निश्चित भाषा.

बाङ्नाय (बाङ्नाय) (सं) ना. — भाषामय; वचनसाहित्य;
शास्त्रसंपत्ति.

बाङ्नात्र (बाङ्नात्र) (सं) ना. — केवळ बोलणें; कृतिशून्य
भाषा; सहानुभूतीची भाषा.

बाङ्मुख (बाङ्मुख) (सं) ना. — भाषेचा आरंभ;
भाषेचा प्रस्ताव.

बाङ्मूल (बाङ्मूल) (सं) ना. — लांब जीम काढून केलेलें
भाषण; जबाब; अभिप्राय; करारपत्र.

बाच् (कु) (बाच् [कु]) (सं) ना. — गोष्ट; भाषा; बोलणें.

वाचक (वाचक) (सं) वि. — सांगणारा; समजावून देणारा.

(क) ना. — भाषापाडित्य; विशिष्ट शब्द; संदेशवाहक.

वाचन (वाचन) (सं) ना. — पठण; भाषण; मंत्राचा पाठण
—घोष; स्वस्तिवाचन.

वाचस्पति (वाचस्पति) (सं) ना. — भाषास्वामी; बृहस्पति.

वाचामगोचर (वाचामगोचर) (सं) वि. — अवर्णनीय;
अकथनीय; भाषेच्या टण्यापलीकडील.

(सं) ना. — परमेश्वर; ज्याचें वर्णन करतां येत नाहीं असा;
वागिन्द्रियापलीकडील.

वाचाल (वाचाल) (सं) वि. — बडबड्या; अति
बोलणारा; निरर्थक बडबडणारा.

—ता—ते (वाचाल) (सं) ना. — भाषेची लांबण; फोल
बोलणें; वेताल बडबड.

वाचिक (वाचिक) (सं) वि. — भाषेसंबंधी; बोलाविषयी;

(सं) ना. — बातमी; संदेश; नाटककार; संभाषण.

वाचिसु (वाचिसु) (क) घा. — वाचणें; सांगणें; पठण करणें.

वाच्य (वाच्य) (सं) वि. — कथ्य; बोलण्यासारखें; सांगण्यासारखें
पठनीय; निथ;

—वज्र (वाच्य) (सं) ना. — कठोर भाषा; रांगडे बोलणें;
खडबडित शैली.

वाच्यार्थ (वाच्यार्थ) (सं) ना. — शब्दाचा सरळ अर्थ; रुढार्थ;
शक्यार्थ.

वाज (वाज) (सं) ना. — शक्ति; सामर्थ्य; उत्साह; हुरूप; अन्न;
पाणी; तूप; यज्ञ; मंत्र; बाणपक्ष; पीस; पुच्छ; युद्ध; ध्वनि.

श्राद्धपिंड; लोणी; नवनीत.

वाजि (वाजि) (सं) ना. — वन; वेगवान घोडा; पक्षी;

बाण, शत्रु.

वाजीकर (रण) (वाजिकर [रण]) (सं) ना. - संमोहन;
कामुकता वादविणें; युक्तीनें केलेली कामवाद.
वांछा (छे) (वांछा [छे]) (सं) ना - आकांक्षा; अपेक्षा;
अभीष्ट.
वांछित (वांछित) (सं) वि. - इच्छिलेले; मागितलेले,
अपेक्षित.
वांछिसु (वांछिसु) (क) धा. - मागणें; इच्छिणें; अपेक्षा ठेवणें.
वाट (वाट) (सं) ना. - मार्ग; स्थळ; कर्मशाळा; सेवाक्षेत्र;
घर; आवार; मौली; पाण्याची वाट; कुंपण; परसु; आवरण;
मळा; अंगण; गल्ली.
वाटिके (वाटिके) (सं) ना. - फुडबाग; मळा; निवासस्थळ.
वाड (वाड) (क) ना. - उषवन; मळा; उद्यान.
वाडव (व) (वाडव [व]) (सं) ना. - वडवामि; सागरांतील
अमि; दावानल.
वाडवास्त्र (वाडवास्त्र) (सं) ना. - अग्र्यस्त्र; आग ओकणारे
शस्त्र; तोफ.
वाडव्य (वाडव्य) (सं) ना. - ब्राह्मण समूह.
वाडि (डा) (वाडि [डा]) (सं) ना. - आवा; प्रासाद;
लहान गाव; भोटे आवार असलेली इमारत.
वाडिके (वाडिके) (क) ना. - रुढी; पथा; पद्धति; संप्रदाय;
लोकाचार.
वाढ (वाढ) (सं) वि. - बढ; कर्कश; ओबडधोबड; अतिशय.
(सं) ना. - वाण; शर.
वाणि (वाणि) (वाणि [वाणि]) (सं) ना. - सरस्वति; शारदा;
भाषा; गोष्ट; पाणी; तेली.
वाणिज्य (वाणिज्य) (सं) ना. - व्यापार; किराणा व्यापार.
वाणिज्य (ज) (वाणिज्य [ज]) (सं) ना. - वाणी; व्यापारी;
क्रयविक्रय करणारा; विनिमय; व्यापार.
वात (वात) (सं) ना. - वायु; वारा; हवा; झुलुक.
(सं) वि. - वाहता; झुलुळणारा.
वातपूर्ण (वातपूर्ण) (सं) ना. - वारा भरणें; हवा भरणें;
शीड; बावटा.
वातापि (वातापि) (सं) ना. - एक राक्षस; बदामी शहर.
वातायन (वातायन) (सं) ना. - खिडकी; झरोका; गवाक्ष.
—उडंडो-वातायनो - खिडकी-गवाक्षो-भोक मित्तिचे.
वातायु (वातायु) (सं) ना. - हरिण; काळवीट.
वाताशन (वाताशन) (सं) ना. - हवेवर जगणारा; साप;
वाताहारि (वाताहारि) (सं) ना. - सर्प; खिडकी; झरोका.
वात्या (वात्या) (सं) ना. - बावटळ; जोराचा वारा; झंझावात.
वास्तव्य (वास्तव्य) (सं) ना. - मुलावरील प्रेम; ममता;
आपलेपणा; खरे मित्रत्व; आत्मीयता.

वास्त्यायन (वास्त्यायन) (सं) ना. - कामशास्त्रलेखक;
कामसूत्रकार.
वाद (वाद) (सं) ना. - गप्पा; चर्चा; मतप्रदर्शन; सिद्धांत;
संभाषण
—प्रतिवाद (प्रतिवाद) (सं) ना. - वादावादी; तोंडाला
तोंड लागणें; वादविवाद; सवालजबाब; पूर्वपक्ष-उत्तरपक्ष.
वादन (वादन) (सं) ना. - वाद्य; वाजप; वाद्य वाजवणे.
वादि (वादि) (सं) ना. - वाद खेळणारा; भांडण; संगीतातील
रागाचा जीव स्वर-समर्थक; विद्वान्; पंडित
वादित्र (वादित्र) (सं) ना. - साथीचें तंतुवाद्य; चर्मवाद्य. संगीत
आवाज काढण्याचे उपकरण.
वाद्य (वाद्य) (सं) ना. - वाजवण्याचें साधन; आवाज
काढण्याचें साधन; चर्मवाद्य; तंतुवाद्य.
—शंख वाद्य (शंखवाद्य) (सं) ना. - शंख फुंकणें; बोंब.
वान (वान) (सं) वि. - वन संबंधी; वाळलेले; थंड झालेले
फुगलेले. (सं) ना. - सुके फळ; निवणें; फूग; अस्तित्व.
सुगंध; सुवासिक द्रव्य; काठ्याची रास; विणई; चढई.
वानप्रस्थ (वानप्रस्थ) (सं) ना. - तिसरा आश्रम; वनांत
राहून ईश्वरचिंतनातील काळक्रमण.
वानर (वानर) (सं) ना. - माणसासारखा दिसणारा पाणी;
कपि; किन्नर; माकड.
वानरध्वज (वानरध्वज) (सं) ना. - अर्जुन; ज्याच्या निशाणावर
वानर आहे असा वीर; कपिध्वज.
वांति (वांति) (सं) ना. - ओकारी; उलटी; बमन.
वाप (वाप) (सं) ना. - पेरणी; लावणी.
वापि (पी) (वापि [पी]) (सं) ना. - विहीर; आड; जलाशय;
कोरण्याचें यंत्र; कापण्याचे उपकरण.
वापित (वापित) (सं) वि. - कापलेले; कोरलेले; कातरलेले;
भादरलेले.
वाम (वाम) (सं) वि. - विपरीत; विरुद्ध; प्रतिकूल; वाकडे;
वक्र; कुटिल; नीच; बंचक; कुब्ज; खुजा; सुंदर; मनोहर.
—मार्ग (मार्ग) (सं) ना. - डावा मार्ग; तांत्रिकाचा
अवैदिक मार्ग.
वामदेव (वामदेव) (सं) ना. - शिव; शिवाचें मुख; एक
ऋषि.
वामन (वामन) (सं) ना. - गिड्डा; खुजा; कुबडा; दक्षिण
दिशाज; बळीवधासाठी घेतलेला विष्णूचा अवतार.
वामलोचना (ने) (वामलोचना [ने]) (सं) ना. - सुंदर नेत्र
असलेली; सुंदरी; सुनेत्रा.
वामांग (वामांग) (सं) ना. - देहाचा डावा भाग; तांत्रिकाचा
वेदविरुद्ध आचार; पति.

वामांगि (गिनी) (वामांगि [गिनी]) (सं) ना. - सुंदर देह
असणारी; बांधेसुंदर देह असलेली; सुंदरा.

वामा (मे) (वामा [मे]) (सं) ना. - सुंदरा; रूपवती;
पार्वती.

वाय (वाय) (क) ना. - व्याज; निमित्त; असत्य; फसवणूक.
वायन (वायन) (क) ना. - व्रत वैकल्य किंवा समारंभ प्रसंगी
वाक्याचें दान; उगायन; 'वागिन' पहा.

वायव (व्य) (वायव [व्य]) (सं) वि. - वायुसंबंधी; वायव्य
दिशेचें; वारा देणारा. (पंखा.)

वायवीय (वायवीय) (सं) वि. - वायुसंबंधी; वायव्य दिशेचें.

वायस (वायस) (सं) ना. - कावळा; काक.

वायिदा (दे) (वायिदा [दे]) (अ.दे) ना. - मुदत; कालावधि;
नियतकाल; मितिक्रार; 'गडु' पहा.

वायु (वायु) (सं) ना. - वारा; एक दिग्देवता; एक वैदिक
ऋषि.

—नंदन-सुत (नंदन-सुत) (सं) ना. - हनुमंत; भीम;
मन्वाचार्य.

—पंचक (पंचक) (सं) ना. - (प्राण; व्यान; उदान;
अपान; समान हे) पंच वायु; पंचप्राण.

—पथ (पथ) (सं) ना. - वायुमार्ग; आकाश; वातावरणाचा
भाग; गगन.

—भक्षक (भक्षक) (सं) ना. - सर्प; यति; ऋषि.

—वास (वास) (सं) ना. - वाऱ्यावरचा सुगंध; गुगुळ; धूप.

—वेग (वेग) (सं) ना. - वाऱ्याप्रमाणें धावणारा;
शीघ्र गति.

—सख (सख) (सं) ना. - वायूचा मित्र, अग्नि.

वायुगतिमापक (वायुगतिमापक) (सं) ना. - वाऱ्याची
गति दाखवणारें यंत्र.

वायुभारमापक (वायुभारमापक) (सं) ना. - वाऱ्याचे
दाब किंवा वजन दाखवणारें यंत्र, बॅरोमीटर.

वार (वार) (सं) ना. - पाणी, वारि.

वार (वार) (सं) ना. - समूह; सर; खेप; पाळी; समय; संदर्भ;
प्रसंग; दिवस; सप्ताह; हत्या; विघ्न; पडदा; विलंब; काठ;
वाटणी; उतार; आवरण; तीन फूट माप.

(क) ना. - उत्पन्न; भांगेलीचे उत्पन्न; वाटणीने येणारे वारसा
उत्पन्न.

वारंवार (वारंवार) (सं) अ. - वेळोवेळीं; पुनःपुनः;
वरचेवर; नेहमी.

वारक (वारक) (सं) ना. - विलंब लावणारा; गमावणारा; एक
घोडचाल; संभावना; देणगी; बहुवरांना त्यांच्या आईबापांनी
केलेला आहेर; 'बळुबळी' पहा.

वारकरि (वारकरि) (सं) ना. - कुलदेवतेला प्रतिवर्षी जाणारा
उगासक; पंढरीचा यात्री; प्रत्येक एकादशीला विठ्ठलचें दर्शन
वेणारा भक्त.

वारगिति (वारगिति) (क) ना. - दीराची पत्नि; जाऊ; आपल्या
वयाची; समवयस्क स्त्री; वारगीची; जोडीदारीण.

वारण (वारण) (सं) ना. - विलंब; विघ्न; निवारण; विरोध;
हरकत; हत्ती; मेघ; सरोवराचा घाट; आकाश.

वारनारि (री) (वारनारि [री]) (सं) ना. - वारयोपा; वेदया;
रांड; ठेवलेली बाई; रखेली.

वाराणावत (वारणावत) (सं) ना. - हस्तिनापूर; पांडवांची
राजधानी.

वाराणासि (वारणासि) (सं) ना. - वरणा व आशी या
नद्यांचें संगमस्थान; काशी.

वारवनिते (वारवनिते) (सं) ना. - वेदया; रांड; रखेली.

वारवाण (वारवाण) (सं) ना. - युद्धकवच; चिलखत; चोली;
कंचुकी.

वारसति (वारसति) (सं) ना. - वेदया; ठेवलेली बाई; पात्र;
वेळेपुरती बायको.

वारांगने (ना) (वारांगने [ना]) (सं) ना. - 'वार नारि'
पहा.

वाराशि (वाराशि) (सं) ना. - समुद्र.

वाराह (वाराह) (सं) वि. - वराहासंबंधी.

वाराहि (वाराहि) (सं) ना. - रानडुकर; शिवशक्ति;
सप्तमातृकांपैकी एक.

वारि (वारि) (सं) ना. - पाणी; सरस्वती.

(क) ना. - क्रम; रीत; पद्धति; हत्ती बांधण्याचा दोर;
हत्तीखाना; हत्ती पकडणें.

वारिज (वारिज) (सं) ना. - कमळ.

वारिजभव (वारिजभव) (सं) ना. - ब्रह्मदेव; कमलोद्भव.

वारिज्रियु (वारिज्रियु) (सं) नां. - चंद्र.

वारिजाक्ष (वारिजाक्ष) (सं) ना. - कमलनयन; विष्णु; कृष्ण.

वारिजासन (वारिजासन) (सं) ना. - ब्रह्मदेव; कमलासन.

वारिजोद्भव (वारिजोद्भव) (सं) ना. - ब्रह्मदेव; कमलोद्भव.

वारित (वारित) (सं) वि. - निवारण केलेले; विलंब लागलेले;
गमावलेले.

वारिद (धर) (वारिद [धर]) (सं) ना. - जलधर; जलद; पाणी
देणारे; मेघ; ढग.

वारिधि (वारिधि) (सं) ना. - समुद्र; जलसंचय; पाण्याचा
साठा.

वारिरुह (वारिरुह) (सं) ना. - जलांत वाढणारे; पाण्यांत
रुजणारें कमळ.

वारिवाह (वा०वा०) (सं) ना. — मेघ; ढग; पाणी वाहणारे; आकाश.

वारिसु (वा०सु) (क) घा. — काढून टाकणें; निवारण करणें; थांबवणें; विरोधणें; गमावणें.

वारुण (वा०रुण) (सं) वि. — वरुणासंबंधीं.

वारुणि (वा०रुणि) (सं) ना. — वरुणपत्ति; पश्चिमा; पश्चिमदिगंगना; मय; आसव; दारू.

वारुव (वा०रुव) (सं) ना. — घोडा; अश्व; वारु.

वार्तावह (वा०वार्तावह) (सं) ना. — वृत्तपत्र; बातमीपत्र; निरोप्या; हेजीब; जासूद; टपालाची-ने आण करणारा; पोस्टमन; डाकवाला.

वार्ते (वार्ते) (वा०वार्ते [वार्ते]) (सं) ना. — वर्तमान; समाचार; बातमी; वृत्त; वृत्ति; उद्योग.

वार्धक (वा०वार्धक) (सं) ना. — अभिवृद्धि; वाढ; आधिक्य; म्हातारपण; वृद्धांचा संव; एक षट्पदी छंद.

वार्धक्य (वा०वार्धक्य) (सं) ना. — म्हातारपण; वृद्धत्व; जुनाटपणा.

वार्षि (वा०वार्षि) (सं) वि. — समुद्र; वारिधि.

वार्मानुषि (वा०वार्मानुषि) (सं) ना. — जलकन्या; पाण्यात उत्पन्न झालेली; पाताळकन्या.

वार्य (वा०वार्य) (सं) ना. — निवारण्यास योग्य; विलंब करण्यासारखें.

वार्षिक (वा०वार्षिक) (सं) वि. — वर्षासंबंधीं; प्रतिवर्षी येणारें; पावसाविषयीचें; श्राद्ध; वर्षश्राद्ध.

वाल (वा०) (क) ना. — मुक्तकेश; शिंजा; शिपरी; मोकळे केश; काळे लांब केश.

वालक (वा०) (क) ना. — काकण; अंगठी; केश.

वालधि (वा०) (सं) ना. — केशाची बुंधी; चुचडा; खोपा.

वालु (वा०) (क) घा. — वाकर्णें; उतार होणें; चकाकर्णें.

वालुका (के) (वा०) (सं) ना. — वालू; रेव; रेती; पुलिक.

वाले (वा०) (क) ना. — पिसारा; ताळेपत्र; ताडपत्र; ताडपत्री. लेख.

वाल्मीकि (वा०) (सं) ना. — वाल्मीका जन्मलेला; वाल्मीकी कवि.

वावदूक (वा०) (सं) ना. — जल्पक; बडबड्या; गप्पीदास; वाद खेळणारा; वितंडवादी. बदाईखोर.

वावि (वे) (वा०) (क) ना. — नातें; प्रेम; सोयरीक; संबंध; बांधव्य; साम्य; सारखेपणा.

वांसकर (वा०) (सं) ना. — वेणु वाजवणारा; मुरली वाजवणारा; वंशीधर.

वास (वा०) (सं) ना. — राहण्याचें ठिकाण; घर; वस्त्रमावरण; सुगंध; वसतिस्थान.

वासक (वा०) (सं) ना. — सुगंध देणारा; वास पसरवणारा; घर; कापड; बिछाना; अंथरुण.

वासकसज्जिका (वा०) (सं) ना. — अष्टविध नायिकांपैकी एक; शय्याश्रृंगारून प्रियकराची वाट पाहणारी युवती.

वासगार (वा०) (क) ना. — रहिवासी; गृहस्थ; पावा वाजवणारा; मुरली वाजवणारा.

वासना (वा०) (सं) ना. — सुवास; सुगंध; परिमळ; पूर्वं जन्मीची अपूर्ण इच्छा; कर्मफल; संस्कार.

वासनाफल (वा०) (सं) ना. — कर्मफल; इच्छेचे फळ.

वासंति (वा०) (सं) ना. — एक जातीचा मोगरा; वसंतलता; एक प्रकारची मुक्तिवेल.

वासर (वा०) (सं) ना. — दिवस; दिन; वार.

— मणि (वा०) (सं) ना. — दिनमणि; सूर्य.

वासव (वा०) (सं) ना. — ऐश्वर्यवान इंद्र;

वासस्थ (वा०) (सं) वि. — ठाण मांडून बसलेला; वसतीकर; गृहस्थ; घरकरून राहणारा.

वासस्थल (वा०) (सं) ना. — ठिकाण; निवास; वसति; घर; राहण्याची जागा.

वासि (वा०) (सं) ना. — गृहस्थ; रहिवासी; घर करून राहणारा.

— नी (वा०) (सं) ना. — रहिवासिनी; गृहस्थिती; गृहवासिनी.

(क) ना. — क्षेम; गुण; कपट; प्रतिज्ञा; हट्ट; अंशभाग; कीर्ति; स्थिति;

वासिग (वा०) (क) ना. — सेवक; नोकर; अंतेवासी.

वासित (वा०) (सं) वि. — राहिलेला; सुवासिक; सुगंधी.

वासिवट्ट (वा०) (क) ना. — गौरव; धनता; मान्यता; मर्यादा; हट्ट; जिद्द.

वासिसु (वा०) (क) घा. — राहणें; घर करणें; सुवास दरबळणें; सुगंधणें.

वासुकि (वा०) (सं) ना. — सर्पराज; आदिशेष.

— शयन (वा०) (सं) ना. — शोषशायी; विष्णु; अनंतशयन.

वासुदेव (वा०) (सं) ना. — वसुदेवाचा मुलगा; कृष्ण; विष्णु.

वास्तव (विक) (वा०) (सं) वि. — खरें; सत्य; यथार्थ; सहज; स्वाभाविक.

वास्तु (वा०) (सं) ना. — घर; मंदिर; पाया.

वास्तुविद्ये (वा०) (सं) ना. — घरबांधणीतील कौशल्य; गृहचरनाशास्त्र; स्थापत्य.

वास्तुशिल्प (वास्तुशिल्प) (सं) ना. - इमारती बांधण्याची कला; स्थापत्यकौशल्य.

वाह (वाह) (सं) वि. - वाहणारा; पुढें चालवणारा; घेऊन जाणारा वाहक.

(सं) ना. - वाहन; घोडागाडी; घेऊन जाण्याचें साधन. वाहक (वाहक) (सं) वि. - जवाबदार; उत्तरदायी; ओझे वाहणारा; मजूर; सारथी; स्वार; निरोप्या; जासूद.

वाहन (वाहन) (सं) ना. - प्रवाससाधन; स्थळांतराचे साधन.

वाहस (वाहस) (सं) ना. - अजगर; महासर्प.

वाहळितन (वाहळितन) (क) ना. - अश्वारोहण; घोडस्वारी.

वाहिक (वाहिक) (सं) ना. - नगारा; भेरी; बैलगाडी; भारवाहक.

वाहित (वाहित) (सं) ना. - अतिभार; प्रचंड ओझें.

वाहिणि (गी) (वाहिणि [गी]) (सं) ना. - नदी; सैन्य; सेनाविभाग; प्रवाह; द्रवपदार्थाचें वाहणें.

वाहिनीपति (वाहिनीपति) (सं) ना. - समुद्र; नदीपति; सेनापति.

वाहुक (वाहुक) (सं) ना. - वाहुक; सारथी; नळ राजाचे नांव.

वाह्य (वाह्य) (सं) वि. - वाहण्यासारखें; अंगावर ओझे घेण्यायोग्य; पुढें चालू ठेवण्यासारखें.

वाह्याळि (वाह्याळि) (सं) ना. - अश्वारोहण; घोड्यावर स्वारी; राजतपणा. 'वाहळितन' पहा.

वाळ (ळ) (वाळ [ळ]) (सं) ना. - आवाळु.

वाळि (वाळि) (क) ना. - घोड्यावर स्वार होणें; तिरस्कार; नकोशा झालेला; अविवेक.

वाळते (वाळते) (सं) ना. - जीवन; प्रपंच; संसार; जगणें; उपजीवन.

वि (वि) (सं) अ. - विशेष, विरुद्ध वेगळे अर्थानें शब्दाला जुळणारा उपसर्ग; पक्षी.

विंशति (विंशति) (सं) वि. - वीस; दोनदशक.

विकच (विकच) (सं) वि. - विकसित; उमललेले; विस्तार पावलेले; उघडलेले; केस गळलेले; टकळयुक्त.

विकट (विकट) (सं) वि. - कुरूप; विद्रूप; अस्ताव्यस्त; वक्र; वाकडेतिकडे; भयंकर; अकालविकाळ.

—कवि (कवि) (सं) ना. - विडंबक कवि; हास्यकर कवि.

—हास्य (हास्य) (सं) ना. - उपहास; हेंसें; अपहास.

विकथन (विकथन) (सं) ना. - आत्मश्लाघा; आत्मस्तुति; फुगारकी; घमंड; बदाई.

विकरण (विकरण) (सं) ना. - विद्रुपता; विकृति.

विकराल (ळ) (विकराल [ळ]) (सं) वि. - अति क्रूर; भयंकर; अतिभयप्रद.

विकर्ण (विकर्ण) (सं) ना. - बाण; शर; धृतराष्ट्रपुत्र.

विकरिसु (विकरिसु) (क) धा. - विद्रूप करणें; उलटापालट करणें; बदलणें; विरुपिणें.

विकर्तन (विकर्तन) (सं) ना. - सूर्य.

विकर्म (विकर्म) (सं) ना. - अयोग्य काम; नीतिबाह्य वर्तन; करू नये ते काम.

विकल (ळ) (विकल [ळ]) (सं) वि. - धाबरट; बेघुद्ध; कोमजलेले; घडी पडलेले; अपूर्ण; उणीव असलेले. नष्ट.

विकल्प (विकल्प) (सं) ना. - अनुमान; संदेह; अनिश्चितता; संदिग्धता; कुकल्पना; दुर्विचार; इष्टापत्ति; ऐच्छिक; व्याकरणातील विकल्प.

विकल्पिसु (विकल्पिसु) (क) धा. - गैरसमज करून घेणें; भलतेच समजणें; अन्यथा कल्पिणें.

विकसन (विकसन) (क) ना. - विस्तार; वाढ; विकास; प्रगटता; चकाकी.

विकसिसु (विकसिसु) (क) ना. - उमलणें; फुलणें; विकसनें; पसरणें; कांय येणें; प्रगटणें.

विकार (विकार) (सं) ना. - रूप विधडवणें; उलटापालट; बदलावणी; अस्वाभाविक रूपांतर; विकृति; गोंधळ; इंद्रियचांचल्य.

विकारि (विकारि) (सं) वि. - इंद्रिये चाळवलेला; विरूप झालेला; विकृत मनाचा; एका संवत्सराचे नाव.

विकास (विकास) (सं) ना. - उमलण; उघडणूक; स्पष्टता; प्रगटन; परिस्फोट; विशालता.

विकासवाद (विकासवाद) (सं) ना. - परिणामवाद; उत्क्रांतिवाद.

विकासि (विकासि) (सं) वि. - प्रगटणारे; स्फुरणारे; उमलणारे; पसरणारे; स्पष्ट होणारे.

विकासिसु (विकासिसु) (क) धा. - विकास होणें; प्रगट होणें; वाढविणें; उमलवणें.

विकिरण (विकिरण) (सं) ना. - चौफेर विस्तार; फिस्करण; विखरण; जिकडेतिकडे प्रसार.

—किरण विकिरण (किरणविकिरण) (सं) ना. - किरणविस्तार.

विकिरत् (विकिरत्) (सं) वि. - विखुरणारे; पसरणारे; वाढते; विस्तृत.

विकीर्ण (विकीर्ण) (सं) वि. - फैलावलेले; प्रसृत; रुंदावलेले; विस्कळित झालेले; फुटलेले; मारलेले; पर्याप्त.

विकुर्वाण (विकुर्वाण) (सं) ना. - अयोग्य काम करणारा; दुष्कृत्य करणारा; विकर्मी.

विकृत (विकृत) (सं) वि. - विद्रूप; कुरूप; विकारी; रूपांतरित.

विकृति (विकृति) (सं) ना. - विकार; कुरूपता; दुष्कर्म; बदल; दुर्लभ; आचार; एक संवत्सर.

विकृष्ट (विकृष्ट) (सं) वि. - चिरलेले; ओढलेले; बाह्या गेलेले; भयंकर; भीतिदायक; क्रूर.

विक्रम (विक्रम) (सं) ना. - सामर्थ्य; शक्ति; बल; पराक्रम; शौर्य; पाऊल; पाय; सर्वोपरि सामर्थ्य; सीमोलंघन; एका संवत्सरार्थे नाव.

विक्रमशतक (विक्रमशतक) (सं) ना. - विक्रमशक; चालुक्य राजांची कालगणना.

विक्रमादित्य (विक्रमादित्य) (सं) ना. - प्राचीन उजयिनीचा सार्वभौम राजा.

विक्रमि (विक्रमि) (सं) वि. - शूर; शक्तिशाली; पराक्रमी.

विक्रय (विक्रय) (सं) ना. - विक्री; विकणें; विनिमय; देवघेव.

विक्रयिसु (विक्रयिसु) (क) धा. - विकणें; किंमतीने देणें; मोबदला घेणें; पैशानें किंमत करणें.

विक्रांत (विक्रांत) (सं) वि. - सीमा ओलांडलेला. अतिक्रमिंत; उल्लंघित.

(सं) ना. - पराक्रमी वीर; जयशाली; पराक्रम; शौर्य; पाऊल.

विक्रिया (विक्रिया) (सं) ना. - सुधारणा; प्रतिक्रिया; मंत्रतंत्रां घडवलेला बदल.

विक्लव (विक्लव) (सं) वि. - कंप पावणारा; हलणारा; भ्यालेला; बेभान.

विक्षिप्त (विक्षिप्त) (सं) वि. - फेकलेला; भिरकाटलेला; व्यक्त; गोंधळलेला; मनावरील तावा सुटलेले; विमनस्क; तिरसट.

विक्षेप (विक्षेप) (सं) ना. - चालढकल; फेक; त्याग; सुटका; बेभानता; बेखुद; धाबरेपणा.

—कटाक्ष विक्षेप (कटाक्ष विक्षेप) (सं) ना. - डोळेमोड; दृष्टिक्षेप; नजरफेक.

विक्षेपण (विक्षेपण) (सं) ना. - त्याग; हालचाल; वारा वाहणें.

विख्यात (विख्यात) (सं) ना. - प्रसिद्ध; नावाजलेला; कीर्तिमंत.

विख्याति (विख्याति) (सं) ना. - प्रसिद्धी; ख्याति; कीर्ति; मोठेपणा.

विगड (विगड) (क) वि. - विकट; क्रूर; भयानक; श्रेष्ठ; विघडवणारा; दुष्ट; शबर; वेड.

विगडिसु (विगडिसु) (क) धा. - विघडवणें; विघटणें; मनःपूर्वक विरोधणें; मिश्रविणें; वाकडे करणें; क्रूर होणें; दूर करणें.

विगत (विगत) (सं) वि. - होऊन गेलेले; गमावलेले; विलंबित; त्यागलेले; संपलेले; विस्मृत; वगळलेले; विहंग दृष्टीचें.

विगडत् (विगडत्) (सं) वि. - गळत असलेले; शिरपणारे; घसरणारे; ओतले जाणारे.

विगलित (विगलित) (सं) वि. - शिथिल; सैल; गमावलेले; त्यागिलेले; निस्तुत; घसरलेले; वितळलेले; पाणी झालेले; ओतलेले; गळलेले.

विगर्हण (विगर्हण) (सं) ना. - निंदा; चहाडी; शिवी; टीका; दुर्लोकिक.

विगर्हित (विगर्हित) (सं) वि. - घसरलेले; तिरस्कृत; विरोधित; दुष्ट; निरपयुक्त; हीन.

विगुर्वणे (विगुर्वणे) (सं) ना. - भयप्रद कृति; चमत्कारिक वेप.

विगुर्विसु (विगुर्विसु) (क) धा. - भीति दाखवणें;

विगुर्विसु (विगुर्विसु) (क) धा. - भीति दाखवणें; धाबरेवणें; वेपान्तर करणें; विनतोड कृति करणें.

विग्रह (विग्रह) (सं) ना. - सामासिक पदविच्छेद; रूप; आकृति; विस्तार; प्रतिमा; देह; मूर्ति; सोडवणूक; भाग; अंश; युद्ध; प्रणयकलह; विराम चिन्ह; खास जाणीव.

—आराधने (अराधने) (सं) ना. - मूर्तिपूजा; देवपूजन; सगुण देवतार्चन.

विग्रहिसु (विग्रहिसु) (क) धा. - समासाची फोड करणें; सामासिक पद वेगळी करून सांगणें; विरोधणें; त्रास देणें; भांडणें.

विघट (विघट) (विघट) (सं) वि. - वेगळे करणारा; फोडणारा; मोडणारा.

(सं) ना. - भेद; विरुद्ध जातीय घटक; भेदी; भंजक.

विघटन (विघटन) (विघटन) (सं) ना. - वेगळेपणा; अलगाव; वियोग; भेद; फूट; नाश.

विघटित (विघटित) (सं) ना. - भंग; भेदलेले; विग्रहित; वेगळे झालेले; विघडलेले.

विघटिसु (विघटिसु) (क) धा. - वेगवेगळे करणें; पृथक्करण करणें; दूर करणें; भीति उत्पन्न करणें.

विघन (विघन) (सं) ना. - उघें; उच्छिष्ट; खाऊन उरलेले.

विघाति (विघाति) (विघाति) (सं) ना. - टोला; थपड; दणका; विरोध; हरकत; नाश; खून; वध.

विघाति (विघाति) (विघाति) (सं) वि. - खुनी; नाश करणारा; विघ्न आणणारा; दुखवणारा; मारणारा; संहारक.

विघूर्णित (विघूर्णित) (सं) वि. - वाखाणलेले; नांवाजलेले; विकसित; विनम्र; गाजवलेले.

विघूर्णिसु (विघूर्णिसु) (क) धा. - गदगदा हलणें; कापणें; कंप पावणें; टांगणें; आश्चर्यचकित होणें.

विघ्न (विघ्न) (सं) ना. - संकट; बाधा; अडचण; हरकत; विरोध; विग्रह.

—ईश्वर (ईश्वर) (सं) ना. - गणपति; दुरित हरण.

—विनाश (शन) (विनाश [शन]) (सं) ना. — गणपति;
संकट निवारणारा.

विंगड (विंगड) (क) ना. — विभक्तपणा; पृथक्त्व; अलगता.
विंगडिपु (विंगडिपु) (क) धा. — वेगवेगळे करणे; विवेचन
करणे; तारतम्य समजणे.

विचकिल (विचकिल) (सं) ना. — जाई; जुई.

विचक्षण (विचक्षण) (सं) वि. — खोलवर पाहणारा; चतुर;

प्रखर बुद्धीचा; तारतम्य ज्ञानी; विद्वान्; अनुभवी.

विचक्षणगे (विचक्षणगे) (सं) ना. — कार्यकुशल स्त्री; चतुरमती;
जाणती स्त्री; चातुर्य.

विचय (विचय) (सं) ना. — शोध; पूसतपास; समेट;
पोरकटपणा.

विचल (विचल) (सं) वि. — हलणारा; अस्थिर; चंचल; कंपित.

विचार (विचार) (सं) ना. — योजना; आलोचना; परीक्षण;
तर्कसंगती; विमर्श; चिंतन; निर्णय; पृथक्करण.

विचारक (विचारक) (सं) वि. — विचार करणारा; निरीक्षक;
आलोचक; विमर्शक.

विचारणे (विचारणे) (सं) ना. — परीक्षा; समजून घेणे; ज्ञान;
इच्छा.

विचारपर (विचारपर) (सं) वि. — चिंतनशील; विमर्शात्मक;
आलोचनापूर्ण.

विचारमूढ (विचारमूढ) (सं) वि. — अजाण; विचारांत
गडबडलेला; गोंधळलेला; दिडमूढ.

विचारशील (विचारशील) (सं) वि. — पूर्ण विचार करणारा;
समजून घेणारा; स्थिरबुद्धि; मन शांत ठेवणारा.

विचारस्थ (विचारस्थ) (सं) वि. — ज्ञानी; अनुभवी; विचारवंत;
जाणीव असलेला.

विचारि (विचारि) (सं) ना. — तारतम्यबुद्धि असलेला; विमर्शक;
विचित्त (विचित्त) (सं) वि. — मन ताव्यांत नसलेला; भ्रमिष्ठ;

भलतीकडे मन गेलेला.

विचित्र (विचित्र) (सं) वि. — आश्चर्यकारक; गोंधळवणारा;
रंगीविरंगी; सुंदर; चित्ररहित.

—तर-तम (तर-तम) (सं) वि. — अधिक विस्मयकर;
अति सुंदर.

विच्छित्ति (विच्छित्ति) (सं) ना. — कातरकाम; तोडप; फाडाफाड;
विमाजन; विलंब; नष्टत्व; नाश; सीमा; मर्यादा; यति;
अव्यवस्था; शोभा; सौंदर्य; रंगवणी.

—विशेष (विशेष) (सं) ना. — विशिष्ट शोभा.

विच्छिदुर (विच्छिदुर) (सं) वि. — फोडणारा; चिरणारा;
सोडवणारा.

विच्छिन्न (विच्छिन्न) (सं) वि. — फाटलेला; मोडलेला; तुकडे

पाडलेला; विलंबित; नष्ट; समाप्त; रंगवलेला; लपवलेला.

छिन्नविच्छिन्न (छिन्नविच्छिन्न) (सं) वि. — तुकडे तुकडे
झालेला; फाटकेतुकडे; मोडतोड झालेले.

विच्छुरित (विच्छुरित) (सं) वि. — आच्छादलेला; लेप लावलेला;
विच्छिन्न; अलगविलगलेला; फुटलेला.

विच्छेद (दन) (विच्छेद [दन]) (सं) ना. — हरकत; अंत;
शेवट; अंश; विभाग.

—विवाहविच्छेद (विवाहविच्छेद) (सं) ना. — घटस्फोट;
काडीमोड; सोडविठी; लग्नभंग.

विजन (विजन) (सं) वि. — निर्जन; एकान्त; अलोक.

विजय (विजय) (सं) ना. — यश; जय; अजुन; वैकुंठीचा
द्वारपाल; आवळ्याचें झाड.

—दशमि (शमी) (दशमि [शमी]) (सं) ना. —
नवरात्रातील शेवटचा दिवस; दसरा.

विजयश्री (विजयश्री) (सं) ना. — विजयलक्ष्मी.

विजयि (विजयि) (सं) वि. — जयशाली; यशस्वी.

वियथोत्सव (वियथोत्सव) (सं) ना. — यशाच्या आनंदानें
केलेला उत्सव.

विजात (विजात) (सं) वि. — भिन्नजाति संकराने जन्मलेला.

विजाति (विजाति) (सं) ना. — मिश्रणाची जात; हीनजात;
पक्षाची जाति.

विजातीय (विजातीय) (सं) ना. — वेगळ्या जातीचा; संकरज;
भिन्न गुणधर्म असलेला.

विजिगीषु (विजिगीषु) (सं) वि. — विजयाची इच्छा करणारा;
जयाकांक्षी; जयिष्णु.

विजित (विजित) (सं) वि. — जिंकलेला; पराभूत; पराजित.

विजुंभ (भण) (विजुंभ [भण]) (सं) ना. — विकसन; जांभई;
तांडउघड; हूल उठावण; देखावा; प्रदर्शन; संभ्रम; शृंगार.

विजुंभिसु (विजुंभिसु) (क) धा. — उमलणे; विकसनणे; विस्तरणे;
उकलणे; स्फुरणे; शोभणे; अधिक होणे.

विजेत (ता) (त) (विजेत [ता] [त]) (सं) ना. — जिंकणारा;
जयशाली.

विजेय (य) (विजेय [य]) (सं) वि. — जिंकण्यायोग्य;
जय मिळवण्याजोगें.

विज्ञप्ति (विज्ञप्ति) (सं) ना. — विनंती; मागणी; इच्छा.

विज्ञात (विज्ञात) (सं) वि. — प्रसिद्ध; सर्वश्रुत; भौतिक
शास्त्रासंबंधी.

विज्ञान (विज्ञान) (सं) ना. — विशिष्ट ज्ञान; विज्ञानाचें शास्त्र;
शुद्ध जाणीव; परमात्मबुद्धि.

विज्ञानि (विज्ञानि) (सं) वि. — विशिष्ट ज्ञान असलेला; भौतिक-
शास्त्र विशारद.

विज्ञापने (न) (विज्ञापने [न]) (सं) ना. — आकांक्षा; विनंति; प्रार्थना; अर्जी.

विज्ञापिसु (विज्ञापिसु) (क) धा. — विनंति करणें; अर्ज करणें; विनम्र निवेदनें.

विज्ञेय (विज्ञेय) (सं) ना. कळण्यायोग्य; समजण्यासारखें.

विट (विट) (सं) ना. — नायक नायिकांच्या रंजनार्थ उपयोगिल्लें नाटकांतील संगीतादि कलावंत पात्र; मोसबें; साखरलंबू; विदूषकाचा सहकारी; कामुक; जार; कलहंस; विलासी; उंदीर; खैरवृक्ष.

विटंक (विटंक) (सं) ना. — कबूतराचें धरटें; खुराडें; शिखर; कळस.

विटप (विटप) (सं) ना. — वृक्ष; झाड; उंबराचें झाड; औदुंबर.

विटाळ (विटाळ) (अ.दे) ना. — मालिन्य; शिवाशिव; अस्पर्श; रजोदर्शन; सूतक; अशौच; कलंक; अडचण.

विठ्ठल (विठ्ठल) (सं) ना. — पंढरपूरची प्रमुख देवता.

विडंग (विडंग) (सं) ना. — बावडिंग; कुमिन्न वनस्पति.

विडंब (बन) (विडंब [बन]) (सं) ना. — हास्य; चेष्टा; अपवित्रीकरण; वेषांतर; धाबरेपणा; निराशा; बेभानता; फसवणूक.

विडंबिसु (विडंबिसु) (क) धा. — अनुकारिणें; चेष्टा करणें; विडंबणें; परिहास करणें; हेंस करणें.

विडाय (वि) (विडाय [वि]) (सं) ना. — अवडंबर; मोठेपणा; सामर्थ्य; आश्चर्य; जामई; अचंभा; ओळ; समूह; निळाचें झाड; उत्सव.

विडायिगेडु (विडायिगेडु) (क) धा. — शक्ति क्षीण होणें; कळा जाणें; निस्तेजणें.

विडारक (विडारक) (सं) ना. — मांजर; विडालक; मार्जार.

विडूर (विडूर) (क) ना. — भांडखोरपणा; हिंसा; मुस्कटदाबी; पीडा; अडचण; हरकत.

विडूरज (विडूरज) (सं) ना. — वैदूर्य रत्न.

विडौजस (विडौजस) (सं) ना. — इंद्र; 'विडौज'; पहा.

वितंड (वितंड) (सं) वि. — व्यर्थ; आडणा; अर्गला; हत्ती.

— वाद (वाद) (सं) ना. — हट्ट; पोकळ चर्चा; तर्कदुष्ट विवरण; तर्काला सोडून केलेला वाद.

वितत (वितत) (सं) वि. — विस्तृत; रुंद; पूर्ण पसरलेले; एक तंतुवाद्य.

वितति (वितति) (सं) ना. — रास; घोंस; घड; विशालता.

वितथ (वितथ) (सं) वि. — व्यर्थ; पोकळ; असत्य; निरुपयुक्त.

वितंतु (वितंतु) (सं) ना. — विषवा; जिची जिविताशा संपलेली आहे अशी स्त्री; उत्तम जातीचा घोडा.

वितरण (णे) (विडरण [णे]) (सं) ना. — वाटप; उचित दान; तरून जाणें; परतीरगमन; अर्पण.

वितर्क (विडर्क) (सं) ना. — कल्पना; इच्छा; संदेह; संशय; विरोधविचार; अनुमान.

वितान (विडान) (सं) ना. — मांडव; छप्पर; समूह; विस्तार; विशालता; अंश; ओळ; यज्ञ; शून्य.

विताळ (विडाल) (सं) ना. — विस्तार; प्रसार; आधिक्य; अभिवृद्धि; उपाय; गर्व.

वित्त (विडु) (सं) वि. — समजलेले; प्रसिद्ध.

(सं) ना. — पैसा; द्रव्य; वैभव; संपत्ति; लाभ; प्रयोजन.

वित्ताधिप (धीश) (विडुधिप [धीश]) (सं) ना. — कुबेर; धनस्वामी.

वित्ति (विडु) (सं) ना. — ज्ञान; लाभ; विचार; संपत्ति.

वित्तेषण (विडुषण) (सं) ना. — संपत्तीची अभिलाषा; लाभाची इच्छा.

विद (विड) (सं) वि. — जाणता; ज्ञानी; विद्वान; पंडित; निष्णात.

विदग्ध (विडग्ध) (सं) वि. — जळून गेलेला; कष्टांत असलेला; कष्ट सहन केलेला.

(सं) ना. — पंडित; विद्वान; निपुण; कुशल.

विदग्धा (ग्धे) (विडग्धा [ग्धे]) (सं) वि. — चतुर स्त्री; विदुषी; पंडिता.

विदर्भ (विडर्भ) (सं) ना. — वल्हाड प्रांत.

— कन्या-जा (कन्या-जा) (सं) ना. — रुक्मिणी; दमयंती.

विदर्भरीति (विडर्भरीति) (सं) ना. — एक काव्यशैली; वैदर्भी गीति.

विदल (विडल) (सं) वि. — उघडलेले; उमललेले; विकसित; दळ नसलेले; अखंड.

— (सं) ना. — तुकडा; भाग; चूर.

विदलित (विडलित) (सं) वि. — फुटलेले; विकसित; उघडें; तुडवलेले.

विदळिसु (विडळिसु) (क) धा. — तुकडे करणें; भाग पाडणें; फाडणें; फोडणें.

विदारक (विडारक) (सं) वि. — फोडणारा; फाडणारा. (सं) ना. — विधुर; पति मृत झालेला.

विदारण (णे) (विडारण [णे]) (सं) ना. — फाडाफाड; चीरफाड; मोडतोड; युद्ध; रण; भांडण; खून; शिरच्छेद; कंदन.

विदारि (विडारि) (सं) वि. — फोडणारा; तुकडे पाडणारा; वेगळे करणारा.

विदारित (विडारित) (सं) वि. — फाटकेतुटकें; चिरलेले; टार मारलेले; प्राणघातक.

विदारिसु (विदारिसु) (क) धा. - चिरणें; चूर करणें; छुटणें; उपटणें; फोडणें.

विदित (विदित) (सं) वि. - माहीत झालेलें; अनुभव घेतलेलें; निवडलेलें; सुपसिद्ध.

(सं) ना. - समजूत; बुद्धि; मान; विचार; आलोचना.

विद्रीण (विद्रीण) (सं) वि. - सोडलेले; फाडलेले; चिरलेले.

विदु (विदु) (सं) ना. - गंडस्थळामधील सखल भाग; जाणता.

(क) ना. - महिना; चंद्र; विष्णु; विश्रांति; विन्हाड.

विदुर (विदुर) (सं) ना. - विचित्रवीर्याचा पुत्र; धृतराष्ट्राचा लहान भाऊ.

विदुष (विदुष) (सं) ना. - विद्वान; पंडित; ज्ञानी.

विदुषि (वी) (विदुषि [५१]) (सं) ना. - विद्यावती; पंडिता; विदग्धा.

विदूर (विदूर) (सं) वि. - फार दूर राहणारा; दूरस्थ; वगळलेला.

विदूरज (विदूरज) (सं) ना. - वैदूर्य रत्न.

विदूषक (विदूषक) (सं) वि. - चेष्टेखोर; विनोदी पाव; नकल्या; हस्यकार; गोड्डी; वाक्यांगवेषविकारानीं हसवणारा.

विदूषित (विदूषित) (सं) वि. - मलीन; अपवित्र; दोष असलेला.

विदेश (विदेश) (सं) ना. - अन्यदेश; परदेश; परकें राष्ट्र.

विदेह (विदेह) (सं) ना. - एक देशनाम; जनकाचें राज्य; देह नसलेला; काम; जनकराजा.

—जा—सुवा (जा—सुवा) (सं) ना. - सीतादेवी; जानकी.

विद्ध (विद्ध) (सं) वि. - पायाळ; जखमी; कोरलेले; भोंक पाडलेले; प्रविष्ट; विरुद्ध; फेकलेलें; मारलेलें.

(सं) ना. - जखम; घाय; व्रण.

विद्यमान (विद्यमान) (सं) वि. - ज्ञात; समजणारे; चालू असलेलें; प्रचलित; ह्यात.

(सं) ना. - वर्तमान; बातमी; समाचार;

स्थितिगति; संगती.

विद्या (द्ये) (विद्या [८१]) (सं) ना. - सत्यज्ञान; शिक्षण; संस्कृति; समजूत; लेखनवाचन.

—अधीश (अधीश) (सं) ना. - गणपति.

—अभ्यास (अभ्यास) (सं) ना. - शिक्षण; वाचन; मनन.

—अर्थि (अर्थि) (सं) वि. - शिक्षणारा; अभ्यासू; शिक्षण वेणारा.

—वंत (वंत) वि. - ज्ञानी; विद्वान; पंडित.

विद्यावर (विद्यावर) (सं) ना. - विद्वान; एक देवजाति; पंडित.

विद्याधर (री) (विद्याधर [०१]) (सं) ना. - विद्याधर जातीय स्त्री; गंधर्वकन्या; अप्सरा.

विद्यानाथ (विद्यानाथ) (सं) ना. - गणपति; 'प्रतापधरी'

या काव्याचा कर्ता; विद्यापति.

विद्याविनोद (विद्याविनोद) (सं) ना. - कलाकौशल्य क्रीडा; रसिकांचा कालक्षेप.

विद्युत् (त्तु) (विद्युत् [३३]) (सं) ना. - वीज; प्रकाशशक्ती; विजेचा प्रकाश.

विद्युत्कवच (विद्युत्कवच) (सं) ना. - विद्युत्संरक्षक साधन. विजेचे आवरण.

विद्युत् व्यजन (विद्युत् व्यजन) (सं) ना. - विजेचा पंखा;

विद्युल्लते (विद्युल्लते) (सं) ना. - वीज; विजेची वेळ.

विद्योत (तन) (विद्योत [३३]) (सं) ना. - घडाडती ज्वाला; प्रकाशमान.

विद्रव (वण) (विद्रव [३३]) (सं) ना. - वितळणी; प्रवाह; तळमळ; चिंता; पलायन.

विद्रविसु (विद्रविसु) वितळणे; वितळून वाहणे; पळणे.

विद्राव (वण) (विद्राव [३३]) (सं) ना. - वितळण; प्रवहन पलायन; पाठलाग.

विद्रुत (विद्रुत) (सं) वि. - पळालेला; पाय काढलेला; तळमळ असलेला; चिंता करणारा; दिसेनासा झालेला.

विद्रुम (विद्रुम) (सं) ना. - प्रवाळ; पोवळे; पालवी; अंकुर.

विद्रुत् (विद्रुत्) (सं) ना. - विद्वान्; पंडित; ज्ञानी.

विद्रुत्ता (त्ते) (विद्रुत्ता [३३]) (सं) ना. पांडित्य; ज्ञान; बुद्धिमानता.

विद्रुव (विद्रुव) (सं) ना. - शहाणपण; ज्ञान; पांडित्य.

विद्रुस् (द्रांस) (विद्रुस् [८१]) (सं) वि. - पंडित; ज्ञानी; विद्यावंत.

विद्वान (विद्वान) (सं) वि. - पंडित; जाणता.

विद्विष (विद्विष) (सं) ना. - वैरी; शत्रु; विरोधी.

विद्विष्ट (विद्विष्ट) (सं) वि. - शत्रुत्व केला गेलेला; विरोधलेला; द्वेष केला गेलेला.

(सं) ना. - शत्रु; वैरी; विरोधक.

विद्वेष (विद्वेष) (सं) ना. - विशेष भांडण; शत्रुत्व; बदकटाक्ष; हाडवैर; भांडण.

विद्वेषि (विद्वेषि) (सं) ना. - प्रबल वैरी; खडतर शत्रु; कटु भांडण.

विद्वेषित (विद्वेषित) (सं) वि. - वैरपात्र; शत्रुत्व पत्करलेला.

विध (विध) (सं) ना. - प्रकार, पद्धति; रीति; तऱ्हा; क्रम; रूप. (सं) वि. - अनेक रीतीचा.

विधर्मि (मिन्) (विधर्मि [८१]) (सं) वि. - अन्य धर्मांचा; वेगळ्या मतपंथाचा; दुसऱ्या संप्रदायाचा; अन्यजातीय.

विधर्मीय (विधर्मिय) (सं) वि. — भिन्न सांप्रदायी. अन्य पंथाचा.
 विधवते (विधवते) (सं) ना. — रांडावपण; वैधव्य; पतिनिधोत्तर स्थिति.
 विधवा (वे) (विधवा [वे]) (सं) ना. — मृतपति; रांड; विगतपति.
 विवा (विवा) (सं) ना. — आकार; रीति; प्रकार; पद्धति; आवृत्ति; हत्ती घोडा यांचा आहार; प्रवेश; पगार; मसुरी.
 विधात (ता) वृ (विधात [डा][ड्यु]) (सं) ना. — विधी; ब्रह्मदेव; दानी; दाता; दैव; विश्वकर्मा; कामदेव; मदिरा.
 विधान (विधान) (सं) ना. — क्रम; पद्धति; व्यवस्था; नियम; रीत. निबंधन; चौकट; साधन; रचना; निर्माण; शैली.
 — सौध (सुध) (सं) ना. — भैसूर राज्याचे शासनसभा-भवन.
 विधायक (विधायक) (सं) वि. — सरळ जुळणारे; रचनात्मक; शासन करणारे; नियामक; व्यवस्थापक; नियम करणारा.
 (सं) ना. — नायक; पुढारी; अध्यक्ष.
 — कार्यक्रम (कार्यक्रम) (सं) ना. — रचनात्मक कामकाज.
 विधावंत (विधावंत) (सं) ना. — पगारदार; वेतन घेणारा; वेतनाधिकारी.
 विधि (विधि) (सं) ना. — ब्रह्मा; दैव; अदृष्ट; आज्ञा; शासन; नियम; क्रम; बंध; निबंध; भाग्य; वर्तन; कर्म; स्थिति; करार; सृष्टि; निर्मिती; गजाहार; विज्ञानी; वेळ; विष्णु.
 विधिज्ञ (विधिज्ञ) (सं) ना. — कर्मठ; ब्राह्मण; दैव जाणणारा; भूतभविष्यज्ञानी; दैवज्ञ; ज्योतिषी.
 विधिप्रयोग (विधिप्रयोग) (सं) ना. — नियमपालन; नियमानुचरण; शासनानुकरण.
 विधिबिंदु (विधिबिंदु) (सं) वि. — शासनसंमत; शासनानुबंध. (Point of order)
 विधिवत (पूर्वक) (विधिवत [विविध]) (सं) अ. — नियमानुसार; यथाक्रम.
 विधिलिखित (विधिलिखित) (सं) ना. — नशीब; दैव; कर्मफल; कपाळी लिहिलेले; ललाटी रेललेले.
 विधिसु (विधिसु) (क) धा. — आज्ञा करणे; परवानगी देणे; निश्चय करणे.
 विधु (विधु) (सं) ना. — चंद्र; महिना; विष्णु.
 विधुत (विधुत) (सं) वि. — हलते; झुलते; लांबते; उपटलेले; टाकलेले.
 विधुधर (विधुधर) (सं) ना. — शशिवर; चंद्रमौली; शंकर.
 विधुंतुद (विधुंतुद) (सं) ना. — चंद्राला वास देणारे; राहुकेतू.

विधुमौली (विधुमौली) (सं) ना. — चंद्रशेखर; शिव.
 विधुर (विधुर) (सं) वि. — दूर केलेला; अलग केलेला; वेगळा झालेला; भार नसलेला; स्वतंत्र; पीडित.
 (सं) ना. — विगतपत्नी; पत्नी मेलेला.
 विधुरे (विधुरे) (सं) ना. — वियोगिनी; विरहिणी; विधवा; अडचणीत अडकलेली; कष्टासाठीच जगलेली.
 विधुवन (विधुवन) (सं) ना. — कंभन; हालवाल; आंदोलन.
 विधुवास (विधुवास) (सं) ना. — चंद्रहास; एक वैष्णवभक्त.
 विधूत (विधूत) (सं) वि. — हलविलेला; आंदोलित; लांबत ठेवलेला; त्यक्त; टाकलेला.
 विधुत (विधुत) (सं) वि. — अलग केलेला; दूरीकृत; वियोजित; उद्धार केलेला; उचलून घेतलेला; धरलेला.
 विधेय (विधेय) (सं) वि. — नम्र; अंकित; आज्ञाधारक; आधीन.
 — ता-ते (ता, -ते) (सं) ना. — आधीनता; नम्रता; आज्ञाधारकत्व.
 विध्यर्थ (विध्यर्थ) (सं) ना. — इच्छा; आकांक्षा; परवानगी इत्यादि सूचित करणारे क्रियापद; विधीचा अर्थ; प्रयोजन; कार्याचा हेतु.
 विध्युक्त (विध्युक्त) (सं) वि. — वेदशास्त्रप्रणित; शासनादि नियमांत सांगितलेले; विधिविधानसंमत; कायद्याला धरून असलेले.
 विध्वंस (विध्वंस) (सं) ना. — संपूर्ण हानी; विनाश; बद्धवैर; सर्वनाश.
 विनत (विनत) (सं) वि. — वाकवलेले; वाकलेले; नम्र; नमस्कृत; अंकित; विनयपूर्ण; आधीन.
 विनता (विनता) (सं) ना. — गरुडाची माता.
 — ब्राह्मज, सुत (विनता-सुत) (सं) ना. — गरुड; वैनतेय.
 विनति (विनति) (सं) ना. — विनय; नम्रभाव; बांक; मऊपणा; सद्गतन; सौजन्य; निरंकार; नमन; नमस्कार.
 विन (ना) द (विन [ना] द) (सं) ना. — शब्द; आवाज; ध्वनि; विनोद; संतोष; विलास.
 विनमित (विनमित) (सं) ना. — अति नम्र; अति वाकलेला; लजून नमस्कार केलेला; विनम्र.
 विनय (विनय) (सं) ना. — नम्रता; सद्गतन; सौजन्य; नम्र वर्तन; अनुनय; नमस्कार; प्रणाम; आज्ञापालन; बौद्ध पीटकांतील विनयपीटक.
 विनयन (विनयन) (सं) ना. — निभावणी; संगतीने नेणे; शिस्त; व्यवस्था; शिक्षण; अंघ्रत्व; आंधळेपण.
 विनष्ट (विनष्ट) (सं) वि. — नाश पावलेले; अदृश्य; न दिसणारे; विकृत.

विना (विना) (सं) अ. — शिवाय; खेरीज; वांचून; सोडून; नसताना.
 विनायक (विनायक) (सं) ना. — गणपति; पक्षिप्रेष्ठ; गरुड; बुद्धदेव.
 विनाश (विनाश) (सं) ना. — विपरीत हानी; विध्वंस; सर्वनाश.
 विनिपात (विनिपात) (सं) ना. — अधःपात; घसरण; सर्वनाश; नर्कप्राप्ति; दुर्गति; अशुभ; नाश; अवसान; प्राप्ति; जलम; आघात; अमर्यादा.
 विनिमय (विनिमय) (सं) ना. — देवघेव; आदानप्रदान; अदलाबदल; पुरवठा; दडपण.
 विनियम (मन) (विनियम [मन]) (सं) ना. — स्वाधीनता; अंकितता; निग्रह; निरीक्षण; वेतन; नियम; वेतनश्रेणी.
 विनियोग (विनियोग) (सं) ना. — खर्चवेंच; व्यय; उपयोग; सेवा; वांटणी; विभाजन; नियमन; व्यवस्था; निर्वासन; त्याग; हरकत; विघ्न; कामांत गुंतलेल्या लोकांचा गट.
 विनियोगिसु (विनियोगिसु) (क) धा. — खर्चणें; गुंतणें; व्यवस्था लावणें; दूर करणें; अलग करणें.
 विनिर्मित (विनिर्मित) (सं) वि. — निर्मिलेलें; सृजन केलेलें; कारणीभूत.
 विनिवृत्त (विनिवृत्त) (सं) वि. — फिरविलेलें; फिरलेलें; परत गेलेलें; थांबलेलें; कामांतून मुक्त झालेलें.
 विनीत (विनीत) (सं) वि. — नम्र; विनयशील; सुसंस्कृत; सभ्य वर्तनाचे; सुशिक्षित; सुंदर; निभावलेलें; मार्गदर्शन केलेला; व्यवस्था लागलेला; बोलावून नेलेला; आत्मसंयमी; सरळ; साधासीधा; पाळीव घोडा; व्यापारी.
 विनुत (विनुत) (सं) वि. — स्तविलेला; स्तुति केलेला; वर्णित; कीर्तित; प्रसिद्ध; भरीव.
 विनुति (विनुति) (सं) ना. — कीर्ति; प्रशस्ती; स्तुती; वर्णन.
 विनूतन (नन) (विनूतन [नन]) (सं) वि. — नवीन; नूतन; नवपद्धतीचें.
 विनेतृ (ता) (विनेतृ [ता]) (सं) ना. — मार्गदर्शक; नेता; पुढारी; शासक; राजा.
 विनेय (विनेय) (सं) वि. — नेतां येण्यासारखें; निभावण्यायोग्य सुंदर; नम्र.
 विनोद (विनोद) (क) ना. — आनंद; उत्साह; परिहास; हास्य; कुचेष्टा; कालक्षेप; विलाससंभ्रम; खेळ.
 विनोदवाहनचक्र (विनोदवाहनचक्र) (सं) ना. — आलहादचक्र; फिरत्या झोपाळ्याचें चक्र merry-go-round.
 विनोदि (विनोदि) (सं) वि. — हसविणारा; विदूषक; गोड्डी;
 विनोदिनि (विनोदिनि) (सं) ना. — हास्यप्रिया; विलासिनी; संतोषिणी; हास्यविनोदांत काल कंठणारी.

विनोदिसु (विनोदिसु) (क) धा. — संतोषणें; आनंदणें; विलास करणें.
 विंध्य (विंध्य) (सं) ना. — मध्यभारतीय पर्वत; शिकारी.
 वि (वि) घते (वि [वि] सु ठ) (क) ना. — व्याकुलता; बेमानता.
 वि (वि) ज्ञाण (वि [वि] ज्ञाण) (क) ना. — विशेष ज्ञान; पांडित्य; मुरका; विलास; संकोच; हावभाव.
 विन्यस्त (विन्यस्त) (सं) वि. — ठेवलेलें; रचलेलें; खचित; दिलेलें; स्वाधीन केलेलें.
 विन्यास (विन्यास) (सं) ना. — ठेवण; रचना; जोडणी; संग्रह; संकलन; दृश्य; क्रम; अभिनय; हावभाव; आधार; आश्रय वस्तु.
 विपक्ष (विपक्ष) (सं) ना. शत्रुपक्ष; विरोधी दल; हेतुरहितता.
 विपचि (ची) (विपचि [ची]) (सं) ना. — वीणा; खेळ; पडदा.
 विपण (गन) (विपण [गन]) (सं) ना. — विक्री; विक्रय; विनिमय; दे-घे; देवघेव; व्यापार; व्यवसाय.
 विपणि (विपणि) (सं) ना. — दुकानाची ओळ; पेठ; बाजार; मंडई; व्यापार कट्टा.
 विपत्ति (विपत्ति) (सं) ना. — संकट; दुर्दैव; पीडा; कष्ट; दुर्दशा; आपत्ति; अडचण; हरकत.
 विपत्तु (दा) (विपत्तु [दा]) (सं) ना. — गंडांतर; संकट; पीडा; कष्ट; विपत्ति.
 विपद् (विपद्) (सं) ना. — विपदा; संकट; आपत्ति.
 विपन्न (विपन्न) (सं) वि. — दुर्दैवी; कष्टी; पीडित; आपत्तीत सापडलेली.
 विपरीत (विपरीत) (सं) वि. — पूर्ण विरोधी; अपमानित; अतिरिक्त; अतिशय; मनाला न रुचणारें; उलट; पूर्ण गुंडाळलेलें; मन मानेल तसे.
 विपर्यय (योग) (विपर्यय [योग]) (सं) ना. — विपर्यास (विपर्यास)
 विपरीत स्थिति; असंगति; विरोध; चूकभूल; अदलाबदल; संकट.
 विपश्चित् (विपश्चित्) (सं) वि. — विद्वान; पंडित; बुद्धिमान.
 विपाक (विपाक) (सं) ना. — कर्मफल; परिणाम; फल; परिपाक; अडचण; पीडा; दुखणें.
 विपाटन (विपाटन) (सं) ना. — भेदन; चीरफाड; मोडतोड.
 विपिन (विपिन) (सं) ना. — वन; अरण्य; जंगल.
 विपुल (विपुल) (सं) वि. — अतिशय; पुष्कळ; विशाल; विस्तृत; अगाध; खोल; घन.
 विपुला (ले) (विपुला [ले]) (सं) ना. — पृथ्वी; भूमी.
 विप्र (विप्र) (सं) ना. — ब्राह्मण; भूदेव; पंडित; ज्ञानी; किरण; गवत.

विप्रकृत (विप्रकृत) (सं) वि. — अप्रस्तुत; प्रकृत नसलेले;
अडचणीचे; पीडित; अनमानित.

विप्रकृष्ट (विप्रकृष्ट) (सं) वि. — फोडलेले; हिरावून घेतलेले;
हिसकून घेतलेले; ओढून नेलेले; रुंद; विस्तृत.

विप्रतिपत्ति (विप्रतिपत्ति) (सं) ना. — गैरसमज; भ्रम; विरुद्धज्ञान;
आक्षेप; विरोध; स्पर्धा; कळवळा; तळमळ; चिंता; भीति.

विप्रतिषिद्ध (विप्रतिषिद्ध) (सं) वि. — निषिद्ध; विलंब लावलेली;
अतिरिक्त.

विप्रयुक्त (विप्रयुक्त) (सं) वि. — विरहित; दूर केलेले;
वियोग पावलेले.

विप्रयोग (विप्रयोग) (सं) ना. — वियोग; विरह; दूरांतरता.
विप्रलम्भ (विप्रलम्भ) (सं) ना. — विरह; वियोग; प्रिय माणसाचे
दूर जाणे; प्रियकराचा विरही शृंगार; भांडण; कपट; ठगणा.

विप्रलब्ध (विप्रलब्ध) (सं) वि. — वियुक्त; विरहित; निराश;
वंचित; फसविलेले; दुखविलेले.

विप्रलाप (विप्रलाप) (सं) ना. — व्यर्थ चकाट्या; विफल चर्चा;
गप्पा; वांझवाता; अतिदुःख.

विप्रलव (विप्रलव) (सं) ना. — क्रांती; बदल; प्रलय; नाश; युद्ध;
रण; भांडण; स्पर्धा; अहमहमिका; पीडा; उपद्रव; नाव; सांगड;
होडी; तरी.

विफल (विफल) (सं) वि. — निष्फल; फलरहित; पोकळ; व्यर्थ;
निरुपयुक्त.

विबुध (विबुध) (सं) ना. — पंडित; विद्वान्; ज्ञानी; जाणकार;
ब्राह्मण; देवता.

विबोध (विबोध) (सं) ना. — ज्ञान; जाणीव; समज; बुद्धि
मानता; ज्ञानहीनता; प्रज्ञाहीनता; जाणीवशून्यता.

विभक्त (विभक्त) (सं) वि. — वाटून दिलेला; वेगवेगळा; फुटीर;
वाटणी झालेला.

विभक्ति (विभक्ति) (सं) ना. — विभाग; वांटणी; भागाकार;
वांटप; नामाचे अन्यशब्दाशी संबंध दर्शन.

विभंग (विभंग) (सं) ना. — विस्मरण; नाश; विरोध; विघ्न;
अभिनय; हावभाव. भावदर्शन.

विभजन (ना) (ने) (विभजन [न] ली) (सं) ना. — पृथकरण;
वाटणी.

—इसु (इसु) (क) धा. — पृथक् पृथक् करणे; वेगळे करणे;
वांटणी करणे; फोडणे.

विभव (विभव) (सं) ना. — वनता; श्रेष्ठता; शोभा; शृंगार.
वैभव; श्रीमंती; गौरव; एक संवत्सर.

द्रव्य; उत्साह.

विभाकर (विभाकर) (सं) ना. — सूर्य; रवि.

विभाग (विभाग) (सं) ना. — अंश; भाग; तुकडा; चूर; वाटणी.

विभाजक (विभाजक) (सं) वि. — भागणारा; पृथकरण करणारा;
वाटणी करणारा; भूमीतीचे एक उपकरण.

विभाड (विभाड) (सं) वि. — पळविणारा; पराजय करणारा.
(सं) ना. — विजय; यश.

विभात (विभात) (सं) ना. — प्रभात; पहाट; सकाळ.

विभाव (विभाव) (सं) ना. — रसोत्पत्तीची आलंबन-उद्दीपनादि
कारणे; विरुद्ध भाव; विरोध; पृथकरण; मित्रविवेक; निर्णय.

विभावने (न) (विभावने [न]) (सं) ना. — निश्चय; ज्ञान;
विवेक; कल्याण.

विभावरि (सी) (विभावने [०९]) (सं) ना. — राज.

विभावसु (विभावसु) (सं) ना. — सूर्य; अग्नि; चंद्र.

विभास (विभास) (सं) वि. — चकाकणारे; प्रकाशणारे;
उगवणारे.

विभासा (से) (विभासा [न]) (सं) ना. — प्रकाश; शोभा;
कांति; उजेड.

विभिन्न (विभिन्न) (सं) ना. — फुटलेले; चिरलेले; विविध;
अनेक तुकडे झालेले.

विभीषण (विभीषण) (सं) ना. — फार भयंकर; रावणाचा
लहान भाऊ.

विभु (विभु) (क) ना. — स्वामी; यजमान; प्रभु; ब्रह्मा; विष्णु;
महेश; राजा.

विभूति (विभूति) (सं) ना. — भस्म; राख; अतुल ऐश्वर्य;
आणिमादि अष्टसिद्धि; अतिमानवशक्ति; महापुरुष पराक्रम;
महिमा; गौरव; कल्याण.

विभूषण (विभूषण) (सं) ना. — अलंकार; आभरण; दागिना;
शृंगार.

विभेद (विभेद) (सं) ना. — व्यत्यास; पृथक्करण; न्यूनाधिक;
दूर करणे.

विभेदिसु (विभेदिसु) (क) ना. — आंत शिरून पाहणे;
डोकावणे; समजूत घेणे; विलग करणे; तारतम्य दाखविणे.

विभ्रम (विभ्रम) (सं) ना. — भ्रांति; गैरसमज; प्राचरेपणा;
गोंधळ; भ्रमण; शोभा; आरास; प्रेमचेष्टा; शृंगाराविष्कार.

विभ्रमण (विभ्रमण) (सं) ना. — भ्रमंति; फिरती; हालचाल;
भ्रम; खूळ.

विभ्रमे (विभ्रमे) (सं) ना. — अत्यासक्ति; खुळेपणा; भ्रांति.

विभ्राजिसु (विभ्राजिसु) (क) धा. — प्रकाशणे; चकाकणे; शोभणे;
लकाकणे.

विभ्रांत (विभ्रांत) (सं) वि. — गोंधळलेला; भ्रमिष्ट; विस्मित;
उत्तेजित; कळवळा उत्पन्न झालेला.

विभ्रान्ति (विभ्रान्ति) (सं) ना. — अतिभ्रांति; वैभानता; 'तहळण'
पहा.

विमर्श (विमर्श) (सं) वि. - गुंग; तल्लीन; आसक्त; बुडालेला; मम.

विमंडित (विमंडित) (सं) वि. - उत्तम; अलंकृत; शृंगारित; सजविलेला.

विमत (विमत) (सं) ना. - अन्यमत; विरोधी अभिप्राय; अन्यजाति.

विमनस्क (विमनस्क) (सं) वि. - उद्विग्न; उत्साहहीन; धावरलेला; भ्रमिष्ट.

विमनस्सु (विमनस्सु) (सं) वि. - चित्तस्वास्थ्य नसलेले; मन उडलेला; चळलेला; कळवळा.

विमर्दन (विमर्दन) (सं) ना. - पीडा; वर्षण; गळा दावणे; मारामारी; मांडण; कलह.

विमर्श (शें) (विमर्श [शें]) (सं) ना. - गुणदोष; कसोटी; तौलनिक परीक्षण; पर्यालोचन; परिशीलन; परीक्षा.

विमर्शक (विमर्शक) (सं) वि. - परीक्षक; टीकाकार; तुलना करणारा; पर्यालोचक.

विमल (विमल) (सं) वि. - स्वच्छ; स्पष्ट; पवित्र; शुद्ध; निर्दोष; निष्कलंक; निर्मल.

विमातृ (विमातृ [डें]) (ते) (सं) ना. - सावत्र आई; दुसरी आई.

विमान (विमान) (सं) ना. - राजगृह; गोपुर; राजवाडा; आकाशयान; अंतराळयान; लिंगाश्रयाची प्रेतवाहक तिरडी; अपमान; तिरस्कार.

विमुक्त (विमुक्त) (सं) ना. मोकळे; सुटलेले; हिसकावून घेतलेले.

(सं) ना. - संन्यासी; विरक्त.

विमुक्ति (विमुक्ति) (सं) ना. - स्वातंत्र्य; जननमरणांतून सुटका; मोक्ष; विमोचन.

विमुख (विमुख) (सं) वि. - तोंड फिरवलेला; दुसरीकडे वळलेला. विरुद्ध; प्रतिकूल; उदासीन.

विमोचन (ने) (विमोचन [नं]) (सं) ना. - सुटका; मोकळीक; संकटमुक्ती; विवरण; हिसकावणी; भिरकटणी.

वियत् (वियत्) (सं) ना. - आकाश; आभाळ; भानु.

—चर (चर) (सं) ना. - पक्षी; आकाशांतून संचरणारे देव; गंधर्व वगैरे.

—गंगा (गंगा) (सं) ना. - देवगंगा; आकाशगंगा.

—मणि (मणि) (सं) ना. - सूर्य; सूर्यकांत मणी.

वियुक्त (वियुक्त) (सं) वि. - दूर झालेले; पृथक्करण केलेले, वेगळे झालेले.

वियोग (वियोग) (सं) ना. - विरह; अलगता; हानी; मरण.

वियोगिनि (नी) (वियोगिनी [नी]) (सं) ना. - नवव्यापासून दूर झालेली; विरह पावलेली; विरहिणी.

विरक्त (विरक्त) (सं) वि. - अनासक्त; सुखदुःख समान मानणारा; अनुत्त; उदासीन; संसारावर आसक्ति नसलेला. (सं) ना. - बैरागी; संन्यासी; यती.

विरक्ति (विरक्ति) (सं) ना. - वैराग्य; सुखदुःखसमदृष्टि; संसाराविषयी उदासीनता; अनासक्ति; भाविकता; दैविक चिंतनाची आवड; निरिच्छता.

—मार्ग (मार्ग) (सं) ना. - अध्यात्ममार्ग.

विरचना (ने) (विरचना [नं]) (सं) ना. - मांडणी; आरास; व्यवस्था; थाटमाट; सिद्धता; निर्मिति.

विरचिसु (विरचिसु) (क) धा. - चांगली रचना करणे; उत्पन्न करणे; सृजिणे; निर्मिणे.

विरज (विरज) (सं) वि. - घाण नसलेले; धूळ नसलेले; निर्धूल; शुद्ध, ऋतुमती नसलेली; कामादि विकारांत न सांपडलेली.

विरंच (चि) (विरंच [चि]) (सं) ना. - ब्रह्मदेव; प्रजापति.

विरड (विरड) (सं) वि. - विराट; लोकोत्तर; असाधारण; फार मोठा.

(सं) ना. - शरीर; देह, आकृति.

विरत (विरत) (सं) वि. - शोबट्या; अंत्य; संपलेला; थांबलेला; विलंबित; विश्रांत.

विरति (विरति) (सं) ना. - शोबट; अंत; समारोप; तिरस्कार; औदासीन्य; उपेक्षा; निष्काम; हरकत; विश्रांति; वैराग्य; निरिच्छता.

विरथ (विरथ) (सं) ना. - रथहीन; रथ काढून घेतलेला.

विरल (विरल) (सं) वि. - विरळ; पातळ; फट पडलेले; दुष्प्राप्य; दुर्लभ; अत्यल्प; थोडका.

विरस (विरस) (सं) वि. - रुक्ष; नीरस; रस नसलेला; वाळलेला; शुष्क; अर्थहीन; निष्प्रेम; निरुत्साह.

विरह (विरह) (सं) ना. - वियोग; प्रियजनांचे दूर होणे; मनांतील काळ्यालव.

—अग्नि-ताप (अग्नि-ताप) (सं) ना. - प्रियजनवियोगाने होणारी तळमळ.

विरहि (विरहि) (सं) वि. - वियोग पावलेले; दूर झालेले; वियुक्त

विरहिणि (णी) (विरहिणी [नी]) (सं) ना. - प्रियकरापासून दूर झालेली; प्रियकराने टाकलेली; ताटातूट झालेली; नियोगिनी; परित्यक्ता.

विरळ (विरळ) (सं) वि. - दूरदूर; दुर्लभ; क्वचित्त मिळणारे; पातळ.

विराग (विराग) (सं) ना. - विरक्ति; वैराग्य; औदासीन्य.

विरागि (विरागि) (सं) ना. - बैरागी; संन्यासी; उदासी; ऋषी; संसाराविषयी अनासक्त.

विराजमान (विराजमान) (सं) वि. - प्रकाशणारा; चकाकणारा; क्रांतिमान; शोभिवंत; ब्रह्मदेवाचा एक पुत्र.

विराजिसु (विराजिसु) (क) धा. - प्रकाशणें; उजेड पडणें; शोभणें सुंदर दिसणें; चकाकणें.

विराट् (विराट्) (सं) वि. - लोकोत्तर; असाधारण; विश्वव्यापी; फार मोठा.

—पुरुष, - रूप (पुरुष, - रूप) (सं) ना. - परमात्मा.

विराट् (विराट्) (सं) ना. - मत्स्यदेशाचा राजा.

विराध (विराध) (सं) ना. - रामानें मारलेला एक राक्षस.

विराम (विराम) (सं) ना. - शेवट; अंत; विश्रांती; सुटका; मार्ग; अवकाश; 'तेरपु' पहा.

विराव (विराव) (सं) ना. - मोठा आवाज; महाध्वनि; हाकारे; आरोळी; केका; पक्षांचा आवाज.

विरिंच (चि) (विरिंच [चि]) (सं) ना. - ब्रह्मदेव; कमलासन.

विरुत (विरुत) (सं) वि. - किंकाळी; फोडलेला; ओरडलेला.

विरुति (विरुति) (सं) ना. - आक्रोश; आरोळी; आराव; किंकाळी; कलरव; झंकार.

विरुद्ध (विरुद्ध) (सं) वि. - विरोधी; प्रतिपक्षीय; प्रतिकूल; विमुख, अवश; स्वाधीन न होणारा.

विरूप (विरूप) (सं) वि. - कुरूप; विकृतरूप; अन्यरूप घेतलेला; आकारहीन.

—अक्ष (अक्ष) (सं) ना. - त्रिनेत्र शिव.

विरूपि (विरूपि) (सं) वि. - कुरूप; विद्रूप; आकारदुष्ट.

विरेंचन (विरेंचन) (सं) ना. - मलविसर्जन; मलशुद्धिकर; सारक.

विरोचन (विरोचन) (सं) वि. - चकाकणारा.

(सं) ना. - सूर्य; चंद्र; अग्नि; बळीचा बाप.

विरोध (विरोध) (सं) ना. - वैर; भांडण; प्रतिकूलता; नापसंती; खंडन; विघ्न; हरकत.

विरोधाभास (विरोधाभास) (सं) ना. - विरोध आहे असा भ्रम; श्लेषालंकाराची एक पद्धति.

विरोधि (धी) (विरोधि [धी]) (सं) ना. - शत्रु; वैरी; भांडणारा; अडकाठी.

विरोधिसु (विरोधिसु) (क) धा. - भांडण करणें; भांडणें; विरोधणें; प्रतिकूल राहणें; विरुद्ध जाणें; हरकत घेणें.

विर्यु (हुं) (विर्यु [हुं]) (क) ना. - ब्रीद; आमंत्रण; बोलवणें; हाक.

विल (विल) (सं) ना. - वीळ; गुहा; भोक; दोली.

विलक्ष (विलक्ष) (सं) वि. - आश्चर्यकारक; विलक्षण; नवपद्धतीचे; असामान्य; लोकोत्तर; लक्षण नसलेले.

विलग (विलग) (सं) वि. - अपवाद; अपकीर्ती; कष्ट; पीडा; अडचण; गंडांतर; विसंगती; अजोड.

विलग्न (विलग्न) (सं) वि. - संबंधित; जुळलेले; जुळविलेले; बद्ध; बंदिस्त.

विलंघन (विलंघन) (सं) ना. - अतिक्रमण; बहिष्कार; उलंघन.

विलंघिसु (विलंघिसु) (क) ना. - पार होणें; अतिक्रमण करणें; उडून जाणें; 'नेगे' पहा.

विलंब (बन) (विलंब [बन]) (सं) ना. - कालक्षेप; दिरंगाई; धिमेपणा; लांबणीवर पडणें.

विलंबिसु (विलंबिसु) (क) धा. - सावकाशीनें करणें; काळ काढणें; वादविणें; व्याग करणें.

विलय (यन) (विलय [यन]) (सं) ना. - प्रलय; जगाचा नाश; वितळणी.

विलस (सन) (विलस [सन]) (सं) ना. - कांति; शोभा; आरास; मिरवणूक.

विलसत् (विलसत्) (सं) वि. - शोभणारें; चकाकणारें; प्रकाशणारें; सुंदर; मनोहर.

विलसित (विलसित) (सं) वि. - चकाकणारें; लकाकणारें; सुंदर; विचित्र.

(सं) ना. - कांति. विनोद; विलास; क्रीडा; 'चेल्हाट' पहा.

विलाप (विलाप) (सं) ना. - रुदन; एक सुरांत रडणें; एकसुरी रड; मोठ्यानें दिलेली हाक.

विलास (विलास) (सं) ना. - विनोद; उल्हास; खेळ; क्रीडा; शोभा; आरास; लावण्य; लकाकी; हावभाव; विज्ञान.

विलासवति (विलासवति) (सं) वि. - सुरका मारणारी; अभिनेत्री; सुरडणारी; लाजाळू.

विलासिनी (विलासिनी) (सं) वि. - चैन करणारी; विषय-लोभप; गुलहोशी.

विलिप्त (विलिप्त) (सं) वि. - आसक्त; लेप दिलेले; झिलई केलेले; पाणी दिलेले.

विलीन (विलीन) (सं) वि. - एकरूप झालेले; मिश्रित; समाविष्ट; बुडलेले; अदृश्य; वितळलेले.

विलुप्त (विलुप्त) (सं) वि. - लोपलेले; दृष्टिभाड झालेले; नाश झालेले.

विलुलि (लि) त (विलुलि [लि] त) (सं) वि. - अव्यवस्थित; लोंबत ठेवलेले; हेल्कावे लाणारें; गडगडलेले; अस्ताव्यस्त.

विलून (विलून) (सं) वि. - कातरलेले; छिनलेले; तुकडे केलेले; कापलेले.

विलेपन (विलेपन) (सं) ना. - लेप; माखणें; थर देणें; उटी; सुगंधी द्रव्य; उडणें; वापर.

विलेपित (वि०पि०) (सं) वि. - वापरलेले; गुंतलेले; लेपलेले.

विलोकन (वि०ल०क०) (सं) ना. - पाहणी; दृष्टि.

विलोचन (वि०ल०च०) (सं) ना. - डोळा; नेत्र; सूर्य;
आकाशनेत्र.

विलोभन (वि०ल०भ०) (सं) ना. - आशा; मोहन; फसवणूक;
शोग.

विलोम (वि०ल०म०) (सं) वि. - अपमानित; विरुद्ध; विपरीत;
प्रतिकूल; टक्कल पडलेला; खलवाट.

—संतति (स०त०) (सं) ना. - उच्चवर्णी स्त्री व हीनयाती
पुरुष यांची संतती.

विलोल (वि०ल०ल०) (सं) वि. - चंचल; हलणारा; हुरळलेला;
अत्यानंद झालेला.

विलोलुप (वि०ल०ल०प०) (सं) वि. - अत्याशा करणारा;
अतिलोभी; अत्यासक्त.

विवक्षा (क्षे) (वि०क्ष० [क्षे]) (सं) ना. - सांगण्याची इच्छा;
बोलण्याची इच्छा; उद्देश; भाव; तात्पर्य.

विवक्षित (वि०क्ष०) (सं) वि. - माहीत असलेला; सांगण्याची
अपेक्षा करणारा.

विवध (वि०व०) (सं) ना. - पायवाट; पाऊलवाट.

विवर (वि०व०) (सं) ना. - स्पष्ट कथन; स्पष्टीकरण; फोड;
उलगडा; खुलासा; रंभ; मोक; बीळ; ढोली; दोष; छिद्र; गुहा.
विवरण (णे) (वि०व०रण [ळी]) (सं) ना. - पेरणी; निरूपण;
व्याख्यान.

विवरिसु (वि०व०सु) (क) धा. - विवरण करणे; विवेचिणे;
कष्ट करणे; सोडविणे; विशद करणे, फोड करणे.

विवर्जिसु (वि०व०ज०सु) (क) धा. - सोडणे; दूर करणे; परित्याग
करणे; काढून टाकणे.

विवर्ण (वि०व०ण) (सं) वि. - विटलेले; रंग गेलेले, कळाहीन;
तेजरहित; खालच्या वर्णाशी संबंधित.

विवर्त (वि०व०त) (सं) ना. - परिवर्तन; बदल; नृत्य; माया; पद्धति.

विवश (वि०व०श) (सं) वि. - परवश; भान हरपलेले, बेभान;
पराधीन.

विवस्वत् (स्वंत) (वि०व०स्व० [स्व०त]) (सं) ना. - सूर्य;
भास्कर; अरुण; अर्काचे झाड; एक कालगणना; एक मनु.

विवाद (वि०वा०द) (सं) ना. - भांडण; तंटा; शब्दाशब्दी; तर्क;
चर्चा.

विवाल (वि०वा०ल) (सं) ना. - विडाल; मांजर.

विवाह (वि०वा०ह) (सं) ना. - लग्न; कल्याण.

विविक्त (वि०वि०क्त) (सं) वि. - अलग; निर्जन; गुप्त; एका जातीचे.

विविध (वि०वि०ध) (सं) वि. - अनेक प्रकारचे; कित्येक जातीचे;
हरतन्हेचे.

विवेक (वि०वे०क) (सं) ना. - तोलून पाहण्याची बुद्धि; तारतम्य;
गुणदोषपरीक्षणशक्ति; विमर्श; विचार.

विवेचन (ना) (ने) (वि०वे०च० [न]) (सं) ना. -
गुणदोषविवेक; बऱ्यावाईटाची निवड.

विशंका (के) (वि०श०का [क]) (सं) ना. - संशय; संदेह; भय;
भीति.

विशद (वि०श०द) (सं) वि. - स्पष्ट; विस्तृत; शुद्ध; स्वच्छ; निर्मल;
पांढरें.

विशल्य (वि०श०ल्य) (सं) वि. - निष्कंटक; अडचण नसलेला.

विशसन (वि०श०स०) (सं) ना. - घात; खून; खड्ग; तलवार.

विशाप (वि०शा०प) (सं) ना. - उद्वशाप; शापमोचन;
त्रासांतून सुटका.

विशारद (वि०शा०र०द) (सं) वि. - कुशल; चतुर; निपुण; विद्वान;
पंडित.

विशाल (वि०शा०ल) (सं) वि. - विस्तृत; मोठे; रुंद;

विशिख (वि०शि०ख) (सं) ना. - शर; बाण; खलवाट; शिखा
नसलेला.

विशिष्ट (वि०शि०ष्ट) (सं) वि. - असाधारण; असामान्य; नवीन
पद्धतीचा.

विशिष्टाद्वैत (वि०शि०ष्टाद्वै०त) (सं) ना. - वैष्णव मत; रामानुज
स्थापित मतपंथ.

विशीर्ण (वि०शी०र्ण) (सं) वि. - वाळलेला; रोड; फुटका; जखमी;
नष्ट; खालावलेला; चूर झालेला.

विशुद्ध (वि०शु०द्ध) (सं) वि. - निर्मल; पवित्र; चोख; निष्कलंक.

विश्रुंखल (वि०श्रु०ख०ल) (सं) वि. - स्वैर; मनाला येईल तसे
वागणारा; अनियमित; नियमबद्ध नसलेला.

विशेष्य (वि०शे०ष्य) (सं) ना. - आधिक्य; वैपुल्य; वरचढ;
स्पर्धा; अहमहमिका; विशेषणाकडून वर्णिलेले नाम; भेद्य.

विशेषण (वि०शे०ष०ण) (सं) ना. - नामाचे गुणवर्णन करणारा
शब्द; भेदक; अनेकांतून एकाचेंच वर्णन करणारा शब्द.

विशेषिसु (वि०शे०षि०सु) (क) धा. - वैशिष्ट्य दाखवणे; वाढवणे;
वर्णन करणे.

विश्र(आ)म (वि०श्र [आ] म) (सं) ना. - विश्रांति; विराम;
समारोप; अंत; शेवट.

विश्रांति (वि०श्र०अं०ति) (सं) ना. - विराम; श्रमपरिहार;
सेवानिवृत्ति.

विश्रुत (वि०श्रु०त) (सं) वि. - प्रसिद्ध; नामांकित; कीर्तिमान.

विश्रुथ (वि०श्रु०थ) (सं) वि. - सैल; दिलें; अनिर्बद्ध; सुटलेले.

विश्लेषक (वि०श्ले०ष०क) (सं) ना. - विद्युत्प्रवाही तारेला आधारभूत
मातीचें उपकरण.

विश्लेषण (वि०श्ले०ष०ण) (सं) ना. - पृथक्करण; वियोग; विघटन.

विश्व (विश्व) (सं) ना. - सर्व; सगळें जगत्; संसार; विष्णु.

विश्वकर्ता (विश्वकर्ता) (सं) ना. - ब्रह्मा; परमेश्वर.

विश्वकर्म (विश्वकर्मा) (सं) ना. - देवशिल्पी; सृष्टिकर्ता;
ब्रह्मदेव.

विश्वकेतु (विश्वकेतु) (सं) ना. - अनिरुद्ध.

विश्वतः (विश्वतः) (सं) अ. - कोठेहि; सर्वत्र; दशदिशीं.

विश्वदेव (नाथ) (विश्वदेव [नाथ]) (सं) ना. - परमात्मा;
शिव; विश्वाचा स्वामी.

विश्वंभर (विश्वंभर) (सं) ना. - विश्वपालक; विश्वाचा रक्षण-
कर्ता; विष्णु सर्वसंग्राहक; hold all. प्रवप्सी विछाना.

विश्वंभरा (विश्वंभरा) (सं) ना. - जगाचा भार वाहणारी;
भूमाता.

विश्वरूप (विश्वरूप) (सं) ना. - विष्णु; कृष्ण; ईश्वराचें विराट
स्वरूप.

विश्वलोचन (विश्वलोचन) (सं) ना. - जगाचा डोळा; सूर्य.

विश्वसन (विश्वसन) (सं) ना. - विश्वास; श्रद्धा; प्रतिज्ञा; वचन.

विश्वसनीय (विश्वसनीय) (सं) वि. - विश्वास ठेवण्यायोग्य;
विश्वसाह.

विश्वसृज (विश्वसृज) (सं) ना. - ब्रह्मदेव; विश्व उत्पन्न करणारा;
सृष्टा.

विश्वस्त (विश्वस्त) (सं) वि. - विश्वासु; विश्वास आहे असा;
बैर्यशाली; विश्वास ठेवण्यायोग्य.

विश्वस्ते (विश्वस्ते) (सं) ना. - विधवा; रांडमुंड.

विश्वानर (विश्वानर) (सं) ना. - अग्नि; सूर्य.

विश्वामित्र (विश्वामित्र) (सं) ना. - एक क्षत्रिय मुनी.

विश्वामित्र (विश्वामित्र) (सं) ना. - एक गंधर्व; एक संवत्सर.

विश्वास (विश्वास) (सं) ना. - भरंवसा; श्रद्धा; अभिप्रेत.

विश्वेश्वर (विश्वेश्वर) (सं) ना. - जगाचा मालक; परमात्मा;
शिव; काशीतील शिवलिंग.

विष (विष) (सं) ना. - पाणी; गरळ; नंज; कडूपणा; कठोर
भाषण; टोचून बोललेला शब्द; टोमणा.

-कंठ-कंधर (कंठ, कंधर) (सं) ना. - शिव; विषप्राशन
केलेला.

-कश्चिके (कश्चिके) (सं) ना. - स्पर्शानें मरण आणणारी
स्त्री; चाणक्यानें पर्वतराजाला पाठवलेली कन्या.

विषण्ण (विषण्ण) (सं) वि. - म्लान; उदासीन; विनम्र; दुःखी.

विषधर (विषधर) शिव; सर्प; मेघ.

-अरि, -अहित (अरि, -अहित) (सं) ना. - मोर; गरुड; चंद्र.

विषपुच्छ (विषपुच्छ) (सं) ना. - नांगीमध्ये विष असलेला; विंचू

विषभूत (विषभूत) (सं) ना. - मेघ; दग; सर्प; असभ्य;
अरण्या; शिव.

विषम (विषम) (सं) वि. - असम; समान नसलेला; त्रासदायक;
क्रूर; अक्रमिक; नीतिवाह्य; विरुप.

-सायक-शर (सायक, -शर) (सं) ना. - कामदेव मन्मथ;
मदन.

विषमाक्ष (विषमाक्ष) (सं) ना. - शिव; त्रिनेत्र.

विषय (विषय) (सं) ना. - विचार; अभिप्राय; वस्तु; गाव;
विचाराला कारणीभूत प्रसंग; काम; इंद्रियसुख.

विषसर्प (विषसर्प) (सं) ना. - भयंकर विषारी नाग;
कालिया.

विषाण (विषाण) (सं) ना. - शिंग; हत्तीचा दांत; डुकराचा
सुळा; कोंब.

विषाद्र (विषाद्र) (सं) ना. - दुःख; निरुत्साह; परिताप; भीति;
औदासीन्य; विषप्राशन करणारा; शिव.

विषूचि (चिका) (विषूचि [चिका]) (सं) ना. - महामारी;
पटकी; कॉळरा.

विष्कंभ (विष्कंभ) (सं) ना. - नाटकांतील दोन अंक जोडणारा
प्रवेश; अडणा; विघ्न.

विष्टप (विष्टप) (सं) ना. - विश्व; लोक; जगत्; संसार; प्रपंच.

विष्टर (विष्टर) (सं) ना. - गादी; आसन; सिंहासन.

विष्टरश्रव (वसु) (विष्टरश्रव [वसु]) विष्णु; कृष्ण.

विष्टे (ष्टा) (विष्टे [ष्टा]) (सं) ना. - मल; मैला; शेण; लेंडी.

विष्णु (विष्णु) (सं) ना. - त्रिमूर्तिपैकी एक; सर्वगामी;
सर्वसंचारी.

विष्णुगुप्त (विष्णुगुप्त) (सं) ना. - चाणक्य; कौटिल्य.

विष्णुपद (विष्णुपद) (सं) ना. - आकाश; आभाळ; अंतरिक्ष.

विष्णुपदी (विष्णुपदी) (सं) ना. - विष्णूच्या पायापासून
जन्मलेली; गंगा.

विष्णुवर्धन (विष्णुवर्धन) (सं) ना. - एक सुप्रसिद्ध होयसळ
राजा.

विष्णुश्रवण (विष्णुश्रवण) (सं) ना. - नक्षत्र; तारका.

विष्वक् (विष्वक्) (सं) अ. - सर्वत्र; कोठेहि; पहावें तिकडे;
सर्वस्थळीं; दशदिशा; चौहीकडे.

विष्वक्सेन (विष्वक्सेन) (सं) ना. - विष्णु; कृष्ण;

वि (वि) स (वि [वि] स) (सं) ना. - पाणी; नंज; गरळ.

विसंचिसु (विसंचिसु) (क) धा. - पूड होणें; निबळ होणें;
अशक्त होणें.

विसतंबरि (विसतंबरि) (क) धा. - वाट फुटेल तिकडे पळणें;
चौफेर पसरणें; चहुकडे वाढणें.

विसंधि (विसंधि) (सं) ना. - विग्रह; विस्कळितपणा; विभक्तता.

विसप्रसून (विसप्रसून) (सं) ना. - कमल; पाण्यातील फूल;
जलपुष्प.

विसंवाद (वि० सं० वा०) (सं) ना. - विसंगत विधान; विग्रह; अमान्यता; चुकीचें बोलणें.
 विसर (वि० सं०) (सं) ना. - रास; गट; समूह; प्रसार; वाद; रुंदी.
 विसर्ग (वि० सं०) (सं) ना. - दान; त्याग; मोक्ष; प्रलय; नाश.
 विसर्ग संज्ञा (:) ; संस्कृत स्वरमात्रेतील अंत्यस्वर.
 विसर्ज (जैन) (वि० सं० [सं०]) (सं) ना. - त्याग; टकल; बहिष्कार; पाठवणी; उत्सव; समारंभ; सांगता; दान; देणगी; वर.
 विसर्जिसु (वि० सं०) (क) धा. - त्याग करणें; सोडणें; व्रताची सांगता करणें; दूर करणें; समाराधना घालणें; उद्यापन करणें.
 विसर्प (वि० सं०) (सं) ना. - वाद; प्रसार; पुरोगति.
 विसृत (वि० सं०) (सं) वि. - वाढलेले; पुढें आलेले; पसरलेले; रुंदावलेले.
 विसृति (वि० सं०) (सं) ना. - वाद; प्रसार; पुरोगमन.
 विसृमर (वि० सं०) (सं) वि. - उत् येणारे; उधाणाला आलेले; फेकणारा; झिरपणारा.
 विसृष्ट (वि० सं०) (सं) वि. - टाकलेला; प्रेरणा लाभलेला; निर्मिलेला.
 विस्त (स्ता) र (वि० सं० [स्ता] र) (सं) ना. - प्रसार; प्रचार; वाद; विवेचन; अहंकार; विशालता; रुंदी.
 विस्तरण (वि० सं०) (सं) ना. - विस्तार; विवरण; वाढावा; व्याप्ति; वाढीव भाग.
 विस्तीर्ण (वि० सं०) (सं) वि. - विशाल; रुंद; वाढविलेला; अघळपघळ; लावसंद.
 विसृत (वि० सं०) (सं) वि. - पसरलेले; विस्तरलेले.
 विस्फार (वि० सं०) (सं) वि. - स्फुरण पावणारा; कंप पावणारा; फुरफुरणारा; चळणारा; झंकार; धनुष्टंकार.
 विस्फारित (वि० सं०) (सं) वि. - रुंद; पसरलेले; वाढलेले; उघडलेले.
 - नेत्र (वि० सं०) (सं) ना. - उघडा डोळा; शिवनयनाप्रमाणें न मिटणारा.
 विस्फुलिंग (वि० सं०) (सं) ना. - टिंगणी; एकप्रकारचें विष.
 विस्फोट (वि० सं०) (सं) ना. - स्फोट; दारूकाम; फोड; कट; पुळी.
 विस्मय (वि० सं०) (सं) ना. - आश्चर्य; चमत्कार; अचंबा.
 विस्मरण (वि० सं०) (सं) ना. - विसर; विस्मृति; आठवण जाणें.
 विस्मित (वि० सं०) (सं) वि. - आश्चर्यचकित; चमत्कारिक; नवलाचे.
 विस्मृति (वि० सं०) (सं) ना. - विसरण; विसर.
 विश्रब्ध (वि० सं०) (सं) वि. - विश्वासाचें; निर्भीक; गुप्त; रहस्यपूर्ण; स्तब्ध; शांत; विनम्र; अवनत; प्रणयकलहाचें.

विश्रंभ (वि० सं०) (सं) वि. - विश्वासपूर्ण; गुप्त; शांत; अमर्याद; खोल; प्रणयकलह; विनम्र; स्तब्ध.
 विश्रब्ध (वि० सं०) (सं) अ. - निर्भयपणें; आत्मविश्वासानें.
 विश्रस्त (वि० सं०) (सं) वि. - ढिलें; खालीं पसरलेले; झडलेले; दुबळें.
 (सं) ना. - मित्रा; नपुंसक.
 विह (वि० सं०) (सं) ना. - आभाळ; आकाश; सूर्य; वायु; वारा.
 विहग (हंगम) (वि० सं० [हंगम]) (सं) ना. - आकाशसंचारी; पक्षी; देव; बाण; गंधर्व.
 विहगेंद्र (वि० सं०) (सं) ना. - गरुड; पक्षिराज;
 - वाहन (वाहन) (सं) ना. - विष्णु.
 विहरिसु (वि० सं०) (क) धा. - विहार करणें; खेळणें; मनोरंजन करणें; भ्रमणें; फिरणें; विनोद करणें; उडणें.
 विहति (वि० सं०) (सं) ना. - मार; टोळा; पेड; वेग; तीव्रता; विरोध.
 विहाय (वि० सं०) (सं) अ. - सोडून; त्याग करून.
 विहायस (सं) (वि० सं० [स]) (सं) ना. - आकाश आभाळ; पक्षी; सूर्य; वायु.
 विहार (वि० सं०) (सं) ना. - संतोष; संचार; खेळ विनोद; उद्यान; उपवन; राजवाडा; बौद्धमठ.
 विहित (वि० सं०) (सं) वि. - हितकर; योग्य; सांगितलेले; नेमून दिलेले; क्रम घातलेला; समजावलेला.
 विहीन (वि० सं०) (सं) वि. - पूर्ण नाहीसे झालेले; परित्यक्त; गमावलेला; शिवाय; खेरीज; विना.
 विहृत (वि० सं०) (सं) वि. - गमावलेला; काढून टाकलेला.
 (सं) ना. - शृंगाराची एक रीत; शृंगारपद्धति.
 विह्वल (वि० सं०) (सं) वि. - वेगुद्ध झालेला; दुःखित; धायाळ; अडचणीत पडलेला.
 विह्वले (वि० सं०) (सं) ना. - वेगान झालेली; दुःखिता; व्याकुला.
 विळ (लं) ब (वि० सं० [लं] ब) (सं) ना. - सावकाशता; उशीर वेळ; निभाव.
 विळय (यन) (वि० सं० [यन]) (सं) ना. - विलय; वितळणी; मिश्रण; एकलपता.
 विळास (वि० सं०) (सं) ना. - विलास; चेष्टा; विनोद; शोभा; आरास; पत्ता; सरनामा.
 वीक्षण (वि० सं०) (सं) ना. - दृष्टि; पाहणी; टक; निश्चल दृष्टि.
 वीक्षिसु (वि० सं०) (क) धा. - पाहणें; टक लावणें; न्याहाळणें.
 वीचि (ची) (वि० सं० [ची]) (सं) ना. - तरंग; लाट; किरण.
 वीचु (वि० सं०) (क) धा. - मार्गें सरणें; मार्गें पाय वेणें; अहदय होणें.
 वीजन (वि० सं०) (सं) ना. - पंखा; व्यजन; वाण्याचा शेत.

वीटि (टी) (टिका) (२१६ [६१] [६३०]) (सं) ना. - विडा;
तांबूल.

वीणा (गे) (२१६ [६१] [६३०]) (सं) ना. - एक तंतुवाद्य; रुद्रवीणा.

वीणापाणि (२१६ [६१] [६३०]) (सं) ना. - शारदा; सरस्वती;

वीणावती.

वींटु (२१० [६३]) (क) धा. - फेकणे; भिरकाटणे; उधळणे;
हिसकावणे.

वीत (२१७) (सं) वि. - त्यक्त; त्यागलेले; सोडलेले;

सौजन्यपूर्ण; विनीत; मऊ मनाचा; हळवा; मनपसंत.

वीतराग (२१७ [६३]) (सं) ना. - रागद्वेष गेलेला; जिनयोगी.

वीतिहोत्र (२१७ [६३]) (सं) ना. - अग्नि.

वीतिहोत्रि (२१७ [६३]) (सं) ना. - यज्ञीय; अग्निरक्षक.

वीथि (थी) (२१७ [६३]) (सं) ना. - गल्ली; बोळ; मार्ग;

रस्ता; ओळ; आळी.

वीप्सा (प्से) (२१७ [६३]) (सं) वि. - प्रत्येक; एकेक;
संस्था; पाठ.

वीर (२१८) (सं) ना. - शौर्य गाजवणारा; पराक्रमी; वीर्यशाली;

शूर; नवरसपैकी एक रस; नट; अग्नि; पुत्र; भिरची; बाळा;

यज्ञाग्नि; पति; अश्वत्थ; औदुंबर; विष्णु; वेळु; चिवा.

—बासन (७२२) (सं) ना. - वीराची बैठक; रणरंग;

किल्ल्याची चौकी.

—कंकण (७०८) (सं) ना. - शौर्यचिन्ह; पराक्रमाचे कडे.

वीरण (२१८) (सं) ना. - बाळा; लामंच; उशीर.

वीरघर (२१८ [६३]) (सं) ना. - मोर; पशूशी वृंज.

वीरश्री (२१८ [६३]) (सं) ना. - शौर्यलक्ष्मी.

वीरस्वर्ग (२१८ [६३]) (सं) ना. - युद्धमूर्तांचा स्वर्ग.

वीरा (२१८) (सं) ना. - वीरपत्नी; वीरमाता; एक सुगंधी द्रव्य;
कडक दारु; केळीचे झाड.

वीरुध (धा) (२१८ [६३]) (सं) ना. - वाढणारी वेल;
शाखा; फांदी; कोंब; झाडाची टोळ.

वीर्य (२१८ [६३]) (सं) ना. - शक्ति; पराक्रम; बल; सामर्थ्य;
पौरुष; उत्साह; सत्व; पीळ; प्रकाश; कांति; परिणाम; रेत;
पदवी.

वीवध (२१८ [६३]) (सं) ना. - भार; कावड; धान्यसंग्रह; मार्ग;
रस्ता.

वीवधिक (२१८ [६३]) (सं) ना. - भारवाही; मजूर; कूली;
हेलकरी.

वीळ (ळे) य (२१८ [६३]) (क) ना. - विडा; तांबूल; पानगट्टी.

वृक (वृक) (सं) ना. - लोढगा; कौलहा; कावळा.

वृकोदर (२१८ [६३]) (सं) ना. - ढेरपोट्या; लादाड; भीम.

वृक्ष (वृक्ष) (सं) ना. - झाड; तरु.

वृक्षवाटिके (वृक्षवाटिके) (सं) ना. - झाडी; तराजी; वन;
मळा; उपवन.

वृजिन (वृजिन) (सं) ना. - पाप; पापकर्म; दुष्टता; वक्रता;
वाकडेपणा; कुरळे; शेंडी; शिखा.

वृत्त (वृत्त) (सं) ना. - गोल; वेटोळे; गुंडाळी; आवर्त; निवड;
आवर.

वृत्ति (वृत्ति) (सं) ना. - कुंपण; भित; आवरण.

वृत्त (वृत्त) (सं) वि. - गोलाकार; वर्तुळाकार; गोल; होऊन
गेलेले; अचर; स्थिर.

(सं) ना. - समाचार; बातमी; वर्तन; रुढी; संप्रदाय; कार्य;

काम; छांदस पदरचना; अन्वयार्थ.

—रेखक (२१७ [६३]) (सं) ना. - वर्तुळ काढण्याचे साधन;
कंपास.

वृत्तांत (वृत्तांत) (सं) ना. - वर्दी; हकीगत; विषय;
समाचार; बातमी.

वृत्ति (वृत्ति) (सं) ना. - उद्योग; काम; उपजीवनाचा व्यवसाय;
पोटाचा धंदा; उपजीवन; वर्तन; रीतभात; व्याख्यान; टिपण;
एक काव्य लक्षण; वेतन; पगार; विवरण; रुढी.

वृत्र (वृत्र) (सं) ना. - देवशत्रु; एक राक्षस.

—अरि-रिपु (७०-०३) (सं) ना. - देवेंद्र.

वृथा (वृथा) (सं) अ. - व्यर्थ; फुकट; निष्फल; वेकार

वृद्ध (वृद्ध) (सं) वि. - वाढलेला; म्हातारा; जुना; अधिक.

वृद्धश्रव (वृद्धश्रव) (वृद्धश्रव [२१८]) (सं) ना. - इंद्र;
सुरेंद्र.

वृद्धाप्य (वृद्धाप्य) (सं) ना. - म्हातारपण; जुनेपण;
वृद्धवास्था.

वृद्धि (वृद्धि) (सं) ना. - वाढ; वाढावा; आधिक्य; उन्नति;
वरचढ; लाम; प्राप्ति; व्याज; प्रस्तावना; कीर्ति; ऐश्वर्य;
कातरण; सुहेर; मोडतोड; ऋद्धि; एकसंधि.

वृंत (वृंत) (सं) ना. - देठ; धाट; बोंड.

वृंताक (वृंताक) (सं) ना. - बांग; काटे असलेले फळ.

वृंद (वृंद) (सं) ना. - समूह; रास; ढीग; एकूण.

वृंदारक (वृंदारक) (सं) ना. - देवता; मेघ; दग; झाड;
वृक्ष; गज; हत्ती; अभिवृद्धि; प्रगति; अधिकता.

वृंदा (वृंदा) (सं) ना. - तुळस; एक गोपस्त्री; गोपी.

वृंदावन (वृंदावन) (सं) ना. - मथुरेजवळील एक क्षेत्र;
तुळशीबाग; सन्याशाचे समाधिस्थळ.

वृंदे (वृंदे) (सं) ना. - तुळस; जलधराची पत्ती.

वृश्चिक (वृश्चिक) (सं) ना. - विंचु; कृत्तिका नक्षत्र; एक
सौरमास. एक राशी.

वृष (वृष) (सं) ना. - वळु; बैल; पाडा; नंदी; धर्मराज; देवेंद्र.

वृषकेतु (वृषकेतु) (सं) ना. — कर्णाचा मुलगा; शिव.

व्याचे ध्वजावर बैल आहे असा.

वृषभ (वृषभ) (सं) ना. — पाडा; नंदी; बळ; बैल; पहिला तीर्थंकर; वृषभदेव; ज्ञानी; श्रेष्ठ; एक सौरमास; एका राशीचे नांव.

— ध्वज-वाहन (ध्वज-वाहन) (सं) ना. — शंकर;

नंदीवर बसणारा.

वृषल (वृषल) (सं) ना. — शूद्र; सेवाजीवी; नोकर.

वृषस्त्री (वृषस्त्री) (सं) ना. — शूद्रस्त्री.

वृषाकपि (वृषाकपि) (सं) ना. — सूर्य; अग्नि; विष्णु; परमेश्वर; तलवार.

वृषांक (वृषांक) (सं) ना. — वृषध्वज; शिव; परमेश्वर.

वृष्टि (वृष्टि) (सं) ना. — वर्षाव; पाऊसधार.

वृष्णि (वृष्णि) (सं) ना. — यदुवंशीय राजा; किरण; पत्ता.

वे (वे) कस (वे [ळ] कस) (क) ना. — उत्साह; असंतोष; अतृप्ति.

(क) वि. — कठीण; क्रूर; ओबडधोबड; अतिशय.

— बेरगागु (बेरगागु) (क) धा. — स्तिमित होणे; चकित होणे; आश्चर्य वाटणे.

वेगळ (वेगळ) (क) ना. — अभिवृद्धि; वाढ; आधिक्य; श्रेष्ठता; प्रमुखता; भावोद्दीपन; मोठेपणा.

वेगळिसु (वेगळिसु) (क) धा. — उल्लंघने; अतिक्रमणे; पुरेसे होणे; प्रबल होणे, वाढणे.

वेच (वेच) (क) ना. — खर्च; व्यय.

वेचिसु (वेचिसु) (क) ना. — व्यय करणे; भाग करून देणे; वाटा देणे.

वेज (वेज) (क) ना. — भोक; वेध; वेज; रंभ.

वेड (वेड) (क) ना. — पर्वत; वन; रान; अरण्य.

वेटे (वेटे) (क) ना. — उष्णता; ऊन; ऊन्ह; खडबडीतपणा.

वेडुयिसु (वेडुयिसु) (क) धा. — गुंडाळणे; वेढा देणे; घेरणे; हल्ला करणे; ठार करणे.

वेडणिसु (वेडणिसु) (क) धा. — गुंडाळणे; आवरणे; घेरणे; वेढणे; वाढणे.

वेर (वेर) (क) अ. — खरोखर; नीटपणे; स्पष्टपणे; निश्चयपूर्वक.

वे (वे) सन (वे [ळ] सन) (क) ना. — व्यसन; व्याकुलता; दुःख; आसक्ति; खोड; वाईट संवय; आज्ञा; परवानगी.

वेग (वेग) (सं) ना. — त्वरा; गडबड; आवेश; दडपण; जबरदस्ती; शीघ्रता.

वेगायिल (वेगायिल) (क) वि. — अतिवेगवान; बीघगतिक.

वेगाळु (वेगाळु) (क) ना. — पादचारी; पायिक; जासूद.

वेडयिसु (वेडयिसु) (क) ना. — आवरणे; वेढा देणे; घेरा देणे; जुळवून घेणे.

वेडिके (वेडिके) (क) ना. — मनोरंजन; विनोद; मागणी;

हावभाव; शोभा; विलास; खेळ; क्रीडा. 'विज्ञाण' पहा.

वेडे (वेड) (वेड) (वेडे [ळ] वेड) (क) ना. —

आवरण; वेष्टण; गुंडाळी; वेढा; घेरा. आवार; कुपण;

वर्तुळांत उमे केलेले घोडे.

— कोळु (कोळु) (क) धा. — गुंडाळणे; वेढणे; आवरणे.

वेणि (वेणि) (वेणि [ळ]) (सं) ना. — डोक्याचे केस; जटा; केशपाश; चुचडा; प्रवाह; नदी; वेणी.

वेणीसंहार (वेणीसंहार) (सं) ना. — वेणीबंधन; एक संस्कृत नाटक.

वेणु (वेणु) (सं) ना. — वेळू; चिवा; सुरली; पावा.

वेणुगोपाल (वेणुगोपाल) (सं) ना. — कृष्ण.

वेतंड (वेतंड) (सं) ना. — गज; हत्ती. मत्तंग.

वेतन (वेतन) (सं) ना. — पगार; मजुरी. साह्यधन.

वेतस (वेतस) (सं) ना. — वेत; वेळु; चिवा.

वेतार (वेतार) (सं) ना. — महाभुत; पिशाच;

द्वारपालक.

वेत्त (वेत्त) (वेत्त [ळ] [ळ]) (सं) ना. — ज्ञानी, विद्वान; जाणता.

वेत्त (वेत्त) (सं) ना. — वेत; चिवा; सोडा; बडगा; दंड.

वेत्तधर (वेत्तधर) (वेत्तधर [ळ]) (सं) ना. — पहारेकरी; द्वारपालक; दंडधर.

वेत्तवति (वेत्तवति) (सं) ना. — स्त्री पहारेकरी; राणीवशांतील पहारेकरी; दासी.

वेत्तासन (वेत्तासन) (सं) ना. — खुर्ची; वेताची खुर्ची.

वेद (वेद) (सं) ना. — ज्ञान; ज्ञान रहस्य; ऋक्; यजु; साम; अथर्व हे चार वेद.

वेदगर्भ (वेदगर्भ) (सं) ना. — ब्रह्मदेव.

वेदना (वेदना) (वेदना [ळ]) (सं) ना. — ज्ञान; समज; जाणीव; दुःखणे; चिंता; संकट; पीडा.

वेदबाहिर (वेदबाहिर) (सं) ना. — वेदमार्गाला सोडून असलेला पंथ; (जैन; बौद्ध; चार्वाक; इ.)

वेदव्यास (वेदव्यास) (सं) ना. — पराशर मुनीचा पुत्र;

१८ पुराणांचा लेखक.

वेदांग (वेदांग) (सं) ना. — वेदसाहाय्यक शास्त्र; (शिक्षा; कव्य; निरुक्त; व्याकरण; जोतिष; छंद) ही षट्शास्त्रे.

वेदांत (वेदांत) (सं) ना. — वेदवाक्याचा शेवटचा भाग; वेदांचा अंत्यभाग.

वेदि (दिक्के) (वे० [दि०]) (सं) वि. — जाणता; समजदार.

(सं) ना. — जाणकार; ज्ञानी; गुरु; स्वामी; समास्थानातील उच्चासन; चावडी.

वेदिसु (वे० [दि०]) (क) धा. — निवेदन करणे; माहिती देणे; विनंति करणे; समजावून सांगणे.

वेदी (वे० [दि०]) (सं) ना. — समास्थानातील उच्चासन; पशुता बळी देण्याचे उंच ठिकाण; उंबरठा; घरापुढील चावडी.

वेदिसु (वे० [दि०]) (क) धा. — निवेदन करणे; विनंति करणे; सजवून सांगणे.

वेदे (वे० [दि०]) (क) ना. — टोचल्याचे दुःख; चिंताविषय; एकाच विषयाकडे लागलेला लय; मग्नता.

वेध (वे० [दि०]) (सं) वि. — समजण्यास योग्य; समजलेले; समजण्यांत येणारे; अनुभवाला आलेले.

वेध (वे० [दि०]) (सं) ना. — भोक; रंभ; टोचणी; ध्यानाचे आकर्षण; गृहणाचा वेध; पूर्वीचा समय.

— गृह (गृ० [दि०]) (सं) ना. — ग्रहांचा वेध घेण्याचे घर; वेधशाळा.

वेधस् (वे० [दि०]) (सं) ना. — ब्रह्मा; प्रजापति.

वेधि (वे० [दि०]) (सं) वि. — टोचणारे; जलम करणारे; अचूक वाण मारणारा; विधणारा; तिरंदाज; नेमवाज.

वेपथु (वे० [दि०]) (सं) ना. — कंपन; थरथर; कंप; आंदोलन.

वेम (वे० [दि०]) (सं) ना. — माग; एक आंध्र कवि.

वेमारु (वे० [दि०]) (सं) ना. — विस्मरण; विस्मृति; विसराळुपणा; वंचना.

वेला (ले) (वे० [दि०]) (सं) ना. — वेळ; काळ; समय; प्रहर; संदर्भ; भरती-ओहोटीची सीमा; समुद्राची मर्यादा; सागरतीर.

वेष्टित (वे० [दि०]) (सं) वि. — गुंडाळलेले; वक्र; वाकडे; वाकलेले; कंपित; थरथरणारे.

वेश (वे० [दि०]) (सं) ना. — प्रवेश; गमन; वासस्थळ; बदललेले रूप; वेष; सोंग; पोषाख; वस्त्रावरण; दरवाजा; द्वार. 'वीडु' पहा.

वेश्म (वे० [दि०]) (सं) ना. — वसति; निवास; घर; राहण्याचे ठिकाण.

वेष (वे० [दि०]) (सं) ना. — पोषाख; सोंग; अलंकार; ठक; वंचना बहाणा.

वेष्ट (ष्ट)न (वे० [दि०] [ष्ट] [न]) (सं) ना. — आवरण; पांघरूण; मुस्कट; आड; लेप; रुमाल; वासन.

वेष्टित (वे० [दि०]) (सं) वि. — वेष्टिलेले; आवरलेले; पांघरूण घातलेले; झाकलेले; कपडे घातलेले.

वेष्टिसु (वे० [दि०]) (क) धा. — आभरण गुंडाळणे; गराडा घालणे; वेढा देणे.

वेंसर (वे० [दि०]) (सं) ना. — खेचर; मिश्रजातीय गाढव.

वेळे (वे० [दि०]) (सं) ना. — समय; काळ; वेळ; संदर्भ; सागरतीर.

वेळकुं (वे० [दि०]) (क) अ. — 'योग्य' या अर्थी अव्यय. (क) क्रि. — पाहिजे.

वैकर्तन (वे० [दि०]) (सं) ना. — विकर्तनाचा पुत्र; सूर्याचा मुलगा; कर्ण.

वैकल्पिक (वे० [दि०]) (सं) वि. — संशयवादी; विकल्पवादी; अनुमानाला जागा देणारे. ऐच्छिक; इच्छाधीन.

वैकल्य (वे० [दि०]) (सं) ना. — विफलता; अडीअडचण; न्यूनता; कलंक; दोष; कळवळा; चिंता; तळमळ.

वैकुंठ (वे० [दि०]) (सं) ना. — विष्णुलोक.

— यात्रे (या० [दि०]) (सं) ना. — मरण; मृत्यु; वैकुंठीगमन.

वैखरि (वे० [दि०]) (सं) ना. — शोभा; आरास; चांगुलपणा; वक्तृत्व; अर्थानुसार शब्दयोजना.

वैखानस (वे० [दि०]) (सं) ना. — कंदमुळावर उपजीवन करणे; वानप्रस्थाश्रम; एक ऋषि; तपस्वी; एक वैष्णव पंथ.

वैचक्षण्य (वे० [दि०]) (सं) ना. — जाणतेपणा; श्रेष्ठबुद्धि; समयसूचकता; सूचक; सूक्ष्मदृष्टि; निपुणता.

वैचित्य (वे० [दि०]) (सं) ना. — चलविचल; गोधळ; गडबड.

वैचित्र्य (वे० [दि०]) (सं) ना. — विस्मय; आश्चर्य; हरतऱ्हा; परोपरी; अनेक रीति; विविधता.

वैजयंत (वे० [दि०]) (सं) ना. — इंद्राचा राजवाडा; ध्वज; निशाण; बावटा; इंद्राचा ध्वज; अंबोली रंगाची फुलमाळ.

वैजयंति (वे० [दि०]) (सं) ना. — तुळशीमाळ; विष्णुकटांतील माळा; गेरूच्या रंगाची फुलमाळ.

वैज्ञानिक (वे० [दि०]) (सं) ना. — भौतिक शास्त्रज्ञ; विज्ञानी; विज्ञानपंडित.

वैदूर्य (वे० [दि०]) (सं) ना. — एक रत्न.

वैणविक (वे० [दि०]) (सं) ना. — वीणावादक.

वैणिक (वे० [दि०]) (सं) ना. — वीणा वाजवणारा.

वैतरणि (णी) (वे० [दि०]) (सं) ना. — यमलोकीची एक नदी.

वैतालिक (वे० [दि०]) (सं) ना. — भाट; स्तुतिपाठक; 'भट्टंगी' पहा.

वैदग्ध्य (वे० [दि०]) (सं) ना. — विदग्धपणा; पांडित्य; जाणतेपणा; विद्वत्ता.

वैदर्भि (भी) (वे० [दि०]) (सं) ना. — विदर्भराजाची मुलगी दमयंती; रुक्मिणी; एक काव्यशैली.

वैदिक (वे० [दि०]) (सं) ना. — वेद जाणणारा; पुरोहित; कर्मकांड-निपुण.

वैदुष्य (वे० [दि०]) (सं) ना. — बुद्धिमानता; विद्वत्स्थिति.

वैदेशिक (वैदेशिक) (सं) वि. - विदेशात्वा; परदेशी.
 वैदेहि (ही) (वैदेहि [हि]) (सं) ना. - विदेहराजकन्या;
 जानकी; सीता.
 वैद्य (वैद्य) (सं) ना. - रोगचिकित्सा करणारा; नाडीपरीक्षक;
 'वेज्ज' पहा.
 वैद्युत (वैद्युत) (सं) वि. - विजेसंबंधी.
 वैद्यव्य (वैद्यव्य) (सं) ना. - विषवेचें जीवन; रांडपण.
 वैतल्य (वैतल्य) (सं) ना. - विनतादेवीचा पुत्र; गरुड.
 वैपरीत्य (वैपरीत्य) (सं) ना. - प्रतिकूलता; विरोध;
 विरुद्धपणा; उलटपलट; विपरीतपणा.
 वैभव (वैभव) (सं) ना. - शोभा; आरास; घनता; मोटेपणा;
 ऐश्वर्य.
 वैमनस्य (वैमनस्य) (सं) ना. - विरोधी भाव; वैर; मनस्ताप;
 चिंता; दुःख.
 वैमानिक (वैमानिक) (सं) ना. - विमान चालविणारा.
 वैयाकरण (वैयाकरण) (सं) ना. - व्याकरणशास्त्रज्ञ.
 वैयाल्य (वैयाल्य) (सं) ना. - दांडगाई; आडदांडपणा; हुंबपणा.
 वैयालि (वैयालि) (सं) ना. - घोड्यावरून रपेट; घोडेस्वार;
 डौल; शोभा; ऐट; विजृम्भण.
 वैर (वैर) (सं) ना. - शत्रुत्व; भांडखोरपणा; सूड; मात्सर्य.
 वैरस्य (वैरस्य) (सं) ना. - विरसता; नीरसपणा; रसहीनत्व;
 निध्रेम; संकट; दुःख.
 वैराग्य (वैराग्य) (सं) ना. - सुख विलासाचा कंटाळा;
 संसारविषयी अनासक्ति; संन्यासवृत्ति; लौकिक गोष्टीसंबंधी
 अप्रीति.
 वैराण (वैराण) (सं) ना. - वाळवंट; निर्जन प्रदेश; मरुभूमि.
 वैरि (वैरि) (सं) ना. - शत्रु; विरोधक; भांडखोर.
 वैरोचन (वैरोचन) (सं) ना. - विरोचनाचा मुलगा; बळीराजा
 विलक्षण्य (वैलक्षण्य) (सं) ना. - विलक्षणपणा; विचित्रता;
 नवपद्धति.
 वैवर्ण्य (वैवर्ण्य) (सं) ना. - रंग जाणें; विवर्णता; विटणें;
 फिकेपणा; जातिविषाड; सुरत प्रतिक्रिया; सात्त्विकता.
 वैवस्वत (वैवस्वत) (सं) ना. - एक मनु; युगपुरुष; शनिग्रह;
 यम.
 वैवाहिक (वैवाहिक) (सं) वि. - विवाहासंबंधी.
 वैशंपायन (वैशंपायन) (सं) ना. - कृष्णयजुर्वेदलेखक;
 पुंडलीक; मित्र.
 वैशाख (वैशाख) (सं) ना. - उन्हाळा; उकाडा; उन्हाळ्याचे
 दिवस; एक चांद्रमास.
 वैशिष्ट्य (वैशिष्ट्य) (सं) ना. - विलक्षणपणा; विशेषता;
 आधिक्य.

वैश्य (वैश्य) (सं) ना. - तृतीयवर्णी; व्यापारी.
 वैश्रवसु (वैश्रवसु) (सं) ना. - विश्ववसूचा मुलगा; कुबेर;
 रावण.
 वैश्वानर (वैश्वानर) (सं) ना. - अग्नि; आग; निखारा.
 वैषम्य (वैषम्य) (सं) ना. - कमीअधिक; अपमान; अप्रीती;
 संकट; अन्याय; असम्य.
 वैष्णव (वैष्णव) (सं) वि. - विष्णुभक्त; विष्णूसंबंधी.
 वैशिक (वैशिक) (सं) ना. - ठक; फसवणूक; वंचना; लबाडी.
 वैहासिक (वैहासिक) (सं) ना. - विदूषक; गुड्डी; हास्यनट;
 थट्टेखोर; टोचून बोलणारा.
 वैहालि (वैहालि) (सं) ना. - घोडेस्वार; मोड्यांची ओळ.
 वोल् (वोल्) (वोल् [वोल्]) (क) अ. - असेंच म्हणून;
 जोडणी किंवा जुळणी याअर्थी अव्यय; जोडून; जुळवून.
 व्यक्त (व्यक्त) (सं) वि. - निश्चल; प्रगट; ज्ञात; दिसणारे.
 व्यक्ति (व्यक्ति) (सं) ना. - समाजाचा घटक; मनुष्य; सूचना;
 स्पष्ट दर्शन; उठून दिसणें.
 व्यक्तित्व (व्यक्तित्व) (सं) ना. - मनुष्यत्व; माणुसकी; मानवता;
 स्वतःचा गुण; विशेषत्व.
 व्यग्र (व्यग्र) (सं) वि. - खिन्न, दुःखित, चित्तस्वास्थ्य नसलेला
 गांधललेला; कळवळा आलेला; उद्विग्न; असक्त.
 व्यंग (व्यंग) (सं) वि. अवयव हीन. अडी अडचणीचा;
 विद्रूप; कुरूप.
 व्यंग्य (व्यंग्य) (सं) ना. - वाच्यार्थापेक्षा वेगळा अर्थ;
 वक्रोक्ति; परिहास; विडंबन; दुरुत्तर; वाकडे बोलणें; टोमणा.
 व्यंग्यचित्र (व्यंग्यचित्र) (सं) ना. विडंबक चित्र; हास्यचित्र;
 उपहास प्रतिमा.
 व्यजन (व्यजन) (सं) ना. - पंढा; वारा घेण्याचे साधन.
 'वीजन' पहा.
 व्यंजक (व्यंजक) (सं) वि. - भावसूचक; लोचक अर्थ
 सांगणारा; व्यक्तविणारा.
 व्यंजन (व्यंजन) (सं) ना. - अपूर्णोच्चारो अक्षर; तोंडी
 लावणें; चटणी लोणचे वगैरे सारखे तिवट पदार्थ; स्पष्टीकरण.
 व्यंजित (व्यंजित) (सं) वि. - स्पष्ट; व्यक्त; डोळ्याला
 दिसणारे.
 व्यति (व्यति) (सं) वि. - अन्य; दुसरें; दूरचे.
 व्यतिकर (व्यतिकर) (सं) ना. - समूह; गट; मिश्रण; प्रसंग;
 संदर्भ; संबंध; विघ्न; विरोध; संकट; विपत्ति.
 व्यतिक्रम (व्यतिक्रम) (सं) ना. - उलंघन; तिरस्कार; दुर्लक्ष;
 गंडांतर; आपत्ति; संकट; पालट.
 व्यतिरिक्त (व्यतिरिक्त) (सं) वि. - बाहेर; शिवाय; विरुद्ध;
 वेगळे; विलंबित; मर्यादातीत.

व्यतिरेक (व्युत्तिरेक) (सं) ना. — एक अलंकार; मर्यादातिक्रम; उल्लंघन; व्यत्यास; वैशिष्ट्य; अभाव.
 व्यतीत (व्युत्तिथ) (सं) वि. — गमावलेला; गति लाभलेला; मार्ग पडलेला.
 व्यत्यय (व्युत्थय) (सं) ना. — हरकत; विघ्न; विरोध; बदल; अन्य व्यवस्था; अडथळा.
 व्यत्यस्त (व्युत्थस्त) (सं) वि. — विरुद्ध; बदललेला; मार्गपुढे झालेला.
 व्यत्यास (व्युत्थस) (सं) ना. — कमीअधिकपणा; अंतर; सादृश्यहीनता; उलटपालट
 व्यथा (वे) (व्युत्था [वे]) (सं) ना. — दुःख; कळकळ; तळमळ; चिंता; कळ; दुखणे; घात. 'वेदे' पहा.
 व्यथित (व्युत्थित) (सं) वि. — दुःखित; कळवळलेला; पीडित; संकटग्रस्त.
 व्यधिकरण (व्युत्थिकरण) (सं) ना. — दुसरा आधार असलेला; विशेष्य.
 व्यंतर (व्युत्तर) (सं) ना. — पिशाच; भूत; वेताळ.
 व्यपगत (व्युत्पगत) (सं) वि. — गमावलेले; नाहीसे झालेले; नष्ट.
 व्यपदेश (व्युत्पदेश) (सं) ना. — बहाणा; निमित्त; कारण; आव; आडनांव.
 व्यपाय (व्युत्पाय) (सं) ना. — अंत्य; शेवट; समारोप; मरण; मृत्यु.
 व्यपेत (व्युत्पेत) (सं) ना. — विरुद्ध; अपमानित; झडलेले; गमावलेले; नाहीसे झालेले; विरहित; प्रतिकूल.
 व्यभिचार (व्युत्पिचार) (सं) ना. — नीतिबाह्य संबंध; जारकर्म; संबंध नसलेल्याशी ठेवलेला संबंध. 'हादर' पहा.
 व्यभिचारिणी (व्युत्पिचारिणी) (सं) ना. — दुर्वर्तिनी; जारिणी.
 व्यय (व्युत्थय) (सं) ना. — खर्च; नाश; न्यून; पालट; नष्टता.
 व्यर्थ (व्युत्थर्थ) (सं) वि. — अर्थहीन; प्रयोजनहीन; निष्फल; नष्ट; कामाला न येणारा.
 व्यर्थोत्पाप (व्युत्थोत्पाप) (सं) ना. — कोरड्या गप्पा; पोकळ बडबड; अप्रासंगिक वटवट.
 व्यलीक (व्युत्थीक) (सं) ना. — अयोग्य काम; अकृत्य; वंचना; कपट; दुखणे; पीडा.
 व्यवकलन (व्युत्थकलन) (सं) ना. — तुकसान; हानी; घालवणे; गमावणे; वनावट.
 व्यवधान (व्युत्थवधान) (सं) ना. — अवकाश; विराम; हरकत; वाधा; विरोध; संदर्भ; प्रसंग; ह्याकण; पांघरूण.
 व्यवसाय (व्युत्थवसाय) (सं) ना. — शेती; कृषि; शेतकाम; परिश्रम; उद्योग; वृत्ति; उस्ताद; दुरुप.

व्यवस्था (व्युत्थवस्था) (सं) ना. — मांडणी; क्रमबद्धता; सुस्थिति; नेटकेपणा; निर्णय.
 व्यवस्थित (व्युत्थवस्थित) (सं) वि. — क्रमसिद्ध; ओळीत लावलेला; मांडलेले.
 व्यवहरण (व्युत्थवहरण) (सं) ना. — व्यवहार; उद्योग; वर्तन; आचारविचार; विनिमय; देवघेव; रुढी; वापर.
 व्यवहरिसु (व्युत्थवहरिसु) (क) धा. — आचरणे; वागणे; जीवनांत उतरवणे.
 व्यवहार (व्युत्थवहार) (सं) ना. — व्यापार; उद्योग; काम; संप्रदाय; देवघेव; प्रवृत्ति; रुढी; मांडण; व्याजकर्म.
 व्यवहारि (व्युत्थवहारि) (सं) वि. — व्यापारी; कार्यकुशल; लौकिक काम करणारा.
 व्यवहित (व्युत्थवहित) (सं) वि. — झाकून ठेवलेला; न दिसलेला; गुप्त; निश्चित.
 व्यष्टि (व्युत्थि) (सं) ना. — व्यक्ति; एक; एकरव.
 व्यसन (व्युत्थसन) (सं) ना. — रुढी; जाले; मग्नता; संकट; चिंता; दुःख; हानी; अहित; अकल्याण.
 व्यसनि (व्युत्थसनि) (सं) वि. — अत्यासक्त; दुर्वर्तनी; दुःखी.
 व्यस्त (व्युत्थस्त) (सं) वि. — अपमानित; दुःखित; विस्कळित; गोधळलेला; व्यात; प्रसृत; विविध; नियमबाह्य; सम (गणित) च्या विरुद्ध.
 व्याकरण (व्युत्थकरण) (सं) ना. — भाषेचे नियमन करणारे शास्त्र.
 व्याकीर्ण (व्युत्थकीर्ण) (सं) वि. — विखरित; अव्यवस्थित; विस्कळित; प्रसृत.
 व्याकुल (व्युत्थकुल) (सं) वि. — चिंतामग्न; आतुर; दुःखित.
 व्याकुलते (व्युत्थकुलते) (क) ना. — चिंता; दुःख; आतुरता; तळमळ; गोधळ; संकट; बेभानता.
 व्याकुलित (व्युत्थकुलित) (सं) वि. — चिंतित; कळवळा आलेला.
 व्याख्यात (व्युत्थव्याख्यात) (सं) ना. — वक्ता; उपन्यासकार.
 व्याख्यान (व्युत्थव्याख्यान) (सं) ना. — उपन्यास; वक्तृत्व; टीका; भाष्य.
 व्याख्ये (व्युत्थव्याख्ये) (सं) ना. — भाष्य; टीका; विवरण; सूत्रात्मक विधान; निःसंदिग्ध विधान; थोडक्यात स्पष्टार्थता.
 व्याघात (व्युत्थव्याघात) (सं) ना. — पेट; मार; प्रतिकूल निर्बंध; हरकत.
 व्याघ्र (व्युत्थव्याघ्र) (सं) ना. — वाघ; श्रेष्ठ; थोर.
 व्याघ्री (व्युत्थव्याघ्री) (सं) ना. — वाघीण; वाघमादी.
 व्याज (व्युत्थव्याज) (सं) ना. — कारण; प्रसंग; संदर्भ; स्मरण; निमित्तकारण; लबाडी; वंचना; असत्य; खोटेपण.
 व्याड (ळ) (व्युत्थव्याड [ळ]) (सं) ना. — सर्प; सर्पासारखा मनुष्य; बुद्धस्वभावी.

व्याघ्र (व्याघ्र) (सं) ना. - किरात; शिकारी; पारधी; वेरड.
 व्याधि (व्याधि) (सं) ना. - रोग; कंटाळा; अस्वस्थता.
 —ग्रस्त (ग्रस्त) (सं) ना. - रुग्ण; रोगी; आजारी.
 व्यान (व्यान) (सं) ना. - पंचप्राणातील एक वायु.
 व्यापक (व्यापक) (सं) वि. - विस्तृत; विशाल; भरलेला;
 व्यापणारा; वाढणारा.
 व्यापन (व्यापन) (सं) ना. - व्याप्ति; प्रसार; विशालता;
 विस्तार.
 व्यापन (व्यापन) (सं) खून करण्याची क्रिया; हिंसा; खून;
 घात.
 व्यापादित (व्यापादित) (सं) वि. - डार केलेला; जखमी;
 हिसित.
 व्यापार (व्यापार) (सं) ना. - चळवळ; क्रिया; देवघेव;
 विनिमय.
 व्यापारि (व्यापारि) (सं) ना. - क्रियाशील; देवघेव करणारा
 व्यापारधंदा करणारा.
 व्यापिसु (व्यापिसु) (क) धा. - भरणें; पसरणें; वाढणें; रुंद
 करणें; विशाल होणें.
 व्याप्त (व्याप्त) (सं) वि. - वाढलेला; पसरलेला; विशाल;
 विस्तृत.
 व्याप्ति (व्याप्ति) (सं) ना. - भरती; विस्तार; वाढ; व्याप.
 व्याबद्ध (व्याबद्ध) (सं) वि. - बांधलेलें; आवळलेलें; पुरलेलें.
 व्याम (व्याम) (सं) ना. - बाव; चार हाताचे माप; 'एक
 पुरुष' प्रमाण.
 व्यामोह (व्यामोह) (सं) ना. - आसक्ति; अतिलोभ; विमोह;
 गोंधळ; संकट.
 व्यायाम (व्यायाम) (सं) ना. - शरीरश्रम; मेहनत;
 शक्तिसाधना; देहकमावणी.
 व्याल (व्याल) (सं) ना. - साप; हिंस्रपशु; श्वापद;
 नीच; वंचक; माजलेला हत्ती.
 —माल (माल) (सं) ना. - शंकर; शिव.
 —शायि (शायि) (सं) ना. - विष्णु; शेषशयन.
 व्यालोल (व्यालोल) (सं) वि. - हलणारा; झोके खाणारा.
 व्यावहारिक (व्यावहारिक) (सं) वि. - व्यवहारासंबंधी;
 लौकिक.
 व्यास (व्यास) (सं) ना. - महाभारतकार; पुराणलेखक एक
 मुनी; रचना; योजना.
 व्यासपीठ (व्यासपीठ) (सं) ना. - गादी; उच्चस्थान; टेकडी;
 आसन.
 व्यासमापक (व्यासमापक) (सं) ना. - कैवार; सारख्या
 ढोकाचे; भाग पाडणारे उपकरण; गुण्या; गुणा.

व्यासंग (व्यासंग) (सं) ना. - उद्योग; अभ्यास; रुढी; प्रयत्न.
 व्युत्क्रम (व्युत्क्रम) (सं) ना. - क्रमविरुद्ध; उलटाक्रम;
 अतिक्रमण; उलंघन; क्रमभंग.
 व्युत्पत्ति (व्युत्पत्ति) (सं) ना. - जन्म; शब्दाचे मूळ; समजूत;
 ज्ञान.
 व्युत्पन्न (व्युत्पन्न) (सं) ना. - उत्पन्न झालेले; प्रचलित;
 वापरातील.
 —मति (मति) (सं) ना. - बुद्धिमान; ज्ञानी; विद्वान;
 प्रतिभाशाली.
 व्युदास (व्युदास) (सं) ना. - हिणकस; फेक; त्याग; बहिष्कार.
 व्युष्टि (व्युष्टि) (सं) ना. - अभिवृद्धि; वाढ; आविषय;
 परिणाम.
 व्यूढ (व्यूढ) (सं) वि. - पसरलेले; फुगलेले; रुंदावलेले;
 विस्तृत.
 व्यूह (व्यूह) (सं) ना. - रचना; युक्ति; योजना; सैना; सैन्य
 रचना; सेना रचनेची युद्धपद्धति.
 व्योम (व्योम) (सं) ना. - आकाश; गगन; आकाश; सूर्य.
 व्योमकेश (व्योमकेश) (सं) ना. - शंकर; परमेश्वर.
 योमगंगा (योमगंगा) (सं) ना. - आकाशगंगा;
 तारकधरिता; स्वर्गनि.
 व्योममार्ग (व्योममार्ग) (सं) ना. - आकाशमार्ग;
 नक्षत्रमार्ग.
 वज्र (वज्र) (सं) ना. - समूह; कळप; जागळ; टोळी; गोकुळ;
 हट्ट; मार्ग; वाट; मयुरेजवळील एक प्रांत
 व्रण (व्रण) (सं) ना. - फोड; करट.
 व्रत (व्रत) (सं) ना. - नियमन; साचा; नियम; शासन; विधि;
 यज्ञ; भक्ति; तपश्चर्या; पुण्य साधन; पूजा; 'नोपि' पहा.
 व्रतति (व्रतति) (सं) ना. - प्रसार; विस्तार; रुंदी; वेळी; लता.
 व्रतस्थ (व्रतस्थ) (सं) वि. - व्रत घेतलेला; नियमाप्रमाणे
 चालणारा; धर्मनिष्ठ; आचारशील.
 व्रति (व्रति) (सं) वि. - नियमाचे पालन करणारा; संन्यासी;
 यती.
 व्राजक (व्राजक) (सं) ना. - संन्यासी; मिथु; महंत; संचार
 करणारा संन्यासी.
 व्रात (व्रात) (सं) ना. - वाढता संघ; मजूर; श्रमिक;
 रोजंदारी करणारा. किरकोळ नोकरी. रोज मजुरी.
 व्रातीन (व्रातीन) (सं) ना. - रोज मजुरीवर जगणारा; श्रम
 करून खाणारा; मजूर. श्रमिक.
 व्रात्य (व्रात्य) (सं) ना. - संस्कारहीन. शूद्र; नीच मनुष्य.
 व्रात्यस्तोम (व्रात्यस्तोम) (सं) ना. - बहिष्कृताच्या
 शुद्धिकरणाचा संस्कार; एक यज्ञ.

व्रीडित (२७१३) (सं) वि. - अपमानित; लजित. निलज.
व्रीहि (२७१३) (सं) ना. - तांदूळ; भात; गहू.

—आगार (७१३०) (सं) ना. - कोठार; अंगार; कणगा.
व्रीडा (३) (२७१३ [३]) (सं) ना. - लजा; लाज. विनयशीलता.

श

श (३) (सं) ना. - अवर्गीय व्यंजन मालेतील पाचवें व्यंजन.
शः (३) (सं) अ. - नामापुढे येणारा अव्ययकारी प्रत्यय.
(सं) ना. - विनाशक; शिव; एक शत्रु.
शं (३०) (सं) ना. - सुख; संतोष.
शंस (सन) (सने) (३०३ [३०]) (सं) ना. - प्रशंसा;
स्तुति; कीर्ति कथन; आशीर्वाद.
शंसा (से) (३०३ [३]) (सं) ना. - स्तुति; कीर्तन; प्रशंसा.
शंसित (३०३) (सं) वि. - प्रशंसित; गौरवित; कीर्तित.
शंसि (३०३) (सं) वि. - प्रशंसक; कथक; भविष्यवादी; समजून
देणारा.
शक (३) (सं) ना. - एक राजवंश; एक देश; एक समाज.
—अरि (३०) (सं) ना. - विक्रमादित्य.
—अवद (३०३) (सं) ना. - शकवर्ष.
—कर्ता (३०३) (सं) ना. - शककालगणनेस प्रारंभकरणारा.
शकट (३३) (सं) ना. - गाडी; रथ; एक राक्षस.
शकटिका (३३३) (सं) ना. खेळातील गाडी.
शकल (३३) (सं) ना. - तुकडा; भाग; चूर; साल; फोलपट;
कवच; शिंपला; करटी.
शकुन (३३३) (सं) ना. - बऱ्यावाईटाची सूचना; शकुंत पक्षी
पांढरा पक्षी.
शकुनि (३३३) (सं) कौरवांचा मामा; चिमणी; गिधाड; पक्षी;
पतंग; वावडी; अहितचिंतक; दुरालोचक.
शकुंत (तक) (३३३ [३]) (सं) ना. - पक्षिविशेष; शकुन
पक्षी.
शकुंतला (३३३ [३]) (सं) ना. - दुष्यंतपत्नी; भरताची माता.
शकुन्त (कु) (३३ [३]) (सं) ना. - दोष; मल; पुरीष.
शक्त (३३) (सं) वि. - बलिष्ठ; सामर्थ्यवान; साहसी; दक्ष;
जाणता.
शक्ति (३३) (सं) ना. - बल; सामर्थ्य; शौर्य; दुर्गादेवी; बर्ची;
वीट.
शक्तित्रय (३३ [३]) (सं) ना. - प्रभुशक्ति मंत्रशक्ति उल्हा-
शक्ति यांचे त्रिकूट; वाच्य, व्यंग्य व लक्षणा अशा तीन
शब्दशक्ति.
शक्तिधर (पाणि) (३३ [३]) (सं) ना. - स्कंद; पण्मुख;
कार्तिकेय.

शक्य (३३) (सं) वि. - साध्य; होण्यासारखे; शब्दाचा
स्वाभाविक अर्थ.
शक्र (३३) (सं) ना. - इंद्र; शुक्र; अर्जुनवृक्ष; ज्येष्ठा नक्षत्र.
शक्रगोप (३३ [३]) (सं) ना. - इंद्रगोप; गांडूळ; पावसाळी
किडा; वर्षाकृमि.
शक्रचाप (३३ [३]) (सं) ना. - इंद्रचाप; इंद्रधनुष्य; मदनबाण.
शक्रसुत (३३ [३]) (सं) ना. - जयंत; अर्जुन; वाली; इंद्राचा
मुलगा.
शंकर (३३) (सं) ना. - सुख देणारा; शिव; परमेश्वर.
शंकरि (री) (३३ [३]) (सं) ना. - पार्वती; दुर्गा;
सुख देणारी.
शंका (के) (३३ [३]) (सं) ना. - संशय; संदेह; अनुमान;
भीति; पूर्वपक्ष; आक्षेप.
शंकित (३३) (सं) वि. - संशयित; संदिग्ध.
शंकिसु (३३ [३]) (क) धा. - संशय घेणे; संदेह बाळगणे;
मिणे; घाबरणे.
शंकु (३३) (सं) ना. - कोनशिला; कडी; खुंटी; म्यान;
बाग; बर्ची; शंकासुराचे झाड; अंकुर; मोड.
—आकृति (३३) (सं) ना. - गोपुराकृति; निमुळती होत
जाणारी आकृति.
—शिखर (३३) (सं) ना. - गोपुराचे शिखर; मास
भाजण्याची अंकडी.
शंख (३३) (सं) ना. - कुबेराचा एक निधी; विष्णूच्या
हातातील एक आयुध; फुंकून वाजण्याचे वाद्य; गालाचे हाड;
शुभ्र वर्ण.
—ध्वनि, -वाद्य (३३ [३]) (सं) ना. - शंख फुंकणे;
बोंब; आरोळी.
शंखपाल (३३ [३]) (सं) ना. - सर्पराज; कालिया.
शंखपाषाण (३३ [३]) (सं) ना. - एक कडू पदार्थ;
शखजिरे; संगजिरे.
शंखिनि (३३ [३]) (सं) ना. - चौथ्या प्रकारची स्वरूपसुंदर स्त्री;
असंस्कृत स्त्री.
शचि (ची) (३३ [३]) (सं) ना. - इंद्रपत्नी; इंद्राणी.
—पति (३३) (सं) ना. - इंद्र.
शठ (३) (सं) वि. - नीच; उद्धट; फसव्या; ठक.

(सं) ना. — अविवेक; धूर्त; लोह; केशर; फसवणूक; धोतरा; मध्यस्थ; दवणा; दलाल.

शण (शण) (सं) ना. — सनक; ताग; अंबाडी; वाक.

शंड (ड) (शंड [ड]) (सं) ना. — नपूंसक; पौरुषहीन; बैल; पोळ; समूह; शिविर; वसती; घर; बीड.

शत (शड) (सं) ना. — शंभर; पुष्कळ; रें; शेंकडा.

शतक (शडक) (सं) वि. — शेंकडा; शतसंख्या; शंभर; शत पद्यांचे काव्य.

शतकुंभ (शडकुंभ) (सं) — सुवर्णमेरु; सोने सापडणारा पर्वत.

शतकोटि (शडकोटि) (सं) ना. — अनंत; माणिक; वज्र.

शतक्रतु (शडक्रतु) (सं) ना. — शंभर यज्ञ करणारा; इंद्र.

शतक्षी (शडक्षी) (सं) ना. — शेंकडोंना ठार करणारे अस्त्र; तोफ.

शततारका (शडतारका) (सं) ना. — एका नक्षत्राचे नाव; २४ वे नक्षत्र.

शतदल (शडदल) (सं) ना. — शंभर पाकळ्यांचे कमळ; गुलाब.

शतद्रु (शडद्रु) (सं) ना. — सतलज नदी.

शतधार (शडधार) (सं) ना. — वीज; इंद्राचे वज्र.

शतधृति (शडधृति) (सं) ना. — इंद्र; ब्रह्मदेव; स्वर्ग.

शतपत्र (शडपत्र) (सं) ना. — शतदल कमळ; गुलाब. मोर; वक्रपक्षी; पोपट.

शतपत्रलोचन (शडपत्रलोचन) (सं) ना. — कमलनयन विष्णु; शिव.

शतपत्रलोचने (शडपत्रलोचने) (सं) ना. — कमलाक्षी; कामिनी; सुंदरी.

शतपद (शडपद) (सं) ना. — शतपावली.

शतपदि (शडपदि) (सं) ना. — शंभरपाय असणारा प्राणी; गोम. 'वेष्टिमेक' पहा.

शतपर्व (शडपर्व) (सं) ना. — बावू; चिवा; अश्विनी पूर्णिमा; दुर्वा; वीज.

शतभिष (षा) (शडभिष [षा]) (सं) ना. — शततारका; २४ वे नक्षत्र.

शतमख (शडमख) (सं) ना. — शतक्रतु; इंद्र.

शतमन्यु (शडमन्यु) (सं) ना. — इंद्र.

शतमान (शडमान) (सं) ना. — शंभरांची गणती; शेंकड्यांचा हिशोब; शतवर्षांचा काळ.

शतांग (शडोंग) (सं) ना. — रथ.

शतानंद (शडानंद) (सं) ना. — ब्रह्मा; विष्णु; विष्णूचा रथ. अहिल्या-गौतमांचा पुत्र. शतानंदक ऋषि.

शतायु (शडायु) (सं) ना. — शंभर वर्षे आयुष्य लाभलेला; दीर्घायु; चिरजीव.

शत्रु (शडु) (सं) ना. — विरोधी; वैरी.

शत्रुघ्न (शडुघ्न) (सं) ना. — शत्रूंचा नाश करणारा; रामाचा भाऊ; दशरथ पुत्र.

शनि (शड) (सं) ना. — एक ग्रह; एकवार; मंद; सूर्य आणि छाया; यांचा पुत्र.

शनीश्वर (शडनीश्वर) (सं) ना. — मंदगामी; शनिग्रह.

शनीश्वर (शडनीश्वर) (सं) ना. — मंदगामी; शनिग्रह.

शंतनु (शडंतनु) (सं) ना. — चंद्रवंशीय राजा; भीष्मपिता.

शपथ (शडपथ) (सं) ना. — प्रतिज्ञा; पंथ; पण; जिह; शाप.

शपन (शडपन) (सं) ना. — निंदा; शिवीगाळ; पंथ; प्रतिज्ञा.

शपिसु (शडिसु) (क) धा. — शाप देणे; शिवी देणे; अहित चित्तिणे.

शफ (शड) (सं) ना. — खुराचे गेळ; खुरपुट. 'गोरसु' पहा.

शफरि (री) (शडरि [री]) (सं) ना. — एका जातीचा मासा.

शबर (शडर) (सं) ना. — मिह; व्याघ्र; शिकारी; किरात; पाणी; शिकार.

— शंकर (शडंकर) (सं) ना. — मिह वेषधारी शंकर.

शवरी (शडरी) (सं) ना. — भिल्लीण; एक हरीण; रामाच्या अनुग्रहाला पात्र झालेली शवरी.

शबल (शडल) (सं) वि. — चित्रविचित्र; रंगीविरंगी; विभिन्न रंगाचे.

शबलि (ली) (शडलि [ली]) (सं) ना. — कामधेनु; सुरभी; देवलोकीची गाय.

शब्द (शडब्द) (सं) ना. — भाषा; पद; ध्वनि; अर्थबोधक अक्षर समूह; आवाज; वाहूल.

— अनुशासन (अनुशासन) (सं) ना. — कलंड व्याकरण शास्त्र; शब्दाचे नियमन करणारे शास्त्र.

— अर्थ (अर्थ) (सं) ना. — भाषारहस्य; मथितार्थ; तात्पर्य.

— अलंकार (अलंकार) (सं) ना. — ललित शब्द प्रयोग.

— बल्लव-ज्ञ (बल्लव-ज्ञ) (सं) ना. — वादकुशल शब्दशास्त्री.

— प्रधान (प्रधान) (सं) ना. — वेद; आज्ञा; प्रसुसमित साहित्य.

— ब्रह्म (ब्रह्म) (सं) ना. — वेद; वेदज्ञानी.

— मंजरि (मंजरि) (सं) ना. — अर्थकोश; शब्दसमूह.

— शास्त्र (शास्त्र) (सं) ना. — व्याकरण; भाषाशास्त्र.

शम (शड) (सं) ना. — आत्मसंयम; मनोनिग्रह; इंद्रियदमन; शांति; विराम.

शमन (शडमन) (सं) ना. — समाधान; शांतता; यम; मोकळीक समारोप; शेवट.

शमि (मी) (शमि [मी]) (सं) वि. - सहनशील; शांत;
आत्मसंयमी.

शमिसु (शमिसु) (क) धा. - शांत होणे; मन आवरणे;
समाधान पावणे; संयम राखणे.

शंपा (पे) (शंपा [पे]) (सं) ना. - वीज; विद्युत्.

शंब (शंब) (सं) ना. - इंद्राचे वज्र; वीज; जहाज;

शंबर (शंबर) (सं) ना. - एक राक्षस; पाणी; मेघ; दग.

शंबरारि (शंबरारि) (सं) ना. - शंबराचा वध करणारा राम;
मन्मथ; कामदेव.

शंबुक (शंबुक) (सं) ना. - शूद्र; तपस्वी.

शंबूक (शंबूक) (सं) ना. - कालव; गांडूळ; काडू; बहान
वेडूक.

शंभु (शंभु) (सं) ना. - ब्रह्मदेव; विष्णु; शिव.

शय (शय) (सं) ना. - निद्रा; अभिप्राय.

शयन (शयन) (सं) ना. - अंयरुण; पलंग; वामकुक्षी; विश्रान्ति;
शोप; निद्रा.

शयनीय (शयनीय) (सं) वि. - शोपण्यास योग्य; अंयरुण;
पलंग; तल; शय्या.

शय्या (शय्या) (शय्या [य्या]) (सं) ना. - अंयरुण; पलंग;
शोप; निद्रा.

शय्यागृह (शय्यागृह) (सं) ना. - निद्रास्थळ; शोपण्याची
खोली; शयनमंदिर.

शय्यावल (शय्यावल) (सं) ना. - शय्यागृह सजवणारा;
शयनगृहाचा अधिकारी; कंचुकी.

शर (शर) (सं) ना. - एक प्रकारचे गवत; बाण; सायक; पाणी.

शरकोष (शरकोष) (सं) ना. - भाता; तुणीर; बाणसंग्रह.

शरजन्म (शरजन्म) (सं) ना. - स्कंद; षण्मुख स्वामी; शरवनांत
जन्मलेला; कार्तिकेय.

शरण (शरण) (सं) ना. - आश्रय; आधार; संरक्षण; घर;
बसती; पालक; रक्षक; शिवाचा भक्त; शैवसाधु.

शरणागत (शरणागत) (सं) वि. - आश्रयाधीन; तोंड वेगाडणारा;
पराभूत; अगतिक.

शरणागति (शरणागति) (सं) ना. - आश्रयाची मागणी;
आधीनता; परामवाची कबूली.

शरणार्थि (शरणार्थि) (सं) ना. - आश्रय मागणारा; आश्रयेच्छु
लवून वाकून येणारा; बंदन.

शरणु (शरणु) (क) ना. - नमस्कार; आधार; आश्रय.

शरण्य (शरण्य) (सं) ना. - शरण जाण्यास योग्य. आश्रय
देण्यालायक. संरक्षण देण्यास समर्थ; घर.

शरणे (शरणे) (सं) ना. - वीरशैव साध्वी; शरणम्मा;
शिवभक्तीण.

शरत् (शरत्) (शरत् [शरत्]) (सं) ना. - शरदतु; वर्षाकाळातील
शेवट.

—इंद्र (शरत्) (सं) ना. - शारदीय चंद्र; शरदातील चंद्र.

शरधि (शरधि) (सं) ना. - बाणसमूह; भाता; समुद्र.

—शयन (शरधि) (सं) ना. - विष्णु; क्षीरसागरी शोपणारा.

—सुते (शरधि) (सं) ना. - लक्ष्मी; समुद्रकन्या.

शरनिधि (शरनिधि) (सं) ना. - शरधि; भाता; समुद्र.

शरपंजर (शरपंजर) (सं) ना. - वि. - बाणाची शय्या.

शरपुंख (शरपुंख) (शरपुंख [शरपुंख]) (सं) ना. - बाणाचा पिंजरा;
पंख असलेला बाण.

शरभ (शरभ) (सं) ना. - आठ पायांचा सिंहापेक्षा बलिवृष्ट
पुराणोक्त प्राणी. वीरमद्राचा अवतार.

शरभपदि (शरभपदि) (सं) ना. - षट्पद्याचा अष्ट मात्रिक
छंद; चौदा मात्रांची ओळ असणारा षट्पदीछंद.

शरसंबान (शरसंबान) (सं) ना. - बाणप्रयोग; तिरंदाजी;
बाणफेक.

शरसन्यास (शरसन्यास) (सं) ना. - शस्त्रत्याग; युद्ध न
करण्याची शपथ.

शरारि (शरारि) (सं) ना. - शरकूट पक्षी; शाडपाला व गवत
खाणारा पक्षी.

शरासन (शरासन) (सं) ना. - भाता; शरकोष; शरधि.

शरासार (शरासार) (सं) ना. - शरवृष्टि; बाणांचा पाऊस;
बाणांचा मडिमार.

शरीर (शरीर) (सं) ना. - देह; काया; वस्तूचे स्थूल स्वरूप.

शरीरज (शरीरज) (सं) ना. - देहापासून उत्पन्न झालेला; काम;
मदन.

शरीरसंबंध (शरीरसंबंध) (सं) ना. - आसपणा; नाते;
विवाह; सुरति; सुरत.

शरीरि (शरीरि) (सं) ना. - देही; आत्मा; जीव.

शरीष (शरीष) (सं) ना. - बाणराशी; बाणांचा ओघ.

शर्करा (शर्करा) (शर्करा [शर्करा]) (सं) ना. - साखर; पिठीसाखर;
भुरा; चिनी लिस्.

शर्करावर्त (शर्करावर्त) (सं) ना. - वावटळ; धुळीचा स्तंभ.
वातचक्र.

शर्व (शर्व) (सं) ना. - सेना; पदाति; पायदळ; शक्ति.

शर्म (शर्म) (सं) ना. - ब्राह्मण नावांना लागलेला विद्वत्तादर्शक
शब्द; सुख संतोष; आधार; आश्रय.

शर्मिष्ठे (शर्मिष्ठे) (सं) ना. - ययाति राजाची धर्मपत्नी.

शर्व (शर्व) (सं) ना. - शिव; परमेश्वर.

शर्वरि (सी) (शर्वरि [शर्वरि]) (सं) ना. - रात्र, रजनी.

—पति (शर्वरि) (सं) ना. - चंद्र.

शर्वाणि (णी) (शर्वाणि [११]) (सं) ना. - पार्वती; शिवपत्नी.
शल (लल) (शल [७७]) (सं) ना. - रानडुकराच्या अंगावरील
केस. 'अंडुपंदि' पहा.

शलभ (शलभ) (सं) ना. - काजवा; खद्योत; पतंग; दोळ.
'मिडिके' पहा.

शलाका (के) (शलका [११]) (सं) ना. - काडी; सळी;
टोचणारी काडी; चोय; बर्ची; फुलांतील मध्य केंसर.

शलाडु (शलडु) (सं) वि. - पाडाचे; कच्चे.

(सं) ना. - कच्चे फळ; चिमटा; चापटी; आधिक्य.

शलक (शल) (सं) ना. - साल; टरफल; शिंप.

शल्य (शल्य) (सं) ना. - टोकदार आयुध; बर्ची; काटा; अडचण;
गंडातर; मद्रदेशीय राजा.

शव (शल) (सं) ना. - मृत शरीर; प्रेत; मर्दे.

— संस्कार (शलसंस्कार) (सं) ना. - प्रेताची दहनक्रिया;
मरणोत्तर देहसंस्कार.

शश (शक) (शल [११]) (सं) ना. - ससा; चंद्रावरील सशाच्या
आकाराचा डाग. 'कुंदिली' पहा.

शशधर (शलधर) (सं) ना. - चंद्र; ससा धारण करणारा.

शशांक (शलशंक) (सं) ना. - चंद्र; शशधर.

शशि (शल) (सं) ना. - चंद्र.

— चूड, जूट (शलचूड, शलजूट) (सं) ना. - चंद्रशेखर;
चंद्रमौली; शंकर; शिव.

शशिकले (शलशकल) (सं) ना. - चंद्रकला; चंद्रकोर; चंद्राच्या
सोळा कलांपैकी एक.

शशिकांत (शलशकांत) (सं) ना. - चंद्रकांत मणि.

शश्वत् (शलश्वत्) (सं) अ. - पदोपदी; पावलोपावली; सतत;
निरंतर; वारंवार.

शशुलि (ली) (शलशुलि [११]) (सं) ना. - एक खाद्यपदार्थ;
कानाची पाळी; बाह्यकान.

शष्प (शलष्प) (सं) ना. - कोवळेगवत; शेट; कूस; कस्पट.

शंसन (शलसंन) (सं) ना. - प्रशंसा; वर्णन.

शसन (शलसन) (सं) ना. - पीडा; त्रास; मारपीट; शिक्षा.

शस्त (शलस्त) (सं) वि. - वर्णित; कथित; प्रशंसित; जलम
शालेला; क्षेम.

शस्त्र (शलस्त्र) (सं) ना. - फेकून मारण्याचें आयुध; बाण;
बर्ची.

— अस्त्र (शलस्त्र) (सं) ना. - दारुगोळ्यासारखी आयुध.

— आगार (शलआगार) (सं) ना. - शस्त्रगृह; शस्त्रसाठ्याचे
ठिकाण; अस्त्रभांडार;

— संन्यास (शलसंन्यास) (सं) ना. - शस्त्रास्त्रांचा त्याग.
युद्धविराम.

शस्थ (शलस्थ) (सं) ना. - पीक; धान्य; दाणागोटा; (सं) वि.
प्रशंसाकरण्यायोग्य. स्तुत्य; कीर्तनीय.

शाक (शलक) (सं) ना. - फळभाजी; टरफल; उष्णता; गरमा;
शक्तिसामर्थ्य.

— आहारि (शलआहारि) (सं) ना. - धान्याचा आहार
करणारा; मांस न खाणारा.

— आहारिणी (शलआहारिणी) (सं) ना. - धान्याहार करणारी.

शाकट (शलकट) (सं) ना. - शाकटासंबंधी; गाडी रथ वगैरेना
जोडण्याचें जनावर; बैल; घोडा वगैरे.

शाकिनि (नी) (शलकिनि [११]) (सं) ना. - पिशाचिनी; दुष्ट
देवता.

शाक्त (कैय) (शलक्त [११, १०५]) (सं) वि. - शक्तीचा
उपासक; शक्तिपूजक.

शाक्य (शलक्य) (सं) ना. - गौतम बुद्धाच्या घराण्याचे नाव;
बुद्धदेव.

शाक्यमुनि (सिंह) (शलक्यमुनि [१०५]) (सं) ना. - शाक्य;
गौतमबुद्ध.

शाक्यर (शलक्यर) (सं) ना. - घुळी; बळ; खोड; बैल.

शाखा (खे) (शलखा [११]) (सं) ना. - झाडाची टापी; शाखा;
फादी; कांव; उपपक्ष; पंथ; उपसंस्था; भाग; विभाग.

शाखाचर (शलखाचर) (सं) ना. - माकड; वानर; वानरवंश.

शाखाचरी (शलखाचरी) (सं) ना. - वानरी; मादीवानर.

शाखामृग (शलखामृग) (सं) ना. - वानर; कपि.

शाखासंगम (शलखासंगम) (सं) ना. - रक्तवाहिनी;

रक्तनाळ; रक्तवाहिनीचे जाळे; नदी.

शाखि (शलखि) (सं) ना. - कौबयुक्त झाड. शाखा असलेला वृक्ष;
तरु.

शाटि (टी) (शलटि [११]) (सं) ना. - संन्याशाची छाटी;
उत्तरीय; गोगणाट; तरट.

शाठ्य (शलठ्य) (सं) ना. - दुष्टपणा; द्रोह; उद्धटपणा; कपट;
बंचना.

शाठ्यल (शलठ्यल) (सं) ना. - शाठ्यल; हिरवाचारा; ओले
गवत. कुरण.

शाण (शलण) (सं) ना. - सहाण; धारेचा दगड; (सं) धा.
पाजळणें; सहाणेवर घासणें. पाणी लावणे.

शाणाश्म (शलआश्म) (सं) ना. - सहाणेचा दगड; जाते.

शात (शलत) (सं) वि. - धार लावलेले; पाजळलेले; कोमल;
पातळ; संतोषदायक; सुखकर. सुंदर.

शातकुंभ (शलतकुंभ) (सं) ना. - चोख सोने. 'अपरंजि' पहा.

शातन (शलतन) (सं) ना. - विभाजन; धारलावण्याची क्रिया;
विघाड.

शब्द (शब्द) (सं) ना. — ओले गवत; चारणी; चरणावळ;
चिल्ल; राड.

शाब्दल (शब्दल) (सं) ना. — 'शाडबल' पहा; हिरवा चारा;
कुरण; ओले गवत.

शानभा (भो) ग (शब्दल [भो] ग) (सं) ना. — कुलकर्णी;
मुनशी; कर्णिक.

शाने (शब्द) (सं) वि. — पुष्कळ; अधिक; भरपूर.

शांत (शब्द) (सं) वि. — समाधानी; धिमा; तुत; निःसंदेह.

शांतनव (शब्दल) (सं) ना. शांतनूचा मुलगा; भीष्माचार्य.

शांति (शब्द) (सं) ना. — सहनशीलता; समाधान; स्तब्धता;
निःशब्दता; पीडापरिहार; उपशम; स्वस्थता.

शाप (शब्द) (सं) ना. — अशुभ वचन; तळतळाट; बोटे मोड;
शिबी.

शाब (बक) (शब्दल) (सं) ना. — कोवळा अंकुर;
कळकाचा कोंब.

शाबर (शब्दल) (सं) ना. — शबरासंबंधी; शिकारी; एका
संहितेचें नांव.

शाब्दिक (शब्दल) (सं) वि. — शब्दासंबंधी; तोंडी;
(सं) ना. — भाषाशास्त्रकोविद; व्याकरण पंडित.

शाम (शब्दल) (सं) ना. — सायंकाळ; तीन्हीसांज; संध्याकाळ;
शांति.

शामक (शब्दल) (सं) वि. — शांति देणारा; कमी करणारा;
गुणदायक.

शाबरि (री) (शब्दल [री]) (सं) ना. — मायाविद्या; इंद्रजाल;
नजरबंदी.

शांभव (शब्दल) (सं) वि. — शैव; शंभुसंबंधी.

शांभवि (बी) (शब्दल [बी]) (सं) ना. — शंभूची पत्नी;
पार्वतीदेवी.

शायि (शब्दल) (सं) वि. — शयन करणारा; झोपाळु; झोपणारा;
विश्रांति घेणारा.

शारद (शब्दल) (सं) वि. — शरदकालसंबंधी; पांढरें; शुभ्र;
स्वच्छ.

— शंभोज (शब्दल) (सं) ना. — श्वेतकमल; जहाज;
आकाश; चतुर मनुष्य.

शारदे (दा) (शब्दल [दा]) (सं) ना. — सरस्वती; विद्यादेवी.

शारिके (शब्दल) (सं) ना. — सारिका; मैना; सालुंकी. 'पुरुळि'
पहा.

शारीर (रक) (रिक्) (शब्दल [रक] [रिक्]) (सं) वि. — शरीरा-
संबंधी; दैहिक.

शास्त्र (शब्दल) (सं) ना. — विष्णूचे धनुष्य; कामध्याचे धनुष्य.

— धर, — पाणि (— धर शब्दल) (सं) ना. — विष्णु; कृष्ण.

शास्त्ररव (शब्दल) (सं) ना. — शास्त्रधनूचा टण्टकार;
कण्वशिष्य.

शास्त्री (शब्दल) (सं) ना. — विष्णु; कृष्ण.

शास्त्रल (शब्दल) (सं) ना. — बाघ; ढाण्याबाघ; सिंह; श्रेष्ठ;
एक छंदस वृत्त.

शास्त्ररि (शब्दल) (सं) ना. — एक संवत्सर; रात्रीसंबंधी. शक्ति;
भूमि.

शाल (शब्दल) (सं) वि. — संद; विस्तृत; एक वृक्ष; किड्या; शक्ति;
सामर्थ्य.

शालग्राम (शब्दल) (सं) ना. — शालिग्राम; गंडकी
नदीतील काळगोटा.

शालभंजिका (कें) (शब्दल [कें]) (सं) ना. — पुतळा;
बाहुली; प्रतिमा.

शालावृक्ष (शब्दल) (सं) ना. — कुत्रे; ग्रामसिंह; कुक्कुर.

शालि (शब्दल) (सं) ना. — साळ; भात. 'नेलु' पहा. जवळ
असणे या अर्थी एक संस्कृत प्रत्यय.

शालिगळ (शब्दल) (क) ना. — भाताचा गादा; भातशेत;
तांदुळपिकी जमीन.

शालिनी (शब्दल) (सं) वि. — शोभणारी; असणारी; शोभना;
स्वामिनी.

शालिवन (शब्दल) (सं) ना. — भातशेत;

शालिवाहन (शब्दल) (सं) ना. — दक्षिण भारतातील
एक राजा. एक शक.

शालीन (शब्दल) (सं) वि. — विनयशाली; कोमल मनाचा;
लाजालु; संकोची स्वभावाचा; दाक्षिण्ययुक्त.

शालीनते (शब्दल) (सं) ना. — नम्रता; विनय; दाक्षिण्य;
मृदुता; कोमलता.

शालु (शब्दल) (अ.दे) ना. — पांघरण्याचे वस्त्र; उत्तरीय.

शालेय (शब्दल) (सं) ना. — शालेसंबंधी; साळीचा;
भातशेत.

शाले (शब्दल) (सं) ना. — विद्यामंदिर; शिक्षणसंस्था; उद्योग-
शाला; शाळा; गृह; भवन; घर; मंदिर.

शाल्मलि (ली) (शब्दल [ली]) (सं) ना. — सावरीचे झाड.
'बुरल' पहा.

शाल्यज्ञ (शब्दल) (सं) ना. — साळीचा भात; शिजवलेले
तांदूळ; भात.

शाव (बक) (शब्दल) (सं) ना. — पिल्ल; पोत; पेठा; अर्भक.

शाश्वत (शब्दल) (सं) वि. — स्थिर; अविनाशी; त्रिकालाबाधित;
स्वर्ग; आकाश; परमेश्वर.

शासक (शब्दल) (सं) ना. — शास्ता; आज्ञा देणारा; मेरी;
दुंदुभि.

शासन (शासन्) (सं) ना. - नियम; चौकट; आज्ञा; निरोप; व्यवस्था; शिस्त. 'ओरण' पहा. राजशासन; शिक्षा; दंड; 'रायस' पहा. कारभार; अधिकार; लेखी हुकूम; आधारभूत लेख. 'बखणिगे' पहा.

शासनसमे (शासनसमै) (सं) ना. - न्यायसभा; कायदेमंडळ.

शास्ति (शास्ति) (सं) ना. - अधिकार; शासन; आज्ञा; कारभार. शिक्षा.

शास्त्र (शास्त्र) (सं) ना. - नीतीनियम; रीतभात सांगणारा ग्रंथ; धर्मेनीतीचे नियम निबंधन; आज्ञा; अनुज्ञा.

शास्त्रज्ञ (शास्त्रज्ञ) (सं) वि. - शास्त्र सांगणारा; शास्त्र जाणणारा.

शास्त्री (शास्त्री) (सं) ना. - शास्त्रवेत्ता; शास्त्रज्ञ.

शास्त्रीय (शास्त्रीय) (सं) ना. - शास्त्राशी संबंधित.

शास्त्रानुसार; वैज्ञानिक; शास्त्रपूत; क्रमयुक्त.

शिक्षण (शिक्षण) (सं) अशोक वृक्ष. 'असुके' पहा.

शिक्षुभार (शिक्षुभार) (सं) ना. - मकर; सुसर. 'नेगलु' पहा.

शिक्षा (के) (शिक्षा[कै]) (अ.दे.) ना. - सुद्रा. मोहोर.

शिक्ष्य (शिक्ष्य) (सं) ना. - शिके; शिकाले;

शिक्षक (शिक्षक) (सं) ना. - शिक्षणपारा; उपाध्याय; गुरु.

शिक्षण (शिक्षण) (सं) ना. - विद्या शिकणे; साधना; विद्याभ्यास; सुधारणा; शिक्षणी; साक्षरता.

शिक्षा (क्षे) (शिक्षा[क्षे]) (सं) ना. - अक्षरज्ञान; अक्षरभ्यास; उपदेश; वेदांग; ग्रंथविशेष; दंडनीति; दंडना; सजा.

शिक्षिसु (शिक्षिसु) (क) धा. - शिकवणे; पाठ देणे; सुधारणे; अक्षरज्ञान देणे; शिक्षा करणे; दंड करणे.

शिखंड (शिखंड) (सं) ना. - केस; शेंडी; बुचडा; तुरा; मोरतुरा पिसारा. 'पीलि' पहा.

शिखंडि (शिखंडि) (सं) ना. - शेंडी असलेला; मोर; मोरतुरा; बाण; पांचाळ पुत्र; पौरुषहीन; नपुंसक.

शिखर (शिखर) (सं) ना. - शिर; शेवट; अंत; पर्वताचा वरचा भाग; सातु; कळस; शेंडा.

शिखरि (शिखरि) (सं) ना. - पर्वत; वृक्ष; भग्य इमारत; गोपुर; वन; अरण्य; टिटवी; टिट्ठिम; सोने; सुईचे नेडें.

शिखा (खे) (शिखा[खे]) (सं) ना. - शेंडी; डोक्याचे केस; बुचडा; डोकें; शिखर; अग्निज्वाला; किरणश्रेष्ठ; भंगलग्रह; केतु; अंत; देह; कमंडलु.

शिखामणि (शिखामणि) (सं) ना. - शिरोरत्न; श्रेष्ठ; अत्युत्तम.

शिखाबल (शिखाबल) (सं) ना. - मोर; मयूर.

शिखि (शिखि) (सं) ना. - मोर; अग्नि; ब्राह्मण; कृष्णसर्प; बाण; पर्वत; डोकें; शिखराण; किरीट; केतु; भंगलग्रह.

शिखिवाहन (शिखिवाहन) (सं) ना. - मयूरामना; पद्मसुख; कार्तिकेय; मोरावर बसणारी शारदा.

शिखिनेत्र (शिखिनेत्र) (सं) ना. - शिव; अग्निनेत्र.

शिजित (शिजित) (सं) वि. - 'खुईड' असा गुंजारव करणारा झंकार; धनुषंकार; तुपुररव.

शिजिनि (नी) (शिजिनि[नी]) (सं) ना. - मोर्बा; धनुष्याची; दोरी; पायातील बाळे; नूपुर.

शित (शित) (क) वि. - काळ्या रंगाचे पातळ; निर्बल; शिजलेले; पाजळलेले; धार लावलेले.

शिति (शिति) (क) वि. - पांढरे; काळे; निळे.

शितिकंठ (शितिकंठ) (सं) ना. नीलकंठ; शिव; मोर.

शिथिल (शिथिल) (सं) वि. - सैल; दुर्बल; ठिसूळ; रोडलेले; नाश पावलेले.

शिदिके (शिदिके) (क) ना. - 'शिविका' पहा. पालखी; मेणा; डोली.

शिपिविष्ट (शिपिविष्ट) (सं) ना. - खल्वाट; टक्कल पडलेला; चंपी केलेला; बोलमद.

शिबि (शिबि) (सं) ना. - प्राचीन दानशूर चक्रवर्ती शिवीराजा.

शिबिका (के) (शिबिका[के]) (सं) ना. - पालखी; डोली; विमान.

शिविर (शिबिर) (सं) ना. - तात्पुरते वसतिस्थान; आश्रयस्थान; गूढागार. प्रासंगिक शिक्षालय.

शिरः(रस्) रस्सु (शिरः[रस्] रस्सु) (सं) ना. - डोकें; शेंडा.

शिरःकृतक (शिरःकृतक) (सं) ना. - केस कापण्याचे यंत्र. कातरी.

शिरसा (शिरसा) (सं) अ. - डोक्याने; विनयपूर्वक.

शिरस्त्र (स्त्राण) (शिरस्त्र[स्त्राण]) (सं) ना. - शिरोरक्षक; शिरकवच; रुमाल; टोपी.

शिरा (रे) (शिरा[रे]) (सं) ना. - नाडी; नस; रोहिणी; रक्तवाहिनी.

शिरिष (शिरिष) (सं) ना. - शिरसाचे झाड; शिरसलवृक्ष.

शिरोज (शिरोज) (सं) ना. - डोक्यावरील केस.

शिरोधर (शिरोधर) (सं) ना. - शिर धारण करणारा; गळा; कंठ; मान; गर्दन.

शिरोधरे (शिरोधरे) (सं) ना. - मानिनी; विनीता; शीलवती.

शिरोमणि (शिरोमणि) (सं) ना. - शिरोरत्न; चूडामणि; श्रेष्ठ पुरुष; नायक. 'शिलामणि' पहा.

शिरोवेष्टन (शिरोवेष्टन) (सं) ना. - रुमाल; फेटा; पटका.

शिल (शि) (सं) ना. - निवडलेले कणीस; वियासाठी राखलेले कणीस.

शिला (ले) (शिला[ले]) (सं) ना. - दगड; घोडा; अश्म; वज्र; सहाणेचा दगड; उंबरठा.

शिलाघातु (शिलाघातु) (सं) ना. - शिलाजित्; कावेचा दगड; शक्तिवर्धक औषध.

शिलानदि (शिलासदि) (सं) ना. - दहिवर; थडीने गोठलेली नदी.
 शिलालिपि (शिलालिपि) (सं) ना. - शिलालेख; स्थिरलेखन; ललाटेरेषा.
 शिलावर्ष (वृष्टि) (शिलावर्ष [वृष्टि]) (सं) ना. - गारांचा पाऊस.
 शिलाशासन (शिलाशासन) (सं) ना. - शिलालेखातील राजाशा.
 शिलीध्र (शिलीध्र) (सं) ना. - कुठ्याची छत्री; आळंबी; भुईफोड. 'अणजि' पहा.
 शिलीमुख (शिलीमुख) (सं) ना. - बाण; भ्रमर; भुंगुरटें.
 शिलुवे (शिलुवे) (क) ना. - येशु ख्रिस्ताला फाशी दिलेले झाड; ख्रिस्ताच्या खिले ठोकीचा खांब.
 शिलोच्चय (शिलोच्चय) (सं) ना. - पर्वत; डोंगर.
 शिल्प (शिल्प) (सं) ना. - दगडातील खोदकाम; मूर्तिकला; कोरकाम.
 शिल्पक (शिल्पक) (सं) ना. - शिल्पशास्त्रज्ञ; खोदकाम करणारा; कोरीव काम करणारा; दगड कोरणारा. 'चिथिंग' पहा.
 शिल्पिगार (शिल्पिगार) (क) ना. - मूर्ति कोरणारा; कोरकाम करणारा.
 शिल्पि (शिल्पि) (सं) ना. - खोदकाम करणारा; कोरकलाकुशल; मूर्तिकार.
 शिव (शिव) (सं) वि. - मंगलकर; कल्याणकर; निरोगी; सुदैवी; सशक्त.
 (सं) ना. - शंकर; रुद्र; परमेश्वर; वेद; मुक्ति; निर्वाण; ग्रहांचा शुभयोग; पुरुषोत्तिय; खुंटा; धोतरा; ब्रह्मानंद; पाणी; सैधव; टाकणखार; देवता; पारा; अभ्युदय; कल्याण; आशीर्वाद.
 - अक्ष (अक्ष) (सं) ना. - रुद्राक्ष; रुद्राक्षफल.
 - आलय (आलय) (सं) ना. - शंकराचें देऊळ;
 शिवमंदिर; स्नानान; तुळस; सज्जा.
 - इतर (इतर) (सं) ना. - दुर्दैव; अकल्याण.
 - द्रुम (द्रुम) (सं) ना. - बेल; बिल्ववृक्ष; रुद्राक्षाचे झाड.
 - द्विष्टे (द्विष्टे) (सं) ना. - केतकी; केवडा.
 - पुर (पुर) (सं) ना. - काशी; स्नानान.
 - रात्रि (रात्रि) (सं) ना. - माघ वृद्ध चतुर्दशी; महाशिवरात्र.
 - लिंग (लिंग) (सं) ना. - शिवाची पिंड; लिंगरूपातील शिव.
 - वल्लभ (वल्लभ) (सं) ना. - आम्रवृक्ष.
 - शरण (रण) (शरण [लिंग]) (सं) ना. - वीरशैवभक्त; शिवपूजक.
 - शेखर (शेखर) (सं) ना. - चंद्र; धोतरा;

शिवदीक्षा (क्षे) (शिवदीक्षा [क्षे]) (सं) ना. - शिव भक्त होण्यासाठी करावयाचे संस्कार; लिंगदीक्षा.
 शिवा (वे) (शिवा [वे]) (सं) ना. - पार्वती; कोल्हा; निर्वाण; मुक्ति; शमीवृक्ष; भावलीचे झाड दूर्वा; हळद; पीतवर्ण.
 - अराति (अराति) (सं) ना. - कुत्रा.
 - प्रिय (प्रिय) (सं) ना. - मेंढी; शेळी.
 शिवानि (नी) (शिवानि [नी]) (सं) ना. - पार्वती; दुर्गा.
 शिविका (के) (शिविका [के]) (सं) ना. - मेणा; पाल्खी; डोली.
 'अंदण' पहा.
 शिवैक्यवागु (शिवैक्यवागु) (क) घा. - देह ठेवणें; मरणें; कैलासाला जाणें; शिवामधे विलीन होणें.
 शिशिर (शिशिर) (सं) ना. - शीत; थंडी; गारठा; हिवाळा.
 दहिवर;
 - ऋतु, - काल (ऋतु-काल) (सं) नां. - हिवाळा.
 - कर-किरण-रश्मि (कर-किरण-रश्मि) (सं) ना - चंद्र.
 शिशिरोपचार (शिशिरोपचार) (सं) ना. - शीतोपचार; थंड पदार्थाची औषध योजना.
 शिशु (शुक्र) (शिशु [शुक्र]) (सं) ना. - पुत्र; अर्मक; पिल्लु; तरु. रोपटे.
 शिशुपाल (शिशुपाल) (सं) ना. - चेदी देशाचा राजा; चैद्य.
 शिशुमार (शिशुमार) (सं) ना. - मकर रास; मगर. 'नेगळ' पहा.
 शिष्ट (शिष्ट) (सं) वि. - उरलेले; शिल्लक; चालरीत जाणणारा. सुसंस्कृत; ज्ञानी; सम्य; शिस्तप्रिय; पुण्यवान; विनयशील; सौजन्यपूर्ण.
 - संप्रदाय (संप्रदाय) (सं) ना. - सम्यपणाची चालरीत.
 शिष्टाचार (शिष्टाचार) (सं) ना. - योग्यवर्तन; सम्यरीत.
 शिष्टि (शिष्टि) (सं) ना. - सम्यता; शिस्त.
 शिष्य (शिष्य) (सं) ना. - विद्यार्थी; शिक्षणार्थी; गुरुची सेवा करणारा.
 शिष्यवृत्ति (शिष्यवृत्ति) (सं) ना. - शिक्षण पूर्तीसाठी केलेली मदत; विद्यार्जनार्थ साध.
 शिस्तु (शिस्तु) (अ.दे) ना. - व्यवस्था; क्रमबद्धता; चोखपणा.
 'ओरण' पहा.
 शिलीमुख (शिलीमुख) (सं) ना. - बाण; भ्रमर; भुंगा.
 शीकर (शीकर) (सं) ना. - फवारा; शितोडणी; प्रोक्षण.
 शीघ्र (शीघ्र) (सं) ना. - त्वरा; वेग; गडबड; घाई.
 शीघ्रते (शीघ्रते) (सं) ना. - घाई; त्वरा. लग्नग.
 शीत (शीत) (सं) वि. - थंड; गार; हिमल.
 (सं) ना. - औदासीन्य; पडसे; पाणी.

शीतक (शेडक) (सं) वि. - थंडपणा आणणारे; बर्फाचे थंड;
विद्युत्संप्राहक.

शीतकर (किरण) (शेडकर [शेडकर]) (सं) ना. - चंद्र.

शीतल (शेडल) (सं) वि. - थंडगार; हिमशीत.

—छाये (छाये) (सं) ना. - थंड सावली.

शीतला (ली) (शेडला [ली]) (सं) ना. - देवी रोग.

शीतवारि (अंबु) (शेडवारि [अंबु]) (सं) ना. - थंड पाणी.

गार पाणी.

शीतवीर्य (शेडवीर्य) (सं) ना. - अंजीराचें झाड.

शीतांशु (शेडान्शु) (सं) ना. - चंद्र.

शीताद्रि (शेडान्द्रि) (सं) ना. - हिमालय; हिमाचल.

शीधु (शेडु) (सं) ना. - एक प्रकारचे मद्य; सराई; शिंदी.

'कळकु' पहा.

—गांध (गंध) (सं) ना. - बकुल वृक्ष.

शीर (शेड) (सं) ना. - सूर्य; नांगर; अजगर.

शीर्ण (शेडण) (सं) वि. - गळलेला; रोडलेला; क्षीण; कृश;

कोमेजलेली; जखमी; छिन्न; नष्ट.

शीर्ष (शेडर्ष) (सं) ना. - डोकें; मस्तक.

शीर्षक (शेडर्षक) (सं) ना. - मथळा; शिरस्त्राण; रुमाल.

शील (शेड) (सं) ना. - स्वभाव; वर्तन; रुढी; सद्गुण; शेष.

शीला (ले) (शेडला [ली]) } (सं) ना. - सदाचारिणी;

शीलवती (शेडलवती) }

सद्गर्तनी स्त्री; शीलवती.

शीलवंत (शेडलवंत) (सं) वि. - शीलवान; सभ्य; सुजन;

सदाचारी.

शीसक (शेडसक) (क) ना. - शीर्षक; मथळा; शिरस्त्राण; रुमाल.

शुक (शुड) (सं) ना. - पोपट; शुक्रमुनी.

—तरु-पुष्प-प्रिय, (तरु-पुष्प-प्रिय) (सं) ना. -

शिरीष वृक्ष; पळसाचें झाड.

—नास (नास) (सं) वि. - पोपटासारखे नाक असलेला.

—वाह (वाह) (सं) ना. - काम; मन्मथ; मदन.

शुकवाणि (शुडवाणि) (सं) ना. - पोपटपंक्ती; पोपटाचे बोल;
बोवडे बोल.

शुक (शुड) (सं) वि. - कठोर; निर्दय; प्रकाशमान; शुभ्र;
परित्यक्त; सांघलेले; जुळलेले.

(सं) ना. - मांस; आंवट पदार्थ.

शुक्ति (शुड्ति) (सं) ना. - मोत्याचा शिंपळा; शिंप.

—उद्भव-बीज (उद्भव-बीज) (सं) ना. - मोती.

शुक्र (शुड्क) (सं) ना. - एक ग्रह; दैत्यगुरु; एक नीतिशास्त्रकार;
चांदी; वीर्य; रेत.

—अंग (अंग) (सं) ना. - मोर.

शुकनीति (शुड्नीति) (सं) ना. - शुक्राचार्यकृत राजनीतिग्रंथ.

शुक्राचार्य (शुड्कचार्य) (सं) ना. - दैत्यगुरु.

शुकल (शुड्ल) (सं) वि. - चांदीचे; चंदेरी; पांढरें; शुभ्र.

(सं) ना. - वीर्य; रेतस; नेत्ररोग.

—पक्ष (पक्ष) (सं) ना. - शुद्धपक्ष; चांदणी रात्र असणारा

पंधरवडा; महिन्याचा पूर्वार्ध.

शुंग (शुडंग) (सं) ना. - भाताचे तूस; भातकोंडा; एक झाड;

एक कर्नाटकी राजवंश.

शुचि (शुड्धि) (सं) ना. - निर्मळता; शुद्धता; चोखपणा; पांढरेपणा;

सत्य; सद्गुण; पावित्र्य; मित्र; अग्नि.

शुचिर (शुड्धिर) (सं) वि. - पांढरें; शुभ्र.

शुचिकर (शुड्धिकर) (सं) वि. - शुद्धिकारक; निर्मळ; पवित्र;

स्वच्छ.

शुचिभूत (शुड्धिभूत) (सं) वि. - सोवळा; स्वच्छ; पवित्र.

शुंठ (शुडुंठ) (सं) वि. - अज्ञानी; मोंड; मूर्ख; बुद्धिहीन.

शुंठि (शुडुंठि) (सं) ना. - सुंठ; आलें.

शुंड (डा) (शुडुंड [डा]) (सं) ना. - हत्तीची सोंड; हत्तीच्या

गंडस्थलातील मदसाव.

—दंड (दंड) (सं) ना. - सोंड.

शुंडाल (शुडुंडाल) (सं) ना. - हत्ती; गज.

शुद्ध (शुड्ध) (सं) वि. - कलंकरहित; पवित्र; चोख; सोवळें.

प्रामाणिक; केवल. 'शुक्ल.' पहा.

शुद्धक (शुड्धक) (क) ना. - मूल वर्णमाला.

शुद्धाचार (शुड्धाचार) (सं) ना. - सद्गर्तन; सदाचार; चांगली
राहाणी; प्रामाणिक जीवन.

शुद्धांत (शुड्धांत) (सं) ना. - राणीवास; अंतःपूर.

शुद्धि (शुड्धि) (सं) ना. - स्वच्छता; पावित्र्य; निवड; चांगुलपणा;

सत्य; प्रामाणिकपणा; पुण्य; पापमोचन; दुर्गा; अधिकारी;

शुद्धीकरण; पतित परावर्तन; मतांतर; संस्कार; पुटपाक.

शुनःशेष (शुडुःशेष) (सं) ना. - एक वैदिक ऋषि; आईबापांना

नकोसा झालेल मुलगा; अजगर्ताचा मुलगा.

शुनक (शुडुनक) (सं) ना. - कुत्रा; शुनि; एक ऋषि.

शुनाशीर (शुडुनाशीर) (सं) ना. - इंद्र; घुबड.

शुनि (शुडुनि) (सं) ना. - कुत्री.

शुभ (शुडुभ) (सं) ना. - क्षेम; मंगल; कल्याण; आनंद; सुदैव.

—अंग (गी) (अंग [गी]) (सं) ना. - सुंदर देहधारी.

—सुहृत् (सुहृत्) (सं) ना. - मंगल समय; कल्याणकर
घटका.

शुभ्र (शुडुभ्र) (सं) वि. - पांढरे; स्वच्छ; निर्मळ;

झळझळीत.

शुभ्रदंति (शुडुभ्रदंति) (सं) ना. - इंद्राचा हत्ती; ऐरावत.

शुभ्रवाहन (शुभ्रवाहन) (सं) ना. - अर्जुन.

शुभ्रांशु (शुभ्रांशु) (सं) ना. - चंद्र.

शुभ्रातपत्र (शुभ्रातपत्र) (सं) ना. - पांढरी छत्री; श्वेत छत्र;
एक छत्र.

शुभ्र (शुभ्र) (सं) वि. - धड्ड; अज्ञानी; हुंभ; राक्षस; 'शुंभ' पहा.

शुलक (शुलक) (सं) ना. - जकात; सारा; किंमत; वरदक्षिणा;
छीघन.

—कन्याशुलक (कन्याशुलक) (सं) ना. - हुंडा; वधुदक्षिणा.

शुलव (शुलव) (सं) वि. - रमणीय; सुंदर.

(सं) ना. - दोर; दोरी; ताम्र; तांबे.

शुश्रूषा (शुश्रूषा) (सं) ना. - ऐकून घेण्याची
इच्छा; सेवा; उपचार; नम्रता; परिचर्या; विधेयता.

शुष्क (शुष्क) (सं) वि. - वाळलेले; रसहीन; निरुपयोगी;
निष्प्रयोजन; व्यर्थ; निकासी.

—आलाप (आलाप) (सं) ना. - कोरड्या गप्पा; वाळली
वडवड; काथ्याकूट; निष्पळ चर्चा; स्नेहशून्य भाषण.

—उपचार (उपचार) (सं) ना. - मनांत नसता केलेले
अतिथ्य.

शुष्म (शुष्म) (सं) ना. - बल; सामर्थ्य; चकाकी; कांति.

शूक (शूक) (सं) ना. - धान्यावरील तूस; कोंडा; भूस.

शूकर (शूकर) (सं) ना. - सूकर; रानडुकर; वराह.

शूकल (शूकल) (सं) वि. - बोथट; मोड; अडेल तट्ट;
अडणारा घोडा.

शूद्र (शूद्र) (सं) ना. - चतुर्थवर्णीय; सेवा करून राहणारा;
उपनयन संस्कार नसलेला.

शूद्रक (शूद्रक) (सं) ना. - 'मृच्छकटिक' नाटकाचा कर्ता.

शूद्रा (शूद्रा) (सं) ना. - शूद्रस्त्री; शेतकरीण;
दुसऱ्याची सेवा करून राहणारी.

शूद्राणि (शूद्राणि) (सं) ना. - शूद्रस्त्री; शूद्राची
पत्नी.

शून्य (शून्य) (सं) वि. - मोकळे; पोकळ; रिते; रिकामे; फोल;
दुःखित; खिन्न.

(सं) ना. - शून्यचिन्ह; आकाश; हानी; मायाविद्या;
नास्तिकता; वंचना.

शून्यवादि (शून्यवादि) (सं) ना. - नास्तिक; निरीश्वरवादी;
चार्वाक.

शून्यसंपादने (शून्यसंपादने) (सं) ना. - श्रीप्रभुदेवाचा
'वचनग्रंथ'

शूर (शूर) (सं) वि. - धीर; धीट; वीर; पराक्रमी; बलिष्ठ;
समर्थ. 'आकेबाळ' पहा.

(सं) ना. - सूर्य.

शूर्प (शूर्प) (सं) ना. - 'गेरसे' पहा. सुप.

शूर्पक (शूर्पक) (सं) ना. - कामवैरी; एक राक्षस.

शूर्पकर्ण (शूर्पकर्ण) (सं) ना. - सुपासारखे कान असलेला
हत्ती. गणपति.

शूर्पनखि (शूर्पनखि) (सं) ना. - सुपलीसारखी नखे
असणारी; राक्षसी; रावणाची बहीण.

शूल (शूल) (क) ना. - कष्ट; दुःखणें; यातना; बर्ची; वीट;
सुळी देण्याचा खांब; त्रिशूल; सूळ.

शूलधर (पाणि) (शूलधर) (सं) ना. - त्रिशूल
धारण करणारा; शंकर.

शूलि (शूलि) (सं) ना. - शूल असलेला; परमेश्वर; शिव;
नळाश्रित वातरोग असणारा.

शूले (शूले) (सं) ना. - दुःख; ठणका; संघिवात; सूळ;
नळाश्रित वातरोग.

शूल्य (शूल्य) (सं) ना. - भाजलेले मांस; सुळावर भाजलेले
मांस.

शृगाल (शृगाल) (सं) ना. - कोरहा; जंबुक.

शृंगला (ले) (शृंगला) (सं) ना. - साखळी; वेडी;
साखळदंड; दुवाजोड.

शृंगलावटि (श्री) (शृंगलावटि) (सं) ना. - पोहरा;
रहाटगाडगे; पाण्याचा रहाट.

शृंग (शृंग) (सं) ना. - शिंग; शिंगाडा; शेंडा; शिखर;
पर्वतमाथा; एक वाद्य; प्रमुखता; मालक; एक ऋषि; उंची.

शृंगारिसु (शृंगारिसु) (क) धा. - शृंगारणें; अलंकारणें;
भूषविणें; सजणें; सजवणें; नटणें; नटविणें; शिस्त करणें.

शृंगार (शृंगार) (सं) ना. - अलंकार; आभरण; रसराज;
नवरसातील प्रथम रस; रतिविलास; शोभा.

—चेष्टे (चेष्टे) (सं) ना. - प्रेमसूचक हावभाव;
प्रणयाविर्भाव.

शृंगाट (शृंगाट) (सं) ना. - चवहाटा; चौक;
खूट; सेनाब्यूह.

शृंगारि (शृंगारि) (सं) वि. - शृंगार करणारी; नटणारी;
सुंदरी.

शृंगि (शृंगि) (सं) ना. - शिंगे असलेली; शिखर असलेली;
चितळ; ठिपक्याचे हरिण; मिश्रसुवर्ण; शिंगवण.

शृव (शृव) (सं) वि. - शिजवलेले; पाचित; उकडलेले;
स्वयंपाक झालेले.

शेखर (शेखर) (सं) ना. - श्रेष्ठ पुढारी; प्रमुख; नायक; नेता;
किरीट; बाशिग; बुचडा; वेणी; डोक्याचे केस.

शेखरिसु (शेखरिसु) (क) धा. - एकत्र करणें; संग्रहणें;
गोळाकरणें; ढीग करणें.

शेतकि (शैडकै) (अ.दे) ना. - कृषिकर्म. 'बेसाय' पहा.
 शेषुषि (षी) (शैषुषि [शै]) - (सं) ना. - ज्ञान; जाणीव;
 समजूत.
 शेवळ (वाल) (शैवल [वाल]) (सं) ना. - शेवाळ; गंजाळ;
 अंतर्गंगा; पाचू; सुगंधी लाकूड.
 शेव (शैव) (सं) वि. - उरलेले; बाकी; शिल्लक.
 (सं) ना. - आदिशेष; बलराम; लक्ष्मण; एक हत्ती.
 —गिरि (गि) (सं) ना. - तिरुपति पर्वत.
 शेषधर (भूषण) (शैषधर [भूषण]) (सं) ना. - सर्पाचा
 अलंकार करणारा; शंकर; नागभूषण.
 शेषशायि (शैषशायी) (सं) ना. - विष्णु.
 शेपा (वे) (शैष [वे]) (सं) ना. - कुंकुमाक्षता; मंगलाक्षता;
 प्रसाद; शेषभरण.
 शेपेतळे (शैषेतळै) (क) धा. - अक्षता लावणें; अक्षता टाकणें;
 आशीर्वाद देणें.
 शैक्षणिक (शैकुक्षिक) (सं) वि. - शिक्षणासंबंधी.
 शैव्य (शैव्य) (सं) ना. - थंडी; हुडहुडी; हिम; दव; धुके.
 शैव्योपचार (शैव्योपचार) (सं) ना. - वेद्युद्धावस्था
 बालवण्यासाठी केलेले थंड उपचार.
 शैथिल्य (शैथिल्य) (सं) ना. - हिलेपणा; दुर्बलता; सैलपणा.
 शैनेय (शैनेय) (सं) ना. - शनिपुत्र; सात्यकी.
 शैल (शैल) (सं) वि. - दगडी; दगडाचे; दगडानें भरलेला.
 (सं) ना. - डोंगर; पर्वत.
 —अट (अट) (सं) ना. - वनवास; वनसंचार; रानात
 राहणारा; श्रापद.
 —धर (धर) (सं) ना. - कृष्ण; गोवर्धनधारी.
 —पत्र (पत्र) (सं) ना. - विल्वपत्र.
 —सार (सार) (सं) वि. - दगडासारखे घट्ट; कठीण;
 टणक; रथचक्रप्रमाणें कणखर.
 —ता-जे (ता-जे) (सं) ना. - पार्वती.
 —धन्वा-धन्वन् (धन्वा [धन्वन्]) (सं) ना. - शिव;
 परमेश्वर.
 शैलादि (शैलादि) (सं) ना. - नदीश्वर; शिवाचा अनुयायी;
 शीलद्रष्टृषिपुत्र.
 शैलालि (शैलालि) (सं) ना. - नट; नर्तक; नाचा.
 शैलिक्य (शैलिक्य) (सं) वि. - दुरभिमानी; बंचक; फसव्या.
 शैली (लि) (शैली [लि]) (सं) ना. - छेदक; परिच्छेद;
 वितरणीति; विवेचनप्रणाली; वर्तन; रीतिक्रम; काव्यरचनेची
 विशिष्ट पद्धत.
 शैल्य (शैल्य) (सं) ना. - नट; नर्तक; गायक; नाटक; दुष्ट;
 विल्वपत्र.

शैल्य (शैल्य) (सं) ना. - शिलारस; शिलजित; पर्वताप्रमाणे
 अचल; सिंह; संधव; सुगंधी पदार्थ.
 शैव (शैव) (सं) ना. - शिवासंबंधी; शिवभक्त; शिवपूजक.
 शैवल (वाल) (शैवल [वाल]) (सं) ना. - शेवाळ;
 अंतर्गंगा.
 शैवल्लिनि (नी) (शैवल्लि [नी]) (सं) ना. - नदी; सरोवर.
 शैशव (शैशव) (सं) ना. - बाल्य; बाळपण; शिशुत्व; कौमार्य.
 शैशिर (शैशिर) (सं) वि. - शिशिरासंबंधी; हिवाळ्यातील.
 शोक (शोक) (सं) ना. - दुखणें; गंडातर; कळवळा; इवळणूक.
 विलाप; रड.
 —अग्नि (अग्नि) (सं) ना. - दुःखाचा ताप; दुःखानल.
 —आकुल (अकुल) (सं) वि. - दुःखपूर्ण; दुःखविह्वल.
 —आर्त (आर्त) (सं) वि. - दुःखी; दुःखपीडित; अमागी.
 शोचन ((शोचन) (सं) ना. - दुःख; विलाप; रडारड;
 शोचनीय (शोचनीय) (सं) वि. - दुःखदायक; वाईट.
 शोचिसु (शोचिसु) (क) धा. - दुःख करणें; विचार करणें;
 विलाप करणें; रडणें.
 शोठ (शोठ) (सं) वि. - दुष्ट; आळशी; बंचक.
 शोण (शोण) (सं) ना. - तांबडा रंग; किरमिजी वर्ण; अग्नि;
 रक्त; एक नदी.
 —उपल (उपल) (सं) ना. - माणिक; तांबडा खडा; पद्म;
 रक्त कमल.
 शोणित (शोणित) (सं) ना. - रक्त; आर्तव; विटाळ; किरमिजी
 रंग.
 शोणितपुर (शोणितपुर) (सं) ना. - बाणासुराची राजधानी.
 शोथ (शोथ) (सं) ना. - सूज; फुगवटा; फुगारा; फूग.
 शौघ (शौघ) (सं) ना. - तपास; हुडकणी; पत्ता; शुद्धकरण्याची
 क्रिया; गाळणे; ऋणमुक्ति.
 —इसु (इसु) (क) धा. - हुकडणें; पत्ता लावणें; परिशीलन
 करणें.
 शोफ (शोफ) (सं) ना. - सूज; फुगवटा; तीव्र बेधन.
 शोभन (शोभन) (सं) ना. - शोभा; सौंदर्य; मांगल्य; आरास.
 शोभर (शोभर) (सं) ना. - निर्मलता; स्वच्छता; चोखपणा.
 शोभा (मे) (शोभा [मे]) (सं) ना. - सुंदरता; आरास;
 प्रकाश; कांति; अलंकार; आनंद झगझगाट; ओप.
 शोभायमान (शोभायमान) (सं) वि. - चकाकणारे;
 शोभणारे; शोभून दिसणारे.
 शोषण (शोषण) (सं) ना. - नागवण; नाडणूक; जिरवणी;
 वाळवण; ओढ.
 शौच (शौच) (सं) ना. - स्वच्छता; निर्मलता; शुद्धता;
 सोबळेपणा; मलविसर्जन.

शॉड (शॉड) (सं) वि. - समर्थ; श्रेष्ठ; निशार्थुद; उन्मत्त;
अत्यासक्त.

शॉडिक (शॉडिक) (सं) वि. - दारु विकणारा; गुत्तेदार;
अमली पदार्थ विक्रेता; आसवविकणारा.

शौद्धोदनि (शौद्धोदनि) (सं) ना. - शुद्धोदनाचा पुत्र; बुद्धदेव.

शौनक (शौनक) (सं) वि. - नैमिषारण्यातील एक ऋषि.

शौरि (शौरि) (सं) ना. - कृष्ण; विष्णु; शनिदेव.

शौर्य (शौर्य) (सं) ना. - पराक्रम; छातीठोकपणा; सामर्थ्य;
पीळ.

श्मशान (श्मशान) (सं) ना. - मखण; प्रेतभूमि; दहनभूमि;
रुद्रनिवास.

—वासि (वासि) (सं) ना. - शंकर; श्मशानांत राहणारा.

—विरक्ति (विरक्ति) (सं) ना. - तात्पुरतें वैराग्य; क्षणिक
विराग.

श्मश्रु (श्मश्रु) (सं) ना. - दाढीमिशी.

श्याम (श्याम) (सं) ना. - काळा वर्ण; करकरीत तिन्हीसांज;
संध्याकाळ; नीळ; हिरवा रंग.

—घनश्याम (घनश्याम) (सं) ना. - कृष्ण.

—कृष्ण (कृष्ण) (सं) ना. - अश्वमेधाचा घोडा.

श्यामला (ले) (श्यामला [ली]) (सं) ना. - काळ्या वर्णाची
स्त्री; दुर्गा; पार्वती; यमुना नदी.

श्यामाक (श्यामाक) (सं) ना. - सावा धान्य; वरई; वरी.

श्यामांग (श्यामांग) (सं) ना. - कृष्ण; कृष्णा; कालिंदी.

श्याला (लक) (श्याला [लक]) (सं) ना. - पत्नीचा भाऊ;
मेहुणा; बहीणीचा पति.

श्येन (श्येन) (सं) ना. - ससाणा; शिकारी पक्षी; बहिरी
ससाणा; श्वेतपक्षी. 'गिडग' पहा.

श्रद्धा (ले) (श्रद्धा [ले]) (सं) ना. - विश्वास; इच्छा;
मागणी; आदरबुद्धि; मान्यता; भक्ति.

श्रद्धालु (श्रद्धालु) (सं) वि. - विश्वासु; भक्तिमान.

श्रम (श्रम) (सं) ना. - थकवा; आयास; झीज; उद्योग;
प्रयत्न; रूढी; वापर; काम.

—इक (इक) (सं) वि. - कष्ट करणारा; कसणारा; घाम;
स्वेद; श्रमानें येणारे अंगांतील पाणी.

श्रमण (णक) (श्रमण [णक]) (क) ना. - जैन संन्यासी;
बौद्ध संन्यासी; मिश्रु; सायासी; परिश्रम; कष्ट.

श्रय (श्रय) (सं) ना. - आश्रय; आधार; जमीन; घर.

श्रयणीय (श्रयणीय) (सं) वि. - आश्रयवेण्यायोग्य.
आधार वेण्यासारखे; विश्राम्य.

श्रव (वण) (श्रव [वण]) (सं) ना. - ऐकर्णे; परिश्रुति.

—इंद्रिय (इंद्रिय) (सं) ना. - कान; श्रोत्र.

श्राद्ध (श्राद्ध) (सं) ना. - श्रद्धेने करावयाचे पितृतर्पण;
वर्षांतिक; (सं) वि. श्रद्धावान; विश्वासु.

श्राद्धदेव (श्राद्धदेव) (सं) ना. - यम; काळपुरुष.

श्रांत (श्रांत) (सं) वि. - दमलेला; थकलेला; शिणलेला;
विश्रब्ध; शांत; स्वस्थ.

श्रावक (श्रावक) (सं) ना. - ऐकणारा; श्रोता; शिष्य;
जैन धर्मी.

श्रावण (श्रावण) (सं) वि. - कानासंबंधी.

(सं) ना. - श्रावण महिना; श्रावणाचा पुत्र.

श्राव्य (श्राव्य) (सं) वि. - ऐकण्यास योग्य. मधुर; मनोहर.

—काव्य (काव्य) (सं) ना. - मात्रा वृत्तातील काव्य; संगीत.

श्रित (श्रित) (सं) वि. - आश्रित; समाविष्ट; मानलेला;
उपचार केलेला.

श्री (श्री) (सं) ना. - लक्ष्मी; संपत्ति; ऐश्वर्य; कीर्ति; प्रभा;
उन्नति; वाढ; अलंकार; शोभा; मांगल्य; आशीर्वाद.

श्रीकंठ (श्रीकंठ) (सं) ना. - परमेश्वर.

श्रीकर (श्रीकर) (सं) वि. - मंगल; धनसाधक; कांतिप्रद.

श्रीकांत (श्रीकांत) (सं) ना. - विष्णु; लक्ष्मीपति.

श्रीकार (श्रीकार) (सं) ना. - 'श्री' या प्रथमाक्षराची ओळख.
आशीर्वचनात्मक लेखारंभीची श्री.

श्रीखंड (श्रीखंड) (सं) ना. - चंदन; एक मधुर खाद्य; श्रीखंड.

श्रीद (श्रीद) (सं) ना. - संपत्ति देणारा; कुवेर.

श्रीधर (श्रीधर) (सं) ना. - विष्णु; लक्ष्मीधर.

श्रीनगर (श्रीनगर) (सं) ना. - काश्मीरातील प्रमुख शहर.

श्रीनंदन (श्रीनंदन) (सं) ना. - लक्ष्मीपुत्र; मदन; काम.

श्रीनिवास (श्रीनिवास) (सं) ना. - विष्णु; निवारा देणारी
श्री ज्याच्याबळ राहते असा.

श्रीपति (श्रीपति) (सं) ना. - विष्णु.

श्रीमत् (श्रीमत्) (सं) वि. - श्रीयुत; श्रीमंत.

श्रीमुख (श्रीमुख) (सं) ना. - एक संवत्सर; गुरु वडीलघारे
याची चर्या; तेजस्वी चेहरा; देखणेपणा.

श्रीरंग (श्रीरंग) (सं) ना. - विष्णु; श्रीरंगपट्टण.

श्रीवत्स (श्रीवत्स) (सं) ना. - विष्णु; विष्णूचा
छातीवरील मत्स्य.

—अंक (अंक) (सं) ना. - श्रीवत्सलंछन.

श्रीवत्सलंछन (श्रीवत्सलंछन) (सं) ना. - विष्णु; कृष्ण;

श्रीवत्साची खूण असलेला.

श्रीवधू (श्रीवधू) (सं) ना. - लक्ष्मी.

श्रीधर (श्रीधर) (सं) ना. - विष्णु; कृष्ण.

श्रीशैल (श्रीशैल) (सं) ना. - महिष्कालुंज लिंगोद्भव स्थान;

पंडित आराध्यते अवतार स्थळ.

श्रुत (श्रु०, ड) (सं) वि. - ऐकलेलें; समजलेलें.

(सं) ना. - श्रुति; वेद; ज्ञान.

श्रुतपडिसु (श्रु०, ड, डिसु) (क) धा. - निवेदन करणें;

विनंती करणें; प्रार्थणें.

श्रुतकीर्ति (श्रु०, ड, डी०, डी०) (सं) ना. - कीर्तिशाली; प्रसिद्ध;

नावाजलेला; जैनयति.

श्रुत (ति) देवि (श्रु०, ड [ड] डी०, डी०) (सं) ना; - शारदा;

सरस्वती.

श्रुति (श्रु०, डी) (सं) ना. - कान; श्रोत्र; श्रवण; ध्वनि; नाद; वेद.

श्रेणि (णी) (श्रे०, डी [डी०]) (सं) ना. - बढती; उन्नति;

इयत्ता; ओळ; गट; समूह; सैन्यविभाग.

श्रेय (यस) (यस्सु) (श्रे०, डी [डी०] [डी०, डी०]) (सं) ना. -

कीर्ति; गौरव; सुदैव; क्षेम; मोक्ष; सुख.

श्रेयः प्रार्थने (श्रे०, डी०, डी०, डी०) (सं) ना. - आशीर्वादाची

याचना; 'शुभं भवतु'ची अपेक्षा.

श्रेयोभिलाषा (श्रे०, डी०, डी०, डी०) (सं) ना. - श्रेयाची इच्छा;

श्रेयः प्रार्थना.

श्रेष्ठ (श्रे०, डी) (सं) वि. - उत्तम; योग्य; अग्रगण्य; वडील.

(सं) ना. - राजा; कुबेर; ब्राह्मण; विष्णु.

श्रेष्ठिन् (श्रे०, डी, डी) (सं) ना. - व्यापारी; नायक; पुढारी; शेट.

श्रेण (श्रे०, डी) (सं) वि. - लंगडा; पांगळा. 'हेळव' पहा.

श्रेणि (णी) (श्रे०, डी [डी०]) (सं) ना. - जघन; हुणग;

नितंब; मार्ग; वाट.

श्रोतव्य (श्रे०, ड, डी) (सं) ना. - ऐकण्यासारखे; ऐकू

येण्यासारखे.

श्रोतु (ता) (श्रे०, ड, डी [डी०]) (सं) ना. - ऐकणारा; श्रोतृवृंद;

लक्ष देणारा;

श्रोत्र (श्रे०, ड, डी) (सं) ना. - कान; हत्तीच्या सोडेचा शेंडा.

श्रोत्रिय (श्रे०, ड, डी, डी) (सं) ना. - वैदिकब्राह्मण; वेदपठण

केलेला; पंडित.

श्रौत (श्रु०, ड) (सं) ना. - वेदासंबंधी; वेदांत सांगितलेले;

वेदसंमत; कानासंबंधी.

श्लक्ष्ण (श्ल०, ड, डी) (सं) वि. - चिकट; गुळगुळीत; स्निग्ध;

दलदलीची (जमीन).

श्लथ (श्ल०, ड) (सं) वि. - ढिला; शिथिल; सैल; थलथलित.

श्लाघन (ना) (ने) (श्ल०, ड, डी [डी०] डी) (सं) ना. - स्तुति;

गौरव; वर्णन; तोंडपूजेपणा.

श्लाघा (घे) (श्ल०, ड, डी [डी०]) (सं) ना. - स्तुति; कीर्ति; वर्णन.

श्लाघिसु (श्ल०, ड, डी) (क) धा. - स्तुति करणें; स्तवन करणें;

कीर्ति माणें; वाखाणणें.

श्लाघ्य (श्ल०, ड, डी) (सं) वि. - स्तुत्य; श्रेष्ठ; संभावित; सद्ग्रहस्थ.

श्लिष्ट (श्लि०, ड, डी) (सं) वि. - मिसळलेला; जुळलेला; व्यर्थी; मिठी

वातलेला.

श्लेष (श्ले०, ड) (सं) ना. - मिश्रण; जुळणी; आलिंगन; एक

शब्दालंकार.

श्लेष्म (श्ले०, ड, डी) (सं) ना. - कफ; त्रिदोषांपैकी एक.

श्लोक (श्लो०, ड) (सं) ना. - पद्य; कवन; कीर्ति.

श्व (श्वन्) (श्व०, ड [डी०]) (सं) ना. - कुत्रा; सारमेय; श्वान.

श्वः (श्व०, ड) (सं) ना. - उद्या; भविष्यकाली.

श्वपच (श्व०, ड, डी) (सं) ना. - चांडाल; महार; अंत्यज.

श्वपाक (श्व०, ड, डी) (सं) ना. - चांडाल; महार.

श्वशुर (श्व०, ड, डी) (सं) ना. - सासरा.

श्वश्रु (श्रू) (श्व०, ड, डी [डी०]) (सं) ना. - सासू;

श्वसन (श्व०, ड, डी) (सं) ना. - श्वासोच्छ्वास; वायु.

श्वसित (श्व०, ड, डी) (सं) वि. - श्वास; श्वासोच्छ्वास; दीर्घश्वास.

श्वान (श्व०, ड) (सं) ना. - कुत्रा; शुनक. 'सोणग' पहा.

श्वापद (श्व०, ड, डी) (सं) ना. - क्रूर मृग; हिंस्रपशु; बावसिंह.

श्वस (श्व०, ड) (सं) ना. - वारा; हवा; श्वासोच्छ्वास; दमा.

श्वसकास (श्व०, ड, डी) (सं) ना. - दमा; श्वसनांत होणारा

सुई सुई आवाज.

श्वसकोश (श्व०, ड, डी) (सं) ना. - फुफ्फुस.

श्वेत (श्वे०, ड) (सं) वि. - पांढरे; शुभ्र; सफेत.

—केतु (श्वे०, ड) (सं) ना. - बौद्ध संन्यासी; जैन साधु.

—छत्र (श्वे०, ड) (सं) ना. - पांढरी छत्री; राजछत्र;

अबदागिरी.

श्वेतक (श्वे०, ड, डी) (सं) ना. - चांदी; रुपे; कवडसा; कवडा.

श्वेतगरुड (श्वे०, ड, डी) (सं) ना. - बदक. 'बातु' पहा.

श्वेतच्छद (श्वे०, ड, डी) (सं) ना. - बदक.

श्वेतद्वीप (श्वे०, ड, डी) (सं) ना. - वैकुंठ.

श्वेतवर्णीय (श्वे०, ड, डी) (सं) वि. - यूरोपीय; गौरवर्णाचा;

गोरा.

श्वेतवाहन (श्वे०, ड, डी) (सं) ना. - चंद्र; अर्जुन.

श्वेतहय (श्वे०, ड, डी) (सं) ना. - इंद्राश्व; पांढरा घोडा;

उच्चैःश्रवा.

श्वेतवाही (श्वे०, ड, डी) (सं) ना. - इंद्र; अर्जुन.

श्वेताद्रि (श्वे०, ड, डी) (सं) ना. - कैलास पर्वत; रजतगिरी;

मेरुपर्वत.

श्वेतांबर (श्वे०, ड, डी) (सं) ना. - पांढरे कापड; शुभ्र वस्त्र;

पांढरे कापड वापरणारा जैनपंथ.

श्वेतांबरि (श्वे०, ड, डी) (सं) ना. - शुभ्रवासना; जैनसंन्यासिनी.

ष (ऌ) (सं) ना. - अवर्गीय ६ वें व्यंजन.

(सं) वि. - श्रेष्ठ; उत्तम.

(सं) ना. - नुकसान; अंत; यात्री; नाश; स्वातंत्र्यसाधना.

षष् (ट) (ऌऌ [ऌ]) (सं) वि. - सामासिक शब्दांत 'ष' चा 'ट' होतो; सहा.

षट् (ऌऌ) (सं) ना. - सहाचा गट.

षट्क (ऌऌऌ) (सं) वि. - तिसऱ्यानें ऐकलेली गोष्ट; सहा कानांवर गेलेले; कर्णोपकर्णी गेलेले.

षट्कर्म (ऌऌऌऌ) (सं) ना. - ब्राह्मणाची सहा कर्मे; (यजन; याजन; अध्ययन; अध्यापन; दान; प्रतिग्रह.) ब्राह्मणाच्या उपजीवनापुरतेच वाणिज्य; कृषिकर्म; शांति; वशीकरण; सहा योग.

षट्कर्मि (ऌऌऌऌऌ) (सं) ना. - षट्कर्मि ब्राह्मण; ब्राह्मणाची योग्य कामे करणारा.

षट्कोन (ऌऌऌऌऌ) (सं) ना. - सहा भुजांची आकृति.

षट्चक्र (ऌऌऌऌऌऌ) (सं) ना. - शरीरातील सहा प्रकारची चक्रे.

षट्चरण (पद) (ऌऌऌऌऌऌ [ऌऌऌ]) (सं) ना. - सहा पायांचा भुंगा; भ्रमर.

षट्पदि (ऌऌऌऌऌ) (सं) ना. - भ्रमर; एक कन्नड काव्यप्रकार.

षट्स्थल (ऌऌऌऌऌऌ) (सं) ना. - वीरशैव धर्माचाराची सहा स्थाने.

षडक्षर (ऌऌऌऌऌऌ) (सं) ना. - 'ॐ नमः शिवाय' हा षडक्षरी मंत्र; एक वीरशैव कवि.

षडंग (ऌऌऌऌऌ) (सं) ना. - (कल्प; शिक्षा; व्याकरण; निरुक्त; छंद; ज्योतिष) ही वेदांची सहा अंगे.

षडभिज्ञ (ऌऌऌऌऌऌ) (सं) ना. - बुद्धदेव.

षडानन (ऌऌऌऌऌऌ) (सं) ना. - षण्मुख; कार्तिकेय.

षडिन्द्रिय (ऌऌऌऌऌऌऌ) (सं) ना. - मनासह पंचज्ञानेन्द्रिये.

षड्वर्त्मि (ऌऌऌऌऌऌ) (सं) ना. - (तहान; भूक; दुःख; जरा; मरण; मोह) या सहा उर्मी; लाटा; इच्छा.

षट्क्रतु (ऌऌऌऌऌऌ) (सं) ना. - वसंत; ग्रीष्म; वर्षा; शरद; हेमंत; शिशिर हे सहा ऋतु.

षड्गुण (ऌऌऌऌऌऌ) (सं) ना. - क्षत्रियाचे सहा गुण; साखीखीचे सहा सद्गुण.

षड्ज (ऌऌऌऌ) (सं) ना. - संगीतातील प्रथम स्वर; सा.

षड्दर्शन (ऌऌऌऌऌऌऌ) (सं) ना. - सांख्य; योग; न्याय; वैशेषिक; मीमांसा व वेदांत ही सहा दर्शने; सौर; वैष्णव; शाक्त; शैव; वैनायक व स्कंद हे सहा दर्शनमार्ग.

षड्दस (ऌऌऌऌऌ) (सं) ना. - मधुर; आम्ल; कटु; तिक्त; कषाय; व लवण हे सहा रस; सहा चवी.

षड्द्विपु (वैरि) (ऌऌऌऌऌ [ऌऌऌऌ]) (सं) ना. - काम; क्रोध; लोभ; मोह; मद; मत्सर हे सहा अंतःशत्रु.

षड्वर्ग (ऌऌऌऌऌऌ) (सं) ना. - षड्वैरी; षड्विपु.

षंड (ऌऌऌ) (सं) ना. - समूह; बैल; नपूंसक.

षंडक (ड) (ऌऌऌऌऌ [ऌऌ]) (सं) ना. - पौरुषहीनत्व; नपूंसकत्व; पौरुषहीन मनुष्य.

षण्मत (ऌऌऌऌऌ) (सं) वि. - शैव; वैष्णव; सौर; गाणपत्य; शाक्त; कापालिक ही सहा धर्ममते.

षण्मुख (ऌऌऌऌऌऌ) (सं) ना. - स्कंद; कार्तिकेय; कुमारस्वामी.

षरायि (ऌऌऌऌऌऌ) (अ-दे) ना. - अंगी; विजार; शर्ट.

षष्टि (ऌऌऌऌ) (सं) वि. - साठ.

षष्ठ (ऌऌऌऌ) (सं) वि. - सहावा.

षष्टिपूर्ति (ऌऌऌऌऌऌऌऌ) (सं) ना. - षष्ठ्यब्दिशांति; साठावी वर्षगांठ; षष्ठ्यब्दि समारंभ.

षष्टि (ष्टी) (ऌऌऌऌ [ऌऌऌ]) (सं) ना. - सहावी तिथी; सहावी विभक्ति.

षाड्गुण्य (ऌऌऌऌऌऌऌ) (सं) ना. - सहा सद्गुणांचा समूह.

षाण्मातुर (ऌऌऌऌऌऌऌऌ) (सं) ना. - कार्तिकेय; कुमारस्वामी; षण्मुख.

षाण्मासिक (ऌऌऌऌऌऌऌऌ) (सं) वि. - सहामाही; सहा महिन्याचे; सहामासासंबंधी.

षिङ्ग (ऌऌऌऌ) (सं) वि. - स्त्रीलिंग; जार; कामुक.

षोकि (ऌऌऌऌऌ) (अ-दे) वि. - विलासी; वैनी; (क.) ना. कामुकता; सौंदर्य.

षोडश (ऌऌऌऌऌऌ) (सं) वि. - सोळा; सोळावा; एक श्राद्ध.

षोडशोपचार (ऌऌऌऌऌऌऌऌऌऌऌ) (सं) ना. - अतिथी किंवा देव यांना अर्पण करावयाची १६ पूजाविधाने

षोढामुख (ऌऌऌऌऌऌऌऌऌ) (सं) ना. - षण्मुख; कार्तिकेय.

छीव(वन) (ऌऌऌऌ [ऌऌऌ]) (सं) ना. - थुंकी; पिक; पिक.

स

स (सं) (सं) अ. - अर्वांगीय वर्णमालेंतील ७ वें अक्षर; एक उपपद; सहित; सम; सहश; समान.

(सं) ना. - सूर्य; वायु; पक्षी; संगीतांतील षड्ज स्वर; शिव; विष्णु.

संय (सं०यं) (सं) ना. - अस्थिपंजर; वळकटी; सुरळी; गुंडाळी.

संयत (सं०यं०त) (सं) वि. - बट्ट; विलंबित; आधीन; निर्वधित सिद्ध; अटक झालेला.

(सं) ना. - युद्ध.

—चेत-मन (जै०३-मं०) (सं) वि. - मनावर ताबा ठेवणारा.

संयतात्म (सं०यं०मं०) (सं) वि. - इंद्रियें ताब्यांत ठेवणारा; योगी.

संयत्त (सं०यं०त्त) (सं) वि. - सिद्ध; सज्ज; रक्षक; पहारेकरी.

संयम (मन) (सं०यं०मं० [मं०]) (सं) ना. - इंद्रियनिग्रह; मनाची आवरशक्ति.

संयमि (सं०यं०मि) (सं) ना. - इंद्रियें कथांत असलेला; ऋषि; मुनी.

संयुक्त (सं०यं०क्त्त) (सं) वि. - मिश्रित; एकत्रित; वट्ट; एकूण; समाविष्ट.

संयुग (सं०यं०ग) (सं) ना. - युद्ध; रणकंदन; सादश्य; मिश्रित; विसाण.

संयुत (सं०यं००त) (सं) वि. - मिसळलेला; एकत्रित; एकजीव झालेला.

संयोग (सं०यं०ग) (सं) ना. - जुळणी; मिश्रण; समावेश; विसाण.

संयोजन (सं०यं०ज०न) (सं) ना. - जोडणी; मेल; समावेश; मिश्रण.

संरक्षक (सं०र०क्ष०क) (सं) ना. - पालक; जबाबदार; उत्तरदायी; रक्षक.

संरक्षण (णे) (सं०र०क्ष०ण [ळं]) (सं) ना. - पालन; वाहन; जबाबदारी.

संरक्षिसु (सं०र०क्ष०सु) (क) धा. - जबाबदारी घेणें; पालन करणें; जोडीदार होणें; साहा करणें.

संरंभ (सं०रं०भ) (सं) ना. - वेग; आवेश; संभ्रम; उद्रेक; उत्साह; कळकळ; गोधळ; गडबड; चीड; क्रोध.

संराव (सं०र०व) (सं) ना. - गर्जना; घोषणा; उद्घोष.

संरुद्ध (सं०र०द्ध) (सं) वि. - प्रतिहत; भरलेला; विकट; वेढलेला; दृढ झालेला; तिरस्कृत.

संरोध (सं०र०ध) (सं) ना. - अग्रदूत; अडवण; संकट; विघ्न; पुरःप्रेषण.

संलभ (सं०ल०भ) (सं) वि. - चिकटलेला; एकजीव झालेला; एकरूप; कललेला.

—कोन (सं०ल०न) (सं) ना. - आगूनचा कोन.

संलाप (सं०ल०प) (सं) ना. - सलगीचें भाषण; मोकळ्या वेळच्या गप्पा.

संवत्सर (सं०व०त्स०र) (सं) ना. - एक संपूर्ण वर्ष.

संवन्नन (सं०व०न०न) (सं) ना. - फसवणूक; मोळसटपणा; वेड.

संवर (रण) (सं०व०र [रं०]) (सं) ना. - झाकण; आवरण;

दृष्टिआड करणें; सिद्धता; सेतु; बांध; संकोच; एक मृग;

शत्रुसुर; पाणी; बौद्धांचा एक धार्मिक संस्कार; आत्मसंयमन.

संवरणे (भरणे) (सं०व०रं० [रं०]) (सं) ना. - सिद्धता;

सज्जता; विस्तार; जबाबदारी.

संवरिसु (सं०व०सु) (क) धा. - सिद्ध करणें; सज ठेवणें;

रक्षिणें; पालन करणें; बांध घालणें.

संवर्त (तन) (सं०व०र्त [र्त०]) (सं) ना. - प्रलयकालचा

मेव; प्रवाहाची ओढ; डोह; प्रलयाभि; वडवाभि; बलराम.

संवर्तक (सं०व०र्त०क) (सं) ना. - दावानल; प्रलयमेव; डोह.

संवर्धक (सं०व०र्ध०क) (सं) वि. - चांगलें वाढणारें; स्वागत

करणारा; आशयपूर्ण.

संवर्धिर (सं०व०र्ध०र) (सं) वि. - पुष्ट; समृद्ध; विस्तृत;

चांगल्या रीतीने वाढलेला.

संवसथ (सं०व०स०थ) (सं) ना. - राहण्याचे ठिकाण; वसती;

वाडी; लहान खेडें.

संवाद (सं०व०द) (सं) ना. - चर्चा; वादविवाद; संभाषण;

बोलणें; तर्क; सादश्य; मान्यता; वातमी; संगीतांतील संवादी

स्वर; मतैक्य; विचारसादश्य.

संवाहक (सं०व०ह०क) (सं) वि. - मग्न असलेला; वर्षण

करणारा; मर्दन करणारा; पाय चेंपणारा; भार वाहणारा;

जबाबदार.

संवाहन (सं०व०ह०न) (सं) ना. - पायचेंपणी; ओडें वाहणे;

कार्यवाहकता.

संविचिं (सं०वि०चिं०) (सं) ना. - संवेदना; ज्ञान; जाणीव;

समजूत; गणती; उल्लेख.

संविधान (सं०वि०धान) (सं) ना. - रचना; निर्माणकौशल्य;

व्यवस्था; जोडणी; समावेश; संनिवेश; प्रसंग; शासन नियम.

संवीक्षण (सं०वि०क्ष०ण) (सं) ना. - निरीक्षण; परीक्षण; संशोधन-

संवृत (सं०व०रु०त) (सं) वि. - झाकलेले; आवृत; भरलेलें; प्राप्त.

संवेग (संवेग) (सं) ना. — गडबड; त्वरा; धाई; वेग;
आतुरता.

संवेद (दने) (संवेद [दने]) (सं) ना. — लागण; जाणीव;
ज्ञान; मनाला पटणे; अनुभव; भावना; धारणा; बोध;
ग्रहणशक्ति.

संवेश (संवेष्ट) (सं) ना. — सुखनिद्रा; विराम; विश्रान्ति;
मग्नता.

संव्यान (संव्यान) (सं) ना. — उत्तरीय; उपरणे; दुपेटा;
शाल; पांघरूण.

संशय (संशय) (सं) ना. — देणगी; अनुमान; चूक; कल्पना;
मानसिक आंदोलन.

संश्रय (संश्रय) (सं) ना. — आधार; असरा; पाठिंबा; आश्रय.
संश्लिष्ट (संश्लिष्ट) (सं) वि. — आलिंगन दिलेला; अटीमिठी
घातलेला.

संश्लेष (संश्लेष) (सं) ना. — दृढालिंगन; मीलन; जवळीक.

संशक्त (संशक्त) (सं) वि. — अतिसमीप; निकट; चिकटलेला;
लागूनचा; गाढ संबंधी.

संशत (द) (संशत [द]) (सं) ना. — महासभा; परिषद;
बैठक; सभा; न्यायस्थान.

संसरण (संसरण) (सं) ना. — गमन; चलन; संसार; प्रपंच;
क्रांति; युद्धारंभ; राजमार्ग; पुनर्जन्म; सैन्यसंचलन; धर्मशाळा;
ब्रह्मलोक; ऐहिक सुख; जन्म.

संसार (संसार) (सं) ना. — संपर्क; संबंध; जोडीदारी; साहचर्यता;
वापर; संभोग; समावेश; खून; परिचय; सहकार; सहजीवन.

संसाद (संसाद) (सं) ना. — संसद; महासभा; परिषद;
न्यायालय.

संसार (संसार) (सं) ना. — प्रपंच; जीवन; कुटुंब; घराणे;
पति; चरितार्थ; जननमरणाचा फेरा; ऐहिक संबंध.

—गुरू (गुरू) (सं) ना. — मन्मथ; कामदेव.

संसारि (रिंग) (संसार [रिंग]) (सं) वि. — संसार करणारा;
कुटुंबी; गृहस्थ; लौकिक विचारांत गुरफटलेला.

संसिद्धि (संसिद्धि) (सं) ना. — सिद्धि; पुरवठा; लाभ; पूर्णता;
हाती लागणे.

संश्रुति (संश्रुति) (सं) ना. — संसार; प्रपंच; लौकिक विचार;
धर्म.

संश्रुष्ट (संश्रुष्ट) (सं) वि. — विराजित; जनित; समाविष्ट;
मिश्रित; एकजीव झालेले.

संश्रुष्टि (संश्रुष्टि) (सं) ना. — मिश्रण; ऐक्य; पद्यसमस्या;
अर्थालंकार; रचना; संग्रह.

संस्करण (संस्करण) (सं) ना. — दुरुस्ती; सुधारणा; व्यवस्था;
आवृत्ति; संस्कार.

संस्कार (संस्कार) (सं) ना. — सिद्धता; व्यवस्था; रूपांतर;
सुधारणा; कर्मफल; मतिविलास; धार्मिक विधी; व्यवहार;
उत्तरक्रिया; पुट.

संस्कृत (संस्कृत) (सं) वि. — संस्कारित; व्यवस्थित; सुधारलेले;
उत्तम; शिजवलेले; श्रृंगारित; विवाहित; चोख; स्वच्छ.

(सं) ना. — गीर्वाणवणी; देववाणी.

संस्कृति (संस्कृति) (सं) ना. — सुधारणा; व्यवस्था;
आचरणातील प्रगती; सभ्यता; सौजन्य; हृदयपरिवर्तन;
हृदयशुद्धि.

संस्तर (रण) (संस्तर [रण]) (सं) ना. — पदर; थर; घडी;
निरी; अस्तर; अंथरूण; शय्या; दर्भ; चटई.

संस्थान (संस्थान) (सं) ना. — राजकीय क्षेत्रविभाग; न्यास;
ठेव; जहागीर; आकार; मठ.

संस्थानिक (संस्थानिक) (सं) ना. — संस्थानचा स्वामी; राजा;
प्रजापालक.

संस्थापन (ने) (संस्थापन [ने]) (सं) ना. — पायाभरणी;
देवतेची संस्थापना; संघसंस्थांचा प्रारंभ; शासनसंस्था;
मतप्रसार.

संस्थिति (संस्थिति) (सं) ना. — सुस्थिती; उत्तम जीवन; क्षेम.

संस्था (स्थे) (संस्था [स्थे]) (सं) ना. संघ; समाज; बाजार;
हाट; पेठ; लोकसमाज.

संहत (संहत) (सं) वि. — मारलेला; बडवलेला; बद्ध; नष्ट.

संहति (संहति) (सं) ना. — समूह; दीग; एकी; एकता.

संहनन (संहनन) (सं) ना. — शरीर; दुखणे; मार; वध; खून.

संहार (हार) (संहार [हार]) (सं) ना. — खून; नाश; कंदन;
एकत्रीकरण; एकवटता; समारोप; अंत; निर्नाम; वध; खोडणे;
पुसणे.

संहारि (संहारि) (क) धा. — नाश करणे; ठार मारणे;
संपवणे; शेवट लावणे; मार्गे घेणे; एकत्र करणे.

सहर्ष (सहर्ष) (सं) ना. — अतिसंतोष; परमानंद; रोमांच.

संहत (ता) (ते) (संहत [ता]) (सं) वि. — संग्रहित;
ठेवलेले; एकत्रित.

(सं) ना. — शासनसंग्रह; मनसंहिता; भारतीय धटना;

पदप्रक्रिया; व्यवस्था.

संहत (संहत) (सं) वि. — एकत्रित; संग्रहित; संक्षिप्त; मार्गे
घेतलेले; उपसंहार केलेले.

संहति (संहति) (सं) ना. — संहार; वध; खून; समारोप;
एकत्रीकरण.

सकर्मक (सकर्मक) (सं) ना. — कर्म असलेला; वर्म असलेला
धातु.

सकल (सकल) (सं) ना. — सर्व; अखिल; पूर्ण; संबंध.

सकाम (सकाम) (सं) वि. — इच्छायुक्त; आकांक्षापूर्ण; तृप्त;
कांतियुत.

(सं) अ. — खरोखर.

सकाल (सकाल) (सं) ना. — योग्य समय; सुवेला; निश्चित वेळ;
सुसहूर्त.

सकुटुंब (सकुटुंब) (सं) ना. — कुटुंबासह; घरच्या लोकाबरोबर.

सकुति (सकुति) (क) ना. — शक्ति; बळ; सामर्थ्य; पीळ.

सकुल्य (सकुल्य) (सं) वि. — एकाच घराण्यातील; दूरचे आत.

सकृत् (सकृत्) (सं) अ. — एकदम; एकदा; एका सपाख्यांत;
एकेवेळीं.

सकेशा (शे) (सकेशा [शे]) (सं) ना. — मुंडन न केलेली विधवा.

सक (सक) (सं) ना. — छकळ; चूर; चकती; तुकडा; कण.

सकद (सकद) (क) ना. — गीर्वाणभाषा; संस्कृत; नागरीभाषा.

सक्कि (सक्कि) (क) वि. — साक्षी; डोळ्याने पाहणारा; प्रत्यक्ष
पाहिलेला.

सक्त (सक्त) (सं) वि. — गुंतलेला; मग्न; मिश्र; एकजीव झालेला;
बलवंत; कठीण; सक्तमजुरी.

सक्ति (सक्ति) (सं) ना. — जोडणी; मिश्रण; विसण; मग्नता; बळ;
शक्ति.

सक्तु (सक्तु) (सं) ना. — सातूचें पीठ; भाजणीचें पीठ.

सख (खाय) (सख [खाय]) (सं) ना. — मित्र; स्नेही; आत.

सखि (खी) (सख [खी]) (सं) ना. — मित्र; मैत्रीण; सहेली;
स्नेहिता.

सखे (सखे) (क) ना. — शिखा; जाळ; ज्वाळा; आग; उष्णता;
संकट.

सखेद (सखेद) (सं) वि. — खेदसहित; दुःखित; संकटग्रस्त.

सखेदाश्चर्य (सखेदाश्चर्य) (सं) ना. — दुःखमिश्र विस्मय.

सख्य (सख्य) (सं) ना. — मैत्री; मित्रत्व; दोस्ती; स्नेह.

सगभ्ये (सगभ्ये) (सं) ना. — सहोदर; सखे; एकाच आईच्या
पोटचे.

सगाटिके (सगाटिके) (क) ना. — सलगी; सख्यता; स्नेहाचार;
गाढ मैत्री.

सगाढ (सगाढ) (सं) वि. — दाट; अति; घटमूट.

(सं) वि. — वेग; आवेश; प्रमुखता; आधिक्य; शौर्य; साहस.

(सं) अ. — एकसारखे; न यांत्रांत.

—पेर (रु) (पेर [रु]) (क) घा. — अती होणे; वाढणे;
जास्त होणे.

सगाढिके (सगाढिके) (सं) ना. — आधिबय; दाटपणा; आवेश;
वेग; शौर्य; पराक्रम.

सगुण (सगुण) (सं) वि. — गुणयुक्त; आकार असलेला;
ओबलेले.

—उपासना (उपासना) (सं) ना. — मूर्तिपूजा; मूर्तीच्या
ठिकाणी देवभाव कल्पून केलेली पूजा.

सगोत्र (सगोत्र) (सं) ना. — समान गोत्र; एकवंश; एकाच
वंशाचें; एक ऋषी असलेले.

सग (सग) (क) ना. — स्वर्ग; इंद्राचें राज्य; देवलोक.

सगळे (सगळे) (सं) ना. — परवाल; मिस्त.

सगिगर (सगिगर) (क) ना. — स्वर्गांत राहणारे; देव; अमर.

सगिगर (सगिगर) (क) ना. — देवांचा राजा; इंद्र; सुरपति.

—जाणम } (उद्यु)

—अरेय —ओदेय } (उदीय — उदीय) (क) ना. —

स्वर्गाचा राजा अमरेंद्र.

सगिघट्टे (सगिघट्टे) (क) ना. — स्वर्गमार्ग; देवसंचारपथ;
आकाश.

सगु (सगु) (क) घा. — ओढणे; कक्षांत ठेवणे; वश होणे;
मुठीत राहणे; पंजांत अडकणे; वाकून येणे.

सघाट (घ) (सघाट [घ]) (सं) ना. — 'सगाढ' पहा.

संक (संक) (क) ना. — शंख; समुद्रशंख; फुंकण्याचा मोठा
शंख; सेतु; पूल; नाकाच्यावरचें हाड.

संकट (संकट) (सं) ना. — आपत्ति; गंडांतर; दुखणे; व्यथा;
दुःख.

संकर (संकर) (सं) ना. — मिश्रण; समावेश; भिन्नजातीय
शरीरसंबंध; शास्त्रपूत नसलेले नातें; केर; धूळ.

संकर्षण (संकर्षण) (सं) ना. — ओढाताण; आकर्षण;
नांगरतः नांगर; बलराम.

संकल (संकल) (सं) ना. — बेरीज; मिळवणी; मिश्रण; विसाण;
जोडणी; जुळणी.

संकलन (ने) (संकलन [ने]) (सं) ना. — रास; संबंध;
मिश्रण; एकत्रीकरण; बेरीज; कथासंकलन; बांबू.

संकलित (संकलित) (सं) वि. — एकत्रित; संग्रहित; संमिश्र;
ग्रहीत; रास केलेले.

संकले (संकले) (क) ना. — शृंखला; साखळी; वेडी; 'कोळ'
पहा.

संकल्प (संकल्प) (सं) ना. — इच्छा; आकांक्षा; निर्णय; उद्देश;
ध्येय; विचार; आलोचना; मन; हृदय; प्रतिज्ञा.

संकल्पज (जन्म) (संकल्पज [जन्म]) (सं) वि. — संकल्पानेंच
जन्मलेले; काम; मदन.

संकयुक्त (संकयुक्त) (सं) वि. — चंचल; अस्थिर; शोकें
खाणारा; बदलणारे; अचिर; दुष्ट; नीच; नेमळा; दुर्बल;
नपूंसक.

संकाश (संकाश) (सं) ना. — साहस्य; सामीप्य; जवळीक;
शेजार; साम्य.

संकीर्ण (सं०क०१००९) (सं) वि. — एकत्रित; मिश्रित; एकवटलेलें; अडचणीचें.

संकीर्तन (ने) (सं०क०१००९ [१०१]) (सं) ना. — प्रशंसा; स्तुति; प्रार्थना.

संकु (सं०क०) (क) ना. — शंख; शिंप; फुंकण्याचा शंख; संकुचित (सं०क०१०१३) (सं) वि. — मिटलेंलें; घडी पडलेंलें;

आखुड; लांडे; झाकलेलें; लहान; अल्पमनाचा.

संकुल (सं०क०१०१३) (सं) ना. — समूह; ढीग; कळप; युद्ध; भांडण.

संके (सं०क०) (क) ना. — शंका; अनुमान; संदेह; पूर्वपक्ष.

संकुलते (सं०क०१०१३) (क) ना. — बेमानता; कळवळ; गढबड.

संकेत (सं०क०१०१३) (सं) ना. — रहस्य; ओळख, चिन्ह; परिचय; संज्ञा; नियमबद्धता; कबुली; मान्यता.

संकोच (सं०क०१०१३) (सं) ना. — संदेह; अनुमान; घडी; सुरकुती; आखडणी; विनय; दाक्षिण्य; भीति; अर्पण.

संकोले (सं०क०१०१३) (क) ना. — शृंखला; सांखळी; बेडी; आडदांडी; आडकांठी.

संक्रंदन (सं०क०१०१३) (सं) ना. — इंद्र; देवेंद्र; ओरड; शंख; बोंब.

— नंदन (सं०क०१३) (सं) ना. — अर्जुन.

संक्रम (सं०क०१३) (सं) ना. — प्रस्तावना; प्रगति; सोबत; संगत; मिसळून जाणें; जोडीत जाणें.

संक्रमण (सं०क०१३) (सं) ना. — प्रगति; सूर्याचें एका राशीतून दुसऱ्या राशीत जाणें; (मकरवृत्तांतून सूर्याचें उत्तरेस प्रयाण.)

— मकरसंक्रमण (सं०क०१३) (सं) ना. — मकरवृत्तांतून सूर्याचें उत्तरेस प्रयाण.

संक्रमिसु (सं०क०१३) (क) धा. — पार करविणें; पुढें चालणें; आघाडीवर जाणें.

संक्रान्ति (सं०क०१३) (सं) ना. — मकरवृत्तांतून सूर्याचें उत्तरेस प्रयाण.

संक्लेश (सं०क०१३) (सं) ना. — अति दुःख; अति मोठी व्यथा.

संक्षिप्त (सं०क०१३) (सं) वि. — लहान केलेलें; थोडक्यांत आणलेलें; सारांशानें सांगितलेलें.

संक्षेप (सं०क०१३) (सं) ना. — सारांश; तात्पर्य; लहान रूप; सारांश दिलेंलें.

संक्षेपिसु (सं०क०१३) (क) धा. — सारांश देणें; थोडक्यांत सांगणें; आटोपसर मांडणें; तात्पर्य काढणें.

संक्षोभ (सं०क०१३) (सं) ना. — तळमळ; चित्ताचांवल्य; उद्वेग; कालवाकालव; भीति; भय.

संख्या (खे) (सं०क०१३) (सं) ना. — अंक; हिशेब; विचार; युद्ध.

संख्यात (सं०क०१३) (सं) वि. — प्रशासित; हिशेब केलेले; विचारपूर्ण.

संग (सं०ग) (सं) ना. — मैत्री; संबंध; साम्य; जोडणी; (क) ना. — संघ; संस्था; गट; पक्ष; समूह.

संगड (सं०गड) (क) अ. — मिसळून मिसळून; बरोबरीनें; एक होऊन; एकजीवपणें.

संगडिग (सं०गडिग) (क) ना. — जोडीदार; नातेवाईक; स्नेही; संगतीला असणारा.

संगडिसु (सं०गडिसु) (क) धा. — जोडीदार होणें; स्नेह करणें; संगतीला राहणें; एकत्र होणें.

संगत (सं०गड) (सं) वि. — जोडीदार; मिश्रित; जुळलेला; एकजीव झालेला; कार्यकारणभाव असलेला; चकाकणारा.

संगति (सं०गडिग) (सं) ना. — मिश्रण; चलन; वर्तन; विषय; मैत्री; स्नेह; व्यवहार; प्रसंग.

संगम (सं०गड) (सं) ना. — रतिविलास; प्रवेश; दोन नद्यांचा प्रवाह मेळ; नद्यांचें मीलन.

संगर (सं०गड) (सं) ना. — युद्ध; भांडण; विपत्ति; प्रतिज्ञा.

संगळिसु (सं०गडिसु) (क) धा. — घडविणें; जोडणें; अस्तित्वांत येणें; संभवणें; होणें; मिसळणें; संघटन होणें.

संगात (सं०गड) (क) ना. — सोबत; जोड; प्रवेश; स्नेह; मालकी; नातें; समूह; रास; टोसा.

संगाति (सं०गडिग) (क) ना. — जोडीदार; सांगाती; सोबती; मित्र; स्नेही; नातेवाईक; आत

संगीत (सं०गडिग) (सं) वि. — गुणगान केलेला; पुष्कळ स्तविलेला.

(सं) ना. — गायन; नृत्य; वाद्य; यांचा संयोग.

संगोळिसु (सं०गडिसु) (क) धा. — जुळवणें; जोडणें; प्राप्त करून घेणें; सिद्ध करणें; सज करणें.

संगोपन (सं०गडिग) (सं) ना. — जोपासना; साथ; जोडीदारी. — शिशुसंगोपन (सं०गडिसु) (सं) ना. — मुलांचा

सांभाळ; शिशु संरक्षण.

संग्रह (हण) (सं०गडिग) (सं) ना. — रास; संचय; ढीग; संक्षेप; सार.

संग्राणिसु (सं०गडिसु) (क) धा. — संग्रह करणें; गोळा करणें; समूह करणें; ढीग करणें; धारण करणें.

संग्राम (सं०गड) (सं) ना. — युद्ध; रणकंदन.

संग्रासि (सं०गडिग) (सं) वि. — विनाशक; सर्वभक्षक; ग्रासून टाकणारा.

संघ (सं०गड) (सं) ना. — संस्था; लोकसमूह; पक्ष; गट.

संघटना (ने) (सं०गडिग) (सं) ना. — जोडणी; प्रवेश; साम्य; अस्तित्व; संभावना; एकत्रीकरण.

संघटिसु (सं० सं० ४३५०) (क) धा. — संघटना करणें; अस्तित्वांत येणें उत्तन्न होणें; संभवणें; प्राप्त होणें; बुद्धन येणें.
 संघटन (सं० सं० ४३५०) (सं) ना. — वर्षण; मारामारी; भांडण; झगडा.
 संघर्ष (घर्ष) (सं० सं० ४३५० [४३५०]) (सं) ना. — भांडण; स्पर्धा; चढाओढ; झगडा.
 संघात (सं० सं० ४३५०) (सं) ना. — समूह; गट; ऐक्य; खून; हत्त्या; नर्कविशेष.
 संचर (सं० सं० ४३५०) (सं) वि. — फिरणारा; भटकणारा.
 संचराचर (सं० सं० ४३५०) (सं) ना. — स्थावरजंगम; फिरणारा न फिरणारा; स्थिरास्थिर; प्रपंच; संसार.
 सचि (सं० सं० ४३५०) (सं) ना. — इंद्रपति; शची; सखी; मैत्रिण; सलगी; नातें; मंत्री; समासद.
 सचिव (सं० सं० ४३५०) (सं) ना. — मंत्री; प्रधान; सल्ला देणारा; विचार करणारा; आलोचक; मित्र.
 सचेतन (सं० सं० ४३५०) (सं) वि. — जाणीव असलेला; चेतना असलेला; प्रज्ञावंत; बुद्धिमान.
 संचेल (सं० सं० ४३५०) (सं) वि. — वस्त्रसहित; अंगावर कपडे घातलेला.
 —स्नान (सं० सं० ४३५०) (सं) ना. — सवल्ल स्नान; कपड्यासह अंघोळ.
 संचारित (सं० सं० ४३५०) (सं) ना. — सद्रतन; सद्रुण; सदाचार; (सं) वि. कुलवंत; सुशिक्षित; सदाचारी.
 सच्चिदानंद (सं० सं० ४३५०) (सं) ना. — ब्रह्मानंद; अस्तित्व, ज्ञान व आनंद यांची एकात्मता; परमात्मा.
 सच्छील (सं० सं० ४३५०) (सं) ना. — सद्रतन; सदाचार (सं) वि. सदाचारी.
 सजल (सं० सं० ४३५०) (सं) वि. — पाणी असलेले; भिजलेले; ठिबकणारे.
 —नयन (सं० सं० ४३५०) (सं) ना. — अश्रुपूर्ण नेत्र; पाणावलेले डोळे.
 सजा (सं० सं० ४३५०) (अ. दे) ना. — शिक्षा; बंदिवास.
 सजाति (सं० सं० ४३५०) (सं) वि. — एकच कुल — जन्मस्थान — वर्ग असलेला; एकच प्रकारचे.
 सजातीय (सं० सं० ४३५०) (सं) वि. — एकाच वर्णाचे; एकच जातीचे.
 सजीव (सं० सं० ४३५०) (सं) वि. — जिवंत; जीव असलेला; वाढता; वाढीच्या लक्षणाचा.
 सज्ज (सं० सं० ४३५०) (सं) वि. — सिद्ध; तयार; अनुकूल; अलंकृत.
 (सं) ना. — सिद्धता; छद्म; तयारी.
 सज्जन (सं० सं० ४३५०) (सं) ना. — सभ्य; सुजन; संभावित; पाहारा; प्रतिष्ठा; पोषाख; धर्मपति.

सज्जनिके (सं० सं० ४३५०) (क) ना. — सभ्यता; सुजनता; चांगुलपणा.
 सज्जरस (सं० सं० ४३५०) (क) ना. — राळ.
 सज्जिके (सं० सं० ४३५०) (क) ना. — गव्हाचा सांजा; रवा; शिरा; सोजी.
 सज्जित (सं० सं० ४३५०) (सं) वि. — सिद्ध; तयार; प्राप्त; सज्ज.
 सजीकरिसु (सं० सं० ४३५०) (क) धा. — सिद्ध करणें; तयार करणें.
 सजीकृत (सं० सं० ४३५०) (सं) वि. — सिद्ध; तयार असलेले.
 सज्जु (सं० सं० ४३५०) (सं) ना. — सिद्धता; तयारी.
 सज्जुक (सं० सं० ४३५०) (क) वि. — नूतन; नवीन; सुगंध.
 (क) ना. — कळी; मुकुळ.
 सज्जुगेय (सं० सं० ४३५०) (क) धा. — सिद्ध करणें; अनुकूल करणें; नेम धरणें; प्राप्त करून घेणें.
 स (सं) जे (सं [सं] ४३५०) (क) ना. — शय्या; शय्यागृह; शयनमंदिर; अंथरुण; पलंग; विश्रांतिस्थान.
 —चळ (ळळ) (सं० सं० ४३५०) (क) ना. — कंचुकी; शयन-गृहाधिकारी.
 संच (सं० सं० ४३५०) (क) धा. — उपाय; युक्ति; योजना; वंचना; कुशलता; संग्रह; समूह; रहस्य; गुप्तगोष्ट.
 संचकार (सं० सं० ४३५०) (क) ना. — आगाऊ दिलेला पैसा; इसारा; पूर्वालोचना; पूर्वयोजना.
 संचन (सं० सं० ४३५०) (सं) ना. — युक्ति; योजना; फसवणूक.
 संचय (सं० सं० ४३५०) (सं) ना. — संग्रह; समूह; रास; मिळकतीतील ठेवा; उत्पन्न.
 संचयन (सं० सं० ४३५०) (सं) ना. — साठा; संग्रह; गोळा; प्रेताची हाडें गोळा करणें.
 संचर (सं० सं० ४३५०) (सं) ना. — मार्ग; संक्रमण; अरुंद रस्ता; पांद; संकुचित मार्ग; द्वार; प्रवेश; देह; खून; अभिवृद्धि.
 संचरण (सं० सं० ४३५०) (सं) ना. — संचार; चलन; आचरण; वर्तन.
 संचरत् (सं० सं० ४३५०) (सं) वि. — जाणारा; संचार करणारा.
 संचलन (सं० सं० ४३५०) (सं) ना. — वेग; गति.
 संचल (सं० सं० ४३५०) (सं) वि. — हलणारा; झोके घेणारा; चळवळ करणारा; विलोल.
 संचार (सं० सं० ४३५०) (सं) ना. — प्रयाण; फिरती; भ्रमण; प्रवास; भ्रमंती.
 संचारमापक (सं० सं० ४३५०) (सं) ना. — वाहनातील गतिदर्शक यंत्र.
 संचारि (सं० सं० ४३५०) (सं) वि. — फिरता; अस्थिर; चंचल.
 संचारिभाव (सं० सं० ४३५०) (सं) ना. — रसपोषक अनुकूलभावना; निर्वेद, ग्लानि वगैरे संचारी भाव.
 संचालन (ने) (सं० सं० ४३५० [सं]) (सं) ना. — चलन; आंदोलन; कंपन.

सत्तम (सत्तम) (क) वि. - श्रेष्ठ; उत्कृष्ट.
 सत्तिगे (सत्तिगे) (क) ना. - छत्री; आतपत्र.
 सत्ते (त्ता) (सत्ते [ज]) (सं) ना. - अधिकार; मालकी; प्रभुत्व;
 यजमानकी; आस्तित्व प्रदर्शन; जीवन.
 सत्पथ (सत्पथ) (सं) ना. - सुमार्ग; चांगली चालरीत; पुण्यमार्ग.
 सत्पात्र (सत्पात्र) (सं) वि. - योग्य; जुळण्यासारखा.
 —दान (दान) (सं) ना. - योग्य ठिकाणी केलेले दान.
 सत्पुरुष (सत्पुरुष) (सं) ना. - साधु; सदाचारी; सुज्ञानी;
 संभावित; सज्जन.
 सत्फल (सत्फल) (सं) ना. - चांगला परिणाम; मधुर फळ.
 सत्य (सत्य) (सं) ना. - खरे; यथार्थ; सौंदर्य; सत्यवंत.
 सत्यवंत (सत्यवंत) (सं) वि. - प्रामाणिक; खरे बोलणारा;
 यथार्थ भाषी.
 सत्यव्रत (संव) (सत्यव्रत [संव]) (सं) ना. - वचन
 पाळणारा; खरे बोलणारा; भीष्माचार्य; सत्यवादी.
 सत्यार्थ (सत्यार्थ) (सं) ना. - खरा अर्थ; रहस्य; तात्पर्य.
 सत्र (सत्र) (सं) ना. - यज्ञ; यज्ञस्थळ; छत्र; धर्मशाळा;
 सदावर्त.
 सत्त्व (सत्त्व) (सं) ना. - बल; सामर्थ्य; पीळ; स्थिति; जीवन;
 सार; अर्क; रहस्य; प्राणी; जीव; जंतु.
 सत्त्वगुण (सत्त्वगुण) (सं) ना. - हितचित्तन; दुःख्याचे
 कल्याण इच्छिणें; सुस्वभाव; प्राण; श्वासोच्छ्वास; हृदय;
 आत्मा; आयुष्य; आकाश; पार्वती; षोडा.
 सत्त्वर (सत्त्वर) (सं) ना. - तीव्रता; गडबड; धाई; शीघ्रता;
 लावग.
 सत्त्वशालि (सत्त्वशालि) (सं) वि. - पौरुषयुक्त; शूर; धीर.
 सत्त्वातिशय (सत्त्वातिशय) (सं) ना. - अंतिमबलशाली;
 सत्त्वाधिक (सत्त्वाधिक) (सं) ना. - अंतिमबलशाली;
 श्रेष्ठ व्यक्तित्व; प्राणिश्रेष्ठ; पुरुषसिंह.
 सत्त्वात्मक (सत्त्वात्मक) (सं) वि. - बलशाली; सामर्थ्यवान;
 आत्मबलशाली.
 सत्संग (सत्संग) (सं) ना. - सज्जनसहवास; साधुसंगती;
 संभावितार्थी मैत्री; सुवृत्तांची सोबत.
 सद् (सद्) (सं) ना. - सत्य; ज्ञान; पूजा.
 (सं) वि. - चांगले; उत्तम; प्रशस्त.
 सदकु (सदकु) (क) धा. - देह मऊ करणें; तिवणें; मर्दन
 करणें; मारून मऊ करणें.
 सदन (सदन) (सं) ना. - घर; निवास; बिऱ्हाड; नाश; नष्टता;
 राखरांगोळी.
 सदमल (सदमल) (सं) वि. - सत्यशुद्ध; परिशुद्ध; पवित्र;
 निर्मल.

सदय (सदय) (सं) वि. - दयाशील; कोमल अंतःकरणवाचा;
 उपकारबुद्धीचा.
 सदर (सदर) (क) वि. - हलका; सहज; सरळ; सलग्नीचा;
 लहान.
 (अ. दे.) ना. - सिंहासन; न्यायासन; दिवाणखाना.
 (अ. दे.) वि. - उपरि निर्दिष्ट; पूर्वोक्त; वर सांगितलेले.
 सदर्थ (सदर्थ) (सं) ना. - सत्यज्ञान; श्रेष्ठ; तात्पर्य.
 सदसत् (सदसत्) (सं) वि. - बरे वाईट; भलेबुरे; हिताहित;
 असले नसलेले.
 —विवेक (विवेक) (सं) ना. - खऱ्या खोट्याचा विचार
 करणारी बुद्धि.
 सदस्य (सदस्य) (सं) ना. - सभासद; सभिक; सभाघटक.
 सदस् (सदस्) (सदस् [सु]) (क) ना. - समा; संघ; वस्ती;
 समूह.
 सदळ (सदळ) (सं) वि. - सैन्यासह; सेनायुक्त; द्विदलधान्य.
 सदा (सदा) (सं) अ. - निरंतर; सतत; केव्हांहि; अखंड.
 सदागति (सदागति) (सं) ना. - कायम फिरणारा, नित्यसंचारी
 वारा; वायु.
 सदाचार (सदाचार) (सं) ना. - सद्गर्तन; सम्यक्ता; चालरीत.
 सदातन (सदातन) (सं) ना. - नित्यवस्तु; देव; चिरंतन;
 शाश्वत; परमेश्वर.
 सदाफल (सदाफल) (सं) ना. - नारळीचे झाड; महाफल;
 अश्वत्थ.
 सदार (सदार) (सं) ना. - समर्थ; बलवंत; सपत्नीक, पत्नीसह.
 सदावर (सदावर) (सं) ना. - अतिथींना अन्न देणारा.
 सदावर्त ठेवणारा.
 सदावर्त (वृत्ति) (सदावर्त [वृत्ति]) (सं) ना. - अन्न संतर्पण
 अन्नछत्र; मुक्तभोजन.
 सदाशिव (सदाशिव) (सं) ना. - महादेव; परमात्मा.
 सदृश (श) (सदृश [श]) (सं) वि. - सारखा; जुळण्याजोगा;
 समान; योग्य; असला; या प्रकारचा.
 सदे (सदे) (क) धा. - आपटणें; ठेचणें; मारणें; बडबडणें.
 (क) ना. - षाण; कचरा; केर.
 सदेबडि (सदेबडि) (क) धा. - नाश करणें; पूड करणें; ठार
 मारणें; वधणें.
 सद्गति (सद्गति) (सं) ना. - मुक्ति; मोक्ष; चांगली गति.
 सद्गुण (सद्गुण) (सं) ना. - सद्गर्तन; सदाचार.
 सद्गु (सद्गु) (क) ना. - आवाज; शब्द; चाहूल; ध्वनि; गोंधळ.
 'उलि' पहा.
 सद्धर्म (सद्धर्म) (सं) ना. - न्यायनीतीने वागणें; नीतियुक्त
 वर्तन; चांगला धर्म.

सद्धर्मिणि (सद्धर्मिणी) (सं) ना. - धर्मपत्नी; धर्मकृत्यातील भागीदारीण.

सद्भाव (सद्धाव) (सं) ना. - सुचित; चांगली भावना; सुविचार.

सद्वा (सद्धा) (सं) ना. - घर; ठिकाण; वस्ती देवालय.

सद्यः (सद्धयः) (सं) अ. - आतांच लग्नच; या णी.

सद्योजात (सद्धोजात) (सं) वि. - नुकताच जन्मलेला.

(सं) ना. - परमेश्वराचे एक मुख; वासर; लोणी; नवनीत.

सद्धर्तन (सद्धर्तन) (सं) ना. - चांगली वागणूक; न्यायाचरण; सन्मार्ग.

सद्धृत्त (सद्धृत्त) (सं) वि. - सदाचारी; सद्गर्तनी.

सद्धृत्ति (सद्धृत्ति) (सं) ना. - सद्गर्तन; नीतीमार्ग.

सद्धर्मचारिणि (सद्धर्मचारिणी) (सं) ना. - धर्मपत्नी; सद्धर्मिणि (सद्धर्मिणी)

गृहिणी; धर्मकार्यात भागीदार असणारी स्त्री.

सनक (सन्नक) (सं) ना. - ब्रह्मदेवाचा एक मुलगा.

सनत्कुमार (सन्नकुमार) (सं) ना. - ब्रह्मदेवाचा पुत्र; मानवांचा मूळ पुरुष.

सनदु (सन्नदु) (अ.दे) ना. - सनद; अधिकार पत्र; ब्रीद; राजशासन. 'रायस' पहा.

सनातन (सन्नतन) (सं) वि. - प्राचीन; पुरातन; त्रिकालबाधित. (सं) ना. - देव; परमेश्वर.

सनाथ (सन्नथ) (सं) वि. - ज्याला मालक आहे असा; आश्रित.

सनाथे (सन्नथे) (सं) वि. - सौभाग्यवती; पति असलेली.

सनादि (सन्नदि) (अ.दे) ना. - वाजंत्री; सनई; शहनाई.

सनिय (ह) (सन्निय) (क) अ. - जवळ; बाजूचा; समीप; लागूनचे; शेजारील.

संत (सन्न) (सं) ना. - सज्जन; साधु; सत्पुरुष; समाधानी; भक्त;

संत (सन्न) (सं) अ. - सतत; केव्हाहि; शांतपणें; निष्कटक.

संतत (सन्नत) (सं) अ. - अखंड; सदादित; निरंतर.

संतति (सन्नति) (सं) ना. - संतान; मुलेबाले; वंश; पिढी; कुल; गोत्र; समूह; पंक्ति; ओळ.

संततधारा (सन्नतधारा) (सं) ना. - अखंडधारा; अभिषेक.

संतवारा (सन्नवारा) (सं) ना. - संततधार; अखंडधारा; अभिषेक.

संतपन (सन्नपन) (सं) ना. - संताप; चीड; क्रोध; राग; सूर्य.

संतपिसु (सन्नपिसु) (क) धा. - कळवळणें; संतापणें; रडणें; रोडणें; वितळणें; लज्जित होणें; खजील होणें.

संतस (सन्नस) (सं) वि. - दुःखित; क्रुद्ध; तापलेला; रागेजलेला जळणारा; कळवळणारा.

संतसिर् (सन्नसिर्) (क) धा. - आनंदात राहणें; गप्प बसणें; मौन घेणें; निमूट राहणें; थंड बसणें; स्तब्धणें.

संतयि (तै) सु (सन्नयि) (क) धा. - समाधान पावणें; तृप्त होणें; शांतपणें; शांत करणें आनंद देणें.

संतयि (तै) सु (सन्नयि) (क) ना. - 'संतयिसु' पहा.

संतर्पण (सन्नर्पण) (सं) ना. - संतोष; तृप्ति, यात्रेचे मामदे; यात्रा सुखासमाधानानें झाल्याबद्दलचे आनंदभोजन.

संतर्पिन (सन्नर्पिन) (क) अ. - तृप्ति होईतो; पुरे म्हणेंपर्यंत.

संतवणे (सन्नवणे) (क) ना. - शांतवन; सात्वत; समाधान; मनोरंजन; संतर्पण.

संतविडु (सन्नविडु) (क) धा. - समाधान पावणें; संतुष्ट होणें; शांत होणें.

संतस (सन्नस) (क) ना. - संतोष, शांति; हर्ष; आनंद.

संतान (सन्नान) (सं) ना. - पिढी; वंश; कुल; मूलबाळ; कल्पवृक्ष; समूह.

संताप (सन्नताप) (सं) ना. - कट्ट दुःख; पोटातिडीक, पश्चात्ताप; महाब्वाला.

संतुष्ट (सन्नतुष्ट) (सं) वि. - तृप्त; आनंदित; समुदित; संतोषित; समाधान पावलेला.

संतुष्टि (सन्नतुष्टि) (सं) ना. - समाधान; शांति; तर्पण; तृप्ति.

संतृप्ति (सन्नतृप्ति) (सं) ना. - समाधान; शांति; संतोष.

संते (सन्नते) (क) ना. - संस्था; जनसमूह; बाजार; मंडई; पेठ; व्यापारस्थल.

संत्रास (सन्नत्रास) (सं) ना. - भय; भीति; हिंसा; बुजगावणें; थरकाप.

संद (सन्नद) (क) वि. - नाव झालेला; प्रख्यात; भूतकालीन; मृत; गति पावलेला.

संदणि (सन्नदणि) (क) ना. - समूह; गट; जनसमुदाय; संधान; साम्य; सादृश्य.

संदणि (गि) सु (सन्नदणि) (क) धा. - गोळा करणें; एकत्र करणें; सावडणें; सावरून घेणें; टीका करणें; जुळवणें.

संदय (सन्नदय) (क) ना. - संदेह; अनुमान; विकल्प.

संदरिबु (सन्नदरिबु) (क) ना. - समजतदारपणा; ब्रह्मज्ञान; योग्य जाणीव.

संदर्भ (सन्नदर्भ) (सं) ना. - प्रसंग; अनुकूलता; योग्य समय; संबंध.

संदर्शन (सन्नदर्शन) (सं) ना. - भेट; मीलन; दर्शन; मुलाखत.

संदष्ट (सन्नदष्ट) (सं) वि. - चावलेला; मुरगळलेला; चावा घेतलेला.

संदाय (सन्नदाय) (सं) ना. - परतफेड; व्रतधारण कंकण. 'सुलवलि' पहा.

संदि (सन्नदि) (क) ना. - सांध; संधी; जोड; जोडणी; जुळणूक; व्याकरणातील शब्दसंयोग; सांधमोड.

—इसु (असु) (क) धा. — जोडणें; जुळणें; शिवणें; समावेश
होणें; घडवणें; संभवणें; मिळणें; साम्य लाभणें; घालणें.
संदिग्ध (संदिग्ध) (सं) वि. — अनिश्चित; पुष्कळ वापरलेले;
तर्कातीत; अंदाजाबाहेर
संदु (संदु) (क) ना. — गाठ; खिळा; खुंदी; चौकट; अनुकूलता;
योग्यता; लोभ.
संदुक (दुक) (संदुक् [दुक्]) (अ. दे) ना. — पेटी; पेटारा.
संदुकट्ट (संदुकट्ट) (क) ना. — सांधेजोड; कमानीतील
कळीचा दगड; जमिनीवरील हद्दीचा दगड.
संदस (संदस) (सं) वि. — अतिशय माजलेला; अहंकारी;
महामूर्ख.
संदेग (संदेग) (क) ना. — संशय; अनुमान; संदेह.
संदेय (संदेय) (क) ना. — विकल्प; अनुमान; संशय.
'संदेग' पहा.
संदेश (संदेश) (सं) ना. — बातमी; वार्ता; निरोप;
—हर (हर) (सं) ना. — बातमीदार; निरोप्या; वार्ताहर;
जासुद; अधिकारी; रायभारी.
संदेह (संदेह) (सं) ना. — संशय; अनुमान; विकल्प.
संदोह (संदोह) (सं) ना. — समूह; ढीग; समुदाय; दोहन;
धारकाढणें.
संधान (संधान) (सं) ना. — समेट; साखा; कोंब; टोकाची
काठी; व्यवस्थित मांडणी; सुस्थिरता; चाण जोडणें.
संधि (संधि) (सं) ना. — जोड; जोडणी; लक्ष्य; ढीग; शब्दपद.
संयोग; एकी; समेट; संधान; प्रसंग; संदर्भ; अध्याय; रंघ.
नाटकातील पांच विभागांपैकी एक; विराम; विश्रांति; दरोडा;
चोरीप्रकरण.
संधिविग्रह (संधिविग्रह) (सं) ना. — सामसंग्रामाची बोलणी;
रायभारा.
संधिविग्रहि (संधिविग्रहि) (सं) ना. — युद्धमंत्री; रायभारी.
संध्या (धे) (संध्या [धे]) (सं) ना. — संधिसमयाची देवता;
सायंकाल; उषासंधि; प्रकाश; मध्याह्नीची प्रार्थना.
संध्यावंदने (संध्यावंदने) (सं) ना. — संधिकालीन सूर्यप्रार्थना.
संध्याराग (संध्याराग) (सं) ना. — सायंकालीन तांबडे आकाश;
सूर्याच्या रंगछटा; संध्याचा रक्तवर्ण.
सन्न (सन्न) (सं) वि. — दुर्बल, कुश, रोडावलेला, बसका,
बिघडलेला; नष्ट.
सन्न (सन्न) (क) ना. — सिद्धता, सैनिकांचे चिलखत; कवच.
सन्न (सन्न) (सं) वि. — सिद्ध; सज्ज; आवळलेला; बांधलेला.
सन्न (सन्न) (सं) ना. — युद्धसिद्धता.
सन्न (सन्न) (सं) युद्धार्थ सिद्ध झालेले
शस्त्रास्त्रयुक्त चिलखती सैन्य. 'हूट' पहा.

सन्नि (सन्न) (क) ना. — मतिभ्रम; खूळ; वेडेचार; बडबड.
सन्निकाश (सन्निकाश) (सं) वि. — समान; सारखा; जुळणारा;
सदृश.
सन्निकृष्ट (सन्निकृष्ट) (सं) वि. — जवळ ओढून घेतलेला;
खूप ताणलेला; शेजारी; जमवून घेणारा; जवळ राहणारा.
सन्निक (सन्निक) (क) वि. — जवळ राहणारा; शेजारी; मिळून
मिसळून राहणारा.
सन्निकान (सन्निकान) (सं) ना. — सामीप्य; आश्रय; पूज्य
व्यक्तीचा सहवास.
सन्निकि (सन्निकि) (सं) अ. — जवळ; समीप.
सन्निकात (सन्निकात) (सं) ना. — मतिभ्रम; भ्रमिष्टपणा; वात;
रोगातील भ्रम; वेड; पतन; समूह; एकवटपणा; एकूण.
सन्निक (सन्निक) (सं) वि. — समान; सदृश; जुळणारा; सारखा.
सन्निकेश (सन्निकेश) (सं) ना. — संदर्भ; प्रसंग; अंतःप्रवेश;
वसतिस्थान; घटना; पूर्वीपठिका.
सन्निकित (सन्निकित) (सं) वि. — जवळ असणारा; शेजारचा;
समीपस्थ; जुळवून घेणारा; सिद्ध; सज्ज.
सन्निक (सन्निक) (सं) वि. — वर्णित; स्तविलेला; श्लाघ्य; श्रेष्ठ.
सन्निकानि (सन्निकानि) (सं) वि. — बाळाणण्यासारखी;
प्रशंसनीय (स्त्री); रेखीव अवयव असलेली; (कामिनी).
सन्निक (सन्निक) (सं) ना. — संकेत; खूण; सूचना; अंगविक्षेप;
हावभाव.
(क) ना. — कोळवे; यारी; भार उचलण्याचे साधन; लाट.
सन्निकेवेलु (सन्निकेवेलु) (क) ना. — दीपगृह; दीपानुरोधी
पाहारा; गोपुर.
सन्निक (सन्निक) (सं) ना. — कबुली; मान्यता; संमती;
सदमिप्राय; योग्यता; औचित्य.
सन्निक (सन्निक) सुबुद्धि; योग्य जाणीव.
सन्निक (सन्निक) (सं) ना. — गौरव; मान्यता; आदर;
पुरस्कार; योग्य मर्यादा.
सन्निकानिसु (सन्निकानिसु) (क) धा. — गौरव करणें; आदरणें;
मान्यता देणें.
सन्निकान्य (सन्निकान्य) (सं) वि. — गौरवार्ह; पूज्य; आदरणीय;
मान देण्यास योग्य.
(सं) ना. — ज्ञानी; गुरु; वडीलघारे.
सन्निकानि (सन्निकानि) (सं) ना. — पुण्यमार्ग; योग्य चालरीत;
सदाचार.
सन्निक (सन्निक) (सं) ना. —
अत्यानंद; अतिहर्ष; संमोह.
सन्निक (सन्निक) (सं) ना. — सात्त्विक
आनंद; अतिहर्ष.

सन्मोहन (संमोहन) (संमोहणं [संमोहणं]) (सं) ना. —
 बनवा बनवी; भुरळ; मोहात पडणे; वेड लावणे.
 संन्यस्त (संन्यस्त) (सं) वि. — ठेवलेले; टाकलेले; अर्पित;
 त्यक्त; फेकलेले; हिसकलेले; संन्यास घेतलेला.
 संन्यास (संन्यास) (सं) ना. — सर्वस्व त्याग; विरक्ति;
 मोहापासून अल्लसवृत्ति; त्याग.
 संन्यासि (संन्यासि) (सं) वि. — विरक्त; संसार सोडलेला.
 सपक्ष (सपक्ष) (सं) वि. — जोडीदार; सहाय्यक; संधी;
 आपल्या पक्षाचा; आपल्या बाजूचा; पंख असलेला.
 सपरन (सपक्ष) (सं) ना. — शत्रु; वैरी; प्रतिपक्षी; द्वेषी.
 सपत्नि (स्त्री) (सपत्नी [स्त्री]) (सं) ना. — सवत; नवऱ्याची
 दुसरी बायको.
 सपत्नीक (सपत्नीक) (सं) वि. — पत्नीसह; पत्नी असलेला;
 सहकुटुंब.
 सपदि (सपदि) (सं) अ. — लागलीच; तत्क्षणीं; ताबडतोब.
 सपर्ये (पर्ये) (सपरी [पर्ये]) (सं) ना. — सेवा; पूजा; अर्चना.
 सपाट (सपाट) (क) वि. — चपटा; समान भूमीचा; समपातळीचा.
 सपाद (सपाद) (सं) वि. — पादयुक्त; सव्वा; चतुर्थीश.
 — शतक (शतक) (सं) वि. — सव्वारो; एकशे पंचवीस.
 सपिंड (सपिंड) (सं) ना. — सगोत्र; एकाच पिंडाचा; एककुलीन;
 शातिबंध.
 सपुर (सपुर) (अ. दे) वि. — पातळ; कोमल; कोवळें;
 विनयशील; शीण; दुबळ; रोड; वाळलेले.
 सस (सस) (सं) वि. — सात.
 ससक (ससक) (सं) ना. — साताचा समूह; आठवडा; सात
 दिवसांचा काल.
 ससजिव्ह (व्हा) (ससजिव्ह [व्हा]) (सं) ना. — अग्नि; सात
 जिभा असलेला.
 ससतंतु (ससतंतु) (सं) ना. — यज्ञ; याग; सात पदरी हार.
 ससवातु (ससवातु) (सं) ना. — शरीरातील सात धातु. (रस;
 रक्त; मास; मेद; मज्जा; हाड व शुक्र हे सात धातु).
 ससपदि (दी) ससपदि [दी] (सं) ना. — वधूवरांनी सात
 पावले चालण्याचा विवाहातील एक विधि.
 सस पाताळ (ससपाताळ) (सं) ना. — पाताळातील सात लोक.
 ससम (ससम) (सं) वि. — सातवा.
 ससमि (मी) (ससमि [मी]) (सं) वि. — सातवी तिथी;
 सातवी विमक्ती.
 ससर्षि (ससर्षि) (सं) ना. — (मरिचि; अंगिरस; अत्रि;
 पुलस्त्य; पुलह; कश्यप; वसिष्ठ) हे सात ऋषि. किंवा (वसिष्ठ;
 अत्रि; भरद्वाज; गौतम; विश्वामित्र; जमदग्नि; ऋतु) हे सात
 ऋषि.

ससव्यसन (ससव्यसन) (सं) ना. — (शिकार; मद्यपान;
 दुर्वाक्य; जुगार; व्यभिचार; दंड; शिक्षा) ही सात व्यसने.
 (द्यूत; मांसभक्षण; मदिरापान; वैश्यागमन; चौर्य; मृगया;
 परदारागमन) ही सात व्यसने.
 सससति (सससति) (सं) ना. — सातशे श्लोकांचे देवी महात्म्य;
 देवीस्तोत्र.
 ससससि (ससससि) (सं) ना. — सूर्य; सात घोडे असलेला रथी.
 ससस्वर (ससस्वर) (सं) ना. — पडज (सा); ऋषभ (रे);
 गांधार (ग); मध्यम (म); पंचम (प); धैवत (ध); निषाद
 (नि) हे संगीत शास्त्रातील सात स्वर.
 ससांग (ससांग) (सं) ना. — राज्याची सात अंगे (स्वामी;
 मंत्री; सुहृद; कोष; राष्ट्र; दुर्ग; सेना)
 ससार्चि (ससार्चि) (सं) ना. — अग्नि; सप्तजिह्व; धूमकेतु.
 ससाश्च (ससाश्च) (सं) ना. — सात घोडे असलेला सूर्य.
 ससाह (ससाह) (सं) ना. — आठवडा; सात दिवसांचा काल.
 — इक (इक) (सं) ना. — आठवड्याचे वृत्तपत्र; साप्ताहिक
 पत्रिका.
 ससि (ससि) (सं) ना. — घोडा; अश्व; वाजी.
 सप्पगे (ने) (सप्पगे [ने]) (सं) वि. — अळणी; वेचव; तिखट
 मीठ नसलेला; निरस्ताह; मौनयुक्त; दुःखित.
 सप्पल (लु) (सप्पल [लु]) (क) ना. — चाहूल; साद;
 सप्पुल (लु) (सप्पुल [लु]) (क) ना. — शुद्धध्वनि.
 सप्पे (सप्पे) (क) वि. — नीरस; वेचव; करुण; दुःखित;
 चेतनाहीन; चपटे.
 सफल (सफल) (सं) वि. — फलदायी; लाभकर; सार्थक; प्रयोजन
 युक्त; फल देणारे; इच्छापूर्ति करणारे.
 सब (सब) (क) ना. — शव; मुडदा; प्रेत; कलेवर.
 सबर (सबर) (क) ना. — घोडा, बैल वगैरेच्या पाठीवरील
 ओझाची माकण; बैठक; जळणाचे लाकूड; सरण; पाया.
 सबल (सबल) (सं) वि. — समर्थ; बलशाली; सेनायुक्त; सैन्य.
 सबल (सबल) (क) ना. — लाठी; काठी; वीट; बर्ची; आयुध.
 सबल्लिग (सबल्लिग) (क) वि. — बर्ची वापरणारा; शस्त्रधारी;
 आयुध हातीं धरणारा.
 सबुद (सबुद) (क) ना. — शब्द; ध्वनि; स्वर; आवाज; चाहूल;
 साद; सार्थ अक्षरसमूह.
 सब्र (सब्र) (क) ना. — सर्व; शंकर; शिव; परमेश्वर.
 (क) वि. — अखिल; सगळे.
 सब्रक्कि (सब्रक्कि) (क) ना. — शाबूदाणा.
 सब्रमंगले (सब्रमंगले) (सं) ना. — सर्वमंगला; पार्वतीदेवी.
 सब्रव (सब्रव) (क) ना. — हास्य; परिहास; नौज; तमाशा;
 वेश.

सव्यवकार (सव्यवकार) (क) ना. — सोंगाड्या; वेपधारी; विदूषक.
 सव्याणि (सव्याणि) (सं) ना. — पार्वतीदेवी; गौरी; शर्वाणि.
 सविवगे (सविवगे) (सव्युगं [सव्युगं]) (क) ना. — झाडाची लहान फांदी.
 सव्यवचारि (सव्यवचारि) (सं) ना. — सहाध्यायी; वर्गबंधु; सहपाठी; सहधर्मी.
 सभा (सभा) (सं) ना. — लोकसमूह; विद्वत्परिषद; आस्थान; प्रकाश.
 सभाजन (सभाजन) (सं) ना. — सभ्यलोक; सभेतील श्रोतृगण; विनय; सौजन्य; वेदना.
 सभाकंप (सभाकंप) (सं) ना. — सभाभीरुता; सभा संकोच.
 सभापति (सभापति) (सं) ना. — अध्यक्ष.
 सभापर्व (सभापर्व) (सं) ना. — भारत ग्रंथाचे एक पर्व; महाभारताचा एक भाग.
 सभासद (सभासद) (सं) ना. — सभेत बसणारा; सदस्य; घटक.
 सभे (सभे) (सं) ना. — झुतगृह.
 सभिक (सभिक) (सं) ना. — झुतगृहाचा मालक; सदस्य.
 सभ्य (सभ्य) (सं) वि. — सभेचा घटक; सभासद; सुसंस्कृत; सद्गर्तनी.
 सभ्यता (ते) (सभ्यता [ते]) (सं) ना. — चांगुलपणा; विनयशीलता; सदाचार; सौजन्य; नागरिकता; श्रेष्ठपणा.
 सम (सम) (सं) वि. — सरळ; सारखा; भेदहीन; एकाच प्रकारचा; जुळता; नीटनेटका; योग्य; (सं) ना. — ठेका; तात; दोन संख्येने भाग तुटणारी संख्या.
 समकट्ट (समकट्ट) (क) ना. — सादस्य; सारखेपणा; साम्य; पात्रता; योग्यता; सजता; सिद्धता.
 समकाल (समकाल) (क) वि. — एकदाच; एकवेळ.
 समकालीन (समकालीन) (सं) वि. — एकाच काळी असणारे; एकावेळचे.
 समक्ष (क्ष) (समक्ष [क्ष]) (सं) अ. — डोळ्यासमोर; नजरेखाली; जवळजवळ; आसपास.
 समगार { (समगार)
 समगार { (समगार) (सं) ना. — चर्मकार; चांभार;
 कातड्याचे काम करणारा.
 समग्र (समग्र) (क) वि. — पूर्ण; पुरा; पूर्णपणे.
 समचतुरस्त (समचतुरस्त) (सं) वि. — चौरस; चारी बाजू समान असलेला काटकोन चौकोन.
 समज (समज) (सं) ना. — प्राण्यांचा कळप; पशूंचा समूह.
 समजाति (समजाति) (सं) ना. — एकजातीय; एकवर्णी; एकवर्गी.
 एकवर्गी.

समजायिसु (समजायिसु) (क) धा. — समजूस सांगणे; रमविणे; सोपविणे; मन वळविणे; देणे; अर्पिणे.
 समजोळि (समजोळि) (क) अ. — समान; ठीक; जुळण्यासारखे; बरोबरीने.
 समंजस (समंजस) (सं) वि. — योग्य; सरळ; पटणारे; तर्काला जुळणारे.
 समतळ (समतळ) (सं) वि. — सपाट; समान; एका पातळीतील.
 समतलिसु (समतलिसु) (क) धा. — सज ठेवणे; सिद्ध होणे; तयार राहणे; शपथ वाहणे; शिरणे; प्रवेशणे; जुळणे.
 समता (ते) (समता [ते]) (सं) ना. — समानता; सरळपणा; साम्य; ऐक्य; चित्तस्वास्थ्य; योग्यता; कठोरमन; दुजाभाव नसणे; अभेद.
 —गोष्टि (गोष्टि) (सं) ना. — सल्लाची बोलणे; गप्पासप्पा; प्रेमळसभा.
 समदंडि (समदंडि) (सं) ना. — समानता; समतोलन.
 समदर्शिन् (समदर्शिन्) (सं) वि. — भेदभाव न मानणारा; पक्षपातरहित.
 समनंतर (समनंतर) (सं) अ. — लागलीच; त्यानंतर; ताबडतोब; तत्क्षणी.
 समनिसु (समनिसु) (क) धा. — अस्तित्वांत येणे; जमून येणे; प्राप्त होणे; मिळवणे.
 समंतात् (समंतात्) (सं) अ. — समोवार; पुरा; पूर्ण; आजूबाजूस.
 समंतु (समंतु) (सं) अ. — उत्तम रीतीने; आणि; तसेच; या प्रकारे.
 समन्वय (समन्वय) (सं) ना. — जोडणी; साम्य; संबंध; आसव्य. प्रवेश; अर्थानुरोधाने शब्द जोडणे.
 समन्वित (समन्वित) (सं) वि. — जुळलेले; प्रविष्ट; सह; सहित; धरून.
 समपाळि (समपाळि) (क) ना. — योग्य पद्धति; जोडीदार.
 समभाव (समभाव) (सं) ना. — भेदभावरहित मन; निःपक्षपाती बुद्धि.
 समय (समय) (सं) ना. — वेळ; संदर्भ; प्रसंग; अवकाश; निर्णय; सिद्धांत; रूढी; संप्रदाय; प्रतिज्ञा; शपथ; समेट; संधि; कवळ; घास; संकेतखूण; धर्म; मत.
 —अनुसार (अनुसार) (सं) वि. — कालोचित; वेळेनुरूप; प्रसंगयोग्य; गुणाला जुळणारे.
 —उचित (उचित) (सं) वि. — प्रसंगानुसार; कालानुरूप.
 समर (समर) (सं) ना. — भांडण; युद्ध; मारामारी; लढालढी.
 —भूमि (भूमि) (सं) ना. — रणरंग; रणांगण; युद्धक्षेत्र; लढाईचे स्थळ.

समरथ (समरुथ) (सं) ना. — सारख्या योग्यतेचा योद्धा;

तुल्यबल वीर; समान आयुध असणारे.

समरस (समरस) (सं) ना. — ऐक्य; एकरूपता; रसांचा मेल;
मिश्रण, विलीनता.

समरांगण (समरांगण) (सं) ना. — युद्धभूमि; रणक्षेत्र,
लढाईचें मैदान.

समरु (रु) (समरु[रु]) (क) धा. — कातरणें; उपरणें; सपाट
करणें; ओळ लावणें; ओळीत उमे राहणें; क्रम लावणें;
व्यवस्था करणें; गोंजारणें; अंगावरून हात फिरणें; शांत करणें;

समर्थ (समरुथ) (सं) वि. — बलशाली; शक्तिवंत; योग्य; चतुर;
अर्थपूर्ण.

— इसु (अस) (क) धा. — समर्थ होणें; पाठिंबा देणें;
अनुमोदणें.

— न (न) (सं) ना. — पाठिंबा; निर्णय; सिद्धता.

समर्पक (समरुपक) (सं) वि. — नीट; योग्य; युक्त.

समर्पण (समरुपण) (सं) ना. — दान, सुपूर्त करणें; देणगी;
भक्तीनें समर्पण; उपायन.

समर्पिसु (समरुपिसु) (क) धा. — देणगी देणें; भक्तीनें
अर्पणें; विनवणें; विनंती करणें; विज्ञापणें.

समवय (यस) (समवयु [यस]) (सं) वि. — एका वयाचे;
वर्गबंधु; मित्र; सारख्या वयाचे.

समवयस्क (समवयुस्य) (सं) वि. — समवयी; मित्र.

समवर्ति (समवर्ति) (सं) ना. — मित्रामित्रांशी सारखी वागणूक
ठेवणारा; यम.

समवसरण (समवसरो) (सं) ना. — सुदैव; अदृष्ट; तीर्थकरांची
समा.

समवाय (समवಾಯु) (सं) ना. — समूह; रसायनातील एक-
तानता.

समवायि (समवಾಯु) (सं) ना. — एकीकरण; सहचारित्र्य;
सहचारीपणा.

समवेत (समवेत) (सं) वि. — मिश्रित; समाविष्ट; एकत्रित.

समष्टि (समष्टि) (सं) ना. — नम्रता; एकूण; समाज; व्यक्तींचा
समूह.

समसूचक (समसूचक) (सं) ना. — राक्षसांचे सैन्य; सात राक्षस
वर्ग यांनी अर्जुनाशी युद्ध केले.

सम(मे) सु (सम [मे] सु) (क) धा. — लहान करणें;
उगाळणें; घासणें; झिजविणें

समस्त (समस्त) (सं) वि. — पूरा; सर्व; सहित; सकल;
मिसळलेला.

समस्या (स्ये) (समस्य [स्ये]) (सं) ना. — कोडे; उलाणा;
पेचप्रसंग; जटिल प्रश्न. 'मुडिगे' पहा.

— पूर्ति (सुधी) (सं) ना. — कोडे सोडवणूक.

समलतरे (समलतरे) (क) ना. — प्रातःकाल; उषःकाल;
उदयकाल; सूर्योदय समय.

समाकलित (समाकलित) (सं) वि. — पूर्ण ताव्यात घेतलेला;
कह्यात आणलेला.

समाख्या (स्ये) (समस्य [स्ये]) (सं) ना. — प्रसिद्धी;
कीर्ति; नावलौकिक.

समागम (समगम) (सं) ना. — मीलन; प्रवेश; भोग; रति;
साम्य; सहवास; ध्येयपूर्ति; अनुगमन.

समाचार (समाचार) (सं) ना. — बातमी; वार्ता; सदाचार;
एकाच प्रकारची वागणूक; संतोष. 'ओसगे' पहा.

समाज (समाज) (सं) ना. — लोकसमूह; सभा; पक्ष; कुलजाति;
जमाव.

समाधान (समाधान) (सं) ना. — शांति; सहनशीलता; तृप्ति;
प्रतिष्ठापना.

समाधि (समाधि) (सं) ना. — निदिध्यास; तल्लीनता; लय;
मनाची एकाग्रता; थडगें; वृंदावन; छत्री; आत्मविस्मरण;
मृताचे स्मारक.

— स्थ (सु) (सं) वि. — ध्यानमग्न; योगनिद्रा परवश; मेलेले.

समान (समान) (सं) वि. — सरळ; योग्य; पात्र; एकसारखा;
सर्वांशी सारखी वागणूक असणारा; मानासहित; एक वायु.

— ता (ते) (डा [डे]) (सं) ना. — योग्य वर्तन; मान्यता;
प्राप्ति.

समानप्रतिपत्ति (समानप्रतिपत्ति) (सं) ना. — योग्य जाणीव;
योग्यतेप्रमाणें झालेला गौरव.

समानोदय (समानोदय) (सं) ना. — सहोदरत्व; बंधु-
बांधव; एकमातृत्व.

समाप्ति (समाप्ति) (सं) ना. — समारोप; सुकता; अंत; शेवट;
मरण; पूर्णता.

समाप्ताय (समाप्ताय) (सं) ना. — वेदपठण; शास्त्रपठण;
एकूण; आणखी; समूह.

समारंभ (समारंभ) (सं) ना. — उत्सव; सोहळा; उत्तम
आरंभ; शुभारंभ.

समारावन (ने) (समारोवन [ने]) (सं) ना. — ब्राह्मण-
भोजन; तृप्ति; मेजवानी.

समारूढ (समारूढ) (सं) वि. — वर चढलेला; उच्चपदस्थ.

समारोप (समारोप) (सं) ना. — पूर्ति; पूर्णता; शेवट; अंत.

समावर्तन (समावर्तन) (सं) ना. — गुरुगृहीं विद्याभ्यास
झाल्यावर घरी परतणें; पुनरागमन; फेरफटका; प्रवास; भ्रमण.

समावेश (समावेश) (सं) ना. — एकजीव; साम्य; प्रवेश;
अंतःप्रवेश; रिषाव.

समाश्वास (संमोश्वास) (सं) ना. - अभिवचन; शब्द देणें; प्रतिज्ञा; पंथ; समाधान; शांति.

समास (संमोस) (सं) ना. - पदसंयोग; एकार्थक शब्द-जोडणी; संक्षेप निवेदन.

समासारित (संमोसारित) (सं) वि. - जवळ आलेला; शेजारचा; जवळचा.

समाहार (संमोहार) (सं) ना. - संग्रह; संक्षिप्तता; एकत्रिकरण.
—द्वंद्व (द्व्यंद्व) (सं) ना. - संग्रहात्मक वस्तुवाची एक समास.

समाहित (संमोहित) (सं) वि. - संग्रहित; एकत्रित ठेवलेले; समाधान पावलेले; प्रतिज्ञा वेतलेले.

समाहृत (संमोहृत) (सं) वि. - एकत्रित केलेले; स्वीकृत; संग्रहित.

समाह्वय (संमोह्वय) (सं) ना. - नाव; नाम निमंत्रण; हाक; युद्ध.

समिति (संमिति) (सं) ना. - सभा; समाज; संघ; समूह; संस्थाप्रवेश.

समितु(त्) (वे) (संमिउत् [उ] [ढ]) (सं) ना. - लाकूट; जळण; यज्ञासाठी आणलेल्या उंबराच्या किंवा अश्वत्थाच्या काड्या.

समीक (संमोिक) (सं) ना. - युद्ध; कलह; भांडण; मारामारी.

समीचीन (संमोिचीन) (सं) वि. - मधुर; रुचकर; योग्य; लायक; सरळ; चकाकणारे; शोभणारे.

समीर(रण) (संमोिर [रण]) (सं) ना. - वारा; हवा; वायु.

—मलय समीर (मलयसंमोिर) (सं) ना. - थंड हवा; सुगंधी वारा.

समीहित (संमोहित) (सं) ना. - अपेक्षा; आकांक्षा; इच्छा; अभीप्सित.

समुख (संमोुख) (सं) वि. - गोष्टीवेल्हाळ; वाचाळ; गप्पीदास एकमुखी.

समुचित (संमोुचित) (सं) वि. - योग्य; उचित; मनाला पटण्यासारखे.

समुच्चय (संमोुच्चय) (सं) ना. - मिश्रण; एकीकरण; जोडणी; संग्रह; समुदाय; संचय.

समुच्छ्र(च्छा)य (संमोुच्छ्र [च्छा]य) (सं) ना. - अभिवृद्धि; वाढ; वरचढपणा; स्पर्धा; मोठेपणा; विरोध; प्रतिकार; भांडखोरपणा.

समुत्सारण (संमोुत्सारण) (सं) ना. - दूरगमन; चालढकल; वियोग.

समुत्सारित (संमोुत्सारित) (सं) वि. - दूर केलेले; बाजूला सारलेले; दूर गेलेले; गमावलेले; पुढे ढकललेले; निघालेले.

समुदय (संमोुदय) (सं) ना. - छाप; उसा; जन्म; उदय; दर्शन; गट; समूह; लवणी; लागण.

समुदाय (संमोुदाय) (सं) ना. - गट; युद्ध; जन्म; जनन; जमाव; समूह.

समुद्धत (संमोुद्धत) (सं) वि. - अति माजलेला; उद्दाम; मगूर; अहंकारी.

समुद्यत् (संमोुद्यत्) (सं) वि. - वर डोके करणारा; उदय पावणारा; बाहेर येणारा; उदयोन्मुख; पुढे येणारा.

समुद्र (संमोुद्र) (सं) ना. - सागर; जलधो; ठसा उमटवलेला; मुद्रा केलेला; मोहोर केलेला.

—जाते (जोडते) (सं) ना. - लक्ष्मी.

समुद्रमंथन (संमोुद्रमंथन) (सं) ना. - सागराची घुसळण; देवदानवांनी अमृतप्राप्तीसाठी केलेले सागरमंथन.

समुद्रवसना(ने) (संमोुद्रवसना[ने]) (सं) ना. - पृथ्वी; समुद्राचे वसन नेसणारी; समुद्रांत राहणारी.

समुन्निषत् (संमोुन्निषत्) (सं) वि. - सुंदर नेत्र असलेला; विकसित; प्रकाशणारा; शोभिवंत.

समुल्लसित (संमोुल्लसित) (सं) वि. - अत्यानंद झालेला; अत्युत्साही; कांतिमान.

समुल्लास (संमोुल्लास) (सं) ना. - अत्यानंद; मोठा हुरूप; अभिनिवेश; कांतिमानता.

समूरु (संमोुरु) (सं) ना. - मृग; हरीण.

समूल (संमोुल) (सं) अ. - मूळासह; कुलंकप; थोडेसुद्धा न सोडता.

समूह (संमोुह) (सं) ना. - ढीग; रास; एकूण; मेळावा; जमाव.

समृद्ध (संमोुद्ध) (सं) वि. - भरलेले; पूर्ण; पूर्ति पावलेले; संपत्तिमान; धनवान.

समृद्धि (संमोुद्धि) (सं) ना. - वाढ; पूर्णता; श्री; संपत्ति; सुदैव; अतिशयता; वरचढपणा.

समे (संमो) (क) धा. - पुष्पमाला करणें; रचणें; निर्मिणें; गुफणें; क्षीण होणें; कृश होणें; सिद्ध होणें; हानी होणें.

(क) ना. - उंचावरचा दिवा; ठाणवई.

समेत (संमोेत) (सं) ना. - मिशळलेला; सहित; जवळ आलेला; एकवटलेला; एकजीव झालेला.

संपगे (संमोंगे) (क) ना. - चंपक; चाफा.

संपत्ति (संमोत्ति) (सं) ना. - धनधान्यसंग्रह; वैभव; अभिवृद्धि; सुस्थिति; ऐश्वर्य; आनंद; संपूर्णता; सिद्धि.

संपत्तु (त्) (व्) (संमोत्तु [उ] [ढ]) (क) ना. - भाग्य; ऐश्वर्य; उन्नति; सुखसमृद्धि; धान्यधनवैपुल्य.

संपन्न (संमोन्न) (सं) वि. - युक्त; प्राप्त; सुदैवी; दैववान; सभ्य; सौजन्यपूर्ण.

संपन्नते (ता) (सं०सं० [७०]) (सं) ना. - बलशालित्व;
सिद्धि; पराक्रम; बल; सभ्यता; सौजन्य.
संपर्क (सं०सं०) (सं) ना. - संबंध; जवळीक; स्पर्श; शिवाशिव;
वापर; विषाण; सानिध्य.
संपाति (सं०सं०) (सं) ना. - जटायूचा वडील भाऊ; एक गृध्र;
गिधाड.
संपादक (सं०सं०) (सं) ना. - मिळवणारा; संग्रह करणारा;
पत्रिकेचा लेखनसंग्राहक.
संपादन (ने) (सं०सं०) (सं) ना. - प्राप्ति; लाभ;
मिळकत; अनेक विषयांचा संग्रह
संपादिसु (सं०सं०) (क) धा. - मिळवणे; संग्रह करणे;
प्राप्ति करून घेणे; विषयांची जुळणी करणे; जोडणे.
संपालि (लि) सु (सं०सं०) (क) धा. - नीट
संरक्षणें; विस्तारणे; पसरविणे; सोडविणे.
संपु (सं०सं०) (क) ना. - तृप्ति; सज्जता; वैभव.
संपुट (सं०सं०) (सं) ना. - ग्रंथविभाग; झाकणाचा कंडा;
बरणी; नियतकालिकाचा वार्षिक अंक.
संपूर्ण (सं०सं०) (सं) वि. - भरपूर; सर्व भरलेले.
संगृह्य (सं०सं०) (सं) वि. - एकवटलेले; जुळलेले; एकजीव
झालेले.
संग्रति (सं०सं०) (सं) अ. - आतां; सध्यां; वर्तमानकाली;
प्रकृत; चालू.
संग्रतिपत्र (सं०सं०) (सं) वि. - प्राप्त; हस्तगत; मान्य;
समजून आलेले; अनुभूत.
संग्रदान (सं०सं०) (सं) ना. - दान; देणगी; देणे; देन;
आहेर.
संग्रदाय (सं०सं०) (सं) ना. - परंपरा; पूर्वापार पद्धति;
चाल; रूढी; तत्त्वज्ञानाची बैठक; विशिष्ट विचारप्रणाली.
संग्राह (सं०सं०) (सं) वि. - लाभयुक्त; मिळालेला; गवसलेला.
संग्राहि (सं०सं०) (सं) ना. - लाभ; फायदा; मिळकत.
संग्रीति (सं०सं०) (सं) ना. - अतिप्रेम; आसक्ति; ममता;
लाड.
संग्रोक्त (सं०सं०) (सं) वि. - चांगल्या रीतीने विवरण
केलेले; सुस्पष्ट; बाखानलेले; शुद्ध केलेले.
संग्रोक्षण (सं०सं०) (सं) ना. - पाणी शिंपणे;
शुद्धीकरण; पवित्री करण.
संग्लव (सं०सं०) (सं) ना. - निमज्जन; बुडी; प्रवाह; विध्वंसन;
नष्टचर्य; उलथापालथ.
संग्लुत (सं०सं०) (सं) वि. - पाण्यात बुडलेले; जलमय झालेले.
संबंध (सं०सं०) (सं) ना. - जोडणी; जुळणूक; नाते; बांधव्य;
स्नेह; मैत्री.

संबंधि (धिक्) (सं०सं०) (सं) ना. - आस; बंधु;
नातेवाईक; सोयरीक; दशातला; सुहेरसुतकाचा.
संबद्ध (सं०सं०) (सं) वि. - नीट; बंदिस्त; अति जवळचा;
संबंधी.
संव (वा) र (सं०सं०) (क) ना. - संभार; सामग्री.
साहित्य; मसाला; साधन.
संबळ (सं०सं०) (क) ना. - पगार; वेतन; मजुरी; कृली; रोजमुरा.
संबळिग (सं०सं०) (क) ना. - नोकर; सेवक; पगारी; पगार
वेऊन काम करणारा; मजूर.
संबळिगे (सं०सं०) (क) ना. - संबळी; देव ठेवण्याची पेटी.
पाखें; माग; सांकशी; बर्ची; वीट; मोसकण्याचे आयुध.
संबळिगोलु (सं०सं०) (क) ना. - दुबळेक; फाटा
फुटलेली फांदी.
संभार (सं०सं०) (क) ना. - संभार; साधनसामग्री; सांबर.
संभारकागे (सं०सं०) (क) ना. - डोम कावळा; भारद्वाज.
'केंवूत' पहा.
संभालिसु (सं०सं०) (क) धा. - रमविणे; समाधान करणे;
संरक्षणे; सांभाळणे; गप्प बसवणे; सहन करणे.
संभोधन (सं०सं०) (सं) ना. - जाग्रति; बुद्धिवाद; समजूत;
हाक; नाम विभक्ति.
संभव (सं०सं०) (सं) वि. - आगामी; पुढे होणारे; भविष्यत्.
(सं) ना. - उद्भव; जन्म; निपज; उपज; अस्तित्व.
संभविसु (सं०सं०) (क) धा. - होणे; जन्म पावणे; उत्पन्न
होणे; घटणे; दाखवणे.
संभार (सं०सं०) (सं) ना. - सामग्री; उपकरण; संग्रह;
सिद्धता.
संभावना (ने) (सं०सं०) (सं) ना. - मान्यता;
गौरव; प्रशस्ति; विदागी; तर्क; योग्यता; सामर्थ्य; पूजा; सेवा;
उपचार; घटना; कल्पना.
संभावित (सं०सं०) (सं) वि. - ज्ञात; तर्कित; अंदाजलेले.
(सं) ना. - सभ्य गृहस्थ; सज्जन; सद्गृहस्थ.
संभाविसु (सं०सं०) (क) धा. - गौरवणे; मान्यता देणे;
समजून घेणे; पारितोषिक देणे; आलोचना करणे.
संभाव्य (सं०सं०) (सं) वि. - घडण्यासारखे; होण्याजोगे;
तर्क करण्यायोग्य; कल्पनीय; संभवनीय.
संभाषण (णे) (सं०सं०) (सं) ना. - बोलणे चालणे;
संवाद; चर्चा; गप्पा.
संभिन्न (सं०सं०) (सं) वि. - फुटलेले; तुकडे झालेले; विकसित;
उमललेले; वेगळे झालेले.
संभूत (सं०सं०) (सं) वि. - जन्मलेले; उपजलेले; उत्पन्न
झालेले; प्राप्त.

संभृत (संभृ० ड) (सं) वि. - पूर्ण भरलेले; सुरक्षित;
शाकारलेले; शाकारणी केलेले; परतविलेले.

संभोग (संभ० ग) (क) ना. - आनंद; विलास; वृत्ति; सुरति;
उपभोग.

संभ्रम (संभृ० म) (सं) ना. - कंपन; संचार; गडबड; हुरूप;
उत्साह; आनंद; उद्रेक; समारंभ; आरास; शोभा; सौंदर्य;
विजृम्भण.

सम्म (संभृ० म्) (क) ना. - चर्म; चामडे; कातडे.

—कार (क) ना. - चर्मकार; चांभार; कातडकाम
करणारा.

सम्मत् (संभृ० त्) (सं) वि. - कबूल केलेले; अनुमति दिलेले;
एकाच अभिप्रायाचे; सहमत.

सम्मति (संभृ० ति) (सं) ना. - कबूली; अनुमति; अनुकूलता;
मान्यता; आशा; समेट; एकी.

सम्मर्द (संभृ० र्द) (सं) ना. - जमाव; गर्दी; खेचाखेच; रेडारेड.

समर्दन (संभृ० र्दन) (सं) ना. - धर्षण; धासावीस; रेडारेड;
हातपाय रगडणे; चेपणे; पादसंवाहन.

सम्मान (संभृ० न्) (सं) ना. - सम्मान; गौरव; धनता;
मान्यता; उपचार.

सम्मानिसु (संभृ० नि सु) (क) धा. - मान देणे; गौरवणे;
आदरणे; मानणे; उपचार करणे.

सम्मार्जन (ने) (संभृ० र्जन [न]) (सं) ना. - धुणे; धावन;
सोवळे; उजळा; स्वच्छता; निर्मळपणा.

सम्मार्जनि (नी) (संभृ० र्जनि [नि]) (सं) ना. - झाडणी;
केरसुणी; झटकणी.

सम्मिश्र (संभृ० श्र) (सं) वि. - एकवटलेले; मिसळलेले;
एकत्र केलेले.

सम्मुख (संभृ० मुख) (सं) वि. - तोंडासमोर; डोळ्यादेखत;
समोर; जवळ; सामने.

—समरसम्मुख (संभृ० र्मुख) (सं) ना. - युद्धसज;
युद्धारंभ; युद्धाची आवाही; 'मुचोणि' पहा.

सम्मुद (संभृ० द्) (सं) ना. - अत्यानंद; हर्ष; प्रीति; ममता.

सम्मेल (लन) (संभृ० ल [न]) (सं) ना. - देणगी; प्रवेश;
मेळावा; परिषद्.

सम्मोहक (संभृ० हक) (सं) वि. - मोह पाडणारे; भ्रम उत्पन्न
करणारे.

सम्मोहन (संभृ० हन) (सं) ना. - वेड; मोह; मुरळ; भ्रांति;
भ्रम.

—अम्भ (अम्भ) (सं) ना. - मूर्खी आणणारे एक आयुध.

सम्यक् (संभृ० क्) (सं) अ. - चांगल्या रीतीने; सरळपणे;
लक्षपूर्वक; पूर्णपणे.

सम्राज् (द्) (संभृ० र्ज [द्]) (सं) ना. - चक्रवर्ती;
सार्वभौम; राजाधिराज.

सय् (संभृ० य्) (क) धा. - शांत होणे; थंड होणे; थांबणे;
निष्क्रिय होणे.

(क) अ. - हं! ठीक!

सय (संभृ० य्) (क) वि. - वेगवान्; अभिनिवेशपूर्ण; सरळ; नीट;
सावेश; अचूक; बरोबर; योग्य; आपले.

सयंबर (संभृ० यंबर) (क) ना. - स्वयंबर; स्वतःच पति निवडणे.

सयगरे (संभृ० यगरे) (क) धा. - संतत धार धरणे; सारखे ओतणे;
वर्षणे.

सयगे (संभृ० यगे) (क) ना. - संज्ञा; गुण; संकेत; चिन्ह.

सयगेडे (संभृ० यगेडे) (क) धा. - आडवे पडणे; सांष्टीग नमस्कार
घालणे; लोळण घेणे; लोटांगण घालणे.

सयत (संभृ० यत्) (क) वि. - सरळ भावी; आडपडदा न

ठेवणारा; लपवाळपवी न करणारा; कपट न करणारा; उधडा;
निष्कपट; वंचना न करणार; प्रामाणिक.

सरित्तु (संभृ० यत्तु) (क) धा. - समाधान होणे; रमणे.

सरत्तु (संभृ० यत्तु) (क) धा. - सही; होय; ठीक; अस्तु; विश्रांति;
विराम; क्षेम; उत्तम.

सरत्ते (संभृ० यत्ते) (क) ना. - निष्कपटता; रुजुता; प्रामाणिकपणा;
सरळपणा.

सरद (संभृ० यद्) (क) वि. - प्रामाणिक; सरळ.

(क) ना. - ब्राह्मण.

सरदेगे (संभृ० यदेगे) (क) धा. - सुंदर होणे; शोभिवंत होणे;
शोभणे.

सरयु (सैयु) (संभृ० ययु [सैयु]) (क) ना. - विश्रांति; मौन;
नीरवता; सरळपणा; निष्कपटता; नीति; न्याय; पुण्य; सुकृत.

सरय (सैय) रि (संभृ० ययु [सैयु] णि) (क) धा. - पुढे जाणे;
पळणे; बरेच पुढे सरणे; चांगले पुढे येणे.

सरवे (सैव) रगु (संभृ० ययु रगु) (सैयु रगु) (क) ना. -
महदाश्चर्य; अचंभा; अहोविस्मय.

सर (संभृ० य) (क) ना. - शर; बाण; काठी; फुलाची माळ; हार;
मोत्याचा पेंडा.

सर (रत्) (संभृ० य [रत्]) (सं) ना. - सरोवर; तळे; किनारा.

(सं) वि. - हलणारे; पुढे जाणारे.

सरकटिसु (संभृ० ययु कटिसु) (क) धा. - दूर जाणे; दकलत नेणे; पुढे
दकलणे; एकत्रित करणे; मिसळणे.

सरकार (संभृ० ययु कटि) (अ. दे) ना. - अधिकारी मंडळ;
शासनसभा; परंपरेने येणारी शासनसंस्था.

सरकु (संभृ० ययु क) (क) ना. - सामान; लक्ष; ध्यान; लगन;
एकचित्तता.

सरकूठ (सरकूठ) (क) ना. — सुतार पक्षी 'शरारि' पहा.
 सर (रि) गुणिके (सर [०] सरकूठ) (क) ना. — सुरगठ; पास;
 एक प्रकारची गाठ.
 सरगुडु (सरगुडु) (क) ना. — भगदाड; भोक; खिडार;
 किल्ल्यांतील चोरवाट; सुयार.
 सरघ (घा) (वे) (सरघ [४७] ळ) (सं) ना. — भ्रमर; भुंगा;
 पटपट.
 सरट (सरट) (सं) ना. — सरडा; पाल; गणपत.
 सरटसर्पन्याय (सरटसर्पन्याय) (सं) ना. — भ्रमानें
 उद्धवलेलें भय; सरड्याला साप समजून वाटणारे भय.
 सरण (सरण) (सं) ना. — चलन; हालचाल; गमन.
 (क) ना. — शरण; रक्षण; आश्रय; प्रगमन; स्वागत; सामोरे
 जाणें; चिता.
 सरणि (सरणि) (सं) ना. — रीति; क्रम; पद्धति; मार्ग; ओळ;
 पंक्ति; काव्यशैली.
 सरणिकेडु (सरणिकेडु) (क) घा. — मार्ग चुकणें; वाट विसरणें;
 शैली सुटणें; क्रम बदलणें.
 सरत्विमान (सरत्विमान) (सं) ना. — संथ जाणारे विमान;
 ग्लायडर (Glider)
 सरति (दि) (सरति [६]) (क) ना. — वारी; पाळी; क्रम; खेप.
 सरत्ति (सरत्ति) (सं) ना. — मुंडाहात; मुंडेमाप.
 सरद (सरद) (क) ना. — शरद; शरदकाल; पावसाळा.
 सरदार (सरदार) (अ. दे) ना. — नायक; पुढारी; मांडलिक;
 जहागीरदार.
 सरदि (सरदि) (अ. दे) ना. — थंडी; शैत्य; पडसें.
 सरपणि (ळि) (सरपणि [७]) (क) ना. — सांखळी; शृंगळा.
 सरमरिके (सरमरिके) (क) ना. — वडालिंगन; आनंदाची भेट.
 सरमा (मे) (सरमा [८]) (क) ना. — देवशुनि; कुत्रें;
 देवलोकीचें कुत्रें; विभीषण पत्नि.
 सरळ (ळ) (ळ) (सरळ [९] [१०]) (क) ना. — बाण; पाणी.
 सरल (सरल) (क) वि. — बाण असलेला.
 — पूसरल (पूससरल) (क) ना. — कामदेव; मन्मथ.
 सरल (सरल) (सं) वि. — जवळचा; नीट; सरळ; निष्कट;
 सहज; सुलभ; आडंबरहित; प्रामाणिक.
 (सं) ना. — देवदार; सुरतक.
 सरले (सरले) (सं) वि. — निष्कट स्त्री; सवर्तनी स्त्री.
 सरवि (वे) (सरवि [११]) (क) ना. — गवताचा दोर; धागा;
 शिकार; शाखा; समुद्र.
 सरस (सरस) (सं) वि. — रसासह; आनंद देणारा; भावपूर्ण;
 आकर्षित करणारे; हल्लें; चंचल.
 (सं) ना. — हास्य; चेष्टा; सरोवर; तळें.

— गाति (गाति) (क) ना. — सदाचारिणी; कामिनी;
 अभिनेत्री; विलासिनी; विलासवती.
 सरसति (सरसति) (क) ना. — सरस्वति; शारदा; विद्यादेवी.
 सरसि (सी) (सरसि [१२]) (सं) ना. — सरोवर; तळें; डोह.
 सरसि (सी) ज (सरसि [१२] ळ) (सं) ना. — कमल; सरोवरांत
 जन्मणारे.
 — नाभ (नाभ) (सं) ना. — विष्णु; कृष्ण.
 — नेत्र (नेत्र) (सं) ना. — कमलनेत्र; विष्णु.
 — भव (भव) (सं) ना. — ब्रह्मदेव.
 सरसिजात (सरसिजात) (सं) ना. — कमल; सरोवरांत उत्पन्न
 झालेले.
 सरसिजांबक (सरसिजांबक) (सं) ना. — कमलनेत्र; विष्णु;
 कृष्ण.
 सरसिजासन (सरसिजासन) (सं) ना. — ब्रह्मदेव; कमलासन.
 सरसि (सी) सह (सरसि [१२] ळ) (सं) ना. — कमल.
 सरस्वत् (सरस्वत्) (सं) ना. — समुद्र; सागर.
 सरस्वति (ती) (सरस्वति [१३]) (सं) ना. — विद्यादेवता;
 शारदा; भाषा; वाणी.
 सरस्सु (स्) (सरस्सु [१४]) (सं) ना. — सरोवर; डोह;
 मोठें तळें.
 सरहहु (सरहहु) (अ. दे) ना. — सीमा; सरहद्द; सीमारेखा;
 सीमांत.
 सरळ (ळ) (सरळ [१५]) (क) ना. — बाण; शर; शलाका.
 सरळ (सरळ) (सं) वि. — सरळ; सुगम; जवळचा; नीट; थेट.
 — जयसरळ (जयसरळ) (क) ना. — देवदार; सुरवृक्ष;
 पंचबाण; मदन.
 सरळिसु (सरळिसु) (क) घा. — उडणें; उडी मारणें; धूम ठोकणें;
 'नेगे' पहा.
 सराग (सराग) (सं) वि. — प्रीतीनें; बांधलेलें; उत्सुक.
 (क) वि. — सुलभ; जवळचा; शेजारचा; अविलंबित.
 सराफ (सराफ) (अ. दे) — सोन्याचांदीचा व्यापारी; व्याजबड्डा
 करणारा; नगदी कारकून.
 सरि (रित) (सरि [१६]) (सं) ना. — शरा; प्रपात; धवधवा.
 सरि (सरि) (क) घा. — जागा सोडणें; बाजूला सरणें; जाणें;
 चालू लागणें; चालविणें.
 (क) वि. — ठीक; सम; सपाट; योग्य; न्याय्य; क्रमबद्ध.
 (क) ना. — रास; ढिक; सरस; चिकट पदार्थ; वाहवा ! भले !
 उतार.
 — इसु (इसु) (क) घा. — जागा देणें; खाली ढकलणें; रेटणें.
 — इक (इक) (क) ना. — समवयस्क; एक पातळीतील
 स्नेही; बंधु.

—परि (सं०) (क) धा. —समान होणें; जुळणें; जोड होणें.
 सरिकतन (सं०कंडल) (क) ना. —समानता; समयोग्यता;
 नातें; आसत्य.
 सरिका (गा)ण (सं०क [ग] ह्) (क) धा. —तुलना करणें;
 ताडून पाहणें; तापवून परीक्षिणें.
 सरिगुणिके (सं०गुणिके) (क) ना. —सुरमाठीची वीण; साखळी
 टाका.
 सरिगे (सं०ग) (क) ना. —दागिना; गळ्यांतील सरी;
 फास; गाठ.
 सरित् (त्तु) (सं०ड [डु]) (सं) ना. —ओढा; प्रवाह;
 झरा; धागा सूत; दोरी.
 —पति (सं०) (सं) ना. —समुद्र; नदीपति.
 —सुत (सं०ड) (सं) ना. —भीष्माचार्य.
 सरिदोरे (सं०दोरे) (क) अ. —सम; योग्य.
 सरिद्वारा (रे) (सं०द्वारा [री]) (सं) ना. —नदीमधील श्रेष्ठ
 नदी, महानदी.
 सरिमिंडि (सं०मिंडि) (क) ना. —समवयस्क मुलगी;
 अविवाहित कन्या.
 सरिल् (सं०ल्) (क) ना. —एक प्रकारचा मासा.
 सरिस (सं०स) (क) ना. —सामीप्य; समानता; युद्ध; रणकंदन;
 सरलता; समोर; बाजू.
 सरीसृप (सं०सृप) (सं) ना. —सर्प; विंचु; पाल; सरडा;
 सरपटणारा प्राणी.
 सरु (सं०रु) (क) ना. —गमन; चलन; मृगाचा माग; श्वापद
 फिरण्याचा जंगली रस्ता.
 सरूप (सं०रुप) (सं) वि. —रूपसहित; समरूप; रूपसाम्य;
 एकरूपता; सरूपता; चार मुक्तीपैकी एक.
 सरोज (सं०रोज) (सं) ना. —कमल.
 —निलय (सं०लय) (सं) ना. —लक्ष्मीदेवी.
 —नेत्र (सं०नेत्र) (सं) ना. —कमलनेत्र; विष्णु; कृष्ण.
 —भव (सं०भव) (सं) ना. —ब्रह्मदेव.
 —रिपु (सं०रिपु) (सं) ना. —चंद्र.
 —सख —मित्र (सं०सख) (सं) ना. —सूर्य.
 सरोजिनि (नी) (सं०रोजिनी [नी]) (सं) ना. —कमलनी.
 सरोधि (सं०रोधि) (सं) ना. —समुद्र; सागर.
 सरोरुह (सं०रोरुह) (सं) ना. —कमल. 'तावरे' पहा.
 सरोवर (सं०रोवर) (क) ना. —सर; महातळें; डोह.
 सर्क (सं०र्क) (सं) ना. —वारा; वायु; मन.
 सर्ग (सं०र्ग) (सं) ना. —अध्याय; प्रकरण; संधि; त्याग;
 सृष्टि; जनन; जन्म.
 सर्ज (जंज) (सं०र्ज [जंज]) (सं) ना. —शालवृक्ष; राळ.

सर्प (सं०र्प) (सं) धा. —पुढें चालणें; पुढें सरणें.
 (सं) ना. —सर्प; नागसाप.
 सर्पतुंडिक (सं०र्पतुंडिक) (सं) ना. —गारुडी; साप खेळवणारा.
 सर्पभूषण (सं०र्पभूषण) (सं) ना. —शंकर; एक कन्नड कवि.
 सर्पराज (सं०र्पराज) (सं) ना. —वासुकी; सापांचा राजा;
 आदिशेष.
 सर्पि (पिस्) (सं०र्पि [पिस्]) (सं) ना. —वृष; आज्य.
 सर्पिणि (णी) (सं०र्पिणि [णी]) (क) ना. —नागिणी; सर्पराणी;
 नागीण.
 सर्व (व्व) (सं०र्व [व्व]) (क) वि. —सर्व; सगळे; अखिल.
 (क) ना. —शिव; शर्व.
 सर्वव (व्वव) (सं०र्वव [व्वव]) (क) ना. —वेषधारी;
 बहुरूपी; सोंग घेणारा; थट्टेखोर; चेष्टेखोर.
 सर्वे (सं०र्वे) (क) ना. —बदक; पाणकॉबडी; 'बातुगोलि' पहा.
 सर्व (सं०र्व) (सं) वि. —सकल; अखिल; सगळे; वट्ट; पुरें.
 (सं) ना. —महादेव; विष्णु.
 सर्वसहा (हे) (सं०र्वसहा [हे]) (सं) ना. —सर्व सहन
 करणारी; भूदेवी; क्षमा; पृथ्वी.
 सर्वज्ञ (सं०र्वज्ञ) (सं) ना. —सर्व; महाज्ञानी; कर्नाटकांतील
 सर्वज्ञ महाकवि.
 सर्वतोभद्रे (सं०र्वतोभद्रे) (सं) ना. —नटी.
 सर्वतोमुख (सं०र्वतोमुख) (सं) वि. —सर्व प्रकारचा; पूर्ण.
 (सं) ना. —शिव; ब्रह्मा; अतिमानव व्यक्ति; ब्राह्मण; अभि;
 स्वर्ग.
 सर्वत्र (सं०र्वत्र) (सं) अ. —चोहोकडे; कोठेंहि; सर्व बाजूंस;
 अखंडपणें; सर्व संदर्भीमधें.
 सर्वथा (सं०र्वथा) (सं) अ. —सर्वप्रकारें; सुतराम्; खात्रीनें;
 निश्चयपूर्वक.
 सर्वदा (सं०र्वदा) (सं) अ. —केव्हाहि; सर्वकालीं; सदादित.
 (सं) ना. —सर्वांगुणी; अन्नपूर्णा; पार्वती; शारदा.
 सर्वभक्षक (सं०र्वभक्षक) (सं) ना. —सर्वनाशी; अभि; निखारा;
 ज्वाळा.
 सर्वमंगला (ले) (सं०र्वमंगला [ले]) (सं) ना. —पार्वती;
 सर्व मंगल करणारी.
 सर्वस्व (सं०र्वस्व) (सं) ना. —चीजवस्तु; संपत्ति; मिळकत.
 सर्वांगीण (सं०र्वान्गीण) (सं) वि. —सर्व देहाशी संबद्ध;
 सर्व बाजूंनीं परिपूर्ण.
 सर्वाधिकार (सं०र्वधिकार) संपूर्ण शासनस्वातंत्र्य; निरंकुश
 प्रभुत्व; संपूर्ण अधिकार.
 सर्वाधिकारि (सं०र्वधिकारि) (सं) ना. —निरंकुश सत्ताधारी;
 हुकूमशहा; संपूर्ण शासनाधिकार असलेला.

सर्वार्थसिद्ध (सर्वार्थसिद्ध) (सं) ना. - बुद्धदेव; सर्व पुरुषार्थ साधलेला.

सर्व (सु) प (सर्व [सु] ष) (सं) ना. - मोहरी; फोडणीचे दाणे.

सर्वपमेरूच्याय (सर्वपमेरूच्याय) (सं) ना. - राईचा पर्वत; पराचा पारवा; अजगजांतर; जमीनअस्मानाचें अंतर; अति असमानता.

सल् (लु) (सल् [लु] ष) (क) धा. - योग्य होणें; मनाला येणें; आवडणें; प्रवेशणें; स्पर्शणें; गळाठणें; थकणें.

सल (सल) (सं) ना. - पाणी; जल; हालचाल; गमन.

(क) ना. - बारी; पाळी; सरती; पट; समय.

सलके (सलके) (क) ना. - शलाका; सळी; लोहपट्टी; वेत;

घाण काढण्याचे साधन. 'गोरुमणे' पहा; खोरें.

सलग (सलग) (क) ना. - हत्तीच्या कळपांतील प्रमुख हत्ती; महागज; ऐरावत; खोड.

सलगु (सलगु) (क) ना. - शलाका; सळी; वेत; कांव; काठी; फुलाचा देठ.

सलपु (सु) (लु) (सलपु [लु] ष) (क) धा. - राखणें; पालन करणें; संगोपणें; जोपासणें.

सलहा (हे) (सलहा [हे] ष) (क) ना. - आलोचना; हितबुद्धि; हितवाद; अभिप्राय.

—गार (गार) (क) वि. - आलोचक; सला देणारा; हितवादी.

सलाकि (के) (सलाकि [के] ष) (क) ना. - शलाका; लोखंडी कांव; वेत; लाठीकाठी; फुलाचा देठ.

सलिंगे, (सलिंगे) सलंगी; परिचय; आवड; अग्नि; योग्यता; वापर; लाड; कौतुक; लालन.

सलिल (सलिल) (सं) ना. - पाणी; जल; वारे.

सलिलज (सलिलज) (सं) ना. - कमळ; पाण्यांत जन्मणारे.

सलिसु (सलिसु) (क) धा. - शिवणें; पोहोचणें; संधान बांधणें; अर्पण करणें; वाहणें.

सलील (सलील) (सं) अ. - खेळतखेळत; सुलभतेनें; सहज; हल्लवारपणें; आनंदानें.

सलील (सलील) (सं) वि. - लीलायुक्त; विनोदपूर्ण;

सलीसु (सलीसु) (क) वि. - सहज; सुलभ; प्रेमळ; समीपचें.

सलु (सलु) (क) धा. - योग्य होणें; कबूल करणें; प्रवेश करणें; आवडणें; मनाला येणें.

सलुगे (सलुगे) (क) ना. - स्नेहाचार; गाढ मैत्री; सलंगी; अति परिचय.

सलुबळि (सलुबळि) (क) ना. - योग्यता; साम्य; समावेश; औचित्य; रुढी; वापर; संप्रदाय; विनिमय; वधुवरांची कुंडली जमणें.

सले (सली) (क) अ. - चांगल्या रीतीनें; नीट; अतिशयेंकरून.

(क) धा. - विकणें; विक्री करणें; विनिमय करणें; देवघेव करणें

सल (सल) (क) अ. - योग नव्हे ! नको ! नकारार्थी अव्यय.

सलकि (की) (सलकि [की] ष) (सं) ना. - एक वृक्ष; कवटाचें झाड; 'वेळवल' पहा.

सललित (सललित) (सं) वि. - अतिसुंदर; मनोहर.

सल्लाप (सल्लाप) (सं) ना. - सुखालाप; गप्पा; चर्चा; संलप (संलप) (सं) ना. - सुखालाप; गप्पा; चर्चा;

सलगीच्या गोष्टी.

सलु (सलु) (क) धा. - आवडणें; प्रवेश करणें; स्पर्शणें; वाकणें; कबूल करणें.

सले (सली) (क) धा. - शल्य; बर्ची; बाण; भोसकण्याचें आयुध; भाला.

सलेखनव्रत (सलेखनव्रत) (सं) ना. - जैनाचें प्रायोपवेशन; उपवास.

सव (सव) (क) वि. - सम; योग्य; सरळ; समान; बरोबरीचा.

(क) ना. - शव; मर्हें; प्रेत.

—तिनि (तिनि) (क) ना. - प्रेतभक्षक; राक्षस; पिशाच; लाव.

सवकटु (सवकटु) (क) ना. - व्यवस्था; सिद्धता; सपाट जमीन; समपातळी; सपाटी.

सवकलि (सवकलि) (क) ना. - झीज; घर्षण; परिणाम; वापर; चालचलन.

सवग (सवग) (क) ना. - कवच; चिखलत; अंगत्राण.

सवडि (सवडि) (क) ना. - जोड; साथ; जुळें; युग्म; आवळेजावळे.

सवडु (सवडु) (क) ना. - विश्रांति; विश्राम; मध्यंतर; जोडीदारी; सोवती; सांगाति.

सवण (सवण) (क) ना. - श्रवण; जैन यति; श्रमण; वस्ती; चिमटा; सांडस; सणशी; पक्कड; 'इक्कुळ' पहा.

—मने (मने) (क) ना. - वस्ती; जैनमंदिर.

सवणिसु (सवणिसु) (क) धा. - सावरणें; सारखें करणें; गोळा करणें; 'सवणिसु' पहा.

सवति (ते) (सवति [ते] ष) (क) ना. - सवत; सपति; पतीची दुसरी बायको; वालुक; काकडी.

सवन (सवन) (सं) ना. - होम; यज्ञ; स्नान; सोमरस पिळून काढणें.

सवणिसु (सवणिसु) (क) ना. - होणें; संभवणें; बघून येणें; सिद्ध होणें; बरोबर करणें.

सवर (र) (सवर [र] ष) (क) धा. - कातरणें; उपटणें; लेपणें; लावणें; गुळगुळीत करणें; हातावर हात मारणें; शिस्त करणें; शेवटास नेणें; नियमन होणें.

सवरिसु (संव०सु) (क) धा. — एकत्रित करणें; मिसळणें; कातरल्यासारखें करणें.

सवर्ण (संव०वर्ण) (सं) ना. — समवर्ण; एकाच जातीचे; एकाच ठिकाणाहून उच्चारले जाणारे वर्ण.

— दीर्घ (दी०) (सं) ना. — सवर्णाक्षर दीर्घ करणारा संधी.

सवसु (संव०सु) (क) धा. — सिद्ध करणें; टोक करणें; शिजवणें. सवळदे (जळदे) (संव०सु [जु०सु]) (क) धा. — प्रातःकाल;

उपःकाल; सकाळ.

सवळिसु (संव०सु) (क) धा. — संग्रह करणें; कौलें शाकारणें; भरणें.

सवायि (संव०यि) (अ. दे.) ना. — सवापट; काकणभर अधिक.

सवार (संव०र) (क) ना. — राऊत; स्वार; वाहनारूढ.

सवालु (संव०लु) (अ. दे.) ना. — प्रश्न; म्हणणें; आम्हान; पैज; शर्यत.

सवि (संव०) (क) धा. — चाखणें; रुचि पाहणें; अनुभव घेणें.

(क) ना. — रुचि; चव; गोडी; मधुरता; माधुर्य; स्वाद; सुवास; मनोहरता.

सविगडलु (संव०गडलु) (क) ना. — क्षीर सागर; दुग्धसमुद्र; 'इंगडल' पहा.

सविगाणु (संव०गाणु) (क) धा. — अनुभव घेणें; चाखणें; चव पाहणें.

सविगार (संव०गार) (क) वि. — रुचि जाणणारा; चाखून पाहणारा; वेषभूषा करणारा; रसिक; चाख्या.

सवितृ (वार) (संव०तृ [वार]) (सं) ना. — सूर्य.

सविदोह (संव०दोह) (क) धा. — चव दाखविणें; चाखवणें; वाईट अनुभव घेणें.

सविनय (संव०नय) (सं) वि. — नियमानुसार; विनम्र.

सविनोट (संव०नोट) (क) ना. — प्रेमदृष्टि; शृंगारदृष्टि; डोकावणी; कामुक दृष्टि.

सविबेट (संव०बेट) (क) ना. — शृंगारचेष्टा; विलासी हावभाव; मधुरमीलन.

सविघेरे (संव०घेरे) (क) ना. — मिष्टान्नभोजन; गोड खाद्य; पक्वान्नसेवन.

सविसु (सवेयिसु) (संव०सु [सवेयि०सु]) (क) धा. — शिजणें; शिजविणें; वाढणें; पंगत वाढणें; मासला दाखवणें; कष्ट घेणें.

सवुडु (संव०डु) (क) ना. पळी; चमचा; लाकडी पळी; डाव.

सवुसव (संव०सव) (क) ना. — चांगुलपणा; परिमळ; सुवास; शोभा; लैडव.

सवुत (संव०त) (क) ना. — काकडी; वाळूक.

सवुदे (संव०दे) (क) ना. — समिधा; लाकूडफाटा; जळण.

सवुळु (संव०ळु) (क) ना. — खारट; मसुळ; सोडा; खार.

— कार (कार) (क) ना. — सुताला रंग देण्याचा पदार्थ; क्षार.

सवे (संव०) (क) धा. — सिद्ध करणें; टोक करणें; नाश होणें; क्षीण होणें; शिजणें; उगाळणें; तिचणें; वाण पडणें; टंचाई मासणें.

सवेयिसु (सवेयि०सु) (सं) धा. — शिजणें; शिजवणें; पंगत वाढणें; मासला दाखवणें.

सव्य (संव०) (सं) ना. — डावी बाजू; विरोध; मागची बाजू; विरुद्ध बाजू.

सव्यसाचि (चि) (संव०साचि [चि०]) (सं) ना. — डाव्या हातानें बाण मारणारा; अर्जुन.

सव्वळि (संव०ळि) (क) ना. — लाटेची सुरळी; लाटेची गुंडाळी; लहरीचें अंतर्वलन.

सवारीर (संव०र) (सं) वि. — सदेह; कायेसह.

ससन (संव०स) (क) ना. — बलिदान; आलंब.

ससने (संव०स) (क) वि. — स्थिर; स्पष्ट; नीरव; मूक; अचल; न हलणारे; मौनयुक्त.

ससि (संव०सि) (क) ना. — शशि; चंद्र; सस्य; मोडाचें धान्य; लहान तरु; रोपटें.

(क) धा. — विंचरणें; गुंता सोडवणें; अडचणींतून मुक्त करणें; उपटणें; निवडणें.

ससिगल् (संव०गल्) (क) ना. — चंद्रकांत मणि; शशिकांत शिला.

ससिदलेख (संव०दलेख) (क) शशिशेखर; चंद्रमौली; शिव.

ससिन (संव०सि) (क) अ. — सरळ; नीट; जवळपास; व्यवस्थितपणें; उचितपणें.

ससिने (संव०सि) (क) अ. — जवळ; बाजूस; सरळ; चांगल्या रीतीने; समानपणें.

ससिल् (लु) (संव०लु [लु०]) (क) ना. — एक जातीचा मासा.

ससूत्र (संव०सूत्र) (सं) वि. — दोरीसह; धागायुक्त; पदर असलेला.

(सं) अ. — संकटाशिवाय; अडचणीखेरीज; सुलभतेने; प्रेमानें.

सस्य (संव०स्य) (सं) ना. — वनस्पति; धान्य; दाणा; 'दवस' पहा.

सह (संव०सह) (सं) अ. — बरोबर; मिळून; संगतीने; एकंदरीने; सोबतीने.

सहकरिसु (संव०करिसु) (क) धा. — मदत देणें; सहकार करणें; दान देणें; एकवटणें.

सहकार (संव०कार) (सं) ना. — परस्पर साह्य; एकोप्याने काम करणें; गोड आवां; आम्रवृक्ष.

सहगमन (संव०गमन) (सं) ना. — सती जाणें; पतीच्या चितेवर आत्मविसर्जन.

सहचर (सहचर) (सं) ना. — जोडीदार; सोबती; सवंगडी;
मित्र; अंतेवासी; अनुचर.
सहचरि (सहचरि) (सं) ना. — मैत्रीण; जोडीदारीण.
सहज (सहज) (सं) वि. — स्वाभाविक; बरोबर जन्मलेले; जुळे;
सरळ; सुलभ; अनायास; सत्य.
सहजते (सहजते) (सं) ना. — सरळपणा; स्वाभाविकता;
अकृत्रिमता.
सहजात (सहजात) (सं) ना. — जोडीने जन्मलेला; सरळ
भाऊ.
सहणि (सहणि) (क) ना. — अश्वपालक; घोड्याला ताऱ्यांत
ठेवणारा.
सहदेव (सहदेव) (सं) ना. — पांचवा पांडव; सहोपासक;
एकाच देवाचे भक्त.
सहधर्मिणि (णी) (सहधर्मिणि [१९९]) (सं) ना. — धर्म-
कार्यांत समानाधिकार असलेली; धर्मपत्नि; भार्या.
सहन (ने) (सहन [१९९]) (सं) ना. — सहनशीलता; शांति;
धमा; 'सैरणे' पहा.
सहपंक्ति (सहपंक्ति) (सं) ना. — एकपांक्ति; एकत्र जेवणारे;
एकाच जातीचे.
सहभव (सहभव) (सं) ना. — भाऊ भाऊ; सहोदर.
सहवास (सहवास) (सं) ना. — मिळून राहणे; स्नेह; संगत;
सोबत; जोडीदारपणा.
सहस (स) (सहस [१९९]) (सं) ना. — दीर्घप्रयत्न; सामर्थ्य;
चैतन्य; हिवाळा; मार्गशीर्ष मास; शोभा; विजय.
सहसा (सहसा) (सं) अ. — लागलीच; तक्षणी.
सहसि (सिग) (सहसि [१९९]) (क) ना. — साहसी; धीर;
शूर; बलवान.
सहस्र (सहस्र) (सं) वि. — हजार; दशशत; पुष्कळ.
— पाद (सहस्र) (सं) ना. — विष्णु; सूर्य.
सहस्रकर (किरण) (सहस्रकर [१९९]) (सं) ना. — सूर्य;
सहस्ररश्मी.
सहस्रदल (पत्र) (सहस्रदल [१९९]) (सं) ना. — कमल;
पुष्कळ पाकळ्या असलेले.
सहस्रनयन (लोचन) (सहस्रनयन [१९९]) (सं)
ना. — विष्णु; इंद्र; मोर.
सहस्रफण (सहस्रफण) (सं) ना. — आदिशेष; अनेक
फडा असलेला; शेष.
सहस्रबाहु (सहस्रबाहु) (सं) ना. — बलशाली; हजार हात
असलेला; कार्तवीर्य; अर्जुन; बाणासुर.
सहस्रशिखर (सहस्रशिखर) (सं) ना. — विंध्यपर्वत.
सहस्रांशु (सहस्रांशु) (सं) ना. — सूर्य; रवि.

सहस्राक्ष (क्षेष्ण) (सहस्राक्ष [१९९]) (सं) ना. —
इंद्र; विष्णु; मोर.
सहाध्यायि (सहाध्यायि) (सं) ना. — सहपाठी; जोडीदार.
— नि (२) (सं) ना. — जोडीने शिकणारी; सहवर्गिणी;
वर्गमगिनी.
सहानुभूति (सहानुभूति) (सं) ना. — दुसऱ्याच्या
सुखदुःखाशी भागीदार होणे; सहसंवेदना.
सहाय (स्य) (सहाय [१९९]) (सं) ना. — मदत; पाठिंबा;
आधार; अनुकूलता; जवळीक; मित्र.
सहायक (सहायक) (सं) ना. — आश्रयदाता; मदतगार;
आधार देणारा; पाठीराखा.
सहायिग (सहायिग) (क) ना. — पाठीराखा; पाठिंबा देणारा;
सवंगडी; मित्र.
सहि (सि) (अ.दे) — हस्ताक्षर; सुद्रा; दाखल करणे.
सहित (सहित) (सं) अ. — बरोबर; लागलीच; एकूण; वट्ट.
(सं) वि. — हितकर; कल्याणप्रद.
सहिष्णु (सहिष्णु) (सं) वि. — सहनशील; सहन करणारा.
सहिसु (सहिसु) (क) धा. — सहन करणे; अनुभव घेणे;
तग धरणे; टिकाव धरणे.
सहदय (सहदय) (सं) ना. — रसिक; सज्जन; चांगल्या
मनाचा.
सहोदर (सहोदर) (सं) ना. — भाऊ; एकोदर.
सहोदरि (सहोदरि) (सं) ना. — बहीण; सरळी बहीण.
सह्य (सह्य) (सं) वि. — सहन करण्याजोगे; सहनीय; सहन
करण्यायोग्य.
सह्याद्रि (सह्याद्रि) (सं) ना. — पश्चिम घाट; सह्यापर्वत.
सळि (सळि) (क) ना. — थंडी; हीव; थंडपणा; शलाका; लोखंडी
कांब.
सळेह (सळेह) (सं) ना. — शत्रु; प्रतिस्पर्धी; विरोधक.
सांयुगीन (सांयुगीन) (सं) ना. — युद्धासंबंधीचे; शूरसैनिक;
रणवीर.
साकल्य (साकल्य) (सं) ना. — सकलता; परिपूर्णत्व; सर्व बाजू.
साकार (साकार) (सं) वि. — देहयुक्त; आकृतिसह; रूपवान.
साक (साक) (क) धा. — संरक्षणे; पालन करणे; जोपासणे;
संगोपणे.
साकंत (साकंत) (सं) ना. — अयोध्या नगरी.
साक्षर (साक्षर) (सं) वि. — अक्षरज्ञानी; अक्षरओळख
असलेला.
(सं) ना. — शिकलेला; सुशिक्षित; पदवीधर.
साक्षरते (साक्षरते) (सं) ना. — अक्षरवाचन; लिहिता वाचन
येणारा; शिक्षण; पठण.

साक्षात् (साक्षात्) (सं) अ. - प्रत्यक्ष; डोळ्यासमोर; निश्चल;
स्वाभाविक; उद्गून दिसण्यासारखे.

साक्षात्कारिसु (साक्षात्कारिसु) (क) धा. - डोळ्यासमोर
आणणे; प्रत्यक्ष पाहणे; अनुभवणे; मन वळवणे; प्रतीति येणे.

साक्षी (क्ष्य) (साक्षी [क्षी]) (सं) ना. - डोळ्याने पाहणारा;
प्रत्यक्ष पाहणारा; प्रतीति घेणारा.

सागर (सागर) (सं) ना. - समुद्र; महोदधी.

सागरांबरे (रा) (सागरांबरे [रा]) (सं) ना. - पृथ्वी;
समुद्रवसना.

सागु (सागु) (क) धा. - पुढे जाणे; चालविणे; पाळणे.

(क) ना. - कृषि; शेती; तांदळाची पेज.

—माडु (माडु) (क) धा. - चालू ठेवणे; पुढे चालविणे;
मशागत करणे.

—वळि (वळि) (क) ना. - शेतकी; शेतीचा धंदा; क्रम; पुढे
चालवणे.

—वड (वाड) (वड [वाड]) (क) ना. - पाठवणीचा
खर्च; भागवणूक.

सांक्रमिक (सांक्रमिक) (सं) ना. - एकाला एक लागलेले;
स्पर्शजन्यता; संसर्ग.

—रोग (रोग) (सं) ना. - सांसर्गिक रोग.

सांख्य (सांख्य) (सं) ना. - कपिल ऋषीचे दर्शनशास्त्र; सांख्य
पंथ; सांख्यानुयायी.

सांग (सांग) (सं) वि. - संपूर्ण; विभागासह; सावयव.

सांगगोलिसु (सांगगोलिसु) (क) धा. - सर्व रीतीने पूर्ण
करणे; सर्वांगाने सावरणे; सर्व बाजूंनी सरते करणे.

सांगत्य (सांगत्य) (सं) ना. - संगतीने जाणे; जोडीने जाणे;
एक पथजाति.

सांगोपांग (सांगोपांग) (सं) वि. - वेदवेदांगासहित;
अंगोपांगासह; सर्वबाजूंनी युक्त.

साचा (साचा) (अ. दे) वि. - खरे; सत्य; योग्य; सरळ;
निष्कपट; पक्व.

साचि (साचि) (सं) वि. - वाकलेला; वक्र; वाक आलेला.

(सं) ना. - तिरंदाज; सव्यसाची.

साज (साज) (क) वि. - सहज; स्वाभाविक; सरळ.

साटि (साटि) (क) वि. - समान; योग्य; जुळण्यासारखे.

(क) ना. - साम्य; जोड; स्नेहसंबंध; संपर्क; वाजू; छाठी;
भगवी वस्त्रे.

साणिने (साणिने) (क) ना. - चालण्याचे साधन; छानी;
चालण.

साणे (साणे) (क) ना. - सहाण; शाण, शाणचा दगड.

—कळु (कळु) (क) ना. - धारेचा दगड.

—हिडी (हिडी) (क) धा. - घासणे; सहाण लावणे; धार
लावणे; पाजळणे; पाणी देणे; संस्कार देणे.

सात्विक (सात्विक) (सं) ना. - कृष्णाचा अनुयायी; बांधव.

सात्विक (सात्विक) (सं) वि. - सत्वगुण प्रधान; सत्वगुणी;
साधुस्वभावाचा; सामर्थवान्; ऐनगाभ्याचा.

(सं) ना. - सत्वगुण; सभ्यगृहस्थ; सहृदय.

सात्यति (ती) (सात्यति [ती]) (सं) वि. - काव्यरचनेची एक
शैली; शिष्टपालाची आई.

सादर (सादर) (सं) वि. - आदरयुक्त; गौरव पूर्ण; सभेम.

सादा (सादा) (क) वि. - सरळ; साधा; सुलभ; निष्कटक; साधु.

सादि (सादि) (सं) वि. - नाश करणारा; विध्वंसक.

(सं) ना. - माहूत; घोडेश्वर; राऊत रथिक; वाहनारोहि.

सादिलवारु (सादिलवारु) (अ. दे) ना. - किरकोळ खर्च;
चिछर सामान.

सादु (सादु) (क) ना. - तिलक; टिळा; सुंगधित वस्तु.

सादश्य (सादश्य) (सं) ना. - साम्य; सारखेपणा; दृष्टांत;
उदाहरण. 'साटि' पहा.

साद्यंत (साद्यंत) (सं) वि. - पूर्ण; सुरवातीपासून अखेरपर्यंत;
उपक्रमापासून उपसंहारापर्यंत.

साधक (साधक) (सं) वि. - अभ्यासक; प्रयत्न करणारा;
साधना करणारा; तपस्वी; प्रयत्नशील.

(सं) ना. - सहाय; परिणाम; अनुकूलता; योगी.

—बाधक (बाधक) (सं) ना. - अनुकूल प्रतिकूल परिणाम;
सहाय्यकविरोधक.

साधन (ने) (साधन [ने]) (सं) ना. - उपकरण; सामग्री; प्रयत्न
उपाय; मार्ग; लैन्य; दल; सिद्धि; यश; पीडा; हट.

साधारण (साधारण) (सं) वि. - सामान्य; सर्वसम;
मध्यप्रतीचा; एक संवत्सर; उभयानुकूल.

साधित (साधित) (सं) वि. - साध्य झालेले, प्राप्त; मिळवलेले.
सिद्धि पावलेले; संप्राप्त; पूर्ण केलेले.

साधिसु (साधिसु) (क) धा. - प्रयत्न करणे; सिद्धि मिळवणे;
जुळवणे; प्राप्त करणे; जिंकणे; संपवणे; वशकरणे.

साधियस् (धिष्ट) (साधियस् [धिष्ट]) (सं) वि. - अधिक;
उत्तम; श्रेष्ठ.

साधु (साधु) (सं) वि. - चांगले; सुंदर; उदार; कुलीन;
योग्य; पुरेसे; पूर्ण.

(सं) ना. - परहितबुद्धि; सज्जनता; शुद्धवाणी; पवित्रभाषा;

व्यापारी; संग; संन्यासी; श्रमण, कबुली, सूचन, अनुमति.

(सं) अ. - ठीक ठीक! बरे!

साधुवाद (साधुवाद) (सं) अ. - ठीक; ! छान! चांगले!

(सं) ना. - तर्कशुद्धवाद; सत्यकथन.

साध्य (साध्य) (सं) वि. — योग्य; साधण्यासारखे; हातीं येण्याजोगें; जुळण्यासारखें; गुण येण्याजोगें; निर्वाह.

— असाध्य (असाध्य) (सं) वि. — शक्याशक्य; साधकबाधक; जुळण्यानजुळण्यासारखे.

साध्वस (साध्वस) (सं) ना. — भय; घाबरेपणा; थरकाप. साध्वि, (ध्वी) (साध्वि [ध्वी]) (सं) ना. — पतिव्रता; परहितकारिणी.

सानि (सानि) (अ. दे) ना. — स्वामिनी; मालकीण; वेद्या बाजार वसवी.

सानु (सानु) (सं) ना. — शिखर; पठार; डोंगरउतार; शृंग; अरण्य; कोंब; पालवी; मार्ग; वाट; शेवट; झंजावात; सोसाटा; विद्वान; पंडित; सूर्य.

— प्रदेश-भूमि (प्रदेश-भूमि) (सं) ना. — पठार; सपाटभूमी; पाचोळा; प्रस्थ.

सानुकूल (सानुकूल) (सं) ना. — अनुकूलता; अनुग्रह; प्रीति; नम्रता.

सानुभव (सानुभव) (सं) वि. — अनुभवासह.

सानुभूति (सानुभूति) (सं) ना. — सहानुभूति; सहृदयता; दुसऱ्याच्या सुखदुःखाशी समरस होणे.

सानुमत् (मंत) (सानुमत् [मंत]) (सं) ना. — पर्वत; टेकडी.

सानुराग (सानुराग) (सं) वि. — प्रेमळ; सप्रेम; प्रेमपूर्ण; मनोहर; मोहक.

सांतपन (सांतपन) (सं) ना. — उग्र तप; खडतर तपश्चर्या.

सांत्व (त्वन) (सांत्व [त्वन]) (सं) ना. — मनोरंजन; शांतता; समाधान, शांति.

सांदु (सांदु) (क) ना. — तिलक; टिळा; परिमळ द्रव्य; सुवास.

सांद्र (सांद्र) (सं) वि. — निविड; भरीव; दाट; किर; एकत्रित; मृदु; कोमल; गुळगुळीत; रास.

सांनिध्य (सांनिध्य) (सं) अ. — समीप; जवळ; समोर; बाजूला.

साप (साप) (क) ना. — शाप; शिवीगाळ; अकल्याणचिंतन; अपशब्द; तळतळाट.

सापत्न (सापत्न) (सं) ना. — सवतीचा मुलगा, सावत्र पोर; बैरी; शत्रु.

सापत्न्य (सापत्न्य) (सं) ना. — सवती मत्सर; भांडण; वैर; सवतीचा मुलगा.

सापेक्ष (सापेक्ष) (सं) वि. — एकाच्या अनुरोधी; एकावर अवलंबित; अस्वतंत्र; अन्यतुलन; अन्येच्छा; अपेक्षायुक्त.

सापेक्षे (सापेक्षे) (सं) ना. — अपेक्षासहितता; अन्याची इच्छा.

— वाद (वाद) (सं) ना. — सापेक्षतावाद; आइन्स्टाइनचा तत्त्वसिद्धांत (Relativity).

सासपदीन (सासपदीन) (सं) वि. — ससपदीसंबंधीचे. (सं) ना. — ससपदी; स्नेह; सलगी.

सासाहिक (सासाहिक) (सं) ना. — आठवडा; आठवड्याचें वृत्तपत्र.

साफल्य (साफल्य) (सं) ना. — फलप्राप्ति; कृतार्थता; यश; इच्छापूर्ति.

साबीतु (साबीतु) (अ. दे) ना. — घटमुद्र; सरळ; सिद्ध. (अ. दे.) अ. — होते तसे.

साम (साम) (सं) ना. — सामोपचार; चतुर्विध उपायांपैकी एक; सामवेद; समेट; सहनशीलता; कोंब; शाखा.

सामग्रि (सामग्रि) (सं) ना. — उपकरण; उपयुक्त साहित्य; साधन.

सामज (सामज) (सं) ना. — हत्ती; गज; सामवेदोद्भव; संगीत; गायन.

सामति (सामति) (क) ना. — दृष्टांत; उदाहरण; म्हण; प्रहेलिका; उपमान.

सामंत (सामंत) (सं) ना. — आधीन राजा; जहागीरदार; मांडलिक; संस्थानिक.

सामयिक (सामयिक) (सं) वि. — सामाशो संबंध असलेले; नियतकालिक; क्रमबद्ध; ठराविक काळचा.

सामरस्य (सामरस्य) (सं) ना. — समरसता; एकजीवत्व; तद्रूपता.

सामर्थ्य (सामर्थ्य) (सं) ना. — शक्ति; योग्यता.

सामाजिक (सामाजिक) (सं) वि. — समाजासंबंधी; समाजात राहणारा.

(सं) ना. — समिक; सदस्य; जनसामान्य.

सामानु (सामानु) (अ. दे) ना. — वस्तु; पदार्थ; माळ; लक्ष; 'सरकु' पहा.

सामान्य (सामान्य) (सं) वि. — साधारण; आधिक्य नसलेला; सर्वसंबंधी; सर्वांतुल्य; अश्लील; क्षुद्र; पूरा.

(सं) ना. — संघ; समाज; सार्वबांधव्य; सार्वजनिक कार्य; सामुदायिक विधान; एक अलंकार.

— ज्ञान (ज्ञान) (सं) ना. — जागतिक परिस्थितीचें ज्ञान.

— वनिता (वनिता) (सं) ना. — वेद्या.

— शास्त्र (शास्त्र) (सं) ना. — सामान्य नियम.

सामीप्य (सामीप्य) (सं) अ. — जवळ; लागून; शेजारील; बाजूचें. (सं) ना. — मुक्तिविशेष; मोक्ष.

सामुद्रिक (सामुद्रिक) (सं) वि. — समुद्रासंबंधीचें; समुद्रांत जमलेले.

(सं) ना. — तलहातावरील रेषा, मुखलक्षण बगैरेवरून

भूतभविष्यकथन; हात पाहून भविष्य सांगणारा.

सामोद्भव (सामोद्भव) (सं) ना. — हत्ती; गज.

सामोपचार (सामोपचार) (सं) ना. — मृदु उपाय; गोड बोलून मन बळवण्याची रीति; सांत्वन.

सामोपाय (सामोपाय) (सं) 'साम' पहा.

सांप्रत (सांप्रत) (सं) वि. — आताचें; वर्तमान; उचित; सुस्पष्ट; सुसंबद्ध.

(सं) अ. लोच; योग्यतेप्रमाणें; उचितपणें; कालानुसार.

सांप्रदाय (सांप्रदाय) (सं) ना. — रूढि; परंपरा; पद्धति; वर्तन; नियम.

— इक (अक) (सं.) वि. रुढीनें आलेले; परंपराप्राप्त; वापरांतील; व्यवहारांतलें.

सांब (सांब) (सं) ना. — शिव, एक यादव.

सांबाणि (सांबाणि) (अ. दे.) ना. — एक सुगंधी द्रव्य; रताळें.

साम्राज्य (साम्राज्य) (सं) ना. चक्रवर्ति राष्ट्र; मोठें राज्य.

साम्य (साम्य) (सं) ना. — सादृश्य; समानता; जोडणी; जुळणी; उपमा; सारखेपणा; जोड; स्नेह; संपर्क.

साय (साय) (सं) ना. — अंत; समारोह; सायंकाल; सामीप्य; बाण.

साय, (सायु) (सायु [सायु]) (क) धा. — मरणें; जीव जाणें; नाश होणें; निःशक्त होणें.

सायक (सायक) (सं) ना. — बाण; खड्ग; तलवार.

सायण (सायण) (सं) ना. — विद्यारण्याचें बंधु, बुकराय मंत्री; वेदभाष्यलेखक.

सायन (सायन) (सं) ना. — सूर्यसिद्धांतानुसार अ्योतिष पद्धति

सायं (सायं) (सं) ना. — सूर्यास्त; संध्याकाळ.

सायंकाल (सायंकाल) (सं) ना. — संध्यासमय; संध्या; 'बैगु' पहा.

सायंतन (सायंतन) (सं) वि. — सायंकालीन; संध्यासमयाचें; सायंकालचें.

सायस (सायस) (सं) ना. — उपद्रव; अडचण; पीडा; संकट.

सायान्ह (सायान्ह) (सं) ना. — संध्याकाळ; संध्या.

सायुज्य (सायुज्य) (सं) ना. — एक मुक्ति; मोक्ष; परमात्म्याचे ठिकाणीं विलीन होणें; जीवशिवैक्य.

सार (रु) (सार [रु]) जवळ येणें; संनिध येणें; बाजूला सरणें; दूर होणें.

(सं) ना. जवळीक; सामीप्य; सांनिध्य.

सार (रु) (सार [रु]) (सं) वि. — श्रेष्ठ; अत्युत्तम; कल्याणकारक; रसभरित.

(क) ना. — माळा; माडी; पूल; शंख.

(सं) ना. — रहस्य, गामा; तात्पर्य; मुख्यार्थ; बल; सामर्थ्य;

मर्म, मतितार्थ; सत्य; अमृत; दूध; पाणी; निर्णय;

सिद्धांत; संक्षिप्त विवरण; क्षार; द्रव्य; वस्तु.

सारक (सारक) (सं) वि. — ढकलणारा; पुढें लोटणारा; भेदक; रेचक.

— मलसारक (मलसारक) (सं) वि. — मलेत्सर्जक; झाडा होणारें; ढाळ होणारें; भेदक; रेचक.

सारंग (सारंग) (सं) वि. — ठिपक्याचा; मिश्ररंगी; वेरंगी.

सारंग (सारंग) (सं) ना. — ठिपके असलेलें हरीण; पट्टे असलेले मृग; हत्ती; सिंह; काळा भ्रमर; कोकीळ; करकोचा; चंदन; सारंगी; काम; मोर; फ्लेमिंग पक्षी; छत्री; मेघ; वस्त्र; केस; शंख; शिव; कमल; बाण; आभरण; सोने; माती; पृथ्वी; रात्र; काळोख; प्रकाश.

— धर (धर) (सं) ना. — चंद्र; शिव; सारंगधनुष्य वापरणारा; विष्णु.

सारंगि (गी) (सारंगि [गी]) (सं) ना. — एक तंतुवाद्य;

भोपळ्याचें तंतुवाद्य; हरिणी.

सारंगिक (सारंगिक) (सं) ना. — शिकारी; पक्ष्याची शिकार.

सारण (सारण) (क) अ. — जवळ; समीप; बाजूचा; शेजारचा.

सारण (सारण) (सं) ना. — पुढें ढकलणें; विस्तार; ढाळ; झाडा.

सारणि (णी) (सारणि [णि]) (सं) ना. — प्रवाह; पाट; काल्बा; चर; नियमितता; रीति; तीव्रता; वेग; झरा; खाण; खाणी.

सारणे (सारणे) (क) ना. — लेप; माखण; चालढकल; झाडणी; केरसुणी.

सारथि (सारथि) (सं) ना. — सूत; रथ चालवणारा; गाडीवान; म्होरक्या; गाडीहाक्या.

सारथ्य (सारथ्य) (क) ना. — रथ हाकणें; रथसंचालन; पाठिवा; म्होरकेपणा.

सारमेय (सारमेय) (सं) ना. — कश्यपपत्नि; सरमादेवीचा पुत्र; कुत्रा.

सारस (सारस) (सं) ना. — कमल; सरोवरासंबंधी; बक; पाणकोंबडा.

सारस्वत (सारस्वत) (सं) वि. — सरस्वतिदेवीसंबंधी; विद्याविषयक.

(सं) ना. — सरस्वत्युपासक; बोलधेवडा; विद्वान; पंडित; पंचगौडापैकीं एक.

सारांश (सारंश) (सं) ना. — तात्पर्य; मुख्य भाग; रहस्य; मथितार्थ.

साराय (सारय) (सं) ना. — मुख्यार्थ; तात्पर्य; आशय; एक प्रकारचें मद्य.

सारासार (सारसार) (सं) वि. — सत्वासत्त्व; सत्यासत्य.

—विचार (विचार) (सं) ना. — युक्तायुक्त विवेक;
सत्यासत्यविचार.

सारि (सारि) (सं) ना. — सोंगरी; पगडें; नरद.

(क) अ. — जवळ जाऊन; पाळीनें; बारीने; सरतीप्रमाणें.

सारिका (के) (सारिका [र]) (सं) ना. — साळुंकी; मैना;
'पुसळि' पहा.

सारिगे (सारिगे) (क) ना. — जमीनीची लागवड; एकाप्रता.

सारिसु (सारिसु) (क) धा. — प्रसिद्ध करणें; डांगोरा पिटणें;
बोवणा करणें; समजून सांगणें; लेप देणें; लावणें; झाडणें;
केर काढणें; गुळगुळीत करणें.

सारु (सारु) (क) धा. — प्रगट करणें; हूल उठवणें;
ओरडून सांगणें; जाणें; दूर होणें; जवळ येणें.

(क) ना. — आमटी; सांबारें; सार.

सारूप्य (सारूप्य) (सं) ना. — एक मुक्ति; सरूपता; इष्ट
देवतेमध्ये लीन होणें; एकरूपता; जुळणी.

सारे (सारे) (क) अ. — जवळ; बाजूस; शेजारी; जवळ येऊन.

(क) ना. — भरती; पाळी; खेप; बारी; क्रम.

सारोंदार (सारोंदार) (सं) अ. — थोडेहि न सोडातां; मुख्य
गोष्ट बाजूला न ठेवतां; पुरेसें; ध्यानांत येईलसें.

(सं) ना. — सार; निष्कर्ष.

सार्के (सार्के) (क) ना. — सामीप्य; सुदूरता.

(क) वि. — जवळ; लगत; सोबत.

सार्गळ (सार्गळ) (सं) वि. — आडकाठीचा; बंधनयुक्त; गुंतलेला;
बंधनांत सापडलेला.

सारु (सारु) (क) धा. — दूर पाठविणें; सोडून जाणें; जवळ
करणें; प्रगट करणें.

सार्थ (सार्थ) (सं) वि. — अर्थासह; अर्थविवरणसहित;
सकारण; अनुकूल; संपत्तिमान.

(सं) ना. — व्यापारी संघ; वणिक् संघ.

सार्थक (सार्थक) (सं) वि. — प्रयोजनपूर्ण; सफल; हितकर;
कल्याणप्रद.

(सं) ना. — साकल्य; उत्तरक्रिया; श्राद्ध; समूह.

सार्थक्य (सार्थक्य) (सं) ना. — फलदायकत्व; परिणामकारिता;
यश; कृतकृत्यता.

सार्थवाह (सार्थवाह) (सं) ना. — अर्थविनिमय करणारा;
वर्तक; व्यापारी; व्यापार्यांचा पुढारी.

सार्ध (सार्ध) (सं) वि. — आर्द्रतेसह; ओला; कच्चा; दयाशील;
हिरवा; कोवळ्या मनाचा.

सार्व (सार्व) (सं) वि. — सर्व; सकल; अखिल; सर्वासंबंधी.

सार्वजनिक (सार्वजनिक) (सं) वि. — अखिल लोकासंबंधी;
सामाजिक; सार्वजनसंबंधी.

सार्वत्रिक (सार्वत्रिक) (सं) वि. — कोठेहि असणारा; सर्वव्यापी;
चोहीकडे असणारा; सर्वसामान्य; सर्वसंबंधी.

सार्वभौम (सार्वभौम) (सं) ना. — सर्वभूमीचा मालक;

सम्राट; चक्रवर्ती; महाराज; राजाधिराज; एक दिग्गज.

(सं) वि. — जागतिक; अखिल भूमिविषयक.

साल (साल) (क) धा. — पुरे होणें; समर्थ होणें; उपयोगी
येणें; कर्ज काढणें.

(क) ना. — ओळ; श्रेणि; पंक्ति; कर्ज.

— तेगे, (डोंग) (क) धा. — कर्ज काढणें; कर्जबाजारी होणें.

साल (साल) (सं) ना. — शालवृक्ष; साबरी; एक जातीचें झाड;
तट; कुंपण; बई; कूड; भित; एक मासा.

(क) ना. — श्यालक; मेहुणा; पत्तीचा भाऊ; ऋण; उसनवट;
दाक्षिण्य; उपकार; आधार; कर्ज; 'हंसु' पहा.

— इग (जग) (क) ना. — ऋणको; कर्जदार; कर्ज देणारा;
धनको; कोष्टी.

— वणिग (वणिग) (क) ना. — कर्जवाम करणारा; ऋणको;
ऋणाहत.

सालिग्राम (सालिग्राम) (सं) ना. — विष्णुपेक्षा असलेला
शालिग्राम; गंडकीतील काळा गुळगुळीत गोटा.

सालदे (सालदे) (क) अ. — कर्जवाम न करतां; उसनवट न
करतां.

(क) क्रि. — पुरे झाले ना ?

सालभंजिके (सालभंजिके) (सं) ना. — पुतळी; बाहुली;
कठपुतळी; 'शालभंजिका' पहा.

सालंकार (सालंकार) (सं) वि. — अलंकारसहित;

(सं) ना. — वधूला सालंकृत देण्याचा विधी.

सालंकृतकन्यादान (सालंकृत कन्यादान) (सं) ना. —
वस्त्रभरणासहित वधू वराला देण्याची विवाहपद्धति.

सालिग (सालिग) (क) ना. — कर्ज देणारा सावकार; कोष्टी;
देवांग; विणकर;

सालु (सालु) (क) धा. — पुरे होणें; समर्थ होणें; उपयोगी येणें.

(क) ना. — ओळ; पंक्ति; श्रेणि

साले (साले) (क) ना. — शाळा; पाठशाळा; विद्यालय;
शिक्षणसंस्था; कार्यकर्त्यांचा संघ; मात; साळी.

सालेग (सालेग) (क) ना. — कोष्टी; साळी; देवांग; विणकर;
'सालिग' पहा.

सालोक्य (सालोक्य) (सं) ना. — एक मुक्ति; सलोकता;
एकाच लोकांत राहणारा.

सालुंग (सालुंग) (क) अ. — पुरेसें; पुरे; भरपूर.

साख (साख) (क) वि. — पुरेसें.

(क) ना. — शाख राखस.

साल्विनेगं (ಸಾಲ್ವಿನೆಗಂ) (क) वि. — पुरे होण्याइतकें; पुरेसें.

(क) अ. — भरपूर; पुरे होईतों.

साव (हु) (बु) कार (ಸಾವ[ಬು]ಯ[ಕಾರ]) (अ.दे.) ना. — श्रीमंत; धनवान्; संपत्तिमान; व्याजबद्धा करणारा.

सावकाश (ಸಾವಕಾಶ) (सं) वि. — अवकाशसहित; जाग असलेला.

(सं) अ. — हळुहळु; वेतानें.

सावगिसु (ಸಾವಗಿಸು) (क) धा. — सावरणें; नीट करणें; व्यवस्थित करणें; सुधारणें; रेवेवर आणणें; गप्प बसणें.

सावधान (ಸಾವಧಾನ) (सं) ना. — तृप्ति; जाग्रति; जागरण; निस्तब्धता; अवधान; ध्यान; माया; जागा.

सावन (ಸಾವನ) (सं) वि. — यज्ञासंबंधी; यज्ञाचा शेवटचा भाग. (अ.दे.) ना. — श्रावण महिना.

सावंत (ಸಾವಂತ) (क) ना. — सामंत; जहागीरदार; मांडलिक; खंडणी देणारा राजा; आश्रित राजा.

सावयव (ಸಾವಯವ) (सं) वि. — सांगोपांग; अवयवधारी; प्राणी.

सावरिसु (ಸಾವರಿಸು) (क) धा. — सावरणें; नीट करणें; टोक करणें; चेतवणें; समाधान करणें.

सावासि (ಸಾವಾಸಿ) (क) ना. — सहवासी; अनुचर; जोडीदार; ब्राह्मण; ब्राह्मणातील पोटजात. स्नेही; मित्र.

सावित्र (ಸಾವಿತ್ರ) (सं) वि. — सूर्याविषयी; सवित्यासंबंधी; सूर्याचा.

सावित्र संतति (ಸಾವಿತ್ರ ಸಂತತಿ) (सं) वि. — सूर्यवंश; रघुवंश. सावित्रि (ಸಾವಿತ್ರಿ) (सं) ना. — सूर्य स्तोत्र; सूर्यस्तुति;

अश्वपतीची मुलगी; सत्यवान पत्नि.

साविराह (ಸಾವಿರಾಹ) (क) वि. — हजारों; असंख्य; पुष्कळ; विपुल.

सावु (ಸಾವು) (क) ना. — मरण; निधन; नाश; अंत.

सावुनोबु (ಸಾವುನೋಬು) (क) ना. — मरणाचा कारण होणारें दुखणें; महदाघात; कष्ट; कार्पण्य.

साष्टांग (ಸಾಷ್ಟಾಂಗ) (सं) वि. — आठ अंगांसह.

(सं) ना. — नमस्कार; योग; रति; पूजा.

— नमस्कार (ನಮಸ್ಕಾರ) (सं) ना. — दीर्घदंड नमस्कार; लोटांगण; दंडवत; (गुडपा; हात; पाय; हृदय; मति; डोके; मंत्र; दृष्टि ही आठ अंगें.)

सास (ಸಾಸ) (क) ना. — साहस; दीर्घप्रयत्न; श्वासोच्छ्वास; बायु; पराक्रम.

सासिग (ಸಾಸಿಗ) (क) वि. — साहसी; परक्रमी; दीर्घ; कष्टालु; संकटानें भरलेला; विचारशून्य.

सासिर् (र) (ಸಾಸಿರ್ [ರ]) (क) वि. — सहस्र; हजार.

सासिरगण (ಸಾಸಿರಗಣ) (क) ना. — सहस्राक्ष; इंद्र.

सासिवे (वि) (ಸಾಸಿವೆ [ವಿ]) (क) ना. — मोहरी; राई;

सासुवे (वि) (ಸಾಸುವೆ [ವಿ]) फोडणीचे दाणे. 'सर्पप' पहा.

सास्ना (स्ने) (ಸಾಸ್ನಾ [ಸ್ನೆ]) (सं) ना. — गाय, बैल वगैरेची गळ्याखालील पोळी. 'गंगडोगलु' पहा.

साहचर्य (ಸಾಹಚರ್ಯ) (सं) ना. — सहचलन; सहवास; सहजीवन; संपर्क; संसर्ग; जोडीदार.

साहजिक (ಸಾಹಜಿಕ) (स) वि. — सहज; सुलभ; सरळ.

साहणि (णिग) (ಸಾಹಣಿ [ಣಿಗ]) (क) ना. — घोड्यांना शिकवणारा; घोड्यांचा बुजारेपणा घालवणारा.

साहस (ಸಾಹಸ) (सं) ना. — दीर्घप्रयत्न; पराक्रम; धैर्य; विचारहीन प्रयत्न; धीटपणा.

साहस (सिक्क) (ಸಾಹಸ [ಸಿक्ಕ]) (सं) वि. — दीर्घप्रयत्नशील; पुढें होऊन करणारा; जबाबदार.

साहस्र (ಸಾಹಸ್ರ) (सं) वि. — सहस्रावधि; हजारों; हजारविषयीं.

साहाय्य (ಸಾಹಾಯ್ಯ) (सं) ना. — साह्य; मदत; आपत्प्रेषणा.

साहित्य (ಸಾಹಿತ್ಯ) (सं) ना. — शब्दार्थ युक्तता; वाङ्मय; भाषा भांडार; मनोरंजक काव्यनाटकादि रचना; साधनसामग्री; उपकरण.

साह्य (ಸಾಹ್ಯ) (सं) ना. — मदत; संग; सेवक.

साळ (ಸಾಳ) (क) ना. — एक चर्मवाद्य.

सालुव (लव) (ಸಾಳುವ [ಲವ]) (क) ना. — सालपक्षी; ससाणा; विजयनगरचें राजघराणें.

सिंह (सिंह) (सं) वि. — श्रेष्ठ.

(सं) ना. — वनराज; एक शूर पशु; सिंहरास.

— पीठ-पिठर (ಸಿಂಥ) (ಸಿಂಪುರ) (सं) ना. — सिंहासन.

सिंहावलोकन (ಸಿಂಹಾವಲೋಕನ) (सं) ना. — सिंहाची दृष्टी;

मागे वळून पाहण्याची प्रवृत्ति; गत जीवनाचा आढावा.

सिंहासन (ಸಿಂಹಾಸನ) (सं) ना. — गादी; पीठ; राजपीठ;

सभापीठ; राजासन.

सिंहि (ही) (ಸಿಂಹಿ [ಹೀ]) (सं) ना. — सिंहीण; मादीसिंह.

सिंहिका (के) (ಸಿಂಹಿಕಾ [ಕೆ]) (सं) ना. — राहूची आई.

सिक्क (सिक्क) (सं) ना. — वालु; वालुका; पुलिन; रेव.

सिके (सिक्के) (क) ना. — शिला; ज्वाला; जाळ; मोरतुरा; ढेंडी; केस.

सिक्कटि (ಸಿಕ್ಕಟಿ) (क) ना. — कंगवा; फणी.

सिक्कु (ಸಿಕ್ಕು) (क) धा. — सापडणें; प्राप्त होणें; हाती येणें; लाभणें.

(क) ना. — गाठ; गुंता; जंजाळ; गळफास; धाण.

सिक्त (सिक्त्) (सं) वि. - ओले; हिरवे; कचे; चुरडलेले;
कुरकरलेले; चिमटलेले.

सिक्थ (क्थक्) (सिक्त् [क्त्]) (सं) ना. - मेण; मधमाशीच्या
पोळ्याचें मेण; शिजवलेलें धान्य.

सिगडि (सिगडि) (क) ना. - पाण्यांतील किडे.

सिगि (सिगि) (क) धा. - फाडणें; दुसंगणें; तुकडे करणें;
चिरणें.

सिगित (सिगित) (क) ना. - चीरफाड; मोडतोड; उड्डाण.

सिगु (सिगु) (क) धा. - प्राप्त होणें; लाभणें; हाती येणें.
हात पोचणें.

सिगुर (रु) (सिगुर् [रु]) (क) धा. - जखम करणें;
ओरबडणें; ओरखडणें.

(क) ना. - चोय; चोयटी; चूर; दोष; उणीव.

सिगुळु (सिगुळु) (क) ना. - तुकडा; फाक; संकोच; दाक्षिण्य;
लाज; मीड.

—आळु (अळु) (क) वि. - दाक्षिण्यशील; लाजालु;
मीड करणारा.

सिग्गळि (सिग्गळि) (क) ना. - संकोच करणारा; लजाशील.
मुखदुर्बळ; अबोल; धुम्या.

सिगिग (सिगिग) (क) ना. - राक्षस; दानव; लाजरा.

सिगिलि (सिगिलि) (क) वि. - निलाजरा; लजाहीन.

सिगु (सिगु) (क) ना. - दाक्षिण्य; जुगुप्सा; लजा; लाज.

—आळि (अळि) (क) वि. - संकोचशील; लाजरा; लजालु.

सिंग (सिंग) (क) ना. - श्रृंग; शिंग; मोड; कोंब; मोळका;

शिलर; सिंह; शार्दूल; मृगेंद्र.

सिंग (ना) डि (सिंग [ना] डि) (क) ना. - पोहण्याचा भोपळा;
तरंगण्याचें साधन.

सिंगदेंरळ (सिंगदेंरळ) (क) ना. - सिंहवाहिनी; महालक्ष्मी.
दुर्गा; पार्वती. चायुडादेवी.

सिंग (ना) र (सिंग [ना] र) (क) ना. - शृंगार; शोभा;
आरास; अलंकार; सौंदर्य; भूषण; एक काव्यरस.

सिंगली (ली) क (सिंगली [ली] क) (क) ना. - काळ्या
तोंडाचें माकड; हुण्या.

सिंगवणे (सिंगवणे) (क) ना. - सिंहासन.

सिंगाडि (सिंगाडि) (क) ना. - धनुष्यबाण; इंद्रधनुष्य.

सि (हिं) गार (सि [हिं] गार) (क) ना. - सुपारीचें फूल;
अलंकार; आभरण.

सिंगि (सिंगि) (क) ना. - शृंगी; शेळी; मेंढी; एक मुनि;
एक शिवाण; सिंहीन.

सिंगाण (सिंगाण) (सं) ना. - लोखंडाचा गंज; 'तुकु' पहा.

सिंचन (सिंचन) (सं) ना. - शिपण; प्रोक्षण; शितोडणी.

सिंजारव (सिंजारव) (सं) ना. - किण किणध्वनि;

पैजणाचा झणत्कार; धनुषंकार; गुंजारव.

सिंजित (सिंजित) (सं) ना. - टणत्कार; किंकिणीचा आवाज.

सिंजिनि (नी) (सिंजि [नी]) (सं) ना. - मौर्वी; ज्या;
धनुष्याची दोरी.

—नाद (नाद) (सं) ना. - धनुषंकार.

सिद्दु (सिद्दु) (क) ना. - कोप; चीड; राग; क्रोध; मनःकलुषता.

सिडि (सिडि) (क) ना. - उडणें; दूर जाणें; चोपणें; दटावणें; बोट
दाखवून दरडावणें.

(क) ना. - पूड; लोखंडी कडीकोंडी; अडणा; हत्तीचा मदस्त्राव.

—को (गो) ळवे (को [गो] ळवे) (क) ना. - काडतुस.

—मिडि (मिडि) (क) ना. - तळमळ; कळवळा.

मिडिगोळ (मिडिगोळ) (क) धा. - तळमळणें; चडफडणें.

सिडित (सिडित) (क) ना. - जखम; चीरफाड; क्रोध; उड्डाण.

सिडिगुंडु (मद्दु) (सिडिगुंडु [मद्दु]) (क) ना. - स्फोटक
दारुगोळा; तोफ; सुरंग; दारूचा नळा; सुरजळा.

सिडिलु (सिडिलु) (क) ना. - गडगडाट; मेघगर्जना; बीज;
वज्रायुध.

सिडिवले (सिडिवले) (क) ना. - एक जालें; फेकण्याचें जालें.

सिडिसु (सिडिसु) (क) ना. - शिंभणें; शिपणें; प्रोक्षण करणें;
स्फोट करणें; शारीनें पाणी घाटणें; सिंचिणें; थेंब पाडणें.

सिडिसोने (सिडिसोने) (क) ना. - पावसाची झिमझिम; पाऊस

सिडिबु (सिडिबु) (क) धा. - गडवड करणें; आतुरता;

दाखविणें; चिडणें; रागावणें.

(क) ना. - पाऊस; तिरंदाजाच्या मनगटावरील चामड्याचा
पट्टा.

सिडुक (सिडुक) (क) वि. - दोषी; शीघ्रकोपी; रागीट; चिडका.

सिडुकु (सिडुकु) (क) ना. - क्रोध; चीड; निंदा; शिवीगाळ;
उद्वेग; चहाडी; कलंक; दुल्लेकिक; कोप.

सिडुंबु (बे) (सिडुंबु [बे]) (क) ना. - दोली; पाऊस; काटेरी
झाड; काटे; देवीरोग.

सिंडरिसु (सिंडरिसु) (क) धा. - कंटाळणें; आळोखेपेळोखे
देणें; तिरस्कार दाखवणें.

सिडु (सिडु) (क) ना. - दुर्गंधी; धाण; कुवास.

सित (सित) (सं) ना. - चांदी; शुक्र; पांढरेंगंध.

सितग (सितग) (क) वि. - जार; व्यभिचारी; नीच; उद्धत.

सितगे (सितगे) (क) ना. - जारिणी; व्यभिचारिणी.

सितपक्ष (सितपक्ष) (सं) ना. - शुद्धपक्ष; शुक्लपक्ष; चांदण्याचा
पंधरवडा; हंसपक्षी.

सितरोचि (सितरोचि) (सं) ना. - चंद्र; शिव; परमेश्वर.

सितवाहन } (सिडवाहन) (सं) ना. — श्वेताश्व; पार्थ; अर्जुन.
सितहय } (सिडहय)

सितांशु (सिडांशु) (सं) ना. — चंद्र; कापूर.

सिताळ (सिडाळ) (क) ना. — नैवेद्य; पान (नैवेद्याचें पान).

सितेंतर (सिडेंतर) (सं) वि. — काळें.

सितोपल (सिडोपल) (सं) ना. — खडीसाखर; कालपी साखर.

सिटुगु (सिडुगु) (क) धा. — चाचपणें; चाचपडणें; हुडकणें;
शोधणें; नखानें ओरखडणें.

सिदाय (सिदाय) (क) ना. — खंडणी; फाळणी; फाळा; सारा.

सिद्ध (सिद्ध) (सं) वि. — प्राप्त; अस्तित्वाला स्पष्ट; निर्णित;
पूर्णत्वाला पोचलेले; निश्चित; जयशाली; यशस्वी.

(सं) ना. सिद्धपुरुष; योगी; देवजाति.

सिद्धपुरुष (सिद्ध पुरुष) (सं) ना. — असामान्य शक्ति असलेला;
योगी; मोक्षमार्गी. महात्मा.

सिद्धरस (सिद्धरस) (सं) ना. — किमया; सुवर्ण बनवण्यासाठी
योजिलेला पारा; अमृत.

सिद्धांत (सिद्धांत) (सं) वि. — विवेकपूर्वक घेतलेला निर्णय;
सत्यतत्त्व; प्रमेय.

सिद्धांति (सिद्धांति) (सं) ना. — भूतभविष्य सांगणारा;
ज्योतिषी; विज्ञानी; देवकृपि.

सिद्धाय (सिद्धाय) (सं) ना. — फाळा; खंडणी; सारा.

सिद्धार्थ (सिद्धार्थ) (सं) ना. — इष्टार्थ लाभलेला; सुदैवी;
बुद्धदेव; अर्हत; श्रीमंत.

सिद्धि (सिद्धि) (सं) ना. — फलप्राप्ति; जय; हस्तगतता; संपूर्णता;
अतिमानव शक्ति; निर्णय; निश्चितार्थ; प्राप्ति; योगसाधना;
अष्टसिद्धि.

सिद्धिचिनायक (सिद्ध चिनायक) (सं) ना. — गणपति;
सिद्धिपति.

सिद्धिसु (सिद्धिसु) (क) धा. — फल येणें; पुरेसें होणें; हातीं
येणें; अस्तित्वांत येणें; पूर्ण होणें; संपणें; तडीला नेणें; शेवट
गाठणें.

सिद्धम (सिद्धम) (सं) ना. — शिवें; चर्मरोग; कुष्ठरोग.

सिंधुर (धूर) (सिंधूर [धूर]) (सं) ना. शेंदूर; तांबड्या
रंगाची पूड; कुंकुम; पुष्पपराग; एकवृक्ष; हत्ती; गज.
एक राक्षस.

सिंध (सिंध) (सं) ना. — पताका; निशाण; बावटा.

सिंधु (सिंधु) (सं) ना. — समुद्र; पंजाबांतील एक नदी; एक देश.

सिंधुपुत्र (सिंधुपुत्र) (सं) ना. भीष्माचार्य.

सिंधुराज (सिंधुराज) (सं) ना. — सिंधुदेशाचा राजा; जयद्रथ.

सिपायि (सिपायि) (अ-दे) ना. — शिपाई; चाकर; नोकर;
जवान.

सिप्पु (सिप्पु) (क) ना. — शिंप; शिल्प; चीप; दगडाचा तुकडा;
शुक्ति.

सिप्पे (सिप्पे) (क) ना. — साल; फळाची साल; निःसत्व भाग.

सिबरू (सिबरू) (क) ना. — देहावरील डाग; शिवें.

सिबं (बवं) दि (सिबं [बवं] दि) (अ. दे ना. — नोकरवर्ग;
पहारेकन्याचा वर्ग.

सिबिके (सिबिके) (क) ना. — पालखी; मेणा; शिबिका; खोरें;
पावडे.

सिबु (सिबु) (क) ना. — चर्मरोग; शिवें.

सि (से) वा (सि [सि] वा) (अ-दे) ना. — शेवटा; पट्ट्यापट्ट्याचा
थोडा.

सिमिसिमिगरे } (सिमिसिमिगरे) (क) धा. — सुईSS असा

सिमिसिमिसु } (सिमिसिमिसु) आवाज होत जळणें.

सिंपडिसु (सिंपडिसु) (क) धा. — शिंपडणें; शिंपणें; झारीनें
पाणी घालणें; प्रोक्षणें; फवारा मारणें; 'सिडिसु' पहा.

सिंपिग (सिंपिग) (क) ना. — शिंपी; कपडे शिवणारा; दर्जी;
शिल्पक.

सिंपिणि (सिंपिणि) (क) ना. — ठिबकणी; प्रोक्षण; झारी.

सिंपु (सिंपु) (क) ना. — मोत्याची शिंप; मोत्याचें कवच; शुक्ति;
कालवाचें कवच.

सिंबळ (सिंबळ) (क) ना. — श्लेष्माजळ; नाकांतील मळ; शेंबूड;
मेकड.

सिंबे (बि) (सिंबे [बि]) (क) ना. — चुंबळ; सापाचें वेठेळें.

सिय (सिय) (क) वि. — गोड; रुचकर; मधुर; स्वादिष्ट;
आमोददायी.

सियथने (थ्येने) (सियथने [थ्येने]) (क) वि. — मधुर;
सुवासिक.

सिर (रस) (सिर [रस]) (सं) ना. — डोकें; शीर्ष; भुंड.
(क) ना. — शिरा; घमती; नाडी.

सिरि (सिरी) (क) ना. — श्री; धन; पैसा; लक्ष्मी; ऐश्वर्य; वैभव;
शोभा; सौंदर्य.

सिरिकंट (सिरिकंट) (क) ना. — श्रीकंट; शिव; परमेश्वर.

सिरिकंड (सिरिकंड) (क) ना. — श्रीखंड; श्रीगंध; चंदन.

सिरिन्नेरे (सिरिन्नेरे) (क) ना. — लहानपणींच केस पिकणें.

सिरिसुडि (सिरिसुडि) (क) ना. — सुंदर बुचडा; देवमूर्तीचे
कवरीबंधन.

सिरियरस (सिरियरस) (क) ना. — विष्णु; कृष्ण.

सिरियरसि (सिरियरसि) (क) ना. — संपत्तीची स्वामिनी;
लक्ष्मी; देवी.

सिरियोडु (सिरियोडु) (क) ना. — भाजकी कौलें.

सिरिवर (सिरिवर) (क) ना. — श्रीवर; विष्णु; कृष्ण; लक्ष्मीपति.

सिखियायि (ಸಿಖಿಯಾಯಿ) (क) ना. — ओठ फाटलेलें तोंड;

श्रीमुख; गुरुजनांची पवित्र वाणी.

सिखियेण (ಸಿಖಿಯೇಣ) (क) ना. — लक्ष्मीदेवी.

सिखिस (ಸಿಖಿಸ) (क) ना. — शौर्य, पराक्रम, पौरुष; शिरीष;

शिरसाचें झाड.

सिखिचोळतु (ಸಿಖಿಚೊळತು) (क) ना. — संख्यावंदनाचे तीन मंगल काल.

सिखुं (ಸಿಖುಂ) (क) ना. — अडचण; गाढापणा; संकट, कष्ट; गोंडांतर; संकोच; लाज; लज्जा.

सिलकु (लकु) (ಸಿಲಕು [ಲಕು]) (क) धा. — अडकणें; अडचणीत येणें; पात्र होणें.

(अ. दे.) ना. — शिलक; बाकी; उरवणी.

सिलुवे (ಸಿಲುವೆ) (अ. दे.) ना. — फाशीचा खांब; खिस्तवधाचा सूळ.

सिलुवु (ಸಿಲುವು) (क) वि. — कोमल; पातळ; चपटा.

सिवंगि (ಸಿವಂಗಿ) (क) ना. — चित्ता; विबळ्या; विन्ध्या वाघ.

सिवडु (डि) (ಸಿವಡು [ಡಿ]) (क) ना. — चुंबळ; मांड्याखालची बैठक.

सिवदिडु (ಸಿವದಿಡು) (क) धा. — 'उदो उदो' पुकारणें; उद्धोषणा करणें

सिवरु (ಸಿವರು) (क) ना. — क्षिमक्षिम पाऊस; भुरभुर.

सिविके (मे) (ಸಿವಿಕೆ [ಮೆ]) (क) ना. — पालखी; मेणा; शिबिका; डोली. 'अंदण' पहा.

सिसु (ಸಿಸು) (क) ना. — शिशु; मूल; बालक; तान्हुळा.

सिहि (ಸಿಹಿ) (क) वि. — मधुर; गोड; रुचकर.

सिल्ले (ಸಿಲ್ಲೆ) (क) ना. — चीरफाड; चिपडें, डोळ्यातील मळ; शाखा; कोंब; विमक्त स्थिति.

सी (ಸಿ) (क) धा. — जळून जाणें; काळे ठिकर होणें.

(क) ना. — माधुर्य; सौंदर्य; थंडपणा.

सीकरणे (ಸೀಕರಣೆ) (क) ना. — शिकरण; आमरस; फळाचा रस.

सीकर (ಸೀಕರ) (सं) ना. — पावसाची लहान सर; क्षिमक्षिम; शितोडणी; प्रोक्षण

सीकरि (ಸೀಕರಿ) (क) ना. — जळून खाक; जळून झालेली राख; कोळसा.

सीकरिचोगु (ಸೀಕರಿಚೊಗು) (क) धा. — जळून खाक होणें; कोळसा होणें; नाश होणें.

सीग (गु) डि (ಸೀಗ [ಗು] ಡಿ) (क) ना. — एक पाणकिडा; सरककिडा; निवळी.

सीगुरि (ಸೀಗುರಿ) (क) धा. — एका बाजूला वाकणें; कलणें.

(क) ना. — चौरी, चामर; सूर्यपान.

सीगुरिसु (ಸೀಗುರಿಸು) (क) धा. — वाकणें; बाजूला कलणें;

पालवी फुटणें; वाकविणें.

सीगे (ಸೀಗೆ) (क) ना. — शिकेकाई; धाण काढणें; स्वच्छता; धूलन.

— भेण्णे-स्नेह (ಎಣ್ಣೆ-ಸ್ನೇಹ) (क) ना. — स्वाभाविक वैर; हाडवैर

सीटु (सींटु) (ಸೀಟು [ಸೀಂಟು]) (क) धा. — पिळणें; पुसणें; विंचरणें.

सीतर (रु) (ಸೀತರ [ರು]) (क) ना. — क्रोध; राग, चीड.

सीतळ (ಸೀತळ) (क) वि. — थंडगार; शीत; हिमशीत.

(क) ना. — धुकें; दहिवर

सीता (ಸೀತಾ) (सं) ना. — जानकी; रामपत्नी; नांगराचा तास; एक प्रकारचे गवत.

सीताफल (ಸೀತಾಫಲ) (सं) ना. — एक फळ.

सीतु (ಸೀತು) (क) अ. — जळून; खाक होऊन; काळवंडून; मधुरपणें; गोडी गुलाबीन.

सीदु (ಸೀದು) (क) ना. — मद्य; दारु.

सीन (नु) (ಸೀನ್ [ನು]) (क) धा. — शिकणें; शिकरणें.

(क) ना. — शिक; नाकानें घेतलेला श्वासोच्छ्वास.

सीबे (ಸೀಬೆ) (क) ना. — पेरु; कवठ.

सीमन् (ಸೀಮನ್) (सं) ना. — सीमा; हद्द;

सीमंत (ಸೀಮಂತ) (सं) ना. — सीमारेपा; सरहद्द; सीमांची खूण; केसांचा भांग; गर्भिणीचा संस्कार; भांग पाडण्याचा विधी.

सीमंतपुत्र (ಸೀಮಂತಪುತ್ರ) (सं) ना. — तान्हें मूल; लाडका लेकर; वडील पुत्र.

सीमंतमणि (ಸೀಮಂತಮಣಿ) (सं) ना. — चूडामणी; डोक्यांतील दागिना.

सीमंतिनि (नी) (ಸೀಮಂತಿನಿ [ನೀ]) (सं) ना. — सुवासिनी; सती; स्त्री.

सीमंतोन्नयन (ಸೀಮಂತೋನ್ನಯन) (सं) ना. — साळीच्या काठ्यांनी प्रथम गर्भिणीचा भांग पाडण्याचा विधि.

सीमा (मे) (ಸೀಮಾ [ಮೆ]) (सं) ना. — सीमा; मर्यादा; हद्द; क्षितिज; प्रदेश; अवधि; विदेश; औचित्याची मर्यादा.

— पूजन (ಪೂಜನ) (सं) ना. — सीमांतपूजन.

सीमोद्धन (ಸೀಮೋಲ್ಲಂಘನ) (सं) ना. — सीमेबाहेरील शमी पूजन; मुल्लबगिरी; सोनें आणण्यासाठीं मर्दुमकी.

सीयाळ (ಸೀಯಾಳ) (क) ना. — शाहाळें; शाहाळ्याचें पाणी.

सीयु (ಸೀಯು) (क) धा. — जळणें; भाजणें; शिजणें.

सीर (रु) (ಸೀರ [ರು]) (क) धा. — चावणें; उडी मारणें;

भांडणें; ओरडणें; रागावणें; किंचाळणें;

(क) ना. — अत्यल्प; ऊ चें अंडे; लीख.

सीर (सीर) (क) वि. - पातळ; लहान; त्रासदायक.

(सं) ना. - नांगर; हल; सूर्य; अर्काचे झाड.

सीरण (सीरण) (क) ना. - बाण; शर; पटाशी; तासणी.

सीरणगे (सीरणगे) (क) ना. - चिरणें; कंगवा; कणी.

सीरध्वज (सीरध्वज) (सं) ना. - जनकराजा; नांगराचे चिन्ह
ध्वजावर ठेवणारा.

सीरपाणि (भृत) } (सीरपाणि [भृत])
सीरसीर } (सीरसीर) (क) ना. -

बळराम; नांगर हातांत धरणारा.

सीरयोग (सीरयोग) (सं) ना. - नांगराळा जोडलेले बैल.

सीरुडु (सीरुडु) (क) ना. - झिडी; झिडी; किरंड असा
आवाज करणारा किडा; पतंग.

सीरुबुळाडु (सीरुबुळाडु) (क) धा. - चूळ भरणें; खुलखुलून
चूळ टाकणें; चूळ फेकणें.

सीरुबुळु (सीरुबुळु) (क) ना. - चूळ; संततधार; येवायेवानें
गळणें; ठिवकणी.

सीरि (सीरि) (क) ना. - साडी; लुगडें.

सीरिनि (सीरिनि) (क) ना. - शिंपणी; प्रोक्षण; शिडकावा;
फवारा; सीकर.

सीरवट (सीरवट) (क) धा. - चियाड; रस काढल्यानंतर उरणारी
चोय; चवळ; सोपट.

सीरवन (सीरवन) (क) ना. - शिवणकाम; शिलाई.

सीरवनि (सीरवनि) (क) ना. - सुई; सूची; दाभण.

सीरवर (सीरवर) (क) ना. - तिरस्कार; अवहेलना; हिणवणी;
हंगवणी; विसंगति; ओकारी.

सीरविसु (सीरविसु) (क) धा. - हिणवणें; हंगवणें; तुच्छ
लेखन; ओकारी करवणें.

सीरु (सीरु) (क) धा. - अलंकारणें; शृंगारणें; शिजणें; जळणें.
(क) ना. - जळण; कळंज; काळवंडणी.

सीसक (सीसक) (क) ना. - शीर्षक; शिरस्त्राण.

सीळ (सीळ) (सीळ [सीळ]) (क) धा. - फाडणें; तुकडे करणें;
फट सोडणें; पूर्ण चिरणें.

(क) ना. - भाग; फाक; तुकडा; लड; चीत्कार; किंचाळी.

सु (सु) (सं) अ. - सत्, चांगलें, सुलभ, योग्य, या अर्थाचा
शब्दार्थही येणारा उपसर्ग.

सुकर (सुकर) (सं) वि. - सुलभ; सोपा; अनुकूल; उदार.

सुकवि (सुकवि) (सं) ना. - श्रेष्ठकवि; कविवर.

सुकाल (सुकाल) (सं) ना. - अनुकूल समय; योग्यवेळ; सुगीचे
दिवस; सुदैवाचा काळ.

सुकुमार (सुकुमार) (सं) वि. - सुंदर; कोमल; मधुर; ललित.

(सं) ना. - चांगला मुलगा; सुपुत्र.

— अक्षर (अक्षर) (सं) ना. - सानुनासिक अक्षर; मृदुवर्ण.

सुकुमारि (सुकुमारि) (सं) ना. - चांगली मुलगी; सुकन्या;
कोमला; सुंदरी.

सुकुमारता (ते) (सुकुमारता [ते]) (सं) ना. - कोमलता;
लालित्य; माधुर्य; सौंदर्य; काव्यातील मधुराक्षराची जडण.

सुकृत (सुकृत) (सं) ना. - पुण्य; भाग्य; सत्कृत्य; सत्कार्य.

सुकृति (सुकृति) (सं) ना. - सत्कार्य; पुण्य; दैव; अदृष्ट;

कृतकार्य; धर्मशील; पुण्यवान्; साहित्यिक; उत्तमसाहित्य.

सुकु (सुकु) (क) धा. - सुदडणें; खचणें; संकोच पावणें;
शडणें; सांडणें.

(क) ना. - चमड्याची घडी; वळी; सुरकुती.

सुकुक्षेत्र (सुकुक्षेत्र) (सं) ना. - तीर्थक्षेत्र; पवित्र स्थान;
अनुकूल स्थान.

सुख (सुख) (सं) ना. - हित; आनंद; उल्लास; हर्ष;
अनुकूलता; विराम.

सुखद (प्रद) (सुखद [प्रद]) (सं) वि. - हितकर;
अनुकूल; आनंद देणारे; संतोषदायक.

सुखरूप (सुखरूप) (सं) वि. - क्षेमकारक; सुलभ; हितावह.

सुखि (सुखि) (सं) ना. - सुखकारक; आनंदी; पुण्यवंत.

सुखिसु (सुखिसु) (क) धा. - सुख होणें; संतोष पावणें;
भाग्यवान होणें.

सुगत (सुगत) (सं) ना. - बुद्धदेव.

सुगति (सुगति) (सं) ना. - सुदैव; सद्गतेन. सद्गति; मोक्ष;
सुस्थिति.

सुगंध (सुगंध) (सं) ना. - सुवास; परिमळ.

सुगंधि (सुगंधि) (सं) ना. सुवासिक पुष्प; मालिनी.

सुगम (सुगम) (सं) वि. - सुलभ; सुकर; हलकें; सहज;
सोपें; प्रेमळ.

(सं) ना. - सुलभता; बालबोध; सुबोधता; धोपटमार्ग.

सुगि (सुगि) (क) धा. - भिणें; घाबरणें; मार्गे पाय घेणें;
चिरणें; फाडणें; दुमडणें; घडी घालणें; कोमेजणें.

सुगुडि (डे) (सुगुडि [डे]) (क) ना. - पुरुषी स्त्री; हिजडी;
स्त्रीदेहधारी नपुंसक. स्त्रीत्व नसलेली स्त्री.

सुगुडु (डुतन) (सुगुडु [डुतन]) (क) ना. - आशा;
मोह; इच्छा; लालसा; आकांक्षा; आसक्ति.

सुगुण (सुगुण) (सं) ना. - सद्गुण; चांगले गुण; सद्गतेन;
सदाचारी मनुष्य.

सुगि (सुगि) (क) वि. - अधिक; पुष्कळ; जास्त.

(क) ना. - वसंत काळ; हंगाम; सुकाळ; सण; समृद्धि.

— गेल्य (गेल्य) (क) ना. - कामदेव; मन्मथ.

सुगिवक्त्रि (सुगिवक्त्रि) (क) ना. - कोकिला; कोयल; पिक.

सुग्रीव (सुग्रीव) (सं) ना. — भरदारकंठ; मधुरध्वनि;

किष्किदेवा राजा सुग्रीव.

सुग्रीवाज्ञे (सुग्रीवाज्ञे) (क) ना. — उग्र शासन; कडक शिस्त;
क्रूर कायदा; उग्र विधि.

सुंक (सु००८) (क) ना. — कर; फाळा; जकात; धान्याचा कोंडा;
मुस्सा.

सुंकदकटि (सु००८८५) (क) ना. — जकातकट्टा; टोलनाका;
जकातनाका.

सुंकिग (सु००८९) (क) ना. — जकातदार; जकात वसूल करणारा;
फाळा घेणारा.

सुंकु (सु००९०) (क) ना. — स्पर्शजन्यता; सांस्पर्गिकता;
सांस्पर्गिक रोग; शिवाशिव; स्पर्श. 'सुकु' पहा. निरी; सुरकुती.
सुचरित (सु००९०३) (सं) ना. — सद्गर्तन; सदाचार; (सं) वि.
सद्गर्तनी; सदाचारी; कीर्तिवंत; ख्यातनाम.

सुचरिते (सु००९०३) (सं) ना. — पतिव्रता; सती; सद्गर्तनी स्त्री.
सुचरित्र (सु००९०३) (सं) ना. — सुचरित; सद्गर्तन; सदाचार;
सुवृत्त; कीर्ति.

सुचित्त (सु००९०३) (सं) वि. — सहृदय (सं) ना. निःपक्षपाती
सद्गर्तन; सुप्रसन्न मन.

सुजन (सु००९०३) (सं) ना. — सज्जन; सद्गृहस्थ; सभ्य; सहृदय.
सुटि (सु०१०) (क) ना. — हुपारी; चापल्य; रुढी; वापर; चतुरता;
जाणतेपणा; निपुणता; कच्चेपणा.

सुट (सु०१०) (क) वि. — भाजलेले; शिजलेले; तळलेले; नष्ट;
अवलक्षणी; निरर्थक.

सुटतोरु (सु०१०१००) (क) धा. — बोटाने दाखविणे; स्पर्श
करून दाखवणे.

सुटु (सु०१०१) (क) ना. — अंगुलीदर्शन; हस्तदर्शन; बोटाने
दिग्दर्शन.

सुटुवे (सु०१०१०००) (क) ना. — तर्जनी; निर्देशिकांगुली;
निर्देशिका.

सुटुरे (सु०१०१०००) (क) ना. — वावटळ; वातचक्र; भुतादीवारा.

सुडाळ (सु०१०१०) (क) ना. — सुप्रभा; सुशोभा; सुकालि; सुढाळ;
डोल.

सुडुक (सु०१०१०) (क) वि. — जळके; जळते; जळत असलेले;
जाळणारा.

सुडुगाडु (सु०१०१०१०) (क) ना. — प्रेते जाळण्याचे स्थान;
स्पर्शान; दहनभूमि; अवलक्षण; वाईटपणा.

सुंठि (ठ) ने (सु०१०१० [१०१०]) (क) ना. — भाजलेले मांस; हृदय
सुंठिगेयडगु (सु०१०१०१०१०) (क) ना. — काळजाचे मांस.

सुंठरगाळि (सु०१०१०१०१०) (क) ना. — वावटळ; भूतवारा;
वादळ; झंजावात; सोसाट्याचा वारा.

सुं (झुं) ढाल (सु०० [१००] १००) (क) ना. — सोंड
असलेला; हत्ती; गज.

सुंडिलि (सु००१०) (क) ना. — सुबुंद्री; लांबट तोंडाचा उंदराच्या
जातीचा प्राणी.

सुंड (सु००१०) (क) ना. — वाळवण; शिरपणी; जिरवण;
सुकती; थंडावा; निवणे.

सुंडे (सु००१०) (क) ना. — हत्तीची सोंड.

सुत (सु०१०) (सं) ना. — सुलगा; पुत्र; पोर; कुमार.

सुतरां (सु०१०१०) (सं) अ. — सर्वथा; सर्वतः; केव्हाहि;
बहुतकरून पूर्णपणे; अगदीं.

सुता (ते) (सु०१० [१०]) (सं) ना. — सुलगी; कन्या; कुमारी.

सुति (सु०१०) (क) ना. — श्रुति; ध्वनि; स्वर; राग.

सुत्तसुत्त (सु०१०, सु०१०१०) (क) आ. — चोहीकडून; कोठेहि;
आजुबाजूस.

सुत्ताले (सु०१०१०) (क) ना. — प्राकार; आवार; पवळी.

सुत्तिगे (सु०१०१०) (क) ना. — फेरा; सुतळी; हातोडा; चिमटा;
चामड्याचा पट्टा.

सुत्तु (सु०१०१०) (क) धा. — गुंडाळणे; आवरणे; सुरळी करणे;
वेढणे.

(क) ना. — प्रदक्षिणा; सुरळी; गुंडाळी; वंचना; पालवी;
अनुकूल स्थळ; मंदवारा; फिरती; आळस.

सुत्तुवरि (सु०१०१००) (क) धा. — प्रदक्षिणा घालणे; रक्ताभिसरण
होणे; रक्त सळसळणे; कागदपत्र देणे; प्रवृत्त करणे.

सुत्तुवळय (सु०१०१०१००) (क) अ. — कोठेहि; चोहीकडे;
प्रदक्षिणा घालून; भोवती फिरून.

सुत्तोले (सु०१०१०१०) (क) ना. — परिपत्र; प्रसिद्धिपत्रक; जाहिरात.

सुत्राम (सु०१०१०१०) (सं) ना. — इंद्र; देवेंद्र.

— लोक (१०१०) (सं) ना. — स्वर्ग; इंद्रलोक.

सुदति (ती) (सु०१०१० [१०१०]) (सं) ना. — दांत चांगले असलेली
स्त्री; कामिनी.

सुदर्शन (सु०१०१०१०) (सं) ना. — सुलक्षण; सुंदर पुरुष;

सौंदर्यसंपन्न; एक चक्रायुध.

सुदर्शनपाणि (सु०१०१०१०१०१०) (सं) ना. — हातात सुदर्शन
असलेला कृष्ण; विष्णु.

सुदर्शना (ने) (सु०१०१०१०१० [१०१०]) (सं) ना. — सुंदर स्त्री;
मनोहारिणी; रूपवती.

सुदाम (सु०१०१०१०) (सं) ना. — उत्तम कडदोरा; उवडी मूठ;

कृष्णमित्र; एक गरीब ब्राह्मण; जीर्ण वस्त्रे वापरणारा; समुद्र;

पेरावत; गरीबीचे जीवन; दारिद्र्य.

सुदिन (सु०१०१०) (सं) ना. — चांगला दिवस; पुण्यकाल; आनंदाचा
दिन.

सुदूरं (सुदूरं) (सं) अ. - फार दूर अंतरावर; हात न पोचण्यासारखे.

सुदैव (सुदैव) (सं) ना. - भाग्य; नशीब.

सुदो (सुदो) (सं) ना. - मूल वर्णमाला

सुदि (सुदि) (क) ना. - वार्ता; समाचार; प्रस्ताव; तंटा;

संबंध; संपर्क; विचार; आलोचना; उसाभर.

सुधन्व (न्वा) (सुधन्व [न्वा]) (क) ना. - वाक; तिरंदाज;

हंसध्वजाचा मुलगा; अनेक नामक सर्पराज.

सुधर्म (र्मा) (सुधर्म [र्म]) (सं) ना. - देवताची सभा;

उत्तम धर्म; श्रेष्ठ धर्म.

सुधा (सुधा) (सं) ना. - अमृत; क्षीर; दूध; चुना; चूर्ण.

सुधांशु (धाकर) (सुधांशु [ंशु]) (सं) ना. - चंद्र;

अमृतकिरण.

सुधारण (णे) (सुधारण [ण]) (सं) ना. - संस्कार; अभिवृद्धि;

सुस्थिति; सुव्यवस्था; चुकीची दुरुस्ती; सुधारणा.

सुधारिसु (सुधारिसु) (क) ना. - संस्कार करणे;

व्यवस्था लावणे; पुढे चालू ठेवणे; समाधान होणे; सहन

करणे; सुधारणे.

सुधाशन (सुधाशन) (सं) ना. - अमृत खाणारे; देव; देवेंद्र.

—पति (पति) (सं) ना. - देवाचा स्वामी; इंद्र.

सुधासूति (सुधासूति) (सं) ना. - शुक्लपक्षातील चंद्र;

चांदणे देणारा; शशी; सुधावृष्टि करणारा.

सुधि (सुधि) (सं) वि. - धनपंडित; अतिचतुर; कुशलमति.

सुधीर (सुधीर) (सं) ना. - अत्यंत बलशाली; महावीर.

सुधे (सुधे) (सं) ना. - सुधा; अमृत; दूध; चुना.

सुनासीर (सुनासीर) (सं) ना. - इंद्र; देवेंद्र.

सुनायास (सुनायास) (सं) वि. - सुकर; सुलभ; अडचण नसलेला.

सुनीत (सुनीत) (सं) वि. - उत्तम मार्गदर्शित; सद्रत्नी;

सदाचारी; सुनीतगीत; सुश्लोक.

—छंदसु (छंदसु) (सं) ना. - सुनीत. Sonnet

सुनीति (सुनीति) (सं) ना. - सदाचार; सद्रत्न; ध्रुवमाता.

सुंद (सुंद) (सं) ना. - एक राक्षस.

सुंदु (सुंदु) (क) धा. - भोग करणे.

(क) ना. - अस्वस्थता; जाड्य.

सुपथ (सुपथ) (सं) ना. - चांगला मार्ग; सदाचार; सन्मार्ग.

सुपर्ण (सुपर्ण) (सं) ना. - उत्तम पान; गरुड; बाण; देवता;

नागकेशर.

सुपर्णकेतु (सुपर्णकेतु) (सं) ना. - गरुडध्वज; विष्णु; कृष्ण.

सुपर्णवाहन (सुपर्णवाहन) (सं) ना. - गरुडवाहन; विष्णु;

कृष्ण.

सुपर्व (सुपर्व) (सं) ना. - देवता; अमर; सुर; पोसलेला ऊस;

महाभारत; कलापूर्ण चंद्र.

सुप्त (सुप्त) (सं) वि. - गुप्त; लपलेला; झोपलेला; निद्रिस्त.

सुप्तचेतन (सुप्तचेतन) (सं) ना. - गुप्त सामर्थ्य.

सुप्ति (सुप्ति) (सं) ना. - निद्रा; पेंग; हुलकी; झोप.

सुप्पत्तिगे (सुप्पत्तिगे) (क) ना. - मऊ गादी; अंथरण;

शय्या; तल्प.

सुप्पल (ल) (सुप्पल [ल]) (क) ना. - एक मध्य.

सुप्पाणि (सुप्पाणि) (क) वि. - चकाकणारे; कांतिमान;

लकलकणारे.

सुप्रतिष्ठे (सुप्रतिष्ठे) (सं) ना. - प्रख्याति; गौरव; धनता.

सुप्रतीक (सुप्रतीक) (क) ना. - आदर्श; ईशान्यदिग्गज.

सुप्रभात (सुप्रभात) (सं) ना. - मंगल प्रभात; प्रातःकाल.

सुप्रसन्न (सुप्रसन्न) (सं) वि. - प्रगट; संतुष्ट; लाढावलेले.

सुबुद्धि (सुबुद्धि) (सं) ना. - सुमति; सहृदय; सद्बुद्धि.

सुबेदार (सुबेदार) (अ-दे) ना. - सुभेदार; शिपायावरील

अधिकारी; इनामदार.

सुबबले (सुबबले) (क) ना. - स्त्रियांनी म्हणावयाची मंगलगीतें.

सुभग (सुभग) (सं) वि. - गौरवास्पद; कल्याणप्रद; हितकर;

प्रेमल; लडीक.

(क) ना. - वैभव; ऐश्वर्य; सुदैवी; भाग्यवान; सुंदरा; कामिनी.

सुभट (सुभट) (सं) ना. - योद्धा; वीर; पराक्रमी.

सुभद्र (सुभद्र) (सं) वि. - मंगलकर; क्षेमकर; सुखरूप;

धष्टपुष्ट.

सुभद्रा (द्वे) (सुभद्रा [द्वे]) (सं) ना. - कृष्णाची बहीण;

अर्जुनपरिन.

सुभद्राहरण (सुभद्राहरण) (सं) ना. - संन्यासी वेप्रांत

अर्जुनाने केलेले सुभद्रेचे अपहरण.

सुभातु (सुभातु) (सं) ना. - सूर्य.

सुभाषित (सुभाषित) (सं) ना. - सुवचन; सूक्ति; सिद्धान्तवचन.

सुभिश्च (से) (सुभिश्च [से]) (सं) ना. - धनधान्यसमृद्धि;

खाण्यापिण्याची चंगळ.

सुम (सुम) (सं) ना. - फूल; कुसुम.

सुमंगली (ले) (सुमंगली [ले]) (सं) ना. - सौभाग्यवती;

सुमंगला; सवाष्ण; सुवासिनी.

सुमति (सुमति) (सं) ना. - सुबुद्धि; बुद्धिमान; सदाचारी.

सुमन (नस) (नस) (सुमन [नस] [नस]) (सं) ना. - फूल;

अमर; देव; पंडित; विद्वान; ऐश्वर्य; वैभव; निर्मलन;

प्रसन्नचित्त.

सुमनोवाण (सुमनोवाण) (सं) ना. - पुष्पवाण; मदन;

मन्मथ; केशीराजाचा आज्ञा; 'शब्दमणिदर्पण' कार.

सुमनोरत (सुमनोरत) (सं) ना. — भ्रमर; रसिक;

विद्वानाविषयीं प्रेम बाळगणारा.

सुमनोरथ (सुमनोरथ) (सं) ना. — सदिच्छा; संप्रयोजन;
चांगली आकांक्षा.

सुमनोहर (सुमनोहर) (सं) वि. — सुंदर; शाहीर;
पोवाडा रचणारा; फुलारी.

सुमबाण (शर) (सुमबाण [शर]) (सं) ना. — पुष्पबाण;
काम; मन्मथ.

सुमारु (रागि) (सुमारु [रागि]) (क) अ. — सुमारे;
अंदाजे; सरासरी; थोडे कमीअधिक; साधारणतः; गैर.

सुमान (सुमान) } (क) ना — मौन; नीरवता; तृप्ति; संतोष.

सुम्मान (सुम्मान) }
सुमालि (सुमालि) (सं) ना. — कृष्ण; एक राक्षस.

सुमित्रा (त्रे) (सुमित्रा [त्रे]) (सं) ना. — लक्ष्मणाची आई;
दशरथपत्नी.

सुमुख (सुमुख) (सं) ना. — विद्वान्; उत्तम उपन्यासकार;
सुंदर चेहरा असलेला; गणपति; विनायक.

सुमुखते (सुमुखते) (सं) ना. — आनंदाश्रयाने 'आ' करणे.

सुमुखि (सुमुखि) (सं) ना. — चंद्रानना; सुवदना.

सुमेरु (सुमेरु) (सं) ना. — मेरु पर्वत.

सुंपुरे (सुंपुरे) (सं) ना. — स्तुती; प्रशंसा; धृवपद.

सुंबु (सुंबु) (क) ना. — सुंभ; काथ्या, मोळ, ताग वगैरेची
दोरी. 'सिंबळ' पहा.

सुंबुळ (सुंबुळ) (क) ना. — शेंबुड; श्लेष्मा.

सुम्मगे (ने) (सुम्मगे [ने]) (क) अ. गपचिप; मौनपूर्वक;
वेकार.

सुम्मान (सुम्मान) (क) ना. — आनंद; तृप्ति; सत्कार; मौन.

सुय् (सुय्) (क) धा. — श्वास सोडणे; श्वासोच्छ्वास करणे;
'सुईऽऽ' असा आवाज होणे.

सुयिधान (सुयिधान) (सं) ना. — संरक्षण; पाझर; पारा;
जागरूकता; योजना; लक्ष; गमन.

सुयिधानि (सुयिधानि) (सं) वि. — जाग्रत; जागणारा.

सुयिल् (लु) (सुयिल् [लु]) (क) ना. — श्वास; वारा; निश्वास.

सुयोवन (सुयोवन) (क) ना. — दुर्योधन; सुयोद्धा; गौरव.

सुयंगु (सुयंगु) (क) ना. — श्वासगंध; श्वासातील सुवास.

सुयगुडु (सुयगुडु) (क) धा. — सुईऽऽ असा आवाज करणे;
दीर्घश्वास सोडणे; निश्वास सोडणे.

सुयदान (सुयदान) (क) ना. — संरक्षण; पहारा; जाग्रति.

सुयदानि (सुयदानि) (सं) वि. — जागरूक; जाणीव असलेला.

सुयलु (सुयलु) (क) ना. — श्वास; वारा; निश्वास.

सुर (सुर) (सं) ना. — देव; देवता; अमर.

— असुर (असुर) (सं) ना. देवदानव.

सुरकरि (सुरकरि) (सं) ना. — देवहत्ती; ऐरावत.

सुरकुज (सुरकुज) (सं) ना. — कल्पवृक्ष; देवतरु.

सुरगि (रिगे) (सुरगि [रिगे]) तलवार; खड्ग; सुरा.
(क) ना. — सुरंगीचे झाड; देवतरु.

सुरगिरि (सुरगिरि) (सं) ना. मेरुपर्वत; देवगिरी.

सुरगुरु (सुरगुरु) (सं) ना. — देवगुरु; बृहस्पति.

सुरंग (सुरंग) (सं) ना. — चांगला रंग; आकर्षक वर्ण.

(अ. दे.) ना. — भूमार्ग; भुयारी रस्ता; खिंडीतील वाट.

सुरचाप (सुरचाप) (सं) ना. — इंद्रधनुष्य; देवधनु; इंद्रचाप.

सुरटि (सुरटि) (क) ना. — सुरळी; वेढोळे; कर्नाटकी राग;
घडी; निरी; सुरकुती.

सुर(रु) ड (सुर [रु] ड) (क) धा. — घडी घालणे; सुरळी
करणे; निरी करणे; चुरमडणे; संकोचणे; सुरकतणे.

सुरत (सुरत) (सं) ना. — महदानंद; चांगले झालेले पाहून
होणारा आनंद; रतिक्रीडा; कामकेली.

सुरतरु (द्रुम) (सुरतरु) (द्रुम) (सं) ना. — कल्पवृक्ष;
देवलोकीचे झाड.

सुरदल्लण (सुरदल्लण) (क) वि. — देवमीरु; दानव; श्रद्धालु;
भाविक.

सुरधनु (नुस्) (सुरधनु [नुस्]) (सं) ना. — इंद्रचाप;
इंद्रधनुष्य.

सुरधेनु (सुरधेनु) (सं) ना. — कामधेनु; देवलोकीची गाय;
सुरभि.

सुरनदि (दी) (सुरनदि [दी]) (सं) ना. — देवगंगा;
आकाशगंगा.

सुरनदीसुत (सुरनदीसुत) (सं) ना. — भीष्माचार्य;
गंगानदीचा पुत्र.

सुरप (पति) (सुरप [पति]) (सं) ना. — देवेंद्र.

सुरपणि (सुरपणि) (सं) ना. — पुत्राग वृक्ष.

सुरपुर (सुरपुर) (सं) ना. — देवचोक; अमरावती; कन्नडकवि
लक्ष्मीश यांचे गांव

सुरभि (सुरभि) (सं) वि. — सुंदर; मनोहर.

(सं) ना. सुगंध; सुवास; कामधेनु; गाय; वसंतऋतु.

— समीरण (समीरण) (सं) ना. थंड हवा; सुगंधी वारा;
मलयानिल.

सुरभूज (सुरभूज) (सं) ना. — कल्पवृक्ष; अमरपुरीत
जन्मलेले.

सुरधि (सुरधि) (क) ना. — पुत्राग; देवपुष्प.

सुररिपु (जरि) (सुररिपु [जरि]) (सं) ना. — देवशत्रु; राक्षस.

सुरधि (सुरधि) (सं) ना. — देवमुनी; नारद.

सुरवर्धक (सुरवर्धक) (सं) ना. - देवलोकचा सुतार;
विश्वकर्मा.
सुरलोक (सुरलोक) (सं) ना. - देवलोक.
सुरवधु (धु) (सुरवधु [धु]) (सं) ना. - देवांगना;
अप्सरा; देवलोकची स्त्री.
सुरवधूटी (सुरवधूटी) (क) ना. - अप्सरा; देवस्त्री.
सुरवैरि (सुरवैरि) (सं) ना. - राक्षस; देवशत्रु.
सुरहोत्रे (सुरहोत्रे) (क) ना. - कल्पवृक्ष; पुचागवृक्ष.
सुर (रु) कि (सुर [रु] ९) (क) ना. - घडी; बळी; गुंडाळी;
निरी; 'सुकु' पहा.
सुरळि (ळी) त (सुरळ [९९] ड) (क) वि. - सुललित; सरळ;
अडचण नसलेले; सुसूत्र.
सुरा (सुरा) (सं) ना. - मद्य; शराब; पेय.
सुरांगना (ने) (सुरांगना [रं]) (सं) ना. - देवलोकची
स्त्री; अप्सरा.
सुराचार्य (सुराचार्य) (सं) ना. - बृहस्पति; देवगुरु.
सुराध्व (सुराध्व) (सं) ना. - देवमार्ग; आकाश; आमाळ.
सुरारि (सुरारि) (सं) - सुररिपु; देवशत्रु.
सुरि (सुरि) (क) ना. - एकसारखे गळणें; ओतणें; धार
लागणें; आवाज होईल असे ओतणें; सेवन करणें; देणें;
अखंड धार धरणें.
सुरिगिरित (सुरिगिरित) (क) ना. - खड्गाचा धाव.
सुरिगे (सुरिगे) (क) ना. - लहान तरवार; कथार.
सुरिवायि (सुरिवायि) (क) ना. - चाळणीचें नाळकें.
सुरु (सुरु) (क) ना. - लहान तरवार; सुरी; चाकू.
(अ.दे.) ना. - आरंभ; सुरवात.
सुरुचिर (सुरुचिर) (सं) वि. - अति कांतिमान.
सुरुटु (सुरुटु) (क) धा. - घडी घालणें; गुंडाळणें;
निरी घालणें; सुरळी करणें.
सुरुळ (सुरुळ) (क) धा. - गुंडाळणें; सुरळी करणें; कोमजणें;
संकोचणें; घाबरणें.
सुरुळि (सुरुळि) (क) ना. - गुंडाळी; भीति; घडी.
—सुरुळ (सुरुळ) (क) ना. - कुरळे केस.
सुरुळु (सुरुळु) (क) धा. - सुरळी करणें; गुंडाळणें;
घडी घालणें.
सुरुष (सुरुष) (सं) ना. - सुंदररूप; मनोहारिता.
सुरुषि (सुरुषि) (सं) वि. - सुंदर; चांगला; देखणा; सोन्या.
सुरुषिणि (सुरुषिणि) (सं) ना. - सुंदरी; देखणी; सोनी.
सुरे (रा) (सुरे [रा]) (सं) ना. - मद्य; शिंदी; माडी; दारु.
सुरेगुडक (हि) (सुरेगुडक [हि]) (क) ना. - मादक पेय
व्हेणारा; मद्यपी; निशाबाज; दारुळ्या; कैफी.

सुरेंद्र (सुरेंद्र) (सं) ना. - देवेंद्र; देवांचा राजा.
सुरेभ (सुरेभ) (सं) ना. - देवाचा हत्ती; ऐरावत.
सुकु (कु) (सुरकु [कु]) (क) धा. - 'सुकु' पहा.
सुलक्षण (सुलक्षण) (सं) ना. - चांगलें लक्षण; शुभचिन्ह;
शकुन.
सुलभ (सुलभ) (सं) ना. - शुभसुहृत्; शुभसमय; चांगली
जोड.
सुलभ (सुलभ) (सं) वि. - सहज; निर्विघ्न; अनायास.
—उपाय (उपाय) (सं) ना. - सोपी युक्ति; सुलभ योजना.
सुललित (सुललित) (सं) वि. - मनोहर; अतिसुंदर; झळकदार.
सुलि (सुलि) (क) धा. - सोलणें; टरफल काढणें; धाण घालविणें;
छुटणें; नागवणें; उपटणें; नाडणें; अपहरणें.
(क) वि. - निर्मल; स्वच्छ.
सुलिगे (सुलिगे) (क) ना. - नाडणूक; छुबाडणी; छूट.
सुलिपल् (सुलिपल्) (क) ना. - स्वच्छ दांत.
सुलोचन (ना) (सुलोचन [ना]) (सं) ना. - चष्मा;
चाळशी; आरशी; उपनेत्र; उत्तम नेत्र असलेला; हरीण;
इंद्रजितपत्नि; सुनेत्र.
सुलतान (सुलतान) (अ.दे) ना. - सुसलमान राजा; बादशाह.
सुवरिसु (सुवरिसु) (क) धा. - सावरणें; समाधान करणें;
सुधारणें; दुरुस्त करणें.
सुवर्ण (सुवर्ण) (सं) ना. - चांगला रंग; श्रेष्ठजाति, सोने;
उत्तम अक्षर; सुरण गड्डा.
सुवाते (सुवाते) (सं) ना. - क्षेमसमाचार; चांगली बातमी.
सुवासिनि (सुवासिनि) (सं) ना. - सवाण; सौभाग्यवती;
सुमंगला; सुगंधा; पद्मिनी स्त्री.
सुविचार (सुविचार) (सं) ना. - युक्तायुक्त विचार; सदालोचना;
सदबुद्धि; सुविवेक.
—इ (इ) (सं) वि. - सद्विचारी; विवेकी.
सुविदान (सुविदान) (क) ना. - जागरूकता; चांगला कायदा;
योग्य विधान.
सुव्व (व्वा) ले (सुव्व [व्वा] ९) (क) ना. - डोहाळे;
सुव्वि (सुव्वि) (सं) ना. - डोहाळ्यांची गाणी;
कालज्ञानवर्णनपर गाणे.
सुशिक्षित (सुशिक्षित) (सं) वि. - पंडित; बहुश्रुत; जाणकार;
विद्वान; पंडीत; सुसंस्कृत; शिकलेला; साक्षर.
सुशील (सुशील) (सं) वि. - सद्गुणनी; सदाचारी.
सुशीले (सुशीले) (सं) ना. - सदाचारिणी; प्रतिभ्रता; सद्गुणनी
स्त्री.
सुश्राव्य (सुश्राव्य) (सं) वि. - ऐकण्यासारखे; श्रवणीय.
(सं) ना. - मधुरध्वनि.

सुश्रुत (सुश्रु) (सं) वि. — ऐकलेले; पटलेले; जाणलेले.

(सं) ना. — शानी; वैद्यशास्त्रज्ञ; 'सुश्रुत' लेखक.

सुषम (सुषम) (सं) ना. — अति मनोहर; एक कालावधि; क्षण.

सुषमा (मे) (सुषम्या [मै]) (सं) ना. — कांति; शोभा.

सुविर (सुविर) (सं) वि. — भोकाचें; सच्छिद्र; रंध्र असलेले.

(सं) ना. भोक; छिद्र; रंध्र.

सुपुसि (सुपुसि) (सं) ना. — गाढ निद्रा; देहमान विसरविणारी झोप.

सुपुम्ना (म्ने) (सुपुम्न्या [मै]) (सं) ना. — इडा व पिंगला यांच्यामधील नाडी.

सुष्ठु (सुष्ठु) (सं) अ. — चांगल्या प्रकारें; ललितपूर्ण; अतिशयेकरून.

सुसर (सुसर) (सं) वि. — सरल जाणारा; वळण चुकवणारा.

सुसिल् (सुसिल्) (क) ना. — सुरत; संभोग; प्रातःकाल; प्रभात.

सुसूत्र (सुसूत्र) (सं) अ. — निर्वेध; सरळपणें; नीट.

सुस्ति (स्तु) (सुस्ति [स्तु]) (अ. दे) ना. — कंटाळा; आयास; जाड्य; मोडपणा.

सुस्थ (सुस्थ) (सं) वि. — क्षेमकर; सुखी; कल्याणप्रद; निरोगी.

सुस्थिति (सुस्थिति) (सं) ना. — सौभाग्य, नशीब; सुदैव; सुलस्थिति.

सुहृत् (व) (हृद) (सुहृत् [व] [हृद]) (सं) ना. — सभ्यगृहस्थ; मित्र; स्नेही; दोस्त.

सुळादि (सुळादि) (सं) ना. — एक पद्यजाति.

सुळि (सुळि) (क) धा. — फिरणें; चालविणें; चक्रकार फिरणें.

(क) ना. — फेरा; प्रदक्षिणा; सुरळी; वंचना; फसवणूक; पालवी; मंदवारा; अनुकूलस्थल; आळस.

सुळिगाळि (सुळिगाळि) (क) ना. — मंद वाहणारा वारा; थंड हवा; झेजावात; सोसाटा; सोसाटवारा.

सुळिगोळु (सुळिगोळु) (क) धा. — सभोंवार राहणें; वेरणें; कोडी करणें.

सुळिदेने (सुळिदेने) (क) धा. — वाढणें; वेल वाढणें; पान फुटणें;

सुळिवु (सुळिवु) (क) ना. — चलन; सुळसुळाट; सूचना; शोध; पाण्यातील भोवरा; पाणचक्र.

सुळुपु (सुळुपु) (क) ना. — पाण्याचा भवरा; पाणफेर जलवृत्त; प्रवाही वर्तुळ.

सुळुवु (हु) (सुळुवु [हु]) (क) ना. — संचार; सुळसुळाट; हलकेपणा; अनुकूलता; कोरीव काम; कातकाम;

सूकर (सूकर) (सं) ना. — रानडुकर; डुकर.

सूकल (ळ) (सूकल [ळ]) (क) ना. — अडेल तडू; भांडखोर; दुष्ट मनुष्य. 'सूकल' पहा.

सूक्त (सूक्त) (सं) वि. — नीट समजून सांगितलेले.

(सं) ना. — हितवचन; बुद्धिवाद; ऋचा; वेद; स्तोत्र.

सूक्ति (सूक्ति) (सं) ना. — हितवचन; बुद्धिवाद; बोधवचन; सुभाषित; नीतिबोल.

सूक्ष्म (सूक्ष्म) (सं) वि. — अति लहान; चिकणे; पातळ; गूढ; विनयशील; रहस्यपूर्ण; अतिचतुर; चपल.

सूक्ष्मदर्शकयंत्र (सूक्ष्मदर्शकयंत्र) (सं) ना. — अति लहान वस्तू मोठी करून दाखवणारे यंत्र.

सूक्ष्माणुजीवि (सूक्ष्माणुजीवि) (सं) ना. — सूक्ष्मजीवजंतु.

सूग (सूग) (क) ना. — नपुंसक.

सूग (गु) रिस् (सूग [गु] ० सू) (क) धा. — कळकळ वाटणें; धावरे होणें; भान हरणें; प्रदक्षिणा घालणें.

सूचक (सूचक) (सं) वि. — सूचना देणारा; कळवणारा; लक्षात आणून देणारा; सूचविणारा. प्रस्ताव मांडणारा.

सूचना (ने) (सूचना [ने]) (सं) ना. — सूचवणूक; सांगावा; सल्ला.

सूचि (ची) (सूचि [ची]) (सं) ना. — सुई; दाभण; टोक; विषयानुक्रमणिका.

सूचित (सूचित) (सं) वि. — समजावलेले; सांगितलेले; कळविलेले.

सूचिसु (सूचिसु) (क) धा. — सांगणें; मार्गदर्शन करणें. सूचविणें.

सूचीशतपत्रन्याय (सूचीशतपत्रन्याय) (क) ना. — शंभर कमलपत्रें एकत्र करून ती क्षणात सुईने एकत्र करण्याची रीति. शीप्रकायरीति.

सूच्य (सूच्य) (सं) वि. — सांगता येण्यासारखें; सांगण्यायोग्य.

सूजि (सूजि) (सं) ना. — सुई; शिवण्याचे साधन.

सूजिगळु (सूजिगळु) (क) ना. — लोहचुंबक; आयस्कांत.

सूटि (सूटि) (क) ना. — चतुरपणा; शक्ति; अनुभव; चापल्य; वेग; त्वरा; उपाय; युक्ति; विश्रांति; अवकाश; रजा; अंतर.

सूटे (सूटे) (क) ना. — हिलाल; पणतीचा दिवा; दिवडी; पंजु.

सूडग (सूडग) (क) ना. — कडे; तोडा; काकण.

सूडु (सूडु) (क) धा. — दुमटणें; चुरगळणें; पेटवणें; जाळणें; डाग देणें.

(क) ना. — पेंडी; ओझे; बोजा; भारा; बिंडा; बंडल.

सूत (सूत) (सं) वि. — जन्मलेला; व्यालेला.

(सं) ना. — लष्करी देणारा; नंदी; कोळी; सारथी; गाडीवान; पौराणिक प्रवचनकार; पारा; पादरस.

— तनय (पुत्र) (सूत ० सूत) (सं) ना. — कर्ण; राधेय.

सूतक (सूतक) (सं) ना. — जन्म; जनन, सूतक; सुहेर; विद्याळ; ऋतु.

सूतकि (सू०ड००) (सं) ना. - बाळंतीण; जन्मदात्री; व्यभिचारी; जार.

सूति (सू०३) (सं) ना. - जनन; जन्म; उत्पत्ति; सृजन; बाळंतपण; उत्तरदायित्व.

सूतिका (के) (सू०३०० [३]) (सं) ना. - बाळंतीण; प्रसूति.

—गृह (गु०३) (सं) ना. - बाळंतिणीची खोली; प्रसूतिगृह; बाळंतघर.

सूत्र (सू०३) (सं) ना. - नियम; निबंधन; शासन; विधी; सूत; धागा; रहस्य; सूक्ष्मविचार; संक्षिप्त नियम.

सूत्रधार (सू०३, ५००) (सं) ना. - पुढारी; नायक; नाटकांतील सूत्रचालक.

सूत्रयंत्र (सू०३, ०००३) (सं) ना. - सूतकातण्याचा रहाट; चरखा; शिवणयंत्र.

सूत्रिसु (सू०३, ५०) (क) धा. - धागा ओवणे; दोरीने बांधणे सूत्र रचणे.

सूत्र (सू०३) (सं) ना. - खून; हिंसा; स्वैपाकी; बळव. 'बाणसिंग' पहा.

सूदन (सू०३) (सं) ना. - संहारक; नाशकर्ता; वैरी; नाश; खून.

सून (सू०३) (सं) ना. - फूल; कुसुम; सुमन.

सूनगि (सू०३) (क) ना. - टोकदार आयुध; सूळ; शूळ.

सूनु (सू०३) (सं) ना. - पुत्र; मुलगा; कुमार.

सूनूत (सू०३, ३) (सं) वि. - सत्य; सरळ; दयाशील; करुणामय;

सूनेगार (सू०३, १००) (सं) ना. - खाटीक; कपाई; कसाव;

प्राण्याची हत्या करणारा;

सूप (सू०३) (सं) ना. - सार; रस; वरण; पाकशास्त्रज्ञ; स्वयंपाकी.

सूय (सू०३) (सं) ना. - रस पिळणे; रस गाळणे; यज्ञ; प्रेम; प्रीति; सोमरस काढणे.

सूर (ह) (सू०३ [३]) (क) धा. - प्रकट करणे; डांगोरा पिठणे; जाहीर करणे.

(क) ना. - छपराचा उतार; घराचे पाखें.

सूर (सू०३) (सं) ना. - सूर्य; भास्कर.

सूरवीथि (सू०३, ३) (सं) ना. - पूर्व पश्चिम असा सूर्यमार्ग.

सूरसूत (सू०३, ३) (सं) ना. - सूर्यसारथि; अरुण;

(अनु + उरु = ज्याला मांडी नाही असा)

सूराडु (सू०३, ३) (क) धा. - डह्या मारणे; नागवणे; छुडणे; नाडणे; अस्ताव्यस्त फेकणे; उडवणे.

सूरि (सू०३) (सं) ना. - पंडित; विद्वान; सुसंस्कृत.

सूरिय (सू०३, ३) (सं) ना. सूर्य; भास्कर; रवि.

सूरु (सू०३) (क) धा. - प्रगट करणे; जाहीर करणे; सादवणे.

(क) ना. - छपराचा उतार.

सुरूळ (सू०३, ३) (क) धा. - शपथ वेणे; अभिवचन देणे; प्रतिज्ञा करणे.

(क) ना. - शपथ; अभिवचन; प्रतिज्ञा.

सुरे (सू०३) (क) ना. - नागवण; छुट; अपहरण; पुर.

सुरेका (गा) र (सू०३, ३ [३]) (क) ना. - छुटारु;

नागवणारा; दरवडेखोर; उदार हृदयी; दाता; दानी.

सुरेगुडु (सू०३, ३) (क) धा. - सडल हाताने दान देणे; यथेच्छ देणे.

सुरेपान (सू०३, ३) (क) ना. - सूर्यकमळ; सूर्यपान; एक अलंकार; ऊन्हसाणे; सूर्यस्नान.

सूर्य (सू०३, ३) (सं) ना. - रवि; भास्कर; वेळ; समय.

'नेसर' पहा.

सूर्यकांत (सू०३, ३) (सं) ना. - सूर्यकांतमणि; स्फटिक.

सूर्यतनय-पुत्र (सू०३, ३-३) (सं) ना. - कर्ण; यम; सुग्रीव; शशी.

सूर्यपान (सू०३, ३) (सं) ना. - सूर्यकमळ.

सूल (सू०३) (क) ना. - शूल; टोकदार आयुध. 'कोलांब' पहा, बरची; बाळंतरोग.

सूलगिति (सू०३, ३) (क) ना. - सुईण; बाळंतपण करणारी; दाई.

सूलिके (सू०३, ३) (क) ना. - बर्ची; वीट; त्रिशूल.

सूल (सू०३) (क) ना. - वेत; विण्याची खेप; निश्वास.

सूसक (सू०३, ३) (क) ना. - बिंदी; बिजवरा; रत्नाचा तुरा; कपाळावरील दागिना.

सूसिके (सू०३, ३) (क) ना. - प्रदर्शन; वस्तुदर्शन; पहाण्यासाठी वस्तु मांडणे.

सूसु (सू०३) (क) धा. - भरून वाहणे; फेकणे; फाडणे;

पसरवणे; विखुरणे; पाणी घालणे; प्रगट करणे; फेकणे.

सुडु (सू०३) (क) धा. - उडविणे; हुडकणे; शिकार करणे; पाटलाग करणे; पाठवणे; पळवणे; ढकलणे.

सूल (लु) (सू०३ [३]) (क) ना. - पाळी; खेप; बारी; हाक; मोठा आवाज; किकाळी; मांडण; कलकलाट.

—सरि (सु०) (क) ना. - पावसाची सर.

सूलने (सू०३, ३) (क) अ. - लागलीच; त्याचक्षणें; तत्क्षणें.

सूलयिसु (सु) (सू०३, ३ [३]) (क) धा. - मोठ्याने ओरडणे; वाद्यध्वनि करणे; भेरी वाजवणे; वादनाची टिपरी पडणे; वडवणे.

सूलयिसु (सू०३, ३) (क) धा. - वाद्य वाजवणे; ओरडणे. 'सूलयिसु' पहा.

सूलयत (यत) (सू०३, ३ [३]) (क) ना. - सादवणारा; डांगोरा पिठणारा; पहोरकरी; अंगरक्षक.

सूळाल (सूळाल) (क) ना. - नोकर; आळीपाळीने पहारा करणारा.

सूळनगे (सूळनगे) (क) ना. - थांबून थांबून हंशणारा.

सूळनुडि (सूळनुडि) (क) ना. - रहस्य सांगणें; तत्वाचे बोलणें; मुद्याचे भाषण; दर्प.

सूळपाड (सूळपाड) (क) ना. - एकेकानें केलेला विरोध.

सूळमातु (सूळमातु) (क) ना. - खुणेची भाषा; सांकेतिक भाषा.

सूळ (ळदे) (सूळ [ळदे]) (क) अ. - क्षणाक्षणाला; सतत; संतत;

सूक् (क) (सूक् [क]) (सं) ना. - माला; सर; कंठा

सूक्व (सूक्व) (सं) ना. - तोंडाचा कडेचा भाग.

सूग (सूग) (सं) ना. - एक तऱ्हेचा वाण; खुपसण्याचे बर्फी-सारखे आयुध.

सूगाल (सूगाल) (सं) ना. - कोव्हा; जंबुक; एक राक्षस.

सूजिसु (सूजिसु) (क) धा. - उत्पन्न करणें; तयार करणें; बाहेर सोडणें; दकलणें; उपजणें.

सूणि (णी) (सूणि [णी]) (सं) ना. - अंकुश; कुऱ्हाड; परडु; शत्रु.

सूत (सूत) (सं) वि. - पुढें सरकलेला; पडून गेलेला.

सूष्ट (सूष्ट) (सं) वि. - जन्माला घातलेला; अस्तित्वात असलेला; बाहेर सोडलेला; टाकलेला; उत्पादित.

—वस्तु (वस्तु) (सं) ना. - स्वाभाविक तयार झालेल्या वस्तु; स्वयंभु वस्तु.

सूष्टणे (सूष्टणे) (क) ना. - हातोटी; मानवनिर्मिती; कल्पना ग्रथित.

सूष्टि (सूष्टि) (सं) ना. - प्रपंच; संसार; जगत्; उत्पत्ति.

सूष्टिकर्ता (सूष्टिकर्ता) (सं) ना. - ब्रह्मदेव; विधाता; जग उत्पन्न करणारा.

सेकळे (सेकळे) (क) ना. - उष्णता; शेक; ऊन; तहान; गरमपणा.

सेकु (सेकु) (क) धा. - अडकणें; टोचून बोलणें; ठेचणें; भोसकणें; टोचणें

सेगळि (ळिके) (संगळ [ळिके]) (क) ना. - उष्णता; उकाडा; ऊन; धूर; तहान; कासव.

सेगळगे (ळे) (संगळ [ळे]) (क) ना. - संताप; आग; तहान; वाफ; धूर.

सज्जार (सज्जार) (क) ना. - शय्यागार; शयनमंदिर.

सेज्जे (सज्जे) (सज्जे [सज्जे]) (क) ना. - शय्या; अंथरण; पलंग; लिंगपेटी; रवा; सांजा

सेज्जेवळ (ळ) (सज्जेवळ [ळ]) (क) ना. - कंबुकी; शय्या गृहाचा पाहरेकरी.

सेटे (सैटी) (क) धा. - वाकविणें; रागावणें; चिडणें; ताड उभें राहणें; ताड्यानें राहणें.

—कोळ्ळु (कोळ्ळु) (क) धा. - रागाला येणे; रागाने अवोळ होणें.

सेट्टि (सैट्टी) (क) ना. - श्रेष्ठी; व्यापारी; श्रीमंत; सुखंड; नायक.

सेडकु (कु) (सैडकु [कु]) (क) ना. - राग; मौन; मद; मस्ती; दुरहंकार; मत्सर.

सेडपु (सैडपु) (क) धा. - मौन स्वीकारणें; संकोचणें; ओढून धरणें; हट्ट करणें

(क) ना. - ओढाताण; मद; माज; मत्सर.

सेडे (सैडे) (क) धा. - भिणें; घाबरणें; कंप पावणें; ताड्यानें राहणें; संकोचणें; फुगणें; खळगा पडणें; वाकणें; माजणें; तोंड उघडणें; घट्ट होणें; अहंकारणें.

सेणसाट (सैणसाट) (क) ना. - स्पर्धा; भांडण; मारामारी.

सेणसु (सैणसु) (क) धा. - मत्सर करणें; भांडणें; स्पर्धा करणें. (क) ना. - मत्सर; क्रोध; राग.

सेंडु (सैण्डु) (क) ना. - चेंदू; गोल वस्तु.

सेंदु (सैण्डु) (क) धा. - घासणें; उगाळणें; हिंसणें; नाशकरणें; ताडून पाहणें; जुळवणें. 'ओरे' पहा.

(क) ना. - पीडा; खून

सेंदुर (सैण्डुर) (क) ना. - कुंकुम; शेंदूर; तांबडी पूड.

सेरगु (सैरगु) (क) ना. - अडचण; आडकाठी; अपाय; प्रास; उत्तरीय; उपरणें; पदर; आधार; पालन; भय; संदेह; अंत; काठ; परिणाम.

—वड्डु (वड्डु) (क) धा. - दीनवाणें मागणें; कार्त्तिकेतीनें मागणें; मिक्षा मागणें; तोंड वेंगाडणें.

सेरंगु (सैरंगु) (क) ना. - उत्तरीय; प्रावरण; पांवरण; उपरणें.

सेरपु (सैरपु) (क) ना. - उपचार; सेवा; सुश्रूषा.

सेरे (सैरे) (क) ना. - बंधन; आवीनता; दाखव्याचे अंगविक्षेप; झिंगणें; फट; भेग; कैदी; बंदी; नाडी; धमनी.

सेरुं (क) (सैरुं [क]) (क) धा. - सांपडवणें; घुसवणें; भरविणें.

सेलदि (लंदि) (सैलदि [लंदि]) (क) ना. - कोळी; कीटक.

सेलवु (सैलवु) (क) ना. अनुज्ञा; अनुमति; आज्ञा; कबूली; मान्यता.

सेले (सैले) (क) ना. - झरा; वाहता जलौघ; प्रवाह; ध्वनि; प्रतिध्वनि; धबधबा; कारंजे; शिला; दगड. 'बुगे' पहा.

सेलेह (सैलेह) (क) ना. - शल्य; भोसकण्याचे आयुध; शूळ; वीट; बर्ची.

सेळवु (सैळवु) (क) ना. - आकर्षण क्षेपण; वक्र; उमळ; प्रवाहातील ओढ; ओघ.

सेळसु (सै०सु) (क) धा. - मांडणें; चढाओढ करणें; तंडणें; मत्सर करणें; तंटा करणें.

सेळे (सै०) (क) धा. - ओढणें; उपटणें; फरपटणें; जोरातें ओढून नेणें.

(क) ना. - काठी; वेत; खांब.

सेळेगोंडु (सै०गोंडु) (क) ना. - झाडाचा सोट; सरळ खुंथा.

सेळमंच (सै०मंच) (क) ना. - झोका; झोपाळा 'उखल' पहा.

सेळेमिचु (सै०मिचु) (क) ना. - काजव्याची चमक.

सेळगुर (रु) (सै०गुर [रु]) (क) ना. - लांब निमुळते नख.

सेक (सै०) (क) ना. - उष्णता; ऊब; झळ; शेक.

(सं) ना. - गळती; शिंपण; प्रोक्षण; टिबकण; सीकर.

सेचन (सै०चन) (क) ना. - शिंपण, प्रोक्षण; नाहणें; न्हाणें.

सेडु (सै०डु) (क) ना. - सुड; मत्सर; क्रोध; भांडण; थंडीने येणारा कुंदपणा; संकोच; शैत्य.

—कोळ (सै०कोळ) (क) धा. - कांकडणें; थंडीने संकोचणें; हट्ट चालविणें.

सेतु (सै०) (सं) ना. - पूल; नाकाच्या वरचें हाड. 'संक' पहा.

सेटु (सेटु) (सै० [सै०]) (क) धा. - शोषणें; पाणी वर काढणें; दीर्घ श्वास सोडणें; तमाखू ओढणें; झुरका मारणें.

सेदे (सै०दे) (क) ना. - स्वेद; वांम; धर्म; उकाडा श्रम; थकवा; कंटाळा.

सेध (सै०ध) (क) ना. - शेतकरी; शेतकाम; शेताची मशागत; कसवटी.

सेनबोन (सै०सेनबोन) (क) ना. - कर्णिक; कुलकर्णी; ग्रामधिकारी.

सेना (सै०) (सं) ना. सैन्य; शिबंदी; फौज; लष्कर.

सेनानि (सै०सेनानि) (सं) ना. सेनापति; षण्मुख; कार्तिकेय.

सेर (रु) (सै० [रु]) (क) धा. - जमणें; जुळणें; समीप येणें; आंबडणें; रुचणें; झाकणें; शिवणें; पोहोचणें.

(क) ना. - शेर; एक माप.

सेरवे (सै०सेरवे) (क) ना. - जुळणी; व्यवस्था; ओळ; पंक्ति; चमक; कळप.

(क) अ. - जवळ; लागून.

सेरे (सै०) (क) ना. - शीर; पसा; संपुट; ओंजळ.

सेरडे (सै०सेरडे) (क) ना. - मिश्रण; जोडणी; जुळवणी.

सेले (सै०) (क) ना. - कापड; वस्त्र; शेला; सेवक; नोकर; बरिष्ठाचे काम करणारा.

सेवन (ने) (सै०सेवन [ने]) (सं) ना. - अनुभव; उपभोग; भक्षण; खाणें; स्वीकार.

सेवाळ (सै०सेवाळ) (क) ना. - शेवाळ; अंतर्गंगा.

सेवा (वे) (सै० [वे]) (सं) ना. - उपचार; पूजा; आराधना.

सेविने (सै०सेविने) (क) ना. - शेवई; शेवयाची खीर.

सेविसु (सै०सेविसु) (क) धा. - सेवा करणें; खाणें; उपभोगणें; स्वीकारणें.

सेव्य (सै०सेव्य) (सं) वि. - पूज्य; पूजनीय. सेवा करण्यायोग्य.

—सेवकभाव (सै०सेवकभाव) (सं) ना. - देव आणि भक्त यांचा संबंध.

सेसे (सै०से) (क) ना. - अक्षता; कुंकुममिश्र तांदूळ; शेपा; मंगलाक्षता.

से (सै०) (क) ना. अ. - सही; सई! ठीक! अस्तु! बरे! होय.

—कुडु (सै०कुडु) (क) धा. - मान्यता देणें; वर्णन करणें;

स्वीकारणें; सई देणें; खेळातील होकार देणें; कौतुकाने बालकाच्या कपाळाला कपाळ लावणें.

सेंहिकेय (सै०सेंहिकेय) (सं) ना. - सिंहिकापुत्र; राहू.

सेकत (सै०सेकत) (सं) वि. - वाळुमय; वाळवंट; वाळूची टेकडी.

सेगरे (सै०सेगरे) (क) धा. - पावसाची झड लागणें; पाऊस ओतणें; उदास होणें; हिरमुसणें; वाकडे करणें.

सेगेडे (सै०सेगेडे) (क) धा. - आडवा पडणें; साष्टांग नमस्कार घालणें; दंडवत घालणें. 'अेरगु' पहा.

सेतने (सै०सेतने) (क) अ. - चांगल्यारीतीने; शोभण्यासारखे.

सेतान (सै०सेतान) (अ. दे) ना. - भूत; पिशाच; अनिष्ट शक्ति; देवचार.

सेतिडु (सै०सेतिडु) (क) धा. - रमविणें; गप बसवणें; मार्गावर आणणें; व्यवस्था लावणें; शांत करणें.

सेतिरु (सै०सेतिरु) (क) धा. - बोलत राहणें; जवळ राहणें; शेजारणें; गप्प बसवणें

सेतु (सै०सेतु) (क) अ. - चांगल्या रीतीने; सरळ; निमूटपणें; न बोलतां

सैद (सै०सेद) (क) ना. - सरळ मनुष्य; प्रामाणिक इसम.

सैदेरो (सै०सेदेरो) (क) धा. - सुंदर होणें; शोभिवंत होणें; विकसणें; वस्तु वाढणें; रुंद होणें;

सैनिक (सै०सेनिक) (सं) ना. - शिपाई; पदाती.

सैन्य (सै०सेन्य) (सं) ना. - सेना; लष्कर; दल; फौज; बल.

सैभव (सै०सेभव) (सं) ना. - सिंधू देशाचा राजा; जयद्रथ; घोडा; समुद्रांत उपज झालेले; मीठ; चंद्र.

—लवण (सै०सेल) (सं) ना. - सागरी मीठ.

सैपिडु (सै०सेपिडु) (क) धा. - रमविणें; शांतविणें; मार्गावर आणणें; व्यवस्था करणें.

सैसु (सै०सेसु) (क) ना. - सुकृत; सौंदर्य; चांगुलपणा; न्याय; कल्याण; खुले मन.

सैरगे (सैरुंग) (क) ना. - सहनशीलता; शांति; सद्यता; तग; टिकाव.

सैरंधि (ध्री) (सैरुंधि [०५९]) (सं) ना. - अंतःपुरांतील दासी; विराटच्या वाड्यातील दासी वेष्टातील त्रैपदी.

सैरिभ (सैरुंधि) (सं) ना. - रानरेडा; गवा; यमाचे वाहन.

सैरिसु (सैरुंधि) (क) धा. - सहन करणे; तग धरणे; साहणे.

सैवडु (सैरुंधि) (क) धा. - सै-सई म्हणणे; होका देणे; प्रशंसणे; लाडीगोडी करणे.

सैवरि (सैरुंधि) (क) धा. - जवळ जाणे; सरळ पळणे; थेट जाणे; उठून चालू लागणे.

सैवेरगु (सैरुंधि) (क) ना. - आश्चर्य; अचंबा; विस्मय; वेभानता; दीर्घदृष्टि. 'निवेरगु' पहा.

—आगु (अगु) (क) धा. - चकित होणे; आश्चर्य करणे; विस्मयणे; स्तिमित होणे.

सैळेंद्रि (सैरुंधि) (क) ना. - सैरंधि; दासी; दासी वेष्टांतील त्रैपदी.

सोक (ग) (सैरुंधि [०]) (क) ना. - सुख; पोक; हर्ष; आनंद; सुस्थिति; भाग्य; दैव; आल्हाद.

सोगडु (सैरुंधि) (क) ना. - उग्रवास; दर्प; शिवाशिव; स्पर्श; मदस्त्राव; हत्तीच्या गंडस्थळातील स्त्राव.

सोग (गयि) सु (सैरुंधि [०५५] सु) (क) धा. - शोभणे; चांगले दिसणे; चकाकणे; लकाकणे.

सोगसु (सैरुंधि) (क) ना. - सुख; शोभा; कल्याण; रुचि; माधुर्य; सौंदर्य; चांगुलपणा.

सोंकिल (लु) (सैरुंधि [०५५]) (क) ना. - शिवाशीव; स्पर्श जवळीक; जवळपणा.

सोंकु, (सोंकु) (सैरुंधि [०५५]) (क) धा. - शिवणे; जवळ जाणे; चिकटणे; पोहोचणे.

(क) ना. - चिकटा; स्पर्श; शिवाशीव.

—रोग (रोग) (क) ना. - सांसारिक रोग; स्पर्शजन्य रोग.

सोट (सैरुंधि) (क) वि. - वक्र; वाकलेले; कुरूप; विरूप. (क) ना. - वाक; वक्रता; लंगडा.

सोडबलि (सैरुंधि) (क) ना. - स्मशान; मरण; प्रेत जाळण्याची जागा.

सोडर (रु) (सैरुंधि [०५५]) (क) ना. - दीप; दिवा; दिवटी.

सोडरकि (सैरुंधि) (क) ना. - ज्योतीतील कोळी.

सोणग (सैरुंधि) (क) ना. - सुनक; कुत्रा; सारसेय.

सोणे (सैरुंधि) (क) ना. - खुपणे; चावणे; गिळणे; बोटाने मारणे; बोटाने दाखवणे.

सोंट (सैरुंधि) (क) ना. - कमर; कटी; मध्यमा.

सोंडिलि (सैरुंधि) (क) ना. - चुचुंदि; लावट तोंडाची एक उंदीरजात.

सोंडिलु (सैरुंधि) (क) ना. - हत्तीची सोड; लांबट चेहरा. सोंडे (सैरुंधि) (क) ना. - लावट चेहरा; लांबट मुखवटा.

उभट तोंडवळा

सोत्तु (सैरुंधि) (क) ना. - स्वत्व; आपलेपणा; स्वतःची संपत्ति; चीजवस्त; मिळकत.

सोदे (सैरुंधि) (क) ना. - सुधा; अमृत; दूध; मध; चुना.

सोन (सैरुंधि) (क) ना. - स्वन; स्वर; ध्वनि; नाद; चाहुल; आवाज; शब्द.

सोने (सैरुंधि) (क) ना. - रस; वनस्पति, फळ वगैरेचा रस; पातळ द्रव; पिकून काढलेला अंगरस.

सोंदि (सैरुंधि) (क) ना. - जारिणी; व्यभिचारिणी.

सोन्न (छे) (सैरुंधि [०५५]) (क) ना. - सुवर्ण; सोने.

सोन्नगार (चार) (सैरुंधि [०५५]) (क) ना. - सुवर्णकार; सोनार; सोन्याचे काम करणारा.

सोन्ने (सैरुंधि) (क) ना. - शून्य; मोकळा; पोकळ; अनुस्वार; निष्कळता; पूज्य; पूज. यारी; ओझे उचलण्याचे यंत्र.

सोप्पु (सैरुंधि) (क) धा. - निवारणे; टिकणे; तग धरणे; कमी करणे;

(क) वि. - सैल; शिथिल; अस्पष्ट; अंधुक; मलिन.

—आगु (अगु) (क) धा. - सैल होणे; मळणे; काळंबडणे; निःशक्त होणे.

सोप्पु हाकु (सैरुंधि [०५५]) (क) धा. - मिणे; घाबरणे; मानणे; गणणे; लक्ष देणे.

सोप्पुळ (क) (लु) (सैरुंधि [०५५]) (क) ना. - ध्वनि; नाद; चाहुल; आवाज.

सोप्पे (सैरुंधि) (क) ना. - चारा; गवत; साल; भरड पदार्थ; सोपट.

सोवग (सैरुंधि) (क) ना. - सुभा; सुंदर; सुलपी; सौंदर्य

सोवगि (सैरुंधि) (क) ना. - नटी; अभिनेत्री; भाग्यवती; सुदैवी; सुंदरी.

सोवगु (सैरुंधि) (क) ना. - सौभाग्य; सौंदर्य; लालित्य; माधुर्य; शोभा; आरास.

सोंपु (सैरुंधि) (क) ना. - सौंदर्य; शोभा; वैभव; मोहकता; मनोहरता.

—तीवु—वीरु (अैरुंधि-अैरुंधि) (क) धा. - अति सुंदर होणे; खुलणे; चांगले दिसणे; शोभित होणे; सौंदर्य खुलणे.

सोंव (सैरुंधि) (क) वि. - आळशी; मोंगळ; खुळा; मूर्ख; मूढ.

सौबतन (सैरुंधि) (क) ना. - मंदपणा; मूढता; धडपणा.

सोंबेरि (सोंबेरि) (क) वि. — आळशी; सुस्त. चालढकल करणारा.

सोभु (सोभु) (क) ना. — संपत्ति; जीववस्त.

सोय (सोय) (क) ना. — आपण; स्वतः; जायति; जागरूकता; आपलेपणाची जाणीव.

सोयवर (सोयवर) (सं) ना. — स्वयंवर; स्वतःच केलेली पतीची निवड.

सोर (सोर) (क) ता. — सुर; देवता; स्वरध्वनि; आवाज; चाहुल.

सोरकं (के) (सोरकं [कं]) (क) ना. — आत्मसंरक्षण; स्वरक्षा.

सोरगु (रंगु) (सोरगु) (रंगु) (क) धा. — रोडणें; रोड होणें; कोमेजणें; म्लान होणें; चिंता करणें; वाळणें; हडकुळे होणें.

सोरण (णे) (सोरण [ळ]) (क) ना. — स्मरण; आठवण; स्मृति;

— केंडि-गेडि (केंडि-गेडि) (क) ना. — उपकार विसरणारा; कृतज्ञ.

सोरहु (सोरहु) (क) धा. — निरर्थक बडबडणें; गप्पा मारणें; सांगणें; निवेदणें; भुंकणें.

(क) ना. — बडबड; गप्पा; कृशता.

सोरे (सोरे) (क) धा. — दूधभोपळा; भोपळा.

सोर्क (कु) (सोर्क [कु]) (क) धा. — माजणें; मस्तीला येणें; गर्व करणें; धष्टपुष्ट होणें; लड होणें;

(क) ना. — अहंकार; गर्व; लडपणा.

सोल् (सोल्) (सोल् [ल्]) (क) धा. — बोलणें; सांगणें;

(क) ना. — बोल; गोष्ट; भाषा; शब्द.

सोल्लिसु (सोल्लिसु) (क) धा. — बोलणें; बोलविणें; सांगणें; निवेदणें.

सोल्लिवनं (सोल्लिवनं) (क) अ. — बोलतांना; सांगतांना; सांगितों.

सोवड्डु (सोवड्डु) (क) ना. — उग्रवास; दर्प. 'सोगड्डु' पहा.

सोले (सोले) (क) ना. — स्तुषा; सूत; मुलाची पत्नी; बडील भाऊ किंवा बहीण यांची मुलगी; आतेबहीण.

सोळे (सोळे) (क) ना. — नाकपुडी; चिल्ल; डांस; धुंगुरटें.

— तेरे (तेरे) (क) ना. — छीनं नाकावर घेतलेला पदर.

सो (सो) (क) धा. — हुडकणें; शोधणें; पळवणें; चालविणें; पाठविणें; ढकलणें; पाठलाग करणें; शिकार उठवणें. 'अड्डु' पहा.

सोकु (सोकु) (सोकु [सोकु]) (क) धा. — शिवणें; स्पर्श करणें; लागणें.

(क) ना. — स्पर्श; शिवाशीव; उठाव.

सोगिल् (लु) (सोगिल् [ल्]) (क) ना. — ओचा; ओटी.

सोंगु (सोंगु) (क) ना. — सोंग; कपटवेश; स्वांतर

— हाकु (हाकु) (क) धा. — सोंग घेणें; वेपान्तर करणें; रूप घेणें; हावभाव करणें; अभिनय करणें.

सोंगे (सोंगे) (क) ना. — नारळाची शेंडी; मोर; मोरपिसारा; मयूरपुच्छ.

सोकिल् (लु) (सोकिल् [ल्]) (क) ना. — ओचा; ओटी. 'सोगिल्' पहा.

सोंकु (सोंकु) (क) धा. — स्पर्शणें; शिवणें; (क) ना. स्पर्श; शिवाशीव

सोजिग (सोजिग) (क) ना. — आश्चर्य; अचंभा; विस्मय; आश्चय.

— पडिसु (पडिसु) (क) धा. — आश्चर्य वाटणें; विस्मयणें; स्तिमित होणें.

सोंड (सोंड) (सं) वि. — अनुभवलेले; सहन केलेले; धारण केलेले; तग धरलेले.

सोंदर (सोंदर) (सं) वि. — सख्खे; एकाच उदरातून आलेले. — अत्ते (अत्ते) (क) ना. — आत; अत्या; बापाची बहीण.

— माव (माव) (क) ना. — मामा; आईचा भाऊ.

सोंदरि (री) (सोंदरि [री]) (सं) ना. — सख्खी बहीण.

सोदर्य (सोदर्य) (सं) ना. — बंधुभाव; बांधव्य; जुळे; सहजातता; एकमातृकत्व.

सोदिसु (सोदिसु) (क) धा. — शोधणें; हुडकणें; गाळणें; साफ करणें; स्वच्छ करणें.

सोने (सोने) (क) ना. — पाऊस; पावसाची शड; वृष्टि.

सोंपान (सोंपान) (सं) ना. — पायरी; जिना; शिडी.

सोंबति (सोंबति) (अ. दे) ना. — मित्र; सांगाती; सोबती; जोडीदार. 'ओडनाडि' पहा.

सोंवान (सोंवान) (क) ना. — मंगलप्रसंगी स्त्रियांनी गाण्याचे पद; शोभन.

सोम (सोम) (सं) ना. — चंद्र; शिव; उमामहेश्वर; एक मादक पेय; अमृत; पाणी; रसकापूर; कुबेर; यम; वायु; संपत्ति; सोमवार.

— घर (घर) (सं) ना. — शंकर; चंद्रशेखर.

— नाथ (नाथ) (सं) ना. — सोमेश्वर; शिव.

— याजि (याजि) (सं) ना. — सोमयाग करणारा.

— जीथि (जीथि) (सं) ना. — दक्षिणोत्तर रस्ता.

सोमक (सोमक) (सं) ना. — पांडव पक्षाकडील एक राजवंश. वेद चोरून नेणारा राक्षस.

सोमज (सोमज) (सं) ना. — सोमपुत्र; बुध ग्रह.

सोमधर (शेखर) (सोमधर [शेखर]) (सं) ना. — चंद्रशेखर; सोमेश्वर; शंकर.

सोमारि (सोमारि) (क) ना. — आळशी; सुस्त; अंगचोर;
अंगराखून काम करणारा.

(सं) ना. — राहु; केतु.

सोमोजवा (वे) (सोमोव्वा [वो]) (सं) ना. — नर्मदा नदी.

सौर (रु) (सोरो [रु]) (क) धा. — द्रवणें; गळणें; पाझरणें;
झिरपणें; थेंबणें; ठिबकणें; बोलण्यात चुकणें.

सोरक (सोरोक) (क) वि. — झिरपणारे; गळणारे; द्रवणारे;
ओतणारे; कारंजणारे.

—कड्डि (कड्डि) (क) ना. — झरणी; द्रवलेखनी; फौटनपेन.

सोरलु (सोरोलु) (क) ना. — गळती; झिरपणी; खाविणी.

(क) अ. — झिरपून; गळतांना.

सोरै (सोरो) (क) ना. — दूधमोपळा; बगळा.

सोर्चु (सोरोर्चु) (क) धा. — ओतणें; पाझरविणें; गाळणें;
गुह्यरुफोट करणें.

सोर्सुडि (सोरोसुडि) (क) वि. — मुक्तकेश; मुक्तवेणी; केस
मोकळे सोडलेली.

सोल् (लु) (सोरोलु [लु]) (क) धा. — पराजय होणें; मार्गे
सरणें; आसक्ति दाखवणें; मोहांत पडणें; मान्यता देणें.

सोल (सोरोल) (क) ना. — पराजय; अपजय; माघार; पीछेहाट;
मोड; आसक्ति.

सोले (सोरोले) (क) ना. — सापाची कात; मेंग; दोरी; पीळ; सोल.

सोवत्त (सोरोवत्त) (क) ना. — काकबळी; चरु; लुट; लाम.

सोवु (सोरोवु) (क) धा. — हुडकणें; उठवणें; शिकार शोधणें.
पाठविणें; 'अट्ट' पहा.

(क) ना. संकेत; खूण; चिन्ह.

सोसु (सोरोसु) (क) धा. — शोधणें; गाळणें; समजून घेणें; तग
घरणें; सहन करणें.

सोहंभाव (सोरोहंभाव) (सं) ना. — तोच मी हा भाव;
परमेश्वर मीच ही भावना; असीम दुरभिमान.

सोडु (सोरोडु) (क) ना. — शोध; उठाव; पाठवणी; ओळख;
चिन्ह. 'सांकु' पहा.

सोहे (सोरोहे) (क) ना. — पाठवणी; शोध; सूचना; शोभा;
खूण; उद्देश; अभिप्राय; ध्येय.

सौकर्य (सोरोकर्य) (सं) ना. — सुलभता; सरळपणा;
अनुकूलता; सहजता; सोपेपणा.

सौकुमार्य (सोरोकुमार्य) (सं) ना. — सुकुमारता; कोमलता;
लालित्य; मार्दव; एक काव्यगुण; यौवन; तारुण्य.

सौख्य (सोरोख्य) (सं) वि. — हितकर; क्षेमकारक; सुखावह.
(सं) ना. — सुख; आनंद; अनुकूल स्थिति.

सौगंध (सोरोगंध) (सं) ना. — सुवास; परिमल; सुगंधदेशवासी.
(सं) वि. — सुवासिक; सुगंधी; परिमलित.

सौगंध्य (सोरोगंध्य) (सं) ना. — सुवासप्रसर; सुगंधद्रवळ.

सौजन्य (सोरोजन्य) (सं) ना. — सुजनता; चांगुलपणा; दयालुत्व;
कारुण्य; औदार्य; घनता; मोठेपणा; सभ्यता; शील.

सौदाम (मि) नि (सोरोदाम [मि] रु) (सं) ना. — वीज;
विद्युत; चपला; अप्सरा.

सौदे (सोरोदे) (क) ना. — समिधा; लाकूडफाटा; जळण.
'सुबुदे' पहा.

सौध (सोरोध) (सं) ना. — राजवाडा; माडीचे घर; मजले
असलेले घर; चुनेगच्ची माडीची इमारत; तळघर.

सौनंदक (सोरोनंदक) (सं) ना. — एक आयुध; हत्यार.

सौंदर (सोरोंदर) (सं) वि. — सुंदर; उत्तम; मनोहर; रूपवान.

—नंवि (सोरोनंवि) (क) ना. — एक शिवशरण; शिवभक्त.

सौंदर्य (सोरोंदर्य) (सं) ना. — सुंदरता; मनोहरता; सुरूपता.

सौस्तिक (सोरोस्तिक) (सं) ना. — सुतिकेसंबंधी; क्षोपेविषयी;
रात्रीचे आक्रमण; महाभारतातील एक पर्व.

सौबल (सोरोबल) (सं) ना. — शकुनिमाल.

सौबलि (ली) (सोरोबलि [ली]) (सं) ना. — गांधारी;
धृतराष्ट्रपत्नी.

सौभ (सोरोभ) (सं) ना. — चोहीकडून विस्तार पावणारे शहर;
शाखराजाची राजधानी.

सौभद्र (द्रेय) (सोरोभद्र [द्रेय]) (सं) ना. — सुभद्रेचा
मुलगा; अभिमन्यु.

सौभद्रा (सोरोभद्रा) (सं) ना. — अर्जुनाची पत्नी; अभिमन्यूची
आई.

सौभाग्य (सोरोभाग्य) (सं) ना. — सुभगता; श्रीमंती; संपत्ति.
सवाष्णपण; सौभाग्य; सुदैव; सौंदर्य; मनोहरता.

—वति (ती) (सोरोवति [ती]) (सं) ना. — पत्नी; कुटुंब

सौमित्रि (सोरोमित्रि) (सं) ना. — सुमित्रापुत्र; लक्ष्मण; शत्रुघ्न.

सौम्य (सोरोम्य) (सं) वि. — मृदु; मऊ; उग्र नसलेले; कोमल;
हितप्रद.

(सं) ना. — सोमपुत्र; बुध; एक संवत्सर.

—कर (रु) (सं) ना. — चंद्र

सौर (सोरो) (सं) वि. — सूर्य; सूर्यासंबंधी. सूर्यपुत्र शनिदेव.

—मान (सोरोमान) (सं) ना. — ज्योतिषातील सूर्यकालारंभ
पद्धति.

—मास (सोरोमास) (सं) ना. — मेषादि राशी ओलांडण्यास
लागणारा सूर्याचा काल.

सौरभ (भ्य) (सोरोभ [भ्य]) (सं) ना. — सुगंध; परिमल;
सुवास;

सौरभेयि (यी) (सोरोभेयि [यी]) (सं) ना. — सुरभी घेवूचे
वत्स; वासक.

सौरभ (स०र०भ) (सं) ना. — उत्सव; संभ्रम; समारंभ.
 सौराष्ट्र (स०रा०ष्ट्र) (सं) ना. — गुजरात; एक कर्नाटकी राग.
 सौरि (स०रि) (सं) ना. — सूर्यपुत्र; कर्ण; शनि; सुग्रीव.
 सौलभ्य (स०ल०भ्य) (सं) ना. — सुलभता; सहजता; सुसाध्यता.

अनुकूलता.

सौवर्ण (स०व०र्ण) (सं) वि. — सुवर्णासंबंधी; सोन्याचे, उत्तम रंगाचे.

सौविद (दळ) (स०वि०द [दळ]) (क) ना. — कंचुकी;

अंतःपुरसेवक

सौशील्य (स०शै०ल्य) (सं) ना. — सुशीलता; सदाचार; सद्गुण.

सौष्टव्य (स०शु०ष्टव्य) (सं) ना. — सौंदर्य; मनोहरता; चलाखी.

चतुरपणा; चापल्य; हलकेपणा.

सौख्य (स०शु०ख्य) (सं) ना. — सुगंध; परिमळ; सुवास.

सौहार्द (हृद) (स०शु०हार्द [हृद]) (सं) ना. — मैत्री; स्नेह; सहृदयता.

स्कंद (सु०कंद) (सं) ना. — कार्तिकेय; पणमुख; शरीर; विद्वान्; पंडित; अमिद्विद्वि.

—पुराण (सु०क०ण) (सं) ना. — अठरा पुराणांपैकी एक.

स्कंध (सु०कंध) (सं) ना. — खांडा; भुज; झाडाला फांदी फुटण्याची जागा; फांदी; ग्रंथाचे प्रकरण; परिच्छेद; सेना; पायदळ.

स्कंधावार (सु०कंधा०वार) (सं) ना. — सैन्य; पायदळ; लष्कर; सेना विभाग; ठाणे.

स्कन्ध (सु०कंध) (सं) वि. — घसरलेले; गळलेले; पडलेले; खाली पडलेले.

स्कंभ (सु०कंध) (सं) ना. — खांब; पुरलेला खांब; आधार; तरफ; तीर.

स्खलत् (सु०कंध) (सं) वि. — वाकडे पाऊल टाकणारा; आडमार्गी; चूक करणारा; द्रवविणारा; ओतणारा; झोके घेणारा.

स्खलन (सु०कंध) (सं) ना. — प्रसाद; प्रवाद; घसरणी; तोतरे बोल; झोला.

स्खलित्य (सु०कंध) (सं) ना. — चूक; प्रमाद; तोतरेपणा; बोलडेपणा.

स्तन (सु०कंध) (सं) ना. — थान; अचळ; सड.

—प—पाथि (सु०कंध) (सं) ना. — तान्हें; स्तनपान करणारे; मूल.

स्तनधय (सु०कंध) (सं) ना. — तान्हुला; स्तनपान करणारा; बालबुद्धि; पोरपणा.

स्तनधित्तु (सु०कंध) (सं) ना. — गर्जणारे मेघ; जलद ढग;

स्तनित (सु०कंध) (सं) ना. — गर्जणारे; गडगडाट; मेघगर्जितें.

स्तन्य (सु०कंध) (सं) वि. — स्तनाविपर्याचें; दूध; अंगावरचें दूध
 स्तब्ध (सु०कंध) (सं) ना. — मंजिरी; समूह; शुक्का; तुरा; घोस.
 स्तब्ध (सु०कंध) (सं) वि. — गप्प; स्थिर; अचल; सुग्ध; मोहित; वेभान.

—ता (ते) (सु०कंध) (सं) ना. — मौन; गूढता.

स्तंब (सु०कंध) (सं) ना. — गुच्छ; तुरा; घोस; शुक्का; ढोल; पोकीली.

स्तंबेरम (सु०कंध) (सं) ना. — हत्ती.

स्तंभ (सु०कंध) (सं) ना. — खांब; आसरा; आधार; स्थैर्य; एक सात्त्विक भाव; भार घेण्याचे साधन. 'आनिके' पहा.

स्तंभगोपुर (सु०कंध) (सं) ना. — मनोरा; निमूळता स्तंभ; छापण्यातील एक चिन्ह.

स्तंभचक्र (सु०कंध) (सं) ना. — शीड उभवण्याचा रहाट; सूत गुंडाळण्याचा रहाट.

स्तंभन (सु०कंध) (सं) ना. — नियमन; प्रतिबंध; निग्रह; अवरोध;

—अग्निस्तंभन (सु०कंध) (सं) ना. — अग्नीचा अवरोध; भूक मंद करण्याचे साधन.

—जलस्तंभन (सु०कंध) (सं) ना. — तहान आवरणें; तहान मंद करण्याचे साधन.

स्तर (सु०कंध) (सं) ना. — पदर; थर; आवरण; अस्तर.

स्तव (वन) (सु०कंध) (सं) ना. — स्तोत्र; स्तुति; प्रशंसा; वर्णना; गुणगान.

स्तविसु (सु०कंध) (क) धा. — स्तवणें; प्रशंसणें; वानणें; वाखाणणें; स्तुति करणें.

स्तिमित (सु०कंध) (सं) वि. — स्थिर; अचल; कोमल; मृदु; तुप्त; ओले झालेले.

—ता-ते (सु०कंध) (सं) ना. — स्थैर्य; अचलता; धीरत्व; पूर्वस्थिति.

स्तुत (सु०कंध) (सं) वि. — कीर्ति पावलेले; वाखाणलेले; गौरवलेले.

स्तुति (सु०कंध) (सं) ना. — स्तोत्र; स्तवन; प्रशस्ति.

स्तुतिपाठक (सु०कंध) (सं) ना. — भाट; पवाडे गाणारा; कीर्ती गाणारा.

स्तुत्य (सु०कंध) (सं) वि. — प्रशंसनीय; वर्णनीय; श्रेष्ठ; गौरवार्ह.

स्तूप (सु०कंध) (सं) ना. — रास; ढीग; बौद्ध समाधि; अर्धगोलाकार समाधिरेचना; अशोकस्तंभ.

स्तूपमान (सु०कंध) (सं) वि. — कीर्ति होत राहणारा; प्रसिद्धी पावणारा; लौकिक वाढणारा.

स्तेन (सु०कंध) (सं) ना. — चोर; छुटार; वाटमार करणारा; हातचलाखी चोर.

स्तैय (स्त्री०) (सं) ना. - चोरी; चौर्य; लूट; नागवणूक;
चोरीची वस्तु.

स्तैयि (स्त्री०) (सं) ना. - चोरी करणारा; दरबडेखोर;
घरफोड्या.

स्तोक (स्त्री०) (सं) वि. - थोडे; अल्प; स्वल्प.

(क) ना. - वंश; संतान; मुले; चातकपक्षी.

स्तोत्र (स्त्री०) (सं) ना. - स्तुति; कीर्ति; प्रशंसा; वर्णन;
लौकिक; प्रार्थना.

स्तोम (स्त्री०) (सं) ना. - ढीग; समूह; बली; नैवेद्य; अर्पण;
हवन; यज्ञयाग; प्रशंसा; कीर्ति.

स्त्रीधन (स्त्री०) (सं) ना. - स्त्रीचे धन; स्त्रीची माहेरची
संपत्ति; स्त्रीकडून मिळालेली चीजवस्त.

स्त्रैण (स्त्री०) (सं) वि. - स्त्रीसंबंधी; स्त्रीस्वभावी; स्त्रीलपट;
कामुक; विलासी; बायकोला भिणारा.

स्थगित (स्त्री०) (सं) वि. - थांबलेले; झाकलेले; लपवलेले.

स्थंडिल (स्त्री०) (सं) ना. - यज्ञाची जागा; यज्ञभूमि.

स्थपति (स्त्री०) (सं) ना. - शिल्पी; सुतार; राजा; स्वामी; पालक.

स्थल (ल) (स्त्री०) (सं) ना. - स्थान; आश्रय; ठिकाण;
जमीन; ठाव; तळ; स्थळ; घर.

स्थली (स्त्री०) (सं) ना. - स्थळ; स्थान; खळे.

स्थलीक (यक) (स्त्री०) (सं) वि. - गृहस्थ;
स्थानिक; स्थळाला चिकटून राहणारा.

स्थविर (स्त्री०) (सं) ना. - वृद्ध; म्हातारा; वय झालेला.

स्थाणु (स्त्री०) (सं) ना. - खांब; अचल वस्तु; बर्ची; वीट;
शिव.

स्थान (स्त्री०) (सं) ना. - स्थळ; निवास; योग्य रीत; देश;
देशपदवी; साम्य; प्रशस्ति.

स्थाननिधि (स्त्री०) (सं) ना. - पुण्यस्थान.

स्थानभ्रष्ट (स्त्री०) (सं) वि. - पदच्युत; स्थानापासून
ढळलेला; पाया नसलेला; जागा चुकलेला.

स्थानमान (स्त्री०) (सं) ना. - स्थलमहात्म्य; पदगौरव;
क्षेत्रपात्रता.

स्थानांतर (स्त्री०) (सं) ना. - स्थलांतर; अन्य ठिकाण;
दुसरी जागा; परनिवास.

स्थानिक (स्त्री०) (सं) ना. - ठिकाणासंबंधीचे; स्थलीक;
तद्देशीय; देवस्थानचा सेवक; एक प्रकारचे प्रमाण.

—स्वराज्य (स्त्री०) (सं) ना. - नगरपालिका;

तालकासमीति, जिह्वासमीति वगैरे स्थानिक संस्था.

स्थापक (स्त्री०) (सं) ना. - प्रतिष्ठापक; स्थापना करणारा.

स्थापत्य (स्त्री०) (सं) ना. - शिल्पशास्त्र; वास्तुशास्त्र;
गृहरचनाशास्त्र; सुतारकाम.

स्थापन (ना) (ने) (स्त्री०) (सं) ना. - प्रतिष्ठापना;
व्यवस्था; निर्धार; प्रमाणशुद्धता.

स्थापित (स्त्री०) (सं) वि. - प्रतिष्ठित; पाया घातलेले;
निर्धारित; कृतीत आलेले.

स्थापिसु (स्त्री०) (क) धा. - पाया घालणे; निर्णय घेणे;
स्थापणे; मत मांडणे; सिद्ध करून दाखवणे.

स्थायि (स्त्री०) (स्त्री०) (सं) वि. - स्थिर; न हलणारे;
अचल; न लडवडणारे; संगीतातील सम; ठेका; जीव-स्वर-
स्थान.

स्थायीभाव (स्त्री०) (सं) ना. - रसपोषक मनःसंवेदना.

स्थालि (स्त्री०) (सं) ना. - थाळी; लहान भांडे;
पात्र; पेला

स्थालीपुलाकन्याय (स्त्री०) (सं) ना. -
शिंतावरून माताची परीक्षा; बोलण्यावरून व्यक्ति ओळखणे.

स्थावर (स्त्री०) (सं) ना. - स्थिर वस्तु; अचल वस्तु; न
हलविता येण्यासारखी मालमत्ता.

स्थासक (स्त्री०) (सं) ना. - सुमंघीलेप; उठी; उठणे.

स्थित (स्त्री०) (सं) वि. - थांबलेले; स्थिर; न हलविता येणारे.

स्थितप्रज्ञ (स्त्री०) (सं) ना. - स्थिरबुद्धि; आत्मज्ञानी;
सिद्ध.

स्थिति (स्त्री०) (सं) ना. - अस्तित्व; अवस्था; संस्कार; संपत्ति;
योग्यता; चीजवस्तु; स्थिरता; जीवितकाल.

स्थितिस्थापक (स्त्री०) (सं) ना. - लवचीकपणा;
बाह्य ताण सुटतांच पूर्वस्थितीवर येण्याचा गुण.

स्थिर (स्त्री०) (सं) वि. - अचल; आद्ये त्याच ठिकाणी राहणारे;
शांत; चिरकालीन; चिरजीवी.

स्थिर (रं) जीवि (स्त्री०) (सं) वि. - इच्छामरणी;
चिरजीवि; पुष्कळ काळ ठिकणारे. पुत्र.

स्थिरा (स्त्री०) (सं) ना. - भूमि; पृथ्वी; जमीन.

स्थिरास्ति (स्त्री०) (सं) ना. - जमीनजुलमा; स्थावर.
मिळकत; स्थिर संपत्ति.

स्थूना (ने) (स्त्री०) (क) ना. - खांब; स्थाणु.

स्थूल (स्त्री०) (सं) वि. - चढ; जाड; मोठे; ओबडधोबड;
सामान्य.

—देह (स्त्री०) (सं) ना. - बोजड शरीर; जडकाया.

—रूप (स्त्री०) (सं) ना. - आराखडा; रूपरेखा; सामान्य
कल्पना.

—विचार (स्त्री०) (सं) ना. - सामान्य कल्पना; दोनळ
कल्पना.

स्तैय (स्त्री०) (सं) ना. - पंचायत; पंचाची बैठक; जमातीपुढे
मांडणे; महाबन विचार; दैव.

स्थैर्य (स्थैर्यं) (सं) ना. - स्थिरता; घट्टपणा; दारुण; धैर्य; अचलता; सहनशीलता; छातीठोकपणा; 'सैरणे' पहा.
 स्थौल्य (स्थौल्यं) (सं) ना. - स्थूलता; जाडपणा; मोठेपणा; ओढें; भार.
 स्नपन (स्नपनं) (सं) ना. - स्नान; अंग धुणें; अंधोल; सोबळेपण.
 स्नात (स्नातं) (सं) वि. - अंग धुतलेले; न्हालेले; विद्याभ्यास पूर्ण केलेले.
 स्नातक (स्नातकं) (सं) ना. - पदवीधर; पारंगत; अधीतविद्य; ब्रह्मचर्यव्रतानें अभ्यास केलेला.
 स्नान (स्नानं) (सं) ना. - अंधोल; अंग धुणें;
 —आतपस्नान (अतपस्नानं) (सं) ना. - सूर्यस्नान; उन्ह खाणें; घामानें अंग मिजणें.
 स्नायु (स्नायुः) (सं) ना. - नाडी; मांस; मांसखंड.
 स्निग्ध (स्निग्धं) (सं) वि. - स्नेहपूर्ण; प्रेमळ; तेलयुक्त; ओलाव असलेले; लाडीक; गुळगुळीत; मऊ; चिकट.
 —ता-ते (-ता-तै) (सं) ना. - प्रीति; प्रेम; सलग्नी.
 स्नुषा (स्नुषा) (सं) ना. - स्न; मुलाची पत्नि; 'सोसे' पहा.
 स्नेह (स्नेहः) (सं) ना. - प्रेम; प्रीति; मैत्री; दोस्ती; चिकटपणा; चरबी.
 —अतिस्नेह (अतिस्नेहः) (सं) ना. - दटमैत्री; गाढप्रेम.
 स्नेहित (स्नेहितं) (सं) ना. - मित्र; दोस्त; स्निग्धता;
 'ओडनाडी' पहा.
 स्पंद (स्पंदः) (सं) ना. - स्फुरण; उड्डाण; कंपन.
 —नेत्रस्पंद (नेत्रस्पंदः) (सं) ना. - डोळा लवणें.
 स्पर्श (स्पर्शः) (क) ना. - स्पर्श; शिवाशिव. 'सोंकु' पहा.
 स्पर्धा (स्पर्धा) (सं) ना. - चढाओढ; वरचढ; ओढाताण; भांडण; मात्सर्ग; कुस्ती 'मल्लाय' पहा; चर्चा.
 स्पर्धालु (स्पर्धालुः) (सं) ना. - विरोधी; कुस्तीगीर; स्पर्धक; ईर्ष्यावाज.
 स्पर्धि (स्पर्धिः) (सं) वि. - स्पर्धालु; स्पर्धक; कुस्तीगीर; ईर्ष्यावाज.
 स्पर्श (स्पर्शः) (सं) ना. - स्पर्श; शिवाशिव.
 —काल (कालः) (सं) ना. - ग्रहणाचा आरंभकाल.
 —मणि (मणिः) (सं) ना. - परिस.
 स्पर्शन (स्पर्शनं) (सं) ना. - शिवणें; हातलावणी; वारा.
 स्पष्ट (स्पष्टः) (सं) वि. - शिक्लेले; जुळवलेले; सारखे केलेले.
 स्पृह (हा) (हे) (स्प्रुह [ह्य] [ह्य]) (सं) ना. - आकांक्षा; इच्छा; आशा; अपेक्षा; अभीष्ट.

स्पृहता (ते) (स्प्रुहता [ह्य]) (सं) ना. - अपेक्षा; इच्छा; अभीष्ट.
 स्फट (टा) (टे) (स्फु [ह्य] [ह्य]) (सं) ना. सापाची फडा; फणा;
 स्फटिक (स्फटिकं) (सं) ना. - पारदर्शक दगड; पेलदार खडा 'पळीक' पहा.
 स्फुरण (स्फुरणं) (सं) ना. - कंपन; कांप; चिमटा; विकास.
 स्फार (स्फारं) (सं) वि. - जाड; स्थूल; अधिक; पुष्कळ.
 (सं.) ना. - फुलारा; विस्तार; पसारा.
 —लोचन (लोचनं) (सं) ना. - दीर्घ दृष्टि; ठक.
 स्फिक्का (स्फिक्का) लेंडी; 'हिके' पहा.
 स्फीत (स्फीतं) (सं) वि. - जाड पुष्ट; फुगलेले; स्थूल; विस्तृत.
 स्फुट (स्फुटं) (सं) वि. - स्पष्ट; उठून दिसणारे; विकसित;
 मुक्त; शिंतोडा.
 स्फुट विचार (स्फुटविचारं) (सं) ना. - स्पष्ट विवरण; तुटक लिखाण.
 स्फुटण (स्फुटणं) (सं) ना. - उकळ; विस्तरित; स्पष्टता.
 स्फुटित (स्फुटितं) (सं) वि. - विकसित; विस्तृत; नाश केलेलें.
 स्फुरण (स्फुरणं) (सं) ना. - स्पंदन; कंपन; फुरफुर; लवणें;
 चिमटणें; चमक; चकाकी; स्फूर्ति.
 बाहुस्फुरण (बाहुस्फुरणं) (सं) ना. - भुजा स्फुरण; दंडाची सळसळ; हातखुमबुमी.
 स्फुरव (स्फुरवः) (सं) वि. - स्फुरणारा; उठून दिसणारा; ठसठशीत.
 —रूप (रूपः) (सं) ना. - अति सुंदरता.
 —रूपिणी (रूपिणी) (सं) ना. - अतिसुंदर; अण्हरा;
 स्फुरिसु (स्फुरिसुः) (क) घा. - स्फुरण पावणें; चमकणें;
 समजणें; आपोआप ध्यानांत येणें; उडणें; चिमटणें; लवणें;
 फुरफुरणें.
 स्फुरिलिंग (स्फुरिलिंगः) (सं) ना. - टिणगी; अशिकण; विस्तवाचे किडाळ.
 स्फूर्ति (स्फूर्तिः) (सं) ना. - सुचणूक; आवेश; उत्तेजन; प्रतिभा; संचार.
 स्फोट (दन) (स्फु [ह्य] [ह्य]) (सं) ना. - उग्रडणूक; फुटणें;
 —गौव्यस्फोट (गौव्यस्फु [ह्य] [ह्य]) (सं) ना. - रहस्यमेट;
 पट्टकर्णता.
 स्मय (स्मयः) (सं) ना. - आश्चर्य; अचंभ्रा; मंदस्मित;
 ओठातल्या ओठांत हसणें; दर्प; मस्ती; माज.
 स्मर (स्मरं) (सं) ना. - काम; मदन; मन्मथ.
 स्मरण (णे) (स्मरणं [ह्य]) (सं) ना. - आठवण; चिंतन;
 ध्यान; याचना.

स्मरणीय (स्मृ० ८८६०००) (सं) वि. — स्मरण करण्यास योग्य; आठवण्यासारखे; आठवण ठेवण्यायोग्य.

— प्रातःस्मरणीय (स्मृ० ८८६०००) (सं) वि. — सकाळीच आठवण्यास योग्य; पुण्यचरित; स्मरणानें पुण्य स्फूर्ती मिळण्यासारखे.

स्मरहर (स्मृ० ८८८०) (सं) ना. — कामसंहारक; शिव.

स्मरिसु (स्मृ० ८८८०) (क) धा. — स्मरणें; आठवणें; याचना करणें.

स्मार (स्मृ० ८८८०) (सं) ना. — आठवण; आकांक्षा; भ्रम; स्मरण.

स्मार्त (स्मृ० ८८८०) (सं) वि. — स्मृतिसंबंधीचे; अद्वैत सांप्रदायी.

स्मित (स्मृ० ८८८०) (सं) वि. — विकसित; उमललेले; हसित.

(सं) ना. — हँसणें; हास्य.

स्मृति (स्मृ० ८८८०) (सं) ना. — आठवण; स्मरण; प्रज्ञा; जाणीव;

न्यायशास्त्र; धर्म व न्याय सांगणारें शास्त्र.

— पथ (स्मृ० ८८८०) (सं) ना. — स्मरणमार्ग, स्मरणसांखळी; स्मरणसूत्र.

स्मर (स्मृ० ८८८०) (सं) अ. — वरचेवर हसून; विकसत; उमलून; ओढूनताणून हसल्यासारखे.

स्यंदन (स्मृ० ८८८०) (सं) ना. — पाझर; ठिबकणी; गळती; काठ; रथ; नदी; ओढा; हवा.

स्यंदि (स्मृ० ८८८०) (सं) वि. — गळणारा; पाझरणारा; द्रवणारा.

स्यमंतक मणि (स्मृ० ८८८०) (सं) ना. — संत्राजिताने सूर्याकडून मिळवलेलें रत्न.

स्याद्वाद (स्मृ० ८८८०) (सं) ना. — जैनतत्त्व; जैनधर्म;

स्याल (स्मृ० ८८८०) (सं) ना. — शालक; मेहुणा; साला; पत्तीचा भाऊ.

स्यूत (स्मृ० ८८८०) (सं) वि. — शिबलेलें; ओवलेलें; जुळलेलें; मोसकलेलें; मेदलेले.

(क) ना. — थैली; पिशवी; स्थिरबिंदू.

अनुस्यूत (स्मृ० ८८८०) (क) ना. — एकाला एक लागून आलेले; विणलेले.

संसन (स्मृ० ८८८०) सं. ना. — घसरगुंडी; निसरड; उतारावर पाय निसरण.

स्रक् (स्मृ० ८८८०) (सं) ना. — फुलाची माळ; सर; माला; हार.

स्रग्वि (स्मृ० ८८८०) (सं) ना. — फुलमाळ वापरणारा; माळा घालणारा.

स्रज (स्मृ० ८८८०) (सं) ना. — पुष्पमाला; हार;

स्रव (स्मृ० ८८८०) (सं) ना. — पाझर; ठिबकणी; प्रवाहन; झरा; उमळ; 'ओरते' पहा.

स्रवत (स्मृ० ८८८०) (सं) मि. — वाहणारा; पाझरणारा; प्रवाहणारा; द्रवणारा.

स्रविषु (स्मृ० ८८८०) (क) धा. — ठिबकणें; पाझरणें; झिरपणें; झरणें.

स्रष्टा (स्मृ० ८८८०) (सं) ना. — सृष्टिनिर्माता; ब्रह्मदेव; विधाता.

स्वस्त (स्मृ० ८८८०) (सं) वि. — घसरून पडलेला; पतित; झोक गेलेला.

स्त्राव (स्मृ० ८८८०) (सं) ना. — स्त्रोत; ओत; द्रवण.

— रक्तस्त्राव (स्मृ० ८८८०) (सं) ना. — सारखे रक्त वाहणे.

सुत (स्मृ० ८८८०) (सं) वि. — पाझरलेले; ओसरलेले; प्रवाहित.

(सं) ना. — प्रवाद; द्रव.

स्त्रोत (तस्) (तस्सु) (स्मृ० ८८८०) [तस्सु] [तस्सु] (सं)

ना. — प्रवाह; झरा; ओढा; पाट.

स्व (स्मृ० ८८८०) (सं) वि. — आपले स्वतःचे.

स्वं (स्मृ० ८८८०) (सं) ना. — संपत्ति; प्राप्ति.

स्वक (स्मृ० ८८८०) (सं) वि. — आपले स्वतःचे.

स्वकपोलकल्पित (स्मृ० ८८८०) (सं) वि. — कल्पनेने निर्मिलेले; हातचे घातलेले; आपल्या कल्पनेचे.

स्वकार्य (स्मृ० ८८८०) (सं) ना. — आपलें काम; स्वतःचें काम.

स्वकीय (स्मृ० ८८८०) (सं) वि. — आपले; आपल्यासंबंधीचे; स्वतःचे.

स्वच्छ (स्मृ० ८८८०) (सं) वि. — निर्मळ; साफ; पवित्र; धूत; खोबळ्याचे.

स्वच्छंद (स्मृ० ८८८०) (सं) वि. — स्वैर; मनःपूत; अनिर्बंध; स्वैरवृत्ति; स्वतंत्र.

(सं) ना. — स्वैरवृत्ति; अनिर्बंध वर्तन.

स्वच्छंद छंद (स्मृ० ८८८०) (सं) ना. — स्वैर पद्य; मुक्तछंद-रचना.

स्वच्छंदवृत्ति (स्मृ० ८८८०) (सं) ना. — स्वैरवृत्ति; मनःपूत वागणूक; मनाप्रमाणें वागणें.

स्वजन (नविम्) (स्मृ० ८८८०) [नविम्] (सं) ना. — आपले लोक; नातेवाईक.

स्वतः (स्मृ० ८८८०) (सं) अ. — आपण होऊन; आपोआप.

स्वतंत्र (स्मृ० ८८८०) (सं) वि. — आपल्या इच्छेप्रमाणें चालणारा; पराधीन नसणारा; अगुणी; स्वावलंबी.

स्वत्तु (स्मृ० ८८८०) (क) ना. — स्वत्व; आपल्याला आवडणाऱ्या वस्तु; स्वतःची जीववस्त.

स्वत्व (स्मृ० ८८८०) (क) ना. — आपलेपणा; स्वसंपत्ति; स्वतःची मिळकत.

स्वदेश (स्मृ० ८८८०) (सं) ना. — स्वतःचा देश; मायभूमि; मातृभूमी.

स्वदेशीय (स्मृ० ८८८०) (सं) वि. — आपल्या देशासंबंधी; आपल्या देशाचा; आपल्या भागाचा.

स्वधर्म (स्मृ० ८८८०) (सं) ना. — आपल्यापर्यंत चालत आलेला आचार; आपली चालरीत; आत्मकर्तव्य.

स्वन (स्वन्) (सं) ना. - नाद; आवाज; चाहल; ध्वनि;
ललकारी
स्वनत् (स्वन्त्) (सं) वि. - नादपूर्ण; ध्वनिकारक; ओरडणारे;
हाक मारणारे-नाद करणारे.
स्वप्न (स्वप्न) (सं) ना. - ध्यान; निद्रा;
—मंदिर (स्वप्न) (सं) ना. - मनोरथ; हवेलील किले;
मनांतले मांडे; कल्पनासाम्राज्य.
—राज्य (स्वप्न) (सं) ना. - स्वप्नांतील राज्य; असंभव
गोष्ट.
—सुख (स्वप्न) (सं) ना. - कल्पनेत अनुभवलेले सुख.
स्वभाव (स्वभाव) (सं) ना. - जन्मगुण; सहजगुण; प्रकृतिधर्म;
नैसर्गिक शील.
—आचारस्वभाव (स्वभाव) (सं) ना. - विचाराची
क्रमबद्धता.
स्वयं (स्वयं) (सं) अ. - आपोआप.
स्वयंभु (भू) (स्वयंभु [भू]) (सं) ना. - आपोआप
जन्मलेला; ब्रह्मा; विष्णु; एक मनु; निरक्षर; निर्बुद्ध.
—लिंग (स्वयंभु) (सं) ना. - आपोआप उत्पन्न झालेले लिंग;
बारा ज्योतिर्लिंगे.
स्वयंवर (स्वयंवर) (सं) ना. - एक विवाहपद्धति; स्वतःच
स्वतःचा पति निवडून त्याच्याशी विवाह करणे.
स्वयं (स्वयं) (सं) ना. - स्वर्ग; आकाश; प्रकाश.
स्वर (स्वर) (सं) ना. - ध्वनि; नाद; शब्द; श्वास; स्वयंपूर्णवर्ण.
वर्ण; पूर्णाचारी वर्ण; एक राग.
स्वरमंडल (स्वरमंडल) (सं) ना. - एक वाद्य.
स्वराज्य (स्वराज्य) (सं) ना. - आपले राज्य; जनराज्य.
लोकांनी चालवलेले राज्य.
स्वरित (स्वरित) (सं) वि. - बोललेले; ओरडून सांगितलेले;
वेदमंत्रपठणाचा मध्यमध्वनि.
स्वरु (स्वरु) (सं) ना. - सूर्यप्रकाश; यज्ञस्तंभाचा भाग; यज्ञ;
बीज; वज्र; बाण.
स्वरूप (स्वरूप) (सं) ना. - निजरूप. आकार; सौंदर्य.
स्वर्ग (स्वर्ग) (सं) ना. - सुरलोक; देवलोक; संतोष; सुख.
स्वर्गस्थ (स्वर्गस्थ) (सं) ना. - स्वर्गात राहणारा; देवता;
अमर-मृत.
स्वर्गीय (स्वर्गीय) (सं) वि. - स्वर्गासंबंधी; सुखकर;
—सौंदर्य (स्वर्गीय) (सं) ना. - अनुपम सौंदर्य;
अतुल शोभा; दिव्य सुंदरता.
स्वर्ण (स्वर्ण) (सं) ना. - सुवर्ण; सोने; हळद; पिवडी;
पिवलेपणा.
—मृग (स्वर्ण) (सं) ना. - कांचनमृग

स्वर्णगिरि (स्वर्णगिरि) (सं) ना. - मेरुपर्वत; कांचनगिरी.
स्वर्णदि (दी) (स्वर्णदि [दी]) (सं) ना. - देवगंगा नदी;
स्वर्णीय नदी.
स्वर्णपुष्प (स्वर्णपुष्प) (सं) ना. - मंदारफूल; चाप्याचे फूल.
स्वर्गम (स्वर्गम) (सं) ना. - स्वर्ग; अमरलोक.
स्वर्धुनि (नी) (स्वर्धुनि [नी]) (सं) ना. - देवगंगा;
आकाशगंगा.
स्वर्मानु (स्वर्मानु) (सं) ना. - राहू.
स्वर्मेणि (स्वर्मेणि) (सं) ना. - सूर्य; कवि.
स्वर्वेद्य (स्वर्वेद्य) (सं) ना. - देववेद्य; अश्विनीकुमार.
स्वल्प (स्वल्प) (सं) ना. - थोडे;
स्वल्पिष्ठ (स्वल्पिष्ठ) कमी; त्यापेक्षा
कमी; अतिकमी.
स्वस्त (स्वस्त) (सं) ना. - बहीण; सहोदरी; ताईमाई.
स्वस्ति (स्वस्ति) (सं) ना. - कल्याण; आशीर्वाद; प्रेम;
शुभआशिर्वचन.
—क (स्वस्ति) (सं) ना. - एक मंगलचिन्ह; ५ मंगलचिन्ह.
—वाचन (स्वस्ति) (सं) ना. - मंगल मंत्रपठण.
स्वस्थ (स्वस्थ) (सं) ना. - आत्मसंतुष्ट; निरोगी; सुखशान्ति-
कारक; निश्चित; स्थिरचित्त.
—चित्त (स्वस्थ) (सं) ना. - निश्चित मन; शांत मनस्वी.
स्वस्तीय (स्वस्तीय) (सं) ना. - भाचा.
स्वस्वरूपविवेक (स्वस्वरूपविवेक) (सं) ना. -
आत्मानुभूति; आत्मस्वरूपज्ञान; अव्यक्त ईश्वराला
ओळखण्याची एक पद्धति.
स्वहस्तलेखन (स्वहस्तलेखन) (सं) ना. - आपल्या हातचें
लिहिणे.
स्वागत (स्वागत) (सं) ना. - आवाहन; संतोषाचें निमंत्रण.
स्वातंत्र्य (स्वातंत्र्य) (सं) ना. - स्वतंत्रता-स्वेच्छानुवर्तन;
स्वच्छंद वागणूक.
स्वाद (स्वाद) (सं) ना. - रुचि; चव; गोडी; सुवास; 'कंपू'
पहा.
स्वाद्विष्ट (स्वाद्विष्ट) (सं) वि. - रुचकर; मधुर; गोड; चवदार.
स्वादिसु (स्वादिसु) (क) धा. - चव घेणे; खाऊन पाहणे; रुचि
पाहणे.
स्वादु (स्वादु) (सं) वि. - रुचकर; गोड; मधुर.
स्वादुदक (स्वादुदक) (सं) ना. - गोड पाणी; पिण्याचा सोडा.
स्वाधीन (स्वाधीन) (सं) वि. - आधीन; आत्मवश; आपल्या
हातचा.
स्वाधीनपतिका (स्वाधीनपतिका) (सं) ना. - अष्टांगार
नायिकांपैकी एक.

स्वाध्याय (स्वाध्याय) (सं) ना. — वेदाध्ययन; आपल्यापुरता अभ्यास; गृहपाठ.
 स्वान (स्वान) (सं) वि. — स्वरासंबंधीचे; ध्वनि; शब्द; हूल.
 स्वानुभव (स्वानुभव) (सं) ना. — आत्मानुभूति; स्वमत; स्वतःचा अनुभव.
 स्वानुभवि (भावि) (स्वानुभव [भावि]) (सं) वि. — स्वतः अनुभव घेणारा; महानुभावि.
 स्वानुभाव (स्वानुभाव) (सं) ना. — परमात्मविषयक स्वतःचा अनुभव.
 स्वांत (स्वांत) (सं) ना. — मन; अंतःकरण.
 स्वाप (स्वाप) (सं) ना. — निद्रा; शोष.
 स्वापहार (स्वापहार) (सं) ना. — संपत्तीची चोरी.
 — दत्तस्वापहार (दत्तस्वापहार) (सं) ना. — दिलेले दान परत घेणे.
 स्वाभाविक (स्वाभाविक) (सं) वि. — सहज; नैसर्गिक; प्राकृतिक.
 स्वामि (मिन्) (स्वामि [मिन्]) (सं) ना. — मालक; घनी; प्रभु; गुरु; ईश्वर; संन्यासी; मठावीश.
 स्वामिनि (नी) (स्वामिनि [नी]) (सं) ना. — मालकीण; यजमानीण; संन्यासिनी; शिवशरणा.
 स्वाम्य (स्वाम्य) (सं) ना. — स्वामित्व, मालकी; अधिकार; हक्क.
 स्वाम्यविक्रांत (स्वाम्यविक्रांत) (सं) ना. — मालकाच्या संपत्तीचे अपहरण करणारा; परमपापी.
 स्वायत्त (स्वायत्त) (सं) ना. — आत्मानुशासन; शैव गुरुकडून घेतलेली प्राणलिंग दीक्षा.
 स्वायत्त (स्वायत्त) (सं) वि. स्वाधीन झालेले.
 स्वायंभुव (स्वायंभुव) (सं) वि. — ब्रह्मदेवासंबंधी; पहिला मनु.
 स्वारस्य (स्वारस्य) (सं) ना. — समग्रस्थिति; गोडी; रसिकता; रसात्मकता.
 स्वाराज्यं (स्वाराज्यं) (सं) ना. — देवराज्य; रामराज्य; उत्तम शासन; ब्रह्म.

स्वार्जित (स्वार्जित) (सं) वि. — स्वसंपादित; आपण मिळवलेले.
 स्वार्थ (स्वार्थ) (सं) ना. — स्वहित; आत्मलाभ; स्वप्रयोजन.
 स्वार्थि (थिन्) (स्वार्थ [थिन्]) (सं) वि. केवळ स्वतःपुरते पाहणारा, आत्मकल्याणच्छु; स्वहितसाधक.
 स्वास्थ्य (स्वास्थ्य) (सं) ना. — स्वस्थता, आरोग्य; क्षेम; शांतता.
 स्वाहादेवि (स्वाहादेवि) (सं) ना. — अग्निपत्नी; हविभक्षण.
 स्विन्न (स्विन्न) (सं) वि. — पाणी सुटलेले; घाम फुटलेले; शिजलेले; घामेजलेले.
 स्वीकरिसु (स्वीकरिसु) (क) धा. — स्वीकारणे; काढून घेणे; कबूल करणे; अंगीकारणे; मोकळे करणे; रिकामे करणे; आपलासा करणे.
 स्वीकार (स्वीकार) (सं) ना. — ग्रहण; कबुली; मान्यता; अनुमति.
 स्वीकृति (स्वीकृति) (सं) ना. — स्वीकार; अनुमति; ग्रहण; मान्यता.
 स्वीय (स्वीय) (सं) वि. — आपला; स्वतःचा; विशिष्ट; स्वतःसंबंधी.
 स्वेच्छाप्रवृत्ति (स्वेच्छाप्रवृत्ति) (सं) ना. — आपल्या मनाप्रमाणे केलेले वर्तन; स्वैरवृत्ति.
 स्वेच्छामरण (स्वेच्छामरण) (सं) ना. — इच्छेनुसार मरण.
 स्वेच्छामरणि (स्वेच्छामरणि) (सं) वि. — मनाला वेईल तेव्हा मरणारा; भीष्माचार्य.
 स्वेच्छे (स्वेच्छे) (सं) ना. — स्वतःची इच्छा; स्वैरवृत्ति; मनःपूतवर्तन.
 स्वेद (दग) (स्वेद [दग]) (सं) ना. — घाम; घर्म; अंगातील पाणी.
 स्वैर (स्वैर) (सं) वि. — स्वेच्छाचारी; मनःपूत वागणारा; हेकेलोर; हटवादी; इच्छाचारी.
 स्वैरवृत्ति (स्वैरवृत्ति) (सं) ना. — अविवेकीवर्तन; स्वेच्छाचार.
 स्वैराचार (स्वैराचार) (सं) ना. — स्वैरवृत्ति; अनिर्बंधवर्तन.
 स्वैरिणि (णी) (स्वैरिणि [णी]) (सं) ना. — जारिणी; व्यभिचारिणी; मनसोक वागणारी.

ह

ह (हं) (सं) ना. — अकर्णीय व्यंजन मालेचे आठवे व्यंजन. प्राचीन कन्नड भाषेत 'अ' ऐवजी येणारा भावप्रत्यय. शिवाचे स्वरूप; पाणी; आकाश; प्रेम; तत्सम वा तद्रूप रूप करतांना येणारा आदेश.
 हः (हः) (क) अ. — प्राचीन कन्नडमधील 'प' ऐवजी नव कन्नडमध्यें होणारा आदेश; हास्वदर्शक चिन्ह.

ह (हुं) (हं [हं]) (क) अ. — संमतिदर्शक अव्यय.
 हंस (हंस) (सं) वि. — श्रेष्ठ (हस् धातूचा 'हंस' वाचक शब्द.)
 (सं) ना. — हंसपक्षी; सूर्य; परमात्मा; जीवात्मा; यति; विष्णु; पर्वत; वायु; काम; एक मंत्र.
 हंसक (हंसक) (सं) ना. — नूपुर; पैजण; घुंगुर.

हंसक्षीरन्याय (हंसक्षीरन्याय) (सं) ना. — दूध व पाणी यांच्या मिश्रणातून दूधच वेण्याचा गुण; चांगले तेवढे वेण्याचा गुण.

हंसगति (गमन) (हंसगति [गमन]) } (सं) वि. —
हंसगामिनी, (नि) (हंसगामिनी [२]) }
हंसाप्रमाणे चालण्याचा ढंग असलेली.

हंसतूल (हंसतूल) (सं) ना. — पश्याचे पर; पिसातील केंस.
— तल्प — तूलिकातल्प — (तल्प — तूलिकातल्प) (सं) ना.
— हंसाच्या पराची शय्या.

हंसध्वज (हंसध्वज) (सं) ना. — सुधन्वाचा वाप; चंपक नगरीचा राजा.

हंसपाद (हंसपाद) (सं) ना. — हंसाचा पाय; काकचिन्ह.
हंसरथ (वाहन) (हंसरथ [वाहन]) (सं) ना. — हंसावर बसलेला ब्रह्मदेव.

हंसाधिरूढ (हंसाधिरूढ) (सं) ना. — ब्रह्मदेव; हंसवाहन.
हंसि (सी) (सिके) सिका (हंसि [सि] [सि] [सि])
(सं) ना. — हंस पक्षी; हंस पक्षिणी.

— राजहंसी (राजहंसी) (सं) ना. — हंस पक्षिणी.
हकीकत (हकीकत) (अ. दे) ना. — बातमी; समाचार; व्यवहार स्थितिगति; परिस्थिति.

हकीम (हकीम) (अ. दे) ना. — वैद्य; युनानी वैद्य.
हकरिके (हकरिके) (क) ना. — जीन; गाशा; थडी; हत्तीची झुल; एक पालामाजी. 'हलण' पहा.

हकलु (हकलु) (क) ना. — पीक काढून घेतलेली जमीन; दगड-घोंडे वेचून काढलेले शेत; बारा दिलेले धान्य; विश्रांति; अंतर.
हकळे (हकळे) (क) ना. — वाळलेला शेंडा; कागद; पत्रा; फडा; फणा; मागाचा माग; अर्धचंद्र.

हकापकि (हकापकि) (क) ना. — पश्याप्रमाणे मान उठून जाणे.
हकि (हकि) (क) ना. — पक्षी; उडणारा प्राणी.
हकिपकि (हकिपकि) (क) ना. — काहीं जातीचे पक्षी.
हकिबालु (हकिबालु) (क) ना. — खुशालछंदी जीवन; पश्यासारखे जीवन.

हकु (हकु) (अ. दे) ना. — मालकी; अधिकार; योग्यता; बाध्यता.
हके (हके) (क) ना. — स्थळ; घर; निवास; गोठा; गवाण; विछाना; अंयरुण; कोंडवाडा. 'इतु' पहा.

हगरण (हगरण) (क) ना. — दंभ; कोरडा अहंकार; व्यर्थ बडबड; भांडण; कलह; निंदा; दीनपणा; प्रहसन; रूपक.
हगरणि (हगरणि) (क) ना. — नटपट्टा करणारी; नटवणारी; श्रंगारणारी.

हगरणिन (हगरणिन) (क) ना. — वाळला गर्व; गप्पीदास; नाटककार; अप्रामाणिक मनुष्य; वंचक; ढोंगी.

हगरु (हगरु) (क) ना. — बांबूचा बुडला; चिवा; उघडा हात; पसरलेला हात.

हगलु (लु) (हगलु [लु]) (क) ना. — दिवस; दिन; सूर्योदयकाल.

हगलुदीप (हगलुदीप) (क) ना. — दिवसा दिवा लावून विद्वत्ता मिरवण्याची प्राचीन रीति; दिवसाउजेडी.

हगलुदीवदिने (हगलुदीवदिने) (क) दिवसा मशाल पाजळणे.
— हिडिसु (हिडिसु) (क) ना. — अतिप्रसिद्ध होणे; टेमा मिरवणे.

हगह (हगह) (क) ना. — पेव; धान्य ठेवण्याचे भुयार.

हगिन (हगिन) (क) ना. — झाडाचा डिक; गोंद; विकट रस.

हगुर (रु) (हगुर [रु]) (क) वि. — हलके; शुद्ध; नीच; बिनमाराचे.

हगे (हगे) (क) ना. — बैरी; वैर; अमित्र; शत्रु; पेव; भूमीतील धान्य कोठार.

— होरु (होरु) (क) धा. वैर राखणे; शत्रुत्व चालवणे.

हगेय (हगेय) (क) ना. — अमित्र; बैरी; शत्रु; पेव.

हग्ग (हग्ग) (क) ना. — दोरी; फास; जाळे; प्रग्रह.

— हाकु (हाकु) (क) धा. — दोरीने बांधणे; पाश टाकणे; कट रचणे; व्यूह रचणे.

हगु (हगु) (क) ना. — पेव; खालाटी; निम्नभूमि; सखल प्रदेश; फाल्गुन मास.

हंकार (हंकार) (क) ना. — ताठ्याने दिलेला 'हं' कार; अहंकार.

हंगिग (हंगिग) (क) वि. — ऋणी; ऋण खाणारा; उपकृत; उपकारांत बुडलेला; आश्रित; आश्रयाला राहिलेला.

हंगाम (हंगाम) (अ. दे) ना. — सुग्गी; अनुकूल काल; योग्य समय.

हंगिसु (हंगिसु) (क) धा. — उपकाराने होरपळून काढणे;

हंगवणे; हंगवणे; टोमणा देणे; टोचून बोलणे; तुच्छ करणे; पाणउतारा करणे; स्पष्टसादी आव्हान देणे.

हंगु (हंगु) (क) ना. — दाक्षिण्य; ऋण; उपकार; आश्रय; आधार.

हंगुळि (ळिगे) (हंगुळि [ळिगे]) (क) ना. — लहान पट; तिवई; लहान टेबल; चौपायी.

हचचड (हचचड) (क) ना. — पांघरुण; उत्तरीय; चादर; वाकळ; पातळ विछाना.

हचु (हचु) (क) धा. — लेपणे; लावणे; वापरणे; पुसणे; लुळवणे; एकसंध करणे; उगवणे; नूल पेटवणे; गुंतवणे.

हच्चे (हच्चे) (क) ना. — गोंदण; स्त्रीच्या हातावर गोंदलेले चित्र; गोंदणाची खूण.

हजाम (ಹಜಾಮ) (अ.दे) ना. - शौरिक, कारागिर; नापित.
 हजार (ಹಜಾರ) (अ.दे) वि. - सहस्र; दहशत; वरापुढील
 अंगण; सोपा; पडवी.
 हज्जे (ಹಜ್ಜೆ) (क) ना. - पद्धति; पाऊल; क्रम; रीत; शिक्षण.
 हजेहिडि (ಹಜ್ಜೆಹಿಡಿ) (क) धा. - अनुसरणें; पावलावर पाऊल
 ठेवणें; माग काढणें.
 हंचिकड्डि (ಹಂಚಿಕಡ್ಡಿ) (क) ना. - पत्रावळ लावण्याची चोय;
 चोयटी.
 हंचिके (ಹಂಚಿಕೆ) (क) ना. - वाटप; वाटणी; दान; युक्ति;
 उपाय; योजना; सिद्धता.
 हंचिंग (ಹಂಚಿಗ) (क) ना. - माहूत; हत्ती चालवणारा.
 हंचु (ಹಂಚು) (क) धा. - वाटणें; भाग करणें; वाटणी करणें.
 (क) ना. - पाहारा; कौल; पन्हळ.
 हंचुहरि (ಹಂಚುಹರಿ) (क) ना. - फुटक्या कौलाचा चूर;
 चकाचूर; चकणाचूर.
 हंजमार (ಹಂಜಮಾರ) (क) वि. - क्षुद्र; नीच; लहान;
 क्षुद्र मनाचा.
 हंजर (ಹಂಜರ) (क) ना. - बरतें; पश्याचा पिंजरा; वेळ.
 हंजरगुळि (ಹಂಜರಗುಳಿ) (क) ना. - मासे मारण्याचा गळ.
 हंजि (ಹಂಜಿ) (क) ना. - पेळ; कापसाची वात.
 हट (ಹಟ) (क) ना. - हट्ट; छल; मोंडपणा; आग्रह.
 हटत् (ಹಟತ್) (सं) वि. - प्रकाशणारा; चकाकणारा.
 हट्ट (ಹಟ್ಟ) (सं) ना. - पेठ; यात्रा.
 —ताल (ತಾಲ) (क) ना. - हरताल; व्यवहार बंदी.
 —नारी-बिलासिनि (ನಾರಿ-ಬಿಲಾಸಿನಿ) (क) ना. - वेव्या;
 रांड; रखेली.
 हट्टि (ಹಟ್ಟಿ) (क) ना. - गोशाला; कोंडवाडा.
 हट्टिकार (ಹಟ್ಟಿಕಾರ) (क) ना. - गुराचा मालक; गोवळा;
 गुराखी; गोपालक.
 हठ (ಹठ) (सं) ना. - आग्रह; जबरदस्ती; दडपण.
 —योग (ಯೋಗ) (सं) ना. - कठीण तपपद्धति; उग्र तपश्चर्या.
 हठात् (ಹಠಾತ್) (सं) अ. - अकस्मात्; एकदम; जबरदस्तीने.
 बळजोरीने; जोरावरीने.
 हड (हड) गु (ಹಡ [ಡಂ] ಗು) (क) ना. - नाव; नौका;
 सांगड.
 हडदि (दे) (ಹಡದಿ [ದಿ]) (क) ना. - राजाला द्यावयाचा दायभाग;
 बळता; पायबडी.
 हडप (ಹಡಪ) (क) ना. - पानदान; विड्याचा डबा; चंची;
 हजामाची पिशवी; धोकटी.
 हडपगार (ಹಡಪಗಾರ) (क) ना. - शौरिक; नापित;
 धोकटीवाला न्हावी.

हडपवळ (ळळ) (ಹಡಪವಳ [ಳು]) (क) ना. - राजवाड्यात
 पानपट्टी घेऊन उभा राहणाऱ्या हुज्या; शौरिक.
 हडपिंग (ಹಡಪಿಗ) (क) ना. - पानदान देणारा; नापित.
 हडलिंगे (के) (ಹಡಲಿಗ [ರೆ]) (क) ना. - ताम्हन; तबक;
 पितळी; शिपतर.
 हडि (ಡಿड) (क) ना. - दार; दरवाजा; सैन्य.
 हडिके (ಹಡಿಕೆ) (क) ना. - दुर्गंध; घाण.
 हडिलु (ಹಡಿಲು) (क) ना. - पडजमीन; नापीक जमीन.
 हडे (ಹडे) (क) धा. - जन्म देणें; गुळणें; सहन करणें; प्रसवणें;
 संभोगणें. 'हेर' पहा.
 हण (ಹಣ) (क) ना. - धन; पैसा; द्रव्य; संपत्ति; सोन्याचें वजन.
 हणकु (णिकु) (ಹಣಕು [ರೆಕು]) (क) धा. - डोकावणें;
 निरीक्षण करणें; लपून पाहणें; चोरून पाहणें.
 —इक्कु (ಇक्कु) (क) धा. - चोरट्या दृष्टीनें पाहणें.
 हणते (ಹಣತೆ) (क) ना. - पणति.
 हणाहणि (ಹಣಾಹಣಿ) (क) ना. - मारामारी; डोकेफोडी;
 हातघाईचे भांडण.
 हणि (ಹಣಿ) (क) धा. - मारणें; ठोकणें; चोपणें; पात्र करणें.
 हणिगु (ಹಣಿಗು) (क) धा. - आड राहून पाहणें; लपून पाहणें.
 युक्ति योजणें.
 हणिगे (ಹಣಿಗೆ) (क) ना. - फणी; केळ्याचा फणा; मागाची फणी.
 हणित (ಹणित) (क) ना. - पेट; ठोका; नाश; मार.
 हणिद (ಹಣಿದ) (क) वि. - ठोका मारलेला.
 (क) ना. - ठोसा; ठोका; टोला; तडाखा; मार; पेट.
 हणिदवाडु (ಹಣಿದವಾಡು) (क) धा. - चांगले सडकून काढणें;
 मारून मऊ करणें; चोपणें; घाव घालणें; ठोसा देणें.
 हणु (णु) गु (ಹಣು [ಣು] ಗು) (क) धा. - युक्ति करणें;
 युक्ति योजणें; डोकावून पाहणें.
 हणे (ಹಣೆ) (क) ना. - कपाळ; बन्ध पशुचें राहण्याचे ठिकाण.
 हण्णरिवे (ಹಣ್ಣರಿವೆ) (क) वि. - निःसत्त्व; वापरलेले.
 (क) ना. - जुने कापड; फाटके बख.
 हण्णु (ಹಣ್ಣು) (क) धा. - सिद्ध करणें; तयार ठेवणें; सज
 असणें; सुधारणें.
 (क) ना. - फळ; सुपरिणाम.
 हत (हट) (सं) वि. - दुर्दैवी; अगतिक; परदेशी; दुष्ट; अनाथ;
 पोरका.
 हतक (हटक) (सं) वि. - निराश; निरुत्साही; उदास.
 हताश (ಹತಾಶ) (सं) वि. - निराश; निरुत्साही; उदास.
 हताहति (ಹತಾಹತಿ) (सं) ना. - खणाखणी; हातघाईचें भांडणें.
 हति (हति) (सं) ना. - पेट; मार; ठोसा; धाव; घात; हत्या;
 हिंसा; खून.

हवोटि (हवोटि) (क) वि. - हातीं आलेले; आवाक्यांत आलेले; मुठीत असलेले; आधीन.

(क) ना. - अधिकार; पकड; हस्तचापलय;

हातचलाखी; जादू.

हत (हत्) (क) ना. - सामीप्य; जवळपणा; शेजार; समावेश; बाजू; हात; पक्ष.

हत्कडकु (हत्कडकु) (क) ना. - कानातील दागिना; कर्णभूषण; कुडी.

हत्तडि (हत्तडि) (क) ना. - रंधा; लाकूड साफ करण्याचे उपकरण.

हत्तरि (हत्तरि) (क) ना. - रंधा; तासणी.

हत्तळ (हत्तळ) (क) ना. - तळहात; हस्ततळ; तळवा.

हत्ताहत्ति (हत्ताहत्ति) (क) ना. - झोंबाझोंबी; हातघाईचे मांडण.

हत्तिग (हत्तिग) (क) ना. - आस; नातेवाईक; संबंधी.

जुलणारा; जवळचा.

हत्ति(त्ति)र (हत्ति [त्ति] र) (क) अ. - जवळ; बाजू; समीप.

हत्तुगडे (हत्तुगडे) (क) ना. - एकी; जूट; नाते; स्नेह;

एकत्रीकरण.

हत्तु (हत्तु) (क) धा. - वर चढणे; उठणे; चिकटणे; जमवून घेणे; आरंभणे; गुंतणे.

(क) ना. - दहासंख्या; नाते; आसपणा; जमवणूक.

हत्ते (हत्ते) (क) अ. - जवळ; लागून.

—सारु (सारु) (क) धा. - जवळ जाणे; लागून असणे; लगत राहणे.

हत्तेह (हत्तेह) (क) ना. - जवळचा संबंध; मित्रत्व; नाते; बांधव्य.

हत्त्य (हत्त्य) (हत्त्य) (हत्त्य) (हत्त्य) (हत्त्य) (क) ना. - खून; वध; नाश; प्राणघात.

हद (हद) (क) वि. - धारदार; तीक्ष्ण; चपटा; निमूलता; टोकदार.

(क) ना. - योग्य समय; योग्य स्थान; अनुकूलस्थिति; पाड; पाडाचे फळ;

हदकार (गार) (हदकार [गार]) (क) ना. - रुचि जाणणारा; अनुभविक; जाणकार.

हदगाल (हदगाल) (क) ना. - अनुकूल समय; प्रयत्नाला यश येण्याची वेळ; कार्यानुकूल काल; आवश्यकता.

हदगेडि (हदगेडि) (क) ना. - हातीं येणारे फळ

विधडविणारा; कुलकैटक.

हदडु (हदडु) (हदडु [हदडु]) (क) ना. - हात, मनगट; मणिबंध; कणा.

हदन (हदन) (क.) - वि. धारदार; योग्य; उचित; सजेसा.

(क) ना. - बातमी; समाचार; रीति; प्रसंग; समय; धार.

हदनु (हदनु) (क) ना. - क्रम, परिस्थिति; अनुकूलता.

हदरु (हदरु) (क) धा. - सोडणे; उल्लाडणे.

(क) ना. - अतिकोमल वस्तु; कोवळे फळ; तोर; मिडी; मनगट.

हदि (हदि) (क) धा. - खड्डा खणणे; खळगा करणे.

(क) ना. - पाया; आधार; पति.

—तलहदि (तलहदि) (क) ना. - पाया; बुनियाद; आधार.

हदिटे (हदिटे) (क) ना. - प्रतिष्ठा; ; अहंकार; कीर्ति; स्थापना; पाया भरणी.

हदिवदे (हदिवदे) (क) ना. - पतिव्रता; साध्वी.

हदिरु (हदिरु) (क) ना. - मनगट; उघडलेला हात; रीत;

पद्धत. तोर; मिडी; कोवळे फळ; हंगवणी; दोमणा.

हदुगु (हदुगु) (क) धा. - वाकणे; उपमा देणे; तुलना करणे; मार्ग मोकळा करणे; दूर सरणे.

हदुळ (हदुळ) (क) ना. - सुख; क्षेम; कल्याण; शुभ.

—हदुळ (हदुळ) (क) धा. - सुखाने राहणे.

हदुळिसु (हदुळिसु) (क) धा. - आरामीने राहणे; सुखात राहणे.

हदुळिग (हदुळिग) (क) ना. - आनंदात राहणारा; सुखजीवि; खुशालचेंद्रे; सुखवस्तु; घरचे पाहून राहणारा.

हदु (हदु) (क) ना. - गृध्र; शिघाड; गरुड; तीक्ष्ण दृष्टीचा पक्षी. 'पदु' पहा. सीमा; मर्यादा; सरहद्द; शीव.

—कणु (कणु) (क) ना. - तीक्ष्ण दृष्टि; आशाळभूताची दृष्टि.

हनन (हनन) (सं) ना. - खून; वध; नाश; घाव; जखम.

हनसु (हनसु) (क) ना. - फणसाचे झाड; फणस; वेदातील एक भाग; पद्य; कविता.

हनि (हनि) (क) धा. - पाणी सुटणे; पाझरणे; ठिबकणे; ओले होणे.

(क) ना. - थेंब; बिंदु; ठिपका.

हनु (हनु) (हनु [हनु]) (सं) ना. - दाढी; हनुबटी.

हनुकु (हनुकु) (क) धा. - ठिबकणे; थेंबाथेंबाने पाझरणे; गळणे; ओसरणे.

हनु (हनु) मत् (हनु [हनु] मत्) (सं) ना. - लांब हनुबटी असलेला. आजनेय.

हनुमंत (हनुमंत) (सं) ना. - हनुमान; मारुती.

हंत (हंत) (क) ना. - पायरी; सोपान; जिना; शिडी.

हंतक (हंतक) (सं) वि. - खुनी; खून करणारा; वध करणारा.

हंतव्य (हंतव्य) (सं) वि. - मारण्यास योग्य; वध्य; मृत्यू-येण्याजोगा.

हंति (हंति) (क) ना. - पंक्ति; ओळ; जेवणाची पंगत;

पायऱ्या; जिना; सोपान.

हंतिकट्टु (ಹಂತ್ಕಿಟ್ಟು) (क) धा. - चैलांची ओळ लावणें.

हंतिदेंर (ಹಂತ್ದೀರ) (क) ना. - दशरथ.

हंत् (ಹಂತ್) (सं) वि. - खून करणारा; घातकी; ठार करणारा.

हंते (ಹಂತ್) (क) ना. - दर्प; दंभ; अहंकार.

हंदर (ರ) (रु) (ಹಂದರ್ [ರ] ರು) (क) ना. - मंडप; छप्पर.
मांडव.

हंदि (ಹಂದಿ) (क) ना. - डुकर; सूकर; बराह.

हंदु (ಹಂದು) (क) धा. - हलणें; कंप पावणें. धरथरणें;
चलन होणें.

हंदे (ಹಂದೆ) (क) वि. - भीरु; भीक; नपुंसक; भ्याड; नेमळा.

हंदोगलु (ವಲ) (ಹಂದೊಗಲು [ವಲು]) (क) ना. - ओलें
चामडे.

हन्निववरु (ಹನ್ನಿವ್ವರು) (क) ना. - बारा लोक.

हन्ते (ಹನ್ನೆ) (अ.दे) ना. - आठवडा; सात दिवस; जमिनीचा
कर; भूभाडे; फाळा.

हण्पळ (ಹೆ) (ಹಂಪಳ [ಳ]) (क) ना. - पापड; पोपडा; कागद;
फरशी.

हण्पुक्कळ (ಹಂಪುಕ್ಕಳ) (क) ना. - प्रेत खाणारे; गिधाड; रण-
गिधाड.

हव्व (ಹವ್ವ) (क) ना. - सण; पर्व; उत्सवकाल; यात्रा; प्रसंग.

हव्वू (ಹವ್ವು) (क) ना. - विस्तार; प्रसार; परण; वाढ; रुंदी.

हव्वूगे (ಹವ್ವುಗೆ) (क) ना. - वाढ; पसरण; प्रसार; विस्तार.

हंबल (ಹು) (ಹಂಬल [ಲು]) (क) ना. - इच्छा; आकांक्षा;
आतुरता; चिंता; आसक्ति; निदिध्यास.

हंबु (ಹಂಬು) (क) ना. - वेली; लता; वाढ; पडजमीन; नापीक
भूमी.

हमाल (ಹಮಾಲ) (अ.दे) ना. - कुली; मजूर; ओशेकरी;
भार वाहणारा; हेलकरी.

हमालि (ಹಮಾಲಿ) (अ.दे) ना. - मजूरी; मजूरीचें काम;
मजूरीचा पैसा; कामाचें दाम.

हम्मद (ಹಮ್ಮद) (क) ना. - प्रमाद; चूक; मूर्खा; भ्रम;
विस्मृति.

हम्मायिसु (ಇಸು) (ಹಮ್ಮಾಯಿಸು [ಯ್ಸು]) (क) धा. - मान
हरणें; विस्मृति होणें; मूर्छित होणें; इच्छिणें.

हमिम (ಇसु) मे (ಹम्मि [म्म] गे) (क) ना. - कांड्या
भरण्याच्या रहाटाची फळी.

हम्मु (ಹम्मू) (क) धा. - कामाला प्रारंभ करणें; सुरवात
करणें; कामाला हात घालणें; दोर बळणें; विणणें.

(क) ना. - मस्ती; माज; गर्व; अहंकार; दंभ; दर्प.

हम्मुगे (ಹम्मುಗೆ) (क) ना. - दोर; पीळ घातलेली दोरी.

हय (ಹಯ) (सं) ना. - अश्व; घोडा; एक वाद्य.

—ग्रीव-वदन (ಗ್ರೀವ-ವದನ) (सं) ना. - विष्णूचा

अवतार; तुंबर; दैत्य; गव्हाची खीर.

हयन (ನು) (ಹಯನ [ನು]) (क) ना. - गाईम्हशीचें दूधदुभतें;
गोरस; दुभतें जनावर.

हयवल्लन (ಹಯವಲ್ಲನ) (सं) ना. - घोड्याची चाल; अश्वगति
विशेष.

हथिलु (ಹಯಿಲು) (क) ना. - चट; आसक्ति; ओद; तल्लीनता;
घाबरेपणा; गोंधळ.

हय्कळु, (हैकळु) (ಹಯ್ಕಳು [ಹೈಕಳು]) (क) ना. - पोरबाल;

हय्द (हैद) (ಹಯ್ [ಹೈದ]) (क) ना. - पोर; बाळ; अज्ञ;
खेडबळ; अशिक्षित; अडाणी.

हर (ಹರೆ) (सं) ना. - भक्ताचे पालन करणारा; शिव परमात्मा;
अपहार करणारा; नेणारा; वाहणारा; उपटणारा.

(क) वि. - रुंद; विस्तृत.

हरकत्तु (ಹರೆಕತ್ತು) (अ.दे.) ना. - हरकत; आडकाठी;
अडचण; विरोध; अगत्य.

हरकरिसु (ಹರೆಕರಿಸು) (क) धा. - एकत्रित होणें; एकवटणें.

हरके (ಹರೆकೆ) (क) ना. - आशीर्वाद; शुभाशीर्वाद; प्रार्थना.

—कट्टु (ಕಟ್ಟು) (क) धा. - प्रार्थणें; मातून घेणें; मागणी घालणें.

—कोडु (ಕೊಡು) (क) धा. - आशीर्वाद देणें; 'चांगलें
होवो' असे म्हणणें.

हरगण (ಹರೆಗಣ) (सं) ना. - शिवगण; शिवाचा सेवक; भक्त.

हरगलु (गोलु) (ಹರೆಗಲು [ಗೊಲಲು]) (क) ना. - नदीपार
होण्याचें साधन; सांगड; होडी.

हरशु (ಹರೆशु) (क) धा. - फेकणें; जमीन साफ करणें; मशागत
करणें.

ह (प) रनु (ಹ [ಪ] ರನ್ದು) (क) धा. - हातानें खाजवणें;
ओरवडणें; ओचकारणें; दृष्टिआड करणें.

हरडु (ಹರೆडु) (क) धा. - वेचव बोलणें; अर्थहीन बडवडणें;
गप्पा मारणें; अहंकारानें बोलणें; गर्व करणें.

हरटे (ಹರೆटी) (क) ना. - गप्पा; व्यर्थ आलाप; पोचट भाषा;
गोष्टीवैलहाळपणा.

हरड (डु) (ಹರೆड [डु]) (क) ना. - पायाचा घोटा.

हरडि (ಹರೆಡಿ) (क) ना. - करकोचा; हरडीकंकण नामक
दागिना; एक खाद्यवस्तु.

हरडु (ಹರೆडु) (क) धा. - सोडवणें; रुंद करणें; वाढवणें;
लावणें; बोटांन उकरणें; खड्डा पाडणें.

हरण (ಹರೆण) (क) ना. - प्राण; जीव.

(सं) ना. - उन्मूलन; अपहार; चोरी; खून; प्रवाहन

हरताल (ಹರೆताल) (सं) ना. - हताळ; पिवडी.

(अ. दे) ना. - टाळेबंदी 'हडताल' पहा-

ह (प) रद्द (ळ [ळ] रळ) (क) ना. — व्यापारी; वैश्य; वर्तक.
 हरदिके (ळरळीके) (क) ना. — व्यापार; वाणिज्य.
 हरदु (ळरळु) (क) ना. — व्यापार; व्यवहार; वाणिज्य.
 हरदे (ळरळी) (क) ना. — पत्नी; भार्या.
 हरवीज (ळरळीज) (सं) ना. — शिवभक्त; वीरशैव.
 हर (रे) य (ळर [र] य) (क) वि. ना. तारुण्य; वय; यौवन;
 वयांत आलेला.
 हरवडि (रि) (ळरळडि [रि]) (क) ना. — प्रदर्शन; प्रगटन;
 जमीन; निवास.
 हरवस (ळरळस) (क) ना. — मूर्छा; स्वाधीनता; प्रमाद;
 परतंत्रता; अत्याशा.
 हर्वाळिसु (ळरळीसु) (क) धा. — होरपळणें; दुःखित होणें;
 भ्रम होणें.
 हरवि (ळरळी) (क) ना. — मातीची घागर; मातीचें भांडें; घडा.
 हरवु (ळरळु) (क) धा. — सोडणें; रंद करणें.
 (क) ना. — रंदी; विस्तार; चीरफाड.
 हरसु (ळरळसु) (क) धा. — आशीर्वाद देणें; वर देणें.
 हरहु (ळरळु) (क) धा. — वाहून जाणें; पुढे सरणें; चाचपडणें;
 रंद करणें; सोडणें.
 (क) ना. — रंदी; विस्तार; प्रवाह.
 हरळ (ळ) (ळरळ [ळ]) (क) ना. — खडा; गोटा; मणी.
 रत्न; एरंड.
 हराम (ळरळाम) (अ.दे) ना. — श्रम न करतां खाणें; आलस्य.
 हरि (ळरळी) (क) धा. — लौकर जाणें; पळणें; वाहणें; तुकडे करणें;
 चिरणें; फाडणें; उपटणें; आसवणें; घासणें; वापरणें.
 (क) ना. — विष्णु; ब्रह्मा; इंद्र; सूर्य; चंद्र; यम; वायु; अग्नि;
 किरण; जल; समुद्र; सिंह; घोडा; सर्प; हंस; पोपट;
 वेडुक; सकाळ; सोने; पाट; बाण; भूखंड.
 हरिकथे (ळरळीकथे) (सं) ना. — पुराणातील देवकथा; कीर्तन;
 विष्णुकथा.
 हरिकार (ळरळीकार) (सं) ना. — बातमीदार; जासूद; गुप्तचर;
 अग्रदूत.
 हरिके (ळरळीके) (क) ना. — देवाज्वल मागणी; प्रतिज्ञा; इच्छा;
 आकांक्षा.
 हरिगडि (डियु) (ळरळी [डियु]) (क) धा. — प्रवाह;
 यांबणें; प्रवाहाला अडथळा येणें.
 हरिगवि (ळरळीगवि) (क) ना. — क्षुद्र कवि; व्यर्थ गर्व करणारा.
 हरिगे (ळरळीगे) (क) ना. — ढालफलक; ढाल.
 हरिगोलु (ळरळीगोलु) (क) ना. — सांगड; तरी.
 हरिचंदन (ळरळीचंदन) (सं) ना. — श्रीगंध; पिवळा रंग.
 हरिण (ळरळी) (सं) ना. — मृग; काळवीट; पांढरा रंग.

हरिणवर (ळरळीवर) (सं) ना. — चंद्र; मृगांक.
 हरिणांक (ळरळीनांक) (सं) ना. — चंद्र.
 हरिणाक्षि (ळरळीनाक्षि) (सं) वि. — सुंदरी; मृन्नयना.
 हरिणाळिगे (ळरळीनाळिगे) (क) ना. — प्रणालिका; पन्हाळी;
 हरिणि (णी) (ळरळी [णी]) (सं) ना. — मृगी.
 हरित (ळरळी) (सं) ना. — हिरवा रंग.
 (क) ना. — प्रवाह; पाणी भरणें; चीरफाड;
 (क) वि. तीक्ष्ण; टोकदार.
 हरितरु (ळरळीरु) (क) धा. — वेगानें पळत येणें; निभावून
 घेणें.
 हरिताल (ळरळीताल) (सं) ना. — हळद; पिवडी; पिवळा रंग;
 एक रसद्रव्य; अष्टगंध.
 हरिदध (ळरळीदध) (सं) ना. — सूर्य.
 हरिदास (ळरळीदास) (सं) ना. — विष्णुभक्त; कीर्तन-कार.
 हरिदिक् (ळरळीदिक्) (सं) ना. — प्राची; पूर्व; उगवती; इंद्राची
 दिशा.
 हरिदिन (ळरळीदिन) (सं) ना. — एकादशी तिथि.
 हरिद्र (द्रा) (ळरळी [द्रा]) (सं) ना. — हळद; सुवासिनीचे
 चिन्ह; लेपनद्रव्य.
 — आकांक्षिणी (ळरळीक्षिणी) (सं) ना. — सौभाग्यकांक्षिणी;
 सुमंगला.
 हरिद्वार (ळरळीद्वार) (सं) ना. — गंगेवरील यात्रास्थान.
 हरिनेंदन (ळरळीनेंदन) (सं) ना. — इंद्रपुत्र; अर्जुन.
 हरिनील (ळरळीनील) (सं) ना. — इंद्रनील.
 हरिपद (ळरळीपद) (सं) ना. — आकाश; विष्णुपाद.
 हरिपीठ (ळरळीपीठ) (सं) ना. — सिंहासन
 हरिव (ळरळी) (क) ना. — कार्य; संबंध; अडचण; युद्ध.
 हरिवकार (ळरळीवकार) (क) ना. — छातीठोक भांडणारा;
 समरपटु; युद्धवीर.
 हरिमय (ळरळीमय) (सं) वि. — सुवर्णमय; सोन्याचे केलेलें.
 हरिसुरि (ळरळीसुरि) (क) ना. — शीज; क्षय; वापरानें होणारी
 तूटफूट.
 हरिमेखला (ले) (ळरळीमेखला [ले]) (सं) ना. — मायाविद्या;
 इंद्रजाल; सोन्याचा कमरपट्टा;
 हरियक्ष (क्ष) (ळरळीक्ष [क्ष]) (क) ना. — सिंह; केसरी.
 हरिय (या) ण (ळरळीय [या]) (सं) ना. — गंगाल;
 ताम्हण; परडी.
 हरिवाण (ळरळीवाण) (क) ना. — 'हरियण' पहा. गंगाल;
 परडी. ताहाण.
 हरिविष्टर (ळरळीविष्टर) (सं) ना. — सिंहासन; राजपीठ; राजाचे
 आसन.

हरिबु (हरिबु) (क) ना. — प्रवाह; रंदि; पुढें चाल; पुरोगमन.
 विभाजन; चीरफाड; संबंध टाळणें.
 हरिशिले (हरिशिले) (सं) ना. — मरुत; पाच; शालिग्राम.
 हरिसु (हरिसु) (क) ना. — हर्ष; संतोष; आनंद; उत्साह;
 उत्सव.
 हरिसु (हरिसु) (क) धा. — अपहार करणें; उपटणें; लुटणें;
 नागवणें; नकळत उचलणें; घेऊन जाणें; धाबरवणें; बसवणें;
 सुटका करणें; पुढें जाण्यासारखे करणें.
 हरिसुलिंगे (हरिसुलिंगे) (क) ना. — हल्ला करून केलेली लूट;
 दरोडा.
 हरिसूनु (हरिसूनु) (सं) ना. — इंद्रपुत्र; अर्जुन; नयंत; वाली.
 हरिहय (हरिहय) (सं) ना. — देवराज; इंद्र
 हरिहर (हरिहर) (सं) ना. — शिव, विष्णु यांची एकलक्ष देवता.
 हरिहंचु (हरिहंचु) (क) धा. — तुकडे वाटणें; चूर होणें.
 हरिक (हरिक) (क) वि. — वाहून गेलेले; गरीब; निराधार.
 हरुगळ (हरुगळ) (क) ना. — नाव; होडी; सांगड; तरी.
 हरुगोल (हरुगोल) (क) ना. — मार्ग; वाट; युक्ति; योजना; माप; रंदि.
 हरुव (हरुव) (क) ना. — हर्ष; संतोष; उत्साह; संभ्रम; आनंद.
 हरे (हरे) (क) धा. — वाढणें; रंद होणें; पुढें सरकणें; मिणें.
 (क) ना. — चर्मवाद्य; नगारा; भेरी; दुंदुभी; नाद; आवाज.
 हरेगडि (हरेगडि) (क) धा. — उघडून लावण्यासाठी पाठलाग
 करणें; मारून पळवून लावणें.
 हरेगडिसु (हरेगडिसु) (क) धा. — माराच्या भयानें पळ काढणें;
 रागाच्या भरांत अंगावर कोठेहि मारखात पळणें.
 हरेतेगे (हरेतेगे) (क) धा. — पाय मागे घेणें; धाबरणें.
 हरेय (हरेय) (क) वि. — तरुण; वयात आलेला; तारुण्यानें
 मुसमुसणारा.
 हर्ता (हर्ता) (हर्ता) (सं) वि. — अपहरण करणारा;
 उपटून टाकणारा; हिसकावून घेणारा; विनाशक.
 हर्म्य (हर्म्य) (सं) ना. — वाडा; राजवाडा; सुयार; रंगीत
 भव्य घर.
 हर्यक्ष (हर्यक्ष) (सं) ना. — सिंह; केसरी; मुंग्र
 हर्ष (हर्ष) (सं) ना. — संतोष; आनंद; उत्साह; रोमांच;
 अंगावरील काटा. एक उत्तरभारतीय कवि; सम्राट.
 हर्षाश्रु (हर्षाश्रु) (सं) ना. — आनंदाश्रु.
 हल (हल) (हल) (क) ना. — रदन; दंत; दात; अरा;
 शिडीची पायरी; चक्राचा दुमडलेला कांठ; धाक.
 हल (हल) (सं) ना. — नांगर, औत; तीन तोऱ्यांचे वजन;
 नांगल
 (सं) वि. — कित्येक; अनेक; पुष्कळ.

हलकु (हलकु) (क) धा. — झाडावर चढणें; वर चढणें.
 (क) ना. — गालाचा खालचा भाग.
 हलगे (हलगे) (क) ना. — फलक, फळी; फळा; मृदंग.
 हलघर (हलघर) (सं) ना. — बलराम; बैल; रामचंद्र.
 हल (हल) (वर) (हल [हल] वर) (क) ना. — कैकजण;
 कित्येक लोक; पुष्कळ जन
 हलवंग (हलवंग) (सं) वि. — सांगोवांग; सर्व बाजूंनीं विचार
 केलेले.
 हलवंद (हलवंद) (क) वि. — अनेक रीतीचे; हरत-हेचे;
 विविध प्रकारचे.
 हलसिंग (हलसिंग) (क) ना. — विनोद करणारा; ढोंगी; विदूषक;
 हलसु (हलसु) क. ना. — फणस; फणसाचे झाड.
 हलायुध (हलायुध) (सं) ना. — बलराम; रामचंद्र.
 हलाहल (हलाहल) (सं) ना. — कालकूट; भयंकर विष.
 हलि (हलि) (सं) ना. बलराम; रामचंद्र
 हलि (हलि) वुलि (हलि [हलि] वुलि) (क) धा. — गर्भपात होणें;
 दिवस न भरतां बाळंत होणें.
 हलु (हलु) (क) ना. — दात; दंत; रदन.
 हलुहारु (हलुहारु) (क) धा. — दात खाणें; दात चावणें;
 रागावणें.
 हलु (हलु) वु (हलु [हलु] वु) (क) धा. — एकाच गोष्टीचा
 ध्यास धरणें; स्वप्न पडणें; स्वप्नांत वडबडणें; दया घेणें;
 कळवळा घेणें; मन विरघळणें; रोडणें; दुःखित होणें;
 जळकळणें.
 हल्ला (हल्ला) (हल्ला [हल्ला]) (सं) ना. — अति जहर; तीव्र विष;
 उत्तम मद्य; जल; भूमि.
 हल्लक (हल्लक) (क) ना. — तांबडें कमल; सोनकमल.
 हल्लण (हल्लण) (क) ना. — घोड्याचे जीन; थडी; गाशा.
 हल्लणिसु (हल्लणिसु) (क) धा. — जीन चढवून बैठकीला घोडा
 वा हत्ती तयार करणें; चालू ठेवणें; पुढें चालणें.
 हल्लन (हल्लन) (सं) ना. — झोपेत कुस बदलणें; लोळकण.
 हल्ला (हल्ला) (हल्ला [हल्ला]) (अ. दे.) ना. — घेरा; वेढा; लूट
 ह (ह) लि (ह [ह] लि) (क) धा. — दात असलेला; गावळण;
 पाल.
 हल (हल) (क) ना. — दात; दाता; चाकाचा अरा; शिडीची
 पायरी; गाडीची धाव.
 हवण (हवण) (हवण [हवण]) (क) ना. — प्रमाण; मिति;
 सारखेपणा; अनुकूलता; योग्यता; योग्यसमज; पुरावा;
 अनुकूल संदर्भ.
 हवणिके (हवणिके) (क) ना. — युक्ति; आलोचना; आकांक्षा;
 मागणी; शास्त्ररणी.

हवणिगे (हवळीगे) (क) ना. - झुळणूक; दान; ओवणें.

हवणिसु (हवळीसु) (क) धा. - युक्ति योजणें; विचार करणें; उत्तेजणें; आलोचणें; आच्छादणें; वाट पाहणें; तयार ठेवणें; ओवणें.

हवणु (हवळु) (क) ना. - प्रमाण; माप; रीति; अनुकूलता; सिद्धता.

हवन (हवळ) (सं) ना. - यज्ञ; होम; याग; आहुति.

हवळ (हवळ) (क) ना. - प्रवाळ; तांबड्या रंगाचे रत्न; विद्रुम.

हवालि (हवळी) (अ.दे.) ना. - जामीन; प्रतिभू; जबाबदार; हवाला घेणारा.

हवि(विस्सु) विस् (हवळी [विस्सु] विस्) (सं) ना. - यज्ञातील अग्नीत घालण्याची आहुति; हवी.

हविर्भाग (हविर्भागा) (सं) ना. - चरु; आहुति;

यज्ञार्पित पदार्थ.

हव्य (हवळी) (सं) ना. - हवनीय वस्तु; नैवेद्य; तूप; सण

हव्यकव्य (हवळीकव्य) (सं) ना. - देव व पितर यांना अर्पिलेले अन्न.

हव्यवाह (हन) (हवळीवाह [हवळी]) (सं) ना. - अग्नि; आग

—सख (हवळी) (सं) ना. - वायु

हव्यास (हवळीस) (आ) ना. - अत्याशा; चट; आकांक्षा;

उत्कटेच्छा.

हव्वने (हवळीने) (क) अ. - एकदम; बहुतेक; घाबरे होऊन.

—हारि (हवळी) (क) अ. - मान हरवून; भ्रम होऊन.

हव्वने हारु (हवळीनेहारु) (क) धा. - घाबरणें; दचकणें;

एकदम उठणें; घेरी येऊन पडणें.

हस (हवळी) (क) ना. - स्वच्छता; निर्मलता; व्यवस्था; चांगुलपणा;

सौंदर्य; निवसन; राहणी; पद्धति.

हसत् (हवळी) (सं) वि. - हसणारा; उघड्या मनाचा;

वाढलेला.

हसन् (हवळी) (सं) वि. - हसत राहणारा.

—मुख (हवळी) (सं) ना. - हास्यवदन; तेजस्वी चेहरा;

कळा असलेले तोंड.

हसन (हु) (हवळी [हु]) (क) ना. - मनोहरता; स्वच्छता;

शिस्त; 'हस' पहा.

हसर (हवळी) (क) ना. - प्रसर; पसारा; उघड्यावरील दुकान.

हसरिसु (हवळीसु) (क) धा. - पसरणें; वाढणें; फोफावणें.

हसले (हवळी) (क) ना. - हिरवे गवत; कुरण; गवतराखण.

हसाद् (हवळी) (क) ना. - प्रसाद अनुकरण; आज्ञा; वर.

हसि (हवळी) (क) धा. - भूक लागणें; पोटात मोकळे होणें; पोटांत

कावळे उठणें.

(क) वि. - अपक्व; कोवळे; कच्चे; ओले.

हसि (सु) ने (हवळी [सु] ने) (क) ना. - वाटणी; वाटा; भाग.

हसित (हवळी) (सं) वि. - हसे केलेले; उमललेले; वाढलेले

रिमत.

(सं) ना. - हास्य; हसे.

हसितले (हवळी) (क) ना. - संड; नुक्तेंच कापलेलें डोकें;

'पंदले' पहा.

हसिवे (हवळी) (क) ना. - प्रसेव; प्रसेवक; पोते; दुहेरी

पिशवी; पखाल; बुदला; भाता; ध्वनिवर्धक उपकरण.

हसिवु (हवळी) (क) अ. - भूक; आवश्यकता; आकांक्षा;

आतुरता; आसक्ति.

हसु (हवळी) (क) ना. - गाय; वसु; पशु; बालिश बुद्धि.

(क) वि. - लहान; कोवळा; कोमल.

—कसु (हवळी) (क) ना. - अर्भक; बालक; शिशु.

हसुकु (हवळी) (क) ना. - ओलेपणा; कच्चेपणा; उग्रवास.

हसुने (हवळी) (क) ना. - एका दिवसाची धान्यरूपानें

मिळणारी मजुरी; वाटणी; विभाग; वाटा.

हसु (सु) ने (हवळी [सु] ने) (क) ना. - प्रसेव; प्रसेवक;

पोते; पिशवी; पखाल; बुदला; भाता; ध्वनिवर्धक उपकरण.

हसुक (हवळी) (हवळी [हवळी]) (क) ना. - तान्हुला; लहान मूल;

बालक; पुत्र.

हसे (हवळी) (क) ना. - अंथरण; हातरी; चटई; वधूवरांना

बसण्यासाठी शृंगारलेलें आसन; बोहलें; पलंग.

हसेनिल (हवळी) (क) वि. - बोहल्यावर चढणें; लग्नाला

तयार होणें.

हसेमगे (हवळी) (क) ना. - चौरंग; वधूवरांनी बसण्याचा

पाट.

—हत्तु (हवळी) (क) धा. - बोहल्यावर चढणें; लग्नाला

तयार होणें.

हस्त (हवळी) (सं) ना. - हात; सोंड; एक हाताचें माप; एक

नक्षत्र; शेजार.

—चापल्य (हवळी) (सं) ना. - चोरी; चौर्य.

हातचलाखी; इंद्रजाल; माया विद्या.

हस्तक (हवळी) (सं) ना. - दैनंदिनी; वासरी; सांगकाम्या;

आधीन राहणारा.

हस्तकौशल्य (ल) (हवळी कौशल्य [ल]) (सं) ना. हातचलाखी;

चोरी; चौर्य.

हस्तगत (हवळी) (सं) वि. - हातीं आलेले; प्राप्त

झालेले; मिळालेले.

हस्तत्राण (हवळी) (सं) ना. - हात मोजे; लेखंडी

हात मोजे.

हस्तगुण (हवळी) (सं) ना. - हातगुण; हाताला येणारे यश.

हस्तदोष (ಹಸ್ತದೋಷ) (सं) ना. — वाईट हात; अक्षरस्वलन;
 हाताचे अपयश.
 हस्तपरीक्षे (ಹಸ್ತಪರೀಕ್ಷೆ) (सं) ना. — सामुद्रिक; हस्तरेषेवरून
 सांगितलेले भविष्य.
 हस्तप्रति (ಹಸ್ತಪ್ರತಿ) (सं) ना. — हस्तलिखित; ग्रंथाची
 हस्तलिखित प्रत.
 हस्तलाघव (ಹಸ್ತಲಾಘವ) (सं) ना. — हस्तकौशल्य; हस्तचापत्य.
 हस्ताक्षर (ಹಸ್ತಾಕ್ಷರ) (सं) ना. — हातानें लिहलेलें; करलेखन;
 अक्षरबळण; हस्तलेख.
 हस्तांतर (ಹಸ್ತಾಂತರ) (सं) ना. — हातबदल, एका
 हातांतून दुसऱ्या हातां जाणें.
 हस्ति (स्तिन्) (ಹಸ್ತಿ[ಸ್ತಿನ್]) (सं) ना. — गज; हत्ती; सोड
 असलेला; गणपती.
 हस्तिदंत (ಹಸ್ತಿದಂತ) (सं) ना. — हत्तीचा दात.
 हस्तिन (ना) पूर (ಹಸ್ತಿನ[ನಾ] ಪೂರ) (सं) ना. — पांडवांनी
 वसविलेले शहर; पांडवांची राजधानी.
 हस्तिनि (नी) (ಹಸ್ತಿನಿ[ನೀ]) (सं) ना. — हत्तीण; रूपवती
 स्त्रियांची एक जाती.
 हस्तिप (क) (ಹಸ್ತಿಪ[ಕ]) (सं) ना. — माहुत; हत्ती पाळणारे.
 हस्तोदक (ಹಸ್ತೋದಕ) (सं) ना. — संतर्पणाच्या वेळी हातावर
 सोडलेलें पाणी; अर्पण.
 हस्त्यारोह (ಹಸ್ತ್ಯಾರೋಹ) (सं) ना. — माहुत; गजारोही;
 गजस्वार.
 हळ (ळु) (ಹಳ[ಳು]) (क) वि. — जुना; प्राचीन; वृद्ध;
 म्हातारा; दिवसगत झालेला; उतारवयाचा.
 ह (प) लकु (ಹ[ಪ] ಲಕು) (क) ना. — स्फटिक; चूर; कण; तुकडा.
 हळचिके (ಹಳಚಿಕೆ) (क) ना. — उजेड; कांती; लकाकी; ओप;
 झळाली; हल्ला.
 हळ (ळ) चु (ಹಳ[ಳು] ಚು) (क) धा. — हल्ला करून मारणें;
 समोरासमोर मारणें; भांडणें; विरोध करणें; कंटाळणें.
 ह (प) लमे (ಹ[ಪ] ಲಮೆ) (क) धा. — जुनाटपणा, प्राचीनता;
 वृद्धापकाळ.
 हळयिगे (ಹಳಯಿಗಿ) (क) ना. — निशाण; बाहुता; ध्वज;
 रथावरील ध्वज.
 हळवंड (ಹಳವಂದ) (क) ना. — निदिध्यास; आकांक्षा;
 तन्मयता; कळवल; 'हलवंद' पहा.
 हळव (ह) लिसु (ಹಳವ[ವ] ಲಿಸು) (क) धा. — रडणें;
 पश्चात्ताप करणें; आतुरणें; इच्छिणें.
 हळवातु (ಹಳವಾತು) (क) ना. — वेद; वगैरे पुरातन ग्रंथ.
 हळवि (थि) ने (ಹಳವಿ[ವಿ]ನೆ) (क) ना. — रथावरील;
 निशाण; बावटा.

हळसु (ಹಳಸು) (क) धा. — कंटाळणें; दुर्वासना उत्पन्न होणें.
 हळहळि (ಹಳಹಳಿ) (क) ना. — पश्चात्ताप; हळहळ; आतुरता;
 आकांक्षा.
 हळि (ಹಳ) (क) धा. — निंदणें; दोष देणें; हंगविणें; चहाडी
 सांगणें; दुर्वच करणें.
 (क) ना. — चाकाचा तुंबा; रेल रुळ.
 (सं) ना. — बलराम; हलधर.
 हळिग (ಹಳಿಗ) (क) ना. — भुंगी; शिवगणातील एक.
 हळिय (ಹಳಿಯ) (क) ना. — सेवक; चाकर; नोकर; मजूर.
 हळिवु (ಹಳಿವು) (क) ना. — चहाडी; निंदा; दुर्वचन; दुष्कीर्ति;
 कलक; दुर्लौकिक.
 हळव (वु) (ಹಳವ[ವು]) (क) ना. — जंगल; अरण्य; वन.
 हळवर (ಹಳವರ) (अ.दे.) ना. — सूक्ष्मता; कोमलता.
 हळे (ळय) (ಹಳ[ಳು] ಲಯ) (क) वि. — जुनाट; प्राचीन;
 दिवसगत झालेले.
 हळेनुडि (ಹಳೆನುಡಿ) (क) ना. — पुराण; वेद; प्राचीन ग्रंथ;
 जुने वचन.
 हळेनोग (ಹಳೆನೋಗ) (क) ना. — दास; सेवक; नोकर.
 हळेबातु (ಹಳೆವಾತು) (क) ना. — प्राचीन ग्रंथ.
 हळिगाड (डु) (ಹಳಿಗಾಡ[ಡು]) (क) वि. — असंस्कृत;
 खेडवल; अशिक्षित.
 (क) ना. — कुग्राम; लहान गाव.
 हां (ळण) (क) अ. — दम धरून; होकार; मान्यतादर्शक शब्द.
 हाक (ळक) (क) धा. — पाणी देणें; ओतणें; नाहणें; वाटणें;
 देणें; वाटप करणें; अन्न वाटणें; ठेवणें; धारण करणें;
 —आड (ळड) (क) ना. — तोंडा तोंडी, बोलाचाली; भांडण.
 —आडु (ळडु) (क) धा. — भांडणें; बोलण्यावरून बोलणे
 वाटणें.
 हाग (ळग) (क) ना. — रुक्का; रुवा; दोन पै किमतीचें नाणें.
 हागलहणु (ಹಾಗಲಹಣು) (क) ना. — कारलें; कोवळीक;
 पक्कावस्था; म्हातारपण.
 हागु (ळगु) (क) अ. — आणि; तसेच; त्या प्रकारें; त्या रीतीनें.
 हाजर (ळजर) (अ.दे.) ना. — अस्तित्व; आगमन; उपस्थिति
 हजर.
 हाटक (ळहटक) (सं) ना. — सोने; सुवर्ण.
 हाडु (ळडु) (क) धा. — गाणें; पद म्हणणें; सुरावर म्हणणें;
 आलाप देणें.
 (क) ना. — गति; पद; पद्य; स्थिति; अवस्था; पाडफल;
 परिणामाची पूर्वस्थिति.
 —इके (ळके) (क) ना. — संगीत; गीत-गायन; गीतगान;
 चीजगायन.

हाडुग (हाडुगां) (क) ना.—गृहस्थ; निवासी; विस्तरा टाकलेला; गवई; गायक.
 हाडुगार (हाडुगाण) (क) ना.—संगीत शास्त्रज्ञ; चीज बांधणारा; कवि; पद करणारा.
 हाडेहगलु (हाडेहगलु) (क) अ.—पूर्ण उजेडी; भर दुपारी.
 हाडुहगलु (हाडुहगलु) (क) अ.—पूर्ण उजेडी; भर दुपारी.
 हाणाहणि (हाणाहणि) (क) ना.—मारामारी; डोकफोड; हातघाई; द्रव.
 हातोरे (हातोरे) (क) ना.—गडबड करणे; आतुर होणे; अति आशा करणे.
 हादर (हादर) (क) ना.—नतन; नाच; व्यभिचार; वेश्या-व्यवसाय.
 हादरि (हादरि) (क) ना.—वेश्या; व्यभिचारिणी; पाटलवृक्ष.
 हादितपु (हादितपु) (क) धा.—नीति सोडणे; पाय वसरणे; वाकडे पाऊल पडणे; दुर्भाग्य घेणे; भलत्या वाटेला जाणे.
 हादिहोयक (हादिहोयक) (क) ना.—वाटमान्या; लुटारु; दरोडेखोर.
 हादिहोक (हादिहोक) (क) ना.—यात्रेकरू; वाटसरू; पांथस्थ; प्रवासी; मटक्या.
 हान (हान) (सं) ना.—त्याग; विसर्जन; वियोग; सुटका.
 हानि (हानि) (सं) ना.—तोटा; नाश; अकल्याण; धृष्टता.
 हाय (यु) (हाय [यु]) (क) धा.—ओलांडणे; पलीकडे जाणे; शिगाने मारणे; चालून जाणे; टकलणे.
 (क) अ.—आनंदून; प्रेमपूर्वक; निर्वेधपणे;
 (क) ना.—शीड.
 हाथन (हाथन) (सं) ना.—वर्ष; वत्सर; किरण; कर; अक्षता; तांबडे तांदूळ
 हाथि (हाथि) (क) ना.—नावेचे शीड.
 हाथिकु (रक) (हाथिकु [यु]) (क) धा.—पाणी देणे; नाहणे; वाटणे; वाटप करणे; देणे; वाटणे; ठेवणे; धारण करणे.
 'हाकु' पहा.
 हार (रु) (हार [रु]) (क) धा.—उडी मारणे; गगनविहार करणे; उडणे; परीक्षणे; निरीक्षणे; इच्छिणे; आशा दाखवणे; पार होणे.
 हार (हार) (सं) ना.—सर; माला; अपहार; लूट; नागवणूक; हिसकणी; पराजय.
 हारक (हारक) (सं) वि.—अपहार करणारा; नाश करणारा.
 'कांडोय' पहा.
 (सं) ना.—चोर; दुष्ट; सर; माला.
 हारयिसु (रसु) (हारयिसु [यु]) (क) धा.—आशा धरणे; इच्छा करणे; अपेक्षणे; वाट पाहात राहणे.

हारक (हारक) (क) ना.—आशा; अपेक्षा; इच्छा; आकांक्षा.
 हारयिसु (हारयिसु) (क) धा.—इच्छिणे; आसावणे; अपेक्षिणे; प्रतीक्षा करणे. 'हारयिसु' पहा.
 हारहाकु (हारहाकु) (क) धा.—माला घाळणे; लग्न करून घेणे; विवाह करणे.
 हारहीरावलि (हारहीरावलि) (सं) ना.—सोन्यामोत्याचा दागिना; कंठी.
 हारि (हारि) (सं) वि.—अपहरण करणारा; नागविणारा; मनोहर; तथ्य असलेला; सुंदर.
 हारिणि (णी) (हारिणि [णि]) (सं) ना.—अपहरण करणारी; मन आकर्षिणारी.
 हारित (हारित) (सं) वि.—देणगी दिलेला; समर्पित; आकृष्ट.
 (सं) ना.—एक जातीचा पारवा; हिरवा रंग.
 हारिद (हारिद) (सं) ना.—पिवळा रंग; हळद; हळदुळा रंग; कदंबवृक्ष.
 हारिसु (हारिसु) (क) धा.—उडवणे; वर पाठवणे; उडवून लावणे, टोलवणे.
 हारीत (तक) (हारीत [तक]) (सं) ना.—हिरवे पारवळ; कवूतर; मैना; कवडा; धर्मशास्त्र लिहिणारा एक ऋषि; कपट; फसवणूक; वंचना.
 हारु (हारु) (क) धा.—हसणे; उडणे; आकाशसंचार करणे; निरीक्षणे; मार्ग शोधणे; इच्छिणे; पार पडणे.
 हारुव (हारुव) (क) वि.—आकाशसंचारी; समजून घेणारा; उडणारा.
 (क) ना.—निरीक्षक; ज्ञानी; वेदपारंगत; विप्र; ब्राह्मण; पक्षी.
 हारे (रेगोलु) (हार [रेगोलु]) (क) ना.—जमीन उकरण्याची पहार.
 हार्द (हारद) (सं) वि.—हृदयासंबंधी.
 (सं) ना.—स्नेह; प्रेम; सन्मान; इंगित.
 हार्दिक (हारदिक) (सं) वि.—मनःपूर्वक; स्नेहाळ; हृदयसंबंधी.
 —स्वागत (हारुग) (सं) ना.—अंतःकरणपूर्वक सत्कार; सुस्वागत.
 हार्दिक्य (हारदिक्य) (सं) ना.—हृदिकाचा पुत्र; कृतवर्मा.
 हार्प (हारप) (अ. दे.) ना.—वीणा; तंतुवाद्य
 हाल (लु) (हाल [लु]) श्रीर; अमृत; रस; दूध;
 हालवकि (हालवकि) (क) ना.—शकुंतपक्षी; शकुनपक्षी.
 हालहवालु (हालहवालु) (अ. दे.) ना.—खबरवात;
 अडीअडचण; परिस्थिति.
 हाल (लु) हल (हाल [लु] लल) (सं) ना.—कालकूट विष; महाविष; जहर.

हालुबेळ्लि (हालुबेळ्लि) (क) ना. — चोख चांदी; शुद्ध रुपें.

हाले (हाले) (क) ना. — कानाची पाळी; एक वृक्ष; पातळ पत्रा.

हाव (हाव) (सं) ना. — शृंगारचेष्टा; हावभाव; मुरका;

अंगविक्षेप; प्रणयसंकेत.

हा(पा) वडिंग (हा[पा]वडिंग) (क) ना. — साप खेळवणारा;

गारुडी; सापेरा.

हावभाव (हावभाव) (सं) ना. — अंगचेष्टा; मनोभाव

प्रगटविणारे अंगविक्षेप; अभिनय; मुखाविर्भाव.

हा (पा) वसे (हा [पा] वसे) (क) ना. — पाण्यांत वाटणारे

शेवाळ; अंतर्गा.

हावळि (हावळि) (क) ना. — काट; त्रास; कटकट; पीडा;

उपद्रव, हल्ला; रान उठणे.

हावाडिंग (हावाडिंग) (क) ना. — गारुडी; सर्प खेळवणारा.

हावुगे (हावुगे) (क) ना. — पादुका; खडावा.

हावुमीन (हावुमीन) (क) ना. — सर्पाकार मासा.

हास (हास) (सं) ना. — हास्य; हसणे; संतोष; चेष्टा;

हास्यरसाचा स्थायीभाव.

(क) ना. — पाश; फास; बंधन; गळ्यांतील पट्टा.

हासक (हासक) (सं) ना. — हंसे पिकवणारा; विदूषक;

चेष्टेखोर; थट्टेखोर.

हासडिय (हासडिय) (सं) ना. — बदक; पाणकौबडी.

हासरे (हासरे) (क) ना. — फरशी; चिरा; 'पासरे' पहा.

हासलु (हासलु) (क) ना. — विळाना; अंधरुण; हशील;

किंमत; वेच; क्रय.

हासंगि (हासंगि) (क) ना. — झूत; झूतपट; पगडीपट; सोंगटी.

हासि (सु) गे (हासि [सु] गे) (क) वि. — चटई; हातरी;

डाळी; पलंग; बांबूचा प्रदेश; वेताचा प्रदेश.

हासु (हासु) (क) धा. — पसरणे; सोडवणे; गाठ सोडणे;

अंधरणे.

(क) ना. — लांब धागा; पांजण; आडवा धागा; प्रोत.

— गल्लु (गल्लु) (क) ना. — फरशी; चिरा.

— बंडे (बंडे) (क) ना. — फरशी; लादी; 'पडुसिले'

पहा.

हासुगेय (हासुगेय) (क) धा. — वाढणे; पसरणे; विस्तरणे;

सोडणे; ढिले करणे.

हासुहोक्कु (हासुहोक्कु) (क) ना. — गाढ संबंध; जिवश्च

कंठश्च स्नेही; ताणाबाण्याचें सूत; अन्योन्य.

हासुहोय्यू (हासुहोय्यू) (क) धा. — झुलवणे; न थांबतां

झुलत राहणे; डोळणे; डुलवणे.

हांसे (हांसे) (क) ना. — शेवाळ; शेवाळ; शेवाळी चिखल.

हासे (हासे) (क) ना. — सुंदर पलंग; बैठक.

— मणे (मणे) (क) ना. — बिछायत; पलंग.

हास्तिक (हास्तिक) (सं) वि. — हत्तीविषयक; हत्तीचा कळप;

माहूत; 'हस्तिप' पहा.

हास्य (हास्य) (क) ना. — हंसे; चेष्टा; थट्टामस्करी; विनोद;

नवरसापैकी एक काव्यरस.

हास्यका (गा) र (हास्यका[गा]र) (क) ना. — विदूषक;

बहुरूपी; विनोद करणारा; गुड्डी.

हाहाकार (हाहाकार) (क) ना. — 'अथो !' असा ध्वनि;

गोंधळ; घोळ; पलाप; गडबड.

हाहे (हाहे) (क) ना. — बुवूळ; ढोळ्यांतील वाहुली;

कनीनिका; पायातील तोडा; साखळी; रीड; वाहुली.

हाल् (हाल्) (क) ना. — नाश; विध्वंस; बाळवंट; नापीक

जमीन; गादा; शेतविभाग.

हाळि (हाळि) (सं) ना. — पंक्ति; क्रम; पाळी; गादा; कागद;

पातळ रेंद फळी.

हाळिहसुगे (हाळिहसुगे) (क) वि. — विवेक; विचार; योग्य

वाटणी; रास्त वाटप.

हाळि (ळ) त (हाळि[ळ]त) (क) वि. — मापाल येणारा;

मान्यता पावणारा; पसंत पडण्यासारखे.

हाळु (हाळु) (क) ना. — नाश; अकल्याण; भूमी; नापीक

जमीन; निःसारता.

हाळे (हाळे) (क) ना. — चपटी वस्तु; कागद; पत्रा; वाफा.

हिं (हिं) (हिं) (क) अ. प्राचीन; पूर्वकालीन; मागचा.

हिंस (हिंस) (सं) ना. — सिंह.

हिंसक (हिंसक) (सं) ना. — त्रास देणारा; हानि करणारा;

खुनी; वध करणारा.

हिंसिसु (हिंसिसु) (क) धा. — हिंसा करणे; त्रास देणे; पीडणे;

ठार मारणे.

हिंसे(सा) (हिंसे[सा]) (सं) ना. — पीडा; उपद्रव; त्रास;

कटकट; हिंसा; वध; खून.

हिंस (हिंस) (सं) वि. — क्रूर; पीडक; त्रास देणारा; हत्थारी;

खुनी; पशु; हिंसक प्राणी; श्वापद.

— पशु, प्राणी (पशु-प्राणी) (सं) ना. — क्रूरतेने ठार मारणारा

वाघ, सिंह वगैरेधारखे श्वापद.

हिकलु (हिकलु) (क) ना. — खळगा; खड्डा; उडी; नर्तन;

विचरण; पृथकरण; निवडण.

हिकळ (हिकळ) (क) ना. — फुगारा; मोठेपणा; गर्व; अहंकार.

हिकालु (हिकालु) (क) ना. — कालव्याचे फाटे; पाट; चर.

हिककु (हिककु) (क) धा. — विचरणे; वेगवेगळे करणे; अलग

करणे; सोडवणे.

हिके (हिके) (क) ना. — लेंडी.

हिंगालिसु (००१०००) (क) धा. - दूर करणें; उघडणें; फुगणें; गर्व करणें.

हिंगलु (००१०००) (क) ना - गर्व; अहंकार; गौरव; फुगारा; फुंज.

हिंगु (००१०००) (क) धा - आनंदणें; दुरुप येणें; दूर होणें; वेगळे होणें;

हिंगडु (००१०००) (क) ना - मागें बांधलेले गाठोडे.

हिकडु (००१०००) (क) धा - पाठीमागें हातमिठी करणें;

मागील बाजूम हातावर हात दुमडणें.

हिंगरणे (००१०००) (क) ना - पीछेहाट; पुच्छगति.

हिंगार (००१०००) (क) ना - सुपारीचें फूल; सुपारीचा थाट.

हिंगारु (र) (००१००० [०]) (क) ना - ईशान्येकडील पाऊस; अडवळे; वळवाचे पाऊस.

हिं(पिं)गु (०० [००]००) (क) धा. - मागें सरणें; कमी होणें; वाळून जाणें.

—इसु (००००) (क) धा - अपमान करणें; हंगवणें; कमी लेखणें; अवहेलणें.

हिंगुरु (००१०००) (क) ना - पिंगळा; एक जातीचा पक्षी.

हिंगोटु (००१०००) (क) ना - होडीचे मागचें टोक; नावेचा मागील भाग.

हिचुकु (००००००) (क) धा - किमचणें; कींवचणें; दाबणें;

घासणें; उगाळणें; शक्ति कमी होणें; बठणीवर आणणें.

हिरिशक (००००००) (अ.दे.) ना. - महंमदीयांची कालगणना.

हिंचु (०००००) (क) धा. - मागे राहणें; मागें होणें.

(क) अ. - मागें; पूर्वी; नंतर; त्यानंतर.

हिंचुमुंचु (००००००००००) (क) अ. - मागेपुढें; कांक्र;

टंगळमंगळ करून

हिंचे (००००) (क) अ. - नंतर; त्यानंतर.

हिंजरि (०००००) (क) धा. - मागे सरणें; पाय मागें घेणें;

धैर्य सोडणें; खाली येणें.

हिं(हे)जि (०० [००] ००) (क) ना. - पेळू; कापसाचे पेळू.

हिंजीर (००००००) (सं) ना. - हत्तीच्या पायाला बांधण्याची साखळी; साखळदंड.

हिंजु (०००००) (क) धा. - कसर काढणें; साक करणें; पिंजणें; विंचरणें; निवडणें.

हिंहु (०००००) (क) ना. - पीठ; पिष्ट; आहारपदार्थ; लाहपीठ; लाहीपीठ; भाकरी; मूठ.

हिंहु (०००००) (क) ना. - झाडणी; केरसुणी; साळोती.

हिंदि (००००) (क) धा. - धरणें; स्पर्शणें; थांबवणें; हातीं धरणें.

(क) ना. - हत्तीण; मूठ; खड्याची मूठ; झाडणी.

हिंदिंकड (००००००) (क) ना. - चूर; तुकडा.

हिंदिंके (०००००) (क) ना. - मुष्टी; मूठ; कप बरणी वगैरेसारख्या वस्तूचा कान.

हिंदिळु (०००००) (क) ना. - केरसुणी; झाडणी; साळोती; फड्या.

हिंदिबोडे (००००००) (क) धा. - वेधनांत सांपडणें; तुरंगांत पडणें.

हिंदिमु (०००००) (क) धा. - हातांत देणें; हातीं घेवणें; धरवणें; मिळण्यासारखे करणें; मनाला येणें; पसंत पडणें;

समाविष्ट होणें; समजणें.

हिंदिंबा(वे) (०००००० [०]) (सं) ना. - भीमपत्नी; हिंडबाची बहीण; घटोत्कचमाता.

हिंदिबळि (०००००) (क) ना. - जमिनीची मालकी; स्वाधीनता.

हिंदिबळिगार (००००००००) (क) ना. - भूमालक; जमीनदार

हिंदिहु (००००००) (क) ना. - बाणफेक; अटक; धरपकड.

हिंदि (गिळ) (गिळ) (०००० [०००] [०००]) (क) ना. - वशिष्ठ ककुद; बाणाची दोरी; मौर्वी; जटा; केशभार; मयूरपुच्छ.

हिंदिळु (००००००) (क) अ. - हुंवरून; हुंवारून; गाईला बोलवून (क) ना. - झाड; पाऊस, झाडी.

हिंदि (०००००) (क) धा. - पिळणें; पाणी ओतणें; धार काढणें; वृक्ष पिळणें; त्रास देणें; अडचण आणणें.

(क) ना. - समूह; कळप; थवा; जमाव.

हिंदिंकड (०००००००००) (क) धा. - एकत्र होणें; जमणें; एकवटणें.

हिंदिबळे (०००००००) (क) ना. - जाळ्यांची विविधता; अनेक प्रकारची जाळी.

हिंदि (००००) (क) ना. - पिंड; भाताची मूठ; श्राद्धान्न.

—कळु (००००) (क) ना. - श्राद्धाचें भोजन.

हित (०००) (सं) वि. - ठेवलेले; घालून दिलेले.

(सं) ना. - कल्याण; क्षेम; लाभ; शुभ; मंगल; मान्यता; योग्यता.

हितशत्रु (००००००) (सं) ना. - वैरी; मैत्री दाखवणारा शत्रु; गोमुखी व्याघ्र; अस्तनीतील निखारा.

हितैषि (००००००) (सं) ना. हितचिंतक; कल्याण इच्छिणारा; शुभेच्छु.

हितोपदेश (००००००००००) (सं) ना. - कल्याणकर बोध; संस्कृत बोधकथा संग्रह.

हितालि (के) (००००० [०]) (क) ना. - पितळ; जस्त व तांबें यांचा मिश्रधातु.

हितिलु } (०००००) (क) ना. - परमु; शेत.
पितिलु } (०००००)

हिदुकु (०००००) (क) धा. - मुरगळणें; पिळणें.

हिंताल (क) (००७७७ [५]) (सं) ना. - तालवृक्ष.

हिं (पिं) ते (०० [००] डी) (क) अ. - पूर्वी; प्राचीन काळी; प्रथम.

हिंदिक्रिकोळ (००००००००००) (क) धा. - मागे ठेवणे; रक्षण करणे; राखून ठेवणे; पाठीशी घालणे; तोंड देणे.

हिंदुगळे (०००००००) (क) धा. - मागे सरणे; मागे रेटणे; पार होणे; ओलांडणे; निराकरणे; तिरस्कार करणे. 'अल्लगळे' पहा.

हिंदुगोळ (००००००००) (क) धा. - अनुसरणे; आश्रय देणे; साथ करणे; बरोबर जाणे.

हिंदुसुंदुनोड (००००००००००००००) (क) धा. - अनमान करणे; संदेह करणे; संकोचणे; जायत राहाणे; मागेपुढे पहाणे; कां कुं करणे.

हिंदे (००००) (क) अ. - मागे; मागून; पूर्वी; प्राचीन काळी; नंतर. (क) वि. - पुढे; नंतरचे.

हिंदेगे (०००००) (क) धा. - मागे सरणे; पाय मागे घेणे; भिऊन पळणे.

हिंदोल (०००००००) (सं) ना. - झोपाळा; झोका; छुरी; पाळणा; उत्तरदेशीय संगीत राग.

हिन् (०००) (क) अ. - पूर्वी; प्राचीन काळी; या अर्थी 'हिंदु' शब्दाचा सामासिक आदेश.

हिन्नि (००००) (क) ना. - मागचा भाग; बाणाचे पुच्छ.

हिन्नेले (०००००) (क) ना. - पूर्वपीठिका; पाया; पूर्व संदर्भ; पार्श्वभूमि.

हि (पि) प्पलि (० [०] ०००) (क) ना. - एक मूळ; एक जातीचे रोप; धान्य रोप. पिंपळी.

हिप्पे (००००) (क) ना. - सोपट; साल; सत्त्व काढून वेतलेला चोथा.

हिम (००००) (सं) ना. - धुकें; देव; थंडी; गारवा; शैत्य; रस-कापूर

—किरण-कर (००००-०००) (सं) ना. - चंद्र

—गिरि (०००) (सं) ना. - हिमालय.

—दीधिति-प्रभ (०००००-०००) (सं) ना. - चंद्र.

—नग (०००) (सं) ना. - हिमालय.

—वत् (०००) (सं) ना. - हिमशीत; गार; थंड; हिमालय.

—बालुके (०००००) (सं) ना. - रसकापूर 'पचकपूर' पहा.

हिमांशु (०००००००) (सं) ना. - चंद्र; रसकापूर 'पचकपूर' पहा.

—शेखर (०००००) (सं) ना. - चंद्रशेखर; शंकर.

हिमानि (०००००) (सं) ना. - हिम नग; हिमगिरी.

हिमिके (०००००) (क) ना. - दहिवर; धुके.

हिंपु (००००) (क) ना. - अहंकार; मोठेपणा; महत्त्व; वैभव; आरास; शोभा.

हिंबल (०००००) (क) ना. - पिछाडीचे सैन्य; पाठिंबा; पाठबळ; दुजोरा.

हिंमुरि (००००००) (क) धा. - मागे हातमिठी करणे; पाठीकडे हातावर हात घेणे.

हिंमेदु (००००००००) (क) धा. - मागे सरणे; हटणे; पराजय होणे.

हिंय्याळि (०००००००) (क) वि. - क्षुद्र; नीच; तिरस्करणीय.

हिंय्याळिके (००००००००) (क) ना. - तिरस्कार; तुच्छता; निंदा; दूषण; छी; थू.

हिंय्याळिसु (०००००००००) (क) धा. - तिरस्कार करणे; वरचढ; दाखवणे.

हिरण (००००) (सं) वि. - सोन्याचे; सोवर्ण; कांचनमय.

(सं) ना. - ब्रह्म;

(क) ना. - हरिण; मृग.

हिरणमय (००००००००) (सं) वि. - सुवर्णखचित; सोन्याचे.

हिरण्य (०००००) (सं) ना. - सोने; द्रव्य; संपत्ति; पिवळा धोतरा.

—गर्भ (०००००) (सं) ना. - ब्रह्म; अज.

—गर्भा (०००००) (सं) ना. - भूदेवी; वसुंधरा

हिरि (०००) (क) धा. - बाहेर काढणे; बाहेर ओढणे; फोडणे;

नाश करणे; सोडणे; समूळ उपटणे; कुस्वरणे

(क) वि. - श्रेष्ठ; मोठा; वडीलधारा; वयस्कर.

हिरिमे (००००) (क) ना. - मोठेपणा, श्रेष्ठता; अहंकार; नळी; पिचकारी; पंप.

हिरिय (०००००) (क) ना. - वडीलधारा; वयस्कर.

हिलाळ (०००००) (अ. दे.) ना. - मशाल; पलिता;

मोठा दिवा; टेभा; पोत.

हिसि (०००) (क) धा. - दडपणे; फोडणे; चिरणे; उडी मारणे; रुंद करणे.

हिसुकु (०००००) (क) धा. - मुरगळणे; पिळणे; कुस्वरणे; क्विचणे; मर्दन करणे; पीडणे.

हि (पि)सुण (० [०] ००००) (क) ना. - पिशुनता; चहाडखोर; निंदक; दुर्जन.

हिमुणिके (००००००) (क) ना. - निंदा; चहाडी; चोरी.

हिमुण (००००००) (क) वि. - चहाडखोर; निंदक; चोर.

हिसे (०००) (अ. दे.) ना. वाटा; भाग; अंश; हिस्सा.

हिळलु (०००००) (क) ना. - बैलाचे वंशिश; 'हिणिलु' पहा.

हिळि (०००) (क) धा. - पिळणे; मुरगळणे; फाडणे; चिरणे; नाश करणे.

हिळिगे (हिळिगे) (०००० [०००००]) (क) ना. - बुट्टी; दोली; परडी; समळी; टोपली.

हिल्लुकु (०००००) (क) ना. - मस्ती; माज; गर्व; घनुष्याची मूठ.

ही (०१) (क) अ. - छी; छे; हा; अय्यो; तिरस्कार; आनंद वा आश्चर्य दर्शक अव्यय शब्द.

हीगळे (०११६) (क) ना. - निंदा; टोचणी; हंगवणी; तिरस्कार.

हीचु (जु) (०११७ [७७]) (क) धा. - फुगणें; गर्व करणें;

कष्ट करणें; अतिश्रम करणें.

(क) ना. - लहान; कचे फळ; तोर; मिडी; कोवळे फळ.

हीन (०११८) (सं) वि. - लहान; कमी प्रतीचा; वाण असलेले;

टंचाईचे; उणें; टाकाऊ; नीच.

हीनयिसु (०११९००००) (क) धा. - कमी करणें; लहान करणें;

तिरस्कारणें; निंदणें; अपमान करणें; न लेखणें; महत्त्व

न देणें.

हीनयाय (०११९००००) (सं) ना. - हीनपण, क्षुद्रपणा; अल्पत्व;

न्यूनता; वाण; नीचपणा; लहानपण.

हीष (०१२०) (क) ना. - वामभाग; डावी बाजू.

हीषाळि (०१२०००००) (क) वि. 'हीहाळि' पहा.

हियाळिसु (०१२००००००) (क) धा. - तुच्छ करणें; हिनवणें;

तिरस्कारणें; घसरणें. 'तेगळु' पहा.

हीर (रु) (मि) (०१२० [००] [००]) (सं) धा. - ओढून घेणें;

हिसकावून घेणें; शोषणें; घुरका मारणें; तोंडांत ओढून

घेणें; चोखणें.

हीर (०१२०) (सं) ना. - वज्र; वज्रायुध; सर्प; सिंह; माळ.

हीरक (०१२०००) (सं) ना. - वज्र; माणिक.

हीरा (राव) ळि (०१२० [०००] ०) (सं) ना. - हिऱ्याचा

हार; माणकाची माळ.

हीरु (०१२०) (क) धा. - चोखणें; ओढून घेणें; शोषून घेणें;

घुरका घेणें.

हीळि, (पीळि) (०१२ [०१२]) (क) ना. - मोरपिसारा; भेंड.

हीहाळ (०१२०००) (क) ना. - संवंध; संपर्क; कंटाळा;

अडचण; विचार; आलेचना.

हीहाळगेडिसु (०१२०००००००) (क) ना. - निंदणें; तिरस्कारणें;

अपमान करणें.

हीहाळि (०१२०००) (क) वि. - तिरस्कारणीय; तुच्छ; नीच.

हुकं (कुमु) (०१२०० [००००]) (अ. दे) ना. - आज्ञा;

अनुज्ञा; हुकूम.

हुगि (०१२०) (क) धा. - पुरणें; गाडणें; दृष्टिआड करणें.

हुगिलु (०१२०००) (क) अ. - जाऊ नको.

(क) ना. - कोरलेले भोक; तुटलेला भाग; 'पुगिलु' पहा.

हार; प्रवेश; गमन.

हुगिलुकरे (०१२०००००) (क) धा. - चिरणें; भोक पाडणें.

हुगिलुगळे (०१२०००००) (क) धा. - चिरून टाकणें; फाडणें;

चिरणें.

हुगु (पुगु) (०१२० [०१२०]) (सं) धा. - प्रवेशणें; आंत

जाणें; घुसणें; दकलणें.

हुगुळु (०१२०००) (क) ना. - तोंडात आलेले फोड.

हुगिग (पुळिग) (०१२० [०१२०]) (क) ना. - गव्हाची खीर;

खिचडी; पोळी; खीर; 'पोंगळ' पहा.

हुगिगग (०१२०००) (क) ना. - मस्ती आलेला; माजलेला;

शक्तिशाली; दुरहंकारी.

हुचु (०१२०००) (क) ना. - बुद्धिभ्रम; अत्यासक्ति; अतिमोह;

वेड; खुलेपणा.

हुचुहोळे (०१२०००००) (क) ना. - वेडा पूर; दुथडी

वाहणारा प्रवाह.

हुचेदुहरि (०१२०००००) (क) धा. - तोंडाला पाणी सुटणें

अत्यातुर होणें; भ्रमिष्टाप्रमाणें करणें; निलाजरेपणें आज्ञा करणें.

हुट्टि (हु) ने (०१२० [०१२०]) (क) ना. - वस्त्रप्रावरण;

पोषाख; अंगावरील वस्त्र.

हुहु, (पुहु) (०१२० [०१२०]) (क) धा. - जन्म घेणें; उत्पन्न

करणें; अस्तित्वात येणें; उत्पन्न होणें; अंकुरणें; कांय घेणें;

संभवणें; घडून येणें; उमटणें; उगवणें; दिसून येणें.

(क) ना. - मोहोळे; मधाचे पोळे; नाव चालवण्याचे साधन.

लाकडाची पळी; डाव; उत्पत्ति; संभव.

हुट्टिसु (०१२०००) (क) धा. - जन्म घेणें; कल्पित कथा रचणें.

हुहुमेहु (०१२००००००) (क) ना. - जन्मकथा; जनन

इतिहास; जन्मस्थळ; झाले सवरलेले.

हुहुवळि (०१२००००) (क) ना. - उत्पन्न; लाभ; आदाय;

जन्मेवळ; जन्मवंश.

हुहुहु (०१२०००) (क) ना. - जनन; उत्पत्ति; लाभ; उत्पन्न.

हुडि (पुडि) (०१२ [०१२]) (क) ना. लहान कण; पूड; धूळ;

फुलाचा पराग.

हुडिगूहु (०१२०००००) (क) धा. - मातीत मिसळणें; नाश

पावणें; प्रयत्न व्यर्थ होणें.

हुडकु (पुडकु) (०१२०० [०१२०००]) (क) धा. - शोधणें;

निरीक्षण करणें; शोभणें; 'पुडकु' पहा.

हुडकुळि (०१२००००) (क) ना. - संशोधक; शोध लावणारा.

हुडग (०१२०००) (क) ना. - मुलगा; पोरगा; पोर.

हुडगाट (०१२०००००) (क) ना. - पोरखेळ; पोरचेष्टा; पोरटकी;

हुडगि (ने) (०१२०० [०१२]) (क) ना. - मुलगी; कन्या; लहान

पोरगी.

हुडगु (०१२०००) (क) धा. - स्वच्छ करणें; झाडणें; साफ

करणें; केर काढणें; छोटणें.

हुणिसे (पुणिचे) (०१२० [०१२०००]) (क) ना. - विंच;

चिंचेचें झाड.

हुणिमे (वे) (हुण्णिमे [वे]) (क) ना. - पूर्णिमा; पौर्णिमा;
पूर्णचंद्र दिसणारी तिथी.

हुत (हुत) (सं) वि. - हविलेले; आहुति दिलेले; हवन केलेले;
निर्मंत्रित.

(क) ना. - आहुति; चरु; यज्ञात अर्पण केलेली वस्तु; यज्ञ.

—अशन (अशन) (सं) ना. - अग्नि; विस्तव; हविष्यान्न
खाणारा.

—आत्म (आत्म) (सं) ना. - आहुति देणारा;

आत्मबलिदान केलेला.

—वह (वह) (सं) ना. - अग्नि.

—वहसख (वहसख) (सं) ना. - वारा; वायु.

हुत्त (हुत्त) (हुत) [हुत्त] (क) ना. - सापाचे बीळ; वारुळ;
मुंग्यांचे वाळ.

हुदि (हुदि) (हुदि [हुदि]) (क) ना. - भरणे; व्यापणे; शिरणे.
वुसणे; दाट होणे; समृद्ध होणे; 'इडि किरि' पहा.

हुदिलु (हुदिलु) (क) ना. - ओलाव्याची जमीन; दलदल;
पाणथळभूमि; चिखलाची जागा.

हुदु (हुदु) (क) ना. - वाटा; भाग; स्नेह; नाते; मिश्रण;
जुळणी; संबंध; आवड; गट; समूह.

—वु (वु) (क) ना. - नाते; संबंध; स्नेह; वाटा; रास. भाग.

हुदुगु (हुदुगु) (क) धा. - लपणे; संकोचणे; लाजणे; लपून
राहणे; आत घालणे; मिसळणे;

(क) ना. - प्रवेश; संरक्षण; अंतःप्रवेश.

हुदुगो (हुदुगो) (हुदुगो [हुदुगो]) (क) धा. - वाटणी
घेणे; भाग घेणे; मित्रत्व वाढविणे.

हुदुवाळ (हुदुवाळ) (हुदुवाळ [हुदुवाळ]) (क) धा. - मिळून
मिसळून राहणे; आनंदाने राहणे.

हुद्वे (हुद्वे) (अ. दे) ना. - पदवी; अधिकार; दर्जा; प्राप्ति.

हुद्वरु (हुद्वरु) (अ. दे) ना. - चातुर्य; युक्ति; कौशल्य.

हुद्वु (हुद्वु) (हुद्वु [हुद्वु]) (क) ना. - सुवई; भुकुटी;
भू.

हुद्वमस (हुद्वमस) (हुद्वमस [हुद्वमस]) (क) ना. - हुरूप; उसाह;
अभिनिवेश; दर्प; अहंकार; पीळ; मांडण; कलह.

हुद्विलिडु (हुद्विलिडु) (क) धा. - शंख करणे; ओरडणे;
हाक मारणे; आक्रोशणे; विलाप करणे; 'गोळिडु' पहा

हुद्वि (हुद्वि) (हुद्वि [हुद्वि]) (क) ना. - ओरड;

आक्रोश; बोंब. गर्जना; मांडण; युद्ध.

हुद्विलुगहळे (हुद्विलुगहळे) (क) ना. - युद्धारंभीचे शंख
वादन; युद्धवाद्यवादन.

हुद्वयल (हुद्वयल) (हुद्वयल [हुद्वयल]) (क) ना. - हाक; ओरड;
मार; पेट.

हुद्वयलिडु (हुद्वयलिडु) (क) धा. - ओरडणे; हाक मारणे;
मांडणे; आक्रोशणे.

हुर (हुर) (क) ना. - पट्टण; पूर; शहर.

हुरमंजि (हुरमंजि) (क) ना. - हुरमंज; काव;

हुरमंजु (हुरमंजु) (क) ना. - भगवा रंग

हुरि (हुरि) (क) धा. - तव्यावर भाजणे; राखणे; संभाळणे;
टिकवणे

(क) ना. - उष्णता; झळ; पीळ; शक्ति; पाठीतील ज्ञानतंतु;
साहस; उसाह; पिळाचा दोर.

—कट्ट (कट्ट) (क) धा. - धैर्य धरणे; उसाहित होणे.

(क) ना. - धैर्य; सामर्थ्य; कठोरपणा.

—तुंबिसु (तुंबिसु) (व) धा. - उत्तेजन देणे; पुढे
ढकलणे; चेतवणे; चढवणे; शेपूट मुरगळणे.

हुरिगे (हुरिगे) (क) ना. - हुरूप; उसाह; अभिनिवेश; हौस.

हुरिहुगिलु (हुरिहुगिलु) (क) ना. - फूट; फट; भेद.

हु (हु) रुडु (हु [हु] रुडु) (क) ना. - स्पर्धा; चढाओढ;
पोटदुखी; रहस्य; मर्म; सार.

—इग (इग) (क) ना. - स्पर्धक; ईर्ष्यालु; पोटतिडीक
असलेला.

—इसु (इसु) (क) ना. - स्पर्धा करणे; पैज मारणे.
ईर्ष्या धरणे.

हुरूपलिसु (हुरूपलिसु) (क) धा. - होरपळणे; भाजून
काळवंडणे; जळून खाक होणे; तळमळणे; तडफडणे.

हुरु (रि) पु (क) ना. - उसाह; उमेद; हुरूप; संभ्रम

हुरुळ (हु) (हु [हु] रुडु) (क) ना. - सत्त्व; मर्म; तत्त्व;
रहस्य; सार; योग्यता.

हुरुळि (हु [हु] रुडु) (क) ना. - एक तन्हेचे धान्य; कुळीथ; हुलगे;
मैना; मादी पोपट.

हुलिसुख (हुलिसुख) (क) ना. - किल्यातील चोरवाट;
भुयारी मार्ग.

हुलु (हुलु) (क) वि. - गवताप्रमाणे क्षुद्र; कस्पयासमान
क्षुल्लक; तृणप्राय; निरुपयोगी.

हुलुसु (हुलुसु) (क) धा. - समृद्धि; वाढावा; वाढ;
आधिक्य; सौंदर्य; शोभा; वैभव; 'सांपु' पहा.

—आगु (आगु) (क) धा. - वाढणे; समृद्ध होणे; अधिक
होणे.

हुलुबजि (हुलुबजि) (क) ना. - रान; कुरण; गवताची
राखणावळ; गवती सोने.

हुले (हुले) (क) ना. - मृग; हरिण; कुरंग; कृष्णमृग.

हुवाडिग (हुवाडिग) (क) ना. - फुलारी; माळी.

हुवाडगिति (हुवाडगिति) (क) ना. - फुलारीण; माळीण.

हु (पु) सि (हु[सु]०) (क) धा. - खोटें बोलणें; बोलणें
नाकारणें; बोललेले निवारणें; पार होणें; घसरणें; पाऊल चुकणें.
(क) ना. - असत्य; निराकरण.

(क) अ. - उगाच; खोटे; विनाकारण.

हुलि (हु०५) (क) ना. - मस्ती; माज; आम्लता; अंबटपणा.

हुलु (हु०५०) (क) ना. - कीटक; कुमि; क्षुद्रजंतु.

हुलुक (हु०५०८) (क) वि. - किडलेले; आंबलेले; कीड झालेले.

(क) ना. - छिद्रान्वेपी; अमि; कृशानु.

हुलुकडि (हु०५०८५) (क) ना. - चर्मरोग; इसब.

हुलुकु (हु०५०८०) (क) ना. - दोष; लोप; न्यून; उणीव;

अभाव; अकल्याण; नाश; नीचपणा; क्षुद्रता.

हू (हूवु) (हु०[हु०५]) (क) ना. - पुष्प; फूल; सुम.

हूगणे (णेय) (हु०ग०[हू०५]) (क) ना. - कुसुमायुध;

पुष्पशर; मदन; मन्मथ; काम.

हूजि (जे) (हु०ज [हू०५]) (क) ना. - कूजा; जलपात्र; पाण्याचा
माठ.

हूट (टे) (हु०५ [हू०५]) (क) ना. जुपी; जोडणी; आरंभ;

सिद्धता; समावेश; व्यवस्था; युक्ति; योजना; 'सन्नध' पहा

हूडु (हु०५०) (क) धा. - जोडणें; शरसंधान करणें; जुळवणें;

समावेशणें; आरंभणें; गुंतणें.

हूडे (हु०५०) (क) ना. - किल्याचा बुरुज; चौकी; बातेरी;

किल्यावर तोफ ठेवण्याची जागा.

हूण (णु) (हु०ण [हू०५]) (क) ना. - प्रतिज्ञा करणें; शपथ

वाहणें; शरसंधान करणें; वाण लावणें; घुसडणें; कोंबणें.

हूण (हु०ण) (सं) ना. - यवन; भल्लेच्छ; बर्वर; प्राचीन समाज.

हूणि (णि०) (हु०णि [हू०५]) (क) प्रतिज्ञा; शपथ; शौर्य;

साहस; बळ.

हूणिग (हु०णिग) (क) ना. - प्रखर प्रतिज्ञा; पराक्रमी; साहसी.

हूणिसु (हु०णि०सु) (क) धा. - शपथ घेणें; प्रतिज्ञा करणें;

अभिवचन देणें; जोडणें; जुंणें; जुळविणें; नेम धरणें; संधान

राखणें; लक्ष्य रोखणें.

हूणु (हु०णु) (क) ना. - सिद्धता; सज्जता; 'हूळ' पहा.

हूणके (हु०ण०के) (क) ना - शपथ; प्रतिज्ञा; शक्ति; वीर; रण;

समर; युद्धभूमि.

हूणेहोणु (हु०ण०होणु) (क) धा. - युद्धाला सज होणें;

रणकंदन माजणें.

हूतु (हु०५०) (क) अ. - कूट येऊन; बहरून फुले वाहून; पुरून.

हून्य (हु०५०) (क) सत्कार्य; शुभकार्य.

हूर (हु०५०) (क) ना. - प्रवाह; नदी; ओढा; त्वरा; वेग.

हूरण (हु०५००) (क) ना. - पूरण; कडबूतील सारण; गूळ व

हरमऱ्याची डाळ शिजवून वाटलेला पदार्थ.

हूरिगे (हु०००) (क) ना. - एक प्रकारचे मक्ष; पुरी.

हूलि (हु०५०) (क) ना. - आरोळी; ओरड; भीतीने मारलेली
बोव; प्लीहा; गुल्म.

हूव (वा) डिग (हु०व [वा] डिग) (क) ना. - माळी; फुलारी;
फुलें विकणारा.

हूवडिति (हु०वडि०) (क) - ना. फुले विकणारी; माळीण;

हूवाडगिति (हु०वाडगि०) फुलारीण.

हूवंब (हु०व०ब) (क) ना. - पुष्पधन्वा; मदन; कामदेव;
पुष्पनेत्र.

हूसर (हु०स०र) (क) ना. - फुलमाळ; पुष्पशर; मदन; काम;
मन्मथ.

हू (पु)सु (हु०[पु०]सु) (क) धा. - लावणें; लेप देणें; पुसणें;
कातरणें; तासणें.

हूहे (हु०५०) (क) ना. - मूल; कूस; बाहुली; तर्क; अनुमान;
ऊहापोह; अमर्क; शिशु; 'हसुळ' पहा.

हूळ (ळु) (हु०ळ [हू०५]) (क) धा. - पुरणें; गाडणें; दृष्टि-
भाड करणें; मातीत मुजवणें.

हूळेत्तुग (हु०ळेत्तु०ग) पाण्यांतील वस्तु वर काढणारें यंत्र.

हूळगाडु (हु०ळगा०डु) (क) ना. - स्मशान; मसण; दहनभूमी;
मसणवडी.

हूळ (हु०५०) (सं) ना. - हृदय; छाती; अंतःकरण; मन.

—कमल (क०म०ल) (सं) ना. - हृदयकमल.

—करण (क०रण) (सं) ना. - छाती.

—शूल (शु०ल) (सं) ना. - अंतःकरणाला टोचणारे शब्द;
अंतरीचें दुःख; हृद्रोग.

—समुभूत (स०मु०भू०त) हृदयांत उत्पन्न झालेले विकार;
काम.

हूत (हु०५०) (सं) वि. - अपहार केलेले; उपटून टाकलेले;
लुटलेले; नागविलेले.

हूद (दय) (हु०द [दय०]) (सं) ना. - अंतःकरण; मन;
छाती; धैर्य; रहस्य; मर्म; सार; तत्त्व; भावना; कल्पना;

आत्मा; 'गुडिगे' पहा.

हृदयंगम (हु०दय०ंग०म) (सं) वि. - मनपसंत; आकर्षक;
सुंदर; मनोहर.

हृदयभेदक (हु०दय०भे०द०क) (सं) वि. - धैर्यहारक; मर्मावर
घाव घालणारे; मर्मभेदक.

हृदयवल्लभ (हु०दय०वल्ल०भ) (सं) ना. - प्राणप्रिय; प्रियपति.

हृदयस्पर्शि (हु०दय०स्पर्०शि) (सं) ना. - मनाला मिडणारें;
मन आकर्षणारें.

हृदयालु (हु०दय०या०लु) (सं) ना. - दयालु; प्रेमळ; कोवळ्या
अंतःकरणाचा.

हृदयेश (श्वर) (हृदयेश [यु०]) (सं) ना. - प्राणप्रिय;
 प्रियतम; रमण; दयित.
 हृदय (हृदय) (सं) वि. - हृदयांत असलेले; मनांत असलेले.
 (सं) ना. - रहस्य; गुप्त गोष्ट; हितगूज.
 हृदय (हृदय) (सं) ना. - मनोज; काम; मन्मथ.
 हृदय (हृदय) (सं) वि. - मनोहर; मनमोहक; आल्हादकारक;
 कल्याणप्रद; प्रिय; प्रियवस्तु.
 हृदय (हृदय) (सं) ना. - चिंता; मनाला लागलेली व्यथा;
 हृदयविकार.
 हृषित (हृषित) (सं) वि. - हर्ष झालेला; विस्मित; रोमांचित.
 हृषीक (हृषीक) (सं) ना. - ज्ञानेंद्रिय.
 हृषीकेश (हृषीकेश) (सं) ना. - ज्ञानेंद्रियाला आकलन होणारा
 कृष्ण; विष्णु.
 हृष्ट (हृष्ट) (सं) वि. - आनंददायक; प्रसुद्धित; प्रसन्न.
 हृष्टपुष्ट (हृष्टपुष्ट) (सं) वि. - शांति व स्वास्थ्य असणारा;
 सुखरूप
 हेकतु (हेकतु) (क) ना. - खड्गाची मागील बाजू; डोक्याचा
 मागचा भाग; गळ्याचा मागील भाग; मान.
 हेकळ (हेकळ) (क) ना. - आधिक्य; वडीलकी; श्रेष्ठत्व;
 संतोष; उत्साह; गर्व; अहंकार; दंभ; कोरडी प्रतिष्ठा.
 हेकळिसु (हेकळिसु) (क) धा. - अहंकार बाळगणे; मस्तीला
 येणे; पावणे; मिरवणे.
 हेकु (हेकु) (क) धा. - निवडणे; निवडून देणे; शोधून काढणे.
 हेगळ (हेगळ) (क) ना. - खांदा; भुज; भुजा.
 हेगळोड्डु (हेगळोड्डु) (क) धा. - खांदा देणे; अनुकूल होणे;
 साहा देणे; पाठिंबा देणे.
 हेगाडे (हेगाडे) (क) ना. - पुढारी; अग्रणी.
 पेगीडे (पेगीडे) (क) ना. - घूस; दुष्ट; पानवेल; आधार
 तोडणारा; हुंब; दांडोबा.
 हेगणहत्तु (हेगणहत्तु) (क) धा. - झिजत जाणे; घूस
 लागणे; नष्ट होत जाणे.
 हेगत्तु (हेगत्तु) (क) ना. - लांब मान्या; उंट.
 हेगळ (हेगळ) (क) वि. - अधिक; पुष्कळ; प्रचुर.
 हेगळवागु (हेगळवागु) (क) धा. - अधिक होणे; वाढत
 जाणे; वेगळ होणे.
 हेगळिके (हेगळिके) (क) ना. - प्रशंसा; आत्मस्तुती; वढाई;
 जंभ; चढेलपणा; विपुल मिळकत; अति लाभ.
 हेगळीके (हेगळीके) (क) ना. - महाध्वनि; आरोळी; शिंगवाद्य.
 —हेगळी (हेगळी) (क) ना. - घोरवन; दाट जंगल;
 निविड अरण्य.

हेगळे (हेगळे) (क) ना. - आरोळी; महाध्वनि; शिंगवाद्य.
 हेगिरि (हेगिरि) (क) ना. - हिमालय; महापर्वत.
 हेगिरि (हेगिरि) (क) ना. - एडका; मोठा मेंढा.
 हेगिरु (हेगिरु) (क) ना. - मोठी खूण; मुख्य चिन्ह.
 हेगरे (हेगरे) (क) ना. - महातडाग; मोठे सरोवर.
 हेचळ (हेचळ) (क) ना. - 'हेकळ' पहा.
 हेचळिसु (हेचळिसु) (क) फुगणे; संतोषणे; अमिष्ट होणे.
 हेचु (हेचु) (क) धा. - अधिक होणे;
 वाढणे; तुकडे करणे; कोरणे; फाकी करणे; चिरणे.
 (क) वि. - पुष्कळ; अधिक; मोठा.
 (क) ना. - वाढ; वैपुल्य; आधिक्य.
 हेचुकड (हेचुकड) (क) अ. - सुमारे;
 अंदाजे.
 (क) ना. - कमीअधिक; तारतम्य; अधिक उणे; तुलना; अंतर.
 हेचु (हेचु) (क) ना. - आधिक्य;
 बढती; वैपुल्य.
 हे (हे) (क) ना. - पद्धति; पाऊल; शिक्षण;
 संस्कृति; एका पावलाचे माप; १॥ फूट अंतर.
 हेजेहाकु (हेजेहाकु) (क) धा. - चालणे; मापणे; नाचणे;
 निरीक्षण; अंदाजणे.
 हेजेहिडि (हेजेहिडि) (क) धा. - साथ करणे; अनुसरणे;
 पाठिंबा देणे; ओळखणे.
 हेजेजु (हेजेजु) (क) ना. - मोठ्या मधमाशाचा मध; उत्तम मध.
 हेड (हेड) (क) ना. - घट्ट झालेली वस्तु; दड्ड; घट्ट; बावळट;
 बुद्धिहीन; मूर्ख.
 हेडगे (हेडगे) (क) ना. - झाडाचा मोठा तुकडा.
 हेडणे (हेडणे) (क) ना. - मार; शाबासकी; कोडकौतुक;
 पाठथोपट; टाळी.
 हेडु (हेडु) (क) धा. - टोचणे; बोचणे; दोसणे; मोसकणे; घुसडणे.
 हेडुगे (हेडुगे) (क) ना. - मैत्रीण; सखी; बरोवरीची; रोमांच;
 पुलक; अंगावरील काटा.
 हेड (हेड) (क) अ. - बाजूस; मार्गे; पाठीमागे.
 हेडकडु (हेडकडु) (क) धा. - मागच्या बाजूस हात गुंफणे.
 हेडकु (हेडकु) (क) ना. - भुज; खांदा; मान; बाणाचे टोक;
 धनुष्य कोटी; किल्ल्याचा मागील भाग.
 हेडकुतडु (हेडकुतडु) (क) धा. - पाठ थोपटणे; कौतुक
 करणे; उत्तेजन देणे.
 हेडगुडि (हेडगुडि) (क) धा. - मार्गे
 वळणे; परत येणे.
 (क) ना. - पीछेहाट; माघार.

हेड (डि) (डे) ने (हेड [डे] [डे] गी) (क) ना. - हारा;
टोपली; पाटी.

हेडदले (हेडदले) }
हेडतले (हेडतले) } (क) ना. - डोक्याचा मागचा भाग.
हेडंदले (हेडंदले) }

हेडमुगिगट्टु (हेडमुगिगट्टु) (क) ना. - 'हेडगुडि' पहा.
हेडंभूत (हेडंभूत) (क) ना. - अतिहरकत, असाध्य संकट;
महाभूत.

हेडलिगे (हेडलिगे) (क) ना. - केळीसारखे मोठे पान, फडा.

हेडसु (हेडसु) (क) ना. - स्निग्धता; चिकटपणा; गर्व;

अहंकार; चरबी; मदा, गोठलेले रक्त, 'स्नेह' पहा.

हेडे (हेडे) (क) ना. नागफडा.

हेड्ड (हेड्ड) (क) ना. मूर्ख, धडु; खेडवळ; मूढ.

हेड्डयसु (हेड्डयसु) (क) धा. - तिरस्कारणें; हंगवणें; निंदणें;
टोचून बोलणें; 'जरें' पहा.

हेणगाट (हेणगाट) (क) ना. - वीण; विणाई; प्रयत्न; साहस;
भांडण; मारामारी करणें.

हेणगाडु (हेणगाडु) (क) धा. - प्रयत्न करणें; साहस करणें;
भांडणें; मारामारी करणें.

हेणगु (हेणगु) (क) धा. - साहस करणें; भांडणें; मारामारी
करणें; कष्ट करणें; दीर्घयत्न करणें.

हेणइत्त (हेणइत्त) (क) वि. - निरुपयोगी; मेल्यापेक्षां मेल
झालेला; मित्रा; धाबरट; हातून कांहीं न होणारा.

हेणिके (ने) (हेणिके [न]) (क) ना. - जोडणी; जुळवणी,
विणाई; मंथन; मनःशोभ.

हेणिलु (हेणिलु) (क) ना. - वेणी; बुचडा, केशकलाप;
केशबंधन.

हेणे (हेणे) (क) धा. - विणणें; जोडणें; पीळ घालणें; मिळवणें;
एकात एक मिळवणें; वेणी घालणें.

हेंटेगोड (हेंटेगोड) (क) ना. - एकप्रकारचा सरडा; डोंगळा;
मुंगळा.

हें (पें) ड (हें [पें] ड) (क) ना. - चोर; स्त्री; बाई

हेंड (डि) ति (हेंड [डि] ति) (क) ना. धर्मरत्नी; भार्या.

हेंड (डि) रु } (हेंड [डि] रु)
पेंडि } (पेंडि) स्त्री; स्त्रिया. संसार पेंडार.

हेणिण (णणु) ग (हेणिण [णणु] ग) (क) वि. - हातून कांहीं न
होणारा; मित्रा; खालेंड; कामुक.

हेणुमरुळ (हेणुमरुळ) (क) ना. - बाईलवेडा; लंपट;
कामुक.

हेत्त (हेत्त) क. (वि.) - जन्मदात्री; विरजलेले; वरची बाजू
जाड झालेले.

हेत्तवर (रु) (हेत्तवर [रु]) (क) ना. - आईबाप; जनक.
जननी; जन्मदाते.

हेत्तव्व (हेत्तव्व) (क) ना. - जन्मदात्री; जननी.

हेत्तात (हेत्तात) (क) ना. - जनक; पिता; तात; वडील;
आजोबा; आज्ञा.

हेडर (रु) (हेडर [रु]) (क) धा. - भिणें; भय खाणें;
भयभीत होणें; थरकापणें; धावरणें.

हेदे (हेदे) (क) ना. - मौर्वी, ज्या; तीर.

हेदुदु (हेदुदु) (क) ना. - धडु; अज्ञान; मोळा; जाणीव
नसलेला.

हेद्वारि (हेद्वारि) (क) ना. - राजमार्ग; हमरस्ता.

हेद्वि (हेद्वि) (क) ना. - भ्रमर; भुंगा; खाऊन माजलेला.
हुं
(लक्षणा)

हेद्वरु (हेद्वरु) (क) ना. - मोठी डेकडी; डोंगर.

हेद्वु (हेद्वु) (क) ना. - कळकाच्या जातीची वनस्पति.

हेद्वारे, (पेद्वारे) (हेद्वारे [पेद्वारे]) (क) ना. - मोठी
नदी; महानद; महाराजा.

हेदु (हेदु) (क) धा. - चालविणें; हलविणें; मार्गें सरणें; कमी
होणें; वाकणें; संकोचणें; 'कुंगु' पहा.

हेद्वर (नाळ) (हेद्वर [नाळ]) (क) ना. - महाधमनी;
रक्तवाहिनी.

हेद्वग (हेद्वग) (क) ना. - महासर्प; कालिया; भयंकर नाग.

हेद्वलिसु (हेद्वलिसु) (क) धा. - भिणें; धावरणें.

हेद्वु (हेद्वु) (क) ना. - विरजण; वरचा विरलेला थर; साल;
साय; विरजणाचे दही; सापाची कात.

हेद्वुगट्टु (हेद्वुगट्टु) (क) धा. - विरजणें; दही होणें; घट्ट
होणें; जाड होणें.

हेवे (हेवे) (क) ना. - प्रकाश; उजेड.

हेव्वट्टे (हेव्वट्टे) (क) ना. - राजमार्ग; हमरस्ता; मोठा रस्ता.

हेव्वदि (हेव्वदि) }
पेर्वदि } (पेर्वदि) (क) ना. - मोठे हुकर; वराह.

हेव्वर } (हेव्वर)
पेर्वर } (पेर्वर) (क) ना. - दुष्काल; अकाल.

हेव्वरे } (हेव्वरे)
पेर्वर } (पेर्वर) (क) ना. - भेरी; नगारा; चर्मवाद्य.

हेव्वल } (हेव्वल)
पेर्वल } (पेर्वल) (क) ना. - मोठा दात; मुळा.

हेव्वल (हेव्वल) (क) ना. - दात पुढें असलेला; दांता; दांताडा.

हेव्वल } (हेव्वल)
पेर्वल } (पेर्वल) (क) ना. - महासेना; अपर्याप्त सैन्य.

हेब्बागिल (लु) (हेब्बागिल [७७]) (क) ना. - महाद्वार;
पुढचा दरवाजा; वेशीचा दरवाजा.

हेब्बावु (हेब्बावु) (क) ना. - मोठा साप; अजगर;
पेरपावु (हेब्बावु) (क) आदिशेष.

हेब्बाळ (हेब्बाळ) (क) ना. - जीवन; सुखरूपता; मोठे खन्न;
तरवार; श्रेष्ठ जीवन; 'हेब्बल' पहा.

हेब्बुलि (हेब्बुलि) (क) ना. - दाण्यावाध.
पेरपुलि (हेब्बुलि) (क) ना. - दाण्यावाध.

हेब्बेट्ट (हेब्बेट्ट) (क) ना. - महानग; अंगठा; मोठा पर्वत.
हेब्बेरल (लु) (हेब्बेरल [७७]) (क) ना. - अंगुष्ठ; 'हेब्बेट्ट'
पहा.

हेब्बेलसु (हेब्बेलसु) (क) ना. - मोठी किंमत; भारी दाम;
मोल.

हेब्बु (पंपु) (हेब्बु [७७]) (क) ना. - मोठेपणा; श्रेष्ठता;
अहंकार; चढेलपणा; महत्त्व.

—अळि (७७) (क) धा. - दौघ मरणें; संकोचणें; अवनति
होणें; वाईट दिवस येणें; परिस्थिति खराब होणें.

हेब्बेडि (हेब्बेडि) (क) वि. - मीर; भ्याड; मित्रा; घाबरट.

हेम्भकळ (लु) (हेम्भकळ [७७]) (क) ना. - खिया; बाईमाणसें
हेम्भर (हेम्भर) (क) ना. - महावृक्ष; मोठे झाड.

हेम्भरे (हेम्भरे) (क) ना. - महामृग; काळवीट; मोठा आश्रय
हेम्भारि (हेम्भारि) (क) ना. - महामारी; स्पर्शजन्य रोग;

सांसारिक रोग; संकट.

—बेने (हेब्बे) (क) ना. - महामारी; पटकी; कॉलरा.

हेम्मीनु (हेम्मीनु) (क) ना. - महामत्स्य; तिमिंगल.

हेम्मुगुळ (हेम्मुगुळ) (क) ना. - एक वनस्पति.

हेम्मे (हेम्मे) (क) ना. - मोठेपणा; आधिक्य; वैपुल्य; अहंकार
मस्ती; माज.

हेम्मोरडि (हेम्मोरडि) (क) ना. - मोठी टेकडी.

हेर (हेर) (क) ना. - परका; अन्य; बाहेरचा

हेरकु (हेरकु) (क) धा. - निवडणें; मिळवणें; मिश्रण करणें;
हुडकणे; 'हेकु' पहा.

हेरगे (हेरगे) (क) ना. - बाहेरचा; बाह्यस्थान; बाहेरील ठिकाण.

हेरतोलगु (हेरतोलगु) (क) धा. - मागे सरणें; पाय मागे घेणें.

हेरलु (लु) (हेरलु [७७]) (क) ना. - वेणी; जटा; बुचडा;
विंचरलेले केस.

हेरसागु (हेरसागु) (क) धा. - मागे हटणें; नाहीसें होणें;
पुसले जाणें.

हेरसारु (हेरसारु) (क) धा. - मागे जाणें; हटणें.

हेरिगे (हेरिगे) (क) ना. - प्रसूति; बाळंतपण.

हेरु (हेरु) (क) धा. - प्रसवणें; बाळंत होणें; विरजणें; जुळवणें.

हेरे, (पेरे) (हेर [७७]) (क) ना. - सापाची कात; अर्धचंद्र;
मागची वाजू.

(क) धा. - उकरणें; पदर काढणें; विरजणें.

हेरेगोलु (हेरेगोलु) (क) धा. - विरजणें; मागे पाय घेणें; हटणें.

हेरेदलेय (हेरेदलेय) (क) ना. - जटाधारी शिव.

हेरेदेगे (सार) (हेरेदेगे [७७]) (क) धा. - मागे सरणें;
हटणें; पाऊल मागे घेणें.

हेरेहिंगु (हेरेहिंगु) (क) ना. - मागे घेणें; हटणें; कमी होणे;
वाण पडणे.

हेलिकाप्टर (हेलिकाप्टर) (अ.दे) ना. - एक विदेशी पद्धतीचे
विमान.

हेलुणि (हेलुणि) (क) ना. - नाश; विनाश; अकल्याण. दुःस्थिति.

हेरसरांत (हेरसरांत) (क) वि. - अतिप्रसिद्ध; कीर्तिमान;
नावाजलेला.

हेसरु (र) (हेसरु [७७]) (क) ना. - नाव; प्रसिद्धि; ख्याति;
मृग धान्य.

हेळ (लि) लु (हेळ [७७] ७७) (क) ना. - वेणी; बुचडा;
केशबंधन; जटा.

हेळव (हेळव) (क) ना. - लंगडा; पागळा; अंगहीन;
आश्रयहीन.

हेळे (हेळे) (क) ना. - पंगु; लंगडा; सबब; निमित्त; मिष.

हेळगे (हेळगे) (क) ना. - खुडी; दुरडी; पाटी; करंडी.

हेळळे (हेळळे) (क) ना. - मातीचे टेकूळ; टेपसा; मृत्पिंड;
मातीचा गोळा.

हेकरिके (हेकरिके) (क) ना. - बोड्याची खिकाळी; हे-हे-कार.

हेकरिसु (हेकरिसु) (क) धा. - खिकाळणें; हे-हे-करणें.

हेकुळि (पेकुळि) (हेकुळि [७७] ७७) (क) ना. - मोठेपणा;
खुळचटपणा; भोगलपणा.

हेंग (हेंग) (क) वि. - अज्ञानी; अजाण; मूर्ख; मोळा; बावळा.

हेंगतन (हेंगतन) (क) ना. - मोठेपणा; भ्रम.

हेंटे (हेंटे) (हेंटे [७७] ७७) (क) ना. - कोवडी.

हेडि (हेडि) (क) ना. - घबराट; भित्रा; हातून कांहीं न
होणारा; 'हंदे' पहा.

हेति (हेति) (क) ना. - अग्निज्वाळा; सूर्यकिरण; प्रकाश; प्रभा;
शास्त्रास्त्र; खुनाचें कारण.

हेतु (हेतु) (सं) ना. - कारण; निमित्त; आधार; सबब;
एक अलंकार.

—शून्य (शून्य) (सं) वि. - नि निमित्त; अकारण; वेकार.

हेदे (हेदे) (क) ना. - प्रेत; भूत; राक्षस; प्यादे; शिपाई;
शिवंदी; सैनिक.

हेन (हैन) (सं) ना. - जिंदा; स्त्रियांची विलासचेष्टा.

हेम (हैम) (सं) ना. - सोने; सुवर्ण; काळाघोडा; बुध.

हेमकार (हैमकार) (सं) ना. - सुवर्णकार; सोनार.

हेमकूट (हैमकूट) (सं) ना. - मेरुपर्वत; हंपी जवळील

एक पर्वत.

हेमगर्भ (हैमगर्भ) (सं) ना. - ब्रह्म; अज; एक

रसायन मात्रा.

हेमगर्भा (भै) (हैमगर्भा [भै]) (सं) ना. - भूदेवि भूमि.

हेमनग (हैमनग) (सं) ना. - हेमाद्रि; मेरुपर्वत.

हेमांग (हैम्यांग) (सं) ना. - गरुड; सिंह; मेरु; ब्रह्मदेव;

विष्णु.

हेमांबर (हैम्यांबर) (सं) ना. - पीतांबरधारी; विष्णु; कृष्ण.

हेय (हैय) (सं) वि. त्याग्र; तिरस्करणीय; असहनीय;

तुच्छ; हीन; वाईट.

हेर् (हैर्) (क) वि. मोठा; वडील; विशाल श्रेष्ठ.

(क) धा. - धाव घालणे; टोला देणे.

हेर् (रु) (हैर् [रु]) (क) धा. - भार टाकणे; भार घालणे;

डोक्यावर ओझे देणे. धाव घालणे.

(क) ना. - भार; ओझे; वजन; बोजा.

हेरडवि (हैरडवि) (क) ना. - धोर अरण्य; महावन; वनदाट

जंगल.

हेरंब (हैरंब) (सं) ना. - गणपति; रेडा.

हेरळ (हैरळ) (क) वि. - पुष्कळ विपुल; विशाल;

हेराने (हैराने) (क) धा. - महागज; ऐरावत; राजहत्ती.

हेरासि (हैरासि) (क) ना. - मोठी रास; ढीग; औदार्य;

दानश्रुता; वैपुल्य.

हेराळ (ळ) (हैराळ [ळ]) (क) ना. - महाधीर; शूरसैनिक.

हेराळ (हैराळ) (क) वि. - अगाध; अतिखोल; पुष्कळ; विपुल.

हेरिटे (रीटे) (हैरिटे [रीटे]) (क) ना. - मोठी बर्ती;

मोठी ईट.

हेरीळे (हैरीळे) (क) वि. - कंचीलंबु; डंडलंबू.

हेरु (हैरु) (क) धा. - डोक्यावर ओझे चढवणे; भार घालणे;

टोला देणे; धाव घालणे;

(क) ना. - ओझे; मोळी; भारा

हेळ (ळ) ने (हैळ [ळ] ने) (सं) ना. - तिरस्कार; तुच्छता;

हीनता; हंगवणी.

हेळा (ळे) (हैळा [ळे]) (सं) ना. शृंगारचेष्टा; विलासविभ्रम;

प्रसंग; संदर्भ; वैभव; संपत्ति; तिरस्कार; जुगुप्सा.

हेंव (हैव) (क) ना. - पंथ; स्पर्धा; तिरस्कार; लाज; लज्जा;

दुःख; अभिमान. कंटाळा; मत्सर.

हेंवगेडु (हैवगेडु) (क) धा. - लाजणे; संकोचणे

हेंवरिसु (हैवरीसु) (क) धा. - लाजणे; कंटाळणे; तिरस्कार

करणे; मागे पाव घेणे.

हेंवे (हैवे) (क) ना. - स्पर्धा; चढाओढ; अहमहमिका; ईर्ष्या.

हेंव (वा) (हैव [वा]) (सं) ना. - घोड्याचे लिकाळणे; 'हें

हें' कार.

हेंवारव (हैवारव) (सं) ना. - लिकाळीचा आवाज.

हेंवित (हैवित) (सं) ना. - घोड्यागाढवाची ओरड.

हेंव्य (हैव्य) (सं) ना. - वाईट सूचना; दुर्लक्षण.

हेंसरगते (हैसरगते) (क) ना. - खेचर; मिश्रजातीय गाढव.

हेंसिके (हैसिके) (क) ना. - घाण; दुर्गंधी; जुगुप्सा; तिरस्कार;

वीट.

हेंसु (हैसु) (क) धा. - मागे सरणे; लाजणे; वीट येणे.

हेंळा (हैळा) (सं) ना. - शृंगारचेष्टा; विलासविभ्रम. 'हेळा' पहा.

हेंळिके (हैळिके) (क) ना. - संदेश; हाक; अभिप्राय कथन;

निवेदन.

हेंळिगे (हैळिगे) (क) ना. - समळी; टोपळी; पेटारा; सापाची

पेटी. 'हिळिगे' पहा.

हेंळु (ळ), (पेंळ) (हैळु [ळ]) (हैळु) (क) धा. - बोलणे;

सांगणे; अभिप्राय देणे.

है (है) (क) अ. - वाजूला हो ! ठीक ! हं; होकारार्थी

अव्ययशब्द.

हैडिंब (हैडिंब) (सं) ना. - हिडिंबापुत्र; घटोत्कच.

हैडिंबि (हैडिंबि) (सं) ना. - घटोत्कचपुत्र, मेघनाद.

हैतिग (गे) (हैतिग [गे]) (क) ना. - पैतृक; पितरासंबंधीचे;

मृतांना अर्पिलेले पिंडदान; देवीरोगाचा एक प्रकार.

हैद (हैद) (क) ना. - मुलगा; बालक.

हैन (नु) (हैन [नु]) (क) ना. - दुमते; दूधदुमते.

हैम (हैम) (सं) वि. - हिमसंबंधी; सुवर्णाचे.

हैमवत (हैमवत) (सं) ना. - हिमाचल; हिमवंत.

हैमवति (हैमवति) (सं) ना. - पार्वती; गंगा.

हैमांबर (हैम्यांबर) (सं) ना. - पीतांबरधारी विष्णु; कृष्ण.

हयंगवीन (हैयंगवीन) (सं) ना. - गाईचे तूप; लोणी.

हैरान (ण) (हैरान [ण]) (अ. दे) ना. - थकवा; कंटाळा;

पराजय; आयास; कंगालस्थिति.

हैवान (हैवान) (अ. दे) ना. - पशु; भूत; जनावर.

हैहसाद (हैहसाद) (क) अ. - आदणीयांना आनंदाने

दिलेली अनुमति.

होकरणि (होकरणि) (क) ना. - पुष्करणी; सरोवर; तळें.

होकरि (होकरि) (क) ना. - ओकारी; उलटी; वांती

होक्किसु (होक्किसु) (क) धा. - आकसाने बोलणे; टोचून

बोलणे; लांगेलसे बोलणे.

होळु (होळु) (क) ना. - मागावरील बाण्याचे सूत; विणार्ड
(क) अ. - प्रवेश करून; मिसळून जाऊन.

होळुळु (पोळुळु) (होळुळु) [होळुळु] (क) ना. -
नाभी; भेंवी.

होळुळुगु (होळुळुगु) (क) ना. - तरवारीचे धारदार पाते;
पाणीदार खड्ड.

होळुळु (पोळुळु) (होळुळु) [होळुळु] (क) ना. - कांति;
प्रकाश; उजेड; चकाकी.

होळुळु (होळुळु) (क) धा. - कांती चढणें; कळा येणें;
सौंदर्य वाढणें.

होळुळु (होळुळु) (क) धा. - प्रकाशणें; उजळणें;
प्रभा पसरणें; उत्साह वाढणें; हुरूप येणें; उत्तेजित होणें.

होळुळु (होळुळु) (क) धा. - उजेड पडणें; कांति पसरणें;
प्रकाशणें.

होळुळु (होळुळु) [होळुळु] { (क) धा. - स्तवणें; कीर्तन
पोळुळु (होळुळु) } करणें; उत्तेजन देणें.

होळुळु (होळुळु) [होळुळु] (क) ना. - कीर्तन; स्तवन;
स्तुति.

होळुळु (होळुळु) [होळुळु] { (क) ना. - स्तुती करून;
पोळुळु (होळुळु) } वर्णन केल्यावर.

होळुळु { (होळुळु) (क) ना. - प्रशंसा; श्लाघा; वर्णन; कीर्ति.
पोळुळु { (होळुळु)

होळु (पुळु) (होळु) [होळु] (क) धा. - प्रवेशणें; आंत
जाणें; घुसणें.

होळु (होळु) (क) धा. - धूर होणें; धुमसणें; धूमणें; तोंड
वाजवणें; रागावणें.

(क) अ. - जाऊन; प्रवेशून.

(क) ना. - धूर; धूम; धूम.

—आळु (होळु) (क) धा. - आंतल्या आंत धुमसणें; द्वेष
साधणें.

होळुपाळु (होळुपाळु) (क) ना. - धुराडें; चिमणी.

होळुबुळु (होळुबुळु) (क) ना. - रथाच्या कण्यावरील
कमान; स्प्रिंग.

होळु (होळु) (क) ना. - एकाप्रकारचे झाड; कांचनवृक्ष.

होळु (होळु) (क) ना. - सेनेरी पिसारा; सुवर्णपंख.

होळु (होळु) [होळु] (क) ना. - सोन्याचा
कळस.

होळु (होळु) (क) धा. - गर्व करणें; फुगणें; उठे जाणें;
जागता पहारा करणें; वेळ संभाळणें.

होळुपाळु (होळुपाळु) (क) ना. - झोक; एका वाजूचा वाक;
कळ; उतार; वळण. 'वाळु' पहा.

होळु (होळु) (क) ना. - तमालवृक्ष; एक जातीचे झाड.
होळुहोळु (होळुहोळु) (क) वि. - अति वृत्तन; आताच
जन्मलेले; नवजात.

होळु (होळु) (क) धा. - व्यापणें; मिसळणें; झाकणें;
लपणें; घालणें; ठेवणें.

होळु (होळु) (क) धा. - डोळ्यांत तेल घालून पाहणें;
लपून पाहणें; वेळ संभाळणें; दबा धरून बसणें; हेरणें; पालन
करणें.

होळुगार (होळुगार) (क) ना. - शिकारी; समयनिरीक्षक;
टीप साधणारा; संधि साधणारा; हेर.

होळुहाळु (होळुहाळु) (क) धा. - मागावर असणें; वाट
पाहणें; गुप्त प्रयत्न चालवणें.

होळु (होळु) (क) ना. - धान्याचा कोंडा; मुसठा.

(क) वि. - पीळ नसलेले; निःसत्त्व; फोल; भुसार; टरफळ.

होळुकुळु (होळुकुळु) (क) धा. - कोंडा कुटणें;
काठ्याकूट करणें; चकाठ्या पिटणें.

होळु (होळु) (क) ना. - उदर; पोटा; फुगलेली वस्तु.

होळुकुळु (होळुकुळु) (क) धा. - अधपोटी राहणें;
उपाशी पडणें.

होळुकुळु (होळुकुळु) (क) ना. - अस्या; मात्स्यें;
पोटदुखी; पोटतिडिक.

होळुपाळु (होळुपाळु) (क) ना. - जीवनवृत्ति; जीवनसाधन;
वृत्ति; जीवनव्यवसाय; जीवित धंदा.

होळुवाक (होळुवाक) (क) वि. - बेसुमार खाणारा; खादाड;
खाण्याच्या आहारी गेलेला.

(क) धा. - पोट दुखणें; मनावर आघात करणें.

होळुमुरि (होळुमुरि) (क) ना. - पोटदुखी.

होळुयुरि (होळुयुरि) (क) ना. - संकट; असुया; मत्सर;
पोटतिडिक.

होळुहोरे (होळुहोरे) (क) धा. - पोट जाळणें; संसार
चालवणें; जिवंत राहणें.

होळुकरिसु (होळुकरिसु) (सं) धा. - दाखवणें; प्रगट होणें;
एकदम चमकणें; स्फुरणें; भांडणांत शिरणें.

होळुकुळु (होळुकुळु) (क) धा. - लोळण; लोटांगण.

होळुकु (होळुकु) (क) ना. - लछाछ्छी; ठोकाठोकी.

(क) धा. कातरणें; मोडणें.

होळुके (होळुके) (क) ना. - हत्तीला लागणारे गवत.

होळुगु (होळुगु) (क) ना. - बीळ; भोक; होली; छिद्र.

होळुगुळु (होळुगुळु) (क) वि. - विस्तृत; प्रसृत; संद.

(क) ना. - मार; धाव; घात.

होळुचु, (पोडचु) (होळुचु) [होळुचु] (क) धा. -

स्वच्छ करणें; झाडून हाटकून स्वच्छ करणें; साफ करणें;
अंथरणें.
होडहोम्मु (होडहोम्मु) (क) धा. - नमस्कार करणें;
आग्रहाथ आडवे पडणें;
हो (पो) डे (हो [हो] डे) (क) धा. - ठोकणें; मारणें.
(क) ना. - पीक पोटरूस येणें; कणीस फुटणें; शेजार;
आजुबाजू.
होडेचेंडु (होडेचेंडु) (क) ना. - चेंडूफळीचा खेळ;
क्रिकेट.
होडेत (होडेडेत) (क) ना. - मार; धाव; पेट; घात; आवत.
होडेमंच (होडेमंच) (क) ना. - माची; धान्य वेगळे
करण्याचें साधन व भूस बडवंची; तिबडा.
होडेमरु (होडेमरु) (क) धा. - मागे वळणें; उताणें
होणें; पीक येणें.
होडेवोडु (होडेवोडु) (क) धा. - नमस्कार करणें; लवून
सुजरा करणें; वाकून वंदन करणें.
होणके (होणके) } (क) ना. - युद्ध; स्वर्धा; हल्ला; मार;
पोणके (होणके) } सामर्थ्य; शक्ति.
होगे (होणे) (क) ना. - मार; जबाबदारी; उत्तरदायित्व;
जामीन.
होगेगार (होणेगार) (क) वि. - जबाबदार; हमी देणारा;
उत्तरदायी; ग्वाही देणारा.
होत्तगे (होत्तगे) (क) ना. - पुस्तक; ग्रंथ; वही.
होत्तारे (होत्तारे) (क) अ. - सकाळीं; पहाटे; प्रातःकाळीं.
होत्तिगे (होत्तिगे) (क) ना. - पुस्तिका; पत्रिका.
होत्तु (होत्तु) (क) धा. - जळणें; जळून खाक होणें; पेट घेणें.
(क) ना. - सूर्य; समय; दिवस.
होदकुळि (होदकुळि) (क) धा. - दुःखी होणें; तळमळणें;
चिंता करणें.
(क) ना. - संकट; मनस्ताप; दुःख; रहस्य; मनस्ताप;
रहस्य; मर्म.
होद (दि) के (होद [दि] के) (क) ना. - आच्छादन; प्रावरण;
पांवरण; झाकण; पांवरण्याची चादर; वाकळ.
होदगु (होदगु) (क) धा. - झाकणें; आवरण घालणें; झाकून
ठेवणें. 'हुदगु' पहा.
हो (पो) दू (हो [हो] दू) (क) ना. - झाडाची दोली;
मोक; भीळ; समूह; रास. 'संदणे' पहा.
होदरिक्कु (होदरिक्कु) (क) धा. - एकत्रित होणें; गोळा करणें.
होदरेदे (होदरेदे) (क) ना. - धैर्य; छातीठोकपणा; धीरता.
होदरेल्लु (होदरेल्लु) (क) धा. - एकत्र येणें; एकवटणें; एकी
होणें; अधिक होणें.

होदि (हि) के } (होदि [हि] के) (क) ना. - आच्छादन; कवच;
पोदिके } (होदि [हि] के) प्रावरण.
होदे (होदे) (क) धा. - पांवरणें; झाकणें; अंगावर वस्त्र घेणें.
(क) ना. - प्रावरण; कवच; दोली; भाता.
होदिगे } (होदिगे) (क) ना. - जुळणी; एकत्रीकरण; नातें;
पोदिके } (होदिगे) स्नेह; एकी; कूट.
होदिरु (होदिरु) (क) धा. - सापडणें; अडकणें; जुळवून घेणें.
होदिसु (होदिसु) (क) धा. - मिसळणें; जुळणें; चिकटवणें.
होदु (पोदु) } (होदु [पोदु]) (क) धा. - जवळ जाणें; समीप जाणें;
} (होदु [पोदु]) जमवून घेणें.
(क) वि. - जवळ; समीप.
होदुगे, (पोदुगे) (होदुगे [पोदुगे]) (क) ना. - नातें;
आसन्न; जोडणी; जवळीक.
होन् (नु) (होन् [नु]) (क) ना. - सोने; कांचन; स्वर्ण;
सोन्याचे नाणें, पीतवर्ण.
होन (नि) ग (होन [ग]) (क) ना. - चित्ता; वाधाच्या
जातीचा एक प्राणी.
होनल् (लु) } (होनल् [लु]) (क) ना. - प्रवाह; ओढा;
पोनल् } (होनल्) लहान नदी; पाट.
— इडु (अडु) (क) धा. - वाहात राहाणें; अखंड वाहणें.
— किडि (किडि) (क) ना. - टिणगी; स्फुटिंग; किटली; किटाळ.
होनहु (होनहु) (व) ना. - शोभा; सौंदर्य; भेष; शृंगार;
आरास; सुपमा.
होंत (होंत) (क) ना. - बल; धैर्य; सामर्थ्य; उपाय; युक्ति;
मार्ग; सडक; संघ; उपकरण; मेळ.
होंतकार (होंतकार) (क) वि. - बलशाली; चतुर; युक्तिवाज.
होंतकारि (गारि) (होंतकारि [गारि]) (क) वि. - चतुरवीर;
सामर्थ्यवान.
होंते (होंते) (क) ना. - दिवडी; हिवाळ; मशाल; पळता.
होंदळिगे } (होंदळिगे) (क) ना. - सोन्याचा पत्रा.
पोंदळिगे } (होंदळिगे)
होंदावरे } (होंदावरे) (क) ना. - सुवर्णकमळ; पिवळे
पोंदावरे } (होंदावरे) कमळ.
होंदिके (होंदिके) (क) ना. - प्रवेश; समूह; मरण; स्पर्श;
साम्य.
होंदिकोडिरु (होंदिकोडिरु) (क) धा. - आश्रय घेणें;
अवलंबून असणें; सामोरे जाणें, जुळवून घेणें.
होंदिग (होंदिग) (क) ना. - आस; नातेवाईक, मित्र;
संबंधिक.
होंदिसु (होंदिसु) (क) धा. - जोडणें; मिसळणें; साथ
करणें.

होंडु (हो०डु) (क) धा. - लाभ करून घेणें; स्पर्श करणें; मेळ करणें; मरणें.

(क) ना. मृत्यु, जलम; घोळ; बोटाळा.

हों (पों) देरु (हो० [हो०] दे०रु) (क) ना. - सुवर्णरथ; सोन्याचा रथ.

होंदोडवु (हो०दोडवु) (क) ना. - सोन्याचा दागिना.

होन्न (चिग) (हो०न्नु [चि०ग]) (क) ना. - एक कन्नड महाकवि.

होन्नंण (हो०न्नु०ण) (क) ना. - सोन्याची पालखी.

होन्नागर (हो०न्नु०गर) (क) ना. - मेरु पर्वत.

होन्नायुग (हो०न्नु०युग) (क) ना. - तरवारीची मूट.

होन्नाळु (हो०न्नु०ळु) (क) ना. - मोल मजूर; पगारी नोकर.

होन्निहुळु (हो०न्नु०हुळु) (क) ना. - काजवा; कांचनवृक्ष.

होन्नु, (पोन्) (हो०न्नु [हो०न्नु]) (क) ना. - सोने; सुवर्ण; एक सोन्याचें नाणें.

होन्ने (हो०न्नु) (क) ना. - पुंनाग वृक्ष.

—हुळु (हु०ळु) (क) ना. - काजवा.

होप्पळ (हो०प्प०ळ) (क) ना. - मोडी; फोड; पुळी; पुरळ;

पुटकुळी; नक्षत्र; तारका.

होप्पळिसु (हो०प्प०ळिसु) (क) धा. - फोड येणें; पुळी येणें; मोडी उठणें.

होप्पे (हो०प्पे) (क) ना. - फाक; फोड; तुकडा; कांचन वृक्ष.

होंपु (हो०पु) (क) ना. - ऊत; ओसंड; पाण्याची भरती.

हों (पों) पळि (हो० [हो०] प०ळि) (क) ना. - अत्यानंद; रोमांच.

—जेरु, -जेरु (जे०रु-जे०रु) (क) धा. - रोमांच उभे राहणें; अंगावर कांटा येणें.

हों (पों) वणण (हो० [हो०] व०णण) (क) ना. - सोन्याचा रंग.

हों (पों) बसिर (हो० [हो०] ब०सिर) (क) ना. - हिरण्यगर्भ; ब्रह्म.

होंबळे (हो०ब०ळे) (क) ना. - सोन्याची कांकणे; सोनवांगडी; सुवर्णाचा तोडा.

होंबळे (हो०ब०ळे) (क) ना. - सोनकेळ.

पोंदळे (हो०द०ळे) (क) ना. - सोनकेळ.

होंवेष्ट (हो०बे०ष्ट) (क) ना. - मेरु पर्वत; कनकगिरी; हेमाचल.

होंवेसवु (हो०बे०सवु) (क) ना. - सोन्याचा डाक.

होम्मराल (हो०म्मु०राल) (क) ना. - हंस; ब्रह्मदेव.

होम्मरि (हो०म्मु०रि) (क) ना. - सुवर्णमृग.

होम्मरे (हो०म्मु०रे) (क) ना. - कांचनमृग; मायामृग.

होम्मिग (हो०म्मु०ग) (क) ना. - सोनेरीमृग; सोनहरीण.

होम्मु (हो०म्मु) (क) ना. - उपजणें; कोंव येणें; होणें; उत्त जाणें; ओसंडणें.

होम्मुडिगे (हो०म्मु०डिगे) (क) ना. - सुवर्णतणीर; सोन्याचा भाता.

होय (य्य) (हो०य [य्य]) (क) धा. - मारणें; बडवणें; चोप देणें; पाणी घालणें; न्हाऊ घालणें; मिजवणें; ओले होणें.

होय्कंबि (हो०य्य०कंबि) (क) ना. - मारण्याची काठी; छडी; सोटा; वेत.

होय्कय (हो०य्य०कय) (क) ना. - समानता; स्पर्धा; चढाई; भांडणतंटा.

होय्गे (हूयिगे) (हो०य्य० [हो०य्य०गे]) (क) ना. - समुद्र किनाऱ्याची वाळू; रेती; वालुका. 'मळल' पहा.

होय्त (हूयित) (हो०य्य० [हो०य्य०ड]) (क) ना. - मार; चोप; पेट; वर्षाव; शिंपडण.

होय्लु (हूयिलु) (हो०य्य० [हो०य्य०लु]) (क) ना. - मार; चोप; आघात; प्रवाहाची ओढ; प्रवाहाचा वेग; साम्य; जोड; संबंध.

होर (हो०र) (क) वि. - बाहेरचा; दुसरा.

होरकुळि (हो०र०कुळि) (क) वि. - परावलंबी; आश्रयी; दुसऱ्यावर विसंबणारा.

होरकै (हो०र०कै) (क) अ. - बाहेर.

होरकै (हो०र०कै) (क) ना. - बाह्य ठिकाण; बाहेरची बाजू.

होरगागु (हो०र०गागु) (क) धा. - दूर राहणें; सोडून जाणें; विटाळशी बघणें; रजस्वला होणें; विटाळ जाणें.

होरचु (हो०र०चु) (क) धा. - वेगवेगळे करणें; वलहीन होणें; झाडणें. 'होडचु' पहा.

होरजि (जे) (हो०र०जि [जे]) (क) धा. - कासरा; दोर; नाडा. 'मिणि' पहा.

होरतु (हो०र०तु) (क) अ. - त्याशिवाय; बाकीचे सोडून; नकोसे होऊन.

होरपडु (हो०र०पडु) (क) धा. - प्रगट होणें; रहस्यस्फोट होणें; बिंग बाहेर पडणें.

होरपु (हो०र०पु) (क) ना. - उघडीक; निरभ्रता; साल. 'हकळे' पहा.

होरवाह (हो०र०वाह) (क) ना. - बाहेरचा भाग; बाहेर; बाह्य.

होरबिग (हो०र०बिग) (क) ना. - परकीय; अन्य मनुष्य; अपरिचित.

होरमिंचु (हो०र०मिंचु) (क) ना. - बाह्य झगझगाट; कृत्रिम सौंदर्य; खोटा बौल.

होरयिके (हो०र०यि०के) (क) अ. - बाहेर; बाहेरच्या बाजूस; अन्य बाजूला.

होरवडु (पोरमडु) (होरमडु) (होरमडु) (क) धा. — निवर्णे; बाहेर पडणे; मैदानांत येणे; विरोधाला उभे राहणे.
होरवंट (होरमंड) (क) क्रि. — निघाला; निभावला.
होरवंडिसु (होरमंडिसु) (क) धा. — बाहेर निघणे; बाहेर पडणे; बाहेर पाठवणे.
होरसु (होरमंड) (क) धा. — माचा; माची; बाज; पारवा; कवूतर.
होरससु (होरमंडसु) (क) धा. — उतू जाणे; ओसंडणे; बाहेर फेकणे; मरून अधिक होणे.
होरहसु (होरमंडसु) (क) धा. — बाहेर येणे; फेकणे; प्रकाशांत येणे; मैदानांत येणे; उद्भवणे; कांवे येणे; पालवणे.
होरलि (होरमंड) (क) ना. — समूह; दौग; वट्ट; संघ.
होरलिंगडु (होरमंडिंगडु) (क) धा. — एकत्रित येणे; रास करणे; गोळा करणे.
होरलिंगेडु (होरमंडिंगेडु) (क) धा. — पसरणे; विसकटणे; अस्ताव्यस्त होणे.
होरलिसु (होरमंडसु) (क) धा. — बोलणे फिरवणे; बोलण्याचा इन्कार करणे; निसटणे; स्वतःची चूक दुसऱ्यावर लादणे.
‘होरलिसु’ पहा.
होरलु (होरमंड) (क) धा. — परतणे; परत येणे; वाट सोडणे; रस्ता देणे; परित्याग करणे; निवारणे. ‘तोलु’ पहा.
होरलुगटे (होरमंडिंगट्टे) (क) ना. — तळ्याच्या पाण्याचा पाटे; पाणी सोडण्याची मूस; तळ्यांतील पाण्याची मोरी.
होरले (होरमंड) (क) ना. — नाकपुडी; मोटवणाची मूस; मोटेच्या हौदाचे तोंड; मार; बोजा; गाठोडें.
होरिके (मे) (होरमंड [मे]) (क) ना. — भारवाहन; हमी; जबाबदारी; दायित्व; दुरुप; उमेद; खुमखुमी; धोटापणा; चेव; वृत्ति; अधिकार; नीति; मार्ग. ‘पदरु’ पहा.
होरिगेव (वा) ल (वळळ) (होरमंड [वा] ल [वळळ]) (क) ना. — नोकर; सेवक; दास; मजूर; सेवेकरी.
होरिसु (होरमंडसु) (क) धा. — भार देणे; ओझे लादणे; आपादन करणे; अपवादाचा कारण होणे.
होरु (होरमंड) (क) धा. — ओझे उतरणे; धारण करणे; नेमणे; वापरणे; लादणे; जबाबदार होणे; भूमी कप्पणे; अपवाद लादणे.
होरकुलि } (होरमंडकुलि) (क) ना. — पाण्याचा शरा; पाट;
पोरकुलि } (होरमंडकुलि) (क) ना. — पाण्याचा शरा; पाट;
लाट; तरंग.
होरे (पोरे) (होरमंड [होरमंड]) (क) धा. — रक्षण; जोपासणे; लेप देणे; व्यापणे; भरणे.
(क) ना. — उल्हाड; धैर्य; भार; ओझे; सामीप्य, योग्यता.
होरिगडि (होरमंडि) (क) धा. — वेडेवाकडे मोडणे.

होरिगुंडु (होरमंडगुंडु) (क) धा. — संकोच करणे; निरुत्साही होणे.
होरिदाडु (होरमंडाडु) (क) धा. — जबाबदारी घेणे; हमी देणे; भार वाहणे.
होरियेरु (होरमंडियेरु) (क) धा. — पुष्ट होणे; देह दणकट होणे; फुगणे; मात्रणे; संतोषणे; गर्वाने फुगणे.
होरिहोरु (होरमंडहोरु) (क) धा. — भार वाहणे; ओझे वाहून नेणे; जबाबदार होणे.
होरिहोगु (होरमंडहोगु) (क) धा. — मिढेला पडणे; दाक्षिण्य दाखवणे.
होर्दुगे } (होरमंडुगे) (क) क्रि. — जमवून घेऊ या.
पोर्दुगे } (होरमंडुगे) (क) ना. — साम्य; सारखेपणा; संबंध; नाते; स्नेह; मैत्री; जवळीक; आर्तिपणा. मीलन.
होरु (होरमंड) (क) वि. — नीच; क्षुद्र; अयोग्य; धाण.
होल (होरमंड) (क) ना. — नांगरलेली जमीन; भूमी; क्षेत्र; नदीचे पात्र; आधार.
होरलुगेडिसु } (होरमंडुगेडिसु) (क) धा. — रीत चुकवणे,
होरलुगेडिसु } (होरमंडुगेडिसु) (क) धा. — रीत चुकवणे, क्रमभंगणे; रुढी मोडणे, संप्रदाय सोडणे.
होरलति (होरमंडति) (क) ना. — चांडालकन्या; महारीण; रजस्वला; विटालशी.
होरलु (होरमंडलु) (क) ना. — रीति; नीति; क्रम; मार्ग; पद्धति; सांप्रदाय; परिचय; स्नेह
—इग (अग) (क) वि. — रीत जाणणारा; व्यवहारचतुर; नीतिज्ञ.
— केडिसु (होरमंडिसु) (क) ना. — रीत मोडणे; रस्ता चुकवणे, क्रम उल्लंघन.
होरलि (होरमंडलि) (क) धा. — शिवणे; टाका घालणे; जोडणे.
(क) ना. — धान्य रुपाने दिलेले व्याज; धान्य समृद्धि; उत्तम पीक.
होले (होरमंड) (क) ना. — सूतक; विटाल; कलंक; दोष; मालिन्य.
— युळळ (युळळ) (क) वि. — नीच; क्षुद्र; धाण; अयोग्य.
‘होल’ पहा.
होल (होरमंड) (क) अ. — अयोग्य; योग्य नव्हे.
होलमे (होरमंडमे) (क) ना. — नीचत्व; अयोग्यता; अकल्याण; वाईटपणा; घाणेरडेपणा.
होल (ले) ह (होरमंड [ले] ह) (क) ना. — नीचता, निंदा; मालिन्य; अशुद्धता; शिबी; दूषण.
(क) वि. — नीच; क्षुद्र; क्षुल्लक.
होलेय (होरमंडेय) (क) ना. — उणीव; न्यून; लोप; उपेपणा; उणीव.

होसतु (होसतु) (क) ना. — नावीन्य; वैशिष्ट्य; आधिस्य.
होसकु (गु) (होसकु [गु]) (क) धा. — रेटणें; तेवणें;
दावणें; त्रास देणें;
होसगे (सिंगे) (होसगं [सिंगं]) (क) ना. — संतोष; गर्व;
गर्भाधान; बातमी; समाचार; नावीन्य. 'ओसगे' पहा;
घर्षण; स्पर्धा.
होसतिलु (होसतिलु) (क) ना. — उंबरा; उंबराटा; देवडी;
होसलु (होसलु) सोपा; वास्तु; नवे घर; 'इल' पहा.
होसतिल (होसतिल) (क) ना. — उंबरा; देवडी; सोपा;
वास्तु; नवे घर. 'होसतिल' पहा.
होसे (होसं) (क) धा. — घासणें; विणणें; वेणी घालणें;
बुसळणें; मंथन करणें; मनोमंथन आरंभणें.
होसेदाट (होसंदाट) (क) ना. — भांडण; घर्षण; घासाधीस.
होस्तिलु (होसतिलु) (क) ना. — 'होसतिल' पहा. उंबरा;
देवडी; वास्तु; घर.
होसकु (होसकु) (क) ना. — प्रकाश; कांति; प्रभा.
(क) धा. — दाखवणें; निदर्शनाला आणणें.
होसके (होसके) (क) ना. — प्रकाश; कांति; प्रभा; छाया.
होसचु (होसचु) (क) धा. — टक लावून पाहणें; परीक्षण
करणें; हाताला येणें; पोहोचणें; 'एटकु' पहा. अंगठ्यावर
उभे होणें; शिवणें; पुरेसें होणें.
होसपु (होसपु) (क) ना. — चकाकी; कांति; उजेड; आरास.
हो(पो)ळल (हो[पो]ळल) (क) ना. — पडण; नगर; शहर.
होळल (होळल) (क) ना. चकाकी; पहिला पाठ; प्रारंभ;
पायाभरणी सुरवात.
होळलिच (होळलिच) (क) ना. — नागरिक; शहरवासी;
शहरी राहणीत वाढलेला.
होळसु (होळसु) (क) धा. — लोळणें; लोळविणें;
लोळण घेववणे.
होळहु (होळहु) (क) ना. — चकाकी; कांति; प्रकाश; सुरवात.
आरंभ.
होळे (होळे) (क) धा. — दिसणें; वाटणें; समजणें;
बुद्धिगोचर होणें; प्रकाशणें; सुचणें; स्फुरणें.
(क) ना. — नदी; त्वरा; तीव्रता; वेग.
होळेवेळगु (होळेवेळगु) (क) ना. — चमक; वीज; क्षणदीप,
(flash light) प्रकाशक्षोत; विजेरी; क्षणप्रभा.
होळळ (होळळ) (क) ना. — फोल, पोकळ बोलणें; विसरणें.
होळळबळळ (होळळबळळ) (क) ना. — वचन विसरण;
बोलण्यात बोलणे सुटणें; चंचलता.
होळळसु (होळळसु) बोलणें फिरवणें; बोलणें नाकारणें;

बोलण्याचा इन्कार करणें; हातचे निसटणें; कचाट्यातून सुटणें;
आपली चूक दुसऱ्यावर लादणें.

होळळु (होळळु) (क) वि. — पोकळ; फोल; व्यर्थ; ढोली;
निःस्सार; निरुपयुक्त.

होळळु (ळळे) ग (होळळु [ळु] ग) (क) वि. — निसटून
जाणारा; पळ काढणारा; मित्रा; दुर्बल; घाबरट; आळशी.

होळळे (होळळे) (क) ना. — नाकपुडी.

होळळेदे (होळळेदे) (क) ना. — भिन्नेपणा; घाबरटपणा; बेहिम्मती.

होळळेदेय (होळळेदेय) (क) ना. — भिन्ना; घाबरट; पळपुट्या.

होळळेय (होळळेय) (क) वि. — न बुमानणारा; अयोग्य.

न शोभणारा.

(क) ना. — तिरस्कार; हंगवणी. 'तेगळिके' पहा.

हो (हो) (क) अ. — आश्चर्यसूचक अव्यय.

हो (हो) (क) ना. — जाणारा; वाटसरु; पांथस्थ.

'तवलि' पहा.

हो (हो) (क) ना. — मरणकाल; मृत्युसमय;
मरणघडी.

हो (हो) (क) ना. — गमन; नाश; हानी; नष्टचर्य.

हो (पो) कुं (हो [पो] कुं) (क) क्रि. — जात आहे.

हो (पो) के (हो [पो] के) (क) क्रि. — जाऊ दे.

(क) ना. — गमन; चलन; रस्ता; मार्ग.

हो (हो) (क) ना. — समानता; साम्य; बरोबरी; छाटी;
मालक; 'अणे' पहा.

हो (हो) (क) ना. — आंब्याची कोय; वाठ;

(क) वि. ओलावा नसलेला;

कठोर; निष्करण.

हो (हो) (क) वि. — समान; सम.

पोल (हो) (क) ना. — अज्ञा; कोरु; मंदरु.

होतार (हो) (हो [हो] [हो]) (सं) ना. — यज्ञदीक्षित;

यज्ञ करणारा; हवि देणारा;

हवन करणारा.

होत (ता) (हो [हो] [हो]) आहुति देणारा.

होतु, (होतु) (हो [हो] [हो]) (क) ना. — नोकर;

चाकर; कोरु.

होत्र (होत्र) (सं) ना. — होम; हविष्य.

होत्रि (होत्रि) (सं) ना. — होम करणारा; यज्ञाचार्य.

हो (पो) प (हो [पो] प) (क) ना. — पांथस्थ; यात्रेकरु.

होबलि (होबलि) (क) ना. — परगणा; महाल; पेठा; लहान
तालुका.

होम (होम) (सं) ना. — यज्ञ; याग; अग्नीत आहुति देणें.

— अग्नि (अग्नि) (सं) ना. — यज्ञार्थ तयार केलेला अग्नि.

—कुडे (कुड) (सं) ना. —यज्ञकुंड.

होरेटे (होरेट) (क) ना. —भांडण; मारामारी; धकाबुकी; युद्ध.

होराड्ड (होराड्ड) (क) धा. —भांडणें; मारामारी करणें; झगडणें; प्रयास घेणें.

होरि (होरे) (क) ना. —खोंड; घुळी; पोळ; भांडणारा; दांडगा बैल.

होरिट्टु (होरेट्टु) (क) अ. —भांडून तंडून; मारामारी करून.

होरु (होरेट्टु) (क) धा. —भांडणें; झगडणें; मारामारी करणें. (क) ना. —वीळ; रंध्र; ढोली.

—कुळि (कुड) (क) ना. —भांडखोर; मल्ल; जेठी; थोडा; भांडण; मारामारी; विरोध.

होरे (होरेट्टु) (क) ना. —वृत्ति; उद्योग.

(क) अ. —भांडून; तंडून; झगडा करून.

होरे (रा) (होरेट्टु) (सं) ना. —ज्योतिषांतील एक तास; भविष्य; होराशास्त्र; ज्योतिषांतील एक कालमान.

होरेग (होरेग) (क) ना. —कार्यकर्ता; कामकरी; पगारी नोकर.

होर्के (के) } (होरेट्टु) (क) ना. —कलह; भांडण.

पोर्के } (होरेट्टु)

होलिके } (होरेट्टु) (क) ना. —साम्य; सादृश्य; उपमा.

होलुविके } (होरेट्टु)

हो (पो) ल, (होलु) (होरे [होरेट्टु] ल [होरेट्टु]) (क) धा. —सारखे दिसणें; उपमा देणें; सारखे होऊन राहणें.

होलुमे (होरेट्टु) (क) ना. —उपमा; सादृश्य; सारखेपणा.

होह, (पोव) (होरेट्टु [होरेट्टु]) (क) वि. —जाणारा; प्रवासी.

होळ (ळु) (होरेट्टु [होरेट्टु]) (क) ना. —अंशभाग; तुकडा.

होळारु (होरेट्टु) (क) धा. —तुकडा पडणें; वाट सोडणें; दूर होणें.

होलि (ळी) (होरेट्टु [होरेट्टु]) (सं) ना. —फाल्गुनातील कामदेवोत्सव; शिमगा; रंगखेळीचा सण.

होलिगे } (होरेट्टु) (क) ना. —पुरणपोळी; पोलिका

(पोलिका) } (होरेट्टु) नामक राक्षसी.

होलु (होरेट्टु) (क) धा. —तुकडे करणें; विभागणें.

(क) ना. —भाग; अंश; तुकडा.

—इसु —कळे (इसु-कळे) (क) धा. —खांडोळी करणें;

तुकडे तुकडे करणें; छिन्नविछिन्न करणें.

होदा (होदा) (अ. दे.) अंबारी; कुस्तीचा आखाडा.

होम्य (होम्य) (सं) ना. —शुद्ध केलेले लोणी; होमासंबंधीचे.

होसु (होसु) (क) ना. —हुरूप, आतुरता; आकांक्षा.

होहार (होहार) (क) धा. —वेभान होणें; गोघळणें; वेशुद्ध होणें.

ह्यसु, ह्यः (ह्यसु ह्यः) (सं) अ. —काल, कालच्या दिवशी.

ह्यस्तन (ह्यस्तन) (सं) वि. —कालचे; कालच्या दिवसाचे.

न्हद (न्हद) (सं) ना. —खोल सरोवर; मोठा डोह; प्रकाशकिरण

न्हदग्रह (न्हदग्रह) (सं) ना. —मकर; सुसर; डोहात

राहणारा.

न्हदि (द) नि (नी) (न्हदि [द] २ [२९]) (सं) ना. —नदी; वीज.

न्हस्व (न्हस्व) (सं) वि. —लहान; खुजा; थोडा; कोवळा.

न्हस्वगर्भ (न्हस्वगर्भ) (सं) ना. —कुश; एक प्रकारचे गवत; मोळ.

न्हस्वस्वर (न्हस्वस्वर) (सं) ना. —लहान आवाज; एकमात्रक अक्षर.

न्हद (न्हद) (सं) ना. —ध्वनि; आवाज; चाहूल; आनंद; आल्हाद.

न्हदिनि (नी) (न्हदिनि [२]) (सं) ना. —इंद्राचे वज्रायुध; वीज; नदी; वृक्षविशेष.

न्हस (न्हस) (सं) ना. —नाश; क्षीणता; संकोच; उतरती कळा; कोमेजणें; अवनति; चाहूल; आवाज; कंठ.

न्ही (न्ही) (सं) धा. —लाजणें; लाज वाटणें.

(सं) ना. —लजा; लाज.

न्हीण (त) (न्हीण [३]) (सं) वि. —लजित; लाजलेला; लाजाळु; दाक्षिण्ययुक्त; मिडस्त; संकोची स्वभावाचा.

न्हीषा (न्हीषा) (सं) ना. —घोड्याचे खिकाळणें.

न्हद (न्हद) (सं) ना. —आनंद; संतोष; हर्ष.

न्हदक (न्हदक) (सं) वि. —आनंदी, संतोषित; संतुष्ट; प्रसुद्ध.

न्हदन (न्हदन) (सं) ना. —संतुष्टपणा; आनंद; प्रमोद.

न्हदपडु (न्हदपडु) (क) धा. —आनंदणें; संतोषणें.

न्हदिसु (न्हदिसु) (क) धा. —संतोषणें; आनंदणें; नाचणें; बागडणें.

न्हय (न्हय) (सं) ना. —आमंत्रण; हाक; संबोधन; आवाहन; नाव; तिरस्कार; स्पर्धा; आव्हान; मागणी.

न्हल (न्हल) (सं) ना. —कंपनविह्वल.

न्हान (न्हान) (सं) ना. —आव्हान; आवाहन; स्पर्धा;

आमंत्रण; आवतण; आग्रहाचे निमंत्रण.

ळ

- ळ (५) (सं) ना. - अवर्गीय व्यंजन मालेतील नववा वर्ण; 'ल' पहा.
 (प्र) ळपन ([ळ] ५०८) (सं) ना. - आक्रोश; रड; प्रलाप.
 (वि) ळबन ([ळ] ५०९) (सं) ना. - विलंब; अवकाश; दिरंगाई.
 (वि) ळबिसु ([ळ] ५०९) (क) धा. - विलंब करणे; दिरंगाई करणे; लोंबत ठेवणे.
 (प्र) ळय ([ळ] ५०९) (सं) ना. - जगाचा नाश; प्रलय.
 (वि) ळसव ([ळ] ५१०) (सं) वि. - तळपणारे; चकाकणारे; विलसणारे.
 (वि) ळसित ([ळ] ५१०) (सं) वि. - अति तेजस्वी; विलसित.
 (सु) ळलित ([ळ] ५१०) (सं) वि. - मनोहर; सुललित.
 (प्र), (वि) ळाप ([ळ] [५] ५११) (सं) ना. - आक्रोश आक्रंदन; विलाप.

- (वि) ळास ([ळ] ५१२) (सं) ना. - चकाकी; शोभा; वैभव; विलास.
 ळोळ ([ळ] ५१३) (क) अ. - मों मों कार, - कुठ्याचे ओरडणे अनुसरून; मुकून.
 ळोळोळे ([ळ] ५१३) (क) ना. - निःसार; असार; ढेरपोट्या; दोंदील. (कानडीत 'ड' काराचा 'ळ' कार होतो.)
 'डोळोळे' पहा.
 (आ) ळोळ ([ळ] ५१३) (सं) ना. - दृष्टि; निरीक्षण; आलोक.
 (वि) ळोचन ([ळ] ५१३) (सं) ना. - डोळा; दृष्टि; वीज; विलोचन.
 (आ) ळोचने (सं) ना ([ळ] ५१३) ([ळ]) (सं) ना. - विचार; चिंतन; आलोचना.
 (वि) ळोळ ([ळ] ५१३) (सं) दि. - विलोल; चंचल; हलणारे; विलासी.
 (वि + आ) ळोळ ([ळ] ५१३) (सं) वि. - लंबकाप्रमाणे हलणारा; डोलणारा; झोके खाणारा; व्यालोल.

क्ष

क्ष (६) हे जोडाक्षर क् व ख यांच्या संयोगाने झाले असल्याने त्याचे शब्द 'क' मध्ये पाहावेत.

ज्ञ

ज्ञ (७) हे जोडाक्षर ज् व ञ यांच्या संयोगाने झाले असल्याने त्यांतील शब्द 'ज' मध्ये पाहावेत.

